[illegible]

તીલસ્મે-હોશરૂબા.

જીલ્દ—અવ્વલ.

લખનાર,
મુનશી અબદુલકરીમ કલીમ.
અમદાવાદ.

છપાવનાર,
મોદી મગનલાલ જેચંદ ભાવનગરવાલા.
બુકસેલર અને પબ્લીશર્સ,
ઠે. રીચીરોડ, મુ. અમદાવાદ.

આવૃત્તિ પહેલી. પ્રત ૨૦૦૦.

હી. સન. ૧૩૩૨. સંવત ૧૯૭૦.

અમદાવાદ.
ધી "ડાયમંડ જ્યુબિલી" પ્રીન્ટીંગ પ્રેસમાં
પરીખ દેવીદાસ છગનલાલે છાપ્યું.

કિં. રૂ. ૪—૮—૦.

રજીસ્ટર.

એ શીવાય ઘણી જાતનાં પુસ્તક નીચેના ઠેકાણેથી વેચાતાં મળશે.

મોદી મગનલાલ જેચંદ.

બુકસેલર અને પબ્લીશર્સ. ઠે. રીચીરોડ મુ. અમદાવાદ.

બુકસેલર ખત્રી પરશોતમ મુલચંદ.

ઠે. તીન્ને લોઇવાડો, રેશમની દુકાન મુ. મુંબાઇ.

બુકસેલર શાહ પ્રેમચંદ હઠીશીંગ.

ઠે. તાંબાકાંટે, મુ. મુંબાઈ.

શા. સવાઇલાલ મગનલાલ.

ઠે. ગીરગામ બેકરોડ, પોસ્ટ નંબર ૪ મુ. મુંબાઇ.

ફેરીસ્ત.

ઈબારત.	પાના. લીટી.

બીસમીલ્લાહ હીરરહીમા નીરરહીમ.

તીલસ્મે હોશરૂબા.

હમદ બેહદ વ સનાએ લાતા અદાદ સાકીએ અઝલ કો સઝા વાર હય કે જીસને ખરાબ આબાદ ગેતી કો બસદ આય કુન ફયકુને મસતાના કો આરાયશ દી ઓર નાઅત મએ તોહફા દુરૂદ ઉસમસ્ત પયમાનાએ અલસ્ત કી નજર અએ નોશે જામ. ખીરદ કો દરકાર હય. કે જીસને સરે મસ્તાન ખુમ ખાનાએ કુફરો દલાલત કે બેક સાગરે ઝુહુર-ખુમાર શેકની ફરમાઇ (સલ૦) વ અસહાબાએ કીરામ ઝુંબાદ ખોશે ચીને ખીરમન અરબાએ ઇલ્મો હુનર વ રમઝ શનાસાં વ કાયકે મઆની પરવાર દીગારે આલી પાયગાહે ખાકસાર-સૈયદ મુહમદ હુશેન જાહ-બગોશ હોશ મુસ તમઆને ઝી હોશ ખતા પોશ અરઝ રસા હય કે દાસ્તાને અમીર હમઝા ફસાનાએ દીલકશ વ મરગુબે પસંદીદા હર તાલીબો બતલુબ હય ઝહે ગૌહરે દરયાએ ખુશ બયાની વ ખહે આફતાબે સીપર નાદીર ઝબાની કે ઝબાને તો સીફ વઝબાને તારીફ નીસબત ઉસકે કાસીર હય મન જુમલા ઉસકે એક તીલસમે હયરત ઝાં મુસમ્મા બા **તીલસ્મે હોશરૂબા.** નીહાયત નાદીર હય લીહાઝા ઉસ શાહેદે દીલરૂબાએ રેઅનાઇ વ મેહબુબ ખુશ અદાએ ઝેબાઈ કુચાહા કે ઝબાને ઉરદુ મય બતરઝે ફસીહ વ બમહાવરાતે સહી જલ વગાહે તેહરીર મંય લાએ ઓર મુશતાકાને અદાએ મેહબુબ કસમ કો ઉસકી કરીશ મા સંજી કો લુભાએ બફઝલે વ કરમના વ મઇયેનલ. તોફીક વ હોવર રફીકુલ આઅલા.

ઇલતે માસે મુતરજીમ ઈલતે માસે નાઝરીન ફસાનાએ હાઝા વાઝે હોકે દાસ્તાને અમીર હમઝા કે સાત દફતર હંય બબગેર મુલાહીઝા વ વફાતરે મઝકુર હય દુશવાર હયકે **અમીર** વ. ઉમરૂ ઓર ઝમરરૂદશાહ ઓર **અફરા સીયાબ જાદુ** વગયરાકે નામ સમજમંય આએં બાઇં ખીયાલ ગુઝારીશ હય કે **અમીર હમઝા** બેટે ખુવાજા અબદુલ મુત્તલીબકે સરદાર ખાનાએ કાઅબા કે હંય. ઓર **ઉમરૂ** ઉનકા અઇયાર હય. ઓર અમીર હમઝાને અપને પોતે કો બાદશાહ લશકર કાકીયા હય કે નામ ઉસકા **સઅદબીન** કુબબાદ હય ઓર આપ સીપે સાલારી લશકરકી કરતે હંય-ઓર-જીતને બેટે અમીર-હમઝા કે હંય-વો સબ-મુતીઅ-ઉસી પોતે કે હંય-જો બાદશાહ હય-ઓર-બાદશાહ રૂએ ઝમીન-મંય બોહતસે હંય કે જીનકા ઝીક ઇસ કીસ્સે મંય આયગા વો સબ હમરાહ લશકરકે અપની અપની ફોજ લીએ હુવે રેહતે હંય ઓર અમીર હમઝા એક બાદશાહ જલીલુલ કદ્ર ઝમરરૂદશાહ બાખતરી સે કે જીસકો લકા ભી કેહતે હંય ઓર ઉસને દાઅવા ખુદાઇકા કીયા હય

લ.ડ રહે હુંય ઇસલીએ કે વો દાઅવા બાતીલસે બાઝઆએ ઓર અમીર કે હાથસે જીસ મુલક મંય લક.ા ભાગકર જાતાહુય વહાંકા બાદશાહ ઓર રે આયા. સબ ઉસકો અપના .ખુદા સમજકર ઇનાઅત કરતે હુંય ઓર બરાબર ઉસકે હુકમસે અમીરસે લડતે હુંય ઓર લક.ા કે સાથ બેટા નય શેરવાંકા ફેગામર્ઝ ફરામર્ઝ કા બ.ખતીયારક બીન બ.ખનક શયતાને દરગાહે લક.ા બનાયા ગયા હુય કીસલીએ કે .ખુદાઇ મંય કોઇ શયતાન ભી ચાહીએ ગરઝ લક.ા ને પહલે જાકર **તીલસમે હઝાર શકલ** મંય પનાહલી થી જબ વો અમીરને ફાંહ કીયા તો લક.ા કોહસ્તાનકી તરફ આયા હય તીલસમે હઝાર શકલ કા ઠીક પેહલે ઇસ તીલસમ કે હય બ વજેહ ઇસકે કે **તીલસમે હોશરૂબા** કા ઝ.કીરકો બયાન કરના હુય–ઇસ લેહાઝસે ઉસ તીલસમ કો બાઇસે તવાલતે અફસાના ન હો.

આ.ગાઝે દાસ્તાન હયરત બયાન તીલસમે હો શરૂબા ઓર દાખલા એ લશકરે લક.ા કોહસ્તાન મંય.

સાકીયાને ખુમ ખાને અસમા વજરંગા જામે અફકાર બાદાએ અરગવાની શંજરફતે હરીરકો સાગરે કીરતાસકો ઇસ તરહ મમલુ કરતે હુંય કે જબ **ઝમરરૂદશાહ** બાખતરીને **તીલસમે હઝાર શકલ** સે રેહાઇ પાઇ ઉસકે વઝીર બદ તદબીરને સલાહ બતાઇ કે મુલ્કે કોહે **અ.કી.ક ગુલઝારે સુલેમાની** કા બાદશાહ આલીજાહ ફોજે પય કરાન વ પેહેલવાનાને દોરાન રખતા હય ઓર ઉસી મુલકસે રાસ્તા **તીલસમે હોશરૂબા** કા મીલા હય હાકીમ તીલસ્મકો **અફ્રરા સીયાબ** જાદુ હય સાહેરાન નીહાયત ઝોર આઝીમા હય. કે નહીબ શમશીરસે ઇસકે સર કશાને દેહર કાંપતે હુંય ઓર થરરાતે હુંય ઓર સેહેર આઝમાઇ કે રૂબરૂ સામરી ઓહદ ઓર જમશીદે રોઝગારકા કાન પકડતે હુંય ફીલ જુમલે બ સલાહ વઝીર ઝશતે મશીર **ઝમરરૂદશાહ** સીમતે કોહે **અ.કી.ક** રવાના હુવા ઓર બાદ કીત્એ મનાઝીલ વ તય મરાહીલ જબ .કરીબ ઉસ મુલ્કકે પોંહુચા હરકારાનને .ખબરે આમદ ઝમરરૂદ શાહ કોહે **અ.કી.ક** કી બાદશાહ **સુલેમાને અંબરી** મવી કોહીકો દી. કીશતીયાં ઝરો જવાહીર કી નઝ્રકે લીએ તઇયાર કરકે મએ અરકાને સલતનત શેહેર કે બાહીર આયા. ઓર શેહેરકો વાસ્તે આરાસ્તગી કે હુકમ દીયા તમામ શેહેર મંય આઇને બંદ હુવા અલ હાસીલ ઇસ ત.ક બાલ કરકે લ.કા કો દાખીલે શેહેર કીયા ઓર દારૂલ એ મારતે શાહી મંય પોહચાયા યહાં ઉમરા વીઝરા અરાકીને સલતનત મશીરાન બોહત હાઝીર થે સબકા મુજરા વ સલામ હુવા મુકામે શાહી મંય તખ્ત શાહી બીછાયા ઉસમંય જવાહીરે આલા વ બેશ કીમત જડાથા. ઉસપર લ.કા આકર જલવા ફરમા હુવા ઓર અરબાબે નીશાત સા.કીયાને સીમી સાક. મુતરે બાને ખુશ આવાઝ બા મઝાક હાઝીર થે ઉનહુંને અપની ખુશ ઇલ હાનીસે હર શખસ કો અપના મેહવે દીદાર બનાયા દોરે જામ મએ ગુલફામ બે દગ દગએ નય રંગી અઇયામ ચલને લગા બાદશાહ દો સીપે

સાલાર રખતા હય એકકા નામ ખનઝુર ઝા.ગ ચશમ કોહી ઓર દુસરેકા નામ નાઝીર ઝા.ગ ચશમ કોહી હય ઓર યે દોનું ભાનજે બાદશાહકે હંય કઇ લાખ સીપાહ અપને માતેહત રખતે હંય ઓર ઈન સબકા સરદાર એક બહાદુર હય નામ ઉસકા **લાલાન લાલ .કબા** હય ફને સીપાહ ગીરીમંય યકતા હય ગરઝ ઇતમીનાનસે ઇસ જગેહ તશરીફ રખી ઓર ઉન સભુને આકર લ.કાકો સીજદા કીયા. ઓર અરઝ કી કે હમ સબ જાં બાઝી ઓર જાં નીસારીકો હાઝીર હંય. લ.કાકો ઈન કલમાતસે તસકીન હુઇ ઓર જાએ સકુનત વહીં મુકરરર કી. **સુલેમાન અંબરીનસુ** બાદશાહને દાઅવત કા સામાન મોહઈયા કીયા સર ઇનકીયાદે ઇતા અતે લ.કા મંય ઝુકાયા. **રાવી** કેહતા હય કે જબ લ.કા હઝાર શકલસે ભાગાથા ઝલ ઝલએ. કાફ સાની હમઝા સુલેમાન સાહબ .કરાં અમીર આલીશાનને લશકર ઝફર પયકરસે અપને ચાર હરકારે સબાદમ તેઝ રફતારકે નામ ઉનકે નામીયાને .ખયબરી વ તુમીયાને .ખયબરી વ સર હંગ સુકકી વ અબુ તાહેર .ખુરેઝ હંય લ.કા બે બ.કા કે હમરાહિ રવાના ફરમાએ થે કે જીસ જગેહ યે બરગશતા બખ.ત બા આરામ તમામ મસકન ગુઝીં હો ઓર જો ઇસે પનાહ દે ઉસ બાદશાહકી હકીકતસે ઓર ઉસ મુલકો સીપાહકી કયફીયતસે મુલાઝીમાને આલી વ બંદગાને હઝરતે .કદ્ર .કુદરતે શેહન શાહી કો એ અતેલા દેં વો હર કારે બ હમરાહે લ.કા યહાં તક આએ થે ઓર બા શકલ મુખતલફા દરબાર મંય **સુલેમાન અંબરીં** કે મોજુદ થે ઉનહુંને બયાને સીપે સાલારાન સુલેમાન સબ સુના ઓર હાલ ફોજ ઓર મુલકકા સબ દરયાફત કરકે .ખીદમતે અમીર કીશવર ગીર મંય ચલનેકા ઇરાદા કીયા. અલ કીસ્સા કીલએસે નીકલ કર મીસલે બ.ર્ક માનીંદે સર સર કે રવાના હુવે યહાં **અમીર હમઝા** બાદ ફતેહ તીલસમે હઝાર શકલ બારગાહ સુલેમાની મંય દંગલ નાદે અંબર પર મુત મકીન થે ઓર બાદશાહ જમ જાહ **સઅદ બીન .કબાદ** તખ.ત સુલેમાની પર જલવા ફરમાં થે સરાયચે બાર ગાહ કે ઉઠા દીએથે સયર વ કયફીયત સેહરાઈકી મુલાહીઝા ફરમાતેથે કે યકાયક હરકારે દવાં દવાં .ખીદમત સુલતાન આલીજાહ મંય આકર પોંહચે ઓર ઇસિ કદર બ તામીલ તમામ આએ થે કે પેડીયાં હોંટું પર બંધી થી કંપટીયાં લપકતીથી ઉનહુંને આકર મુજરા કીયા ઓર ઝમીને અદબ કો બોસા દીયા. ઓર હાથ ઉઠાકર દુઆ વ સનાએ શેહેરયારી બજા લાએ ઓર યું અરઝ કરને કે હમદમી બર ગશતએ તાલેઅ જો સામનેસે લશકર નસરત અસરકે રૂ બફરાર લાયા. બાદાએ ઝલાલત કો વો ખરસ રૂત્બાએ ટાકતકો તય કરકે કોહે **અ.કી.ક ગુલઝારે સુલેમાની** મંય પોંહચા ઓર વહાં સુકુનત ઠયરાઇ હય બાદશાહને વહાંકે એઆનત કરનેકા વાઅદા કીયા હય તસકીન દી બાકી ઓર જો એહવાલકે હરકારૂંને દેખાથા વો સબ પુરા મુફસસીલ કેહસુનાયા ઓર બાદશાહને અપને સીપે સાલાર **હમઝએ સાહબ** કે.રાન કીતરફ દેખા સાહબ કે.રાનને **ઉમરૂ બીન ઉમઇયા** સે હુકમ દીયા કે પેહેલ-

વાને રોશન આહી કો બુલાવ—ઓર પેશ આના તરફ કોહે અકીક. કે રવાના કરો હરબ ઇરશાદ ફ્રુઝ બુનયાદ અમીર બા તોકીર કોસે રહલ લશકર ઝફર અસર મંય બજા ઓર હર બહાદુરને સામાન રવાનગી કીયા ફ્લટન ઓર રસાલે બા કરરો ફર મરકબ હાય નામી પર સવાર પીંયાદે બે શુમાર બસદ રોએબોદાબ કુચ કરને લગે આઝારીને લશકર કી રવાના હુઇ બેમાએ ખર ગાહ અટાલી બાર ગાહ કે અશતર વફાતર ગરદું પુર બાર હુવે દીલાવર મુસલ્લે વમુકમ્મીલ હો કર ચલને પર તઇયાર હુવે બાદશાહ મએ સરદારાને ગીરામી કે ઓર સાહબ કરાન મએ અઇયારાને નામી કે સવાર હોકર રેહબરી હલકા રાનકે ઉસી તરફ ચલ નીકલે. શેઅર—સુએદશત શેહકી સવારી ચલી, કહેતો કે બાદે બહારી ચલી. કીસ્સા કોતાહ કુચો મુકામો શામો પગાહ લશકરે જલાલત અસરને કરીબ કોહે અકીક નુઝુલે ઇજલાલ વ. ઇકબાલ ફરમાયા પાયગાહ નસબ હુઇ બાઝારે લશકર મંય ખુલ ગઇ ફલટને મીસલ દર મીસલ આરાસ્તગી તમામ શેહરાઓ પાકીઝા મુકામ ઉમદા મંય ઉતરને લગીં તબલ નકકારે દાખલાએ લશકર મુખાલેફુંકે હોશ મીસ્લે તાએરે પરીદા ઉડે. સુલેમાન ને આમદે ફોજકી ખબર સુનકર રખ્ત ઝબ્ત મુલકે ફોજકો અપની દીયા ઓર કીલઆ બંદ કીયા તોપેં બરંજીએ આહેની ઢલી હુઇ લગાઇ બુર્જે બારે કંગરે વફસીલે દુરસ્ત અલ ગરઝયહાંતો યે તઇયારી શુરૂ હુઇ ઓર સાહેબ કરાન મુનતઝરે મુકાબલે ઉદુસામને કીલએકે ફરો કશ હુવે મગર ફરઝંદ રશીદ હમઝા શેઅર મહેબુરજે ખુબી શહેઅંજમન બદીઉઝઝમાં ગુર્દ લશકર શીકન હવાએ ખુશ ઓર સરેશએ સબઝા ઝાર દેખકર શીકાર ખેલનેકી હવસ હુઇ અમીર સે ઇજાઝત ચાહી અમીર ખામોશ હોરહે બદીઉઝમાં અપની વાલીદા મલકા ગરદીયા બાનું શાહઝાદે મુલકે અરદબલ કે પાસ ગએ ઓર અરજકીયા કે આપ મુઝે વાલીદ માજીદ સે ઇજાઝત શીકાર ખેલને જાનેકી દીલાદે મલકા ને મનઝુર કીયા ઓર અમીર જબ બારગાહ મંય મલકા કી તશરીફ લાએ મલકાને શાહઝાદે કી શીફારસ કી અમીરને ના ચારી રૂખસત દી ઓર ફરમાયા કે યે સેહરા તમામ સાહેરાને જહાંકા મસ કન હય ઇસ લીએ મંય ઇઝાજત નહીં દેતાથા કે શેહઝાદા કી સી આફતમંય મુબતીલા નહો તુમહારે કેહને સે એકદીન કી. ઇજાઝત દેતાહું કે બાદ એક દીનકે ફીર આએ ઓર ઝીયાદા અરસા ન લગાએં જબ બદીઉઝમાં ને ઇરશાદ સાહબ કરાન કુબુલ કીયા ઓર સામાને શીકાર ખેલનેકા રાત ભરદુરૂસ્ત હોતા રહા જીસ વકત સઇયાદે ફલક દામેશોઆ બરદોશે કાશાના મશરીકસે સબઝા ઝાર ફલકપર સયદ અફગન સાબીત વ સઇયાર ગાં હુવાવો આફતાબ આલમ તાબ સેહ પેહરે સાહબ કરાની વ. કોકબે શશજહત અફરોઝે ફલકે કામરાની યાને બદીઉઝમાં આલીશાન બેહરે શીકાર આઝીમે મયદાન હુવા નુરકા તડકા નસીમેં સેહરકા ચલના શમઉંકા ઝુલ ઝુલાના ગુનચુંકા મુસકુરાના બુલબુલાને શોરીદાકાશોર જંગલ મંય રકસાને મોર તાએરૂંકા અપને અપને કાશાનું સે ઓર આશયાનું સે તલાશે આબો

હાને મંય તાલ મારકર ઉડના યાદ સાનએ આલમ મંય હર મારૂહ મસરૂફ હર ફહબ ઝીકરે હકસે માલુફ મોઅઝઝન કુમરી મીમ્બરે સર્વ પર ખુતબા ખુવાને હક સીર રહું ગોયાં ખુલાસા મરામ શાહઝદાએ આલી મુકામ બાયશમો ખ,રમ સેહરા મંય સયદ અફગ નથા ઓર હર તરફ ફીઝાએ નીઝહત અતમામે દશતો બરકોહ દેખતા જાતાથા સામને એક ક્યારસે એક આહુ મીસ્લે માશુકે તન્નાઝ સરાપા નાઝ અઠખેલીયાં કરતા તરરારી ભરતા

પયદા હુવા—**અબ્યાત**—ઝુલ ઝરબફત પુશત કે ઉપર, વાહેર આહુએ પરી પયકર, રમે મેહબુબ ઉસ્સે આરી થા, કેદીલ કે રમને મય વોશીકારી થા. **બદીઉઝમાં** ઉસકી રેઅનાઈ વો ઝેબાઈ દેખકર શેફતા ઓર ફરેફતા હુવે સરદારૂં કો અપને હુકમ દીયા કે ઉસકો ઝીંદા ગીરફતાર કરો ખબરદાર જાને ન દો બમુજરા હુકમ હમરાહીયુંને હલકા બાંધકર ઉંસે ઘેરા મગર હરન સંભલકર કનોટીયાં બદલકર તરરારા ભર સરપર સે શાહઝાદે કે નીકલ કર ચલા **બદીઉઝમાંને** ઉસકે પીછે ઘોડા ઉઠાયા ઓર કઈ કોસ નીકલ આયા સબ સાથી છુટ ગએ ઓર યેહ એકલે રહે ઉસવકત કે જબ હરન પર દસ્તરસ ન પોંહચા ઓર વો ઝીંદા ગીરફતાર ન હુવા ફોરન તરકશો તીર યાર દેહ મુશતે અકાબ પર શુસ્તા સુફાર ભર કમાન જાંય પય વસ્તા કરકે લગાયા તીર ઉસકે દો સાર હુવા ઓર હરન ઝમીનપર ગીરા શાહઝાદે મરકબ સે કુદકર ઉસે ઝુબ્હે કીયા જયસેહી વો હરન હેલાક હુવા એક સદાએ નહીબ પયદા હુઈ કે જીસ્સે દીલ સુરે ફલકકા હીલ ગયા ઓર માહો માહી તકમંય ઝલ ઝલા પડ ગયા કે અય ફરઝંદે હમઝા તુને બડા ગઝબ કીયા કેકત્લ કીયા **ગીઝાલે જાદુકો** અરે યે સરહદે **તીલસ્મે હોશરૂબા** હય યહાંસે અબ બચકર જાના દુશવાર હય જો નહો વો થોડા હય શાહઝાદેને દેખાકે તમામ સેહરા ગીર્દો ગુબાર સે તારીક હય અંધીયુંકા તુફાન બરપા હય બાદ એકલે હમે કે શાહઝાદેપર બેહોશીં ભરી હુઈ ફીર જો આંખ ખુલી અપને કો કયદે ગીરાં મંય મુકીદ પાયા સર ઝાનું એ તફકકુર પર ઝુકાયા ઓર યહાં **ઉમ-દયા** બીન **ઉમરૂ** નામદાર અઈયાર શેહઝાદે કા મગાર જબ આયા દશત કો તીરાઓ તાર પાયા કીયા મતકા આસાર દેખા યેભી જાના ચાહીએ **ઉમરૂ** અઈયાર કે બેટે **અમીર હમઝા** કે બેટું કે અઈયાર હંય કયું કે અમીરકે યહાં લડકા જીસ શાહઝાદીસે હોતા હય ઉસકી વઝીર ઝાદીએ ઉમરૂ કે યહાં લડકા હોતા હય ઓર ઉસ શાહઝાદે કા વોહી અઈયાર હોતા હય ગરઝ **ઉમદયા** અઈયારને દેખા કે જબ વો તારીકી દુર હુઈ લાશ **બદીઉઝમાં** કી ખાકપર પડી હય વો ચાંદસી સુરત ખુન મંય ભરી હય વાઝેઅ હોકે જબ શેહઝાદા સરહદે **તીલસમ** પર પોંહચા માલીકે **તીલસમ અફ્રાસીયાબ**કો ખબર હુઈ ઉસને મુહાફીઝ **તીલસ્મે** મલકા **શરારાજાદુસે** હુકમ દીયા કે શેહઝાદે કો ગીરફતાર કરે ઓર ઉનકી સુરતકા પુત્લા બઝોર સેહર બનાકર ડાલદે ઈસ લીએ દુસરૂં કો ઈબરત હો ઓર તીલસમ કે અંદર આનેકી જુરઅત ન કરે અલગરઝ અઈયાર શેહઝાદાએ નામદારકી લાશસે લેપટકર રોને લગા ઓર ગરેબાન

અપના ચાક કીયા ખાક સરપર ઉડાતા લાશેકો ઘોડેપર ડાલકર લશકરે સાહબ.કરાન કી તરફ ચલા રાહમંય હમરાહી ઓર રફીક વગયરા શાહઝાદે કે મીલે ઉનહેં જો માજરાયે ગમ અંગેઝ નગર* આયા ફ્રરતે અલમસે કલેજા મુકો આયા રોને પીટતે ખાક ઉડાતે ખીદમતે અમીર મંયઆએ જબ એહુલે લશકર ઓર અમીર નામવરનેયે સાને હા જાં ગુંઝીં મુલાકે ઝાફ્રર માયા બે તઅમ્મુલ નાલા વ શેવન કીયા સારે લશકર વ મહેલાત ગમી મંય શોરો ગીરયા વ બુકા બલદ થા કે મલકા ગીરોયાબાનું શેહઝાદેકી માં પછાડે ખાતીંથી ઓર ઝબાને હાલસે સુનાતીથીં—બયત—યહાં તોયે શોર નોહા મારી બરપા થા મગર ઉમરૂસે અમીરને ફ્રરમાયા કે જલદ નરક્મે અશ કર દેવઝાદ કો તઇયાર કરકે લા કે મંય તલાશ કાતીલે શેહઝાદે કે લીએ જાઉં ઓર ઉસે કત્લ કરકે ઉસકાભી સર લાઉં ઉમરૂને અર્ઝકી કે અય શેહ્રર યાર ગરદું વીકાર મંયને સુનાહય કે શાહઝાદે કો કીસી ઇનસાનને નહીં શહીદ કીયાહય બલકે સેહરા તારીક હો ગયા કુછ માલુમ ન હુવા અસવારસે ઉસકેયે કે લાશ બેસર મીલી અમીરને ફ્રરમાયા વલ્લાહ ઇસ મંય કુછ ઇસરાર હય ઇસ હાલસે આગાહ પરવર દીગારહય બુલાવ ખુવાજા બુઝુર ચમહેરકે સાહબ ઝાદુંકો કે હાલ અઝરૂએ રમલ વ નુજુમકે કુછ શાહઝાદે કામ ફ્રહમ કરેં યેબી દરયાફ્રત હોકે ખુવાજા બુઝુર ચમહેર વઝીર નવ્શેરવાંકે અમીરસે નીહાયત મોહબ્બત રખ્ને હંય અપને લડકુ કો લશકરે અમીરકે સાથ કર દીયા હય કે વો બતોર મુલાઝીમું કે હરવક્ત મુસત.અદ રેહતે હંય હાલ ખુવાજા બુઝુર ચહેમર ઓર અમીર અવ્વલ કે દફ્તરૂંમંય મોજુદહય યહાં બરાએ નાઝરીન આગાહી કાફીહય અલ્ હાસીલ બરાબર અમીરને ફ્રરઝદાને બુવાજા ચમહેર કો બુલાયા ઓર બારગાહ મંય બએઅજાઝે તમામ સદર ઇઝઝતપર બેઠાયા શાહઝાદેકા હાલ પુછા ખુવાજા બુઝુર્ગ ઉમીદ ઓર ખુવાજા સીયાવશ ઓર બુવાજા દરયાદીલ ફ્રરઝંદાને ખુવાજા બુઝુર ચમહેર બે તઅ્તાઓ તફ્રકુર અર.કાએ તઅ.ક.કુલ કો ફેંકા ઓર ઝાય-ઝા ચીંચકર નઝરાતે સાલેગા ખુરૂજો અશકાલ રમલ સબ મુલાહી ઝા કરકે બાદ ખોઝો .ગોર સર ઉડાકર ફ્રરમાયા કે અય શેહરયાર ઝીવ.કાર શેહઝાદા સહીહ વો સાલીમહય મગર કયદે શદીદમંય સાહેરૂંકી ગીરફ્રતાર બે કસો નાચારહય ઓર યે જો લાશ આપકે સામને આઇહય યે માશ કે આટેકી તસવીર બનાઇહય આપ ઇસ્મે આઝમ પડકર પાની મંય કુંકેં ઓર ઇસ લાશપર ઢક દેં ફીર કુદરતે .ખાલીકકા તમાશા દેખલીજીએ અ-મીરને ઇસ્મે આઝુમ પાનીપર દમ કરકે લાશપર છીડકા માશકે આટેકી તૃસવીર નઝર આઇ અમીરને ગરદન સીજદએ પએ દરગાહે બારી ઝુકાઇ કે શુકહય તેરા તુને .ખબરે હયાત ફ્રરઝંદ સુનાઈ ખુવાજા ઝાદું કો .ખીલ અને ફ્રાખરા દેકર રૂખસત ફ્રરમાયા ઓર લાશ કો ફેંકવાદીયા લશકરમંય શોરો ફ્રરયાદ જો બુલંદથા મો.કુફ હુવા સબને જાન તાઝા પાઈ ઝીંદા રહેનેકી શાહઝાદે કી.સબને ખુશી મનાઇ અમીરને ઉમરૂકો બુલાયા ઓર બોહત કુછ ઝરો જવાહીર દેકર વાસ્તે ખબર ગીર શાહઝાદે નામદર માસુર કીયા

ઉમરૂને બાનાહાએ અઇયારીએ અપને જીસ્માકો આરાસ્તા કીયા **ઝબીલ** ઓર **જાલ** ઇલયાસી ઓર **ગલીમે** અઇયારી ઓર કમંદે **આસેફ્રા** ઓર **હેવજામા** ઓર **કુન-તુરી** પીત્યાદી **મંઢી** દાનયાલી વગયરા કો સંભાલા ઓર સબ તોહકું ઓર તબરરૂક જો કોહે સર અંદીપ પરસે સાથ લીએ **રાવી** કહેતા હય કે જબ **હમઝા** હીંદુસ્તાન કો તસ.ખીર કરને આયાથા ઉસી ઝમાને મંય ઉમરૂને મઝારે અબીયા અલય હીસ સલામ કીઝીયારતકી ઓર વહાં **ઉમરૂ** કો એક ગુનુદગી આઇ આલમે ખુવાબ મંય જમાલ બા કમાલ ચંદ અંબીયા કા દેખા ઓર **ઉમરૂ** સે ઉનહુંને ફરમાયા હમારે મઝાર કે રોઝે મંય **ઝંબીલ** વગયરા હમા અશયાએ અઈયારી રખખે હંય ઉનહીં કે લીએ **ઝબીલ** એક કીસા હય કે અલાવા ઇસ દુન્યા કે એક આલમ ઉસમંય ભી આબાદ હય જબ તુમ ચાહોગે **ગલીમે** અઇયારી અયસી હય જબ તમ ઉસે ઓડ લોગે તુમ સબકો દેખોગે ઓર તુમહેં કોઇ ન દેખેગા ઓર **જાલઇલ** યાસી યે સીફત રખતા હય કે અગર કરોડું મન કે વઝન કી ચીઝહો જબતુમ જાલ ફેકોગે વો સવાએર કી હોકર ઉસમંય આજા-યગી ઓર બડને કો ચાહોગે બડજાયગી ઓર **મંઢી** જાડાકહીં ખડી કરોગે ઉંસકે નીચે બેઠકે કોઈ તુમહે ગીરફતાર ન કર સકેગા જો ઉસકે અદર આયગા ઉલ્ટા હોકર લટક જાયગા ઓર કમંદે **આસીફા** કો ફેંકકર જીતના કહોગે ઘટેગી બડેગી ઓર કીસી ચીઝસે ન કટેગી ન ટુટેગી ઓર **હેવજામા** જબ પેહનોગે સાત રંગ બદલેગા કભી સબઝ હો જાયગા ઓર કભી સુરખ કભી ઝર્દ વગયરા ઇસ તરહસે જીતની ચીઝેં હંય સબ કરામત રખતી હંય **ઊમરૂ** કો જબ યે બશારત હુઈ ઉન **અશયાકો** લે લીયા ઝીક્ર ઉંસકા દફતર અવ્વલ મંય હો ગયા **ખુલાસા** નાઝરીન ફસાના ઉન અશયા કા જ્યાં જી.ક્ર આવે તો ઉસી મઝમુનસે ઉસે સમજ લેં ઓર ઉસી અશયાકો **ઊમરૂ**ને દુરસ્ત કરકે વાસ્તે તલાશ કરને **બદીઉઝમાં** કે રાસ્તાલીયા ઓર બસરઅત તમામ સેહરાકી તરફ રવાના હુવા વો મેહરે સીપહરે અઇયારી વો કુત્બે ફલક ખંજર ગુઝારી બાદ તય મરાહીલ જબ ઉસ જગેહ કે જહાં **બદીઊઝમાં** કુશતએ સેહર હુવે થે પોંહયા સેહરા મંય સબઝા ઝાર ઓર નીઝહત અફઝાએ ફીરદોસ એક મુ.ર્ગ ઝાર દેખા **ઊમરૂ** સયરે કુનાને સુરાગ મતલબ કે લીએ રવાના થાકે યકાયક સામને સે એકગો.લ ઓરતુંકા પયદા હુવા **ઊમરૂ** એક ઝાડી મય છુપ રહા દેખા કઇ સવારી યા મેહજ-બીન વ મેહજબીનાને મેહર તમકીન **ફરેદ** બરસ પંદરા યાકે સોલાકા સીન જવાનીકી રાતેં મુશહુકેદીન ચલી આતી હંય ઓર ઉનકે બીચમંય એક શાહઝાદી ગયસ બખ્શ મેહરે જબીન ગ.ીઝાલે સેહરાઇ રેઅનાઇ તાઉસ મસ્ત ગુલ્શને ઝેબાઇ પોશાક નફીસ જેબે જીસ્મ જવાહીર કા ઝેવર પેહને .ખુવાસુ કે કાંધે પર હાથ રખખે .ખરામા .ખરામાં જંગલકી કય ફ્રીયત દેખતી હુઇ રવાના હુઇ **ઊમરૂ** બયઠા હુવા યે કયફીયત દેખ રહાથા કે યકાયક ઉન ઓર તું મંયસે એક ઓરતકો રફેઅ એહતીયાજકી ઝુરૂરત હુઇ વો સબસે એલાહદા હોકર ઝાડમંય પેશાબ કરને બયઠ ગઇ ઓર સાથકી સબ ઓરતેં

શાહઝાદીકે હમરાહ આગે બડહ ગઈ ઊમરૂને ખીયાલ કીયાકે અગર ઇન ઓર તુંકે સાથ ચલોગે યકીન હયકે કુછ મતલબ બરારી હોગી યે તસવ્વર કરકે ઝાડસે નીકલ કર ઉસ ઓરતકો કે પેશાબ કર રહીથી કમંદ મારી ઉસને ગુલ મચાઇ ચીલ્લાઇ ઊમરૂ ને ગેંદ અઇયારી કા ઉસકે મુહમંય ડાલદીયા ઓર થોડી બેહોશી ઉસકે મુંહ પર મલદી વો બેહોશ હો ગઇ ઉસે દરખ્તસે બાંધાં ઓર આઈના નીકાલ અપને સામને રખ્ખા રંગોરોગન અઇયારી કા અપને મુંહ પર લગાયા ઓર ઉસ ઓરતકો દેખકર વયસી હી સુરત અપની બનાઇ ઓર પોશાક ઉસકી ઉતાર કર આપ પેહની ઓર ઉસે છોડ આપ બજલદી તમામ ઉન ઓરતું મંય જા કર કે જો આગે જાતીથીં મીલ ગયા ઉન-હુંને અપને સાથ વાલી સમજકર કહાઅય શગુફા તુ બડી દેર મંય આઇ વહાંકયા કર-તીથી ઊમરૂ સમઝા જીસે તુ બેહોશ કર આયાહય ઉસકા નામ શગુફા હય કહા કુછ અયસી દેરતો નહી હુઇ ગરઝ બાતં કરતી હુઈ વો સબ ઓરતે એક બાગકે કરીબ પોંહુચી ઊમરૂને દેખાકે દરવાઝા બાગકા મીસ્લે ચશમે ઇનતે ઝાર ખુલાહુવાહય હવાએ સર્દ ઇસી દમે મસીહ નફસે દારાં હય વો નાઝનીન અંદાઝ બાગકે આઇ અજીબ ત-ઇયારી કા બાગ હય ઊમરૂને વો ગુલશને નીંગારી ગોયા રીયાઝે ફીરદોસે બરીંથા ઓર હર રીવશ પર જવાહીરાત બજાએ સુરખીકે કુટકર ડાલાહય દરખ્તું કો બાદલે સે મંડા મેંહદી કી પત્તીયા ઓર તાક અંગુર હરએક આરાસ્તા વ પયરાસ્તાગીર્દ સ-બઝએ નવ ખાસ્તા બાદે સબામસ્તાના વાર આતી હય હર મીનાએ શજરસે ટકરાતી હય કટોરે પુલું કે શરાબે તરાવટ વ નીઝહત સે લબરેઝ હંય ગુલ હરેક અંબર તેઝહંય વીસ્ત બાગ મંય ચંબુતરા સંગ મર મર કા બનાહય ઉસપર ફરશ મીલોકાના બીછાહય મસનીદે જવાહીર નીગાર આરાસ્તા હય નમગીરા બાસીલકે મરવારીદ અસ્તા-દાહય ઓર મસનદ પર એક ઓરત અધેડ પોશાક નફીસ પેહને કરીબ પચાસ બર-સકાસીન હય તકીયે પર કોહની ધરે બયઠી હય ઇતર દાન પાનદાન ચોઘડે ચંગીર રખ્ખે હંય જયસે કે યે શાહઝાદી કે જીસકે સાથ ઊમરૂ આયા હય વહાં પોંહુચી વો ઓરત મસનદસે ઉઠી ઓર હંસ્તી હુઈ લેને ચલી ઉસને ભી આગે બડકર બા અદબ તમામ સલામ કીયા ઓર સબ ખુવાસે ભી બા અદબો નીયાઝ દસ્તા બસ્તા પીછે હટી વો ઝઇફા કે ઉશીકાનામ શરારાજાદુ હય કે જીસને બદીઉઝઝમાંકો કુશતએસેહર કરકે મુકઇયદ કીયા હય ઓર યે શેહઝાદી જો ઉસકે પાસ આઇહય બેટી મલકએ હયરત જાદુ જોઝા બાદશાહ તીલ્સમે અફરાસીયાબ જાદુકી હય ઓર ઉસકી ભાનજી હોતી હય ફીલ જુમલા શરારાને મલકા તસવીરજાદુ દુખતરે હયરતજાદુકી બલાએલી ઓર પ્યાર કરકે મસનદપર બીઠાયા ફીર રક્કાસાને મેહફેલીલ અતકો હુકમ દીયા કે હાઝીર હોં ઓર સામને આકર મુજરા કરે ગરઝ નાચ હોને લગા ઓર જામે શરાબ ચલને લગા ઉસી જલસએ નીશાત મંય તસવીરજાદુસે શરારાને પુછા કે અય ફરઝંદ શું પા પીયાદા સરે શામ સેહરા મંય કીસ બાઇસસે નીકલ કર યહાં આઇ ઇસ નાઝનીન ને

અર્ઝકી કે અય માહરે ગીરામી કદ્ર ખાલાજાન મંયને સુનાહય કીસી સાહબ .કુરાન કે બેટે કો ગીરફ્તાર કીયાહય ઓર મુઝે મુસલમાનું કે દેખનેકા કમાલ ઇશતેયા.ક હય ઓર યે લોગ અયસે ઝબરદસ્ત હંય કે જીનુંને .ખુદાવંદ લ.કાકો આજીઝ કર રખખાહય ઓર .ખુદાવંદા ઇન લોગુંકે હાથસે દીયાર બદીયાર ભાગતે ફીરતે હંય ઓર સુનાહય કે ઇન લોગુંને સેંકડું મલકું કો તહે તેગ કીયાહય ઓર સદહા તીલસ્માતકો ખાકસીયાહ કરદીયા હય લીહાઝા મુજેભી આરઝુ હુઈ કે ઉનકી સુરત દેખું કે કયસી તવાનાઇ ઓર તાકત ખુદાવંદ લકાને ઉનહેંદી હય ઓર કયસી શૌકત અતાફર માઇહય શરારાને યે બયાન સુનકર હંસ દીયા ઓર હસ્બે ખુવાહીશ મલકા તસવીર હુકમ કે ચલી ઓર બાગકે અંદર બારાદરી ઓર ઇમારાતે આલી કઇ કોસતક તાઅ મીર હય ઉસી ઇમારત કે એક હુજરે મંય બદીઉઝમાં કો .કયદ કીયા હય યહાંભી સાહીર નીચુંકા પેહરા હય ઉન કનીઝુંને પેહરે વાલીયું સે હુકમ શરારાજાદુ પોંહચાયા ઓર બદી ઉઝમાં કો ઝોરે સેહરસે ઝંજીરૂં મંય ગીરફ્તાર હાથું મંય હથ કડીયાં ઓર પાઉં મંય બેડીયાં બગલું મંય .ખારદાર લટ્ટુ. ઓર રાનુંપર ચુડે ફોલાદકે ચડે હુવે કમરકી ઝંજીર જાદુગરનીયાં થાંમે સામને શરારા ઓર મલકા તસવીર કે લાઇ ઓર તસવીરને સુરતે ઝેબા તીલઅત જહાં આરાકે વાલાતબારકો દેખા કે એક નવ જવાન હસીન વ જમીલ આફતાબ આલમતાબ સીપેહરે ઝેબાઈ વ ગોહરે મુહીતે ખુશ અદાઇ દેખતેહી એક કમાન બાનાએ અબરૂએ તીરે ઇશકકા જો રેહાહુવા મલકા તસવીરકે સીનેકેપાર ગુઝરા જીના દુશવાર હુવા. નઝમ.થી નઝર યાકે જીકી આંફતથી—વો નઝરહી વીદાએ તાકતથી—હોશ જાતારહા નીગાહકે સાથ—સબ્ર રૂખસત હુવા એક આહકે સાથ—મલકા મસનદપર સર રખકર બેહોશ હોગઇ શરારાજાદુને ગુલાબ કેવડા બેદેમુશક રૂખસાર પર છીડકા ઓર હંગામા જો હુવા શાહઝાદેનેભી મલકા કો દેખા કે એક નાઝનીન ગશ સે ફુરસત પાઇ મેરી તરફ નઝરે હસરત ગીરાંહય અજીબ સુરતે ઝેબા તીલઅત જહાં આરાહય કે મુસવ્વર આફરીનશ ને તીમસાલ બે મીસાલ ઉસકી બનાઇહય શેહઝાદે કાદીલે મુઝતર બા વોજુદ ઇસકયદે ગીરાંકે બેકરાર હોકર ઉસકી કમંદે તુરરએ આબદાર મંય અસીર હુવા અગર યે તમામ નામ નામી ઇસ ગયરત નીગાહકા મલકા તસવીરજાદુ થા નઝારાએ જમાલ અદીમુલ મીસાલ સે ઉસીકે ઇનસાન મીસ્લે તસવીર સુરત આઇના હયરાન હુવાથા સકતા હોજાતાથા કાતીબે નઝરત તરરાઝે .કુદરતને દીલફરેબ ઉસકી લોહ ઝેબાઇ પર ક.લમે રેઅનાઇસે આપ લીખખીથી ઓર મુસ્ક.ક.એ દેહેર મંય અયસી સુરતે ઝેબાઇ શેહઝાદા દેખતેહી એકજાન કયા બલકે હઝાર જાન સે ઉસપર શયદા હુવા સબ્રકા યારા નરહા—બબયાત—સદા દીલનેદી ઇશતેયા.ક ઇશતે યા.ક કહા સબ્રનેઅલ ફે.રા.ક અલફેરા.ક—સરકને લગા પાસે નામુસે નંગ—લગી અકલ ઓર ઇશક મંય હોને જંગ—મગર અપને તઈ સંભા લા ઓર ખીયાલ કીયાકે એક કયદે શદીદ મંય હય અગર યે રાઝે ઇશક ફાશ હોગા હરએક તીલસ્સમ મંય દુશમને જાં

દીખાઈ દેગા જીતા હુશગાર હો જાયગા ઝબ્ત કરકે ખામોશ હો રહા અગર **શરારાને** જબ મલકા **તસવીર** કા હાલ અબતરદેખા ખુવાસુ કો હુકમ દીયા કે ઇસ કયદી કો યહાંસે લે જાવ કે મેરી લડકીને કભી કીસીકો અયસે રંજો મુસી બત મંય ન દેખાથા આજ દેખકર ઉસે ગશ આ ગયા અભી નામે ખુદા કંવારા પીંકા હય ખુન જીસ્મ કા ઓહલ હલકા હય યે હુકમસુ નકર જાદુગર નીયાં શાહઝાદે કો એક હુજરએ બાગ મંય લાંઇ ઓર બંદકર કે ચલી ગઇં શેહઝાદે કો અપની કયદ કી મુસીબત ઉસકે ઇશક મંય સબ ભુલગયા ઓર ઉસી કી યાદ દીલે હઝીંકો એ નાલ કરને લગી બઝ-બાને હાલ ઉસ કયદ મંય યેહ કેહતાથા **નઝમ** આલમકા તેરે જહાં બયાં હય—બેતા-બીએ દીલ જહાં જહા હય—ઝંજીરે જુનું કહી ન પડયો દીવાનેકા પાઉ દરમીયાં હય ઓર યે ખીયાલ આતાથા કે અય **બદીઉઝમા** ભલા વો મગરૂર હુસ્નો જમાલ કાહેકો તુમહારા ખીયાલ રખખેગી અગર અબ તુમ ઇસ કયદસે ભી રેહાઈ પાવગે તો યકીન હય કે કયદેઇશક મંય તડપ તડપકર મર જાવગે **શેઅર** મુદતે કયદે અસીરાને મોહન ક્યા કહીએ—ગુલકે સોબાર ગીરે તખ્તએ ઝીંદા સરપર—ખુલાસા યહાં તો શાહઝાદે કી યે કયફીયત હય મગર વહાં **તસવીર** જાદુને જબ સામને અપને મતલુબાકો ન દેખા આખે ફાડ ફાડ કર ઉસ બાગ મંય અપને ગુલે ખુબી કો તલાશકીયા જબ નઝર ન આયા એક આહ સર્દ દીલે પુર દર્દ સે ખીંચીં ઓર અંજામ કે ખીયાલસે કુછ સોચકે ખામોશ હોરહી **શરારાને** પુછા કયું બેટી મીજાઝ તુમહારા કયસાહય કહા **ખાલા જાન** ક્યા કહું જીબયઠા જાતા હય દીલ મંય હોલ સમાયા હય કે અયસી મુસીબત ભી લોગ સેહતે હંય ઓર યું ગીરફતાર રેહતે મંય **શરારાને** કહા અય ફરઝંદ તુમનો નામે ખુદા શાહઝાદી હો તુમહેં અયસી દેહશત ન ચાહીએ શાહાને રોઝગાર હો યહાં ગુનેહગાર ઉમીદવાર સભી હોતેહંય કોઇ સુલી કીયા જાતાહય કોઇ ગરદન મારા જાતા હય કોઇ નવાઝીશ ખુસરૂવાનાસે ખીલઅતો ઝર પાતા હય યે શખસ ફર ઝંદે હમઝા દુશમને સાહેરાં હય **અફ્રાસીયાબ** જાદુને ઉસે કયદ કીયા હય છુટના ઇસકા બોહત દુશવાર હય અગર કોઇ ઓર કયદ હોતા તો મંય તુમહારી ખાતીરસે ઉસે રેહા કર દેતી બલકે માલોઝર દેતી અબતુમ જાવ અપને બાગ મંય જાકર ગું-ચએ ખાતીર શગુફતા કરો અય સે ખીયાલ અપને દીલ સે નીકાલો તુમહારાહાલ મંય ઓર કુછ દેખતી હું કે માથે પર પસીના હય અબતક વોહી ખોફો વેહમકા ક-રીના હય અગર યહાં ઠયરોગી વોહી હાલ પેશે નઝર રહેગા ઇસસે બેહતર હય કે અપને મુકામ પર જાકર હમરાઝું કે સાથ દીલ બેહલાવ ઓર કુછ ઉસ કયદીકી ફીકર ન કરના યે બાતે **શરારા** કીસુનકર **તસવીર** જાદુ વહાંસે ઉઠી ઓર જીમંય કેહતીથી કે ચલો અછછા હય કે ઉસને આપસે તુઝે રૂખસત કર દીયા અગર યહાં ઠેહેરતી કોઇ કલમા કલમએ દરદો ગમ મુંહસે નીકલ જાતા રાઝે ઇશક ખુલ જાતા અબ અપને બાગ મંય ચલકર ગમે દીલકો ખાલી કરેગે જી ખોલકર ખુબ રોએગે ગરઝ **શરારા**

કો ઉસમાહે કામીલને ઝુકકર સલામે કીયા ઉસને બલા એંલી ઓર દુઆ દેકર રૂખ-સત કીયા સબ કનીઝે કે બાગકી સયર કર રહીંથી મલકા કી જાને કી ખબર સુનકર હાઝીર હુઇં ઉમરૂ ભી બશીકલે કનીઝથા અપને દીલ મંય સોચાકે મલકા ચલી જા-યગી ઉસકે સાથ ખુદા માલુમ કહાં જાનાં હો તુમહારા શાહઝાદા ઇસી જા કયદ હય ઉસ હરામ ઝાદી **શરારા** કો કત્લ કરો ઓર **બદી ઉઝમાં** કો છુડાલો યે ખીયાલ કરકે મલકા **શરારા જાદુ** કે સામને આયા ઓર દસ્તા બસ્તા અરઝ કીયા લોંડીકો યે મુકામ ઓર બાગ બોહત પસંદ આયા હય આજ મેરાજી નહીં ચાહતા હય કે આપકે કદમુંસે જુદાહું ઓર દુસેરે મંયને ઇલમ મુસીકી કો ખુબ હાસીલ કીયા હય ઓર આજ આપ જયસા કદરદાં મુઝે મીલા હય ચાહતી હું કે શબ ભર રેહ કર વો સબ કમાલ આપકો દીખાઉં ઓર ઉસકે એ વઝ ઇનઆમ પાઉ **શરારા**ને કહાં કે અય **શગુફા** જયસે **તસવીર** કા મકાન વયસે યેહ જગેહ હમ વો કહીં અલગ હય. જહાં તેરા જી ચાહે આરામ તમામ એક દીન દો દીન જીતને દીન જી મંય આએ રેહ ઓર અય ફરઝંદ મલકા **તસવીર** ઇસે યહીં છોડતી જાવ **તસવીર જાદુ**ને કહાં બોહત અચ્છા. ગરઝ **તસવીર જાદુ**તો રૂખસત હો કર ચલી. ઓર **શગુફા જાદુ** યાને ઉમરૂ બીન ઉમઇયા યહીં ઠયરે લેકીન **તસવીર જાદુ**કા યે હાલ હય કે પેર કહીં ડાલતી હય. ઓર પડતા કહીં હય. ફરતે રંજસે જી નીઢાલ હય ઇસિ સોચ મંય ચલી જાતી હય કે અય મલકા દીલ ભી આયા તો કીસ શખ્સ પર કે જો દુશમને જાનો ઇમાન ફુશંદએ સાહેરાં હંય. ઉસ કયદસે ઉસકા છુટના દુશવાર હય અફસોસ મુફત જાન ગઇ યે બાતેં કરતી દીલસે રવાનાથી કે યકાયક સામને સે ઉસકી કનીઝ **શગુફા** બદનસે નંગી રોતી હુઇ આકર પોંહચી **તસવીર** હયરાં હુઇ કે **શગુફા** અભી તો **શરારા** કે યહાં રેહ ગઇ થી ઓર અભી યહાં આ પોંહચી. ઓર કપડે ઉસકે કીસને ઉતાર લીએ. ઇસ અરસે મંય **શગુફા** પાઉપર આકર ગીરી ઓર અરઝ કીયા કે અય મલકા મંય આપકે સાથ ચલી આતીથી રાહમંય રફે એહતીયાજ કો ગઇ એક ઝાડી મંય સે એક શખ્સ નીકલા ઓર ઉસને નહીં માલુમ કયા કીયા મંય બેહોશ હો ગઇ વો મુઝે નંગા કરકે એક દરખ્તસે બાંધ કર ચલા ગયા. જબ મુઝે હોશ આયા આઇંદ રોંદ કો મીન્નત કરકે બુલાયા. ઓર અપને તઇ રેહા કરા કર આપકી ખીદમત નંય ચલી થી શુકરે ખુદા કે ફીર હુઝુરકી સુરત નઝર આઈ **વાઝેઅ** હો કે યે વો **શગુફા** હય. જીસકી ઓરત **ઉમરૂ** બનકે મલકાકે સાથ ગયા થા. ગરઝ મલકા કો ઉસ માજરે કે સુનનેસે હયરત હુઇ ઓર દીલ મંય કહા કે ઇસ માજરે કો મખફી કરો શાયદ કોઇ દોસ્ત શેહઝાદાએ **બદીઉઝમાં** કા ઉસકી શકલ બનકે ઉનકી રેહાઇકી ફીક્ર મંય વહાં ઠયરા હય. માલુમ હુવા કે વો **શગુફા** નહીં હય કોઈ ઓર હય ઓર અગર ઇસ હાલકા ચરચા કરોગી **શરારા** આગાહ હોંગી વો બીચારા ભી ગીરફતાર હોગા ગરઝ શાહઝાદેકી મોહબ્બતસે કુછ આલાકા ભી મલકાને પાસ ન કીયા ઓર કનીઝું કો બુલાકર **શગુફા** કો ઓર કપડે

દીલ વાએ ઓર કહાં યે મસતાની મેરે સાથસે મલકા **શરારા** પાસ રેહ ગઇ ઇસ લીએ કે મલકા કો જાને દો તો મંય અકેલી જો જી મંય આએ વો કરૂં આખીર નહીં માલુમ કહાં ગઇ થી કે અપને કપડે ભી છીનવા આઈ હરચંદ **શગુફા**ને કહાવારી મુજ પર યે સાનેહા ગુઝરા મલકાને કહાં ચલ જુઠી મુજે કબ યકીન આતા હય કસમ હય **સામરીકી** અબ જો મુજસે અયસી બાતે કરેગી. સઝા દીલવાઉંગી ગરઝ ઉસકો ધમકાયા કે યે બારી બારી અપની કય ફીયત બયાન ન કરે ઓર ઇસ અમ્રકા ચરચા ન હો ઓર મલકા આપ નઝર કરીમે કારસાઝ મુસબબબુલ અસબાબ કરકે યકીન હય કે અબ કોઇ મુરત **બદી ઉઝમાં**કે રેહાઇકી નીકલ આયગી અપને બાગ કી તરફ મુતવજ્જેહ હુઇ ઓર જબ દાખીલે બાગ હુઈ બગેર અપને ગુલ ઉઝાર કે વો ગુલશન સરાસર નઝરૂંમંય ખાર થા બકોલ **શાએર** બીન તેરે સયરે ચમન ખુશ આએ કયા અય સર્વે નાઝ-ફુલ જો હય મેરી નઝરૂં મંય યે રંગે ખાર હય-જો ખમીદા ગુલકી ટેહની હય વો હય શકલે કમાં-શકલ નાવક મોઝે બુએગુલ જીગર કે પાર હય-લાલાઝાર દીલમમેં ઇશક સે દાગ દાર નરગીસ આસા ચશમ બરાહે ઇનતેઝાર સુમબુલ નચીતે પરેશાં મલકા **તસવીર જાદુ** સેહઝાદાએ વાલા તબાર મંય વહાં ફરોકશ હુઈ મગર બેતાબ વો બેકરાર હય અબ હાલે રીશ તરાશંદએ કાફરાં વો સર બરંદએ જાદુગરાં ખંજર ગુઝાર ખુવાજા **ઉમરે** નામદારકા સુનીએ કે યે જો બાગ મંય મલકા **શરારા** કે પાસ ઠયરે શામતકતો બારાદરી મંય **શરારા** કી ખુવાહીસું કે સાથ ખુશ ફેઅલી ઓર મઝાક કરતે રહે કીસ કે ચુટકી લેલી ગાલ પર ગાલ રખદીયા આંખ બચાકર જીસકા જો માલ પાયા ઝંબીલ મંય રખ લીયા અબ કીસીકા પાનદાન નદારદ ઓર કીસી કા મકાબા ગાએબ એક હંગામા હય માલુમ નહીં કોન લે ગયા. ગરઝ ઇસી હંગામે મંય શામ હુઇ **શરારા**ને ખાના શરાબો કબાબ સબ નેઅમતેં અપને ખાસે પર ભેજીં જબ સબ ઝુરૂરીયાતસે ફરાગ હુઇ ચબુતરા બીલ્લોરીન પર **શરારા** ફરશ બીછવા કર બયઠી બાગ મંય રોશની હુઇ કંદીલે મીસ્લે કતરે હાય નુરહર દરખ્ત મંય આવેઝાં હુઈ બારાદરી મંય હાંડીયા ઝાડ કંનોલ જુમલા શીશા આલાત ફરાશુંને ખુબ દુરસ્ત કરકે રોશનીકી સુબહાનલ્લાહ અયસી જગેહકા કયા કહેના **નઝમ** આઇના ક્યાથા બાગે જો હરથા-બે તકલ્લુફ દીલે સીકંદર થા-દરો દીવાર ગીરયું પે બહાર કયસે પીસ્તાન શાહેદે ગુલનાર તુરફા ફરશી કલોલપે થા જોબન નારોનુર એક જાપે થા રોશન ફવ્વારૂં કે ખઝાને મંય બાદલા કતર કર ડાલ દીયા ઓર નેહરૂકા પાની છલકાયા ગયા અલ કીસ્સા જબ આરાસ્તગી હો ચુકી ઉસ વક્ત અરબાબે નીશાતકી તલબ હુઇ **શરારા**ને કહા **શગુફા** કો બુલાવ બમુજર્રીદ હુકમ **શગુફા** હાઝીર હુઇ ઓર પીશવાઝ મંગા કર પેહની ચોરાસી પાઉં મંય બાંધે સાઝીંદું ઓર ગાવઇયું સે જો મુલાઝી મંય **શરારા** થી હુકમ દીયા કે સાઝ અપને અપને મીલાએ ઓર ઉમરૂને જોડી નયકી અપને પાસસે નીકાલી જાનના ચાહીએ ઉમરૂકો કોહે અબુલ કયસ પર **અમીર**કે સાથ હઝરતે જીબરીલને

શાગીર્દ કીયા હય. ઓર તીન દાને અંગુરકે ખેલાએ હંય કે એક દાનેકી ખાસીયત યે હય કે ઉમરૂ વો ખુશ ઈલહાં હય. ઓર ઇલહાને દાઉદી રખતા હય ઓર દુસરે દાનેકી તાસીરસે બોહત્તેર સુરતેં બદલ સકતા હય. જીસ સુરતકા ખીયાલ લાએ બકુદરતે ખુદા વોહી બન જાએ ઓર તીસરે દાનેકે સબબ ઉમરૂ ઝબાન હરકોમકી સમજતા હય ઓર ઉનહીં કે મહાવરે મંય ગુફતગુ કરતા હય અલ હાસીલ ઉમરૂને બાંસરી નીકાલ કર લબુસે લગાઇ ઓર થોડે સે મોતી ફાંક લીએ ઓર એક નાર બે રંજી અંગુઠે મંય પાઉં કે બાંધા ઓર દુસરા સર ઉસકા લબુંસે દાબા ઓર ગુલાબી શરાબકી બગલ મંય દબાઈ ઓર પયમાના હાથ મંય લીયા ઓર ગત નાચના શુરૂ કીયા ઓર ઈસ તરહકે જબ ચાહા એક ઘુગરૂ બજા ઓર જબ ચાહા સબ બજે ઓર જબ ચાહા એક ન બજા મુંહસે મોતી હરતાલ ચોર ગત મંય નીકલ કર નાઝનીન પીરોતે જાતે થે ઓર પયમાને મંય શરાબ હરબાર ભરતા થા ઓર એહલે અંજમનકો પીલાતા થા નાચ મંય છલ-બલ ઓર અદા દીખાત થા કે હર તરફ આહસેનત ઓર આફરીનકી સદા બુલંદથી—નઝમ—વો ઘટના વો બડના અદાઉ કે સાથ—દેખાના વો રખ રખ કે છાતી પે હાથ—કભી દીલકો પાઉંસે મલ ડાલના—નઝરસે કભી દેખના ભાલના—દુપટ્ટે કો કરના કભી મુહકે ઓટ—કે પરદે મંય હો જાએ દીલ લોટ પોટ—શરારા કો એક આલમે હયરત હય કે યે ઈનસાન હય યા શોઅલા હય યા શરારા હય અજીબ તીલસમકા નાચ હય બાંસરી મંય ગતકા ઠેકા બજ રહા હય મોતીયુંકા તસલસુલ જારી હય. શરાબ બરાબર એહલે મજલીસ કો પોંહચતી હય મલકા શરારાને તારીફ કી ઓર માલા ઉતાર કર દીયા ઉમરૂને સલામ કરકે નાચતે હુવે જાકર સરસામને કર દીયા શરારાને ગલે મંય પેહનાદીયા અબગત મોકુફ કરકે ઉમરૂને ગાના શુરૂ કીયા કે સદાએ દીલ ચસ્પ ઓર નગમએ દીલકશસે હરએક-કો ગશ આ ગયા. શરારા પર આલમે વજદ તારીહુવા—મસનવી—હવા બંધ ગઇ ઈસ ઘડી. ઇસ ઉસુલ—બસેરા ગએ જાનવર અપના ભુલ—દરખ્તુંસે મીલ મીલકે બાદેસબા—લગી વજદ મંય બોલને વાહ વાહ—જબ શરારા હાલતે ઝોક મંય આકર રોને લગી ઉમરૂને ગાના મોકુફ કીયા શરારાને કહા અરી બીસ્મીલ કયું છોડતી હય ઝુબહે કીયા હય તો દમ નીકલ જાનેદે શગુફાને અરઝ કીયા અય મલકા કુછ હાલ અપના મંય ગઝલ બયાન કરતી હું ગઝલ.

આંખુ કો જાનતી હું પીયાલા શરાબ કા—મસ્તુકો એન ફરઝ હય પીના શરાબકા.
મેરા ખમીર બાદાએ અંગુરસે બના—દેતા હય મુજતહદ મુજે ફીતવા શરાબકા.
ખુમ ખાનાએ જહાં મંય વો ઉલ્લામા દેહ રહું—દેતાહય મુજ તહદમુજે ફીતવા શરાબકા.

જબ યે અશઆર શરારાને સુને સમઝીકે યે તાલીબે શરાબ હય લેહાઝસે માંગ નહીં સકતી હય બડી તમીઝદાર હય કે ઈસને એ હલે મેહ ફીલકો શરાબ પીલાઇ ઓર આપ નહીં પી બસ ફોરન હુકમ દીયા કે મયખાને કા અસબાબ હાઝીર કરો કનીઝેં દોડી ઓર કીશતી યાં શરાબ કી ઓર સાગીર વ કંટર વ ગુલાબીયાં સબ

લાકર મો જુદ કરદીં શરારાને કહાકે અય શગુફા આજ તુને મુજે મેહ ફુઝ કીયા મંય અબ તુજકો અપના મુ.કર્રીબ બનાયા ઓર અપની અનીસું મંય દાખીલ કીયા આજ સાકી ગરી હમારી સોહબત મંય કર ઓર હમેં ભી શરાબ પીલા ઉમરૂ યાની શગુફાને બડકર પાંચ અશરફ્યાં નજર કીં કે–ઓહદા મીલા–શરારાને ખીલઅતે ફા.ખરા દીયા. .ખીલઅત પેહેનકર મય.ખાલેકા–શગુફા નીકલી કંટર ઓર શીશે કો જહાં જહાં ઝાડ રોશનથે વહાં મીસ્લ ગુલદસ્તા કે આરાસ્તા કીયા સબઝ કંટર ઓર શીશે કો સુર્ખ કે બરાબર રખ્ખા ઓર ઈસતરહ ઝાડ કે મુ.કાબીલ કીયા કે ઉસકી રોશની ઉસપર પડી ઓર ફરશ પર ગુલદસ્તે રખ્ખે હુવે માલુમ હોં ઈસતરહસે ફીર બદલ કરનેસે ગરઝ ઉમરૂને ભી જલદી તમામ શરાબ મંય બેહોશી આગીશતા કરકે ગરઝ આંખ સબ કીં બચાકર સબ શરાબકો અગીશતા બદારૂએ બે હોશી કરદીયા ઓર ફીર ઉસી તરહ નાચના શુરૂ કીયા ઓર ગુલાબી બગલ મંય શરાબકી દાબકે શરાબ ખાને મંય ભરકે નાચતા હુવા મલકા શરારા કે કરીબ આયા ઓર જામકો સામને કરકે અરઝ કીયા શરારા જાદુને હાથ બડા યાકે જામ લેકર પીએ શગુફાને ઉસ જામકો ઉછાલ દીયા ઓર ઉસે સરપર રોકા લેકીન એક કતરા શરાબ કા છલકકર ન ગીરા ઓર સરકો સામને લે જાકર ઝુકાયા ઓર અરઝ કીયાકે અય મલકા અફસરૂં ઓર સરદારૂં કો ઈસ્સે શરાબ પીલાતે હય શરારા જાદુ કો ઉસકે હુનર હાએ શાયસતા પર એક હયરત તારી હુઇ અલગરઝ જામે શરાબ ઉસને ચાહા કે લેકર પી જાએ વો શરાબ જબ ઉસકે મુકે કરીબ આઈ ઓર સાંસલી હવા શરારાકી ઉસકો લગી વો શરાબ શોઅલા હોકર ઉડી ઓર જામ ખાલી રેહ ગયા અબ શરારા કોહોશ આયા કે યે કયા માજરા હય માલુમ હોતા હય કે યે શખ્સ કોઇ અઇયાર હય હૈરાન કુછ સે-હેર પડા ઓર ઉમરૂ પર જોકે શગુફા બના હુવા સાકી ગીરી કર રહયા પુંકા ઉમરૂ કા વો રંગ વો રો.ગન જો અઇયારીકા લગાયાથા કુછ નરહા ઓર સુરત અસલી ઉમરૂ કી ઝાહીર હુઇ શરારાને જાદુગર નીસુંકો હુકમ દીયાકે ઇસે ગીરફતાર કરો ઉનહુને ઉમરૂ કી મુશકેં બાંધલી શરારાને કહા કે ઓ મુએ તુને મુઝે માર દીડાલા હોતા દેખતો તુજે કીસ હાલે ઝારસે કત્લ કરતીહું ઉમરૂને કહા ઓ કા.હબા અબકયા બચ જાયગી માબદોલત જહાં તશરીફ લાતે હંય બેનીલ મ.કસુદ ફીરકે નહી જાતે હંય દેખ થોડ અરસે મંય તુઝે વાસીલે જહન્નમ કરતાહું શરારા યે કલમાત સુનકર ગુસ્સાઆયા રાવી કેહતા હય કે જબસે બદીઉઝમાં કો શરારાને મુ.કઇયદ કીયા હય સેહર કે ખબર મુ.કરર કર દીએ કે અગર કોઇ અઇયાર શેહઝાદાએ નામદાર કો છોડાને આ એતો મુઝે ખબર હો જાય યે બાઇસ થાકે શરાબ શોઅલા બનકર ઉડી ઓર ઉમરૂ કો ઉસને ગીરફતાર કર લીયા ફીલ જુમલા કલમાત દુરૂસ્ત ઉમરૂ સે સુનકર ઉમરૂ કો એક દરખ્ત સે બંધવાદીયા ઓર સેહર કા હીસાર કર દીયા કે અબ કોઈ શખ્સ બા.ગસે બાહર ન નીકલ સકે ઓર એક અરઝી માલીકે તીલસ્સમ અફરાસીયાબકો મુશતહર

હાલાત ઉમરૂ તેહરીર કી કે મંયને ઉસે ગીરફતાર કીયા હય અગર હુકમ હોતો ઈસકા સરકાટકર ભેજદું ઓર અગર ઈરશાદ હોતો ઝીંદા રવાના કરૂં ઓર યે અરઝી અપની એક કનીઝ **શોઅલારૂખસાર** નામી કો દી કે ખીદમતે શહેનશાહ સાહેરાં મંય જાકર પોહચાએ **શોઅલા** અરઝી લેકર ચલી લેકીન હાલે **અફ્રા સીયાબ** જાદું માલીકે તીલસ્સમ કા સુનીએં ઉસકી અમલદારી મંય સાઠ હઝાર મુલ્ક જાદુગર ઓર જાદુંગર નીયુ સે આબાદ હુંય ઓર ઉસકે બાદશાહ સબ ઈસકે ફરમા બરદાર હુંય ઓર ઈસ તીલસમ મંય તીન મુ.કામ હુંય **એક પરદા તીલસ્માત એક તીલસ્સમ બાતીન એક તીલસ્સમ ઝાહીર** પરદ એ **ઝુલમાત** મંય બુઝુર્ગ **અફ્રાસીયાબ** કે મીસ્લ માહી ઝમરરૂદ રંગ આફાત ચહાર દસ્ત વગયરા રેહતે હુંય કે ઝીક ઉનકા વકત ફતેહ તીલસ્સમ આયગા ઓર તીલસ્સમ બાતીન મંય વઝીર અમીર મુકર રબાન **અફ્રાસીયાબકે** રેહતે હુંય મીસલેમલકા **હયરત** વગયરા ઓર તીલસ્સમ ઝાહીર મંય રે આયા ઓર અકાબરાન **શેહેર** સાકીન હુંય ઓર ઝાહીર વ બાતીન તીલસ્સમ કે દરમીયાન એક દરયાએ સેહર બનાયા હય કે નામ ઉસકા દરયાએ **ખુને રહાં** હય ઓર ઉપર એક પુલ ધીપનકા બના હય ઓર દો શેર ધુએ કે અંદર પુલ પર ખડે હુંય ઓર એક ઈમારત પુલકે ઉપર તીન દરજે કી બની હય અવવલ દરજે મંય ઉસકે પરીઝાદે શેહનાઈયાં ઓર ,ફરનાઈ મુંહસે લગાએ હય ઓર દુસરે દરજે મંય પરયાં મોતી ઝોલી મંય ભરે હુવે ખડી ઉછાલતી હુંય કે મોતી દરયા મંય ગીરતે હુંય ઓર દરયાકી મછલીયાં ઉન મોતીયું કો મુંહ મંય લીએ તેરતી ફીરતી હુંય ઓર તીસરે દરજે મંય બડેબડે કદ દાવર જવાન કોમ કે હબશી હુંય કે વો સફેં બાંધે હુવે બાશમશીર બરેહના ખડે હુંય ઓર આપસ મંય લડ રહે હુંય ઓર ખુન ઉનકે જીસ્મસે બેહકર દરયા મંય ગીરતા હય કે પાની ઉસકા વોહિ ખુન હય ઉસીસે નામ ઉસકા દરયાએ .ખુને રવાં ઓર નામ પુલકા પુલયરે યઝદાંહય **અફ્રાસીયાબ** હરજગેહ તીલસ્સમ મંહ સયર કરતા ફીરતા હય ઓર હર મુકામ મંય બાગ ઓર ઈમારતેં ઓર સેરગાહ હુંય ઓર મકાનાતે **અફ્રા સીયાબ** કે તામીર હય કે ઝીક્ર ઉનકા બરવકત દાખલા **ઉમરૂ** ઓર તીલસ્સમ કુશા શાહઝાદાએ **અસદ** કે બયાન હોગા ગરઝ યે સાહેરા ફરસ્તાદાએ શરારા બઝોર શેહર ઉડાકર રવાના હુઇ ઓર દરયાએ **ખુનેરવાં** કે કનારે પહોંચ કર પુકારી કે અય શેહનશાહે સાહેરાં મંય ફરીસ્તાદાએ **શરારા જાદુ** હુઝુર પુરનુર કી ખીદમત, મંય હાઝીર હું **અફ્રા સોયાબ** અંદર તીલસ્સમ બાતન કે એક બાગ હય કે નામ ઉસકા બાગે સયબ હય. વહાં મએ અરકાને સલતનત જલવા ફરમાં થા કે યકાયક **શોઅલા રૂખસાર** કે આનેકી ખબર ઉસકે સેહરને ઉસે પોહચાઇ રાવી કહેતા હય કે **અફ્રા સીયાબ જાદુ** ઇતના બડા સાહર હય કે તીલસ્સમકે અંદર જો ઉસકો પુકારતા હય સેહર ઉસે ખબર દેતા હય ઓર એક કીતાબ ઉસકે પાસ હય કે નામ ઉસકા કીતાબે **સામરી** હય ઉસ મંય સબ હાલ

હરએક કા માલુમ હોતા હય ઓર બોહુતસે પુતલે કે બાઝે ફોલાદકે હંય બાઅઝે મીટ્ટીકે હંય કે વો હુકમએ અફ્રા સીયાબ કે લડતે હંય ઓર સબ કામ કરતે હંય ઓર જીસકો હુકમ હોતા હય પંજેકી સુરત હોકર ઉસે ઉઠા લે જાતે હંય ખુલાસા કલામ જબ શોઅલા કે આનેકી ખબર બઝોર સેહર માલુમ હુઈ અફ્રાસીયા બને એક પંજા સેહરકા ભેજા કે વોહ આકર શોઅલા કો ઉઠા લે ગયા. ઓર સામને અફ્રા સીયાબ કે પોંહચા કર પંજા તો ગાયબ હો ગયા મગર શોઅલાને દેખા કે બાગ કી બારાદરી મંય કઈ હઝાર દંગલ વ કુરસીયા યાકુત એહમર કી બીછી હંય ઓર દંગલું કે નીચે શેરદહાં ઓર ફીલ ચેહરા લગે હંય ઓર મુંહસે ઉનહું કે શોઅલે આગ કે નીકલતે હંય ઓર ઉન કુર સીયું ઓર દંગલું પર મઝરાને તીલસ્સમ સાહેરાં નામી બ લીબાસ ફાખરા બયઠે હંય મીસ્લ મલકા બહાર જાદુ વ નાફ્રમાન જાદુ વ ઝાફ્રાન જાદુ વ. તાઉસ જાદુ દો મુશકે મોએ કાકુલ કુશાદ મખમુર સુર્ખ ચશમ વગયરાકે નામ ઓર ઉનકે વક્ત પર ગુઝારીશ હોંગે ઓર મલકાં હયરત જાદુ જોઝએ અફ્રા સીયાબ તખ્ત ગાર પેહલુ એ અફ્રા સીયાબ મંય જલવગર હય વો તખ્ત મુકામ સદ્ર મય આરાસ્તા હય જવાહીરાત બેશ બહા જડા હય ઓર સામને મલકા હયરત કે પાંચ અઇયાર બચ્ચીયાં કે નામ ઉનકે સરસર શમશીર ઝન સબારફ્તાર રૂસીમયા નક્બઝક વ શીઝાલા કમંદ અંદાઝ વ તેઝ નીગાહ ખંજરે ઝન હંય સરસર શાહઝાદી હય ઓર ચાર અઇયાર બચ્ચીયાં સરસર મુસાહેબીન હંય ઓર દો વઝીર ઝાદીયા કે નામ ઉનકે યાકુત જાદુ ઓર ઝમરરૂદ જાદુ હંય મલકા હયરત કે સર પર રૂમાલ સે મગસરાની કર રહીં હય. સારે દરબારે રોઅઓ દાબશાહી સે ખામોશ બયઠે હંય ઓર ચર વઝીર અફ્રા સીયાબ જાદુ કે નામ ઉનકે બાગમાને કુદરત વ સીનઅત સેહર સાઝ વ અમરીક કોહશીગાફ વ સરમાયાએ બર્ક અંદાઝ શેહેનશાહે જાવે દાં અફ્રા સીયાબ કે મરવ વીજે જનબાની કર રહે હંય અલહાસીલ શોઅલા ફરારતાદા શરારા કી જબ સામને આઈ મુજરા કરકે અરઝી પેશકી અફ્રાસીબને બાદ મુલાહીઝા જવાબ લીખ દીયા કે ઉમરૂ કો કત્લ કરો શોઅલા જવાબ લેકર રૂખસત હુઈ અફ્રા સીયાબ ને સેહેરકા પંજા હેલાકર દરયાએ ખુનેરવાં કે પાર ઉસે ભીજવા દીયા યે વહાંસે શરારા કે પાસ ચલી મગર યહાંસે શરારા કા બાગકા ફાસલા હય યે તો દુસરે દીન પોંહચે ગી મગર અબ હાલ ઉમરૂ કા બયાન કીયા જાતા હય કે યેહ ખુલ ખુલે શાખ સાર ગુલશને અઇયાર એક દરખ્ત સે બંધે હંય કે ઉસી હંગા મંય મંય જબ ઝીયાદા રાત ગઈ શરારા જાકર બારાદરી મંય સો રહી ઉમરૂને દીલ મંય ફીક્ર કી કે કીસી બદબીર સે રેહા હું ઓર શરારા કો કત્લ કરૂં ઈસી તદબીર મંય થા કે ઇત્તેકાકસે એક કનીઝે શરારા ઉધર આ નીકલી કે જીધર યે બંધે હુવે થે ઉસે દેખ કર ઇશારે સે અપને પાસ બુલાયા ઓર કહા અય બંદી લકા કી ઝરાદો બાંતે મેરી સુન લે વો કનીઝ જબ કરીબ આઇ ઉમરૂને રોના શુરૂ કીયા ઓર કહા કે મંય સુબેહ કો તુમ જાનતી હો કે ગરદન મારા જાઉંગા ઓર જલ્લાદ વગ-

બશ જો કુછ માલ હય લે લેગા ઇસલીએ ચાહતા હું તુઝે માલ અપના સોં પુરશીદ કરૂં અગર તુ મેરી વસીયત સુને ઓર કેહના મેરા કુબુલ કરે કે ઓર યે ભી મુજે માલુમ હય કે મંય અઇયાર હમઝા સાહબ કરાં હું જવાહીર દુરો મોહર બે ઇનતે હા અપને પાસ રખતા હું યે કનીઝ કે નામ ઉસકા સમનગ.દાર હય માલકા નામ સુન-કર લાલચમંય આઇ ઓર પાસ ઉમરૂ કે બેઠ ગઇ ઓર કહા બયાન કરો કયા વસી-યત હય ઓર કીસ ક.દ્રમાલ હય ઉમરૂને કહા કે માલ તો બોહત હય મગર પેહલે વસીયત સુનલો ઓર યે હય કે જબ મંય કત્લ હો જાઉં તો કુછ માલ સીર્ફ કરકે શરારાસે માંગલેના ઓર મુઝે કફન દેકર દફન કરના ઓર લશકરે સાહબ ક.રાન મંય જાકર નીસ્ફ માલ મેરી ઓલાદ કો ઓર બીબી કો દેના ઓર બાકી તુમ સીર્ફ કરના સમન ગદદારને કહા અછછા વો માલ કયા હય ઊમરૂને કહા કે એક હાથ મેરા ખોલદો તાકે સબ માલ નીકાલ કર મંય તુમદેં દું સમન .ગદદારને ઊમરૂ કા હાથ ખોલ દીયા ઉમરૂને કસુતે અઇયારી નીકાલ કર ઝમીન પર રખદી ઓર કહા મેરા દુસરા હાથ બંધા હય તુમ ઇસે ખોલદો ઓર ફી જો મંય કહું વો લેલો ઉસને વો કસુત ખોલી ઓર ઉસ મંય સે વો અસબાબે અઇયારી નીકાલને લગા કોઇ ઝનાની પોશાક કોઇ મરદાની પોશાક કુછ મીઠાઇ કુછ રંગો રો.ગન વગયરા બર આમદ હુવા ઊમરૂ બતલાતા જાતા હય કે યે સબ અઇયારી કરને કે .અશયાં હંય ઈસ તરહ હમ ઓરતકી શકલ બનતે હંય ઓરયું ફ.કીર બન.તે હંય યું બાદશાહ બનતે હંય ઇસ મીઠાઈ મંય બેહોશી મીલી હય યે મેવે આ.ગશતા બદારૂએ બેહોશી હંય ગરઝ એક કીંસા ઝર ભી ઇન ચીઝું કે બાદ નીકલા કે ઇસ મંય જવાહીરાત ઓર અશર ફીયાથી ઉમરૂને કહા યે થેલી લેલો સમન .ગદદાર બોહત ખુશ હુઇ ઓર વો રૂપીયા લે લીયા ફીર ઉસ કસુત કો તલાશ કરને લગી અબકી બાર એક ડબીયા યા.કુત એહ મરકી નીહાયત સુખુક તરશી હુઇ કે જીસકી ઝુ સે વો જગેહ તમામ મુનવ્વર ઓર રોશન હો ગઇ ઉમરૂને વો દુર્જ જલદી સે ઉઠાયા સમન ગદદારને કહા ઈસ મંય કયા હય કહા ઇસ મય મેરી જાન હય જો કુછ મંયને કમાયા હય સબ ઇસ મંય રખ્યા હય કનીઝને કહા યે ભી મુજે દે ઉમરૂને કહા યે અપની કબ્ર મંય સાથ લે જાઉંગા સમન ગદદારને કહા અછછા બતલા ઇસ ડબયા મંય કયા ચીઝ હય ઉમરૂને કહા ઇસ મંય એક ગોહરે બે બહાહય કે જીસકી કીમત અગર હફ્ત અ-ક્લીમ કી સલ્તનત ભી. મીલે જબ ભી કમ હય સમન ગદદારને કહા અય ઊમરૂ આખીર તુમારાજી જાયગા યે ભી મુજે દે દે તેરી અયાલ ઇતફાલકે સાથ કયા કમાલ એહ સાન કરૂંગી ઉમરૂને કહા ઓર તુભી કયા યાદ કરેગી ઇસે ભીં લેલે લેકીન એક બાર મુઝે યે ડબ્યા ખોલકર યે મોતી ફીર દીખાદે સમન.ગદદારને ઉમરૂ સેવો ડબ્યા લે કર ચાહા કે ઉસે ખોલે વો ખોલ નસકી ઊમરૂને કહા કે સીને બરાબર રખ કર દોનું હાથુંસે ઓર કરકે ખોલો ઉસને કરીબ સીને કે લાકર ઓર કીયા વોડબ્યા

ખુલી ઓર ઉસ મંય મે ગુબારે બેહોશી ઉડા ઓર ઉસકે મુંહ પર પડી કે એક છીંક આઈ ઓર બેહોશ હો ગઇ ઊમરૂ કા એક હાથ તો ખુલા હુવાથા દુસરા ભી ખોલલીયા ઓર **સમન ગદદાર** કો ઉઠાકર બલાયદા લાકર એક ગોશએ બાગ મંય રંગો રોગન અઇયારીકા લેકર ઉસકો અપની સુરત બનાયા ઓર આપ ઉસકી શકલ બના ઓર ઉસકી ઝબાન મંય એક રોગન અયસા લગાયા કે ઝબાન ઉસકી મુંહ મંય ફુલ ગઇ ઓર કલામ કરનેસે માઝુર હુઇ ઉસે લાકર દરખ્તસે અપની જગેહ બાંધ દીયા ઓર સબ અસબાબ અપના કસુત અઇયારી મંય બાંધકર વહાં આયા કે જહાં **સમન ગદદાર** સોયા કરતીથી કીસલીએ કે જબ ઊમરૂ શગુફા બનાહુવા થા કે સબ કનીઝું કે રેહને કી જગેહ ઉસકે સાથ રેહ કર દેખ પાઇથી ગરઝ ઉસકે પલંગ પર આકર ઊમરૂ લેટ રહા યહા તરકે ઝીંદાને ફલક કયદ ખાના સે મશરીક કે ઝંજીર શોઆ મંય મુસલસીલ જાયદાને ચર્મે મંય આયા ઓર ખુશરૂ અંજુમ સીપાહને દરબારે સઇયારગા બરખાસ્ત કીયા દમે સેહર શરારા જાદુ ખુવાબ ગફલતસે બેદાર હુઇ ઓર કનીઝેં ભી સબ ઉઠીં બાદ ફરાગ ઉમુરાતે ઝુરૂરી શરારા બારાદરીકે ચબુતરે પર ફરશ બીછવા કર બયઠી ઓર સબ ખુવાસેં મએ ઉમરૂકે જો શકલ સમન ગદદાર હય ઉસકી ખીદમત જાંય હાઝીર હુંઇ ઇસ અરસે મંય શોઅલા રૂખસાર જવાબ લીએ હુવે અરઝીકા અફરા સીયાબ કે પાસમે પોંહચી ઓર શરારા કો વો તેહરીર અફરા સીયાબ કીદી ઉસને હુકમ દીયા કે ઊમરૂ કો દરખ્તસે ખોલકર લાવ ઓર કલમાકની સે કહા સર ઉસકા કાટલે કનીઝે જાકર **સમન ગદદાર** કો જો બ શીકલે ઉમરૂથી સામને શરારા કે લાઇ **કલમાકની** ખંજર લેકર સરકાટને પર મુસતઅદ હુઇ સમન ગદદાર બનબબ રોગન લગા દેને ખુવાજા કે મુંહસે બોલતી નહીં હય હરચંદ રોરો કર ઇશારે કીયાકી મગર કોઇ ન સમઝા ઓર એકહી હાથ મંય કલમાકની ને સર ઉસકા બહુકમે શરારા જુદા કીયા વો સાહેરાથી ઉસકે મરતે હી એક શોર બુલંદ હુવા ઉસકે બીરૂંને ગુલ મચાઇ કે અફસોસ કશતી સમન ગદદાર જાદુ ઓર એક તારીકી છાગઇ ઊમરૂ જો ઉસકી શકલ બના હુવા થા ઊસી અંધેરે મંય ભાગકર એક ગોશએ બાગ મંય જા છુપા ઓર શરારા સીયા બખ્ત યે તારીકી દેખકર ઓર શોરો ગોગા સુનકર ગભરા ગઇ સમનગદદાર કા નખ્લે હસ્તી. બરબાદ હુવા ઓર ઉમરૂને બકને મક્કારી ખાર દીયા. ઓર આપ છુટ ગયા. કનીઝુંને કહા **સમન ગદદારકી** જગેહ દેખો કેવો બાગી વહાં બયઠા હય. કનીઝે નસીમ આસા બરાએ તામીલ ચલી. ઓર સમન—ગદદાર કી જગેહ પર જાકર દેખા કીસીકો નપાયા. શરારા કો મુતલા કીયા કે વહાં કોઈ નહીં હય. ઉસને કહા કે અછછા સંદુકચા સેહરકા જો બારાદરી કી બીચકી તાક મંય રખ્ખા હય. ઉઠા લાવ. મંયને રાતકો હીસાર સેહર સે કર દીયાથા કે કોઈ બાગ કે બાહર નીકલ કર ન જા સકે યકીન હય કે વો દુઝદ. તુમ કનીઝું મંય મીલા હય મંય ઉસ સંદુકચે સે દરયાફ્ત કરલુંગી યે હુકમ

કરતે હી વો સંદુક. ચા સેહરકા ઉસકે સામને હાઝીર કીયા. **શરારાને** ઉસકા બીડા ઉઠાયા. ઉસમંય એકકડા મીસ્લ હલકે કે બીચ મંય લગા થા ઉસને હુકમ દીયા. ઈસ હલકે મંય સબ હાથ ડાલો જો ઉમરૂ હોગા ઉસકા હાથ ઇસ મંય સે નીકલ ન સકેગા સબ કનીઝુંને હાથ હલકે મંય ડાલા મગર કીસીકા હાથ નફંસા શરારા ને કહા જાવ. સંદુકચા રખ કર આવ તુમ મંય કોઈ ઉમરૂ નહીં હય અબ મય આજ રાતકો અપના સેહેર જગાઉંગી ઓર દરયાફ્ત કરૂંગી ઉમરૂ કહાં હય. કનીઝે સંદુકચા રખ કર આઇ લેકીન યે હાલ ઉમરૂને ગોશએ બાગસે દેખા ખામોશ હો રહા ઓર ચાર તરફ નીગાહકી એક તરફ કો એક ઝોંપડી બાગબાનું કે રેહને કી માલુમદી ઉમરૂ દરખ્તું કી આડ મંય છીપતા હુવા. ઝોપડી કે કરીબ આયા દેખા કે એક બુઢીયા ઇસી જગેહ લેટી હય ઉમરૂને ઉસ્સે પુછા તુ કોન હય કહા ગુલશને બાગબાની કી માં હું મેરા નામ **ચમ્પા** હય ઉમરૂને એક બયઝા બે હોશી ઉસ કે મુંહ પર મારકે ઓર ઉસે બે હોશ કરકે ઝબીલ મંય ડાલા ઓર ઉસકી સુરત બનકર લકડી હાથ મંય લીએ સામને **શરારા** કે આયા ઓર ઉસકી બલાએલીં ગીર્દ ફીરા **શરરાને** કહાં કયું ચંમ્પા આજ કયા હય અર્ઝ કી કે **કરયાતે શોમ** મંય આજ સુના હય કે કોઇ ચોર આપકા ભાગા હય ઓર આપ કે જો જો બાગ મંય રેહતે હુંય સબ કા ઇમતેહાન કીયા હય. લોડી ભી હાઝીર હુઈ કે મેરા ભી ઇમતેહાન લીજીએ **શરારાને** કહા અય **ચમ્પા** તેરે ઇમતેહાન કી કયા ઝુરૂરત હય મંય આજ રાત કો સેહર તઇયાર કરૂંગી જહાં ઉમરૂ હોગા વહાંસે ખુદ ચલા આયગા **ચમ્પાને** કહા વારી જાઉ—કલકી બાત કલકે હાથ હય જો સબકે સાથ કીયા હય. વોહી મેરે સાથ કીજીએ **શરારાને** કહા અચ્છા સંદુકચા એ સેહર ઉઠા લાવ **ચમ્પાને** કહાં હુઝુર મંય લાતી હું બતલાઇએ કહાં રખ્ખા હય. કહા બીચ તાક મંય બારાદરી કે **ચમ્પા** લાઠી પકડે ચલીં ઓર અંદર બારાદરીકે આ કર સંદુકચે કો ખોલા સબ તો બાહર હુંય અકેલે કાબુ પાકર બે હોશી કા ગુબાર બોહત સંભલ કે કડે મંય હાથ ન લગને પાએ ભર દીયા ઓર પીરા બંદ કર કે સંદુકચા લે કર આહીસ્તા ચલી **શરારાને** કનીઝું સે કહા અરે વો બુડઢીયા હય તુમ જા કર ઉસે લે લો ગરઝ હાથું હાથ વો સંદુકચા **શરારા** કે પાસ આયા ઓર ઉમરૂ ભી **ચમ્પા** કી શકલ હુવા **શરારા** કે પાસ આ કર ખડા હુવા **શરારાને** જુહીં ઉસકા પટરા ખોલા કે યક બયક બે હોશી ધુંએં કી તરહની કલા કે ગીર્દ કી ખ.વાસે ઓર **શરારા** જાદુ છીંક માર કર બે હોશ હુઇ ઉમરૂને જયસે હી શરારા બે હોશ હુઇ ક ખંજર મારા કે સર ઉસકા કટ ગયા. ઓર કીયામત કા સામાન બરપા હુવા બર્ફ બારી ઓર સંગ બારી સેહેર કે ઝોર સે હોને લગી બીરૂં ને ગુલ મચાઇ મગર ઇસ હંગામે મંય—ઉમરૂને ગલીમે અઇયારી ઓડલી ઓર નઝરે મરદુમ સે નીહાં હોકર સુફેદ મોહરા જીસકી સદાસે દેવ નાચને લંગતા હય ઓર મીસ્લ અશાયા કે એક યેબી હય નીકાલ કર બજાયા સબને ઉસ આફ્ત મંય સુના કે કોઇ કેહતા હય જલદી યહાં સે ભાગો વરના તુમ

સબ મારે જાવગે ઇસ મદાએ મોહીબ કે સુનને સે બાકી કનીઝેં ઔર મુલાઝીમ શરારા કે બાહીર બાગ કે ભાગે ઔર ઉમરૂને જો કનીઝેં કે બે હોશ હો ગઇથી ઉનકે સબકે સર કાટ લીએ બડી દેર તક ગુલ ઔર શોર વ તારીકી રહી આખીર વો હંગામા મોકુફ હુવા ઉમરૂને દેખા કે લાશે જાદુગરની યું કી પડી હંય. બાગ મંય જો દરખ્ત–ઔર મકાનાત સેહરસે બને હુવે થે વો ગાયબ હોગએ હંય અસલી દરખ્ત ઔર મકાનાત રેહગએ હંય ઔર બદીઉઝમાં છુટે હુવે એક દરખ્તકે નીચે ખડે હંય ઉમરૂકા તમાશા દેખરહે હંય ઉમરૂને જબ શાહઝાદેકી જાનીબ દેખા ઉસવક્ત શાહ-ઝાદેને સલામ કીયા ઉમરૂને કહાકે અય–ફરઝંદ તુમ કયુંકર રેહા હુવે અરઝ કીયા કે શરારા સાહેરા કી સેહેર કી હથકડીયાં બેડીયાંથી જબ વો જહન્નમ વાસીલ હુઇ વો સબ કયદ દફે હોગઇ ઔર હુજરા ખુલ ગયા. મંય બાહીર નીકલ આયા. ઉમરૂ યે બાતે બદીઉઝમાં સે કર રહાથા કે યકા યક હવા તેઝ વ–તુંદ ચલી ઔર બોંડલે ઉઠને લગે ઔર કુછ બગોલે પેંચ તાબ ખાતે હુવે શરારાકી લાશકે ગીર્દ આકર ચક્કર મારને લગે ઔર લાશકો ચક્કર દેતે હુવે ઝમીનસે ઉડાકર એક સીમત કો ચલે ઉમરૂને કહાકે અય બદીઉઝમાં અબ યહાંસે જલદી ચલો માલુમ હોતા હય કે લાશ શરારા કી માલીકે તીલસ્સમ કે પાસ જાયગી ઔર કોઇ લેહમે મંય આફત આ જાયગી શાહઝાદેને કહા કે કોઇ મરકબ અગર હોતા તો રાસ્તા જલદી ચલા જાતા ઉમરૂને કહાકે ઘોડા એક જગેહ બીકાઉ હય મગર રૂપયા દરકાર હય બદઉઝમાં ને લાખ રૂપય દેને કાવાઅદા કીયા ઉમરૂને ઝંબીલ મંયસે કલમ દવાત વો કાગઝ નીકાલા કે લીખદો તુમ શાયદનદો તુમ વો નાલીશ કરકે લે લુંગા બદીઉઝમાં બહોત હંસે ઔર રૂકા લેકર ઝંબીલ મંય રખ્ખા ઔર બાહર બાગકે જાકર ઝંબીલસે ઘોડા નીકાલા ઔર સાઝો સામાન સબ નીકાલ કર ઉસે કસા ઔર સામને બદીઉમાં કે લાયા ઔર કહા એક સોદાગરસે જાકર અભી મંયને મોલ લીયા હય બદીઉઝમાં ને કહા અચ્છા તઅજુબ થા કે દરવાઝે પર ઘોડા અયસા મુનતઝર આપકા અયસી આફત મંય ખડાથા ઉમરૂને કહાકે અય ફરઝંદે હમઝા તુજકો સીવાએ તકરીર કે ઔર ભી કુછ આતા હય જલદ યહાંસે ચલ અયસા ન હો કોઈ આફત આતી હો બદીઉઝમાં ગરઝ સવાર હુવા ઔર ઉમરૂ હમરાહ હુવા દોનું બાગસે નીકલ કર ચલે રાહ મય ઉમરૂસે બદીઉઝમાંને કહા અય અમમે નામદાર માલુમ હોકે ઉમરૂ દુધ-ભાઇ સાહબ .કુરાનકા હય ઇસ વજેહસે બેટે અમીર હમઝાકે ઉમરૂકો ચચા કેહતે હંય ઔર તાઅઝીમ કરતે હંય અલ હાસીલ ઉસને કહાકે ચચાજાન મેરા જાના ય-હાંસે લશકર મંય મેરેલીએ નંગો આર હય કીસ લીએ કે મંય મલકા નસવીર જાદુ પર આશીક હું વોહ સુનેગી તો કહેગી કે ફરઝંદે હમઝા મેરા જોયા. ઔર જાન બેચકર અપને લશકર મંય ચલા ગયા ઉમરૂને યે બાતેં જબ સુની નીગાહે ગઝબસે બદીઉઝમાંકો ઘુરા ઔર કહાકે ઔર હંય નાશુદની ફેંદે એક આફતસે તો મરમરકે

હુવા હય જીના—પડ ગઈ ઓર યે કયસી મેરે આલ્લાહ નઈ—અભી ઝખમે જીગર આલે હંય તીલસ્સમ મંય ખારો ગુલ સબ આફતકે પરકાલે હંય અભી લશકર તક મંય પોંહચે નહી કે આપ નયા રાગલાએ જલદી ચલ વરના કસમ હય ઉસી અરબકી યાને હમઝાકી કે મારે કોડું કે ખાલ ગીરા દુગા **બદીઉઝમાંને** કહાં અય ચચા આપકો યે બાઝુ બંધ કીમતી કઇ લાખ રૂપય કા દેતા હું અગર કોઇ તદબીર કરકે મેરે માશુક કો મુજસે મીલા દીજીએ વરના મેરા હાલ બોહત બુરા હોગા ઉમરૂને જબ નામ બાઝુ બંદકા સુના એકબાર ખફા હોકર કહા કે તુને મુજકો ચોરૂંકા સરદાર મુકરરર કીયા હય રંડીયા મીલવાના મંય કયા જાનું મગર હાં મલકા **તસવીર** શાહ-ઝાદી હય ઉસકી નીસબત અલબત્તા કરદુંગા વોહ બાઝુ બંદ મુઝે દે **બદીઉઝમાંને** બાઝુ બંદ ઉમરૂકો દીયા ઉમરૂ **બદીઉઝમાંકો** લેકર ઉધરકો ચલા કે જીધરસે **તસ-વીર** કો આતે દેખાથા સમઝા કે ઉસી તરફ રહેનેકા મુકામ હોગા જબ વહાં પોંહચા કે જીસ જગેહ ઝાડી મંય **શગુફાકો** બેહોશ કીયાથા ઓર ઉસકી શકલ ઉમરૂ બનાથા વો મુકામ બદીઉઝમાંકો દીખાયા ઓર સારા હાલ સુનાયા **બાદીઉઝમાં** હંસે ઓર ફીર આગે ચલે અબ મલકા **તસવીર**કા માજરા સુનીએ કે યાદે શેહઝાદાએ આલી તબાર મંય બેતાબ વ. બેકરાર **શરારા** કે પાસસે આતીથી ઉસ રોઝસે યે હાલ થાકે **બયત**

દીનકટા કરયાદસે ઓર રાત ઝારીસે કટી—ઉમ્રે કટનેકો કટી પર કયાહી ખુવારીસે કટી—
તસવીરે ખીયાલી શેહજાદીકી લોહે સીને પર કુંદીથી નામકે **બદીઉઝમાં** કી રટ—દીલકો લગીથી—**બયત**-હું તસવ્વર મંય તેરે સુરતે તસવીર ગલી—જીસ્મ બેહસહય મેરા પય કરે બે જાંકીતરહ—જબ યે હાલ મલકાકા કનીઝું જલીસું ને દેખા બા ઇસરાર માજ-રાએ ઇશક ઇસતફ્સાર કીયા કે વારી કહાં દીલ લગાયા કોંસ ઝાલીમે જફાકારને હુઝુરકા યેહાલ બનાયા આંખું મંય તરી હવાસ મંય અબતરી રોઝ બરોઝ બદતરી હય હમસે તો બતલાઇએ કે ઉસકી તદબીર કરેં ઓર ઉસકો આપતક પોંહચાએં મ-લકાને કહાકે દરદ અપના લા દવા હય. ઉસકે ઇલાજ મંય બેકાર મસીહા હય **કીત્આ.**

હમતો કેહતેથે જોના દાંહો વોહ દીલકો દેવે—દેખે તો છીન લે દીલહમસે વોકોન અયસાહય—અબ ઉસી શખ્સકે હય ઝેરે કદમ સરઅપના—સચ કહા હયકે બડે બોલકા સર નીચા હય—અની સુંને કહાં કે અય મલકા આલમ કુરબાન હોં હમ આપ ચાહે ખુશ હોં યા નારાઝ મગર હુઝુર સચતો યે હય કે જબસે ઉસ કયદીકો દેખા હય હાલ અપના ગેર કીયા હય એક બોલીકે બુવા વો મરદુવા ભી અયસા સજીલા છુકીલા હસીન મેહજબીન હય કે મલકા પર કયા મોકુફ મેરાભી અપને દીદુંકી કસમ અજબ હાલ હય ઉસે દેખા હય. ઉસકી ઝુલ્ફે ગીરેહ ગીર મંય દીલ ઉલઝા હય સોદા લુહુ હોગયા હય. રાતું કો નીંદ નહીં આતી હય. વોહી સુરત દેખને કો તબીઅત ચાહતી હય જબ મલકા **તશવીરને** યે કલમે કનીઝુંસે મોહબ્બત આમેઝ સુને ઉસ-વક્ત અપને હાલસે ઉસે આગાહ કીયા ઓર હુકમ દીયા કે તુમ બઝોરે સેહર કબુતર

ઓર ફાખ્તાકી શકલ બનકર જાવ **શરારા** કે બાગકે ગીર્દ ઠયરો ઓર જો **કયફીયત** વહાં ગુઝરે ઉસસે મુતલાઆ કરો ગરઝ એક રોઝ કનીઝુંને આ કર **ઉમરૂકી** ખબર સુનાઈ કે બીબી **ઉમરૂ** જો **શગુફા** બના હુવાથા વો પકડ લીયા ગયા મલકાને કમાલ હાસે અપના તબાહ કીયા ઈસ રજ મંયથી કે દુસરે દીન ખબર મરગે **શરારા** કી પોંહચી ઉસ વકત વો લાલારૂ ગુલકી તરહ ખીલખીલા કર હંસી ઓર કનીઝુંસે કહા કે અબ શાહઝાદા છુટકર લશકર મંય જાયગા તુમ જાકર ઉસે યહાં લે આવ તાલીબ કો મતલુબસે મીલાવ-કનીઝે ઉસ તરફસે ચલી ઓર **ઉમરૂ** ઉસ તરફસે લીયે હુવે **બદીઉઝમાં** કો આતાથા કે યકાયક દેખા પાચ ચાર ઓરતેં કમસીન—સરાપા ગર્કે દરયાએ જવાહીર માગ મંય સરકે સીદુર ભરા શઐર નહીં હય માંગ મંય સીંદુર કી યે સીધી લકીર—યે સરપે રખ્ખી હય કાતીલને ખું ભરી શમશીર—નાઝની નાને હુર મીસાલ પરી તીમસાલ આપસ મંય ખુશ ફેલીયાં કરતી નાઝો અંદાઝ સે કદમ ધરતીં આતી હુંય **અબયાત** એક એક ઉસ મંય શોખ દીદા થી—પરદએ નામુસકા દરીદાથી—અયસી બે ચેન વ અયસી ગરમા ગર્મ-બર્ક સીમાબ કોભી આએ શર્મ—કરીબ મર્મ શેહઝાદાએ આલી વીકાર આકર દસ્તે અદબ બાંધ કર તસલીમ બજા લાઈ ઓર અર્ઝ કીયા કે વારી શેહઝાદી **તસવીર જાદુ**ને બાદ સલામો શોક અર્ઝ કીયા હય કે અગર હરજ—કારે મકસુદ ન હો તો દો ઘડી કે લીયે હમારે બાગ મય કદ્દન રંજા ફરમાઈએ યહા તશરીફ લાકર દીલ બેહલાઈએ બાદ લેહમે કે ચલે જાઈએ **ઉમરૂ**ને યે સુનકર તજાહીલ કરકે કહા કે હમ જાદુગરની સું કો મુંહ નહીં લગાતે ઓર ઉન સે લોટા ભી નહીં ઉઠવાતે ઉન ઓરતુંને **ઉમરૂ** કી તરફ ભયાનક હો કર દેખા કે એક શખ્સ દુબલા પતલા સુખાકલામ કરતા હય. ઓ શોખ મીજાઝ ઓરતુંને ઉમરૂ પર ફબતીયા કહેના શુરૂ કીં કહા કે બુવા યે તો મરદવા જીન હય દુસરી બોલી મુઠોયા દેવ માલુમ હોતા હય તીસરીને કહા મંય તો જાનતી હું જલ માનસ **ઉમરૂ**ને કહા મંય વો મરજીયા જીન હું કે સબકો તતયા કા નાચ નચાઉંગા **બદીઉઝમાં** ને કહા ખુવાજા કયા હર્જ—હય ચલો યહાં ભી હોતે ચલેં ઓર ઉસ શેહઝાદીસે મુલાકાત કર લેં **ઉમરૂ**ને કહા કે જહાં તુને કીસી રંડી કા પ્યામ સુના બસ રીઝ કર લટટુ હુવા દેખતો ચલ કે હમઝાસે કયસે ઠીક બનવાતા હું ગરઝ યે બાતેં કરતે હુવે ઉનકનીઝું કે સાથ ચલે ઓર કરીબ બાગે **તસવીર** પોંહચે એક ઓરતને ઉનમંયસે બડકર મલકા કો શાહઝાદે કે આનેકી ખબર પોંહચાઇ **તસવીર**ને હુકમ દીયા કે બાગ કો સબ તરહ આરાસ્તા કરો અયશો અશરત મોહીયા કરો બસ જલદ જલદ ફરરાશુંને મકાન મંય કાકુમ વ ફરશ બીછાયા ઓર સબ તરહ અસબાબશાહાના મોજુદ કીયા મલકા દરે બાગ પર ઇનતેઝાર મંય શાહઝાદે કે આ કર ખડી હુઇ કે સામને સે સવારી ઉસ નીહાલે હદીકા સાહબ કરાની કી પયદા હુઈ ઓર **તસવીર જાદુ** કો દેખકર શેહઝાદા ઘોડેસે ઉતરા કનીઝાને મલકાને ઘોડા લે જા કર એક જગેહ

બંધવા દીયા ઊમરૂ ભી સાથ હય **બદીઉઝમા** જબ કરીબ બાગ કે દરવાઝે પર આયા **તસવીર જાદુ**કે નરગીસ આશીક ચશમ બરાહે ઇનતેઝાર પાયા ઉસવક્ત અજબ તજમ્મુલ વ શાંન સે મલકા તહી આંચલ પેહલુકા દો પટ્ટા ઓઢે હુવે પાય જામા બુટેદાર અતલસ કા પેહને ઝરો ઝેવરસે આરાસ્તા—**નઝમ.**

બુતમંય અલ્લાહકી કુદરતકા તમાશા દેખા—વોહ તજલ્લી થી કે મુસાકે ભી ઉડ જાએ હોંશ;
ગર્ક દરયાએ જવાહીર મય કદમ સેતા ફર્ક—ઝેવરો નુરો સફા ઝેબ બદન ગોહર પોશ.
વો જબીં જીસકી મોહબ્બત કા દીલે બદ્ર મય દાગ—ખમે અબરૂ વો કે જીસકા માહેનો હલકા બગોશ;
હલક એ ચશમ સીયા યાઝરે મયખાનાએ નાઝ—મરદમક આંખ મય યા મોજઝએબાદા ફરોશ,
જુંબ્બશે લબકા ઇશારા થાકે કુછ બાત કરે—નાઝુકીકાયેહ ઇશારા થા કે બસબસ ખામોશ.

બસ વો નાઝનીન ખુવાસું કે કાંધે પર હાથ રખે આગે બડી ઓર મુસકુરા કર **બદીઊઝમાં** કે હાથ મંય હાથ ડાલ દીયા ઓર બ મીન્નત અર્ઝ કીયા અય શાહઝાદાએ કામગાર આપને ઇસકનીઝ બેતમીઝ કો સરફરાઝ કીયા. ઝહેફખરો ઇફતેખાર મેરા કે આપ તશરીફ લાએ શેહઝાદેને કહા અય મલકા મેરા ભી તુમહારી મોહબ્બત મંય હાલ બુરા હય મગર ખુદાકા શુક્ર હય કે ઉસ જામે ઉલ મુતફર રકી.નને તુમસે મુઝે મીલાયા યે બાતે કરતે હુવે વો ગુલો બુલ બુલ દાખીલે બાગ હુવે શાહઝાદેને દેખા કે ગુલશન નીગારીને રશક વોહ રીયાઝે રીદવાં હય નીહાયત સર સબઝો શાદાબ ગુલીસ્તાં હય દરખ્તું કી સર સબઝી વ શાદાબી સુમ બુલો ચર્ખે અખઝર પર તાઅના ઝન હય સબઝએ ગયરત બખશ સબઝએ ગોશે શાહેદાંને પુરફન હય જોશે બહારસે યે હાલ હય. **નઝમ.**

અજબ નહીં જો ઉસી વક્ત હોએ ઝમઝમા સજ—શબીયે મુર્ગ ચમન ગર કુશીંદાબર દીવાર,
ચમન કો દેખ કે દેખો અગર બદન અપના—નઝર પડે પરે તાઉસ કે સે નકશો નીગાર;
હવાને કુવ્વતે બાલીદગી યે બખશી હય—કે નખ્લ વકશખા પોંહચે હય તાશબે દીવાર,
હર એક શગુફે ને હય અપના ઇતરદા ખોલા—શમી ગેગુલકા હય દોશે નસીમ પર અબાર.
ગુલો સમરસ દરખ્તું કા દેખ કર સરે સબ્ઝ—કહે હય પંજએ દસ્તે દુઆ ઉઠાકે ચનાર,
મંય બે સમરહું મુઝે ભી સમર અતા કીજીએ—ઇલાહી હુરમતે ફયઝે હવા વફસ લે બહાર.

હર દરખ્ત અસલી કે મુકા.બીલ દરખ્ત જવાહીરકા નકલી સનાઆને ચાબુક દસ્તને બનાકર લગાયા હય ઓર ઉસીને દરખ્ત કા ઇતર ઊસકે બો.શે મંય દાખીલ કીયા હય કે જબ નસી મંય અંબર શમીમ ચલતી હય. દીમાગે જાં મોઅત્તર વ મોઅંબર કરતી હય અલ—હાસીલ યે કયફીઅત બાહાર દેખતે હુવે દોંનું શયદા બાહમ બારાદરી મંય આએ યહાં સબ તરહ કા સામાને અશરત મુહઇયા થા એક તરફ ચોકી બીછી કીશતી શરાબકી ઉસ પર લગી થી એક તરફ મુસેહરી સુનેહરી જવાહીર નીગાર એક તરફ ઝપરખટ મુરસ્સા પાઉંકા તરહદાર શીશએ આલાત મકાન પયરાસ્તા મલકા યહાં કયફીયત દીખા કર લબે નેહર જો બંગલા થા શાહઝાદે કો વહાં લાઇ યહાં ભી સબ સામાને નીશાતો તરબ મોજુદ થા મસનદે શાહાના બીછા થા મીસ્લે ઊરૂસ શબ

અવ્વલ કે વો બંગલા સજા થા દોનું આશીકો માશુક લબે નેહર ફર્શ મુકલ્લફ પર જલ વગર હુવે કશતીયાં શરાબ કી હાઝીર હુઇ અરબાબે નીશાત ગાહ બની ખવાસાને તીલ અત ખુલાઈ ગઈ મલકા પેહલુ મંય ઓર ઊમરૂ રૂબરૂ **બદીઊઝમાં** કે દોનું બયઠે ઊમરૂને મુઝાહ્કા કરના શુરૂ કીયા કે અય **બદીઊઝમાં** યે ઓરત દેખતો કયસી બદ સુરત હય કે આખ મંય બામની ઓર સરમંય બાલ ખોરા રખતી હય **તસવીર** યે બાતે સુન કર ખીસ્યાની હુઇ **બદીઊઝમાં**ને કહા કે અય મલકા યે મર્દ સા-હેબે તમાઅ હય અગર ઇસકો કુછ ઇનઆમ દો અભી યે તુમહારી તારીફ કરને લગે મલકાને એક સંદુચે પર અઝ ઝરો ગોહર ઊમરૂ કો દીયા ઊમરૂને કહા અય **બદી-ઊઝમાં** કયું ન હો આખીર ફીર યે શાહઝાદી હય કયા તુ ખુશ કીસમત હય કે એક મુજાવર ખાના એ કાઅબેકા લડકા હો કર ઈસકા હમ પેહલુ હય **બદીઊઝમાં**ને કહા કયું મલકા દેખા અબ મેરી મઝમ્મત ઇસને શુરૂ કી સબ ઊમરૂ કી બાતું પર હંસને લગે ઓર મલકાને જામ શરાબ સે ભર કર શાહઝાદે કો દીયા ઓર કહા કે અય શેહેર યાર યે બાદાએ મોહબત હય ઇસે નોશ ફરમાઇએ શેહ-ઝાદેને કહા અય ખુલ ખુલે ગુલીસ્તાને ખુબી તુમ સાહેરા હો ઓર મંય મુસ-લમાન હું મેરે આપકે સોહબત બરારી મુશકીલ હય અગર સેહર સે તોબા કરો તો અલબત્તા મંય શરીકે બઝમ હું ઓર તુમહારી એતાઅત મંય તમામ ઊમ્રે બસર કરૂં મલકાને કહાકે અય શેહેર યાર મંય સેહેર નહીં જાનતી હું કીસ લીએ કે અભી કમનસીન હું સીખા નહીં નાઝો નઅમ મંય બસર ઓકાતકી હય મગર અબ આપકે દીનકો અખતીયાર કરતી હું ઓર મેરાતો યે માકુલા હય **શેએર** કાફીરે ઇશકમ મુસલમાની મરા દરકાર નેસ્ત—હર રગેમન તાર ગશતા હાજતે ઝુન્નાર નેસ્ત—અલ હાસીલ મલકાને કુબુલ કીયા ઓર ઇસલામસે મુશર્રફ હુઈ દોરે જામ પય દરપેય ચલને લગા હરદમ ઝબાન પર યે જારીથા રકાસુંને મુજરા કરના શુરૂ કીયા **ઊમરૂ**ને ઉસવકત તમુસખર કરના આગાઝ કીયા મીકરાઝ **ઝંબીલ**સે નીકાલ કે દો ઉંગલીયું મંય ઇસ તરહ છુપાલી કે સાબીત ન હુવા ઓર રક્કાસોકે પીછે જાકર ઇસ ખુ—બીકી પીશવાઝ કાટી કે માલુમ ન હુવા જબ ર.કક.સાને હંગામ ર.કસ ગરદીશકી પીછે સે બીલકુલ બરેહનાથી એહલે મેહ્ફીલને હંસના શુરૂ કાયા ઓર ર.કક.સા ગભરાઇ ઊમરૂને બચાલાકી દુસરી બાર આગે સેભી પીશવાઝ કાટલી અબ આગે પીછે સબ તરફનંગી થી શાહઝાદેને કહા અરી કમબખ્ત નંગી નાચતી હય ઉસને જો આગે દેખા શર્મ કે મારે બેઠગઇ સબને .કેહ .કહા મારા **બદીઊઝમાં**ને કહાયે કામ ઊમરૂકા હય મલકા-બોહત હંસી ઓર ર.કકાસા **ઊમરૂ**કો ગાલીયાં દેને લગી ખુલાસા કલામ ઇસી તરહ શાહઝાદાએ આલી મુકામ હમરાહ મલકા મસરૂફ એયશો આરામ થા. ફલક તફરીકા પર દાઝ ગરદુંને સોઅબદા બાઝ ઇસ સોહબત પર રશક આયા કે—**શેએર**—યે દોનુંકો એકજા બેઠાતા નહીં—કીસીકા ઇસેવસ્લ ભાતા નહીં—યકાયક સામને જો નેહેર મોજઝનથી

ઊસકે પાનીને જોશ ખાયા ઓર એક શોર ગુલ પયદા હુવા કે હર એક ગભરાયા બાદ લેહ મંય કે સબને દેખા કે પાનીકે અંદરસે એક દેવ બ શીકલે મુહીબ નીકલા હાથ મંય ચ,કમા,ક ચાદર લીએથા ઓર ઊસ દેવ નાપાકને બદીઊઝમાં કો લલકારા કે બાશ બાશ અય પીસરે હમઝા કે દસ્તમન ઝીંદા સલામત બદરરે રવી બદીઊઝમાંને મલકા કો અપની પુશત પર કર લીયા ઓર આપ સીના સીપર હો કર ઊઠકર ડાંટાં–કે ઓ નાબકાર ઈધર આ કેતુ મેરા શીકાર હય ઊસદેવને ચકમાક દેકર ચર્ખ દેકર સરપર શેહઝાદે કે લગાઈ શેહઝાદેને પેંતરા બદલ કર ખાલીદી ઓર એક હાથ તેગેકા મારા કે વો દેવ દો પરકા હુવા લેકીન જબ–દો ટુકડે હોકર ઝમીન પર ગીરા વો દોનું ટુકડે જીસ્મકે તડપકે ઊસી નેહેર મંય જા ગીરે ઓર એક સાઅતકે બાદ વોહી દેવ ફીર ઝીંદા હોકે નીકલા ઓર બદીઊઝમાં પર હમલા આવર હુવા બદીઊઝમાંને ઊસકા હમલા રદ કરકે ફીર તલવાર સેદો ટુકડે કીયા ફીર વો તડપ કર દોનું ટુકડે ઝમીન પર ગીરે ઓર વો દેવ ઝીંદા હોકર ફીર બાહીર આયા ઓર ઊસને બદીઊઝમાં કા મુકાબલા કીયા જબ યે હંગામા મલકાકી વઝીર જાદી નયરંગ જાદુ ને દેખા મલકા તસવીર જાદુ સે કહા વારી જાઉં યે દેવ સાત બાર ઇસી તરહ નીકલેગા ઓર કત્લ હોગા ઓર આઠવી મરતબા જો ઝીંદા હોકર નીકલેગા ફીર કત્લ નહો સકેગા ઓર શેહઝાદે કે દુશમનું કો પકડ લેગા મલકાંને કહા અય નયરંગ તુઝે ઇસકે કત્લ હોનેકી તદબીર માલુમ હોતો બતલાદે નયરંગ જાદુ ને કહા મંય ઈતના જાનતી હું કે ઇસ દેવ કો શરારા જાદુને આપકી હે ફાઝત કે લીએ યહાં મકીં કીયાથા ઓર ઊસકે મરનેકે લીએ એક કમાન મંય વોહી તીર પયવસ્તા કર કે કોઈ ઊસ પર લગાએ અગર વોહ તીર ઊસ પર પડેગા યે મારા જાયગા ઓર અગર ઊસ પર એક તીર ન પડે ઓર દુસરા લગાએ દુસરા ન પડે તીસરા લગાએ કે યે હીલાક હો ઓર અગર તીનું તીર ખાલી જાએગેં તો ફીર યે કીસી તરહ ન મારા જાયગા યે બાતેં સુનકર મલકાને કહા વો કોઠરી કહાં હય નયરંગ જાદુને કહા શરારાને ઉસ કોઠરી કો સેહર કરકે નઝરસે પોશીદા કર દીયા થા મગર અબ શરારા જાદુ મરગઇ હય ઉસકા સેહેરભી દફે હો ગયા હોગા યકીન હય કે વોહ કોઠારી દીખલાઇદે હુઝુર અંદર બારા દરીકે મેરે સાથ ચલીએ કે મંય તલાશ કરૂં શરારા જાદુ મર ગઇ હય ઉસકા સેહેર ભી દફે હો ગયા હોગા યકીન હય કે મંય તલાશ કરૂં તસવીર જાદુ હમરાહ નયરંગ જાદુ કે બારાદરી મંય આઈ દેખા કે હકીકત મંય વો કોઠરી જીસકો કભી ન દેખા થા યહાં મોજુદ હય ખુશ હોકર ઉસકો ખોલા ઓર અંદર જાકર દેખાતો એક કમાન ઓર તીનતીર રખ્ખે હુંય ઉસ કમાન ઓર તીરૂં કો મલકા લેકર દોડી યહાં બદી ઉઝમાં પાંચવીં બાર કે ઉસ દેવસે મુકાબલા હોકર ઉસે કત્લ કરચુકા ઓર ટુંકડે ઉસકે બદન કે નેહેર મંય ગીરે થે અભી ઝીંદા હોકર નેહેરસે બાહીર ન નીકલા થા કે તસવીર જાદુને વોહ કમાન

ઓર તીર લાકર દીએ ઓર કહા કે અબ જો વોહ દેવ નીકલે તો ઇસ્સે ઉસે કત્લ કીજીએ બદીઉઝમા તીર ભરકે કમાન મંય પયવસ્તા કરકે મુનતઝર નીકલને ઉસ દેવકા હુવા કે ફીર વોહ દેવ હોઝસે બાહીર આયા ઓર શાહઝાદેકી તરફ લપકા બદીઉઝમાંને તીર ઉઠાકે સીને કોતાક કર મારા બ કુદરતે કાદીરે બેચું પેહલાહી તીર હદફે મુરાદ પર બયઠા ઓર ઉસકે તો વો પુશત કે પાર ગુઝરા કે દેવ ચક્કર ખાકર ઝમીનપર ગીરા ઓર જહાં તીર જીસ્મપર લગા થા વહાંસે એક શોઅલએ આતીશ નીકલા કે ઉસકે સારે બદનકો જલાકર રાખકર દીયા એક શોરો ગોગા બરપા હુવા બાદ થોડી દેર કે આવાઝ આઇ કે કીશતીએ મુહાફીઝ જાદુ ઓર ઉસ વકત બદીઉઝમાંને સીજદએ શુક્ર બદરગાહે કાઝીયુલ હાજાત અદા કીયા ઓર મલકાકો તસકીન ઓર દીલાસા દીયા મગર ઉમરૂને જીસ વકત સે કે વો દેવ નીકલાથા ગલીમ અઇયારી કો ઓઢ લીયા થા ઓર અપને તઈ પોશીદા કીયા થા અય ઉમરૂ બદીઉઝમાં જાને કે મલકા જાને યે કમબખ્ત આપસે આકર બલા મંય ગીરફતાર હુવા વરના મંય છુડા કર અબતક લશકર મંય ભી પોંહચા દેતા અબ જાકર હમઝા સે કેહ દેના કે લોંડા તેરા ખરાબ હો ગયા. ઓર સબ હાલ બયાન કરના ગરઝ જબ વો દેવ મારા ગયા ઉમરૂને અપને તઇ ઝાહીર કીયા ઓર કહા ઓનાશુદની ખબરદાર અબ યહાં ન ઠેહેરના જલદી ચલ વરના કોઈ ઓર આફત આયા ચાહતી હય બદીઉઝમાંને કહા અય તસવીર જાદુ અબ મંય રૂખસત હોતાહું તસવીર જાદુને કહા મંય ભી સાથ ચલતી હું યહાં રેહકર કયા કરૂંગીયે સબ ખબરેં અફરાસીયાબ કો આપ કે હાલાતકી પોંહચેંગી તો મંય મારડાલી જાઉંગી ઉસ વકત બદીઝમાંને ખવાસ્સુંસે અપના ઘોડા મંગાયા ઓર ઉસપર મલકા કો ભી સવાર કીયા ઓર ખુદ ભી સવાર હુવા ઓર ખવાસ્સેં સે કહા તુમ મુલાઝીમ હો તુમસે કોઈ મઝાહીમ ન હોગા બાદ હમારે ચલે જાને કે તુમહારા જીધર જી ચાહે ચલે જાના હમારે લશકર મંય કોહે અકીક ગુલઝારે સુલેમાની કી તરફ આના યે કેહ કર મએ ઉમરૂ બાગસે નીકલકર લશકરે ઇસ્લામકી તરફ કા રાસ્તા લીયા અબઝરા એ હવાલ અફરા સીયાબ સુનીએ કે બાગે-સયબ મંય મુનતઝર બેઠા થા કે સર ઉમરૂ કા શરારા જાદુ કે પાસ સે આયા હોગા કે યકાયક બગોલે લાશકો શરારા કી ચક્કર દેતે હુવે બાગે સયબ મંય લાએ ઓર બીફૂંને ઉસકે સદા દી કે અય શેહેનશાહે સાહેરાં શરારા મારી ગઇ અફરા સીયાબ યે સુનતે હી ગઝબ નાક હુવા ઓર કીતાબે સામરી કો ઉઠા કર દેખા કે શરારા કા કાતીલ અબ કહાં હય. ઓર બદીઉઝમાં જો કયદ મંય શરારા કે થા છુટકર કીધર ગયા ઉસ કીતાબ મંય માલુમ હુવા કે ઉમરૂને શરારાકો તો મારા ઓર બદીઉઝમાં ઓર ઉમરૂ બાગમંય તસવીર કે પોંહચે ઓર બદીઉઝમાં ને મુહાફીઝ જાદુ કો મારા અબ મએ તસવીર જાદુ કે અપને લશકર કી તરફ જાતા હય. બસ યે માલુમ કરકે અફરા સીયાબ ને કુછ સેહેર પઢકર દસ્તક દી એક સાહેર ઝમીન કે અંદર સે પયદા હુવા કે ઉસકે મુંહ ઓર

નાક કાન સે શોઅલે આગ કે નીકલતે થે કાંટે ચંદન કે તમામ જીસ્મ મંય લગે થે. બુત કોહની સે શાને તક બંધે થે ઉસને **અફ્રા સીયાબ** કો સલામ કીયા **અફ્રા સીયાબને** કહા કે અય **અઝધર** જલદ જા **બદીઉઝમાં** ઓર **તસવીર જાદુ** દોનું મએ ઉમરૂ કે લશકરે ઇસલામ કી તરફ જાતે હંય ઉનહેં ગીરફતાર કરકે ઝીંદા ખાનાએ **તીલસ્સમ** મંય લે જા કયદ કર ઓર ઉમરૂ કો ન ગીરફતાર કરના કે વો જાકર **હમઝા** કો ખબર દેગા ઓર **હમઝા** ડરકે ઇધર આને કા ઇરાદા ન કરેગા બ હુકમ **અફ્રા સીયાબ** ઉસી વક્ત **અઝધર** ચલા યહાં **બદી ઉઝમાં** કઈ કોસ બાગસે મએ **તસવીર જાદુ** દુર નીકલ આયે થે કે એક બાર ઝાડી કે અંદર સેએક અઝદહે ને સર નીકાલા ઓર **બદી ઉઝમાં** કા સીદદે રાહ હુવા **ઉમરૂ** ને તો ફોરન ગલીમ ઓઢલી ઓર ગાયબ હો ગયા મગર **બદી ઉઝમાં** ઘોડા બડા કર ઉસકે સામને આએ ઓર તીર કમાન મંય જોડ કર અઝદહે પર લગાયા વો તીર જબ કરીબ અઝદહે પોંહચા ઉસને કીલએ આતીશ મુંહસે છોડા કે તીર જલ ગયા. ઇસી તરહ બોહત સે તીર લગાએ સબ તીર જલ ગએ ઓર અઝદહને અપના દમ ઉસપર ખીંચા **બદી ઉઝમાં** ઓર **તસવીર** જાદુ મએ ઘોડે કે ખીંચ કર ઉસકે મુહકી તરફ ગલે હરચંદ ઉનહુંને લંગર મારા મગર કુછ ન હુવા આખર ઉસને **બદી ઉઝમાં** ઓર **તસવીર** કો નીગલ ગયા ઉમરૂને ઉસ વક્ત પથ્થર ફલાખન મંય રખ કર મારે વો સબ પથ્થર ખાલી ગએ ઓર **અઝધર** ને પુકાર કર કહાકે અય **ઉમરૂ** જાકર હમઝાસે યે માજરા કેહ દેના કે યે સેહરાએ **તીલસ્મે** હોશરૂબા હય ખબરદાર યહાં કોઇ આનેકા કસદ ન કરે અબ **બદીઉઝમાં** કા રેહા હોના દુશવાર હય હમઝા ઇસ ફરઝંદસે **અપને** સબ્રકરે કીસ લીએ કે જો યહાં ઉસકે છોડાને કો આએગા ગીરફતારે બલા હોગા ઓર મારા જાયગા તુઝે ગીરફતાર કરને કા હુકમ ન થા વરના અય ઉમરૂ તેરા ભી બચ કર જાના ન હોતા યે કેહકર વો **અઝધર** નઝરસે ગાયબ હો ગયા ઓર **ઉમરૂ** ગીરયાં વો નાલાં ગરેબાન ચાક સરપર ખાક ઉડાતા લશકરે અમીરકી તરફ ચૂલા ઓર બાદ કતએ મનાઝીલ લશકર મંય દાખીલ હુવા. બારગાહ મંય **સાહબ કૂરાં** તશરીફ ફરમાં થે કે ઉમરૂને સલામ કીયા ઓર કુરસીયે હુદ હુદ પર બયઠા **સાહેબ કુરાન** ઓર બાદશાહે લશકર ઓર સબ સરદારૂંને પુછા કે ખુવાજા મીજાઝ તો તુમહારા અછછા હય. **ઉમરૂને** બાદ અદાએ દુઆ વ સના બાદશાહી કે સબ માજરા **બદી ઉઝમાં** ઓર **તસવીર** કા ખીદમતે અમીર મંય અરઝ કીયા **હમઝા** સાહબ કસાનને ફરમાયા કે અય લશકર ખુદાવંદે આલમકા ફરઝંદ મેરા ઝીંદા હય અબ તદબીર ફતેહ **તીલસ્સમ** કરના ચાહીએ અગર **સુલેમાન અંબરી** મોહી કોહી ફીલ હાલ મુકાબલા દરપેશ હય કુછ ઇનતેઝામે જંગ ઠરલું તો ફત્તાહી તીલસ્સમ કે લીએ કીસી કો ભેજું યે ફરમાકર અમીર તદબીર જંગ મંય મશગુલ હોતે હંય લેકીન અબ હાલ **સુલેમાન અંબરી** મવી કા સુનીએ કે ઉસને લકા, કો અપને યહાં ઉતારા હય ઓર લશકરે **સાહબ કુરાન** સે મુકાબલા કરને કા વાઆદા કીયા હય કે મંય લડુંગા.

દાસ્તાન નામાલીખના સુલેમાન અંબરી કા અફરાશીયાબ જાદુ બાદશાહે તીલસ્સમ કે વાસ્તે કુમક કરને લકા,કે ઓર આના અફરા સીયાબ કી તરફસે ઈજલાલ જાદુકા મએ ચાલીસ હઝાર સાહેરૂં કે વાસ્તે મુકાબલા સાહબ કરાનકે ઓર અઇયારી કરકે પકડ લેના ઇજલાલ જાદુકો ઉમરૂ કા મો અલલેફા.

દો એક જામસે સાકીએ તુંદખુ–મદદ કર ઝરા બાદા ખુવારૂં કી તુ,
કહાં તક પીએં ખુંને દીલ બાદા ખુ.વાર–મએ અરગવાની કી દાખલા બહાર;
વો જાદુ ભરી આગ દીખલા ઝરા–કે હય માઅરકા સાહેરૂંસે પડા,
કીસીકા મુંમુ મુજપે કયા ચલ સકે–કે મંય તેરી આંખે હુ દેખે હુવે;
પીલા મુજકો વો જામ અફસુગરી–મેરે દમસે શીશે મંય ઉતરે પરી,
સુખ ન સંજા ગવ્વાસો દરયાએ હોશ–ચુને રેખ્ત ગોહર બદામાને ગોશ.

જાદુ તરાઝાને દફતરે ફસાહત વ મુનશીયાને બદાએ નીગાર બલાગતે સેહર સામી જામાએ સામરી કેશરે નયરંગી તેહરીર હીકાયત યું દીખાતે હંય કે જબ લશકર ઝફર અસર સાહબ કરાન મુકાબીલે ઝમરરૂદશાહ બેઇમાન દાખીલે કોહે અકી.ક. હુવા. સુલેમાનને કસરતે ફોજ ઓર ચશમો ખેદમ અમીરકા લશકર દેખકર અપને દીલસે ખીયાલ કીયા કે મંય મુકાબલા ઇતને બડે લશકર સે ન કર સકુંગા યે શોચ કર ઉસને ઇનશાફ વ જવાની બ અપને મુલ્ક કે બાદશાહુકો નામે તેહરીર કીયે ઓર યે મઝમુન ઉસમંય લીખા કે ખુદાવંદ લ.કા હાથસે હમઝા કે શકીશન ખાકર મેરે મુલક મંય તશરીફ લાએ હંય બીના બર ઉસકે કે વો તુમ સબકે ખુદા હંય કુછ મેરા પાસ ન કરો બલકે અપને ખુદાવીંદકો તખ્તે ખુદાઈ પર બીઠાવ અગર ઇસ અમ્ર મરકુમા કી નીસબત ગફલત કરો તો ખુદાવંદ તુમ સબસે નારાઝ હોકર અપને કુદરતસે ગઝબસે તુમ હેં ગારત કર દેંગેં ઓર યે ખુદાવંદ કી રેહેમ દીલી હય કે ઉનકે બંદે ઉનહેં આજીઝ કર રહે હંય ઓર ખુદાવંદ ઉનકો હીલાક નહીં કરતે હંય બલકે ફરમાતે હંય કે વો બંદે મંય ને આલમેં ખુવાબ મંય ઉસ વક્ત મંય કે જબ મંય મસ્ત નીશએ શરાબ થા પયદા કીએ હંય ઇસી વજહસે હંગામંય મસ્તી મંય ગાફીલ થા કલમે તકદીર મેરા ઉન બંદુંકો સરકશ ઓર મગરૂર લીખ ગયા ઓર અબ વો તેહરીર મીટ નહી સકતી યેહી બાઇસ હય કે ખુદાવંદ ઉન બંદું કો ગારત કરને સે મજબુર હંય ઓર અયસે ઉનસે ખફા હંય કે વો બંદે તોબા કુબુલ કરાને કે લીએ ઝબરદસ્તી કરતે હંય. મગર ખુદાવંદા તોબા ભી ઉનકી કુબુલ નહીં ફરમાતે બલકે ભાગતે ફીરતે હંય ઓર વો લોગ કેહતે હંયકે આખીર તો તોબા હમારી કુબુલ નહીં હોતી અબ ખુદાવંદ સે સરકશી જહાંતક હો સકે કર સકેં ફીલ જુમલા મુનાસીબ હય કે જલ્દ આકર શરીકે ખદાવંદ હોં ગરઝયે લીખકર સબ કોહસ્તાનકી સરહદ કે બાદશાહું કો ભેજા કે નામ ઉન બાદશાહું કે બરવકત ઉનકે આને કે ઓર મદદ કરને કે બયાન કરેંગેં મનજુમલા ઉનકે એક અરઝી સુલેમાનને અફરાસીયાબ માલીકે તીલસ્સમ કો લીખ્ખી ઓર ઉસકે

મુલ્કકી સરહદ પર એક પહાડ હય કે વહીં સે તીલસ્મ શુરૂહય ઓર ઉસ કોહ પર એક નકકારા ઓર ચોબ રખ્ખી હય. જો કુછ **સુલેમાન** કો નામ ઓર પ્યામ કરના મનઝુર હોતા હય ઇસ કોહ પર લીખ રખ દેતા હય ઓર નકકારા બજા દેતા હય વો નકકારા સેહરકા હય ઉસકી આવાઝ **અફ્રાસીયાબ** કે કાન મંય પોંહચતી હય વો પંજા સેહર કાભેજકર નામા મંગા લેતા હય અલ હાસીલ જબ અરઝી **સુલેમાનને** લીખ્ખી ઓર પહાડ પર લે જાકર રખ્ખી ઓર નકકારા બજાયા **અફ્રાસીયાબને** પંજે કો ભેજકર અરઝી મંગાકર પડી ઓર જવાબ લીખા કે ઝહે ફખમેરા કે મંય ખુદાવંદ કી મદદ કરૂં માલુમ હુવા કે ખુંદાવંદ કો અપને બંદુંકી ઇજઝત અફ્ઝાઇ મંજુર હય ઇસી વજેહ સે ખુદ અપને બંદગાને મુખાલીફ કો ગારત નહીં કરતે બલકે ચાહતે હુંય કે કોઇ બંદા મેરા ઇનહેં બરબાદ ન કરે ઓર ઉસ બંદે ખુદાવંદ કે બદલે ઇસકામ કે સરફરાઝ કરેં બસ જો ખુદાવંદ કી મશીયત મંય ગુઝરા હય બોહત મુનાસીબ હય કયા હકીકત હય **હમઝા** કી ઓર ઉસકે લશકર કી મંય એક સાહેરે ઝબર દસ્ત મએ ચાલીસ હઝાર ફોજે સાહરાન કે રવાના ફોજ ખુદાવદે ખીદમત કરતા હું વો પોંહચ કર કુલ લશકરે **હમઝા** કોતબાહ વ બરબાદ કરદેગા યે જવાબ અરઝી લીખકર ઉસી કોહ પર પંજેકે સાથ ફીકવા દીયા **સુલેમાન** કાં એક મુલાઝીમ મુનત ઝરે જવાબ ઠયરા હુવા થા ઉસ નામે કો લેકર સુલેમાનકે પાસ આયા યે ઉસે પડકર બોહત ખુશ હુવા ઓર તઇઆરી હરબોઝુર્બ કી શુરૂકી લેકીન **અફ્રાસીયાબને** બાદ જવાબ ભેજને અરઝી કે કુછ સેહેર પડકર દસ્તક દી ઉસી વકત એક લાખ અબ્રબર રૂએ પયદા હુવા ઓર ઝમીન પર ઉતર આયા ઉસપર એક સાહેર કે ઉસકા નામ **ઇજ-લાલ જાદુ** હય સવારથા ઉસને ઉતર કર **અફ્રાસીઆબ** કો તસલીમકી ઓર કહા સરકારને મુઝે કયું યાદ ફરમાયા **અફ્રાસીયાબને** કહા ખુદાવંદ **લકા** કીલએ કોહે-**અકીક ગુલઝારે સુલેમાની** મંય તશરીફ લાએં હુંય. ઓર ઉનકો કુછ બંદગાને માઝુબે દરગાહ ખુદાવંદીને સતાયા હય. બંદુ કો તુ જાકર હેલાક કરકે ખુદાવંદકો ઉસકે શરસે બચા **ઇજલાલ જાદુને** અર્ઝ કીયા બોહત અછછા ઓર ઉસી અબ્રપર સવાર હોકર અપની જગેહપર આયા **ચાલીસ હઝાર** કી જમીયત અપને પાસ રખતા હય ઓર તીલસ્સમ કે મુતલક જો આઠ મુલક હુંય ઉનમંયસે એક મુલકકા યે ભી બાદશાહ હય ગરઝ ઇસ **ચાલીસ હઝાર** ફોજકો ઉસને હુકમ તઇયારી કા દીયા ઓર ખુદ ભી સામાને સફર ઓર રઝમ દુરસ્ત કર કે એક અઝદહે પર સવાર હુવા ફીરતો સબ સાહેર સેહેર કે જાનવરૂં પર કે જો કાગઝ કે ઓર અરદે માશ કે બઝોર સેહર બનાએ હુંય મીસલે બત ઓર કરકરે ઓર હુંસ ઓર તાઉસ ઓર અઝધર વ અયરા પર સવાર હુવે તરસુલ ઓર પંસુલ હાથ મંય લીએ મનકુલ હાએ આતશી પર સોમ કરતે ગુગલ સુલગાતે ગલું મંય ઝોલીયા બાદલે કી ડાલે કે ઉન ઝોલીયું મંય અસબાબ સેહેર કરનેકાં રહેતા હય લેકર બડે કરરો ફરસે તરફ કોહે અકીક કેચલે

યહાં ઝમરરૂદશાહ **સુલેમાન** દારૂલ ઇમારતે શાહી મંય બયઠે થે કેયકા યક અબ્ર તીરો તાર ઉઠા ઓર અંધી બડે ઝોરસે આઇ બર્ફબારી ઓર સંગ બારી હોને લગી સુલેમાન કે યહાંકા રેહને વાલા હય સમજ ગયા કે કોઇ સાહેર આતા હય ફોરન મએ ઉમરાઓ નામદાર ઇસત.કબાલ કે લીએ ચલા ઓર કીલએ પર જબ પોંહચા **ઇજલાલ** જાદુ કો **ચાલીસ હઝાર** સાહિરૂં કે સાથ આતે દેખા કે સબ સાહેર ધોતીયાં પત્મબરી બાંધે દોન મરદે કે પત્તે આક ઓર ધતુરે કે ફુલ કમરમંય રખ્ખે સેહેર આઝમાઇયાં કરતે આતે હંય. **સુલેમાન** ઇસત.કબાલ કરતે ઉનસબકો લીએ હુવે દાખીલે કીલએ હુવા લ.કા તખત પર બયઠા થા ઇજલાલ જાદુ ઓર ઉસકે હમરા હીયુંને સીજદા કીયા ઓર અઝેદી દગલ તખત કે દાહની તરફ બીછા થા વહા બયઠા **સુલેમાનને** ઇસકે લશકર કો એક ઉમદા જગેહ પર ઉતારા ઓર એક બાગ એવા ન શાહી કે મુત્તસીલ ખાલી કરકે ઇજલાલ કી દાઅવત કા સામાન વહાં મોજુદ કીયા ઓર બાગ નીહાયત આરાસ્તા વ પયરાસ્તા હુવા સાકીયાને ખુશ અદા વ ઝોહરા લેકા લોલીયાં કમર પયકર વ સીમબર હાઝીર હુઇ દરબાર લકા બરખાસ્ત કરકે મએ ઇજલાલ ઉસી બાગ મંય આકર મોહબ્બતે એશકો બરપા કીયા યે સબ ખબરેં જાસુસાને લશકરે ઇસલામ **સાહેબ કરાન** બીદમત મંય અરઝ કી **અમીર** વાસ્તે રેહાઇ **બદીઉઝમાં** કે તદબીર ફ્તેહ તીલસ્સમ મંય થે ઇસ ખબર કો સુનકર ફરમાયા કે **ખુદાવંદ વેહ દહુ લાશરીક** હમારા નીગેહ બાન હય **ઉમરૂ** બારગાહ મંય હાઝીર થા કેહને લગા યા **અમીર** મય જબસે યહાં આયા હું કીલએ **કોહે અકી.ક** કે અંદર નહીં ગયા દીલ હાતા જી ચાહતા હય કે જાકર કીલએ કી સયર કરૂં ઓર **ઇજલાલ** કી દાઅવત કા તમાશા દેખું **અમીરને** ફરમાયા કે અય **ઉમરૂ** વો સબ સાહેર હંય અયસા ન હોકે કોઇ તુમકો પેહછાન લે ઓર ગીરફ્તાર કરે **ઉમરૂને** કહા હરચે બાદાબાદ મંય મુફલીસ બોહત હું કીલએ મંય જાકર દો ચાર કોડીયું કા રોઝગાર કરૂંગા **અમીરને** ફરમાયા તો **બીસ્મીલ્લાહ** તુમકો તીજારત કરનેકો અયસી જગેહ કૌન રોક સકતા હય બેહેર જાઇએ **ઉમરૂ** બાના હાએ અઇયારી સે આરસ્તા હોકર તરફ **કોહે અકી.ક** કે રવાના હુવા જબ કરીબ દરવાઝે કે પોંહચા યહાં કુછ અફસરાને ફોજ **સુલેમાન** કી તરફસે હેફાઝત કો મુકરર હંય ઉનકો દેખકર **ઉમરૂ** એક સાહેર કી તોર પર બના ઝોલી ગલે મંય ડાલી ધોતી પત્મબરી બાંધી તબ કોહની સે શક તક બાંધ કર ખડાઉં પાઉં મંય પેહેનકર કરીબ દરવાઝે કે આયા જીસને **ઉમરૂ** કો દેખા માલુમ કીયા કે કોઇ સાહેર હમરા હીયાને ઇજલાલ જાદુ સે હય યે સમજકર મઝાહમત ન હુવે **ઉમરૂને** અંદર શેહેર કે આ કર દેખા કે કુંવર ખનક રહા હય મર્મ બાઝરી હર તરફ હય કુરસી દોકાનું કે બરાબર બીચ મંય દોનું તરફ પુખ્તા પથ્થર કી સડક દરખ્ત મુલસરી કે સાયાદાર કનારે સડક કે લગે હંય ખરીદાર બેપારી સઇયાહ હરકીસમ કે લોગ ખુશ હાલ વઠીલશાદ હર તરફ લેન દેન કરતે ફીરતે હંય સડકું કે કટોરૂં કી

ઝનકારે દલ્લાલું કી બોલ ચાલ હરસીમ્ત ધુમધામ ખલકત કા અઝદ હામ ઇમારતે કજ ઓર પુખતા તાઅમીર કમરે નફીસ વ ખુશ કીત્એ લ દીલ પઝીર ઉમરૂ સેર દેખતા હુવા ઇમારતે શાહીકે પોંહચા યહાંસે એહલે અમલા કો ઇસી બાગકી તરફ કે જહાં સામાન દાઅવતે ઇજલાલ હુવા હય જાતે દેખા. ઉમરૂ ભી ઉનહીં કે સાથ સાથ ઉસ બાગ મંય આયા યહાં બડા સામાન વ તજમ મુલે શાહાના દેખા કે બાગ નીહાયત સર સબઝ શ.હાબ આબ્યારી રેહમતે નખ્લ બંદે હકી.કી. સે સયરાબ હય તા.એરાને ખુશ ઈલહાં ઝમઝમા સરા ગુલશન ગુલ હાએ રંગા રંગસે ફુલાફલા સેહેને બાગ લબે નેહેર સર્વ ચરાગાં રશક દાગ હાએ ખા.તીરે આશકાં હય ફરશ મુકલ્લફ બીછા હય. ઇજલાલ મસનદ પર બયઠા હય સામને નાચ હો રહા હેય સુલેમાન ખાતીર દારી મંય મસરૂફ હય અજબ તરહકા સમાં બંધા હય જામે શરાબ ચલ રહા હય.—નઝમ.

રવશે બાગથી યા ખત્તે રહે કાહકશાં–જાકે તુબાસે મીલા નખ્લકા શજરા રીદવાં,
ખોશએ તાક પે થા ખોશએ પરવીકા ગુમાં–થા મકાનુર મેહેલે બાગ થા ગરતુર અફસાં;
ઠાઠસે શીશ મેહેલ નુરકા કાશાના થા–યા પરીરૂયું કે ઝટમટમે પરીખાના થા.

હાસીલ કલામ ઉમરૂ તમાશા દેખતા હુવા ઇજલાલ જાદુકી પુશત પર જાકર ખ.ડા હુવા સાહેર કી સુરત બના હુવા હય જહાં બયઠા હય ઉસકે સામને એક મકાન માલુમ હોતાં હય ઓર ઉસ મકાન કે દરવાઝે પર પરદા પડા હય વો પરદા બાર બાર ઉઠાકર એક ઝને હસીના ઇજલાલ કો દેખતી હંય ઓર યેભી ઉસી તરફ દેખ રહા હય એહલે મેહફીલ તો નાચ દેખ રહે હંય કોઇ ઇજલાલ કે ઉધર દેખનેકા ખીયાલ ભી નહીં રખતા હય ઉમરૂને જો યે માજરા દેખા માલુમ કીયા કે યે બાગ શાયદ મેહલાત શાહ સુલેમાન સે મીલા હુવા હય ઓરતેં ભી મેહલાત કી ઇસ બા-રાદરી સે નાચ દેખ રહીં હંય ઓર જીસ તરફ–ઇજલાલ દેખ રહા હય ઓર વો ઓરતેં ઝાંકતી હય. યે ભી સુલેમાન કી કોઇ બીવી યા દુખતર હય બસ ઉમરૂ યે ખીયાલ કરકે ઉસી પરદેકી જાનીબ આયા ઓર ઠયરા રહા કે એક કહારી વહાંસે કીસી કામકો બાહીર નીકલી ઉમરૂને ઉસે કહા હમારી બીવી બાદશાહકી બીવી પાસ મુલાઝીમ હય. ઝરા ઉનહે મીલાદો કહારી ને કહા કે ઇસ પરદે મંય શાહઝાદી નસરીં અંબરીં મુ દુખતરે બાદશાહ નાચ દેખને આઇ હંય ઓર બીબી બાદશાહ કી અલાયદા દુસરે કમરે મંય હંય વહાં મંય નહીં જા સકતી તુમ વો જો સામને દાહની તરફકો કમરા બના હય વહાં જાકર અપની બીબી કો દરયાફત કરો ઉમરૂને કહા અછછા ઓર વહાંસે અલાયદા હુવા ઓર સમજ ગયા કે ઇસ પરદે મંય દુખ.તરે શાહ હય કે જીસકો ઇજલાલ દેખતા હય ગરઝ કુછ અઇયારી તજવીઝ કરકે ઉમરૂ ગોશએ બાગ મંય ગયા ઓર એક મીરધે કી સુરત બના શીમલા નુમાં પગડી સર પર બાંધી ચેકન ખરયા કી હુઇ પેહની તુમગા પગડી મંય લગાયા. અસા સોને ઓર ચાંદી કા ગંગા જમની હાથ મંય લીયા ઓર ડાઢી સીનેતક સુફેદ

દુરસ્ત કર કે કરીબ ઉસ પરદે કે આયા ઓર કોના પરદેકા અપની પુશત કે નીચે લેકર દીવાર સે તકયા કરકે ખડા હુવા યહાં નસરીં ને જો પરદા ઉઠાયા કોના ઉસકા દબા પાયા ચાહા કહેં કે પરદે કો છોડ દો મગર ઉમરૂને કહા કે અબ હય શર્ત બાદશાહ સે કેહદું કે યહાં જો ઓરતેં હંય વો ઇજલાલ જાદુ સે ઇશારે કરતી હંય મલકા યે સુનકર હમ બખુદ હો ગઇ કે માલુમ હોતા હય ઇસ મીરધેને મુજે ઇશારા કરતે દેખલીયા અયસા ન હોકે મેરે બાપસે કેહદે યે સોચકર ઝાંકના મોકુફ કીયા ઓર ઉધર ઇજલાલને જબ દેખા કે જહાંસે વો નાઝેનીન ઝાંકતીથી અબ ઉસ જગેહ એક ચોબદાર બુઢા ખડા હય ઉસકા દીલ બે કરાર હુવા ચાહા ચોબદાર કો હટવા દેં મગર કુછ બસ નચલા કયું કે સમઝા કે સુલેમાન સુનેગા તો આ ઝુરદા હોગા કે ઝનાની ડેવડીસે કયા કામ થા જો ચોબદાર કો હટાદીયા ગરઝ યે ખીયાલ કરકે ખામોશ હો રહા મગર દીલ બે કરાર થા દમબદમ ઉમરૂ કો દેખતા થા ઉમરૂને ઇજલાલ કે દેખને પર હાથકા ઇશારા કીયા કે અલગ ઉઠકર ચલો તો મંય તુમસે કુછ કહું ઇજલાલ યે સમઝા કે ચોબદાર ઉસ નાઝનીંકા જો મુજસે ઇશારા બાઝી કરતી થી મેહરૂમે રાઝ હય ઓર ઉસીકા કુછ પ્યામ દેગા યે સમજ કર મસનદ પરસે ઉઠા સુલેમાન સમઝા કે રફે એહતીયાજ કો જાયગા લેકીન ઇજલાલને કીસી મુલાઝીમ તક કો ભી અપને સાથ ન લીયા ઓર અલગ આકર ઉમરૂ કો એશારે સે બુલાયા ઉમરૂ પાસ આયા ઇજલાલ બાગ મંય લે જાકર ઉમરૂ સે કેહને લગા મીયાં મીરધે ફરમાઇએ આપને ઇશારે સે કયું તલબ કીયા ઉમરૂ ને દુઆ દેના શુરૂ કી ઓર કહા અય બાદશાહે આલી વીકાર યે ગુલામ દાદા મલકા નસરીં અંબરીં મુ કા હય. ઓર મલકા કો મંયને ગોદસું મંય પાલા હય ઓર અબ મલકા મુજસે કોઇ બાત પોશીદા નહીં રખતી હય ઓર મલકા આપ પર ફરેફતા હુઇ હંય ઓર કેહલા ભેજા હય કે અગર આપ મેરે આશીક હંય તો એક મકાન મેરે બાપસે કેહકે અલગ ખાલી કરાઇએ ઓર વહાં આપ હોં ઓર દો સાહેર જો બડે મોઅતેબર ઓર આપકે ખેર ખુવાં હો વો હોં ઓર કોઇ ન હો પસઉન સાહેરૂં કે ભેજ યે કે બઝોર સેહેર ઉડતે હુવે આએં ઓર મંય કોઠે પર ઉસી મકાન કે સોતી હુંગી મેરા પલંગ ઉઠા લે જાએં રાત ભર મંય તુમહારે પાસ રહું ઓર સુબેહ હોતે ફીર મેરા પલંગ ઉસી જગેહ પોહચા દે મંયને આપકો યેહીં બાતે કેહને કો બુલાયા થા અબ ફરમાઇએ કબ મલકા કો બુલવાઇએગા મંય મલકા સે બયાન કરૂં કે ઉસ દીન વો કોઠે પર સોએં ઇજલાલ જાદુ યે પ્યામ સુનકર અયસા ખુશ હુવા કે ગલેસે અપને માલા મોતીયું કા ઉતાર કર મીરધે કો દીયા. ઓર કહા તુઝે માલા માલ કરૂંગા તુ મલકા સે કેહ દેના મેરા બી હાલ તુમહારી ફુરક.ત મંય ગે.ર હય મંય આજ મકાન ખાલી કરા લુંગા ઓર કલ મલકા કોઠે પર આરામ કરેં મંય બુલવા લુંગા યે વાઅદા જબ હો ચુકા ઊમરૂને કહા અછછા જાઇએ ઓર મકાન ખાલી

કરાને કી તદબીર કીજીએ ઇજલાલ નીહાયત મસરૂર હોકર વહાંસે ફીરા ઓર મેહફીલ મંય આકર નાચ દેખને લગા લેકીન ઉમરૂ વહાંસે ફીરકર ઉસી પરદે કે પાસ આયા ઓર ગ મ ઝરીયારી ઓઢકર પરદે અંદર ગયા વહાં દેખા કે એક નાઝનીન મેહજબીન યાની મલકા નસરીં અંબરીં મુ મએ અપની ચંદ .ખવાસું કે કુરસીપર બયઠી નાચ દેખતી હય. ઉ રૂને યે દેખકર ગલીમસે અપને સર ઓર દોનું પાઉ હાથ કો ખોલ દીયા જબ સારા જીસ્મ તો દીખાઈ નહીં દેતા ફકત સર ઓર દસ્તો પા ઝાહેરીનય ઇસ તરહ મલકાકે પાસ આયા ઓર કહા કે મંય બે ધડ કા શહીદ હું તુમ સબકો ખાઉંગા મલકા ઓર .ખવાસું ને જબ યે સદા સુની ઓર દેખા કે એક સર ઓર હાથ પાઉં ખીંચે હુવે ચલે આતે હંય મારે ડર કે ઉંધે મુંહ ઝમીન પર ગીર પડીં ઉમરૂને ગુબારે બેહોશી સબ કે મુંહપર મલ-દીયા કે સબ બેહોશ હુવે ઓર જલદી અંદર ઓર બાહર સબ તરફ કે દરવાઝે ઉસ તરફ કે બંધ કરકે ઉસીજગેહ બેયઠકર મલકાકી સુરત દેખ કે વયસેહી અપની સુરત બનાઇ ઓર મલકા કે કપડે ઉતાર કર આપ પેહને ઓર મલકા કો ઉઠાકર ઝંબીલ મંય રખલીયા જબ ઇસ તરફસે ઉમરૂ દુરસ્ત હો ચુકા ઉસ વકત ખવાસું કો ફતીલા એ બેહોશી સુંધાકર હોશીયાર કીયા જબ વો હોશ મંય આઇ મલકા કો દેખા ફતીલા સુંધા રહી હય ગરઝ જબ ખુબ હવાસ દુરસ્ત હુવે કેહને લગી કે અય મલકા આલમ વારતા ખુદાવંદ લ.કા કા જલ્દ યહાં સે તશરીફ લે ચલીએ વરના વો બલા આયગી ઉમરૂ જો મલકાકી શકલ બના હુવા થા કેહને લગા કે દીવાનીયો તુમ સબસે તો મંયહી મઝબુત હું કે તુમ સબ બેહોશ હો ગઇં ઓર મંય હોશીયાર રહી સબને કહા વારી કુછ હી હો મગર હમ આપ કો યહાં ન ઠેહરને દેગેં ગરઝ વો સબ ઉમરૂ કો મલકા કી શબીહ સે ઇસ તરફ કા દરવાઝા ખોલકર એવા ન શાહી કે લાઈ ઉમરૂને દેખા કે મકાન નીહાયત આરાસ્તા હય જાબજા ચારે શેર નશીને કાયમ હંય બારાદરી સરાસર ખુબીસે ભરી પરદા રંગબ રંગી હરદાલાનકી સરે પર આવેઝા હય અસબાબ શાહના હર જગેહ મોહઇયા ખુશ કીત્એ ચીલમને દીવાર ગીરયા હય—મોઅદ્દફ-કસર અયસે ઉસ જગેહ તામીર થે—ચર્ખ જીનપર બુર્જ કરતા થા નીગાર—ખમહોં અબરૂએ હસીનાને જહાં—ઇસ તરહ કે તાક થે મેહરાબદાર- ખુશનુમા કલામ ઉમરૂને વહાં આકર હુકમ દીયા કે પલંગ મેરા આરાસ્તા કરો ઓર મસનદ પર ઝર બીછાવ કનીઝેં જહાં નસરીં રહેતીથી ઉસ મુકામકો આરાસ્તા કરને લગી ઉમરૂ પેહછાન ગયા કે યે મલકા જીસકી તુમ સુરત બને હો ઉસકીયે ખુવાબ ગાહ હય બસ ઉસી જગેહ જાકર આરામ તમામ મુ.કીમ હુવા કે કલ રાતકો હરબ વાંઅદા ઇજલાલ બાલાએ બામ જાકર આરામ કરૂંગા અબ યેતો યહાં ઠેયરતે હંય લેકીન હાલ ઝરા ઇજલાલ જાદુકા સુનો કે જબ-યે વાઅદા કરકે ચોબદારસે મેહફીલ મંય આયા સુલેમાન સે કહા કે મંય હમઝાસે લડને કે લીએ સેહેર ઓમ જગાઉંગા મુજે એક મકાન કનારે શેહેર કે આબાદીસે

અલગ ખાલી કરાદીજીએ **સુલેમાન**ને કહા બોહત અછછા એર ઉસી વક્ત હુકમ દીયા કે એક બાના એ બાગ હાએ શાહી ખાલી કરકે આરાસ્તા કરો મુલાઝ માને શાહી હુકમ પાતે હી સરગર્મે ઇનતેઝામ હુવે ઓર એક ખાનાએ બાગ કનારે શેહેર કે ખાલી કરાયા ઓર અનાબાબ બાદશાહ કે વહાંસે આયશો આરામકા વહાં જાને લગા ઇત્તેફાકન બેટા ઊમરૂકા **ચાલાક બીન ઊમરૂ** વાસ્તે સયર કરને ઉસ કીલ્એ કે સુરત બદલકે આયા થા કીસલીએ કે જબ ઊમરૂ **અમીરસે** વાસ્તે સયર કરને કે ઉસકીલ્એ મંય રૂખસત હુવા થા તો ચાલાક ભી ઊમરૂ કે પીછે ચલા કે મુબાદા અગર વાલીદ કહીં ગીરફતાર હોજાએં તો મંય મદદગારી કરકે રેહા કરૂંયે ખીયાલ કરકે યહાં સેયર કર રહા થા મુલાઝમાને **સુલેમાન** વાસ્તે અસબાબ લે જાને ઉસ બાગ મંય જો **ઇજલાલ** કે લીએ ખાલી હુવા થા મઝદુર ઢુંડતે થે **ચાલાક** એક મઝદુરકી શકલ બનકર હાઝીર હુવા દેખા કે નમગીરે યા સીલ્કે મરવારીદ કનાતે છત પરદે ચીલમને ઓર દીગર ધુરૂરીયાકા ચીઝે મઝદુરૂં કે સરપર ઓર છકડુંપર બાર કરકે ભેજી જાતીહુંય **ચાલાક**કો ભી એક શતરંજી દી કે ઇસે પોંહચાદે યે ઊસે લીએ હુવે ઊસી ખાનાએ બાગ મંય આયા ઓર દરી મુલાઝમું કે હવાલે કરકે ઊનસે કહા કે ઓર ભી કોઇ કામ હોતો મુઝે બતલાવ કે પુરી મઝદુરી મેરી હો જાય ઉન હું ને કહા કે ઠયરા રેહ ઓર આપ જાકર **ઇજલાલ**સે અર્ઝ કીયા કે મકાન અલાયદા હસ્બુલ ઇરશાદ હાઝીર હય જહાં ઇરશાદ કીજીએ વહાં પલંગ હુઝુરકા આરાસ્તા કીયા જાએ **ઇજલાલ**ને કહા કે કોઠે પર મુલાઝીમુંને આકર મઝદુરૂં મએ **ચાલાક** કે હુકમ દીયા કે ફર્શ પલંગ નમગીરા વગયરા કોઠે પર લે ચલો **ચાલાક** મઝદુરૂં કે હમ રાહ બાલાએ બામ અસબાબ લાને લગા અબ કોઠે પર ફર્શ મુકલ્લફ બીછાયા નમગીરા અસતાદા કીયા એક જાનીબ છપરખેટ જવાહીર નીગાર લગાયા ઉસકે નીચે મ.ગરબે ફર્શ બીછાયા એક તરફ મંયખાના સજાયા એક જાનીબ આબદાર ખાના મુકર્રર કીયા જબ યે સામાન દુરસ્ત હો ચુકા મુલાઝીમ નીચે કોઠે કે ઉતર ગએ મગર **ચાલાક** સબકી નીગાહ બચાકર પલંગ કે નીચે જાકર છુપ રહા ઓર ફર્શકા કોના ઓડકર અપને તઇ ઉસને મખ ફી કીયા મુલાઝીમુંને મઝદુરૂં કો ઉજરત દેકર રૂખસત કીયા ઓર કહા એક મઝદુર ઓર ચાહીએ ફીર આપ હી કહા મઝદુરી લેને ખુદ આયગા અલ હાસીલ **ઇજલાલ**સે જાકર અરઝ કીયા કે હુઝુર સબ સામાન તઇ-યાર હય ઇસ અરસે મંય સુબેહ ભી હો ગઇ થી ઓર **સુલેમાન**ને જો જલસા દાઅ-વત કીયા થા વો બરખાસ્ત હુવા **ઇજલાલ** રૂખસત હોકર ઉસી ખાનાએ બા.ગ કી તરફ ચલા ઓર અપને અફસરાને ફોજકો બુલાકર હુકમ દીયા કે મંય નયા સેહેર તઇયાર કરને જાતા હું તુમ જબતક મંય ન બુલાઉં મેરે પાસ ન આના યે કેહકર દો રફીકું કો અપને કે એક કાનામ **ઇનતેઝામ જાદુ** ઓર દુસરેકા નામ **સુનસરિમ જાદુ** થા હમ રાહ લીયા ઓર ઉસ બાગ મંય આયા દેખા કે સુખ તસીર સામાન

નીહાયત દરજે બહાર આંગી રશકે ફીર દોસ હય હરશજર ફયઝે બાગ ખાને કુદરતસે નીહાલ હય ગુલ હરએક ઝરસે માલા માલ હય—**અબયાત**—ચમન આતીશે ગુલસે દેહકા હુવા—હવા કે સબબ બા.ગ મેહકા—હુવા—દરખ્તું ને બરગું કે ખોલે વર.ક—કે લેં તુતીયાં બોસ્તાને સબ.ક—ખુલાસા કલામ **ઇજલાલ** બાલા એ બામ આકર રાત ભરકા જાગા થા પલંગ પર સો રહા વો દોનું રફીક ઉસકે બાગ મંય સેયર કરને લગે ઇસી તરહ વો દીન તમામ હુવા ઓર ઇધર **ઊમરૂ** જોબશી-કલે મલકા **નસરીં** હય ઊસદીન મેહેલ મંય કનીઝું સે પોશાક ઓર ઝેવર મલકા **નસરી** કે પેહેનને કા મંગા કર દીન ભર આરાયશ વ ઝેબાયશ મંય મસરૂફ રહા ચાર ઘડી દીન રહે હુકમ દીયા કે પલંગ હમારા બાલાએ બામ બીછાવ કે ચાંદની કી કયફીયત દેખેંગે ઓર વહીં આરામ કરેં ગેં બ હુકમ પલંગ કોઠે પર આરાસ્તા હુવા ઓર ઓટ પુલું કે ખડે કર દીએ ગુલાબ ઓર કેવડે કે ક.રાબું ઓર ઈતર કે શીશું કે મું ખોલ કર રખદીએ ગુલ દસ્તે જા બજા ચુન દીએ .ગરઝ કે જુમલા તરહ કા સામાને અયશો નીશાત મોહઇયા કર દીયા ઓર કનીઝું ને અર્ઝ કીયા વારી ખુવાબ ગાહ હુઝુર કી દુરસ્ત હય ઊસ વક્ત મલકા યાને **ઊમરૂ** હમરાહ કનીઝાને માહ પય કર કોઠે પર આયા ઓર વહીં કનીઝું સે કુછ મેવા મંગા કર ખાયા ઓર મસનદ પર બયઠા યે માલુમ હોતા થા—**બયત**—વો ઝકાને હુસ્ન શબ દેતા થા બેઠા બામ પર—મા-હભી સાયલ ખડા થા ચર્ખે નીલીફામ—પર—વોહ ચાંદની કી સેયર બલકે હુસ્ન બહાર હાથ પાઉ મંય મેંહ દી લગી. માંગ મોતીયું સે ભરી અજીબ આલમ દીખાતીથી જાદાએ કેહ કુશાં કો રાસ્તા બતાતી થી કનીઝા ચકોર કી તરહ ઊસ માહ તાબે સપે-હરે ખુબી પર તસદદુ.ક થીં ઇસી તરહ પેહેર રાત તક મસરૂફ રહીં જબ ઝીયાદા રાત ગઇ મલકા અપને પલંગ પર જા લેટી ઓર કનીઝેં નીચે પલંગ કે સોઇ લેકીન મલકા યાને **ઊમરૂ** દોપટ્ટા મુપર ડાલ કર સોને કે બહાને જાગના શુરૂ કીયા. ઓર મુનતઝરે કુ.દરત નુમાઇ ખુદા કા હુવા કે દેખે પરદએ ગયબ સે કયા ઝાહીર હોતા હય મગર અબ **ઇજલાલ** જાદુ પેહેર રાત ગએ **ઇનતેઝામ** ઓર **મુનસીરમ** અપને દોનું રફીકું સે કહા કે મંય તુમસે એક બાત કેહતા હું અગર કીસી સે ન કહોગે ઓર મેરા કામ કરોગે તો માલ દુન્યા સે ગ.ની કર દુંગા ઓર કુલ લશકર કા સીપેહ સાલાર બના-ઉંગા ઉન હુંને કહા અગર ઇરશાદ કીજીએ તો હમ અપના સર કાટ કર હુઝુર કે ક.દમું પર નીસાર કરદેં આપ કો જો કુછ ઇરશાદ કરના હો ફરમાઇએ કે ગુલામ ઉસે બજા લાએં ઓર યે રાઝ હમારી ઝબાન સે હમારે કાન તક ન સુનીંગે **ઇજલાલને** કહા કે મર—હબા યેહી ચાહીએ તો સુનો વો બાત યેહ હય કે મંય **સુલેમાન અં-બરીં** મુ કી દુખતર મલકા **નસરીં અંબરી મુ** પર આશીક હું ઓર વોહ ભી મુજ પર ફરેફ્તા હય ઓર ઉસને મુજસે વાઅદા કીયા હય કે અલગ મકાન મંય સાહેરું કો ભેજકે મુજે બુલાલો સુનાયે વો અબ કોઠે પર ઉસ મકાન કે જહાં દાઅવત

મેરી થી ઓર નાચ થા વહાં સોતી હોગી તુમ જા કર પલંગ ઉસકા ઉઠા લાવ ઓર ઉસ કોઠે પર જો ઓરતેં સોઇ હો ઉનકો સેહેર કરકે બે હોશ કર દેના કે બાદ ઉઠા લાને મલકાકે કીસીકી આખ ન ખુલે ઓર મલકા કા કોઇ તલાશી ન હો **ઇનતેઝામ** ઓર **મુનસેરમને** અર્ઝ કીયા હુઝુર યે કીતની બડી બાત હય ઇસી વક્ત. ગુલામ બજા આવરી હુકમ કરતે હય યે કેહકર દોનું સેહેર પડકે ઉડે ઓર મલકા **નસરીંકે** કોઠે કે કરીબ પોંહચે દેખા કે મલકા ખુવાબે નાઝમંય હય એક પાંઇચા રાનું તક ચડા હય દુસરા પલગ કે નીચે લટકા હુવા હય સરાપા ગર્કે દરયાએ જવાહીર હય કુરતી સોતે મંય ઉપર ચડ ગઈ હય શીકમ લોહે સીમી કી તરહ ચમકતા હય. જુડા બાલું કા ખુલ ગયા હય ઝુલ્ફ ચલીપા કમંદ સે લપટ ગઈ હય હાથ કહીં હય પાઉં કીસી જા હય ઇસ જવાની કી નીંદ મંય કુછ ખબર નહીં કે કયા ખુલા હય **ઇનતેઝામ** ઓર **મુનસેરમ** દુરસે ઠેહેર કર સેહેર પડા કે કનીઝેં જો પલંગ કે પાસ સોતી થીં ઉનપર બે હોશી તારી હુઇ ઓર અયસી હવા ઠંડી ચલી કે જો જાગતી થીં વોહ ભી સો ગઈ ઉસી વક્ત વો દોનું સાહેર કોઠે પરસે ઉતરે ઓર મલકા કે પલંગ કે દો તરફસે દોનુંને ઉઠાયા **ઉમરૂ** કે બાતન મંય બેદાર થા સમજ ગયા કે અબ **ઇજલાલને** બુલાયા દેખીએ અબ કયા ગુઝરતી હય ગરઝ નઝર બફુઝલે કીરદેગાર કરકે ખામોશ હો રહા ઓર સાહેર પલંગ લીએ હુએ એક લેહમંય સંય પાસ **ઇજલાલ** કે હાઝીર હુવે ઓર પલંગ ફર્શ પર લાકર સામને રખ દીયા. **ઇજલાલ** ચશમે ઇનતેઝાર થા. ઉનહેં દેખ કર બોહત ખુશ હુવા ઓર કહા અબ તુમ દોનું જા કર નીચે કોઠે કે આરામ કરો ઓર ખબરદાર કીસીકો યહાં આને ન દેના ઓર તુમ ભી બગેર મેરે બુલાએ યહાં ન આના વોહ દોનું યેહ હુકમ સુનકર નીચે કોઠે કે ઉતર ગએ ઓર આપસ મંય મશવરા કીયા કે શાયદ કીસી કામકો **ઇજલાલ** તલબ કરે તો ઇસ લીએ એક શખ્સ આરામ કરે ઓર એક જાગતા રહે ગરઝ અયસાં હી કીયા ઓર બારી આપસ મંય મુકરરર કી લેકીન યહાં **ઇજલાલ** મલકા કે પલંગ કે કરીબ આયા ઓર દો પટ્ટા રૂખે. રોશન સે સરકા યા સોઅલ એ બર્કે હુસ્નકી નઝરસે આંખે ઉસકી ખીરા હો ગઇ અજીબ હુસ્ન-ખુદા દાદ નઝર આયા કે પીરે ફલકને ભી કીસી અયસે નવ જવાન યા ઇસ કોહન સાલી પર ન દેખા હોગા ઓર ગોશે એ રોઝગારને કીસી કે હુસ્ન ઝેબાકા અયસા તઝકીરએ ખુબી ન સુના હોગા **ઇજલાલ** કો સુરત દેખકર બેહોશી તારી હુઈ મગર અપને તઇ સંભાલ કર લગા પાંઉ મલકા કે દબાને કે એક બાર **ઉમરૂ** કરવટ લેકર બેદાર હુવા ઓર કનીઝું કા નામ લેકર પુકારા **ઇજલાલને** સર અપના કદમું પર રખ દીયા. ઓર અરઝ કીયા કે કનીઝેં તો યહાં નહીં હંય મગર યે ગુલામ તાઝા હુઝુર કા હાઝીર હય. મલકાને એક બાર તીવરી ચડાકર **ઇજલાલ** કી તરફ દેખા ઓર દો પટ્ટા સંભાલ કર ઉઠી ઓર બાલ બીખરે હુવે સમેટ કર. જુડા બાંધાં ઓર દોનું પાઉં કો પલંગસે લટકા દીયા. **ઇજલાલ કી જાનીબસે**

મું ફેર લીયા ઇસ અદાએ માશુકાના કો ઇજલાલ દેખકર મર ગયા ઓર ઉઠ કર પરવાને કી તરહ ઉસ શમએ ખુબી કે ગીર્દ ફીરા મલકાને કહા આખીર યે માંજરા કયા હય તુમ કોઇ જીન હો યા આસેબ હો કોન હો મુઝે યહા કોન લાયા હય યે મકાન કીસકા હય ઇજલાલને યે બાતેં સુનકર અરઝ કીયા કે અય જાને જહાં વાએ આરામ દીલ સુશતા.કાં જયસા કે આપકે દાંદાજીને મુજસે ફરમાયા હસ્બુલ ઇરસાદ યે ગુલામ અમલ મંય લાયા ઓર સબ માજરા ચોબદાર કી ગુફ્તગુકા બીયાન કીયા મલકાયે હાલ સુનકર મુસકરાઇ ઓર દામન ઝટક કર ઉઠી ઓર કહા અય નાબકાર સાહેર ગદ્દાર મંય ઇસી તરહ પીયાદા અપને ઘર જાતી હું ઓર ઉસ મુએ બુઢે ચોબદાર કો જીસને મુજપર યે તુફાન જોડા હય ઓર તેરી આશ.કી કા ઇલ ઝામ મુજપર લગાયા હય દેખતો કયસી સઝા દીલ વાતી હું કેવો ભી યાદ કરે ઓર ઇસ બાતકી ખબર અપને બાપ સે કરકે અફરાસીયાબ કો નામા લીખાતી હું કે મુંડી કાટે તુઝે વો ઝલીલકર કે તુમે તીલસ્સમસે નીકાલ દે ઇસી તરહ તુ નંગો નામુસ મંય બાદશાહું કે દર અંદાઝી કરતા હય ઓર પરાઇ બહુ બેટીયુંકા સતયા નાશ ખોતા હય ઇજલાલ યે બાતેં ગુસ્સા નાક સુનકર ડરા ઓર મીનનતેં કરને લગા કે અય મલકા આલમ હુઝુર એક લેહમા યહાં તશરીફ ફરમાં હો તાકે મંય શરતે બીદ મન બજાલાઉં ઓર ફીર હુઝુર કો ખુવાબ ગાહ કી જાનીબ પોંહચાદુ મલકાને કહા બીદ મત લો જાકર અપની વાલીદા યા હમશીરા કી ખબરદાર ફીર અયસો કલામ ઝબાન પર લાએગા તો સઝા પાએગા ઇજલાલને ફીર દસ્તા બસ્તા કહા મલકા આપ થોડી દેર મસનદ પર જલવા અફગન હોં મંયનઝારાએ ગુલશને જમાલ કરૂં ઓર ગુલ ચીની બાગે હુસ્નકી કરકે દામને નઝારા ભરૂં મુઝે સીવાએ આપકી સુરતે ઝેબા દેખને કે ઓર કુછ કામ નહીં અય મુનીસે જાન આશ.કાં અય શેહનશાહે ખુબાં મંય તેરા એક અદના ગુલામ હું યે કેહકર કદમ પર ગીર પડા ઓર મલકા ઇસકી મીન્નત દેખકર .ખરામાં કે—બચત—ચાલ ચલતે હંય વો ઇસ ગમ્માઝસે—મુરદે જીતે હંય ખરામેં નાઝસે—આકર મસનદ પર બયઠી ઓર ઇજીલાલ સામને અદબસે બેઠ ગયા અબ યે કયફીયત હય કે દસ્તા બસ્તા હવસ બઢાતા હય મલકા કભી તીવરીયાં ચઢાતી હય કભી રૂખી સુરત બનાતી હય કભી સુસકી ભરતી હય કભી મુસ કરાકર .ખીરમને જાન પર આફત ગીરાતી હય ખંજરે મોઝે સીતમ ગરકા ઝખમી બનાતી હય હંગામાએ રાઝોનીયાઝ ગર્મ હય ઉધર શોક હય ઇધર શર્મ હય ઇસી હંગામે મંય જબ ઝીયાદા દરાઝી ઇજલાલને કી મલકાને હંસકર કહાકે તુભી બડા બે વકુફ કાઠકા ઉલ્લુ હય ફીકે ગમઝે કરતા હય ઓર ખુવાને દાબ વતકો બે નમક રખખા હય ન શરાબ ન કબાબ ઓર ફીર યે ઇઝતે રાબ મહેમાન કો યુંહીં બુલાતે હંય ખાલી અપના મતલબ જીતાતે હંય સચ હય મરદવે ભી કીતને ખુંદ ગરઝ હોતે હય ખુસુસ તુજ મંય બુએ મોહબ્બત ઝરા નહીં તુમ હેં

સીવાએ અપને મતલબ કે દુસરે કી પરવાહ નહીં ઈજલાલ યે બાતે સુનકર શરમીંદા હુવા ઓર દીલ મંય સોચા કે મલકા સચ કેહતી હય શરાબ દારૂએ હીજાબ હય દો એક જામ પીકર યે મસ્ત હો જાયગી ઓર તેરી આરઝુ બર આયગી અબ બખ્ત ખુફ્તા બેદાર હુય કોઈ દમ મંય હમ પેહલુ યે દીલદાર હય બસ ઉસી વકત મયખાનેસે ઉઠકર કશતીયાં શરાબ કી ઓર .કાબે ગઝક કી લીએ આયા ઓર ગુલાબી ઉઠાકર જામ જવાહીર મંય શરાબે અરગવાની ભરકર ઓર સા.ગીર હાથ પર રખકર સામને મલકા કે પેશ કીયા કે યે બાદાએ મોહબ્બત હાઝીર હય નોશ કીજીએ ઓર દાદે અયશ દીજીએ મલકાને વો જામ દસ્ત નાઝુક મંય લીયા ઓર મુંફેરકર તીવરી ચઢાકર સુસકી ભરકર લબુંસે લગાયાં ફીર એક બારમું બનાકે સારી શરાબ ઈજલાલ પર ફેંકદી ઓર કહા યે શરાબ મેરે કામકી નહીં અફસોસ હય તુ બાદશાહ કેહલાતા હય કે ટકેકા ઠરરા બેટા હય બલકે વો ભી ઈસસે અછછા હોતા હય ઇજલાલને અરઝ કીયા કે અય મલકા યહાં મેરા મુલ્કે માલ નહીં આપહી કે બાપને મય ખાના ભીજ વાદીયા હય વોહી તસર રૂફ મય હય મલકાને કહા બાદશા હું કે સબ જગેહ યકસાં હય અગર તુ મેરે આને કે લીએ ઉમદા શરાબ ખીંચવા રખતા તો કયા મુશકીલ થા મગર તુઝે સીવાએ અપને મતલબકે ઓર કીસી બાતકા કબ ખીયાલ થા ખેર અબતો આફંસી જો કુછ ત.કદીર દીખા એ વો દેખેગેં યે કેહકર એક બોતલ શરાબકી આપને ઝંબીલસે નીકાલી ઓર જામ શરાબસે ભરકર ઉસ મય ચંદ કતરે દારૂએ બેહોશી ડાલી રંગ શરાબકા ગુલનાર હો ગયા ઓર વો જામકો પંજએ .ખુરશીદ નુમાં પર અપને રખકર સામને ઇજલાલ કે હાથ બડાયા ઓર કહા ઓ બે મરૂવત સા.કી ગીરી કરના હમારા કામ હય યે જામ ઇનાયત હમારે હાથસે નોશકર ઇજલાલ યે ચશમેં ઇનાયન અપને સા.કી કી દેખ કે મસરૂરે મીનનત હુવા ઓર જામ ઉસ ગુલ ફામકે હાથસે લેકર પીગયા મઆ ઝહાહ ઉસમંય દારૂએ બે હોશી જો ઉમરૂને મીલાદીથી કાતીલથી ઇજલાલ કો ચક્કર આયા ઓર કહા અય મલકા બળી તેઝ શરાબ હય તુમ પીતી હો ઇસને તો મુઝે એક ચુલ્લુ મય ઉલ્લુ બનાદીયા મલકાને કહા ઝરા ઉઠકર ટેહલો ફરહત હાસીલ હોગી ઓર મઝા યે શરાબ દીખાયગી ઈજલાલ ઉઠા ઓર દો .કદમ ચલાથા કે હવા મુંહ પર જો લગી બે હોશ હોકર ગીરા ઉમરૂને .ખંજર ઝંબીલસે નીકાલ કર ચાહાકે ઇસે ઝુબ્હ કરેં ઉસ વકત ચાલાક બીન ઉમરૂ જો નીચે પલંગ કે છુપા હુવા થા ઓર યે માજરા દેખકર હય રાન હો રહા થા કે યે કોન શાહ ઝાદી હય મગર અબ જો દેખા. કે ઇસને ઇજલાલ કો બે હોશ કીયા ઓર કત્લ કીયા ચાહતી હય સમજ ગયા કે વાલીદ માજીદ હંય શાહઝાદી બન કર યહાં આએ હંય દીલસે કહા કે વાહ વાહ કયા અઇયારી પાકી ઝા ફરમાઈ હય મગર અબ કત્લ કરના ઇજલાલ કા બુરા હય યેહ સોચ કર પલંગ કે નીચે સે નીકલા ઉમરૂ ઇજલાલ કો કત્લ

કીયા ચાહતા થા કે **ચાલાક** પુકારા ખબરદાર અયસા ગઝબ ન કરના **ઉમરૂ** હયરાન હુવા કે યે કોન શખ્સ હય ઓર ખંજર ખીંચ કર **ચાલાક** પર જા પડા ઉસને ખંજર કો ખાલી દીયા ઓર કહા મંય હું ફરઝંદ આપકા **ચાલાક** ઉમરૂને હાથ રોકા ઓર કહા ઓ નાલાયક કયું યહાં આયા ઓર કીસ લીએ ઇસ સાહેર દુશમને **સાહબ કુ.રાં** કો કત્લ કરને સે મને કરતા હય **ચાલાક**ને કહા અય વાલીદ માજીદ સાહેર કા કા.યદા હય કે જબ મરતા હય બીર ઉસકે ગુલ મચાતે હંય અગર આપ ઉસકો ઝીબ્હ કરતે ઓર શોરો ગુ.લ હોતા નીચે કોઠે કે **ઇનતેઝામ** ઓર **મુનસરીમ** જો પલંગ આપકા લાએ હંય ફોરન સદા સુનકર દોડે આતે ઓર ગીરફતાર કર લેતે **ઉમરૂ**ને કહા તુ સચ કેહતા હય મગર ફીર કયા કરૂં **ચાલાક**ને કહા કે મંય મલકા કી શકલ બનતા હું યાને જો આપ બને હુવે હંય ઓર આપ **ઇજલાલ** કી સુરત બને ઓર મંય બશીકલ મલકા પલંગ પર જાકર લેટતા હું હુઝુર **ઇનતેઝામ** ઓર **મુનસીરમ** કો હુકમ દેં કે પલંગ મલકાકા પોંહચા આવ ઓર **ઇજલાલ** કો ઝંબીલ મંય ડાલ લીજીએ ઓર ઇસ તરહ યહાંસે બચાવ કરકે ચલીએ આ ઇંદા જો ઓર કુછ અઇયારી કીજીએગા વોહ બન પડેગી **ઉમરૂ** કો યે તદબીર પસંદ આઇ ઓર **ઇજલાલ** કી સુરત બના ઓર **ચાલાક** કો મલકા બનાકર ઓર **ઇજલાલ** કો ઝંબીલ મંય ડાલ લીયા ઓર દોનું સાહેરૂં કો બુલાકર હુકમ દીયા કે પલંગ મલકા કા પોંહચા આવ વોહ બઝોર સેહેર પલંગ લેકર ઉડે ઓર મલકા કે કોઠે પર જહાં પેહેલે પલંગ બીછાથા વહીં લાકર રખ્ખા ઓર આપ વહાંસે અલાયદા હોકર સેહેર પડા કે ખુવાસું કો પેહલે જો બે હોશ કર ગએ થે વોહ હોશીયાર હુઇ યે દોનું તો ખીદમતે ઇજલાલ મંય જો કે **ઉમરૂ** હય આએ ઓર વહાં ખવાસું ને દેખા કે સુબ્હ કરીબ હય ઓર મલકા સો રહી હય ગરઝ સબ અપને અપને ઓહદે પર સર ગર્મે કાર હુઇ ઓર **ચાલાક** ભી થોડી દેયર કે બાદ અંગડાઇ લેકર ઉઠા ઓર **ઉમરૂ**ને સબ ખવાસું કે નામ ઓર રેહનેકી જાય મલકા કી બતાદી હય ઉસ દસ્તુર મુવાફીક કે કનીઝું કે સાથ નીચે કોઠે કે ઉતરકર આયા ઓર જહાં ખુવાજા ને બતલા દીયા થા ઉસી જગેહ આ કર અયશો આરામ મંય મશગુલ હુવા મગર **ઉમરૂ** બશીકલ ઇજલાલ સુબેહકો મએ અપને રફીકું કે સવાર હોકર દરબારે **સુલેમાન** મંય આયા સબને તાઅ ઝીમ કી યે દંગલ પર બયઠા ઓર કહા યા ખુદાવંદ આપ લશકર લેકર બાહર કીલએ કે ચલીએ તાકે મંય લશકરે **હમઝા** કો ગારત કરૂં ઓર ખી.દમતે શેહેનશાહે **અફ્રાસીયાબ** મંય જાઉં લકા.ને **સુલેમાન** કો હુકમ દીયા કે અફસરાને ફોજ ઓર સીપે સાલારે લશકર બાહાર કીલએ કે ચલેં ઓર મુકા.બલાએ લશકરે **હમઝા** કરે બ હુકમ ખ.યમેં વ બારગાહેં લદને લગીં ઓર સીપાહ મુતવજ્જેહ **સાહબ કુ.રાં** જંગ હોને લગીં. યહાં **અમીર** નામદાર બાર ગાહ મંય બયઠે થે અહલકારે જો બાહર જાસુસ મુકરરર હંય દોડે આએ ઓર બાદ દુઆ વ સના કે અરઝ પરદાઝ હુવે કે

આજ ગુલામાને જાં બાઝ બશીકલ તબદીલ દરબાર **સુલેમાન** મંય હાઝીર થે કે ઈજલાલને હુકમે જંગ દીયા ઓર લશકરે લકા. મએ સાહેરૂં કે ઓર લશકર **સુલેમાન** કા કીલે કે બાહર આતાહય **અમાર** મએ સરદારૂં કે વાસ્તે દેખને અમદે લશકર કે બારગાહ પર આકર હયરે કે યકાયક દરવાઝા કોહે **અકી.ક** કા ખુલા ઓર નીશાન ફોજ કે ઝાહેર હુંવે ઉનકે બાદ સાટ હઝાર સવાર ચક્રીતા પોશ ચાર અઈના બંદ દોશ બદોશ પરે સે મીલાએ મરકબ પર સવાર ગુજરે કે અસલેહ કે ચકા. ચાક.સે ગુબદે ગીરદાં ગુજ ગયા ફીર ઉનકે પીછે સીત્તર હઝાર પ્યાદે કમાને પુશત પર તરકશ મીસ્લે તાઉસ પેહલુ કે બરાબર કમરન્ને બાંધે હથીયાર જંગ કે આરાસ્તા કીયે બર આમદ હુવે બાદ ઉનકે ફોજ સાહેરાન પયદા હુઈ કે સાહેર અઝધહું પર ઓર શેરૂં પર સવાર મુંદરે કાનું મંય પડે કુંડલ ઓર હલકે. ડાલે **જય સામરી વ જમશેદ** કી બોલતે સેહર કી નય રંગીયાં દીખાતે નીકલ ગએ લેકીન **ઉમરૂ** જો ફીલ હાલ ઇજલાલ બના હુવા હય ઈસને **ઇનતેઝામ** ઓર **મુનસીરમ** સે કહા કે મા બદોલતકે લીએ એક અઝધા તુમ અપને સેહેર સે બના લાવ કે ઉસ પર કાયડા ખીંચા હો મંય સેહેર અપના મેદાને રઝમ મંય દીખાઉગા યે કામ તુમહારે સીપુર રીદ કરતા હું સાહેર હસ્બુલ હુકમ અઝદહા બના કર લાએ **ઉમરૂ** ઉસ અઝદહે પર સવાર હુવા ઉનહુંને રકાબ પકડલી ઓર સેહેર કરતે આગ ઓર પથ્થર બરસાતે ચલે ઓર **ઉમરૂ** અબ આગે આગે સાહેરૂં કે ઝોલી સેહેર કી ગલે મંય તાજ બાદશાહી સર પર કબાએ ફરમાંરવાઈ પેહને બાઝુ પર નુરતન બાંધે નીકલા ઉસકે બાદ દેખા કે ચાલીસ હાથી જંઝીર બંધ કીએ હય ઓર ઉસ પર તખ્ત ગુરસ્સા ખીંચા હય મોતીયું કા બંગલા તખ્ત પર અંબાડી કે એવઝ મંય છાયા હય ઓર ઉસ તખ્ત પર **લકા** બયઠા હય. બરાબર ઉસકે બેટા ઉસકા **યાકુતશાહ** ઓર **ફરામઝ** બેટા **નોશેરવાંકા** હય ખવાસી મંય ખ્વાજા **ગુરા ઝુદદીન** મુલક બખ્તીયારક શુમ કારીરે બે દીન બેઠા હુવા રૂમાલ સરપર **લકા**. કે ઝલ રહા હય ઓર ગીર્દ સવારી **લકા**. કે ટલકાલ **ખુન આશામ** ઓર **નાએરેઆદ** કુરસી નશીં ઓર **ઝયગ.મે કુદરત** ઓર ઝંકકાલ **ખુન આંશામ** ઓર બોહત સે સરદાર **સજાની વ બાખ.તરી વ સુશતરી હીસારી** ઓર સાલારે ફોજ મરકબ હાએ પરી પયકર પર સવાર ગીર્દ તાજદાર બર આમદ હુવે ફીર કઈ લાખકાલશકર **ફેરામર્ઝ** કે સીપે સાલાર **કા.રન રઝમઝન** ઓર **કા.રન ફીલ મન અબ્રદાયા લાહુતો** જમ્મ **ઝરરીં** કુલાહ વગયરા લીએ હુવે ઓર લશકર **સુલેમાન** કા સબકે બાદ આયા કે ઈસ લશકર કે સરદાર **નાઝીર ઝાગયશામ વ મનઝર ઝા.ગયશામવ લાલન લાલ.કબા** હય અલગરઝ યે લશકર **અમીર**ને ફરાંવાં દેખકર ખુદા કો યાદ કીયા કે ઇલાહી તુ કા દીરો તવાના હય ઓર યે લશકર મીસ્લે મોરો મલખ કે મયદાને જંગકા ફાસલા લશકરે **અમીર**સે દે કર ઉતરને લગે ઓર દેહેલ ઓર દમામે તબલ રઝમી બર વકત દાખીલા લશકર કે

બજને લગે ખેમાં હ્વાએ આલીશાન અસ્તાદા હોને લગે સરાયચે .કરીને સે બારગાહ મંય મુસલ દર મુસલ પાલીન છોલ દારીયાં નમગીરે ખડે સરદારૂં કે લીએ બારગાહ મય સવારૂં કે લીએ તંબુ આરાસ્તા થે લશકર જબ ઉતર ચુકા ઉસ વકત બાઝારી બે પારી કુંજડે .કસાઇ નાનબાઇ કુંડે હર જગેહ લેજા કર આબાદ કરને લગે બાઝાર કે લીએ હર જગેહ કોતવાલ એહેલકાર જમે હુવે લશકર મંય એક શેહેરકી કયફીયત હાસીલ થી દુકાને ખુલી હુઇ .ખરીદ ફરોખ્ત હોતીથી ઇસ હંગામ મય શામ આઇ ઉસ દમ ગલાસ રોશન હુવે દુકાનું મય ચરાગ જલને લગે મરદ માને લશકર ફીરને લગે ચાર સીપે સાલાર શેહઝોર કઇ કઈ હઝાર સવાર લેકર લશકર કે ગીંદ તલાયા પર મુ.કરરર હુવે કોતવાલ ગશ્ત કો ઉઠે નરસીંગે કું કને લગે બદમાશ ધીર ને લગે બેદાર બાશ .ખબરદાર બાશકી સદા બુલંદ હુઈ ઓર ઇધર લશકર **સાહેબે કરાં** મય એહતેમામ થા તીલાયા ફીર રહા થા અલ હાસીલ દોનું લશકર ઇસી તરહ બ હોશીયારી એક દીન ઓર રાત મુકાબ લે મય ઉતરે રહે જબ દુસરા દીન હુવા ક.રીબ શામ ઇજલાલ **જાદુ**ંને સાહેરૂંકો તબલ જંગ બજને કા હુકમ દીયા ઓર **સુલેમાન** ઓર લ.કા ઓર જીતને બાદશાહ કે મોજુદ થે સબને અપની અપની ફોજ કો અયસાહી હુકમ સુનાયા વ દીલાવરાને ઓરશેરૂંને નકકાર ખ.ાનું મંય જાકર ન.કકારએ રઝમ પર ચોબ લગાઇ દસ્ત કત્તાલ ગુંજ ગયા તાસે ફલક મંય ઝંઝનાટા હુવા યે .ખબર હલકારે લશકરે ઇસલામ કી ખ.ીદમત મંય **સાહેબ કરાં** કે લાએ ઓર મુજરગાહ પર ઠયર કર બાદ આદાબ યું અર્ઝ કીયા ઉર્મ દોલત શાહેનશાહ ખ.ીઝ સે ઓર .ખઝાનાના એ .ખુસરૂ સે અફઝુ હો દુશમને તીરા રોઝગાર ઝબું હો આજ લશકર જલાલત અસર અદું પે તબલ જંગ બજા હય હર એક નામર્દ આમાદાએ કારઝાર હુવા હય. યકીંન હય કલ મયદાને રઝમ મંય આકર ઇનાદ ઓર ફસાદ મુશતઅલ કરેં બાકી .ખય રીયત હય **અમીર**ને યે .ખબર સુનકર તરફ બાદશાહ લશકરે ઇસલામ કે દેખા બાદશાહને ઇરશાદ ફરમાયા યા **અમીર** આપભી બફઝલે એઝદી બતાઈ દે રઝબાની હુકમ દીજીએ કે હમારે લશકર મંય ભી મદદે .ખુદાએ પાક તબલ જંગ બજે ઓર ન.કકા.રાએ સીકંદરી પર ચોબ પડે કીસલીએ કે જયસા કુછ ન.કકારો અઝલને ઓર કાતીબે કીસમતને હમારી પેશાની મંય તેહરીર ફરમાયા હય વોહી પેશ આતી હય અઇયારાને લશકર ઇસલામ યે કલામ શાહ સુનકર બ અયમાં **સાહેબે કરાં** નામ વર ન.કકારખાનાએ **સુલેમાની** ઓર **સીંકંદરી** મંય આએ દારોગા ન.કક.ાર ખાનાં **કુલાબા ચીની** વ **કુબાબા ચીની** શેહઝાદગાને ચીન ઓર માચીનને તબલે **સીકંદર** કો સેંક કર તઇયાર કર રખ્ખાથા ગેલાફ ઉસપર સે ઉઠા લીયા થા ઓર સદાએ ન.કકારએ રઝમે લશકરે મુખાલીફ સુન કર મુનતઝીર હુકમ બાહશાહ થે કે અઇયારૂંને આકર હુકમે શાહ સુનાયા ઉનહું ને એ વઝ **ઉમરૂ**કે તબલ જંગ બજાયા વાઝે હો કે તબલ રઝમ સીવાએ **ઉમરૂ** કે કોઇ બજાતા નહીં યે મન

સબ ઉમરૂ કા હય ઓર અગર ઉમરૂ નહીં હોતા હય. તો ઉસકે બદલે બેટે ઉમરૂ કેયા દારોગા ન.કક.ાર ખ.ાને કે તાઅમીલ હુકમ શાહ કરતે હંય અલહાસીલ તબલ જંગ જબ બજા ઝમીં વ ઝમાં મંય. ઝલઝલા પડ ગયા કે વો તબલ સીંકદર હય કે જીસે સાહેબ કરાંને હીંદુસ્તાન મંય દરયાકે અંદર મેલ સીકંદરી પે પાયા થા ઓર ઉમરૂ જાલ ઈલિયારી મંય બાંધ કર ઉસે લાયા ઝીક્ર ઉસકા દફતરે અવ્વલ મંય મઝકુર હય ચોંસઠ કોસ ઇસ તબલ કી સદા જાનેકા દસ્તુર હય ગરઝ યે માલુમ હુવા કે તબલજંગ બજા ઉસકી સદા સે સરે તાઓરાં ફડકને લગા ઓર ગાવ ઝમીં કા કલેજા દેહેલ ગયા કોહ વ દશત હીલ ગયા. સબ લશકર છોટા બડા બહાદુર વ નામવર હોશીયાર હુવા કે દમે રોહેર મલેકલમૌત કી ગર્મ બાઝારી હય દમેં નકદ જાં કી ખરીદારી સરતન સે જુદા હોગેં આજ બાદશાહને દરબાર સવેરે સે બરખાસ્ત ફરમાયા હય હર એક સરદાર અપને અપને આરામ ગાહ મંય આયા તઇયારી હર્બ ઓર ઝર્બ શુરૂં હુઇ તલવારેં સયકલ હોને લગીં કમાને સેંક કર રૂરૂસ્ત કી જાને લગી બહાદુર રઝમ પયકાર કી તદબીર સોંચ તે થે બુઝ દીલે ગભરાએ હુવે મું નોંચતે થે જો મંચલે મુશતાક ના મોરચુંકો ગોર કરતે હંસ હંસકર રઝમ ગાહ કો દેખતે ફીરતે થે નામર્દ લમએ હોનેકા તોર સોંચતે જરરાર જામાએ બકતર દુરૂસ્ત કરતે થે ચેહરૂં પર સુરખી છાઇથી નામરદું કે મુંહ હવાઇથી લશકરે દુશમન મંય ઇજલાલ કે સાહેર સેહેર તઇયાર કરતે થે ઘડ બજાતા થા હોમ જાબજા હોતા થા ચુકે ખુંનેબુકી સે દીએ ગએ થે મીરચેં જલતીથીં ગુગલ સુલગતા થા કુલવા બીરૂં નારૂં પુકારા જાતાથા દો પેહેર રાતસે દોનું લશકરૂં કે નકીબ નીકલ કર શોજાઉં કો તરકીબે જંગ દીલાતે થે—બયત—જવાનો જવાં બખ્ત હુશીયાર હો—સલા હુંમે અપને .ખબરદાર હો—ગરઝ કે ચાર પેહેરરાત યેહી હંગામા રહા આખ.ીર કાર વોહ વકત આયાઝે રઝમ ગાહ સે મશરીક બ કરરોફર નમુદાર હુવા ઝુલમતે શબે ફરાર લાઇ સુબેહ સુફેદ આશકાર હુઇ અશઆર—અલમે આફતાબ નીકલા જબ—ફોજે અંજુમ હુઇ ગુરેઝાં સબ—શેહે ખ.ાવર સીપેહરે ગર્દું હુવા—રોનકે તખ્ત લાજ વરદ હુવા હુવા—ઉમ્મીદ ચર્ખ પર એક બાર—શહે અંજુમ સીપાહરૂ બકરાર—ગરઝ દમે સેહેર લશકર ખુશી ખુશી મયદાને કારઝાર મંય મુસલ્લેહ વ મુકમ્મીલ આને લગે ઓર અમીર બાતોક.ીર મસજીદ મંય તશરીફ લાએ ફરીઝએ નમાઝે સેહેર અદા કરકે વીરદ વઝાએફ મંય મશગુલ હુવે ઓર દસ્તે દુઆ ઉઠાકર દુઆએ ફતહો ઝફર ગાહ રબ્બુલ અકબર મંય કરતે થે કે અય કાદીર વ તવાના તુ મુજકો ઇસ લશકરે અશ કીયા પર ફતેહ યાબ ફરમાના અમીર દુઆ કર રહેથે કે મ.કબલ વફાદાર તીર અંદાઝુ કા સીપે સાલાર .ગુલામે અમીર બાવી કાર હાઝીર હોકર આમીન કહી મ.કબલ કો દેખકર ઈરશાદ કીયા કે લશકર કા કયા હાલ હય મ.કલબને અરઝ કીયા—બેયત—દો લશકર રસી દંદ જાએ મુસાફ—હો પર કાલાએ બસ્તંદે મુહે ક.ાફ—અમીરને ફરમાયા કે સંદુક અસલહે કા લાવ મ.કલબને સંદુ.ક

અસલાહ હાઝીર કીયા **અમીરને** તમામ તબર રૂકાત જો મઝારે **અંબીયા અલય હીસ્સાલામ** પર સે કે જહાંસે **ઉમરૂ** કો તબરરૂકાત મીલા હય ઓર ઉસકા ઝીક્ર પેહલે હો ચુકા હય પાયા હય ઓર વો .ખુદા હુદા ઝરાહ દાઉદ ઓર કમાલ સાલેહ ઓર તીરાસામ બીન નુહ ઓર મોઝે ચાર આતેં વગયરા હંય ઉન સબ તબરરૂકાત કો ઝાતે બા બરકાત પર અપને આરાસ્તા કીએ ઓર તેગેંએ **સમસામ** ઓર .**કમકામ** કે બા.ગે ઈબરાહીમી સે મીલે હંય ઓર ઝીક્ર ઈસકા દફતરે અવ્વલ મંય હય ઓર શમશીર **અ.કબર સુલેમાની** ઓર નીમચા **સોહરાબ** ઓર **સીપર ગરસાબ** સબ પર હએ કાફ મંય પાએ હંય ગરઝ ઈસ અસલાહ ઝેબ જીસ્મ ફરમાકર મસજીદ સે **સાહેબ કરાં** નીકલે દરવાઝે પર સસજીદ કે **દીવાનહા બીન .કંદસ** ઓર **અશ.કર બીન દેવ નાઈસ** કો સાઝો બરાક સે દુરસ્ત કર કે લીએ .ખડા થા અમીરને ગરદને તોસન પર અંગુશતે શહાદત સીયા **બ્રહી** લીખકર હલ.ક એ રકાબ કે હમેતન ચશમ મુનતઝરે કદમે શહાદને **અમીર** થા પાઉં રખકર અયાલ પર હાથ ડાલકર ઘોડે કી પીઠપર જલવા ફરમાં હુવે જુલુદારસે દામને .કબાદાર કીયા **બીસ્મીલ્લાહ** કા શોર બુલંદ હુવા ગરઝ દસ્તરાસ્ત મંય નેઝા દો સરા **અઝદહા** લેકર બાએં હાથ મંય ઈનાને મરકબ રશકે સરસર લેકર નાદે અલી પડા ઓર ઘોડે કો તેઝ કીયા સબ સરદાર ભી મીસ્લે કરતીત સીપેહરે ગરદાં **નોઅમાન બી મનઝરશાહ** યમની વ સયફે ઝુલ બદીન વ ફર ઝંદાને **અમીર અલમશાહ રૂમી** વ મલક **કાસીમ** બીન **અલમશાહ અસપંદીયાર શાહ ગીલાની દોરાબ કીશવર–કુશા** વ ઈરેજ બીન **કાસીમ** વ .**ખુરશીદ** બીન **હાશમ** વ **હાશમ તેગઝન** બીન **હમઝા** કુર્બ દીલાવર **અસદ** બીજ કુર્બ **લંધોર** બીન **સાઅદાન** જાનશીંને **હમઝા** વ માલીકે **અઝધર** જા નશીંને **હમઝા** વગયરા બ કરરોફર અપની ફોજ મયદાન રઝમ ગાહકી તરફ ભેજ કર **અમીર** કી ખ.ીદમત મંય હાઝીર હુવે યે સબ પાંચ પાંચસો પચપન સરદાર હંય કે ઉનહેં લેકર **અમીર** દરે દોલતે આસ્તાને બાર ગાહ **ઝીલ્લાહ** જહાં પનાહ માલીક અહદનંગ સુલેમાની **સુલતાન સરીરશાહ** બાતોક.ીર **સઅદ** બીન **કુબ્બાદ** બીન **સાહબ કરાં** પર હાઝીર હુવે ઓર મુનતઝર આમદે સુલતાની જલવે ખ.ાના મંય ઠયરે કે યકાયક એશ મેહેલસે ડોરી કા પરદાએ ઝંબુરી ચરખ.ી પર ખીચા સદા ઈ.ગરાટી કી બલંદ હુઈ ઓર ઈનતેઝામ આંમદે શાહ હુઈ અવ્વલ બારા હઝાર તીફલાને માર પયકર લેબાસ ઉમદા પુરઝર પેહને હુવે હાથું મંય કડે સોનેકે પડે લોટે લ.ખલ.ખે કે લીએ ઉદો અંબર ઉનપર ઝોંકતે નીકલે ફીર હઝાર હા પંજ શાખ.ી વ દલયાને તીલાઈ વ નુ.કરઈ પંજ શાખ.ી લીએ વરદીયા સુ.ર્ખ સુ.ર્ખ ઝેબ તન કીએ નીકલીં ફીર કનોલ બર વારીયાં કનોલ બીલ્લોરેં મુન.ક.કશ લીયે પયદા હુઈ ફીર હઝાર હા નવ્વાબ નાઝીરે ખુવાજા સરા ઈનતેઝામ કર કે ગુઝરે ઓર તખ્ત શાહી કો ખાદીમાં ને મેહેલ ઘેરે હુવે બાદશાહ જમ જાહ તખ્ત પર સવાર કહારીયાં પ્યારી પ્યારીયાં લેંગેં કીમત કે મેંહગે

પેહને હુવે હાથું મંય કડે મગર વહા પડે કાનુ મંય બાલી નાઝો અંદાઝ હર એક કી નીરાલી જીસ્મ ગદરા યા શબાબ છાયા તુમ.ગે ઓર મછલીયાં સરૂં પર લગાઇ તખ્ત કો ઉઠાઇ ઝાહીર હુઇ ચોબદાર **બીસ્મીલ્લાહ અરરહમાન નીર રહીમ** પુકારે પુકારે **અમીર** ઓર સબ સરદાર મુજરગાહ પર જાકર ખડે હુવે ઉધર **શાહ** કી સુરતે ઝેબાન ઝર આઇ ઇધર સબને ગરદન પએ **તસ્લીમ** ઝુકાઇ ચોબદાર પુકારા બાદશાહ મહા બલી સુલતાન જહાં નીગાહ રૂબરૂ **હમઝા સાહેબે** કરાં બાદશાહને નીગાહ ઉઠાકર દેખા **સાહબ કરાન** ફરરાશી મુજરા શાહને હાથ અપને સીને પર રખ્ખા કે જગેહ તુમ હારી દીલ મંય હય **અમીર તસલીમ** કરકે બયઠે ફીર સબ સરદાર કા મુજરા વ સલામ હુવા જમહુરૈઝ જહાં **તરતુસ** તબરઝન ઓર **ફરમંઝ આદ** મગરેબી વગયરા ઓર સરદાર મઝકુરા બાલા હર એક હર એકને બાદ સલામ વ મુજરે કે પાયતખ્ત બાદશાહ કો બેસાદીયા બાદશાહને હુકમ સવાર હોનેકા દીયા સબ સરદારાન સવાર હોકર તખ્ત શાહી કો કલબ જીગર મંય જગેહ દેકર ગીર્દ હલકા કીએ હુવે તરફે દાદગાહ મુસાફકે લેકર ચલે ડંકે પર ચોબ પડી—**બયત**—ઝનક.ારે આવાઝ આમદ **અજીબ**—કે **નસરૂંમીનલ્લાહ ફતહે .કરીબ** નક.ીબ કડકા કર કેહતે હંય વોહ તુરકા તડકા નસીમે અંબર શમીમ ઓર **બડે બડે** તારે ફલકપર ઝાહીર છોટે છોટે પોશીદા આગે બાદે બ્હારી ગરઝ કે બડી ત્યારીસે બાદશાહે આલી તબાદ મુસાફ હુવે વહાં એક જાનીબ ફોજ **સુલેમાનને** પરા જ માયા ઓર **લક.ા** ઓર **ફરા મઝ** કા લશકર નઝર આયા કે મોડે મવડે તે.ગે ગરદનું મંય બાઝુપર પેહેલવાને સરદાર ગુર્ઝ બરદોશ બાતનો તોરા સાહબ સુત્કત વ રોઝ પેશાની પર શીકન ડાલે નેઝુંકો સંભાલે હરીફ કો દેખ રહે થે ઇસી હંગામેં મયદાને રઝમ આતીશ કુશાં હુવા બ.ર્ક શોઅલા બાર ચમકને લગી અબ્ર તીરા વ તાર ધિર આયા સાહેરૂં કા લશ્કર **ઈજીલાલ જાદુ** યાને **ઉમરૂ** લેકર ઉસી તરફ અઝધહે સેહેર પર સવાર આયા **ઈનતેઝામ વ મુનસરીમ** રકાબ પકડે સેહેર કી નયરંગીયાં દીખાતે ઓર ચાલીસ હઝાર સાહેર બીજલીયાં મકાને પથ્થર બર સાતે નરસીંગા બજતે સુનઇ કુંકતે ઓર ના.કુસ કી સદા બુલંદ કરાકર એક જગેહ ઠયરે કે આતેંહી દોનું લશકરૂં કા સામના હુવા કુરએ ખ.ાક બના ઝમીન કા ઇસ હલચલ સે સીનાચાક થા તાએરાને આશયાંના ભુલે સેહરાએ રઝમ મંય શોકસે હર એક કે હાથ પાઉં ફુલે રૂએ આઇના મુકદર નઝર આયા .ખુરશીદ કા દેખકે રંગ બદલ ગયા આ.ખીર કાર બેલચા દાર હોશીયાર નીકલે ઓર મયદાને કાર ઝાર પુશતો બુલંદ હમવાર કરને લગે કંકર પથ્થર ખ.ાર ચુનકર અંબાર લગાયા કહીં નક.ીબ ઓર કહીં કમીના ગાહ કા ઢંગ દુરસ્ત કીયા ઝાડી ઝાડી ઝમીન સે કાટ કર સાફ બનાઇ ફીર શ.ક.કુ કે આબ પાશીકી બારી આઇ હર એક શ.ક.કા ખ્વાજા ખ.ીર્દ કા દમ ભરતા લુંગીયાં બાંધે ઓર બાદલે કી બાંધે વરદીયાં પેહન કટોરે કમર મંય તસમંય ગલે મંય લગાએ નીકલે આબ પાશી ફવારે મશકુંસે છીડકાવ કરતે નીકલે કે ઉનકે આબે શોરને સાવન ભાદુ

કી ઘટા કો શરમા દીયા સબ ગરદો .ગુબાર બેઠાદીયા કે એક લેહમે મંય સુરત બહારૂં કી નઝર આઈ સબ ફોજ દરયાએ આહુન મંય ડુબી દીખાઇ દેને લગી કે હર એક મોઝા તામે.ખ મેલ અર્ક બેહરે આહુન થા સીવાએ લોહે કે ઓર કુછ નઝર ન આતા થા ગરઝ સફે આરાઈ શુરૂ હુઇ મેમીના વ .કલ્બ જનાહ વોહ કમીન ગાહ ચવદા સફે સદદે સીકંદર કી આરાસ્તા હુઇં સવારૂં કે આગે ગીર્દ બાદ જંગ કી આમાદી દીવારે ફોજ થે સવાર દરયાઇ લશકર મંય મોજ દર મોજ થે ઘોડે બરાબર બરાબર પુઠઠેસે પુઠઠા દુમસે દુમ સુમસે સુમ મીલાએ થે જો આગે ખડા થા ઉસે પીછે હટાતે થે બહાદરૂં કો આગે હટાતે થેં દમ બદમ બાજે જંગ કે બજતે થે મરકબ અલફ હોતે થે કે યકા યક નકીબાએ .ખુશ આવાઝ ઓર ગવઇયું કે ઘડકે સર દો નવાઝ કે લટપટે દસ્તારેં બાધે થે રંગીન લેબાસ ઝર બફ્ત કે પેહને થે ઉનહુંને બાઇલ હાને દીલ કશ સરદો બજાકર દુન્યાએ દીલી ગાઇ ઓર યે સદા બહાદરૂં કો સુનાઇ **નઝમ.**

અય મુકી.મા તહે તબકત વ. સીપેહરે ગદદાર—તાબકે હસરતે ફરઝંદઝનો શેહરો દયાર—
ઉસ. મકાં મંય કોઇ દરબાર રહા કરતા થા—જલવાફરમાં થા વહાં ખુસરૂએ બા ઇઝોવીકાર—
રાતદીન ઝુલે રહાં કરતે થે સરદારૂં મંય—અયશો અશરતકા વહાં ગર્મ થા હરસુબાઝાર—
વોહ ન રંગે ફલક આફરીં સુબહા નહ્રાહ—વાહરે તેરી તનક ઝરફી બા ઇઝો વીકાર—
જીનપે પડતા થા. પરીઝાદુંકે ઝુમરકા અકસ—આજકલ દોલતેચો ચડ.દકે હંય આઇના દાર—
કસરકો જાને દો બાશીંદું કે ઉનકો દેખો—તક્યાએ ઝુમો ગઝલ આજ હય હર એક કા મઝાર—
સીના લબરેઝ તમન્ના વ. બલળ. મોહરે સકુત—ન કોઈ દોસ્ત નમુનીશ ન કોઇ માતમદાર—
નયો છે લેં ન તુરંગે ન.ખુદ આરાઈ હય.—કંજ તારીક હય ઓર આલમે તનહાઇ હય.—

અય બહાદરાને **નરીમાન** હય ન **સામ** હય ન. સફ્એ હસ્તીપર નીશાને ઝાલખું આશામ હય ઇ.સ. બુલંદીકા **અસ-પનદીયાર** રૂએંતન નામ હય કયસે બહાદુર સફ્શેકન **તેહતમન** નવ જવાને **રૂસ્તમ** દાસ્તાને પીરે ફલકને બ ચશમેઝદન **વહે** ખાક કીંએ મગર હીમ્મત સે નામ બાકી હરએકકા ઝીક્ર શુજાઅત કી લડાઇ હુશ્ન ઇત્તેફાક હય કીસકે લીએ તલવાર કી આંચ મશહુર હય ગીલે સુખે દોનું જલતે હંય સર વ ગરદન મંય લાગ હય યેહી ગઝબકી આગ હય ઝીંદગી દોનું કે નામ હાય કરલો અય નવ જવાનો લડભીડ સુર્ખ રૂ હોજાવ જીસકા કદમ ડગ જાયગા ફીર વો કહીં આબરૂ કા ન પાએગા.—**દોહરા**—લોહા લોહા સબ કહેં ઓર લોહા બુરી બલાએ—પગ આથે પત રહે પાછે પત ન જાએ—ગરઝ યે કેહકર ન.કીબ મેયદાનસે નીકલે ઓર યેહ સદા દે લેરૂં ઓર જંગલકે શુજાઅત શેરૂ કો શરાબ પુરતગાલ કા નીશા આ ગયા આંખે હર એક કી લાલ હુઇ કબ્ઝા હાએ શમશીર ચુમને લગે મરકબ પર મસ્ત હોકર ઝુમને લગે કે યકા યક **ઇજલાલજાદુ** ને **ઇનિતેઝામ** ઓર **સુનસીરમ** કો હુકમ દીયા કે મેરે અઝધર કો બઝોર સેહેર મયદાન મય પોંહચા દો ઉનહુંને સેહેર પઠકર દસ્તક દી અઝદહા બીચ મયદાન મંય ઉડા કર આયા **ઇજલાલ**ને પુકાર

ર નાઅરા મારા યા **હમઝા** ખુદા વંદ **લકા** સામને મોજુદ હય જલદ ઉનકે સામને
ાજુદ હોકર સીજદા કર ઓર દર સુરતે ગરદન મંય તેરી **શરફુબી** કો આયા હું
.યદાન મંય આ તમન્નાએ દીલી બરલા **અમીર** ને યે નહીબ સુનકર **અશ.કર**
વઝાદ કો તખ્ત શાહી કી તરફ ફેરા ઓર **અબુલઅદન** ગુરદને અલમ **અઝદહા** પ-
કર કો જલવા દીયા. કલ્લએ અઝધર કી તરહ કે ઉસમંય છતેં શક.કા હંય જબ
'નકો જુમબશ હુંઇ સદા ઉનમંય સે **સાહેબ-કરાન** યા **સાહેબકરાંન** કી પયદા હુઇ
. અલમ ખુવાજા **બુઝુર ચમહેર** હકીમને અઝદહે કે પોસ્તકા બનાયા હય છત્તીસ
ક.ા ઉસમેંય કલ્લએ **અઝધર**કી સુરત રખકર અયસે મખરૂજ બનાએ હંય કે સબ
'સમંય ભરતી હંય મુશકો અંબર કી બુ ઉનસે આતી હય ઓર યા **સાહેબ કરાં**
ા **સાહેબ કરાંન** કી સદા સુનાઇ દેતી હય અલ હા સીલ મંયદાન મંય હુકમ હુવા
ઓર કોઇ સરદાર સીવાએ અમીર કે લડને ન નીકલે સબ સરદાર સીપે સાલાર
યાદા હુવે ઓર લશકર કે અલમ જલવગરી પર આએ **અમીર** સામને તખ્ત બાદશાહ
આકર ઘોડે સે ઉતર કર દસ્તા બસ્તા ઈજાઝત ખુવાહ હુવે શાહને જામ કલ્લએ
મઝ્રીયત પર અઝ શરબતે કંદો નબાત ઈનાયત ફરમાયા **અમીર**ને ઉસી વક્ત
હેલવાને **આદી** સાલારે લશકર કો દીયા જામે દેવ **અફ્રીયત** કો કત્ત કરકે અમી-
ને ઉસકે ગલે સુરત બનાયા હય કે બરોઝ જંગ જીસપર મરહમત .ખુશરૂવાના બા-
શાહ ફરમાતે હય તો ઇસ જામ મંય ઉસે શરબત દેતે હંય ઝીક્ર દસતરે અવ્વલ
ંય હય ગરજ જામે ઈનાયત બાદશાહીસે સયર હોકર ઓર ઈજાઝતે હર્બ લેકર. ઇ-
1ઝતે ખીલ અત સે આરાસ્તા હોકર **અમીર**ને દો બારા ખાનાએ ઝરરીન કો મીસ્લ
ાફતાબ રોશન ફરમાયા સબ સરદારાં સફે કાર ઝાર મંય રૂખસત હોકર ઠયરે ઓર
ામીર ઘોડે કો જોવલાં કર કે તરફ બારગાહ કે ચલે મરકબ તરરારે ભરતા કલાઇયાં
ારકી તરહ મારતા થા ગરઝ વો મરકબ તટર તરરારૂં મંય મુકાબીલ **ઈજલાલ** જાદુ
પહોંચ્યા **ઈજલાલ** ને બાદ ગુફત્ત શનીદ એક નારયલ ચોટી દાર અપની ઝોલીસે
ીકાલ કર ઉસપર કુછ અફસુંપડા મગર વો અફસું નથા બલકે ઝબાન જીન્નીથી કીસ
ીએ કે જબ **અમીર** વ **ઉમરૂ** પરદએ કાફ ગએ થે તો ઝબાન જીનું કી યાદ કર
ાએ થે ઓર ઝીક્ર કાફ દફતરે અવ્વલ મંય હય અલહાશીલ **ઉમરૂ**ને બહીલા
ાફસું પડને કે **અમીર** સે કહા કે મંય સાહેર નહીં હું આપકા .ગુલામ **ઉમરૂ** હું
ાપ મુજે ઇસ્મ પડકર ગીરફતાર કર **લીજીએ** મગર ઉસતરહ ગીરફતાર ન કરના
કે મુજસે દુબલે શુખે આદમી કો તુજ અયસે મોટે ચંગે સે ઝરર પોંહચે ઓર કોઇ
.ઝા મેરા બેકાર હોજાએ **અમીર** ને જબ યે બાતેં સુની ગોર સે **ઉમરૂ**કી તરફ
ખા **અમીર** ને બાઇં આંખકા તીલ દેખા કે ખુવાજા ઉમરૂકી આંખ મય તીલ હય
ઉસ નીશાન સે **ઉમરૂ** પેહ છાના જાતા હય **અમીર** કો ખુવાજાકી અઇયારી પર
ાક હયરત હુઇ ઓર **ઉમરૂ** ને નારયલ પડકર **અમીર** પર મારા **અમીર** ને ઇસ્મે

આઝમ પડા વોહ નારયલ ઝમીન પર ગીર પડા ઓર **અમીર** ને ઘોડા ખડા કર ઇસ્મે આઝમ **ઉમરૂ પર** પુંકા સ્વારી અઝદહા માશકે આટે કા હો ગયા ઓર સબને દેખા કે **ઇજીલાલ** પ્યાદા હુવા ઉનહુને એકદમ **અમીર** પર હમલા કીયા **અમીર** ઘોડે સે કુદ પડે **ઇજીલાલ** કી કમર મંય હાથ ડાલકર ઉઠા લીયા ઓર નાઅરા કીયા કે અય લશકરે શાહેરાં મંયને તુમ હારે અફસર કો ગીરફતાર કીયા લશકર યે માજરા દેખકર ચાર તરફસે લેના લેના કેહકર ચલા **અમીર** ને **ઇજીલાલ** યાને **ઉમરૂ** કો જો અઇયાર કે સાથ થા ઉસે હવાલે કીયા ઉસને બઝાહીર કયદ કીયા ઓર લશકરે અમીર જહાં ઉતરા થા વહાં લે ગયા ઓર **અમીર** ઇસ્મે **આઝમ** પડતે હુવે લશકરે દુશમન પર આગીરે ફીરતો **ફરામર્ઝ** ઓર **સુલેમાન** ને ફોજ કે અફ સરૂં કો લલકારા ઇધરસે શાહ ઇસલામ ને નાઅરા મારા અબ્ર સીયાહ માર સીમ્ત સે ધીર આયા ઓર બર્ક શમશીર ચમકને લગી દોનું લશ્કર આપસ મંય મીલ ગએ ઉસ વકત ગરમીએ જંગ મંય **ઇજીલાલ** કે દોનું રફીકું **ઇનતેઝામ** ઓર **મુનસીરમ** ને અફરાને સાહેરૂંકો બુલાકર યેહ સમઝાયા કે માલીક હમારા ગીરફતાર હો ગયા હય. નહીં માલુમ વોહ ઇતાઅત **અમીરકી** કરે યા ન કરે લીહાઝા હમેં લડના મુનાસીબ નહી હય ચાહીયે કે અલગ ઠેંહરે ઓર જબ લડાઇ ચકસુ હો ઉસવક્ત અપને માલીકકા સાથ દેં ગરઝ કે સબ સાહેર એક તરફ હુવે ઓર **લકા** ઓર **સુલેમાન** કી ફોજને હમલે કીએ લશકરે ઇસ્લામ નાઅરે સરદારૂં કે બુલંદ હુવે ઝેર તેગ બડે બડે ખુદ પસંદ હુવે એક તરફ અમીર કા નાઅરા થા **અમીર** અરબ હમઝોએ શેર દીલ ગઝ વ ગશતા સોહરાબ વ રૂસ્તમ .ખીજલ કીસી સીમ્ત **લંધોર** પુકારતાથા મનમ સાહેબે જાનશીંને હમઝાએરૂગીરદાં શહે હીંદોસ્તાં રૂસ્તમેં ઝમાં **લંધોર** બીન **સાઅદાન** એક જાનીબ માલીકે અઝધર વ. સાહેબે નેઝા દુસરા ગુલામ બની વ સાહેબે હેદર નાઆરા ઝન થે મનમ **માલીકે અઝદર** ખશમગીં સીપેહરે લશ્કરે એહલે દીં અબજમકર તલવાર ચલીથી કે હર તરફ લોહા બરસના થા ઝ.ખમી પાની કયા બલકે પનાહ પાની કો તરસ્તા થા સાએકા શમશીર—ઓર બારાને તીર થા એક હંગામા વારદ ગીર થા સર અરદલીકી તરહ ગીરતે થે કહીં સર ઓર કહીં બદન ધાવે કા .ગુલ શપાશપ તલવારૂં કે શોર શન શન કાતુર્ફે થા તીરૂં કી બુછાર ઝખમું કે હાર તીરૂં કે ધાવ સુરાખદાર સરે જવાનું કે ચેહરે મર્દના મર્દ દુલા દુલહન કા લુત્ફ થા **નઝમ.**

ઝ ચશમે રવાં ખુંરવાં હર કનાર—ઝખુદ કરદા કીત્એ નઝર રોઝગાર—ઝખું બુરદા તે ગેહીલા ગરો—ઝ રંગી કમાને ફલક નવ બ નવ—પરાગંદ શુર એહલે જમેએનાદ—નહામું ચું ખ.ાવર .ખસો તુંદ બાદ—ઝ ફોજે સીતમગર બરઆમદ ખરોશ—ન દીલ માંદબા કીના જાંયા ન હોશ—ખુલાસા કલામ લશકરે ઇસલામ ને વો દાદે શુજાઅત દી કે **લકા** ઓર **સુલેમાનકે** લશકર કો શીકસ્ત હુઇ હરીફ પસે પા હુવે ઓર તાબે જંગ ન લા સકે **બખતીયારક** ને દેખા કે ઇસ મુલક સે ભી ભાગના પડે ગા ફીર કુછ કાબુ ન ચલે

આ યે સોંચ કર તબલ બાઝ ગશત બજનેકા હુકમ દીયા ઓર ન.ક્ક.ારા એ અમાં લશકર મ ંય બજાકર જાને બીને સે જુદા હુઇ ઉધરસે પેહેલવાનાન બ ફ્તહો નસર ઉધર બર ગશતા બખ્ત બસદ ખીફ્ફ્ત વ મીલ્લત અપને અપને ડેરેખેમેં કી તરફ ચલે **અમીર** ને કુશતું કો મયદાનસે ઉઠવાયા તીસ હજાર આદમી લશકરે **અમીર** સે ઓર તીન લાખ ફ્રોજ શરીર સે કામ આએ કુશતે લશ કરે ઇસલામ સે દફ્ન હુવે ઓર દુશમન કે લશકર કે અલગ ઢેર કીએ .ઝ.ખમીયું ઝ.ખમ હુઇ પટ્ટીયાં ઝ.ખમ કે ઝખમુંપર ચડી **અમીર** ને ઉસ દીન તો દરબાર મોકુફ્ રખા. દુસરે દીન **ઈજીલાલ** કો સામને બુલાયા. કે શનાખ્ત મ ંય ખુદાએ દોહજહાં કે કયા કહેતા હય **ઈજીલાલ** કે અસલ મ ંય **ઉમરૂ** થા. ઉસને અરઝકી યા કે તા ઝીંદા એમ બ ંદા અયમ અમીર ને યે સુનકર ખીલ અત દીઆ '**ઈજીલાલ** ઉસવકત સવાર હોકર અપને લશકર મ ંય આયા ઓર એહલે લશકર કો બુલાકર સમઝાયા કે મ ંયને એતાઅત **હમઝા** કી અખ-તીયાર કી હય. તુમહેં ભી લાઝીમ હય કે મેરે સાથ રહો ઓર મેરી મુખાલે ફ્ત ન કરો ઉસ વકત જો સાહેર સીયા કલ્બ થે વોહ તો તીલ્લસમ કે પાસ **અફ્રાસીયાબ** કે ચલે ઓર બાકી મુતીઅ હોકર હમરાહ **ઈજીલાલ** .ખીદમતે અમીર મ ંય આએ અમીરને સબ કો ખીલઅત ઇનાયત કીયા ઉસવક્ત **ઉમરૂ** ને **ઈજીલાલ** કો ઝ ંબીલ સે નીકાલા ઓર સુતુન બારગાહ **હુશામી** સે બાંધા જાનના ચાહીએ કે **અમીર** કે બેઠનેકી તીન બારગાહેં હ ંય એક બારગાહ **દાનીયાલી** દુસરી બારગાહ **હુશામી** કે ઇસ બારગાહકો .ખઝાનાએ નવશેરવાં સીર્ફ્ કરકે **હુશામ** પેહેલવાનને બનાયા થા. ઓર એક ન.ક.કારા ભી દુરૂસ્ત કીયા થા કે સદા ઉસકી બારા કોસ તક જાતી થી ઉન દોનું ચીઝું કો **અમીર ને હુશામ** કો કત્લ કરકે હાસીલ કીયા ઓર તીસરી બારગાહ **સુલેમાન** હય કે મલકા **આસમાન પરી** ને ભેજી હય ઓર ઉસ બારગાહ સે યે કરામત ઝાહીર હોતી હય કે જબ ઉસ મ ંય કોઈ સાહેર આતા હય જલ જાતા હય. ઓર ઉસ મ ંય કોઈ અઇયાર ન.કબ લગા કર નહીં આસકતા હય ઇસ લીએ કે સરાયચી બાર ગાહ કી જીસપર ઝમીન ખુદતી હય ઉસી કદર નીચે હો જાતે હ ંય ઓર સરાયચી ઓર પરદા ઓર કોઇ ચીઝ ઇસ બારગાહ કી ખ ંજરો તલવાર કીસી હથીયાર સે ચાક નહીં હોતી ઓર કોઇ અઇયા સરાયચે બાર ગાહ બલ ંદ હો જાતા હય ગરઝ ઇસલીહાઝ સે કે સાહેર ઉસ બારગાહ મ ંય જલ જાતા હય **અમીર** રૂબકારે સાહેર કી બારગાહે **હુશશામી** મ ંય ફ્રમાતે હ ંય અલ જુમલા **ઉમરૂ**ને **ઈજીલાલ** કો બાંધ કર ફ્તીલા દફે બેહોશી સુ ંઘાયા મગર ઝબાન ઉસકી મુ ંસે ખીં ચકર સુઇ સે છેદદી તાકે સેહર નકરે ફ્રીર હોશીયાર કીયા જબ આંખ **ઈજીલાલ** કી ખુલી અપને તઇ ગીરફ્તાર દેખા ઓર સામને અપની સુરત કા દુસરા **ઈજીલાલ** પાયા હયરત નાક હોકર ગભરાયા **ઉમરૂ**ને કહા અય **ઈજીલાલ** સે ખુલ અસહાબ મેહેરે સુપેહરે અઇયારી વો કુતુબે ફ્લક ખ ંજર ગુઝારી શાહ અઇયારાને અઇયાર પયકે તરરાઝ ખુવાજા **ઉમરૂ** બીન **ઉમઇયા** નામદાર દેખા તુને .કુદરતે ખુદા

ગોકે મંયને તુઝે કયું ગરફતાર કીયા વો દુખ્તરે **સુલેમાન** નથી. જીસે તુને કોઠે પર બુલાયા થા વો યેહ **અબદે** ઝલીલે ખુદા થા જો તુઝે પકડ લાયા ઓર લશકર તેરા તાબેદાર હોકર હાખી લે નોકરે **સાહબ કરાં** હુવા ઓર મલકા યાની માશુકા. તેરી મેરે પાસ ગીરફતાર હય. અગર તુ એતાઅત કરે માશુકા. મીલે જાન બચે ઓ.ર અગર મુલક કા અપને ખીયાલ હય કે **અફરાસીયાબ** ઝબ્ત કર લેગા તો હમઝા એક મુલ્ક કે બદલે ચાર ચાર મુલ્ક દેગા ઓર **ઈજલાલને** જબ યે કયફીઅત દેખી ઓર સોચ કીયા દીલસે યકીન કીયા કે લકા. જુઠા હય, અગર ખુદા હોતા તો ઇસ હાલ કો ન પોહોંચતા ઓર **ઉમરૂ** કે હાથસે ઝીલ્લત ન ઉઠાતા અલ હાસીલ **ઇજલાલને** એશારે સે કહા કે મંય એતાઅત કરતા હું. **ઉમરૂને** સુઇ કો ઝબાન સે નીકાલી ઓર મુંહ ખોલ દીયા **ઈજલાલ** દો.ડ કર **અમીર** કે કદમ પર ગીરા **સાહેબ ક.રાંને** ઉંસે ખીલઅત દેકર અમીરૂં મંય દાખલ કીયા ઓર બાર ગાહ મંય મેહેલ મસ્તું કે બાહર દંગલ મંય બેઠને કો મીલા **વાઝેઅ** હો અંદર મેહેલ મસ્તું બારગાહ તખ્ત શાહી બીછા હય ઓર બરાબર ઉસકી દંગલ **અમીર** કે બાદ બેટે વ પોતે ઓર જાનશીંને **અમીર ઉમરૂ** કે બેઠને કી જગેહ હય બાકી સરદાર તાજદાર અઇયાર બેરૂં દસ્ત રાસ્ત ઓર દસ્તે ચુપ મંય **સાહેબ .કરા** કે બેઠતે હંય ઓર વોહ જાનશીંને **અમીર** હંય એક દસ્ત રાસ્ત કે સરદારૂં કા અફસર હય ઓર નામ ઉસકા **લંધોર** હય ઓર દસ્ત ચુપકે સરદારૂં કા જો અફસર હય નામ ઉસકા **માલીકે અઝધર** હય ઓર જો સરદાર દસ્ત રાસ્ત કે હેંય વોહ ચાહતે હંય હમ બહાદુરી દીખાએં ઓર દસ્તે ચુપ કે ભી યેહી ચાહતે હંય કે હમ અપની શોકત જતાએં ઇસવજેહસે આપસ મંય ચશમક રેહતી હય એક દુસરે દસ્ત રાસ્ત ઓર દસ્ત ચુપ કે સરદાર સે ચોટ ચલતી હય ઓર ઇસી તરહ જો અઇયાર દસ્તરાસ્ત કે સરદારૂં કે હંય વોહ દસ્તે ચુપકે બહાદરૂં અઇ યારૂંસે ચશમક રખતે હંય અગરચે સબ શાગીર્દ ઓર બેટે **ઉમરૂ** કે હંય ઓર યેહ સબ અઇયાર એક લાખ ચોરાસી હઝાર હંય ઓર ઇન સબ અઇયારૂં મંય ચૌદા અફસર હંય ઓર ઉન અફસરૂં કે ચાર શખ્સ અફસર હંય ઓર ઇન ચાર અફસરૂં કા એક અફસર ઓર ઉસ અફસર કા ઉસતાદ ઓર માલીક **ઉમરૂ** હંય ઓર બાદ **ઉમરૂ** કે જો સબકા અફસર હય બજાએ ખલીફા અઇયારાને લશકર હય નામ ઉસકા **મેહેત્તર કીરાં** હય ઓર નઝર કરદહ અમીરૂલ મોમીનીન કા હય કભી ઓરત કી સુરત બઝરૂરત નહીં બનતા હય ઓર ન કભી યે અઇયારાને લશકર કીસી દુશમન કે હાથ ગીરફતાર હોતા હય ગરઝબાદ **ક.ીરાં** કે જો ચાર અફસર હંય નામ ઉનકે મેહેત્તર **બ.કીરંગી** ઓર **ચાલાક બીન ઉમરૂ** ઓર મેહેત્તર બઝુક **ખતાઈ** ઓર અબુલ **ફેઝ અસફેહાની** હંય ઓર વોહ ચૌદા અફસર જો હંય ઉનકે નામ **ગુલઆદ** એરાકી વ **ઉમરાન** ખતાઇ વ **સઇયારા** બીન ઉમરૂ .કા.**કુલા** સમર.કંદી વ **મરગુલા** સમર કંદી વ મેહેત્તર **સંજર બલખી** વ મેહેત્તર **કજરૂ** અસફેહાની વ **ઉમઇયા** બીન

ઉમરૂ વ અબુલ **શહાબ** ખર.કા પોશ વ અબુ **સઈદ** લંગરી વ **ઝર.ગામ** શેર દીલ હંય હાલ ઇનકી ચશમક કા ખાલી લુત્ફસે નહીં હય **કીસી** જગેહ બયાન હોગા **ઇજ-લાલ** જાદુ સે અમીરને ફરમાયા કે તુમહેં જીસ સફ મંય બેયઠના મનઝુર હો વહાં બયઠો ઓર યહાં કાભી યેહી દસ્તુર હય કે જીસ જગેહ સરદાર બેઠના પસંદ કરતા હય વહાં બેઠતા હય **ઇજલાલ** કો દસ્તે ચુપકે સરદારૂં સે ઉલફત હુઇ ઓર બાંઇ તરફ વોહ દંગલ બીછવાયા માલીકને કમાલ તાઅઝીમ કી ઓર મોહબ્બત ઝાહીર ફર-માઈ **અમીરને** ફરમાયા કે અય **ઇજલાલ** સાહેરી સે તોબાકરો કે શેવા હમારા સેહેર કરનેકા નહીં હમ મંય હર એક શમશીર કા ધની હય ઉસને હસ્બે ઇરશાદ **અમીર** કે ઉસને સેહેર કરને સે તોબા કી ઓર **લક.ા** પરસ્તી તર્ક કરકે મુસલમાન હુવા **અમીર** ને હુકમ જશન કરને કા દીયા ઓર અશરત કા સામાન બરપા હુવા સાક.ીયા .ખુશ .ખરામે અહા પયમાનાએ હોશરૂબા લેકર હાઝીર હોકે જામે મએ અર.ગવાની ગરદીશ મંય આયા સદાએ મસ્તાના નોશા નોશ કી બુલંદ હુઇ—**શેઅર**—હર તરફ એક શોર હાએ શોર મસ્તાના રહા—ખુબ હી અબકી બરસ ઝોરૂપેં મયચખાન રહા—સીવાએ **અમીર** કે સબને શરાબ નોશી કી નાચ સામને હોને લગા હર એક મસરૂફે અયશો તરબ ઉસ વકત થા કે યકાયક પરદા બારગાહ કા ઉઠા ઓર એક ઓરત નાઝનીન મેહજબીન લેબાસ ઉમદા પેહને બારગાહ મંય આઇ ઓર **અમીર** કો આકર **તસ્લીમ** કી ઇજ-**લાલને** પેહછાના કે મેરી માશુકા મલકા **નસરીં** અમ્બરી મુ દુખ્તરે **સુલેમાન** હય યે ગભરાયા કે મેહફીલ મંય અયસી બે ગયરત હો ગઇ જો ચલી આઈ મગર ઝીક્ર સુનીએ કે જબ **ચાલાક** જો મેહેલ મંય મલકા કી શકલ બના હુવા થા કે ખુવાજા **ઉમરૂ** ચલે ગએ ઓર લશકર મંય **અમીર** કે પોહચે ઓર **સુલેમાન** તબલ બાઝ ગશત બજવા કર ફીર આયા ઉસ વ.કત કીલએ સે સવાર હુવા ઇસ હીલે સે કે મંય અપને બાપકો દેખ આઉં જબ સવારી બાહીર કીલએ કે આઇ **ચાલાક** મુહાફે સે નીકલ કર જસ્ત કરતા હુવા **અમીર** કે લશકર કી તરફ ચલા ખવાસેં ઓર એહલે અમલ સવારી કે લોગ હયરાન હોકર **મલકા** કો પકડને દોડે મગર કબ પાતે હંય યે અઇયાર થા કુદ ફાંદ કર નીકલ ગયા ઓર અમીર કે પાસ આયા વહાં મુલાઝમુંને **સુલેમાન** સે જાકર અરઝ કીયા કે સાહબ ઝાદી તુમહારી નીકલ ગઇં **સુલેમાન** તલ-વાર પકડ કર ચલા કે મંય **હમઝા** કે લશકર મંય જાકર ઉસે કત્લ કરૂંગા લેકીન **બખતીયારકને** દામન પકડા કહા કહાં જાતે હો અયસે સાનહે તુમ પર કયા મોકુફ હંય હમારે ખુદાવંદ **લ.કા** જો બયઠે હંય ઉનપર ગુઝરે હંય દો સાહબ ઝાદીયા ઉનકી એક મલકા **જહાં અફરોજ** દુસરે મલકા **ગેતી અફરોઝ** **હમઝા** કે પીસર કે સાથ નીકલ ગઇં **સુલેમાન** યે કલામ સુનકર ઠેહેર ગયા ઓર ખુદાવંદ **લ.કાને બખતી-યારક** સે કહા કે અરે હરામ ઝાદે શયતાન મેરી લડકીયું કા કયું ઝીક્ર કરતા હય ઉસને કહા ખુદાવંદ મંય દુન્યાકીં મસ્લ કેહતા હું કુછ બુરા નમાનીએ ગરઝ વો બાત હંસી

મંય પડ ગઇ ઓર કહા યા **અમીર** મંય ચાલાક બીન **ઉમરૂ** હું ઓર સબ માજરા ગુ.જારીશ **ઈજલાલ** કો અઇયારીકા હાલ સુનાયા બ.ડી હયરત હુઇ કે અલ્લાહ કયા કયા અઇયારીયા કે મેહેલ મંય રહે ઓર .ખબર ન હોસકે ઇધર જો શખ્સ લશકરે કુફ્-ફાર શકલ બદલી હુઇ બારગાહ **અમીર** મંય હાઝીર થે ઉનહુંને ખબર જાકર **સુલે-માન** સે કહી કે વો દુખ્તર આપકી નથી **ચાલાક** અઇ યાર થા ઓર સારા માજરા બયાન કીયા **બખતીયારક** હાલ સુનકર બોહત હંસા ઓર કહા વાહ અય **સુલેમાન** મીયાં **ઈજલાલ** જાદુ તીલસ્સમ સે આએ મગર પીરો મુરશદ યાને **ઉમરૂ**ને લડને ભી નદીયા ઓર પકડ લે ગએ તુમહેં અપને ઘરકા ભી કુછ હાલ ન માલુમ હુવા ભલા તુમ ઇન્તેઝામે સલતનત ઓર ફોજ કા બંદોબસ્ત કયા કરોગે ઓર કયું કર **અમીર** અયસે બહાદુર ઓર હોશીયાર સેલડોગે **સુલેમાન**ને કહા મલકજી મંય દુસરી અરઝી ખીદમતે **અફ્રાસીયાબ** મંય ભેજાતા હું ઓર મદદ તલબ કરતાહું ઓર અબકી બાર નીહાયત હોશયારી સે મુકાબલા કરૂંગા યેહ કેહકર દુસરી અરઝી **અફ્રા સીયાબ** કો લીખ્ખી ઓર સારા હાલ **ઈજલાલ** કા ઉસમંય લીખ્ખા ઓર યે ભી તેહરીર કીયા કે બોહત જલદ કીસી સાહેર ઝબરદસ્ત કો ભેજયે કે વોહ આકર ખુદાવંદ કી મદદ કરે ગરઝ કે ઇસિ અરઝી કો બીના દસ્તુર કે જયસા ઉપર બ્યાન હો ચુકા હય ઉસી પહાડ પર રખવા કર ન.કક.ારા બજવા દીયા **અફ્રા સીયાબ** કો .ખબર હુઇ પંજા રવાના કીયા ઓર અરઝી કો મંગાયા ઓર પડા ઓર ગઝબનાક હોકર અપને એહલે દરબાર સે કહા કે સુના તુમને **ઈજલાલ** જાદુ નમક હરામ હો ગયા ઓર ખુદાવંદ કા દીન તર્ક કરકે મુતીઅ દુશમનોને ખુદાવંદ હુવા લીહાઝા ચાહતા હું કે તુમ મંયસે એક સાહેર યા સાહેરા ખુદાવંદ કી .ખીદમત મંય જાએ ઓર **હમઝા** કે લશકર કો ગારત કરકે **ઈજલાલ** કુર નમક કો બાંધકર મેરે પાસ લાએ જબ **અફ્રા સીયાબને** યે કલામ તમામ કીયા દરબાર મંય ઉસકી એક સાહેરા **હસીના** જાદુ જો જાદુગરૂં કી કુરસી પર બયઠી થીહુકમે શાહ સુનકર ઉઠી ઓર અરઝ કીયા કનીઝ ઇસ જંગ કે લીએ જાયગી **અફ્રા સીયાબને** ખીલઅત દીયા ઓર કહા અઇયારૂં સે બોહત બચતે રેહના જાવ ખુદાવંદ **સામરી વ જમશેદ** કે સીપુર રીદ કીયા મલકા **હસીના** જાદુ દરબાર સે રૂખસત હોકર જીસ મુલ્કે તીલસ્સમકી હાકીમ હય વહાં આઇ ઓર બીસ હઝાર જાદુગર ઓર જાદુ ગરનીયું કો હુકમ દીયા કે સામાને રવાનગી જંગો જીદાલ દુરસ્ત કરો ઓર સીમ્ત કોહે **અકીક** મેરે હમરા ચલો અલ ગરઝ યે સબ ત્યારી ચલને કી કરતે હંય લેકીન **અફ્રા સીયાબને** જવાબ દીયા અરઝી લીખકર પહાડ પર પંજે સે ફીકવા દીયા મુલાઝીમે **સુલેમાન** ઉઠા લે ગએ **સુલેમાન** કો જાકર દીયા ઉસને પડા લીખ્ખા થા કે મલકા **હસીના જાદુ** વહાં આઇ હંય કુલ લશકરે **હમઝા** કો બરબાદ કર દેગી એતમીનાન રખ્ખો યે મઝમુન પડકર **સુલેમાન** બોહત ખુશ હુવા યે સબ ચીઝેં જાસુસ **અમીર** કે **અમીર** કો પોંહચાતે થે ઓર કહા **સુલેમાનને** મદદ તીલસ્સમ સે

તલબ કી ઓર જવાબ ભી આ ગયા ઓર ઉસે પડકર સુલેમાન બોહત ખુશ હુવા માલુમ હોતા હય કે કોઇ સાહેર મદદ કો આયા ચાહતા હય **અમીર**ને યે ખબર સુન કર ઇરશાદ કીયા કે જબ તક તીલસ્સમ ફતેહ ન હોગા ઇસી તરફ સાહેરૂં કી આમદ રહેગી ઓર **બદી ઉઝમાં** કી રેહાઇ ભી ન હોગી લીહાઝા અય **ઉમરૂ** પહેલે મલકા **નસરીં** કો **ઝંબીલ** સે નીકાલ કર મેહલાત મંય દાખીલ કરો ઓર **ઈજલાલ** કે સાથ નીકાહ કરો ઓર હમારે ખઝાને સે વઝીફા મલકા મુકરરર હો બશરતે દીનો ઇસલામ કુબુલ કરે ઓર **લ**.કા પુરસી સે બાઝ આએ ઉમરૂને કહા મંય મલકા કો જબ નીકાલુંગા જબ મુજે કુછ મીલેગા વરના **ઝંબીલ** દાખીલ કરને યા રૂપય લેને યા નીકાલનેકે નહીં હય. **ઝંબીલ** કે અંદર જો ચીઝ જાતી હય. ઉસકા યે હાલ હય કે હર ચીઝ કે દરકાને નમક રફત નમક ઇશુદા **અમીર** ખુવાજોકી બાતું પર બોહત હંસે ઓર કઈ લાખ રૂપય ઇનાયત ફરમાએ **ઉમરૂ**ને રૂપય લે લીએ ઓર મલકા **નસરીં**કો **ઝંબીલ**સે નીકાલકર અપને ખેમે મંય બીઠાયા **અમીર**ને પોશાક ભેજી મલકાને પેહની ઓર હયરાન થી કે યે કયા માજરા હય ઓર મંય કહાં આઇ હું ઇસી હંગામે મંય **અમીર** ખુદ ખેમેમેં મય તશરીફ લાએ ઓર ઇરશાદ ફરમાયા કે અય મલકા ઇસ તરહ અઇયાર મેરા તુમહેં યહાં લાયા હય. ઓર સારા હાલ **ઉમરૂ**કા બયાન કરદીયા ઓર કહા આશીક તુમહારા યહાં **ઇજલાલ** જાદુ મોજુદ હય અબ તુમ્હેં અખ્તીયાર ચાહો યહાં રેહકર અપને આશીકસે નીકાહ કરલો ઓર અગર યે બાત મનઝુર નહોતો મંય તુમહારે બાપકે પાસ ભેજદું મલકા યે **અમીર**કી મરૂવત દેખકર અરઝ કીયા કે મંય આપકા દીન અખ્તીયાર કરતી હું ગરઝ **અમીર**ને બરઝામંદી મલકાકા **ઈજલાલ** જાદુસે નીકાહ કરદીયા. ઓર મુલ્કોમાલ ઉન દોનુંકો બોહત કુચ દીયા બાદ ફરાગત ઇસ બાતકે હુકમ દીયા કે પીસરે ખુવાજા **બુઝુર ચમહેર**કો બુલાવ હસ્બે ઇરશાદ ખુવાજા ઝાદે હાઝીર હુવે **અમીર**ને તાઅઝીમકી ઓર બા ઇઝઝત તમામ બીઠલાયા ઓર ફરમાયા આપ મુલાહીઝા કરેં અરકા ફેંકકરકે **તીલસ્મે હેશરૂબા** કોન ફતેહ કરેગા ઓર **અફ્રા સીયાબ** કીસ બહાદુરકે હાથસે મારા જાયગા ખુવાજા ઝાદુંને મુવાફીક સવાલ **અમીર**કે અરકા ફેંકા ઓર ઝાયચા ખીંચા ઓર બડી ફીક્ર કરકે હાલ અશકાલે રમલકી સઆદત વ નહુસતકા દરયાફત ફરમાયા ઓર કહા યા **સાહેબ કીરાં** ઇલ્મ ગેબ સીવાએ ખુદાકે કોઇ નહીં જાનતા લેકીન હમ અઝરૂએ કવાઇદે ઇલ્મ રમલકે અરઝ કરતે હંય કે એહલે તીલસ્સમ કે ફતેહ કરનેકો નવાસા આપકા શાહઝાદા **અસદ** બીન **કુરબે ગાઝી** તશરીફ લે જાએ ઓર ઉસકે સાથ પાંચ અઇયાર ભી હો કે એક ઉન મંય **મેહેન્તર કીરાં** નઝર કરદહ મોલાના **અલી** ઇબિને અબી **તાલીબ** અલય હીસ્સલામ હય. ઓર દુસરા **બર્ક ફીરંગી** તીસરા અઇયાર શાહઝાદે **અસદ**કા ખુદ અપને આકા કે સાથ જાયગા ઓર વો ઝરગામ શેરદીલ હય ચોથા અઇયાર જીસે જાના ચાહીએ વોહ **જાંસોઝ** બીન

કરાં હય ઓર પાંચવે અઈયારકા નામ હમ નહીં અરઝ કર સકતે મગર સર નામ પર ઉસકે હુરફે—એન હય. ઉમરૂ સમજ ગયા કે મુઝે કેહતે હુંય. બોલા ઉઠા કે યા **અમીર** એક હકીમ ઝાદાભી જાએ ખાલી અઇયારૂંસે મતલબ બરારી ન હોગી. ખુવાજા ઝાદુંને કહા કે દેખીયે હમને ઇસી વજાહસે નામ નહીં બતલાયા કે આખીર હમપર ઉનહુંને એતેરાઝ જમાયા ખુલાસા આપ જાને યા અઇયાર જાને હમને સીર્ફ બતા દીયા **અમીરને** કહા. ખુવાજા તુમહારા નામ નીકલતા હય તુમહેં જાના પડેગા. **ઉમરૂને** કહા મંય હરગીજ ન જાઉંગા. **અમીરને** ખુવાજા ઝાદુંકો તો રૂખસત કીયા. બકદરે હોંસલા ઇનઆમ વ ખીલઅત દીયા બાદ ઇસકે શાહઝાદા **અસદ બીન કુર્બે ગાઝી** સે ઇરશાદ કીયા કે અય ફરઝંદ ત્યારીએ સફર કરો ઓર વાસ્તે ફતેહ કરને તીલસ્સમ કે રવાના હુવ **અસદ** અપને દંગલ પરસે ઉઠા ઓર આદાબ બજા લાકર બારગાહ મંય આયા ઓર મસરૂફ રવાન ગીએ ઇનતેઝામ હુવા ફીર **સાહેબ કીરાંને** દસ લાખ રૂપય મંગવાકર પાંચ લાખ ઉસ મંયસે વાસ્તે ઝાદે રાહ કે ચારૂં અઇયારૂંકો જીનકા ભેજ ના મંઝુર હય ઇનાયત કીએ' ઓર પાંચ જો બાકી રહે વોહ **ઉમરૂ**સે કહા તુમ તરફ તીલસ્સમ કે લેકર જાવ. ઉમરૂને જબ રૂપીયા કસીર દેખા કે મીલતા હય. કહા યા **સાહેબે કીરાં** કુછ રૂપય પયસેકી મુઝે ખવાહીશ નહીં. ઓર હરગીઝ તીલસ્સમ મંય ન જાતા મગર કયા કરૂં કે ફરઝંદ આપકા ગીરફતાર હય ઇસ સબબસે મુઝે ચાર વ નાચાર જાના પડા. લેકીન આપ મેરે શાગીર્દુંકો રૂપય દેકર ખરાબ કીયા ચાહતે હુંય. યેહ કેહ કર ઉન ચારૂં અઇયારૂંસે કહા. ઓના શુદનીઓ તુમ પાંચ લાખ રૂપય લેકર બરબાદ કરોગે. લાવ મુઝે દેદો મંય રખખું તુમ્હારે વકત મંય કામ આયગા. ઓર તુમ અઈયારી કયા ખાક કરોગે. અપને પાસકા રૂપીયા સીર્ફ કરકે તીલસ્સમ મંય જાવગે ચાહીએ કે વહાંસે ઓર પયદા કરકે લાવ નકે યહાંસે લે જાવ ઓર મંયને જો રૂપયા લીયા તો મેરા ખર્ચ બોહત હય. વો અઇયાર સમઝે કે ઉસતાદ યે રૂપય દેખ ચુકે હુંય. છોડેગે નહીં ગરઝ ઉનહુંને વોહ પાંચ લાખ રૂપયા બી ઉમરૂકી નઝર કીયા ઉનહુંને સબ રૂપય ઝંબીલ મંય દાખીલ કીયા. ઓર બારગાહસે અપને ખેમે મંય આયા ઓર તઇયારીએ સફર કરને લગા ઓર ઉધર વોહ ચારૂં અઇયાર ભી દુરસ્ત સામાને સફર મંય મસરૂફ હુવે. **અમીરને** ઉનહે **ઉમરૂ**સે મખફી બોહત સા રૂપયા ઇનાયત કીયા.

રવાના હોના શેર બેશા શોજાઅત વ જલાલત વ બહાદુરી શાહજાદા અસદ બીન કુર્બે ગાઝી મએ ખુવાજા ઉમરૂ ઓર મેહેત્તર કીરાં ઓર બર્ક ફીરંગી ઓર જાંસોઝ બીન કીરાં ઓર ઝરગામ શેર દીલકે વાસ્તે ફતેહ કરને તીલસ્સમ હોશરૂબાકે ઓર હરએક દાખીલ હોના તીલસ્સમ મંય અલાયદા અલાયદા ઓર મુકાબલા હોના સાહેરૂસે—મોઅલ્લફ.

તેરે હરપે અય સાકીએ લાલાફામ—હુવે જમઓ ફીર આકે મયકશ તમામ

તલબ જામે જમ મુજસે યહાં તક કીએ—કેસર બાદા ખુવારૂં કે ફીરને લગે
મીટા ગરદીશે બખ્તફરખંદા ખુ—બીઠા દોરમંય મુજકો રીંદુ કે તુ
ચોહ સાગીર પીલા જો રવાની દીખાએ—તબીઅતકી મેરે ગીરાની દીખાએ
દીખાદું મંય નય રંગે આલમ મુકામ—બહુત તેરે સાકીએ અય નેક નામ
જો એક જામે જમ ઓરભી પાઉંગા—તીલસમાતકી સયર કર આઉંગા
રવા સફહે પર હો કલમ ઇસતરહ—ચલે ઝુમતા બાદાકશ જીસતરહ
દીખાંઉં કલમકી વ જાદુગીરી—કેહોદંગ ઝેરે ઝમીં સામરી.
મુરસ્સા ખીયાલે સુખન આફરી—સુખનરા બફુરસી નીશાંદાં ચુની

રેહ રવાને જાદાએ અકલીમેં મઆની વ ખુશબયાની આલમેં ખીયાલમંય ઇસ તરહ કદમ ધરતે હંય. કે **અસદ** દીલાવરને અપની જગોપર આકર ચાલીસ હજાર સવાર જરરારકો હુકમ દીયા કે તઇયાર હો કર વાસ્તે ફતેહ કરને તીલસ્સમ કે ચલેં બહુકમય શાહજાદાએ ગરદું વીકાર બારગાહ મંય આએ ખેમે ઓર બાર બરદાર ઓર બહાદરાને અફસર મુસલ્લેહ વ મુકમ્મીલ ચલને પર તઈયાર હુઇ **અસદ** મેહલાતમંય આએ ઓર પાએ અદબ કો અપની માદરે મેહરબાં **દુખતરે** સાહબ કીરાં મલકા **ઝુબેદાશેર** કે બોસા દેકર આંખુંસે લગાયા ઓર અરઝ કીયા કે અય વાલદા માજદા યેહ ગુલામ આપકા તરફ તીલસ્સમકે વાસતે રેહાઇ મામુ સાહેબ શાહઝાદાએ **બદીઉઝમાં** કે જાતા હય આપ બદીલ મુજે રૂખસત ફરમાઇએ ઓર ખતાએં જો કુછ મુજસે સાદીર હુઇ હોં માફ ફરમાઇએ મલકા. **ઝુબેદાસેર** એક તો ભાઈ કે ગમ મંય મુબતીલાથી અબ ફરઝંદકે જાનેસે આંસુ આંખમંય ભરલાઇ ઓર **અસદ** કો ગલેસે લગાયા. પેશાની પર બોસા દીયા યે ખબર તમામ મેહલાતમંય હુઈ–કે શાહઝાદા **અસદ બદીઉઝમાંકોં** છુડાને જાતે હંય ઉસવક્ત સબ બીબયુંને **અસદકી** બલાએં લી ઓર નઝરે ઇમામ ઝામીન માનીં અશરફીયાં બાઝુ પર બાધીં મલકા **કરવીયાબાનુ** કે **અસદકી** હકીકી નાની હેં મફારકતસે **અસદકી** બેકરાર હોકર ખુબ રોઈ આખીર સબને દુઆએ હીર્જજાં પડ કર શાહઝાદે પર દમકી ઓર દુઆ દેકર રૂખસત કીયા. **અસદને** વહાંસે આકર મુસલેહ ખાના ખુલવાયા ઓર અલહ **ફીરોઝ જમસેદીકે** જો ઉનહુંને ફતે **કીઆ** હય ઓર ઝીક ઉસકા **દરજ નામેમંય** હય નીકલવાયા ચાલીસ હઝાર ખુફતાને **ફીરોઝી** નીગાહ ઓર તેગ હાય **શરર** બાર લેકર અપને લશકર તકસીમ ફરમાએ ઓર કઇ હઝાર ચુડીયા નુકરઈ ઓર તીલાઇ નકકારૂં કે સુતર શાર હાથીયું પર બાર કરાંઇ ઓર એશએ ઝરે ચુખે ઓર સફેદ હમરાહ લીએ ઓર એક રોઝ લશકર મંય ઠેહેર કર સબ સરદારૂંસે રૂખસત હુવા ઓર અસપે અમીરૂલ ઉમરાએ **સાહબકર્રા** ખેમે મંય **અસદકે** આએ ઓર સીનેસે ઓર ગલેસે લગાયા. રૂખસત કીયા એક દીન ઓર એક રાત યેહી હંગામા રહા. જબ દુસરે મુસાફીરે મગરબ દોલત સરાએ મશરીકસે બઅઝમ તય મનાઝીલ બર ઓજે

આસમાનપર બરઆમદ હુવા. શાહઝાદાએ અસદકે લશકરમંય કોસે સફર બજા ઓર શાહઝાદા બાદ આદાએ ફરીઝે નમાઝે સેહેર હુવા ઓર ડંકે પર ચોબ પડી. નોબતો નક.કારેકી સદા બદલ હુઇ અમીર મસજીદ મંય મએ સરદારૂં કે નમાઝ પડ રહે થે બાદ ફરાગે. નમાઝ પુછા કે યે નક.કારે કયસે બજતે હુંય. લોગુંને અરઝ કીયા કે શાહઝાદાએ અસદ જાતે હુંય સહબકરાં ને ફરમાયા ચલો હમ સવારીકા સામાન દેખેં ઓર એક બાર વક્ત રૂખસત ફીર અપને ફરઝંદ કે દીદારસે મસરૂફ હોં યે ફરમાકર મસજીદસે બર આમદ હુવે ઓર એક સુકાગ બલેદ પર સરેરાહ જાકર ઠયરે સબ સરદાર સાથ થે. યકાયક હાથી સામનેસે નમુદાર હુવે મસ્તકું પર ઉનકે આઈને નીરફ થે ઝુલેં ઝરબફતી પડી થી આલમે દારૂલ ઉલુમુંકો જલવે દેતે થે ફરેરૂં પર તારીફે ખુદાએ લા ઝવાલ. તેહરીર પરઝમ પુરરેરે એક સુરએ ઈન્ના ફતાહનાકી તફસીર ઉનકે બાદ શુતર ઓર નક.કારે નુકરઇ ઓર તીલાઈ હાથીયું પર ઓર શુતરૂં પર નક.કારચી બાદલા પોશ પઘડીયા ગુલનાર બાંધે અચકને કીમ .ખવાબકી પેહને નક.કારૂં પર ચોબ લગાતે દમામી રઅદ આસા ગડગડાતે તજમમુલ વ શાન દીખાતે નીકલે ઓર જવાનાને મુરસ્સા પોશ તરેહદાર ઉંદું કે ગોરબંધ મુકે.શે હરએક ગંગા જમની ગલે મંય પડે અપની સજ ધજ દીખાતે આગે બડે હે બરાબર ઉનકે હજાર હજાર હાં આદમી. પ્યાદા જંગ પર આમાદા બાહમ થલ બાધે ગીરદા કીએ તાઅદાદ જાય પાંચ હઝાર લાખું કે ગોલખા અંબોલ કીએ શફતા લવી પઘડીયાં સરપર અંગરખે ચુસ્ત ડાટેં જુતેં ખરનું કે પાઉંમંય પેહને ઓર શક.કા ખાર વે કી લુંગીયાં બાધે વરદીયાં ઝરબફ્તકી પેહને ગુલાબ કેવડા બેદ મુશક.કા છીડકાવ કરતે ગીરદા ગુબાર બીડા તે સાથ સાથ ઉનકે બેલદાર કંકર ચુનતે ચલે ગએ ફીર સીફલાને માહ તીલઅત મુનકલે સોને ચાંદીકી લીએ ઉદબરીકા બુકટા ડાલતે જંગલકો રશકે તાતાર બનાતે અપની સજ ધજ દીખાતે બે ખાસે રંગી પેહને જવાહીરકે કડે હાથુમંય પડે હરએક શોઅલા રૂખ.સાર મેહ ઝબીં તરહદાર ગુઝર ગએ બાદ ઉનકે મીરધે અસાએ નુકરઇ વ તીલાઇ લીએ અદબ વ તફાવત પુકારતે કે અબયાત નકીબે જુલુદાર—ઓર ચોબદાર—યે આપસમંય કેહતે થે હરદમ પુકાર—ભલા નવ જવાનો બડે જાઇયો—દો જાનીબઝે બાગે લીએ જાઇયો—બડે જાવ આગે હય ચલના કદમ—બડે ઉર્મે દોલત કદમ બા કદમ—ઇલમે શેર પચકરકી પુરેશ ખુલા. ઉસકે સાએ મંય ઘોડા શાહઝાદાએ સફ શીકન મરદ મયદાને દીલાવર નબીરાએ હમઝા હીજાઝી અસદ બીન કુર્બ ગાઝી કા શાહઝાદા અસલહ તીલસ્સમે જમશેદી લગાએ ફીરોઝા નીઆર પેહને આબ રાખીએ ઝરે સુરખો સુફેદ કે લદે શાહઝાદેકે સર પર નીસાર કરતે નક.કારી કીએ હઝાર એક સાથ હબશી પસેપુશત ચાલીસ હઝાર સવાર ઘોડેસે ઘોડા મીલાએ બાગેં ઉઠાએ બરછી કનોતયું પર મરકબકે રખે લાતીયાં કમરસે લગાએ ગુરઝ ગીરાં બારકે રાળે—સાથ બડે હશમો ખીદમસે ઝાહીર હૂવે ઓર અમીર

કો **અસદને** ખડે દેખ કર મુજરા કીયા ઘોડે સે ઉતર કર ખીદમત મંય હાઝીર હુવા **સાહબ કરાંને** ગલે સે લગાયા ઓર દુઆ એ ફતહોઝફર દી જીભર આયા **અસદને** અરઝ કીયા કે નાના જાન આપકો હીફ્‌ઝો હીમાયત ખુદાએ પાક મંય મંયને દીયા **અમીરને** કુબુલ ફરમાયા સબ સરદાર ગલેસે લેપટ ગએ ઓર હર એક સે બગલગીર કીયા—ફીર **અસદને** કહા—યા **અમીર** મોલાઇ—બ સફર રક તનમચે ફરમાઇ—સાહેબ કરાંને ફરમાયા—સફર રફતનત મુબારક બાદ—બસલા રૂએ બાઝ આઈ—અય ફરઝંદ—પર-વર દીગારે આલમ જલદ તર તુમહારી સુરત ફીર હમેં દીખાએ ઓર તીલસ્સમ મંય દુશમન પર મુઝફ્ફરો મનસુર ફરમાએ લો સીધારો—કાદીર તવાનાં એ દો જહાં કે સીપુર રીદ કીયા **અસદ** કદમ કો અપને નાના કે બોસા દેકર ફીર અલદર મરકબ પર સવાર હુવા સવારી બડે અઝીમુશાનસે મીસ્લે બાદે બહારી આગે બડી **અમીર** ઉધર ફીરે સરદાર રોને લગે મેહલાત સે ગીરયા વ ઝારી કી સદા બલંદથી **અમીર** કે ફીરતે વકત શાહઝાદે કે બહીર બ નીગાહ કે લોગ ખેમે ડેરે બારગાહેં ગરદું પર લદી જુમલા સામાન કુચો મુકામ શીકાર કા અસબાબ બઝમ કા જલસાએ અરબાબે નીશાત ચગ વ રબાબ લીએ જાતે થે **અમીર** બારગાહ તક ન પોંહચે થે યકાયક આવાઝ ઝંગુ લુંકી આઇ નીગાહ ઉઠા કર જો દેખા સામને સે શાહ અઇયારાન **ઉમરૂ** બીન ઉમઇયા નામ-દાર આતે હંય ચારૂં અઈયાર હમરાહ હંય લેબાસે અઇયારી વ ,કુલાહે સરદારી પેહને બાને અઇયારી કે જીસ્મ પર લગાએ કમંદ હર એક કે સરસે બાંધે ગોફાન બાઝુંપર લીપટી પથરૂં કા તોબડા ગલે મંય ડાલે કનતુરા ઝરબંફતી ઓર પીતાવે સકર લાતી હીલા હાએ નાહ્કક બાદે જીસ્મ મંય ફીરતી ચુસ્તો ચાલાક બને હુવે કસુત અઇયારી વ મકકારી ,જેબ ,કદ કીએ હુવે **અમીર** કે કદમસે આકર લીપટ ગએ **અમીરને** હર એક કો ગલે સે લગાયા ઓર **અમીર** કી જુદાઇ યાદ કરકે હર એકને બે અખતીયારરો દીયા **ઉમરૂને** અરઝ કીયા કે અય આકા એ નામદાર વાએ મવલાએ ,કદર શનાસ ઇસ સાથ કે ખેલે કો ફરામોશ ખાતીર નફરમાઇએ ગા ઓર હુકુક દેરીના ખીદમત ગુઝારી કી એવઝ દુઆએ ખેર કીજીએગા ઇસ સફર મંય દેખીએ કયા હોગા મુકાબલા શેહનશાહે સાહેરાને **અફરા સીયાબ** સે હય તીલસ્સમ મંય જાતા હું દેખો કયા પેશ આતા હય યા **અમીર** અપની જગેહ પર અપને ફરઝંદ કો સરદારે અઇયારાં કીએ જાતા હું ઉસકો મેરી જગેહ પર બીઠાઇએગા ઓર જો મુજસે ખીદમત લેતે થે આપ ઉસ્સે ઉસ કામ કો ફરમાઇએગા ઉમ્મીદ હય કે વોહ યે મનસબ અદા કરે ઓર વો **ચાલાક** બીન **ઉમરૂ** હય **અમીરને** મનઝુર ફરમાયા **ચાલાક** ઓર સબ અઇયાર પોંહચાને સાથ આએ થે ઉનકે યે હુકમ ખુવાજાને સુનાયા સબુંને કબુલ કીયા ઓર **ચાલક** કો અપના અમીર બનાયા અલ હાસીલ **ઉમરૂ** ભી રૂખસત હોકર આગે બડે ઓર થોડી દુર જાકર ઉન ચારૂં અઇયાર સે કહા અય બીરાદરાં મીસલ મશહુર હય કે અપની ડફ્લી અપના રાગ અલગ અલગ સેહરાએ તીલસ્સમ મંય તય કર કે તીલસ્સમ

મંય દાખીલ હોં' ઓર અલાયદા ચલને મંય યે ફાયદા ભી તસવ્વર હય કે અગર કીસી જગેહ પર કીસી કો ઝરર હોગા ઓર કોઇ ગીરફતાર હોગા તો એક દુસરે કા વકત પર યાવર હોગા ઓર જો સબ સાથ ચલેગે એક એક બારગી ગીરફતાર હો જાયગે' **ઉમરૂ** કે કેહને સે અઇયાર અલાયદા હુવે **મેહેતર** કીરાં કીસી સીમ્ત બર્કે ફીરંગી એક જાનીબ **ઝરગામ** કીસી તરફ **જાંસોઝ** કીસી રાહ સબ અલગ અલગ ચલે ઓર **ઉમરૂ** જસ્તોખીઝ કરતા ઉસરાહ કો છોડ કે જીધર સવારી શાહઝાદે **અસદ** કી જાતીથી એક તરફ કો ચલા મગર અબ અવ્વલ હાલ શેહઝાદાએ કામગાર **અસદ શેહસવાર** કા ઝીક્ર કીયા જાતા હય કે યેહ બા ચશમો ખદમ કીલએ કોહે **અકીક** કી સરહદ સે ગુઝર કે વોરાહ તય કરકે ઉસ મુકામ પર કે જહાં નકકારા ઓર ચોબ પહાડ પર રખ્ખી રેહતી હય ઓર **સુલેમાન** ઉસકે ઝરીએ સે નામા વ પ્યામ **અફરા સીયાબ** સે કરતા હય પોંહચે ઉસ કોહ બલંદ કો દેખા કે એક કોહ મંઝીલું તક હય કમંદે ફીક્ર કી રસાઇ મહાલ તાએરે વેહેમ પોહચે કયા મજાલ—શાહ ઝાદાએ વાલા ગોહર વહાં પોહચ કર એક લેહમા ઠયરા ઓર ઉસ કોહકો ઉસ હક ચઝદાં ને મુલાહીઝા કીયા કીલા કોહસે પાઇ કોહ તક કોડીયાલા રશકે લાલ વ નરગીસ્તાંને કવા કબ ખુલા બહાર મીસ્લે ગુલ દસ્તે કે બનાથા ધાટીયું સે આબ શાર હો રહા થા બુલ બુલે શોરીદા કે ચેહચહે થે સરે કોહ પર નક્કારા રખ્ખા થા ઓર એક પીર સદ સાલા ઉમર જીસકી હોગી બયઠા થા જબ **અસદ** ગાઝી કોહ મંય દાખીલ હુવા વો ઝઇફ —પુકારા કે હાં હાં નવ જવાન કયા ગઝબ કરતા હય દાનીસ્ના મુંહ મંય અઝધર કે કદમ ધરતા હય ઇસ પહાડ કે ઉધર તીલસ્માત હય બલાકી જગેહ હય વહાં કા ગયા હુવા વાપીસ ફીરા નહીં મુલકે અદમ કે સીવા રાસ્તા મીલા નહીં અપની જવાની પર રેહેમ કર ફીરજા વરના તુ કહાં ઓર ઝીંદગી કહાં **અસદ** યે કલામ સુનકર લલકારા કે ઓપીર ના બાલીગ હમ કહીં મરને સે ડરતે હુંય કદમે હીમ્મત બડા કર પીછે કબ ફીરતે હુંય મનમ દરહમ કુનંદ એ તીલસ્માત સઇરા એ અજાયબાત નબીર એ હમઝા હીજાઝી શાહઝાદાએ **અસદ** બીન કુર્બે ગાઝી તેરે રોકે સે કબ રૂક્તા હય જાન બેચકર તીલસ્સમ મંય ચલા હું ઉસ પીરને જબ નામ નામી શાહઝાદાએ ગીરામી સુના પુકાર કર કહા કે અગર યે ઇરાદા હય ફતેહ તીલસ્સમ કાતો બીસમીલ્લાહ કોન રોક સક્તા હય તશરીફ લે જાઇએ જો કસ્દ હો પુરા કીજીએ શાહઝાદેને ઘોડા આગે બડાયા ઓર મએ લશકર દાખી લે કોહ હુવા પહાડ પર યહાં તાએરાને તીલસ્મી ઉડે ઓર નકકરા બજને લગાતાએરૂં ને જાકર **અફરાસીયાબ**કો ખબર દી કે બા ઇરાદા ફતેહ નબીરા એ હમઝા **અસદ** નામ ઇસકદર ફોજસે દાખીલે સરહદે તીલસ્સમ હુવા **અફરાસીયાબ** ને યે ખબર સુનકર ફીલ ફોર સરહદે અમીરૂં કો નામે લીખ્ખે કે **અસદ** નામી શાહઝાદા હમઝા કા નવાસા દાખીલે તીલસ્સમ હુવા હય. જહાં પાના ફીલફોર ગીરફતાર કરના ઔર આફેર તીલસ્સમે ઝાહીર આમદ શાહઝાદાએ વાલાતબારસે આગાહ હુવા. ઓર

ફીક ગીરફતારી કરને લગા લેકીન શાહઝાદેને રહે કોહ તય કરકે સર બદર હુવા એક સેહરા એ સબઝા ઝાર નીવાહે દીલ કુશા મંય ગુઝર હુવા. કોસુ પર સબઝા લેહ લહાતા થા. ગુલે ખુબરૂ દીલે ખુશબુ સે જંગલ બસા થા. અગર કહી ખાર થા. વો ભી ગુલકે ગલેકા હાર થા. ઝડીયાં ઝુલફે માશુંક.કો શરમાતીથી દરયાઉં લેહરેં રફતારે જાનાં યાદ દીલાકર દીલે બેતાબકો લેહરાતીથી ઓર ખુલાસા યે કે જંગલ હરા ભરા થા, શાહઝાદાએ આલીસેફાત હમરાહ રફીકાને નેક ઝાત સયરે ગુલઝાર કરતા. દશતકો નીઝહત આબાદ કરતા. એક તરફ રવાના થા કે સામને એક બા.ગ નઝર આયા. સબને અરઝ કીયા કે હુઝુર ઇસ બાગ પુર બહારમંય તશરીફ લે ચલેં નઝારા કરેં દીલ બેહ લાએં અસદ ઉસી તરફ ચલા ઓર ક.રીબ બાગ. પોંહચા. દેખા દરવાઝા બાગ.કા કારીગરૂંને પથથરકા મએ ચોકી બાઝુ બનાયા હય. સંગે મુસા કો તરાશ કર મીસ્લે આઇના. સાફો શફાફ કીયા હય. દરે બાગ મીસ્લે આગોશ. તમન્નાકી તરહ વા હય ન કોઈ પાસબાં હય ન ચોકીદાર હય. સીર્ફ મુનતઝીમ વહાં કી બહાર હય. શાહઝાદા અંદર બાગ. કે આયા. ઓર એહલે લશ્કરકો ભી લાયા. હર તરહકે ગુલ શગુફતા થે નેહરેં જારી થીં ફવવારે છુટતે હંય. મુતસીલ નેહેર કે અંગુર કે શજર કરીબ ઉસકે હરી હરી ઘાસ. ઝમરૂદકો શરમાતીથી પાની શફફાફ ઓર ઉસપર નસીમે સેહેર લેહેરેં લે રહીથી લેકીન વો બાગ મંય સનનાટેકા આલમ સુનસાન પાયા કોઇ ઇનસાન ન હેવાન પાયા બીચ ચમનસ્તાં મંય એક ચબુતરા સો ગઝ પે મુરબ્બાં સવા ગઝકા મુસ્ફફા બના થા. ગીર્દ ઉસકે ચાર ચમનકે હરએક મંય લાલા પુલાથા. ચબુતરે પર જો બંગલા બના થા ઉસ મંય શાહઝાદા આકર ઠયરા. ઓર લશ્કરકો ગીર્દ ચબુતરે કે ઉતારા કે યકાયક સદા કે.હ કહેકી આઇ ઓર લાલાકા તખ્તા જો લગા થા પુલ ઉસકે ખીલ ગએ ઓર કુલુંકે અંદર અઝધું કે મુંહ હઝારહા પયદા હુવે કીલા હાએ. આતીશ છોડ કે દમ જો અઝધુંને ખીંચે. સારા લશ્કર શાહઝાદેકા મએ ખયમા વ ખરગાહ વ બારગાહ ઉનકે મુંહ મંય ચલા ગયા. ઓર અસદ તનહા રેહ ગયા. ચબુતરેસે ઉતર કર અપને રફીકુંકી તરફ દોડા. એક આવાઝ તડાકે. કી આઇ પીછે ફીરકે જો દેખા તો જીસ ઘોડે પર સવાર થા ઉસકે પર નીકલ આએ હંય. ઉડકર એક તરફ ચલા જાતા હય. શાહઝાદા ઉસ હંગામંય મંય હયરાન થા કે લેહમા ભર મંય ફીર ઇસી તરહ બાગ નઝર આને લગા ઓર વયસાહી લાલેકા તખ્તા હો ગયા. શાહઝાદા યાદ મંય અપને રફીકું કી બોહત રોયા ઓર પુકારા કે અય ગરદુંને ના હીંજાર વાય ફલકે કજરફતાર તુઝે ઇતની સોહબત પસંદ ન આઇ મુઝે તનહા બીયા બાંકી ખાક છનવાઇ ઓર બેતાબીમંય યેહ—શેઅર—પડા—તુ હમરહાને કાફલે સે કહીયો અય સબા—અયસે હી ગર તુમહારે કદમ હંય તો હમરહે—કભી તલવાર પકડકર ઉઠતા થા. લેકીન કીસીકો ન પાતા થા કે ઉસ પર વાર કરે ઓર દીલકી ભડાસ નીકાલે વો બાગ નઝરમંય ખાર હુવા ઓર વો આસેબ પોંહચા. કે વોભી નઝર આઇ ન. કીસીકી સુરત દીખાઇ દી.

નાચાર હોકર ઉસ ચબુતરે પર બયઠા. ખીયાલમંય આયા કે અય અસદ યે મુકામ તીલસ્સમ હય. અભી અયસે અયસે મારકે બોહત પેશ આએંગે સાહેરાને તીલસ્સમ કયા કયા ન દીખાએંગે ઇસ પેહલીહી મંઝીલમંય યું બલબલાના ન ચાહીએ કદમ હીંમત આગે બડાવ ઓર ચકો તનહા. રાહે મંઝીલે મકસદ તલાશ કરો યે સોચ કર— ઉસ બાગમંય સબ તરફ ફીરા એક તરફકો ઓર દુસરા દરવાઝા દીખાઇ દીયા ઉસી દરવાઝેસે નીકલ કર રાસ્તા લીઆ. સફરે પ્યાદા પાઈ નસીબ હુવા. હર ગામ પર છાલે લબ પર આહો નાલે તીલસ્સમ કા સેહરા જહાંકા ફુલ કભી ઉનકે હકમંય કાંટે બોતા શાહઝાદા યેહ શેઅર વીર્દે ઝબાત પડતા ચલા જાતાથા—શેઅર—અય ખીદરે બીયા બાને બલા—નહીં કટતા હય યે મયદાને બલા—ગરઝ ઇસી તરહ તીન શબાના રોઝ રાહ ત્ય કી ઓર કહીં જાએ સુકુનત વ આશાયશ નઝર ન આઇ. તીસરે દીન—એક સવાદે શેહેર દીખાઇ દીયા. શાહઝાદા અફતા વખેઝાં વહાં પોંહચા દેખા કોટ શેહરકા બીલ્લોર કા હય સરાસર નુરકા હય. દીવારમંય નકશો નીગાર તસવીરેં શાહ શેહરયારકી બનાઈ હંય. શીકાર ગાહેં સેહરા કોહે દરયાકી અસલ કરદીખાઇ દરે શેહેર વાએ ફાટક ફીલ મસ્તાનાકી તરહ ઝુમ રહા હય. હઝારહા સાહેર એક મુહીબ સુરત બનાએ માથું પર તીલક દીએ ગોલે ફોલાદી હાથમંય લીએ કીસીકા સર ઇનસાનકા ધડ હેવાનકા કીસી ચેહરા ઇનસાનકા જીસ્મ હેવાનકા કોઇ ફીલ સર કોઇ અઝધા સુરત કોઇ બીર સુરત હરકીસમકી શકલેં બનાએ શેહેર સે ખડે હંય. સામને ઉનકે આગકે લક્કડ સુલગાતેં હંય હવમ હો રહેં હંય. દરવાઝે કે કરીબ કીલા હય હઝારહા બુરજ ઉસમંય બના હય. સાહેર રૂઇતન ફીલ બદન બુરજે મંય બયઠા હય. ઘનટે ઓર નાકુસ બજતે હંય ભજન સામરી વ જમસેદકી તારીફમંય ગા રહે હંય. શાહઝાદા યે માજરા દેખતા ભાલતા શેહેરમંય દાખીલ હુવા. કીસીને મને નકીયા જબ અનદર શેહેરકે આયા ઉસ મુલ્કકો નીહાયત આબાદ પાયા. ગલી કુચે સાફ દીલે આશીકકી તરહ દુકાને સુથરી ઓર શફફાફ હર તરફ અકાબરે શેહેર અશરાફ સર ગર્મ કારો બાર લેન દેન ઓર બેવપાર જારી હર. મકાન, દુકાન કી બડી ત્યારી એક તરફ સરાફ કી દુકાન દુસ રી તરફ કપડે કી દુકાન ચાર તરફ સરાફ ચાદરે બીછાએ કોડી પયસે કા ઢેર લગાએ દુસરી તરફ—અતલસ વ—ગુલ બદન કે થાન ખોલે બયઠે હંય—ખરીદાર ફીરતે હંય કીસી સીમ્ત હલવાઈ થાલ સોને ચાદી કે લગાએ જીન મંય મીઠાઇ હર તરહ કી લઝીઝ ઉમદા ચુની હુઇ બેચ રહે હંય કહીં નાન બાઇ હંય કીસી તરફ કુંજડે ઓર ,કસાઇ હંય કહીં બેસાત ખાનેકી સજાવટ હય કહીં ગુલ ફરોશકી બહાર રંડીયાં તરહદાર ચકલા ચોક મંય આબાદ તમાશાઇ દીલશાદ ઓરતેં જવાન લેંગેં ઝર બફ્ત કે ધોતી કે અંદાઝ પર કસે સાડીયાં આધી ઓડે ઓર આધી બાંધે બાઝ કે દો પટ્ટે મંય કચ્ચા કીરન ઉસકે ગાતી સુરજસે ઝીયાદા જગ મગાતી ગોખરૂ કી અંગીયા ખીંચી વઝેદાર કચુન કા ઉભાર જવાહીરની ગાર—કડે હાથું મંય

સન કરતી સોને ચાંદી કી તરાઝુ મંય તોલતીં આશકું કો નામ બુસ્તાં વ સેબે ઝનખદાં કી બહાર દીખાતીં કે-**શેઅર**-સદા અપને આશી.ક કસેલું ના આરાઝન-કે લે માર પીસ્તાં વ સેબે ઝકન-શાહઝાદા ઉસ સેહેર કી સયર દેખતા ફીરતા અઝ બસકે ભુકા થા એક હલવાઇ કી દુકાન પર આયા મુશતે ઝર જેબસે નીકાલ કર ઉસકે હવાલે કીયા કે થાલ મીઠાઇ કા મેરે વાસ્તે લગા કર ભેજે ઓર આપ ઇરાદા કીયા કે અલગ જાકર ઠયરે હલવાઇને તર ઝર જો **અસદને** દીયા ઉસે ફેંકદીયા ઓર કહાકે અય શખ્સ યે ઝર અપના લે લે હમેં યે રૂપયા નહીં ચાહીયે **અસદને** વો રૂપયા લે લીયા ઓર ફરમાયા ભાઈ ઇંસ મંય કયા બુરાઇ હય ઉસને કહા અયસે રૂપય મેરે યહાં અંબાર લગે હંય બલકે લડકે બજાએ કંકર પથ્થર કે ઉનહે અશરફીયું રૂપય સે ખેલતે હંય યેહ કેહકર અપને એક મુલાઝીમ કો હુકમ દીયા કે જાકર થોડા સા જવા-હીરે ઝર્દ ગોવહર દામન મંય ભર લાએ ઓર ઉસ મર્દ **અજનબી** કો દીખાએ વો ગયા ઓર ઝોલી ભરકે જવાહીર લાયા **અસદ** કો દીખાયા શાહઝાદે ને કહા ફીર યહાં ખરીદો ફરોખ્ત કી કયા સુરત હય કહા સીક્કએ રાએજ અલ વકત હમેં દો ઓર જો **ચીઝ જી** ચાહે મોલ લો શેહઝાદે ને કહા યહાં કીસકા સીક્કા ચલતા હય કહા **અફ્રાસીયાબ** કા અસદને કહા ઇસ શેહેરકા નામ કયા હય કહા **નાપુરસાં** ઇસે કેહતે હંય ઓર કાગઝ કે રૂપય ચલતે હંય યેહ કેહ કર ઉસને અપને ગલ્લે સે એક રૂપયા નીકાલ કર દીખાયા કે યેહ સીક્કા યહાં ચલતા હય શાહઝાદે ને દેખા કે કાગઝ કે પરચે પર તસવીર એક બાદશાહ કી હય દુસરી તરફ કાગઝ કે કુછ નકશો નીગાર હય હલવાઇ ને કહા કે અયસાહી રૂપયા દો તો સોદા લે લો વરના અપના રાસ્તા લો **અસદને** જબ યે કલામ સુના વહાંસે દુસરી દુકાન પર આયા ઓર ચાહા કે ઉસ્સે કુછ સોદા લેં વહાં ભી યેહી જવાબ પાયા **અસદ** ભુકા અઝહદ થા ગુસ્સે મંય આયા ઓર કહા આખીર તો ઇસ શેહેર કો **નાપુરસાં** કેહતે હંય કોઇ પુછને વાલા નહીં તુમ ભી બાઝાર લુટલો તમામ શેહેર મંય ગદર કર દો યેહ સોચકર એક હલવાઈ કી દુકાન સે થાલ ઉઠાયા ઉસને ચોર ચોર કેહ કર ગુલ મચાયા લોગ દોડે **અસદને** જો કરીબ આયા એક્કા દુસરેસે સર લડાયા ઓર દો એક કો જહન્નમ મંય ભેજા એક ગલગલા શેહર મંય બપા હુવા કોતવાલ દોડા **અસદને** તલવાર ખીંચી ઓર દો એક કો ઝખમી કીયા ઓર દુકાન પર હલવાઇકી ચડ ગયા ઓર ઉસકે બેઠને કી ચોકી ઉઠા લાયા બીચ સડક પર બીછાઈ થાલ મીઠાઇ કા આગે રખ લીયા ઓર ખાના શુરૂ કીયા ઓર જો પાસ આયા ઉસે મારા દુકાનદાર ભાગ કે હાકીમ કે પાસ ગએ યે શેહેર રાવી લીખતા હય કે **અફ્રાસીયાબને** અપની બીવી મલકા **હયરત જાદુ** કે લીએ આબાદ કીયા હય-ઓર હાકીમ **હયરત** હય ઓર ઉસ જગેહ એક ગુંબદ બના હય કે નામ ઉસ ગુંબદ કા **ગુંબદે નુર** હય ઓર ઉસ મંય તીન દરજે હંય એક દરજે મંય બારા હઝાર સાહેર રેહતે હંય ઓર દુસરે મંય કઇ હઝાર ઘંટે ટંગે હંય

નાકુસ રખ્ખે હુંય કે અગર વો બજે' તમામ સાકીનાને તીલસ્સમ બે હોશ હોજાએ' ઓર તીસરે દરજે ભંય બેઠકર **હયરત** જાદુ સયરે તીલસ્સમ કરતી હુંય યહાં સે તીલસ્સમ કી સબ કયફીયત દીખાઇ દેતી હય ઓર ઉસકે એક તરફ તીલસ્સમે ગુલશન હય મલકા **હયરત** કા ખાસ મસકન હય અજબ દીલ શાદ જગહ હય તીલસમે ઝાહીર મય યેહ મકાન નયા હય ઓર યે શેહેર ઇસી લીએ આબાદ હુવા હય તાકે મલકા જબ ગુંબદ કી સયર કો આએ કીસી ચીઝકી તકલીફ ન હો—સબ ચીઝે' યહાં પાએ ફીલ જુમલ મલકા **હયરત** ઉંસી ગુંબદ મંય જલવગર હય તીલસ્સમ કી સયર દેખના મદે નઝર હય નાચ સામને હો રહા હય સત્તરા સો કનીઝ ઝેવર સે આરાસ્તા દસ્તા બસ્તા સામને ખડી' હુંય યકાયક ફરયાદ હય ફરયાદ હય કા ગુલ સુના **ઝમરરૂદ** જાદુ' અપની વઝીર ઝાદીસે હુકમ દીયા કે દેખો યે કોન ફરયાદ કરતા હય કીસને ઝુલ્મ કીયા હય કયા માજરા હય **ઝમરરૂદ** જાદુ ને જાકર હાલ દરયાફત કીયા ઓર ફરયાદ યુંકો સામને ગુંબદ કે લાઇ મલકા ને માજરા પુછા રેઆયા ને **અસદ** કે ઝુલ્મ કી કયફીયત સુનાઇ મલકાને એક ખવાસ **ગુલશન** જાદુ નામ સે હુકમ દીયા કે જાકર ઉસ લુટેરે કો પકડ લાએ તાકે સઝા દીજાએ **ગુલશન** જાદુ હુકમ સુનતે હી હમરાહ ફરયાદ યું કે ચલી ઓર કરીબ શાહઝાદે કે આઇ દેખા કે એક નવ જવાન રએનાં રશકે મહે પીર.કીનઆં તખ્ત પર બાઝાર મંય બયઠા હય—તલવાર હાથ મંય હય મીઠાઇ ખારહા હય લેકીન ઉસકે હુસ્ને પરતવ સે બઝાર તમામ મુનવ્વર ઓર રોશન હય ગલી કુચા રશકે વાદીએ અયમન હય અયસા હુસ્ન કભી ન દેખા થા કે **શેઅર**—સુના યુસુફકો હસીનાને જહાં ભી દેખે—અયસા બે મીસ્લ તરેહદાર ન દેખા નસુના—**ગુલશન** જાદુ **અસદ**કો દેખતે હી ફરેફતા હુઈ ઓર પુકારી કે કયું સાહબ તુમ કોન હો કે હમારી મલકાકી રઇયત પર ઇસ તરહકા ઝુલ્મ કરતે હો ઓર ચી-ઝે છીન કર ખાતે હો **અસદ**ને ઉસકી સદા સુનકર સર ઉઠાયા દેખા એક સાહેરા માથે પર ટીકા સીંદુરકા લગાએ સાડી બાંધે ઝોલી ગલે મંય ડાલે ચલી આતી હય દીલ મંય ખીયાલ કીયા કે મુ.ક.રરર યે તુજ પર સેહેર કરેગી ઓર પકડ લે જાયગી ફીર સારી શેખી કીર કીરી હો જાયગી કુછ મકર કીજીએ ઓર ઇસ હરામ ઝાદી કો સઝા દીજીએ યે સોચ કર પુકારા કે ઝરા હમારે પાસ આવ તો અપના હાલ સુનાએ ઓર તુમ હારે સાથ તુમહારી મલકા કે પાસ ચલે' **ગુલશન** કરીબ **અસદ** કે આઇ **અસદ**ને આંખ સે ઇશારા કીયા **ગુલશન** સમઝી કે યે મર દુવા તુજપર રીઝા ફૌરન આકર **અસદ** કે હાથમંય હાથ ડાલ દીયા. ઓર કહા ચલો મલકા કે પાસ લે ચલું ઓર દીલમંય યેહ હય. મલકાસે માંગકર મઝે ઉડાઉં અપને ઘર લે જાઉં. **અસદ**ને જબ હાથ ઉસકા પાયા એક ઝટકા દીયા કે યેહ ગીરી ઉસકી ગરદન પકડ કે કપડા અપના પયરહન ફાડકે મુંહ મંય ઠોંસા કે સેહેર ન કરે ઓર ઉસી કે દુપટ્ટેસે મુંશકે' બાંધકર એક દુકાનકે થંભેસે બાંધ દીયા. ઓર પાંચ ચાર કોડે મારે

કે બલબલા ગઇ અસદને ફીર બેઠ કર મીઠાઈ ખાના શુરૂ કી. દુકાનદાર યે હાલ દેખ કેર ગુલમચાતે હુંય. ઓર દુરસે અસદકો ધમકાતે હુંય. મગર કોઇ પાસ નહીં આતા હય. અસદ મીઠાઇ ખાએ જાતા હય. આખીર ફીર જાકર સબને મલકા હયરતસે કહા. હયરતને યે માજરા સુનકર હુંસ દીયા. ઓર અપની વઝીરઝાદી ઝમરરૂદ જાદુ સે કહા. જાકર ઉસ મુએ કો પકડ લા ઓર ગુલશનકો છુડા ઓર ઉસે લાકર યહાં પોંહચાદે વઝીરઝાદી સેહેર કરકે ઉડી ઓર આકર અસદપર સેહેર કીયા કે હાથ પાઉંકી તાકત જાતી રહીં ગુલશનકો ખોલ દીયા ઓર અસદકી કમરમંય પંજા ડાલ કર લે ઉડી. ગુલશન ભી સાથ હુઇ અસદકો લાકર સામને મલકા હયરતકે ડાલ દીયા, અસદને દેખા કે એક ઝને હસીના લેબાસ પુરઝર પેહને મસનદ પર બયઠી હય. સત્તરાંસો ઓરતે' સામને હાથ બાંધે ખડી હુંય. અસદને મુંહ ઉસકી જાનીબસે ફેર લીયા. લેકીન હયરત સુરત અસદકી દેખકર હયરતમંય આ ગઇ ઓર પુછા કે અય ગીરફ્તારે રંજે અલમ તુ ફુલ કીસકે ગુલીસ્તાં કા હય. યહાં કયું કર આયા હય શાહઝાદેને ફરમાયા કે નવાસા હમઝા સાહબકરાં કાહુ વાસ્તે ફતેહ કરને તીલસ્સ-મકે આયાહુ મલકા હયરતને જબ નામ સાહબકરાંકા સુના ફૌરં હયરતસે સરધુના ઓર ગભરાકર ખવાસુસે કહા. મેરા સદુંકચા ઉઠા લાવ વોહ ગઇ સદુંકચા લાઈ મલકા ને સદુંકચા ખોલ કર એક તસવીર નીકાલી ઓર શાહઝાદાએ અસદ કી સુરતસે મીલાઇ બઇના મુતાબીક પાઈ ફીર અસદ સે પુછા કયા નામ તેરા અસદ હય. ફરમાયા હાં અસદ યેહી અબદુલ ઝલીલ ખુદાએ સમદ હય. હયરત ને ખવાસુંસે કહા યેહ બેશક તીલસ્સમ કુશા હય. તસવીર મુતાબીક હય. નામસે નીશા ઓર પતા મીલતા હય. ઇસે સેહરાએ તીલસ્સમમંય ફેંક દો અગર તીલસ્સમ કુશા હય તો અઝ ખુદ ઉસ તીલસ્સમેસે નીકલ જાયગા. ઓર કોઈ દુસરા હય. તો સેહરા મંય સરગરદાં હોકર જાન દેગા. યેહ હુકમ સુનકર જાદુકરનીયુંને કુછ સેહેર પડા. શાહઝાદાએ અસદ બેહોશ હો ગયા. વોહ ઉઠાકર-સેહરાએ તીલસ્સમ મંય લાઈ ઓર છોડકર ચલી ગઇ. બાદ દેહમે કે શાહઝાદેકી આંખ ખુલી. સેહરાએ સબઝા ઝાર મંય અપનેકો પાયા ઉઠકર એક તરફ રવાના હુવા દેખા કે યેહ સેહેરા નઝહત અંગીન હય. નમુના બેહસ્તે બરીં હય-શેઅર-હય નખ્લકી શાખ જયસે તુબા-સબઝેસે થા દશતે સર્બે ખુફરા—સર્વ શમશાદ પર કુમરી ફાખ્તાકી ફરયાદ થી. બુલબુલકી ઝબાન પર ગુલકી શીકાયત હદ સે જાયાદા થી કુવે જાબજા પુખ્તાબને જીનકી ચાહમંય બાવલી દીવાની હોશીયાર ડાંવાંડોલ પીરે પરયાં જગતકી. અયસે તોહફે અંગુર તાક જો ઉનમંય ઝાંક લે તો ફર-માએ હર તરફ નેહરે' ઓર ચશમે જારી. લબે ગીર્દ નુમા પર ઉનકે ગુલકારી દરખ્ત ગુલદાર બેલા મોતીયાં-નસરીં નસતરન જુઇ શબ્બુ ચંબેલી નરગીસ—યાસમન કીસી જગેહ લાલે કે પ્યાલે યાકુત રંગ કીસી તરફ ગુલ કીરંગ કહીં નીબુ નારંગી તુરશાદીકી મીઠી મીઠી ભીની ભીની ખુશબુ કહીં સુમબુલ બા ઝુલ્ફે પરેશાન કહીં સોસન સોઝબાન

સે બાગબાને કુદરતકી હર તખ્તે મંય બાદે બહારી મસ્તાના વાર ફુલું કે ફુલસે લડ-ખડાતી, ઈતરાતી, હર ખીયાંબાંમંય ઉઠતીથી નસીમ પએ કાંધેપે અપને બારે શમીમ અબયાત—નેહરેંથી લતીફ મીસ્લે કોવસર—લેહરેથી તમામ સીલકે ઝવહર—પાનીથા આઝમીને આબે હયવાં—નઝઝરાથા જીસકા માયાએ જાં—સીલેં લેહરાતી રફતાર માશું કું કીઅદા દીખાતી ઘાંસ કોસું તક હરી હરી ઉગી હુઇ તાઝગી ઓર સબઝા સુને હરી હરન પહાડી ચીતલ ફીરતે દરયાઇ જાનવર કુલે કુલેં કરતે ઓર નેહરૂં કે કનારે કાઝો બદ વ મુરગા બી—પાનીમંય મીનકારેં ડાલ કર પરૂં કો અપને ભીગોતી ઓર સાફ કરતી પુરેરીયાં લેતી પરૂંકો છુરછુરાતી અસદ યે કયફીયતો બહાર દેખતા એક મુકામ પર આયા કે વહાં ચમનસ્તાન બહોત આદમીયું કો ગુલચીની કરતે પાયા પુછા કે અય બીરાદરાન યે કોન મુકામ હય ઓર તુમહારા કયા નામ હય. ઇસ ગુલ-ચીની કરનેસે કયા કામ હય ઉનહું ને કહા કે હાલ હમારા એક બડી દાસ્તાન હય. મગર મુખતીસર સાયે બયાન હય. કે હમ સબ અપને મુલકકે શાહઝાદે હંય—બેહરે શિકાર નીકલેથે ઇસ સેહરામંય આકર પોંહચે ફીરકે જા નસકે કીસ લીએ કે જબ જાતે હંય રાસ્તા નહીં પાતે હંય. આખીર લાચારી ઉસી જગેહ બુદો બાશ અખતીયારકી હય. યહાં એક શાહઝાદી રેહતી હય. હરરોઝ ગેહના ફુલુંકા પેહેનતી હય. ઉસકે લીએ હમ ફુલ ચુનકર ગેહના બનાતે હંય. ખવાસ ઉનકી સરેશામ આકર ગેહના લે જાતી હય હમે ઉસકે એવઝમંય ખાના દેજાતી હય. નઝર બ ફ્ઝલે ખુદા રખતે હંય. ઓર વોહી ખાના ખાકર ઉર્મે અઝીઝ બસર કરતે હંય અબ તુમ ભી ઇસ સેહરા સે નીકલ ન સકોગે હમારે સાથ રહો ઓર ફુલ ચુન કર ગેહના બનાવ. ઇસી તરહ ગુઝર ઝીંદગી હોગી ઓર રોટી મીલેગી અસદને કહા. અસ તગ ફીરૂલ્લાહ મુઝે માલી પન નહીં આતા યેહ તુમહીકો મુબારક રહે ઉનહુને કહા અભી તાઝા વારીદ હો પેટ ભરા હય. મોટે તાઝે બને હો જબ કુછ દીન રહોગે ચરબી ખીલેગી. ફાકા કરોગે આપહી બનાવગે અસદ યે બાતે સુનકર ઉનસે હમ કલામ ન હુવા ઓર અલગ જા બયઠા. કસ્દ કીયા દરખ્તુંસે કુછ મેવા તોડકર ખાએ ચશમેંસે પાની પીકર પ્યાસ બુઝાએ યેહ સોચ કર શાખે દરખ્ત પર હાથ ડાલા. વો હાથ મંય ન આઇ ઉચીં હો ગઈ ઓર જહાં મેવાકે ગીર પડા થા વો ભી નઝરસેં ગાયબ હો ગયા. જબ દરખ્ત પર ચડનેકા કસ્દ કીયા ચડા ન ગયા. ઓર પાની ચશમું કા ભી હાથ ન આયા. જબ પાની મંય હાથ ડાલા દેખા પાની નહીં હય નાચાર હોકર બેઠ રહા યહાં તક કે વોહ દીન તમામ હુવા ઓર કરીબ શામ ચંદ કનીઝાને માંહે તમામ મઝદુરનીયુ કે સરપર ખુ-વાન રખા કે આંઇ ઓર પુકારીં કે અય મુકઇદાને તીલસ્સમ ખાના લો ઓર ગેહના દો સબ આદમી દોડે ગેહના લે કર હવાલે કીયા ઓર ખાના લે લીયા કનીઝે ચલીં ગઈ ઓર વોહ સબ ખાના ખાને લગે અસદ બીચારે દુરસે બયઠે દેખા કીએ યહાં તક કે ઉન હું ને સબ ખાના ખા લીયા ઓર એક નીવાલા ભી નદીયા અસદ ઉસ

રાત કો ભુકા પ્યાસાસો રહા જીસદમ મુર્ગ ઝર રીન બાલ ફલક આશયાના એ મશરીક સે ઉરાગા એ ફલક મંય આયા ઓર વો સબ કયદી ભી ફુલ ચુનને મંય મસરૂફ હુવે ઓર શાહઝાદા ઉઠ કર ફરીઝએ નમાઝ સેહેર અદા કીયા ફીર કય દીયું ને આકર સમઝાયા કે અય ગુલ નુર રશાતએ હદી કાએ જવાની વાય ઝેઓ મીન્નત બાગે દામ રાની કર્યું અપની બહારે ઝીંદગી પર ખીઝા લાતા હય યે ફુલસા ચેહરા ગુલ કી તરહ કુમ લાયા જાતા હય આજ હમારે સાથ ચલ કર ગેહુના બના શામ કો આ આશાયશ તમામ ખાના ખા વરના સેહરાએ તીલસ્સમ મંય ભુકા પ્યાસા મર જાયગા પાની માંગેગા ન દાના પાએગા શાહઝાદે ને કહા તુમ અપને કામ મંય મશગુલ હો મેરે સમ જાને સે બાઝ આવ વો સબ જાકર ફુલ ચુનને લગે ઓર **અસદ** બયઠા રહા આખીર વો દીન ભી તમામ હુવા શામકો ખવાસેં ખાના લે કર આઈ શાહઝાદાને અપની જગેહ સે ઉઠકર ઓરતુંકો ડાંટાં કે સબ ખાના રખદો ઓર તુમ ચલી જાવ ઉન ઓર તુંને જબ ઉસે બર સરે પુરખાશ દેખા કય દીયુ કો પુકારા કે જલદ આવ યે મુવા મીનડા તુમ હારા ખાના છીને લેતા હય વોહ સબ દોડે **અસદ**ને દો એક કેસર કબઝએ શમશીર મારકર ફોડે ખવાસું કો તમાચેં લગાએ મઝદુર નીયું કો લાતેં મારીં સબ ખાના છીન લીયા ઓર કપડે ઉતરવા લીએ આપ બયઠ કર ઉન કયદીયું કો દીખા દીખા કર ખાના ખાના શુરૂ કીયા ખવાસેં રોતી પીટતી બરેહના પાસ અપને માલીક કે આઇ મલકા **મેહજબીન ઈલમાશ પોશ** ભાનજી **અફરાસીયાબ** જાદુકી હય ઓર માલીક તીલસ્સમ કી હય **અફરા** સીયાબને ઉસકો અપની બેટી કીયા હય ઓર તીલસ્સમ કી સલતનત કા માલીક બનાયા હય રોઝ નોરોઝ તખ્ત પર મલકા કો બીઠાતા હય ઓર જશન કરતા હય ઉસ જશન મંય અઠઠારા હઝાર શાહઝાદીયા ઓર બાદશાહ માલેકાને મમાલીક તીલસ્સમ ઝાહીરો બાતીન વ ઝુલમાત સબ મલકા **મેહજબીન** કો નઝર દે તે હય ઓર સલામ કરતે હય ચુનાચે મલકા કો તીલસ્સમ મંય યેહ સેહરા પસંદ આયા હય ઇસ જગેહ **અફરા સીયાબ**ને એક મકાન ઉસકે રેહને કો બનાયા હય મલકા યહીં રેહતી હય ઓર **સંદલ** જાદુ બેહેન **અફરાસીયાબ** કી ઉસકે હમ રાહ રેહ કર હીફાઝત ઉસકી કરતી હય ઇત્તે ફાક સે ઉસ વકત **સંદલ** જાદુ દરબારે **અફરાસીયાબ** ગઇ થી કે ખવાસે રોતી હુઇ આઇ મલકાને કહા ખેર તો હય કહા હુઝુર એક મુવા કયદી નયા આયા હય કે વોહ ન ફુલ ચુનતા હય ન ગેહુના બનાતા હય ઝબર દસ્તી દીખાતા હય ચુનાચે ઇસ વકત ઉસને સબ કયદીયું કો ઓર હમેં મારા ઓર ખાના છીન લીયા મલકાને કહા અબકી બાર તુમ ન જાવ મેહેલદાર ઓર કહારીયાં કયદીયું કો ખાના પોંહચા એ મુજબ ઇરશાદ મલકા મેહેલદાર ઓર અસા ગંગા જમની લીએ કહારીયુ કે સરપર ખુવાન ખાને કે રખવા કર ચલી જબ કરીબ **અસદ** કે પોંહચીં કહા ઓ મુવે કયદી—કર્યું તેરી શામ તેં આઇ હય કઝા સરપર ખેલતી હય કે સરકારી આદમીયું કો માર કે

ખાના છીન લીયા ઓર દેખો તો મુવા કીસ ઢટાઇ સે બયઠા જેહુર માર કર રહા હય —જયસા ઇસીને પકાયા થા અસદકો યેહ બાતે સુનકર ગુસ્સા આયા ઓર દીલસે કહા કે તુમ ભી બોહુત ઢીક હુવે હો ઇનહેં ભી મારો ઉઠકર મેહેલ દારકો મારના શુરૂ કીયા ઓર હુ પટ્ટા ઓર અસા ઓર હાથું કે કડે સબ છીન લીએ કહારીયાં ખુવાન છોડકર ભાગીં ઓર .કયદી .સબ જાબજા છુપ રહે અસદકે કહારીયું કે પીછે દોડા હું ગામા અઝીમ બરપા હુવા મલકાં સુનકર બાહેર મકાન કે નીકલ આઇ દેખા કે એક નવ જવાન હસીન કમ સીન આફતાબરૂ ખાલે હીન્દુ ચશમે ચુસુદે સાની ઉઠતી જવાની હય નશા એ શરાબ મંય ચુર અબયાત–દો ચમ મશ દોઆહુએ મરદુમ શીકાર–દો અબરૂ દરે સરફીતનએ રોઝગાર–બહેર ખંદા કઝ લબ બરગે ખતી–નમકબર દીલે ખસ્તગા રેખતી—કહારીયું કે પીછે ચલાઆતા હય રફતાર મસતાના સે ખુફતેગાં કો જગાતા હય દેખના થા કે મલકા અસદ પર શેફતા વ ફરેફતા હુઇ ઓર પુકારા હાંહાં અય નવ જવાન યેહ કયા કરતા હય શાહુઝાદે ને નીગાહ ઉઠા કર જો દેખા એક માશુક પરી પયકર સામને નઝર આયા જીસને અપને તીરે નીગાહ સે દીલકો સયદ બનાયા અજબ મેહરે દરખશાં સીપેહે ખુબી ગોવહરે બે બહા દુરજે મેહ ખુબી કો જલ વગર દેખા કે જીસકી ઝુલ્ફે શબગું ઝુલમાત પર તાઆના ઝન ઓર માંગસે ઉસકી જાદાએ કેહ કશાંને ફરક કો રાસ્તી કા ચલન જબીં હેર આગી મા‍નીંદ હોસલા વાલા હીમ્મતું કે બલંદ પસ્ત જીસકે રૂબરૂ ખુશ પસંદ અબરૂ કમાન નાર પીસ્તાને સે બે ઝનખદાં નાઝ નીન નઝુક બદની કબ્કે તારી તુતી ગુફતારી શામશાદ કદી મહા રૂબ સાહી શમશ સીપેહરે રઅનાઇ વ ઝેબાઇ અસદ દેખતે હી વો સરાપા નુરકો ન.કદ દીલ ખો બયઠા ઝીંદગી સે હાથ ધો બયઠા વો નાઝનીન ભી મુસકુરાઇ અસદ કે પાસ આઇ કહા અય શખ્સ લુટેરા પન કરના અચ્છા નહીં અપના મતલબ દીલી હમસે બયાન કર ઇસ લુટ મારસે કયા ફાયદા હય શાહઝાદા ઉસકી ગોહર રેઝી કલામ સે માલા માલ હો કર ગોયા હુવા કે અય યાર દીલ નવાઝ વાય માયાએ નાઝનીન અપની જાનસે તંગ થા જબ બાઇસ ઇસ નંગ કા હુવા કઇ ફાકે ગુઝરે થે કે મંયને ખાના છીના મલકાને કહા ફાકા મસ્તી તુમ હારી ઝહીર હય ઇસે મંય કયા કરૂં કહીં અપના ઠેકાના કરો કોઇ ઓર ઘર દેખો શાહઝાદે ને કહા અય મલકા હમ તીશ નએ દીદાર તુમ હારે હંય ઝકાતે હુસ્ન તુમ સે માગતે હંય મલકાને કહા બે ગેરતીકા ખુદા ભલા કરે સવાલ દીગર મંય કુછ કેહતી હું તુમ કુછ સુનતે હો ચલો અપના ચલતા ધંધા કરો અસદને–કહા–શેએર–ખાક હી અપની ઉઠે તો ઇસ મકાંસે ઉઠ સકે–હમ જહાં જું નકશેપા બયઠે ન વાંસે ઉઠ સકે– અય મલકા હમ કહાં જાએગેં તુમહારા સંગે આસ્તાં હય હમારા સર હય મોહબ્બત સે મજબુર હર બશર હય યે બાતેં સેહરા મંય હો રહીંથીં કે ખવાસુંને અરઝ કીયા અયશાહ ઝાદી યેહ શસ્તે કા મુકદદમાં હય યહાં ન ઠયરીએ ઇનકો ભી ઘર લે ચલીએ

અયસા ન હો કોઈ આજાએ હુઝુર કે દુશમનું કો રંજ પોહચાએ ઈલઝામ દે બદનામ કરે મલકાને યે સુનકર શાહઝાદે સે કહા અગર અયસે હી આપ ભુકે હંય મેરે ગરીબ ખાને મંય તશરીફ લે ચલીએ ખાનાનોશ ફરમાઈએ દીલ બેહ લાઈએ શાહઝાદા હંસ કર મલકા કે સાથ હુવા મલકા ઉનહેં લીએ હુવે કરીબ ઉસ મકાન કે આઈ અસદને ઈસ મકાન રશ કે ગુલ સીનાં કો દેખા કે ચાર દીવારી પર ઉસકી મશકલા કીયા હુવા હય જવાહીર કી પીચકારી કી હય મઝહબ મત્ના મુ લાઅલા હય દરો દીવાર કે સફા કે રૂબરૂ આઈનએ સીકદર ઝંગે ગયરત હાસીલ હય ઓર હવેલીએ રંગીન કે મુકાબીલ ફગપુરે ચીનકા આતીશે હસરત દીલ ગીર્દા ગીર્દ તામીર શેહનશીન સરાપા પરી કી તસવીર બલંદીએ કમર તાબ ઓઝે ફલક મીનારૂં કી ઉસપર ચમક કે મલકા મેહ જબીન શાહઝાદે કો દરવાઝે પર છોડકર એક કમરેપર ચડ ગઈ કનીઝું કો હુકમ એહ તીમામ કરને કા દીયા મસનદ પુરઝર બીછવાઈ લેકીન યહાં અસદને બેતાબી કરકે ચાહા કે કમરે કે ઝીને પર ચડ જાઉં જયસે હી દોતીન સીડીપર કદમ રખ્ખા કીસીને ઉઠાકર નીચે ફેંક દીયા ફીર કસ્દ કીયા ફીર અયસાહી હુવા દો તીન બાર ઈસી તરહ અસદને પટખની ખાઈ લેકીન કમરે પર જા ન સકા ઇસ અરસે મંય મલકા ઉતર કર આઈ કયફીયત શાહઝાદે કી દેખકર ખીલ ખીલાકર હંસી ઓર કહા પરાએ મકાન મંય આપને ચલે આના ખેલ સમજ લીયા હય યે કેહકર અપની વઝીર ઝાદી મલકા દીલારામ જાદુ સે કહા કે પુરી સાહેબા યાને સંદલ જાદુ ઇસ જગેહ હીસારે સેહેર બાંધ ગઈ હંય કે કોઈ ગેર આદમી મકાન મંય જા ન સકે ઈસી વક્ત કોઈ અયસા સેહેર કર કે રાસ્તા હોજાએ ઓર મંય અસદ કો અંદર મકાન કે લે જાઉં દીલારામને અફસું પડ કર દસ્તક દી રાહ ખુલ ગઈ મલકા મેહજબીં શાહઝાદેકો લેકર કોઠે પર આઈ ઓર મસનદ પર લાકર બીઠાયા ખવાસુ કો હુકમ દીયા. દસ્તર ખુવાન ચુનો ખાસા હાઝીર કરો બ હુકમે મલકા ફીલ ફોર લતીફ ગુનાગું ઓર તઆમ હાએ લઝીઝ બુકલમુ ઉનહુને હાઝીર કીયા મલકાને અસદ સે કહા બીસમીલ્લાહ નોશ ફરમાઈએ ઓર બાદ ફરાગ તશેરીફ લે જાઈએ અસદને કહા અય જાને જાં તેરે સેબે ઝકન કો દેખકર મેરી ભુક પ્યાસ ગઈ અબ ખાને કો હમેં લખ્તે દીલ ઓર પીનેકો ખુને જીગર હય તુમહારા દીદાર મદદે નઝર હય અગર હમેં ખાના ખીલાના મનઝુર હો ગુલશને ઇસલામ કી સયર કરો ખારસ્તાને દલાલત સે નીકલ કર સેહેર કરને સે તાઈબ હો મલકા યે સવાલ શાહઝાદે કા સુનકર દમ બખુદ હુઈ ઓર કુછ સોચકર જવાબ દીયા કે સેહેર કરના મુજે નહીં આતા મગર દીને સામરી ઓર ખુદાવંદે લકા કે તંગ કરને મંય કલામ હય કીસ લીએ કે ઇન ખુદાવંદ કા બડા નામ હય અસદને કહા અય મલકા અગર લકા સચ્ચા હોતા તો મેરે નાના હમઝા સાહબ કરાં સે ભાગતા ન ફીરતા મલકાને જબ નામ અમીર કા સુના સમજી કે યેહ શખ્સ આલી નસબવાલા હસબ હય બોહત ખુશ હુઈ ઓર અસદ કે સમઝાને સે લકા પરસ્તી કો તર્ક કીયા

શાહઝાદા ઓર મલકા દોનું ખાના ખાને મંય મસરૂફ હુવે બાતેં બાહમ મોહબ્બત કી કરતે જાતે થે કે યકાયક આંધી તીરા વ તાર ઉઠી ઓર બર્ક શોઅલા બાર ચમકને લગી શાહઝાદા ગભરાયા દુરસે પનાહ માગને લગા દેખા કે એક સાહેરા અઝધહે પર સવાર ડરાવની સુરત બનાએ પીર ઝાલા નીલા અસાબા બાંધે કાલી કુરયા ઓડે બાલું કી જટાએ લટકાએ મીટટી થોપે હડડીયું ખોપરીયું કે હાર ગલે મંય ડાલે આ પોહચી મલકા ઓર અસદ કો બેઠે દેખકર પુકારી એ શોખ દીદા નંગે ખાનદાન યે કોન હય જીસે તુલીએ બયઠી હય મલકા યેહ સુનકર ખડી હો ગઇ ઓર કહા અય કુફીયે કયદે તીલસ્સમ ભુકા પ્યાસા યહાં આ નીકલા થા મંયને રેહમ ખાકર બુલા લીયા ઓર ખાના ખીલાયા અબ યે ચલા જાયગા વોહ સાહેરા કે નામ ઉસકા સંદલ જાદુ હય યે બાતે સુનકર ઉસવકત તો ખામોશ હો ગઈ મગર દીલ મંય સોચી કે યે કયદી ગુનેહગારે અફ્રરા સીયાબ હય આપડી કત્લ હો જાયગા લેકીન મલકા કો યહાંસે લે ચલ અબ યહાં રખના અછછા નહીં અમી ખયર હય વરના યેહ ખરાબ હો જાયગી યેહ સોચકર પાસ મલકા કો યહાં સે લે ચલ જીસકો જવાની કી ઉમંગ મંય લાખ તરહકી તરંગ હય બસ દેખને હી શયદા હુઈ ઓર ખીયાલ કીયા કે તુ બુડહોયા હય તીલસ્સમ મંય કોઇ તુઝે પુછતા નહીં યે કયદી અપના જાન બચાના ગનીમત જાનેગા ઇસે તુ અફ્રરા સીયાબ સે માંગલેના ઓર મઝે ઉડાના ફીલ હાલ ઉસ્સે વસ્લ કર અયસી ફીક્ર કર કે મલકા સે કહા કે મંય સામને જો કમરા હય ઉસમંય ઠેહેરતી હું તુ ઉસ જવાંન કો મેરી સોહબત કે લીએ રાઝી કર કે વહાં ભેજદે મંય ખતા તેરી મઆફ કરૂંગી નહીં તો તુઝે ઉસકે પાસ બેઠને કી સઝા દુંગી યે કેહકર આપ કમરે મંય ચલી ગઇ ઓર સેહેર કે ઝોરસે અપની સુરત પંદરા બરસ કી હસીના વ જમીલા જયસી કોઈ ઓરત હો વયસી બનાઇ કે અમ જો કોઈ ઉસે દેખે ઉસકે જનાલ પર ફરેફ્તા હોવે ઓર યહાં મલકાને અસદસે કહા લો સાહબ મુબારક હો પુરીજાન તુમ પર આશીક હુઇ અબ હમેં આપ કયું પુછેગેં આપકો ખુદાને અયસી માશુક તરહદાર કે જીસકા સીન સાતસો બરસ કા હોગા ઈનાયત ફરમાઇ જાઈએ ઉસકે સાથ મઝે ઉડાઇએ અસદને ઇન બાતું કા ખીયાલ ન કીયા ઓર ઉઠ કે સંદલ જાદુ કે પાસ ચલા મેહ જબીંને આબ દીદા હોકર દામન પકડ લીયા ઓર કહા કયું સાહબ ઇનનીહી દેર મંય આપને હમારી મોહબ્બત દીલસે ભુલાદી જયસે ઈન તીલું મય તેલ હીનથા અસદને મલકા કો ગલે લગાયા આંસુ પુછે તસકીન દી કે જાની મંય તેરા ગુલામ હું દેખના કે મંય ઇસ કેહબા કે પાસ જાકર કયા કામ કરતા હું અલ ગરઝ મલકા તો રોતીહી રહી ઓર અસદ દામન છુડાકર કમરે મંય સંદલ જાદુ કે ગયા દેખા કે વોહ એક ઓરત ખુબ સુરત બની હુઇ બસદ અંદાઝો નાઝ મસનદે નાઝ પર બયઠી હય સામને કશતી શરાબકી લગી હય પલગડી જવાહીર કે પાયું કી બીછી હય અસદ જાકર બરાબર બેઠ ગયા ઉસને પેહલે તો ઇ.ગ માઝ જતાયા ફીર

જામ શરાબ સે ભર કર દીયા **અસદને** જામ લે કર કહા અય જાને મન અપની
જુઠી શરાબ મુઝે દે કે પીયું ઓર દીલે મુઝતર કો અપને તસકીન દું ઓર મ'ય તે
તેરા તીશનએ આબે ઝુલાલો વીસાલ હું ચેહ કેહ કર ગોદ મ'ય ઉઠા લીયા **સ'દલ**
જાદુ મઝે કી વજેહ નહીં નહીં કીયા કી લેકીન **અસદને** પલ'ગડીપર લેટાયા ઓર એ
હાથ ગરદન પર રખ્ખા દોનું ટાંગું કો રાનું સે ગાંઠા **સ'દલ જાદુ** સમઝી કે યે પ્યા
કરતા હય અબ મતલબ તેરા હાસીલ હુવા ચાહતા હય મગર **અસદને** ઇસ તરહ ગલે
કો દબાયા નફસ જસદ મ'ય પયમીદા હુવા ગલા **અસદ** દબાએ થા સેહેર ભી
હોસકા લાખ તડપી મગર પ'જે મ'ય શેર કે આ ચુકી થી કબ છુટ સકતીથી આખી
કો તાએરે રૂહ ને કફસ ત- સે પરવાઝ કી ઉસ વકત વોહ સદાએ મુહીબ આઈ
માલુમ હુવા આસમાન ફટ પડા **અસદ** કુદ કર અલગ જાખડા હુવા ઓર **મેહજબીન**
રોઝને દરસે ઇબતીલાલ યાને હાલ **અસદ**કા દેખ દેખકર જલ રહીથી ઓર દીલરે
કેહતી થી કે હમસે તુ કયા કેહકે આયા થા યહાં યે મરદુવા ઈસ બુડહીયા પર
રીઝ કર કયા કયા દારો મદાર કર રહા હય ઇસ અરસે મ'ય સદા આવાદગીર કે
બલ'દ હુઇ તારીકી આલમ મ'ય છાગઈ આંધીયાં ઉઠને લગીં પથ્થર પડને લગે આગ
બરસને લગી બાદ લેહમે કે સદા આઇ કે મારા મુઝે દગા સે નામ મેરા **સંદલ જાદુ**
થા અફસોસ હય કે સાતસો બરસ કી ઉમર મ'ય કેઇ કુલ બાગે જવાની સે મ'યને
ન ચુના થા કે સરસરે અજલને ગુલે હયાત કો પઝ મુરદા કીયા મલકા યે સુનતે હી
ગભરાઈ ઓર **દીલારામ જાદુ**સે કહા બડા ગઝબ હુવા કુફી જાન કો ઉનહું ને મા
ડાલા **દીલારામને** કહા વ રી આપકી મોહબ્બત મ'ય શાહઝાદેને અપની જાનકા કુછ
ખીયાલ ન કીયા ઓર ઉસે હીલાક કીયા ઝરા ઉનહેં જાકર દેખેં તો કીસ હાલ મ'ય
હય ઓર કયા ગુઝરી હય મલકા મએ **દીલારામ** કે અંદર કમરે કે આઇ ઉસ વકત
વોહ તારીકી ભી દુર હો ચુકી થી લાશ **સંદલ જાદુ** કી બીરેહના પડી થી ઓ
અસદ એક જાનીબ ખડા હ'સ રહા થા કે મલકા રોતી હુઇ આઇ ઓર કહા વાહવ
સાહેબ તુમને મેરી કુફી કો માર ડાલા **અસદને** કહા કયું મલકા મ'યને ઇસે જલ
જહન્નમ મ'ય વાસીલ કીયા **મેહજબીનને** કહા સુબહા નલ્લાહ કયા કેહના ડરયે આ
પકે દીદેસે કે અયસી ચાહને વાલી પર કુછ ભી રેહેમ ન કીયા દુસરે યે કે મેરી હી
પુફી કો માર ડાલા ઓર મુઝી સે તારીફ કરાયા ચાહતે હો **અસદને** ગલે મ'ય મલ
કાકે હાથ ડાલદીએ પ્યાર કીયા મલકાને હાથ ઝટક કર કહા કયા મેરા ભી ગલા ઘુંટ દોગે
અસદને કહા મેરી મન તુજપર કુરબાં અગર મ'ય તેરા ગલા ઘુ'ટ દું તો ફીર મ'ય
ભલા કબ ઝીંદા બચું યે બાતે હો રહીથીં કે યકા યક **સ'દલ જાદુ** કી ખોપડી ફુટી
ઓર જાનવર ખુશ ર'ગ ઉસ મ'ય સે નીકલા ઓર અફસોસ અફસોસ કેહતા હુવા
ઉડા **દીલારામ જાદુ**ને કહા અયમલકા યે જાનવર નહીં હય ચેહ સેહેર જો **સ'દલ**
જાદુ કે જીસમ ના પાક મ'ય તમામ ઉમ્રકા સમાયા થા વોહ નીકલા હય **અફરાસી**

યાબ પાસ જાકર ઉસકે મરનેકા હાલ કહેગા આપ કે ભી દુશમન મીરસે મલકા **તસવીર** જાદુ ઓર શાહઝાદાએ બદીઉઝમા કે ગીરફતાર હો જાએગે **મેહજબીનને** ગભરા કર કહા ફીર મંય કયા કરૂં **દીલારામ** જાદુને કહા **અસદકો** લેકર ભાગીએ ઓર હોસકે તો તીલસ્સમ સે બાહર હો જાઇએ **અસદને** કહા મંય ફતેહ કરને વાસ્તે તીલસ્સમ કે આયા હું બગેર કત્લ કીએ **અફ્રાસીયાબ** કો તીલસ્સમ સે ન જાઉંગા **મેહજબીનને** મીંન્નત કરકે કહા અય દીલારામ જાદુ મુઝે સેહેર નહી આતાં અગર તુજ સે હો સકે તો હમ દોનું કો ભગા લે ચલ દીલારામ જાદુને કહા અય મલકા મંય અયસી સાહેરા નહીં હું કે કીસી મુલા ઝીમે **અફ્રાસીયાબ** કે મુકાબ લા કર સકું યે તીલસ્સમ કે બહાર આપકો લે જાઉં મગર આપકે કેહને સે મંય કમરે નીચે ઉતર કર એક પહાડકી સુરત બઝેર સેહેર બનતી હું આપ શાહઝાદેકો લે કર આઇએ ઓર ઉસ પહાડકી કીસી ઘાટી મંય મએ અસદ કે છુપ જાઇએ મંય આપકો લે કર ઇસ શકલ સે ભાગું મલકાને કહા અચ્છા દીલારામ જાદુ નીચે કમરે કે જા કર ઝમીન પર ગલત માર કર એક પહાડ બન ગઈ ઓર **મેહજબીન** અસદ કો લે કર કમરે કે નીચે ઉતરી ઓર ઉસ પહાડ પર જા કર એક જગેહ પોશીદા હો ગએ ઉસ વકત વોહ પહાડ અપની જગેહ સે ઉખડ કર ચલા ઓર જીતની કનીઝે અનીસે જલીસે મલકા કી થી વોહ માજરા દેખ કર રોને લગીં મગર **દીલારામ** જાદુને કુછ ખીયાલ નકીયા ઓર ઉનહે રોતા છોડ કર મલકા ઓર શાહઝાદે કો લે કર રવાના હુઇ મગર વો જાનવર જો **સંદલ** જાદુ કે સરસે નીકલાથા પાસ **અફ્રાસીયાબ** કે બાગે સયબ મંય પોંહચા **અફ્રાસીયાબ** તખ્તે સલતનત પર બયઠા થા અરકાને દોલત વોઝરા ઉમરા હાઝીરથે નાચ હોરહાથા કે યે જાનવર સામને તખ્ત કે પોહચ કર ગીરા ઓર પુકારા કે અય શેહેનશાહે સાહેરાં **સંદલ** જાદુ કો **અસદને** કત્લ કીયા યે કેહકર ઉસ જાનવર કે મુંહ સે એક શોઅલએ આતીશ નીકલા ઓર સારે પરૂં મંય આગ લગી જલ કર ખાક હો ગયા **અફ્રાસીયાબ** યે ખબર સુનકર રોને લગા ઓર સબ એહલે દરબાર કો સીયા પોશ હોનેકા હુકમ દીયા ઓર મલકા **હયરત** જાદુ કો શેહેર ના- **પુરસાં** સે બુલ વાયા ઉસ્સે સબ હાલ કહા વોહ ભી રોને લગી **અફ્રાસીયાબ** મએ તમામ એહલે સલતનતે અકાબરાં તીલસમ જહાં **સંદલ** જાદુ કી લાશ પડી થી આય કનીઝે **મેહજબીન** કી હાઝીરથીં આકર કદમ પર ગીરીં કે હમ બે કુસુર હંય **અફ્રાસીયાબ** ને પુછા કે **મેહજબીં** કહાં ગઇ કનીઝુંને સબ માજરા બ્યાન કીયા અસદ ઓર મલકા કા અરઝ કીયા **અફ્રાસીયાબ** ને કહા બાહેર તીલ- સ્સમ કે કયા મજાલ જો જા સકે અબ પેહલે મંય લાશ **સંદલ** જાદુ કી ઉઠવાદું બાદ ઉસકે ઉસકે ઉસ ગેસુ બરીદા કો સઝાદું યેહ કેહ કર હુકમ દીયા કે તમ મુલ વ જુલુસ હાઝીર હો બ હુકમ ઘંટે ઓર નાકુસ બજાને વાલે નામ **સામરી** વ જમશેદ કા નામ લેને વાલે હાઝીર હુવે સવારાને તીલસમી કે ફોલાદ કે પુતલે હંય

માલીકે તીલસ્મને બનાએ હંય જુલુસ તીલસ્મ કા લેકર આએ તમામ અકાબરાને તીલસ્મ જમે હુવે ઓર લાશ **સદલ** જાદુ કી બડી ધુમસે દીને **જમશેદી** વાલુંને ઉઠાઇ આલ ગરઝ જબ **અફ્રરા સીયાબને** ઇસકામ સે ફુરસત પાઈ વહાંસે મલુલ બાગ મંય આયા જહાં ઇસકે બેયટને કા તખ્ત થા ઓર તખ્ત પર બેયઠ કર ઉમરાએ તીલસ્મ કો ઇસ મઝમુન કે ખત લીખકર રવાના કીએ કે **દીલારામ** જાદુ વ **મેહજબીન** વ **અસદ** નબીર એ **હમઝા** કો લેકર ભાગીં હય ઉનહેં જહાં પાના હુઝુર મંય ગીરફ્તાર કરકે લાના ઓર સબ ફરમાં રવાઉ કો એક એક હુકમ નામા બનામ મલકા મેહરૂખ જાદુ કો લીખા **મેહરૂખ** જાદુ **મેહ જબીન** ઇલમાસ પોશ કી નાની હય ઓર જાદુગર મે બહત હય **સામરી** ઓર મુનજમી મંય લાસાની હય **અફ્રરા સીયાબ** કી રીશતેદાર હય ઓર બડી હોશીયાર હય પેહલે તીલસ્મે બાતીન મંય રહેતી થી લેકીન જબસે બેટા ઉસકા **શકીલ** જાદુ મલકા **ખુબસુરત** જાદુ દુખતરે **હયરત** જાદુ પર આશીક હુવા **મેહેરરૂખ** સેહેર ચશમ બખોફ **અફ્રરા સીયાબ** તીલસ્મે ઝાહીર મંય ચલી આઇ ઓર **પીરાતએ રંગી હીસાર** એક તીલસ્મ હય તીલસ્મે ઝાહેર મંય વહાં રેહના અખતીયાર કીયા **અફ્રરા સીયાબ** જબ હાલે ઇશક **ખુબસુરત** સે આગાહ હુવા ઉસે ગીરફ્તાર કરકે સેહેર કે હંડોલે પર બીઠા દીયા દરયાએ **ખુનેરવાં** કે ઉસ તરફ એક સબઝા ઝાર હય કે વહાં **ખુબસુરત** હીંડોલે પર ઝુલા કરતી હય ઉતર સકતી નહીં ઓર **શકીલ** જાદુ કો **અફ્રરા સીયાબને** પાસે ખાતીર **મેહેર રૂખ સેહેર ચશમ** છોડ દીયા હય ઉસે કીસી તરહ કી તકલીફ નહી ઇસ લીએ કે **મેહેરરૂખ** એક બડી ભારી જાદુગરની હય ઓર રાઝે તીલસ્મ જાનતી હય બારા હઝાર સાહેર ઉસકે તાબેદાર હંય **પીશાનએ રંગી હીસાર** મંય આબાદ હંય યે ઉનકી હાકીમ હય **અફ્રરા સીયાબ** ખોફ નાક રહેતા હય ઓર ઝાહીર મંય ખાતીરદારી કરતા હય ઓર બાતીન મંય અદાવત રખતા હય ફીલ હાલ ઉસને યે ખીયાલ કીયા કે મંય અગર ઉસકો મીસલે **તસવીર** જાદુ કે ગીરફ્તાર કરૂંગા **મેહેરરૂખ** કે ઉસકી નાની હય બુરા માનેગી અયસા ન હો ફીતુર કરે ઓર તીલસ્મે કુશા સે મીલ જાએ બહીં લેહાઝ પેહલે નામા ઉસીકો તેહરીર કીયા કે અય મલકા **મેહેરૂખ** નવાસી તુમહારી **અસદ** કે સાથ ભાગી હય બા વુજુદ ઇસકે મંય ઉસકો બાદશાહે તીલસ્મ બનાયા મરતબા બડાયા લેકીન ઉસને કુછ મેરા ખીયાલ ન કીયા નંગો નામોસ સે હાથ ધોના ચાહીએ કે બ હુકમ દેખને નામે કે **મેહ જબીન** કો તલાશ કરકે હાઝીર કરો તાકે તુમહારી તરહ મલકા કો ચશમે નુમાઈ કરકે છોડદું ઓર તીલસ્મે કુશા કો કત્લ કરૂં અગર તુમહેં ઇસ હુકમ કી તામીલ મંય કુછ ઉઝ્ર હોગા મુલકો માલ ઝબ્ત હોકર કત્લ કી જાવગી સરકાર કી બાગી કેહલાવગી યેહ મઝમુને એતાબ મશહુન ઝબ્તે તેહરીર મંય લાકર **ઝુન્નાર** જાદુ અપને મુલાઝીમ વાલા શોહરત શામ કો દીયા કે **મેહરૂખ** કે પાસ લે જાએ ઓર જવાબ બા સવાબ લાએ **ઝુન્નાર**

જાદુ નામા લેકર બાદ કીત્એ મુસાફ્ત રાહ શેહેર **હીમાર રંગીન** મંય પોંહચા ખબર ઉસકે આનેકી**મેહરૂખ સેહેર ચશમ** કો હુઇ ઉસને ઇસતક બાલ કરાયા ઓર અલ ઇમારત મંય લાઇ સામાને દાવત મોહઇયા કીયા નાચો રંગ કા જલસા હુવા બાદ ફીરા ગતે ઉમુરાત મેહમાનદારી બાઇ સે તશરીફ આવરી પુછા કે કીસ સબબસે આપને ઇસ કલબએ એહઝાં કો ઇસ આજીઝા કે સરફરાઝ ફરમાયા **ગુન્નાર** જાદુને નામા **અફ્રરા સીયાબ** કા દીયા **મેહરૂખ**ને જબ મઝમુન નામે પર એતીલા પાઇ ચુંકે અકલીયા ઓર ફહીમાથી આહીસ્તાયે લબપર લાઇ કે અય **ગુન્નાર** જાદુ આપ ઠયરે **રહેં** મય જવાબ નામા સમજ કર દેતી હું અપને મુશીરું સે સલાહ લેતી હું **ગુન્નાર** જાદુ મુકીમ હુવા ઓર **મેહરૂખ** વહાં સે ઉઠકર અલગ મકાન મંય આઇ અઝબસ કે ઇલ્મે નુજુમ મંય પુરા દખલ રખતી હય ઝાયચા ખીચા ઓર **અસદ** ઓર **અફ્રરા સીયાબ** કા હાલ દરયાફ્ત કીયા માલુમ હુવા કે **અસદ** શેહસવારે આલી જનાબ કાતીલે **અફ્રરા સીયાબ** હય તીલસ્સમ કો ફતેહ કરેગા જો ઉસકે **શરીક** હોગા ઇઝઝત પાએગા જાન બચેગી આબરૂ મીલેગી જો ઉસ્સે મુખાલીફ્ત કરેગા મારા જાયગા ઘર બરબાદ હોગા કહીં ઠેકાના ન પાએગા ગરઝ જબ યે ઉસે ઇલ્મેનુજુમ સે ઝાહીર હુવા દીલસે કહા **મેહ જબીન** તેરી નુરે નઝર હય ઉસકી શરાકત કર **અફ્રરા સીયાબ** નમક હરામ હય ઉસ્સે કનારા કરના બેહતર હય કીસ લીએ કે **લાચીન** જાદુ જો પેહલે બાદશાહ ઇસ તીલસ્સમ કા થા ઉસકો ઉસને કયદ કીયા હય ઓર તેરે ફરઝંદ **શકીલ** જાદુ સે બસબબ ઇશક **ખુમસુરત** જાદુ અદાવત રખતા હય ઓર ઉસકી માશુકા કો તરહ તરહ કી તકલીફ દેતા હય અજબ નહીં જો ફરઝદ તેરા ઇસ મંય મરજાએ દુન્યા સે ગુઝર જાએ ચાહીએ કે બેટે ઓર નવાસી કી જાન બચાઉં **અફ્રરા સીયાબ** સે લડકર દીલકી લગી બુઝાઉ ઇસ વકત સે બેહતર ફીર કોઈ ઝમાના ન મીલેગા ફાલ ભી નેક હય તીલસ્સમ કુશા ભી આયા હય ફીલ જુમલા યે સોચકર નામે કે જવાબ મંય અરઝી **અફ્રરા સીયાબ** કો લીખ્ખી જીસકી ઇબારત યેહ થી કે અય શાહેજાદુ વાએ શેહેનશાહે સાહેરાં એક તોકી મુતાઅને બ નામ ઇસ નહીફા પર ગુરૂર દુર ફરમાયા સર એહ્ કરે ખાંકસાર કો ઓજે આસ્માં પોંહચાયા જો કુછ કે નીસ્બત નવાસી મેરી કે ઇતાબ ઝાહીર હુવા હય જાની સારૂં કો બડા ઇસને જાબ હોતા હય ચુંતો કમતરીન હમેશા સે માતુએ દરગાહ હય. કોઇ ન કોઇ ઇલઝામ ઝુરૂર મીલા હય નઝરે રેહેમ ઓર ચશમે મુકરરમ મેરી તરફ મુદતસે નહીં હય દુર ઉફ્તદગી સાતે ખાના નશીં હય મગર ઇસ અમર ખાસ મંય સરાસર બે કુસુર હય મોહબ્બત સે બશર મજબુર હય કોઇ બશર અપને નુરે નઝર કો ઝેરે તેગ નહીં રખેગા લેકીન ઉસકા મરના ગવારા ન કરેગા ખુલાસા ઇસ હકીરા સે યેહ મુમકીન નહીં કે **મેહ જબીન** કો ઢુંઢકર ગીરફ્તાર કરે ઓર ઉસકી ગરદન ઝેરે તેગ બેદરેગ ધરે હુઝુર માલીક હુંય ખુદાહ મુઝે સરફરાઝ કરેં યા ઉસકે એવઝ સઝાં દેં જો કુછ હો સકે મેરે હક મંય કોતાહી ન

કરેં મુઝે ન આપસે કુછ સરોકાર હય ન મેહજબીન કી મીલ્લત દરકાર હય ગીયાહા હદદે અદબ અરઝી તઈયાર હુઈ ઝુન્નાર જાદુ કે હવાલે કી વો લેકર તરફે અફરાસીયાબ કે રવાના હુવા ઓર ઇધર મેહરૂખને અપને બારા હઝાર સાહેરૂં કો હુકમ તઈઆર હોને કા દીયા વો સબ તઈયાર હોકર હાઝીર હુવે એમેં ડેરે લગે મેહરૂખ ને અપની મા મલકા માહજાદુ કો ભી સાથ લીયા ઓર એક નામા અપને બેટે શકીલ જાદુ કો ભી લીખ્ખા બેટા ઉસકા કોહસ્તાન મંય બસબબ ઇશક મલકા ખુબસુરત કે રેહતા હય સેહરા પસંદ હય ઘરબુરા માલુમ હોતા હય બારા હઝાર સાહેર ઉસકે સાથ બેહરે હીફાઝત મેહરૂખને કરદીએ હંય વો ભી સેહરા મંય રેહતે હંય ગરઝ ઉસકો એત્તેલા દી કે અય ફરઝંદ હમસે ઓર અફરાસીયાબ સે બીગડ ગઇ હય લાઝીમ હય કે હમતક આવ ઓર ફોજ કો ભી અપને સાથ લાવ જબ નામા શકીલ કે પાસ પોંહચા બોહત ખુશ હવા કે અબ યા અફરાસીયાબ કે હાથ સે મારે જાએંગેં યા અપની માશુંકા મલકા ખુબસુરત કો પાએગેં—શેઅર—યા તો સર દેતે હંય યા લે તે હંય દીલબર અપના—આજ ઝગડા હી ચુકા લે તે હંય ચલ કર અપના—ઉસી વકત બારા હઝાર કા લશકર લે કર પાસ અપની માં કે આયા મેહરૂખ ચોબીસ હઝાર કી હમીય્યત સે વાસ્તે ઢુંટને મેહજબીન કે રવાના હુઇ લેકીન ઝુન્નાર જાદુને જાકર નામા અફરાસીયાબ કો દીયા વો નારી પડકર આતી શે ગઝબ સે જલા જબ અરઝી પડ ચુકા ફોરન ચંદ સાહેર કો હુકમ દીયા કે મેહજબીન કો ગીરફતાર કર લાવ ઓર જો ઉસકી હીમાયત કરે ઉસે ભી સઝા દો ઓર મંય લશકર કશી એક ઓરત પર કયા કરૂં તુમ મંય સાહેર મેહરૂખ કી ફોજ કે લીએ કાફી હો હુકમ સુનતે હી બેહરે ગીરફતારી મેહજબીન વ અસદ રવાના હુવે નામ ઉનકે વકત પર બયાન હોગે મગર અબ હાલ ઉન દોનું શયદાએ યક દીગર યાને અસદ ઓર મેહજબીન કાસુનીએ કે દીલારામ જાદુ ઉસી તરહ પહાડ બની હુઇ પાંચ સો કોસ નીકલ ગઇ મગર સરહદે તીલસ્સમ સે બાહર ન જાસકી કહીં કોહ ચીની નઝર આયા કી બુત નઝર આએ કહીં ખારીસ્તાન નઝર આયા કહીં ગુલઝાર દીખાઈ દીએ ઇસ તરહ કોહસ્તાન ઓર દરયાએ ઝખ્ખાર સબ મુકામ ત્ય કીએ જબ બોહત દુર અપની દાનીસ્ત મંય નીકલ આઇ ઉસ વકત એક જગેહ ઠયરી અસદ ઓર મેહજબીં સે કહા પહાડ પરસે ઉતર આવો વો ઉતરે આપ બ સુરત અસ્લી બની ઓર પોશીદા ફીર ઇન દોનું કો લેકર ચલી થોડી દુર પર એક સેહરાએ સબઝ ઝાર મીલા કે જહા હર સીમ્ત કુલુંકા અંબાર થા દરખ્ત ગુન જાન સાયાદાર લગે થે નીચે ઉનકે ચશમે પાની કે બેહતે થે નઝમ—બેડી આબ્જુ હર તરફ કો બહે—કરેં સર્વ પર કુમરીયા ચેહચહે—ખડે શાખ દર શાખ બાહમ નીહાલ—રહેં હાથ જ્યું મસ્ત ગરદન મંય ડાલ—કુચ દીલ આરામ પાતા હય બુકે પ્યાસે ભી હંય દીલ બયઠા જાતા હય ઝરા એક લહમા ઠેહેર કયલે રાહ સે આંસુદા હો કુછ સુમ કીન હોતો બાઉ દીલારામ કો

હાલપર શાહઝાદી કે રોના આયા કે અફસોસ યે વોહ શાહઝાદી આફ્રી જાહ હય કે જીસકે હવાદાર કા પા પકડ કર સત્તરા હઝાર બાદશાહ ઝાહીયા ચલતીથીં જાએ હુકમ સે ખીલાફ કદમ ન રખ્તીથી નીઝ વોહી બ સરોપા સેહરા મંય રવાના વ દીવાના હય ન છત્તર શાહી હય ન ડંકા ન તખ્ત રવાના હય સચ હય ઓર શેહનશાહે ઇશક કી બારગાહે રફીઅ મંય મરતબએ' શાહો ગદા યકસાં હય ઓર અસીરભી દેખે જો જાન બચે. કીસી જા અમાં મીલે ઝમીનો આસમાન દુશમન હય હઝાર તરહકા દરપેશ રંજો મોહન હય અફ્રાસીયાબ જોયાં હોગા હઝાર હા સાહેરૂં કો ભેજા હોગા કોઇ દમ મંય આફ્રત આયા ચાહતી હય. આઇનએ ખીયાલ મંય જલવ- એ ઉરૂસે મરગ દીખાતી હય મગર ખેર યે શાહઝાદી થક ગઇ હય કહીં ઠેહેર જાઓ દેખો કયા હોતા હય ઓર મુકદ્દર કયા દીખાતા હય યેહ સોચ કર દીલારામ ઉસ બેશ ફરહત નાક મંય કરીબ એક પહાડકે ઠયરી, લેકીન મલકા અપને હાલ પર ફરયાદ આસા સર પીટકર રોને લગી. અસદને ઉસ શીંરી અદા કી દીલદારી કી મલકા- ને કહા અય બેવફા હમને તેરે લીએ કયા કયા ન રંજ મોલ લીયા. કીત્અ—

અગરચે પથ્થર મંય તુઝમે ઉલફતકા અય સીતમગર હમ અપના બોતે—
તો થા યકીનન કે ઉસકે નીચે કભી તો રેહતે કભી તો સોતે—
ન અયસે ગલીયુ મંય તેરી ખાતીર કીએ હુંય નાલે ફીરે હુંય રોતે—
ખરાબો ખસ્તા ઝલીલો રૂસ્વા ન તુમસે મીલતે ન અયસે હોતે—

ખેર ઈસકા કયા ગીલા હય યેહભી કીસ્મતકા લીખ્ખા હય મગર ઇસ વક્ત કોઇ ગીઝા મુમકીન હોતો કહીંસે બહમ પોંહચાવ તાકે શીદ્દત પ્યાસ ભુક કી દફે હો. અસદને કહા કે અય મલકા તુમ યહાં ઠયરો મંય કોઇ હરન શીકાર કર લાઉં ઉસકે કબાબ લગા કર ખીલાઉં, યેહ કેહકર તીરો કમાન લેકર અસદ રવાના હુવા ઓર દીલારામકો મલકા પાસ છોડા પહાડસે દુર જાકર હરન મીલા અઝ બસકે પયદલ પાઉસકે પીછે દુર નીકલ ગયા ઓર યહાં જબ શાહઝાદે કો અરસા હુવા દીલારામ ને કહા મંય જાકર શાહઝાદેકો બુલાલું અયસા નહો કોઇ સાહેર મીલ જાએ ઓર ઉનકે દુશમનુકો ગીરફ્તાર કરે યે કેહકર રવાના હુઈ. મેહજબીન અકેલે ઉસ તનહાઈ મંય રોતીથી ઓર કેહતીથી કે અય ફલક કબતક મુઝે દરબદર ફીરાએગા યે રોઝબદ દીખાએગા યે સોચ મંય થી કે જો સાહેર અફ્રાસીયાબને રવાના કીએ થે ઉન મંય ઝુલ્માત જાદુ નામ એક સાહેર ઇધર આ નીકલા. મેહજબીન કો બયઠે દેખ- કર દીલસે ખીયાલ કીયા કે યેહ અયસી હસીના વો જમીલા ઝરો ઝેવરસે આરાસ્તા હય ઓર શાહને હુકમ ઇસકે કત્લ કરનેકા દીયા હય ઉસકો ધોકેસે અપને ઘર લે જાકર સવાલે વસ્લ કર અગર મંઝુર કરે તો ઓરત ભી શકીલા હયા. ઓર માલો- ઝર ભી રખતી હય. બડી આશાયસસે બસર હોગી. ઈસ હંગામે મંય કોઇ યે ગુમાન

ન કરેગા કે **મેહજબીંન** મેરે યહાં હય. બલકે યેહ સમઝેંગે કે **અસદ** ભગા લે ગયા. ગરઝ યે બાત સોચકર કરીબ મલકાકે આયા ઓર સલામ કીયા. મલકા ઇસ બેહુયા કો દેખકર ડરી કે યેહ મુઝે ગીરફતાર કર લેજાયગા લેકીન ઉસને કહા અય મલકા મંય આપકા દોસ્ત હું શાહઝાદા **અસદ** ઓર **દીલારામ** જાદુ કયું આપસે જુદા હુવે. મલકાને કહા વારો તલાશ આબોદાને કે ગએ હુંય. **ઝુલમાત** ને સીર્ફ હાલ દરયાફત કરને કો પુછા જબ **દીલારામ** વ **અસદ** કી કયફીયત માલુમ કર ચુકા. ઉસી વકત શકકારીને કહા અય મલકા શાહઝાદાએ **અસદ** મેરે બાગ મંય તશરીફ લેગએ ઓર મુઝે અપના મુનીબ કીયા અબ ઉસી જગેહ બયઠે હુંય ઓર મુઝે આપ કે બુલાને કો ભેજા હય. મલકાને કહા **દીલારામ** આએ તો મંય ચલુ. ઉસને કહા મંય આપકો પોહચાકે ઉસે ભી ઢુંઢ લાઉંગા. મલકા ઉસકે કેહને સે ઉઠકર હમરાહ હુઇ યેહ મલકા કો લેકર અપને બાગ મંય આયા. મલકાને ઉસ બાગ કો નીહાયત સબઝ પાયા. દરખ્ત ગુલદાર લગેથે ચમને નસીમ ઇતર આગીંસે બસેથે ખુલાસા કલામ મલકા આકર બાગ દરી સંય બાગકી એક કુરસી જવાહીર નીગાર પર બયઠી. કહા **અસદ** કીસ મુકામ પર હુંય ઉનહીં બુલાદો **ઝુલમાત**ને કહા **મેહજબીં** અબ નામ ઉસકા ન લો મંય તુમપર ફરેફતા હું. ધોકા દેકર યહાં લાયા હું તુમ મેરા વસ્લ મંઝુર કરો તુમહારી જાન બચેગી યહાં બે હીફાઝત તમામ બયઠી રહોગી જબ **અસદ** કત્લ હો જાયગા ઓર શેહનશાહ કા ગુસ્સા કમ હોગા. ઉસી વકત અપને ઘર ચલી. જાના મલકા જીસ વકત ઇસ મઝમુન સે આગાહ હુઇ ગભરા ગઇ ઓર કહા અય **ઝુલમાત** ઇતના સમજ લેના કે અગર મેરી આબરૂ મંય કુછ ફર્ક આયા મંય ફૌરન અપને તઇં હીલાક કરૂંગી ઓર અંગુશ તરી અલમાસ ચબા લુંગી. **ઝુલમાત** મીન્નત કરને લગા કદમ પર સર ધરને લગા મલકાને ન માના ઉસી વકત યેહ ધમકાને લગા. ઝબરદસ્તી દીખાને લગા, મલકાને દરગાહે ખુદા મંય દુઆ કી કે અય ખુદાએ જહાં વારીસે ગરીબાં મુજ મઝલુમ કી આબરૂં ઇસ ઝાલીમકે હાથસે બચા ઉસવકત કુદરત ખુદાએ એક ઓર સાહેર **દ.ફ.ખાન** જાદુ નામ મલકા કી તલાશ મંય ઉધર આનીકલા ઓર આવાઝ મલકાકી સુનકર અંદર બાગ કે આયા. **ઝુલમાત**કો મલેકા કે સાથ દસ્ત અંદાઝી કરતે દેખા ઉસે ડાંટા કે ઓ બેહુયા કયા કરતા હય. **ઝુલમાત** ઉસે દેખકર સમઝા કે રાઝ તેરા ફાશ હો ગયા. યેહ જાકર **અફ્રા સીયાબ** સે કહેગા વોહ તુઝે ઇસિ હરકત ના શાયસ્તાકી સઝા દેગા. લાઝીમ હય કે ઇસે મારડાલો ઓર મલકાકે સાથ ઝબરદસ્તી કરો યે સોચ કર **દ.ફ.ખાન** પર એક ગોલા ફોલાદી સેહેર પડકે મારા કે વોહ ફુટા ઓર ઉસ મંય સે ધુંવા નીકલા. સારે બાગ મંય તારીકી હો ગઇ **દ.ફ.ખાન**ને યેહ સેહેર ઉસકા દેખ કર ફૌરન એક મુશકીઝા અપને ઝુલે સે સેહેર કે નીકાલા ઓર ઉસ મંયસે પાની લેકર ઉસ પાની પર પડકર ઉસ તારીકી કી તરફ ઉછાલ દીયા. વોહ સીયાહી ધુંવાં એક તરફ સીમીટ કે હો ગઇ ઉસને ફીર દુસરા છીંટા

પાનીકા મારા કે વોહ ઝુલમાત પર પડા ઓર કતરે પાની કે ચીંગારીયાં બનકે ઉસકે જીસ્મ કો જલાને લગે આખીર સારે જીસ્મ સે ઝુલમાતકે શોલે નીકલને લગે ઓર જલકર ,ખાક હો ગયા. સદાએ મોહીબ પયદા હુઈ બાદ કુછ અરસે કે વો આફત મીટી ઓર સદા આઇ કે કશતી મેરા નામ ઝુલમાત જાદુ—દ.ખ.ખાન જાદુ—ઉસે કત્લ કરકે પાસ મલકા કે ગયા. ઉસ શોલારૂ કે જમાલ સે વોહ જગેહ મુનવ્વર પાઇ ઉસકેભી દીલ મંય બુરાઈ આઇ. મલકા પર હઝાર જાનસે શેફતા હુવા ઓર દસ્તા બસ્તા મલકા સે અરઝ કીયા કે અય શાહે ખુબાં અગર તુ મેરે યહાં રેહના. ગવારા કરે તો મંય તમામ ઉમ્ર તેરી ખીદમત ગુઝારી કરૂં ઓર શેહેનશાહ સે અરઝ કરકે તેરી ખતા માફ કરાદું ઓર મુકરબાને શેહનશાહ મંય હું કોઇ અયસા વયસા નહીં હું મલકાને જબ યે કલામ ઉસ ના ફરજામ સે સુના કહા અય દ.ખ.ખાન જાદુ તેરી તો વો મસલ હુઇ કે—શેઓર—કે અઝ ચુગાંલ ગર ગુમ દર દહુદી—ચુંદીદમ આ-કેબત.ખુદ ગુર્ગ બુદી—ઇસ ખીયાલ ખામ.કો અપને દીલસે દુર કર જો મેરી અસમત મય ફર્ક લાઓગા તો મુઝે ઝીંદા ન પાઓગા દ.ખ.ખાન જાદુ સમઝા કે યેહ આશીક તીલસ્મ કુશાકી હય તુજસે રાઝી ન હોગી યેહ તસવ્વર કરકે ઉસને સેહેર પડકે મલકા પર પુંકા કે વોહ મલકા ખુદ ઉસ પર ફરેફતા હુઇ ઓર કહા મુઝે તેરે કેહને સે ઇનકાર નહીં હય. દ.ખ.ખાનને ખીયાલ કીયા યેહ મકાન પરાયા હય ઓર માલીકે મકાનકો તુ કત્લભી કર ચુકા હય. અયસા ન હો કે કોઇ વારીસ ઉસકા આજાએ યા કોઇ ફરસ્તાદાએ અફ્રરા સીયાબ ઇધર આ નીકલે તો ફીર કબાહત હોગી જાનભી જાયગી ઓર મલકાભી છીન જાયગી યેહ સોચ કર વહાંસે ઉઠકર ચલા મલકા સેહેર કે ઝોરસે ઉસ પર શયદા હય યેહભી ઉઠકર પીછે ચલી ઓર દોનું ઉસ બાગસે નીકલ કર સેહરા મંય રવાના હુવે ઓર દ.ખ.ખાન અપને ઘર મલકાકો લે ચલા. ઇત્તે ફાકન અસદ હરન કો શીકાર કરકે વહાં ગયા કે જહાં મલકા કો બીઠા આયા થા જબ ઉસ જગેહ મલકા ન મીલી. ઢુંડતા હુવા ઇધર આ નીકલા કે દ.ખ.ખાન મલકા કો લીએ જાતા થા. અસદને દુરસે દેખા કે એક સાહેરકે પીછે મલકા દોડી ચલી જાતી હય સમઝા કે માલુમ હોતા હય મલકા સેહેર મંય મુબતીલા હય બસ એક તીર જો તાક કર મારા દ.ખ.ખાન ગાફીલ થા કે તીર સીને પર પડા પુશત કો તોડ ગયા. .કલાબાઝી ખાકર ગીરા ઓર મર ગયા ગુલ વ શોર ઉસકે મરનેકા ભી પયદા હુવા. અસદ પાસ મલકા કે આયા મલકા ઉસકે મરને સે હોશ મંય આ ચુકી થી. અસદ કે લેપટ ગઇ ઓર રોકર સબ માજરા કહા. અસદ મલકા કો લેકર એક દરરએ કોહ મંય આયા ઓર કમરસે દોશાલા ખોલ કર બીછાયા ઓર લકડીયાં જંગલ કી જમે કરકે અપની તલવારસે ફાડકે પથ્થરસે રગડી શરારા પયદા હુવા ઉસ્સે આગ નીકાલી. હરન જો શીકાર કરકે લાયા થા ઉસકે કબાબ લગાએ આપ ભી ખાએ ઓર મલકાકો ભી ખીલાએ. પાની ચશમેસે લાકર પીલાયા ઓર શુક

ખુદાકા કીયા અભી આસુદા ન હુવે થે ચકા ચક બીજલી ચમકી ઓર બાદલ બડે ઝોર શોર સે ગીરજા. એક સાહેર સીયાહ રૂ ફરસ્તાદાએ **અફરાસીયાબ** મંય સે આકર પોંહચા. **અસદ** ઓર **મેહજબીન** કો બયઠે દેખકર લલકારા કે અબ કહાં જાવગે મનમ **શોઅલા** જાદુ યેહ નાઅરા **અસદ** સુનકર તલવાર પકડ કે દોડા ઇસ સાહીર ને સેહેર પકડકર દસ્તક દી કે ઝમીન મંય **અસદ** કા આધા જીસમ ગરક હો ગયા ઉસ વક્ત હસબુલ ઇન્તેફાક **દીલારામ** જો **અસદ** કો ઢુંડને નીકલીથી યહાં આકર પોંહચી ઓર ઉસ સાહેર કો દેખ એક નારયલ પડતી વાર સેહેરકા મારા. **શોઅલા** જાદુને ફીર કુછ અફસુ પડા કે સેહેર **દીલારામ** જાદુ કારદ હો ગયા ઓર ફીર આપ અયસા સેહેર કીયા કે શોઅલા બનકર **અસદ** ઓર **મેહજબીન** ઓર **દીલારામ** કે લેપટ ગયા ઓર ઉડાકર લે ચલા. રાહ મંય ઇસે ખીયાલ આયા કે કોઇ મદદગાર ઇનકા મીલ જાએ ઓર તુઝસે છીન લે ઇસસે બેહતર હય કે ઇનકે સર કાટ કે પાસ **અફરાસીયાબ** કે લે ચલું ઓર ઇનઆમ મંય મુલકો માલ લું યે સોચકર એક જગેહ ઠયરા ઓર ઇરાદા ઉનકે કત્લ કરને કા કીયા ઉસ વક્ત **મેહજબીનને** રોકર કહા ઓ ઝાલીમ પેહલે મેરા સર તનસે જુદા કર તા અપને મતલુબ કો બેજાન ન દેખું યે નાબકાર મલકા કા સર કાટને ચલા ઉસ વકત **અસદને** પુકાર કર કહા કે અય નામર્દ અઝલી વ અબદી પેશતર મુઝે હીલાક કર કબ જાયઝ હય કે મર્દ ઝીંદા રહે ઓર ઓરત ઉસકે સામને કત્લ કી જાય યેહ સાહેર મલકાકી તરફસે શાહઝાદેકી તરફ ફીરા ઉસ વક્ત **દીલારામને** લલકારા કે અય બાની એ જફા કહાં ઝેબા હય કે કનીઝ ઝીંદા રહે ઓર માલીક ઉસકે હીલાક હોં પેહલે ઉનકે કત્લ કરને કે મેરા કામ તમામ કર **શોઅલા** ઉનકે કલામ સે એક હયરત મંય થા કે કીસે પેહલે કત્લ કરૂં લેકીન હાલ મંય રૂજુઅ કલ્બ સે દરગાહે ખુદા મંય બલબલા કર દુઆ કી કે અય પરવર દીગારે દો આલમ હમકો શરસે ઇસ ઝાલીમકે બચા.

અબયાત.

આજીઝ નવાઝ દુસરા તુજસા કોઇ નહીં—રંજુરકા અનીસ હય હમદમ ખલીલકા,
બાગો બહાર આતીશે નમરૂદકો કીયા—મુશકીલકે વક્ત હામી હુવા તુખલીલકા.
મુસાકો તેરે હુકમસે દરયાએ નીલદી—ફીરઉંકો તુને ગર્ક કીયા રદદે નીલકા,
તુફાં મંય નાખુદાઇ યે કશતી હય નુહકી—હક્કા જવાબહી નહીં તુજસે જલીલકા;
આવાઝ તેરે અહલકા હય બસકે ગોશઝદ—પીશતેસે ઝોર ચલ નહીં સકતા હય ફીલકા.

અય ખુદાવંદા અયસા સબબ ઝાહીર કરકે યેહ કાફીર વાસીલે જહન્નમ હો શાહઝાદેકા દુઆ કરના થા કે દરયાએ રેહમતે ઇલાહી જોશ મંય આયા ઓર ખુદાને એક દેવકો ઇસ ઝાલીમપર મુસલ્લત ફરમાયા, યાને મલકા **આસમાનપરી** જોઝએ **સાહબકરાં** વાલીએ મુલકે કોહકાફ કભી કભી ખબરયત અપને શોહરકી મંગાતી હય. ઉસ વક્ત એક દેવ ખબરયતનામા લેકર તરફ **લશકરે હમઝાકે** કાફસે ઉડા

જાતા થા, સોર આહોઝારી સુનકર ઇનકી તરફ બડા ઓર અસદકો ગીરફતાર દેખા ઓર એક સાહેરકો દરપએ કત્લ પાયા, કયું કે અસદકો યે દેવ પેહછાનના થા, ફોરન ઉસને ગરદન શોઅલા જાદુકી પકડ સબ આઝા ઉસકે તોડ મરોડ લુકમા બનાકર મુંહ મંય ડાલ લીયા ઓર નીગલ ગયા. પેટ મંય જાકર શોઅલાકા દમ નીકલા. કાયદા હય કે સાહેરકે મરનેસે ગુલ હોતા હય. દેવ કે પેટમંય શોરો ગુલ બરપા હુવા. દેવ પેટ પકડકે ચાર તરફ દોડને લગા કે કમબખ્ત યેહ લુકમા કયસા થા, જીસને પેટ મંય જાકર યેહ આફત બરપા કી? આખીર ખુદા ખુદા કરકે વોહ શોર મોકુફ હુવા, અસદને રેહાઇ પાઇ, દેવને આકર સલામ કીયા ઓર હાલત પુછી. અસદને કહા, તુ કોન હય? દેવને કહા, આપકી નાની આસમાનપરીકા ભેજા હુવા પાસ અમીરકે જાતા હું. અસદને કહા, મેરીભી તસલીમ નાના જાનસે કેહ દેના, ઓર સબ સરદારૂં-કો ભી સલામ કેહના, ઓર જો હાલ કે અબ તક ગુઝરા થા વોહ સબ બ્યાન કરકે કહા અમીરસે અરઝ કર દેના, ઓર તુને બોહત બુરા કીયા, જો ઇસ સાહેરકો મારડાલા. હમ લોગ અગર ચાહેં તો સારે આલમ કો દેવું સે ખીલવા દેં ઓર હીલાક કરા દેં, લેકીન હીંમતે મરદાને રોઝગારસે બઇદ હય કે જો ઇનસાનકો દેવુંસે લડાએં, કીસ લીએ કે જો ફેલ જીન કરતે હુંય ઉસ્સે ઇનસાન બરી હય, ફીર જીનુંસે મદદ હંગામે જંગ લેના નામરદી હય, અગર મેરી હયાત ખુદાકો રખના હોતી કોઇ ઓર સુરત ઇસ સાહેરકે મરનેકી નીકલતી. બસ યે કયા કમ હય કે સાહેર સેહેર કરતે હુંય ઓર હમ ઉનકો અઇયારસે હીલાક કરાતે હુંય, સેહરકા મઆવેઝા મક્કારી કર લેતે હુંય. દુસરે જંગ યાની જંગમંય ધોકા દેના ખુદા ઓર રસુલને નહીં મનેઅ ફરમાયા. અબ તુજા લેકીન દો બારા અયસા ન કરના. દેવ સલામ કરકે ઉડકર ચલા ઓર અસદ મલકાકો લેકર એક સેહરામંય આયા. તીનું કોહમંય છુપકર બયઠે અફરાસીયાબ ઉનકી તલાશમંય હય ઓર મેહરૂખ સેહેર ચશમ ઢુંડને નીકલી હય. સાહેર હર તરફ ફીક્રમંય ઇન તીનુંકે ફીરતે હુંય, ગરઝ ઉનકો તો ઇસ હાલમંય રખીએ, અબ ઝીક્ર ખુવાજા ઉમરૂ ઓર ચારૂં અઇયારૂંકા સુનીએ.

દાખીલ હોના ખીઝરે દશને તરરારા. રેહરૂએ બાદયા મક્કારી સાલીક મસાલીક જાદાએ અઇયારી ખ્વાજા ઉમરૂ બીન ઉમઇયા ઝમારીકા તીલસ્સમમંય મએ ચારૂ અઇયારાને નામદારકે બરાહે સુખતલીફ ઓર કત્લ કરના સાહેરૂંકો, ઓર પોંહચના પાસ અસદ ઓર મેહજબીનકે ઓર મુલાકાત હોના મેહરૂખ સેહેર ચશમસે.

મોઅલ્લફ.

વોહ દારૂ પીલા સાકીએ મએ પરસ્ત—કે જો એકહી જામ મંય કરદે મસ્ત,
બહાના ન કર બાદા ખુવારૂંસે તુ—હવાલે કર અબ સાગરે મુશકબુ.
તેરે ફયઝસે હું મંય જાદુ કલામ—કુસું સાઝ મશહુર હો મેરા નામ;

સીખા મુજકો સાકી વોહ અઇયારીયાં—કરૂં જાકે વાઇઝસે મક્કારીયાં.
ઝરા જાહ પ્રીર મયકદે કો ચલો—કે ગહે તીલસ્માત દરયાફત હો
બ બઝમે સુખન તુતીએ ખુશ નવા—બદી ઝમઝમાં શુદ તરાનુમ સરા

સુખન સાઝે મઆની વ દીલફરેબ જાદુ બયાની નસખીર તીલસમે ઝમીર નયરંગે તહબીર મોજીઝનુમા ઇસ તરફ ફરમાતે હંય કે, જબ અઇયારે બેનઝીર વાલા તદબીર હુનર પરવર ખ્વાજા ઉમરૂ ઔર ચારૂં અઇયાર નામવર કે જીનકે નામ પેહલે બ્યાન હુવે અલગ. અલગ તીલસ્સમકી જાનીબ ચલે જાતે થે બરાહે મુખતલીફ સેહરાહે કોહકો તય કરકે સરહદે તીલસ્સમમંય આએ લેકીન એક દુસરેકા હાલ જોયાં રહા. સાહેરૂંકી સુરત બનાકે ચાર તરફ તીલસ્સમમંય ફીરના શુરૂ કીયા, કહીં સેહરાએ સર સબઝ દેખા કીસીં તરફ દરયાએ ઝખ્ખાર મોજઝન પાયા. પહાડકી ડાંગપર તીલસ્સમકે નએ નએ સવાંગ હર તરફ બંગતે સાહેરૂંકે બને. ચોકીયાં જાદુગરૂંકી હુકમે અફ્રશ સીયાબસે બયઠીં સાહેર સેહેર કરતે આગ ઔર પથ્થર બરસ્તે અલગરઝ અઇયાર અલાયદા અલાયદા સબ કયફીયત દેખતે ચલે જાતે હંય કે એક મુકામપર જો ઉમરૂ આકર પોહચ્યા. સેહરાએ અજીબ વહાં દેખા કે બદલે ઘાસકે કેસુ તક સુક-કેશ ઉગા હય. જંગલ સારા ચાંદીકા હય. ઉમરૂને અપને દીલસે કહા યેહ સારા જંગલ મુમકીન હોતા તો મંય ઝંબીલ મંય રખ લેતા. હાય કયા કરૂં કુછ બસ નહીં કયું કર ઇસે ઉઠાઉં ઇસી ફીકરમંય નસબ્વર કીસકે જહાં તક હો સકે ઘાસ યહાંકી કાટ લું, બસ એક હંસીયા ઝંબીલસે નીકાલ કર ઘાસ કાટને લગા મગર હરતરફ ફીર ફીરકે દેખતા જાતા થા કે અયસા ન હો કોઇ આ જાએ, ઔર જલદી જલદી કાટે જાતા થા. કુછ થોડી ઘાસ કાટીથી કે યકાયક સદા આઈ બાશ અય ચોર મકકાર મંય તેરી તલાશમંય થા. અબ કહાં જાયગા ? ઉમરૂને યેહ આવાઝ સુનકર ગરદન ઉઠાઇ, ઔર કહા અફસોસ કયા તકદીર બુરી હય. નાચાર ઉઠકર જો નીગાહ કી તો સામનેસે એક સાહેરકો આતે દેખા કે સારા બદન ઉસકા ચાંદીકા હય. બાલ સરકે મુકેશકે હંય, અસબાબ સેહેર કરનેકા લીએ કાલે સાંપસે સર લપેટે લલકારતા હય. ઉમરૂ ઉસે દેખકર ભાગા, ઉસને સેહેર પડકર દસ્તક દી. પાઉં ઉમરૂકે ઝમીન પર ચીમટ ગએ, આગે ન જા સકા. વોહ સાહેર તલવાર ખીંચકર કરીબ આયા ઔર કહા, તેરાહી નામ ઉમરૂ હય? અફ્રરા સીયાબકો ફીક્ર તેરી બોહત હય. મંયને તેરી ગીરફતારીકો બઝોર સેહેર યેહ જંગલ ચાંદીકા બનાયા હય. આખીર તુઝે પાયા, અબ શેહનશાહકે પાસ સર તેરા કાટ કર લે જાઉંગા, ઇનઆમ પાઉંગા. ઉમરૂને કહા મંય ઉમરૂ નહીંહું, ઘસીયારાહ હું, મુસીબતકા મારા હું. ઉસને કહા તુ મુજસે મકકારી કરતા હય. અફ્રરા સીયાબ પેહલેહી ખબર તેરી મુઝે દે ચુકા હય. યે બાતેં હોતી થી કે ઔર જો અઇયાર અલગ હંય ઉનમંયસે મેહેત્તર કીરાં ને એક બુલંદીપરસે યે માજરા સાફ દેખા ઔર એક અઇયારી સોચકર રવાના હુવા. યહાં યેહ સાહેરકે

ઇસકા નામ **મકરંસ** જાદુ હય. ઉમરૂકો કત્લ કીયા ચાહતા થા કે એક સીમ્તસે સદા આઇ, ભાઈ ઝરા ઠેહેરના. **મકરંસને** જો દેખા એક સાહેર જીસકે ગલેમંય સાપ લીપટે હુંય તુરસુલ ભી હુંય મુંદરે કાંનમંય પેહને હુંય પુકારતા ચલા આતા હય. **મકરંસ** ઠેહેર ગયા. વો સાહેર કરીબ આયા ઓર કહા ઇસ ચોરસે જબ તક માલ મેરા ન કુબુલ કરા લીજીએ ઉસ વક્ત તક કત્લ ન ફરમાઇએ, યેહ મેરે ઘરસે સારા અસબાબ ઉઠા લાયા હય, ખયર ઓર અસબાબ તો દર કીનાર દેખીએ. યે મોતી અકેલા રેહ ગયા, ઇસકે જોડકા યેહ ચુરા લાયા હય યે કેહકર એક મોતી બરાબર બયઝએ મુર્ગકે નીકાલ કર **મકરંસકો** દીયા, વોહ દેખતેહી ફરેફતા હુવા ઓર કહા, ભાઇ યેહ તુમને નાયાબ ચીઝ પાઇ હય, ઝરા મુઝે દો તો અછ્છી તરહ દેખું. યેહ તુમ કહાંસે લાએ? ઉસ સાહેરને કહા મંય કોહે મરવારીદપર રેહતાહું ઓર વહાં ગોહરે કુદરતસે સામરીકી ઝમીનમંય પયદા હોતે હુંય, યેહ ઉનહી મોતીયુંમંયસે મંય દો છાંટકર રખખે થે, એક યે ચોરા લાયા ઓર દુસરા મેરે પાસ હય. લો દેખો યે કેહકર **મકરંસકો** મોતી દે દીયા, ઉસને લેકર સબ તરહસે દેખા ઓર બડી તારીફ કી. ઉસ સાહેરને કહા ઝરા ઇસકો મુંહકી ભાપ દે લો ફીર ઉસ્કી ચમક ઓર આબોતાબ દેખો. **મકરંસને** ઉસ મોતીકો દહનકે કરીબ લાકર મુંહકી હવા દેના શુરૂ કી. વોહ મોતી શક હોગયા ઓર જયસે ફુલઝડી છુટતી હય ઇસ તરહસે ધુવા ઉસમંયસે નીકલા. **મકરંસકે** દીમાગમંય મુંહ ઓર નાકકી રાહસે જાકર પચચીદા હુવા ઓર વોહ ચક્કર ખાકર ઝમીનપર ગીરા, ઓર બેહોશ હો ગયા. ઉસ સાહેરને કે જો મોતી લેકર આયા થા એક નાઅરા કીયા **મનમ મેહેત્તર કીરાં** શેર મીયાનમ યેહ નાઅરા કરકે એક બગદા મારા કે **મકરંસ** જાદુકા સર ફુટ ગયા. એક હુંગામાએ અઝીમ બરપા હુવા, વો જંગલ ચાંદીકા સબ મીટકર એક બયાબાને હોલ દીખાઇ દેને લગા. ઉમરૂને રેહાઇ પાઈ **કીરાંકો** ગલેસે લગાયા. અઇયારીકી તારીફ કી. **કીરાંને** કહા યેહ સબ હુઝુરહીકી તરબીયતકા અસર હય. અબ ફરમાઇયે કયા ઇરાદા હય? ચલનેકા કસ્દ કીધર હુંય? ઉમરૂને કહા બેટા અલગ અલગ ચલના સલાહ હય. તુમ અપની રાહ લો ઓર ખુદા હાફીજ જાવ **કીરાં** સલામ કરકે રવાના હુવા, ઓર ઉમરૂ એક તરફ ચલા. લેકીન ખબરે મરગ **મકરંસ** જાદુ સેહેર કે તાએરૂને **અફરા સીઆબકો** પોંહુચાઈ, ઉસને ફીલફોર દસ્તક દી, એક પુતલા ફોલાદકા પયદા હુવા. ઉસને કહા યેહ નામા મેરા **મેહતાબ** જાદુકે પાસ બીયાબાને રખશાંમંય લે જા. પુતલા નામા લેકર ચલા ઓર બીયાબાને રખશાંમંય પાસ મેહતાબ જાદુકે આયા, નામા દીયા. ઉસને પડા લીખખા થા કે અય મેહતાબ જાદુ ઉમરૂ ઓર ચાર અઇયાર **મકરંસકો** મારકે તુમ્હારે જંગલકી સરહદમંય આએ હુંય ઉનકો ગીરફતાર કરના ખબરદાર ગાફીલ ન હોના. પુતલા તો નામા દેકર ચલા ગયા, લેકીન **અફરા સીયાબને** **મકરંસકે** ચંદ અઝીઝ સાહેરૂંકો હુકમ દીયા કે જાકર લાશ **મકરંસકી** ઉઠાવ ઓર કાતીલકી ઉસકે તલાશ કરો,

યે લોક ભી રવાના હુવે ઓર બાદ લાશ ઉઠાનેકે ફીક્ર ગીરફ્તારે અઇયારાં કરને લગે મેહતાબ જાદુકો જો પુત્લા નામા દે ગયા હય ઉસને બીના બર એહ-તીયાત એક મકાન વસ્ત સેહરામંય બઝોર સેહેર બનાયા ઓર ઉસે ઝત પરદે ચીલમનુંસે આરાસ્તા કીયા, ફર્શ ખુશનુમા બીછવાયા. પલંગ મુરસ્સે ફર્શપર લગાયા. કોઇ સામાને રાહત અયસા ન થા જો વહાં મોજુદ ન કીયા. ચંદ સાહેર દરવાઝેપર પેહરા દેને બયઠે ઓર એક ચાંદ કાગઝ કાટકર દરવાઝેપર ઉસ મકાનકે લગા દીયા ઓર કુછ અયસા સેહેર પડા કે ચાંદ માહે ફુલકકી તરહ રોશન હુવા. મેહતાબ કમરેમંય મકાનકે બયઠ કર શરાબ નોશી કરને લગા. ફીર ઉસકે ખીયાલ મંય આયા કે અઇયાર શકલ બદલ બદલ કર આતે હુંય, પેહછાને નહીં જાતે હુંય, ઇસસે બેહતર હય કે વોહ તદબીર કરૂં કે જીસ તરહકી સુરત બનકર અઇયાર આએ પેહછાન લીએ જાએં. યેહ મઝમુન સોચકર કુછ કાગઝકી ચીડયાં કતરીં ઓર અયસા સેહેર પડા કે વોહ સબ ઝીંદા હોકર ઉડીં ઓર કમરેકી કાંસપર જા બયઠી. ખાસી-યત ઉન મંય યેહ રખ્ખી કે જબ ઉમરૂ આએ એક ચીડીયા કાંસસે ઉઠકર ઝ-મીન પર ગીરે ઓર પુકાર કર કહે ઉમરૂ આયા ઓર ચીડયાં જલ જાએ ફીર જબ ઓર કોઇ ગેર આએ દુસરી ચીડયાં ગીરે ઓર ઉસકા નામ બતાએ ઓર જલ જાએ ઇસી તરહ અબ જો ગેર શખ્સ આયગા ચીડયાં ઉસકા નામ બતા દેંગી યે સેહેર બ-નાકર મેહતાબ જાદુ બા ઇતમીનાન તમામ બેયઠકર તમાશા દેખને લગા કે ઉમરૂ ઓર કીરાં વગયરા અઇયાર મક્રરંસ જાદુકા તય કરકે ઉસકે સેહરા મંય આએ કે ઉમરૂને દુરસે દેખા કે બીચ જંગલકે એક મકાન બના હય ઓર ચાંદ એક બડાસા નીકલા હુવા હય યેહ માલુમ હોતા હુંય કે આસમાનકા ચાંદ હય બલકે વોહ ભી મુકાબીલ ઉસકે માંદ હય દરવાઝે પર મકાન કે સાહેર બયઠે હુંય, પકવાન પકતા હય, સાહેર ડફલીયાં બજાતે હુંય ભજન સામરીકી તોસીફ મંય ગાતે હુંય ઉમરને યેહ માજરા દેખકર તસવ્વર કીયા યેહ હરામઝાદે બડેસે બયઠે હુંય ઉનકો ચલકર હીલાક કર ઇસ સેહરાકે ઉનકે નાપાક જીસ્મસે પાકકર યે સોચકર એક સાહેરકી સુરત અપની બનાઇ ઓર રવાના હુવા જબ કરીબ ઉસ મકાન કે પોંહચા સાહેરૂં કે ગાનેકી તારીફ કી. ઉનહુંને પુછા તુમ કહાં રેહતે હો ? કયા નામ રખ્તે હો ? ઉમરૂને કહા મુઝે નયનવાઝ જાદુ કેહતે હુંય ઓર કોહે કમલાક કારેહને વાલાહું સાહેરૂંને કહા અચ્છા બયઠો ઓર કુછ ગાના સુનાવ. ઉમરૂ બયઠ ગયા ઓર ઇસ તરહ દીલ કશ એક તાન લગાઇ કે મેહતાબ અંદર કમરેકે બેકરાર હો ગયા ઓર કમરેકે દરવાઝેસે સર નીકાલ કર દેખા. સાહેરૂંસે કહા ઇસ ગાને વાલેકો યહાં લે આવ સાહેર ઉમરૂકો મકાનકે અંદર લાએ, જબ ઉમરૂને કદમ અંદર કમરેકે રખ્ખા એ ચીડીયા કાંસસે ગીરી ઓર પુકારી ઉમરૂ આયા. ઉમરૂને જો સુનાકે ચીડીયાંને નામ તેરા બતા દીયા બસ ફોરન ગલીમ ઓડકર નજરસે ગાયબ હો ગયા. મેહતાબને દેખા કે અબ વોહ ગબ-

ઈયા નહીં હય. સાહેરૂંસે કહા વોહ ગવઈયા ન થા. ઉમરૂ થા ચીડયાંકો બોલતે સુનકર છુપ ગયા. તુમ સબ જાકર બોહત હોશીયારીસે બાહર બયઠો. સાહેર યેહ કયફીયત દેખકર હયરાન હુવે ઓર બાહર આકર બાહમ મશવરા કીયા કે અબ કોઈ શખ્સ આએ ઉસે ગીરફતાર કર લેંગે, ખુલાસા કલામ—યેહ સબ હોશીયારી તમામ બયઠે ઓર ઉમરૂ યહાંકી સબ હકીકત દરયાફત કરકે ઉસ જગેહસે દુર જંગલમંય નીકલ ગયા. ઓર ઝંબીલ અઈયારી બજાઈ અઈયાર જો જાબજા મુનતઝર થે ઉનમંયસે બર્ક ફીરંગી ને ઝંબીલકી સદા સુનકર આપનેકો પાસ ઉમરૂકે પોંહચાયા ઓર કહા—ઉસ્તાદ ખયરીયત તો હય ? ઊસને કહા અય ફરઝંદ, મંય મુનાસીબ જાનતાહું કે તુમ અપની સુરત મેરી શીકલકી તરહ બનાવ ઓર યેહ સામને મકાન બના હય, સાહેરૂંકા મજમા હય ઊસ તરફ જાવ, વોહ લોગ તુમહેં ઉમરૂ સમજ કર ગીરફતાર કરેંગે. કીસ લીએ કે વહાં સેહેરકી ચીડીયાં બોલતી હુંય, ઓર અપને જાનેકા સબ હાલ કહા, ઓર જબ તુમ પકડ લીએ જાવગે સાહેરૂંકો એતમીનાન હો જાયગા કે ઉમરૂકો હમને ગીરફતાર કર લીયા હય, ફીર મંય જાકર અઈયારી કરૂંગા ઓર તુમહેં છુડા લુંગા. બર્કને કહા બોહત ખુબ. ઉસી વકત અપની સુરતકો ઉમરૂકી તરહ બનાયા ઓર સાહેરૂં કી તરફ રવાના હુવા. જબ ઉનકે કરીબ પોંહચા વોહ તો મશવરા કરહી ચુકે થે કે અબ જો આયગા ઉસે ગીરફતાર કરેંગે. બર્કકો ઉમરૂ સમજ કર કયદ કરલીયા ઓર શોરો ગુલ જો ઉસકે કયદ કરનેસે હુવા મેહતાબને કમરે પરસે પુછા, કીસે ગીરફતાર કીયા ? સાહેરૂંને કહા આપ પેહછાનીએ કોન હય ? હમ તો જાનતે હુંય કે ઉમરૂ. હય મેહતાબને કહા યહાં લાવ મંય પેહછાનુ .બર્કકો સામને ઉસકેલે. ગએ જયસેહી બર્કને કદમ અંદર કમરેકે રખ્ખા ચીડયાંગીરકે પુકારી કે બર્ક આયા. ઓર જલ ગઈ, મેહતાબને કહા કયું અઈયાર તેરા નામ બર્ક હય ? ઉસને કહા નહીં, મેરા નામ ઉમરૂ. હય સાહેરને જવાબ દીયા મેરી ચીડયાં જુઠી નહીં હુંય બર્કને કહા મેરા નામ બર્ક હોતા ઓર મંય અપને તઈ ઉમરૂ બતલા કે કયું ગીરફતારે બલા કરતા કયા મંય નહીં જાનતા કે ઉમરૂકે સબ તીલસ્સમ મંય દુશમન હુંય. અચ્છા આપ મુઝે ઉમરૂ નહીં જાનતે ન સહી મેહતાબ દીલ મંય સોચા યેહ ભી સચ કેહતા હય. કોઈ ઈતને બડે મુજરીમ કે નામ સે બરી હોતા હોગા તો વોહ અપને તઈ બચાએગા નકે ગુનેહગાર બતાએગાયે ખીયાલ કરકે કહા અછછા અય ઉમરૂ તુને અપને તઈ છુપાયા કયું નહીં કેહ દીયા હોતા કે મંય બર્ક હું, ઉસને કહા મેરે કેહને સે કયા હોતા. આપ સેહેર સે દરયાફત કર લેતે આપ કો સબ તરહ કી કુદરત હાસીલ હય. મેહતાબને કહા તકરીર તેરી સચ્ચી હય મગર મેરે સેહેરને નામ તેરા ખીલાફ બતાયા શાયદ તેરા નામ અલાવા ઉમરૂ કે બર્ક ભી હો. બર્કને કહા નામ મેરા અસ્લી બર્ક હય ઓર મશહુર ઉમરૂ હય. મહેતાબને કહા. કયું મંય ન કેહતા થા કે સેહેર મેરા ગલત નહીં અબ ઝાહીર હુવા કે તુભી સચ્ચા હય ઓર સેહેર ભી ઠીક હય, મગર એક ઈમતેહાન

ઓર કરલું કે તસવીર ઉમરૂ કી મેરે પાસ શેહેનશાહને ભેજી હય ઉસસે તેરી તસવીર મીલાલું યે કેહકર સંદુકચે સે તસવીર નીકાલ કર મુતાબીક કી સરેમુ ઉમરૂ કી સુરત મંય ઓર ઇસ કયદી કી શીકલ મંય ફર્ક ન પાયા. યકીન કામીલ હુવા કે યેહ ઉમરૂ હય બોહત ખુશ હોકર એક તરફ બંધવા દીયા લેકીન અબ હાલ ઉમરૂ કા સુનીએ કે જબ બર્ક ગીરફતાર હો ચુકા ઓર ઉનહુંને દુરસે દેખા બસ અપની સુરત એક હસીના જમીલા કી બનાઇ. જીસ્કે જમાલ જહાંઆરા કો દેખકર ફરતે હીજાબ ઓર નીદામત સે બદરે કામીલ ભી ઘટકર હીલાલ હો જાય સરાસર શોઅલએ નુરે કુદરતે ખુદા કા ઝુહુર હુરેપરી કેહના ખીતાબ અયસા કીસી હુરેપરીને દેખા ન સુના શોખી વ કરીશમા નાઝોઅદા હર એક અપને અપને મોકે પર ખુશનુમા પેશાની તેરવી રાત કા ચાંદથી બલકે ચાંદકી ભી રોશની ઉસકે આગે માંદથી લબે બાલે દુરજે યાકુત રૂખસાર અઇનએ સીકંદરી વનદા સીલકે ગોહર. શેઅર—તેરે દનદાને લબને કર દીયા બેકદ્ર આલમ મંય—ગુહર કો લાલ કો યાકુત કો હીરે કો મુરજાં કો—અલ ગરઝ અપની સુરતકો હુસ્નો જમાલ સે આરાસ્તા વ પયરાસ્તા કીયા ઓર લેબાસ સુર્ખ શાદીકા અપને કદે ઝેબા પર મુઝઇન ઓર આરાસ્તા કીયા કંગના કલાઇ પર બાધા ઓર પયરાહન કો ચાક કીયા. ઝુલફે મુશકે ફામ કો રૂખ પર બખેર કર ઘુંઘી બનાયા, યે માલુમ હોતા થા કે માહે તાબાં અબરે સીયાહ મંય આ ગયા હય ઇસ સુરત સે ઝાર ઝાર અબરે નવ બહાર કે રોતા હુવા ઉમરૂ રવાના હુવા ઓર જહાં મેહતાબ જાદુ કમરે મંય બેયઠા જંગલ કી કયફીયત દેખ રહા થા ઉસકે સામને ઝાડીયુંમંય બેઠ કર રોના શુરૂ કીયા ઓર શોર ફરયાદ બુલંદ કરકે શીકવા ફલકે બે પીર ઓર મઝમ મતે દુન્યાએ ફાની કરને લગા. નઝમ.

હાં દીલાકર નઝર બદીદએ ગોર—દેખો દુન્યાએ બે સબાતકા તોર
ભુલ મત દેખ દેખ આરાયશ—નહીં દુન્યા મુકામ આશાયશ.
કોઇ બઝમે તરબ કા બાની હય—કહીં માતમ હય નોહ ખુવાની હય.
કહીં ચોથી હય ઓર માલા હય—કહીં અફઝાલે હક તાઆલા હય.
હય કહીં શાદી વ જીના બંદાં—ઓર કહીં શોર મરગે ફર ઝંદા.
હય યેહ દુન્યાએ દુંકા સર રીશતા—નોશ ઉસકા હય નેશ આગશતા.

કયું અય ચર્ખે કજ મદાર વાએ ગરદું ના હીંજાર કયા મંયને તેરી ખતા કી થી કે જીસકે પાદાશ મંય તુને યેહ સઝાદી અફસોસ સદ હઝાર અફસોસ. શેએર—જો ગુલ ન ખીલને પાએ થે ફુલ ઉનકે હો ગએ—મસનદસે દુલા ઉઠને સે તકયે મંય સોગએ—ઇસ તરહ પર તડપકર ઓર બલબલાકર ઉમરૂ રોયા કે દીલેસંગ આબ હો ગયા ઓર શોર મુસીબતા કાનમંય મેહતાબ જાદુ કે પોહચા. ઉસને ઝાડી કી તરફ બ ગોર દેખા એક દુલહન શબ અવ્વલકે કે માહ તાબીંદા ફુલકે હુસ્ન હય. બોફો રંજો મોહન મંય મુબતીલા પાયા લેબાસ સારે જીસ્મકા તાર તાર હય, ગમ સે સીનાફીગાર હય,

સરકે બાલ પરેશાન હંય, તનહાઈએ આલમ મંય, અપને હાલે બહીર ગીરયાં વ નાલાં હય. **મેહતાબ** ઉસે દેખ દરપએ હકીકત હુવા ઓર સાહેરૂં કો હુકમ દીયા ઈસ ઓરત કો બ દીલદારી તમામ બુલાલાવ સાહેર હુકમ સુનકર ચલે. જબ કરીબ પોહચે વોહ નાઝુક અંદામ સાહેરૂં કો દેખકર ગીરતી પડતી ઓર તરફ ચલ્રી હરચંદ ઉનહુંને ખુશામદ સે કહા કે હમારે માલીક તુમહેં બુલાતે હંય મગર ઉસને કુછ જવાબ ન દીયા સાહે-રૂને આકર **મેહતાબ** સે ઉસકી હકીકત કહીં યેહ ઉસ રશકે .ખુરશીદ .ખાવરી કો દેખકર બે.કરાર હુવા થા .ખુદ ઉઠકર ચલા ઓર ઝાડી કે પાસ જબ આયા ફીર વોહ ગુલફામ હયરાંપરેશાં ભાગી ઈસને બડકર હાથ પકડ લીયા ઓર ઉસકે રૂએ ઝેબા સરાપાએ ખુશ અદા કો બ નઝરે ગે.ર દેખા શોઆએ તનવીરે હુસ્ન કી ચમકસે નઝર .ખીરા હુઈ દેખતે હી દસ્તો પાકી કુવ્વત જાતી રહી અન કરીબ થા કે ગશ આજાએ લેકીન અપને તઇં સંભાલા ઓર કહા અય ગયરતે બુતાને આઝરી વાસ્તા ખુંદાવંદે **સામરી** વ **જમશેદ** કા અપને હાલ પુરમલાલ સે મુઝે આગાહ કર કે તુ કીસ કુલઝમે હુસ્ન કી ગોહર ઈસ તરહ કયુ ઝારો નીઝાર હય કયા તુઝે આઝાર હય ? ઉસ ઝોહરા જબીંને યે કલામ સુનકર એક આહ સર્દ દીલે પુર દરદ સે ભરી ઓર ઇસ તરહ પુટકર રોઇ કે **મેહતાબ** જાદુ કા દીલ ભર આયા ઓર મીનનતેં કરને લગા. ઉસ વક્ત ઉસ આ-.કીલાને કહા કે મંય કયા અપના હાલે ઝાર બતાઉં ઓર કીસ કીસ રંજકા ઇઝહાર કરૂં જીસકે હમ તાલેબે દીદાર હંય ઉનકી સુરતે ઝેબા મુલકે અદમ મંય જાકર દેખેગેં હાએ વોહ મુઝે છોડકર પયવંદે .ખાક હુવે. બડે હસરતો અરમાન ભરે હીલાક હુવે મંય ઉનહેંય અછચ્છી તરહ જી ભરકે દેખ ભી ન પાઈ કે વોહ દુન્યા સે ચલબસે—**બયત—** ઉનકો રોતી હું જોથે અપને હંસાને વાલે—ગોર મંય સોતે હંય પેહલુ કે સુલાને વાલે—યકીન હય કે હમારી કબ્ર પર પસે મુરદન નરગીસ ઉગેગી, પતા કુશતએ ઇનતે-ઝારકા બતાએગી.

ગઝલ.

પડુ ગઝલ વો માની ખેઝ જીસકે સુનનેસે—રહે ન એક ગરીબાન મંય કીસીકે તાર
હમારી કબ્ર પે કેહતીથી કલ યે બુલબુલેઝાર—ઉઠો ઉઠો કે ફીર આઈ ચમનમંય ફસલે બહાર
બકોલે શાએરે શીંરીં કલામ સુન એક નકલ—હુવા જો શેહરે .ખમોશા કી સીમ્ત મેરા ગુઝાર
ઠેહેર ઠેહેર કે હર એક આશનાકી તુરબત પર—જો દેખતાહું તો એક સીમ્ત કો હયનરગીસે ઝાર
સવાલ ઉસ્સે કીયા મંયને અયગુલે નરગીસ—તુ સરનગું હય ભલા કીસ લીએ બતા કેમઝાર
તબ ઉસને દો મુતબસ્સમ જવાબ મુજકો દીયા—અઝીઝ મુજકો તુ નરગીઅ નજાનીઓ ઝીનહાર
કે કામ હય ગુલે નરગીસકાનર્ગ સીસ્તાં મંય—સો ઉસકા ગોરે ગરીબાં મંય કીસ લીયે હો ગુઝાર
મંય ઉસકી આંખે હું જીસ શખસકા યે મરકદ હય—કે ઝેરે ખાક ભી અબતક હય હસંરતે દીદાર

અય અઝીઝ મંય એક સાહેર જલીલુલ કદ્રકી દુખ્તર હું કે નામ ઉસકા **અજીબ જાદુ** થા. હમેશા સે પેશા તીજારતકા કરતા, થા. મંય અપને ચચાકે લડકેપર આશીક હુઈ કે નામ ઉસકા **માહેસીમા** જાદુ થા. અભી સબઝા ભી રૂખસાર પરન આગાઝ હુવા

થા એન શબાબો જવાનીકે દીન થે, વોહ મરનેવાલે બોહત કમસીન થે, જબ મેરે બાપને માજરાએ મોહબ્બત મેરી નીસબત ઉસકે સુના મુઝે ઉસકે સાથ મનસુબ કર કે શાદીકી ફીક્ર કી. ખુલાસા કલામ; જીસદીન મેરી બરાત થી ઉસ રોઝ એક જંગી કે મુજપર કે એક મુદ્દતસે ફરેફતા થા ઓર મંય ઉસકે કબઝેમંય ન આતીથી મેરી શાદીકી ખબર સુનકર રાતકો મએ દસ બીસ આદમીયુંકે આકુદા મેરે શોહરકો કે હીનોઝ ઉસને શરબતે વસ્લ ન પીયા થા કે ઝાયકા તલખીએ મૌતકા ચખા દીયા ઓર મેરે વાલીદને ઓર ચચા સબકો કત્લ કીયા. મંય ઉસી હંગામાએ અફ્ત ઝદાસે ભાગકર સેહરામંય આઇ. યે કહાની મેરી અબ કુછ અરસેમંય ઇસ જહાને ફાનીસે તંગ આકર અપની જાન મેહમાનકો અજલકે હવાલે કરૂંગી. **મેહતાબ** જાદુ યે કીસ્સા સુનકર રોને લગા ઓર અપની ઝબાનકો બેહરે તસકીન ઉસ ગુન ચા દહાં કે બોલા કે અય માશુકે સરાપાનાઝ જો મર ગએ ઉનકા ગમ કીયા **શેઅર**—કીસી કી મર્ગ પર અય દીલ ન કીજે. ચશમ તર હરગીઝ–બોહતસા રોઇએ ઉનપર જો ઇસિ જીને પે મરતે હંય–અબ તુઝે લાઝીમ હય કે મેરે કલબએ એડુ ઝાંકો અપને કદમ મસરરત લુઝુમસે ચલકર આબાદ કરો ઓર ઉમેં અઝીઝ મુજ અયસે અશીક જાંબાઝ કે શાદ કરો–**બયત**–વગર નાતુ રૂક રૂક કે મર જાયગી–ઇસી તરહ જીકે ગુઝર જાયગી—મંય ભી મુસાહેબે **અફ્રા સીયાબ** હું ઓર માલીકે તીલસ્સ હું. ઓર તમામ ઉમ્ર તેરી ગુલામી કરૂંગા ઓર અચ્છી તરહ રખુંગા.–**શેઅર**– યેહ હુસ્નો જવાની ઓર ઉસપર યેહ ગમ—સીતમ હય સીતમ હય સીતમ હય સીતમ–ઉસ નાઝુક બદનને યેહ બાતેં સુનકર કહા, મંય શોરીદા બખ્ત કીસકે યહાં રેહનેકે કાબીલ હું? **મેહતાબ** જાદુને બોહત કસમેં દી પાઉં પર સર રખ્ખા મીન્નતેં કીતો ઉસ સરાપા નાઝને કહા ભલા સાહેબ તુમહારા નામ કયા હય? કયા પેશા કરતે હો? ઉસને કહા **મેહતાબ** જાદુ મુઝે કેહતે હંય. યહાંસે સરહદે કોહ **લાજોર્દ** તક કે સાહેર મેરી એતાઅત કરતે હંય ઉસ કમર પયકરને જબ નામ ઉસકા સુના કાનુપર હાથ રખ્ખે કહા મંય સાહેરકે નામસે ડરતી હું. કારખાના સેહેરકા દેખકર મેરે દમ પર બનતી હય. સાહેર હઝાર હઝાર બરસકી ઉમ્ર રખ્તે હંય, જબ ચાહતે હંય ફોરન ઓરત બન જાતે હંય, જબ જી ચાહતા હય મર્દ બન જાતે હંય. **મેહતાબ**ને યેહ કલામ સુનકર દીલસે કહા તુને નાહક અપને તઇ સાહેર ઇઝહાર કીયા. અબ મતલબ સારા ફોત હુવા. કહા અય દીલદાર મંય તેરે નીસાર કભી તેરે રૂબરૂ સેહેર ન કરૂંગા ઓર મંય અભી કમસીન હું, તીનસો પચીસ બરસકા સીન રખ્તા હું. ઉસ ગારતગરે ઇમાનને કહા કસમ ખાવ કે કભી મંય સેહેર ન કરૂંગા. **મેહતાબ**ને કસમ **જમશેદ** કી ખાઇ કે કભી ઇસ અહદસે ન ફીરૂંગા ઉસ વક્ત યેહ મેહબુબા **મેહતાબ**કે સાથ હુઇ ઓર વો ઇસકો લીએ હુવે ઉસી મકાનમંય આયા જયસેહી ઉસ ગુલફામને અંદર કમરે કે કદમ રખ્ખા કાનસસે એક ચીડયાં ઉડી ઓર ઝમીનપર ગીરી ઓર પુકારી **ઉમરૂ**

આયા, ઓર જલ ગઇ—મેહતાબને અપને દીલમંય ખીયાલ કીયા મંય ઉમરૂકો એક બાર .કયદ કર ચુકા હું, તસવીર મીલાઇ વોહ ભી મુતાબીક પાઇ ફીર અબ યે ચીડયાં જુઠી હય. ઉધર તો ઉસને યેહ .ખીયાલ કીયા ઉધર ઉસ માશુકાને કહા ઇસી બાતુંસે મંય ન આતીથી, લો અબ જાતીહું. સેહેરકે સબબ મેરી જાન જાયગી. મેહતાબ તો ફરેફતા હો રહાથા કહા અય જાને મન યહાં અઇયાર આતે હંય. મંયને અપની હીફાઝત કો યે ચીડયાં તઇયાર કી હંય કે મુઝે ખબર દેતી હંય ઉસને કહા મંય બાઝ આઇ યે ચીડયા મુઝી કો અઇયાર બનાતી હંય. અબ તુમ મુઝસે પરહેઝ કરો મંય અઈયાર હું, અયસા નહો તુમહેં મારડાલું. યેહ કેહકર ઉઠ કે ચલી. મેહતાબ ઉઠકર લેપટ ગયાં ઓર .ખુશામદ કરકે ફીર અંદર કમરેકે લાયા એક ચીડયાં ગીરી ઓર પુકારી કે ઉમરૂ આયા, ઓર જલ ગઈ. ઇસ નાઝનીને કહા અય મેહતાબ અબ કોન શખ્સ ગેર આયા જો ઇસ ચીડયાને તુઝે આગાહ કીયા મેહતાબ ને કહા માલુમ હોતા હય સેહેરમંય કુછ ફર્ક પડ ગયા—ઓર દુસરે યેહ કે તુમ ડરતી ભી હો. મંય ઇસ સેહેરકો મીટાએ દેતાહું કેહકર કુછ અફસું પડકર દસ્તક દી કે સબ ચીડયાં ઝમીનપર ગીરકર જલ ગઈ. કહા લો અબ બે.ખોફ હોકર બયઠો ઉમરૂ મસનદે ઝરપર બયઠા. સામને બર્કે ફીરંગી બંધા હય કે આંખસે આંખ મીલી બર્કને પેહછાના કે યેહ ઓરત નહીં હય ઉસ્તાદ હય. લેકીન યહાં મેહતાબને ઉમરૂ કે લીએ ખાના મંગાયા ઓર કહા અય નાઝુક બદન તુમ ભુખી હો ખાના ખા લો બાદ ઉસકે ફીર હમ તુમ દાદે અયશ દેં ઓર આરામ કરેં, ઉસ ગુંચા દહનને કહા મંયને કઇ દીનસે શરાબ નહીં પી, હવાસ મેરે દુરસ્ત નહીં હંય, અબ ન મુઝે ભુક હય, ન પીયાસ હય, શરાબકી તલાશ હય. અપના યે તકલ્લુફ દાવત મોકુફ રખખો ઓર એક જામશરાબ મુઝે દો.—કીત્અ—ન મુઝે તખ્ત છતર અફસર દે—ન મુઝે દોલતે સીકંદર દે—જામે જમ રખ દે તાકે કસરા પર—મેરા ચુલ્લુ શરાબસે ભરદે—મેહતાબને ઉસી વ.કત કશતી શરાબકી સામને લાકર રખખી. કે લો જીસકદર જી ચાહે પીયો. ઉસ ગુલ અંદામને જામે મએ અરગવાની લબરેઝ કરકે ઉસે દીયા. મેહતાબને કહા તુમને બડે અરસેસે નહીં પી, પેહલે તુમ પીયો. ઉસને કહા મંયભી પીતીહું, તુમ લોતો સહી. યે બાતેં હુઇથી કે વહાં અફરા સીયાબકો .ખીયાલ હુવા મેહતાબ કો મંયને લીખખાથા ઉસકા કુછ જવાબ ન આયા કયા સબબ હય ? લાવ કીતાબે સામરી વ જમશેદ દેખકર દરયાફત કરૂં, પસ કીતાબ ઉસને દેખી ઉસસે ઝાહીર હુવા કે ઉમરૂ ઓરત બના હુવા પાસ મેહતાબકે બયઠા હય ઉસે કત્લ કીયા ચાહતા હય યેહ દેખ ઉસને કુછ સેહેર પડા, એક પુત્લા ઝમીનસે નીકલા. ઉસને કહા જલદ જાકર મેહતાબસે કેહ દે કે યેહ ઓરત જો તેરે પાસ બયઠી હય ઉમરૂ હય ઓર જો બંધા હય બર્ક અઇયાર હય. દોનુંકો પકડકે મેરે પાસ લાએ પુત્લા યેહ હુકમ સુન કર ચલા યહાં ઉમરૂ મેહતાબકી આંખ બચાકર થોડાસા સુફુફ બેહોશી મુંહ મંય

રખ લીયાથા, ઓર જામે શરાબમેંય ભી બેહોશી મીલાઈ ઓર ઉસે દીયા. અભી **મેહતાબ**ને જામ ન પીયા થા કે ઝમીન થરથરાઇ. **ઉમરૂ** સમજ ગયા કે કુછ ન કુછ આફત આઇ ઇસ અરસેમંય પુત્લા ઝમીનસે ફરસ્તાદાએ **અફ્રાસીયાબ** નીકલા. **ઉમરૂ** ઉસે દેખકર **મેહતાબ**સે ઉઇ કેહકર લેપટ ગયા. ઉસને કહા ડરો નહીં મગર **ઉમરૂ** ને રૂખસાર પર રૂખસાર રખકર મુંહસે સુપુર્દે બેહોશી જો ફુંકા ઉસકી નાકમંય વોહ ગયા ઓર છીંક આઇ. **મેહતાબ** બેહોશ હુવા. ઇધર પુત્લેને પુકારકર કહા અય **મેહતાબ** યેહ **ઉમરૂ** હય, હુકમે શેહેનશાહ હય કે ઇસે ગીરફતાર કરલે. હરચંદ પુત્લા પુકારા કીયા મગર **મેહતાબ** બેહોશ હો ચુકા થા. સુનતા કોન, નાચાર પુત્લા બડહાકે મંય **મેહતાબ**કે કરીબ જાકર હુકમે શેહનશાહ અદા કરૂં, **ઉમરૂ**ને પુત્લેકો આતે દેખકર **જાલ ઇલયાસી** ઉસપર મારા કે પુત્લા **જાલ**મંય ફંસા. **ઉમરૂ**ને **જાલ**સે એક જગેહ પુત્લેકો બાંધ દીયા ઓર બર્કકો ખોલ દીયા ઓર **મેહતાબ**કો માર ડાલા. આવાઝ વારેદે ગીર આને લગી, ગુલ હંગામા ઓર શોર બુલંદ હુવા, તારીકી હો ગઇ. મુલાઝમ **મેહતાબ**કે જો ચંદ સાહેર બાહર બયઠેથે વોહ દોડે ઓર ઇસ અંધેરેમંય જીસને કદમ કમરે મંય–રખ્ખા. **ઉમરૂ** ઓર **બર્ક**ને નીમચે મારે કે ગરદન કટ ગઇ ઓર ઝીયાદા શોઅલે ઉઠને લગે, બોહત સાહેર મારે ગએ. જો દો એક બચે વોહ મારે ડરકે બાહર હી બાહર ભાગ ગએ કે નહીં માલુમ અંદર કયા આફત હય. અલગરઝ બાદ કુછ દેરકે વોહ આફત દફે હુઇ, **ઉમરૂ**ને પુત્લેકો **જાલ**સે નીકાલ કર છોડ દીયા. ઓર કહા જાકર ઉસ મસખરે **અફ્રા સીયાબ**સે કેહ દેના કે માબદો લત અંકરીબ કીયા ચાહતે હંય? પુત્લા યેહ સુનકર **જાલ**સે છુટતેહી ભાગા, ઓર **ઉમરૂ**ને જો કુછ **મેહતાબ**કા માલો અસબાબ થા લુટકર **ઝંબીલ**મંય રખ લીયા. **બર્ક**કો લેકર સેહરા મંય આયા, **બર્ક**ને કહા ઉગતાદ ફરમાઇએ કયા કસ્દ હય? કહા બેટા અપની અપની રાહ લો, અલગ અલગ ચલો, વકત પુરાના હય. **બર્ક** સલામ કરકે એક સીમ્ત રવાના હુવા. ઓર **ઉમરૂ** એક તરફકો ચલા, લેકીન પુત્લેને જાકર ખબરે **મુર્ગ મેહતાબ જાદુ અફ્રાસીયાબ**સે જાકર કહી ઓર અપના હાલ ગીરફતાર હોના જો કુછ ગુઝરા થા, બ્યાન કીયા. **અફ્રાસીયાબ** યેહ હાલ સુનકર ગયઝો ગઝબમંય તારી હુવા ઓર ખુદ કસ્દ કીયા કે જાકર **ઉમરૂ**કો પકડ લાઉં. એહલે દરબારને અરઝ કીયા કે અય સાહેરાને શાતીર **હમઝા**કો ગીરફતાર કરને જાના હુઝુરકો મુનાસીબ નહીં હય. બોહત બંદગાને હુઝુર અયસે હંય કે **હમઝાતક**કી ગીરફતારીકો કાફી હંય તો એક અઇયાર ઉસકી કયા હકીકત હય? આપ તીલસ્સમમંય કીસી મુલાઝીમકો અપના એક સેહેર અયસા તાલીમ ફરમાકર–ગીરફતારી **ઉમરૂ** રવાના ફરમાઇએ કે અઇયાર જીસ રંગમંય હોં પેહછાન લીએ જાએં ઓર ગીરફતાર કરકે હાઝીરે હુઝુર કરે. **અફ્રાસીયાબ** અરઝ ઉનકી સુનકર સમઝા સચ કેહતે હંય ઓર નીગાહે બગોર એક બાગકી તરફ દેખાયો બાગ. ઉસકી આતીશે નીગાહ સે જલને લગા ઓર

ખુદભી શોઅલા બનકર ઉસ આગકે અંદર ગાયબ હુવા. બાદ લેહમે કે જો નીકલા તો દેખા એક તખ્તી જવાહીરકી હાથમંય થી ઓર ઉસ તખ્તીપર એક તસવીર ઝને હસીના કી ખીંચીથી. **અફ્રાસીયાબને** દસ્તક દી, ઝમીન શક હુઇ, ઓર એક સાહેર નીકલા નીહાયત હયબત નાક થા ઉસને વોહ તખ્તી ઉસ સાહેરકો દેકર હુકમ દીયા કે અય **આઝર જાદુ** જલદ રવાના હો. **ઉમરૂ** અઇયાર **મેહતાબ**કો કત્લ કરકે અભી ઇસી જંગલમંય હય, ઉસે તલાશ કરકે ગીરફતાર કરલા ઓર ઉસકે પેહછાનનેકો યે તસવીર દી જાતી હય. જો શખ્સ તુઝે રાહમંય મીલે પેહલે ઇસ તસવીરકો દેખલેના, યેહ તસવીર ગોકે ઓરતકી હય મગર જો અઇયાર શીકલ બદલકર આયગા ઓર ઉસકી જો સુરત અસલી હોગી દીખાઈ દેગી. ઓર અગર વોહ અઇયાર ન હોગા તો યે તસવીર દીખાઇદેગી ઓર અગર વોહ અઇયાર ન હોગા તો યે તસવીર હય જેસીકી જેસી રહેગી. **આઝર જાદુ** વોહ તખ્તી તસવીરકી લેકર રવાના હુવા ઓર **મેહતાબ**કે જંગલમંય પોંહચકર ચાર તરફ **ઉમરૂ**કો ઢુંડને લગા, લેકીન **ઉમરૂ**ભી ઉસ જંગલ મંય એક મુકામપર બયઠા દીલસે કેહ રહા થા કે અય **ઉમરૂ** દેખીયે અંજામ કાર યહાં આનેકા કયા હોતા હય? લાખું સાહેર મોજુદ હુંય, કહાંતક કત્લ હો સકેંગે? મુકદંદમા તીલસ્સમ હય—નહીં માલુમ લોહે તીલસ્સમ કહાં હય .ખુદા જાને **અસદ** પર કયા ગુઝરી? કીધર ગયા હય? ઝીંદા હય યા મર ગયા. ઇસ સોચમંય **ઉમરૂ** બયઠાથા કે એક સાહેર હર તરફ દેખતા, જયસે કીસીકો ઢુંઢ રહા હય. **ઉમરૂને** દીલસે ખીયાલ કીયા. ઇસ હરામઝાદેકોભી મારના ચાહીએ, જો સાહેર કમ હુવા વોહી સહી, યે સોચકર એક સાહેરકી સુરત બનાકર ચલા ઓર **આઝર** જાદુકો પુકારા કે ભાઈ ઝરા ઠેહેરના, **આઝર** જાદુને દેખા કે એક જાદુગર મોહીબ શકલકે જીસકે કાન આંખ નાકસે શોઅલે આગકે નીકલતે હુંય ચલા આતા હય. **આઝર** જાદુ ખુદ કરીબ ઉસકે ગયા, ઓર પુછા તુમ કોન હો? **ઉમરૂને** કહા અપના નામ બતાઇએ. **આઝરને** નામ અપના બતા દીયા. ઓર કહા, **ઉમરૂ**કો ઢુંઢને આયા હું. **ઉમરૂને** કહા મંયભી ઇસી ફીક્રમંય હું, **મેહતાબ** જાદુકા અઝીઝ હું, જબસે ખબર ઉસકે મરનેકી સુની હય તલાસ **ઉમરૂ**કી કરતા હું. **આઝર** જાદુને કહા ચલો હમ તુમ ચલકર ઢુંડે **ઉમરૂ** ઉસકે સાથ હુવા. ઓર ઇસ ફીક્રમંય થા કે કાબુ પાઉં તો કત્લ કરૂં, લેકીન **આઝર જાદુ** કો યેહ ખેયાલ આયા કે જો રાહમંય મીલે પેહલે તસવીર દેખ લેના. યેહ સોચકર ઉસને તસવીરકો દેખા, તસવીરને સુરત અસલી **ઉમરૂ**કી પયદાકી થી કે તુમડી, સાસર, મેરસી આંખે, ખુબાનીસે કાન, કલચેકી તરહ ગાલ તાગાસી, ગરદન, રસ્સીકી તરહ હાથ પાઉં નમેકા, જીસ્કા જીસમ છ ગઝકા ઉપરકા તીન ગઝકા યેહ હુલીયા મુબારક દેખકર **આઝર જાદુ** ગભરાયા ઓર સમઝા કોઇ અઇયાર હય કે મકકારી? સુરત ઉસને જાદુગર કી બનાઇ, વરના અસલ સુરત ઉસકી અયસી હય જયસી ઇસ તસવીરને સુરત બદલી હય. બસ યેહ દેખકર ઉસને કુછ સેહેર પઢા કે **ઉમરૂ**કી દસ્તો પાકી કુવ્વત જાતી રહી.

ઓર ઉસને એક ઝંઝીર ઝોલી અપનીસે નીકાલકર ઉમરૂકે હાથ બાંધે ઓર લેકર ચલા. ઉમરૂને હરચંદ કહા કે અય બીરાદર મુઝે કયું બેસબબ આઝાર દેતે હો? **આઝર** જાદુને કહા ઓ મકકાર તુ મુજસે અઇયારી કરતા હય, તેરાહી નામ ઉમરૂ હય, મુઝે તેરે હાલકી ખબર હય. ઉમરૂકો ગુસ્સા આયા, કહા બચ્ચા અબ બચતે નહીં માલુમ હોતે, કોઇ દેહમેમંય જહન્નમ રસીદ હુવા ચાહતે હો; એક લાખ ચોરાસી હઝાર અઇયાર દાખીલે તીલસ્સમ હુવા હય, કોઇ ન કોઇ આકર કત્લ કરેગા. **આઝરને** કહા મંય સબકો સઝા દુંગા, તેરે ધમકાનેસે ન ડરૂંગા, અલગરઝ ઉમરૂકો લેકર ચલા. દુરસે **ઝરગ઼ામ શેરદીલને** દેખા કે ઉસ્તાદકો કોઇ સાહેર પકડે લીએ જાતા હય. યે છુડા નેકી ફીક્રમંય કોસભર આગે નીકલ ગયા. એક જગેહ એક ચરવાહા ગાય ભેંસ ચરા રહાથા ઉસકે સામને સુરત બદલકે આયા ઓર કહા દેખો વોહ ઝાડીમંય ભેડીયા બયઠા ગાયકો તાક રહા હય, વોહ ચરવાહા ગભરાકર દોડા. **ઝરગ઼ામને** પુશતકી તરફસે કમંદ મારી કે હલકા ગરદનમંય ઉસકે પડા, ઓર મુંહસે ભી ન બોલા ગયા. **ઝરગ઼ામ**ને ઝમીનપર ગીરા કર બેહોશી મુંહપર મલ દી ચરવાહા બેહોશ હો ગયા—કપડે ઉસકે ઉતારકર આપ પેહને ઓર ધોતી બાંધી મીરઝાઈ પેહેનકર ઉસકી શકલ દેખકર વયસી હી અપની સુરત બનાઇ ઓર લકડી લે ગાય ભેંસ ચરાને લગા, ચરવાહે કો ઝાડીમંય છુપાદીયા ઇસ અરસેમંય **આઝર** જાદુ મએ ઉમરૂ યહાં આકર પોંહચા ચુંકે ધુપ ભી થી ઓર દુરસે ચલા હુવા આતા થા ચરવાહેકો કહા અગર તેરે પાસ લોટીયા દોડી હો તો પાની લાકર મુઝે પીલાદે ચરવાહેને કહા ધસ્સીયા તુમ ધામ ચલે આતે હો, કહો તો દુધ દોકર લાઉં વો પીઓ જલ ન પીયો. **આઝરને** કહા અચ્છા લેઆ ચરવાહેને એક ગાયકો ચમકારકે પાસ બુલાયા ઓર દુધ દોયા ઓર પીતલકી લોટીયા મંયભર કર બેહોશી મીલાકર **આઝરકો** દીયા ઉસને ચાહા કે પીઉં મગર ખેયાલમંય આયા કે **મેહતાબકો** દો અઇયારૂંને મીલકર મારા હય, અયસા ન હો કે યેહ ભી અઇયાર હો તસવીરકો દેખલો, યેહ સોચકર તસવીરકો દેખા. ઉસકી સુરત બ સુરત **ઝરગામ** હો ગઇ થી. ઉસને ફોરન **ઝરગ઼ામકો** સેહેર પડકર કયદકર લીયા. હરચંદ **ઝરગામને** કહા મંય ચરવાહા હું, મુજપર કયું ઝુલ્મ કરતા હય નેકી કા એવઝ યેહી હય ઉસને કહાઓ નાલાયક તુ બડા મકકાર હય મંય ખુબ પેહછાનતા હું યેહ કેહકર જીસ ઝંજીર મંય ઉમરૂ બંધા થા ઉસમંય ઉસે ભી બાંધકર આગે ચલા ઉમરૂને કહા મંય કેહતા ન થા કે હઝારૂં અઇયાર તીલસ્સમ મંય આએ હુંય અબ હમ દોકો ગીરફતાર કીયા તો કયા કીયા કોઇ દમ મંય તુ હીલાક હુવા ચાહતા હય કે હમારી ઇતા અતકર **આઝર** જાદુ દીલ મંય ડરા કે યે સચ કેહતા હય અઇયાર સબ તરફ ફયલે હુંય દેખે કયું કર તીલસ્સમ બાતન મંય પાસ શેહનશાહ કે પોહચતા હું લાઝીમ હય કે અબ જો રાહ મંય મીલે બગેર તસવીર દેખે ઉસ્સે બાત ન કરૂં યેહ ખીયાલ કરકે આગે રવાના હુવા લેકીન અઇયાર જો સબ

જુદા જુદા હુંય દમબદમ બલંદ મુકામ પર જાકર એક દુસરે કો દરયાફત કર લેતા હય. ઉસમંય બર્કને એક જગેહ દુરસે દેખા કે એક સાહેર અઇયારૂ કો ગીરફતાર કીએ લીએ જાતા હય દેખકર પહાડ કે દરે મંય બયઠકર લેંહગા બાંધા ફીર સબ સામાન અઇયારી કસુતસે નીકાલ કર સુરત અપની ઝને મેહ જમાલકી બનાઇ હાથ પાઉં રંગે પોર પોર છલ્લે પેહને સીંદુર ઓર માંગ ભર પટીયાં પાડ કે કાજલ આખું મંય લગાયા ઓર માથે પર ટીકા કીયા ઝુમકે ઓર બાલીયાં કાનું મંય પેહ નીયાં પાઉં મંય કડે હાથ મંય શરાબ કી બોતલ લે કર દારૂએ બેહોશી મીલાઇ ઓર અપની અયસી સુરત બનાઇ જયસે કલવારંન હોતી હય મગર વોહ હુસ્નો જમાલ રંગો રોગન અઇયારી સે દુરસ્ત કીયા અલ ગરઝ વોહ દીલ ફરેબ ઘુંઘટ નીકાલે બોતલ શરાબકી હાથ મંય લીએ અઠખે લીયાં કરતી તરફ આઝર જાદુ કે ચલી જબ આઝર જાદુકે સામને હોકર નીકલી ઉસને દેખા કે એક મેહપારા કે જીસ મંય શો.ખી નાઝો અદા ભરી હય વ રશકે હુરો પરી હય મસ્તાના ચાલ ચલતી દીલે આશીક કો પાઉંસે મલતી ઇસ તરફ આતી હય દેખતે હી દેખતે આઝર જાદુ માયલ હુવા ઓર કહા બીકલવારન ઝરા ઇધર થોડી શરાબ દેતી જાવ ઉસ નાઝનીનને ઝરાસા ઘુંઘટ હટાકર મુસકરા કર ઉસકી તરફ દેખા ઓર કહા યેહ શરાબ બેકાઉ નહીં હય આઝર જાદુને જબ ઉસકે રૂખે ઝેબાકો દેખા અકલો હોશ ખોયા ઓર આઝર જાદુ કરીબ ગયા ઓર કહા કહાં જાતે હો ઉસ ગુનચે લબને હંસકર કહા જહાં મેરા જી ચાહતા હય તુમ પુછનેવાલે કોન હો કોઇ કોતવાલ હો આઝર જાદુને દેખા કે યેહ હંસ હંસ કર બાતેં કરતી હય માલુમ હોતા હય કે યેહ રાઝી હય યેહ સમજકર હાથ પકડ લીયા ઉસને હાંહાં કરકે કહા દેખો કોઇ આ જાયગા મય બદનામ હુંગી તુમહારા કુછ ન જાયગા આઝર જાદુને કહા ઝરા સામને ચલકે દરખ્ત સાયાદાર નીચે હમ તુમ દોનુ બયઠેં શરાબ પીએં દો દો બાતે કરેં ફીર ચલી જાના જલદી ક્યા હય હમારે તુમહારે મુલાકાત હો જાયગી હુમેશા એતાઅત કરૂંગા જો કુછ કમાઉંગા દુંગા વો નાઝની ખીલ ખીલાકર હંસી ઓર કહા મુલાકાત અપને ઘરવાલુંસે કરો કયા મેરે ખાવીંદ નહીં હય મંય અયસે રાહગીરૂંસે બાત નહીં કરતી આઝર મીન્નતેં કરને લગા પાઉંપર સર ધરને લગા કહા મંય ઇસ તીલસ્સમ મંય રેહતા હું મુસાફીર નહીં હું મુસાહીબે અફ્રા સીયાબ હું ઉસ માહવશને કહા તુમ કોઇ હો મંય અયસી શો.ખ દીદા નહીં હું ચકાચક મરદું કે દમમંય ચડ જાઉં આઝર સમઝા યેહ નાઝ માશુકાના કરતી હય જીસ ઝંજીરમંય ઉમરૂ ઓર ઝરગામ બંધેથે ઉસે કમરસે બાંધા ઓર કલવારનકો ગોદમંય ઉઠાકર ચલા. વોહ નહીં નહીં કીયા કી ઉસને દરખ્ત કે નીચે આકર ઉતારી ઓર કમરસે ચાદર અપની ખોલકર બીઝાઇ ઉમરૂ ઓર ઝરગામ કો દરખ્તસે બાંધા ઉસ માશુકા કો બીઠાયા ઓર કહા મેરી જાન તુજ પર જાતી હય ઝરા તુ મેરે પેહલું મંય બયઠ કર દીલે ગમગીં કો શાદ કર ઉસ માહ

પયકરને ઠંડી સાંસ ભરી **આઝર** જાદુને ગલે લગાયા ઓર બોસા લેને કો મુંહ બઢાયા ઉસને હાથસે ઉસકે મુંહકો હટાદીયા કહા બસ બસ મુજસે અયસી બાતેં ન કરો યે મુંહ દેખેકી મોહબ્બત હય મરદું કી ઝાત બે મરૂવત હય ખેર અગર મુજસેહારો મહાર મંઝુર હય કસમ સામરી કી ખાવ કે કીસી ઓરત સે સીવા તેરે બાત ન કરૂંગા **આઝર** જાદુને કસમ ખાઇ કલવારનને જામ શરાબ સે ભરકર દીયા ઉસને જબ જામ હાથ મંય લીયા .ખીયાલ આયા કે તુને તસવીર કો નહીં દેખી કે લાઝીમ હય તસવીર દેખલો ફીર ઉસ મેહબુબા ને દાદે અયશ .ખુરરમી દે યે સોચ કર તસવીર દેખી ઉસને સુરત અસલી **બર્કકી** પયદા કીથી **આઝર** જાદુને કુછ સેહેર પઢ કર કલવારન પર ફુંકા કે રંગો રોગન અઇયારી ઉડ ગયા ઓર **બર્ક**કી સુરત અસલ હો ગઇ ઉસને ઉસકો ભી ઝંજીર સે બાંધ લીયા ઓર કહા અઇયારૂંને તાર બાંધા હય કે કદમ કદમ પર ધોકા દેતે હંય **ઉમરૂ**ને કહા ઓ હરામ ઝાદે અબ કયા તુ બચ ભી જાયગા કોઇ આન મંય કત્લ હુવા ચાહતા હય **આઝર** ડરા મગર ઇનિ તીનું અઇયારૂં કો લેકર ચલા દુરસે **જાંશોઝ** ને દેખા પીછે પીછે ચલા ઇતતેફાકન કીસી જંગલ મંય કીસી સાહેર કા બાગ બના થા નીહાયત સર સબઝ ઓર આરાસ્તા થા ફુલું સે ભરા થા **અબયાત**

.અજબ બાગ થા રશકે મીનુ સવાદ—અગર દેખે રીદવાં તો હો શાદ શાદ
કરે યાદ જન્નત કી કમ એકબાર—કે દેખી નહીં ખુલ્દ મંય યેહ બહાર

આઝર જાદુ અઝ બસ કે થકા માંદા થા ઉસ બાગ કે અંદર આયા ઓર એક ચમન મંય ઠયરા **જાંસોઝ**ને ઉસે બાગ મંય જાતે દેખકર અપની સુરત માલી કી બનાઈ બેલા હાથ મંય લીયા કમર મંય ધરી ફુલ ઝોલી મંય ભરે ઓર બાગ મંય આયા જંગલ સે એક દરખ્ત ખોદતા લાયા થા ઉસે ચમન મંય બોયા **આઝર** જાદુ સમઝા યે બાગ કા માલી હય દરખ્ત લેને ગયા થા અબ આયા હય પાસ આકર કહા અય માલી યેહ .બાગ કીસકા હય **જાંસોઝ**ને નામ બતા કર કેહ દીયા કે મલકા **બનફ્રેશા** જાદુ કા હય **અઝર** જાદુ સમઝા તીલસ્સમ મંય હઝાર હા જાદુગર રેહતા હય કોઇ **બનફ્રેશા** ભી હોગા યેહ સોચકર .ખામોશ હો રહા લેકીન માલીને દો એક ગુલ-દસ્તે ઓર ગોટે બનાકર ટોકરી મંય લગાએ બીચ મંય ઉસકે મેવા રખ્ખા ઓર સામને **આઝર** કે ડાલી લગાઇ ઉસને કુછ રૂપીયા ઇનઆમ દીયા ડાલી સે મેવા લેકર ચાહા ખાઉં ફીરયાદ આયા કે તસવીર દેખલું તસવીર જો દેખી તો અસલી **જાંસોઝ** કે બનગઇ ઉસને કહા ઓ નાબકાર બાંગબાં તુ મુઝે ફરેબ દેતા હય માલુમ હુવા તુ અઇયાર હય **જાંસોઝ**ને ચાહા કે ભાગ જાઉં લેકીન ઉસને સેહેર કરકે ગીરફતાર કર લીયા ઓર ઉસી ઝંજીર સે બાંધકર મારે ખોફ કે ઉસ બાગ મંય ન ઠયરા ફીર ઇન સબકો લેકર ચલા જબ કુછ રાહ ત્ય કી .ખીયાલ કીયા કે કહીં મંય મ.ખફી હોકર બયઠું ઓર અરઝી શેહેનશાહ કો લીખ્ખું કે મુઝે અઇયારૂંને ઘેરા હય ચાર કો તો મેને ગીરફતાર કીયા હય લેકીન અભી માલુમ હોતા હય કે યહાં બોહત હંય હુઝુર સાહેરૂં

કો મેરી મદદ કે લીએ ભેજેં ઓર ઇન .કયદીયું કો મંગવાલેં મંય ઇન કે સબબસે ઉડકે નહી ચલ સકતા અગર અકેલા હું તો બઝોર સેહેર આપકી .ખીદમત મંય આઉં બસ યેહ તસવ્વર કર કે ચલાકે કોઇ જગેહ આફીયત કી મીલે તો ઠયરૂં લેકીન અબકી બાર નઝર કરદા શાહે મરદાં **મેહતર કીરાંને** દુરસે દેખા એક સાહેર ઉસ્તાદ કો મએ તીન અઇયારૂં કે ગીરફતાર કીએ લીએ જાતા હય બેહરે અઇયારી મંય ગોતા ઝન હુવા ઓર ગોહરે મકસદ હાસીલ કીયા કે અય **કીરાં** ચાર યેહ અઇયાર પય દર પય વાસ્તે કત્લ ઇસ નાબકાર કે ગએ કયા સબબ હુવા જો ગીરફતાર હુવે માલુમ હોતા હય કે કુછ ઇસકે પાસ અયસા સેહેર હય કે જો ઇસકે સામને જાતા હય યેહ પેહ-છાન લેતા હય અયસી કોઇ ફીક્ર કરો કે ન મુંહસે બોલો ન ઉસકે બારા જાવ ઓર મારડાલો યેહ સોચ કર ગુલશને મકકારી કી સયર કરને લગા આખર ગુલે મુરાદ સે દામન ભરા ઉસકે આગે રાહ તઝવીઝ કરકે કે ઇધર હી આયગા જાકર ઠયરા ઓર જંગલ સે લકડીયાં જલદી જલદી કાટકર ચારૂં તરફ સીતુન બનાએ ઓર છત પર પત્તીયાં બીછાદીં ઓર સારી છત પર બેલેદાર દર.ખ્ત કી બેલ છાદી યેહ માલુમ હોતા થા યેહ મંઢી કીસી ફકીર કી હય ગરઝ ઉસ મંઢી કે દરવાઝે પર આપ સેલી તાઝી ઠનકે મનકે સે દુરસ્ત હોકર તેહમત બાંધ કર અલફ આઝાદી કશકા કી તરફ માથે સે નાક તક ખીંચકર તીલક પેશાની પર દેકર બયઠા એક ઠીગ આગે રખલી ગીર્દ અપને લકડીયાં બડી બડી સીલ ગાદી ઓર દવા દફે બેહોશી રૂઇ મંય ભરકર નથનું મંય રખખી કે ધુવાં અપને તઇ તાસીર ન કરે સેરૂં બેહોશી લકડીયું પર ડાલી કે ધુવાં ચારૂં તરફ ફયલા બીચ મંય લકડીયું કે આપ બયઠા કે બાદ થોડે અરસે કે **આઝર** જાદુ ચારૂં અઇયારૂં કો લીએ આકર પોહચા દેખા એક ફકીર બયઠા અપને મોજ મંય ઝુમ રહા હય ઠીગ રખી હય ધુની રમાએ હય ઓર દસપના ઠીગ મંય ધુસા હય મંઢી કી એક તરફ તુલસી કા પેડ લગા હય આસની બીછી હય સામને ચીલમ ગાજા પીનેકી રખખી હય તપશી માલુમ હોતા હય **આઝર** જાદુને યેહ દેખકર આગે બડ કે હાથ બાંધ કર ખડા હુવા કહા બાબાજી કુછ અનીસ દીજીએ અઇયાર મેરે ફીરાક મંય ફીરતે હંય મંય .ખેમ કુશલસે **અફરા સીયાબ** કે પાસ પોહચ જાઉં ઉસ ફકીરને યેહ બાતેં સુન-કર ઉસકી તરફ બ નીગાહે .કેહેર ધુરા **આઝર**ને દેખા કે આંખેં લાલ લાલ હંય મારે .ખોફ કે બયઠ ગયા યહાં તકકે ખુબ ધુવાં નાક મંય પોંહચા ઉસ વકત ફકીરને કહા ઓના લાયક મંય ભી અઇયાર હું તુઝે કત્લ કરને યહાં બયઠા હું **આઝર** યેહ કલામ સુનકર ગભરાયા ઓર ચાહા કે ઉઠકર પકડલું બેહોશી દે નાગ મંય પોહચ ચુકીથી ઉઠતે હી ગીરા **કીરાં**ને ઉઠકે ખુગદા મારા કે સરકે હઝાર ટુકડે હુવે બર્ફ બારી ઓર સંગ બારી હોને લગી કોહ બેઝ સદાએં આને લગીં બાદ લેહમંય કે આવાઝ આઇ કે કુસતી મરા નામ **આઝર** જાદુ બુદ સરસે ઉસકે એક તાએર ખુશરંગ નીકલા **અફસોસ અફસોસ** કહેતા તરફ **અફરા સીયાબ** કે ચલા ઓર ઉમરૂ ઓરતીનું અઇયાર

રેહા હુવે **ફીરાંને** તસલીન કી ઉમરૂને શાબાશ કહી ઓર સબ અઇયારૂં કો રૂખસત કીયા હર એક અલગ અલગ રવાના હુવા ઓર સેહરા મંય જાકર એક દુસરે કી નઝર સે છુપ ગયા ઓર **ઉમરૂ** ભી બતોર મખફી ચલા પસ ઇસ અરસે મય રાત હો ગઇ કે મુસાફીર ચર્ખે સરાએ મ.ગરબ મંય જાકર ફ્રોકશ હુવા જાનવરાં ને સેહરાઇ આરામ પઝીર હુએ તાએરાને દશત બસેરા દરખ્તું મંય લેને લગા અઇયાર સબ દર હાએ કોહ મંય ઇસતે કામત પઝીર હુવે ઓર કસુત હાએ અઇયારી સે રોટી નીકાલ કર ખાઇ ચમમું સે પાની પીયા શુક્રે રઝા.કે આલમ કીયા સોરહે લેકીન ઉમરૂ યુંહીં ફાકે સે દરે કોહ મંય ઠયરા દીલસે કહા કે **ઝંબીલ** સે રોટી ન નીકાલુંગા **હમઝા** કી નોકરી મંય ભી નુકસાન અઝીમ હય કે અપને પાસ સે ખાને પડતા હય રાત કા વકત હય કહીં જા ભી નહીં સકતા હું દીનભર કમબખ્ત **આઝરને** .કયદ રખા ખેયર અબ સબ્ર કરૂં ઓર ભુકા સો રહું ગરઝ એક જગેહ પથ્થર પર લેટા જબ બોહત ભુકને ગલબા કીયા ઉઠકર દરખ્તું કે ફુલ તોડે ઓર ખાએ ઓર **ઝંબીલ** સે બોહત અફસોસ કર કે સુખે તુકડે રોટી કે નીકાલે ભુક કો દફે કીયા ઓરલેટ રહા મગર વોહ તાએર જો સરસે **આઝર** કે નીકલા થા બાગે **સયબ** પાસ **અફ્રા સીયાબ** કે આયા ઓર બા આવાઝ બુલંદ પુકાર કર કહા કે અય બાદશાહ તીલસ્સમ **આઝર** જાદુ મારા ગયા **અફ્રા સીયાબ** યેહ સુનકર થરરાને લગા. મારે ગુસ્સેકે હોંટ ચબાને લગા. ઓર એક સાહેર **અરમાક** જાદુ નામસે કહા કે તુમ જાકર ફુલાને સેહરામંય લાશ **આઝરકી** પડી હય ઉઠા કર દફન કર દેના ઓર જો તસવીરકે મંયને ઉસે દી થી વાસ્તે ગીરફતાર કરનેકે અઇયારૂં કે વોહ ઉસકે પાસ હોગી ઉસે લાકર મુઝે દેના સુબેહકોમંય એક અયસે સાહેરકો ભેજુંગા વોહ સબ અઇયારૂં કો ગીરફતાર કર લાએગા ઇસ વક્ત રાત હો ગઇ હય તુમ ભી જંગલમંય ન ઠેહેરના તસવીર લેકર લાશ દફન કરકે ચલે આના યેહ કેહકર **અફ્રાસીયાબ** મશગુલ અયશો આરામ હુવા ઓર **અરમાક** વહાંસે જહાં **આઝર** મારા ગયા થા વહાં આયા લાશ ઉસકી દફનકી ઓર તસવીર લેકર ફીર ગયા જાકર **અફ્રાસીયાબ** કો દી ઇસ અરસેમંય રાત તમામ હુઇ ઓર સાહેર મશરીક ઝોલી ઝરતાર શોઆ કી લીએ ચર.ખે સોબદા બાઝ આયા દમે સુબેહ અઇયારાને નામવરને ઇતાઅત ખુદા મંય ગરદન ઝુકાઇ જબ ફારીગ હુવે કમરે હીમ્મત ચુસ્ત બાંધકર અપની અપની જગેહસે આગે રાહ લી **અફ્રાસીયાબ** ભી .ખુવાબસે બેદાર હુવા ઓર બાગે **સયબ** મંય જાકર તખ્ત શાહી પર બયઠા અરકાને સલતનત હાઝીર હુવે નાચ સામને હોને લગા દોરે જામે શરાબ ચલને લગા જબ દેમાગ **અફ્રાસીયાબ** કા બાદાએ નાબસે ગરમ હુવા ચંદ સાહેરૂંકો હુકમ દીયા કે **ઉમરૂ** ઓર ચાર અઇયાર તીલસ્સમમંય આએ હંય ઓર સાહેરૂંકો કત્લ કરતે હુવે કરીબ દરયાએ .ખુંરવાં કે પોહચ ચુકે હંય ઓર **મેહરૂ.ખ** સેહરાએ નરગીસ ઝાર તક **અસદ** ઓર **બેરજબીં** કો ઢુંઢતી હુઇ જાતી હય ઓર **અસદ** વગયરા ભી દરે કોહ મંય છુપે બયઠે હંય.

લીહાઝા તુમ લોગ આપ અઇયારૂંકે ફીરાકમંય ન જાવ બલકે જહા **અસદ** બયઠા હય ઉસ તરફ જાવ કે વહીં **મેહરૂ.ખ** ભી આતી હય ઔર અઇયાર ભી આતે હંય ઉસી જાસબકો ગીરફતાર કરના ચેહ કેહકર થોડી .ખાક ઉન સાહેરૂંકો દી કે ચેહ મીટ્ટી કબરે **સાસરી** વ **જમશેદી** કી હય જીસ સાહેર પર થોડી .ખાક ડાલ દોગે ગોકે કયસાહી ઝબરદસ્ત હોગા મગર બેહોશ હો જાયગા વો સાહેરકે નામ ઉનકે બર-વકત મુકાબલા **મેહરૂ.ખ** બ્યાન હોંગે .ખાક લેકર રવાના હુવે લેકીન હાલ અઇયારાને નામદારકા સુનીએ કે કોહ દશત તીલસ્સમ ત્ય કરતે ચુસ્ત ચાલાક અપને અપને સાએરમ કરતે ચલે જાતે હંય ઔર સબ અલગ અલગ હંય **ઉમરૂ** રાત ભરકા ભુકા પ્યાસા ચેહ સોચતા ચલા જાતા હય કે કોઈ ગાઉં યા શેહેર મીલે તો અઇયારી કરકે સુબેહકા વક્ત હય બોહની કરૂં ઔર રોટી ખાઉં ઇસી સોચમંય કુછ દુર ચલા થા કે સામને એક સવાદ સેહેર દીખાઈ દીયા ચેહ જલદ રાહ ત્ય કરકે .કરીબ હીસારે શેહેર આયા દેખા ચાર દીવારી ઇસીકી સગે મર મરકે બની હય મુન કશો રંગી હય દરવાઝા ફોલાદી લગા હય **મીસ્લે** ચશમે ઇનતેઝાર આશીક ખુલા હય કોઇ દરબાન નહીં હય બલકે યહાં કોઇ ઇનસાન નહીં હય ઉમરૂ અંદર શેહેર કે ગયા યહા દુકાને આરાસ્તાં થીં જા બજા અશયાએ નફીસ ઔર અજનબી લતીફેકા ઢેર લગાથા લેકીન કીસી દુકાન દારકા પતા નથા કીસી સીમ્તકી જોહરીકી દુકાન થી જવાહીરકી દુકાનથી કહી બઝાઝા થા કીસી તરફ સરરાફકી દુકાન થી મગર કોઇ નઝર ન આતાથા ઇમારતે બુલંદ ઔર દીલ પસંદ મકાનાત શેહેરકે ખાલી ન કોઇ ઉનકા વારીસ ન કોઈ વાલી **ઉમરૂ** સયર કરતા હર તરફ શેહેરમંય ફીરા એક સીમ્ત મયદાન વસીઅ દેખા વહાં કીલા મુસતહ કમ ઔર નીહાયત ઉસ્તવાર બનાથા ઔર સીપેહેરે બુલંદ થા **નઝમ.**

યકે કીલ્લએ દીદગઝ મોહ કમી—કઝો ખયરા ગુશાતા સરે આદમી
ઝબા મશ સરે ચર્ખે કોતાર દસ્ત—સેપેહરે બુલંદ અઝ બુલંદશ બુરાત
સરે ખર જહાં બરકશીદા બજાહ—દરાને કીલા હમચુ સીતારનબ માહ
ફલક નકશ અઝતાકે ઇમાન ઓ—મહો મેહર બહકામ દરબાન ઓ

દરવાઝા ઉસ કીલેકા ભી ખુલા થા કોઇ રોકને વાલા નથા **ઉમરૂ** અંદર ગયા દેખા અયવાન શાહી બના હય ત.ખ્ત જવાહીરકા બીછા હય ગીરદ ગીરદ ત.ખ્ત કે કુર સીયાં ઔર દંગલ આરાસતાં હંય ઔર ચાર કુરસીયાં કરીબ તખ્ત બીછી હંય ઉનપર પુતલીયાં કાગઝકી બયઠી હંય **ઉમરૂ** જબ ઔર બડા ઉન પુતલીયુંને કહા કયું મુએ તું યહાં ભી આયા **ઉમરૂ** પુતલીયુંકો બોલતે દેખકર હયરાન હુવા ફીર .ખીયાલ કીયા કે મુકામ તીલસ્સમ હય કુછ અયસી બાતંકા તસવ્વર ન કરો ઔર યહાંસે નીકલ ચલો ચેહ સોચકર કીલેસે બાહીર નીકલા શેહેરમંય આકર દુકાને ખાલી માલીકસે પાકર કુછ ચીઝે ઉઠાકર ચાહા **ઝંબીલ** મંય રખખું કે યકાયક ગમીન શકહુઇ ઇનહીંચાર પુતલીયુંમંયસે જો કીલેમંય થીં એક પુતલીને ઝમીનસે નીકલકર **ઉમરૂ** કા હાથ પકડ

લીયા ઓર કહા મુંડી કાટે ચોટટે .ખયરીયત ઇસીમંય હય કે જો ચીઝ હય રખદે ઉમરૂને જલદી જો ઉઠાયા થા રખદીયા પુતલીને હાથ છોડ દીયા ઓર ઝમીન મંય સમા ગઇ ઉમરૂ આગે ચલા ફીર લાલચ આયા કે અફસોસ યે સબ ચીઝેં મુફત જાતી હેંય ફીર એક જગેસે કુછ અસબાબ ઉઠાયા ફવરન ઝમી શ.ક હુઇ ઉમરૂ સમજા કે પુતલી આઈ વોહ ચીઝેં લેકર ભાગા ઓર બહોત દુર જાકર એક ગલીમેં ઠયરા જયસેહી પાઉ લગાએ થમે કે ઝમીં સે પુતલીને નીકલકર હાથ પકડ લીયા ઓર ખીંચી હુઇ વહીં લાઇ જહાંસે ઉમરૂને વોહ ચીઝ ઉઠાઇથી ઉમરૂકા કુછ બસ ના ચલા ના ચલા નાચાર જો કુછ લીયા થા વોહ સબ રખ દીયા પુતલી .ગાયબ હો ગઇ ઓર ઉમરૂને મજબુરી વહાંસે આગેકી રાહ લી દીલમેં કેહેતા થા કે કલસે આજ તક દો કોડીયાં ભી નસીબ ના હુઈ કીયા બદકીશમતી હય આ.ખર લાચાર ઉસ શહેરસે બાહીર નીકલા ઓર જંગલકા રાસતા લીયા યહાં તક કે બઆદ ક.ત.એ મુનાઝીલ દરયાએ .ખુનેરવાપર પહોંચા દેખા કે બહ.ર.ખાર હય મવવાજે ક.હાર હય નંગાને .ખુને આશામ દમ બદમ સર પાનીસે નીકાલતે હેંય ગોતા મારતે હેંય કે બલકે-અશઆર-આબ થા યાકે બહેર થા ઝખખાર—જીસકા હર કતરા માંજથા તાહાર—મોજકા હર કીનાના તુફાં પર—મારે ચકામક હુબાબ અમાં પર—ગુઝર આબ જબ નતબ દેખા-સાહીલ ઉસકા ના ખુશકો લબ દેખા—બીચ દરયા પર પુલ બના હે લેકીન ધુંવેકા હેય તીન દરજે પુલકે હેં ઉપરકે દરજેમેં હઝારહા બુરજ બને હુંય પરચાં ઓર બુબુકે ઓર સેના મુંહસે લગાએ ખળી હેં અગર એક બુક બજે સારે તીલસ્સમકે સાકીન બેહોસ હો જાએ. પરિ ઝાદે બુરજે કે અંદર મોતી ઝોલીયુંમે ભરે ઉછાલતી હેં એક દરજેમેં જંગી લડ રહે હેં સર કટ કર ગીર રહે હેં ખુન ઝખમોકા ઉનકે બહે કર દરયામેં જાતા હે બજાએ પાનીકે ખુન બેહ રહા હે હર ચંદ ઉમરૂને કોશીશ કી કે દરીયા કે ઉસપાંર જાઉં કીસી તરાહ મુમકીન ના હુવા કીસ લીએ કે હદ તીલસ્સમ ઝાહેર ઓર બાતીન કે દર મીયાન મંય યેહ દરયા વાકે. હુવા હે ઓર ઉસતરફ તીલસ્સમ બાતીન હે બગેર હુકમે અફરાસીયાબ કોઇ વહાં નહિ જા સકતા હે સાહેરાન નામી કે રહેનેકી જગાહે નાચાર જબ ના જા સકા રોગનો રંગ અઈયારી લેકર એક ગોશેમે બયઠકર સુરત અપની પંદરા સોલા બરસકે નવ જવાનકી બનાઇ ડાળી મુંછ કપરેસે બાંધકર રંગ ઉસપર એસા લગાયા કે ચેહરા દુલા ભોલા ભોલા બચ્ચુંકી તરોહકા મઆલુમ હોને લગા આં.ખુમે સુરમા દુમબાલા દીયા હાથું ઠો હીના આલુદા કીયા અંગરખા બસનતી રંગા હુવા પહેના ગુલ બદનકા પાયજામા ઝેબતન કરકે કંગના કલાઇમેં બાંધા ભારી અવગી મુકકેશકે કુંદને લગે હુવે ઉસમેં ટીકે પાઉંમેં પહેન કર કાંટા ઓર દોર નીકાલ કર દરયામેં સુસતે ફેંકી ઓર કીનારે દોર પકડ કર આપ ઠયરા ઇતનેફાકન .ખુમારજાદુ બહેન મ.ખમુર સુરખ ચશમોકી કે યેહ દોનું માશુક અફરાસીયાબકી હેં ઓર બડી જબરદસ્ત સાહેરા હુંય તીલસ્સમ બાતીનમેં

રહેતી હેં ઉસવક્ત .ખુમારજાદુ કીસી કામકો ગઇથી ફીરી હુઇ અપને ઘર જાતીથી જબ કરીબ દરયાકે પહોંચી દેખાકે એક નવજવાનકે હનોઝ સબઝા ભી ઉસકે રૂખસાર તાબાં પર આગાઝ નહિ હુવા હે સરવે કામન સહી બાલા હે બેહરે હુસનો જમાલકા ગોહરે ચકતા હે અબરૂ હીલાલ ફલક હે બદરે સીમાં હે—કતઆ—સુનતે હેં કે થા હુસનોકા બાની યુસુફ—રખતાથા કહાં યેહે નવજવાની યુસુફ—સબ કહેનેકી હે બાત કે યું થા વું થા—હરગીઝ ભી ન હોગા ઇસકા સાની યુસુફ—શીસ્તે હાથમે લીયે ખડા હે ખુમારજાદુકો બડા તઆજ્જુબ હુવા કે યેહ શખ્સ એસા નાદાન હે જો ઇતના નહિં જાનતા કે દરયાએ સહેર—ઇસમે મછલીયાં કહાં યહાં ભી શીકાર ખેલતા હે લાવ ઇસે સમઝાઉં ઓર મશક્કત બે ફાયદાસે બચાઉં યેહ સોચ કર અપને અઝ-દહેપરસે ઉતરી ઓર કરીબ ઉમરૂકે આઇ કહા મીયાં સાહબઝાદે યેહ કીયા સોદા હે કે દરયાએ સહેરસે મછલીયાં શીકાર કરના ચાહતે હો ઉમરૂને ઉસકે પુકારનેસે નીગાહ ઉઠાકર દેખા કે સાહેરા ગેરતે માહ મેહરે મુનીર કમ સીન લીબાસ ઓર ઝેવરસે આરા-સ્તા માલે મદવારીદકે ગલેમે પડે બાલ બાલ મોતી પીરોએ—

અશઆર.

લટે મું પે છુટી હુઇ સરબસર—કે બદલી હોજું મેહકે ઇધર ઓર ઉધર
વોહ બીન પુછી હોટુંકા મીસસી ગઝબ—કે મું પરથી ગોયા કયામતકી શબ
ફકત કાનમેં એક બાલા પડા—કહેતો કે થા માહકે હાલા પડા
વોહ પીસવાઝ કુરતી વોહ નરગીસકે હાર—વોહ કમખવાબકી બંદ રૂમી ઇઝાર
બંધા સરપે જુડા પળી ઝરવે સાલ—કમરકી લચક ઓર મટકકી વોહ ચાલ
વો શબનમકી અંગીયા બની તગગે ચુસ્ત—કીનારૂપે મીના નબતકી દુરસ્ત
વોહ ઉઠની હુઇ ચેન પીશવાઝકી—વોહ મસકી હુઇ ચોલી અંદાઝકી
વોહ મસ્તીકા આલમ વોહ તોલે છડે—વોહ પાઉ સોનેકે દો દો કડે

દેખતેહી ઉમરૂકે મુંમે પાની ભર આયા કે ફાકેમે તુજહે દો રોઝ ગુઝરે .ખુદાને શીકાર ખુબ ફરએ ભેજા ઇસ સાહેરાકો કત્લ કરકે ઝેવર લીબાસ ઉતાર લો .ખયર કુચ કરઝ અદા હો જાએગા યેહ .ખીયાલ કરકે ઉસકી જાનીબ મુસકીંરા કર દેખા ઓર પુંછા કે તુમ કીયા કહેતી હો મેને સુના નહિ .ખુમારજાદુને કહા મે સમઝાતી હું કે યેહ દરયા અસલી નહિ હે બલકે સહેરસે બના હે ઇસમે શીકાર કરના સરાસર હીમાકત હે ઇસ રંજતાબસે બાઝ આવ ઓર અપને ઘર જાવ ઉમરૂને કહા વાહ હમ કહીં મછલીયાં શીકાર કર ચુકે હંય ઓર કબાબ ભી લગા લીએ અબ દો એક ઓર શીકાર કર લેં તો જાંય ઓર અપની બીબી કો કબાબ ખીલાકર રાઝી કરેં .ખુમાર જાદુને જબ સુના કે મછલીયાં શીકાર કર ચુકા બહેરે હસરત મેં ગરક હુઇ ઓર કહા અય અઝીઝ તું કહાં રહેતા હય ઓર બીબીકા ઝીકર કયા કરતા હય ઉમરૂને કહા હમારી શાદી કલ

હુઈથી જબ હમ બીબીસે ઇ.ખતેલાત કરને લગે ઉસને કહા હમ દરયાએ .ખુરવાંકી મછલીયું કે કબાબ ખાઇંગે તો તુમસે સોબત કરીંગે વરના મુંસે ના બોલીંગે યેહ સુનકર હમ મછલીયાં પકડ કર લીએ જાતે હેં .ખુમાર જાદુ ઉસકી ભોલી ભોલી બાતેં સુનકર મારે હંસી કે લોટ ગઇ ઓર કહા વોહ મુરખ નાદાન જોરૂ તેરી ફાયશા હય તુજહે ઉસને .ખરાબ કીયા હય કે દરયાએ સેહેર પર જા કર કુચ બે અદબી કરે તાકે મારા જાએ ઓર મે મઝે ઉડાઉં .ખબરદાર એસી હરકત ન કરના મેરે સાથ ચલ તુઝે ચાંદ કે સુરત કી જોરૂ દીલા દઉં અયસી કહેબા ઓરત સે હાથ ઉઠા ઉમરૂને યેહ બાત સુનકર કહા .ખરાબ ઓર ફાયશા તું આપ હોગી ચલ અપના કામ કર મેરી જાન અપની બીબીપર .કુરબાન હય .ખુમાર જાદુને .ખયાલ કીયા કે યેહ અભી બીલકુલ બે સમજ માલુમ હોતા હય ઓર બચચા કમસીન હય કીસીસે ફંસા નહિ ઇસ વઝેસે અપની બીબીપર ફરેફતા હય અગર હો સકે તો અયસે કમસીન કો અપને પાસ રખખો ઓર ઇસકી રાનાઇ વોહ ઝેબાઇ કી બહાર લુટો અબ ઉસસે ગુફ તગું સખત ન કરો કુછ લગાવટ કી બાતે કરો યેહ દીલસે મનસુબા કરકે કરીબ ઉમરૂ કે આઇ ઓર કહા અય રશકે કમર કીસ મનઝીલમે તુમ રેહેતે હો ઉમરૂને કહા તુમહારે દીલમે .ખુમાર જાદુને હંસકર હાથ પકડ લીયા ઓર કહા લાવ હમે ભી ઉસ મછલી કે કબાબ જો તુમને શીકાર કીયા હય ખીલાવ ઉમરૂને કહા .ખુબ અગર હમ તુમહેં કબાબ ખીલાવે તો અપની બીબી કે લીયે કીયા લે જાવે ખુમાર જાદુને ઉસે ગલે સે લગાયા ઓર કહા હમ તુમહારી બીબી બનીગે ઉમરૂને કહા સચ કહો તુમ હમારી બીબી બનોગી ઉસને કહા હાં ઉમરૂને ઉસકો લીપટ કે .ખુબ પીયાર કીયા ઓર કહા હમે જોરૂસે મતલબ હય ખુવા તુમ હોં યા કોઈ હો ચલો અલગ ચલકર બેઠેં ઓર કબાબ ખાએં .ખુમાર જાદુ કીનારે દરયા કે એક દરખત કે નીચે આકર ઠયરી ઉમરૂને ચાદર કમર સે ખોલકર બીછાઇ ઓર ઉસે બીઠાયા ઓર જેબ સે કબાબ માહી નીકાલ કર સામને રખખે ઓર ખુમાર જાદુને કહા અગર શરાબ ભી હોતી તો લુતફ થા ઉમરૂને કહા મેરા ઘર યહાંસે કરીબ હય અભી લાયા ઓર સહેર કર કે બહોત જલદી આઉંગા ઘર તુમેહ નહિ લે જા સકતા કીસ લીયે કે બીબી મેરી ગુલ મચાયગી યેહ કેહ કર ઉઠઠા ઓર ગલીમે અઇયારી ઓડ કર ગાયબ હો ગયા ખુમાર જાદુ સમઝી કે બડા સાહેર હય જબતો નઝરસે પોશીદા હો ગયા અલહાંસીલ ઉમરૂને બાદ લેહમેંકે ઝમબીલસે ગુલાબી શરાબ કી નીકાલ કર આગીશ તો બદાવી બેહોશી કી ઓર ગલીમ ઉતારકર ઝાહેર હુવા ઓર સામને ખુમાર જાદુ કે શરાબ હાઝીર કી ઉસને જામ ભરા ઓર ઉમરૂ કો દીયા ઉમરૂને ગલેમેં હાથ ડાલકર કહા જાને જહાં પહેલે તુમ પીઓ ઓર લબું સે જામ લગાદીયા .ખુમાર જાદુ કો ઇસકા ઉઠના બહોત પસંદ આયા ઓર મું અપના ખોલ દીયા ઉમરૂને સારા જામ હલકો મે ઉંડેલ દીયા હલક કે નીચે શરાબ કા ઉતરના થા એક છીંક આઇ ઓર ચકકર ખાકર ખુમાર ગીરી બે હોશ હો ગઇ

ઉમરૂને ઝેવર ઓર લીબાસ ઉતાર લીયા ઓર ઉસકે બાલું મે મોતી પીરોય હુવે થે ઉમરૂને ઉસતરા નીકાલ કર સારા સર મુંઢ લીયા કે અબ કોન એક એક મોતી નીકાલે ઓર ખંજર લેકર ચહાથા કે ઉસે કત લકરેં કે યકાયક દરયામંય તલાતુમ હુવા ઓર નીગેહબાન દરયાએ ખુંરવાં કે દોડે ઉમરૂને ગલીમ ઓડલી ઓર ગાએબ હો ગયા લેકીન પાસ બાને દરયા .ખુમાર કો ઉઠાકર પાસ અફરા સીયાબ કે લે ગયે ઉસને માશુક કા યેહ હાલ દેખકર અફસોસ કીયા ઓર લીબાસ પહેનાયા હુશયાર કીયા હાલ પુંછા .ખુમારજાદુને કહા એક શખસ દરયા એ ખુંરવાં પર મછલીયાં પકડ રહાથા મેને મના કીયા ઉસને કહા મેં શીકાર કરકે કબાબ ભી લગા ચુકા હું લો તુમ ભી કબાબ ખાવ મેને તઆજજુબ કર કે એક કબાબ ખાયા બે હોશ હો ગઈ યેહ સબ કહા મગર ફરેફતા હોના ન કહા અફરા સીયાબને કહા વોહ અઇયાર હોગા અય મલકા તીલસસમમે અઇયાર આયે હેંય અબ તુમ જહાં કહીં જાના કીસી કે ફરેબ મેય ના આના વરના અઇયાર કતલે કર ડાલીંગે બડે દમ બાઝ ઓર જાલ સાઝ હેં મેને સાહેરૂં કો ભેજા હુય વોઆ લેંતો મલકા હેયરત જાદુ કો મએ લશકર સાહેરાન બહેરે જંગ મેહરૂ.ખ રવાના કરૂં ઓર અસદ કો કતલ કરાઉં યેહ કેહ કર દસતક દી કે ચંદ તાએર ખુશરંગ દરખતાને બાગસે ઉડકર પાસ આય ઉસને હુકમ કીયા કે જાકર જહાં અસદ ઓર મેહરૂખ, બેયઠે હોં વહાં કે દર.ખતું પર બેઠો ઓર જો કુચ વો મશવરા કરેં વોહ સબ હાલ સુનો ઓર મુઝે આકર ખબર દો તાએર યેહ હુકમ સુન કર ઉડે ઓર અસદકી તરફ ચલે મગર ઉમરૂ દરયાકે કીનારે કીનારે ફીર રવાના હુવા ઓર ઉસ પાર ના જા સકા આખીર કુછ અરસેકે બાદ એક પહાડકે કરીબ પ-હોંચા દેખા કે યેહ કોહ પુર શીકોહ ઝેવરસે ગુલુંકે મીસ્લે ઉરૂસે શબ અવ્વલકે આરાસ્તા હય દામને કોહ માનીંદપેક લબે પાક દામનુંકે મુસફફા હય કોસું તક ઝાફ-રાનકે ખેતલગે હંય ગુલ હાય ઝરદોસે સપેદા બસનતી હંય—શેએર—ઝરદી ગુલુંપે છાઈ તો ઝાહેર હુવા બસંનત—દેખો અગર તો રંગ યેહ ફસલે ખીઝાંપે હય—બલકે—બયત—પસંદ દીલકો મેરે છાઉં હય ઇન બબુલુંકી—અજબ બહાર હય ઇન રોઝું ઝર્દ ફુલુંકી—પહાડસે આબ સાર હો રહા હય ઉપર પહાડકે ગાના નાચ હોતાથા સદા ઉસકી સુનકર ઉમરૂ ઘાટીયુંકો તેય કર કે સરે કોહ પર આયા યહાં અજબ જલસા નઝર આયા દસબીસ નાઝનીન માહે પયકર લીબાસ ઝાફરાની ઓર અરગવાની ઝેબ કીયે બયઠી હંયે ફરશે મલુકાના બીછા હય નાચ હો રહા હય દર ખતમેં ઝુલા પડા હય કુછ ઓરતે ઝુલતી હંય થોડી ખડી પીંગ દેકર ઝુલા રહી હંય જબ પીંગ બડતા હય યેહ મઆલુમ હોતા હય કે ઇન કાફરૂંકા ઇરાદા આસમાન છું લયને કા હય હર એક મીશલે તાઉસ મસ્તે ઝુમતી હંય ઝુલે પર વો ગુરૂરે હુસને હય કેહ હવાસે બાતેં કરતી હય ઉમરૂને ઉનેહ દેખકે ચાહા કે કીસી દર.ખત કી આડ મેં બેઠકર શીકલ અપની તબદીલ કરૂં ઓર વહાં મેહજબીનુંમેં જાકર મીલું લયકીન ઉનુહને

જયસેહી ઉમરૂને પહાડ પર કદમ અપના રખા વયસેહી .ગુલ મચાયા કેહ આયા ઉમરૂ કો કુછ બન ન આયા ઓર ગલીમ ઓઢકર ગાયબ હો ગયા ઓર ખ્યાલ કીયા કે યેહ મરહલે તીલસસમ કે હ'ય બગેર તીલસસમ કુશા કે ફતહે નહોંગે ઇન ઓર તું પાસ જાના બેકાર હય મઆલુમ હોતા હય કે યેહ પુતલીયાં બાનીયા તીલસસમને ઇલમે નયર'જો સે બનાઇ હ'ય ઇન સબકા હાલ લોહ તીલસસમ બતાયગી યે સોચકર પહાડકે નીચે ઉતરા ઓર આગેકા રાસ્તા લીયા યહાં તક કેહ બઆદ કતેઅ મુનાઝીલ ઉસ તરફ આ નીકલા કે જહાં દરે કોહોમેં અસદ વગેરાહ ઓર મેહજબીં અલમાસ પોશ બયઠે થે ઉમરૂને દેખા કે સામને દરરાએ કોહોમેં એક સાહેરા ખડી હય ઓર અસદ બયઠા હય એક નાઝનીન હુર મીશલ પહેલુમેં જલવાગર હય યે મઆલુમ હોતા હય કેહ દરરાહ કોહ નહિ હય બલકે બુરજે હમલમેં કીરાન શમસો કમર હય ઉમરૂને પુકાર કર કહા કીયું અય છોકરે .ખુબ વાસ્તે ફતહે કરને તીલસસમ કે તુ આયાથા કે ર'ડી બાઝીમેં પડ ગયા અસદને આવાઝ ઉમરૂ કી પેછાની નીગાહ ઉઠાકર દેખા ઓર ઉમરૂ કો પેછાનકર ઉઠ ખડા હુવા કહા દાદાજાન આઇયે વાઝેહ હો કે ઉમરૂને અસદકે બાપ યાને કરબ કો બેટા કીયા હય ઇસ વજેહસે અસદ ઇનેહ દાદા કહેતા હય ગરઝ કે અસદને તસલીમ કી ઉમરૂને ગલે સે લગાયા દોઆએ જાં'દરાઝીદીં ઓર આકર દરરાહમેં બેઠા ઓર યહાંતક હોકર મલકા મહેજબીંકો દેખા ઓર કહા અય અસદ યે કીસ બદ કીતઆ બીલ્લી ઓરતકો તુને હમ પહેલુ કીયા હય લા હોલ વલા કુવતા કીયા તેરી ભી કયા નીયત હય મલકા યે કલામ સુનકર ખીંચી ઓર શરમીંદા હુઇ અસદને કાનમેં કહા અય મલકા યેહ લાલચી બહોત હ'ય અગર ઇનિહે કુછ દો તો અભી તુમહારી તઆરીફ કરને લગે ઇનકે બુરા કહેનેકા કુચ ખી-યાલ ન કરો મલકાને કડે જવાહેરકે હાથસે ઉતારકર ઉમરૂકો દીયે ઉમરૂને કહા અય મલકા તેરે લાયક યે નવાસા હમઝાહ અરબકા કબ હય તુ વોહ શાહેઝાદી આલી-વીકાર હય કે તેરે હમ રૂતબે બડે બડે શાહાં રૂએ ઝમીન નહિ અસદ ઓર દીલારામ ઓર મલકા સબ ઉમરૂકી બાતું પરહ'સને લગે ઉમરૂને કહા .ખુદા તુમહે' હ'સ્તા હી રખે ઉમરૂને કહા અય મલકા તીલસ્સમ ફતહે હો જાએગા દાદાજાન આ ગએ કીયા ગ.મ હય ઇનશા અલ્લા પહેલવાનું'કો મેં મારૂ'ગા ઓર સાહેરૂ'કો યેહ ફીન-નાર કરીંગે મલકા યેહ બાતેં સુનકર .ખુશ હુઈ લયકીન હાલ સુનયે કે મેહરૂખ, ચો-બીસ હઝાર સાહેરૂકાં લશકર લેકર ચલીથી અસદકો ઢુંડતી હુઈ લશકરસે આગે અકેલી બઢ આઇ ઓર શકીલ જાદુસે કહા કે તુમ લશકર લેકર અકબમે આવ ગરઝકે મેહરૂખ, ભી આકર .કરીબ ઇસી દરરાહ કોહકે પહોંચી જહાં અસદ વગેરા થે દીલારામ જો પહેરે પર ખડીથી ઉસને મહેજબીનકો ખબર દી કે નાની જાન આપકી આતી હ'ય યેહ સુનતેહી મલકા સમઝી કે હમ સબકો ગીરફતાર કરનેકો આતી હય કહા અબ બડા ગઝબ હુવા અસદને કહા મેં જાકર કતલ કરતા હું ઓર તલ-

વાર લેકર ઉઠા ઓર ઉમરૂ ગલીમ ઓડ કર પોશીદા હો ગયા કેહ મુબાદા ગીરફ્તાર ન હો જાઉં તો કુછ ન હો સકેગા લયકીન જબ અસદ તલવાર લીયે સામને મેહ-રૂ.ખકે આયા ઉસને કહા કે અય શાહેઝાદે આલી તબાર યેહ કીસ લીયે શમશીર બરહેના તશરીફ લાએ હંય મંય આપકી દોસ્ત હું ઓર તાઅત કરને આઈ હું મેહજબીનકી નાની હું મેરી બચ્ચી કહાં હય યેહ બાતે સુનકર મેહજબીન ઉઠકર દોડી ઓર મેહરૂ.ખકે કદમ પર ગીર પડી ઉસને સર ઇસકા સીનેસે લગાયા ઓર કહા અય ફરઝંદ દેખયે અનજામ હમારા ઓર તુમહારા કીયાહો અફ્રરા સીયાબ બડા ઝબરદસ્ત હય મે બીગડ કે ચલી આઈ હું લયકીન મુકાબેલા શહેનશાહ નહિ કર સકતી વોહ ચાહેગા તો એક આનમંય હમ સબકો બરબાદ કરદેગા અસદને કહા વોહ કીયા ગીદી હય જો બરબાદ કરદેગા ખુદા હમારા હાફીઝ નીગેલબાંન હય તુમ બા ઈતમી નાન તમામ યહાં બેઠો હમ જાંબાઝી ઓર સર ફરોશીકો હાઝીર હંય અગર તુમ હમારી શરીક હુઈ હો તો ખુદાકી રહેમત પર તકયા ભરોસા કરો મેહ-રૂ.ખને કહા યેહ સબ જો તુમને કહા સચ હય મગર ઝાહીર ભી તો કુછ દેખા જાતા હય અસદ બોલા કે જાદુગરાને મુનકરાં યહાં તશરીફ લાતે હંય એક દીન અફ્ર-રાસીયાબકો ભી મીશલ સગે નહેસકે મારડાલીંગે મેહરૂ.ખને કહા સબકો દેખા હય અફ્રરાસીયાબ અયસા ઝબરદસ્ત હય કે કોઇ મુકાબીલા નહિ કર સકતા લયકીન મેં જો આઈ હું તો કીયા અબ ફીર થોડી જાઉંગી ચાહે જાન રહે યા ના રહે મુકા-બીલા કરૂંગી ઇસ વકતે દીલારામને કુછ ફરશે બીછાયા સબ બયઠે લયકીન ઉમરૂ ઝાહીર ના હુવા કેહ શાયદ યેહ બાતે ઉસકી અઝ રાહે મકકારી હોં ઓર ચહાતી હો કે જબ સબ જમએ હો લએ ઉસવકત ગીરફ્તાર કરૂં ગરઝ કે જબ સબ બયઠે ફીર મેહરૂ.ખને કહા અય શાહેઝાદે મેને નજુમમેં દેખા હય કે તું કાતીલ બાદશાહ તીલસ્સમ હય ઇસ વકત સીફ્ત ઓર શોકત અફ્રરા સીયાબ બીયાન કરકે તેરી શજાઅતકા ઇમતેહાન કરતીથી બારે અલહમદો લીલલાહ કે તુ કવીદીલ ઓર મરદે મરદાના વોહ શેર બેશા જીલાદત હય અલ હાસીલ યેહ આપસમેં સબ બયઠે ગરમ સુખન થે કેહ ફરસ્તેગાંને અફ્રરા સીયાબમે સે રાહેદાર જાદુ આકર પહોંચા ઓર મેહરૂ.ખકો બયઠે દેખકર લલકારા કે પાસ આવ નમક હરામ મીસલ મશહુર હય કે દરયામેં રહેના ઓર મગરસે બયેર શાહેનશાહસે બીગડ કર કહાં જાઉંગી મેહરૂ.ખને ઇસ સાહેરકો આતે દેખકર અપને ઝુલેસે સહેર કા ગોલા ફવલાદી નીકાલા ઓર સહેર પડહકર મારા કે વોહ ગોલા કરીબ રાહેદાર કે જાકર ફટા ઓર ઉસમેસે હઝાર હા કાલે આંતીશ કે મીશલે તીર શહાબકે નીકલે ઓર રાહે-દાર પર ચલે ઇસકે પાસ .ખાક કબર જમશીદ હય એક .ખક ઉસને ઉઠાઇ વોહ પર કાલે આંતીશ કે દફ્એ હુએ ઓર પેશ કદમી કરકે દુસરી ચુટકી .ખાકકી મેહરૂ.ખ ઓર દીલારામ પર ડાલી કે યેહ દોનુ બેહોશ હો ગઈ ઉસી વકત અસદને ઉઠકર

તલવાર મારી શાહદારને સહેર પડ કરજો પુંકા અસદ બેહસો હરકત હો ગયા ઉસને મએ મેહજબીં સબકી મુશકે બાંધલીં ઓર લેકર ચલા ઉમરૂને જો યેહ માંજરા દેખા ગલીમ ઉતારકર ઝાહેર હુવા વોહ કુલા ફલાખનમેં પથથર સાડે પાંચ સેયર કા બીલહોરે હશતે ફલ તરાસા હુવા રખકર પુકારા કેહ અય રાહેદાર જાદુ ઝરા ઠેયરના રાહેદાર આવાઝ સુનકર ઠેયરા ઇતને અરસેમેં નીસ.ાના ઉમરૂ કા બંધ ગયા અયસા તાકકર પથથર મારાકે કાસાએસર તરશકર દુર જાકર ગીરા સદા હાય મોહીબ પયદા હુઈ ઓર મેહરૂ.ખ હુશયાર હુઇ દેખા આંધીયાં ઉઠ રહી હંય શોર બગીર બગીર કા બુલંદ હય યેહ દેખકર ઉસને સહેર કીયા કેહ વોહ આફત મોકુફ હુઈ ઓર લાશ રાહેદાર જાદુકી પડી દેખી ઓર એક અજીબુલ ખલકત ઇનસાન યાની ઉમરૂ કો ખડા દેખા અઝબસ કે ઉમરૂકો પેછાનતી નથી ચાહા કેહ સહેર કરકે ગીરફતાર કરલું યેહ ભી કોઇ સાહેર હય ઉમરૂ ઉસકે ઇરાદે પર મતલા હુવા ફવરન હુબાબ બેહોશી મારા કે મુંપર પડા ફટા ઓર બેહોશી આમીઝ પાની નાકમેં મેહરૂ.ખ કે ગયા કેહ યેહ બેહોશ હો ગઇ ઓર ઉમરૂ ગલીમ ઓડકર ફીર છુપ ગયા લયકીન દીલારામ ઓર અસદ વગેરા કે સબ રેહા હો ચુકેથે ઉનહુંને મેહરૂ.ખ કો ફીર હુશયાર કીયા ઉસને પુછા કહે યેહ કીયા માંજરા હય અસદને કહા દાદા જાનને રાહેદાર કો મારકર હમ આપ કો છુડાયા ઓર આપને ઇનેહ ગીરફતાર કરના ચાહા ઉનહુંને આપકો ફીર બેહોશ કર દીયા ઓર યહાંસે ચલે ગએ મેહરૂ.ખને કહાં ફીર ઉનકો બુલાવ અસદને કહા આપ હી બુલાઇએ ઉસને બા આવાઝ બુલંદ કહા અય શહેનશાહે અયારાંમંય આપકી બહોત મુશતાક હું સુરતે મુબારીક અપની દીખાઇયે કીયામેં કાબીલ મુલાકાત નહિં હું જો મુઝે આપ દેખકર છુપ જાતે હંય ઉમરૂને કહા રૂનુમાઈ ચાહીયે અગર કુછ મુંહ દીખાઇ દો તો સુરત દીખાએં અસદ ઓર સબ હંસને લગે ઓર મેહરૂ.ખને ઝેવર અપના ઉતાર કર રખા ઓર કહા લીજીએ રૂનુમાઇ હાજીર હય ઉમરૂ રૂપયે દેખકર ઝાહીર હુવા ઓર વોહ ઝેવર લેકર દાખીલે ઝંબીલ કીયા મેહરૂ.ખને જો સુરત ઉમરૂ કી દેખી જયસી સાબીકમે ઝીકરકી ગઈ નીહાયત હકીર પાઇ સમઝી કે યેહ કીયા કીસીસે મુકાબીલા કરેગા ખુવાજાને ઉસકી નીગાહ પેછાની કે તુઝે બનઝર હીકારત દેખતી હય કહા તુમ જાનતી હો કે યેહ દુબલા પતલા આદમી કીયા કરસકેગા કીસીસે કીયું કર લડેગા મેહરૂ.ખને કહા તું બડા હકીમ હય કે જો મેરે દીલમે આયા વોહ પહે-છાન ગયા ઉમરૂને કહા મેં પેશાની પર જો શીકન પડતી હય ઇસકી સતર બનાકર પડતા હું જો કીસી આદમી કે દીલમેં આએ વોહ બતલા દેતા હું યેહ બાતેં હો રહીથી કેહીં દુસરા સાહેર ફરસ્તાદાએ અફરા સીયાબ શેલાદ જાદુ નામ આકર પહોંચા ઓર ઉસ સબકો બેઠે દેખકર દુરહીસે ડાંટા કેહ ખબરદાર અય બાગયાંમેં આપોંહચા અબ કહાં બચકર જાવગે ઉમરૂને ઉસે દેખકર કહા અય મેહરૂ.ખ તુમ બડી આહેરાહો દેખીંએ ઇસસે કીયું કર લડતી હો ઉસને કહા અય ઉમરૂ પહેલી બારતો મેં

બેહોશ હો ગઇથી મંયને નહિં દેખાકેહ તુમને કીયુ કર રાહેદાર જાદુકો મારા ઇસવકત દેખું કે ઇસે કીયું કર કતલે કરતે હો ઉમરૂને કહા મીશલ સગે નજીસકે ઇસે મારે ડાલતાહું ચેહ કેહકર બ સુરત અસલ જીસતરહ પે બયઠા થા ઇસી તરહે ઉઠકર સામને ફૂવલાદ જાદુકે આયા ઓર લલકારા કે વોહ બે હયા કીયા બકતા હય ઓર ઝખ મારતા હય ઇધર આકે તું મેરા શીકાર હય ફૂવલાદ જાદુને એક નારયલ ઝોલીસે નીકાલ કર સેહર પડના શુરૂ કીયા ઉમરૂને ભી એક તરંજ નીકાલા ઓર કુછ બુદ બુદાને લગા ફૂવલાદ સમઝા કે ચેહ ભી સાહર ઝબર દસ્ત માલુમ હોતા હય ગરઝ કે ઉમરૂને કહા અય નાલાયક તું પરાએ ભરોસે પર લડને આયા હય પસ પુશત સે તેરે ઓર એક જાદુગર આતા હય ફૂવલાદને ચેહ સુનકર પીછે ફીરકર. દેખા ઉમરૂને ઇતની દેરમે જુસ્ત કરકે ઉસકે કરીબ અપને તઇં પોચાયા ઓર જબ ઉસને ઉધર દેખા કેહ કોઇ ભી નહિં ઉમરૂ ઢુંઢા હય ધોકા દેતા હય બસ ઉમરૂકી તરફ ફીરા ઉમરૂને હુબાબ બેહોશી કો મુંહપર મારા કે છીંક આઇ ઓર ચકકર ખાકર ગીરને લગા ઉમરૂ ગીરતે ગીરતે ઉસકે ખંજર મારા કે સર કટકર દુરગીરા શોરે નશુર કીયામત આસા બુલંદ હુવા અંધેરા હો ગયા મેહરૂખ.ને સહેર પઢકર દસતકદી કે વોહ સીયાહી મોકુફ હુઇ ઉમરૂકો દેખા કેહ તસબી લીએ અલગ ખડે યા હફીઝ યા હાફીઝ પડ રહે હંય કેયા .ખુદાવંદા બચાના મુઝકો મેહરૂખ. પાસ આઇ ઓર કહા અય શહેનશાહે ઇયારાં સુબહાનલલાહ કીયા કહેના કીતના જલદી ઇસકો આપને ઝહુનનમ વાસીલ કીયા મેં આપકી કનીઝહું આઇયે બેઠીયે ચેહ કલામ હો રહેથે કે સામનેસે ગીરો ઓર નકારૂં કે બજનેકી સદા આઈ દેખાતો આગે આગે નકકારચી ઝરી ઝરી પોશ બાદલેકી પોશાક પેહને દમામી વ શુતરી ફીલ બજાતે જંગી સદાસે કોહ દશત થરરાતે પયદા હુવે ઓર સાહેરૂંકી સવારીયાં ઝાહીર હુઇ અઝધહુંપર કાઠરે ખીંચે મુંહસે ઉનકે શોઅલે આગકે નીકલતે સાહેર શકલેં મુહીબ બનાએ અસબાબ સેહેર કરનેકા લીએ નમુદાર હુવે ઓર યકાયક ઉસ દશતમંય આગ ઓર પથ્થર બરસને લગે ઓર એક હંસ પર કે જીસકા જીસમ મીસ્લે આગ રોશન ઓર ચમકતાથા શકીલ જાદુ બેટા મેહરૂખ.કા ઉસ પર સવાર ઓર ચાલીસ હઝાર સવાર સાહેર પરા બાધેં ઓર આતીશકે તાએરૂં પર તાઉસ ઓર આશશી ફીલ વગેરા પર બયઠે ચલે આતે હંય ઓર માહજાદુ માદરે મેહરૂખ. તખ્તપર સવાર અઝધાહ તખ્ત ઉઠાએ લેકર આએ લશકર ચોબીસ હઝાર કાબડે કર રોફરસે આયા ખેમે ઓર બારગાહેં જુમલા સામાન હર્બે ઝર્બે શકીલ અપને હમસર લાયા ઉસકી સવારીકા ઇસવકત જુલુસથા કે શાહઝાદાએ અસદ દેખ કર ફરમાને લગા કે ચેહ માલુમ હોતા હય લશકરે અમી-રકા કોઇ સરદાર આતા હય મેહરૂખ.ને કહા અય શાહઝાદાએ અસદ આપકા ગુલામ શકીલજાદુ મેરા ફરઝંદ આતા હય હુઝુર દસ્તે મરહમત ઉસકે સરપર રખ્ખેં ઓર તસકીન દેં ઇસ અરસેમંય શકીલ શાહઝાદેકો ઓર અપની માકો ખડા દેખકર હંસસે

ઉતરકર હાઝીરે ખીદમત હુવા **અસદ** ઓર ઉમરૂકો તસલીમ કી **અસદને** બગલગીર કીયા ઉમરૂને તસકીન દી **મેહરૂખ,ને** હુકમ દીયા કે લશકર અપની જમેહ ઉતરે હુકમ સુનતેહી ઉસી વકત બેલદાર નીકલે ઓર ઝાડ ઝડીયા કાટકર મયદાન સાફ કીયા સેહરાકો શફફાફ સુરતે આઈના કર દીયા ખેમે નસબ હુવે મોરચે બનને લગે કહીં સુરંગકા ઢંગ કીયા કહીં કુશાદા બનાયા કહીં તંગ કીયા ગંજકે ઝુંકે ગડ ગએ ચોપડકા બાઝાર સજને લગા દુકાનુંકે નીશાન ડાલે ગએ ખેમે શાહીકે રૂબરૂ ઉરદુએ મોઅલ્લાહ કાતોર મુકરરર હુવા રાવટીયા અસ્તાદા હુઇ લશકર ઉતરા અયશ મેહેલ ઓર બારગાહ અસ્તાદા હુઈ દરે દોલત મુકરરર કરકે સરદારૂ ઓર શાહકે જુલુસકે લીએ લશકરકી બારગાહ ઠયરાઈ ઓર તખ્ત તાઉસી મુકામ સદરમંય આરાસ્તા હુવા ચાર તરફ દંગલ વ કુરસીયાં બીછ ગઇ સામાને રાહત જુમલા દુરસ્ત હુવા કીસી તરફ બાવરચીખાના બનાયા કહીં આબદારખાના મુકરરર કીયા એક તરફ મયખાના સજા ગયા લશકરમંય બાઝારેં ખુલ ગઈ કટોરા બનને લગા **મેહરૂખ,** બારગાહમંય દાખલ હુઇ ઓર **અસદસે** અરઝ કીયા બીસમીલ્લાહ તખ્ત સલતનત હાઝીર હય જુલુસ કીજીએ શાહઝાદાને કહા મુઝે દાઅવા સલતનતકા નહીં મંય નવાસા શીપેસાલાર બાદશાહે લશકરે ઇસલામ કાહુ દાઅવા સીપાહગીરીકા રખતા હું યેહ બાદશાહત શેહેનશાહ લશકરે ઇસલામ કી હય ઇસકી હુકુમત મલકાં **મેહજબીં** કરેગી ઓર ચંદ હફતા ઝરરીન તોહફા અનવા વ અકસામ કે ખીદમતે શાહે ઇસલામમંય બતોર ખેરાજ હર સાલ ભેજા કરેગી યેહ કેહકર ઉમરૂસે કહા આપ મુતનજમ હંય સાઅત સઇદ બતલાઇએ કે મલકાકા જુલુસ—મયમીનતે માનુસ ઓરંગે શાહીપર હો ઉમરૂ ઓર **મેહરૂખ,** દોનું બે બદલ ઇલમે સમાવી જાનતે હય ઝબાને અશરત અફઝા ઓર દીન સઆદત-મંય મલકા **મેહજબીનકા** હાથ પકડકર તખ્ત સલતનતે તીલસ્સમ પર જલવગર કીયાતાજ શાહી સરપર રખ્ખા **અસદ** ઓર **મેહરૂખ,** વગયરા તમામ ઉમરા રૂઉસાને નઝરે દીં સદાએ મુબારકબાદ બુલંદ હુઈ રકકાસાને જોહરા જબીન મેહરે તમકીં હાઝીર હુઈ થાપ તબલે પર પડી નાચ હોને લગા સાકીયાને હુરે પયકર જામ સુરાહી બાદાએ એહમર આએ એહલે અંજમન સાગરે અશરત દેને લગે સદાએ નોશાનોશ બુલંદ હુઇ ઓર હર તરફ મેકશુકી ઝબાન પર જારી થા કે અય શાકી ખુશ અદા તેરા દોર રહે અયશો નીશાતકા યેહી તોર રહે ઓહદુંકે ખીલઅત બન્ને લગે મલકા **મેહરૂખ,કો** વીઝારતકા ખીલઅત મીલા દીલારામકો મુસાહેબ ખાસ બાદશાહ કીયા **અસદને** લશકરકી સીપે સાલારી અખતીયારકી ઉમરૂકો મુશીરાને સલતનતમંય દાખલ કીયા ઓર યેહ રૂતબા દીયા કે જો ખુવાજા મશવરાં દે ઉસકો બાદશાહે લશકર ઝુરૂર મંઝુર કરેં ઓર ખુવાજા ઉમરૂકે હુકમસે ગરદન તાબી ન કરેં ઓર અગર ખુવાજા બાદશાહસે નારાઝ હો તો ઉસે સલતનતસે ઉતાર દે ગરઝકે કચેરી મુકરરર હુઇ **મેહરૂખ,** આકર બયઠી ઇનતેઝામ હોને લગા પેહલે જો ખઝાના અપની ફોજકે હમરાહ લાઇથી ઉસે

લાકર મીર બખશીકે હવાલે કીયા ઓર કહા કે ઢંઢોરા જો અપને કરીબ કરીબ જો ગાઉ કબજે વાકે હુવે હંય વહાં જાકર મુનાદી નીદા કરે કે જીસ કીસીકો નોકરી કરના હો વોહ આએ ઓર મુલા ઝીમત કરે ઓર ફોજ સાહરાં ગેર સાહરા યાની સીપાહી વ પેહેલવાન વગયરા ભરતી કીએ જાએં યેહ ઇરશાદ સુનકર નોકર બેહરે મુલાઝીમત હુકમ રવાના હુવે ઢંઢોરા સુરૂ હુવા લોગ આને લગે વઝીર આઝમકો નઝરેં દેકર ઓહદે પાને લગે કીસીંકો કમીદાનીકા ખીલઅત મીલા કોઇ રીસાલાદાર હોને લગા ઉસ વકત અઇયાર જો અલગ અલગ ઉમરૂસે ચલે આતેથે ઉનમંયસે **ઝરગામ શેરદીલ** ઓર **મેહન્તર કરાં** ઓર **જાંસોઝ** કરીબ ઉસ સેહરાકે પોંહચે ઓર આવાઝ ઢંઢોરેકી સુનકર સાહેરૂંકી સુરત બનાકર લશકરમંય આએ હાલ દરયાફત કીયા માલુમ હુવા કે ઉમરૂ ઓર અસદકા લશકર હય ઓર ઉનકી જાનીબસે ફોજ ભરતી હોતી હય યે અઇયાર ભી નઝર લેકર બારગાહમંય આએ વઝીરે આઝમ મેહરૂખકો નઝર દી ઉસને પુછા તુમ કોન હો ઉનહુંને કહા શેહેર અજાયબકે રેહનેવાલે હંય જાદુ જાનતે હંય નોકરી કરને આએ હંય વઝીરને પુછા કયા તનખ્વા લોગે કહા હઝાર હઝાર રૂપય માહવારી વઝીરને કહા અચ્છા તુમહારા સેહેર દેખેં કે કયસે સાહેર હો અઇયાર બોલે બોહત ખુબ ઓર કીરાંને એક નારયલ—ઝોલીસે નીકાલકર સબકે દીખાનેકો કુછ અફસું પડા ઓર મેહરૂખકે મુંહ પર મારા હરચંદ ઉસને દસ્તક દી ઓર રદ સેહેર કીયા મગર વોહ નારયલ મુંહ પડકે ફટા ઓર ધુંવા ઉસ મંયસે નીકલા કે મેહરૂખ બેહોશ હો ગઇ હાઝરને દરબાર જીતને સાહેર થે ઉનહુંને ચાહા કે સેહેર કરકે હોશમંય લાએં વોહ તો બેહોશીસે બેહોશથી કીસી તરહસે હોશીયાર ન હુઇ સબને કહા યેહ બડે ઝબરદસ્ત સાહેર હંય કે ઇનકા સેહેર કીસીસે રદ નહીં હો સકતા ઓર અઇયારૂંસે કહા બસ ઇમતેહાન હો ચુકા આપ સેહેર અપના ઉતાર લીજીએ કીરાંને થોડા પાની મંગાકર કુછ રદ સેહેર પડા ઓર મેહરૂખકે મુંહપર છીંટા દીયા વોહ ફોરન હોશીયાર હો ગઇ અઇયારૂંને કહા આપને હમારા સેહેર દેખા ઉસને કહા કે હાં બડા ઝબરદસ્ત સેહેર હય અચ્છા હઝાર હઝારકી તનખ્વા હમને હર અકેકી મુકરરરકી અઇયારૂંને કહા એક શર્ત યેહ ભી હય કે હમ એક મહીનેકી તનખ્વા પેશગી લેંગે ઓર ઉમરૂ અઇયારકે બરાબર બારગાહ મંય બયઠેંગે મેહરૂખને એક મહીનેકી તનખ્વા પેશગી મંગવાદી ઓર કહા ખ્વાજા કે બરાબર બેયઠને કે લીએ ચલો મંય ઉનસે ઇજાઝત દીલાહું વોહ ઉનહેં લેકર અંદર બારગાહ કે તાઉસ ઝમરરૂંદીન બાલ જવાહીર કે ખડે હંય ઓર દુમેં ઉનકી બુલંદ ઓર કુશાદા હોકર બાદશાહ પર છત્ર હો ગઇં હંય **મેહજબીંન અલમાસ પોશ** બડે કરૈફરસે જલવગર હય તાજ લાઅલો યાકુત કા સરપર હય કબા કલમેકાર ચોબ જવાહીર પેહને હય ચાર નકીબ શેહેનશાહી દરપર હંય પટકા બેશ બહા કમરસે બંધા હય હાર નવ લખ્ખા ગલે મંય પડા હય **દીલારામ** સર પર મોરછલ બાલે હુમાકા લીએ

મગસરાની કર રહી હય સામને દસ્તે અદબ બાંધે હઝારહા સાહેર ખડે હુંય શાહઝાદા અસદ દંગલપર કરીબ તખ્તકે બયઠે હુંય ખુવાજા ઉમરૂ કુરસી જવાહીર નીગાર પર જલવા ફરમા હુંય અઈયારૂંને વોહ તીનું તોડે જો તનખ્વા મંય લીએથે ખુવાજા કો નઝર દીએ ઉમરૂને આંખે ચાર હોતેહી પેહછાના કે મેરે સાથ કે અઈયાર હુંય ઉઠકર હર એક કો ગલે લગાયા મેહરૂ,ખને હયરાન હોકર પુછા કે ખુવાજા આપ ઈનહેં ક્યા જાનતે હુંય ઉમરૂને કહા અય મલકા યેહ અઈયારાને લશકરે ઈસલામ હુંય ઓર જાંસોઝ ઓર ઝરગામ ઓર કીરાં ઈનકે નામ હુંય કીરાં મેરા શાગીર્દે રશીદ નઝર કરદા શાહે મરદાં અસદુલ્લા હુલ ગ,ાલીબ હય હર જગેહ ,કયદ દુશમનસે આકર મુઝે છુડાતા હય ઓર કભી ગીરફતાર નહીં હોતા હય ઓર એક શાગીર્દ મેરા ઓર બર્ક ફીરંગી તીલસ્સમ મંય આયા હય નહીં માલુમ કહાં હય યકીં હય કે અન કરીબ મીલે અલ ગરઝ મેહરૂ,ખ અઈયારૂંસે મીલી ઓર બોહત ખુશ હુઈ ઓર કરીબ બાર ગાહે શાહી ચાર ખેમેં બુલંદ અસ્તાદા કરાએ પલંગ ઓર ફર્શ મેઝ કુરસી દંગલ ઓર જુમલા ફરમાન રાહતો આરામ કે મોજુદ કરદીએ ઓર અઈયારૂંસે કહા ખેમું મંય ચલકર આરામ ફરમાઈએ કીરાંને કહા મંય કભી ખેમેં મંય નહીં રેહતા પહાડું કે દરે ઓર ગાર મેરે ખેમેં હુંય મંય નઝર કરદા શેરે ખુદા હું હમેશા સેહરા મંય રેહતા હું યેહ કેહકર બગદા ટેક કર જસ્તકી કે સરાયચા બારગાહ ફાંદ ગયા ઓર જંગલ કા રાસ્તા લીયા. વોહ દો અઈયાર જો બાકી રહે ઉનસે ઉમરૂને કહા તુમ ખયમું મંય ફરોકશ હો ઓર લશકર કી હેફાઝત કરો અંદર ખેમું કે ઈસ તરહ રેહના કે કોઈ તુમે ઢુંડા કરે તો ન પાના અઈયારૂંને કહા બોહત ખુબ ઓર ખેમું મંય આકર પોંહચે હાથ મુંહ ધોકર આસુદા હુવે ખાનેકી કીસમસે જુમલા નાઅમતેં મોજુદ થીં નોશ કરકે દરબાર મંય આકર નાચ દેખને લગે લેકીન હાલ બર્ક ફીરંગી કા સુનીએ કે યેભી સેહરા ન વીર્દ તીલસ્સમ હુવા થા ઓર સયર કરતા હુવા સબ અઈ-યારૂં કી ખબર લેતા હુવા ચલા આતાથા કે એક મુકામ બલંદ પરસે જો દેખા તો સેહરા મંય લશકર કસીર ઉતરા નઝર આયા બર્ક સાહેર બનકર લશકર કે અંદર આયા હાલ પુછા એક આદમીને કહા યેહ લશકર અસદ ઓર ઉમરૂકા હય ઓર સારા હાલ બયાન કીયા બર્કને દીલસે તજવીઝ કીયા કે અબ ઉસ્તાદ ઓર સાથી તો બા આશાયશ એક જગેહ મુકીમ હુંય તુ ચલકર કોઈ કારે નુમાયાં કર ઉસકે બાદ લશકર મંય ચલા આના યેહ તસવ્વર કરકે સેહરા મંય ચલા ગયા ઓર હર તરફ શીકાર ઢુંડને લગા યહાં તકકે એક જગેહ જંગલ મંય કુવાં પુખ્તા બના હુવા દેખા ઓર ગુઝરગાહે ખલક ઉસ મુકામ કોપાયા દીલમંય કહા અય બર્ક યેહ કુવા અયસી જગેહ હુવા અયસી જગેહ હુવા હય કે ઝુરૂર સાકીનાને તીલસ્સમ મુસાફર ઈધરસે ગુઝરતે હોંગે ઓર પાની પીતે હોંગે બસ અયસા સોચકર આપ બરહેમનકી સુરત બના ગલે મંય ઝુન્નાર ડાલા માથે પર કશકા દીયા ધોતી બાંધકર ડોલ ઓર રસ્સી

લેકર ચબુતરે કે મુકામ પર બયઠા બાદ થોડે અરસે કે પચાસ સાહેર એક મુલ્ક સે મમાલીકે તીલસ્મસે ખીરાજ કે લીએ પાસ **અફ્રરા સીયાબ** કે જાતે થે કુવે પાસ ઠયરે ઓર બરેહમનસે કહા હમેં પાની ભરકર પીલાદે બરહમનને પાની પીલાયા ઓર કહા મેરે પાસ સત્તુ ભી હંય બોહત રાસ્તેદામ કે હંય તુમહારાજી ચાહે તો લો સાહેરૂંને કહા કીતને સેંર હંય બરહમનને કહા ચ્યાર પયસે ઉન સબને લાલચ મંય આકર મોલ લીયા ઓર થાલીયાં અપની નીકાલ કર નમક ઘોલકર ખાતેહી બેહોશ હો ગએ બર્કને સબકે સર કાટ ડાલે એક હશર બરપા હુવા બાદ થોડી દેર કે વોહ આફત દુર હુઇ બર્કને દો લાખ રૂપય એક દરખ્ત કે નીચે ગડહા ખોદકર દફ્ન કરદીએ ઓર વહાંસે પાસ **ઉમરૂ** કે ચલા ઓર લશકર મંય સાહેર કી સુરત બનકર દાખીલ હુવા ઓર બારગાહ પર આકર મુલાઝમું સે કહા હમારી ખબર શેહેનશાહસે કરદો ઓર અઇયારૂ સે કે **જાંનીસાર** જાદુ હાઝીર હય ખાદીમુંને જાકર **ઉમરૂસે** અરઝ કીયા કે **ઉમરૂ** હયરાન હુવા કે યેહ કોન આયા હુકમ દીયા કે બારગાહ મંય આને દો મુલાઝીમ બર્ક કો સામને લાએ **બર્કને** ભી સામાને દરબાર દેખા બોહત ખુશ હુવા **અસદ મેહજબીન** ઓર **ઉમરૂ** કો સલામ કીયા ઓર એક રૂકકા હાથ પર રખકર **ઉમરૂ** કો નઝર દીયા ઇસ રૂકકેકો ઉંમરૂને લેકર પડા લીખખાથા કે મંય દો લાખ રૂપય **અપકી** નઝરકે કુલાને સેહરામંય દર.ખતકે નીચે દફ્ન કર આયા હું ચલકર વસુલ કીજીએ **ઉમરૂને** પડકર બનીગાહ ગોર બર્કકો દેખા ઓર પેહેછાનકર ગલે લગાયા ઓર કહા અય મલકા **મેહરૂખ**. મંય ઇસી અઇયારકા ઝીક્ર કરતાથા યેહી બર્ક ફીરંગી હય અલ ગરઝ ઇનકે લીએ ભી ખેમાં ઓર રાહતકા સામાન મુકર્રર કીયા યેહ આયા ઓર ગુસલ કરકે રંજ રાહસે આસુદા હુવા ખાના ખાકર સો રહા લેકીન **ઉમરૂ** બારગાહસે નીકલ-કર બમુજીબ નીશાન બતલાને બર્કકે ઉસ કુવેકે પાસ પોંહુચા ઓર દર.ખતકે નીચેસે લાખ રૂપય ખોદકર દાખીલે ઝંબીલ કીયા ઓર દીલસે કહાકે એક ઇસ બીચારે શાગી-ર્દને તુમહારી પરેશાનીકા .ખીયાલ કીયા વરના ઓર સબતો બીલકુલ નાલાયક હંય યેહ બાતેં દીલસે કરતા હુવા ફીર લશકરમંય આયા ઓર આરામસે મસકન ગુઝીં હુવા લેકીન ઇસ અરસેમંય વો તાએર ખુશરંગ જો **અફ્રરાસીયાબને** વાસ્તે ખબર ગીરી કે **મુકર્રર** કીએથે વોહ પાસ જંગલકે દરખ્તુંપર બયઠે યેહ સબ માજરા યાની આના **મેહરૂખકા** ઓરંમારે જાના **રાહદાર** ઓર **ફોલાદકા** ફીર જમીઅતે લશકર હોના આપસકા ઓર ફોજ ભરતી કરનેકે લીએ મુનાદીકા નીદા કરના યેહ દેખકર પાસ **અફ્રરાસીયાબકે** આએ ઓર જુમલા કયફીયત બયાનકી **અફ્રરાસીયાબકો** ગુસ્સા આયા ઓર ઉસી વક્ત એક નામા મલકા **હયરત** અપની બીવી કો લીખખા કે દેખતે નામે કે અય મલકા **શહેર નાપુરસાંસે** તુમ મેરે પાસ આવ મુઝે કુછ મશવરા કરના હય યેહ નામા એક પુત્લેકો દીયા ઉસને **હયરતકે** પાસ પોંહચાયા વોહ તખ્તપર સવાર **હોકર** મએ કનીઝુંકે **અફ્રરાસીયાબકે** પાસ આઇ ઉસને કહા અય મલકા **હયરત**

તુમને ઇસ નમક હરામ **મેહરૂખ**.કો દેખા કે મુજપર જીતકી હય ઓર ફોજ નોકર રખતી હય તીલસ્મ કુશાકી શરીક હુઇ હય અય બે ઇમાન અગર દરયાએ .ખુરઆંકી એક પરીકો હુકમ દું ઓર એક (બુક) યાને બાજા આકર બજાદે તો સારી ખલકત બેહોશ હો જાય મુઝે હંસી આતી હય **મેહરૂ.ખ** ઓર મુજસે મકાબલા **હયરતને** કહા અય શેહેનશાહ મંય મેહરૂખ.કો બુલાકર સમઝાતી હું ઉસકી કયા મજાલ હય જો આપસે કુછ કર સકે **અફરાસીયાબને** કહા અચ્છા બુલવાવ ઓર સમઝાવ તુમહારી અઝીઝ ભી હય ઓર બાનીએ તીલસ્સમ લીખ ગએ હુંય કે બાદશાહ તીલસ્સમસે એક ઝમાના અયસા હોગા કે રઈયત ઓર મુલાઝીમ ઉસકે મન હરીફ હોકર આમાદાએ જંગો જદાલ હોગે ઉસ વક્ત શાહે તીલસ્સમ ઉનસે લુત્ફ મદારાત કરે ઓર જંગ નકરે ઓર હાલત રઝમે પયકાર વોહ બાદશાહે તીલસ્સમ હય અય હયરત કસમ હય સામરીકી અગર યેહ બાતેં મુઝે ન રોકતીં તો માનીંદ હરફે ગલતકી તરહ ઉન બાગીયુંકી હસ્તી મીટા દેતા **હયરતને** અરઝ કીયા ઇસમેં કયા શક હય અલ હાસીલ ઉસને એક નામા **મેહરૂ.ખકો** લીખા કે અય મલકા તુમકો મુનાસીબ હય કે જીસકાં નમક તમામ ઉમર ખાયા ઓર જીસકે સાયાએ આફીયત મંય તમામ ઉમર પલી હો ઓર ઉસકે સાથ આમાદા રઝમો પયકાર હો લીહાઝા અઝરાહે પરવરીશ માલકાના વ પરવરીશ બુસરૂવાના તુમકેં એત્તીલા દી જાતી હય યે નામા દેખતેહી .ખીદમત ગુઝારી હાથ બાંધ કર બતોર કનીઝે હલકા બગોશકે મેરે પાસ આવ મંય ખતા તુમહારી શાહ તીલસ્સમસે માફ કરાદું સુરતે ઇનહેરાફ઼ ઝરી બાદશાહે તીલસ્સમકા તો બડા મરતબા હય મંય એક કનીઝ નાચીઝ ઉસકી ઇસ તરહ તુમકો હીલાક કરૂંગી કે જીસ તરહ મોર ઝઇફ઼ કોહ માર ડાલતે હુંય અગર અપના ભલા ચાહતી હય તો થોડે લીખનેકો બોહત જાનકર તામીલ હુકમ કરના નામા તમામ હુવા એક તાએરકો દીયા જાકર **મેહરૂખ**.કો પોંહચાદે ઓર જવાબ લાવે વો તાએરનામા ચોંચમંય લીએ બારગાહે **મેહરૂખમંય** આયા ઓર આગોશમંય ઉસકે બેઠ ગયા મેહરૂખ.ને નામા ચોંચસે લેકર પુછા અય તાએર તુઝે કીસને ભેજા હય તાએરને કહા મલકા **હયરતજાદુને** **મેહરૂ.ખને** નામા પડા બરવકત આગાહહોને ખતકે રંગત ચેહરેકી બદલ ગઇ ઓર મારે ખોફસે કાંપને લગી **ઉમરૂને** જો યેહ માજરા દેખા નામા ઉસકે હાથસે લેકર પડા ઓર નામેકો મારે ગુસ્સેકે ચાક કરડાલા ઓર જવાબ ઉસકા એક તોહફા કાગઝ પર ઇસ તરહ લીખખા હમદો નાઅત ઓ ઇબતીદાકી ઝાહીર હોકર યેહ કીસ્સા પેહલે જનાબે રસુલકે ગુઝરા હય મગર હર પયગમબરકે ખબર જનાબે પયગમબરકો દી **ઉમરૂ** વગયરા એતેકાદ રખતે હુંય લેહાઝા લીખખા પસ અઝ બદાં વ આગાહ બશેદી અય મલકા **હયરત** વ **અફરાસીયાબ** મનમ રીશ તરાશીંદાં સાહેરાં વ સર બરીંદ એ જાદુગરાં મેરે હી ખંજરે જાં સીતાંને **દમામા** જાદુ જો પોતી **સામરીકી** થી ઉસકી ગરદન કાટી ઓર મંયનેહી સાહેરે મશ મશ જો દરયામંય મસકન ગુંઝીંથા ઓર સાહેરાને રોઝ-

ગારકા ઉસ્તાદ કહેલાતા થા જાન લી મંય વોહુંકે ખુદાવંદમ ખબીસાકો જહુન્નમ વાસીલ કીયા કશમીરૂંકા દાવનજીબાલકે **સાવાં** નામીકો મારા ગલતલી આબાદમંય માલીક બીન ઝરદશતકા સર ઉતારા ગરઝ કીસ કીસ કાનામલુ કે જીસે મંયને મારા હય બલકે શાહાને રૂએ ઝમીનકો કે જીસકા કલમા ગોશે બકરદાં પોહુચા થા તખતસે ઉતારકર તખતએ તાબુતપર સુલાયા ખેર લાયક યે હય કે મલકા **તસવીરજાદુ** ઓર શાહઝાદાએ **બદીઉઝમાંકો** અપને હમરાહ લેકર આસ્તાને આલીજાહ મલકા **મેહજબીન અલમાસ પોશ** તુમ દોનું હાઝીર હો કે ફીલહાલ મલકા મોસુફ બાદશાહે તીલસ્સમ હય ખતા તુમહારી **સાહબકરાંસે** માફ કરાદેગી સુરતે ઈનકાર ઇસ તેહરીરકે અગર નાક તુમહારી કટવાકે ગધે પર મુંહ સીયાહ કરકે ન બીઠલાયા તો નામ અપના **ઉમરૂ** ન પાયા હોગા યેહ મઝમુન લીખકર તાએર કે હવાલે કીયા ઓર ઝબાની ભી કેહ દીયા કે ઉસ ગયબાની મડકો યાની **હયરત**સે કહદેના કે માલઝાદી અબ અંકરીબ તેરા સર મુડ દુંગા તુ હય કીસ ભરોસે પર જો તુઝસે હો સકે કુછકરને મંય કોતાહી ન કરના .ખુદા માલીક હય યેહ કેહકર તાએર કો રૂખસત કીયા વોહ ઉડતા હુવા પાસ **હયરત** કે આયા નામા દીયા ઓર ઝબાની પ્યામ હરફ બ હરફ કહા કે મેહરૂ.ખ તો અય મલકા નામા પડકે કાંપને લગી થી મગર એક દુબલા સુખા આદમી બયઠા થા ઉસને નામે કો આપકે ચાક કરડાલા ઓર જવાબ નામા લીખા ઓર બોહુત કુછ બુરા આપકો કહા **હયરત** જાદુ નામા લીએ **અફ્રરા સીયાબ** કે પાસ આઇ ઓર કહા અય શેહેનશાહ આપ સચ ફરમાતે થે કે યેહ લોગ બગેર સઝાદીએ ન માનેગેં દેખીયે યેહ મેરે નામેકા જવાબ દીયા હય ઓર ઉસ અઇયારૂંને બોહુત ના સઝા સુજકો ઓર આપકો કહા હય **અફ્રરા સીયાબ**ને નામા લેકર પડા ઓર અયસા ગુસ્સે મંય આયા કે હોંટ ચબાને લગા લાલ હો ગયા ઓર કહા જબ ચયુંટી કે પર નીકલ તે હંય જબહી ઉસકી કઝા આતી હય અબ મેહરૂ.ખ હરામઝાદી કી શામત આઇ હય **રાવી** કેહતા હય ઇધર તો **અફ્રરા સીયાબ** લશકર કી ફ્રીક મંય હય ઓર ઉધર મેહરૂ.ખને ઉમરૂ સે બાદ ચલે જાને તાએર કે કહા કે ખ્વાજા તુમને બડા ગઝબ કીયા કે **હયરત** કો ગાલીયાંદીં અબ કોઇ લેહમે મંય આફ્રત આયા ચાહતી હય હમ તુમ સબ મારે જાયગેં ઉમરૂને કહા અય મલકા તુમ બડી બોદી હો સરીહન પેહલે નજુમ કે ઇલ્મસે દરયાફ્રત કર ચુકી હો કે શાહઝાદે કી ફ્રતેહ હય ઓર ફ્રીર ગભરાઇ જાતી હો મંયને દેખા કે તુમ નામા પડકર બાદ હવાસ હો ગઇંથીં અફ્રસરાને ફ્રોજ જો હાઝીરે બારગાહ થે ઉનકી દીલ શીકનીકા ડર થા જબ માલીક હાર દેગા તો ફ્રોજ કયા લડે ગી ઇસલીએ યંયને યેહ કલમાત કહે કે સબ સુને કે કુછ તો યેહ ભી કુવ્વત રખતે હંય જબતો અયસે કલામ ઈતને બડે ઉલુલ્લ અઝમ કે કરતે હંય અબ તુમહેં ચાહીએ કે દીલ કો મઝબુત કરો ઓર ઝરાબાત મંય ગભરા ન જાયા કરો દેખોનો વો કાદીર મુતલક કયા કરતા હય વોહી મદદગારે બે કસાં

હય મેહરૂખ કા ફરમાના ઉમરૂને બદીલ કુબુલ કીયા લેહાઝા યેહ લોગ તો હાલતે ઉમીદો બીમ મંય હંય **અફ્રા સીયાબ** કાઝીક સુનો.

દાસ્તાન લશકર કશી કરના અફ્રા સીયાબ જાદુ કી ઉમરૂ ઓર મેહ-રૂખ પર ઓર ભેજના તીન સરદારૂંકો મએ સાતહઝાર ફોજો સાહેરાં સે ઓર અઇયારીયા કરના અઇયારૂં કા ઓર મુકાબલા દો લશકરૂંસે ઓર બાદ જંગ અઝીમ કે શીકશત ખાના ફોજ અફ્રા સીયાબ કા ઓર મારે જાના સાહેરૂં કા.

મોઅલ્લફ.

કીધર હયતુ અયસાકીએ હોશ મંદ—વોહ મયદે કે જો નીશા કરદે દો ચંદ
ગઝબ મંય હય રીંદું કી જાને હઝીં—સુબુ હય કહીં ઓર ખુમહય કહીં
ઉધર આમદે મોહત સીબ કી ખબર—હય પીરેમુગાં કે ભી ગુસ્સે કા ડર
ઇધર રીંદ બીગડે હંય અબ બે હીસાબ—ઉધર અઝમ હય મયકદાહો ખરાબ
ખરાબી પૈ અંજામકી હય નઝર—દીલે મય કશાં કો હય ખોફો ખતર
દીલે બાદા ખુવારાં ન તોડે કોઇ—નશીશે કી ગરદન મરોડે કોઇ
પીલા રીંદકો વો શુજા અતકા જામ—કે ઝાહીદ કી હો કલયા તમામ
રહી કે શુજા અતકા યેહ નીશાહો—જો એકબાર મંય મોહત સીબ હોલે દો
શીકમ મોહતસીબકા હય મીસ્લે સુબુ—એવઝ મય કે બેહ જાય ઉસકાલુહુ
મુસલ્લેહ મુકમ્મીલ ઝરા જાહ હો—રવાં તેગ અફસાના ગોઇ કરો

દીલાવરાને રઝમગાંને મઆની વોહ સુજાઆને અરસ એ સુખનદાની પર છમ કશા-યાને લેવાએ નસરત ઇનતેહાએ અસકર મઝામીન રેવાયત અફઝા અશુ હએ તેઝ ગામ ઝબાન કો મયદાને તકરીર મંય ઇસ તરહ જોલાનગરફરમાતે હંય ઓર તેગે તેઝ બ્યાનકે જોહર મારકએ તેહરીર મંય યું હ દીખાતે હંય કે જબ **અફ્રા સીયાબ** વ **હયરત** આઇનએ ઝમીર મેહરે મુનીર મેહરૂખ નેક તકરીર ખાલી અઝ સફા વ મુક-દર આઝ ગુબાર રંજો ઇનાદ ઝાહીર હુવા સીવાએ લાઝીમ પયકાર કે ઓર કોઇ સુરત ન દેખી ઓર ખુદ **હયરત** બેહરે મુકાબલા આઝમ હુઇ **અફ્રા સીયાબને** મને કીયા કે એક કનીઝસે ભી જો નાચીઝ હો ઉસકે મુકાબલે કો શાહઝાદી તીલસ્સમ ઓર જોઝા બાદશાહે તીલસ્સમ કા જાના મુનાસીબ નહીં કીયા ઓર કોઇ મુલાઝીમ બાકી અબ નહીં **યેહ** કેહકર દસ્તક દી કે અબર ચાર તરફસે ઘીર આયા ઓર હઝારૂં બીજલીયાં સુને-હરી રૂપેહરી રંગ કી ચમકને લગીં અબ્રસે આતીશ બાઝ હોને લગી અબ્ર શક હો ગયા ઓર તીન તખ્ત ઝાહીર હુવે કે સાહેર ઉનપર સવાર થે બાદ શીકલ વ નાબકાર થે ઉનહુંને **અફ્રા સીયાબકો** આકર સલામ કીયા ઓર પાયાએ તખ્ત કો બોસા દેકર અરઝ કીયા કે શેહેનશાહને કીસ લીએ ગુલામું કો બુલવાયા હય **અફ્રા સીયાબને** હાલ મેહરૂખસે ફસાદ હોનેકા ઓર **અસદ** વ ગયરા કા બ્યાન કરકે કહા તુમ તીનું સાહેર

સાત હઝાર ફોજ લેકર જાવ ઓર ઉન બાગીયું કો બાંધકર હાઝીરે હુઝુર કરો વો તીનું સાહેર કે નામ **જામોશ જાદુ શેહબાઝ જાદુ કોહાનકોહ પયકર** જાદુ રખતે હંય યેહ હુકમ પાકર રવાના હુવે ઓર અપને મુકામ પર આકર સાઠ હઝાર લશકર કો બુલાકર ઓર સરદારૂં કો હુકમ **અફ્રરા સીયાબ** સુનાયા તબલ સફર કા બજા ખેમેં ડેરે અઝધું પર લદગએ ઓર સાહેર સેહેર કે જાનવરૂં પર સવાર હોકર સેહેરકી નયરંગીયાં દીખાતે રવાના હુવે ઓર દરયાએ **ખુંરવાં** સે ગુઝર કર કરીબ લશકરે મેહરૂખ પોહચે યહાં મેહ**જબીન** ઓર **અસદ** વગયરા બયઠે થે કે યકાયક હવાએ સરદ ચલને લગી અબ્ર સુરખો સુફેદ નારંજી ઝાહીર હુવે કે ઉનમંય સે સદાએ હોલ નાક આતીથી **મેહરૂખને** કહા ખુવાજા ફોજ આતી હય અઇયાર યેહ કલમા સુનતેહી બારગાહ સે નીકલ કર જસ્ત ખીઝ કરતે જંગલ કી તરફ ચલે ગએ ઓર સવારીયાં સાહેરૂં કી નમુદાર હુઈ **મેહરૂખને** સેહેર પડના શુરૂ કીયા ઓર જીતને સાહેર યહાં પે પે સબ રહે સેહેર પડને લગે ઇસ લીએ કે વોહ ફોજ જો આતી હય આગ પથ્થર બરસાતી હય અયસા ન હો કે હમેં કુછ નુકસાન પોંહચે અલ હાસીલ બડે કર રોફ્રરસે સાહેરાને ગદદારકા દાખીલ હોના ઓર મયદાન કારઝાર છોડકે લશકરે **મેહરૂખકે** મુકાબીલ ઉતરાખેમેં નસબ હુવે બારગાહેં અસ્તાદા હુઇ બાઝાર ખુલ ગએ **જામોશજાદુ** વગયરા અપની બારગાહમંય આકર બયઠે તાએર બઝોર સેહરે બનાકર ખબરકે વાસ્તે ભેજે હર તરફ એક હંગામાએ કીયામત બરપા હુવા સાહેર હોમ કરને લગે **જામોશને** હુકમ દીયા કે તબલજંગ બજે મુલાઝીમુને હુકમ કી તામીલ કી ઓર નફીરે સેહેરકો દમ દીયા નક્કારા સેહેરકા બજને લગા ગોશે ફલક તક ઉસકી સદાસે સુન હુવે તાએરાને સેહેર ખબર લેકર બારગાહમંય **મેહરૂખકે** આએ બઝબાને ઇજઝ દુઆવ શના મલકા **મેહજબીન** બાદશાહ લશકર બજા લાએ

કીતઅ

બાદશાહે બારગાહત ચુંફલક પરનુરબાદ—દાદ અદલત દર સરાએ આખેરત માસુર બાદ
અય ફરીદું હીમ્મતો રૂસ્તમ દીલે જમશેદફર—તેગ નોબર ફર્ક દુશમન નાસીરો મનસુર બાદ

બાદ દુઆકે અરઝ કીયા કે લશકરે હરીફમંય તબલ જંગ બંજ રહા હય હર એક અમાદાએ હર્બ હુવા હય યેહ કેહ કર તાએર ઉડગએ લેકીન મલકા **મેહજબીન** ને **અસદકી** તરફ દેખા. **અસદને મેહરૂખકો** હુકમ દીયા કે હમારે લશકરમય ભી મદદે ખુદાએ કહ હારકે તબલજંગ બજે ઓર નફીરે સેહેરકો દમ મીલે બ મુજબ ઇરશાદ મુલાઝમ દોડે ઓર નકકારા એ હરબી પર ચોબ લગાઇ મેહરૂખ ઓર **શકીલને** નફીર સેહેર બજાઈ ગુંબદે ગરદું તક સદા ઉસકી ગઇ ઝમીન હીલને લગી હર એક આગાહ હુવા કે કલ મુકાબલા હોગા ગરઝ બાઝારે કઝા હોગા ઉસ હંગામ મંય વો દીન તમામ હુવા ઓર વકતે શામ દોનું લશકરૂંકે તીલયાદાર નીકલે હીફા-ઝત કરને લગે બહાદુર આલાત હર્બ ઝર્બકી દુરસ્તીમંય મશગુલ હુવે ઓર ઇનતે

ઔર સેહેર જહાલો કત્તાલ કરતેથે તુરફેનકે સાહેર તઇયારી સહેરકી કરતેથે જામોશ-જાદુને ખુન ખુકસે ઝમીનકો લીપા ઔર ખંજરી બજાને લગા કુચ ગોલે ફોલાદકે પતલે માશકે આટેકે તઇયાર કીએ સીદુંરકે તીરબનાય અફસું પડ કર દમ કીયા ઔર જીતને કામુમેથે સબકો ભેટ દેકર જગાયા ગુગલ સુલગાયા ઔર ઇસ તરાહ મેહરૂખને ભી જોત ખડીકી અગયા કીયા શરાબકી ગોતલુંકા લુંધાયા ઔર એક પુતલી મોમકી બનાઇ જીસકી શીકલ એક ખુબસુરત ઔરતકીથી ઉસકો ઝેવર પહેનાયા ઔર અગયામેં ડાલ દીયા સહેર પડ કર દસ્તકદી કે ઇસ વકત અય ઝને સહેર વકત પર આના વોહ પુતલી આગમંય પીગલગઇ ઔર આપને આરામ ગાહમેં જા કર આરામ લીયા મગર અઇયાર જો જંગલમેં લશકરે હરીફકો જો દેખ કર ચલે ગએથે ઉનમેંસે બર્ક ફીરંગી ઔર ઝર ગામ શેરદીલ વાસ્તે અઇયારીકે ચલે બર્કને અપનેતઇં એક બુરયા બીયાબાની સરકે બાલ ઔરપલકેં ઔર ભવેં સબ સુફેદ સર હીલતા હુવા લકડી હાથમંય લીએ બારકે પાય ચુંકા પાય જામા પેહને ચાદર ઓડે પટારી બગલમંય દબા કે કોહાન કે ખયમેકી તરફ ચલા ઔર ઝરગામ ખીદમતગાર બનકર યાને પગડી બાંધ કર ચાદર કમરસે કરાકર બાંની પાક કમરસે લગા કોહની પર શાલી રૂમાલ ત્ય કીયા હુવા ડાકકર હર તરફ લશકરકે ફીરને લગા ઇતતેફાકન કોહાનકા મુલાઝમ એક સાકી ખયમેંસે નીકલકર કીસી કામકો આયાથા ઝરગામને ઉસકે પાસ બયઠકર સલામ કીયા ઉસને કહા ભાઈ મીજાઝ અચ્છા હય કહાજી ખયરયત આપસે કુછ કેહના હય અગર ન સુનએગા આપકે લીએ કબાહત હય સાકી ગભરાયા કે યેહ ખીદમતગાર કીસી રઇસકા હય શાયદ ઇસને કોઇ ખબરે બદ તેરી નીસ્બત સુની હય યે સોચકર કહા કહો અય બીરાદર કયા હય ઉસને કહા અલગ તનહાઇમેં ચલો ઔર હાથ પકડકર એક ગોશેમંય લાયા ઔર કહા દેખો તુમ-હારે પીછે કોન આતા હય સાકીને પીછે ફીરકે દેખા ઝરગામને કમંદ મારી ગલેમંય પોહચી મુંહસે કુછ બોલા ન ગયા ઉસે બેહોશી સુંઘાકર બેહોશ કરકે કપડે ઉસકે ઉતારકર ખુદ પેહને ઔર ઉસકી સુરત બનકર ખેમેમંય જહાં કોહાન વગયરાકા ખેમા થા પોંહચા ઔર મુનતઝર હુવા જીસ કામ કામુજકો હુકમ હોગા મંય સમજ જાઉંગા જીસકી સુરત મંય બના હું વોહ ઇસી કામપર મામુર થા ઇસી ફીકરમંય થા કે મીયાં સાકી મયખાના દુરસ્ત કરો શાયદ હુઝુર શરાબ માગે ઝરગામ સમઝા કે તુસાકી કીશકલ બના હય પસ ફોરન રકાબીયાં શરાબ દુરસ્ત કરને લગા બર્ક ભી કોહાનકે ખેમેકે પાસ આકર રોને લગા ફરયાદો ગુલ મચાયા કોહાન ખયમેસે નીકલકર બુડહીયાસે પુછા કે કોન હય ઉસને કહા બેટા અપના હાલ કયા બીયાન કરૂં યહાં કરીબ એક ગાઊં હય વહાં રેહતી હું જબસે લશકરેં મેહરૂખ આયા હય સારા ઘર લુટ ગયા મંય ફરયાદ લેકર આઇ હું કોહાનને કહા તું ચલકે મેરે ખયમેમંય બંયઠ સુબેહકો મંય સબ નમકહરામુંકો કત્લ કરૂંગા જીતના માલ તેરા ગયા ઉસકા દુના મીલ જાયગા બુઢ-

હીયા હુઆએ દેતી હુઇ ઉસકે સાથ ખયમેમંય આઇ ઉસને દેખા કે એક પટારી બુડ-હીયાકે પાસ હય કહા બડી બીઇસિ પટારીમંય કયા હય બુડહીયાને કહા બેટા તુમસે તો કુછ પરદા નહીં અલ બત્તા ઓર લોગ જો યહાં હંય ઉનકો હટા દો તો ઇસ પટારીકો દેખો **કોહાન**ને સબ અપને મુલાઝીમુંકો ખયમેંસે બાહર નીકાલ દીયા બુડ-હીયાને પટારી દી કહા લીજીએ દેખીએ આપકો ખુદાહી માલુમ હો જાયગા જો કે ઇસમંય હો ઉસને પટારી લેકર ઢકના ઉઠાયા ગુબારે બેહોશીકા ગુબાર અયસા ઉડા કે **કોહાન** છીંક મારકર બેહોશ હુવા **બર્ક** ખંજકર ખીંચકર ઉસકી છાતી પર ચડા કે ઝુબેહ કરે લેકીન **કોહાન**ને મીટ્ટી કી એક પુત્લી હીફાઝત કે વાસ્તે ખયમેમંય એક ગોશેમંય ખડી કરદી થી ઓર સેહેર કીયા થા કે જો કોઇ આફત મુજ પર આએ તો યેહ પુત્લી બચાલે બસ જયસેહી **બર્ક** સીને પર સવાર હુવા પુત્લી દોડી ઓર લેપટ ગઇ ઓર ઝમીન પર ગીરા કર મુશકેં બાંધીં **કોહાન** પર પાની છીંડક કર હુશીયાર કીયા ઓર કહા યેહ બુડહીયા નહીં હય અઇયાર હય તુમહેં કત્લ કરતા થા કે મુઝે મારહી ડાલા થા સુબેહકો તેરે હીમાયતીયું કો ભી ગીરફતાર કરલું તો તુઝે કત્લ કરૂં યેહ કેહ કર સીતુનસે ઉસે બાંધ દીયા ખીદમતગાર કો પુકારા ઓર કહા સાકીસે કહો કે મયખાના હાઝીર કરે દો એક જામે શરાબ પીકર સોરહું કે સુબેહ કો મુકાબ્લા કરના હય ખીદમતગારને સાકી કો પુકારા કે સુરાહીંયા શરાબ કી હાઝીર કરો **ઝરગામ** સુરાહી વ જામ લેકર હાઝીર હુવા ઓર શરાબ મંય બેહોશી મીલાઈ યેહ પીતેહી બેહોશ હુવા ઉસને ભી ચાહા કે ઇસકો હીલાક કરૂં વોહી પુત્લી દોડી ઓર **ઝરગામ**સે લેપટ ગઇ ઇસે ભી ગીરફતાર કીયા ઓર પાની છીડક કર હુશીયાર કીયા ઓર કહા યેહ ભી અઇયાર હય તુઝે કત્લ કરતા થા ઉસને ઉસે ભી બાંધ દીયા યહાં તક કે આસારે સેહેર ઝાહીર હુવા ઓર આમદ શદરકી બારગાહ ઝંગારી ચર્ખ મંય મુશતહર હુઇ સુબેહ હોતેહી **કોહાન કોહ પયકર** સાહેરૂં કા લશકર લેકર સવાર હુવા એક તરફસે **જામોશ** ઓર **શેહબાઝ** કા લશકર આમાદા કારઝાર હુવા યેહ તીનું બડે કરો ફરસે મયદાને કારઝાર મંય આએ ઇધર **મેહરૂખ**, ઓર **શકીલ** મદદ ખુદાએ જલીલ ફોજ લેકર ચલે તીસ ચાલીસ હઝાર સાહેર ઓર જો લોગ નએ મુલાઝીમ હુવે હંય સબ સાથ થે શાહઝાદાએ **અસદ** બેદાર હુવા વઝુ કરકે તાઅતે રબ્બુલ ઇઝઝત બજાયા ઓર મુસલ્લેહ ઓર મુકમ્મીલ હોકર દરે દોલત પર આયા મલકા **મેહજબીન** કા તખ્ત લેકર કહારીયાં અયશ મેંહલ સે નીકલી હર એક સરદારને સલામ કીયા નોબત વ નક્કારે દીલ હીલાને વાલે ચોબદાર દુરબાશ પુકારતે થે કલબે લશકર મંય તખ્તશાહી કાયમ હુવા **દીલારામ** તાઉસે સેહેર પર સવાર બરાબર તખ્તકે ખીદમત ગારી મલકાકી કરતી હુઈ સાથ સાથ ચશમે ખદ-દામ મયદાન મંય દાખીલ હુઇ મયદાન જંગી સાહેરૂંને દુરસ્ત કીયા કીસીને સેહેર કર કે બીજલીયાં ગીરાંઈ કે જો દરખ્તો ઝાડીયાં મયદાન મંય થીં વો જલ ગઇ કીસી સેહેર

સે અબ્ર ધીર આયા ઓર બારીશ હુઇ ગીર્દો ગુબાર દફે હુવા પરા જમને લગા નારંજ તરંજ ઉછલને લગા બેરંજી થાલીયાં ચમકને લગીં **શામરી** ઓર જમશેદકી જય બોલને કી સદા બુલંદ હુઈ સેહેર કે બીરૂં કાં શોર મચાના સુનાઇ દીયા કારઝાર આરાસ્તા હુવે દોનું લશકરૂં કે નકીબ નીકલે ઓર પુકારે કહાં હંય **સામરી** વ **જમશેદી** **ઝરદશત** સબ અપની નયરંગીયાં દીખાકર ઇસ દુન્યાસે રૂપોશ ખુમખાનાએ કે અદમ કે નોશ હુવે સાહેરાને નામી આજહીન મારકે કા હય નામ કરલો ખુબ જી બોલકર લડભીડ લો **અબયાત.**

નકીબુંનેદી યક બયક યેહ સદા—કે દુન્યા જગેહ બોફ ઇબરત કી હય
હુવે ઝરકી ખાતીર તો મુનઇમ ખરાબ—બડી ફીક્ર ઇનહેં માલો દોલત કી હય
ઇમારતે આલી બનાતે હંય કયું—યેહ દુન્યાં સરા રંજો આફત કી હય
લેહદ કોઇ અપની બનાતા નહીં—જગેહ જો કે ઉકબા મંય રાહત કી હય
સીકંદર ન બાકીં રહા દેહર મંય—યે આઇના હય બલ હયરત કી હય
બડા કર કદમ ફીર ન પીંછે હટે—સમજ લો કે યેહ બાત ઇબ્રત કી હય

જબ નકીબ મયદાને જંગસે કનારે હુવે બહાદુર જીતને થે વોહ ફરતે શુજાઅત ઓર ગયરતસે ઝુમને લગે ઓર **શેહબાઝ** જાદુ કો મયાને અઝધરને મયદાન જંગ મંય પોહચાયા નયરંગીયાં સેહેર કી દીખાઇ કે અય નમકહરામ મેહરૂખ, આ મેરે મુકાબલે કો મેહરૂખને નારાએ હરીફ સુનકર અપને તખ્ત સેહેર કો આગે બડાયા હર એક એહલે લશકર દુઆ ઓર ફતહો ઝફર માંગને લગા યેહ સામને **શેહતાઝ** કે પોહચી ઉસને એક તીર સેહેર કા મારા મેહરૂખને અફસું પડકર દસ્તક દી કે તીર ઉલટા ફીર ગયા **શેહબાઝને** ફોલાદ કા ગોલા સેહેર પડકર મારા મેહરૂખ બુલનદી સે તલવાર બનકર જો ગીરી **શેહબાઝ** ઓર અઝધર કો દો તુકડે હુવા પથ્થર ઓર આગ બરસને લગે સદાએ હોલ નાક આઇ સાહેર ફરમા બરદારે **શેહબાઝ** દોડે રાઇ સરસું કે દાને આતીશ પર જલાને લગે હાર મીરચું કે સાહેરૂંને તોડકર ગલેસે મારે ઓર અઝધર બનકર મેહરૂખ પર ચલે ઇધર **શકીલને** સાહેરૂં કો હુકમ દીયા ઉનહુંને સેહેર પડકર દસ્તક દી કે ઝમીન મંય ઝલઝલા આયા ઓર અબ્ર ધીર આયા બર્ક ચમકને લગી પાની બરસને લગા લશકરે હરીફમંય જીસકે સર પર બુંદ ઉસ પાનીકી પડી બેહોશ હો ગયા યેહ મામલા દેખકર **જામોશ** મયદાન નબર્દમંય નીકલા ઓર એક આફતાબ કાગઝકા કતરકર હાથપર રખકર સેહેર પઢા કે વોહ સુરજ ઉડકર બુલંદ હુવા ઓર ધુપ હરતરફ ફેલ ગઇ અબ સેહેર જો છુપાથા ખુલ ગયા ઓર લશકરે **મેહરૂખ**મંય જીસપર ધુપ પડી ઓર વોહ પથ્થર હો ગયા. **કોહાન** ઓર **જામોશ** લશકરમંય તરસુલ પકડકર આગીરે હઝારહા સાહેર મારે ગએ નારંજ ઓરતરંજ નારયલ સેહેરકે ચલને લગે ઇસ વકત **અસદ** જગ મગલુબ દેખકર બેચેન હુવા મલકાસે કહા મંય ભી તલવાર ખીંચતાહું **મેહજબીંને** બઝાહીર કહા **બીસમીલ્લાહ**

અસદને ઘોડા ઉઠાયા ઓર ચલા કે મેહજબીંને દીલારામસે કહા શાહઝાદા સેહેર નહીં જાનતા હય ઇસ જગેહ લડના ઇસકા મુનાસીબ નહીં ગીરફતાર હો જાયગા દીલારામને યે કલામ સુનકર દસ્તક દી કે ઘોડા શાહઝાદેકા અભી સદ્દે દુશમન તક ન પોહચા થા કે પર પયદા કરકે ઉડ ગયા હરચંદ ઉસ શેહ સવારને રોકા તાઝીયાને લગાએ મગર ઘોડા મુલતક દરમીયાન હવાકે જાકે ઠયરા અસદ નાચાર ઉપર સામાન લડાઇકા દેખતાથા ઓર પુશત દશત કાટતાથા દીલારામ દમબદમ શાહઝાદેકો દેખતીથી કે ઉસપર કોઈ આફત ન આએ ઓર કોઇ સાહેર ગીરફતાર ન કર લે જાય અલ હાસીલ લશકરમંય એક તલાતુમ બરપાથા જામોશા લડતા હુવા કરીબ મેહરૂખકે આયા ઓર સેહેર પડકર ગુછછા સુઇયુંકા મારા મેહરૂખ તખ્તસે ગીરકર ઝમીનમંય ગરક હુઇ ઓર વહાંસે તબકે ઝમીન તોડકર પુશતપર જામોશાકે નીકલી ઓર લલકારકર એક તીર જો મારા પીઠકે પાર નીકલ ગયા યેહ મરકર ગીરા હઝારૂં આવાઝેં હોલખેઝ આઇ ઓર આફતાબ જો ઉસને બનાયા થા વો કાગઝ હોકર ગીર પડા ધુપ ઢલ ગઇ સાહેર જો પથ્થરકે હો ગએથે અસ્લી હોગએ ઓર લડને લગે કોહાનને જબ યે માજરા દેખા ફોરન અપની રાનકો ચાક કીયા ઓર ખુન ઉસકા લેકર ચંદ સંગરેઝુપર છીડકકર સેહેર દમ કરકે ચાર તરફ ફેંક દીએ એક આંધી તારીક આઇ ઓર સબકી આંખે બંદ હો ગઈ બાદ લેહમેકે જો આખેં ખુલી કે દેખા બડે બડે પહાડ ઝમીનસે ઉખડે હુવે લશકરે મેહરૂખ પર ગીરા ચાહતે હંય યેહ દેખકર ફોજ શકીલકી ભાગી ઉસવકત મેહરૂખને કુછ અફસું પડકર દસ્તક દી કે અય ઝને સેહેર આવ વાએઝ હોકે પેહલે ઝીક્ર કીયા ગયા મેહરૂખને એક પુત્લી મોમકી બનાકર શબે જંગ આગમંય ડાલ દીથી ઓર કહાથા કે ઇસવક્ત અય ઝને સેહેર જો વકતપર આના લેહાઝા ઇસ વક્ત ઉસકો તલબ કીયા દસ્તકકા દેનાથા કે એક બર્ક ચમકી ઓસ્સદા છમ છમકી આઇ ઓર એક ઓરત તખ્તપર સવાર ગેહના પેહના પોશાક નફીસ ઝેબ જીસ્મ કીયે ઝાહીર હુઇ યેહ માલુમ હોતાથા કે વોહ નાઝનીન સરાપા હુર કેહના ઉસે અકલકા કુસુર હય.

મસનવી.

વોહ મુખડેકા આલમ વો કંગીકા રંગ—શબે માહ હો દેખકર જીસકો દંગ
વો મીસ્સી ઓર ઉસકે લબે લાલે ફામ—સવારે દીયારે બદખશાંકી શામ
સીતમ ઉસકે સુરમેકી તેહ રીસ્સે—ખીચે હાથ કાશીરકા શમશીરસે
ઓર વોહ જોબનકા આલમ વોઉભરી હુઇ ગાત વો છાતીયાંકે

નઝમ

લદી હુઇ વોહ તરકીબ ઓર ગોહ બદન—વોહ પોશાક ઝેવરકી [illegible] બન
વોહ ઝબ તખ્તી ઉસકી નીઝાકત નઝાદ—ચમનઝાર કુદરતકી નખ્લે મુરાદ
લગાયા હય વોહ નાઝનીતાબાદર્ક—સરાપા જવાહીરકે દરયામંય ગર્ક

મયદાનમંય આકર ઠયરી કોહાન જબ લડતા હુવા ઉસકી તરફ આયા ઈસ માહવશને પુકાર કર કહા કે અય કોહાન હમ તુમહારે વાસ્તે યહાં આએ ઓર તુમ હમસે મુખાતીબ ભી નહીં હોતે લો હમ જાતે હંય યેહ સદા કોહાનને જબ સુની ઓર ઉસકે રૂએ ઝેબાકો દેખા ખંજરે નાઝકા ઉસકે ઝખમી હુવા ઓર કરીબ ઉસકે આયા ઓર ઉસ પરીઝાદને કહા કહો કયા હય ઉસને કહા તેરા આશકો શયદા હું જાનો દીલસે તુજપર ફરેફતાં વો શેફતા હું પરીવશને કહા મેરા હાથ આના બોહત દુશવાર હય યેહ કેહ કર પંઝા ઉસ નાઝનીનકે હાથમંય જવાહીરકા થા કોહાનકો ઝલા હુવા ઉસકે લગી કોહાન શેઅર આશકાના પડને લગા મગર વોહ ઝને હસીના તખ્ત ઉઠા કર ચલી કોહાનને પુકાર કર કહા ઓર મીન્નત કરકે બુલાયા સર પાઉ પર રખ-દીયા ઓર અયસા બે ખુદ હુવા કે લડના ભુલ ગયા ઈસ હુરને કહા મંય કનીઝ મ-લકા મેહરૂ.ખકી હું ઓર તું મેરી મલકાસે લડતા હય કયસા તુ મેરા આશીક હય ફોજકો મનેકર સેહેર અપના દફેકર કોહાનને વોહ સેહેર પડા કે જો પહાડ ધીરેથે કંકર હોકર ગીરે ઓર ફોજકો મને કીયા કે લડનેસે રૂકી ઓર જબ જંગસે લશકરને પુરસત પાઈ સબ મેહવે દીદાર ઉસ પરીહુર તીલઅતકે હુવે ઓર હરએકને અકલો હોશ ખોએ ઈધર કોહાનને મીન્નત કરના શુરૂ કીયા પરીને કહા મંયને સુના હય કે તુને અઈયારૂંકો ગીરફતાર કીયા હય. ઉનકો બુલાદે ઉસને અઈયારૂંકો ઉસી વકત હાઝીર કીયા બલકે ખીલઅત વો ઝરદીયા ઝરગામ ઓર બર્ક છુટ કર અપને લશકરમંય ગએ હરએકસે મીલકર ફીર હરતરફ જંગલકે રવાના હુવે બાદ રેહાઈ ઉસ અઈયારૂકે ઉસને કહા અય કોહાન અગર તુમેરા આશીક સાદીક હય તો અપને હાથસે ગરદન અપની કલમ કર કોહાન યેહ હુકમ પાકર મુસતઅદ હુવા હુવા ઓદ ખંજર ખીંચકર અપની ગરદનપર રખખા ઓર પુકારા—બયત—યેહ નસીબ અલ્લાહોઅકબર લુટનેકી જાય હય—સર બ વકતે ઝુબ્હ ઉસ કાતીલકે ઝેરે પાએ હય ચાહતા હય કે ગરદન અપની જુદા કરે ઉસ ગયરતે જાનને હાથ ઉશકા પકડ લીયા ઓર કહા અગર તું મર જાયગા તો હમારે હુસ્નકી બહાર કોન દેખેગા—બયત—નહો આશીકતો પુછે કોન માશુકુંકો દુન્યામંય—જહાં મંય કદર હય ગુલકી ફક્ત ઈશકે અનાદીલસે—ઓર હમ ભી તેરા સાથ દેગે મગર એક શર્તસે કેતુ હયરત જાદુકા સર લાકર મલકા મેહરૂ.ખકો નઝરદે તોઝાયકા શરબતે વસ્લ કામેરે ચખ્ખે ઈધર તો ઉસને કોહાનસે યેહ શર્ત કી ઓર ઉધર સારા લશકર કોહાનકા જો ઉસપર આશીક હો રહાથા પુકાર કર કહા અય આશકાને સાબીત કદમ જાવ ઓર ઉસ હયરત હરામ-ઝાદીકે ઝોટે પકડકે ખીંચતે હુવે લાવ ઓર યા સર ઉસકા હાઝીર કરો કોહાન ઓર કુલ લશકર યેહ સદા સુનકર ગરેબાન ફાડકર લેના લેના કેહતે ખેમે ખરગાહ સબ સામાન છોડકર તરફ તીલસ્સમે બાતનકે ચલે ઓર દરયાએ .ખુંરવાંસે ગુઝરકર કરીબ બાગે સયબ પોંહચે યહાં હઝારૂં સાહેર મુલાઝીમે અફરાસીયાબ થે ઉનહુંને રોકા

ઉનહુંને કત્લો ગારત શુરૂ કી લાશ પર લાશ ગીરાદી શોર અઝીમ બુલંદ હુવા **હયરત** ઓર **અફ્રરાસીયાબ** આવાઝ સુનકર બાહુર બાગકે આએ દેખા **કોહાન** લડતા હુવા આતા હય **અફ્રરાસીયાબને** કીતાબ **સામરી** દેખી માલુમ કીયા કે પુત્લી ખાક **જમશેદીસે મેહરૂ.ખને** બનાઇ હય ઓર ઉસપર યેહ સાહેર ફરેફ્તા હોકર આએ હુંય અબ યેહ હોશીયાર ન હોંગે યેહ દેખકર ઉસને ગોલા સેહેરકા પડકર **કોહાનકે** સીને પર મારા કે પુશતસે ગુઝર ગયા ઓર હઝાર હઝાર બર્ક સેહેર કરકે ગીરાઇ ફોજ હમરાહીએ કોહાન કીસબ જલ ગઈ ઓર વોહુ સબ સાહેર મરકર ગીરે વહાં પુત્લી સેહેરકી વોહી ઓરત જીસપર યેહુ સબ ફરેફ્તા હુવે થે મેયદાને રઝમગાહ મંય ખડે ખડે જલ ગઇ **મેહરૂ.ખને** કહા માલુમ હોતા હય **અફ્રરાસીયાબને કોહાન** ઓર ઉસકે સાથીયુંકો માર ઠાલા કે પુત્લી સેહેરકી ઇનહીકે લીએ બનીથી વો મરે યેહ ભી જલ ગઇ ગરઝ નક્કારે ફતેહકે બજે ઓર ખયમે ડેરે દુશમનકે લુટ લીએ ઓર જહાં બારગાહ **કોહાન** કીથી વહાં લશકર અપના ઉતારા દાખીલે બારગાહ કીયા સબ સરદાર ઝેબ કુરસી વ દંગલ હુવે નાચ હોને લગા જામ શરાબ ગરદીશ મંય આયા **અસદને** પુછા કે અય મલકા **મેહરૂ.ખ** મુઝે કૌડા કયું ઉડા લે ગયાથા. ઉસને કહા અય શાહુઝાદાએ આલી વકાર આપ સેહેર નહીં જાનતે હુંય બદીંલેહાઝકે સાહેરૂંસે કુછ દુશમનાને હુઝુર કો નુકશાન ન પોહચે **દીલારામને** સેહેર કરકે વહાં ભેજ દીયા થા. **અસદને** કહા આપ લોગુંને મુજકો કયા મુરરરર કીયા હય ઇમાને ખુદા અગર બારેદીગર કોઇ સાહેર અયસી હરકત કરેગા તો મંય ઉસકો કત્લ કરૂંગા અય મલકા જહાં કહીં હમલોગ હોતે હુંય પેહલે આપ સીના સીપર કરતે હુંય હમારે લીએ બડા નંગ હય જાન અપની બચાએ **મેહરૂ.ખને** કહા કે બોહુત ખુબ અયસાહી હોગા યેહ બાતેં કરકે મસરૂફે અયશ હુવે લેકીન અઇયાર જો બવકતે જંગ જંગલ મંય ચલે ગએથે. ઉનમંય સે ચાર અઇયાર લશકર મંય આએ. **કીરાં** ન આયા, યેસબતો બ અશરત ઠયરે હુંય લેકીન **અફ્રરાસીયાબને હયરતસે** કહા કયા બુરા વકત હય કે અપને નોકરૂં કો અપને હાથસે કત્લ કરના પડા. ઓર સાઠ હઝાર લશકર એક આનમંય તીન સરદારૂં કે સાથ મારા ગયા. બાનીયાને તીલ-સ્સમ લીખ ગએ હુંય કે એક ઝમાના અયસા આયગા કે અદના તીલસ્સમે શાહ સે લડેગેં ઓર બાદશાહુ અગર તરહ ન દેગા તો નીશાની ઉસકી ઈદબાર કી હોગી ફીલ જુમલા યેહ વોહી આ સાર હુંય ઓર વોહી ઝમાના હય લેકીન અય મલકા મેરે લીએ ચાહે કુછ તીમસ્સમ રહે યા ન રહે જાન બચે યા ન બચે. ગોશ માલીસે ઉસ ફીરકએ શરીર નમકહરામ કી—મંય બાઝ ન આઉંગા કયા પાઉંકી જુતી સર ચડાઉંગા અલગરઝ ઇસી તરહસે કલામ **અફ્રરાસીયાબ** કર રહાથાકેં યકાયક આગ ઓર પાની એક સાથ બરસને લગે **અફ્રરાસીયાબને** કહા કોઇ મોઅઝ્ઝમીઝ સાહેર આતા હુંય એહલે દરબાર મંય સાહેરાને નામી ગીરામી કો હુકમ દીયા કે ઈસતક બાલકો

જાએં સાહેર લેને ચલે બાદ કુછ અરસેકે નોબતો નકકારે અરઝો સમા બજતે હુવે સુનાઈ દીએ ઓર એક સાહેર **શેર સવાર** તસ્વીરેં સામરી વ–જમશેદીકી ગલે મંય ડાલે સુરત ઓર મુહીબ બનાએ બારા હઝાર સાહેર જરરાર લીએ દરેબાગે **સયબ** આકે ઉતરા ફોજકો બાહર ઠયરાયા ઓર આપ અંદર બાગકે આયા. **અફ્રાસીયાબ** ઓર **હસરત**કો તસલીમ કી. **હયરત**ને પેહછાનાકે યેહ મેરા ભાનજા હય **બબરાં શેર-સવાર** જાદુ પસ પેહછાન કર ઉસકો ગલે લગાયા. બલાએં લીં ઓર અપને પાસ બેઠાયા. પુછા કે અય ફરઝંદ તુમ કીસ લીએ આએ હો ઉસને કહા. મંયને સુના હય કે ચંદ મુલાઝીમ ખાલુજાનસે મુનહરીફ હો ગએ હુંય ઓર આમાદા ફસાદ હુંય. લેહાઝા ઉસકી સરકુબી કો હાઝીર હુવા હું મુઝે રૂખઅત ફરમાઇએ કે જાકર માકુલ સઝાહું **હયરત**ને કહા. બેટા ઉસકી સરકુબી કો ઓર મુલાઝીમ બોહત હુંય ઉન બાગીયુંકી હકીકત ક્યા હય તુમહારા જાના મુનાસીબ નહીં હય. કુછ આઇયાર **હમઝા દાખીલે** તીલસ્સમ હુવે હુંય વોહ ફરેબ દેકર સાહેરકો કત્લ કર ડાલતે હુંય ઇસ વજેહસે અબતક વોહ મુફસીદ બચે હુંય વરના મુદ્દત હુઈ હોતીકે હીલાક હો ગએ હોતે **બબરાં**ને ઇસ ક્રાર કીયા કે મંય ઝરૂર જાઉંગા ઓર અઇયારાન ઓર હરીફ લશકરકા કામ તમામ કરૂંગા. ખુલાસા યેહ કે બદીકકત તમામ ઉસને ઇજાઝત જંગ પાઇ ઓર **અફ્રાસીયાબ**ને ફોજ પયકરાં અપની ઉસકે સાથકી એક ગલબા તીલસ્સમે **બાતન** મંય પડ ગયા કે ભાનજા **હઅરત**કા લડને જાના હય બડે બડે સાહેર નામી ગીરામી વાસ્તે રૂખસત કે આએ ઓર **બબરાં**સે મીલે **હયરત**ને **અફ્રાસીયાબ**સે કહા. અય શેહેનશાહ હુઝુરભી ચલકર ગુંબદેનુર પર કે વહાંસે હાલ તીલસ્સમ માલુમ હોતા હય બેઠીયે ઓર તમાશા જંગકા દેખીએ ઓર **બબરાં**સે કહા. અય ફરઝંદ તુમ દરયાએ **ખુંરવાં**કે ઉતરના કે વહાંસે મંઝીલ ભર પર લશકરે **મેહરૂ.ખ** હય ઓર **પીશતએ રંગી** હીસાર કરીબ હય ગરઝ **બબરાં**ને યેહ સબ મંઝુર કીયા ઓર ફોજકો હુકમ કમરબન્દી કાફરમા દીયા ગરઝ લશકરે કસીર લેકર દરયાએ **ખુંરવાં**સે **બબરાં** ગુઝરકર કરીબ પુશતેએ **રંગી** હીસાર આકર પોંહચા ઓર ફોજકો ઉતરનેકા હુકમ દીયા. બારગાહ અસ્તાદા હુઇં સારા લશકર મુકીમ હુવા તા એરાને સેહેર મલકા **મેહરૂ.ખ**ને તબલ ઓર નકકારે કીઆવાઝ સુનકર રવાના કીએ દેખો યેહ દેહેલ દમામે કયસે બજતે હુંય તાએર ઉડે ઓર આકર લશકર પર મુન્તીલા હુવે યહાં **મેહજબીન** ઓર **અશદ** ઓર **ઉમરૂ** વયગરા બારગાહ મંય મસરૂફે અયશથે કે તાએરાને સેહેરને અરઝ કીયા. લશકરે હરીફ ખુદસર કરીબ દરયા આકર ઉતરા હય બેહરે હસ્તીસે કનારા ચાહતા હય. બાકી ખયરયત હય યેહ ખબર અઇયાર સુનકર ફીર બારગાહસે નીકલ ગએ ઓર જંગલ મંય જા છુપે **મેહરૂ.ખ**ને કહા લશકર હમારા ભી કુછ આગે બડકર ઉતરે હુકમ પાતેહી ફોજને કુછ કીયા સામાને જંગ સાથ લીયા સાહેર તખ્ત **મેહજબીન**કો ઘેરે બડી ચમક દમકસે ચલે

ફીલ જુમલા દોનું લશકર મયદાન બેહરે જંગ મુકાબલા મંય આએ બબરાંને ઉસ
રોઝ લડનેસે તઅમુલ કીયા ઓર બારાસો સાહેરૂંકા તીલાયા ગીર્દ લશકર કે મુકરરર
ફરમાયા ઓર અપની બારગાહ કે ગીર્દ એક સો સાહેરૂંકો બીઠાયા હુકમ દીયા કે
કોઇ ઓરત યા મર્દ અપનાયા પરાયા લશકરકા અંદર બારગાહ કે નઆને પાએ કે
અઇયાર બસુરત તબદીલ આકર કત્લ કર ડાલતે હંય ઓર સબ બારગાહ હોશીયાર
રહેં કીસીકો આને નદેં સબને કહા અયસાહી હોગા ઓર અગર દરવાજે પર બાર ગાહ
કે બયઠે પેહરા દેને લગે ઇસ અસના મંય વો બાકી દીન તમામ હુવા ઓર સીતાફકી
ફોજકા મયદાને ફલક મંય ઉતારા હોને લગા તરફે ખંજર હાર ગરદું બેહરે
તીલાયા ગીર્દ ચર્ખકે મુકરરર હુવા સરે શામ બસદ અંજામ લશકરી મસરૂફે
ઇસીરાહત વ—આરામ હુવે લેકીન અઇયાર જો સેહરા મંય ગએ થે ઉનમેંસે
બર્કને ઇરાદા અઇયારી કરને કા કીયા ઓર દરે મંય પહાડ કે ઠયર કર દુરવેશ તારે
કુદ દુન્યા કી શકલ બનાઇ તેહમદ બદન પર કમરસે ઝાનું તક બાંધી જીસ્મ સારા
ખાક આલુદ કીયા સર પર બડે બડે લગા કર ઝાનું તક લટકાએ નાખુન બરાબર એક
બાલીશતકે ઉગ લીયું પર લગાએ એક હાથ સીધા કરકે ઇસ તરહ ગીરફત કીયા કે
માલુમ હો ખુશક હો ગયા હય ઓર દુસરે હાથસે ઘડા શરાબસે ભરા બેહોશી આમેઝ
કર કમર પર રખ્ખા વહાંસે સામને બાર ગાહે બબરાં કે આયાસો આદમી જો પેહરે
પરથે ઉનકી તરફસે રાહ કત્રા કર નીકલા ઉન સબને ઉસકો તપશી જાન કર સલામ
કીયા મગર બર્ક ને કીસીકો જવાબ ન દીયા ઓર ઉનકે રૂબરૂ સે ભાગા ઉનહુંને અ-
પસ મંય કહા યેહ ફકીર સાહેબે કમાલ માલુમ હોતા હય ઇસકે પીછે ચલો ઓર
હો સકે તો ઇસે ઠયરા કર કુછ અપને હક મંય પુછો યે ખીયાલ કરકે ઉઠે ઓર
ફકીર કે પીછે ચલે દુરવેશ ઉનહેં આતે દેખકર એક જગેહ બયઠ ગયા ઓર ઝમીન
મંય લકીરેં કરને લગા જબ યેહ કરીબ પોંહચે ફીર ઉઠકર ચલા ઓર અબકી બાર દુર
જાકર બયઠા મુશત ખાક ઉઠા કર આસમાનકી તરફ ફેંકી મુંહસે બડ બડાને લગા
સબ યેહ લોગ ફીર પાસ આએ ફકીર દુસરી તરફ જાકર ચક્કર ખાને લગા ખુબ
ઘુમા સાહર સબ ખડે તમાશા દેખતે રહે બાદ લેહમે કે ફકીર ફીર ભાગા અબકી દફે
લોગ બી પીછે દોડે ફકીર ઇન સબકો દુર લે ગયા ઓર ઘડા શરાબકા રખકે આપ
ભાગ કે પહાડ મંય છુપ રહા સાહેરૂંને બાહર કહા યે ફકીર ખુદા રસીદ થા દુન્યા-
દારૂં સે મીલતા નહીં જબ હમને ઉસે બોહત ઘેરા તો વોહ હમારે લીએ ઘડા છોડ કર
ભાગ ગયા. દેખે ઇસમંય કયા હય બસ આગે જાકે ઉસકો દેખા એક આબ ખોરા
ઉસપર ઢકાથા ઉસકો જો ઉઠાયા શરાબસે ભરા પાયા આપસ મંય કહા ઇસ શરાબસે
કે પીને સે અયસે તપશી કી દી હુઇ હય દીન દુન્યાકા ફાયદા હોગા કીસીને કહા
યકીન હય કે કોઇ બીમારી તમામ ઉર્મ ન હોગી કીસીને કહા. બીમારી કયસી ઉમર
બડી હો જાયગી ગરઝ ઉસી જગેહ બયઠ ગએ ઓર એક આબ ખોરા શરાબકા પીયા

ઓર ઉઠ કર **બબરાં** કી બારગાહ કી તરફ ચલે ફકીર કે ગયબ હો જાનેકા તઅ-જ્જુબ કરતે થે થોડી હી દુર ગએ હોંગે કે હવા સર્દ સે હવાકી જો લગી. બેહોશીને તાસીર કી સર નીચે ટાંગે ઉપર ઉંધે મુંહ ઝમીન પરગીરે તન બદન કી ખબર ન પડી બે હોશ હો ગએ બર્ક ઝાડી મંય છુપા બયઠા થા ખંજર લીએ નીકલા ઓર આ કર કત્લ કરના શુરૂ કીયા જલ્દ જલ્દ પચાસ સાહેર કાટ ડાલે એક હંગામા અઝીમ બરપા હુવા બર્ફ બારી હોને લગી ઓર બર્ક શોઅલા બાર ચમકને લગી પથ્થર કી સીલેં બરસને લગીં બીરૂંને ગુલ મચાયા ઓર જીનકી ગરદને કાટ ડાલીંથીં ઉનકી લાશે ઉડ કર **બબરાં** કી બારગાહ મંય ગઈ **બબરાં** બા ઇતમીનાન મશગુલ મય નોશી થા લાશે દેખકર બાહર નીકલ આયા સાહેર દોડે સબને દેખા કે આધીયાં ઉઠ રહી હંય એક હશર બરપા હય સાહેર બેહોશ પડે હંય એક શખ્સ ખંજર લીએ ગરદને કાટતા ફીરતા હય **બબરાંને** સેહેર પડકર દસ્તક દી કે બર્ક કે પાઉંઝમીનને પકડ લીએ બાદ લેહમે કે જબ વોહ શોરો ગુલ વ તારી કી દુર હુઈ કે **બબરાં** બર્ક કો ગીરફતાર કરકે અંદર બાર ગાહ કે લાયા ઓર કહા ઓ ના લાયક સચ બતા કે તુ કોન હય બર્કને કહા મંય મલે કલ મોત જાને સાહેરાં હું તુઝે કત્લ કરને આયા હું મુઝે માલુમ ન થા કે ઇન સાહેરૂં કી ગરદન કાટને સે યેહ આફત આયગી લાશે અંદર બાર ગાહ કે જાયગીં વરના ગઢા ખોદ કે વહીં ગાડ દેતા સબકો ઝીંદા દરગોર કરતા ઓર કયા ગયા હય અંકરીબ તુઝે વાસીલે જહન્નમ કરૂંગા ઘડી મંય કુછ હય લેહમે મંય કુછ અભી હમ રેહા થે કયદ હુવે અબ ફીર રેહાઇ હોગી તુઝે કત્લ કર કે લશકરે મેહરૂખ મંય સહીહ સલામત જાયગે **બબરાં** કા બર્ક કી બાતે સુનકર જી છુટ ગયા દીલમંય કેહને લગા વાહરે તેરી હીમ્મત ઓર હોંસલા સચ કહા થા હયરતને કે અઇયાર આફતકા પર કાલા હંય ગરઝ દીલ કવી કરકે કહા અય બર્ક લાખ તુ મુઝે ધમકાએ મગર મંય તુઝે સુબેહ કત્લ કરૂંગા અભી ઇસલીએ રેહા નહીં કરતા કે શાયદ કોઇ ઓર અઇયાર રેહા કરને કો તેરે આએ ઓર ઉસે ભી ગીરફતાર કરૂં બર્કને કહા ખયરયત હય અબકી બાર જો આયગા તુમાહારા ફેસ્લા કર દેગા અલ હાસીલ **બબરાંને** હીસારે સેહેર કર દીયા કે અંદર બાર ગાહ કે કોઈ આને નપાએ યા આએ તો ફીર નીકલ ન જા સકે યેહ સેહેર કરકે પલંગ પર લેટ રહા બર્ક પાઉં ઝમીન પકડે હય યહાં તો યે હાલ હય લેકીન જબ બર્કને સાહેરૂં કો કત્લ કીયા થા ઓર ગુલ હુવા થા તો દુરસે કીરાંને દેખાથા ફીર ઇસે ગીરફતાર હોતે દેખા સાહેર કી સુરત બનકર લશકરે **બબરાં** મંય આયા ચાહા અંદર બારગાહ કે જાઉ ફીર ખીયાલ આયા કે અગર હી-સાર સેહેર કા હોગા તો નીકલના દુશવાર હોગા યેહ ખીયાલ કરકે રાત ભર ગરદીશ લશકર કે ગીર્દ કી મગર કુછ ન હો સકા આખીર ગીરબાને સેહેર બર્કકે ગમ મંય ચાક હુવા ઓર જલ્લાદે ફલક તેગ તેઝસે સીપેહરે કત્લગાહ મંય દાખીલ હુવા સુબેહ કો **બબરાંને** બે દાર હો કર ચંદ જામ મએ ગુલ ફામ કે પીએ ઓર બાહીર બાર-

ગાહકે આયા બર્કકો ઇસી તરફ કયદ રખ્ખા બાહર આકર સાહેરૂં સે હુકમ દીયા કે સવારી હામીર કરો મંય હવા ખાકે જબ આઉગાં તો ઉસ બે અદબ અઇયાર કે કત્લ કરૂંગા સાહેરૂંને શેર લા કર હાઝીર કીયા બબરાં સવાર હો કર સેહરા કો ચલા કીરાંને ઉસે આતે દેખ કર સેહરાકા રાસ્તા લીયા ઓર જંગલ મંય જાકર શેરકી તલાશકી એક જગેહ શેર બયઠા થા કયું કે યે નઝર કરદા અસદ દુલા ગાલીબકા હય સામને શેરકે જા કર બે ધડક લલકારા શેર થપ્પર ઉઠા કર ચલા કીરાંને થપ્પર ખાલી દે કર દોનું કલાઇયાં પકડ કર ઘુસાં મારા કે શેર ઝમીન પર ગીરા કીરાં.ને કસુત સે વયસાહી ઝીન સાઝ જયસા બબરાં કે શેર કા દેખા થા નીકાલ શેર કો આરાસ્તા કરકે બબરાં કી સુરત બનકર સવાર હુવા ઓર લશકરકી તરફ ચલા જબ કરીબ બારગાહ પોંહચા સાહેર ખીદમતમંય અપના માલીક જાનકર હાઝીર હુવે કીરાંને ઉનસે કહા કે અંદર બારગાહકે જાકર મેર સેહેર ઉતારકે ઇસ અઇયારકો લે આવ કે સામને લશકરે મેહરૂ.ખકે લે જાકર કત્લ કરૂં ઓર ફારીગ હોકર એકહી બાર સવારીસે ઉતરૂં સાહેર હસ્બુલ હુકમ સેહેર દૂર કરકે બર્કકો લાએ કીરાં ઇસે લેકર લશકરકે કનારે આયા ઓર અપના નામ બતલા કર બર્કસે કહા જાવ સમજ બુઝકર અઇયારી કરના બર્ક શેર પર સવાર દેખકર હયરત મંય આ ગયા ઓર કહા અય ખલીફા યેહ શરફ ખુદાને આપહીકો અતા કીયા હય કે જીતા શેર જંગલસે પકડ લાએ અલ હાસીલ દોનુ જંગલમંય આએ કીરાંને શેર પરસે ઝીન વગયરા ઉતારકર છોડ દીયા કે જાવ અબ તુમ્હારા કામ નહીં શેર ભાગ ગયા ઓર બર્ક ફીર સુરત બદલકર પએ કત્લ બબરાં આયા ઓર હર તરફ ફીરને લગા લેકીન બબરાં જો હવા ખાકે આયા સાહેરૂને દેખા સમઝે કે અઇયારકો કત્લ કર આયા સબ હાઝીર ખીદમત હુવે યેહ ઉતર કર બારગાહમંય જબ આયા દેખા અઇયાર કયદી નહીં હય સાહેરૂંસે કહા વોહ અઇયાર કહાં ગયા સબને કહા આપહી અભી આકર ઉસે હમરાહ લે ગએથે બબરાંને કહા કુછ તુમ સોદાઈ હો મંય જબ ગયા અબ આયા હું મંય કબ ઉસે લે ગયા વોહ સબ કસમંય ખાને લગે ઓર સારા હાલ બીયાન કીયા બબરાંકી અકલ દંગ હો ગઇ કે કયા ઝબરદસ્ત અઇયાર હું કે મેરી સુરત બનકર કયા જલદ અપના કામ કર ગએ ઓર સબતો સબ યે કમબખ્ત શેર કહાંસે લાએ દીલસે કહા કે અબ જાન બચના મુશકીલ હય સાહેરૂંકો બુલાકર હુકમ દીયા કે અગર હયરત ઓર અફ્રાસીયાબ ભી આએ તો બગેર મેરી ઇજાઝત બારગાહ મંય નઆને દેના ઓર ગીરફ્તાર કર લેના. યેહ હુકમ દેકર મશગુલ મય નોશી હુવા ઓર કસ્દ કીયા કે આજ શામકો તબલ જંગ બજવા કર કલ મેહરૂ.ખ ઓર ઉસકે લશકરસે મુકાબલા કરૂં ઓર સબ કો કત્લ કરકે બાઝ ગશત કર જાઉં યેહ તો ઇસ ફીક મંયયર હય મગર વહાં હયરત ઓર અફ્રાસીયાબ શેહેરે નાપુરસાં મંય આકર ગુંબદે નુર મંય બયઠે હંય બાહમ દખતેલાત કર રહે હંય

કે હયરતને કહા અય શેહેનશાહ મેરા ભાનજા દારોઝસે લડને ગયા હય નહીં માલુમ ક્યા કયફીયત ગુઝરી આપ કીતાબ સામરી દેખકર ખયરયત ઉસકી બતલાઇએ મેરા જી લગા હય અફ્રાસીયાબને કીતાબ દેખકર હાલ બર્ક ઓર ફીરાંકી અઇયારીકા બ્યાન કીયા હયરત બદહવાસ હોગઈ ઓર કહા અયસા નહો અઇયાર ઇસે કત્લ કર ડાલેં મુજે હરામ ઝાદે હંય કે જીતા શેર જંગલસે પકડ લાએ બસ ઉસને અપની વઝીરઝાદી ઝમરરૂદ જાદુસે કહા કે તુમ મેરા નામા પાસ બબરાકે લે જાવ ઓર કેહેના તુમ હેં બુલાયા હય ઓર નામા લીખ્ખા હય કે અય બબરાં તુમ મેરે પાસ આવ મુજે તુમસે એક કામ ઝુરૂરકા હય અકેલે આના લશકરકો સાથ ન લાના હયરતને કસ્દ કીયા હય કે બબરાંકો બુલાલું ઓર કીસી અફસર કો ફોજ મંય ભેજદું ગરઝ કે નામા લેકર ઝમરરૂદ જાદુ બઝોર સેહેર ઉડી ઓર લશકરકી તરફ રવાના હુઇ યેહ સાહેરા બોહત ખુબસુરત હય યેહરા માનીંદ માહે તાબાં હય ઝુલ્ફ અંબર ફામ દરાઝ મીસ્લે શબે હીજર આશકાં સીના ઉભરા વોભી માત ખુશમુસા સારા બદન નુરકે સાચે મંય ઢલા લબે લાલી મીસી આલુદ શામ બદખ્શાંકી કયફીયત દીખાતે થે દંન્દાં શીલકે ગોહરકી આબરૂ મીટાતેથે ચાહે ઝનખદાંમંય હઝારૂં દીલ ડુબ જાતે થે-નઝમ-જઅદ વો જઅદકે કથનેમંય હો જીસકે હર લેહેર—ઘર ડુબાને દેનેકો ઉશ શાકકે દરયાયે અટક—ચેહરેમંય અયસી ગરમીકે શબો રોઝ જીસે—યાદ કરતી રહે દામને મીરગાંકી ઝપક—ઝુલ્ફેં ખીબરી હુઇ ચુંચે હરે પર ઓર માંગેથી દીલ—જીસ્તરહ એક ખીલોનેપે હટેં વો બાલક—વોહ મેહપારા નામા હયરતકા લીએ હુવે લશકરે બબરાં મંય પોંહચી જબ અંદર બારગાહ કે જાને લગી સાહેરૂંને આકર ઘેરા ઓર મુહાસરા કરકે કયદ કર લીયા બબરાંસે જા કર કહા કે ઝમરરૂદ જાદુ આઇ હંય લેકીન હમને આને નહીં દીયા કયદ કર લીયા હય બબરાંને કહા મંય હોંશીયાર હું તુમ અંદર ભેજદો શાયદ અઇયાર ન હો સાહેરૂંને આ કર ઉસે ઇજાજત દી ઝમરરૂદ જાદુ અંદર બારગાહકે આઇ બબરાંને અંગુઠી આપને હાથસે ઉતારકર સેહેર કરકે ફેંક દી ઓર કહા અય ઝમરરૂદ જાદુ યેહ અંગુશતરી ઉઠાતી લાવ ઓર આકર બયઠો અગર તુમ અસલ મંય ઝમરરૂદ જાદુ હોગી તો ઇસે ઉઠા લોગી વરના હાથ જલેગા ઓર અંગુઠી ન ઉઠેગી ઝમરરૂદ જાદુને કહા અવ્વલ તો મંય લશકરમંય આઇ બે ઇઝઝત હુઇ કે સાહેરૂંને ગીરફતાર કીયા અબ તુમ યેહ ઢકોસલા બતલાતે હો યેહ કેહકર ઉસને યેહ સેહેર પડકર અંગુઠીઉઠાલી ઓર આકર મસનદ પર બયઠી બબરાંને જામે શરાબ દીયા મગર ઉસને કહા ચલો હટો મંય અયસે બોદેસે બાત નહી કરતી અયસાહી અગર અઇયારકા ડરથા તો લડનેકો કયું આએથે બબરાંને તનહાઈ મંય જો અયસી હસીના ઓરતકો નાઝકસ્તે પાયા ફરેફતા હોકર ચાહાકે સવાલે વસ્લ કરૂં ગાલપર હાથ રખકર કહા અય મલકા ઇસ કદર ખફા નહો અચ્છા હમ બોદે સહી લોશરાબ પીયો ઝમરરૂદ જાદુ ઉસકા ઇરાદા

સમજ ગઇ ઓર ગરદન નીચી કરકે શરમાં કર કહા. તુમ મુજશે અયસી બાતે નકરો નહીં તો મંય તુમ હારી ખાલાસે કેહદુંગી બબરાં ખામોશ હો રહા ઉસે નામા દીયા પડા કહા મંય શામકો આઉંગા તીસરે પેહેરકો યહાંસે ચલુંગા ઝમરરૂદ પ્યામ લેકર ચલી મગર બબરાં ઉસકે ઇશક મંય મુબ તીલા હુવા બીસ્તરે ગમ પર તડપ ને લગા ઓર ઝમરરૂદ જાદુ બી ફીર ફીર કે દેખની જાતીથી ગરઝ નામા લીએ કનારે લશકર કે પોહુચી બર્ક ગીરદ લશકર કે અઇયારી કરને કી ફીક મંય થા ઉસને ઝમરરૂદ જાદુ કો જાતે દેખા ઉસકે સાથ હુવા મગર જબ ઝમર રૂદ લશકર કે કનારે પોહુચી બઝોર સેહેર ઉડકર રવાના ઉઇ બર્ક હયરાન રેહ ગયા આખીર કુછ અઇયારી સોચ કર દરે પહાડ મંય બયઠ કર ધાની જોડા કે નીહાયત જોહરે દીલ સીતાની થા ઝેબ તન કરકે સુરત ઝમરરૂદ જાદુ કી બનાઇ ઓર ઝેવર સે સારે જીસ્મ કો આરાસ્તા કીયા ઓર આખું મંય સુરમા લગાયા કાનું મંય મુદ્રે ગોયા રશકે ખુરશીદ બની-બયત-મહે કામીલ જો ઉસે લડજાએ-સાફ મુંહ પર તમાચા પડ જાએ-દહન તંગ ગુંચ એ ઇન્તેખાબ કા સામને ઉસકે દીલખુશ લબે નાઝુક મસીહાઇ પર આમાદા ગલા નાઝુક સુરાહીએ બાદા.

નઝમ.

વો ગલાયારકા સુરાહીદાર-પત્લી પત્લી રગુંકા ઇસ્સે ઉભાર.
વોહ સીના હસીનું કે મદનઝર-કે ઉભરે હુવે દો થે ઉસપર સમર.
હાથ આએ કહીં જો આશીકકે-તો લગાએ વો અપને સીને સે;
વસફ મોએ કમર હય હદસે પુઝું-દરદસર હો જો મુંહ શી ગાફી કરૂં.
દહને રોશન ને કુછ લગા કે પતા-તારે ખત્તે શુઆઅ મેહર કીયા;
તબ્બે નાઝુકને ભેદ યેહ પાયા-આઇને મંય શીકમ કે બાલ આયા,
શાખ પાએ તો નુરકા થા ઝહુર-પા તરાશી હુઇ તો શાખ ગીલોર.
પાય જામે મંયથી યું અકસ ફીગન-શમએ ફાનુસ મંય હોજ્યું રોશન,
લાલ મેહ દીસે દોનું થે કફે પા-હાથ મલતાથા જીસ્પે દુઝદે હીના.
કદકી તારીફ મંય હય હયરાની-કીલ્કે કુદરત કહું કે સર્વ સહી;
સરપે આંચલ પડા દો પટકા-પ્યારી પ્યારી વો બાંકી બાંકી અદા.

સુરાહી શરાબ બેહોશી કરકે હાથ મંય જામ લેકર મુકામ ખુશનુમા દેખકર બર્ક શીકલે દીલરૂબાઇ ઓર ખુશ અદાઇ બયઠ કર શેઅર આશકના પડને લગા. ઓર દી-લસે કેહતા થા કે જો કોઇ સાહેર ઇસ તરફ આએ વોહ તેરે હીસ્સેકા હય કત્લ કર ડાલના ઇસ અરસે મંય દીન ઢલા ઓર બબરાં આજકે દીનભી જંગ મોકુફ કરકે સાહેરૂં કો લશકરકી હેફાઝત કરકે તાકીદ કરકે હયરત કે પાસ ચલા ઓર ઉડતા હુવા ઉસી ગુલઝાર પુર બહાર મંય પહોચા કે જહાં બર્ક બસુરતે ઝમરરૂદ બયઠા થા ઉસને ઇસે દેખકર પુકારકર કહા-બયત-ફાતેહા કબ્રપે પડ બયઠકે જાનેવાલે-કભી

હમભીથે તેરે નાઝ ઉઠાને વાલે—બબરાંને સદા સુનકર તરફ પસ્તી કે નીગાહકી ઝમરદ જાદુકો દેખાકે સેહરા મંય બયઠી હય વહીં એ પુકાર કર પુછાકે અય મલકા ઝમરરૂદ ખયર તો હય કયું યહાં બયઠી હો કયા અભી ખાલા પાસ નહીં ગઈ ઝમરરૂદને યેહ સુનકર ઠંડી સાંસ ભરી ઔર કહા તુમહેં કયા આવારગાને દશતે મોહબ્બતકા પુછના કયા જહાં જીલગા વહીં બયઠકર શામકી બબરાં સમઝાકે બારગાહ મંય તુને ઇસે છોડાથા યેહ વજેહ ઉસકે કે સારા લશકર વહાં મોજુદ થા. રાઝી નહુઇ મગર તુને જો વાઅદા શામકે કરીબ જાનેકા કીયાથા. ઈસલીએ ઈસને રાહ મંય ઠયર કર તેરા ઇનતેઝાર કીયા હય યેહ ભી તુજ પર ફરેફતા હય યેહ સોચકર ઝમીન પર ઉતરા ઔર કરીબ ઝમરરૂદકે આયા ઝમરરૂદને ઉસે આતે દેખકર ખુશી મનાઇ બબરાંને હાથ પકડ લીયા ઔર યેહ શઅર પડા—મોઅલ્લફ—ઇસ કદર તાસીર દી હકને હમારી આહકો—આપસે બેચેન દેખા ઉસ બુતે ગુમરાહકો—યેહ કેહ કર પાસ ઉસનાઝ જાન કે બયઠા ઔર ચાહા બોસા ઉસકે લબે શીરીં કાલે ઝમરરૂદને કહા બસ બસ અલગ રહો અયસે બે મરૂવત દુન્યા મંય દેખે ન સુને દીન ભર હુવા હય કે ફરહાદ આસા જાને શીરીં બરબાદ કર રહે હંય ઔર કોહ દશત મંય સર ટકરાતે હંય આપ અબ મોહબ્બત જતાતેં આએ હંય અય બબરાં જીસરોજસે દરબાર મંય તુઝે હમને દેખા હય ઉસી દીનસે ઇસ કમબખ્ત દીલકા બુરા હોકે મુબતીલા હુવા હય શેઅર રૂસવા હુવા ખરાબ હુવા મુબતીલા હુવા—કયા જાનીએ કે દેખતેહી તુજકો કયા—હુવા—બબરાંને કહા અય જાનેજહાં મેરીભી જાન તુઝપર જાતી હય કીત્અ.

ઇઝાએં ઉઠાએ હુવે દુખપાએ હુવે હંય—હમસે બતંગ આએ હંય ઉકતાએ હુવે હંય.
અબ તક તો ઝબ્ત કરતા હય અપના દીલે બેતાબ—રોકે હુવે ડાંટે હુવે ધમકાએ હુવે હંય.

જાને મન તુમહી બતાવ કે મંય કયા કરતા મજબુરો નાચારથા કે—બયત—નહો દીલ બરકી જાની બસે શીશ—આશીકે બીચારા ફીર કયા કર સકે તમહારે રોઅબે હુસ્નસે અય શેહેનશાહે ખુબાં લબે સવાલ ખામોશથે હમખુદ બેકરાર વ—મદહોશથે. બારે અલહમદો લીલ્લાહ કે તકદીરસે હમ તુમ મીલે અબ દાદે અયશ દેં ઔર ગમે અઇયામ દુર કરેં ઝમરરૂદને કહા અય બબરાં હમારા યેહ હાલ હય શેઅર—તુમસે દો બોલ કેહ કે હારે હંય—તુમ હમારે હો હમ તુમહારે હંય—યેહ કેહ કર રૂ.ખસાર પર રૂ.ખસાર રખકર દબાયા બાહેં ગલે મંય ડાલીં બબરાં યેહ દેખ કર યકીનથા કે શાદીએ મર્ગ હો જાએં જોશે તમન્ના વ—હસરતને દીલેના સબુરસે હાથ પાઉ નીકાલે તાબે ઝબ્ત નરહી ગલેસે લગાયા ખુવાહાને વસ્લ હુવા ઝમરરૂદને કહા ઠયરો શરાબ પીલેં તો મઝા ઉડાએં યેહ કેહકર સુરાહીસે શરાબે જામે પુરતુગાલી નીકાલી ઔર કહા લો યેહ બાદાએ મોહબ્બત હય નોશ કરો ઉસને ચાહા કે જામ પીએં મગર હાલ સુનીએ હયરત પાસ ઝમરરૂદ અસ્તી જા કર પોંહચી ઔર કહા બબરાંને

શામકે કરીબ આને કો કહા હય જબ દીન કમ રહા હયરતને અફ્રાસીયાબસે કહા અય શહેનશાહ કીતાબ દેખીએ કે મેરા ભાનજા અબ તક નહીં આયા અફ્રાસીયાબને કીતાબ દેખકર સર પીટલીયા કહા અય હયરત ઉસે બર્ક અઇયાર ઝમરરૂદકી શીકલ બનકર કત્લ કીયા ચાહતા હય ઓર પુલાને સેહરા મંય કરીબ પહાડ કે બયઠા હય હયરતને કહા અય ઝમરરૂદ જાદુ જા ઓર બબરાંકો આગાહ કરદે મંય બલકે સેહેર તેરે સાથ કીએ દેતી હું ઓર .ખાક જમશેદી દેતી હું કે બબરાંકો બેહોશ કરકે ઉઠાલા ઝમરરૂદ .ખાક જમશેદી લે કર ચલી ઓર કરીબ સેહરાકે પોંહચ કર પુકારી કે અય બબરાં કયા ગઝબ કરતા હય અપની કઝા અપને હાથસે બુલાતા હય યેહ જો તેરે પાસ બયઠા હય જલદ ઇસે ગીરફતાર કર લે કે યેહ બર્ક અઇયાર હય યેહ સદા સુનકર ગભરાયા ઓર ઝમરરૂદકો આતે દેખકર કહા અય બબરાં ફલક કો મંઝુર નહીં કે હમ તુમ એક જગેહ બયઠેં દેખો કોઇ અઇયાર મેરી શીકલ બનકર તુમ હેં ધોકા દેને આતા હય બબરાં અયસે મઝે મંય થાકે ઉસકો આના ઝમરરૂદકા નાગવાર હુવા ઓર યકીન હો ગયા કે બેશક યેહ અઇ- યાર હય જો પુકારતા આતા હય ઝમરરૂદ જો હમ પહેલુથી ઉસે કહા તુમ છુપજાવ મંય ઇસ ઝમરરૂદ કો જો આતી હય પકડે લેતા હું બર્ક ઉઠકર એક ઝાડી મંય છુપ ગયા. ઓર બબરાં ખડા હો ગયા. ઇસ અરસે મંય ઝમરરૂદ કરીબ પોંહુચી ઓર કહા જાય બબરાં વોહ અઇયાર જો તુમહારે પાસથા કહાં ગયા ઉસને કહા અય મલકા તુમહે દેખકર ભાગ ગયા. યેહ કેહ કર કરીબ ઝમરરૂદ કે આકર હાથ પકડ લીયા ઓર કહા અય અઇયાર તુ મુઝે બેહકાને આયા હય ઉસ હંગામ મંય બર્ક ભી. ઝાડીસે નીકલા ઓર કહા અય બબરાં નછોડના ઇસ અઇયાર કો બબરાંને એક થપ્પડ અસલી ઝમરરૂદકો સેહેર પડકર મારી ઝમરરૂદ વઝીરઝાદી હયરતકી હય બડી ભારી સાહેરા હય ઉસને બઝોર શેહેર રૂ.ખસાર અપના માનીંદ પથ્થરકે કર લીયા પરના સર ઉસકા તનપરસે ઉડ જાતા ઓર ગુસ્સેમંય આકર ખા.ક જમશેદી બબરાં પર છીડકદી કે યેહ બેહોશ હોકર ગીરા બર્ક યેહ માજરા દેખકર ગભરાયા મગર ઝમરરૂદ જાદુને સેહેર પડકર દસ્તક દી ઝમીનને પાઉં બર્કકે પકડ લીએ ઝમરરૂદને દો પંજે કાગઝકે કાટકર સેહેર પડા કે વોહ પંજે મીસ્લે ઇનસાનકે પંજે હોગએ ઉસને હુકમ દીયા અય પંજ એ સેહેર દોનુકો ઉઠાકર ગુંબદેનુર લે ચલો નીચે ચમકકર મીસ્લ બીજલીકે ગીરે ઓર દોનુકો ઉઠાકર લેચલે ઝમરરૂદ ભી ઉડતી હુઇ પીછે પીછે પંજુંકે ચલી ઓર ગુંબદે નુર પર આઇ ઓર હયરતસે કહા વાહ વાહ બીબી ભાનજે આપકે અપને પરાએકો નહીં પેહછાનતે અયસી મસતીમંય આ ગએ દીદુમંય ચરબી છા ગઇથી કે મુઝે થપ્પડસે મારા અગર મેરે મુકામપર કોઇ ઓર સાહેરા હોતી તો યકીન થા કે મર જાતી લીજીયે યેહ વોહ હંય ભાનજે આપકે ઓર યેહ અઇયાર હય જીસે બગલમંય લીએ લયઠેથે મગર મંય આપકી

નોકરી નહીં કરતી માર પીટકી મુઝે આદત નહીં હયરતને ઝમરરૂદકી દીલદારી કી ઓર સમઝાયા બબરાંકો હોશીયાર કીયા જબ ઉસકી આંખ ખુલી હયરત ઓર અફ્રાસીયાબકોં બયઠે દેખા ઉઠકર સલામ કીયા હયરતને કહા કયા અઇયારકો બગલમંય લીએ બયઠેથે ઓર ઝમરરૂદકો તુમને થપ્પડ મારા કુઝ મેરા ભી પાસ ન કીયા ઇતના ન હુવા કે દોસ્ત દુશમનકો પેહછાનતે બબરાંને કહા મુજસે કુસુર હુવા ઓર મંય બોહુત નાદીમ હું હયરતને બર્કકી તરફ દેખકર કહા કે કયા મુએને સુરત બનાઇ હય કયું બી ઝમરરૂદ ધોકા કયુંકર બબરાં ન ખાતા ભલા કુછ ભી તુજમંય ઓર ઇસ મુંડી કાટે જવાના ગંગકી સુરતમંય ફર્ક હય બીબી બીગડનેકી જગેહ નહીં રંડીકા હાથ મર્દકે હાથમંય હોતા હય તબીઅત આગમંય બડે બડેકી નહીં રેહતી યેહ કેહકર સેહેર પડા કે બર્કકી સુરત અસ્લી ઝાહેર હુઈ ઓર રંગો રોગન અઇયારીકા છુટ ગયા કહા અય બર્ક મય તુઝે છોડ દેતી હું જાકર મેહરૂખ઼સે કેહ દેના કે કયું કઝા આઈ હય મેહજબીનકો લેકર ચલી આએ મંય ખતા મઆફ કરા દુંગી બર્કને કહા અપની જગેહપર બયઠકર કાહબા બાતેં કયસી બનાતી હય યે ખબર નહીં કે કુછ દીન જો ઝીંદગી હય ગનીમત હય વરના લાશ ચીલ ઓર કવ્વે ખાએંગે મેહરૂખ઼ ઉનકે બાપકી નોકર હય જો દોડી ચલી આયગી હયરતને યેહ બાતેં સુનકર એક સાહેરકો હુકમ દીયા કે સર ઈસ બે અદબકા કાટ ડાલે બર્કને જબ યેહ સામાન દેખા દીલસે દરબારે ખુદામંય દુઆ માંગી દુઆ કુબુલ હુઇ બબરાંને કહા ખાલાજાન ઈસ અઇયારકે હાથસે મુઝે ઝીલ્લત હુઇ હય ઇસે મેરે હવાલે કીજીએ કે લશકરે મેહરૂખ઼કે સામને લે જાકર કત્લ કરૂં તાકે સબકો ઇબરત હો હયરતને કહા અય ફરઝંદ મંય અબ તુજકો ન જાને દુંગી બબરાંને કહા મુઝે સબકે સામને ઝીલ્લત હુઇ હય અપના ગલા કાટ ડાલુંગા જો મુઝે ન જાને દીજીએગા તો યેહ કેહકર ખંજર ખીંચકર અપને ગલે પર રખ્ખા હયરતને હાથ ઉસકા પકડ લીયા ઓર બોહુત ખુશાંમદ કી ઓર ઉસને ન માના હયરતને મજબુર ઇજાઝત જાનેકી દી ઓર કહા જલદ જાકર ઇસ અઇંયારકો કત્લ કરકે લશકર હરીફકા ભી ખાત્મા કરના મંય સાહેર નામી તુમહારી મદદકો ભેજુંગી બબરાંને એક શેર કાગઝકા કતર કર સેહેર કીયા કે વોહ ઝીંદા હુવા ઉસપર બર્કકો બીઠાકર પીછે આપભી સવાર હુવા ઓર વહાંસે અપને લશકરકી તરફ ચલા લેકીન યહાં કીરાંને જબ બર્કકા રેહા કીયાથા ઉસ વકતસે તલાશમંય બર્કકી થા હર જગેહ ઢુડતા ફીરતા થા વો થોડાસા દીન તલાશમંય ગુઝરા ઓર અબ વોહ વકત હય કે સીતારૂંને ચમકના સુરૂ કીયા ચાંદ નીકલા રાત હો ગઈ બયત બીખરી ઉરૂસે લયલીકી ઝુલ્ફે સીયાહુથી—રોશન ફલકપે હર જગેહ કુંદીલે માહથી કીરાં ફીરતા હુવા ઉસ જંગલમંય પોંહચા કે જહાં બર્કકો આગે બીઠાએ આતા હય સમઝાકે ગીરફતાર હો ગયા હય પસ એક કાગઝ ખત કી તરહ લપેટકે ઉસ પર લેફાફા કીયા ઓર અંદર લેફાફેકે ગુબારે બેહોશી ભરા કાગઝ ઇસતરહ લેફાફેકે અંદર

રખ્ખા કે અગર ઉસકો કોઇ નીકાલે તો જબ તક ઝોરસે ન ખીચે કાગઝ ન નીકલે ઓર મોહર લેફાફે પર મલકા હયરતકી કરકે સુરત અપની સાહેરકી બનાકર બબરાં કો પુકારતા હુવા ચલા બબરાં દુર નીકલ ગયાથા કીરાંકી આવાઝ સુનકર ઠયરા કીરાં કરીબ પોંહચા ઉસને પુછા કે તું કોન હય કીરાંને કહા ફરસ્તાદાએ હયરત ઉસને કહા અભી મંય ઉનકે પાસસે આતા હું તુઝે મંયને વહાં નહીં દેખા ઓર દુસરે અભી મંય વહાંસે આયા અભી આદમી ભેજા કીરાંકો યે હાલ માલુમ નથા જવાબ કયા દેતા મગર તીવરી ચડા કર કહા યેહ મંય કુછ નહીં જાનતા યેહ ખત દીયા હય ઇસે પડો જો લીખ્ખા હો ઉસકા જવાબ દો ઓર કહા અય બબરાં નોકર હર વકત હયરતકી છાતીપર ચડે રેહતે હંય જો તુમ કેહતે હો કે મંયને તુઝે વહાં નહીં દેખા મંય અપની જગેહ પરથા મુઝે બુલાકર નામા દીયા બબરાંકો દે આવ મંય લેકર આયા તુમ મેરે સાથ હીન્દી ચીંદી કરતે હો બબરાંને યેહ બાતેં સુનકર નામા લીયા ઓર કહા રાતકા વકત હય લશકર મંય ચલો તો પડકર જવાબ દું કીરાંને કહા તો કીસીકે હાથ જવાબ ભેજ દેના મંય જાતા હું ઓર નહીં તો તુમ સાહેર હો સેહેરકી મશઅલ રોશન કરકે ખત પડકે જવાબ દો અગર બુરા ન માનો તો મંય રોશની કરદું બબરાંકો ગયરત આઈ ફોરન એક તીનકા ઝમીનસે ઉઠાકર સેહેર કીયા કે વો મશઅલ સા જલને લગા ઉસે કીરાંકે હાથમંય દીયા કે લીએ રહો મય ખત પડું કીરાંને મશઅલ હાથમંય લી ઓર વોહ ખત ખોલને લગા કીરાંને ગુબારે બેહોશી મશઅલ પર ડાલ કર મુંહ મંય લગા દી બબરાંને મુંહ અપના હઠાયા મગર ધુવાં સબ નાકકે રાસ્તે દીમાગમંય પોંહચા ઓર મુંહ ભી જલ ગયા ચક્કર ખાકર ઝમીન પર ગીરા કીરાંને બગદા મારા કે સર ફુટ ગયા તડપ કર હીલાક હુવા આફ્ત બરપા હુઇ સદાએ મોહીબ આને લગી બર્ક છુટ કર ભાગા કીરાં જંગલમંય ચલા ગયા મગર બર્કને લશકરમંય જાકર શકીલ ઓર મેહરૂખ.સે કહા કે જલદ લશકર તઇયાર કરો બબરાં મારા ગયા શબ ખુન ઉસકે લશકરપર ગીરા શકીલને નફીર સેહેર બજાઇ ફોજમંય કમર બંદી હુઈ સાહેર અઝદહે ઓર તાઉસપર ગોલે ફોલાદી હાર મીરચીયુંકે સુઇયાં સેહેરકી ચાલીસ હઝાર સાહેર નામી આકર ફોજપર ગીરે મેહરૂખ. ઓર શકીલ ભી સાથ થે ફોજ બબરાં કી ગાફીલ ઉતરી હુઇથી એકદમ મંય હઝારૂં સાહેર મારે ગએ આંધીયાં બુલંદ હુઇ બીજલીયાં ચમકકર ગીરને લગીં નારંજ ઓર તરંજ ઓર નારયલ ચલને લગા દર-યાએ ખું હરતરફ જારી હુવા ઉમરૂ જંગલમંય થા સાદા શોર સુનકર દોડા દેખા લશકર બબરાંકા કત્લ હો રહા હય ઉમરૂને ભી ખંજર ખીંચા ઓર ગલીમ અઇ-યારી કાંધેપર રખકે કે અગર સાહેરૂમંય ધીર જાઉંગા તો ગલીમ ઓડ લુંગા અલ હાસીલ લુટના સુરૂ કીયા જબ ગુલાટ મારી છ છ આદમીયુંકે પાઉં કાટે જબ જસ્તકી શાને પર સાહેરૂકે પાઉં રખકે ચાહા કે પકડ લું ખુવાજાને ખંજર મારા કે સર કલમ

હુવા વહાંસે દુસરેકે શાંનેપર પોંહચા જો સાહેર મર કર ગીરતા હય ઉસકી હમયાની કાટ લેતે હંય ઇસ તરહ પાસ ખેયમેકે પોંહચે જાલ ઇલ યાસી મારકર મએ ફરશ એમા વગયરા નઝરે ઝંબીલ કીયા ઉધર **અસદ** ગુલ સુનકર સવાર હુવા **મેહજબીન**કા તખ્ત **દીલારામ**ને હાઝીર કીયા નક્કારે બજને લગે તખ્ત શાહી રવાના હુવા **અસદ**કી હીફાઝતકે લીએ પચાસ સાહેર મલકાને મુકરરર કીએ કે સાહેરૂંકા સેહેર શાહઝાદેપર આને ન દેં વો સાહેર મ.ખફી **અસદ**સે રદદે સેહેર પડને લગે ઓર **અસદ** તલવાર ખીંચકર લશકરે સાહેરાં પર ગીરા કુશતુંકે પુશતે લાશુંકે અંબાર લગા દીએ ઓર યેહ નાઅરા બુલંદ કીયા **નઝમ** અસદ શેહ સવારમકે દરરોઝે જંગ—બદરરમ દીલે શેરો ચરમો પીલંગ—શેહેનશાહ નામ આવરો કામરાં—અસદ શેર દીલ ઇબને સાહુબ કીરાં એક તરફસે તખ્ત **મેહજબીન**કે હમરાહ **દીલારામ** સેહેર કરકે આગ ઓર પાની બરસાતી ચલી આતી હય આખીર વોહ શમશીર ઝની હુઇ કે લશકરે હરીફમંય ભગદર પડ ગઇ લેકીન જો બહાદુર થે સીના સીપરકી એ જંગપર તુલે હંય ઝરા હીરાસ નહીં મર કર ગીર રહે હંય **અસદ**ને મારે તલવારૂંકે થલકા ડાલ દીયા હય હઝારહાકો મારા હય આખીર કાર સાહેરાંને ગદદાર નાલાં વ ગીરયાં દરયાએ **ખુંરવાં**સે ઉતર કર ભાગે હુવે **ગુંબદેનુર** પર આએ **અફરાસીયાબ** ઓર **હયરત**કો ખબર હુઈ કે ફોજ **બબરાં**કી ભાગ આઇ **હયરત**ને ગભરાકર કહા અય લોગો યેરે બચ્ચેકી તો ખયર હય લોગુંને કહા વોહ તો ખીદમતે સામરીમંય ગએ પહુલેહી અઇયારૂંને મારડાલા યેહ સુનકર **હયરત**ને સર પીટ લીયા કે હાય મેરા ફરઝંદ હય હય મેરા નવજવાન આખીર મુંડી કાટે અઇયારૂંને ન છોડા ખુલાસા યેહ કે એક માતમ **ગુંબદેનુર**મંય બરપા હુવા **અફરાસીયાબ**ને કુછ સેહેર પડકર દસ્તક દી કે બગોલે ઉડે આંધી પયદા હુઇ ઓર લાશ **બબરાં** ઉડાકર **ગુંબદેનુર**પર લે ગએ સાહેરાને નામી સીયાહ પોશ હુવે ઓર લાશ ઉઠાનેકા ઇનતેઝામ કરને લગે લેકીન **મેહરૂખ**ને અસબાબ વગયરા હરીફકા લુટ લીયા નોબત વનક્કારે ફતેહકે બજે જહાં લશકરે **બબરાં** થા યહાં લશકરકો અપને ઉતારા યહાંસે દરયાએ **ખુરવાં** સામને નઝર આતા હય ઓર કીલએ **પુશતએ રંગી હીસાર** કરીબ હય જબ લશકર ઉતરા વહાં અઇયાર ભી લશકરમંય આએ બારગાહ **મેહજબીન**કો નઝરે ફતેહ દી ખીલઅત મીલે અરબાબે નીશાત હાઝીર હુવે નાચ હોને લગા ઇસ અસનાએમંય સુબેહ હુઈ સબ અયશો આરામમંય મશગુલ હુવે લેકીન વહાં સુબેહ હોતેહી લાશ બડે ધુમસે **બબરાં**કી **અફરાસીયાબ**ને ઉઠાઇ જબ ફરાગત પાઇ **હયરત**ને કહા અય શેહેનશાહ મુઝે રૂખસત ફરમાઇએ કે જાકર ઇન નમકહરામુંકો કત્લ કરૂં બ**અફરાસીયાબ**ને કહા અબકી અયસે શખ્સકો ભેજતા હું કે પેહલે અઇયારૂંકો કત્લ કરે ન ઉસે બેહોશી તાસીર કરે ન કીસી હરબેસે મરે યેહ કેહકર પુકારા કે અય **ફોલાદ બેહોશી ખુવાર** જલદ હાઝીર હો પુકારના થા કે એક સાહેર ગેંડે પર આગકે સવાર તવીલ કામત ઝશત

ચંગાલ હવાસે ઉતરા ઓર **અફ્રાસીયાબ**કો તસલીમ કી ઉસને કહા કે તુમ જલદ બારા હઝાર સાહેર લેકર રવાના હો અઇયાર તીલસ્સમમંય આએ હંય અંધેરા હો રહા હય **બબરાં** મારા ગયા હય અબ તક મંયને તરહ દી કે યેહ બાગી રાહ પર આએં ઓર જીસ તરહ ફરમા બરદાર થે વયસેહિ રહેં અબ ઉનકી કઝા આઇ હય મંય બારા પુત્લે ફોલાદી તુમહારે સાથકી એ દેતાહું વો ન બેહોશ હોંગે ન ઉન્હેં કોઇ કત્લ કર સકેગા સબકો બાંધકર વોહ તુમહારે હવાલે કર દેંગે યેહ કેહકર દસ્તક દી કે બારા પુત્લે રૂંએતન હાથમંય તલવારેં લીએ ઝમીનસે નીકલે ઉનકો હુકમ દીયા કે તુમ ફોલાદકે હમરાહ જાવ ઓર ઉનકા હુકમ બજા લાવ **ફોલાદ**ને કાગઝ કીયા કે અય સેહેનશાહ પુત્લુંકી કયા ઝુરૂરત હય મંય અકેલા કાફી હું બેહોશી સેરૂં શરાબ મંય ડાલકે પીતા હું મુઝે નીશા નહીં હોતા હરબા કોઇ મુઝપર અસર નહીં કરતા ન મેરા કુછ અઇયાર કર સકતે હંય ન સાહેર ઓર પેહેલવાન મુજસે લડ સકતે હંય **અફ્રાસીયાબ**ને કહા બસએ એહતીયાત કયા હરજ હય લેતે જાવ ઓર હુકમે સરકાર બજા લાવ **ફોલાદ** સલામ કરકે બારા હઝાર સાહેર લેકર મએ ખયમા વ બારગાહ રવાના હુવા બારા પુત્લે હમરાહે રકાબ ચલે લશકરે તફાવત વ દુર બાશકી સદા દેને લગે બડે આઝીમું શાન સે ચલે

નઝમ.

રવાના હુવે લશકરે કીનાજુ—થે આરાસ્તા સાહેરે ઝશત ખુ
લીએ સેહર કરનેકા અસબાબ થે–પએ જંગ દીલ ઉનકે બેતાબ થે.

બાદ કીત્એ મનાઝીલ વ–તય મરાહીલ દરયાસે ગુઝર કર કરીબ લશરે **મેહરૂખ.** આકર ઉતરે નક્કારૂંકી સદા ગોશે દીલાવરાં હુઇ **મેહરૂખ.**ને તાઅરાને સેહેર ખબર કે લીએ રવાના કીએ ઉઠ ઓર વો હરીકુંકી ખબર લાકર હાઝીરે ખીદમત હુવે ઓર ઝબાન વસફ બ્યાનસે તારીફ બાદશાહી કરને લગે

નઝમ.

અય બહેરકારે રફીકત કુલ હોવલ્લા હુઅહદ–વે નીગેદારે તને જાનો તો અથ્લાહુસ સમદ
લમયલદ યારબ વલમયુ લદહમે જા દસ્તગીર–દાફ્એ ગમ લમયકુન મુનીસ લહુ કોફોવન અહદ.

શેહેર યારકી ઉમર દરાઝ રહે દુશમન કમબખ્ત કા મીજાઝ નાસાઝ રહે **ફોલાદ બેહોશી** ખુવાર નામ એક સાહેર નાકામ ફોજ લેકર આતા હય. ઓર મુલાઝ માને હુઝુર પુરનુર સે ગરદન તાબી સરકશી રખતા હય તાએર યેહ ખબર દે કર ચલે ગએ ઓર ફીર ખબર લશકરે હરીફ હુવે યહાં **મેહરૂખ.**ને નામ **ફોલાદ**કા સુનકર **ઉમરૂ** સે કહા ખુવાજા ઈન્નાંલીલ્લાહે વઈન્ના ઈલયહે રાજે ઉન યે હરામઝાદા નમારે મરતા હય ન કાટે કટતા હય સેરૂં બેહોશી પી જાતા હય. સેહેર ઉસપર અસર નહીં કરતા કોઇ હરબા જીસ્મ પર ઉસકે કાર ગર નહીં હોતા **ઉમરૂ**ને કહા અય મલકા ખુદાવંદે આલમ કી મદદ ચાહીએ બડે બડે સરકશ જીનુસે યેહ બંદોબસ્ત કીયાથા કે જબ

હમ અપની મોત આપ તલબ કરેં ઉસ વકત મરે ઓર કઝા હમારી નદીન કો આએ ન રાત કો ઓર ઇસ વક્ત મોત આએ નહમ ખડેં હો ન બયઠે ન લેટે યેહ સબ બાતે રબ્બુલ આલમીનને અપની શાને કદ હારી દીખાને કો મનઝુર ફરમાએ ઓર ઇસિના કરમાનકો ઇતમી નાન હો ગયા કે મંય ન મરૂંગા ફીર આખીરઝીક શદદાદ સુનાહો ગાકે કીસ તરહ પર હસરતો અરમાન હીલાક હુવા કે બેહીશત મંયભી દાખીલ ન હુવા થા ઘોડેકી રકાબસે પાઉં નીકલ કર જામીન તકભી ન પોંહચા થા. ના રાતથી હંગામા સુબેહ આદીકથા કે વોહ કાઝીબ દર બેહેશત વાસીલે જહન્નમ હુવા યેહ ફોલાદ મસ ખરા કયા લીયાકત વહીકીકત રખતા હય ઓર વો માલીક ઉસકા અફરાસીયાબ કયા હય બલકે વોહ હરામઝાદા લકા કયા બેહુદા હય અય મલકા જીસને પરવર દીગાર હકીકીસે ઇનહિરાફ કરકે અપને તંઇ ખુદા બનાયા બુશરૂદીન વલ આકેબત હુવા કહીં ઠેકાના ન પાયા દેખો લકા હાથસે હમઝા કે કયમા દરબદર ખાક સીયાહ ભાગતા ફીરતા અય મલકા તુમ નજર ફઝલે કરીમ કારસાઝ રખખો અગર કોઈ આફત મંય ફંસભી જાવ તો અપને એ તેકાદ મંય ફર્ક ન લાવ મંય જાતા હું ઓર ઉસ ફોલાદ બેદ્યા કો કત્લ કરતાં હું યેહ કેહ કર ઉમરૂ બાર ગાહ સે નીકલ કર રવાના હુવા લશકરકી ખબર સુનકર અઇયાર રવાના હુવે ઓર જબસે ફોજ હરીફકી આઇથી યેહ કમી હોશીયારી ફીક અઇયારી કર રહા થા. મગર અબ અવ્વલ લશકરે ફોલાદ મંય આએં અબ ઉમરૂ ઓર ઝરગામ ઓર જાંસોઝકા બયાન સુનીએ યેહ તીનું અઇયાર સુરત સાહેરૂંકી બનાકર લશકરે ફોલાદ મંય આએ ઓર ઉમરૂને બાર ગાહ મંય આકર ચોબદારૂંસે કહા હમારી ખબર જાકર અરઝ કરો કે કે મોત જાદુ નામ આપકી મુલાકાત કો આએ હંય ચોબદારને જાકર કહા ફોલાદ ને કહા આનેકા હુકમ દીયા ઉમરૂ બાર ગાહ મય ગયા દેખા ફોલાદ દંગલ પર બયઠા હય હઝાર હા શોઅલા આગકા દંગલસે નીકલતા હય સર પર તાજ રખે હય કે જો આગકી તરહ ચમકતા હય કમરસે ઝંજીર આતશીં બાંધે હય સદહા સાહેર ગીરદો પેશ બશીકલે મોહીબ કુરસીયું પર બયઠે હંય બારા પુત્લે ફોલાદી હાથ મંય તલવારેં લીએ ટહેલ રહેં હંય જંબ કલામ કરતે હંય ચીંગારીયા આગકી મુંહસે ગીરતી હંય નકીબ ઓર ચોબદાર મુજરાગાહ પર હાજીર હંય ઉમરૂને ભી આકર તસલીમ કી નકીબ પુકારા ફોલાદને નજર ઉઠા કર ઇશારેસે સ્લામ લીયા ઓર દેખા કે સાહેર ઝબર દસ્ત માલુમ હોતા હય કાલે સાંપ સરસે લપેટે હંય હરબાર ઝબાને નીકાલતે હંય મોતીકે માલે ગલે મંય ડાલે હંય ઝંજીર સોનેકી કમરસે બંધી હય ઝોલી સેહેર કે અસબાબ રખનેકી બાદલેકી હય ફોલાદને મોઅઝ મીઝ જાન કર કરીબ અપને તલબ કીયા ઓર દંગલ બેયઠનેકો દીયા ઉમરૂ બયઠા ફોલાદને હાલ પુછા કે આપ કોન બાઇસે તશરીફ આવરી કયા હય ઉમરૂને કહા મય કીલે રંગીહીસારકા રેહને વાલાહું મેરા ઘર બાર સબ મેહરૂખને છીન લીયા હય મુદદતસે ઉસકી બરબાદીકી

હુઆ કરતા થા તાબે સકબ મત ઉસ્સે ન રખ્તાથા હુઝુરકે તશરીફ લાનેસે કમાલ ખુશી હાસીલ હુઈ મંયભી હાઝીર હુવા ફોલાદને કહા આપને બોહત ખુબ કીયા જો આપ ચલે આએ આપકા ઘર હય મંય ઇન નમક હરામુંકો કત્લ કરકે શેહેનશાહસે આપકા માલો અસ્બાબ દીલા દુંગા યેહ કેહ કર ખીલ અત મંગવા કર ઉમરૂકો દીયા ઉસને નઝરદી મુકરરબે ખાસ બના ઇધર ઝરગામ ઓર જાંસોઝ ભી લશકર મંય ફીર રહે થે ઓર ચાહતે થેકે ફોલાદ તક પોહચે કે ઉનહુંને દેખાકે દો ખીદમત ગાર બારગાહ સે નીકલ કર એક તરફ કો જાતે હંય અઇયારૂને તઅક કબ કીયા ઓર જહાં તન હાઇ દેખી પુકારે કે ભાઇ ઠેહેરના દોનું ઠયરે અઇયાર કરીબ પોંહચે ઓર કહા હમ થોડાસાઇતર લેકર આએ હંય કે યહાં ફરોખ્ત કરેગેં મગર રસાઇ નહીં હોતી તુમ આપની મારેફત બીકવાદો ખીદમતગારૂંને કહા હમ દેખેં કયસા ઇતર હય અઇયારૂંને દો શીશે કમરસે નીકાલ કર દીએ ખીદમત ગાર ઇતર સુંઘ કર બેહોશ હુવે ઉનહુંને કપડે ઉતાર કર દોનુંકો ગડહે મંય ડાલ દીયા ઓર રોગન અઇયારી નીકાલ કર ઉનહી દોનુંકી સુરત બનકર બારગાહ મંય આએ ઓર પસે પુશત ફોલાદકે આકર ખડે હુવે ઇસ અરસે મંય ઉમરૂને જો મોત જાદુ બનાથા જામ શરાબસે ભરકર ફોલાદકો દીયા ઓર કઈ મોસકાલ બેહોશી શરાબ મંય મીલાદી ફોલાદ જામ લેકર બે અંદેશા પી ગયા કુછ બેહોશીને તાસીર નકી ઓર ફોલાદ મઝેસે શરાબ કે પેહછાન ગયા કે ઇસ શરાબ મંય બેહોશીથી માલુમ હોગયા કે મોત જાદુ અઇ યાર/હય બસ યેહ સોચ કર કુંછ અફસુ પડકર આહીસ્તા મોત જાદુકી તરફ કુંડા કે ઉમરૂ દંગલસે ચીમટ ગયા ફોલાદને કહા અય અઇયાર જાના મંય ને કેતુ મેરે કત્લ કો આયાથા લા જીતની ચાહે બેહોશી મુઝે પીલાદે યે કલામ સુનકર ઝરગામ વ જાંસોઝ જો પીછે ખડે થે આપસ મંય કેહને લગે કે અગર યે બેહોશ નહોતો ઇસે ખંજર સેહી-લાક કરેં યેહિના કે પકડ લીએ જાએગેં બસ દોનું ને દાઇ બાઇં જાનીબસે ખંજર મારે કે ફોલાદ કે જીસ્મ પર પડે ઝન ઝનાટા હુવા ઓર ખંજર ટુટ ગએ અઇ-યાર ભાગે ફોલાદને સેહેર પડકર દસ્તકદી કે દોનું મુંહકે બલ ગીર પડે ઉસને હુકમ દીયા કે દોનું અઇયારૂં ઓર ઉમરૂકો ગીરફતાર કરકે હાઝીરકી યા ફોલાદને સેહેરકી કયદ મંય બીઠા કર ઉસને હુકમ દીયા કે મેરી બારગાહસે મીલાકર એક ખેમાં આ-સ્તાદા કરો ઓર ઉનકો વહાં રખો હુકમસે ખેમાં અસ્તાદા કરકે અઇયારૂં કો લે જા કર કયદ કીયા ફોલાદને એક અફસું પડા કે ગીરદ ખેમાં હીસાર આતીશકા હો ગયા. ઓર કહા કયા ઇકબાલે શેહેનશાહ હય કે ઇનાયતસે સામરીકી પેહલે અઇયારહી ગીરફતાર હુવે બસ અબ તબલ જંગ બજે તાકે મેહરૂખ કાબી ખાતમાં કરૂં ઉસકે કહેને કે મુજબ નકીરે સેહેર દમ દીયા ફરમાને જંગી બજા સારા લશકર ખબરદાર હુવા કે કલ મુકાબલા લશકરે હરીફસે હોગા તાએરાને સેહેર મેહરૂખકે દરબાર મંય આએ બાદ દુઆ વ-સના ગીરફતારી હાલ અઇયારાન ઓર બજના નક્કારેકા બયાન

કરકે ફીર બેહરે ખબર રવાના હુવે યહાં **મેહરૂખ** કોહીરાસ હુવા ઓર કહા અય મલકા **મેહજબીન** આપને સુના કે અઇયાર ગીરફતાર હોગએ હમ મંયસે કોઇ મુકાબલા ફોલાદકા નહીં કર સકતા અગર તુમ હારી રાએ મંય આએ તો ભાગ કર કહીં છુપ રહેં વરના સબ મારે જાએગેં મુઝે રાહે તીલસ્સમ બાહર જાનેકી માલુમ હય તુમ સબકો પાસ સાહબ કરાંકે લે ચલું વોહ ખુદ તશરીફ લાએગેં તો અલબત્તા મુકાબલા શાહે તીલસ્સમસે હો સકેગા **અસદને** યેહ કલામ સુનકર કહા અય મલકા **ઉમરૂ** અઇયાર હઝાર બાર કૈયદ હુવે હંય ઓર છુટે હંય કુછ ઉસકી ફીક્ર ન કરો ઓર તુમ તબલ જંગ બજનેકા હુકમ દો ભાગના ગુલામાને **સાહબ કરાંકે** લીએ બડા નંગ હય અગર ભાગ કર હમ લોગ લશકરે **અમીર** મંય જાએગેં ઓર વોહ કહેંગેં જાન નદી ગઇ ભાગ કયું આએ તુમહારા મેરે પાસ કુછ કામ નહીં અય મલકા તુમહારા જી ચાહે જાવ તુમહેં ઓરત જાનકર પનાહ દેંગેં લેકીન મંય હર ગીઝ ન જાઉંગા **મેહરૂખને** કહા હમ આપકે સાથ હંય અગર યેહ મરઝી હય તો બીસમીલ્લાહ હુકમ તબલ જંગ બજનેકા દીજીએ **અસદને** સાહેરાને લશકર સીપેસાલારે ફોજસે હુકમ દીયા કે હમારે લશકર મંય ભી તબલ જંગ બફઝ લે એ ઝદી બજે મુલા ઝીમ હુકમ શાહઝાદાએ વાલાશીયમ બજા લાએ ડંકે પર ચોટ પડી ફોજ જાન દેને પર અડી બહાદરૂંને અસબાબે જંગ સાફ કરના શુરૂ કીયા હર એક આમાદાએ મરગો મોહીયાએ કઝા હુવા **મેહરૂખ** વ **શકીલને** ચારસો સાહેર ઝબરદસ્ત ભુલા કર હોમ કીયા ગીર્દ અગીયાર કે દેહરૂ બજને લગા મોમ કે અઝદે બના કર અગીયારી મંય ડાલે ઉનસે વાઅદા કીયા કે તુમહેં જબ બુલાએં હાઝીર હોના બીરૂં કો ભેંટ દીયા કે લશકર કે સાહેર સેહેર અપના અપના જગાતે થે ભુઝંગે ઓર ચીલ્લે ચડાનેથે મીરચેં જલતીથીં ગુગલ સુલગતા થા હર જગેહ ઝંકેથે **અસદને** અપની ફોજકો હુકમ આરાસ્તગી દીયા જો લોગ સેહેર નહીં જાનને હંય ઉનહુંને તલવાર વ-ખંજરકો સયકલ કીયા ગરઝકે ચાર પેહેર રાત દોનું લશકર મંય તઇયારી રહી તીલાયા ફીરા કીયા બાજા જંગી બજા કીયા યહાં તકકે સુબેહ સાદીક નમુદાર હુઇ સુબેહકો **અસદ** દીલાવર ફરાગતે નમાઝ સેહેર મુસ્સલ્લહ વ મુકમ્મીલ હોકર દરે દોલત પર **મેહજબીનકે** હાઝીર હુવા ઓર **શકીલને** અફસરાને ફોજકો ખુશી ખુશી દશતે મુસાફ તરફ રવાના કીયા ઓર ખુદ જુલુખાના સેહેનશાહી મંય આયા **મેહજબીન** બડે તજમ્મુલ વોહ શાનો શોકત સે નીકલી હર એકને સલામ કીયા તખ્ત મલકા **દીલારામને** રૂબરૂ સે ઉડાયા ઓર તખ્તકે સાથ કુલ બહાદુરાને લશકર ઓર **અસદ** નામવરકી તરફસે દાદગાહસે નકીબ ઓર અહલો તફાઉત પુકારતેથે સદા બુલંદ થી નક્કારે બજતેથે યે સબદશત કતાલ મંય દાખીલ હુવે ઉધર **ફોલાદ** રાત ભર સેહેર કરને મંય મસરૂફથા ગેંડે પર સવાર હુવા બારા હઝાર સાહેરૂં કો સાથ લીયા બારા પુત્લે ખુલી તલવારેં લીએ સાથ ચલે ઘંટે ઓર નાકુસ બજને લગે ગેંડા ઉસકા

તરારે ભરતા ચલા બડે શોર ઝોરસે લશકરે હરીફ્ભી મયદાને કાર ઝાર મંય આયા સાહેરૂંને અબ્ર બરસાકે બીજલીયા સેહેરકી ગીરાકે મયદાન જંગી કો સાફ કીયા નકીબ નીકલકે નકાબત કરને લગે કે અય નામવર **બયત** નામ રૂસ્તમ કામીટા દો આજ હય યેહ મારકા—ફુલ સુંઘો ઢાલકા ઓર ખાવ ફલ તલવારકા—જબ સદા દેકર નકીબ કનારે હુવે **ફેલાદને** ગેંડા ઉડાયા ઓર મયદાન મંય આકર લલકારા અય ફીરકએ નીમકહ-રામ આઝીમે દશતો કતાલ હો આમાદાએ જંગો જદાલ હો ઇસે લાફ ઝની કરતે દેખ કર **શકીલ** જાદુ મરકબસે ઉતર કર દસ્તબસ્તા સામને **મેહજબીનકે** આકર ઇજાઝતે હર્બ લી ઓર સામને **ફેલાદ** કે આયા ઉસને કહાલા ઝરબો હરબા કયા ચાહતા હય **શકીલને** સેહેર પડકર દસ્તક દી કે ગીર્દ **ફેલાદકે** તારીકી હોગઇ ઓર ઇસ અંધેરે મંય કુછ નીમચે પયદા હુવે ઓર વોહ તીરો શમશીર **ફેલાદ** પર લગાને લગે **ફેલાદને** ગેડા બડા કર મુશતે .ખાક ઉઠાકર સેહેર કરકે તરફ ફલકકે ઉડાદી વોહ તારીકી દફે હુઇ ઓર પંજુંકી હસ્તી મીટાદી ઓર એક ગોલા અફસું પડકર મારા કે **શકીલકે** ગીર્દ છુંપા હો ગયા. ઓર ઉસકી બુ સે **શકીલ** બેહોશ હો ગયા ઓર ઝમીન પર ગીરા **ફેલાદને** પુતલેસે કહા જાકર ઉઠા લા પુતલા ગયા ઓર મુશકેં બાંધકર લે આયા યેહ હાલ દેખકર સાહેર ખુશી ખુશી **મેહજબીન** સે ઇજાઝત લેકર મુકાબલેકો નીકલે મગર જો આયા **ફેલાદને** નારયલ મારકર બેહોશ બના દીયા પુત્લા આયા ઓર ઉઠા લે ગયા યહાં તકકે મલકા **મેહરૂ.ખ** મુકાબલેકો નીકલી ઓર અયસા સેહેર કીયા કે ચારૂં તરફસે આંધી આઈ ઓર જો ધુવાં કે **ફેલાદને** બઝોર સેહેર પયદા કીયાથા ઉસે ઉસ આંધીને તીરબીર કરદીયા ઓર **મેહ-રૂ.ખને** નારંજ ઝમીનપર મારાકે વોહ ફટા ઓર એક અઝદહા પયદા હુવા ઓર વોહ આગ ભડકાતા હુવા **ફેલાદકો** અપની તરફ ખીંચને લગા ઓર **ફેલાદને** પુકારા કે અય પુત્લો બચાના કે મુઝે ઇસ **મેહરૂ.ખને** ગઝબકા સેહર કીયા હય પુત્લે અઝદહેસે લેપટ ગએ ઓર ઇસે ચીર ફાડ ડાલા ફીર ઉધરસે ફીરકે પુતલે **મેહરૂ.ખસે** લેપટ ગએ **મેહરૂ.ખને** બોહતસે સેહેર કીએ ઓર નીમચે સેહેરકે મારે મગર પુતલુપર કુછ અસર ન હુવા ઉશ વકત **મેહજબીનને** ફોજકો હુકમ દીયા કે જાકે **મેહરૂ.ખકો** બચાવ ફોજ હર તરફસે લેના લેના કેહકર ચલી સાહેર સેહેર કરને લગે બીજલીયાં ચમકને લગીં સદાએ મોહીબ પયદા હુઈ યેહ માજરા દેખકર **ફેલાદને** ચાર નારયલ ચારૂં કોનું પર મારે કે વોહ નારયલ ઝમીનમંય ગર્ક હોગએ ઓર ઝમીનસે શોઅલે આગકે નીકલકર અય બુલંદ હુવે કે ચાર તરફ દીવાર આગકી હો ગઇ ઓર લશકરે **મેહજબીનકો** ઘેર લીયા ઓર ધુવાં આગસે નીકલકર લશકરકે સરપર ઠેહેર ગયા ઓર અંધેરા સા હો ગયા અબ હરતરફ દીવારે હંય ઓર ઉસપર ધુવાં હય જો સાહેર નીક-લનેકા કરતા હય ઉસે આગ બડકર જલા દેતી હય ઓર જો ઉડકર જાતા હય ધુવાં બેહોશ કરતા હય ફોજતો ઇસ આફતમંય ફંસી મગર મલકા **મેહરૂ.ખકો** જો પુતલે

લપટ ગએ હુંય હરચંદ મલકાને ચાહાકે ઉનકે હાથસે મંય બચું મગર રેહાઈ ન હુઇ ઓર પુતલે બાંધકર સામને ફોલાદકે લાએ ફોલાદને કયદે સેહેરકી હથકડીયાં બડીયાં આગકી શકીલ ઓર મેહરૂખકો પેહનાકર અરાબે પર બેઠાયા ઓર અપને લશકરકો કુચ કરનેકા હુકમ દીયા ઉસી વક્ત કોસે સફર બજા ઓર ખેમે ડેરે ઉઠા કર લશકરને કુચ કીયા ઉમરૂ ઝરગામ ઓર જાંસોઝ જીનકો પેહલે ગીરફતાર કીયા થા ઉનકો ભી કેયદમંય બીઠાકર હમરાહ લીયા ઓર સેહેર પડા દસ્તક દી કે વો હીસાર મે ગીર્દ લશકરે મેહજબીનપર થા અઝ ખુદ રવાના હુવા અસદ ઓર દીલારામને ઓર સારી ફોજને ઇસ હીસારકો અપને કરીબ આતે દેખકર ખુદભી ચલના અખતીયાર કીયા કે અગર ઠેયરે દીવારેં આતશીં જલાદેં લશકર નાલાં વ ગીરયાં પુકારતે ચલે ઓર ફોલાદ ઉનકે હાલપર હંસતા અપની ફોજકે સરદારૂંકો અપના તોર દીખાતા રવાના હુવા ઇસ હયરત બાતકો દુરસે કીરાં ઓર બર્કને દેખા કયું કે યેહી ગીરફતાર હોનેમે બાકી હુંય ઓર સબ ફોજકે અઇયાર વ સરદાર હત્તા કે સગાને લશકર તક અંદર હીસાર કયદ હુંય બર્ક યેહ કયફીયત મુસીબતકી દેખકર રોને લગા ઓર કીરાંસે કહા કે ખલીફા મંય જાતા હું ઓર હરામઝાદે ફોલાદકો મારે ખંજરેકે ટુકડે કીએ ડાલતા હું યા આપની જાન દેતા હું કીરાંને કહા અય બીરાદર ભલા તુમહારે જાનેસે કયા મતલબ નીકલેગા ઇસ સાહેરકો ન કોઇ હરબા કારગર હોતા હય ન બેહોશી તાસીર કરતી હય ફીર અઇયારી ઇસપર કયા હો સકે ખુદાકો યાદ કરો ઓર ઇસકે સાથ ચલો જહાં કહી મંઝીલપર યે ઠયરે વહાં કુછ ફીક્ર કરો અલગરઝ કીરાં ઓર બર્ક ભી ઇસકે લશકરકે સાથ અલગ અલગ બનોર છુપે હુવે ચલે લેકીન ગુંબદે નુર પર અફ્રાસીયાબને કીતાબ સામરી દેખી કે ફોલાદપર દેખું કયા ગુઝરી કીતાબમંય માલુમ હુવા કે સબકો ગીરફતાર હીસાર આતીશમંય કીએ ફોલાદ લાતા હય યેહ દેખતેહી ઉસને તાજકો ગુરૂરમંય આકર તેડા કીયા ઓર કહા અય હયરત દેખા તુમને સુમરા બગાવત કરકે ઇસ તરહ હાલ ઝારસે સબ કયદ હુવે હયરતને કહા અય શેહેનશાહ સબ નમકહરામુંકો દાર પર ખીંચીએ અફ્રાસીયાબને ચદ સાહેરૂંકો હુકમ દીયા કે ખીલઅત ભારી વાસ્તે ફોલાદ ને લે જાવ ઓર એક નામા લીખખા મઝમુન યેહ થા કે અય સીપેસાલાર વાહ કયા કેહના મરહબા સદ મરહબા કયા જલદી તુમને ઇસ જંગકા ખાતમા કીયા હમને યેહ ખીલઅત તુગહેં રવાના કીયા હય ઓર અલાવા ઇસકે ભી ઇલતાફે ઉમમેદવાર રહો દમબદમ ઇનાયતે શાહ તુમહારે હાલ પર ઝીયાદા હોગી ઇન કયદીયુંકો લેકર બાગે અશરતમંય જો કરીબ શેહેર નાફ્રમાનીયા હય ઉસપાર દરયાએ ખુરવાંકે તીલસ્મ મંય હય આવ હમ ભી વહીં આતે હુંય સબકો સઝા દેંગે કયા ઝરૂર હય કે ઇસ તરફ દરયાકે સબ કયદીયુંકો લાવ ઓર તકલીફ બે ફાયદા ઉઠાવ યે નામા સાહેરૂં કો દેકર મએ ખીલઅત ફાખરાકે રવાના કીયા સાહેર પાસ ફોલાદકે આએ નામા

દીયા ખીલઅત પેહનાયા **ફોલાદ** બોહત ખુશ હુવા ઓર સાહેરૂંકો રૂખસત કરકે રાહ **ગુંબદેનુરકી** છોડ કર તરફ બાગે અશરતકે ચલા ઓર **અફરાસીયાબ** મલકા હયરતકો ઓર સાહેર નામીકો લેકર બાદ લેજને નામેકે ખુદ ભી બાગે અશરતમંય દાખીલ હુવા ઓર બાગકે સામને જો મયદાન ઓર સેહરા થા ઉસમંય ખેમાં આસ્તાદા કરાએ ઓર સાહેરૂંકો તલબ કીયા કઇ હઝાર જલ્લાદ તેગ બાંધે હાર ઇનસાનકી નાકકાન કુત્તેકા પેહને લુગ બાધે સાણી તાયફા ભાગીકે ખુન પુછનેકી કાંચેપર ડાલે ઓર પુકારે કીસકા પયમાનાએ ઉર્મ લબરેઝ હુવા હય ઓર ઓર શેહેનશાહકો કોનસે ગુનેહગારૂંકા કત્લ કરાના મંઝુર હય **અફરાસીયાબ**કા હુકમ હુવા કે તુમ સબ તઇયાર રહો ગુનેહગાર આતે હંય કલ યા પરસું મેરા સીપેહ સાલાર લેકર હાઝીર હોગા જલ્લાદુંને ઝોરદાર બીસ્તર લગાએ ઓર હુકમે શાહસે ઇન આમ પાને કે ઉમ્મેદવાર હુવે હુ**અફરાસીયાબ** અંદર બાગકે જલવા ફરમાં હુવા નાચ હોને લગા સાઝ બજને લગે દરખ્ત બાગ કે બાદલેસે મંઢે ગએ નેહરેં છલકાઇ ગઇ ઓર ફાવારે છુટને લગે યહાં તો યેહ સંમાન અશરતકા મોહઇયા હય મગર **ફોલાદ** કયદીયું કો લીએ કહીં ન ઠયરા યહા તક કે શેહેર **નાફરમાનીયાં**કે કરીબ પોંહચા દેખાકે હીસાર સંગે સાનેકા હય દર શેહેર પનાહ પર કીલ્આ બના હય હઝારૂં સાહેર નઇ નઇ સુરતે બનાએ બયઠે હંય લક્કડ સીલગ રહે હંય હોમ કર રહેં હંય સામને કીલે કે કોસુનક તબ્ના લાલા નાફરમાન કે હય પુત્ર ઉનકે ખીલે હંય માલીક ઇસ કીલેકી મલકા **નાફરમાન** જાદુ **અફરાસીયાબ**કી તરફસે હય સાહેરા બડી ભારી હય હુસનો જમાલસી રખતી હય મુલકો માલ ભી રખતી હય ઉસે તાએરાને જાદુને ખબર દી કે ફોલાદ જાદુ સીપે સાલાર શાહ તીલસસમ હય ઓર ગુને ગારાને શાહકો લીએ બાગે અશરત કી તરફ જાતા હય **નાફરમન** યેહ ખબર સુનકર તખ્તસે ઉઠી ઓર તાઉસ સેહેર પર સવાર હોકર મએ તોહફા લીએ વાસ્તે મુલાકાત કે ચલી ઓર કીલે સે જબ બાહીર આઇ હીસાર આનીશ કોસુંતક દેખા ઓર અંદરૂં હીસાર કયદીયું કે રોને કી આવાઝ સુની ફોલાદકો બારા પુતલું સમેત ઓર ફોજ સાહેરૂં કે એક તરફ જાતે પાયા તાઉસ આગે બડા કર પુકારી કે અય બહાદુર ઝબરદસ્ત કયા કેહના વાહ વાહ ઝરા ઠેયરીએ ફોલાદ ઉસે દેખકર ઠયરા ફોજભી રૂકી સેહેર કીયા કે હીસાર ભી ઠયરા **નાફરમાન** કરીબ પોંહચી ઓર કહા મેરે કીલએ મંય તશરીફ લાઇએ આરામ ફરમાઇએ ફીર જાના ફોલાદ ભી સોચા કે મંય દુરસે ચલા આતાહું આજ જગેહ આશાયશ ઓર હીફાઝત કી હય ઠેરૂં યેહ ખીયાલ કરકે કહા મુઝે જાના ઝરૂર હય ગુનેહગાર સાથ હંય મગર આપકે ફરમાને સે મજબુર હું તશરીફ લે ચલીએ મંય હાઝીર હોતા હું **નાફરમાન** વાઅદા પુરા લેકર ફીરી ઓર શેહેર મંય આકર આરાયશ કા હુકમ દીયા તમામ શેહેર આરાસ્તા હુવા દુકાનદાર પોશાકેં નફીસ ઓર પુર ઝર પેહેન કર બયઠે **નાફરમાન** બાગે પુર બહાર મેહેલ ખાલી કરવા યા ફર્શ

શાહાના ખીછ વાયા શામાને દાવત મોહઇયા કીયા જબ દુરસ્તી હો ચુકી અરકાને દોલત કો સાથ લેકર ફોલાદકે ઇસ્તક બાલકો બાહીર કીલ્એકે નીકલી ફોલાદ બીચ શહેર કે ગીર્દ હીસાર કયદીયુંકો ઉતારકર બારા પુત્લુંકો ઓર સરદારૂંકો હમરાહ લેકર શેહેરકી તરફ ચલાથા કે રાહ મંય મલકા નાફ઼રમાન મીલી ઉસકે સાથ અંદર સેહેર કે દાખીલ હુવા દેખા કે મુલ્ક નીહાયત આબાદ હય રઇયત દીલશાદ હય.

અબયાત.

સબ રઇયત થા ચારદહ સાલા—હરજવાં ગયરતે ગુલ લાલા.
કયા ઇમારા તે શેહેરકા હોબ્યાં—ચશમ બદ દુર નુર કેથે મકાં.
જો મકાં થા બલંદ અયસાથા—સાફ આતીથી કુદસીયું કી સદા.
કસરે ફીરદોસ ચોક કે કમરે—ઝમગટે ઉન મંય લાલારૂંયું કે.
દોનું જાનીબ વે નુરકા બાઝાર—બીચ મંય ઉસકે એક સડક હમવાર.
થે દુકાં દાર ખુબરૂં સારે—ફલુકે હુસનકે કેથે વો તારે.
બેચતે થે વોહ જીનસે હુસને અદા—માહ હોતા થા મુશતરી ઉનકા.

ફોલાદ તમાશા શેહેરકા દેખતા હુવા હમરાહ નાફ઼રમાન વહાં પોહચા કે જો બાગ ઇસકે લીએ ખાલી કીયા ગયાથા સુબહાનલ્લાહ જો શેહેર અયસા આરાસ્તા હો ઉસકે બાગ કા કયા કેહના દરવાઝે હાથી દાંત કે ખુબસુરત સોનેકા કલસ ઉસ પર યાકુત કી મીનાકારી કા કામ ઓર ચાર દીવારી સોનેકી બનાઇ હુઇ ગરઝ ફોલાદ અંદર બાગ કે આયા નીહાયત સર સબઝ પાયા મો.કે મો.કે રોશની નેહરે લતીફ યાકુત એહમર કે કઇ દરખ્ત પાની નેહેર કા હર કયારી મંય જારી ઓર દરખ્તું પર જાનવરાંને ખુશ ઇલહાં આવાઝકી ધુમ બુલ બુલ કા શોર કુમરી નાઅરાઝન જોશ પર બહાર.

નઝમ.

સબઝ સબઝેસે હર રવીશ પીરી—લાલો યાકુતકી કઇ સુરખી.
રવેશુ પર સીતારે ઝીડકે થે—ઝરરૂંકી તરહ ચમકતેથે.
જો શજરથા ફલ થા ફુલાથા—રશકે જન્નત જો કહીએ તો હય બજા
થે જવાહીર કે જીસ જગેહ અશજાર—લાયકે દીદથી વહાંકી બહાર
સેહને ગુલશનથા આસ્માંકા જવાબ—ફુલ સબ ગયરતે ગુલે મેહતાબ
ચેહચહે બુલ બુલુંકે થે હરસ્તુ—કુમરીયુંકી થી સર્વ પર કુકુ
કહીં કોયલ હાજર પેકુકતીથી—કેહ રેહાથા પીયા પીયા પીથી

એક બારા દરી સરાસર ચોબી ચોબીસે ભરી બીચ મંય ચમનસ્તાં આરાસ્તા અસબાબે અયશો રાહત મોહઇયાથા ફોલાદ વહાં આકર મસનદ પર બયઠા બારા પુત્લે ઓર સરદાર બાઅદબ બયઠ ગએ મલકા નાફરમાનને હુકમ દીયા નાચ હોને લગા સાકીએ તીલસ્મત પયમાના જોહર આગી શરાબે અરગવાની દેને લગી હર એક બાદા પરસ્ત મસ્ત હોકર સાકીસે .ખીતાબ કરતાથા.

નઝમ.

મંય કસબે થા તેરા ઇશતે યાકી સાકી—મુદત મંય હુવા હય તુ મુલાકી સાકી
જાવે ન યેહ દોર જલ્દ ભરદે—શીશે—મંય જો કુછ રહીહો બાકી સાકી

નાફરમાન હર તરફ ઇનતે ઝામ કરતી ફીરતી થી અશયાએ ઝુરૂરી એહલે અંજમન કો પોંહચાતીથી ચાંદની રાતકા આલમ નસીમકા ફરફર ચલના ખલકતકા અઝદહામ હય હર જગેહ ધુમધામ હય અબ **કીરાં** વ **બર્ક** કા હાલ સુનીએકે લશકરે ફોલાદ કે હમરા રેહાઇ **મેહરૂખ**કી ફીક્ર કરતે ચલે જાતેથે જબ ઉનહુંને દેખાકે લશકર ફોલાદકા ઠયરા અપની સુરતેં સાહેરૂંકી તરહ બનાએ લશકર મંય દાખીલ હુવે ઓર **નાફરમાન**કા આના ઓર દાવતકા કરના સબ હાલ દરયાફ્ત કરકે યેહભી સાથ સાથ ફોલાદકે શેહેર **નાફરમાનીયાં** તક આએ ફોલાદ તો જાકર બાગ મય મશરૂફે એયશ હુવા લેકીન દોનું અઇયાર શેહેર પનાહકે દરવાઝે પર ઠયરે ઓર **બર્ક** સે **કીરાંને** કહા તુમ મઝદુર કી સુરત બનાવ ઉસને ફોરન ધોતી બાંધ નંગે સર નંગે પાઉં મઝદુર કી શકલ બના ઓર **કીરાંને** અપની શીકલ બાવરચી કી બનાઇ મેલે કુચેલે કપડે પેહને જીસમંય હલદી ઓર ઘી કે ધબ્બે થે કમરસે છુરી તરકારી છીલનેકી રખી ઓર સાફી ઘી ઓર મસાલા છાટનેકી કાંધે પર રખખી લશકરે ફોલાદ મંય આયા ઓર કઇમિન તરકારી આલુ વ અરવી ખરીદકર ટોકરા **બર્ક**કે સરપર રખવા કર તરફ શેહેર ચલા ઓર દરવાઝાએ શેહેરપર પોહચા ચાહા દાખીલે શેહેર હોઉ દરબાનુને કહા હમ જાને ન દેંગે **કીરાંને** કહા હમ સરકારી બાવરચી હુંય લશકરે ફોલાદસે હસબુલ હુકમ મલકા **નાફરમાન**કે તરકારી લીએ જાતે હુંય દરબાનુંને કહા ઝરા ઠયરો હમ ઇજાઝત તુમહારે લીએ મંગાલે **કીરાંને** કહા અગર દાવતમંય ખાના દેરકો તઇયાર હુવા જવાબ તુમેહે લેના અચ્છા હમ ફીરે જાતે હુંય ઓર યેહ તરકારી સરકારને મંગવાઇથી તુમહી પોંહચા દેના યેહ કેહકર ટોકરેકી તરકારી ઉડેલ દીયા ઓર આગેકા રાસ્તા લીયા યેહ હાલ ચોબદારને દેખકર આપસમંય કહા અયસા ન હો કે ખાના પકનેમંય દેર હો જાએ ખાસેકા વક્ત ટલ જાએ ફોલાદ ભુકા રહે બાવરચીસે પુરશીશ હો વો કહે દરબાંને મુઝે આને ન દીયા તો અયસી આફત આયગી કે નોકરી જાના કયસા જાન ભી જાયગી ઇસ બાવરચી કો જાને દો યેહ શોચકર પુકારે કે મીયાં સાહબ અજી બાવરચી સાહબ જાઇજો તુમકો કોઇ રોકતા નહીં **કીરાંને** કહા અબ કુઝ ઝુરૂર નહીં હમ નહીં જાતે યેહ કેહકર આગે ચલા સીપાહી દોડે ઓર આકર હાથ પકડ લીયા કહા ખફા ન હોજીએ જાઇએ **કીરાંને** કહા મંય આબ જાકે કયા બનાઉ તુમહારી ઝંઝટમંય ઇતની દેર હુઈ અબ તુમ ગુફ્તગુ કરલેના મંય ન જાઉંગા સીપાંહી લગે મીન્નતે કરને **કીરાંને** ઇનકાર કરના શુરૂ કીયા યહાં તકકે જીતને સીપાહીથે સબને અપને પાસસે કુછ રૂપયા જમે કરકે દીએ કે બાવરચી સાહબ ઇસકી મીઠાઇ ખાઇએગા ઓર ખફા ન હોજીએ હમ

ભી હુકમકે તાબેદાર હુંય આપ શોકસે જાઇએ હમને પેહુછ,ના નથા **કીરાંને** વો રૂપય લીએ ઓર ટોકરેમંય તરકારી ભરકર **બર્કકે** સરપર રખ્ખા ઓર અંદર શેહેરકે આયા દેખા બાઝાર હર કીસમકા આરાસ્તા હય શરીફો અમીર ખરીદ ફરોખ્તમંય મસરૂફ હુંય **કીરાં** તરકારી વાલુંકી દુકાનપર આકર કહા લો યેહ તરકારી બાવરચી ખાનેસે હમકો મીલી હય કીસ લીએ કે જો બચ રેહતી હય વો હમ લોગુંકા હક હય ગરઝ હમ ઇસે બેચતે હુંય તુમ અપના નફા રખકર ઇસે લેલો ઉનહુંને કહા હમ ઇસકે તુમહેં દો રૂપય દેતે હુંય **કીરાંને** કીંમત લેલી ઓર દોનું આગે ચલકર ખીદમત-ગારકી સુરત બને ઓર ઉસ બાગમંય પોહુચે જહાં ફોલાદકી દાવત હય બાગ ઓર ઇમારતકો બોહત દીલ ચસ્પ પાયા ફોલાદકો મસનદપર બયઠે દેખા નાચ હો રહાથા ફોલાદ તમાશા દેખનેમંય મશગુલ હય **કીરાંને** **બર્કસે** કહા કીસી તરહ ઇસકો હીલાક કરો યેહ રાત ગુઝરને ન દો અગર સુબેહ હો ગઇ તો લશકરે મેહરૂખ હીલાક હોગા ઇસકી ભી સુબેહ હો જાઇગી કયું કે ફોલાદ યહાંસે ચલેગા **અફ્રાસીયાબકે** પાસ પોહચેગા ફીર વહાં કુછ ન હો સકેગા **બર્કને** કહા અય ખલીફા મેરી અકલ કુછ કામ નહીં કરતી કયા કરૂં અગર અઇયારી કરકે ઉસકે પાસ પોહચું તો કયા કરૂંગા ન યેહ બેહોશ હોગા ન યેહ મારા જાએગા **કીરાંને** કહા દેખો યેહ જો ફોલાદકે પેહલુમંય સાહેર બયઠા હય ઇસકી સુરત ખુબ ગોર કરલો ઓર ઇસકી સુરત બનકર મલકા **નાફ્રરમાનકો** પકડ લો ઓર ઉસકી શકલ બનો તો મંય એક તદબીર કરૂં **બર્કને** કહા બોહત ખુબ ઓર એક તરફ બાગ.મંય બયઠકર મુસાહીબે ફોલાદકી શકલ બનાકે નામ ઉસકા **મીરરીખ** જાદુ થા બના ઓર **કીરાંને** એક ફાનોશ રોશન કરલી અબ આગે આગે **કીરાં** રોશની દીખાતા હુવા ઓર પીછે પીછે **બર્ક** બાગ.સે બાહર નીકલે ઓર ઇમારને શાહીકે પાસ આકર દરયાફ્ત કીયા કે મલકા **નાફ્રરમાન** કહાં હુંય મુલાંઝીમુંને કહા દોલતસરામંય મસરૂફે ઇનતેઝામ હુંય ઉનહુંને કહા કે જાકર અરઝ કરદો કે એક સાહેબ ફોલાદકે પાસસે આએ હુંય મુલાઝીમુંને જાકર ઉનકે આનેકી ખબર દી **નાફ્રરમાન** ઉસી વકત બાહર નીકલ આઇ દેખા **મીરરીખ** જાદુ હય કહા કયું આપ બાગસે તશરીફ લાએ મુઝે બુલાલીઆ હોતા **મારરીખને** કહા આપ ઝરા તકલીફ ફરમાકર મેરે સાથ તનહા ચલીએ ફોલાદને જીસ કામકો કહા હય ઉસે મંય ઓર આપ અંજામ દું **નાફ્રર-માનને** કહા અછછા ચલીએ ગરઝ સબ મુલામીમુકો છોડકર આપ તનહા મીરરીખકે સાથ હુઇ યહા તકકે **બર્ક** ઉસકો અયસી જગેહ લાયા કે જહાં રાસ્તા નથા ઓર કોઇ ઉધર આતા નથા ગોશએ તનહાઇયા ઓર બરાબર ચલા આતાથા એક હુબાબ બેહોશી મારા કે **નાફ્રરમાનકે** મુંહપર વો પડા બેહોશી ઉસમંયસે ઉડી યેહ બેહોશ હોગઇ ઉસકો **બર્કને** ઓર ઝીયાદા બેહોશ કરકે ઝબાન ઉસકી સુઇસે છેદ દી તાકે શાયદ હુશયાર હો જાય તો સેહેર નકર સકે ઓર કપડે ઉસકે ઉતાર લીએ **કીરાંને** ઉઠાકર એક મુકામ પર દરખ્ત તજવીઝ કરકે **નાફ્રરમાનકો** ઉપર દરખ્તકે ચડ કર

બાંધાં ઓર પત્તું મંય છુપા દીયા ઓર બર્ક મલકા નાફરમાનકી સુરત બના ઓર કીરાંને કહા અય બર્ક તુમ જાકર દરે બાગ પર ઠયરો મંય ભી આતાહું ગરઝ બર્ક યહાં સે રવાના હુવા ઓર નાફરમાનકી સુરત બના હુવા દરેબાગ પર આયા જીતને મુલાઝીમ ઓર અરકાને સલતનત થે અપના માલીક સમઝકર હાઝીર હુવે ઓર દસ્તા બસ્તા સામને ખડેથે કે ઇસ અસનામંય એક શખ્સ મેલે કપડે પેહને કુછ પુલ ઝડીયાં ઓર મેહતાબેં હાથમંય લીએ હાઝીર હુવા ઓર નાફરમાનકો સલામ કીયા ઉસને પેહછાના કે કીરાં હય ઓર સુરત આતીશબાઝકી બનાઇ હય બર્ક સમઝાકે ઇસસે આતીશ બાઝ કી નીસબત કુછ પુછું તો માલુમ હો કે કયા અઇયારી ખલીફાને સોચી હય યે સોચકર કહા અય આતીશબાઝ કીતના વઝન તેરે પાસ તઈ-યાર હંય. ઓર કીતને ઇસવકત તઇયાર કરસકતા હય. કીરાંને અરઝ કીયા હુઝુર આતીશ બાઝી ઇસીવકત તઇયાર કરસકતાહું. કુછ મોજુદ નહીં હય. નાફરમાન યાને બર્કને કહા અછછા કયા લેગા ઉસને કહા લાખ રૂપયા બર્કને કહા ઇતના રૂપયા બોહત હય આતીશ બાઝને કહા આપ રૂપયા ન દીજીએ બારૂદ દીલવા દીજીએ જીતની ખરચ હોગી આપકે સામને હોગી મંય ઘર ન લેજાઉંગા મઝદુરી મેરીદીલ વાદીજીએગા. બર્કને પુછા કીતની બારૂદ ચાહીએ આતીશ બાઝને કહા પચ્ચીસ કુપ્પે બર્કને કપતાન કો તલબ કરકે હુકમ દીયા કે પચ્ચીસ કુપ્પે બારૂદ કે હાઝીર કરો ઉસીવકત બારૂદ કે છકડે લધે હુવે આએ આતીશબાઝને કહા બાગકે પીછે યેહ બારૂદ રખવા દીજીએ ઓર એક કીનનાત લગવા દીજીએ કે મંય અકેલા આતીશ બાઝી બનાઉંગા. અયના નુસખા ભી કીસીકો યાદ ન હોગા કે અકેલા ઇતની બારૂદ દમભર મંય સીર્ફ કરે ઓર આતીશ બાઝી બનાએ યે કલામ આતીશબાઝકા સુનકર નાફરમાન યાને બર્ક સમઝ ગયા કે ખલીફા યકીન હય ફોલાદ કો જલાવીંગે બસ બમુજીબ ઉનકી દરખાસ્ત કેકીનનાત બાગકી પુશત પર દુરતક ઘીરવાદી ઓર બારૂદ રખવાદી સબ કો મના કર દીયા કે કોઇ ઉધર ન જાએ આતીશબાઝ યાને કીરાંને વહાંઆકર જોડી ખંજરકી લે કર નીચે બાગકે જહાં તક બારા દરીથી ઓર ફોલાદ મએ અપને સરદારું કે ઓર પુતલું કે બેઠા નાચ દેખ રહાંથા સુરંગ ખોદી ઓર જવાન ઝબરદસ્ત કોમકા હબશી હય ઓર નઝર કરદા હય એક પેહેર કે અરસે મંય મશરીક કી સીમતસે મગરીબકી જાનીબ તક ઓર જુનુબસે શીમાલકી હદ બાગ તક નકબ લગા કર અપને ચાદરેકે બાંટ કર દો ફતીલે બનાકે બારૂદ સબ નકબ મંય બીછાઈ પ-ચ્ચીસું કુપ્પે ડાલ દીએ ફતીલે એક તરફ લગાકે કીનાત કે બહાર નીકલા બર્ક દરે બાગ પર કુરસી બીછાએ ઇનતેઝાર મંય બયઠા થા કે દેખું ખલીફા કયા કરતે હંય ઉસ વકત આતીશબાઝને આકર કહા હુઝુર આતીશ બાઝી તઇયાર હય ઝરા મેરે સાથ આએં તો મંય અપની ઉસ્તાદી આપકો લે ચલકર દીખાઉં મગર કીસીકો સાથ ન લાઈએ બર્કને મુલાઝીમુ અરકાને સલતનત વગયરાસે કહા તુમ ઠયરો હમ બુલા

લેગેં ઓર આતીશ બાઝકે હમરાહ બાગકી પુશત પર આયા **કીરાંને** કહાં અય **બર્ક** મંયને નકબ લગાઇ હય તુમ જાવ ઓર દરખ્ત પરસે મલકા **નાફરમાન** જો બંધી હય ઉસે ખોલકર હુશીયાર કરો મંય આગ નકબ મંય દેતા હું યેહ બાગ ઉડ કર તરફ ફલકકે જાયગા ઝરા **નાફરમાન** ભી હાલ ખરાબ **ફોલાદકા** દેખે ઓર અશક હસરત બહાએ કયું કે ઝબાન ઉસકી સુઇસે છેદી હય કુછ કર ન સકેગી મજબુરીસે સબ કુછ દેખેગી બર્ક બમુજબ ઇરશાદ **કીરાં** ચલા ઓર દરખત પર જાકર ચડા **નાફરમાનકો** ખોલકર હુશીયાર કીયા ઉસકી જો આંખ ખુલી અપને તઇં એક અઝાબ અલીમ બાલાએ શજર ગીરફતાર પાયા ઇસ અરસે મંય **કીરાંને** નકબ કે ફતીલું મંય આગ લગાઇ ઓર ભાગ કર દુર નીકલ ગયા. ફતીલે સીલગતે હુવે જબ સુરંગ મંય પોંહચે કે મઆઝલ્લા વો સદાએ મોહીબ પયદા હુઈ કે માલુમ હુવા ફલક ફટ પડી ઓર બારા દરી જીસ મંય **ફોલાદ** ઓર ઉસકે સરદાર ઓર પુત્લે બયઠે થે ઉડકર તરફ આસમાનકે ગએ તમામ આલમ મંય તારીકી છા ગઇ બારૂદ ઓર પથ્થર ઓર દરવાઝે બારાદરીકે તમામ કીલ્એ મંય બરસને લગે સદમએ અવાઝસે શેહેર કે મકાનાત કી કુંજીયાં ખુલ ગઈ રેઆયા ભાગી હામેલા ઓર તું કે હમલ ગીર ગએ એક શોર અઝીમ બરપા હુવા જીતને મુલાઝીમ **નાફરમાનકે** થે સબ બાગ કી તરફ દોડે કે યેહ કયા આફત આઇ ખલકત ભાગી યકાયક સદાએ પયદા હુઇ બીરૂને સાહેરૂં કે ગરનેકા ગુલ મચાયા કે કશાની મરા નામ **ફોલાદ** બેહોશી ખુવાર જાદુ બુદ આગ ઓર પથ્થર બરસને લગે **કીરાંને** શેહેરકે મકાનું મંય આગ લગાદી ઓર સબ રેઆયા સેહેરસે બાહર નીકલ આઇ ઓર રહે વો સબ જલ ગએ ઓર હર તરફ **જમશેદ** યા **સામરી** કા ગુલ હુવા શોઅલે આતીશ કે બુલંદ હુવે બયાન સુનીએ **ફોલાદકે** મરનેસે હીસાર આતીશે સેહેર લશકરે **મેહજબીન** ઓર **અસદ** પરસે દુર હુવા ઓર **મેહરૂખ** ઓર **શકીલ** ઓર **ઉમરૂ** મએ દો અઇયારૂં કે જો કયદ ઝંજીરે સેહેર લશકરે **ફોલાદ** મંય થે છુટ ગએ ઓર **ઉમરૂને** સદાએ મોહીબ સુરંગ કે ઉડનેકી સુનકર કહા અય મલકા **મેહરૂખ** વોહ મારા **મેહરૂખને** કહા ખુવાજા કયા કેહતે હો **ઉમરૂને** કહા હમ સચ કેહતે હંય યેહ સદા જો આતીશી **ફોલાદકે** મરનેકી થી માલુમ હોતા હય **કીરાં** યા **બર્કને** ઉસે જહન્નમ રસીદ કીયા ઝીંદાસે બાહર નીકલ કર દેખો લશકર ભી હમારા રેહા હોગા **ફોલાદકે** બારા હઝાર સાહેરૂં કો કત્લ કરના ચાહીએ **મેહરૂખ** ઓર **શકીલ** **ઉમરૂકે** કેહને સે બાહર નીકલે ઓર નારા બુલંદ કીયા સેહેર કરકે દસ્તક દીઆંધી સીયાહ ઉઠી તીર આસમાનકી તરફસે બરસને લગે સાહેર મુહાફીઝે ઝીંદાં ભાગે ઓર **દીલારામને** **મેહજબીનસે** કહા વારી જાઉં આપકી નાની મલકા **મેહરૂખ** નારા કરતી હંય લશકર આપકા કમર બાંધે લડને આયાથા ઉસી કદર ગીરફતાર હુવા થા અબ વો હીસાર નહીં હય આપ ભી લશકરે **ફોલાદ** પર જાગીર એ **મેહજબીનસે** તખ્ત આગે

બડાયા પચાસ સાઠ હઝાર લશકરસે આકર લશકરે ફ઼ોલાદ પર ગીરી નારંજ વ–તરંજ સેહેર ગોલે ફ઼ોલાદી ઓર મીર ચુંકે હાર સેહેર પડ પડકે દોનું જાનીબ કે સાહેર લગાને લગે બીજલીયાં ચમકકર ગીરને લગીં એક તરફ઼સે નારા અસદકા બુલંદ હુવા ઓર ઘોડા ઉઠા કર ફ઼ોજે સાહેરાં મંય ઘુસ આયા એક જાનીબ સે ઉમરૂ મલકા મેહરૂ.ખકે સાથ લડતા હુવા ચલા ઓર નારા બુલંદ કીયા ખંજર મારતા પુકારતા હર તરફ઼ જાતાથા જહાં ઉમરૂ ખંજર મારતા થા દસ દસ કે પાઉં ઉડાતા થા જબ જસ્ત કરતા દસ દસકે સર ઉડતેથે જો મરકે ગીરતાથા હીમયાની ઉસકી કાટ લેતાથા ખુલાસા કલામ અસદ વયગરાને જમકર વોહ તલવાર ચલાઇકે બારા હઝાર સાહેરૂ મંયસે ફ઼ોલાદકે એક ભી ન બચા સબકો ઘેર કર બહાદરૂંને તહે તેગ કીયા ઓર યહાંસે ઇસી તરહ લડતે હુવે તરફ઼ કીલએ નાફ઼રમાનીયાં ચલે ઇસ અરસે મંય વોહ રાત તમામ હુઇ સુબેહકો હાલ માલુમ હુવા કે કીલેનાફ઼રમાનીયાં ઓર ફ઼ોજ વગયરા ભાગ કર બાહીર નીકલ આઈ હય મેહરૂ.ખ ઇસ ભાગી હુઇ ફ઼ોજ પર આગીરી વો લશકર રાત ભરકા થકાથા માલીક ઉનકા મોજુદ નથા. વોહ કયા લડતા કોઈ લેહના ભર જાદુકી લડાઇ ઓર શમશીરકી હુઇ થી કે ફ઼ોજ ભાગી ઓર રેઆયાને અમાન માંગી મેહરૂ.ખને નક્કરા અમાન કા બજવાયા ઓર સબ રેઆયા કો લેકર કીલે કે અંદર દાખીલ હુઇ ઈસ અરસે મંય બર્ક કે પાસ ફ઼ીરાં આયા ઓર કહા કીલા ફ઼તેહ હોગયા મેહરૂ.ખ કે પાસ નાફ઼રમાન કો લે ચલો ગરઝ યેહ દોનું નાફ઼રમાનકો બેહોશ કરકે પુશતારા બાંધ કર રવાના હુવે મેહરૂ.ખ ઇમારતેશાહી મંય આકર તખ્ત પર મલકા મેહજબીનકો બીડા ચુકીથી શેહેર મંય દુહાઈ ફ઼ીર રહીથી કે જો હાકીમે વકતકી ઇતા અત ન કરેગા સઝા પાએગા દારૂલ ઈમારત મંય નાચ હો રહાથા નઝરેં સરદારાને શેહેરકી મેહજબીનકો ગુઝરતી થી કે ફ઼ીરાંવ–બર્ક આકર પોંહચે પુશતારા નાફ઼રમાનકા સામને રખ દીયા મેહરૂ.ખ ઉઠ કર દોનુંસે લેપટ ગઈ ઓર કુરસી ઝરરીન પર બેઠાયા. હાલ પુછા ફ઼ીરાંને કયફ઼ીયત નકબ દેકે ઉડા દેનેકી બ્યાનકી સારા દરબાર હંસને લગા મેહજબીનને બોહત ભારી ખીલઅત મંગા કર દોનું અ-ઇયારૂં કો ઇનાયત કીયા દોનુંને વોહ ખીલઅત નંઝર ઉમરૂકો દીયા ઉમરૂને ખીલઅત લેકર ઝંબીલ મંય રખ્ખા ઓર એક રૂમાલ ગાઢેકા નીકાલ કર બતોર ખીલઅત ફ઼ી-રાંકે કાંધેપે ડાલા ફ઼ીરાંને અરઝ કીયા કે ઝહે ફ઼ખ્ર મેરા કીસીને અયસા ખીલઅત ઉસતાદ સે કબ પાયા થા. બર્કને કહા મંય ભી ઈસ કામ મંય ખલીફ઼ાકે સાથ થા. મુઝેભી ખીલઅત દીજીએ ઉમરૂને કહા તુ અભી ઇસ કાબીલ નહીં ઓર ફ઼ીરાં મેરા જાં બખ્શ હય. તુ ઉનકી બરાબરી કયા કરેગા યેહ ઉનહીંકા મરતબા હય કે અયસા ખીલઅત મંયને દીયા. બર્કને કહા દેખીએ આજ ઘુમકી અઇયારી કરૂંગા કે આપસે ખીલઅત લુંગા અલહાસીલ નાફ઼રમાનકો સુતુનસે બાંધા ઓર ફ઼તીલએ દારૂએ બેહોશી દેકર હુશીયાર કીયા એકબાર પેહલે જો નાફ઼રમાન હુશીયાર હુઇથી તો નકબ ઉડતે

ઓર શેહેર જલતે દેખાથા. અબ જો આંખ ખુલી અજીબ સામાન નઝર આયા કે તખ્ત પર **મેહજબીન** જલવા ફરમાં હય દરબાર આરાસ્તા હય. **અસદ** દંગલ શોકત પર બયઠા હય. યેહ દેખકર નાફરમાનને આંખે બંધ કરલીં કે શાયદ મંય .ખવાબ પરેશાન દેખ રહી હું મગર ઉમરૂને પુકારકર કહા કે અય મલકા **નાફરમાન** યેહ ખુવાબ નહીં બેદારી હય. જીનકી દાવત તુમને કીથી. વોહ સુરંગ દેકર ઉડા દીએ ગએ મુલક તુમહારા મુલઝમાન કે કબજે મંય આયા ઓર સુરતે ઇતાઅત તુમહારી જાં બખ્શી હોગી. ઓર મુઆફીયત કરને પેહલે કી જાઈગી. **નાફરમાન** સાહેરા ઝબરદસ્ત નીહાયત અકીલા સમઝી કે ઇસ તીલસ્સમપર ગરદીશ આઈ હય. **અસદ** બેશક તીલસ્સમ કુશા હય. યેહ ખેયાલ કરકે કહા મંય ઇતાઅત કરતી હું મુઝે છોડ દીજીએ **અસદને** ઉઠકર સોઝન ઉસકી ઝબાનસે નીકાલ ઓર સુતુન સે ખોલ દીયા. **નાફરમાનને** આકર તખ્ત શાહીકો મલકા **મેહજબીન** કે બોસા દીયા મલકા ખીલઅત મંગા કર દીયા. સરફરાઝ કીયા ઓર કહા જબ હમ તીલસ્સમ ફતેહ કરેંગે અલાવા ઇસ મુલકકે ઓર ભી મુલક તુમહેં દેંગે યે કેહકર હુકમ દીયા કે મનાદી નીદા કરે જીસકો સાથ અપની મલકા **નાફરમાનકા** મંઝુર હો અફસરે ફોજ અગર હાઝીર હો હસબુલ હુકમ મલકા ફોજ ભાગી હુઇ દશત કોહ સે આકર હાઝીર હુઇ સબસે સવાલ એતાઅતકી હરએકને કુબુલ કરકે અપના અપના ઓહદા બદસ્તુર લીયા. પચ્ચીસ હઝાર સાહેર જમે હુવે સબને ઇનઆમ બેબહા પાયા. બાદ ઇસ કબજે કે ઉમરૂને કહા અય મલકા ઇસ કીલે મંય ઠેહેરના ન ચાહીએ **અફરાસીયાબ**કી ફોજ આકર ઘેર લેગી. કુછ ન બન આયગી યહાંસે અપની કદીમ જગેહ પર ચલકર ઠયરો ઇસમંય યેહ ફાયદા હય અગર કોઇ ઝબરદસ્ત આકર ગીરફતાર કરેગા રાહમંય કહીં ઠયરેગા અઇયાર મારેગેં ઓર યહાંસે પકડ લે જાયગા બોહત જલદ **અફરાસીયાબ**કે પાસ પોંહચેગા કુછ તદબીર ન બન પડેગી **મેહરૂ.ખને** ઉસી વક્ત મુજબ મશવરએ ઉમરૂકે નક્કારા કુછકા બજવાયા **નાફરમાનને** કહા મંય સાથ ચલતી હું વરના **અફરાસીયાબ** ઝીંદા ન છોડેગા ગરઝકે લશકરમંય કમરબંદી હુઈ અઇયારૂ વ સરદારૂં વ **નાફરમાન**કે સબ તાએરાંને સેહેર ઓર સવારયું પર સેહેરકી સવાર હોકર રવાના હુઇ ઓર જહાં **ફોલાદ**સે મુકાબલા હુવા થા ઉસી જગેહ કરીબ **પુશતએ રંગી હીસાર** લશકર આકર ઉતરા બારગાહે ફલક પાયગાહ નસબ હુઇ **મેહજબીન** આકર તખ્તપર બયઠી નાચ હોને લગા મયખુવારી શુરૂ હુઈ **કીરાં** જંગલમંય ચલા ગયા યહાં સબ બાઇતમીનાન ઠયરે હંય મગર **અફરાસીયાબ** બા.ગે અશરતમંય મસરૂફે અયશો નીશાત થા ઓર ઇનતેઝાર **ફોલાંદ**કે આનેકા કરતાં થા દારેં અસ્તાદા થીં જલ્લાદ હાઝીર થે કે દુસરે રોઝ કુછ લોગ શેહેર **નાફરમાનીયા**સે ભાગે હુએ કરીબ બાગે અશરત પોંહચે ઓર દાદ બેદાદ કરને લગે **અફરાસીયાબને** હુકમ દીયા કે ઇન ફરયાદીયુંકો હાઝીર કરો ફરયાદી રૂબરૂ લાએ ગએ **અફરાસીયાબને** કયફીયત પુછી ઉનહુંને અરઝ

કીયા કે અય શેહેનશાહ કીલા **નાફરમાનીયા** બરબાદ હુવા ઓર ફોલાદકે હીલાક હોને હકીકત કહી જો કુછ ગુઝરીથી બ્યાનકી સુનતેહી **અફ્રાસીયાબને** ઝાનું પર હાથ મારા **હયરત** રોને લગી **અફ્રાસીયાબને** દીલદહીકી ઓર કહા અય હયરત અગર મંય ચાહું તો હુજરએ હફ્ત બલાકી એક બલાકો હુકમ દું વો સારે લશકરે **મેહરૂખકો** ખાલે મગર મંય તરહ દેતા હું કે યેહ લોગ મેરે મુલાઝીમ ઓર પરવરીશ યાફતા હંય કયા ઉનહેં યકાયક કત્લ કરૂં ચાહતા હું કે અયસી ગોશમાલી દું કે સરકશી છોડ દેં ઓર **અસદ** વગયરાકો ગીરફતાર કરકે લાએં **હયરતને** કહા અય શેહેનશાહ અપના કામ અપનેહીસે કુછ ખુબ હોતા હય મુઝે ઇજાઝત દીજીએ ફોજે તીલસ્સમ મેરે સાથ કીજીએ મંય જાકર લશકર હરીફકા મુકાબલા કરૂં ઓર સબકો ગીરફતાર કરકે હુઝુરમંય લાઉં **અફ્રાસીયાબને** કહા અય **હયરત** તુમને દેખા કે અઇયારૂંને ફોલાદકો ઇસ તરહ સુરંગ લગાકર ઉડા દીયા ફીર તુમહેં કયું અયસે સરકશુંકે મુકાબલેમંય ભેજદું અબ મંય **પરદએ ઝુલમાતમંય** રહુંગા તીલસ્સમ ઝાહીરમેં ન આઉંગા **હયરત** અરઝ કરને લગી અય બાદશાહ મંય હુકમ એક કામ કીસસે દરયાફત કરૂંગી **અફ્રામીયાબને** જવાબ દીયા કે તુમ પરદએ **ઝુલમાત**-મંય આના ઓર મંય તુમહારે પાસ આઉંગા તો આઇનએ સેહેરકે અંદર રહુંગા ઓર તુમ દેખોગી કે મંય બયઠા બાતેં કર રહાહું મગર મય ન હુંગા મેરી સુરતકા પુત્લા હોગા ઓર અબ જો સાહેર મુકાબલા **મેહરૂખકો** જાએ જહાં અપના ખયમા નસબ કરે ઉસકો બઝોર પથ્થર કરદે કે કોઇ અઇયાર સુરંગ ન લગા સકે ઓર બોહત હોશીયારીસે લડે યેહ બાતેં ખોફનાક **અફ્રાશીયાબને** જો કહીં ઉસકા એક ચેલા હય નામ ઉસકા **અરઝંગ** જાદુ હંય ફને સેહેરમંય બોહત હુશીયાર ઓર પુરા હય સરપર રૂમાલ ઝલ રહાથા સામને આયા ઓર દસ્તા બસ્તા અરઝ કરને લગા અય શેહેનશાહ ગુલામકો આપને કીસ દીનકે લીએ પરવરીશ કીયા હય આપ મુઝે હુકમ દીજીએ કે ઇન નમકહરામુંકા ખાત્મા કરદું ઓર સબકો દમભર મંય ગીરફતાર કર લાઉં મુજકો ન કોઇ સુરંગસે ઉડા સકેગા ન કોઇ અઇયાર મેરે સામને આ સકેગા **અફ્રાસીયાબને** કહા કોનસા સેહેર તુઝે યાદ હય ઉસને કહા જો શખ્સ મેરે પાસ આએગા મંય અફસું પડકે ફુકુંગા અગર વોહ અઇયાર હોગા તો સુરત ઉસકી બદલ જાયગી મંય ગીરફતાર કર લુંગા ઓર મેરે ગીર્દ તેહ ઝમીન સે કોઇ ન આ સકેગા **અફ્રાસીયાબ** ને કહા અછછા જાવ ઓર અભી **મેહરૂખ** સેહેર **નાફરમાનીયાકી** હવા લગી મંય હોગી ગીરફતાર કર લાવ ઓર અઇયારૂંસે બોહત હોશીયાર રેહના **અરઝંગ** ઉસી વકત બાગસે બાહર આયા નફીર સેહેરકો બજાયા સાહેરાને નામી હાઝીર હુવે ઉસને કહા દસ હઝાર સાહેર તુમ મંય સે સાથ ચલો ઓર કામ લશકરે હરીફકા તમામ કરો સાહેર યેહ હુકમ સુનકર તઇયાર હુવે ઓર શેર અરઝંગ વ–પીલંગ પર સવાર હોકર અસબાબ સાહેરી લેકર હમરાહ ચલે.

અબયાત.

સદાએ બુકથી એક શોર મેહશર-હવાથા ઇસસે ગોશે ચર્ખે ભી કર.
હુવે મંય દાની જાનીબ વોહ સુબુકખેઝ-કીયા અઝધરકો હર સાહેરને મેહમેઝ.
કદો કામતથે ઉનકી મીસ્લે કોહ સાર-સીયાકારી મંય માનીંદે શબેતારે.
સદાથી કડના કીયા શોરે મેહશર-પરાગંદા હો દીલ જીસ્સે સરાસર.

અલગરઝ બશોકત તમામ અરઝંગ બાર મનાઝીલ વ તય મરાહીલ કરીબ મુલ્ક નાફરમાનીયા આકર પોહચ્યા સારે સેહેરકો ખરાબ-વ બરબાદ દેખા કે ઇમારત સેહેરકી જલી હુઈ ફોજ ફરારી રેઆયા પરેશાન હર શખ્સ બે સામાન ઉસજા કીયામ કીયા ઓર એક નામા લીખા કે જીસકા મઝમુન યેહથા પસ અઝ તારીફ .ખુદાવંદ જમશેદ વ-સામરી ઝમરફદશાહ બાખતરી હય ગીરોહ બાગી આગાહ હોકે મંય અરઝંગ જાદુ સેહેરકી મેરે પનાહ નહીં કોઇ તીલસ્સમ મંય મેરે મુંહ આજ તક ચડા નહીં ઓર કોઇ ઝબર દસ્ત લડ કર મુંજસે બડા નહીં તુમહારે નકશ હસ્તી કો દમ ભર મંય મીટા દુંગા ઓર મંય સબકો સુલા દુંગા.

નઝમ.

ન અપને ઝોર-શોકતપર હો મગરૂર-સુલેમાં કે હય આગે દેવભી મોર.
નહીં હય કામ અઝદર જાએ આરામ-કેશીશેકા હય આ.ખીર બદ અંજામ.
નહીં કુછ ફાયદા ઇસ શોરો શરમંય-મુનાસીબ આશતી હય હમદીગર મંય.
અદાવત હય બોહત શાહું સેમમનુ-હરે તોબા હય વા-ઓર ઉઝરે મસમું.
રાશબેતુંદ લશકરસે નબા જોશ-બુમાર ઉશકા પશેમાની હય બેહોશ.
ઉઠાદે અપની ખાતીરસે જોતુ ઉઝર-વહાં ચાહે સફે ના લેન યા સદર.

અય મેહરૂ.ખ ઇસ દેખતેહી નામે કો યહાં આકર હાઝીર ન હુઈ તોરોઝ બદ દેખેગી નામા તમામ વસ્લામ યે કેહ કર એક તસવીર ઝોલીસે પથ્થરકી નીકાલી ઓર કહા અય તસવીરે સેહેર યેનામા મેહરૂ.ખ પાસ લેજા ઉસ તસવીરને નામા ઉઠા લીયા ઓર ઝમીન મંય સમા ગઇ મેહરૂ.ખ બાર ગાહ મંય અપની બયઠીથી નાચ હો રહા થા સામાને અશરત મોહઇયા થા કે પુત્લી ઝમીનસે નીકલી ઓર ગોદ મંય મેહરૂ.ખકે ગીરી નામા દીયા જવાબ તલબ કીયા મેહરૂ.ખને નામા જબ પડા બદ હવાસ હો ગઇ ઉમરૂને ઉસે બદહવાસ દેખા પુછા અય મલકા ખેર તો હય મેહરૂ.ખ ને કહા ખુવાજા અરઝંગ ચેલા અફરાસીયાબકા જીસે શેહેનશાહને .ખુદ તાલીમ કીયા હય ઓર બજાએ અપને ફરઝંદકે પાલા હય વો લડને આયા હય અબ સીવાએ મરનેકે ચારા નહીં ઉસ્સે મુકાબલા કરનેકા યારા નહીં ઉમરૂને કહા અય મલકા .ખુદા કો યાદ કરકે જવાબ નામા જંગ ન દો અબ તક જો આયા ફીરઉન બાસામાન આયા મગર હર ફીરઉન રા મુસા દેખા તુમને કે અઇયા-રાને નામદારને કીસ તરહ મારડાલા કે હસરત ઓર આરઝુ ઉસ પર ગીરયાંથી

ચીલ ઓર કઉઉને લાશ ખાઇથી ગોર કો ભી નપાઈથી ગરઝ ઉમરૂકે કેહને જવાબ નામાચું લીખા.

નઝમ.

લીખા નામે ખુદા આઝે મકતુબ–કે બીસમીલ્લાહ હય હર કામ મંય .ખુબ.
ફીર ઉસકે બાદ તોસીફે રીસાલત–કે યેહ નુકતા હય સરતાજે ઈબાદત.
કીયા ફીર યેહ જવાબે નામા તેહરીર–મંય તેરી મુદઇ હું મીસલે શમશીર
અસદ ખુશ બખ્ત હય ઓર મર્દ જરાર–જો ઇસ ફોજે દીલાવરકા હય સરદાર
ન દેખા તુને કુછ નયરંગે ગરદીશ–કે સબ જાએગી યેહ બે સુદ કોશીશ
કે નામી સાહેરૂં કો એકદમ મંય–ઉમરૂને દીજગેહ મુલકે અદમ મંય
કરેગા તુજકો ભી ગરદું પશેમાં–કર ઇસતગ ફાર તુ ઓ તરકે તુ.ગયાં
હમેં ભી તેરી જાં બખસી હંય મંઝુર–વગરના સુલહે કરના દીલસે રખ દુર.

યેહ જવાબ બા સવાબ રકમ ફરમાં કર તસવીર કે હવાલે કીયા વોહ લેકર ઝમીન મંય સમા ગઇ ઓર પાસ અરઝંગકે પોહચી ઓર વોહ તેહરીરદી ઉસને પઢકર કરદ કીયા કે કુછ કરૂં ઓર ઉધર મેહરૂ.ખને હુકંગ દીયાકે તઈયારી ફોજ કરેં ઓર લડને ચલેં ઉસ વકત મલકા નાફરમાનને કહા અય મલકા મુઝે ઇજાઝત દીજીએ કે મંય યહાંસે જાઉં ઓર અરઝંગસે કહું કે મેહરૂ.ખ કે લશકરને મેરે મુલક પર કબઝા કર લીયા હય અઇયારૂંને મુઝે પકડ લીયાથા ઇસ સબબસે મંયને ઇતાઅત કરલીથી ફીલ હાલ અય અરઝંગ આપ તશરીફ લાએ હંય મેરે યહાં અગર આકર દાવત નોશ ફમાએં મંયભી આપકે હમરાહ હોકર કીના લશકરે મેહરૂ.ખસે નીકાલું ઓર સબ દુશમનું કો કત્લ કરકે અપના બદલા લું પસ વોહ મેરે યહાં આયગા કનીઝ ઉસે કત્લ કર ડાલેગી યા ગીરફતાર કર લેગી મેહરૂ.ખને કહા અયસા નહો વોહ તુમહેં ગીરફતાર કરલે કયું કર તનહા તુમહેં જાનેદું ઓર મુસીબત મંય ડાલુ ઈસના મંય બર્કને કહા અય મલકા આપ નાફરમાનકો ફોજ કસીરસે રવાના ફરમાઇએ ઈનકે નામા વ–પ્યામ મંય વોહ રૂકેગા મંય જાકે કત્લ કરડાલુંગા આપ અભી લશકર કશી નકરેં તકલીફ–બે ફાયદા ન ઉઠાએ આખીર મેહરૂ.ખને નાફરમાનકો રવાના કીયા ઓર બતોર છુપી ફોજ શકીલકો પંદરા હઝાર સાહેરકી ફોજકે સાથ રવાના કીયા કરીબ લશકરે અરઝંગ વક્તકે મુંતઝર ઠયરો યેહ ભી રવાના હુવા સાથ લશકરકે બર્ક વ ઝરગામ ઓર જાંસોઝ ભી ચલે ઓર બાદ કીત્એ મુસાફત રાહ કરીબ લશકરે દુશમન પોહચકર છુપકર બયઠે અબ હાલ નાફરમાનકા સુનીએ કે અબ કીલેમંય આકર એક નામા મીન્નતકે સાથ અરઝંગ જાદુકો લીખા કે અય ફરઝંદ શેહેનશાહે અફરાસીયાબ યેહ કનીઝ અજબ મુસીબતમંય ઘીરી ઇતાઅત મેહરૂ.ખ મજબુરીથી કોઇ હામીવ મદદગાર ઇસ વકત બદમંય નથા અગર ઇતાઅત ઉસકી ન કરતી તો કયા કરતી ઝહે ખુશનશીબી મેરી કે હુઝુર યહાં તશરીફ લાએ ગરીબ ખાને પર તશરીફ લાઈએ મુઝે સરફરાઝ ફરમાઇએ મંય બદલા

ઉસ કોમે શરીરસે લુંગી ઓર હમરાહ આપકે હોકર લડુંગી યેહ તેહરીર એક મોઅઝ-ઝીઝ સાહેર લેકર **અરઝંગ**કે પાસ આયા ઓર નામા દીયા ઉસને પડા ઓર બરાએ ઇમતેહાન કુછ સેહેર પડા ઓર દસ્તક દી એક પુત્લા ઝમીનસે પયદા હુવા ઓર ઉસને એક કાગઝ દીયા વોભી પડાં લીખ્ખાથા કે કે યેહ રૂક્કા અઝરાહે ફૂરેબ **નાફરમાન**ને લીખ્ખા હય ઓર સદક દીલસે શરીક ઉમરૂકી હય ઓર તુઝે કીલેમંય બુલાકર કત્લ કીયા ચાહતી હય ખબરદાર ઉસકે મકરમંય ન આના ઉસને વોહ કાગઝ તો પઢકર પુત્લેકો દીયા કે વોહ લેકર ઝમીનમંય ગરક હુવા ઓર **નાફરમાન**કે નામેકા જવાબ લીખા કે અય નમકહરામ મંય તેરી ચાલકો જાનતા હું અયસે ફીકરેમંય કબ આતા હું તુને મુઝે ભી કોન અયસા વયસા સાહેર મુકરરર કીયા હય મંય **અરઝંગ** જાદુ કોઇ દમમંય તુઝે ઓર તેરે મદદગારકો ગીરફતાર કરકે અઝાબે અલીમસે કત્લ કરૂંગા તુ અપની ખેર મના પેહલેમંય **મેહરૂખ**કો જાકર ગીરફતાર કર લાઉં ફીર તુઝે ગીર-ફતાર કરૂં તું તીલસ્સમસે કહાં જાયગી કોઇ દમમંય અપની સઝાકા તમાશા દેખેગી યેહ જવાબ લીખકર નામાદારકો દીયા મગર અઇયાર તાકમંય લશકર ઠયરાકર શીકલે બદલકર ઉસકે ખેમેંકે ગીર્દ ફીર રહે હુંય કે **ઝરગામ** એક ખીદમતગાર સુરત બન-કર અંદર ઉસકે ખયમેકે ગયા ઓર **જાંસોઝ** સાહેર બનકર દરેખેમેં પર ખડા હુવા ઇસ અરસેમંય **અરઝંગ**ને જો નીગાહ કી દેખા કે એક ખીદમતગાર ખડા હય ઉસે શુબા હુવા ઉસી વક્ત સેહેર કીયા **ઝરગામ**કા રંગ રોગન છુટ ગયા ઓર સુરત અસલી હોગઈ ઉસને કહા અય ખીદમતગાર લે યે રૂક્કા **નાફરમાન**કો દે આ ઓર એક કાગઝ ઉઠાકર દીખાયા **ઝરગામ** કાગઝ હાથસે આકર લેને લગા ઇસને હાથ પકડ લીયા ઓર કહા ઓ ના અઇયાર તુ મેરે સાથ ભી અઇયારી કરને આયા હય **ઝરગામ**ને ચાહાકે ખંજર મારૂં મગર **અરઝંગ**ને અયસા સેહેર કીયા કે દસ તો પાકી હરકત જાતી રહી ઓર પુકારા કે કોઇ હાઝીર હય **જાંસોઝ** સાહેર બના દરવાઝેપર ખડાથા હાઝીર હાઝીર કેહતા હુવા અંદર આયા **અરઝંગ**ને કહા અઇયાર આના શુરૂ હુવે એકકો મંયને ગીરફતાર કીયા હય ઇસે લેજાકર કયદ કર **જાંસોઝ**ને કહા આપ અપ-ના સેહેર ઇસપરસે દફે કર દીજીએ મંય અપને સેહેરમંય ઇસે મુબતીલા કરકે ઇસે કયદ કરૂં ઉસને અપના સેહેર દફે કર દીયા **જાંસોઝ** બાઝુ પકડકર **ઝરગામ**કો લે ચલા મગર **અરઝંગ**કો કુછ શક હુવા અભી ખયમે તક દોનું ન પોંહચેથે કે ઉસ ને સેહેર કીયા કે દોનું ઝમીનમંય કમરતક ગરક હો ગએ ઇસ અરસેમંય વોહ દીન ગુઝરા ઓર શામ હો ગઇ સરેશામ **બર્ક** સોચકર પાસ **નાફરમાન**કે ગયા ઓર કહા અય મલકા પાસ જો અઇયાર **અરઝંગ**કે જાતા હય વો પેહછાનકર ઉસે ગીરફતાર કર લેતા હય મંય ઉસકે પાસ ન જાઉંગા આપ મુઝે એક ખયમા ઓર પલંગડી જવાહીર નીગારકી વ ફર્શ શાહાના ઇનાયત કીજીએ **નાફરમાન**ને કહા હાઝીર હય લે જાઇએ **બર્ક**ને છકડે પર સબ અસબાબ લાધા ઓર કીલેકે બાહર આકર એક સેહ-

રાએ સબઝા ઝાર પુરબહાર કરીબ ખયમે અરઝંગ લગાયા કે જહાં ગુલહાએ રંગા રંગ લગેથે ગુલ ખીલેથે ચશમે બેહ રહેથે અજબ દીલચસ્પ જગેહથી બર્કને છકડા તો કીલેમંય ભેજ દીયા ઓર .ખયમા ઉસ મુકામ ફરહત અફઝામંય અસ્તાદા કીયા ઓર કુલુંકે હારસે સારા .ખયમા છુપા દીયા ઓર સબ પુલ ઇતર બેહોમીમંય બસાએથે ઘેરે ઇસ તરફ ડાલેથે કે .ખયમા ગુલ દસ્તા માલુમ હોતાથા ઓર ઇતર બેહોશી સારે .ખયમેમંય ઓર બાહર છીડકાથા અપને દીમાગકો બંધ કરલીયાથા નાકગંય રૂઇ રખ લીથી ગરઝ અંદર .ખયમેકે પલંગડી આરાસ્તાકી ઓર ગુલ તકયે લગાએ ઇતર બેહોશી ઉન મંય ભી મલ દીયા થા ચાદર પલંગપર ઇતર મંય ડુબી હુઈ બીછાઇ મસનદ પલંગ પર લગાઇ પરદે ઉઠા દીએ રૂબરૂ .ખયમે કે વોહ જગલ સર સબઝ હય કે જીસકે દેખેસેં રૂહ તાઝી હોતી થી માહ તાબને ફર્શ ચાંદની બીછાયા થા હર તરફ ચશમે વનેહરેં જારીથીં બર્કને અપની સુરત એક જોગીકી બનાઇ કાનું મય કુંડલ ઓર મુંદરે પેહને બાલુંકી જટાએં બડાઇ હાથું મંય સુલેમાની દાનુંદી સુમરન બાંધ કર ગલે મંય સેલીયાં પેહની માલે ડાલે મુંહપર મોતીયું કી .ખાક કરકે ભભુત મીલા ઝરીકા હલકા સર પર રખા ઓર મીર્ગ છાલા દરે .ખયમે પર બીછાયા ઓર બયઠા તંબુરા લેકર બજાને લગા ઓર ભજન સામરી કે ગાને લગા યહાં અરઝંગ દોનું અઇયારૂંકો .કયદ કર કે અપને બયમેં મય બયઠા ઓર સેહેર કર દીયા કે અંદર કોઇ ના આસકે ખીદમત ગારૂં તક કો બાહર નીકાલ દીયા ઓર ઝમીન પથ્થર સેભી ઝીયાદા સખ્ત કર દીયા કે કોઇ અઇયાર સુરંગ ન લગા સકે ખુલાસા કલામ બાઈ-નોઝામ તમામ બયઠાથા કે યકાયક સદાએ દીલકશ ભજન ગાનેકી કાન મંય આઇ ઉઠકર .ખયમેકે દરવાઝે પર આયા માલુમ હુવા કે પીછે .ખયમે કે જો જંગલ હય ઉધરસે આવાઝ આતી હુંય ઉસી તરફ રવાના હુવા ઓર કરીબ ખયમાએ બ.ર્ક પોં-હુચા ચાંદની છટકીથી બ.ર્કને ઉસે આતે દેખા આપ ઉઠ કર ભાગા ઓર એક છાડી મંય નદીકે કનારે આકર છુપ રહા લેકીન અરઝંગને જો આકર દેખા કે મીર્ગ છાલા બીછા હય ખયમા આરાસ્તા હય મસનદ પર ઝર લગી હય પલંગ જવાહિરકા બીછા હય મગર કોઇ નહીં હય એક સનનાટા હય યેહ હયરાન હોકર અંદર .ખયમેં કે આયા અયસી જગેહથી ઓર લપટ .ખુશબુ કી આતીથી કે દીમાગ ઉસકા મોઅત્તર હો ગયા ઓર પલંગડી પર બયઠા .ખીયાલ કીયા કે અયસા નહો કીસી અઇયારને યેહ .ખયમાં અપને રેહનેકો દુરસ્ત કીયા હો યેહ સોંચ કર અફસું પડા કે ઝમીનસે એક પથ્થરકી તસવીર કાગઝ લીએ નીકલી ઉસસે કાગઝ લેકર જો પડા લીખ્ખા થા કે યેહ ખયમા બર્ક ફીરંગી અઇયારકા હય ઓર તુઝે વો કત્લ કર ચુકા અબ તુ મુરદા હય યેહ પડહી રહા થા કે ઇતર બેહોશી કી .ખુશબુ કામ તો કર ચુકી થી સારે દેમા.ગ મંય બસ ચુકી થી યકાયક છીંક આઇ ઓર બેહોશ હો ગયા બર્ક ઉસકો ખેમેં કે અંન્દર જાતે દે.ખ કર આહીસ્તા ઝાડી સે નીકલા

થા ઓર કરી.બ ખયમા છુપ કર હાલ ઉસકા દેખ રહા થા જબ **અરઝંગ** બેહોશ હુવા **બર્ક** ખયમેમંય આયા ઓર .ખંજરસે સર ઉસકા કાટ ડાલા એક શોરે અઝીમ બરપા હુવા ઓર પથ્થર બરસને લગે કી.યામતકી તરહ હંગામા હુવા સદા આઇ મારા મુઝે કે નામ મેરા **અરઝંગ** જાદુ થા **બર્ક** ભાગકર લશકરે **શકીલ** જો તાકમંય થાં વહાં ગયા ઓર જલદ ચલો ઓર ઈધર સાહેર સદાએ વારદગીર સુનકર દોડે દોનું અઇયાર જો ખયમેમંય **અરઝંગ**કે કયદ થે વોહ છુટ ગએ ઓર ભાગકર કીલે **નાફરમાનીયા**મંય પોહચ **નાફરમાન**સે કહા **અરઝંગ** મારા ગયા જલદ લશકર તઇયાર કરકે શબ ખુન કરો **નાફરમાન** ફોજકો તરતીબ દે કર બોહત જલદી કીલેસે બાહર નીકલી ઓર એક તરફકો **શકીલ** આકર પોંહચા દો તરફસે **અરઝંગ**કે લશકરકો ઘેરકર મારના શુરૂ કીયા સેહરકી લડાઇ શુરૂ હુઇ ઓર શમશીર ચલને લગી અલગરઝ સારી રાત લડાઇ રહી ઓર તેગુંકી સફાઇ રહી સુબેહ હોતેહી લશકરે **અરઝંગ** શીકશત ખાકર તરફ **બાગે અશરત**કે ભાગા **નાફરમાન**ને .ખયમા વ અસબાબ નકદ જીન્સ લુટ લીયા **બર્ક**ને બોહત કુછ લુટા કે ચલકર **ઉમરૂ**કો નઝર કરૂંગા ઓર **નાફરમાન**સે કહા અબ યહાં ન ઠયરો ઈસી તરહ લશકરે **મેહરૂ.ખ**કી તરફ ચલો ફોજતો સબ તઇયાર થી નકકારે બજને લગે ખુશી મનાતે રવાને હુવે ઓર જાકર **મેહરૂ.ખ**સે મીલે **મેહરૂ.ખ**ને સબકો ગલે લગાયા ઓર સદાએ મુબારક બાદ બુલંદ હુઇ કે—**બયત**—ઇદકી તરહ સબ ગલે ગલે મીલ મીલ—ગુન્ચે તરહ હંસતેથે ખીલ ખીલ—**બર્ક**કો **મેહજબીન**ને બોહુત ભારી ખીલઅત દીયા ઓર સબ અઇયારૂંકો સરફરાઝ કીયા લેકીન ફોજ **અરઝંગ**કી શીકશત ખાકર ભાગી હુઈ **બાગે અશરત**કે કરીબ પોહચી **અફ્રાસીયાબ** અયશો આરામમંય મશગુલ થા શરાબકા દોર ચલ રહાથા કે યકાયક સદા નાલા વ શેવન કી આઇ .ખબર દરયાફ્ત કરાઇ માલુમ હુવા કે **અરઝંગ** મારા ગયા ફોજ જો ઉસકે સાથ ગઇ થી વો ભાગકર આઇ હય ચંદ અફસરૂંકો ઉનમંયસે અપને રૂબરૂ બુલાયા ઓર હાલ પુરા **અરઝંગ**કે કત્લ હોનેકા પુછા કયફીયત સુનકર ઉંગલીએં દાતુંસે કાટને લગા **હયરત**ને કહા અય શેહેનશાહ અબ મુઝે તાબ બાકી નહીં હય મંય જાતી હું ઓર ઉન નમકહરામુંકો સઝા દેતી હું **અફ્રાસીયાબ**ને કહા તુમહારા જાના મુનાસબ નહીં તુમ **બાગે સયબ**મંય જાકર સબ અરકાને સલતનત ઠયરો મંય પરદએ **ઝુલમાત**મંય જાતા હું વહાંસે જબ આઉંગા જયસા મુનાસીબ હોગા કીયા જાયગા યેહ કેહકર સવાર હુવા ચોસઠ હઝાર નક્કારે હવા પર બજને લગે ઓર ત.ખ્ત તાઉસી જીસપર **અફ્રાસીયાબ** સવાર હય સામને ઇસ ત.ખ્તકે પરીઝાદે તીલસ્સમી હાથુમંય સાઝ લીએ ત.ખ્ત રવાં મંય સેહેર કીયાકે સામને આકર નાચને લગી ઓર બોહતસી પરયાં પીચકારીયા લીએ સોને રૂપેકે ઘડે કમરપર ધરે રંગકે બદલે ગુલાબ કેવડા ઓર બયદે મુશક ઉનમંય ભરી આપસ મંય રંગ ખેલતી હુઇ રંગ ઉછાલતી ચલી ચારૂં વઝીર તખ્તકે ગોસું પર ખડે ચલ-

રીંયા બાલે હુમા કાલીએ મગસરાની મંય મસરૂફ હુએ એક અબ્ર સુર્ખ આકર સાયા કરને લગા ઓર મોતી ઉસ અબ્રસે બરસને લગે ઓર ત.ખ્ત .ખુદબ.ખુદ સવારીકી તરહ સન સન રવાના હુવા જીધરસે સવારી નીકલી ઉધરસે જાનવર દરખ્ત ઈનસાન યા અફ્રાસીયાબ યા અફ્રાસીયાબકી સદા દેને લગે ઇસી તરહ તરફ ઝુલમાતકે ચલા ગયા કીસીકો ન માલુમ હુવા કે કીધરસે પરદએ ઝુલમાતમંય દાખીલ હુવા હાલ પરદએ ઝુલમાતકા ઉમરૂકે દાખીલ હોનેપર બ્યાન હોગા લેકીન હયરત બાદ જાને અફ્રાસીયાબકે તાઉસ સેહેર પર સવાર હુઇ ઓર સબ અરકાને દોલત બડે હશમસે આકર બાગે સયબમંય પોંહચી ઓર ત.ખ્તપર બયઠી તમામ સરદાર જાદુગર ઝેબ કુરસી વ દંગલ હુવે નાચ શુરૂ હુવા સાકીયાને તીલઅત બાદાએ એહમર દેને લગે ઉસ વકત હવા સર્દ સર્દ ચલને લગી ઓર ઘટા ચાર તરફ છા ગઈ સારે ફુલ બાગ સયબકે ખીલ ગએ દરખ્ત નીશએ જેસે બહારસે ઝુમને લગે જાનવરાને સેહેર સામને હયરતકે આકર બોલને લગે કે અય મલકાએ આલમ મલકા બહારજાદુ તશરીફ લાતી હંય હયરતને કહા જબકી યેહ આલમ બહારકા યકાયક હુવા થા અચ્છા કુછ લોગ ઇસતક બાલકો જાએં ઓર બાઇઝઝત તમામ લાએં સાહેરાને મોઅઝઝીઝ રવાના હુવે ઓર મલકા બહારકા ઈસ તક બાલ કીયા બહાર દાખીલે બાગ હુઇ સબ ઉઠકર ખડે હુઇ હયરતને ગલેસે લગાયા બલાએ લીં પાસ અપને બીઠાયા કીસ લીએ કે બહારજાદુ છોટી બેહન હયરત જાદુકી હય ઓર અયસી ખુબસુરત હય કે બાગબાને કુદરતને ચમને હુસનકો ઉસકે અપની આબયારી રેહમતસે સર સબઝ ફરમાયા હય ઓર ગુલશને રોઝગારમંય સર્વ કામતકો .ગુન્ચાએ ખુબીકે બુટાસા ખલક કીયા હય અબયાત—ખુદાને હુસ્ન દીયા હય નીરાલા ઉસ ગુલકો—કે જીસકા સાની નહીં કોઇભી તીલસ્સમમંય—અફ્રાસીયાબ હઝાર જાનસે ઉસપર શેફ્તા વ ફરેફ્તા હય ઓર સદહા મરતબા સવાલે વસ્લ કર ચુકા હય મગર બહારને હયરત અપની બેહનકે બાઇસસે ઇનકાર કીયા હય દરબારમંય કમ આતી હય કોહઆરામ તીલસ્સમમંય એક મુકામ હય વહાં રેહતી હય તીલસ્સમમંય ગદર સુનકર સાહેરૂંકે મારે જાનેકી ખબર સુનકર પાસ અપની બેહનકે આઇ હય હરએક સાહેર ઝબરદસ્ત ઉસપર માઇલ હય મગર .ખોફસે ઉસકે કે અફ્રાસીયાબ ઉસે પ્યાર કરતા હય કોઇ ખુવાસ્તગાર નીકાહકા નહી હોતા બહાર અભી બગેર બીયાહી હુઇ હય ઓર હયરત ઈશીકકે સબબસે અફ્રાસીયાબકો ચાહતી હય કે બહાર તીલસ્સમમંય ન રહે મગર ઝાહીરમંય ખાતીર કરતી હય .ખુલાસા કલામ જબ બહાર બયઠી હયરતને ઇશારા કીયા સાકી જામ સામને બહારકે લાયા મેકશી શુરૂ હુઇ જબ દેમાગ બાદાએ નાબસે ગર્મ હુવા બહારને કહા બાજી યેહ કયા શોર તીલસ્સમમંય હય હયરત કેહને લગી કે અય બેહન ઉસ મેહરૂ.ખ હરામઝાદીકી કઝા આઇ હય શામત આઈ ને મુલાઝમાને શેહેનશાહ કે સાથ દુશમની અખતીયાર કી હય—જાન

ની સારૂં કો હુઝુર કે કત્લ કરતી હય અબ મંય જાકર ગીરફતાર કરકે અયસે બુરે હાલસે જુતીયાં લગાકર કત્લ કરૂંગી કે ઇસ તીલસ્સમ મંયતો ઇસ તરહ કોઈ બે ઇઝઝત ન હુવા હોગા બહારને યેહ બાતેં સુનકર બુરા માના કીસલીએ કે **મેહરૂ.ખ** ઉસકી અઝીઝ હય ઓર કહા બેહન યેહતો નાહક કેહતી હો મલકા **મેહરૂ.ખ**સે ઓર **મેહજબીન**સે આખીર અઝીઝ દારી કયસી બલકે ખુન શરીક હય કહીં લાઠી મારને સે પાની જુદા હોતા હય યેહ કીસ તરહ તુમહારે મુંહસે નીકલા કે જુતીયાં લગાકર કત્લ કરૂંગી કુછ વોહ હમ લોગુસે કમ નહીં હાં અલ બત્તા શેહેનશાહ ઓર સાહેરાન સાહેબ મરહલે તીલસ્સમ યા બલાએ હફ્ત હુજરા યા રેહને વાલે દરયાએ હફ્ત રંગકે વ-દરયાએ નીલ વગયરા ઉસકે ઉપર .ગાલીબ આસકતે હંય યા હમ ઓર તુમ મુકાબલા કર સકતે હંય યા ચારૂં વઝીર શેહેનશાહ મુકાબલે મંય સુના હય ફોલાદ **બેહોશી** ખુવારકો સેહર કરકે અઝદહે સે નીગલવા લીયા હોતા અગર પુત્લે તીલસ્સમી નહોતે તો બચ કર આના **ફોલાદ**કા મયદાને જંગસે દુશવાર થા ફીર અયસે મુઅઝઝીઝ બુઝુર્ગ આલી .ખાનદાનકો તુમ કયસે જુતીયાં લગાવગી હયરત યેહ કલામ સુનકર .ગુસ્સેસે આગ હોગઇ ઓર કહા ઓ છોકરી તુ સરે દરબાર મેહરૂ.ખકી શોકત બયાન કરતી હય મેરે સરદારૂં કો .ખોફ દીલાતી હય નમકહરામી દરપરદા ઇસીકો કેહતે હંય તુભી ઉનહીં દુશમનું મંય મીલ ગઈ હય જબ તુ તરફદારી કરતી હય યેહ કેહ કર લોગુંસે કહા કયા દુન્યા મંય ખુન સુફેદ હો ગયા હય કે જબ અયસે શખ્સ નમકહરામી કરેં તો ફીર ઓર કીસીસે કયા ઉમમીદ હોગી લો સાહબ હમારે સામને ઓર **મેહરૂ.ખ**કી તારીફ વોહ હરામઝાદી અબ હમારી અઝીઝ હય યા દુશમન હય મંય ઉસે જુતીયાં ન લગાઉંગી તો કયા સર ચડાઉંગી **બહાર**ને સુનકર કહા બસબસ ઝબાન સંભાલો નમકહરામ જો હોગા વો હોગા મુઝે કયા કામ કીસીસે મેરી પયઝાર યે ઝગડે જાને ઝરા મેરે મુંહ ન લગના મેરી પયઝાર યેહ બાતેં જાને મંય ભી અપને નામકી એક હું સારા શાહઝાદી પન તુમહારા માલુમ કર દુંગી મુઝે અપના શાહકી શાહઝાદી હોના ન જતાના યેહ બાતેં હુઇથી કે યકાયક સવારી **ઝુલમાત** કી તરફસે **અફરાસીયાબ**કી આઇ **અફરાસીયાબ** ખુશી કરતા હુવા ત.ખ્તસે ઉતરા એહલે દરબાર બેહરે તાઝીમ ઉઠે મુજરા વ-સલામ હરએક કા હુવા ઓર તખ્ત પર બયઠા દેખા કે **બહાર** જાદુકે અશક પયહમ જારી હંય યેહ માલુમ હોતા હય કે મોતીયુંકા બારીશ બરસ બરસ રહા હય રંગ ચેહરે ફર્તે નીઝાક્તસે સુર્ખ હો ગયા હય **અફરાસીયાબ** યેહ હાલ દેખતેહી બે કરાર હો ગયા ઓર કહાકે અય .ગયરતે ગુલશન કોનસા અલમ પોંહચા હય **બહાર**ને અરઝ કીયા કે અય શેહેનશાહ અબ મંય નમકહરામ હું લેકીન ઇરાદા રખતીહું કે બહાર લશકરે **મેહરૂ.ખ** પે જાકર વો ખીંઝા લાઉં કે અંદલીબ કી તરહ નાલાવ સેવન કરેં ઓર મુઝે રેહેમ ન આએ ઓર કીસી દુશમનકો ઝીંદા નર.ખ્ખું લેકીન બા.ગે તીલસ્સમસે હમભી માનીંદે બુએ

ગુલ પરેશાન હુવે ઓર આપકે કદમસે જુદા હુવે યેહ કલામ **અફ્રસીયાબને** જો સુના ઓર દેખા કે ચશમસે આંસુ જારી હંય વાહ કયા નીઝાકત પાઇ હય.

અબયાત.

તબીઅતકો પયદા હુવા હય મલાલ—ઠેહેરના ઉસે યાં હુવા હય મુહાલ.
લબું પર હંસી ચીત વનું મંય હીજાબ—મોહબ્બત બઝાહિર બ બાતીન એ તાબ.

ખીસયાની હોકર બાતેં કર રહિ હય **અફ્રાસીયાબને હયરતકો** ધુડકા કે અગર યેહી લોગ નમકહરામ હોંગેં તો નમકહલાલ તુમ કહાંસે હુઈ **હયરતને** કહા યેહ બાતેં સબ મુજ પર આઇના હંય ચલો મુજસે અયસી બાતેં બનાવે કી ન કરો મંય આદમીકી નીગાહ પેછાનતી હું તુમ ઉનકી પુશની ભલા કયું ન લોગે યેહ તનઝ **બહાર**કો બુરા લગા ઓર **અફ્રામીયાબ** પતેકી બાત સુનકર ચુપ હો રહા **બહારને** અપને દીલસે યેહ મશવરા કીયા કે ચલકે **મેહરૂખ**કા લશકર બરબાદ કરકે ઓર વહાંસે કીસી તરફ નીકલ જા યેહ તજવીઝ કરકે ગુલશને કલામ હુઇ કે અય શેહેનશાહ આબીર હુઝુર કીસી જાનીસાર બેહરે મુકાબલા દુશમન ભેજયેગા મુઝી કો રવાના ફરમાઇએ **અફ્રાસીયાબ** સોચા કે અગર મંય રોકતાહું તો **હયરત** કહેગી માશુક કો લડને જાને ન દીયા ઇસ સબ્બસે **બહાર**કો ઇજાઝત દી કે અછછા જાવ લેકીન તુમ અલગ રેહના કીસી અપને નોકર કો હુકમ દેના કે વાહ **મેહરૂખ** કે લશકરકા ફેસલા કરદે ઓર મય ભી તુમહારી મદદ ભેજુંગા **બહારને** કહા આજ તક તો મંયને કીસીસે મદદ નહીં ચાહી અગર આપ ભી બેહરે ઇમદાદ તશરીફ લાએં તો મંય અપના ગલા કાટ ડાલું કહીં અયસા ગઝબ ન કીજીએ ગાં જો કીસી કો ભેજીએ **અફ્રાસીયાબને** કહા સચ હય અય મલકા તુમ અયસીહી હો ઓર ખીલઅત મંગા કર દીયા **બહાર** તીવરીયાં ચડાએ મુંહ કુલાએ સવાર હોકર **કોહ આરામ** મંય આઇ ઓર એક દીન અપને મુકામ પર રેહ કર અપને સીપે સાસાર **મે.ખુવાર કર ગરદન પેશાની** કો હુકમ દીયા તરતીબ લશકરે બાર ગાહ ઝર બફ્તી વ બસંતી રંગકી અઝધરે સેહેર પર બાર હુઇ ઓર સાઠ હજાર જાદુ ગરનીયાં ઓર જાદુગર અસબાબે સેહેર લીએ સફર કો કુચ હુવે જબ દુસરે દીન શુબહેદમ નફીરે સેહેર બજી ઓર લશકરને કુચ કીયા મલકા **બહાર** ત.ખ્ત પર સવાર હુઇ સામને મલકાકે ત.ખ્તપર ગુલ દસ્તે ગુલઝારકો જો હંસતે રખખેથે ઘટા ત.ખ્તપર છાઈથી ઓર મહીન મહીન બુંદીયાં પડતીથી જીધરસે સવારી નીકલતીથી પુલકે ત.ખ્તે અઝખુદ ઝાહીર હોતે થે ઓર પુલ તેથે પીચકારીયાં લીએ રંગ ખેલતીં હોલીએ ગાતીં ઓર જાદુગરનીયા ચાંદી સોનેકે મલકાકે ઉપરસે નીસાર કરતીં સેહેરકી નય રંગીયા દીખાતીઆગે આગે સીપે સાલાર અઝદહે પર સવાર પુશતપર સાહેર સાઠ હઝાર ગરઝકે બડે જાહો હશમસે પાંચ પાંચ કોસ કો કુચ વ-મુકામ બદાર કરતી રવાના હુઈ જબ એક મંઝીલ લશકર કોહ આરામસે નીકલ આયા એક જગેહ બહાર ઠયરી થી

કે **મય.ખુવાર કરગરદન પેશાનીને** અરઝ કીયા કે અય મલકા અગર ઈજાઝત દીજીએ તો બારા હઝાર સાહેરૂંસે યેહ ગુલામ આપકા આગે જાકર લશરે મોહરૂ.ખ કો ગીરફતાર કર લે કીસ લીએ બર વકત તશરીફ આવરી હુઝુરકે ઝેહમત બંદગાને આલી કો નહો સીર્ફ સર કટવા કે પાસ શેહેનશાહ કે ભેજના બાકી રહે **બહારને** કહા અચ્છા જા ઓર મેરા સીખાયા હુવા સેહેર જાતેહી કરના **મય.ખુવાર** હસબુલ ઈરશાદ સાઠ હઝાર સાહેરમંયસે બારા હઝાર જો ઉસકી અરદલીકે ખાસ થે ચુનકર અપને સાથ લીએ ઓર રવાના હુવા ઓર બોહત જલદી તમામ રાહ તય કરકે કરીબ લશકર **મેહરૂ.ખકે** પોંહચા ઓર .ખયમા અસતાદા કરાયા નક્કારે દાખીલ હોનેકે બજે લશકર ઉતરને લગા મગર **મયખુવારને** અપને .ખયમેકે બરાબર એક .ખયમા ઓર અસતાદા કરાયા ઓર અસબાબ સેહેરકા લેકર ઉસમંય સેહેર કરને બયઠા ખુને ખીનઝીર યા સંદલકી ચોકડીપર ખડે હોકર સેહેર પડને લગા ખીનઝીરકે લહુસે આપભી નહાયા ઓર ઉસકી આગપર રાઈ ધતુરે કે ફુલ બીનોલે જલાય લેકીન તાએરે સેહેર જો મલકા મેહરૂ.ખકે ઉતરંતે ઉસકે લશકરકો દેખા બારગાહે **મેહજબીન** મંય હાઝીર હુવે ઓર ઝબાન ફસીહસે ઈસ તરહ ગોયા હુવે કે અય શેહેનશાહે તાજદાર **મયખુવારે** સીપે સાલારે **બહાર** આયા હય ઓર ઈરાદાએ ફસાદ રખતા હય **મેહરૂ.ખને ઉમરૂસે** કહા .ખુદા ખેર કરે બહારકા આના બડા કેહેર હુવા ઈસસે હમ કોઈ મુકાબલા નહીં કર સકતે મગર ઉસકે સીપે સાલારકે ભી હમ સર નહીં હો સકતે મલકા ઓર ખુવાજા મંય તો બાતેં હોને લગી ઓર અઈયાર ખબર સુનકર લશકરસે જંગલમંય નીકલગએ ઉમરૂને કહા મલકા ખુદા માલીક હય ગભરાના ન ચાહીએ લેકીન **ઉમરૂ** હરચંદ તસકીન દેતા હય મગર સારે લશકરમંય ખલ બલી પડ ગઈ ઓર બુઝદીલ જો થે વોહ ભાગને લગે જો સાહેર મુતીઅ ઓર બહાદુર હંય ઉનહેં યકીન મર્ગકા હોગયા હય ઉમરૂને બાદ દીલાસા દેનેકે ચાહા મંય ભી લશકરસે નીકલ જાઉં ઉસ વકત યકાયક આસમાનસે અબ્ર આયા ઓર અબ્રસે હઝારૂં સીતારા ટુટકર ગીરને લગા **નાફ્રરમાનને** કહા અય મલકા માલુમ હોતા હય કે મલકા **સુર્ખમુએ કાકુલ કુશા** હાકીમ કીલે **સરેસુયાં** આતી હય **મેહરૂ.ખને** સાહેરાને મોઅઝઝીઝકો બેહરે ઈસતકબાલ ભેજા ઉમરૂ યાતો જાતાથા યા ઠેહેર ગયા કે દેખું કોન આતા હય લેકીન જબ **શકીલ** વગયરા બરાએ તાઝીમ **સુર્ખમુકે** પાસ પોહચે **સુર્ખમુ** મલકા **નાફ્રરમાનકે** ગલેસે લેપટ ગઈ કીસ લીએકે ઈન દોનુમંય બેહનાપા હય ઓર યેહ **નાફ્રરમાનકો** સમઝાને આઈ હય કે કયું શરીક ઉમરૂકી હુઈ અભી મેરે સાથ ચલે ગરઝકે બારગાહ મંય આઈ જાદુગરની બડી ઝબરદસ્ત હય ઓર સાહેબે મુલકો માલભી હય તીસ હઝાર સાહેર ઈસકે મુતીઅ હંય **અફ્રરાસીઆબ** ભી ખાતીર કરતા હય હસીના જમીલા ભી હય **મેહરૂ.ખને** ઉઠકર તાઅઝીમકી ઓર દંગલે ઝરરીન પર બીઠાઈ ઉસને દેખા કે મેહજબીન ત.ખતપર જલવગર હય

દરબાર લગા હય એક કુરસી જવાહીર પર ઉમરૂ બયઠા હય ઉમરૂકી કયું કે તસવીર સારે તીલસ્સમમંય પેહેલે હી જારી કી થી ઇસ સબબસે ગુર્ખંમુને ભી પેહછાન લીયા ઓર ઉમરૂકી સુરત અજીબ દેખકર હંસી ઓર કહા અય નાફરમાન બેહેન યેહ તુમને કયા કીયા શેહેનશાહસે બીગાડ કીયા અફસોસ મુફત અપની જાન ખોઇ નાફરમાનને કહા બેહેન સીતારાએ ઇકબાલ શેહેનશાહે ઉમરૂ ઓજ પર હય અફરાસીયાબ મારા જાયગા તીલસ્સમ ફતેહ હોગા જો ઉમરૂકા શરીક હોગા વોહ બચેગા બાકી સબ મારે જાયગેં તુમભી બેહેન મીલજાવ સુર્ખંમુ યેહ તકરીર સુનકર બોહત હંસી ઓર કહા યે ખુશ કહાં અફરાશીયાબ ઓર કહાં ઉમરૂ વાહરી આપકી અકલ કહાં ઝમીન ઓર કહાં આસમાન તુમ મુઝે સમઝતી હો અગર હઝારૂં સાહેરૂંકો અઇયાર કત્લ કરેંગે તોભી કયા હોગા અફરાસીયાબકી ફોજ ઇસકદર હય કે એક કીલા હય ઉસમંય કઇ કુવે હુંય ઉસ હરએક કુવેમંય બેશુમાર મછછર ભરે હુંય મગર વો મછછર નહીં હુંય બલકે સાહેરાને તીલસ્સમ ઓર લશકર હય અગર ઉસમંયસે એક કુવા ખોલદે તો સારે તીલસ્સમપર ફોજે સાહેરાં હો જાય ભલા સેહેનશાહસે કોન મુકાબલા કર સકતા હય ઓર ફર્ઝ કીયા ઉમરૂ સબ તરહ ગાલીબ આયગા મગર લોહ તીલસ્સમ કહાંસે પાએગા કયું કે બગયર લોહ તીલસ્સમ ફતેહ નહીં હોતા ઓર લોહ ઇસ તીલસ્સમકી અફરાસીયાબ ખુદ ભી નહીં જાનતા કહાં હય પસ ઉમરૂ કહાંસે લાયગા નાફરમાનને કહા અય સુર્ખંમુ વોહ મુસબ્બબુલ અસબાબ કોઇ સબબતો પયદા કરેગા લોહ મીલેગી ઓર તીલસ્સમ ફતેહ હોગા તુમને સુના નહીં મીસરાએ—દુશમન અગર કવી તો નીગેહબાં કવી તર અસ્ત—સુખમુને કહા અય બેહેન અબ તુમહારે હમારે જુદાઇ હુઇ માલુમ હુવા હમ કીસ તરહ ઉમરૂ જયસે ઝલીલ શખ્સકી ઇતાઅત ન કરેંગે ઇસ તરહકી બાતેં બાહમ બારગાહમંય હો રહીથી કે વહાં મયખુવાર ઇતને અરસેમંય સેહર પડ ચુકા ભેટ દે ચુકા ઓર ઇસી તરહ ખુન સુવર મંય નહાયા હુવા ખેમમેંપર આકર ખડા હુવા લશકરે મેહરૂખકી તરફ સેહેર પડકર ફુંકા કે એક અબ્ર લશકરપર છા ગયા ઓર હવાકે સર્દ સર્દ ઝોંકે ચલને લગે સુર્ખંમુને કહા દેખો કોઇ આફત આઇ યેહ કેહકર ઉઠકર કર ચલી અબ્ર સારે લશકર પર ઘેરા હુવાથા હવાએ સર્દકા ઝોકા લગા બેહોશ હોકર ગીરી બાદ કુછ અરસેકે ફીર હોશમંય આઇ ઓર કહા અય નાફરમાન તેરી મોહબ્બતમંય મંય ભી ગીરફતાર હુઈ નાફરબાન ઓર મેહરૂખ શકીલ વગયરા સબ ગાફીલ થે ઓર જાનતેથે કે મયખુવાર જગ તબલજંગ બજવાયગા ઉસ વકત મુકાબલા હોગા ગરઝ ઇસ જલદીમંય સબ સેહેર પડને લગે મગર કુછ તાસીર ન હુઇ ઓર હવાએ સર્દકે ઝોંકે જો જીસ્મપર લગે ઓર સબ નીશેબાઝુંકી તરહ ઝુમને લગે સુરાહી વ જામ લેકર મયખુયારી કરતેથે કોઇ કીસીકે ધોલ લગાતા કોઇ કીસીકી મુછ ઉખાડતાથા કીસીકો આલમે મસ્તીમંય દરયામોજ ઝન માલુમ હોતાથા નાક પકડકર ઝમીનપર ગીરતાથા અપની

સમઝસે મંય ગોતા લગાતા હું કોઇ ફેહતાથા-બયત-દુન્યામંય ઝરા દેખ હોલ નાક તમાશા-ફીર ખાકમંય તું દેખેગા કયા ખાક તમાશા-અબનો યેહ આલમ હય કે તમામ લશકર એક જગેહ જમે હોકર ઢોલક પખાવઝ લેકર હોલીયાં ગાને લગાં.

બયત.

મયકશો અબકીતો રંગ અયસા ઝમાના ચાહીએ-વાઇઝ આએ ફબનીયું પર હોલીયા ગાતે હુવે

નારાએ મસ્તાન ઓર કુલકુલે મીનાસે હર તરફ હંગામા થા એક મયખુવાર કેહ રહા થા.—બયત-મારા બા કશાનીએ બાદા દર અય્ગન અય સાકી—કે શુફતા અંદ ન કોઈ કે દોરે આબ અહાઝ—અલગરઝ યેહ તો સબ ઇસી તરહ અબ્ર સેહેરકે નીચે કયદ હુંય કે જો શખ્સ લશકરસે બાહેર જાનેકા ઇરાદા કરતા હય ઉસકો હવાએ સર્દ કા ઝોંકા અબ્રસે નીકલ કે બેહોશ કર દેતા હય ઓર જો અબ્ર કે નીચે હય વોહ મસ્ત હો રહા હય ઓર કીસીકો અપની ખબર નહીં લેકીન સીવાએ ઉમરૂકે ઓર સબ અઇયાર લશકરસે પેહલેહી નીકલ ગએ થે ઉનહુંને દુરસે યેહ કયફીયત અપને લશકરકી દેખી ઝલીલ અઇયારી બજાઈ કીરાં ●ઝલીલ સુનકર અઇયારૂં કે પાસ આયા ઉનહુંને યેહ હાલ કહા કીરાં ફીક્ર કરતા અઇયારી કી કરતા એક તરફ ચલા ઓર વોહ તીનું અઇયાર એક તરફ રવાના હુવે ઉધર મય.ખુવાર બાદ ફરાગને સેહેર કયું કે .ખુને .બીતજીર મય નહાયાથા ઇનલીએ હુકમ દીયા કે પાની શ.કકે હાઝીર કરે .ગુસલ કરૂંગા સ.કકે મશક લીએ દરયા જો લશકર કે કરીબ થા વહ્ આએ ઇત્તેફાકસે કીરાં અઇયારી સોગ્રા વહાં આ નીકલા સકકુ કો પાની ભરતે પાયા ઉનસે પુછા કેયેહ પાની કહાં જાયગા ઉનહુંને કહા મય.ખુવાર નહાયગા કીરાંને એક સકકેસે કહા કે ભાઇ મુઝે તુમસે એક બાત કેહનાથી બનકે એક અમાનત તુમહારી મેરે પાસ હય તુમહારે એક દોસ્તને મુઝે દી હય સ.ક્કા યેહ કલામ સુનકર લાલચ મંય આયા ઓર સોચા કે મંય હરચંદ ઇસ સખ્સકો પેહછાનતા નહીં કયા હરજ હય શાયદ કીસીને કુચ્છ ભેજા હો તો અલગ જાકર લેલું યેહ સોચ કર અલાયદા હમરાહ કીરાં કે આયા કીરાંને ઉસે અલગ લે જાકર હુબાએ બેહોશી મુંહ પર મારા કે વોહ બેહોશ હુવા ઉસે દરખતસે બાંધ કર કીરાં ઉસકી સુરત બનો મશક કાંધે પર ડાલી ખારવેકી લુંગી પેહની તસમા કમરસે લગાયા કાંટા સીનેકે બરાબર લટકાયા ઓર વહાંસે જલદી તમામ આકર દરયાસે મશક ભરી ઓર કમર મંય બગદા અપના છુપા કર મશક ઉઠા કર લશકરે મય.ખુવાર મંય આયા દેખા અંદર .ખયમે કે સબ સ.કકે જાતે હુંય કીરાં ભી ખયમે મંય આયા દેખા મય.ખુવાર ચોકી પર બયઠા હય ઓર સ.કકેમશક લાકર ઉસકે જીસમ પર ડાલતે હુંય ઓર ફીર પાની ભરને જાતે હુંય કીરાંને પુશત પર આકે એક હાથસે મુંહ મશકકા ખોલા ઓર દુસરે હાથગે બગદા કમરસે નીકાલા મશક કાંધે પરસે ઉતાર કર મય.ખુવાર કે સરપર ઉડાહી વોહ હયરાન હોકર ફીરાથા કીરાંને ચમક કર બગદા મારા કે સર ઉસકા ફટ ગયા

તીવરી ખાકર ગીરાથા કે કીરાંને સર ડાટ ડાલા ચોરો ગુલ પયદા હુવા તમામ આલમ મંય તારીકી છા ગઈ સાહેર દોડે કીરાં જસ્ત કરકે .ખયમે કો ફાડ કર ભાગા જબ સાહેર અંદર .ખયમે કે આએ સદાસુની કે મારા મુઝે નામ મેરા મય.ખુવાર કર ગરદન પેશાની થા સાહેરૂંને લાશ ઉઠાઇ રોને પીટને લગે લેકીન લશકરે મેહરૂ.ખ પર વોહ અબ્ર ઘેરે હુવે થા ફટ કર દુર હો ગયા. ઓર સબકો હોશ આ ગયા વોહ હાલતે મસતાના દફે હુઇ સુર્ખમુને કહા બેહેન નાફરમાન મંય જાતી હું યેહ કયા થા ઓર કયા હો ગયા નાફરમાનને કહા મયખુવારકે સેહેર મંય હમ સબ ગીરફતાર થે ઉસકો કીસી અઇયારને કત્લ કીયા હમ લોક રેહા હો ગએ સુર્ખમુ કે હોશ ઉડ ગએ કે કયસા જલદ મય.ખુવારકો અઇયારૂંને કત્લ કીયા બેહેન મંય માન ગઈ વાહ વાહ કયા કેહના નાફરમાનને કહા બેહેન કહાં જાવગી ઠયરો દેખો અબ કયા હોતા.હય સુર્ખમુ ઠેહેર ગઇ કીરાં ભાગ કર સેહરા મંય પોંહચા ઓર ઝફીલ અઇયારી બજાઇ બર્ક સદા સુનકર દોડા આયા ઓર કહા અય .ખલીફા યેહ લશકરે મય.ખુવાર પર શોઅલે કયસે બુલંદથે શોરો .ગુલ હો રહાથા કીરાંને કહા મય.ખુવારકો મંયને જહનમ વાસીલ કીયા જલદ જાકર લશકરે મેહરૂ.ખકો લાવ ઓર જલદ જાકર ફોજકો હરીફકી કત્લ કરો બર્ક બોહત જલદી પાસ મેહરૂ.ખકે આયા ઓર કહા જલદી ચલીએ લશકરે મય.ખુવારકો કત્લ કીજીએ મેહરૂ.ખને નફીરે સેહેર બજાઈ જલદ ફોજ મંય કમર બંદી હુઇ સાઠ હઝાર સાહેર આકર લશકરે મય.ખુવાર પર ગીરે કે વોહ બારા હઝાર સાહેરથે સેહેર ચલને લગા સીલેં બરફકી બરસને લગીં કીસી સાહેરને સેહેરકે ઝોરસે દર્યા જારી કીયા કીસીને આગ બરસાઇ કીસીને પથ્થર બરસાએ કીસી તરફ તીર બરસને થે એક હંગામા કીયા મત બરપાથા મેહજબીનને તખ્ત આગે બડાયા દીલ રાનને સેહેરકી બીજલીયાં ગીરાઇ ઉમરૂ અપને દસ્તુરકે મવાફીક લુટ માર કરતા જસ્ત કરતા ને ગઝની કરતા સરપાઉં કલમ કરતા અસદકા નારા એક તરફ બુલંદથા.

નારા.

અસદ નામવર ઝય.ગમે રોઝગાર —નઝર કરદએ શેર પરદીગાર
ઝ તેગમ બમયદાને જંગ આવરાં—શવદ ચારસુ અલ્માં અલ્લમાં

અબ્ર સીયાહ ચાર તરફસે ઘીર આયાથા બર્ક સીયાહ ચમકતી થી શમશીર ચલતીથી સર મીસ્લે બારાં બરસતેથે શકીલ વ શાહઝાદાએ અસદકી હીફાઝત કરતા હુવા સાથ સાથ લડતા જાતાથા ઓર લશકરે દુશમનકો પરાગંદા કરતાથા ખુલાસા દમ ભર મંય બારા હઝાર સાહેર લશકરે દુશમનકે મારે ગએ બાઝારી લોગ ભાગ ભાગ કર તરફ બહાર જાદુ રવાના હુવે મેહરૂ.ખને .ખયમા માલો ખઝાના સાઝો સામાન સબ લુટ લીયા ગરઝકે લુટ મારકે અપને અપને પડાવ પર આએ સરદાર દાખીલે બારગાહ હુવે સોહબતે અયશ બરપા હુઇ નઝરેં ફતેહ નસરતકી ગુઝારીં

મેહજબીનને સબકો રાઝી કીયા સુ.ર્ખમુને ભી ઉઠ કર નઝરદી ઓર કહા અય મલકા અબ અગર મંય અપને મુલકો જાઉંગી કયું કે મંય આપકે યહાં જંગ મંય શરીકથી અફ્રાસીયાબ ઝીંદા ન છોડેગા લે હાઝા મંય આપકી કનીઝ હું ખુવા જાન જાએ યા રહે મેહરૂ.ખને ગલેસે લગાયા ઓર ખીલઅત સુ.ર્ખમુકો દીયા ઉસને એક નામા અપને સીપે સાલાર શમશાદ ફીલ પયકરકો લીખા કે મએ ફોજો લશકર માલો ખઝાને કે આકર લશકરે મેહરૂ.ખ મંય પોંહચો કે હમને ઇતાઅત ઉમરૂકી અખતીયારકી યેહ નામા એક સાહેરકો દીયા કે વો બઝોર સેહેર ઉડ કર મુલક સુ.ર્ખમુયાં મંય રવાના હુવા લેકીન અબ હાલ સુનીએ મલકા બહાર મંઝીલ બમંઝીલ ચલી આતી હય ઓર મુનતઝર હય કે નામા મય.ખુવારકા ગીરફતારી લશકરે હરીફકા આય તો મય જલદી જાકર સર સબકે કાદું ઓર અફ્રાસીયાબકો ભેજું યહાં તક કે એક દીન જંગલ સબઝા ઝાર મંય ઉતરીથી કે કઇ લોગ રોતે પીટતે ભાગે હુવે આકર પોંહચે બહારને ફરયાદ સુનકર રૂબરૂ બુલવાયા ઓર હાલ પુછા ઉનહુંને હાલ બરહાદી લશકર ઓર મય.ખુવારકા મારા જાના બયાન કીયા બાહર યેહ કયફીયત સુન કર ઝર્દ હો ગઇ ઓર ગુસ્સેસે હાથ કાટને લગી ઉસી વક્ત તાઉસ પર સવાર હુઇ વોહ તાઉસ હમરહે સીમુર્ગ થા સવારી વગયરા સબ છોડ દી ઓર તાઉસ પર બયઠ કર રવાના હુઇ ફોજકે સરદારૂંને જો બહાર કો જાતે દેખા ઉસી વક્ત નક્કારા કુચકા બજવાયા ઓર સાહેર જલ્દ જલ્દ સવાર હુવે મગર બહારને અફસરૂંસે કહા મંય આગે જાતી હું તુમ પાંચ કોસ જબ લશકરે મેહરૂ.ખ બાકી રહે વહાં ઠેહરના મંય જાકર ઉનકા ખાતમા કીયે દેતી હું લશકર લેજાનેમંય કબાહત હય કે અઇયાર લશકરમંય પેહછાને નહીં જાતે હંય ઓર વોહ લશકર સું મંદ મીલકર આફત બરપા કરતે હય મંય ખડે ખડે સબકો ગીરફતાર કરકે ચલી આઉંગી યેહ કેહકર દો ચાર કનીઝું જલીસું અનીસુંકો લેકર રવાના હુઇ યહાં બારગાહ મેહરૂ.ખમંય સામાને અશરત મોહઇયા હય હરએક અયશો તરબ બયઠા હય મગર મેહરૂ.ખ અંદેશેમંય થી કે મયખુવાર સીપે સાલાર બહારકા મારા ગયા હય વોહ ઝુરૂર આયગી બખેડા મચાયગી ઉમરૂભી સુન ચુકાથા કે મયખુવાર પેહલે બહારસે આયાથા વોહ કત્લ હુવા હય અબ કોઇ દમમંય આયા ચાહતી હય યહાંસે નીકલ જાના ચાહીએ ગરઝકે ઉમરૂને કહા મેહરૂ.ખસે લો ખુદા હાફીઝ હય મંય જાતા હું તુમ હરએક બલાસે સબ ઇસ તકલાલસે દામન ન છોડના ઓર ગભરા ન જાના બહારકે આનેકી ખબર હય મેરા ઠેહેરના મુનાસીબ નહીં યેહ કેહકર બારગાહસે નીકલ ગયા ઉમરૂકે જાનેસે ઓર ભી અઇયાર જંગલકી તરફ રવાના હુવે ઓર મેહરૂ.ખ દફે સેહેર બહારમંય મસરૂફ હુઇ ઇસ અરસેમંય યકાયક સર્દહવા ચલી ઓર ખુદ બખુદ તમામ મેરૂહ.ખકે લશકરમંય ગુલ પડ ગયા બહાર આઇ બહાર આઇ મેહરૂ.ખ ઓર તમામ અફસર બારગાહસે નીકલ આએ દેખા રૂબરૂ લશકરકે તાઉસ નસ-

રીંને બાલ ફલકપર થરરા રહા હય ઓર મલકા બહાર ઉસપર સવાર હય જબ સબ બારગાહસે ઓર લશકરી ખયમેં અપને અપનંસે બાહીર નીકલ આએ ઓર એક જગેહ જમે હોકર સુરતે ઝેબા ઓર તીલએતે જહાંઆરા બહારકી દેખને લગે ઉસવકત બહારને કુછ સેહેર પડકર દસ્તક દી કે બહારકી જાનીબસે ઘંઘોર ઘટા ઉઠી મેહરૂખ ઓર તમામ લશકર સેહેર પડ પડકે દસ્તક દેને લગે મગર તુરફ તુલએનમંય ગુબાર ઝર્દ રંગકા ઝમીનસે ઉઠા કુલ લશકરકી આંખે બંદ હુઇ ઓર ઘટા હર સીમ્ત છા ગઇ ફીર જો મેહરૂખ વગયરાકી આંખ ખુલી તો દેખા કે હર તરફ બાગ બડે લાસાની લગે હંય બાદે સબા ઝુમતી હુઇ ચલતી હય ઓર એક ગઝ ભરકા હીસાર બીલ્લોરકા કોસુતક સામને નઝર આતા હય કીસ લીએ જીસવક્ત આંખે સબ લશકરકી બંદ હુઇથી તો મલકા બહારને એક તખ્તા કાગઝકા અપની સેહેરકી ઝોલીસે નીકાલકર ઓર કલમ દાવાત લેકર ઇસ તખ્તએ કાગઝપર એક તીલસ્સમ લીખા કે વો તખ્તએ કાગઝ એક બાગ બનકર તઇયાર હો રહા હય યેહ ઇસ લીએ તીલસ્સમ બનાયા હય કે જો અંદર ઇસ બાગકે આયગા વોહ હયરાન હો જાયગા ઓર તખ્તએ કાગઝપર બાગ યેહ બનાયા હય ઇસમંય કોઇ સુરંગ નહીં લગા સકેગા અલગરઝ બાહાર જાદુ અપને તાઉસકો ઉડાકર અંદર ઉસ બાગકે ચલી ગઇ યેહ દેખતેહી તમામ લશકરી ઓર મેહરૂખ ઉસી બાગકી તરફ યાને અંદર ચલે અંદર બાગકે ચબુતરા બીલ્લોરકા રાસસર નુરકા બના હય ઓર નીચે ઉસકે ફર્શ કીમખુવાબકા બીછા હય નાઝનીનાને કમર પયકર જાગો ગુબુ લેકર હાઝીર થી મલકા બહાર કુરસી જવાહીર નીગારપર બયઠી હય ઓર છડી જવાહીરકી હીરે જડે હુવે હાથમંય હય ગુલ દસ્તે વ લખલખે રખે થે બહારકી સુરત ઉસ વક્ત ગુલરૂખાં ગુલશને રોઝગાર હઝાર જાનસે તસદ્દુક ઓર નીસાર થે ઝલીખાને યેહ સુરત ખુવાબમંય ન દેખીથી ઇસ બાગકી બહાર ઓર શકલે બહાર દેખકર મેહરૂખ ઓર શકીલ ઓર અસદ ઓર મેહજબીન ઓર નાફરમાન ઓર સુર્ખસુ ઓર માહજાદુ ઓર દીલારામ ઓર સરદાર સબ પુકારે.

અબયાત.

કહાં ગુલ ઓર કહાં મરતબા ખાકકા—કહાં મંય કહાં સામના નારકા
મેરેબખ્ત બરગશતાસે હય બઇદ—કે દેખું મંય આંખુંસે યેહ રોઝે ઇદ

અય મલકા બહાર હમ લોગ આપકે પરવાનાવાર શમએ રૂખસારપર આશીક ઓર નીસાર હંય હમારે હાલે ઝારપર રેહમ ફરમાઇએ.

નઝમ.

દરબદરખાક બસર હોગએ રૂસવા હોકર—કયસે બરબાદ હુવે આપકે શયદા હોકર
આઇએ આપજો હમ ખાકનશીંનુંકી તરફ—ફર્શ બન જાએં અભી દામને સેહરા હોકર
અબી હોસો ખીરદ તાબો તવાં લેગએ આપ—દીલ તડપતાહય યહાં સીનેમંય તનહા હોકર

ચોદવાં સાલ ખુદા ખેરસે કાલે તુમપર–ઘટને લગતા હય મહેચાર દહ પુરા હોકર

અય મલકા હમેં અપની ગુલામી ઓર કનીઝીમંય સરફરાઝ ફરમાઇએ મલકા બહારને કુછ ઉનકે હાલ પર એતેબાર ન કીયા ઓર એક ગુલદસ્તા ઉઠાકર ઉનકી તરફ ખીંચ મારા ફીર સબકી આંખે બંધ હોગઇ ઉસ ગુલ દસ્તેકી એક એક પંખડી અલગ હોગઇ ઓર ફુલુંકા ગજરા બન બનકર લશકરે મેહરૂખકે હાથુમંય પડ ગયા જબ ગજરે સબકે હાથુમંય બંધ ગએ ઉસ વકત સબ મીન્નતેં કરતે ઓર કેહતેથે કે અય મલકા બહાર હમકો ઉમરૂ અઇયાર ચોર મકકારને બેહકાયા થા અબ હમારી ખતા આપ મઆફ કરેં ઓર હમ સબકો પાસ શેહેનશાહે અફરાસીયાબકે લે ચલેં બહારને કહા અછછા તુમ મેરે પીછે પીછે ચલે આવ મંય તુમહેં પાસ શેહેનશાહકે લે ચલું યેહ કેહકર તાઉસ પરસવાર હુઇ ઓર બાહીર બાગ.કે નીકલકર ચલી સારી .ખલકત ઉસકે પીછે દીવાનાવાર બેક.રાર શેઅેર આશકાના પડતી હુઇ રવાના હુઇ વો બાગે. સેહેર ઉસકે જાનેસે ગ.ાયબ હુવા લેકીન અઇયારાને લશકરને દુરસે સારે લશકરકે મસ્તાના રેવશપર જાતે દેખા ઝફીલે અઇયારી બજાઇ સબ એક જગેહ જમે હુવે બર્ક ને કહા ઉસ્તાદ મંય અઇયારીકો જાતા હું ઉમરૂને કહા સાહેરા ઝબરદસ્ત હય તુમ ઉસપર ગ.ાલીબાન પાસકોગે ઓર અગર તુમને ઉસે બેહોશ ભી કીયા તો તુમ કત્લ કરોગે ઓર લશકરકો છુડાવગે ઓર મંય ચાહતા હું કે બહારકો ગીરફતાર કરકે અપના તાબેદાર કરૂં લેહાઝા અગર તુમ કત્લ ન કરો તો જા કર અઇયારી કરો બર્ક ઓર સબ અઇયારૂંને કહા યે હમસે ન હોગા ઉમરૂને કહા તુમ સબ ઠયરો ઓર આપ ઝંબીલ પર હાથ રખકર મોમીઝા .તલબ કીયા કે યા જનાબે આદમ સફીઉલ્લા અલી નબીય્યના અલેયહીસ્સલ વાતો વસ્સલામ મેરી સુરત દુન્યા મંય એક તીફલ ચાહદહ સાલાકી યાને સૌદા બરસકી હો જાય યેહ દુઆ માંગકર જામે હઝંરતે ઇસહા.ક પયગમબર અલય હીસ્સલામકા નીકાલા જીસ મંય આબે જન્નત હમેશા ભરા રેહતા હય ઈસ આબ પાકસે સારે જીસમ કો તર કીયા પાની છીડક તેહી સુરત બદલ ગઇ યાને ઉમરૂકી શકલ ઝેબા એક તીફલે .ખુબ સુરત કે જયસી હો ગઈ યેહ માલુમ હોતા થાકે અંગરખા ગુલનારકા પેહને હય તીન કમર મંય પટટીયાં લગી હુંય ટોપી ગોટા પટટા લગા સર પર હય જવાહીર ઓર ગોહર ઉસ મંય ટકે હુંય બયત તેરે જવાહીરો તરફે કુલા કો કયા દેખેં–હમઓજ તાલએ લાલો ગોહર કો દેખતે હુંય–ગલે મંય તોક તીન્નતકે તેરા પડે હુંય ઝાહીર હોતા હય કે તેરા બરસ ઉમર કે ગુઝરે હુંય અભી ચૌદવાં સાલ પુરા નહીં હુવા હય જો તો.ક મીન્નતકા પેહનાયા જાતા હય મગર ચીત વનસે ઇસ તીફલે માહ તીલઅત કે ગોયા આશીક મીજાઝી પયદા હય.

બયત.

અસીરી ઇશક કો મંઝુર થી મેરી લડકપન મંય–પીનહાયા તો.ક મીન્નતકે બહાને મેરી ગરદન મંય

પાયજામા અતલસકા પાઉં મંય જુતા ભારી પેહને કે દમે રફતાર હરએક દેખ કર કહે કે ભોલી ભાલી સુરત રૂ.ખસાર નાઝુક ફુલસે હુસ્નો અદા મંય યગાના ઝમાનાં બસુ જીબ ઇસ.

.ખમસા.

દેખે ઝુલેખા ગરતો ઝેહો જાય બે ખુદ દેખ કર—યુસુફકો કેહને હંય હસીં લેકીન ન હોગા ઇસ કદર
ઇનિસાનતો કયા ચીઝ હય પરચું કે યહાં જલ જાય પર—હરગીઝ નયાયદ દર નઝર સુરત ઝરીયતે ખુબતર.
શમશેની દાનમ યા .કમર યા ઝોહર એ યા મુશતરી.

ઇસિ શીકલ મર ગુબ પર દીખાંને કે લાયક હુવા ઉસ વક્ત બહારકી સવારીસે દો કોસ આગે નીકલ ગયા ઓર એક જંગલ પાકીઝા રોઝએ રીહવાં દેખકર એક દરખ્ત કે નીચે ખડા હુવા આંખે બંધ કરલીં ઓર બંદ અંગરખે કે ખોલદીએ ટોપી ઉતાર ડાલી ઓર હાથ કાનપર રખકર તાને મારના શુરૂંકી ઓર અશઆર આશકાના ઓર ગઝલ પુર મઝસુન તારીફે મેહબુબ ગાને લગા ઓર રોતા જાતાથા કે.

ગઝલ.

કુશતા એક આલમ હય ચશમે લોઅબતે ખુદકામકા
ઉસ્ત ખુંવાનું મંય મઝા પાતે હંય સગ બાદામકા
અય તપે .ગમગોર મંય લે ચલ જવાની મંય મુઝે
દો પેહેર હય મોસમે ગરમા મંય વક્ત આરામકા
તખ્તએ મઇયત ફીરાકે યાર મંય મેઅરાંજ હય
વહી આના જાનતા હું મોત કે પયગામકા
બાદશાહી હય ગદાઇ કુચએ મેહબુબ કી
ઝેરપાહર એક કદમ હય યાં મેહેલ આરામકા
ગેસુઉંને કર દીયા દો ચંદ હુસને રૂએ યાર
નુર હોતા હય ઝીયાદાતર ચરાગે શામકા
અરસ એ રૂએ ઝમીં હો જાય દશતે કરબલા
યારકો મેરે ઇરાદા હો જો કત્લે આમકા
સેંકડું હી દીલ હંય મીસ્લે માહીએ બેઆ બો સયર
યારકા ચાહે ઝનખ્રાં ભી હય ચશમા દામકા
હય સીયા મસ્તી મંય અપને આલમે દીવાનગી
હલ.કએ ચશમે પરીખત હય હમારે જામકા
ચાદ જો આયા તવાફે કાઅબે મંય આતીશ દો ચાહ
હાલ બદતરથા કતાં સે જામાએ એહરામકા

બહાર કયદીસું કો લીએ ચલી આતીથી જબ કોઇ આધા કોસ દો મુકામ રહા કે જહાં ઉમરૂ ખડા ગા રહાથા ઉસને સદાએ દીલકશ સુની કલેજા થામ લીયા ઓર

બે કરાર હોકર અપને તાઉસકો ઉડાયા ઓર ઉસી સદાકી તરફ ચલી કીસ લીએ કે જબસે યેહ સયર બાગો બહારકા કરતી હય વયસેહી યેહ રંગીન મીજાઝ ઓર ઇલ્મ મુશીકી મંય દખલ રખતી હય ગરઝ .કરીબ ઉમરૂકે પોંહચી અજીબ કયફીયત દેખી કે એક લડકા હસીન ઉઠતી જવાની મેહબુબ લાસાની શાખે દરખ્ત પકડે આંખે બંદ કીએ ગા રહા હય ઓર ઇસ તરહ તરાનુમ સરાહય કે ઉસ જગેહ કે કુલ જાનવર શશદર ખડે હંય કોઇ તાએર ઉસકે બાઝુ પર બયઠા હય કીસીને સરપર આશીયાના કીયા હય કોઇ હાથ પર મસકન ગુમી હય મગર ઈસ લડકે કો અપની ધુન મંય કુછ ખબર નહીં હય કાનું મંય બાલે પડે હંય બાઝુ બંદ જવાહીરકે બંધે હંય ગલે મંય હંયકલ ખુશનુમા પડી હય હાથું મંય મેંહદી લગી હય ચેહરા ચોંદવી રાતકા ચાંદ હય બલકે વોહ ભી રૂબરૂ ઉસકે માદ હય લેબાસ પુર તકલ્લુફસે આરાસ્તા હય યેહ માલુમ હોતા હય કીસીકા લાડલા બેટા હય બહાર .કરીબ ઉસ ગુલે રૂખસારકે ગઇ ઓર પુકારકે પુછા કે સર્વકા મત તુ નવ નીહાલ કીસ ગુલશને શાદાબકા હય કે ઇસ તરહ ઇસ દશ્તે પુર ખતર મંય ખડા હય તેરે મા બાપકા કયા પથ્થરકા કલેજા હય.

અબયાત.

ઈસ વક્ત કહાં ઇસ દશત મંય આ હુવે જલ વગર અય બુતે હુરે લીકા
મેરી જાન હય જાતી બરાએ .ખુદા કુછ કેહતો ઝરા તુ હાલતે દીલ
ન ફક્ત તેરી ઝુલ્ફ હયદામે બલા ન ફક્ત તેરીખાલ હય હોશે રૂબા
હંય અશવએ ગમઝ એ નાઝોઅદા સભી બાધે કમર પએ ગારતે દીલ

ઉમરૂને યેહ સદા સુનકર આંખે ખોલીં ઓર સેહેમ કર બહારકી સુરત દેખી ઓર હાથ બાંધ કર સલામ કીયા ઓર કહા મંય જાતા હું મુઝે માલુમ નથા કે યેહ જગેહ આપકી હય બહારને દેખા કે તુઝે દેખકર ઉસકા રંગે ઝર્દ હો ગયા હય ઓર બ સબબ બચપને કે ડર ગયા હય યેહ સમજ કર અપને તાઉસ પરસે કુદ પડી ઓર કરીબ આને લગી ઉમરૂ હાથ જોડતા હુવા રોતા હુવા પીછા હટને લગા ઓર કેહતા થા કે મુજસે કુસુર હુવા અબ કભી યહાં ન આઉંગા બહારને દીલસે કહાકે હય હય યેહ બીલકુલ ના સમજ હય નહીં માલુમ કયું કર યહાં આયા હય બસ ઉસને ચુમકાર કર કહા કે મીયાં ડરો નહીં હમ તુમહેં પ્યાર કરેગેં તુમ કીસ કે સાહબ ઝાદે હો ઉમરૂ ચુમકારનેસે બહાર કે ઠયરા ઓર ઇઠલાકર બોલા તુમ હમેં બાજી અમ્માને મારા હમ યહાં ભાગ આય હંય જબહી મંય હયરાનથી કે યેહ બચ્ચા જંગલ મંય કયું ખડા માલુમ દીયા કે યેહ મારે ડરકે ભાગા હય બસ ઉસને કહા નહીં નહીં તુમ ખોફ ન ખાવ હમ તુમકો ન મારેગેં ઉમરૂને કહા સામરીકી કસમ નહીં મારોગે બહારને કહા સામરી કસમ કુછ ન કહેગેં ઉમરૂ આગે ચંદ કદમ બડા ઓર ફીર સેહેમ કર પીછે હટા ઉસ વકત બહાર સોચી કબખ્ત ઉસકે

ઉસકે માં બાપને અયસા મારા હય કે લડકા સેહ મા જાતા હય યેહ તસવ્વર કર કે એક ગુલદસ્તા બોહત ખુશ રંગ ઓર પુર બહાર ઝોલીસે નીકાલા ઓર કહા યેહ લોગે ઉમરૂને કહા કે યેહ સાહેરા હય સેહેર કર દેગી તો કુછ ન બનેગા ગુલ દસ્તા દેખતેહી હંસ કર બોલા કે હાં લેંગે બહારને ગુલદસ્તા છુપા લીયા ઓર કહા આવ હમારે ગલે મીલ જાવ તો દેં ઉમરૂ દોડકર ગલેસે લેપટ ગયા ઓર કહા વોહી ફુલ દો બાજી લાવ વોહી દો બહારને દોનું ગાલું પર બોહત પ્યાર કીયા ઓર કહા ચલ મંય તુઝે અપના બેટા કરૂંગી ઉસને કહા બાજી અમ્મા કયા તુમહી હો બહાર બોલી કે હાં ઉમરૂ ગોયા હુવા કે ફીર હમેં ફુલ દો બહારને પુછા બતાવ તુમહારા ઘર કહાં હય ઉમરૂને કહા હમારા ઘર બોહત દુર હય દેખો વોહ સામને જો દરખ્ત હય બસ ઉધરહી મારા મકાન હય વોહ દીખાઇ દેતા હય બહારને કહા ચલ જુઠે લો ઇનકા ઘર ઇતના કરીબ હય કે સામને દીખાઈ દેતા હય યેહ બાતેં હો રહીથી કે ખુવાસે ઓર અનીસે બહારકી આકર પોંહચી ઉમરૂ ઉનહેં દેખકર બહારકી ગોદસે તડપકર નીકલા ઓર બોલા કે હમ જાતે હંય બહારને અપની ખવાસુંસે કહા તુમ જાવ બચ્ચા ડરતા હય મંય આતી હું ખવાસેં આગે બડ ગઇ ઓર બહારને કહા મીયાં બાજીકો અકેલે છોડ જાવગે ઉમરૂ બોલા ફીર કયા તુમહારે ઘર ચલેં બહારને કહા હાં ઉમરૂને કહા હમેં હરન પકડ દોગો બહારને પુછા કે હરન કયા કરોગે ઉમરૂને કહા અબ બાજી હમારી બાજી અમ્મા એક દીન કેહતીથી કે હમ જો અપને ભઇયા કીશાદી કરેગે તો હરનકા ગોશત પકાએંગે હમને ગુન રખ્ખાથા આજ જો જંગલમંય ભાગકે આએ હંય તો હરન લેતે જાએ અમ્મા ખુશ હોગી હમારા બીયાહ કર દેગી બહાર ખુબ હંસી ઓર કહા તુઝે જોરૂકે મીલનેકી બડી ખુશી હય અગર તું મેરા બેટા બનેગા તો શેઝાદી કોઇ બીયાહ લાઉગી તું અપને બાપકા નામ બતા મંય ઉસે બુલવાકર માંગલું ઉમરૂને કહા હમારે અબ્બાકા નામ અમીરજાદુ ઓર હમારા નામ ગુલરંગજાદુ બાજી હમારે ઘર ચલો બહારને કહા તુમહેં ઘર અચ્છી તરહ યાદ નહીં હય તુમ હમારે ઘર ચલો મંય ઘર તુમહારા લોગુંસે ઢુંઢવાકર તુમહારે બાપકો બુલવા ભેજુંગી ઉમરૂને કહા અચ્છા હમેં ગોદમંય લેલો ઓર ચલો બહારને ઉસે ગોદમંય લેકર તાઉસપર બેઠા લીયા ઓર લેકર રવાના હુઇ બહાર કે હુકમકે મુજીબ લશકર ઉસકા પાંચ કોસ કે ફાસલે પર આકર ઉતરા થા બહાર કઇ કોસતો આહી ચુકીથી થોડેહી અરસેમંય દાખીલે લશકર હુઇ સરદારાને ફોજકો બુલાકર હુકમ દીયા કે લશકરે મેહરૂખ મેરે સેહેરમંય ગીરફતાર હોકર આયા હય જબ તક ગજરે ઉનકે હાથુમંય બંધે રહેંગે હોશ ન આયગા લેકીન બર એહતીયાત તુમ લોક પેહરા કરલો કોઇ ઉફતાદ તાકે ન પડે ઓર કનીઝુંકો હુકમ દીયા કે અંદર બારગાહકે સબ સામાને અશરત મોહઇયા કરકે તુમ સબ બાહેર બારગાહકે આજકી રાત રહો ખબરદાર કોઇ અંદર બારકે ન આએ કે અઇયાર તુમ મંય મીલકર ચલે આઇએગે દીન થોડા રહા હય ઇસ વકત

લશકરે મેહરૂખકે સર ન કટેંગે કલ સુમેહ સબકો કત્લ કરૂંગી ઓર આજ થકી હુઇ ભી હું ગીર્દ મેરે બારગાહકે ભી કોઈ ન રહે મંય અપની હીફાઝત આપ કરલુંગી કનીઝે યેહ હુકમપાકર મસરૂફે કારોબાર હુઈ ઓર ફોજને જાકર લશકરે મેહરૂખકો ઘેર લીયા પેહરા મુકરરર હો ગયા ઉધર બવાસુંને મસનદપર ઝર બીછાઇ પલંગ ડી જવાહીરકી આરાસ્તાકી કુલુંકી ડાલીયાં ખુશરંગ નીરાલીયાં લગા દી કીશની શરાબે નાબકી કાબે ગઝક કબાબકા રખદી ખાસે કે ખ્વાન ચુનદીએ ઇતરદાન પાનદાન રખકે આપ સબ બાહેર બારગાહકે ચલી ગઇ ઓર મલકા બહાર ઓર ઉમરૂ દાખીલે બારગાહ હુએ પરદે બારગાહકે ફરરાશુંકે ઉઠવાં દીએ ઓર કહા શામ કરીબ હય તુમભી અબ રોશની કરકે બાહર ચલે જાવ ફરરાશુંને ચીનડીસે રોશની કરદી ઓર ચલે ગએ સીર્ફ બહાર ઓર ઉમરૂ તનહા રહે ઉસ અમનાએમંય વોહ દીન તમામ હુવા.

નઝમ.

દીખાથા માહ ને જબ રૂએ પુરનુર–ધુવેકી તરહ ઝુલ મત હોગઈ દુર
હુયા ગરદુંકા તખ્ત આબે નુની–ફરોગે મા સે નુરે તજલ્લી
વોહ સબ થી રોઝ રોશનસે ભી બેહતર–બસાને મેહર થા હરએક અખતર

ઉમરૂકો બહારને મેવા ઓર મીઠાઇ ખીલાઇ ખાનેકે લીએ ખાસા વ તઆમ લઝીઝ સામને રખ્ખા ઉમરૂને કહા મંય ખાના ન ખાઉંગા ગરઝકે મેવા ખાયા ઓર બહાર ખાના નોશ ફરમાકર મસનદપર બયઠી ઓર કહા મીયાં સાહબઝાદે કુછ ગાવ ઉમરૂને કમરસે ખંજરી નીકાલી ઓર બજાને લગા ઓર કભી અશઆર મઝાઝીન ઇશક અંગેઝ ઓર કભી મહાજરત આમેઝ ગાતાથા.

ગઝલ.

દેખો અચ્છા નહીં નઝરૂંસે ગીરા ના દીલકા-દેતુ આલમમંય રહેગાં ન ઠીકાના દીલકા
બોલે હંસકર જો કહા રોકે ફસાના દીલકા–દીલલગી સમઝેથે કયા આપ લગાના દીલકા
કભી તડપાકે કભી દેકે તસ્લ્લી ઉનકો–રોઝ આકર નએ પેહલુસે સતાના દીલકા
કુચએ ઇશકમંય જીસ દીનસે કદમ રખ્ખા હય–કહી ખોના હમેં દીલકા કહીં પાના દીલકા
એહલે દીલકે લીએ રાહત નહી ઇસ્સે બડકર–જીસકો સથઝા હય વોહ બેદરદ દુખાના દીલકા
ઉઠ ચલા જબ કોઇ પેહલુસે વહીં દેખલીયા–ચલને ફીરતે કીસી જાનીબ નઝર આના દીલકા
કામ કુછ ઓર નહીં ઉસકે શીવા આશીકકો–આપ છુટનાકે મોહબ્બતમંય મીલાના દીલકા
આપ ઓર આકે કરેં ગર્મ મેરે પેહલુંકો–અયસે પેહલુંસે હય મંઝુર જલાના દીલકા
ઇશકમંય હમ યેહ નસીહત કીએ રખ્તે હંય જલાલ–રાઝદાંકોહી ન તુમ ભેદ બતાના દીલકા

ઉસ વકત ગીર્દ બારગાહ બહારકે જાનવરાંને સેહરાઇ મેહવે હોકર ચલે આએ ઓર હવા ચલનેસે થમ ગઇ સમા બંધ ગયા બહાર ઝાર ઝાર અબ્ર નવ બહાર રોને લગી ઓર તાલ સુરપર બેકરાર હોકર હસરતસે મું તકતીથી આહ પેહેર ભરકે ઉમરૂ ખામોશ હો ગયા બહાર બેતાબ હો ગઇ ઓર કેહને લગી મીયાં શાહબઝાદે કહું

મુઝે ઘાયલ કરકે તડપતા છોડતે હો અજી કુછ ઓર શગલ કરો કે યેહ જાને હઝીં તસકીન પાએ ઉમરૂને કહા મેરે સર મંય દરદ હોતા હય બહારને .ખીયાલ કીયા કે અગર એક જામ મએ ગુલગું ઇસકો પીલાદું તો ઉસકે નીશે મંય .ખુબ કય ફીયત દીખાયગા બસ ઉસને સા.ગર શરાબ સે ભરકર કહા લો મીયાં શરબત પીલો ઉમરૂને કહા .ખુબ કીયા હમ નહીં જાનતે હંય યેહ શરાબ હય હમારે ઘરંમંય ભી સબ પીતે હંય લાવ હમ ભી પીએં બહારને કશતી હાઝીર કી ઉમરૂને અપને કાયદે કે મુજબ મય.ખાના આરાસ્તા કીયા ઓર ગુલાબ સુંકા ગુલદસ્તા બનાયા સુર્ખ શીશેકે બરાબર સબઝ કંટર લગાયા બહાર બોહત ખુશ હુઈ ઓર દીલસે કહા યેહ લડકા કીસી ઉલુલ અઝમ કા માલુમ હોતા હય લેકીન ઇસ ઉલટ ફેર કરને મંય દારૂએ બે હોશી ઝોંકદી ઓર કહા અય મલકા તુમ પેહલે પીયો મીરમજલીસ હો ફીર હમ પીએંગે બહાર ઉસકી શાયશ તગી પર આફ્રીન કરને લગી ઓર ઉમરૂને જામ સામને કીયા બહાર સા.ગર લેકર પી ગઈ ફીર દુસરા જામ ઉમરૂને પેશ કીયા કે તનહા જામ નહીં પીતે હંય ઓર ઇનકાર મયકશી સે ઝેબા નહીં બાદ દો ચાર સા.ગર પીલાનેકે ઉમરૂને દો જામ નીગાહ બચાકે અપને ગીરેબાન મંય ઉડેલ લીએ કે બહાર કો માલુમ હોકે ખુદ ભી પીતા હય ઓર ફીરબાંસરી લેકર બજાને લગા ઓર ઉસવકત બહાર અયસી મસ્તથી કે બારબાર ગુલાબીકા મુંહચુમ તીથી ઓર મસ્તી મંય આકર ખુદ ભી ગાતી થી દીનો દુન્યા ફરા મોશ થા. હરદમ નોશા નોશ થા ઓર ઉમરૂગા રહા થા.

ખમસા.

શરાબો મીના વ જામ સાકી—બહાર બા.ગઅબ્ર બર્ક બારાં
સબ એકહી હંય અબ આજ બાહમ—હુવા હય તકદીરસે યેહ સામાં
ફલક જુદાઇ કી ઘાત મંય હય —મેહલ દુઆ કર રહે હંય યારાં
હુઇ હય મુદત મંય વસ્લકી શબ—નહર્શ તક હો સેહેરૂ નુમાયાં
કરૂં મંય અપને ઝુકા કે સરકો ખુદાસે તુ અય સનમ દુઆકર

યેહી સોહબત નોશાનોશ કી શબ ભર રહી ઓર બહાર કો અપને તનો જાનકી .ખબર નથી યહાં તક કે માશુકએ સીપેહને મશરીક મેહરાએ પુરનુરસે ખીલવ તે શબકા દીવાંથા ઓર મેહફીલે અંજુમને કોકબ કો બરખાસ્ત ફરમાયા.

નઝમ.

શબહુઇ આખીર નુમાયાં હોચલે આસારે સુબ્હ—આતીશે .ખુરસીદ નેકી ગરમીએ બાઝારે સુબ્હ
રૂએ રોશન સે ઉઠાયા મેહર ગરદુંને ન.કાબ—મરદમાહેં દેહરમંય મસરૂફે કારો બારે સુબ્હ

ઉમરૂને દેખાકે બહારજાદું મસનંદપર બેહોશ પડી હય પાય જામા રાનું તક ચડા હય દોપટટા કહીં પડા હય સીના ખુલા હય ઉમરૂને ઝબાન નીકાલ કર સોઝનસે છેદી ઓર ઉઠાકર સુતુનકે ખયમેં સે બાંધા ઓર ફલીતા દારૂએ બેહે.શી દફે કરને કા

સુલગા કર સુંગાયા બહાર કો છીંક આઈ ઓર હોશીયાર હુઈ ઉમરૂને સલામ કીયા ઓર કહા બાજી તુમને હમેં હરન નમંગા દીયા. બહાર કો અબ તક વોહી ખયાલ વ શુબા થા ચાહા કે જવાબ દે લેકીન ઝબાન મુંહસે નીકલી હુઇ ઓર છીદીથી બોલા ન ગયા ઓર સારા નીશા હરન હુવા ગભરાકર ઇશારે સે પુછા કે યેહ કયા માજરા હય ઉમરૂને કોડા ઝંબીલ સે નીકાલા ઓર મારના શુરૂ કીયા ઓર કહા મનમ શા-હાન અઇયારાને આલમ તરાશંદએ મુનકરાં વ સર પરીંદએ સાહેરાં

કહા ઉસ્તાદે અઇયારાને આલમ—સારાપા દાનીશ અકલો ફેહેમ.
બેહરે કીશવર બલાએ જાંકુફ્ફાર—ઉમરૂ આશાહ અઇયારાને અઇયાર

અય બહાર દેખા તુને કુદરતે પરવરદીગર કીસ તરહ મંયને તુઝે અસીર કીયા ઓર સુરતે ઈતાઅત જાન બચેગી વરના કોઈ દમ મંય રવાના મુલકે અદમ હોગી બહાર અઝ બસકે હયરત સે રંજીદા હોકર આઈ થી ઓર તીલસ્સમ સે બાહર જાનેકી આઝમથી ઇસ સબબ ઇશારે સે કેહને લગી મુઝે રેહા કરદો મંય ફરમાં બરદાર હુઈ હું ઉમરૂને ફોરન સુઇ ઝબાનસે નીકાલ કર ખોલ દીયા બહાર છુટી ઓર સોચને લગી કે ઇસ અઇયારને મેરે સાથ ઇસ તરહ ફરેબકી યા ઉસી તરહ મંય ભી દગા કરૂં ઓર દુસરે ઇસે લીયાકત કયા હય જો તુઝ અયસી સાહેરા ઇસકી એ તાઅત કરે ફીર હય તો મલકા હયરત અપની બેહન હય ઇસ્સે ઇનહેરાફ અચ્છા નહીં યેહ સોચકર ઉસને ઉમરૂ કી જાનીબ નીગાહે .કેહેર સે દેખા ઉમરૂને કહા મંયને તેરે ઇશારા કરનેસે એતેબાર પર રેહા કીયા લેકીન યેહ ખીયાલ ન કરના કે અબ મંય રેહા હો ચુકી હું મેરા ઉમરૂ કુછ નહીં કર સકતા ઇમાનસે ઇસ તરહ માર ડાલુંગા જયસે કોઇ મછ્છર યા ચીંવટી કો માર ડાલતા હય જો કુછ તુજસે ઇસ વકત હો સકે કુસુર નકર બલકે અપને સાહેરૂં ઓર મદદગારૂં કો બુલાલે ઉમરૂ યેહ કેહકે બાહર બારગાહ કે નીકલ આયા ઓર ઉસને નારા કીયા કે લેના લેના ઇસ ચોર કો સાહેર દોડે ઉમરૂને મંઢી હઝરત દાનીયાલ કી જીસકા ઝીક્ર પેશ્તર લીખ ચુકા હું નીકાલી ઓર છતરી કી તરહ ઓડકર બયઠ રહા બહાર ઓર સબ સાહેરૂંને આકર ઘેરા ઓર કહા અય મકકાર અબતું કહાં જાયગા યેહ કેહકર બહારને એક ગુલદસ્તા ઉમરૂ પર મારા ચાર તરફ તખ્તે લાલા વ નાફરમાન કે લગગએ ઓર આલમે બહાર પયદા હુવા મગર ઉમરૂ મંઢી મંય બયઠા રહા કુછ સેહેરને તાસીર નકી કયું કે મંઢી કી યેહી .ખાસયત હય ઓર ઉમરૂ જહાં ઇસ તરહ મજબુર હો જાતા હય વહાં તબર રૂકાત સે કામ લેતા હય સાહબ.કરાંને કસમ લેલી હય કે કીસી કો ગલીમ ઓડકર યા મંઢી ખડી કરકે કત્લ ન કરના કીસ લીએ કે બશર હીસે બશરકા કામ લીયા ચાહીએ મરદાને હાકીમ કો ઝેબા નહીં કે કીસીકો મજબુર કરકે કત્લ કરે .ખુલાસા કલામ જબ ઉમરૂ પર સેહેરને તાસીર નકી ઉસવકત બહારને કહા તુમ ઇસે ઘેરે રહો મંય જાકે પકડે લાતી હું યેહ કેહકર અંદર મંઢી કે કદમ રખ્ખા ઉસવકત સર નીચે ઓર પાઉં ઉપર

મંઢી કે દરવાજે પર લટક ગઇ ઉમરૂને છ કોડે મારે કે યેહ નાજુક અંદામ તડપ ગઇ ઉમરૂને ઝંબીલ સે ચાર પરીયાં નીકાલીં ઓર એક પલંગડી જવાહીર કે પાયુંકી નીકાલ મંઢીસે બરાએ મોજઝા કહા કે મીસ્લ .ખયમેંકે બડજા બ હુકમે ઈરશાદ મંઢીને હયબત ખયમેં કી પયદા કી કે કલસ ઉસપર યાકુત કે જડે થે ઓર પરદે જવાહીર કે થે ઓર ઉમરૂને પલંગડી બીછાઇ પરયુંને ફર્શ. આરાસ્તા કીયા ઉમરૂ પલંગડી પર લેટા પરયાં હાથ પાઉં દબાને લગીં ઉમરૂને હુકમ કરદીયા કે માં બ દવલતને રાત ભર આરામ નહીં લીયા ખબરદાર બેદાર નકરના યેહ કેહકર આંખે બંદ કરલીં ઉધર સાહેરૂને જો બહાર કો લટકતે દેખા સેહેર કરકે છુડાને આએ જો આયા ઉલટા લટક ગયા ઓર સેહેર ભુલ ગયા પરીને ઉમરૂ કો બેદાર કરકે અરઝ કીયા કે કોઈ આયા હય ઉમરૂ પરીપર .ખફા હુવા કે કેહદીયા થા મુઝે ન જગાના ઓર મુઝે જગાદીયા ઓર ઉઠકર કોડા સાહેરૂ પર મારના શુરૂ કીયા ઉનહુંને ફરયાદ કરના દુહાઇ દેના શુરૂ કીયા ઓર સાહેર જો બાહર ખડેથે વોહ સેહેર કરને લગે કીસીને સેહેર કીયા કે દરયાએ આતીશ પયદા હુવા ઓર મંઢી ઉસ મંય ગરક હો ગઈ ઇસ કદર આતીશને મીસલે આગકે તુ ગયાની કી લેકીન મંઢી કો કુછ નુકસાન ન હુવા જબ આગ કો સાહેરૂને ઇસ ઇરાદે સે કે ઉમરૂ જલ ગયા કે નહીં બુઝાયા દેખા કે ઉમરૂ ઇસી તરહ સાહેરૂં કો મારપીટકર રહાહય યેહ દેખકર સેહેર કરને લગે કભી પથ્થર બરસા કર મંઢી કો છુપા દીયા કભી પાની મય સેહેર કરકે ગરક કર દીયા ઓર તલવારૂં સે મંઢી કો કાટને કા કસ્દ કીયા લેકીન કુછ ન હુવા ઓર જો અંદર ગયા ઉલટા હોકર લટક ગયા ઉસ વકત ઉમરૂને બહારસે કહા કે અય મલકા અગર મંય ચાહતા તો તુમહેં પેહલેહીં અઇયારી કરકે ગીરફતાર કર લેતા લેકીન મેરે આક.ાકા હુકમ નહીં હય કે ઇસ તરહ કીસીકો હિલાક કરૂં હાં તુમ લોગ સાહેરી કરતેહો ઇસવાસ્તે હમલોગ અયારી વ મક્કારી કરતે હંય અગર તુમ લોગ મરદાનગી મીસ્લે પેહેલવાનુંકે મુકાબલા કરો તો શાહઝાદા અસદ તુમસે લડે ઓર ફીર હમ અઇયારી ન કરેં અબભી લાઝીમ હય કે ઇતાઅત કરો વરના અય બહાર કસમ હય પરવર દીગારકી કત્લ કરકે સાફ મંય ચલા જાઉંગા કોઇ મેરા કુછ ન કરસકેગા બહારને કહા ખુવાજા મુઝે છોડ દીજીએ મંય તાબેદાર હું ઉમરૂને મંઢીસે હુકમ દીયા કે બહારકો છોડ દે હસ્બે ઇરશાદ બહાર રેહા હોગઇ ઓર મંઢીમંય ઠેહેર સોચને લગી કે જાનદેના અપની ગવારા કરૂં યા ઉમરૂકી ઇતાઅત કરૂં ઉમરૂને કીયાફેસે પેહછાના કે બહારકો અભી તાબેદાર હોનેમંય દેર હય ઉસ વકત કહા અય બહાર તુઝ જયસી મેહબુબા હસીના દાનીસમંદ હોકર ઝમરરૂદશાહકો સીઝદા કરે ઓર કુછ અપને અંજામકારપર ગોર ન કરે યેહ બાત બોહત દુર હય ઝમરરૂદશાહ અગર કીસી તરહકી લીયાક.ત રખ્તા હોતા તો યું દરબદર હાથસે હમઝા સાહબકરાંકે ભાગતા ન ફીરતા બસ આગાહ હોકે ખુદાવંદ ખાલીકે દો જહાં હય.

અબયાત

શાકેલા શબીહે શરીકે લહુ—અલા અલ સમદ વહદહુ વહ દહુ
સમીઉન બસીરૂન અલીમુન ખબીર—મુહીતુન અલા કુલ્લે શયઈનક.દીર
કરીમો વહીદો ગફુરૂર રહીમ—હમીદો મજીદો અઝીઝુલ હકીમ
સફા બખ્શ અફ્લાક શમશો ક.મર—મીયા બખ્શતુરે ઝબીને સેહેર
.ખુદાવંદ ઉલ્લામાહાનાએ અયબ—બસર અઝ નુક.સ મઈસરારે ગ.યબ.

ફીર અયસે ખુદાવંદ આલીકે હકીકીકી બંદગી છોડકર ઉશકે બંદે યા ને લ.કા કી પુરશીશ કરના ઝેબા નહી ઇસ ખારસ્તાન ફનકો કુઝુરસે નીકલકર ગુલશને હીદાયતકી શયર કરો લક.ા ઓર અફ્રાસીયાબ ચંદરોઝમંય જહન્નમમંય ડાલે જાયગેં યેહ ખ.યાલ બેજા હય કે લક.ા બગા લેગા અલગરઝ ઉમરૂને અયસા કુછ વેહદાની યતે પરવરદીગાર બયાન કીયા ઓર અપની શોકતે અઇયારી દીખાઇ ઓર અઝમત અપની મંઢી આસ્તાહા કરનેકી બતાઇ કે બહારકે આઇ નએ દીલસે ઝંગો કુર્ફ દુર હુવા કલબકો સુરૂર હુવા ઓર ગાનેપર ભી ઉમરૂકે કરેફ્તા થી દોડકર કદમપર ઉમરૂકે સર રખદીયા ઓર અરઝ કીયા કે મંય એક કનીઝ નાચીઝ આપકી હું ઉમરૂને સર ઉસકા સીનેસે લગાયા ઓર કહા અય મલકા મંય અઝરહે અઇયારી તુમકો બાજી કેહતાથા અબ ભી તુમ મેરી બેહેન હો ઇનશા અલ્લાહ દેખના ઇસ તીલસ્મમમંય કયા તુમહારા રૂતબા હોતા હય બહારને અરઝ કીયા મંય ભી કોઇ કુસુર જાંબાઝી ઓર સરફરોશી મંય ન કરૂંગી અલઝરઝ યેહ અહદ બાહમ કરકે મલકા બહાર મંઢી કે બાહર નીકલી ઓર અફસરાને ફોજસે કહા મયને ઈતાઅત ઉમરૂકીકી તુમ લોગ અગર યેહી નોકરી કરો બેહતર ઓર અગર તુમહે ઇતાઅત ઉમરૂકી મંઝુર નહો તો જીધર જી ચાહે ચલે જાવ ગરઝકે કુછ ફોજ ને ઇકરારે ઇતાઅત કીયા ઓર બહારને કુછ સેહેર પડકર દસ્તક દી કે લશકરે મેહરૂ.ખ જો દીવાના હો રહાથા ઓર શેઅેર આશકાના હર શખ્સ પડતાથા વો મોકુફ હુવા ઓર સબ હોશમંય આએ ઓર ગજરે પુલુંકે બંધેથે વોહ હાથુંસે ખુલગએ અબ સાઠ હઝારકા લશકરબહારકા થા ઉનમંયસે જો પેહલે કત્લ હુવા ઓર મારા ગયા બાકી પંચાસ હઝાર સાહેરકે મુતીએ ઇસલામ હુવા બહારજાદુ નઝર લેકર ચલી ઉમરૂને મંઢા ઉખાડી ઓર રવાના હુવા બહાર પાસ મેહરૂ.ખકે આઇ ઓર મેહજબીનકો નઝર દી શાહઝાદાએ અસદને ઓર મેહરૂ.ખને બહારકો ગલેસે લગાયા ઓર કહા તુમહારે આનેસે હમારે લશકરકો તકવીયત હુઇ મેહજબીન સબકો લેકર બારગાહે ખેયમા શાહીજહાં નસબ થે વહાં આઇ કયું કે વોહ પાંચ કોસ લશકરે બેહારસે દુર થા અબ બહારકે શરીક હોનેસે લશકરે નાફરમાન ઓર લશકરે મેહરૂ.ખ એક હો ગયા વોહ ફાસલા બતાતા રહા કે લાખ ડેડલાખ ફોજ સાહેરાને મુલાઝીમ મેહજબીન હુઇ ગરઝકે જબ સબ અફસર વગયરા અપને અપને મુકામ પર આએ અયશો અશરતમંય મસરૂફ હુવે બહાર કુર-

સીએ જવાહીરપર દરબારમંય **મેહજબીન**કે બરાબર બયઠી અરબાબે નીશાત હાઝીર હોને લગે જામ મએ અરગવાનીકા ચલને લગા અઇયાર ભી લશકરમંય આએ ઓર શરીકે બઝમ હુવે ઉસ વકત ખબર તાએરાને સેહેરને આકર દી કે સીપે સાલાર મલકા **સુર્ખમુ** મએ લશકર દાખલ હુવા મેહરૂખને લોગ બેહરે ઇસતક બાલ ભેજે લશકરકો ઉતરનેકા હુકમ દીયા ઓર **શમશાદ ફીલ પયકર** પાસ મલકા **સુર્ખમુ**કે હાઝીર હુવા કુલ અસબાબ માલો ખઝાના પેશકીયા અલગરઝ યેહ સબ બદીલ જમઇ અયશો આરામમંય મશગુલ હુવે લેકીન **અફ્રાસીયાબ**કો મલકા બહારકા ચલે જાના બોહત શાક ગુઝરાથા જબ મલકા ઇજાઝતે જંગ લેકર **હયરત**સે લડકર રવાના હુઇ ઓર એક દીનકા અરસા હુવા **અફ્રાસીયાબ** ઉસપર આશીક હય યેહ ભી ગુસ્સે હોકર તરફ **કોહચીની**કે ચલા ગયા જીસદમ **કોહચીની**પર પોહચા યેહ પહાડ મીસ્લે ગુંચુંકે રંગારંગ હય ઓર હઝાર દો હઝાર રંગકે દરખ્ત ગુલદાર લગે હંય જાનવર સદાએ દીલકશ સુનતે હંય **અફ્રાસીયાબ** દીલ બેહલાને લગા દીલ ગુંચે દેખકર ઓર ઉદાસ હોગયા યાદ મલકા **બહાર**જાદુકી આંઇ ચંદ શેઅર પડે ઓર ગમે દીલકો દુર કીયા મગર દીલકો તસલ્લી ન હુઇ એક નામા ગુર ઇશતે યાક આજઝીકે સાથ હાલ નારાઝગી **હયરત** સું તેહરીર કીયા જહાંદાર કીશવરે ખુબરૂઇ અકલીમે સુલતાનીયા મુલકો હુસ્નો જમાલ વ ખુસરૂએ માહ તીલઅતે શીરીંમકાલ ઝીયા અફરોઝ ચેહરાએ હુરોપરી નુર અફઝાએ રૂખસાર દીલપરી ગુલઉઝાર મલકા બહાર સલામ ગુલે મુરાદસે દીનરાત રગીન રહો ગુંચએ રાહતો આરામ ઇસ બાગે હસ્તીમંય ખંદાં રહો ઓર શામે કુલફ્ત સરવરે ગરેબાં અય જાને જાં તુમહારે નારાઝ હોકર રવાના હોનેસે અપના દરદે જુદાઇસે હાલ બોહત અબતર હય **હયરત**કે કેહનેકા બુરા ન માન્ના મુઝે અપના આશીક સાદીક જાનના ઇસ મેહેમ અઝીમસે વાપીસ આવ આશીકકો શરબતે દીદાર પીલાવ કીસી ઓર મુલાઝીમકો ભેજા જાયગા કામ દુશમનુંકા વોહ તમામ કરેગા તુમહેં મશનદે નાઝ ઝેબા હય સીનએ આશીક પર સોના અછછા હય બસ દીલ સાફ હો ઇતના કલમ બંદ કરકે કુછ સેહેર પડા ઝમીન શક હુઇ પુત્લા પયદા હુવા ઇસે હુકમ દીયા જહાં બહાર બયઠી હો વહીં યેહ નામાં પોંહચાંના પુત્લા નામા લેકર ચલા બહાર ફરમાં બરદાર હોકર બારગાહમંય જલ્વા ફરમાં હય કે પુત્લા આકર પોંહચા ઓર નામા દીયા બહારને પડકર દીયા લીખ્ખા કે ફલકે બારગાહ અંજુમ સીપાહે મુશતરી ખસાઈલે ઝોહરા શમાઇલ બેહતરસે બેહતર સાહેરાન જહાંકે અફસર આલી જનાબે શેહેનશાહે **અફરાસીયાબ** સલામત અરઝે ઇશિકસે ફારીગુલ બાલી નસીબ રહે ઓર સુરતે ઝેબામંય એશ રહે નામા મોહબ્બત શેમામા સરાસર ગુલદસ્તએ ગુલીસ્તાંને મોહબ્બત ઓર નવ બાદાએ બોસ્તાં મોહલથા પોંહચા—અયશ કહાં આશકીકા નામ જહાંસે ઉઠ ગયા કીસ લીએ કે બયત—ચાહતકો મેરી આપકી દમ દેકે પુછીએ—અપનેહી દીલસે આપ કસમ દેકે પુછીએ—ફીલહાલ અપને માફીઉ ઝમીરસે આગાહ કરતે હંય.

કીતઅ

બદનામી હમ સહેગેં તુમહારી ખાતીર—રૂસવાઈ સહેથેં હમ તુમહારી ખાતીર
તુમ ભી જો કરો બાત હમારી મંઝુર—તો કયું ન કરેગે હમ તુમહારી ખાતીર

આઇ નએ રૂખસાર હયરતકે હયરાન રહો હમસે હાથ ઉઠાવ અગર દાવાએ ઇશક હમારા હય તો તોહફએ તીલસ્સમ લેકર મએ કયદ શાંહઝાદાએ બદીઉઝમાં ઓર મલકા તસવીરજાદુકે યહાં આવ ઓર ઇતાઅત ઉમરૂકી અખતીયાર કરો કે હમને અબ બદીલ તાબેદારી ઉમરૂકી કી હય ઓર અપની જાન ઉનકે કદમુંપર નીસાર કી હય નામા તમામ વસ્લામ જવાબ પુત્લેકો હવાલે કીયા વોહ લેકર કોહચીનીપર આયા અફ્રાસીયાબને નામા પડા ઓર એક શોઅલા આહકા સીનેસે નીકાલા કે જીસને અકલો હોશકો જલા દીયા બેકરાર વ બેતાબ હોકર ઉસી વક્ત દસ્તક દી કે ઘટા બરૂએ હવા આઇ ઓર અબ્ર આકર પહાડપર ઉતરા ઉસપર તીન સાહેર સવાર થે ઉનહુંને અફ્રાસીયાબકો મુજરા કીયા દેખા કે અફ્રાસીયાબ મલાલ વ ગ.મગીન ઓર આઝુરદહ હય વોહ સાહેર દસ્તા બસ્તા સામને ખડે રહે અફ્રાસીયાબને હુકમ દીયા કે અય શદીદજાદુ અય કેહેરજાદુ અય અઝાબજાદુ તુમહેં ચાહીએ કે બાફોજ યહાંસે રવાના હોવ ઓર મલકા બહાર મુજસે ખફા હોકર લશકરે મેહરૂ.ખસે મીલ ગઇ હય ઉસે જીસ તરહ હોસકે સમજાકર મેરે પાસ લાવ ઓર સમઝાનેસે ન આએ તો ઝબરદસ્તી મુકાબલા કરકે ગીરફતાર કરના ઓર મંય તુમહારે લીએ કબ્ર જમશેદપર જાકર તોહફએ તીલસ્સમ લાતા હું બહાર ઝબરદસ્ત બોહત હય યું ગીરફતાર નંહોગી મંય ચાદરે જમશેદી ભેજુંગા ઓર ઇસી લીએ કબ્ર જમશેદપર જાતા હું લેહાઝા તુમ રવાના હોજાવ ચાદર પોંહચનેકા ઇનતેઝાર કરના વોહ તીનું સાહેર જો કોહચીનીકે કરીબ જો મુલ્ક હંય વહીંકે હાકીમ હંય બ મુજબ હુકમ અફ્રાસીયાબ અપની જાએ હુકુમતપર આએ ઓર સીત્તેર સીત્તેર હઝારકા લશકર તઇયાર કરકે રવાના હુવે અલ કીસ્સા બાદ કુચો મુકામ શામો પગાહ કરીબ લશકરે મેહરૂ.ખ પોંહચે ખયમે લશકર નસબ હુવે ઉરદુએ મોઅલ્લાકા નકશા દુરસ્ત હુવા શદીદ દાખીલે ખેમા હુવા આમદે ફોજકી ખબર તાએર સેહેરને જાકર મેહરૂ.ખકો ઓર મેહજબીનસે અરઝ કી મેહરૂ.ખને અફસરાને ફોજકો બુલાકર હીફાઝતકી તાકીદ કી લશકરી હોશીયાર હુવે સરદારાને લશકર સેહેર જગાને લગે કે શદીદ એકદમ પોંહચા કે ઓર ફોજપર ચડ આએ બાજે ફલટનું ઓર રીસાલુંમંય બજને લગે હથીયાર સયકલ હોતેથે મગર અફ્રાસીયાબ કોહચીનીસે બાગે સયબમંય આયા સબને તાઅઝીમ કી લેકીન અફ્રાસીયાબકે તીવરપર બલ પડા હુવા કમાલ આઝુરદા ચાકર તખ્તપર બયઠા હયરતને કહા અય શેહેનશાહ મીજાઝે હુમાયુ કયસા હય અફ્રાસીયાબને બગુસ્સેકે જવાબ દીયા કે અય હયરત તુમહારી બદ કીસમતીને યેહ નોબત પોંહચાઇકે મલકા બહાર જાકર શરીક ઉમરૂકે હુઇ હયરતને અરઝ

કીયા અય શેહેનશાહ ઉસ છોકરીકો બડા ગુરૂર હોગયાથા અપના સાની દુસરેકો ન જાન્તીથી તીવર ઉસકે પેહલેહી સે બદલેથે મેરે સામને મેહરૂ.ખકી તારીફ કરતીથી શેહેનશાહકો ઇસકા મલાલ ન ચાહીએ બોહત જાંનીસાર અયસે હંય આન વાહીદમંય ઉસે ગીરફતાર કરકે હાઝીરે હુઝુર કરેંગે અફરાસીયાબને કહા યેહ ફક્ત કેહનેકી બાતેં હંય લાખું રૂપય સીર્ફ કરકે મેહરૂ.ખ ઓર નાફરમાન ઓર બહાર વગયરાકો પરવરીશ કીયા સેહેર સીખલાયા અબ યકાકર કયુંકર ઇન સબકો કત્લ કરડાલું ઓર મંય અબતક યેહી ચાહતા હું કે ઇન સબકો રાહે રાસ્તપર લાઉં લેહાઝા મંય જાતા હું કબ્ર જમશેદપર વહાંસે ચાદર લાઉંગા અબ તુમ ગુંબદેનુર પર જાવ મુઝે તુમહારા રેહના યહાં મંઝુર નહીં ઓર ઇનસાન તાલીફ કુબુલ કરકે અપની ફોજકો દીલ બડાતા હય યા બુરા ભલા કેહકેર દુશમન બનાતા હય યેહ કેહકર તરફ કબ્ર જમશેદકે રવાના હુવા હયરત રંજીદા હોકર તરફ ગુંબદેનુરકે આઇ મગર યહાં શદીદ ઓર કેહેર વગયરાને પય દરપય નામે બહારજાદુકો ભેજે ઇસમંય મઝમુન પંદો નસીહત ઓર ફયમાયશકે થે કે અય મલકા અબ ભી કુછ નહીં ગયા હય માલીકસે સરકશી કરના અચ્છા નહીં યલી આવ નમકહરામુંકા સાથ ન દો દીન જમશેદ વ સામરી ન બરબાદ કરો બહારને હરબાર જવાબ સખ્ત દીયા દીનભર સવાલો જવાબ તકરીર બેજારહી યહાં તકકે વોહ દીન ગુઝરા ઓર સાહેરે શબને હોમ કરકે અંજુમકે બદલે રાઇ સરસુંકે ઝુલમતકી ઝોલીસે નીકાલા ઓર હીંદી ઝોહલ ફલકપર આસન મારકર બયઠા ઓર સેહેર અપના જગાને લગા સુલનાને ફલક યહારમસે મુકાબલા ઠેહેર ગયા શદીદ ઓર કેહેર વગયરાને મશવરા કીયા કે શેહેનશાહકે અગર યાદરે જમશેદ લાનેકા રાસ્તા દેખેંગે તો સારે તીલસ્સમમંય નામરદ કેહલાંએંગે ઉસ બહારકી હકીકત કયા હય તબલજંગ બજવાકર ઉસે ગીરફતાર કરલો જબ તક યાદર આએ અપના કામ કર રખ્ખો કે બાઇસે નામવરી હય યેહ સલાહ ઠયરાકર હુકમ તબલજંગકે બજનેકા દીયા સાહેરૂંને નક્કારા જંગકા બજાયા મેહરૂ.ખકો તાએરૂંને ખબર સુનાઇ ઉધર ભી દહલઝની હુઇ ઓર નફીરે સેહેર બજી ફોજકે અફસર સામાને હરબ કરને લગે યાર પેહેર રાત તઇયારી રહી. બંગાલી બાજે બજાદીએ ઓર બીરૂંકો ભેટ દેકર કાબુમંય કીયા ચોંકીયા બલાએ મોહન ભોગ હરએકકો લગાયા ભોગ દેકે વાઅદા લીઆ એક દુસરેને હરીકુંકે નામપર મનતરકી જાબકી જોતકા પટીયાં ઉડાયા માલકી મીલી મીટ્ટીધર નાયયલ નારીકે સાગમંય લપેટકર દીયા જલાયા કાલ ભુજંગ ગઓર કીલ ચુક ઓર નીલકંઠકે ખુનસે જોત ઉડાયા ગયા મસાનકી મીટટી તેલીકે મુરદેકી શાખ મરઘટકે ઠીકરે મુરદુંકી હડડીયા જમે કરકે હસ્તક કી પડ પડહન્તકી બના રખ્ખી ઓર તરંજ ઓર નારંજકી લાચ મુકરરરકી જય સામરી વ જમશેદ કી અગીયા બહાઇ સાત ભરકી ધુની રમાકર સોરહે ઇધર બહાદરૂને ખંજર આબદાર કો તેઝ કીયા સાન દેકર પથ્થર યટાએ તલવારૂં કી ધાર કો તેઝકર કીસીને ઝેહરદાર

બનાઈ કીસીને અચસેહી અપના કામ નીકાલા રાત ભર જવાં મરદી કી બાતેં રહીં યહાં તક કે શોઅબદે ફલક મશરીકસે નીકલ કર તમાશાગાહે ચર્ખ મંય ગરદીશ કરને લગા શાહ ઝાદાએ **અસદને** સુબેહ કી નમાઝ અદાકી હર એક સાહર કે મુતીએ ઇસલામ હય દીલસે યાદે ખુદા કરને લગા બઝાહીર ઉસી તરહ અપની હાલત સાહેરી પર રહી યકાયક વરદી પલટન કી ભી બજી લશકર મંય કમર બંદી હુઇ અફસર સવાર હુવે સવાર ઓર પયદલ મરને પર તઈયાર હુવે એક તરફ તખ્ત **મેહજબીન** કા **દીલારામ** ઉડાતી હુઇ ઓર સેહેર કરતી હુઇ ઝાહીર હુઈ **મેહરૂખ** ઓર **નાફરમાન** ઓર **સુર્ખમુ** ઓર **શકીલ** ઓર **બહાર** તખ્ત તાઉસ પર બડે કર રોફરસે હાઝીરે ખીદમત **મેહજબીન** હુએ ઓર સબને મુજરા કીયા કલબમંય તખ્તે શાહીકો રખ દીયા જો કે જો કે સાહેરાને નામી અઝધર પર સવાર મયદાને જંગ મંય આએ એક તરફસે શાહઝાદાએ **અસદ** ફોજ ગેર સાહેરાં કી લીએ મરકબ કો તીફલે પર સવાર ઘોડા તરરારે ભરતા ઝાહીર હુવા ઓર લશ્કરે **મેહરૂખ** કે આગે સીપે સાલારી આકર **અસદ** ઠયરા થાકે સામને સે બીજલીયાં ચમકને લગીં તરહ તરહ કી આવાઝ પયદા હુઇ કાલે કાલે બાદલ જંલએ ઉઠે ફોજ **શદીદ** ઓર **અઝાબ** ઓર કેહેર લીએ હુવે મીસલ દરયાએ મોજકે બડે જોશો ખરોશ સે આકર પોંહુચે સાહેરૂંને બીજલીયા ગીરાઈ દરખ્ત ઓર ઝાડીયાં જલગઈં સામને મીટ ટીકા ફરેશ એ સેહેર ઉડાયા ગીરદો ગુબાર બીઠાયા સફઆરાઉને સફઆરાઇ કી જોદા સીફેં મીસ્લે સીંકરકે આરાસ્તા હુઇ નકીબશાહાને માઝીકા હાલ પડકર તરગીબે જંગ બહાદરૂં કો દીલાને લગે નકીં બુંકી સદાને બહાદરૂંકો મરને કી આરઝુ જતાઇ લડને કી હવસ બડાઇ કેહેરને અઝધર બડાયા ઓર મયદાન મંય આયા પથ્થર બરસા કર અપની ઉલુલ અઝમી દીખાને લગા ઓર કહા અય ફીરકએ નમકહરામ મેરે મુકાબલે કો આવ કે ગોશ માલી તુમહેં વાજબી દીજાય **નાફરમાનને** અપના તાઉસ ઉઠાયા ઓર તખ્ત **મેહજબીન** કે સામને આઇ ઇજાઝતે હરબ ચાહી **મેહજબીનને** ખીલઅત દીયા સીપુર દદે ખુદા કીયા **નાફ-રમાન** સામને ઉસના ફરમાન કે આઇ સેહેર ચલને લગા કેહેરને એક નારયલ મારા કે ગોલે કી તરહ આકર રાન પર **નાફરમાન** કે પડા તોડકર પાર નીકલ ગયા યેહ ઝખમી હુઇ ઉસ વકત **સુર્ખમુને** તખ્ત બડાયા ઇજાઝત લેકર સામના ઉસકા કીયા તો ઉસને ઉસે ભી નારયલ મારા ઉસે **સુર્ખમુને** ખાલી દીયા ઓર અપની કાકુલ કો પરેશાન કીયા ઓર એક ડબ્યા યાકુત એહ મરકી નીકાલી ઓર ફલક કી જાનીબ જાકર મોતી હો ગએ ઓર વહાં જાકર વોહ તીરેજાંકી તરહગીરે **કેહેર** કો તોડકર ઝમીન મંય ચલે ગએ શોરે કીયામતકી તરહ આવાઝેં આને લગીં **મેહરૂખ** કે સાહેરૂને સેહેર કર કે બીર કેહેરકે અપને કાબું મંય કીએ રાન ચાક કરકે ખુન કે છીંટે અપને ભેંટ મંય દીએ વોહ આફત મોટી **અઝાબ** જાદુને ફીર મુકાબલા કીયા ઇસ તરફસે **શકીલને** અપના અઝધર નીકાલા **અઝાબ** જાદુને કઇ તરસુલ કે હમલે કીએ **શકીલને**

સબ ચોટેં ખાલી દીં ઓર સેહેર પકડકર તલવાર કા વાર કીયા કે વોહ તેગા સેહેર બર્ક બનકર જો ગીરા ઉસે એકદમ મેંય જલાદીયા ઉસ વકત શદીદ જાદુ એકદમ ગુસ્સેસે આયા ઓર એક સાંપ ઝોલીસે નીકાલકર મંયદાન મંય ફેંકા કે ઉસ સાંપને શકીલ કો કાટા હરચંદ ઉસે રદે સેહેર કીયા કુછ ન હુવા બેહોશ હોકર ગીરા મેહરૂખને ઉઠવા મંગાયા ઓર સાહેર ઝાડને મુકરરર હુવે કે મર ન જાએ સુર્ખમુ પીર મુકાબલે કો નીકલી સાંપને ઉસે ભી ઘેરા ઉસને એક તાઉસ કાગઝ કા કતર કર આસમાન પર ઉડાયા કે વોહ તાઉસ ઉડતા હુવા આયા ઓર સાંપ કો ચોંચમંય દાબ કર લેં ગયા દોનું લશકરૂં સે વાહ વાહ હુઇ કે શદીદ કો ગુસ્સા આયા કે કમાન મંય તીર રખકર સેહેર પકડ કર મારા સુર્ખમુને દસ્તક દી કે ચાલીસ સીપરેં આપસે આપ આડ હો ગઈ મગર તીર શદીદકા પેહલુ કો તોડકે સુર્ખમુ કે શાને પર લગા કે યે ભી ઝખમી હોગઇ ઓર મયદાનસેહી ગઇ ઉસવકત શદીદને લલકારા કે અય બહાર મંય તેરે ગીરફતાર કરનેકો આયા હું તું આકર મુકાબીલ હો કહાં તક છુપેગી બહાર તખ્તપર બાઝેબો ઝીનત જલવગર થી ઓર કઇસો ખ્વાસ દુર દુર ગોશ સામને કુલુંકી ડાલીયાં લીએ ખડીથી ગુલદસ્તે સામને ચુનેથે કે શદીદકા પુકાર સુના ફોરન તખ્ત આગેં બડાયા ઓર એક ગુલદસ્તા જંગલકી તરફ મારા કે પહાડુંકી જાનીબશે એક અંધેરા ગુબાર પયદા હુવા ઓર કુલ ફોજપર છા ગયા ઉસવકત બહારને અપના ચેહરા ખોલકર અપની પેશાનીપર અફસાં ઓર ચાંદરીકી લગાઇ ઉસવકત એક ચાંદ ઓર સીતારે છટકને લગે અબ યેહ માલુમ હોતાથા કે ચાંદની રાત હય દીન ન ઝાહીર હોતાથા શદીદ દસ્તકે સેહેર પડ પડકે દેને લગા કે બહારને દુસરા ગુલદસ્તા મારા હઝારહા ઓરત નાઝનીન મેહજબીન હાથુમંય સાઝ બાજે લીએ પયદાં હુઇ ઓર બહાર પુકારી કે અય બહાર આવ ઝોકે હવાએ સર્દકે આને લગે ઓર લશકરે શદીદમંય તાલીયાં બજાને લગેબહારને તીસરા ગુલદસ્તા મારા તો વો ઓરતેં તુરકન ઓર કોઈ ફીરંગન ઓર કોઇ હીન્દુ ઓર કોઇ માડવાડન સબ મુલકકી ઓર હરએક કોમકી હોગઈ ઓર સબ એકસે એક ઝીયાદા હસીન થી પસ ઉનહુંને અપને બાજે નીહાયત ખુશ ઇલહાનીસે બજાએ કે લશકરે દુશમન ઉસ નાઝનીનુંપર આશીક હુવા બહારને ચોથા ગુલદસ્તા મારા કે આંખે દુશમનકે લશકરકી બંધ હોગઇ ઓર મોસમ બહારકા ઝાહીર હુવા અજબ લુત્ફ થા કે શમે માહમંય ભીની ભીની ખુશબુ આતીથી બાગ દુર તક દીખાઇ દેતેથે નસીમે ખુશક દરખ્તુંસે સરન કરાતી ગુનચે ચીટકકર જમાઈએ લેતેથે બકોલ શાએર.

નઝમ.

બસાને ખાકસે પુશકયું નહો મીઝાઝ હુવા—કે રૂકશે પુરતુતી હય સીતેહ ગીબરા
તગીબ હો રહી હય સદકે હર ખીયાબાં પર—ગુલુંસે ભરતી હય દામનકો અપને બાદે સબા
શગુન તું નઝર આતે હંય બાગમંય હરજા—હરેક શાખપે ગોયા કે હય યદે બયઝા

કીસીકી નીરગીસે મખમુરસે છકે હંય યેહ—જો સર ઝુકાએ હય ગુલ બદૌશ બાદે સબા સબાપે અબકી બરસ ઈસિકદર હય રંગે નીશાત—કેહમ હોતે હંય જો ફુલે બરગે હીના હરેક ગુલપે કહેતાની સાર ગોહરેઅશક—ઉસી ઉમીદસે કોહસારસે ઉઠી હય ઘટા ચમન મંય દેખકે ગુલ નખલે બાર વર હરસુ—યેહ કેહ રહી હય ઉઠાકર ચનાર દસ્તે દુઆ મંય બેસમરહું મુઝેભી સમરઅતા કીજે—ઈલાહી હુરમતે ફઝલે બહારકા સદકા

બહાર તખ્તસે ઉતર કર દરમીયાન ચમનસ્તા કે ચલી ગઈ ઓર વોહ ઓરતે જો જંગલસે આઇથીં વોહ ભી દાખીલે બાગ હુઈ શદીદ ઓર સબ એહલે લશકર ગુલશન કે અંદર જબ જાને લગે દેખા કે સામને સે બહાર દાખીલ હુઇ ઓર ઉસ વક્ત ઉસકે હુસનો જમાલકી યેહ કયફીયત થી કે અગર હુરભી દેખતી તાઉસકી લોંડી હો જાતી.

નઝમ.

માહસે કબ જબીં મુકાબીલ હય—નકસે દાગ ઉસ મંય હય યેહ કામીલ હય
રશકે ખુરશીદથી વોહ પેસાની—ચાંદથી દો ચંદ નુરાની
વસફે અબરૂ મંય કયા કરૂં તેહરીર—થી દુઆસે હીલાલકી તફસીર
કયા હો તારીફ ચશમ હોં હયરાં—સ્વાદ કેહતેથે કારીઓ કુરઆં
રોશનીએ કુલુબ થી આંખેં—ચશમ બદ દુર ખુબથીં આંખેં
ગુતયએ બીની વ ગુલેરૂખસાર—ચમનસ્તાન અયશ કે થે બહાર

બહારકો દેખતેહી શદીદ શેફ્તા હુવા લેકીન બહારને એક ખુવાસકો ઈશારા કીયા વોહ નશતર ઓર તશત લેકર આઇ ઓર પુકારી કે અય ફરેફ્તાને જમાલ બદીઉલ મીસાલ મલકા બહાર મેહરે તમસાલકો થોડાસા ખુન અપને જીસમ કા નઝર કરો યેહ નશતર ઓર તશત હાઝીર હય ઉસકી રસીદ હો યેહ સદા સુનકર સેહરાને લશકરે શદીદ દોડે ઓર એક દુસરે પર ગીરને લગા જો પાસ ઉસ કનીઝ કે આયા ઉસને હાથકી ફસ્દ ખોલી તશત હાથ કે નીચે રખ દીયા કે ખુન ઉસ મંય ગીરને લગા ઓર વોહ બેહોશ હો ગયા ફીર દુસરા આયા ઉસને ભી રગેજાં પર નસ્તર ખાયા ઓર બેહોશ હુવા અબ તુરફા હંગામા બેદાદગીરી ગર્મ થા ઓર લાશ પર લાશ ગીર રહીથી એક દુસરે પર પેશકદમી નશતર ખાને મંય કરતાથા ઇસ આસનાએ મંય બહારને દુસરી કનીઝ કો ઈશારા કીયા કે શદીદકો તલબ કરે કનીઝને બાઆવાઝ બુલંદ કહા કે અય શદીદ મલકા બહાર તુમહેં તલબ ફરમાતી હંય જલદઆવ શદીદ તરફ બહાર કે કનીઝકી અવાઝ સુનકર ચલા ઓર બહાર ઉસે આતે દેખકર વહાં સેફીરી ઓર ઉસ ગુલશને સેહેર મંય દુર જાકર ઠયરી શદીદ પીછે પીછે મીન્નત કરતા કરીબ આયા દેખા કે બહાર હાથ મંય છડી લીએ ગુલગશત કર રહી હય જુડા તીરછા બંધા હુય આંચલ પલ્લુકા દો પટટી સીને સેહલકા હુવા હય પાઇચે કલાઇ પર પડે હંય ગેહના ફુલંકા પેહને સયર મંય ચમનસ્તા કે

મુસરૂફ હય શદીદ દસ્તા બસ્તા સામને ખડા હુવા બહારને એક છડી મારી કે ઇસ મુંહ પર દાવા ઇશકકા રખ્તા હય કે હયરતને સરે દરબાર મુઝે ગાલીયાંદીં બુરા ભલા કહા ઓર તુને કુછ ઉસકા મુઆવઝા નલીયા કહા અય શાહતે જાં મુઝે કબ યેહ કય-ફીયત માલુમથી બહારને દોતીન છડીયાં ઓર લગાઇં ઓર કહા હરામઝાદે અબ જો તુને યેહ માજરા સુના તો કયા કીયા કુછ ભી તુઝે મેરા પાસ હુવા ઉસને અરઝ કીયા કે આપ હુકમ દેં વો હયરતકો જુતીયાં લગા કર આપકે સામને લાઉં બહારને છડીસે ઉસે ખુબ પીટા કેમસખરે હમ હુકમ દેં જબ તુ બદલાલે તુઝે આપ સે હમારી મોહબ્બત નહીં શદીદને છડીયાં સેહેર કી જો ખાઈ બેહોશ હો ગયા ઓર બાકી હવાસ ભી જાતે રહે ઓર કહા અય મલકા મંય અભી ઉસ ગયબાની હયરતકો પકડ કે ઘસીટતા લાતાહું બહારને કહા તેરી બાતકા એતેબાર નહીં બુલા અપને અફસરાને લશકરકો ઉસને અફસરૂકો તલબ કીયા ઉસવક્ત બહારને ઉસ કનીઝ કો જો ફસ્દ ખોલતીથી મને કીયા ઓર સબ સરદાર પાસ આએ ઉસને કહા તુમ સબકો એતેલા દેતીહું ઓર રીશતએ ઇકરાર તુમહારે હાથ મંય બાંધતી હું કે હયરતને મુઝે ગાલીયાં દીં હંય જો ઉસે જા કર કત્લ કરે વોહ મુજસે શાદી કરે યેહ કેહ કર એક એક ગજરા કનીઝુસે સબકે હાથ મંય બંધ વા દીયા ઓર શદીદ કે હાથ મંય ખુદ ગજરા બાંધા બસ શદીદ ઓર કુલ લશકર બેતાબ શેએર આશકાન પડતા રવાના હુવા ઓર હઝારૂં નશતર ખાકર મરગએ ગરઝ કુલ ફોજ માલ ખયમા અસબાબ છોડ કર તરફ ગુંબદે નુરકે ચલે જબ યેહ જા ચુકે બહારને પેશાની સે અફશાં છુડાઇ ઓર પડકર દસ્તક દી કે વોહ આલમે બહાર ઓર શબે માહકી કયફીયત સબબર તરફ હુઇ આફતાબ નીકલ આયા લશકરે મેહરૂખ મંય નક્કારે ફતેહ કે બજે ઓર માલો અસબાબ લશકરે મેહરૂખને અપને કબઝે મંય કીયા બહાર જાદુ કે સર પર ઝરનીસાર કરતી હુઇ ઓર મેહજબીન ફીર બાર ગાહકી તરફ રવાના હુઇ ઓર ખીલઅતે ગીરાં બાર ઇનાયત કીયા લશકરને કમર ખોલી સામને જશન કીયાથા થાપ તબલે પર પડી નાચ હોને લગા બયત હુઇ ગાનેવાલુંકી એક ધુમ ધામ—તમાશાઇયુંકા હુવા અઝધહામ—યહાં તો યેહ સામાન અશરત બરપા હય લેકીન શદીદ દીવાનાવાર વ હાલ તે ઇઝતેરાબ મંય દરયાએ ખુંરવાંકે પાર ઉતર કર કરીબ ગુંબદે નુર પોહચા ઓર વહીં સે ગાલીયાં હયરતકો દેને લગા કે પકડ લાવ ઉસ કેહબા ફાહેશા મુરદાર હરામઝાદી હયરતના બકાર કો ઉસને મેરી માશુંકા કો ગાલીયાં દીં હંય ઓર શેહેર નાપુરસાં મંય આકર લુટ શુરૂ કરદી જો સાહેર મીલા ઉસે હીલાક કીયા ઓર વાયેલા કાશોર તમામ બરપા હુવા હયરત ગુંબદનુર પરથી જબ ઉસને યેહ હંગામા સુના સાહેરૂંસે કહા દેખો યેહ કયા માજરા હય સાહેર ગએ ઓર ખબર લાએ હયરતને બારા હઝાર નાકુસ નવાઝ જો ઉસ ગુંબદ કે દરજે મંય રેહતેથે ઓર પેહલે ઝીક ઉસકા હો ચુકા હય ઉનસે હુકમ દીયા કે ઇન સબકો રોકો સાહેર ચલે

ઓર શદીદ કી ફોજ સે લડને લગે સેહેર દોનુ તરફસે હોને લગા નાકુશ નવાઝ ઝ-બરદસ્ત હંય ઉનહુંને હઝારૂં કો કત્લ કીયા **શદીદ** લડતા હુવા કરીબ **ગુંબદેનુરકે** પોંહચા ઓર ઉપર ચડને લગા મગેર વોહ ગુંબદ તીલસ્મીએ સેહેર બંધ હય **શદીદ** સે ચડા ન ગયા ગીર પડા ફીર ઉઠ કર ચાહા ચડજાઉં ફીર ગીરાઉસકી તો યેહ કયફીયત હય ઓર લડાઇ નીચે ગુંબદ કે હો રહી હય મગર હાલ **અફ્રાસીયાબકા** સુનીએ કે **ઝુલમાત** મંય ગયા વહાંસે બીયા બાને હસ્તી મંય પોંહચા ઓર ઉસ જગેહ સે દરયાએ આતશી તીલસ્સ કો તય કીયા કબ્રે **જમશેદકે** કરીબ પોહચા હાલ ઇન મકાન કા આગે બીયાન હોગા ફીલ જુમલા ઇસ જગેહ લાખું સાહેર હયબત નાક કયામ પઝીરથે ઓર એક ઇમારત અધર તામીરથી ઓર ઉસ બાગ ઓર મેહેલમંય ઝુલે પડેથે સાત કનીઝે જમ-શેદકે ઉપર ઝુલ રહીથી **અફ્રાસીયાબ** કરીબ ઉસ ઇમારતકે પોંહચા દેખા સારા મકાન જવાહીરકા બના હય હઝારહા ઘંટા ટંગા હય ગુંબદ બને હંય યહાં જો સા-હેર રેહતે હંય બલાએ બેદરમા ઓર આફતકે ટુકડે હંય **અફ્રાસીયાબકે** જાનેસે ઘંટે બજને લગે ઓર ગુલગુલા હુવા કેનીઝાને જમશેદ ઝુલેસે ઉતરકર આઇ **અફ્રા-સીયાબને** એક પાઉસે ખડે હોકર **જમશેદકી** પુજા કી ઓર પાઉંકી બોટી કાટકર ગુંબદપર ચડાઇ જબ અંદર મકાનમંય જાનેકી ઇજાઝત મીલી અંદર જબ આયા સાતું લોડીયુંને સલામ કીયા ઓર કહા અય શેહેનશાહે સાહેરાન આજ કીધર આએ **અફ્રાસીયાબને** કહા કબ્રે ખુદાવંદે **જમશેદપર** જાતા હું કનીઝુંને કહા અભી કબ્રે ખુદાવંદ બોહત દુર હય બીયા બાને સરવીસ્તાં જબ તય કરે ઓરતખુતુ શુઆઅકી રોશનીપર ચલે ઉસવકત હુજરએ હફ્ત બલાતક પોહચે ફીર ઉસકે આગે જબ ચલે તો કબ્રે ખુદાવંદ તક પોંહચે લેકીન ઇસી જગેહસે કબ્રકી હદ હય ઓર કુછ તોહફએ તીલસ્સમ યહાં ભી હંય તુ કીસ લીએ કબ્રે ખુદાવંદપર ચલા હય **અફ્રાસીયાબને** કહા ચાદરે જમશેદી મુઝે દો કે મુખાલીફુંને ઘેરા હય જીસકી બુરાઇ ખુદાવંદ **સામરી** વ **જમશેદ** કીતાબ સામરી નામેમંય લીખ ગએ હંય યાને **ઉમરૂકે** વોહ તીલસ્સમ મંય આયા હય હઝારૂં સાહેર બંદગાને **શમશેદ** કત્લ હો ચુકે હંય તીલસ્સમમંય ગંદર હો રહા હય કનીઝાને જમશેદને કહા ચાદરે **જમશેદ** મોજુદ હય લેજાતુ બાદશાહે તીલસ્સમ હય તુઝે અખતીયાર હય જો જી ચાહે વોહ કર હાં **અંગુતરે** જમસેદી ઓર માલા વગયરા ઉનમંય હય ઓર કુછ ચીઝે ખુદાવંદકી તીલસ્સમે **નુર-અફસાંમંય** હંય કે વહાંકા બાદશાહ તેરા પટેત **કોકબ રોશનઝમીર** હય કે દર-યાએ હફ્તરંગકે ઉપર તુજસે ઓર ઉસ્સે ઝગડા રેહતા હય અફસોસ તુને સારા મુલક અપના બરબાદ કીયા ઓર અબ તોહફા જાત તીલસ્સમપર નીયત લગાઇ હય ખુદાવંદ જમશેદ ફરમાગએ હંય કે અખીર બાદશાહ ઇસ તીલસ્સમકા બોહત નાલાયક હોગા કે ઉસ્સે બંદોબસ્ત કુછ તીલસ્સમકા ન હોગા સારે તોહફે ઓર અજાયબાત ગારત હોંગે ઓર હમારી ભી કઝા અબ કરીબ હય તુ એકદીન હમકો ભી લેજાકર

લડવાએગા તુ વોંહી આખીરૂ બાદશાહ હય કે જીસકી ખબર ખુદાવંદ દેગએ હુંય જાકર વોહ સંદુક જો સામને રખખા હય ઉસમંય ચાદરે જમશેદી હય લે લે યેહ કેહકર કુંચી એક કનીઝને સામને ફેંક દી મગર **અફ્રાસીયાબ** કનીઝુંકી યેહ બાતેં સુનકર રોને લગા ઓર કહા અબ આપ ફરમાએં તો મંય ચાદર ન લે જાઉં ઓર મંયને હરચંદ ચાહા કે **મેહરૂખ** વગયરાસે મુકાબલા ન કરૂં ઓર અબતક યેહી અંજામ સોચકર તરહ દેતા હુ કે વોહ લોગ કુછ રાહે રાસ્તપર આએં ઈસી લીએ ચાદર લેને આયા હું કે સબકો ગીરફતાર કરકે સઝા દેકર ફીર સબ બ દસ્તુર સર ફરાઝ કરૂં કનીઝુને કહા યેહ સબ કુછ ઇનતેઝામ કરતા હય લેકીન **સરસર શમશીરઝન** અઇયાર બચ્ચીકો વાસ્તે મુકાબલે અઇયારૂંકે કયું ન ભેજા કે જો સાહેર તેરી તરફસે લડને જાતા ઉસકી હીફાઝત કરતીં ઓર યેહ મકકારી અઇયાર **ઉમરૂ** વગયરા કી પેશ ન જાતી **અફ્રાસીયાબને** કહા સચ કેહતી હો અબ યહાંસે જાકર અઇયાર બચ્ચીયુંકો ભેજુંગા યેહ કેહકર કુંજી લેકર સંદુકકે પાસ આયાઓર ઉસે ખોલા એક શોઅલા આતીશ ઉસમંયસે નીકલા કે જીસ્મપર **અફ્રાસીયાબકે** જલત ઉસકી પોંહચી **અફ્રાસીયાબને** ફસ્દ અપની ખોલી ખુન અપના લેંટમંય દીયા વોહ શોઅલા આતીશ મીટ ગયા ઉસમયસે એક ચાદર રેશમી જવાહીર ખાક કબ્ર જમશેદી લગી હુઇ તાસીર ઉસકી યેહ હય કે અગર **અફ્રાસીગાબ** ભી સેહેર કરે કે તો કીસીપર હો અસર ન કરે ઓર અગર લશકરે દુશમનપર ઉસ ચાદરકો હીલાએ હવા ઉસકી જીસપર લગે બેહોશ હો જાય **અફ્રાસીયાબ** ઉસ ચાદરકો લેકર ફીરા બઝોર સેહેર ઉડતા હુવા તીલસમે બાતનમંય પોંહચકર આગે **સયબ**મંય પોંહચા ઓર સેહેર કી દસ્તક દી એક સાહેરનામી ગીરાંમી કે જીસકા સારા બદન આતીશકે દમકતાથા ઝમીનકે અંદરસે નીકલકર **અફ્રાસીયાબકે** સામને આયા ઓર સલામ કીયા **અફ્રાસીયાબને** ઉસે દેખકર હુકમ દીયા કે અય **રૂનાશ** જાદુ યેહ ચાદરે જમશેદ લેજા ઓર મલકા **બાહાર** ઓર **મેહરૂખકો** ગીરફતાર કરલાવ સીવાએ તુમહારે કોન લાયક ઈસ ચાદરકે દેનેકા થા તુમ લાયક ઈસ તીલસ્સમમંય હો **રૂનાશને** અરઝ કીયા યેહ શેહેનશાહકી ઇનાયત હય જો મુઝે અયસાં જાનતે હુંય વરનામંય ભી એક બંદા સામરી હું ઓર હુઝુરકી રઇયત ઓર નોકર ગરઝ **રૂનાશને** ફખ્રસે ચાદરકો પાસ રખખા ઓર કહા અકેલા જાઉં ઓર કુઝ ફોજભી હમરાહ લું **અફ્રાસીયાબને** કહા પેહલે મંય ફોજ **શહીદ** ઓર **કેહેરકે** સાથ રવાના કર ચુકા હું તુમ ભી રાહકે લીએ બારા હઝાર ફોજ લેલો ઓર ફીલફોર રવાના હો જાવ મંય **ગુંબદેનુરપર** જાતા હું વહીં ગીરફતાર કરકે સબકો લાના કે વોહ મુકામ ફીલ જુમલા ઓર મુકામુસે નઝદીક ભી હય ઓર અયસા બુલંદ હય કે મય ભી વહાંસે તમાશા દેખુંગા યેહ કેહકર ખુદ સવાર હોકર **ગુંબદેનુરકી** તરફ ચલા ગયા ઓર **રૂતાશને** અપની જગેહ આકર બારા હઝાર સાહેર હમરા લીએ ઓર ખયમા ખરગાહ બાર કરાયા નક્કારા કુચકા બજા ખુદ

હંસપર સવાર હુવા ઓર ચલા લેકીન અફ્રાસીયાબ જો ગુંબદેનુરકી તરફ આયા દેખા તમામ નાપુરસાં કત્લ હો રહા હંય એક શોર હોરહા હય શદીદ ગુંબદપર જાનેકા કસ્દ કરતા હય યેહ માજરા દેખકર કહા કે સેહેરમંય બહારકે ગીરફતાર હય પસ ગુસ્સા નાક હોકર કહા એક અયસા સેહેર કરૂં કે જો હાલ શદીદકા હય વોહી બહારકા હો જાય ઓર શદીદ હોશીયાર હો શદીદ ઉલટા પલટ જાય ફીર ખીયાલ કીયા કે બહાર ઇસ સેહેરકે ફેરને મર જાયગી ઓર અગર જીતી ભી રહી તો ખફા ઓર અઝુરદહ હો જાયગી મુરાદ દીલી તેરી બર ન આયગી માશુકાકો નારાઝ કરના ઓર ઝરર પોહચાના અચ્છા નહી કે બખત ગોકે સાકીમંય નહી આજ મુરવત બાકી—ખયર મીંદા હય રહે યાર વો સોહબત—બાકી—યેહ સોચકર એક તરંજ ઉઠાકર તખ્તસે શદીદકે મારા કે સીનેકે પાર હો ગયા ગલગલા ઉસકે મરનેકા બરપા હુવા ફીર અફ્રાસીયાઝ અપને હાથું કો હીલાયા બર્ક ઉંગલીયું સે ચમકકે ગીરી હમરા હીયાને શદીદકે જલ બલકે ખાક હોગએ દેર તક ગુલશોર રહા જબ વોહ હંગામા બર તરફ હો ગયા અફ્રાસીયાબ ગુંબદપર આયા હયરતને તાઝીમ કી અફ્રાસીયાબને કહા અય હયરત યેહ તુમહારી બેહના બી બહારકા સેહેર થા કે શદીદ આપ મંય નથા યેહ તુમરી ઝાતસે ઇતના બડા મેરા લશકર હીલાક હુવા હયરતને અરઝ કીયા અય સેહેનશાહ મુઝે રૂખસત ફરમાઇએ કે જાકર ઉસ છોકરીકો સઝા દું અફ્રાસીયાબ બોલા કે મેહરૂખને મુજસે દુશમનીકી ઉસકી ગીરફતારી કી તદબીર મંય ખુદ કરૂંગા લેકીન તુમહેં અપની બેહન કે મુકદમેંય મંય તુમહેં અખ્તીયાર હય વોહ ઓર તુમ બરાબર હો જાવ લેકીન ચાદરે જમશેદી દે કર મંયને રૂતાશકો ભેજા હય વોહ ગીરફતાર કર લાયગા અગર ઉસ્સે ગીરફતાર ન હો સકે તો તુમ જાના અફ્રાસીયાબ યેહ કેહ કર ગુંબદ કે એક કમરે કો ખુલ વા કર કે જીધર દરયાએ ખુંરવાં હય ઓર તીલસ્સમ ઝાહીરો બાતન દીખાઇ દેતા હય તખ્ત બીછવા કર બયઠા ચારૂં વઝીર એરકાને દોલત હાઝીર થે નાચ હોને લગા હયરત જામ શરાબસે ભરકર દેને લગી ઉસવક્ત અફ્રાસીયાબને એક સાહેર કો હુકમ દીયા કે હમારી પાંચું અઇયાર બચ્ચીયું કો હાઝીર કરો વોહ સાહેર સેહેર નીગારસ્તાન મંય આ સરસર શમશીરઝનકો જાગીર હય યેહ મુલ્ક બાદશાહે તીલસ્સમને દીયા હય ઓર વઝીરઝાદી ઉસકી 'ફે'રસબા હય ઓર બાકી અઇયાર બચ્ચીયાં યાને શમીમા નકબઝન ઓર સનોબર કમરે અંદાઝ ઓર તેઝ નગાહ ખંજરઝન મુસાહીબે ખાસ સરસર હંય ઓર પાંચું યેહ કમસીન હંય ઓર સાથ ખેલ કર બડી હુઇ હંય ઓર સેહેર સાહેરી સે ઉનહેં નફરત હય યેહ સબ સેહેર નહીં જાનતી હંય લેકીન અઇયારી બે બદલ અલહાસીલ સાહેરને આકર શેહેનશાહકા હુકમ સુનાયા ઉસી વક્ત બાને અઇયારીકે આરાસ્તા કરકે સબ હાઝીરે ખીદમત મંય અફ્રાસીયાબ રહીં ઓર તસલીમ કરકે રૂબરૂ ખડી રહીં શાહને હુકમ દીયા કે અય સરસર કુછ અઇ-

ચાર મએ ઉમરૂકે તીલસ્સમ મંય આએ હય ઓર સેંકડું સાહેરૂં કો કત્લ કર ચુકે હંય મંય સમઝાથા સેહેરકે આગે અંયારી ન ચલેગી મીસલ મશહુર હય કે ઝોર કે આગે ઝુલમ નંહીં ચલતા મગર અઇયારૂંને આફત બરપા કરદી હય ફીલ જુમલા મક્કારસે મક્કા રહીં જીત સક્તા હય તુમહેં ચાહીએ જાકર ઉસસે મુકાબલા કરો ઓર ગીરફ્તાર કરકે હાઝીરે હુઝુર કરો હરચંદ કે તુમ સેહેર નહી જાનતીં હો મગર સારે તીલસ્સમ મંય જહાં જી ચાહે ઝાહીરો બાતન ઝુલમાત વગયરા મંય ફીરના તુમહેં મને ન કરેગા સરસર યેહ ચારૂં અઇયાર બચ્ચીયુકે શાહ કો મુજરા કરકે રવાના હુઇ જાનેકે લીએ ખીલઅત દે કર ખુશ કીયા ઓર જસ્ત ખેઝ કરતી હુંઇ બોહત જલદીં પોંહચીં લશકરે રૂતાશ કે જો ઇસ સેહરા મંય જો કરી બે લશકર હય પાસ મેહરૂખકે પોહચી ઓર ફીક્ર અઇયારીકી કરને લગીં યેહ જંગલ તો અઇયારૂકા રેહના હય ઉમરૂ ઓર કીરાં વગયરા ફીરા કરતે હંય ઇત્તેફાકન તીન અઇયારૂં કે બારાદરી સે નીકલ કર વાસ્તે બાલવદી કે જંગલ મંય આયાથા કે એક તરફસે સદા ઝફીલે અઇયારીકી સુનાઈ દી સબ અઇયાર ઉસ સદા પર ચલે ઓર આગે બડ કર કે પાંચ ઓરતે કમસીન હસીના વ જમીલા બાને અઇયારી કે જીસ્મ પર આરાસ્તા કીએ જોડે તીર છે બાંધે ગાતીયાં દોપટટેકી મારે પાચું મંય ગીરે લગાએ પાઉં મંય કનતોરે પેહને બાઝુબંદ બાઝુ પર બાંધે કમંદે સરસે લપેટે પથ્થરકા તોબડા લગાએ ઓર કસુ તે અઇયારી લગાએ નીમચે ઓર ખંજરે બુરરાં હાથ મંય લીએ તીરો તરકશ ઓર સીપરસે દુરસ્ત ઝરો ઝેવરસે આરાસ્તા માંગ હર એક નીકાલે અપને સામને મંયસે ફરકતી ઓછલ કુદ ઓર જસ્ત ખેઝ કરતી આતી હંય કે,

અબયાત.

વોહ ઝેડ ઝાડ બહુમ ઇસ તરહ કી ગરમા ગરમ
કે જીનકી સોનીયું સે દીલકો સુરૂર નીપટ
કભી વો ઉંગલીયું કી રૂંદક ઉનકી દેખે વોહ
બહાર બીર લોટી કી તરહ જાએ સીમટ
મીટા દે ઠોકરૂં સે સર ઝમીં ઇરાન કી
અદાવો નાઝસે વો રૂમ શામ દેવેં ઉલટ
હઝારૂં કોસ દીલદોઝ હંય ખીસક જાએ
કભી જો ઉનકે બે પાઉંકી સુને આહટ

આકે સબકે તાજે દીલબરી રખખે સર પર સરસર શમશીરઝન અકડતી ઓર બલ કરતી કે સીને પર દો નકાબદાર સરકસ અપની અકડ ઓર મરોડ મંય થે દમે રફતાર દીલકો આશીકકે પાઉંસે મલતીથી આફત કે ફીલ સેનમકે રેહવાર પેહલુ મંય ઉસ શાહે ખુબાં કે થે ગમઝે વ અદા દામને નાઝકો સંબાલે થે ઓર બાદ ઉસકે વઝીરઝાદી ઉસકી બસદ હુસ્નો નાઝ સબઝ રંગ ચની ભવેં આફતકા પર કાલાથી

ઉસકે બરાબર બરાબર ઓર તીનું અઇયાર બચ્ચીયાં શોખો શંગ ગારત ગરે જાન નામો નંગથી કે સર્વ કો વકતે ખેરામ ચુટકીયું મંય ઉડાતી હુંય ગુલકે રંગે દીલબરી સીખાતી હય.

નઝમ.

• થીં હસીં અયસી વોહ ગુલે ખંદા–ઉનપે મરતેથે મેહુવશાને જહાં
ઉન મંય એક એક વોહ ખુબસુરત થી–આગે ઉનકે પરીકો ખીજલતથી
સોખ દીદા કોઇ કોઇ ચંચલ–ચાલ મંય ઉનકે સેંકડું છલ બલ
ચાલ મસ્તાના કોઇ ચલતીથી–કોઈ પાઉંસે દીલકો મલતીથી
બીખડે જોડું કો આનબાન નઇ–વો નયા જોબન ઓરશાન નઇ
નાક મંય કીલ કોઇ પેહનેથી–નથ કીસી કીથી એક મોતી કી
સબકો બાલા બનાતેથે બાલે–તાએરે દીલકે ચાલથે ચાલે
નીલે દોડે કીસી કે ઝીનતે ગોશ–ઇમતીયાં ઝુમંય રેહઝને દીલ જોશ
બીજલીયાં પેહને કોઇ માહજબીં–જસ્તકી બાલીયાં કીસી કીથી
એક ગુલરૂકી નાક મંય તીનકા–તીનકે મુનવાએ હુસ્નો કમશીન કા
તોક મીન્નકા પેહને એક પરી–થીકીસી ગુલકે પાઉં મંય બેડી
નવ રતન કે બાઝુ પર–પેહને હયકલ કોઇ પરી પયકર
થી ધુવાં ધાર એક કી મીસ્સી–કેહર ઢાતીથી પાઉ કી સુરકી
પીસ્તે થે દીલ કીસીકે મેંહદીપર–ફંદકે પાયા સદ કે થે ગુલ પર

ઉમરૂને ઉસે દેખકર ઝફીલે અઇયારી બજાઇ કીરાં ઝફીલકી સદા સુનકર જહાં થા દોડ કે અઇયારૂં કે પાસ આયા ઓર અઇયાર બચ્ચીયુંને ઝફીલ કે બજતે હોશીયાર હોકર ખંજર મીયાન સે ખીંચે ઓર નારે કીએ ઓર અપના અપના નામ લેકર હમલા કીયા અઇયારૂને ભી નારા કીયા ઓર અપના અપના નામ લીયા તાકે આસપાસ મંય એક કો એક પેહછાન લે ઓર બર વકત અઇયારી કરનેકે ધોકા ન ખાએ ગરઝ ઉમરૂને બઢકર સરસર કો રોકા ઓર સબારફતારને આકર ટેકા શમીમાને બર્કસે ચશમક કી ઓર સનોબરને જાંસોઝકો કજ અદાઇ દીખાઇ તેઝનીગાહસે ઓર ઝરગામસે નઝરબાઝી હોને લગી ઓર સબ અઇયારૂંને ઉનહેં દેખતેહી તીરે ઇશક ખાયા ઓર એક દુસરેકે તીરે મીઝગા ઓર ખંજરે અબરૂકા ધાયલ હુવા ઓર શેએર આશકા ઝબાનપર લાએ ઓર આપસમંય ઇશારેબાઝીસે હોને લગી એક એકને એક એકકે સવાલકા જવાબ દીયા કીસીને ખંજરસે મારા કીસીને ઉસકો રોકા કીસીને નીમચેકા વાર કીયા ઉસકો રદ કીયા ઇસી તરહ ખુબ અપસમંય ચલને લગી અલ કીસ્સા ઇસ રમઝોકનાયેસે એક ખેક આશીક માશુકકી બાતેં હો ગઇ અઇયાર બચ્ચીયુંને હલકે કમંદકે અઇયારૂપર મારે કે ગરદનખોર કમરમંય આકર લીપટે અઇયારૂંને ઇતના જલદી સુબુક હોકર ઝીસ્તકીકે જયસે અયનકસે નીગાહ ની-

કલતી હય કે સબ લછછિકી તરહ પાઉંકી તરફ હોકર નીગલ ગએ ઓર અઇયારૂંને ઉતરતે ઉતરતે નીમચે મારે કે અઇયાર બચ્ચીયાં જસ્ત કરકે દસ દસ કદમપર જા ગીરીં પાંચ અઇયાર ઓર પાંચ અઈયાર બચ્ચીયુંને કુદ ફાંદકર દો કોસકા મયદાન બાંધા કભી સીમટકર ગઝ ભર ઝમીનમંય ગુથ જાતેથે કભી બેઝએ બેહોશી ચલતેથે ઓર કભી ભુલાવે બાહમ દેતેથે નીમચુંકી ઝુકાઈએ દીં જાતીથી ખંજરે રનકી ઝનકાર બુલંદ થી અઇયાર બાંકકે બીચ બાંધકર અઈયાર બચ્ચીયુંકી ગોદમંય બેયઠ જાતેથે ઓર બોસે લેતેથે અઇયાર બચ્ચીયાં કરીબ આકર કાટ ખાતીથીં દો ઘંટે કામીલ આપસમંય જંગ રહી ઇસવકત અઇયાર બચ્ચીયાં નારે મારકર કેહતી હુઈકે દેખો અય ખાંનુમા બરબાદ હમ તુમહેં કીસ તરહ હીલાક કરતે હંય એક તરફ ચલી ગઈં ઓર અઇયાર ભી એક દરે કોહ મંય ઠયરે ઉમરૂને કહા કે ભાઇયો મંય તુમહેં યારૂંકો એતેલા દેતાહું કે **સરસર** મેરી માશુકા દીલ નવાઝ હય અગર તુમ મંય સે કોઇ ઉસે માર ડાલે ગા તો મંય બોહત બુરી તરહ પેશ આઉંગા **કીરાંને** કહા કે **સબારફ્તાર** પર બંદા અલાહામીલ કયાસ ફરેફ્તા હય ઉસકી ભી હિફાઝત અબ અઇયારૂંકો રવા હય **બર્કને શમીમાકા** ઇશક બયાનકીયા ઓર **જાંસોઝને સનોબરકા** હાલે ઉલફ્ત કહા ઓર **ઝરગામને તેઝનીગાહકી** સબસે સીફારશકી લેહાઝા હર એકકો એક એક યાને અપની અપની માશુકા કી સના.ખત હો ગઇ ઓર સબને બાહમ ઇકરાર કીયા કે કીસીકો કોઇ કત્લ નકરે **ઉમરૂને** કહા ઉસ વક્તકે જબ તીલસ્સમ ફતેહ હોગા ઓર અઇયાર બચ્ચીયા ગીરફ્તાર હોંગી ઓર મુતીએ ઇસલામ નહોંગીં તો **સાહબકરાનકો** ઉનકે કત્લ કરનેકા અખતીયાર હય ફીલ હાલ મુનાસીબ નહીં કે તુમ હમ ઇનહેં હીલાક કરેં યેહ બાહમ મશવરા ઓર પયમાન કરકે હીફાઝતે લશકર મંય મસરૂફ હુવે ઓર ઉસી તરહ અઇયાર બચ્ચીયા ભી જંગલ મંય એક જગેહ ઠયરીં ઓર **સબારફ્તારને સરસર** સે કહા કે તેરા રંગ આજ મુઝે ઓર હી નઝર આતા હય હોંઠ ચાટતી હય ચેહરેકા રંગ ઝરદ હય પાઉં કહીં ડાલતી હય પડતા હય કહીં કાકુલ પરેશાન હય જયસે કોઇ દીવાના હોતા હય યેહ કયા માજરા હય **સબારફ્તારને** કહા વારી મુઝકો આપ કયા કહેતી હંય બસબબ અદબ હુઝુર કુછ કેહ નહીં સકતી અબ જો હુઝુરને કહા હય તો ઠસુ તે અઇયારીસે આઇના નીકાલ અપને ચેહરેકો મુલાહીઝા કીજીએ કે સાફ આસારે ઇશક પયદાહંય આંખું મંય તરી હવાસ મંય અબતરી હય આપકી તો વોહ મસલ હય અપની હાની ઓર પર ગંવાઇ **સરસરને** કહા અયસા ખુદા ન કરે યેહ તેરી હી હાલત હય કે જહાં મરદવે કો દેખા ઓર ફીસલ પડી તુ દીવાની હય કે મુજ પર યેહ ગુમાન કરતી હય ઓર ખેર અગર મંય અયસાભી કરૂં તો મેરા યાર આજ અઈયારાને .આલમકા શેહેનશાહ હય **હમઝા સાહેબકરાંનકા** વઝીરે આઝુમ કુંજી અકલકી હય તુ કયા સમજ કે રીઝી હય ઓર મેરી બરાબરી કરતી હય **સબારફ્તારને** હંસ કર કહા કે ખફાન

હોજીએ તો અરઝ કરૂં મુજ પર અગર નીગાહ ડાલી હય તો નઝર કરદએ મવલાના વો પેશવા હઝરત ,કાબીએ કુલ કાલીબ અલીઇબને અબી તાલીબ અલય હીસ્સલામને જો જાંબખ્શ ઉમરૂ હય ઓર અપને મુલક ઝંગારકા બાદશાહ હય લેકીન ઇન તીનું છોકરીયુંને કયા સમજ કે અપના હાલ ખરાબ કીયા હય **શમીમાને** કહા કયા ખુબ અબ જો શાહઝાદીસે બસ ન ચલા તો અપની ખીફ્ફત હમ પર મીટાઈ તુમહારી .ખીજાલત મેરી આંખું પર માશા અલ્લાહ કયા ઝેહનકી તેઝી હય માનતી હું આપકો અછછા સાહબ સુંહી સહી ફીર આશીક મંય મેરે તુમને ખુશાઇ કયા તસવ્વર કી હય મુલકે ફીરંગ કે મુલકુ મંય એક મુલક કા બાદશાહ શાગીર્દ રસીદ **ઉમરૂ** હય હાં જો કુછ કહોતો ઇન દોનું કો કહો **સનોંબરને** કહા બી **શમીમા** તુમ મંય કયા બુરી આદત હય કે અપની બાત ઓરપર ડાલતી હો મુઝે શરમાતી હો મેરા તો આશીક તુમ સબસે અચ્છા હય મગર મંય ઝરાબી હકીકત નહી જાનતી બી **સબારફ્તાર** કી કહાવત કે **કીરાં** નછર કરદા ઓર બાદશાહ જંગબારકા હય ઉસકે ફરઝંદને મુજ સે મોહબ્બતકી લેકીન વોહ પડા જાન દીયા કરે મંય કબ ચાહતી હું અપસે ચૌદા હઝાર મરતે હંય હાં બી **તેઝનીગાહ** કો જો કુછ કહો વોહ બજા હય યેહ કલામ **તેઝનીગાહને** સુનકર કહા ઉલટી મુજપર કહી બી હોશ મંય આવ અપને દહી કો બી કોઇ ખટટા કેહતા હય ગો મુઝે તો **ઝરગામ** સે કુછ વાસ્તા નહીં લેકીન જો વોહ મુઝ પર જાન દે તો જીનકી તુમ સબને તારીફ કી હય ઉન સબસે અફઝલ હય અવ્વલ તો નઝર કરદા મીસ્લે **કીરાં** કે ઓર દુસરે વઝીર તીલસ્સમ કુશા કા જો હાકીમ તીલસ્સમકા હોનેકો આયા હય સચ પુછો તો જો હાકીમ હય તો વોહ ઉસકી રઇયત હય **સરસર** યે બાતેં સુનકર ઝોરસે હંસી ઓર કહા મુબારક હો આજ સે હમ તુમકો સલામ કરેગેં તુમહારી રઇયત હમ બસતે હંય ખુદા હુઝુર કો સલામત રખ્ખે કયું નહો વોહી મસલ હય કે ચોર ડંડે કોતવાલકો અબ ડર કાહેકા **તેઝનીગાહ**કો સબને આડે હાથું લીયા ઓર યેહ શરમાઈ પસીને પસીને હો ગઇ ઓર કેહને લગી વાહ વાહ તુમ સબને મુઝે દીવાની મુકર્રર કીયા હય અય લોગો આપ આપને લોઠું કી તારીફ કરો તો કુછ નહો મંય નગોડી જો બોલ ઉઠી તો સબને હંસી દીલ લગી મંય ઉડાના શુરૂ કીયા અય બીબી એક તો મુજ કમબખ્ત કો સાત પાંચ નહિં આતા યેહ તુમહી લોગ ચરબાંગ હોકર અપને અપને મતલબકી કેહ જાવ ઓર દુસરે કો બયઠ કે હંસો **સબારફ્તારને** કહા બુવા તુ ઝાડ કાંટા કયું હો ગઇ ઇસમંય ઝેપનેકા કયા મોકાથા હમારી શાહઝાદીને થેડી કહાના કે અબ હમ તુમહારી રઇયત હુવે ફીર મેરી જાન ઇસ મંય ઝેપના કયા તુમને આપ અયસી બાત કહી ન આસમાન પર થુકો ન જમીન પર આઓ અલ્ કીસ્સા ઇસી તરહકી બાતેં પાંચું નઝદીક બાહમ હેરતક કરતી રહીં ઓર મકસુદ ઇન બાતુંસે ઇનકા યેહ થા કે એક દુસરી કે આશીકકો પેહછાન લે ઓર હર પરદા આશીકુમંય રીઆયત કરનેકી ઠયરાઇ ઓર ઝાહીરમંય દુશમની કરના ઓર

બાતીનમંય દોસ્તી રખના લાઝીમ હય ગરઝ સબ એક સીમ્ત ચલીં ઇસ અરસેમંય રૂતાશજાદુ કરીબ લશકરે મેહરૂ.ખ પોંહચા ઓર કીયામ પઝીર હુવા ખબર મેહરૂ.ખ કો પોંહચી યેહ ભી હોશીયારી ઓર બેદારીમંય મશરૂફ હુઇ ઇધર સેહરાસે અઇયારૂંને આમદે લશકર દેખી ઓર અઇયાર બચ્ચીયાં ભી આગાહ હુઇં ઓર દોનું ફીક અઇયારી કરને લગે મગર રૂતાશ એક રોઝ થકનસે આસુદા હુવા ઓર દુસરે રોઝ તબલજંગ ઓર નફીરે સેહેર લશકરે રૂતાશમંય બજા શોરો ગુલગુલા બુલંદ હુવા તાએરાને સેહેર ઉડતે હુવે દરબારમંય હાઝીર હુવે ઓર સામને મેહજબીનકે બા અદબ તમામ ઠેહેરકર ઇસ તરહ અરઝ કરને લગે દુશમનુને જંગકે ઈરાદેસે તબલજંગ બજવાયા હય મેહરૂ.ખને હુકમ દીયા કે હમારે લશકરમંય ભી તબલજંગ બજે .ખુદા હમારા નીગેહ બાન હય ઉસી વકત અફસરૂને નક્કારે તુરકી વ જંગી બજાએ હરએક બહાદુર ખબરદાર હુવા ઓર તઇયારી જંગમંય સર ગર્મ થા ચાર પેહેર રાત શોર સાહેરૂંકે સેહેરકા ઓર બહાદરૂંકી બહાદરીકા થા યહાં તકકે વોહ વકત આયા મુશશતાએ દેહેરને આઇ નએ ખુરશીદ દીખાયા ઓર સારે આલમમંય જલ્વા અફરોઝ હુવા સુબેહ દમ ફોજ મેહરૂ.ખ ઓર બહાર ઓર નાફેરમાન વગયરા લેકર રવાનાએ દશ્ત હુવે મેહજબીન મએ અસદ દીલાવરકે બા એહતેશામ રઝમગાહમંય આઇ ઉસ વકત ફોજે દુશમન ભી બડે દબદબેસે દાખીલ દસ્તે જંગ હુઇ સાહેરૂંને પરે જમાએ દીલાવરૂને સફફશીકી મયદાને રઝમ તઈયાર હુવા નકીબુંને સદાએ દીલકશ દી કે અય મુસાફરાને સરાએફાની મુકામ ઇબરત હય યેહ મયદાન જંગો કતાલ જાએ .ગયરત નામ કરલો લડ ભીડ લો ફીર કોન રહા હય ઓર કીસકી રહેગી બયત—રૂસ્તમ રહા ઝમીંપે ન બેહરામ રેહ ગયા—મરદુંકા આસમાંકે તલે નામ રેહગયા યેહ કેહકર જબ નકીબ .ખામોશ હુવે રૂતાશ .ખુદ મયદાનમંય નીકલા ઓર સેહેરકી નયરંગીયાં દીખાને લગા આપ પથ્થર બરસાને લગા બાદ ઇસ ઉલુલ અઝમી દીખાનેકે લલકારા કે અય નમકહરામો તુમમંયસે કોઇ અયસા હય જો મેરે મુકાબીલ હો ઓર મેરે સેહેરકા જવાબ દે સાહેરાને મેહરૂ.ખને મીકલકર મુકાબલા કીયા રૂતાશને સેહેર પડકે દસતક દી કે સેહેરાકી તરફસે હઝારૂં હઝાર જાનવર પયદા હુવે ઓર લશકરે મેહરૂ.ખકે સરપર બયઠે જીસકે સરપર જાનવર બયઠા વોહ ફોરન દર.ખ્ત હો ગયા ઓર નીહાલ કામતમંય ઉસકે પત્તે હરે હરે નીકલ આએ કુપલેં પુટી ઓર ટેહેનીયા ઝુમને લગીં જાનવર ઉનપર બ આરામ બયઠે મેહરૂ.ખ ઓર શકીલ સાહેરાને નામી દસ્તકેં સેહેરકી દેતેથે ઓર અપને તઇ બચાતેથે ઉસ વકત મલકા બહાર જો તખ્તે તાઉસપર બઝીનતો ઝેબ સવાર થી કે યેહ સેહેર નહી કરતા હય ગોયા રૂતાશ તુજ પર તાને કરતા હય કે સબકો દરખ્ત બનાતા હય યેહ સોચકર તખતસે કુદકર દુપટટેકો સરસે સંભાલતી સામને રૂતાશકે આઇ ઓર અપને બાલુંકો ખોલકર એક ડબીયાં નીકાલી ઓ ડબીયાકો અલગ કીયા ઓર ઉસમંયસે એક પુત્લી બોહત .ખુબસુરત

હાથીદાંતકી રખ્ખીથી અપની ઉંગલી કાટકર ઉસ પુત્લીપર ખુન ટપકાયા ઔર કહા અય સામરીકી પુત્લી મંયને ઇસદીનકે લીએ તુઝે સરપર ચડાકર રખ્ખાથા કે તાઔરાને સેહેર આકર મેરે લશકરપર આશીયાના કરેં ઔર ઇનસાનકો દરખ્ત બનાએ યેહ કલામ બહારકા સુનકર પુત્લી કેહ કહા મારકર હંસી ઔર ડબીયાસે નીકલકર ગાયબ હોગઇ બાદ થોડીદેરકે સબને દેખા એક જાલ હવાપર ફયલા હય કે ઇસ કદર લબાન હય કે કોસુંતક દીખાઇ દેતા હય ઔર સબ જાનવર સેહેર ફૂતાશકે ઇસ જાલમંય ગીરફતાર હંય વોહી પુત્લી બહારકી હાથમંય છુરી લીએ જાનવરૂંકો જાલસે નીકાલ નીકાલકર ઝુબેહ કર રહી હય ઔર ખુન ઉસકા લશકરે મેહરૂ.ખપર છીડકતી હય કે જો જો ઇનસાન દરખ્ત હોગએ હંય વોહ સબ આદમી બનતે હંય યેહ હાલ ફૂતાશને જબ દેખા કે પુત્લીને સબકો આદમી બનાયા ઔર બહાર તેરે મુકાબીલ ખડી હય અબકી યકીન હય કે તુજપર વાર કરેગી ઇસકા સેહેર ઉતારના મુશકીલ પડેગા બડા સખ્ત મુકાબલા હોગા યેહ દીલમંય સોચકર ઉસને ચાદરે જમશેદકો નીકાલા ઔર ઉઠકર હવાપર જાકર લશકરે મેહરૂ.ખપર ઉસ ચાદરકો ફેલાઇ ઔર ઉસમંયસે .ખાક જમશેદી બરસી ઔર બહાર ઔર મેહરૂ.ખ ઔર નાફરમાન વગયરા બેહોશ હોગએ જબ સરદાર તમામ ઔર મલકા મેહજબીન ઔર સુર્ખમુ ઔર શકીલ ઔર દીલારામકે બેહોશ હુવે ઔર લશકરમંય ભાગને લગે ઔર ફૂતાશને હઝારૂંકો ઝીંદા ગીરફતાર કીયા ઔર સબકો હાથકડીયાં બેડીયાં અપને સેહેરકી પેહનાકર ચાદરે જમશેદીકો હીલાયા ઔર કહા અય ચાદરે ખુદાવંદ વાસ્તા ખુદાવંદ જમશેદકા યેહ સબ હુશીયાર હોકર અપની ગીરફતારીકા હાલ .ખરાબ દેખેં ઉસી વકત બહાર ઔર મેહરૂ.ખ વગયરા સબ સરદાર હુશીયાર હુવે ઔર દેખા કે હમ સબ ગીરફતાર હંય નાચાર ખામોશ હોરહે ઔર ફૂતાશને હુકમ દીયા કે આજ સબ કીયામ પઝીર હોંકે મંય લડનેસે થક ગયા હું કલ સબકો લેકર ખીદમતે શેહેનશાહમંય જાઉંગા હસબુલ હુકમ લશકરને ઉસકે કમર ખોલી સબ કયદીયુંકો કયદ કીયા ઔર પેહરા મુકરરર હો ગયા ફૂતાશ અપની બારગાહમંય મસનદે હઝરતપર બયઠા ઔર ખાદીમ .ખીદમતગારસે કહા તુમ સબ બાહીર બારગાહકે જાકર ઠયરો સીર્ફ અપની રંડીકો અંદર બારગાહકે રખલીયા ઔર સેહેર પડકર દસ્તક દી સીવાએ ઉસ રંડીકે જો કોઇ ઇસ બારગાહમંય આએ બેહોશ હોજાએ ક્યું કે ઉસકો ખોફ અઇયારૂંકા હુવા કે અયસા નહો અઇયાર યહાં આએં અલ હાસીલ યેહ તો આરામસે બયઠા મગર અઇયારૂંને લશકર ગીરફતારી દુરસે દેખકર મશવરા કીયા ઔર સબબ સુરત બદલકર લશકર મંય આએ ઔર ઝરગામને એક ખીદમતગારકો અલગ બુલાયા ઔર કહા મુઝે તુમસે કુછ કેહના હય વો અલાયદા આયા ઝરગામને બેઝા બેહોશી માર કર ઉસે બેહોશ કરકે પેહરન ઉસકા ઉતાર લીયા ઔર ઉસકી સુરત બનકર બારગાહ કે કરીબ આયા ઔર ચાહા અંદર જાઉં નોકરૂં ને કહા અંદર ન જાવ મને

કીયા હય ઝરગામને કહા તુમ કયાં જાનો કે મંય કીસ લીએ જાતા હું યેહ કેહકર અંદર બારગાહકે કદમ રખા જયસેહી અંદર આયા બેહોશ હોકર ગીરા રૂતાશને ઉઠ કર ઉસે ઉઠાયા ઔર સેહેર પડકર જો પુંકા રોગનો રંગ અઇયારી ઉડગયા સુરત અસલી રેહ ગઇ રૂતાશને સેહેરસે અંદર બારગાહકે કયદ કીયા ઔર બયઠકર રંડીસે બાતેં કરને લગા ઉસ વકત જાંસોઝ સાકી મેહેરે તીલઅત ઝેબા સુરત બનકર કરીબ બારગાહ આયા ઔર ખીદમતગારૂંસે કહા મંય નોકરીકી ખુવાહીશ રખતા હું ઇસ વખત મીયાં અકેલે બયઠે હંય અગર કહો તો જાકર અરઝ હાલ કરૂં ઉનહુંને કહા અંદર જાનેકા હુકમ નહીં હય અગર તુમહારા જી ચાહે તો જાવ લેકીન જો ગુસ્સા હો તો હમ નહીં જાનતે જાંસોઝને કહા મંય અપની કયફીયત અરઝ કરકે અભી આતા હું યેહ કેહકર અંદર બારગાહકે કદમ રખા ઔર થોડી દુર ગયા થા કે બેહોશ હોકર ગીરા રૂતાશને ઉસકોં ભી ગીરફતાર કરકે બઝોર સેહેર રોગન અઇયારી ઉસકા ભી દફે કીયા ઔર કહા અઇયારૂંને સુરત બદલકર આના શુરૂ કીયા અલગરઝ યેહ અપની મેહબુબાસે કલામ કરને લગા ઔર ઇધર બર્કને દુરસે દેખા કે દો અઇયાર અંદર બારગાહકે દાખીલ હુવે મગર કુછ મતલબ ન હુઇ બસ યેહ ગીરદ બારગાહકે ફીરને લગા ઇતતે ફાકન રૂતાશકે પાસ રંડી હય ઇસકા ખયમા એક તરફ ઇસ્તાદા થા ઔર ઉસ રંડીકા નોકર એક છોકરા ગડગડી ભરરહાથા બર્ક ઉસકે પાસ આયા ઔર કહા અબે સુન તુ ઇધરતો આ કલ તુને મેરે કુત્તેકો કયું મારાથા વોહ છોકરા હયરાન હુવા કે કયંસા કુત્તા કેહને લગા અજી પેહછાનતે ભી હો બર્ક કાન પકડકે ખીંચતાં હુવા લે ચલા કે બચ્ચા આજ મુકરતે હો ચલો તો જીસકે સામને મારા હય દેખોતો ઉસ્સે પુછકર કયસે ઠીક બનાતા હું યેહ કેહતા હુવા ઉસે તનહાઇકે મુકામપર લાયા ઔર બેહોશ કરકે ઉસકી સુરત આપ બનકર આયા ઔર ગડગડી ભરને લગા કે ઇસમંય એક ખીદમતગાર આયા ઔર કહા તું અબતક ચીલમહી ભરરહા હય બાઇજી હુક્કા માંગતી હંય બર્કને કહા આગતો સુલગાતા હું ગરચે તંબાકુમંય બેહોશી મીલાકર ચીલમ ભરી ઔર ખીદમતગારકો હુક્કા તઇયાર કરકે દીયા કે લે જાવ ઉસને કહા તો આપ લે જાવ હમેં હુકમ અંદર જાનેકા નહીં હય બર્ક હુક્કા લેકર અંદર બારગાહકે ગયા યેહ ભી ઔરૂંકી તરહસે બેહોશ હોગયા રૂતાશને ઇસે બી ગીરફતાર કીયા ઔર સેહેર પડકર જો દમ કીયા ઉસકી ભી સુરત અસલી હોગઇ ઉસવકત ઉસને કહા કયા ઇનાયત સામરી વ જમશેદકી હય કે અઇયાર બગેર ઝેહમતકે ગીરફતાર હુવે કુછ ફીક ભી ન કરની પડી યેહ કેહતા હુવા ફીર અપની મેહબુબકે પાસ બયઠા તીનું અઇયારૂંપર સેહેર કર દીયા કે દસ્તો પા શશદર હોગએ લેકીન અબકી બારઉમરૂ સુરત સબારફતાર અઇયાર બચ્ચીકી બનકર આયા ઔર અફ્રાસીયાબકી મોહર બનાકર ફરમાન લીખકર ઇસ તરહ લપેટા કે હરએક ત્યહ મંય કાગઝકી બોહત બારીક બેહોશી ભર દીયા લીફાફેપર મોહરકી ઔર દરે બારગાહપર આયા ઔર નોકરૂંસે કહા મેરી

ખબર કરદો કે સબારફેનાર શેહેનશાહ પાસસે આઇ હય મુલાઝીમુંને કહા હમેં અંદર જાનેકા હુકમ નહીં હય આપ ખુદ જાઇએ ઉમરૂ સમઝાકે અંદર જાનેમંય કુછ મુશકીલ હય જબતો યેહ નહી જાતે યેહ સોંચકર દરવાઝેહીસે પુકારા કે અય રૂતાશ જાદુ સબારફેતાર નામાએ શાહ લેકર આઇ હય યેહ સદા જો રૂતાશને સુની કહા અંદર આવ ઉમરૂને કહા નામાએ શેહેનશાહકી યેહી તાઝીમ હય કે દરે બારગાહ તક નહીં આયા જાતા હા સાહબ મુકર્રબ ઝીયાદા જો હોતે હંય વોહ યેહી કરતે હંય યેહ કલામ જો રૂતાશને સુના શરમીંદા હોકર બાહીર આયા ઓર સબારફેતારને સલામ કીયા ઓર નામા નીકાલા કે લીજીએ ઇસકા જવાબ લીખ લા દીજીએ રૂતાશને કહા આપ અંદર તશરીફ લે ચલે ઓર એક જામ શરાબ પીએ મંય જવાબ લીખું ઉમરૂને કહા તુમ જીસે પાતે હો અંદર બારગાહકે બુલાતે હો અઇયારૂંકા તુમકો કુછ ડર નહી હય રૂતાશને કહા નહીં બારગાહ સેહેર બંદ હય જો કોઇ યહાં આયગા બેહોશ હો જાયગા સબારફેનાર નકલીને કહા મય સેહેર નહીં જાનતી હું ઓર અઇયાર બચ્ચી હું ઇસ લીએ તુમ બુલાતે થે કે મંય બેહોશ હોજાઉં ઓર મંય પેહલેહી સમજીથી કે અઇયારૂંકી ગીરફતારીકે લીએ કોઇ તદબીર ઝુરૂરકી હોગી ફીર યેહ અઇયારીસે બઇદ થા જો ચલી આતી અગર આતી તો ગીરતી હાથ મું હુટ જાતા રૂતાશને ઉસકી અકલપર આફરીન કી ઓર બારગાહસે સેહેરકો ઉતારા કે અબ જો આએ બેહોશ ન હો ઓર સબારફેતાર નકલીકા હાથ પકડકે અંદર બારગાહકે લાયા ઉમરૂને દેખા કે તીન અઇયાર બેહુસો હરકત પડે હંય ઓર એક ઝને હસીના ઝરો ઝેવરસે આરાસ્તા મસનદ પર બયઠી હય ઉમરૂ ભી એક જાનીબ બયઠા ઓર નામા રૂતાશકો દીયા વોહ લીફાફેસે નામા નીકાલને લગા ગુબારે બેહોશી ઉડા ઓર ખુશબુ આને લગી ઉસછે નામેકો સુંઘા કે યેહ ખુશબુ કયસી હય પસ સુંઘતેહી બેહોશ હુવા ઇધર ઉમરૂને એક બેઝાએ બેહોશી મુંહપર ઉસ રંડી કે મારા કે વો ભી બેહોશ હુઇ ઉસવકત રૂતાશકા ખંજરસે સર કાટ ડાલા બીર ઉસકે ગુલશોર કરને લગે આગ પથ્થર બરસને લગે ઉમરૂને રંડીકા ઝેવર ઉતારા લેકીન ઉસકે મરનેસે અઇયા તીનુ રેહા હુવે ઓર લુટને લગે બર્કને જલદી ચાદરે જમશેદ ઉસકી ઝોલીસે નીકાલકર જસ્તકી ઓર બારગાહકો કુદ ફાંદ કર ભાગા ઓર ગુલજો હુવા સાહેર દોડે ઉમરૂ ઓર દોનુ અઇયાર ભી કુદકર ભાગે ઇધર કયદીસુંપરસે સેહેર રૂતાશકા દફે હુવા ઓર સબ છુટ ગએ બહાર ઓર મેહરૂખ વગયરાને બઝોર સેહેર પરવાઝકી ઓર બરૂએ હવા જાકર હાર મીરચીસુંકે ઓર ગોલે ફ્ચે બોલાદકે લશકરે રૂતાશપર મારે અબ્ર સેહેરકે ઉઠે બીજલીએં કડકને લગીં ઓર કહીં આગ બરસને લગી બહારને ગુલદસ્તા મારા કે આલમ બહાર પયદા હુવા ઓર હઝારહા સાહેર દીવાનાવાર સેહરાકો ચલા મેહરૂખ સોર શકીલને હઝારૂંકો કત્લ કીયા નાફરમાન ઓર સુર્ખમુને સીતારે શીશાએ તીર બરસાએ કે—

નઝમ.

બરસને લગેં આગ પથ્થર વહાં-બુલંદ આતીશે સેહેર કા થા ધુવા
કભી શોઅલે ઉઠતેથે હર સીમતસે-મંચાતેથે ગુલ બીર હર એકકે
હઝારૂં ને દી જાન અફસોસસે-બહોત ભાગ કર વાંસે ઝીંદા બચે

અલ હાસીલ લશકરે **રૂતાશ** તબાહ ઓર બરબાદ હુવા ઓર ફતેહ ફીરોઝી માલ વ અસબાબ લુટ કર **મેહરૂ.ખ** ઓર **મેહબીજન** અપની બારગાહ મંય દાખીલ હુઈ મનાદીને નીદાકી કે ફોજ ભાગી હુઈ કોહસ્તાનસે આઇ લશકર દોબારા બદસ્તુર આરાસ્તા હુવા જશન હોને લગા **ઉમરૂ** જો ભાગા ઉસે ખીયાલ આયા કે ચાદરે **જમશેદી** જો અઇયાર લે ગયા હય ઉસ્સે ચલકર લે લે યેહ સોચ કર જંગલ મંય આયા ઓર ઝફીલ અઇયારી બજાઈ **ઝરગામ** ઓર **જાંસોઝ** હાઝીરે ખીદમત હુવે લેકીન બર્ક ન આયા કે ઉસતાદ ચાદરે જમશેદ છીન લેગેં યહાં **ઉમરૂ**ને પુછા દોનું અઇયારૂં સે કે તુમ મંય ચાદરે જમશેદી કોન લાયા હય ઉનહુંને કહા હમેં કસમ નમક **સાહબકરાન** કી હય કે હમ નહી લાએ **ઉમરૂ**ને કહા ઝફીલ કી સદા પર **બર્ક** નહીં આયા માલુમ હોતા હય કે વોહી લે ગયા બસ કોડા પકડ કર વાસ્તે ઢુંડને **બર્ક** કે રવાના હુવા લેકીન **બર્ક** જો ચલાથા ઉસકે ઝહીન મંય આયા કે અગર તીલસ્સમે **ઝાહીર** મંય રહુગા તો ઉસ્તાદ ચાદરે જમશેદી છીન લેંગેં ઓર ઉસતાદ અપને પાસ **ઝંબીલ** વ **ગત્રીમ** વગયરા રખતે હંય ઓર મેરે પાસ કોઈ અયસી ચીઝ નહીં હય કે જીસ્સે સેહેર તાસીર નકરે લીહાઝા ચાદરે જમસેદી અપને પાસ રખખું ઇસે ઉસતાદકો નદું યેહ ખીયાલ કરકે તરફ તીલસમે **બાતીન** કે ગયા મગર અબ કયફીયત સુનીએ કે અઇયાર બચ્ચીએં જંગલ મંયથીં ઓર સાથ સાથ લશકરે **રૂતાશ** કે આઇથીં અફ્રાસીયાબને હુકમ દીયાથા કે અઇયારૂં કો પકડ લાવ યેહ ફીક્ર ગીરફતાર અઇયાર કરતીથીં લશકરે **રૂતાશ** સે ઉનહુંને કોઇ મતલબ ન રખખા થા અબ **રૂતાશ** જો કત્લ હુવા ઓર ઉસકે મરનેસે શોર બુલંદ હુવા **સરસર**ને કહા અય **સબારફતાર** બડા ગઝબ હુવા **ઉમરૂ**ને **રૂતાશ**કો મારા શહેનશાહ કહેંગે કે તુમ લશકર મંય મોજુદથીં ઓર હીફાઝત નકર સકીં જલદ ચલો ઓર **ઉમરૂ** કો ગીરફતાર કરો પસ સબ અલગ હોકર સબ ગીરફતારીએ અઇયાર કો ચલીં **સબાફ-તાર ગુંબદેનુર** કી તરફ આઈ ઓર **સરસર** લશકરે **મેહરૂ.ખ** કી તરફ ગઇ ઓર ઇસને દુરસે દેખા કે **ઉમરૂ** કોડા પકડે એક મુકામ બુલંદ પર ખડા હર તરફ દેખ રહા હય ઓર ખીયાલ કો હર તરફ દોડાતા હય **સરસર**ને એક ગોસે મંય ઠેહેર કર સુરત અપની **બર્ક**કી બનાઇ ઓર જસ્ત ખેઝ કરતી હુઇ **ઉમરૂ**કી તરફસે હોકર નીકલી **ઉમરૂ** **બર્ક**કી તલાશમંય ખડાથા ઉસે દેખકર ઝપટા ઓર કહા અય **બર્ક** સચ બતાકે તુ ચાદરે જમશેદ લાયા હય યા નહીં અગર લાયા હય તો મુઝે દે **સરસર**ને હાથ બાંધ કર પાઉં પર **ઉમરૂ**કે ગીરી ઓર કહા ઉસ્તાદ વોહ ચાદર મુઝીકો ઇના-

યત કીજીએ ઉમરૂને કોડા ઉઠાયા કે કુછ શામત આઇ હય લા મુઝે દે **સરસરને** પાઉં પકડ કર **ઉમરૂકો** ખીચ લીયા ઓર ગીરતેહી ઉસકે એક હુબાબે બેહોશી મારા કે બેહોશ કર દીયાં ઓર ચાદરે અઇયારી બીછા કર દો હલકુંસે કમંદસે દોનું હાથ પાઉં ગરદન વગયરા બાંધ કર એક હલકા ઇસ તરહ બાંધાં કે ઉમરૂ એક ગઠડી હો ગયા **સરસરને** ચાદરે અઇયારી મંચ પુશતારા બાંધ કર પુશત પર લગાયા ઓર ડેડ ગીરે અઇયારી કે અપને સીનેપર લગાઈ ઓર જસ્ત ખેઝ કરતી તરફ ગુંબદે નુરકે ચલી લેકીન બર્ક જો ગુંબદે નુરકી તરફ ચલા ઉસને દુરસે દેખા કે **સબારફતાર** દુરસે કુદતી ચલી આતી હય બર્ક બોહત જલદ **સરસરકી** સુરત બના ઓર **સબારફતારકી** તરફસે હોકર નીકલા ઉસને પુકારા કે અય શાહઝાદી કહાં ચલીં **સરસર** ને કહા અલગ આવ યહાં ન ઠયરો **સબારફતાર** કરીબ આઈ બર્કને હાથ પકડ લીયા ઓર કહા યેહ મુએ અઇયાર બદ બલા હુંય અભી ઓર મુજસે ઓર **ઉમરૂકે** સામના હુવાથા વોહ સામને ઝાડી મંય ચલા ગયા હય અબ એક તરફસે અય **સબારફતાર** તુમ જાવ ઓર એક તરફસે મંય યેહ કેહ કર ઉનકે સાથ બાતેં કરતા હુવા દોડા ઓર કહા દેખો પીછે કોન આતા હય **સબારફતાર** પીછે ફીરકર દેખા બર્કને બેઝએ બેહોશી મારકર બેહોશ કર દીયા આપ ઉસકી સુરત બના ઓર ઉસે ઉમરૂકી સુરત બનાકર પુશતારા બાંધ કર તરફ ગુંબદેનુર કે રવાના હુવા બ સબબ ચાદરે જમશેદ કે દરયાએ .ખુંરવાંસે ઉતર કર શેહેર **નાપુરસાં** મંય આયા કીસીને મને ન કીયા બલકે દો એકને પુછા બીબી **સબારફતાર** કીસે લાઈ હો ઉસને કહા ઉમરૂકો ઇસી તરહ **ગુંબદેનુર** પર ચડ આયા યહાં હઝારહા સાહેર મુલાઝીમ વ રફીકે **અફરાસીયાબ** બયઠાથા નાચ હો રહાથા શેહેનશાહ તખ્ત પર જલ વગરથા કે **સબારફતાર** નકલીને આકર સલામ કીયા ઓર પુશતારા સામને ડાલ દીયા **અફરાસીયાબને** પુછા કીસે બાંધા હય ઉસને કહા ઉમરૂકો ઓર પુશતારા ખોલકર નકલી **ઉમરૂકો** સેતુનસે બાંધ દીયા ઇસ અરસેમંય **સરસરને** જો **ઉમરૂકો** ગીરફતાર કીયાથા આકર પોંહચી હર તરફ ગુલ હુવા કે **સરસર** ઓર એક **ઉમરૂકો** લાતી હય બર્કને ઇરશાદ કીયા કે અય શેહેનશાહ જો મંય **ઉમરૂકો** લાઇ હું ઉસકે પીછે કોઈ અઇયાર બશીકલે **સરસર** આયા હોગા મંય પોશીદા હુઈ જાતી હું આપ સરસરકો ગીરફતાર કર લીજીએ યેહ કેહકર **સબારફતાર** નકલી તખ્તશાહી કે પીછે છુપ રહી ઇસ અશનાએ મંય સરસર પુશતારા લીએ હ,ઝીર હુઇ ઓર સામને તખ્તકે રખ દીયા **અફરાસીયાબને** એક સાહેર કો ઇશારા કીયા ઉસને **સરસરકો** ગીરફતાર કર લીયા ઓર પુશતારા જો લાઇથી ઉસે ભી ખોલા ઉસવકત બર્ક જો તખ્ત કે નીચે છુપા ઝાહીર હુવા ઓર **ઉમરૂકો** બંધા દેખકર રોને લગા ઓર કહા અય શહેનશાહ સરસરકો યેહ અઇયાર **ઉમરૂકી** શકલ બના કર લાયા હય ઓર આપ ઉસકી સુરત બનકર આયા હય **અફરાસાયાબને ઉમરૂકો** છોડ દીયા ઓર સરસર અસલીકો

બંધવા દીયા સબારફ્તાર નકલી યાને બર્કને સરસરકે ગીરફતાર હોનેકે બાદ ચાહાકે સબકો ગીરફ્તાર શરાબ પીલા કર બેહોશ કરૂં લેકીન સરસરને કહા અય શહેનશાહ આપ ગઝબ કરતે હંય મંય સરસર હું હરચંદ ઉસને કહા મગર કીસીને ન સુના ઓર બર્કને સરસર પાસ આકર ચુપ કેસે કહા કે ઉશતાદની મંય બર્ક હું તુમ ઉશતાદકો પકડકે લાઈ ઓર સબ કે સામને નંગી ખુલી ફીરતી હો કહો તો ઇસવક્ત નાક કી નોક કટવાલું યેહ બાતેં સુનકર સરસર લગી દુહાઇ દેને ઓર બર્કને હુકમ દીયા કે ઇસ પર માર પડે ઉસ વક્ત સરસર પર માર પડને લગી ઓર સરસરને અરઝ કીયા કે અય શેહેનશાહ આપ કીતાબ સામરી દેખીએ કે ઉસ મંય ઉમરૂ કોન હય અફ્રા-સીયાબને યેહ બાત પસંદકી ઓર કીતાબ સામરી મંગાઇ ઉસ વક્ત બર્કને કહા હુઝુર એક બાત લોંડીકી સુન લીજીએ મંય કાન મંય કહુગી યેહ કેહ કર કરીબ અફ્રા-સીયાબ કે આયા ઉસને બાત સુન્ને કો કાન લગાયા બર્કને એક હાથસે તાજ લીયા ઓર દુસરે સે એક ધોલ મારી ઓર નારા કીયા કે મેરા નામ બર્ક ફીરંગી ઓર જસ્ત કરકે ભાગા અફ્રાસીયાબને હુકમ દીયા કે લેના જાને પાએ સાહેર હુકમ સુનતેહી દોડે ઓર સેહેર કરને લગે હંગામા જો હુવા ઉમરૂતો રેહા હો ચુકા થા ઉસને લુટના શુરૂ કીયા ઓર જાલ ઇલિયાસી નીકાલકર મારા કે હયરતકા પાનદાન વ સુકાબા તીલાઇ ઓર કુરસી જવાહીર નીગારકી સબ લુટકર દાખીલે ઝંબીલ કી અફ્રાસાયાબ ગભરાકર તખ્તપર ખડા હો ગયા ઓર સેહેર પડા કે હઝારહા પુત્લા તીલસ્સમી દોડા ઉમરૂને ગલીમ ઓઢલી ઓર ગુંબદકે નીચે ઉતર ગયા ઉપરસે બર્ક ભી ભાગકર નીચે આયા સાહેરૂંને સેહેર કીયા લેકીન બસબબ ચાદરે જમશેદી કે તાસીર ન હુઇ ઓર જો સાહેર ગીરફ્તાર કરને કરીબ ગયા ચાદરકી તાસીરસે શોઅલે જીસ્મસે ઉઠને લગે ઓર બદનમંય આગ લગ ગઇ સબ ફીર આએ ઓર અફ્-રાસીયાબને સરસર ઓર સબારફ્તાર જો બંધી થી ખુલવા દીયા ઓર દીલાસા દીયા મગર બર્ક ઓર ઉમરૂને શેહેર નાપુરસાંમંય લુટ કીઉમરૂ જાલ જીસ મકાન પર મારતા ફર્શ તક ઉસ મકાનકા ઓર કુલ અસબાબકે લુટ લીયા શોર હુવા દુકાને જલ્દ જલ્દ બંદ હોને લગીં કીસી રાહગીરને પુછા અરે ભાઇ યેહ કયા હંગામા હય એક દુકાનદારને કહા ઉમરૂ શેહેરમંય આયા હય લુટતા ફીરતા હય રાહગીર સમઝા કે અકેલા કહાંતક લુટેગા માલુમ હોતા હય કે ફોજ લેકર આયા હય યેહ સમજકર આગે ચલા રાહમંય જો મીલા કેહદીયા અરે મીયાં ભાગો ફોજ આગઇ લોગ કત્લ હો રહે હંય વો શખ્સ યેહ સુનકર ભાગા ઉસે ભાગતે દેખકર ઓર લોગ ભી ભાગે જીધર ગએ ભગદર પડ ગઇ સબકી ઝબાનપર જારી હુવા કે ફોજ આગઇ અબ કોઇ અપને લડકેકા હાથ પકડે ભાગા જાતા હય કોઇ અપની ઓરતકો લીએ બદહવાસ એકસે એક પુછતા હય અરે ભાઇ કોઇ નાકા ભી ખુલા હય કીધર જાએ કોઇ રો રહા હય કે અફસોસ પીર ગએ લેકીન બહાદુરાને રોઝગાર હથીયાર લગાએ અપને

અપને દરવાઝુંપર મુંડે વ કુરસીયાં બીછાએ જાનદેને પર આમાદા બયઠે હુંય લોગ આ આકર ઈનકે સામને ખબરેં કેહ રહે હુંય કે હઝરત આપ બયઠે કયા કરતે હુંય મુફ્ત જાન દીજીએગા અભી અભી મેરે સામને જોહરી બાઝાર કત્લ હોચુકા હય ઓર ચોક લુટ રહા હય હમતો જાતે હુંય આપ ભી ભાગીએ બહાદરૂંને જવાબ દીયા કે જનાબ હમ તો જો કોઇ આએગા અવ્વલ તો ગદર કરેંગે જો ન માના દેખીએ સાખેકી લડાઇ હોગી ઓર અયસી તલવાર ચલેગી કે દુશમનકે દાંત ખટ્ટે કર દેંને ગરઝકે એક શેહેલકા અઝીમ બરપા હય ઉમરૂ ઓર બર્ક લુટતે ફીરતે હુંય સરરાફુંકી થેલી-યાં ગાયબ હોતી હુંય ઓર જોહરયુંકે ડબે ગુમ હોતે હુંય બીસાતખાના બરબાદ હો રહા હય બઝઝાઝુંકી કપડુંકી ગઠરીયાં નહીં મીલતી હુંય અસબાબ ફેંકકર કોઇ ભાગા હય કોઇ જાન બેચકર નહીં ભાગા હય તો એકલે મોહલ્લાકે ખાલી ઘરૂંમંય કુદકર અસબાબ ઉઠા રહા હય કોઇ હથીયારૂં ઓર અસબાબકો કુવેમંય ફેંક રહા હુંય કોઈ તેહખાનેમંય છુપ કર બયઠા હય કોઇ કેહતા હય મેરા ભાઇ લશકરે ઉમરૂમંય નોકર હય મુઝે ઉસને સનદલા દી હય મંય સબકો બચા લુંગા મેરે યહાં ચલે આવ અલહા-સીલ યેહ ગોગા જબ **અફ્રાસીયાબને** સુના કે શેહેરકે લોગ ભાગે જાતે હુંય ફોજ **અસદકી** આ ગઈ ઉસને ઉસ વકત હુકમ દીયા સાહેર જાકર જો કોઇ હો ગારત કરે સાહેર ગુંબદપરસે ઉતરકર ચલે ઓર **અફ્રાસીયાબ** ખુદ ઉતર આયા હયરતને એક સેહેર કીયા લાખું અઝધર પયદા હુવા ઓર શેહેરકી તરફ ચલા ઉમરૂને મંઢી અસ્તાદાકી ઓર બર્કને ચાદરે જમશેદી ઓડલી ઓર એક તરફ ઠયર રહા અઝધહુને બોહત લોગુંકો નીગલ લીયા સબકો યકીન બીલકુલ હો ગયા કે ફોજ આ ગઇ ઓર ઝીયાદા ભગદર પડ ગઈ ઓર અઝધર કુછ આદમીયુંકો નીગલકર ફીર આએ હયરતને કહા અય શેહેનશાહ મંયને સબકો અઝધહુંસે નીગલવા લીયા યેહ કેહ રહીથી કે એક સાહેર સામનેસે પુશતારા બાંધે પયદા હુવા ઓર **અફ્રાસીયાબકો** સલામ કીયા ઉસને પુછા કે પુશતારેમંય કયા હય સાહેરને કહા ઉમરૂકો લાયા હું યેહ કેહ કર પુશતારા ખોલને લગા સબ ઝુકકર દેખને લગે ઉસને ચકાચક જસ્ત કરકે એક ધોલ **અફ્રાસીયાબકે** લગાઈ ઓર નારા કીયા મનમ બર્ક ઓર દુસરા તાજ લેકર ભાગા **સીનઅત સેહેરસાઝ** જો વઝીર થા ઉસને સેહેર પકકર દસ્તક દી કે સીવાએ **અફ્-રાસીયાબ** ઓર **હયરતકે** સબ બેહોશ હુવે મગર બર્ક ઓર ઉમરૂપર કુછ તાસીર ન હુઈ ઓર **સીનઅતને** રદ સેહેર કીયા સબ હોશીયાર હુવે ઉસ વકત દેખા કે **શ-મીમા** આઇ ઓર સલામ કરકે અલગ ઠયરી શાહને કહા જાકર ઉમરૂકો પકડલા ઉસને અરઝ કીયાકે હુઝુરસે જો તદબીરમંય અરઝ કરૂં ઉસ તરહ ઉમરૂ ગીરફતાર હોગા **અફ્રાસીયાબને** કહા બતલા **શમીમાને** કહા અલગ ચાહતી હું **અફ્રાસીયાબ** પાસ **શમીમાકે** આયા **શમીમાને** જસ્ત કરકે ફીર એક ધપ લગાઇ ઓર નારા કીયા મનમ બર્ક ઓર તીસરા તાજ ગોહરબાર **અફ્રાસીયાબને** મંગાકર પેહના હય લેકર

રાહી હુવા અબકી બાર સરમાયા બરક્અંદાઝ વઝીર દોયમને સેહેર કીયા કે સીલેં બરકકી ગીરને લગીં ઓર વોહ સરદી હુઇ કે દાંત હર એકકે બજને લગે ઓર સદહા સાહેર શેહેરકે મર ગએ સરમાયાને સેહેર અપના રદ કીયા ઓર કહા બર્ક ઓર ઉમરૂ મર ગએ હોંગે ઉસ વકત એક સાહેર ભાગા ઓર આયા કહા દુહાઇ શેહેનશાહકી લુટે લેતા હય અફરાસીયાબને દસ્તક દી કે દેખો તદબીર ઉમરૂકી હુઇ જાતી હય ઉસ સાહેરને કહા દેખીએ આપકે પીછે બર્ક ખડા હય તાજ લીઆ ચાહતા હય અફરાસીયાબને પીછે ફીરકે દેખા સાહેરને જસ્ત કી ઓર ઘોલ મારકર નારા કીયા કે મનમ બર્ક ઓર ચોથા તાજ લેકર ભાગા ઉસ વકત વઝીર સોયમ બાગબાને કુદરતને એક હાર અપને ગસેસે તોડકર ફેંકા કે હઝારૂં તખતે ગુલાબકે ઝાહીર હુએ ઓર ગુલુંસે ગુલાબકે લાલ ખુશરંગ હોકર ઉડે ઓર ચાર તરફ ઉમરૂકો ઢુંડને લગે ઉમરૂ અંદર મંઢીકે થા ઓર બર્કકો બ સબબ ચાદરકે કોઇ ન પાતાથા આખીર કાર જબ યેહ દોનું ન મીલે વોહ લાલ મદમાને શેહેરપર બયડે શેહેરવાલે દીવાને હુવે ઓર નારે મસ્તાને કરને લગે ઓર શેએર પડતે જંગલકો ચલે ઉસ વકત અજબ આલમ શેહેરકે લોગુંકા થા કોઇ કીસીકે ઢોલ ગલેમંય ડાલે પ્યાર કરતાથા.

નઝમ.

કોનસી જા હય જહાં તેરે નહીં અઇયાર મસ્ત
દેખીએ જીસ કુંચેમંય બડ મારતે હંય ચાર મસ્ત
મેયકદે મંય નીશેકી અયનક દીખાતી હય મુઝે
આસ્માં મસ્તો ઝમીં મસ્તો દરો દીવાર મસ્ત

યેહ હાલત દેખકર બાગબાંને સેહેર અપના રદ કીયા મગર ઉમરૂ ઓર બર્કકા પતા ન લગા ફીર યકાયક બર્ક બ સુરત અસલી ઝાહીર હુયા અફરાસીયાબને ઉસે દેખકર કુછ સેહેર પડા સબને દેખા કે એક આઇના બરાબર આદમીકે ખડા હય ઓર અફરાસીયાબબ મીસ્લે તસવીર કે આઇને મંય જલ વગર હય બર્કને દુરસે પથ્થર ઉસ આઇને પર મારા વોહ પથ્થર ઉલટા ફીરા ઓર અબરી.ક કોહશીગાફ ચોથે વઝીરને કુછ કંકરીયાં સેહેર પડ કર મારીં વોહ બડે બડે પહાડ ઝમીનસે ઉખડ કર તરફ બર્ક કે ચલે બર્કકો બસબબ વોહ ચાદરે જમસેદી કે વોહ પહાડ કંકરીયા માલુમ હુઇ લેકીન એહલે શેહેર પર જોગીરે તો હઝારૂં દબ ગએ એક થેહેલકા અઝીમ પડ ગયા ઉસવકત ઉમરૂ દો બારા મંઢીસે નીકલા ઓર લુટને લગા મગર ગલીમ ઓડે થા સાહેરાને ઝબર દસ્ત તો સેહેરકર કે પકાડું કે નીચે સે નીકલે ઓર અયસે વયસે મર ગએ અબરી.કને ગો.ગા સુનકર સેહેર કો દફે કીયા ઉમરૂને અબકી બાર જહાં અફરાસીયાબ થા વહાં આકર મંઢી ખડીકી સબને દેખા કે ઉમરૂ ફકીરૂ કે જયસી મંઢી હોતી હય ઉસકે અંદર પલગડી જવાહીર નીગાર બીછા કે બાઆરામત મામ લેટા હય ઓર દો પરયાંપાઉં દબાતીં હંય અફરાસીયાબને કહા ઉમરૂ બી

બડા ઝબરદસ્ત સાહેર હય તુમ મંય કોઇ હય અયસા કે જો ઈસકા મુકાબલા કરે ઓર ગીરફતાર કરલે યેહ કલામ સુનકર એક સાહેર **તમતેરા.ક** જાદુ આગે બડા ઓર સેહેર પડતા હુવા અંદર **મંઢીકે** ગયા સરનીચે ઓર પાઉં ઉપર હો ગયા ઉલટા લટક ગયા **ઉમરૂને** ઉઠ કર થોડેસે કોયલે સીલગાએ એક બોટી ઉસકે જીસ્મકી કાટી વોહ ચીંખને લગા **ઊમરૂને** કહા હરામઝાદે મંય તેરે કબાબ લગા કર ખાઉંગા કયું કે સાહેરૂંકા ગોશત મુઝે લઝીઝ માલુમ દેતા હય યેહ કલામ સુનકર સાહેર બોહત શરમીંદા હુવે ઓર ભાઇ એક **તમતેરા.ક** જાદુકા કે નામ ઉસકા **વ.કવા.ક** જાદુ થા દોડા આયા ઓર કહા અય **ઉમરૂ** મેરે ભાઇ કો ન ખા છોડદે મંય તુઝકો હઝાર અશરફી દેતાહું ઉમરૂને કહા પાંચ હઝાર અશરફી લુંગા ઉસને કહા અચ્છા પાંચ હઝાર અસરફી લે મગર છોડ દે ઓર અશરફીયાં મંગા કર સામને **મંઢીકે** ઢેરકર દીં **ઊમરૂને** ઉમવક્ત **તમતેરા.ક** કો **મંઢીસે** છુડાયા ઓર બેહોશ કરકે ઝબાન થોડીસી કાટલી ઓર **મંઢીસે** હાથ નીકાલ કર જાલ મારકર અશરફીયાં ખીંચલીં ઓર **તમ-તેરા.કકો** બાહીર ડાલ દીયા બાદ **વ.કવા.ક** જાદુને ભાઇકો અપને ઉઠાયા દેખા તો ઉસ્સે બોલા નહીં જાતા હય ઝબાન કટી હય બસ ગઝબ નાક હોકર હઝારૂં તરહ કે **મંઢી** પર સેહેર કીએ કભી પથ્થર સે **મંઢીકો** છુપા દીયા ઓર કભી આગસે પોશીદા કર દીયા મગર કુછ ન હોસકા ઉસવક્ત **ઊમરૂને** **મંઢીકે** ચારૂં કોને પકડે ઓર ઉખેડ કર છતરીકી તરહ સરપર લગાઇ ઓર એક તરફ રવાના હુવા ઉસવક્ત **મંઢી** એક મીસ્લે ગુંબદકે હોકર રવાના હુઇ ઓર **ઊમરૂ** ઉસકે અંદર ચલા ઓર બર્ક ભી રવાના હુવા **અફરાસીયાબને** કીતાબ સામરી મંય દેખા મગર કુછ ન માલુમ હુવા ઓર કહા હમભી જાતે હુંય યેહ કેહકર એક તરફ રવાના હુવા ઉસ વક્ત દેખા કે આંધી તીરા–વ–તાર આઇ ઓર હઝારૂં ઘંટે ઓર નાકુસ હવા પર બજતે સુનાઈ દીએ ઓર સવારી બડે ઇઝઝોશાન સે એક ઓર **અફરાસીયાબકી** આઇ સબને તાઝીમકી **અફરાસીયાબને** ઉસ **અફરાસીયાબ** જો આઇને મંય જલગર થા કહા અય હમ શબીહ જાવ તુમહે બડી તકલીફ હુઇ ઓર અઇયારૂંને સખ્ત બે અદબીકી યેહ કેહ તાથા કે **અફરાસીયાબ** જો આઈને મંય થા ગાયબ હો ગયા ઓર **અફરાસીયાબ** અસલીને કીતાબ સામરી દેખી માલુમ હુવા કે બર્ક કે પાસ ચાદરે જમશેદી હય ઇસ સબબસે સેહેર તાસીર ન કરતા થા ઓર તુઝે કયા ઝુરૂરત અયસીથી કે તોહફએ તીલસ્સમ ઓર લેબાસ .ખુદાવંદ કો જાકર લાયા ઉસીકી શુમીથીં જો હમ શબીહને તેરી ધોલેં ખાઇં અગર તુ અપને હમશબીહકો છોડ કર ચલા ન જાતા તો યેહી હાલ તેરા હોતા રાવી કેહતા હય કે અઇયારૂંને સરસર વચયરાકા ધોકા આકર દીયા થા તો **અફરાસીયાબ** ને અપને બાએં હાથ કો દેખાથા ઉસ મંય માલુમ હુવા કે દો પેહેર ઇસ વક્તકે તુઝપર સખ્ત હુંય ઝીલ્લત હાસીલ હોગી અગર યહાં ઠયરેગા ચાહીએ કે ઇસ જગેહસે ચલાજા બસ **અફરાસીયાબને** માલુમ કરકે એક દસ્તક દીથી

ઓર આહીસ્તાસે કહાથા કે અય હમ શબીહ ઓર ઉસીવક્ત હમ સુરત ઉસકા આયા ઓર યેહ ખુદ ગાયબ હો ગયા સાહેરાન દરબારી હંગામા પરદાઝી મંય અઇયારૂંકી મસરૂફ થે કીસી પર ઝાહીર ન હુવા કે શેહેનશાહ તીલસ્સમ હય યા કોઇ ઓર હય જાનના ચાહીએ કે **અફ્રાસીયાબ**કે દાહને હાથ મંય હાલ ફાયદેકા માલુમ હોતા હય ઓર બાએં હાથ મંય ઉસકી માનકા હાલ બદી શર ફસાદ ઝીલ્લત ઓર ગરદીશ ઝાહીર હોતા હય ઓર સાત શખ્સ નીહાયત ઝબરદસ્ત ઓર ઇસ તીલસ્સમ મંય હંય ઉનકે હમઝાદ દરયાએ **નીલ** મંય રેહ તે હંય ઓર જબ તક વોહ હમઝાદ ન મારેં જાયગેં વોહ સાતું સખ્સ ભી નહીં કત્લ હોંગેં ચાહે ઉનહેં હઝાર મરતબા અઇયાર બોહશ કરેં જુમલા ઉન આદમીયું મંયસે **અફ્રાસીયાબ** ઓર **હયરત** ભી હંય કેસદહા મરતબા અઇયાર ઉન્હેં બેહોશ કરેગેં મગર કત્લ નકર સકેગેં ઓર બાકી હાલ હમ ઝાદુકા બરવક્ત રોઝ નામચા **મીરબેહેર** કે **તીલસ્સમ-કુશા** ઓર **ઊમરૂ**કો બયાન હોગા સુનીએ **અફ્રાસીયાબ** અઇયારૂંકી બદમાશી દેખકર બોહત ગુસ્સે હુવા ઓર અઇયાર બચ્ચીયું સે કહા નાલાયકો મંયને તુમકો ઇસી વાસ્તે ભેજા થા કે સારા શહેર અઇયાર આકર બરબાદ કરેં **સરસર**ને અરઝ કીયા કે અય બાદશાહે આલીજાહ કનીઝ હસબુલ ઇરશાદ **ઊમરૂ**કો પકડ લાઇથી ઓર **ઊમરૂ શેહે-નશાહ** અઇયારાં હય આસાન નહીં કે કોઇ ઉસે ગીરફતાર કરે લેકીન હુઝુરને ઉસ વક્ત મેરા અરઝ કરના ઝુઠ ફરમાયા ઓર ઉસે છોડ દીયા અબ જયસા ઇરશાદે આલી હો બજા લાઉ **અફ્રાસીયાબ**ને કહા બર્ક દરયાએ **.ખુંરવાં** કે પાર ઉતર જાયગા ઓર **ઊમરૂ** ન જા સકેગા કીસલીએ કે ઉસકે પાસ તોહફએ તીલસ્સમ નહીં હય ઓર અગર ઉસ દરવાઝે સે **ઊમરૂ** નીકલકે જાયગા કે જીધરસે **અસદ** દાખીલ થા અલબત્તા દરયા ન પડેગા મગર જહાં અબ લશકરે **ઊમરૂ** હય ઉસ મુકામસે ફાસલા ઇતનાહી હો જા યગા કે જયસા **અસદ**ને રાસ્તા તય કરકે અપને તઈં યહાં પોંહચાયા હય અલ હાસીલ જીસ તરફસે **ઊમરૂ** જાય ઉસે ગીરફતાર કરલે ઓર ગીરફતાર કરના તો એક અપની અઇયાર બચ્ચીસે કેહલા ભેજના ઓર તુ **ઊમરૂ** કો લેકર દરયાકે પાર જાકર ઠેહેરના કે મંય આકર **મેફરૂ.ખ**કે સામને **ઊમરૂ**કો કત્લ કરૂંગા **સરસર** યેહ હુકમ પાકર રવાના હુઇ ઓર **અફ્રાસીયાબ** ફીર એહલે દબારકી તરફ મુખા-તીબ હુવા કહા કયા વકત મુશકીલ હય જીસે વાસ્ને ગીરફતારી **બહાર** ભેજતાહું વોહ મારા જાતા હય અયસા કોઇ નહીં જો **બહાર**કો પકડ લાએ ઉસવક્ત એક સાહેર **નમરૂદ** જાદુ નામ અપને મુકામસે ઉઠા ઓર અરઝ કીયા કે **બહાર** કીભી યેહ લીયાકત હુઇ હય કે વોહ મુલાઝમાને શેહેનશાહસે ગીરફતાર ન હો સકે મંય જાતા હું ઓર ઉસે અભી હાઝીર કરતા હું **અફ્રાસીયાબ**ને કહા અચ્છા જાવ ફોજ લશકર હમરાહ લો **નમરૂદ**ને કહા **બહાર** ઇસ કાબીલ નહીં હય જીસપર મંય ફોજ લેકર જાઉં ઓર દુસરે લશકરકી કસરતસે અઇયાર માલુમ નહી પડતે ઓર હુઝુર કેહતે હંય મંય ખીદમતગાર ભી સાથ

ન લુંગા ઓર બારગાહ મેહરૂખમંય ઘુસકર બહારકો ગીરફતાર કરૂંગા દેખું મેરા કોઈ કયા કરતા હય યેહ કેહકર બઝોર સેહેર ઉડકર રવાના હુવા લેકીન હાલ બર્કકા સુનીએ કે યેહ જો શેહેરસે નીકલકર ચલા દરયાકે પાર બ સબબકે ચાદરકે ચલા આયા રાવી કેહતા હય કે શેહેર નાપુરસાંકે ચાલીસ દરવાઝે હુંય ઓર હર તરફકી રાહ હરએક દરવાઝેસે હય બાઝ દરવાઝે અયસે હુંય કે તીલસ્સમ ઝાહીરમંય બગેર દરયા ઉતરે આદમી આતા હય ઓર બાઝ દરવાઝે અયસે હુંય કે બહાર તીલસ્સમકે જાના ચાહે તો ઉધરસે ચલા જાય ઓર બાઝ દરવાઝે અયસે હુંય કે બગેર દરયા ઉતરે તીલસ્સમ ઝાહીરમંય નહીં આ સકતા હય લીહાઝા સરસર જો ચલી ખીયાલ મંય આયા કે શાયદ ઉમરૂ ઇસી તરફસે ગયા હોકે તીલસ્સમ ઝાહીરમંય પોહચ ગયા હો તો ચાહીએ મેય ભી ઉસી તરફચે ચલું ઓર ઢુંડતી હુઇ દરયાકો ઉતરૂં ઇસ રાહમંય જહાં કહીં ઉમરૂ મીલે ઓર ઉસમંય યેહ ફાયદા હય કે ઉમરૂ ઉસ તરફસે આતા હોગા ઓર તુ તીલસ્સમ ઝાહીરમંય આઇ લેકીન યહાંકા હાલ સુનીએ કે બર્ક જો પેહલે આયા હય ઉસકો શમીમા સનોબર ઓર તેઝનીગાહ મીલી ઓર સબને બર્કકો ઘેરા નીમચા ચલને લગા બર્ક અકેલા થા મગર સબકો જવાબ દેતાથા ઉસ વકત જાંસોઝ ભી આગયા ઓર દોનું લડ ભીડકર નીકલકર ચલે ઓર બર્ક એક તરફ હોગયા ઓર જાંસોઝ એક તરફ ગયા બર્કકો યેહ ખીયાલ હય કે ચાદર મેરે પાસસે કોઈ ન લેલે ઇસ લીએ અલગ રેહતા હય લેકીન જાંસોઝકો અઇયાર બચ્ચીયુંને ફીર અકેલા પાકર હર તરફ ઘેરા લડાઇ હોને લગી સનોંબરને કમંદ પુશતપરસે લગાઈ જાંશોઝ જસ્ત કરકે નીકલાથા કે શમીમાને દુસરી તરફસે કમંદ મારી જાંસોઝ ઉલઝકર ગીરા તેઝનીગાહને બેઝા બેહોશી મારકે બેહોશ કર-દીયા ઓર પુશતારા બાંધકર સનોંબરસે કહા તુમ ઇસે દરબાર શેસેનશાહમંય લેજાવ હમ દોનું ઓર અઇયારૂંકી ફીકમંય જાએંગે સનોબર પુશતારા લેકર રવાના હુઇ ઓર વોહ દોનું ઓર તરફ ચલીં લેકીન સનોંબરકો પુશતારાં બદોશ ઝરગામને જાતે દેખા કોસભર આગે જાકર એક ઝાડીમંય છુપકર બયઠા ઓર કમંદ દો કોસ બીછાકર ઓર ઘાસ ફુસ ઉસપર રખકર સરા કમંદકા અપને હાથમંય રખખા કે સનોંબર જબ કરીબ કમંદકે પોંહચી દીલ ઉસકા ધડકને લગા એકદમ પુકારી કે અય અઇયાર મંયને તુઝે પેહછાના ઝરગામ સમઝા કે યેહ તુઝે પેહછાન ગઇ ચાહા કે ઝાડીસે નીકલકર ઇસકે મુકાબીલ હું ફીર ખીયાલ કીયા કે શાયદ યેહ મકકારી કરતી હો અભી ઝરા ઠયરેં ઇસી ફીકમંય થા કે ફીર સનોંબરને દુસરા પથ્થર મારા કે ઝરગામકે બરાબર આકે ગીરા યેહ સમઝા કે બેશક યેહ તુઝે પેહછાન ગઇ ચાહતાથા કે ઝાડીકે બાહર નીકલે ઉસ વકત સનોબરને દુસરા પથ્થર દુસરી જાનીબ મારા ઝરગામકો યકીન હુવા કે યેહ જાનનેકે લીએ ઇસ તરફ પથ્થર ફેંકતી હેય ચુપકા બયઠા રહા સનોંબરને જબ ઇમતે હાન કર લીયા સમઝી કે જંગલ સનસાન હય ઇસ સબબસે દીલ તેરા ખોફ ખાતા

હય બસ જસ્ત કરકે બીચ કમંદકે જાકર ઉતરી ઓર ચાહા કે દુસરી જસ્ત કરકે ઇસ રાહ ખતર નાકસે ગુઝર જાઉં ઝરગામને એક ધડાકા શેરકી સદાકા બનાકર મારા કે સનોંબર ડરી ઝરગામને કમંદ ખીચલી હલકેમંય દબ ગઇ ઓર સનોંબર ગીરી ઝરગામ ઝપટકર આયા ઓર ચાહા કે સનોંબરકો બાંધે ઉસ વકત સરસર જો ઢુંડતી ઉમરૂકો આતીથી ઇસ તરફ આ નીકલી ઓર સનોબરકો ગીરફતાર હોતે દેખ કર નીમચા ખીંચકર દોડી ઓર કહા ના અઇયારાં કહાં જાવગે મેરે હાથસે ઝરગામ ઓર જાંસોઝ ભી ખંજર પકડકર મુકાબીલ હુવે ઓર કહા ઉસ્તાની સાહેબા જીસ દીન તુમહેં ઉસ્તાદ પકડ લે જાએંગે દાના દીલવાએંગે ચક્કી પીસવાઇગેં હમારે ઉસ-તાદ રોટી કપડા કીસી જોવઝાકો નહીં દેતે હંય ઓર રાતભર પાઉં દબવાતે હંય સર-સરને કહા તુમહારે ઉસ્તાદકો ગેહરી ગોરમંય થોપું મુવે ઝન જલાન મરે ઉસ્તાની તુમહારી કોન અયસી તયસી હય ઓર ગઝબ કે સાથ યેહ કેહ કર લડને લગી ઓર નીમચે મીસ્લે બર્ક કે ચલને લગે સરસર બડતી ચુઇ કરીબ સનોં-બરકે આઇ ઓર બયઝા દર્દે બેહોશી મુંહ પર મારા કે સનોંબરકો છીંક આઇ ઓર હુશીયાર હુઇ ફીરતો બરાબર મુકાબલા શુરૂ હુવા લેકીન સરસર ગીરફતારીકે ઉમરૂ આઇથી ઇસ લીએ દેર હોતી જસ્ત કેરકે એક તરફ ચલી ઇસે જાતે દેખકર સનોંબર ભી એક તરફ રવાના હુઇ મગર સરસર તલાંશ મંય ઉમરૂકે દરયાએ ખુરવાંસે તલાશ કીયા જબ પાર ઉતરી એક મુકામ પર દેખા કે ઉમરૂ દરયાસે ચાહતા હયકે પાર ઉતરૂં લેકીન રાહ નહીં મીલતી ભટકતા ફીરતા હય સરસરને સરે રાહ એક રૂમાલ ફેંક દીયા જબ ઉમરૂ ઇસ તરફ આયા દેખા કે રમાલ મેહમુદીકા પડા હય ઓર ઉસકે કોનું મંય કુછ બંધા હય ઉમરૂને ઉસે ઉઠાકર દેખા ઉસકે કોને મંય પચાસ અશર ફીયાંથીં ઓર એક કોને મંય કુછ રૂપય પયસે ઓર ઉસકે કોને મંય ચીકની ડલીયા ઓર એલચીયાં બંધીથીં રૂમાલ સારા ઇતર મંય બસાથા ઉમરૂ સમઝા યેહ તીલસ્સમ બાતીન હય સાહેરાં અચ્છે અચ્છે ઇસ તરફસે જાતે હંય કીસી શોકીનકા યેહ રૂમાલ ગીર પડા હય ઉસને અશ-રફીયા રૂપય વગયરા ખોલ કર ચાહા દાખીલે ઝંબીલ કરૂં કે રૂમાલ જો ઇતર મંય બસાથા ઉસકી ખુશબુસે દીમાગ બસ ગયા ઓર ઉમરૂ ચકકર ખાકર ગીર પડા સરસર જો ગોશીદાથી નારા કરકે કરીબ આઇ ઓર પુશતારા ઉમરૂકા બાંધકર દરયાસે હુકમ મુજીબે અફરાસીયાબ કે પાર ઉતરી ઓર ચાહા કે કીસી અઇયાર બચ્ચીકો ઝરીલ બજાકર બુલાઉં ઓર શેહેનશાહ કો ઇત્તેલા દું ઉસી ફીક મંયથી કે ઉસે બર્કને દુરસે દેખા બસ ફોરન અપની સુરત તેઝનીગાહ કી બનાઇ ઝુલફે દોનું રૂખસાર પે આરાસ્તા કર કે ધાની દુપટટા ઓઢ કર લબું કો મીસ્સી લગાઇ ઓર લાખા પાનકા જમાયા ઓર કસુતે અઇયારીસે ખુંન એક બોતલ મંય જો અઇયારીકે લીએ ભર રખા થા નીકાલકર ઓર મોમ કે હાથ પાઉં ઓર એક

સર હાથ ગરદન કે બનાકર અપને સરપર ગરદન મારે કી લગાઇ ઓર રંગુ મંય ખુંન તાઝા ભરદીયા ઓર સર ઓર ચેહરા અપના અંદર ઉસ ગરદનકે છુપા લીયા ઓર સર મોમકા ગરદન પર લગા કર સીર્ફ તસમાં એક લગા રેહને દીયા ઓર ઉસી તરહ મોમકે હાથ પાઉં પોસ્ત તાઝાસે જડે ઓર હાથ પાઉં વોહી લગા કર અસલ અપના બદન છુપા કર સબકો જુદા કરકે ખુનસે તર મકતુલ ઓર ઝખમી રાહ સરસર તલાશ કરકે પડા હય સરસર જો ઉમરૂકો લીએ અપને સાથ વાલી અઇ-યાર બચ્ચીકો બુલાનેકી ફીક્ર મંય ઇધર આઈ દેખા એક લાશ પડી હય જીસકે હાથ ઓર પાંઉં કટે હંય ઓર ખુન તાઝા રંગુસે જારી હય સર જુદા હય ગલા કટા હય સીર્ફ તસમાં ગરદન મંય લગા હય યેહ દેખકર જબ કરીબ આઇ ગોરસે દેખા તો તેઝનીગાહ અપની અઇયાર બચ્ચીકો પાયા પસ યેહ સબ બેહને આપસ મંય એક દુસરે કો કેહતી હંય ઓર મોહબ્બત હર એકકો બહમ કમાલ હય બસ દેખતે હી દીલ સરસરકા ભર આયા ઓર કહા અફસોસ મુવે અઇયારૂં ને મેરી બેહેનકો મારા ઓર બેતાબ રોતી હુઇ હાય મેરી બેહેન તેઝનીગાહ તુ મુજસે જુદા હો ગઇ યેહ કેહ કર પુશતારા ઉમરૂકા પટક કે લાશસે લેપટ ગઇ ઓર લગી રોને ઓર યેહ લીપટી હુઈ રો રહી થી કે યકાયક કટી હુઇ ગરદનસે એક ધાર ખુનકી નીકલી ઓર સરસરકે મુંહ પર પડી કે તરરાકે સે છીંક આઇ ઓર બેહોશ હોગઇ બર્ક નારા કરકે ઉઠા ઓર ચાદરે અઇયારી બીછા કર સરસરકો ઇસપર લેટાયા ઓર ઉમરૂકો પાંઇતી બીઠાયા પાંઉં સરસરકે આ ગોશ ઉમરૂ મંય રખ દીએ ઓર ફતીલા દફે બેહોશી સરસર કો ઓર દુસરે હાથસે ઉમરૂકો સુંઘાયા કે દોનું હુશીયાર હુવે ઓર બર્કને સામને સરસર કે આકર કહા ઉશતાની જી મંય આદાબ અરઝ કરતાહું વાહ વાહ દીન દહાડે ઓર ઉશતાદકો મેરે લીએ જંગલ મંય પડી હંય કોઇ મકાન ઓર બાગ મયસ્સર નહીં થા તો ખયમે મંય ચલી આઇ હોતી યેહ બદ તમીઝ હુઝુરકો ન ચાહીએ ઇધર તો ઉસને યેહ કહા ઓર ઉમરૂકી જો આંખ ખુલી સરસરકો અપના હમ પેહલુ દેખા અયજાને જહાં વ આરામો દીલ કેહકર લીપટા કે સરસરને જો યેહ હાલ અપના દેખા કહા મુવે હરામીયો તુમ બડે ગઝબકે હો ઓર એક દો લત્તી સીને પર ઉમરૂ કે લગાકર દુર જા ગીરી ઉમરૂ પુકારા બયત—લાતેં ચલેંગી સીનેપે અપને શઓ વીશાલ—ક્યા કયા ન ગુલ મચાય .ખલ.ખાલે પાએ દોસ્ત—સરસર શરમાકર એક તરફ જસ્ત કરકે ચલી ગઇ ઉમરૂને બર્કકા હાથ પકડા કહા બેટા તુજસે ચાદરે જમશેદી ન લુંગા બુલા કર બારગાહ મંય લાયા બર્કને ચારૂં તાજ અફ્રાસીયાબકે મેહજબીન ઓર અસદકો નઝર દીએ અસદને વોહ તાજ ઉમરૂકો દીએ ઓર મેહજબીનને લાખ અશરફીયાં ઇનઆમ બર્કકો દી ઓર બહારને પચાસ હઝાર અશરફી ઇનાયત કી સરદારાને લશકરે નામોને બેહદ તારીફ કી હર તરફસે આફરીં આફરીકી સદા બુલંદથી સાકીયાં મેહવશ પયમાન એ શરાબ લેકર મજલીસ

અફ્રેરાઝ ઈસ મેહફીલે ખુલ્દ વ અર્શે નામએ દીલકશ સુનાતે થે ઉસ વક્ત ઉમરૂને બર્કસે કહા અય ફરઝંદ મંય ઈસ લીએ તુમસે ચાદરે જમશેદ માંગતા હું કે હુકમ સાહબકરાં યેહ હય કે અયસી હયસે ઓર તબરરૂકાત અંબીયા અલયહે અસ્સલામ સે બગર જરૂરતે શદીદ કે કોઈ કામ ન લેના ઓર તુમ ચાદર પાતેહી શેહેર ના પુરસા મંય ચલે ગએ ઓર અફ્રાસીયાબસે મુકાબીલ હુવે અગર અયસા મંય ચાહતા તો ગલીમ ઓઢ કર અંદતક સબકે સર કાટ ડાલતા ઓર તીલસ્સમ ફતેહ કર લેતા પસ તુમકો ચાહિએ કે કોઈ અયયારી કરકે મદદ ગૈર ઓર યાવર તીલસ્સમ કુશા કે રહો ઓર ચાદરે જમશેદી મુઝે દો બર્કને કહા મુઝે ચાદર ક્યા કરના હય ઈનશા અલ્લાહ હઝારૂં સાહેર કો બગેર ચાદર કે કત્લ કરૂંગા યેહ કેહ કર વોહ ચાદર જમશેદ ઉમરૂકે હવાલેકી યહાં તો સોહબત અંત ચીત હો રહીથી કે યકાયક સદાએ મોહીબ આઈ ઓર એક પંજા ચમક કર ગીરા નારા બુલંદ હુવા કે મનમ નમરૂદ જાદુ ઓર બહાર જાદુ કો પકડ કે લે ચલા એહલે દરબાર મેહરૂખ વગયરા ખડે હો ગએ ઓર હઝાર હાં નારચલ તરંજ ઉસ પંજે પર મારે લેકીન વોહ પંજા સેહેરકા ઝબરદસ્ત થા કુછ તાસીર ન હુઈ ઓર બહારકો વોહ પંજા લેકર એક પહાડ પર આયા ઉમરૂ ઓર સબ અયયાર ભી દોડે ગએ ઉસ વક્ત નમરૂદને પહાડ પરસે બઝોર સેહેર એક નીદા દી અય ફીરકએ નીમકહેરામ યેહ ન કેહના કે નમરૂદ છુપ કર બહારકો પકડ લે ગયા મંય યહાં ઠયરા હું તુમ મંયસે જીસે હોસલા હો વોહ આકર છીનલે યેહ નારા કે એક પુત્લા સેહેરકા કીલે કોહ પર મુકર્રર કર દીયા કે જો કોઈ આએ અય પુત્લે મુઝે ખબર કર દેના ઓર આપ પહાડ પર બઝોર સેહેર ફર્શ બીછા કર બયઠા બહાર ઉસકે સેહેર સે બેહોશ હો ગઈ થી ઉનકો એક તરફ લેટા દીયા ઈસ અરસે મંય ઉમરૂ એક સાહેરકી સુરત બન કર કાસાએ જવાહીરકા જીસ મંય દાને અનારકે નીહાયત ખુશ રંગ બરાબર ભેજએ મુર્ગ કેથે હાથ મંય લેકર પહાડ પર ચઢ આયા પુત્લેને મને કીયા કે યહાં ન આવો ઉમરૂ ન માના ઉસ વક્ત પુત્લા પુકારા કે અય નમરૂદ હોશીયાર હો બાકે ઉમરૂ આયા યેહ સદા સુનકર નમરૂદ કેહને લગા અય પુત્લા ખામોશ હો રહા ઓર ઉમરૂ નમરૂદ કે પાસ આયા સલામ કીયા ઓર કેહને લગા અય નમરૂદ ઉસ્તાદ હુમહારા જુઠા હય મંય અફ્રાસીયાબકા નોકર હું યેહ દાને અનારકે આ ગેહસમસે આએ થે ઈનને તુમ હે ભેજે હું યેહ કલામ સુનકર નમરૂદ બોહત ખુશ હુવા ઓર કહા અય ઉમરૂ બડા મક્કાર હય મંય તેરે ફરેબ મંય ન આઉંગા દેખું કીસ તરહ કે દાને હંય યેહ કેહ કર કાસા હાથ મંય લીયા દાને અનારકે દેખે અયસે કભી ન દેખે થે હાથ મંય ઉઠાકર બગૌર દેખને લગા ઉસ મંયસે ભાપ નીકલને લગી ઓર બારીક ધુવાં નીકલ કર દેમાગ મંય ગયા કે છીંક આઈ ઓર બેહોશ હુવા ઉમરૂને ફૌરન સર કાટ ડાલા ગુલ વ શોર હુવા ઓર અંધેરા છા ગયા બાદ થોડી દેર કે સદા આઈ કે કશતી મરા નામ

નમરૂદ જાદુ ખુદ ઓર એક તાએર ખુશ રંગ ઉસકે સરસે નીકલ કર તરફ અફ્રાસીયાબ કે ગયા ઓર બહાર હોશીયાર હુઇ ઓર ઉમરૂકો લેકર લશકર મંય આઇ સબને ખુશી કે જલસે શુરૂ કીએ મગર તાએરને જાકર અફ્રાસીયાબ સે જાકર હાલે નમરૂદ બયાન કીયા ઓર જલ ગયા ઉસ વક્ત હયરતને ઇસરાર કીયા કે મંય દુશમનુ કે મુકાબેલકો ઝુરૂર જાઉંગી સાહેરાને નામીકો સાથ લુંગી અફ્રાસીયાબને ઇજાઝતદી હયરત કારસાઝી લશકર મંય મસરૂફ હુઇ મગર હાલ લકા કા સુનીએ કે પેહલે ઝીક્ર હુવા થા કે સુલેમાન અંબરીમુ કોહીને નામા ભેજા થા કે કીસી કો બેહરે મદદ ખુદાવંદ ભેજે તો અફ્રાસીયાબને હસીના જાદુ કો હુકમ દીયાથા કે તુમ જાવ મગર હસીના અપને મુકામ પર આકર બીમાર હો ગઇ લકા માસ ન પોંહચી અરસા જો હુવા સુલેમાનને દુસરા નામા ઇસી મઝમુન કાલીખ કર પહાડ પર રખવા કર નક્કારા બજવાયા પંજા પાસ અફ્રાસીયાબકે ઉસ વક્ત નામા લાયા કે હયરત કારબાર લશકર મંય મશગુલથી અફ્રાસીયાબને નામા પડ કર એક સરદારે લશકરસે અપને હુકમ દીયા કે અય સરમસ્ત જાદુ તુમ જાવ ઓર ખુદાવંદ કી મદદ કરો સરમસ્ત હુકમ પાકર અપની જગેહ પર આયા ઓર ફોજ લેકર કરીબ બારા હઝાર સાહેર સીમેત કોહ અકીક બડે કરરો ફરસે રવાના હુવા.

દાસ્તાન રવાના હોના સરમસ્ત જાદુકા વાસ્તે મદદ લીકા કે ઓર મુકાબલા કરના અમીરસે ઓર અઇયારી ચાલાક બીન ઉમરૂકી ઓર લશકર કશી કરના હયરતકા બરોજ કહહાર લશકરે મેહરૂખ પર ઓર મુદદત દરાઝતક મુકાબલા કરના સેહેરકી લડાઇયાં બાહમ હોના ઓર અઇયારીયા કરના અઇયારૂં કા ઓર અઇયાર બચ્ચીયુંકાં.

મોઅલ્લીફ.

ફીધર હય તુ અય સાકી એ લાલાફામ—શરાબે શુજાઅતકા દે એક જામ
તેરે જામ ને સાકીએ મેહલીકા—તીલસ્માતકા રંગ દીખલા દીયા
મેરે સાકીયા આજ તેરા હય દોર—પીલા દે મએ સુર્ખકા જામઓર
શુજાઅતકે સાગીર મંયદે મએ નીસાર—દેખા જોહરે તેગકી ફીર બહાર
ચમકને લગી બર્ક શમશીર આજ—રહે સીફ્ફએ નકદજાંકા રીવાજ
ઘટા કાલી કાલી સીપર કી ઉઠી—ચલી આતી હય ફોજ ઉમડી હુઇ
ગરજ તેહુંચ બેહરે રઅદસા નકીબ—શો જાઉંકો જામે શહાદત નસીબ
બરસને લગે ખુનકા દુંગડા—રહે બેનરાં કા હરએક લયલહા
ખીલે નખ્લ કામત પે ગુલ ઝખમકે—બહે ખુનકી નેહેર હર સીમ્તસે
કુસું સાઝીયા દીલાપરવા ઝીયાં—હરએક સીમત ફીર હોં વે અઇયારીયાં
નકર મયકે દેને મંય કુછ દેર આજ—તેરે રીંદ કે દીલકા હય યેહ ઇલાજ
દીખાદું મંય ફીર મારકા જંગકા—મીલે જામ ગર ખુન કે રંગકા

બીયા બીશતું અય હમ દમે દાસ્તાં–કે બાઝ આમદમ બર સરે દાસ્તાં

ચેહરએ પરદાઝાં ઉરૂસે શોઆઅત વ આરાયશ વ હીંદગાને શાહીદે રેઅના સવાદે ઝુલફ લયલાએ બ્યાનકી મીનત શાના તકરીરસે ઇસ તરહ ફરમાતે હંય ઓર ફાલ સીયાહ નુકાતે તેહરીર કો આઇ નએ તમ સાલ મેહબુબ એ કીરતાસ પરયું બનાતે હંય કે હયરત બેહરે મુકાબલા મેહરૂખ ચલનેકો તઇયાર હુઇ સાહેરાને તીલસ્સમ મીસ્લ ગુલનાર જાદુ ઓર તુલાન બીન શહાબ જાદુ શહાબ અઝધરગીર જાદુ કતીલ જાદુ વ શગુફા જાદુ વ કીમાસ જાદુ વ મેહજુર જાદુ વગયરા સત્તેર લાખ સાહેર હમરાહ રકાબ કમર બાંધ કર ચલને પર તઇયાર હુવે અફરાસીયાબને દો વઝીરૂં અબરીક કોહશીગાફ ઓર સરમાયા બરફ અંદાઝકો સાથ કર દીયા ઝમરૂદ જાદુ વ યાકુત જાદુ વમીરઝાદીયાં ચંવરીયાં બાલે હુમાકા સરપર ઝલને લગીં ઓર મલકા હયરત સવાર હુઇ તખ્ત ઉસકા એક અબ્ર કે અંદર ગાયબ હો ગયા ઓર હઝારૂં નક્કારે તીલસ્સમી બજને લગે ઓર મીસ્લ બંગલે કે માલુમ હેતા થા ઓર વોહ બંગલા મીના નીગાર થા હઝાર હા કુરસીયાં યાકુત નીગાર ઉસ પર બીછીં થીં બીચ મય તખ્ત જવાહીરકા આરાસ્તા થા ઓર મીસ્લ શોલા જવ્વાલા કે જીસમ હયરતકા ઉસ તખ્ત પર દીખાઇ દેતાથા આગે બંગલે કે નાકુસ ઓર ઘંટે ખુદ બખુદ બજતેથે સદા સામરી કી જય બોલનેકી અઝખુદ બુલંદથી ઓર જબ હયરત ઇશારા કરતીથી ગેસુ બીનશહાબ એક તરંજ ફલકકી તરફ ઉછાલતા થા વોહ તરંજ ફટ જાતા થા ઓર હઝારૂં તોપે છુટનેકી સદા આતીથી ઓર લાખું સીતારે ટુટ કર ગીરતેથે ઓર સરપર હયરતકે નીસાર હોતેથે ઓર બહાદુરાને લશકર કે જીતકે હથીયાર કીસદાસે શોર અલઅમાં ઝમીનો આસમાન પર બુલદ એક એક સાહેર ઝીરૂત્બા ઓર ખુદ પસંદ સાહેરે નામી ગીરામી ખુલાસા કલામ બડે જોશ ખરોશસે મીસ્લદરયાએ ઝખ્ખાર લશકરે કહહાર રવાના હુવા ઓર બાદ કીત્એ મનાઝીલ કરીબ પુશતએ રંગી હીસાર પોહચા ઓર મેહજબીન દરબાર મંય જલવ ગરથી કે ઘંટું કે બજનેકી સદા આઇ ઓર નક્કારેકી આવાઝને ઝમીન હીલાઇ સબ સરદાર બાહીર નીકલ આએ ફોજ સાહેરાંકી આતીથી દેખી ઓર સવારી હયરતકી નઝર આઇ સબ અલહફીઝ વ અલઅમાં પુકારે ઓર મેહરૂખ વગયરા બદહવાસ હોગઇ લેકીન હયરતકે બારગાહ મયદાને રઝમકા ફાસ્લા દરમીયાન લશકરે હરીફ દેકર અસ્તાદા હુઇ કઇસો કલસ યાકુત નીગાહ ચમકને લગે ઓર મંઝીલું તક ખયમેંય સાહેરૂં કે આસ્તાદા હુવે બાઝારેં ખુલ ગઈ જાબજા ખરીદ ફરોખ્ત હોને લગીં હયરત ઉતર કર બારગાહ મંય આઇ ઓર તખ્ત હુકુમત પર બયઠી ગીર્દ સાહેરાને નામી ઝેમ કુરસી વ દંગલ હુવે અઇયાર બચ્ચીયાં ભી સેહરા સે આકર હાઝીર હુંઇ ઓર ઇનતે ઝામ કરને લગીં યેહ તો ઈસ જગેહ જંગો જીદાલ મંય મસરૂફ હંય મગર સરમસ્ત જાદુકા અવ્વલ હાલ બીયાન કીયા જાતા હય કે બારા હઝાર સાહેર લેકર બ એહતેશામ

મદદ લીકા સીમ્ત કોહેઅકીક રવાના હુવા બાદ તયરાહે તીલસ્સમસે બાહર નીકલા ઓર કોહેઅકીક મંય પોંહચા ઇસ જગેહ સેહરાએ હવાએ ખુશનુમાં પાંકર કોહમંય ખયમા અસ્તાદા કીયા ફોજકો ઠયરાકર આપ શીકાર ખેલને લગા ઓર બાદ શીકાર પરીંદુંકે કીએ લેકીન બમુશકીલ એક હરન તીરખાકર સામનેસે ભાગા ઉસને ઉસકે પીછે ઘોડા ઉઠાયા ઇત્તેફાકસે દારાબે કીશવર કુશા ફરઝંદ અમીર પેહલે ઇસ દશતમંય શીકાર ખેલ રહેથે ઉસને ભી ઇસ હરનકો દેખા તીર જોડકર કમાનમંય લગાયા કે આહુ યાને હરન ગીરા શાહેઝાદેને ઉસે ઝુબહ કીયા ઇસ અરસેમંય વહાં સરમસ્ત આકર પોંહચા ઓર અપને શીકારકો સામને દારાબકે પડા દેખકર લલકારા અરે તુ કોન હય કે મેરે શીકારકો તુને ઝુબહ કીયા દારાબને કહા અય બહાદુર મંય ન જાનતાથા કે યેહ શીકાર ઝખમી તેરા હય વરના દસ્તં અંદાગી ન કરતા અબ યેહ હરન બલકે ઓર જો મંયને શીકાર કીએ હંય હાઝીર હંય તુ લે જા ઓર મુઝે મઆફ કર સરમસ્ત નીશએ ગુરૂરમંય ચુર થા ઉઝર શાહઝાદેકા નસુના ઓર ડાંટને લગા કે અય નામાકુલ મુઝે તુને ગોસ્તકા ભુકા તસવ્વર કીયા હય જો લાલચ દેતા હય મેરા નામ સરમસ્ત જાદુ બદલે અપને શીકારકે તુઝે શીકાર કરૂંગા દારાબને કહા તુમ લોગ સાહેર અપને સેહેરપર બોહત નાઝા હો અગર તલવારકે રૂખ આવ તો માલુમ હો સરમસ્તને કસમ ખાઇ કે મંય તુજપર સેહેર ન કરૂંગા દેખું કે તુ મેરા ક્યા કર લેતા હય લો હર્બે મરદાને આલમ શાહેઝાદેને ફરમાયા કે પેહલે તું અપના વાર કર સરમસ્તને તેગ ખીંચકર સારે જીસમકા ઝોર બાઝુઉમંય શરીક કરકે રકાબું પર ખડે હોકર બ કુવ્વત તમામ દારાબ પર લગાયા દારાબને ઇસ કદર ઘોડા અપના દુશમનકે ઘોડેકે કરીબ કીયા ઓર માનીંદ ગુંચા સીમટકર નીચે સીપરકે સારા જીસમ અપના છુપા લીયા કે વાર ઉસકા સીપર પર રોક લીયા સારા હાથ ખાલી ગયા સરમસ્ત તલવાર લગાકે ઝોકસે સંભલને ન પાયા થા કે દારાબ શમશીર ખીંચકર પુકારા ખબરદાર ખબરદાર ન કોઇ કહે કે ગફલતમંય મારા ગરઝકે તલવાર લગાઇ સરમસ્તને બાઝુપર કુવ્વત ઓર તેઝ બાડદાર સરપર આતે દેખકર અપને તઇ મરકબપર પોંહચા ઓર સીપરકો સામને કીયા શમશીર ખીસાયલ શાહઝાદાએ બુલંદ ઇકબાલ સીપરસે ઇસ તરહ ગુંઝરી કે અબ્ર સીયાહસે બર્ક ઝાહીર હોતી હય ઓર દો દો ઝરટોપ ચીને વગયરાકો કાટકર સરતક દુશમનકે પોહચી સરમસ્તને જલદી તમામ શમશીરમંય મારે કે વો ઝંઝનાકર સરસે નીકલી મગર ચાદર ખુનકી મુહપર પડ ગઇ ઓર સદમએ ઝખમસે બેહોશ હોકર ગીરા દારાબને ચાહા કે સર કાટ લુ ફીર ખીયાલ કીયા બીસમીલ ઓર બેબસકો કત્લ કરના મરદોંકે ખીલાફ હય યેહ સોચકર ઠયરાથા કે નાગહા આંધી આઇ ઓર સામનેસે એક સાહેર હરમન સુરત કે ઉસકા નીગનજાદુ નામ હય ઉસને સરમસ્તકો દુધ પીલાકર પરવરીશ કીયા આકર પોંહચી ઓર અપને ફરઝંદકા યેહ હાલ દેખકર

ગુસ્સેમંય આકર સેહેર કીયા કે **દારાબ**કે ગીર્દ એક કીલા આતીશકા બન ગયા. રાહ નીકલનેકી ન રહી ફીર ઉસને **સરમસ્ત**કો ઉઠાયા ઇસ અરસેમંય ઝરૂમ જાદુ મુલાઝીમે **સરમસ્ત** સાર ફોજકે જો પીછે રેહ ગયાથા આકર પોંહચા ઓર શાહઝાદેકે મુલાઝીમ ભી હાઝીર હુવે બાહંમ દોનું ફોજુમંય જંગ શુરૂ હુઈ લેકીન ફોજ સાહેરાંને બઝોર સેહેર એક લેહમેમંય શીકશત દી ફોજ **દારાબ** શીકશત ખાકર સીમ્ત કોહસ્તાન ગઈ મગર **સરમસ્ત** ઉસી જા ઉતરા ઉસ વક્ત **ફત્તાહ કીશવરી** જો હમરાહ ફોજ આયાથા સુરત અપની બદલકે યાની મઝદુર એક લકડીયુંકા ગઠ્ઠા લેકર સરપર રખ્ખા જુતીયા લાઠીસે બાંધકર લશકરે **સરમસ્ત**મંય આયા ઉધર કુછ લોગ ભાગકર લશકરે **અમીર**મંય આએ ઓર સબ કયફીયત ગીરફતાર શાહઝાદેકી સાહબકરાંસે કહી ઓર લશકરકી ફીક્રમંય કત્લ **સરમસ્ત**કે જાના હુવે ઓર **અમીર** ભી ચલનેકી તઇયારી કરને લગે લેકીન વહાં **નાગહાં** મરહમે સેહેરકે ઝખમપર લગાયા કે **સરમસ્ત** અચ્છા હો ગયા ઉસ વકત ઉસને બોહત ઉચ નીચ જંગો જદલ કરનેકે **સરમસ્ત**કો સમઝાય ઓર કહા અબ યહાં ન ઠેહેર ખુદાવંદકે પાસ જા ચેહ કેહકર આપ રૂખસત હુઇ ઓર **સરમસ્ત** ભી ઉસી વકત સાથ લશકરે સાહેરાં ઓર કયદ **દારાબ**કી લેકર લશકરે લકામંય પોંહચા સાથ ઉસકે **ફત્તાહ** અઇયાર ભી આયા યહાં લકા તખ્તપર બયઠાથા કે યકાયક આંધી ઉઠી ઓર આગ પથ્થર બરસને લગે તારીકી અયસી ફયલી કે અંધેરા હોગયા લકા મારે ખોફકે તખ્તસે ઉતર નીચે તખ્તકે છુપ ગયા બાદ લેહમેકે **સરમસ્ત** આયા ઓર તખ્ત ખાલી દેખકર કેહને લગા કે ખુદાવંદ કહાં હું યહ **બખતીયારક**ને તાઝીમ દી ઓર કુરસીપર બેઠાયા અરઝ કીયા કે આપ તશરીફ રખ્ખેં ખુદાવંદ ભી આતે હંય ઓર તખ્તકે સામને પરદા ડાલકર લકાકો ઉસકે નીચેસે નીકાલા ઓર કહા યા ખુદાવંદ અગર આપ ઇસી તરહ તખ્તકે નીચે ડરકર છુપ રહોગે તો લોગ બદ ઓર સુસ્ત એતે કાદ હો જાયગે અલ હાસીલ દુરૂસ્ત હોકર લકા તખ્તપર બયઠા **સરમસ્ત**ને સીજદા કીયા ઓર આના અપના બયાન કીયા કે શાહે તીલસ્સમને બેહરે મદદ હુઝુરકે મુઝે ભેજા હય લકાને ખીલઅતે ફાખ્રા દીયા **સુલેમાન** ઓર **બખતીયારક**ને લશકરે સાહેરાં મુકામ પાકીઝા ઓર ખુશનુમામંય ઉતરવાયા હર તરફ ઢર બજાને લગા ઓર નાકુસ ફુકે ગએ સાહેરા આરામ ગુઝીં હુએ બારગાહમંય શરાબો કબાબ ચંગો રબાબકા જલસા શુરૂ હુવા નાચ હોને લગા લેકીન **સમયાં** વ **તુમીયાં** ખબરી હરકારે સુરત બદલકર દરબારમંય લકાકે મોજુદ થે ઉન્હુંને બારગાહે સુલેમાનીમંય બાદશાહે લશકર જાકર મુઝ રાહગાહપર ઠહરકર મુસદ નીયાઝ દસ્તો દુઆ બુલંદ કરકે યું અરઝ કરને લગે યાને મદદકો લકાકી ગુમરાહ **સરમસ્ત** જાદુ નામ એક સાહેરે ના કામ આજભી અપય દસ હઝાર ફોજકે આએ મુકાબલા લશકરે મુસલમાન હુવા દુશમને શીકાર આયા હય **દારાબ**કો શીકારગાહસે કયદ કરકે હમરાહ લાયા હય.

સાહેબકરાં યેહ ખબર સુનકર વાસ્તે રેહાઇ હારાબકે જાતેથે તવકકુફ કીયા કે અબ યહીં વોહ આ ગયા હય સમઝા જાયગા ઉધર સરમસ્તકી દાવતકા સામાન હુવા ઓર ઉસકે નાયબ ઝરૂમકે લીએ લકડ઼ાને અપના ખાસ ઇનઆમ ભેજા ચોબદાર ખુવાન લેકર બાહીર બારગાહકે આયા ઓર મઝદુરકી તલાશ કી ફત્તાહ અઇયાર જો લકડીવાલા બનકર લશકરકે હમરાહ આયાથા મઝદુર બનકર આયા ઓર ખુવાન સરપર લખકર ચલા જબ કુછ દુર ગયા એક જગેહ પાઉં ફીસલાકર ગીરપડા ઓર ખુવાનકો ગીરા દીયા ચોબદાર ઉસકો બુરા ભલા કેહકર બરતન ઓર ખાના જો ગીર ગયાથા ઉસકો ઉઠાકર દુરસ્ત કરને લગા ફત્તાહ ભી ઉસકે સાથ ઉઠાતા જાતાથા ઓર નીગાહ બચાકે ખાનેમંય બેહોશી મીલાતા જાતાથા જબ ખાના દુરસ્ત કરકે વહાંસે લેકર ઝરૂમકે પાસ ચોબદાર આયા અરઝ કીયા કે યેહ ખાસા ખુદાવંદને અપના ખાસ ભેજા હય ઝરૂમ બોહત ખુશ હુવા ચોબદાર તો ચલા ગયા મગર ફત્તાહ પીછે ખયચેકે છીપકર ઠેહર રહા યહાં તકકે ઝરૂમ ખાના ખાકર મએ અપને રફીકુકે બેહોશ હુવા ફત્તાહ ખેમા ફાડકર અંદર આયા ઓર ઝરૂમ સાથ ઉસકે રફીકુંકે સર જુદા કીયા ગુલ બરપા હુવા લોગ દોડે લેના લેના હંગામા હુવા ફત્તાહ ખયમાં કાટકર નારા કરકે ભાગા ઓર આપ ભી લેના લેના કેહતા હુવા નીકલ ગયા ઇસ હંગામેકી ખબર સરમસ્તકો હુઈ ઉસને બખ્તીયારકસે કહા મંય થકન સફરસે આસુદા ન હુંગા તબલજંગ બજવાવ કે મંય ઇન સબકો ગારત કરૂં બખ્તીયારકને કહા મુનાસીબ હય ગરઝ ઇતના દીન જો બાકી થા ઉસમંય લાશેં ઝરૂમ વગયરાકી ઉઠવાઇં વોહ દીન તમામ હુવા ઓર વોહ હંગામા આયા કે ખુરશીદે આલમ અસીફકા દસ્તગીર ઓર ખુદયું લશકરે ગોરસ્તાને ફલક આઈ ઓર અશાક હસરત બહાને લગી સરમસ્તને તબલજંગ બજનેકા હુકમ દીયા ઓર નક્કારાએ જંગ નવાખ્તમંય આયા હરકારૂંને દોબારા શાહ ઇસલામમંય જાકર બાદ હુઆ સના કે ખબર તબલજંગ બજનેકી દી બાદશાહને ભી હુકમ દીયા હમારે લશકરમંય ભી નક્કારા જંગી બજે હસબુલ ઇરશાદચાલાક બીન ઉમરૂને નક્કારખાને સુલેમાનીમંય જાકર તબલે સીકંદર ઓર તબલે હુશામીકો બજાયા ઝમીનમંય ઝલઝલા આશકાર હુવા નાલે તુરકી વ સંજે કયુમીરસી ઓર નફીરે અસયાબીકો દમ મીલા ચાર પેહેર રાત તઇયારી આલાતે હરબ ઝરબ રહી ઓર દોનું લશકરૂંમંય નકીબ બહાદરૂંકો હોશીયાર ઓર ખબરદાર કરતેથે દીલાવર જાન દેનેપર તઇયાર થે આખીર શબ ગુઝરકર વોહ વકત આયા તીલાયા બરખાસ્ત હુવા ઓર શેહેનશાહે ફલક ચહારમકી આમદકા ગલગલા શબીસ્તાને મશરીકસે ચારૂં તરફ આલમમંય ફયલા સુબેહ હોતેહી દોનું તરફસે ખુશી ખુશી લશકર આને લગા ઓર અમીર મસઉદ ફીરપાસ મંય આકર વીરદ વઝાયફમંય મસરૂફ થે કે ચાલાકને આકર અરઝ કી કે ફોજ મયદાને જંગમંય જાચુકી ઉમ્મીદવાર સાહેબકરાંને રોઝગાર કી હય અમીર અસલહસે તઇયાર હોકર મસઉદસે નીકલે

સરદારાને બુલંદ હોસ્લા હાઝીર હુવે અમીર મરકબે અશકર દેવઝાદપર સવાર હોકર સાથ તમામ સદદારૂંકે દરે લોલત બાદશાહ આલમ પનાહકે પોહચે બાદશાહ તખ્ત સુલેમાનીપર સવાર હોકર મેહેલસે નીકલે નકીબુંને સદા બીસમીલ્લાહકી દી સબ સરદારૂંને અદબસે સલામ કીયા નોબત નક્કારે બજે મીરધે અદબ ઓર તમામસે પુકારને લગે સવારી હુઝુર આલમકી તરફ દાદગાહ મસાફકે ચલી ઓર સરદારાને બીવીકાર બીચમંય વોહ શેહેરયાર બડે જાહો હશમસે દયાત કીતાબમંય પોંહચે દેખા કે એક તરફસે લકૃા ભી સરમસ્તકો લેકર દાખીલ હુવા ઓર મુબારઝંદતને સફફશીકી ઉંચી નીચી ઝમીનકો હમવાર કી ભીશતી લોગુને પાની છીડકકર ગીરદો ગુબાર બેઠાએ નકીબ આવાઝ કરને લગે સરમસ્ત ઇજાઝત લકાસે લેકર મયદાંમંય અઝધરે સેહેરપર ઉડા મયદાનમંય નીકલા ઓર લશકરે અમીરકો લલકારા કે અય દુશમને દરગાહે ખુદાવંદી તુમમંય કોન અયસા હય જો મુજસે આકર ઓર અઝમાહો લશકરે ઇસલામસે મંદવીલ અસફહાની ઇજાઝત શાહસે મયદાનમંય આકર મુકાબીલ હુવા સરમસ્તને સેહેર કીયા કે સેહરાકી જાનીબસે ગીરદ ઉડી ઓર એક સવાર કુલ હથીયાર સજાએ પયદા હુવા મંદવીલસે કહા લા દરબા ગરઝ બાહમ નેઝા ચલા ઉસ સવારને નેઝા રદદો ગદલકે કઇતાઅતકે શાથસે નીકાલ દીયા મંદવીલને તલવાર ખીંચી ઉસ સવારને હાથ પકડકે તલવાર છીનલી ઓર કમરબંદમંય હાથ ડાલ કર મંદવીલકો ઝીનસે ઉઠાકર ઝમીનપર દે પટકા ઓર કયદ કરકે સીપુરીદ લશકરે સરમસ્ત કીયા ઓર આવાઝ દી કે ઓર તુમમંય જીસે તમન્યા મરનેકી હો વોહ આકર તુકાબીલ હો સરદારાને ફોજ ઇસલામ આને લગે ઓર ઉસ સવારકે હાથસે ગીરફતાર હુવે ઇસી તરહ કઇસો સરદાર ગીરફતાર હુવે આખીર વોહ દીન આખીર હુવા ઓર સરેશામ તલબબાઝ ગશત બજાકર સરમસ્ત ફીર ગયા દોનું લશકરૂંકે સીપાહને કમર ખોલી ઓર આસુદા હુઇ લેકીન ચાલાક .વાસ્તે તલાશ કરને ઉસ સવારકે ચલા કે દેખું યેહ કહાંસે આયા હય યહાં બખ્તીયારકને સરમસ્તસે કહા કે હમઝાકો ઇસ્મે આઝુમ યાદ હય જબ વોહ મુકાબલેમંય આયગા કોઇ સેહેર ઉસપર તાસીર ન કરેગા ઓર સબ જાદુ બાતીલ હો જાયગા યેહ કલામ સુનકર સેહેર પડા કે નાગન જાદુ આઇ ઉસ્સે કહા કે હમઝાકે ગીરફતાર કરનેકી કોઇ તદબીર કરના ચાહીએ કે હમઝા સેહેરકો બાતીલ કરતા હય નાગનને કહા કે મંય જાતી હું ઓર અઇયારૂંસે પોશીદા હોકર ઇસમે આઝુમ અમીરકા બંદ કરૂંગી કે ફીર ઉસે યાદન આય બખ્તીયારકને કહા સરદાર જો કયદ હુવે હંય ઉનકો અઇયાર ઝુંડા લે જાઇએં આપકા રેહના યહાં મુનાસીબ હય નાગનને એક તાવીઝ બખ્તીયારકકો દીયા કે જબ મુઝે બુલાના મંઝુર હો ઓર મેરી ઝુરૂરત હો તો ઇસ તાવીઝકો આગ પર સેંકનામંય ઉસી વકત આઉંગી યેહ કેહકર નાગન ઉડકર કીસી તરફ ચલી ગઇ મગર ચાલાક તલાશમંય ઉસ સવારકી હર તરફ ફીરતા રહા આખીર એક ખીદમતગારકી સુરત

બન કર બખતીયારકુ કે બયમેમંય આંયા ઉસને ચાલાકકો પેહછાના કહ્યું
કે બખતીયારકું કુછ બખતકકા હરીસા ઉમરૂને ફંકા કર બખતીયારકકો
ખીલાયા હય તો ઉસ રોજસે બખતીયારકું અઈયારીમંય બડી દખલ દેતા હુય જાનતા
હય કે યેહ મશહુર ડાકેમેં ઓર જાહીરમંય બહોત આજઝીસે પેશ આતા હુય
અલહાસીલ ચાલાકકી બડી તાઝીમ કી ઓર મુકામ બુલંદપર બેઠાયા ઓર અરઝ
કીયા કે મુરશદ આજ આપ કહાં તશરીફ લાએ પેહલે યેહ ફરમાઈએ મેરી આનેકી
ખબર હય યા નહી ચાલાકને કહા અજલ તુમહારી કરીબ પોંહચી હય ઓર ઈસી
ઈરાદે સે હમ આએ હય કે મુફ્ત જી તુમારી કુછ હોગ પુછે અગર ન બતલાઓ તો
તુમકો અઝાબે સંગીનસે બુલાદે બખતીયારકુ મુંહ ચાદર ઓડકર સામને ચાલાકકુ
કે લેટા ઈસ તરહ કે જીસસે મુરદા હોતા હુય ચાલાકને કહા મુફ્તજી ઓર તુમ
બચોગે નહી તો કહો એક દો ખુરંમે મેરે હાથસે ખાલો બખતીયારકને આજઝીસે
અરઝ કીયા કે જો કુછ પુછના હો વો પુછો ઓર અગર કતલ કરના હો તો સર
હાઝીર હય બેહતર મુઝે કરનેકી કયા ઝરૂરત હુય ચાલાકને ખંજર દીખાયા કે અય
કુરમશાક યેહ મુઝસે ભી ચી મીગોઈયાં કરતા હય જલદ દાન ખુરસુકો ખાં બખતી-
યારકને કહા બહેતર સુન બાતાહું ઓર નાચાર યેહ ખુરંમે ખાએ ઓર બેહોશ
હુવા ચાલાકને ઉસકી પુશતારા બાંધ કર હાથમે દો ફાંદ કર જસ્તોખેઝ કરતા હુવા
જંગલ મંય એક પહાડ પર ચડ ગયા કે અઈયાર નહો કોઈ આજાએ ઓર
વહાં બખતીયારકુ કે હોશીઆર કરકે પુછા કે સચ બતલા યેહ સવાર કહાંસે આતા
હય બખતીયારકને કહા અગર બતલાતું તો મુઝે છોડ દીજીએગા ફીર તો ન કતલ
કીજીએગા ચાલાકને ધમકાયા કે જલદ બતલા યેહ ઈકરાર કયું લેતા હય જી ચાહે
ગા માફ કરેંગે જી ચાહેગા કતલ કરેંગે બખતીયારકને કહા ઓર મંય કુછ નહીં
જાનતા હું મગર ઈતના માલુમ હય કે નાગન ઈસમે આઝુમ બંદ કરતી હય
ઓર મુઝે એક તાવીઝ દે ગઈ હય કે જબ ઈસ તાવીઝકો આગપર રખો તો નાગન
ઉસી વક્ત આએ કહીએ તો ઉસે બુલાઉં યેહ કેહકર બખતીયારકને કહા કે
સાહેરાને જો આગ મંય છુટ જાઉંગા ઓર ચાલાકકો ગીરફતાર કરાઉંગા લેકીન
ચાલાકને અઈયારી તજવીઝ કરકે કહા અચ્છા નાગનકો બુલા બખતીયારકને આગપર
તાવીઝ રખા એક સનાટા હુવા કે સાહેરા આઈ ઓર ઉસને પુછા કે મુફ્તજી તુમને
કયું મુઝે બુલાયા હય ઉસને મુંહસે તો કુછ ન કહા મગર ઈશારેસે ચાલાકકો બત-
લાયા યાને યેહ દુશમન હય ઈસે ગીરફતાર કર નાગન ઈશારા ન સમઝી ઓર
તરફ દેખને લગી ચાલાક ઉસકે આનેસે પોશીદા હો ગયા થા જબ ઉસકો ચાર તરફ
દેખતે હયરાન દેખા કે બચાલાકી તમામ એક પથ્થર ગોફન મંય રખકર મારા કે
નાગનકા સર ટુકડે હોકર દુર ગયા ઓર યેહ ઝમીન પર ગીરકર વાસીલે જહન્નમ
હુઈ શોર ગોગા ઉસકે મરનેકા હુવા બખતીયારક આંખે બંધ કરકે બયઠ ગયા

ચાલાકને ઉસે દરખ્તસે બાંધ દીયા ઓર આપ નાગનકી સુરત બનકર સરમસ્ત કે ખયમે મંય આયા ઉસને અપની દાયાકો દેખકર બાઅદબ સલામ કીયા ઓર પુછા કે ઇસમે આઝુમ બંદ કર આઇ નાગનને હાથ પકડ લીયા ઓર કહા તુજ પર તીન રોઝ બોહત સખ્ત હુંય અઇયારૂંસે જાન બચના મુશકીલ હય મેરે સાથ ચલકે તદબીર એક તુઝે બતલાઉં યેહ કેહ કર સરમસ્તકો જંગલ મંય લાકર એક સયબ અપને પાસસે નીકાલ કર દીયા કે ઇસે ખાલે બાગે સામરીકા હય ઈસકે ખાનેસે ઉમર બઢ જાયગી કોઇ કત્લ ન કર સકેગા સરમસ્તને સયબ લેકર ખાયા ઓર બેહોશ હુવા ચાલાકને સર ઉસકા ભી કાટ ડાલા એક હુંગામા અઝીમ બરપા હુવા આગ પથ્થર બરસને લગે ઓર દારાબ ઓર સરદાર વગયરા જો કયદ થે સબ છુટ ગએ ઓર સબને મશવરા કીયા કે ઇસ લકા હરામઝાદેકો કત્લ કરો બસ તલવાર લેકર લશકર પર ઉસકે આગીરે ફોજે સાહેરાં ગાફીલ ઉતરીથી લડાઇ શુરૂ હુઈ સમઝે કે એહલે ઇસલામ ભી માલુમ હોતા હય કે બડે ઝબરદસ્ત સાહેરાં હુંય કે જીનુને હમારે અફસરૂંકો મારા બસ યેહ સોચ કર ભાગ ખડે હુવે ઓર બહાદરૂંને લશકરે હરીફ પર શમશીરઝનીકી આખીર જીસ વક્ત ચશમેં ગુબાર લયલાએ લયલસે અશક ખુની ગીરે ઓર દામને સેહેર શફક લાલાગુંસે રંગી હુવા ઓર ફતેહ ફીરોઝી હાસીલ હુઇ સરદારાને ઇસલામ દાખીલે લશકર હુવે ઓર લકા રંજીદા શીકશત ખાકર કીલે અકીક મંય ચલા આયા સાહેર ભાગકર તીલસ્સમ મંય ગએ સુલેમાનને અરઝી ફીર અફરાસીયાબકો લીખી અફરાસીયાબ ગુંબદેનુર મંય તખ્ત પર બયઠા હય ઓર હયરત મુકાબીલ મેહરૂખ મંય આકર ઉતરી હય કે સાહેર ભાગે હુવે ખીદમતે અફરાસીયાબ મંય પોંહચે ઓર પંજા અરઝી સુલેમાનકી ભી લાયા અરઝી પડકર અફરાસીયાબકો ગયઝો ગઝબ તારી હુવા ખીયાલ મંય ગુઝરા કે અઇયાર કીયામત ઢાતે હુંય ઓર સર ગીરોહ ઉન અઇયારૂંકા સાથ ચંદ અઇયારૂં કો લેકર તીલસ્સમ મંય આયા હય જબકે વોહ તુમસે કત્લ નહીં હો સક્તા તો ખુદાવંદ કે યહાં તો લાખું અઇયાર હુંય વોહતો હકીકત મંય બોહત પરેશાન હોંગે યેહ મઝમુન તજવીઝ કર દો નામે ઉસી વક્ત લીખખે એક નામા મલકા હયરતકો લેજા મઝમુન ઉસકા યેહ થા કે અય મલકા અભી તબલ જંગબજા કર મુકાબલા ન કરના અગર મુકાબલા કરકે લશકર દરહમ બરહમ કરોગી તો અઇયાર ઉસ મંય ખલલ અંદાઝ હોંગે ઓર પુતુર બરપા કરેગેં ચાહીએ કે અવ્વલ સરસર વગયરા કો ભેજ કર અઇયારૂં કો ગીરફતાર કરલો બાદ ઉસકે મેહરૂખ વગયરાકો ગીરફતાર કરના તુમહારે નઝદીક કયા બાત હય યેહ નામા એક સેહેર કે પુત્લેકો દીયા કે બારગાહ હયરત મંય લે જાય પુત્લા નામા લેકર રવાના હુવા ઉસી વક્ત દુસરા ખત મલકા હસીના જાદુ કો ભેજા ઉસ મંય લીખખાથા કે અય મલકા તુમ વાઅદા કર ગઇથી કે મંય ખુદાવંદ કી મદદકો જાઉંગી મગર સુના હય કે મીજાઝ તુમહારા નાસાઝ હો

ગયા ફીલ જુમલા અગર મીજાઝ તુમહારા ઠીક નહોતો ખબર દો કે મદદ કો ખુદાવંદ કે કીસી ઓરકો ભેજા જાય ઓર અગર તંદુરસ્ત હો તો ખુદાવંદ કે પાસ જાવ યેહ નામા ભી એક પુત્લેકો દીયા કે વોહ પાસ **હસીનાકે** લાયા ઉસને નામા પડ કર અરઝી લીખ્ખી કે અબ ઇનાયતે જમશેદસે મંય અચ્છીહું ઓર ખુદાવંદ કે પાસ જાતી હું આપ એતમીનાન રખીયે યેહ જવાબ જબ **અફ્રાસીયાબકે** પાસ પુત્લા લાયા યેહ પડ કર ખામોશ હો રહા **હયરત** કે પાસ નામા પોંહચા ઉસને લીખને કે મુજબ **સરસર**સે કહા કે જાકર **ઉમરૂ**કો પકડ લાકે શેહેનશાહ કા હુકમ આયા હય **સરસરને** અરઝ કીયા કે બોહત અચ્છા ઓર અસબાબે અઇયારીસે આરાસ્તા હોકર રવાના હુઇ મગર હાલ અઇયારૂંકા સુનીએ કે બારગાહે **મેહરૂખ** મંય મશગુલ અ- યશો નીશાત થે જીસ વક્ત **હયરત** ફોજ લેકર આઇ ઉસવક્ત અઇયાર સબ જંગલકો નીકલ ગએ ઓક ફીક્ર અઇયારી કરને લગે કે બારગાહે **હયરત** ચલકર લુંટેં ઇસી અરસે મંય **ઉમરૂ** એક ગાઉં કે કરીબ પાસ ગુંબદેનુરકે થા આયા વહાં દેખાતો એક નમ ગોરા અસતાદા હય ઓર બોહતસે સાહેરકા મજમા હય નાચ હો રહા હય દુલા ખીલઅત પુર ઝર પેહને મસનદ પર બયઠા હય શરાબકા દોર ચલ રહા હય **ઉમરૂ** યેહ માજરા દેખકર ખુશ હુવા કે અચ્છી જગેહ આએ કુછ મીલ રહે ઈરા બરાતકો લુટો તો મુફલીસભી હો કહીં તો કુછ મીલે યેહ સોચકર અલાયદા જાકર અપની સુરત **કલાંવત**કી. બનાઇ ઢાડી સીને તક બડાઇ ઓર રંગત સુર્ખ સુફેદ રોગન લગાકર દુરસ્તકી ગાલ કુમલાએ હુવે માલુમ દેતેથે કમરસે ટેઢા અપની શીકલ એક ઝઇફ પીર મરદકી બનાકર કુરતા પેહના ઓર પઘડી સરપર બાંધકર જોડી નેયકી કમરસે લગાઇ દાએરા હાથ મંય લીઆ, ઓર સામને એહલે મેહફીલ કેઆકર ઇસ તરહ મુબારકબાદી ગાઇ કે સબ બેહોશ હોગએ **તાસીર** જાદુ દુંલેકા બાપકે કે ઇસ **કલનવત**કો બોહત હોશીયારી ગાનેમંય પાકર બોહત ઈઝઝતસે બુલાકર બીઠાયા ઓર કહા કુછ શગલ કીજીએ યેહ આપકા ઘર હય જો મેરા મકદુર હય વોહ આપકી ખીદમતભી કરૂંગા. **ઉમરૂ** દુવા દેકર તર.ફ.કીએ ઇકબાલ હુવા સરકારકા બોલ બાલા રહે ફીર બયઠકર બાંસરી બજાને લગા.

ગઝલ.

સા.કી હદીસ સરવે ગુલે લાલા મીરવદ—દીં બેહસ બાસલાસા બગસ્સાલા મીરવદ
મય દોહનો ઉરૂસે ચમન હદદેહુસ્નેયાફ્તતકારઇં રમાં ઝસીઅનઅતે દલ્લાલા મીરવદ
બાદે બહારે મય વઝદઅઝબોકતાનેશાહ—વઝઝાલા બાદાદર .કદહે લાલા મીરવદ
આં ચશમ જાદદાનાએ આબીદ ફરેબેબીં—કશાશરવાને સેહર બદુંબાલા મીરવદ
ચું સામરી મુબાઝકે અઝદાહા અઝખ્રરી—મુસા બેહશત દાઝપે ગોસલા મીરવદ

ઈસ શગલ મંય **ઉમરૂ** મસરૂફથા કે **સરસર** જો તલાશ કરને **ઉમરૂ**કે રવાના હુઇ થી જબ જંગલમંય પોંહચી સદા ગાનેકી દુરસે સુનકર ઉસી તરફ આઇ શાદીમંય

એક ઝઇફ **કલાનવત**કો ગાતે દેખા બનીગાહ અવલ પેહછાના કે યેહ **ઉમરૂ** હય પેહલે તો ગાના સુના કીયા ઓર દીલસે કેહતી થી કે સુબહાનલ્લાહ તેરા આશીકભી હરફનમંય તાક ઓર શોહરએ આફાક હય લેકીનબા મુજીબ હુકમ અપને માલીકકે વાસ્તે ગીરફતાર કરને **ઉમરૂ**કે આઇથી ઉસને મેહફીલમંય આકર **તાસીર** જાદુસે આહીસ્તા કહા કે યેહ **કલાનવત ઉમરૂ** હય ઇસે ગીરફતાર કરલો ઉધર **ઉમરૂ**ને **સરસર**કે લબ હીલતેહીં સમજ ગયા કે યેહ ગીરફતારીકે લીએ કેહતી હય તુઝે પેહછાન ગઈ હય યેહ તજવીઝ કરકે ઉઠા ઓર પાસ **તાસીર**કે આયા ઓર કહા હુઝુર દેખીયે વોહ કોન આતાહય **તાસીર**ને મુંહ ફીરાયા ઓર **ઉમરૂ**ને ધોલ લગાઇ ઓર કુલાહ મરવા-રીદ ઉસકી લેકર ભાગા સાહેર પીછે દોડે થે કે **સરસર**ને કહા ઝરા આપ ઠયરેં મંય ગીરફતાર કીએ લાતી હું ઓર નીમચા ખીંચકર ઝપટી સેહરામંય **ઉમરૂ** આકર ઠયરા થાકે **સરસર**ને આકર ડાંટા કે બાશ અય નાઅઇયાર કહાં જાયગા. મેરે હાથસે **ઉમરૂ** નેભી ખંજર ખીંચા ઓર લડને લગા ઉસ વક્ત **બર્ક ફીરંગી**ભી એક તરફસે પયદા હુવા ઓર કહા ઉસ્તાની સાહેબાકો આદાબ અરઝ હય **સરસર**ને કહા અય **બર્ક** ઉસ્તાદતેરા કયસા શેહેનાશાહાને અઇયારાં હય કે અકેલા મુજસે નહીં લડ સકતા ઇસી મુંહપર દાઅવા અઇયારીકા હય અગર દાવા હય તો યહાંસે તુ ચલાજા મંય ઓર યેહ સમજલેંગેં **બર્ક**ને કહા મેરા કામહી ક્યાહય જહાં આશીક માશુક યકજા હોં વહાં ઠેહેરના ન ચાહીએ આપ દરપરદા મુઝે ટાલકર તનહાઇ ચાહતે હંય યેહ કેહકર એક તરફ ચલા ગયા, ઇત્તેફાકન ઉધરસે **સબારફતાર** આતીથી **બર્ક** સમઝા જો યેહ **સર-સર** પાસ જાયગી ઉસ્તાદકો લડનેમંય દીક્કત હોગી. પસ ઉસને લલકારા કે કહાં જાતી હય **સબારફતાર** શમશીર ખીંચકર આપડી **બર્ક**સે ચોટ ચલને લગી લેકીન **સરસર** ઓર **ઉમરૂ** જો લડ રહેથે ઇત્તેફાકસે **સઇયાહ** જાદુ નામ એક સાહેર **તાસીર** જાદું કે યહાં શાદી મંય જાતાથા ઇસ તરફસે નીકલા ઉસને દેખા એક ઓરત ઓર મરદ લડ રહે હંય યેહ દેખકર બઝોર સેહેર દોનુંકો ગીરફતાર કીયા **સરસર**ને કહા મંય મુલાઝીમે **અફ્રાસીયાબ** હું તુને મુઝે કયું ગીરફતાર કીયા હય **ઊમરૂ**ને કહા હુઝુર યેહ જુઠી હય મંય **કલાનવત** હું ઓર યેહ મેરી ઓરત હય કયું કે મંય ખુદા હું ઓર યેહ યારૂં કે પીછે ખરાબ હય જબ મંય ઇસે કીસીસે ગીરફતાર દેખતાહું તો ઇસકે કત્લકા ઇરાદા કરતા હું યેહ મુજસે લડતી હય લેકીન આપ છોડ દીજીએ આજ ઇસ હરામઝાદીકી મંય નાક કાટુંગા **સઇયાહ**ને કહા મંયને ભી સુના હય કે **અફ્રાસીયાબ**ને **સરસર શમશીર ઝન**કો બેહરે મુકાબલા અઇયારાન ભેજા હય લેકીન મંય પેહછાનતા નહી કયું કે હમ આદમી દરબાર મંય કયું કર જા સકતે હંય જો હરએકકો પેહછાને ઇસ સબબસે શુબાહ હય કે નહીં માલુમ તુમ મંય કોન સચ્ચા હય **ઊમરૂ**ને કહા આપ હમારા હાલ ઉસ શાદી મંય ચલ કર દરયાફત કર લીજીએ **સઇયાહ**ને કહા મંય વહાં તો જાતાહી હું યેહ કેહ કર દોનુંકો પંજાએ

સેહેરસે ઉઠવાકર શાદી મંય લાયા ઓર **તાસીર** જાદુસે મુલાકાત કરકે સારા હાલ બયાન કીયા **તાસીર**ને કહા ઈતના મંય જાનતાહું કે પેહલે યેહ **કલાનવત** આયા થા ઇસકે બાદ યેહ ઓરત આઇ **કલાનવત** મેરી ટોપી લેકર ભાગા યેહ અલામત ઉસકે અઇયાર હોનેકી હય ઓર **સરસર**કો મંય ભી નહીં પેહછાન તા વરના મંયને **કીસી** અઈયાર કો દેખા લેકીન યેહ ઝરીઆ રસાઇ દરબાર શાહી .ખુબ નીકલા હય આપ ઇન દોનું કો પાસ **હયરત**કે લે જાઇએ કે વોહ તીલસ્સમ **ઝાહીર** મંય તશરીફ લાઈ હંય **સઈયાહ**ને કહા અગર ચોકા વગયરા ચાહું તો સેહેર સે દરયાફત કરલું કે **ઊમરૂ** ઇન મંય કોન હય ઓર **સરસર** કોન હય મગર યેહ વસીલા દરબારકી રસાઇ કાખુબ હય આપકી શાદી મંય ઠેહેર લુંતો જાઉં યેહ કેહ કર **ઊમરૂ** ઓર **સરસર** દોનુંકો બાંધ દીયા ઓર આપ બયઠકર નાચ દેખને લગા ઇસ અરસે મંય બર્ક જો **સબારફ્તાર**સે લઙ રહાથા હંગામા જસ્ત કરકે એક ગ.ાર મંય જા કર ગીરા **સબારફ્તાર** નીમચા ખીંચે ગ.ાર મંય કુદી કે અબ તુ કહાં જાયગા બર્કને વહાં હલકે કમંદ કે લગાએ થે જબ **સબારફ્તાર** કુદી બર્કને ઝટકા મારા કે ઉલઝ કર બર્કકી ગોદ મંય આગીરી બર્કને બેહોશીકા ગુબાર મુંહ પર મલદીયા કે બેહોશ હો ગઇ ઉસકો **ઊમરૂ**કી સુરત બનાયા ઓર આપ ઉસકી શીકલ બન કર પુશતારા બાંધ કર **તાસીર** જાદુકી શાદી મંય આયા સબને કહા કે એક ઓરત કીસી કો લાતી હય ઉસવક્ત **સબારફ્તાર** યાને બર્ક કરીબ પોંહચા દેખા કે **સરસર** ઓર **ઊમરૂ** બંધે હંય ઉસને **સઇયાહ** જાદુકી બલાએ લીં ઓર કહા હુઝુરને મેરી બેહનકો કયું બાંધા હય **સઈયાહ**ને કહા મુઝે સનાખત નથી. ઇનહેં **હયરત**કે પાસ લે જાઉંગા બર્કને કહા કહીં ઓરત મરદકા ફ્રર્ક ભી છુપતા હય વઝીરઝાદી **સરસર**કી હું ઓર યે **સરસર** હય ઓર યેહ **ઊમરૂ**કે સાથકા અઇયાર હય **ઊમરૂ** નહીં હય **ઊમરૂ**કો મંય ગીરફ્તાર કર લાઇ હું **સઇયાહ**કો બર્કકે કલામકી તસદીક હુઇ ઉસવક્ત એક ઓર સાહેર શાદી મંય મેહમાન આયા થા ઉસને કહા કે મેરે પાસ તસવીરેં અઇયાર ઓર અઇયાર બચ્ચીયુંકી હંય આપ ઉસકો **મીલા લીજીએ** યેહ કેહ કર ઉસને સંદુક ચા મંગા કર તસવીરેં નીકાલ કર મીલાઇ ઉસ વક્ત **સરસર**કો છોડ દીયા ઓર બર્ક જો **સબારફ્તાર**કો ઉમરૂ બના કર લાયા થા ઉસે બંધવા દીયા **સરસર** જો છુટી ઉસને બર્કકો પેહછાના મગર ખીયાલ કીયા કે યેહ મસખરે જીતને ઇસ શાદી મંય હંય સબ મીંડ હંય અપની સઝાકો પોંહચે ગેં તુઝે ઉનહુંને બે ઇઝઝત કીયા હય ઝરા ઠીક બન્ને દે યેહ ખીયાલ કરકે ચલી ગઇ લેકીન યહાં બર્કને **સઈયાહ**સે કહા હુઝુર મંયને મીન્નત માનીથી કે જીસ રોઝ **ઉમરૂ**કો ગીરફ્તાર કરૂંગી ઉસ વક્ત એક જલસએ એશ કરકે સાહેરાને રોઝગારકો અપને હાથસે શરાબ પીલાઉંગી દેખીયે કયા કુદરતે સામરી હય કે અયસે વક્ત મંય **ઉમરૂ**કો પાયા કે જલસા સાહેરાં જમે હય ઓર મજમા ભી માકુલ હય યહીં સબકી શરાબસે દાઅવત કરૂં અય **તાસીર**

જાદુ મયખાનેકી નીસબત જો કુછ ખર્ચ હો વોહ મુજસે લો ઓર મયખાના મેરે સીપુરરદ કરો તાસીરને કહા યેહ તો ઘર હય જીસ કદર જી ચાહે શરાબ લીજીએ ઓર સબકો પીલાઇએ દામકી કયા ઝરૂરત હય સમ્બારફતાર યાને બર્ક યેહ કલામ સુનંકર હંસા ઓર મયખાના અપને કબઝે મંય કરકે જામો સાગીર કે ઉલટ ફેર કરને મંય બેહોશી મીલાદી ઓર એહલે મેહફીલકો પીલાઇ જબ સબ શરાબ પીકર બેહોશ હુવે બર્કને ઉમરૂ જો કલ્લાનવત બના હુવાથા ખોલ દીયા ઓર સબ સાહેરૂં કે સર-કાટને લગા ઓર ઊમરૂ જો રેહા હુવા સબકો લુટને લગા દો ચાર સાહેર કત્લ હુવે થેકે કે ઇધર અફરાસીયાબને કીતાબ દેખી કીસ લીએ કે જબસે હયરત મુકાબલે કો આઇ હય તો ઉસે ખીયાલ હય કે કહીં અયસા નહો કે અઇયાર મેરી બીવી કો ભી બેઇઝઝત કરેં તો હમ બહમ કીતાબ દેખતા હય અલ હાસીલ કીતાબ મંય મા-લુન હુવા કે ગુંબદેનુર કે કરીબ એક ગાઉં હય વહાં ઊમરૂ ઓર બર્કને આફત બરપાકી હય અફરાસીયાબને દીલસે અપને કહા કે કહાંતક ગમ કરૂં આજ આજ ઊમરૂકો ગીરફતાર કરકે કત્લ કર ડાલું બસ ઉસને મલકા ,ખુમાર જાદુ કે જીસકા સર પેહલે ઊમરૂ મુંડ ચુકા હય ઓર ઝોંકે ઇસકા ઇસ કીતાબ મંય પેહલે હોચુકા હય ઉસ્સે હુકમ દીયા કે એક જગેહ શાહી મંય ઊમરૂ ઓર બર્ક કત્લો ,ગારત કર રહે હંય તુમ જાકર પકડ લાવ ઓર સમ્બારફતાર બંધી હય ઉસે ખોલ દેના ,ખુમાર યેહ હુકમ પર કયું કે ઊમરૂસે જલી હુઇ હય બઝોર શહેર ઉડી ઓર શાહી કે મુકામ પર પોહચ કર પુકારી કે બાશ અય નાઅઇયારાં બર્ક તો યેહ સદા સુનકર બોહત જલદ જસ્ત કરકે એક જગેહ ભાગકર છુપ ગયાં ઓર ,ખુમાર ઊમરૂકી તલાશ મંયથી બર્ક બનકર જો ગીરી ઊમરૂકો પંજે મંય દાબકર લે ઉડી ઓર ચલતે વક્ત એક અયસા સેહેર કીયા કે સમ્બારફતાર જો બંધી થી ખુલ ગઇ ઓર એક તરફકો ભાગકર ચલી ઔર ,ખુમારને કુછ ઉંગલીસે ઇશારા કીયા કે ફલકસે એક અબ્ર ઉઠા ઓર બરસને લગા કે જો શાહી કે લોગ બેહોશ પડે થે હોશીયાર હુવે ઓર હાલત મેહફીલકી ખરાબ દેખ કર ઓર લાશે સાહેરૂંકી દેખ કર આપસ મંય કેહને લગે કે અઇયારૂંને મક્કારીયાં કરકે યેહ નોબત પોંહચાઇ ગરઝ યેહતો સબ અપને કારોબાર મંય મસરૂફ હુવે ઓર ,ખુમાર ગુંબદેનુર પર ઊમરૂ કોલીએ પાસ અફરાસીયાબકે આઇ ઓર સલામ કરકે ઊમરૂકો સામને પેશ કીયા ઊમરૂ બેહોશ હો ગયા થા જબ ઉસકી આંખ ખુલી દરબારે અફરાસીયાબ દેખા શાહ કો સલામ કીયા ઓર અફરાસીયાબને કહા કયું અય ઊમરૂ યેહ દીન ભી તુઝે યાદથા ઊમરૂને કહા કયું યાદ કયું નથા અબ હમ ઇસ દરબારકો લુટ કર જાઇએંગે તુમહારી ડાઢી મુંડકર જાએંગે આજ ઇસીલીએ આએ હંય અફરાસીયાબકો ગુસ્સા આયા ઉસને એક નામા હયરતકો લીખા કે અય મલકા આલમ હમને ઊમરૂકો ગીરફતાર કીયા હય તુમહે ચાહીએ લશકર અફસરૂં કો સીપુરરદ કરકે તનહા આવ કે તુમહારે સામને

ઊમરૂકો કત્લ કરે કહ્યુ કે તુમ બોહત ઉસકે કત્લસે ખુશ હોગી વોહ નામા પંજએ સેહેરકો દીયા વોહ લેકર ચલા ઓર ઊમરૂકો એક લોહેકે પીંજરે મંય બંધ કર દીયા કે હયરત આએ તો કત્લ કરૂં લેકીન પંજએ સેહેરને નામા જા કર હયરતકો દીયા હયરત નામેકો પડતેહી ખીલ ખીલાકર હંસી ઓર અયસી ખુશી હુઇ કે કભી ખુશી અયસી ન હુઇ થી અફસરાને ફોજકો બુલાયા ઓર સારા માજરા બયાન કીયા લશકર કી હીફાઝત કરને કી તાકીદકી ઓર હુકમ દીયા કે તબલ શાદમાની કે બજે કે ઊમરૂ કત્લ હોતા હય નોબત ખુશીકી લશકર મંય બજને લગી ઓર હયરત સુર્ખ જોડા પેહેનકર સરાપા યાકુતકા ઝેવર ઝેબ બદન કરકે તાઉસ મોઅઝીઝ પરસવાર હુઈ ઓર તરફ ગુંબદેનુરકે ચલી લેકીન યેહ ખબર તાએ રાને સેહેરને જાકર મલકા મેહજબીન ઓર મેહરૂ.ખ વગયરાકો પોંહચાઇ કે ઊમરૂ કયદ હોગએ હંય ઓર લશકરે હયરત મંય નક્.કારે શાદમાનીકે બજતે હંય હયરત ખુદ વાસ્તે કત્લ કરને ઊમરૂ કે ગઇ હય બહાર વ મેહજબીન વ નાફરમાન વગયરાને હુકમ દીયા કે લશકર તઇયાર હો હમ લોગ ભી જાન દેંગે યા ખુવાજાકો છુડા લેંગે મેહરૂ.ખને કહા ગુંબદેનુર પર પોહચના બોહત મોહાલ હય અસદને ફરમાયા ઊમરૂકો કોઈ કત્લ કર સકે યેહ કીસકી મજાલ હય વોહ નઝર કરદહ હઝ્રત પયગમબરકા હય ઓર સર તોડનેવાલા જાદુગરૂંકા હય જબ અપને મુંહસે તીન બાર મોત માંગે તો જબ ઉનકી કઝા આએ અફરાસીયાબકી કયા તાકાત હય જો ઉનહેં કીસી તરહકા નુકશાન પોહચાએ લાઝીમ હય કે ઉનકે લીએ હમ દુઆ કરનેકો હાથ ઉઠાએં ઓર ઇલતેજા હાફીઝે હક્.ીકી કી દરગાહ મંય કરેં યેહ કેહ કર સબ મસરૂફે દુઆ હુવે ઓર પુકારે કે અય .ખાલીકે અકરમ કરી મોરહીમ હમ સબને સબબ બ ઊમરૂકે દીનો ઇસલામ અખતીયાર કીયા હય તુઝે વેહદહુ લાશરીક જાના હય તુહી .ખુવાજાકી જાનકા હાફીઝો નીગેહબાન હય.

નઝમ.

અય ખાલીકે સર વરે વ આલમ—સત્તાર ઉયુબ વ રબ્બેઅકરમ
સુલતાને કરીમ નામ તેરા—રેહમાનો રહીમ નામ તેરા
.ખાલીક હય તુહી સમીઅ વ નાઝીર—સબ રાઝ નીહાં હંય તુઝપે ઝાહીર
બંદા અજીઝ હય ઓર મજબુર—તુજ મંય કુદરત હય ઓર મકદુર
ચાહે જીસે અરશવર બીઠા દે—ચાહે જીસે .ખાક મંય મીલા દે
કાદીર હય મોહીત હય તુ સબ પર—અબ મેરી દુઆ યેહી હય લબપર
યારબ તુ પનહાદે ઊમરૂકો—સેહહતકી સુનાદે ફીર ખબરકો.

યેહ લોગ તો મસરૂફે દુઆ હંય ગીરયા વ આહોબુકા હંય. લેકીન હયરત .ખુશી .ખુશી ગુંબદે નુર મંય પોંહચી. ઓર દરબાનુંને તાઝીમ દી પહેલુએ અફરાસીયાબ મંય બયઠી. ખવાસુંને ઇતરદાન સામને રખદીએ પાનદાન તીલાઈ ખોલકર કે ગીલોરી

હયરતને બનાઈ ઓર અપને હાથસે **અફ્રાસીયાબ** કો ખીલાઈ ગલે મ'ય હાથ ડાલ કર કહા અબ દેર ન ફરમાઇએ ઉસ મુઝીકો રાહેઅદમ દીખાઇએ **અફ્રાસીયા-બને** હુકમ દીયા કે આજ રાતકો તમામ સાકીનાને શેહેર **નાપુરસાં** સામને ઇસ મે-હેલકે મયદાન મ'ય જમેહોં ઓર ઉસકે હાલે ઝારકો દેખેં ઇસ વકત દીન થોડા હય સુબેહ હોતેહી **ઉમરૂ**કે લીએ નીદા મત હોગી બડી હસરત સે જાન ઉસકી જાયગી લેહાઝા મનાદી ને નીદા તમામ શેહેર મ'યદી કે કલ સુબહ કો **ઉમરૂ** કત્લ હોગા ઓર અપને કીએકી સઝા પાયગા એહલે શેહેર આકર જમે હોને લગે ઓર બાહમ યું કેહતેથે કે દેખીએ આખીર સરકશીકા યેહ નતી જા હય કે અ'જામ કો ઇનસાન ઝીંદગીસે હાથ ધોતા હય બાઝ અકલ મ'દ ઇબરત કરતેથે કે અય બહાદરો યેહ વોહી **ઉમરૂ** હય કે જો વઝીરે આઝમ **હમઝા સાહબ** કરાં હય જીનુંને કે લકા અયસેકો કે દાવા ખુદાઇ રખતા હય આજીઝ કર રખખા હય ઇસી તરહ યેહ ફલક કજ મદાર ઓર ગરદુંને ગદદાર સાહેબાન જાહોઇકબાલકા દુશમન હય ઇસને બડે બડે નામ વરૂંકા સર કાટા હય યેહી બાતેં હો રહીંથીં કે શામ હો ગઈ સબ રાત **ઉમરૂ**કી કહાનીયેં હોતી રહીં ઓર શામે ગમ ને સીયા પોશ હોકર મુંહ દીખાયા.

નઝમ.

બાલુંકો પરેશાન કીયા લયલી એ શબને—ઓર શબનમે ગમદીદા લગી અશક બહાને
સઇયારે હરએક દીદએ હસરતથે ફલકપર—ઓર તીરગીસી છાઈથી અંજુમકી ફલકપર

અફ્રાસીયાબ પી'જરે કો કુફલ દેકર સેહેર ખુવાં હુવા કે સીવાએ મેરે કોઇ પી'જરેકો **ઉમરૂ**કે કોઇ ખોલ નસકે યા મ'ય મારા જાઉં તો ખુલે ઇસ પુરી તોરસે .ખુવાજા કો કયદ કરકે સેહેર ઉમરૂ કે જીસમ પરસે દફે કર દીયા જબ રાત ઝીયાદા ગઈ સબ અયશો અશરત મ'ય સર ગર્મ હુવે **ઉમરૂ**કી જાનીબસે એ તે બાર થા કે પી'જરે સે નીકલ નસકેગા ઇસ વાસ્તે કોઈ ઉસકી તરફ દેખતા ન થા **ઉમરૂ**ને એક પુતલા મોમકા ઝ'બીલસે નીકાલા ઓર રોગન ઉસ પર લગાકર અપની સુરતકા બનાયા ઓર ઉસે પી'જરે મ'ય બીઠાકર આપ એક કોને મ'ય પી'જરે કે **ગલીમ** ઓડકર સબકી નઝરસે છુપ ગયા યહાં રાત ભર ખલકત જમે હુવા કી ઓર થાપ તબલે પર પડાકી હરએક સાહેર મુસતઅદ રહા કે ઉસને હમ સબકો લુટા હય કલ એક એક ઝરબ ઉસપર લગાએગેં કોઇ કેહતાથા મ'ય તરસુલ ઓર સાંગસે કલેજા ઉસકા છેદ દુ'ગા કોઇ કેહતાથા કે ઝબાન મુહસે ખીંચુ'ગા ઇસી હ'ગામે મ'ય આ સારે સેહેર ઝાહીર હુવે .મુરગને બાંગ દી સુબહ હોગઇ સુબહકો અફ્રાસીયાબને સેહેર પડકર કુફલ પી'જરા કા ખોલા ઓર સાહેરૂંસે હુકમ દીયાકે **ઉમરૂ**કો નીકાલો સાહેરૂંને હાથ ડાલકર પુતલેકી ગરદન પકડ કર બાહીર ખીં'ચા **ઉમરૂ** જો **ગલીમ** ઓડ કર પુતલેકે સાથ બાહર નીકલ ગયા ઇસ તરફ તો સાહેર પુતલેકો માર પીટ કરને લગે ઓર ઉ-

મરૂને કનીઝાને મેહ જમાલ જાદુગર નીયાં હસીના બે મીસાલ જો હાઝીરે દરબારથી જાલ મારકર લુટના સુરૂ કીયા પાન દાન સંદુકચા ઇતરદાન વગયરા જો કુછ સામાને રાહત વહાંથા નઝરે ઝંબીલ કીયા ઓર એક ખવાસસે કહા હમ જાતે હંય ઉસને દુસરી અપને સાથવાલીસે કહા કોઇ કેહતા હય હમ જાતે હંય કે ઉમરૂને ફીર કહા અબે ઓ મસખરે અફ્રાસીયાબ હમ જાતે હંય ઇસ સદાકો સુનકર સબ સાહેર ગભરાએ ઇસ અસનાએ મંય કુર સી વ દંગલ મેસ ફર્શ ચીલમન છત પરદે સબ ગાયબ હુવે ઉસ વકત દેખા તો વો પુત્લા જીસે ઉમરૂ સમજ કર પીટ રહે થે ટુકડે ટુકડે હોગયા ઓર સાહેરને દેખાકે મોમકા પુત્લા હય જીસે હમ સબ મારપીટ કરતે હંય નીહાયત શરમાએ અફ્રાસીયાબને .ખુમાર જાદુસે કહા કયું અય સુરહાર તુ અપની શેખી જતાને કો પુત્ના ઉમરૂકા બના લાઇથી યેહ કયા માજરા હય જલદ કયફીયત સહી અરઝ કર .ખુમાર જાદુને કહા અય શેહેનશાહ જમ મંય પુશતારા લાઇથી તો આપને ઉમરૂસે બાતેં કીં થીં ભલા પુત્લા કયુંકર બોલતા અગર યેહ ફરમાઇએકે પુત્લા મેરે સેહેર કાથા તો હુઝુર કીતાબ સામરી દેખેં શરારત મેરી ઝાહીર હો જાયગી અફ્રાસીયાબને કીતાબ દેખી માલુમ હુવા .ખુમાર સચ કેહતી હય યેહ બેશક ઉમરૂકો લાઇથી મગર વોહ ફરેબ દેકર નીકલ ગયા યેહ માલુમ કરકે અફ્રાસીયાબને અપને વઝીર બાગ.બાને કુદરતસે હુકમ દીયાકે જલદ ઉમરૂકો ગીરફ્તાર કર બાગબાંને સેહેર પડકર દસ્તક દી કે ધુંવેંકી એક લાટ ઝમીનસે આસમાન તક બંધ ગઇ ઇસ ધુંવે સે હુકમ કીયા કે જહાં ઉમરૂ હો વહાંસે લા ખબરદાર સાથ ઉસકા ન છોડના ધુંવા દેનકર તલાશ કરને ઉમરૂકે ચલા લેકીન ઉમરૂ બાહીર ગુંબદકે નીકલા જીતને તમાશાઇ એહલે શેહેર જમેથે ઉનકી પઘડીયા ઓસ્ટોપીયા શીમલે કમર કે પટકે જો ચીઝ આઇ જાલ મારકર લુટી એક હંગામા બરપા હુવા સબ ભાગે કે કોઇ નઝર નહીં આતા ઓર હમ લુટ રહે હંય અયસા નહોકે અવ્વલકી તરહ આફત મંય મુબતીલા હોં એક લેહમે મંય સન્નાટા હો ગયા દરવાઝે ધડ્ કે બંધ હોને લગે દુકાને બંધ હોગઇ ઉમરૂભી જહાંતક મીલસકા લુટતા હુવા એક દરવાઝેસે શેહેરકે અપને લશ્કર કી જાનીબ ચલા ગલીમ ઉતારકર નઝરે ઝંબીલ કી ઓર ઓર આગેકી રાહલી કે દફ્અતન ચાર તરફસે ધુંવેને ઘેર લીયા ઓર બગોલેકી તરહ ઉમરૂકો ચક્કર દેતા હુવા લે ચલા યહાંતક કે આમને બાગ.બાં કે લાકર હાઝીર કીયા. ઉસને હાથ પકડકે ફૌરન અફ્રાસીયાબકે પેશ કીયા કે યેહ હંગામા હાઝીર હય અફ્રાસીયાબને ઉમરૂસે કહા કે કીસ તરહસે તુઝે હીલાક કરૂં ઉમરૂને કહા મંય તો ઝેરે ફલક કીસીકો નહીં દેખતા જો બુરી નઝરસે મુઝે દેખે અફ્રાસીયાબને કહા તું ઇસ વકત મેરે કાબુ મંય હય જો ચાહું તુઝે સઝા દું ઉમરૂને કહા હાં યા મંય તેરે કાબુ મંય હું યા તુ મેરે કાબુ મંય હય મંયતો જાનતા હું કે સૈકડું જુતે સર મુબારકપેં આપકે પડ જાએગે ઓર ઇસ સુરતસે દુસરી

સુરત બદલ જાયગી અફ્રરાસીયાબકો બોહત ગુસ્સા આયા લેકીન એહલે દરબારસે કહા ઇસકી વોહ મસલ રાસ્ત હય, ઓર ઉમરૂસે કહા ઇસકી વજેહ બયાનકર કે તુઝે કયું કર યકીન હય કે મુઝે કોઇ કત્લ નહીં કર સકતા ઊમરૂને અરઝકી કે અય શેહેનશાહ અવ્વલ એક બાત મુઝે યેહ બતલાઈએ કે આપ લક્બકો કયા સમજતે હંય અફ્રરાસીયાબને કહા કે હમ અપના ખુદા જાનતે હંય ઉમરૂને જવાબ દીયા કે ફીર ખુદાકે હાથ મંય જીના મરના હય યા નહીં સબ સાહેરૂંને કહા બેશક ખુદાવંદ કો સબ અખતીયાર હય ચાહે જીલાએં ચાહે હીલાક કરેં ઉમરૂને કહા જો મંય સાહેરૂં કો કત્લ કરતા હું તો હુકમે ખુદાવંદસે વરના મુજ અયસે અદનાકી કયા હકીકત હય જો મુલાઝમાને શહેનશાહે સાહેરાને જહાંકો કત્લો ગારત કરૂં હીંદી મસલ હય.

દોહરા.

જાકો રાખે સાંઈઆ માર ન સાકે કોએ
બાલ ન બેકા કર સકે જો દો જગ બેરી હોએ

મુઝે ખુદાવંદને ઉસ તીલસ્સમ મંય ઇસ લીએ ભેજા હય કે બંદે મુઝે યાદ નહીં કરતે હંય તુ જાકે હીલાક કર મંય મલેકુલ મોત ખુદાવંદ હું જીસ જીસકો ખુદાવંદને બતલા દીયા હય ઉસ બંદેગાને સરકશ વ નાફરમાન કો ગારત કરૂંગા મંય ખુદાવંદકા બંદએ ખાસ હું અફ્રરાસીયાબ ઓર સબ સાહેરૂંને અફ્રરાસીયાબ ઓર સબ સાહેરૂંને કહા કે અમલા ઓર સદદકના બગેર હુકમ ખુદાવંદ પતા નહીં મીલ શકતા હય ઉમરૂ બેશક સચ કેહતા હય ઉસ વક્ત સબ તોબા પુકારને લગે કે હકીકત મંય હમસે નાફરમાનીયાં ખુદાવંદકી બોહત સરઝદ હોતી હંય બાઝે કેહ તેથે.

દોહા.

રાની ઘટે ન તીલ બડે બે સાહબકી ચાહ—લાત તહરરકો ઇલ્લા બે ઇઝનીલ્લાહ

અફ્રરાસીયાબને ઉઠ કર ઉમરૂકે હાથું કો બોસા દીયા ઓર સેહેર દફે કરકે અદબસે અરઝ કરને લગા કે મલેકલ મોત ખુદાવંદ તશરીફ શરીફ રખીએ ઓર યેહ બતલાઇએ કે કીસ કીસકી કઝા આઇ હય ઉમરૂ કુરશી જવાહીર નીગાર પર બયઠા ઓર કહા અય શેહેનશાહ મંય યેહ રાઝ ખુદાવંદી નહીં બતલા સકતા મગર અલાવા બરીં જો જો કમાલાત મુઝે ખુદાવંદને દીએ હંય વોહ કે મુઝે બોહત સુરતેં બદલને કા અખતીયાર દીયા ખુશ ગુલ કીયા હય અગર હુકમ હોતો વોહ હુનર દીખલાઉં વરના રાઝે ખુદાવંદસે મંય આગાહ નહીં હું આપકો કયા બતલાઉં અફ્રરાસીયાબને કહા અચ્છા અપને હુનર ઓર કમાલ હમ પર ઝાહીર કીજીએ સચ હય કે રાઝે ખુદાવંદ પર કોન ફતેહ પાંસકતા હય ઉમરૂ યેહ કલામ સુનકર બયઠે બયઠે ગાયબ હો ગયા સબને કહા યેહ બેશક મલેકલ મોત ખુદાવંદ હય લેકીન ખુવાજા ને એક ગોશે મંય જાકર ગલીમ ઉતારી ઓર સુરત અપની ઝને હસીનાકી બનાઈ લેબાસ પુર તકલ્લુફ પેહના જવાહીરસે જીસમકો આરાસ્તા કીયા અફ્રરાસીયાબકે સામને બ દીલે

રી ઉમરૂને આકર સલામ કીયા વોહ ઇસ સુરતે ઝેબાકો દેકકર હયરાન થા આખીર ઉસને કહા કે અય ગુંચએ ખુબી તુ કોન હય ઓર યહાં કયું કર આઇ હય ઉસ રંગીન અદાને જવાબ દીયા કે અય શેહેનશાહ આપકે ઝુલ્ફે મુસીલ સીલ મંય ગીર- ફતાર હય દીલ બેકરાર અફ્રાસીયાબને હાથ પકડ કર કરીબ અપને બીઠા લીયા હયરતકો નીહાયત નાગવાર ગુઝરા આતીશે હસદ સીને મંય રોશન હુઇ ઉસ વકત જો વોહ હુર ગોયા હુઇ કે અય મલકા હયરત મંય ઓરત નહીં હું બલે શેર બયશા અઇયારી ઉમરૂ બીન ઉમઇયા ઝમીરી હું અફ્રાસીયાબકો સકતા હુવા ઓર દીલસે કેહતા થા કે યેહ બેશક બંદએ મકબુલે .ખુદાવંદે લકા હય ઇસ સુરત બદલને પર ખીલઅતે ગીરાં બહા ઇનાયત કીયા ઓર બ ઇઝજત તમામ કીયા.

બયત.

તુ હય મોહરીમ લકા કે રાઝ તકદીરાતકા ઉસકી
અયાં હંય તેરે ઉપર ઉસકે સારેરાઝ પીનહાની

અબ ચાહીએ કે એહલે મજલીસ કો તરાનુમ સરાઇ કરકે મેહપુઝ ફરમાઇએ ઓર નગમા સંજ ગુલશને સોહબત હોજીએ ઉમરૂને યેહ હુકમ પાકર મુજરા કરના શુરૂ કીયા ઓર પેહલે ગત નાચને કે બાંસરી શુરૂ કી ઓર ઇસ તરહસે ગાયા કે એહલે મજલીસ બેહોશ હો હોકર ઝુમને લગે ફીરતો યેહ હાલથા કે હરએક મસ્ત શર સાર થા ઓર ઉમરૂને મયખાને પર કબ્ઝા કરકે શરાબ મંય દારૂએ બેહોશી મીલા કર જામ લબરેઝ કરકે સામને અફ્રાસીયાબકે આયા ઓર જામકો તરફ પરતાબ કે સરપર રોકકે પેશ કીયા અફ્રાસીયાબ માલા માલ મોહબ્બત થા જામ લેકર ગયા ફીર તો તમામ સાહેરાને અંજમન નરહીં હાથસે સાકી જફા વ સીતમ શે- આર ઉમરૂ નામદાર કે મસ્તો સરશાર હુવે સબકો દો બારા બાંધ કર શરાબ બેહોશી આમેઝ પીલાઇ જીસ વકત કે હવાએ સર્દકા ઝોંકા મુંહ પર અફ્રાસીયાબકે લગા પુકારા કે અય ઉમરૂ પોને દોસો ખુદાવંદ તેરા ગાના સુન્ને આએ હંય ઓર સા- મરી ઓર જમસેદ તારીફ કર રહે હંય ઉમરૂને અરઝ કીયા કે સબકી ડાંગ લીજીએ હર એકકો બુલાકર બીઠાઇએ અફ્રાસીયાબ આલમે મસ્તી મંય હયરતકા હાથ પકડકે નાચતા હુવા ઉઠા બેહોશ હોકર મુંહ કે બલગીરા ઉધર સાહેરાને દરબાર આપસ મંય જુતી પયઝાર લડ કર બેહોશ હુવે મંય ખુવારૂંને બાહમ કીસી કી મુંછ ઉખાડી એકને દુસરેકે ધોલ મારી બરરાને લગા કોઇ અપને કુંનબેકા હાલ કેહતા થા ગરઝ કે જબ સબ બેહોશ હુવે ઉમરૂને ખંજર લેકર દશ બીસ સાહેરૂંકે સર જુદા કીએ ઓર જાલ ઇલયાસી મારકર અસબાબ લુટને લગા ઉસ વકત મરનેસે સાહેરૂં કે .ગલ.ગલા વારદ ગોર બરપા હુવા અબ્ર ઝુમ કર હર તરફસે ઉઠે બીજલીયાં ચમકને લગીં–બીર ગુલ મચાને લગે લેકીન ઉમરૂ અફ્રાસીયાબ વ હયરતકો કત્લ કરને ચલા જયસે તખ્ત કે કરીબ આયા યકાયક ઝમીન શક હુઇ ઓર ચંદ પરયાં દુર દુર ગોશ

મુરસ્સા પોશ હાથું મંય પીચકારીયા હાથું પર લગાઇ પુકારીં કે અય શેહેનશાહ હુશીયાર હોજીએ **અફ્રાસીયાબ** હોશીયાર હુવા પરયાં ઝમીન મંય સમા ગઇ લેકીન **ઉમરૂ** જહાં લાશેં પડી થીં વહાં છુપ રહા ઓર લેટ કર ગોશત ખુન આલુદા ઝંબીલસે નીકાલ કર અપને ગલે પર રખ્ખા ઓર સારેં મુંહ કો ખુન આલુદા ગોશત રખકર મજરૂહ બનાયા અબ **ઉમરૂ** ભી મકતુલ માલુમ હોને લગા મગર જો હોશીયાર હુવા **અફ્રાસીયાબ**ને સબકો બેહોશ ઓર લેટા હુવા પાયા ઓર બોહત આદમીયુંકો કત્લ કીયા હુવા થા દેખા ઉસી વકત કુછ ઇસારા કીયા તરફ ફલકકે અબ્ર સેહેર ધીર આયા ઓર બરસને લગા સબ હોશીયાર હુવે **હયરત**ને કહા અય શેહેનશાહ ઉમરૂને કયસી મકકારી કી **અફ્રાસીયાબ**ને કહા મુજસે બચકર કહાં જાયગા અભી ગીરફતાર કરતા હું યેહ કેહ કર હુકમ દીયા કે જો કુછ અસબાબ લુટ ગયા હય ઉસે હાઝીર કરો હુકમ સુનકર એક આન મંય કુરસી વ દંગલ જામો સાગર ગુલ દસ્તે વ ફર્શ વગયરા સબ મેવ્જુદ હો ગયા ઓર સોહબત આરાસ્તા હુઇ સાહેર લાશેં ઉઠાનેકી તદબીર મંય મસરૂફ હુવે **અફ્રાસીયાબ** તખ્ત પર જલ્વગર હુવા ઓર કીતાબ સામરી દેખી માલુમ હુવા કે **ઉમરૂ** લાશું કે દરમીયાન અપને આપકો મજરૂહ કી સુરત બનાએ લેટા હય ઉસે કીસીસે ગીરફતાર કરા મગર તુજ પર ચંદ ઘડીયાં બોહત સખતી હુંય ખબરદાર યહાં ન ઠેહેરના તરફ **તીલસ્મે** બાતન મંય ચલાજા યેહ માલુમ કરકે ઉસને સાહેરૂંસે કહા. કે અભી લાશ કીસીકી ન ઉઠે ઉન મંય **ઉમરૂ** હય યેહ કેહ રહાથા કે **સરસર** અઇયાર બચ્ચી હાઝીર હુઇ ઉસને ભી ખબર ગીરફતારી **ઉમરૂ**કી સુની થી **અફ્રાસીયાબ**ને ઉસે દેખકર કહા અય **સરસર** ઇન લાશું મંય ઉમરૂકો પેહછાન કર ગીરફતાર કર **સરસર** જાકર લાશું કો ઢુંડને લગી. ઓર સબ સાહેર **સરસર**કી તરફ દેખને લગે **અફ્રાસીયાબ** ઉસ વકત સબકો દુસરી તરફ દેખકર અપની સુરતકા પુત્લા અપની જગેહ બીઠાકર આપ ગાયબ હોગયા કીસી કો ન માલુમ હુવા કે કબ ગયા બલકે સબપે ઝાહેર હય કે શાહ બયઠા હય અલ હાસીલ **સરસર** હર તરફ લાશુ મંય ફીરી ઓર **ઉમરૂ**કો પેહછાન કર જસ્ત કરકે સીનેપે ચડી ચાકુ કે મુશકે બાંધ લું **ઉમરૂ**ને દોનું પાઉં **સરસર** કે ગલે મંય ડાલકર મીસલ કુશતી ગીરૂં કે કુફલ મારા કે **સરસર** નીચે ઓર આપ ઉપર હો ગયા ઓર જલ્દ મુંહપર સુફુફે બેહોશી સરસરકે ફુંકા કે વોહ બેહોશ હુઇ **ઉમરૂ** ઉસે ગોદ મંય લેકર ભાગા સાહેર હયરાનથે કે યેહ કયા હો રહા હય મગર **હયરત**ને નારા મારા કે કયા બયઠે મુંહ દેખતે હો જલ્દ ઉસે ગીરફતાર કરો વરના વોહ **સરસર**કો લે જાયગા સાહેર દોડે મગર **ઉમરૂ** **ગુંબદે** નુરસે નીકલ કર મીસ્લે બર્ક બાદકે ભાગા ઓર શહેર **નાપુરસાં** મંય આયા ઓર ખીયાલ કીયા કે શેહેર મંય સબ સાહેર હુંય મુજકો ગીરફતાર કર લેંગે યેહ સોચકર સેહરા જો પીછે **ગુંબદ**કી તરફ હયે ઓર સયર કરનેકે લીએ **હયરત**કે વોહ જગેહ મુકર્રર હય

ઉધર ભાગા ઇત્તેફાકન ઉસ તરફસે **સબારફતાર** ઓર **શમીમા** અઇયાર બચ્ચીયાં દોનું આતીથીં ઉનહેં દેખકર **સરસર**કો એક ગાર મંય ડાલ દીયા ઓર આપ નીમચા લેકર ઉન દોનુંસે લડને લગા કયુ કે યેહ શેહેર **નાપુરસાં** હય ઓર સાહેરૂં કે આને જાનેકી જાય હય એક સાહેર નોકર **અફરાસીયાબકા હોશીયાર** જાદુ નામ તાએરે સેહેર પર સવાર સાથ ખાદીમું કે દરબારે **અફરાસીયાબ** મંય જાતાથા ઉસ તરફસે હોકર નીકલા અઇયાર બચ્ચીયું કે કીસી ગેયર શખ્સસે લડતે દેખકર સમઝા કે યેહ **ઉમરૂ** હય ચાહા કે સેહેર કરકે ગીરફતાર કરૂં અઇયાર બચ્ચીયુંને કહા અય **હોશીયાર** જાદુ આપ ઇસ કામ મંય દખલ ન દીજીએ અઇયારી કે ફન મંય એબા નહીં કે કીસી સાહેરસે દુશમનકો ગીરફતાર કર આએં **હોશીયારને** કહા દીવાનીયાં હો દુશમનકો કત્લહી કરના ચાહીએ યેહ કેહ કર સેહેર પડને લગા **ઉમરૂ** ગલીમ ઓડ કર ગાયબ હો ગયા ઉસ વકત સાહેર પીછે **ઉમરૂ**કે દોડ આતેથે યહાં આકર પોંહચે ઓર અઇયાર બચ્ચીયુંને કહા કે **ઉમરૂને** **સરસર**કો હમારે સામને ગાર મંય ડાલ દીયા હય સાહેર ચલેકે **સરસર**કો નીકાલે **ઉમરૂ ગલીમ** ઓડે મોજુદ થા ગાર મંય કુદ ગયા ઓર એક અઝદહામોમકા **ઝંબીલ**સે નીકાલ કર ગારસે બાહેર ઉસકા મુંહ નીકાલા સાહેર જો કરીબ ગારકે આએ અઝદહે કો બયઠા દેખકર ભાગે ઓર દુર જાકર ખડે હુવે દેખ કે અઝદહે કે મુંહસે આગ નીકલતી હય અબ કોઇ આગે નહીં બડતા દુરસે મંતર સાંપ પકડનેકા પડકર દસ્તકેં દેતે હુંય કુંડાલા ગીર્દ અપને ખીંચ લીયા હય લેકીન ઉસ અઝદહે પર કુછ તાસીર નહીં હોતી આપસ મંય કેહતે હુંય કે યારો યેહ બડા ઝબરદસ્ત અઝદહા હય કીસીસે દફે ન હોગા અફસોસ **સરસર**કી મુફત જાન ગઇ ઉસ વકત એકરફીક **હોશીયાર**કા કે નામ **હમનશીં** જાદુ નીહાયત બુઢાથા ઓર સાહેર લા જવાબ થા ઉસકો બોહુત કુછ ઝર જવાહીર દેનેકો કહા કે જાકર કીસી તરહ **સરસર**કો નીકાલ લાએ વોહ સેહેર પડતા હુવા ચલા **ઉમરૂને** ઉસે આતે દેખકર આઝદહેકો અંદર ગારકે કર લીયા વોહ સમઝા કે મેરે સેહેરને અઝદહે કો દફે કીયા પસ દીલેરાના અંદર ગારકે કુદ પડા **ઉમરૂને** વહાં હલકે કમંદ કે લગાએથે ઉસ મંય ફંસ કર ગીરા **ઉમરૂને** હુબાબ બેહોશી મુંહ પર મારા યેહ બેહોશ હો ગયા **ઉમરૂને** ફીર અઝદહે કો બાહર ગારકે નીકાલા સબ સાહેર જો દુર ખડેથે સમઝે કે **હમનશીં**કો ભી અઝદહે ને માર લીયા યેહ ફીર ઉસકે દફે કરનેકી તદબીર મંય મસરૂફ હુવે ઓર **ઉમરૂને** ઇસ અરસે મંય **હમનશીકે** કપડે ઉતાર કર ઉસકી સુરત આપ બનકર વોહી લેબાસ પેહના ઓર ઉસકો **ઝંબીલ** મંય ડાલ લીયા ઓર જસ્ત કરકે અઝદહે કો કનારે ગારકે બીઠાકર આપ બાહર નીકલા ઓર પુકારા અય મીયાં યહાં ન **સરસર** હય ન કોઈ હય સાહેરૂંને જો ઉસે આતે દેખા ઓર ખીયાલ કીયા તો અઝદહે કોભી પાયા પુકારે કે અરે ભાગ ભાગ અઝદહા અયસા નહો કે ઝરર પોંહચાએ **ઉમરૂ** યેહ સુનકર બેતહાશા ભાગા ઓર

સામને **હોશીયારકે** આકર ગીરપડકર બેહોશ હો ગયા હાંત બેયઠ ગએ સાહેરૂને આકર ઉઠાયા દેખા જીસમ ઉસકા નીલા હો ગયા હય **હોશીયારને** અઇયાર બચ્ચીયુંસે કહા **સરસર** હમસે નહીં નીકલ સકતી અઇયાર બચ્ચીયાં ખુદ ફીક્ નીકાલનેકી કરને લગી ઓર **હોશીયારને** અપને રફીક યાને ઉમરૂકો ઉઠવાકર **અફ્રાસીયાબકે** દરબાર મંય આયા દેખા કે શાહ તખ્ત પર બયઠા હય ઉસને તખ્તપરસે મુજરા કીયા ઓર કરીબ તખ્તેશાહ કે આકર સારા હાલ અપને રફીક ઓર અઝદહેકા બ્યાન કીયા **અ-ફ્રાસીયાબ** અસ્લી તો ચલા ગયાથા યેહ હમ શબીહ ઉસકાથા ઉસને હુકમ દીયા કે કોઈ હકીમ આએ ઓર ઇલાજ કરે શેહેર **નાપુરસાંસે** હકીમ મંગવાયા ઉસને દફે ઝેહેરકી દવા **ઉમરૂકો** દી એક સેહેન મંય પલંગ બીછાકર **ઉમરૂકો** લેટા દીયા ઈલાજ હોને લગા ઇસ અરસે મંય **સરસરકો** અંદર ગ.ારકે હોશ આયા જસ્ત કરકે બાહર ગ.ાર કે નીકલી ઓર દેખા કે એક સાંપ બયઠા હય પેહલે તો ઝેર-મંય નીકલી ફીર અયસી ડરી કે પીછે ફીર કે ભી ન દેખા ઓર દરબાર **અફ્રા-સીયાબ** કી તરફ ચલી રાહ મંય **શમીમા** ઓર **સબારફતારસે** મુલાકાત હુઈ ઉનસે પુછા **ઉમરૂકા** કોઈ હાલ માલુમ હય કે કહાં હય ઉનહુંને કહા વારી **ઊમરૂ** આપકો ગ.ાર મંય ફેંક કર આપ **ગલીમ** ઓડ કર ગાયબ હો ગયાથા હમ જાનતે હુંય કે નીકલ ગયા હોગા **સરસરને** કહા ફીર દરબાર મંય જાના બેકાર હય મુફત મંય શરમીંદગી હોગી સબ કહેંગે કે **ઊમરૂ** કો ગીરફતાર ન કર સકીં ચલો જંગલ મંય **ઊમરૂકો** તલાશ કરેં યેહ બાહમ ઇરાદા કરકે તીનું અઇયાર બ-ચ્ચીયાં રવાના હુઈ લેકીન યહાં જબ ઉમરૂકા ઇલાજ હુવા ઉસકો હોશ આયા ઇસ અસ્ના મંય સવારી **અફ્રાસીયાબકી** બડે જાહો જલાલસે આઈ ઓર તખ્ત પર આકર જલ્વગર હુવા સબને તાઝીમ કી શાહને કહા અય હમ શબીહ જાવ વોહ પુત્લા જો ઉસકી સુરત કાથા ગાયબ હો ગયા સબ સાહેર સમઝે કે પેહલે જો હમ સબ કો **ઊમરૂને** ઝીલ્લત દી ઓર બેહોશ કીયાથા તો **શેહેનશાહ** હમારે સાથ નથા બલકે ઉસકા હમશબીહ થા બાઝે કેહને લગે ભલા હઝરત શેહેનશાહે સાહેરાં ઓર બાદશાહે તીલસ્સમ કયું કર બેહોશ હોતા એકને કહા કે હમ આજતક યેહી નહીં જાનતે કે સેહેનશાહ અસ્લી કોન હય હમને અસલ સુરત **અફ્રાસીયાબકી** નહીં દેખી યાને તમામ ઉમર દરબાર મંય ઉસકે રહે **અફ્રાસીયાબ** તક કોન પોંહચ સકતા હય નહીં માલુમ યહાં રેહતા હુંય ઓર ક્યા ઉસકા મરતબા હય. અલ હાસીલ જબ **અફ્રાસીયાબ** આયા હંગામાએ અયશો અશરત ગર્મ હુવા ઉસવકત **હોશીયાર** જાદુને સબ હાલ અપને રફીકકા શેહેનશાહસે દુબારા અરઝ કીયા શેહેનશાહને કહા બડી ખયર હુઇ વરના રફીક તુમહારા હીલાક હો જાતા અબ કહો કયસા હય ઉસને કહા મેહેરબાની સામરીસે અબ અચ્છા હય ઉસ વકત **ઊમરૂ** ભી સામને **અફ્રાસીયાબકે** અપની જગેહ પરસે ઉઠકર હાઝીર હુવા ઓર તસલીમ કી **અફ્રાસીયાબને** ભીજાઝ

પુછા ઉસને અરઝ કીયા ઇનાયત સા મારી ઔર ઇકબાલે શાહીસે અણ અચ્છા હું ઈસે ઇજાઝત બયઠનેકી હુઇ કુરસી પર બયઠા નાચ દેખને લગા લેકીન જો પરયાં ગા રહીં થીં ઉસપર નામ ધરને લગા યેહ દેખીયે કહા બેસુર હોગઇ યહાં ઉસકી આવાઝને પલ્ટી લી ઇસ જગેહ ગલા ઇસકા ઘેરા ગયા ઈસ મુકામ પર આવાઝ લથડા ગઇ દેખીયે સાઝ સે અલગ તાલ દી સમ જાતા રહા હલક ઔર તાલું બીગડ ગયા યેહ બાતેં અફરાસીયાબ સુનકર કેહને લગા અય હમનશીં જાદું તુમહેં ગાને મંય ખુબ દખલ હય ઉસને કહા આપકે ઇકબાલ સે બડે બડે જલસે દેખે હુંય ઔર ગાને મંય કયા સબ ઇલમ મંય દખલ રખતાહું કીસલીએ કે આપ અયસે શેહેનશાહકા બરબાર દેખતા ચલા આતાહું અફરાસીયાબને કહા તુમ કુછ ગાવ ઊમરૂ સલામ કરકે સામને બયઠકર ગાને લગા ઔર ઈસ તરહ તરા નુમ થા.

મોઅલ્લફ.

પ્રીરાકે યાર ખુશખુ મંય યહાં શેવનપે શેવન હય
અબાયબ જોશ ગીરયા હય કે તર દામનપે દામ ન હય
તહે ઝુલ્ફે મો અંબર રૂખપે તેરે ખાલે હીંદુ હય
મતાએ જાતવો ઇમાંકે લીએ રેહઝનપે રેહઝન હય
અજબ શોકે શહાદત હય તેરે ઉશાકે કાતીલકો
કરેગા કત્લ કીસ કીસકો ઝુકી ગરદનપે ગરદન હય
તેરી તલવાર મંય જોહર ચમન ઝખ્મું કે યાં તનપર
હમારે કત્લસે કાતીલ અયાં ગુલશનપે ગુલશન હય
જમાતે હુંય ધડી ગેસુ બનાકર મેંહદી મલતે હુંય
ફટા પડતા હય આલમ આજકલ જોબનપે જોબન હય
પીયા પે ઓસે લેનેસે પડે હુંય નીલ આરીઝ પર
ચમનને મંય હુસ્ન પે અયગુલ તેરે સોસનપે સોસન હય
રકી બુંને ભરે હુંય કાન વોહ કેહતે હુંય મેપ્રીલ મંય
નઆએ જાહ અય દરબાન યેહી કદગનપે કદગન હય.

અફરાસીયાબ ઉસકા ગાના સુનકર બોહત ખુશ હુવા ઔર ખીલઅત ફાખરા દીયા ઉમરૂને કહા હુઝુરે મંય એક શમએ અયસી રોશન કરતા હું કે ઉસકી રોશની મંય પરયાં નાચતી હુઈ નઝર આતી હુંય ઔર રાજા ઇંદર કે અખાડેકી સયર દીખાઇ દેતી હુંય મંયને યેહ સેહેર અપને દાદાકી કીતાબ મંય લીખખા હુવા દેખાથા ઉસે મંયસે યાદ કીયા હય વોહ સુનતાહું કે બંગાલેસે સીખ આએ થે અફરાસીયાબને મુશતાક હોકર હુકમ દીયા કે અય હમનશીં વોહ શમએ જલ્દ રોશ નહો હમ દેખેં કયસા સેહેર હય ઊમરૂને કહા પાંસસેર ચરબી ઔર ઉસી કદર રાલ ઔર ઘી વગયરા મંગાઇએ હસ્બુલ હુકમ ઉસવક્ત તલબ કરનેસે વોહ ચીઝેં હાઝીર હુઈ ઊમરૂને પરદા

ડાલકર અલગ સબસે બયઠ કર બોહત બડી મશઅલ બનાઇ ઓર બેહોશી સેરૂં ઉસ મંય મીલાઇ ઓર બીચ મેહફીલ મંય ઉસકો રોશન કીયા ધુવાં ઉસકા સબ બરબાર મંય ફયલા ઊમરૂને કહા બાદ દો ઘડી કે પરયુંકા નાચ દીખાઈ દેગા સબ શમએ કી તરફ દેખ રહે હંય ઓર આપ અલગ બયઠકર લબ હીલાને લગા ઇસલીએ કે માલુમ હો સેહેર પડ રહા હય સબ એહલે દરબાર મએ હયરત વ અફ્રાસીયાબકે મશઅલકી તરફ દેખ રહે હંય ઓર દેખને વાલે ઇસ કદર હંય કે એકપર એક ઝુકા જાતા હય કે દેખેં અબ કયા હોતા હય જબ દો ઘડી ગુઝરી ધુંવા બેહોશીકા સબકે દે માગ મંય ધુસ ગયા ઓર ઉસકે નીશે મંય કેહને લગે ફીલ હકીકત પરયાં નાચ રહીં હંય બાઝે કેહ તે થે કે દેખો વો રાજા ઇંદર બયઠા હય બાઝે કેહતેથે કે સચ હય ઓર ખુદ ઉઠ કર નાચને લગતે હંય યહાં તક કે અફ્રાસીયાબ ઓર હયરત સાથ દરબારકે સબ બેહોશ હોકર ગીરે ઊમરૂને ફીર દસ બીસકે સર કાટે ઓર જાલ ઇલિયાસી મારકે ફીર મકાન સામાન જો દુબારા સજાયા ગયાથા લુટ લીયા ઓર હંગામા શોરે કીયામત બુલંદ હુવા સાહેરૂકા નામ લેકર બીર સેહેરકે શોર કરતે થે આંધીયાં ઉઠતીં થીં બગોલે પેંચતાબ ખાતે થે ઊમરૂ ફીર ખંજર પકડકે અફ્રાસીયાબકી તરફ ચલાકે સર ઉસકા જુદા કરે એકદમ ઝમીન ફટ ગઇ ઓર પરયાં નીકલીં ઊમરૂ ગલીમ ઓડ કર બોહત જલ્દ ગુંબદકે બાહર નીકલ ગયા ઓર પરયુંને પીચકારી ગુલાબ વ કેવડેકી લગા કર અફ્રાસીયાબકો હોશીયાર કર દીયા આપ ઝમીન મંય સમા ગઈ અફ્રાસીયાબને મેહેલ વ કત્લ સાહેરૂ કો દેખકર અબ્ર સેહેર બરસા કર સબકો હોશીયાર કીયા ઓર મશઅલ બેહોશીકો બુઝવાયા ફીર નએ સરસે અસબાબ મંગવા કર નએ સરસે દરબારકો સઝાયા સબ ઝેબ કુરસી વ દંગલ પર બયઠે હરએક ઊમરૂકી હોશીયારી પર હયરાન થા ઓર અફ્રાસીયાબને બનાવટસે કહા ઊમરૂ ખાસ બંદએ ખુદાવંદે લકા હય ઓર કીસી તરહ હીલાક ન હોગા વોહ સચ કેહતા થા કે જીસ જીસકો ખુદાવંદને બતલા દીયા હય મંય ઉનકો કત્લ કરૂંગા મુઝેભી યકીન હય કે વોહ અયસાહી કરેગા લેકીન ચુંકે હુકમે ખુદાવંદ મુજકો ચુહીં હય કે ઉમરૂકો કત્લ કરૂં ઇસ લીહાઝસે અય હયરત તુમ જાવ ઓર લશકરે મેહરૂખસે મુકાબલા કરો મંય ઓર કુછ તદબીર કરતાહું યહાં બુલાના ઉમરૂકા અચ્છા નહીં હયરત યેહ સુનકર તાઉસ પર સવાર હોકર તરફ લશકરકે રવાના હુઈ ઓર કનીઝા મેહજમાલ સાથથીં મગર ઉમરૂ જો ગુંબદે તુરસે ચલા ખીયાલ મંય ઉસકે આયા કે એક બાર પેહલે જો મંય યહાંસે ચલાથા તો દરયાએ સેહેરકે કનારે ભટકતા ફીરતાથા અબ કી ભી ઇસ તરફસે ન જા સકુંગા ઇસિ સોચ મંય તલાશે રાહ સુરત અપની બદલ કર શેહેર નાપુરસાં મંય ફીરને લગા કે એક જગેહ ચંદ સાહેરૂંકો બાતેં કરતે સુનાકે ઉમરૂ બલાએ બે દરમાં હય દુબારા શેહનશાહકો ઝક દેકર નીકલ ગયા એકને કહા કે યહાંસે જાનસકેગા દુસરેને કહાં

દુસરે દરવાઝેસે જાયગા તીલસ્સમે ઝાહીર મંય પોંહુચેગા ઈસ મુલ્કકે ચાલીસ દરવાઝે હંય તીસરેને કહા જો ઈતના બડા અઈયાર હોગા વોહ રાહ ન જાનતા હોગા ઉમરૂ ઉનકી બાતેં સુનકર મશરકી દરવાઝે ચલા જબ કનારે દરવાઝે પોંહુચકર એક દરવાઝા આલીશાન દેખા જીસપર હઝાર હા સાહેરકો દરવાઝેકી નીગેહબાની કરતે પાયા સાહેરકી સુરતતો બનાહી થા એ અખતીયાર દોડા દરબાનુંને કહાં કહાં જાવગે ઉમરૂને કહા લશકરે હયરત મંય ગુલાઝીમ હું ઉમરૂકે પીછે જાતાહું મુજસે બાતેં ન કરો અગર દેર હોગી શેહેનશાહ ખફા હોંગે યેહ કેહતા હુવા બાહર દરવાઝેકે નીકલકર રવાના હુવા થોડી દુર ચલાથા કે એક જાનીબ દરયાએ ખુંરવાં દેખા ઓર દુસરી જાનીબ લશકરે હયરત નઝર આયા નીહાયત ખુશહોકર કદમ આગે બડાયા થોડી દુર રાહ ચલાથા કે લશકરે મેહરૂખ દેખા ઉમરૂ દાખીલે લશકર હુવા જીસને ખુવાજાકો દેખા દોડ કર લેપટ ગયા ઓર ગુલ હુવા કે ખુવાજા આએ જીતને સરદારકે મસરૂફે દુઆથે ખુશ ખુશ બાહર બાર ગાહકે નીકલ આએ બહાર ઓર મેહરૂખ. ઓર મેહજબીન નાફરમાન સબ આકર ગલે મીલે ઝર નીસાર કરકે દાખીલે બાર ગાહ હુવે નોબતેં ખુશીકી બજને લગી ઉમરૂ કુરસી પર આકર બયઠા ઓર સબ માજરા અફરાસીયાબકા બીયાન કીયા સારે દરબાર મંય ઝોર ઝોરસે હંસને લગે ઈસ અસ્નામંય હયરત દાખીલે લશકર હુઈ તબલ દાંખલ કે બજે અફસરાને ફોજને પેશવાઇકી તખ્ત પર આકર બયઠી ઓર ફીક્ર જંગ મંય મસરૂફ હુઇ લેકીન અબ હસીના જાદુકા હાલ સુનીએ કે તરફ લકા કે રવાના હુઇથી લેહાઝા લશકરે સાહેરાં લેકર તખ્ત સેહેરપર સવાર હોકર બડ કર રોફરસે કુચ વ મુકામ કરતી દાખીલ કોહ અકીક હુઇ લકા બાર ગાહ મંય બયઠા દરબાર જમાથા નાચ હો રહાથા કે સેહેરકી અલામત ઝાહીર હુઇ ઓર સુર્ખ રંગ કે અબ્ર ફલકકી તરફસે ઉઠે ફીરતા બખ્તીયારક ઓર સુલેમાન સમઝે કે કોઇ સાહેર આતા હય તાઝીમકે લીએ ઉઠે ઓર લશકર સાહેરૂંકા ઝમીન પર ઉતરા હસીના ભી ઉતરી સબને ઉસકે હુસ્નો જમાલકો દેખા કે બઝોર સેહેર ઉસને અપની સુરત બોહત ખુબસુરત બનાઇ હય બર વકત મુકાબલા લશકરે ઈસલામ કયફીયત ઉસકે હુસ્નો જમાલકી કી જાયગી ગરઝ સરદારાને લકા પેશવાઈ કરકે લે ગએ ઓર બખતીયારકને લશકરે સાહેરાં મુકાબીલ લશકરે અમીરકે ઉતરવાયા ખયમે બારગાહ મંય અસ્તાદા હો ગએ બાઝારે ખુલ ગઈ લેકીન હસીનાને આકર લકાકો સીજદા કીયા લકાને હુકમ દીયા હસીના ઉઠકર દંગલ પર બયઠી લકાને ખીલઅત દીઆ ઓર હસીનાને અરઝ કીયા કે યા ખુદાવંદ યેહ કૌન બંદે ગાને રાંદાએ દરગાહ આપકે હંય જો આપસે હમ સરી કરતે હંય લકાને કહા યેહ કીસ્સા તવીલ હય ઇસ હાલકો મેરા શયતાન યાને બખ્તીયારક ખુબ જાનતા હય હસીના ઉસકી જાનીબ હોકર પુછને લગી બખતીયારકને કુલ હેવાલ અમીરકા અવ્વલસે આખીર તક ઝમાના નવશેરવાંસે પેહલેકે સાતું દફતરૂંકા બ્યાન કીયા ઓર કહા અય

મલકા હમઝાકી ઝબરદસ્તીકા નમુના તુમહારે તીલસ્સમ મંય અસદ ઓર ઉમરૂ અ-ઇયાર મોજુદ હંય કે આજ તક શેહેનશાહસે ગીરફતાર નહોસકા હસીનાને કહા મેરે નામ પર તબલ જંગ બજે મંય સબકો દમભર મંય ગારત કરૂંગી બખ્તીયારકને હંસકર જવાબ દીયા અભી આપ તશરીફ લાઇ હંય ઝરા દુન્યાકી હવા ખાઇએ ફીરતો આખીર ફના આખીર ફના હસીના જાદુને કહા મુલકજી તુમહેં કાફરે મંય ભાલે નઝર આતે હંય બખતીયારકને કહા અય મલકા મંય ઇસ લેહાઝસે કેહતાહું કે તીલસ્સમ મંય એક ઉમરૂ ગયા હય ઓર યહાં એક લાખ અસ્સી હઝાર સાનીએ ઊમરૂ હંય તીલસ્સમ મંય એક અસદ ગયા હય યહાં અસદકે બાપ ઓર દાદા મોજુદ હંય યેહ વોહ બંદે ખુદાવંદને સરકશ પયદા કીએ હંય કે ન મારે મરતે હંય હંય ન કાટે કટ તે હંય હસીના બોલીકે ખુદાવંદકા ફઝલ શરીકે હાલ ચાહીએ તુમ દેખના કે મંય ઉનકા કયા હાલ કરતી હું ગરઝ દો ચાર દીનતો હસીના થકન રાહસે આસુદા હુઇ ઓર ઉસકી દાઅવત સુલેમાનકે યહાં રહી નાચ ઓર જલસએ નીશાત મોહઇયા રહા એક દીન દરબારે લકા મંય ઉસને અરઝ કીયા કે આજ રાતકો મેરે નામ પર તબલ જંગ બજે કે કલ ઇન ખુદા પરસ્તુંકા કામ તમામ કરૂં હસ્બુલ હુકમ ઇસકે સબ શેહેનશાહ ગરદુંને બારગાહ સીપેહરે ઝંગારી મરાજ અત ફરમાકર રવા કે મગરીબ મંય ઇસ્તેરાહત પઝીર હુવા યાને તબલ જંગ લશકરે લકા મંય બજા યેહ ખબર હરકારે લશકરે ઇસલામ કે દરયાફત કરકે ખીદમતે શાહ મંય હાઝીર હુવે ઓર કુલ હાલ હસીનાકી આમદકા કહા ઓર હસીના જાદુ નામ સાહેરા તીલસ્સમસે આકર ઇરાદા રઝમો પયકારકા કીયા હય લશકરે કુફફાર મંય તબલ જંગ બજા હય બાદશાહે લશકરે ઇસલામને ભી ઇરશાદ ફરમાયા કે હમારી ફોજ મંય ભી નકકારે રઝમી બજે મુજીબ ઇરશાદ ચાલાક બીન ઊમરૂને નકકારખાનાએ સીકંદરી મય તબલે સીકંદર પર ચોબ લગાઇ ઓર સદા શર વ ફસાદકી ઝાહીર હુઇ હર એક બહાદુર હોશીયાર હોકર સામાને જંગ જમે કરને મંય મસરૂફ હુવા તરફ શોર ગુલ બુલંદથા તમામ શબ તઇયારી જદાલો કીતાલ રહી સુબહ હોતેહી લકા બડે ભારી એહ તે શામસે સવાર હુવા સાહેરાને ગદદારકો સાથ લીયા હસીના જાદુ તખ્ત સેહેર પર સવાર મયદાને કારઝાર મંય આઇ ઓર લશકરકી સફ બાંધી ઉસ વકત અમીર ભી નમાઝ સુબ્હસે ફારીગ હોકર તમામ અમીર લશકરકે જલવા ખાને મંય હાઝીર હુવે બાદ લેહમેકે સવારી બાદશાહીકી અયશ મેહેલસે નીકલી સબ સરદારૂંને સલામ કીયા ઓર તખ્તે શાહીકો બોસા દીયા દશત મંય સફઆરા ફોજકો પરે જમાને લગે બેલદાર ઉંચી ઝમીનકો બરાબર કર તેથે ભીશતી પાની છીડકકર ગીરદો ગુબાર બીઠાતે થે નકીબ દુન્યાકી બુરાઇ ભલાઇ બહાદરૂંકો સુનાતે થે હાં અય નવ જવાનો યેહ ગો હય યેહ મંય દાન હય જાન દેનેકા સામાન હય—બયત—કોઈ લેતા ભી અબ નહીં યેહ નામ-કોનસી ગોર મંય ગયા બેહરામ-આજ નામ કરકે સરે મય-

દાન સુર્ખ રહો નામ કરોયે સદા દેકર નકીબ કનારે હુવે ઓર એક પેહેલવાન બબ્રાને બબર જંગ રૂખસત લકાસે લેકર મયદાન મંય આયા ઓર નારા મારા લશકરે ઇસલામ કે સરદારૂંકો લલકારા કે હય કોઇ અયસા કે મેરા સામના કરે જો આએ યકીન હય વોહ ગીર્દ બાદ હો અમીરકી જાનીબસે ખાકાને ઇબનુલ ખાકાન બેહરામ ગુર્દ બીન ખાકાને ચીન ફેરજી બાશી હમઝાસે ઈજાઝત લેકર ઘોડા ઉઠા કર બબ્રરાંકા આકર સામના કીયા ઓર બાહમ નેઝા બાઝી શુરૂ હુઇ બેહરામને નેઝા હાથસે બબ્રરાંકે હવાઇ કીયા ઉસવક્ત હસીનાને સેહેર કીયા કે બેહરામકે જીસ્મકી તાકત જાતી રહી બબરાંને કમર બંદ ફોલાદી મંય હાથ દે કર બેહરામ કોં ફ્રાશઝીનસે ઉઠા લીયા ઓર ઝમીન પર દે પટકા સીને પર ચડકે મુશકેં બાંધલીં ઓર ઇશારા કીયા કે તરરાર તેઝ રફ્તાર સુલેમાન અંબરીમુને આ કર હુબાબ બેહોશી બેહરામકે મુંહ પર મારા કે વોહ બેહોશ હુવા લેજાકર લશકર મંય કયદ કીયા ઉધર બબરાંને ફીર અવાઝદી કે ઓર જીસકો ખુવાહીશે મર્ગ હો વોહ આ કર મુકાબલા કરે મંદરીલ અસફ્હાનીને આકર મુકાબલા કીયા હસીનાકે સેહેરસે ઉસકા ભી વોહ હાલ હુવા ઉસકો ભી ગીરફ્તાર કીયા મેહલીલ જંગ ઈશકી નીકલા યેહ ભી કયદ હુવા ઇસી તરહ આલ્લા ગુર્દ માલા ઝલઝાલ વગયરા સત્તરા સરદાર નામી લશકરે અમીરકે ગીરફ્તાર હુવે ઉસ વક્ત લશકરે ઇસલામ મંય સફે મયસ્સરાકે અલમ જલ્વ ગરી પર આએ ઓર ફ્રીલી વ શુતરી દમામે બજને લગે ઓર સફ્દર વસફ શીકન શાહઝાદાએ હાશમ તેગઝનને ઘોડા બડાયા ઓર બાદશાહે ઇસલામસે ઇજાઝત માંગીં બાદશાહને ખીલઅત દી ઓર કહા સીપુરરીદ કીયા ખુદાએ કહહાર કે ઉસ વક્ત હાશમને અમીરસે ખતાકી માફી ચાહી અમીર હમઝાને અપને ફરઝંદકો સીનેસે લગાયા ઓર હીર્ઝે હયકલ દાફએ સેહેર પેહનાદી દુઆએ સહીફા ઇબરાહીમી પડ કર દમકી ઓર રૂખસત ફરમાયા હાશમ ઘોડા બડાકર સીમતે મયદાન ચલા કે—બયત—બ મયદાંન ખરામીદ હાશમ જવાં-સમંદે પરી ઝાદ દર ઝેરરાં તીન ઠેકે મંય મયદાન કા ફાસલા તય કર કે દુશમનસે હમ નીગાહ હુવા બબરાંકો ગીર્દ બર્દ કર દીયા બબરાંને તેગા આબદાર ખીંચકર સરપર શાહઝાદાએ આલી વીકાર લગાયા શાહઝાદેને ફને સીપાહ ગીરી રદ કરને શમશીર નયામ ઇનતેજામ સે લેકર ખબરદાર કેહ કર કમરકો બતલા કર સરપર મારા હરચંદ હસીનાને સેહેર કીયા લેકીન બ સબબ હીર્ઝે હયકલકે તાસીર ન હુઇ ઓર તલવારને બબરા કે દો પર કાલે કીએ યાને વાસી લે જહન્નમ હુવા તબલ વ બાજે લશકરે ઇસલામ મંય બજે ઓર શાહઝાદે દીલાવરને ફીર આવાઝ દી હસીના જાદુ ખુદ નીકલીં ઓર એક પુત્લી અપની સુરત બઝોર સેહેર સામને હાશમકે છોડ કર આપ ગાયબ હો ગઇ સબ દેખ રહે હંય કે હસીના શાહઝાદેકે મુકાબીલા હય ગરઝ કે ઉસ સેહેર કી પુત્લીને જો હમ શીકલ હસીના હય શાહઝાદે પર તલવાર મારી શાહઝાદેને ખાલી

દે કર જો હાથ મારા ઉસ પુત્લી કે દો ટુકડે હુવે ઓર દોનું ટુકડે ઉસકે જીસમ કે ઉડ કર તરફ ફલક કે ગએ ઓર વહાંસે બાદ લેહમે કે અવાઝ ખલખાલ ઓર પાઝેબ કે બજનેકી છમ છમ આઇ ઓર શાહઝાદેને દેખા કે હસીના બાઝુલફ દીલ આવેઝ કામતે રેઅના કે જીનકે લબ હઝાર હા મુરદું કો ઝીંદા કરતે ગરઝ હાશામ તેગઝનને જબ સુરત દીલફરેબ ગારત ગરે દીં દેખી આશક વ શયદા હોકર પુકારા કે અય રાહતે જાં દીલકે કરાર ઉસ વક્ત હસીનાને કહા અય શાહઝાદે ઝીવીકાર અય આશીકે જાંનીસાર માશુક સે લડને આએ હો ઓર દમ મોહબ્બતકા ભરતે હો લાવ અપને હથીયાર મુઝે દો હાશામને તેગ, વ સીપર ખંજર કુલ ચીંઝે હવા લેકી ઉસ વક્ત નાઝનીંને કહા કે હંયકલ ગલે મંય માશુક કે ઝેબા હય તુમને કયું ઇસે પેહના હય મેરે ગલે મંય પેહનાદો હાશામને કહા અય યાર દીલ નવાઝ વાય સરાપાએ નાઝ.

નઝમ.

અય યાર અગર જાં તલબી જાંબ્લો બખશમ
અઝાં ચે અમી ઝસ્ત બગો આં બુતો બખશમ

ઓર હીઝે હયકલ ઉતાર કર ઉસકે ગલે મંય પેહનાદી ઉસ વક્ત વોહ મેહજબીન લશકરે લકાકી જાનીબ ચલી ઓર હાશામ શેએર આશકના પડને દીવાના વાર ઉસકે સાથ હો લીયા જબ હાશામ લશકરે લકા મંય પોંહચે તરરાર અઇયારને માર કર બેહોશીકો બેહોશ કીયા ઉનહેં ભી લે જાકર કયદ કીયા ઉધર તબલે ખુશીકા લકાને બજવાયા ઓર લશકર કરીબ શાદ ફીર કર આસુદા હુવા.

નઝમ.

રહી તાશામ ખુંરેઝી નીહાયત–ભરા દોખઝ હુઇ માસુર જન્નત
રહી ફીર સુબ્હ પર મોકુફ વોહ જંગ–કે અરસા ઝીંદગીકા હય બોહત તંગ.

અમીર ભી દાખીલે બાર ગાહ હુવે ઓર હમ્મામ ફરમા કર દરબાર મંય આએ યહાં બ સબબ ગીરફતારીએ સરદારાં સનનાટા થા નાચ ભી બાદશાહને મોકુફ કરા દીયા થા કે અમીરને આકર સલામ કીયા ઓર દંગલ પર બયઠે લેકીન લકા તબલ શાદમાની બજાતા ફીરા ઓર દાખીલે બારગાહ હોકર નાચ રંગ કી બઝમ ગરમ હુઇ જામ ગરદીશ મંય આયા લશકરયુને કમર ખોલી ઇસી તરહ એક દીનકા ફાસલા દેકર દુસરે રોઝ લકાને તબલ જંગ બજવાયા શાહ ઇસલામસે હરકારૂંને જાકર બાદ દુઆ કે ખબરદી યહાં ભી નકકારા એ સીકંદરી પર ચોબ લગી જાનેબીનસે રાત ભર તઇયારી રહી જબ શામ હો ગઇ રાત ગુઝર ગઇ ઓર દીન આયા. દીલાવરૂંને રોઝીનાકે તરહ મયદાન મંય સફેં જમાઇ અમીર ઇમરાહ બાદશાહે ઇસલામ ઓર લકા સાથ હસીના નાફરજામ કે મયદાન મંય આકર ઠયરે તમામ સાહેર બાજે બજાતે

ભજન ગાતે તરસુલ વ પનસુલ લીએ અસબાબે સેહેર હમરાહ જંગ મંય ખડે હુવે બાદ સદ્દે કીતાલ વ જદાલ કે હમરાહ કારઝાર ગર્મ હુવા હસીના તાઉસે સેહેર પર સવાર હોકર પરેસે નીકલી ઓર લશકરે ઇસલામ કે સરદારૂંકો લલકારા જો ઇરાદા હર્બ રખતે હોં અય બંદેગાને સરકશ તુમહેં સઝા દેને આઇહું ઓર શમશીરકે લુકમે બનો યેહ આવાઝ સુનકર.

નઝમ.

ઓલાદે અરશદ હમઝા આલી નસબ–કીસત અલમશાહ રૂસ્તમ લ.કબ.

મીનતે બારગાહ સુલેમાન રૂસ્તમ પીલતન વ પીલ કુનંદ કુશંદ .કવીલ હાં દી કુશંદ એ કેશાં ફીરંગી ઇબને હમઝા સાહબકરાં યાને અલમશાહ નવ જવાન બાદશાહસે રૂખસત લેકર મયદાન મંય ચલે ઓર આકર હસીના કે મુકાબીલ હુવે હસીનાને સેહેર પઢકર સુરત અપની અયસી બનાઇ કે નીહાયત હસીન ઓર ઝોહરા જબીં હો ગઇ કે લબે લાલીં રંગ બદખ્શાં કા મીટાતા થા ઓર દંદાને ગોહર ગીલતાનકી આબરૂ પર પાની ફીરાતા થા અદા વ નાઝો ગમઝા વ અંદાઝ બે છુરી હલાલ કરતા.

નઝમ.

ઉસકા ઉસ વકત કા અજબકા નીખાર–.ખારખાલે ચમન મંય ઉસપે બહાર
ગરમી ચેહરે મંયથી નઇ ઢબકી–મુશ તરીથી વો ઓસએ લબકી
દે રહા થા ફરેબ સયબે ઝ.કન–ખો રહા થા શકેબ સયબે ઝ.કન
નાર પીસતાં પે શેફતા થે હઝાર–થાઅનાર એક ઓર સો બીમાર
પસતીએ લબપે લોગ પીસ્તે થે–શાખ બીના પે નાક ગીસ્તે થે
થે ઉન આંખું કે ઇશક મંય બદનામ–દોડે ડાલે ન કીસ તરહ બાદામ
દેખે ગર ઉસકી છાતીયું કી બહાર–શ.ક હો હયરત સે મીસ્લે ગુંચાઅનાર
ચુસ્ત મેહરૂમ ફંસી ફંસી કુરતી–થી ગઝબકી બંધી હુઇ ગાતી
લાલ અતલસ કા જામા બુટેદાર–ગુલે લાલા કી દે રહાથા બહાર
ધુંવે લબકે ઉડાતીથી મીસ્સી–ખુન કરતી થી પાનકી સુરખી.

અલમશાહ દેખતેહી ઉસ પર શયદા હો ગયા હરચંદ કે ફરઝંદાને અમીર સાહેરા ગોકે કયસી હસીના વ જમીલા હો મગર ઉસકી તરફ તવજ્જહ નહીં કરતે લેકીન બ સબબ સેહેર હસીના પર શેફતા હુવે ઓર અયસે આશીક હો ગએ કે અપને સરપાઉં કા હોશ ન રહા સીવાએ ચેહરએ ઝેબાએ દીલદાર ઓર કુછ નઝર ન આતા થા અમીરકા ખીયાલ ન બાદશાહકા પાસ સરાસર બદહવાસ થેઓર આશકના લબપે અશક ખુનીં જારી ચશમ તર લબે નાલાએ હમરાઝ ઝબાન પર યેહ રાઝ ઓર શયદાએ યકદીગર મંય બાહમ અફસાના હુસ્નો ઇશ્ક બડા કીયા હસીનાકી તરફ ચલે શાહઝાદા હમરાહ હુવા ઉસ વક્ત બખતીયારકને તબલ બાઝગશત બજવાયા

અમીર ભી રંજીદા ઓર દીલ શકસ્તા મય દાનસે ફીરે ઓર યહાં બખતીયારકને સરદાર વાસ્તે ઇકબાલ અલમશાહકે ભેજે કે વોહ પેશવાઇ કરકે અલમશાહકો લાએ લકા બારગાહ મંય બયઠા થા કે અલમશાહ બારગાહ મંય દાખીલ હુવે સબને ઉઠ કર તાઝીમકી ઓર યેહ આકર કરીબ હસીના જાદુ કે બયઠે ઓર શેઓર આશકાના પડને લગે બખતીયારકને શાહઝાદાસે અરઝ કીયા કે બાઈ સે તશરીફ આવરી કયા હય અલમશાહને કહા મુલ્કજી મંય આપકા બંદ એ બે દામ હું તુમ મેરે વસ્લ પર મલકાકો રઝામંદ કરો બખતીયારકને જવાબ દીયા કે આપકે કામ મંય કોશીશ અઇ કરૂંગા ફીર આપકી તકદીર દેખીએ મંય અભી મલકાકો સમઝાતાહું યેહ કેહ કર પાસ હસીનાકે બયઠા ઓર અલમશાહસે કહા આપ ઉઠ જાઇએ યેહ ઉઠ કર કુરસી અલાયદા પુર ઝર પર બયઠે બખતીયારકને હસીના સે કહા અય મલકા યેહ ફરઝંદે અમીર એક બાર મલકા ઝુલફેન જાદુ દુખતર ખાને આઝુમ સલસાલ બીન દાલ બીન દેવ બીન શમામા જાદુ પર આશક હુવા થા ઝમાના નવશેરવાં મંય ઓર ઝુલફેન જાદુને યેહ શર્ત કીથી કે સર અપને બાપ હમઝાકા અગર મેરે મેહેર મંય દો તો તુમહારે સાથ મંય નીકાહ કરૂં ઉસ શાહઝાદે મુકાબલા અમીરસે ઉસ વકત કીયાથા લેહાઝા મંય ચાહતાહું કે તુમભી અય હસીના ચંદ શરતેં ઇસ્સે કરો એક તો યેહ કે સર અપને બાપકા લાદે ઓર દુસરે કેહ કે બારગાહે સુલેમાની બાદશાહે લશકરે ઇસલામ સે લાએ કે ઉસ મંય કહો મંય નીગાહ કરૂંગી ઓર તીસરી શર્ત યેહ કે ખુદાવંદ લકાકો સીજદા કરે ઓર અય હસીના તુમ ખીંચી ઓર રૂકી રહો યેહ નહીં કે જવાન ઓર ખુબસુરત દેખકર વસ્લ પરરાઝી હો જાવ ઇસ લડાઇ મંય દો ફાયદે હંય એક તો યેહ કે અમીર અગર કત્લ હુવે ચશમ મારોશન દીલે માશાદ અગર અલમશાહ મર ગયા તો અમીર ઉસકે ગમ મંય રોતે રોતે મર જાયગેં ઓર લશકરે ઇસલામ મંય સે કોઇ શખ્સ અલમશાહકો કત્લ ન કરેગા ઓર યેહ તુમહારે ઇશક મંય હઝારૂં કો કત્લ કરેગા હસીનાને યેહ તકરીર સુનકર અરઝ કીયા કે મુલ્કજી તુમને તજવીઝ બોહત અચ્છી સોચી હય ઇન મુસલમાનું કો આપસ મંય લડવા કર કત્લ કરવાબ ઓર મુજસે જો રૂકે રેહનેકો કેહતે હો તો મંય અયસી મસ્તાની નહીં હું કે જો યકાયક ફંસ જાઉંગી ગોકે મેરા સીન ચારસો સાલકા હય ઓર હમેશાં અયસેહી નવ જવાનકી તલાશ મંય રેહતીહું મગર અયસા થોડી હયજો મતલબકી બાત હો ઉસે અપને મઝે કે લીએ બરબાદ કરૂં તુમ જાવ ઓર જોબન પડે અમલ મંય લાવ લેકીન ઇતના કરના કો રાત કો ઇસ નવ જવાંનકો મેરે પાસ ભેજ દેના કે સીવાએ વસ્લકે ઇખતે લાત ઝાહીરીસે દીલ કો બેહલાયા કરૂંગી ઓર નઝઝરાએ જમાલસે ઉઝકે આંખું કો રોશની દુંગીં બખતીયારક ઉસકો પકડા કરકે પાસ અલમશાહ કે આયા ઓર કેહને લગાકે અય અય શાહઝાદાએ આલી વીકાર મંયને બોહત કુછ આપકે કામ

મંય કોશીશકી પેહલે તો મલકા રાઝી ન હુઇ મગર બડી મુશકીલસે રાઝી હુઈ હુંય ઓર કેહતી હુંય કે મેરે ખુદાવંદ કો સીજદા કરેં ઓર સર અપને બાપ કા લાકર મેરી મેહર મંય દેં ઓર બારગાહે **સુલેમાની** લાએં તો અલબત્તા મેરે વસ્લસે કામયાબ હોં **અલમશાહ**ને યેહ બાતેં સુનકર જવાબ દીયા કે મુલકજી મંય અભી .ખુદાવંદ કો સીજદા કરતાહું યેહ કેહકર ઉઠકર લક.ાકો સીજદા કીયા કે લક.ા નીહાયત ખુશ હુવા ઓર ખીલઅત મંગાકર શાહઝાદે કોદીયા ઓર પુકારાકે મંયને તકદીરકી **હસીના** જાદુ બંદી મેરી ઇસ બંદએ કુદરતકે સાથ નીકાહ કરે ઉસ વકત **અલમશાહ**ને કહા **બખતીયારક** આપ મેરે નામપર તબલ જંગ બજવાએ કે મંય મલકાસે જાકર કેહતાહું કે તુમહારે આશીક.ને સબ શરતેં કુબુલકીં ઓર સર હમઝાકા ઓર બારગાર લાનેકો તય્યાર હય ઓર સીજદા ખુદાવંદકો કીયા **બખતીયારક**ને કહા અયશાહઝાદે જયસા મલકા કહેગી મંય આપકો કહુંગા મંય .ખુદ તબલજંગ બજનેકા ઇજાઝત નહીં દે સકતા કીસલીએ કે અગર મલકા કહે કે તુમને મેરે બગેર પુછે કયું મેરે આશીક કો લડવાયા તો મંય કયા જવાબ દુંગા યેહ કેહકર પાસ **હસીના** કે આયા ઓર કેહને લગાકે અય મલકા જો તદબીર મંયને કીથી વોહરાસ્ત ઓ દુરસ્ત આઇ **અલમશાહ** બાપસે અપને લડનેકો તઇયાર હય લેકીન અબ મુઝે એક ફીક નઈ પયદાહુઈ હય કે **હમઝા** માલીક બાતી તુસ્સેહેર હય **ઇસમે આઝુમ** જાનતા હય જીસ વકત **અમલશાહ** ઉસકે સામને જાયગા વોહ સેહેર તુમહારા રદ કરેગા ઓર યેહ દીવાનગી દફેહો જાયગી હોશ શાહઝાદેકો આ જાયગા સબ મેરી મેહનત બરબાદ હો જાયગી **હસીના**ને કહા મુલ્કજી મંય ભી ઇસી તદબીર મંય હું કે કીસી તરહ **ઈસમે આઝુમ** લોહ સીનએ **હમઝા** પર બઝોર સેહેર મીટાદું ઓર અયસા સેહેર કરૂં કે **હમઝા ઈસગે આઝુમ** ભુલ જાય મગર યેહ સેહેર યકાયક નહીં હો સકતા દો ચાર રોઝ મંય ઇસકી તદબીર હોગી **બખતીયારક**ને કહા અય મલકા અબતુમ **અલમશાહ** કો લેકર એક બા.ગ પુર બહાર મંય ઉસ જગેહ જાકર રહો ઓર લઝઝતે બોસો કનાર ઉઠાવ શરાબ પીયો કબાબ ખાવ વસ્લસે પર હેઝ રખના બાકી સબ લઝઝત ઉઠાના મંય ઓર તદબીર કરતાહું યેહ કેહ કર કરીબ **અલમશાહ** કે આયા ઓર કહા અયશાહ ઝાદે મંયને મલકાસે સબ આપકી કય ફીયત બયાનકી વોહ ફરમાતી હુંય કે મંય ચંદ રોઝ અપને શયદાકો લેકર તનહા રહુંગી ઓર દોનું જાનીબ સે હસરતેં દીલ કી નીકાલેગેં ફીર ઉસકે બાદ મુકાબલા કરેગેં અભી તબલ જંગ નબજે લેહાઝા અય શાહઝાદે મલકા કો સીર્ફ આપકી મોહ બ્બતકા ઇમતેહાન કરના મંઝુર થા વરના વોહ ખુદ લડને કો કયા કમ હુંય અબ આપ ચૈનસે મઝે ઉઠાઇએ **અલમશાહ**ને કહા મુલકજી મંય સબ તરહ હાઝીરહું જો મલકા ફરમાએં વોહ બજાલાઉં **બખતીયારક**ને **સુલેમાન અંબરીમુ** સે કહા કોહે અક.ીક મંય એક બા.ગ પુર બહાર સરાસર ગુલઝાર વાસ્તે

હસીના ઓર શાહઝાદે આલી તબાર કે ખાલી કરાના અસબાબ અયશ જામ સુબુ સાકી મેહ જમાલ ફર્શ શાહાના કનીઝા ખુશ ખીસાલ કુલ તઈયાર કર દીયા હસીના હાથ પકડ અલમશાહ કા બા.ગ મંય દાખીલ હુઇ દેખાકે બા.ગ મંય અજીબ બહાર હય નેહરેં હંય. દરખ્ત સાયાદાર ખોશે લટકતે હંય હર શજર ગુલું સે લદા હય પુલા ફુલાહય ન ખીઝાંકા ખોફ હય ન સઈયાદ કા ખટકા હય બીચ બાગકે બારા દરી હય ફર્શ લગા હય પલંગડી જવાહીર નીગાર બીછી હય કનીઝાને ખુશ ગુલું ગાતી હંય ગરઝ યેહ દોનું શયદાએ યકદીગર મસનદ પર બયઠે ઓર પ્યાર મોહબ્બતકી બાતે હોને લગીં જામ ચલને લગા બોસો કનાર હોને લગે લેકીન જબ અલમશાહ ખુવાહાંને વસ્લ હોતે હંય હસીના ટાલ દેતી હય ગુસ્સેકી આંખે દીખાકર તીવરી ચડાતી હય જબ શાહઝાદા બીગડતા હય તો હંસકર લુભાતી હંય ગલે મંય હાથ ડાલ કર મનાતી હંય ઓર કહેતી હય કે અય શાહઝાદે નાચારહું હુકમે ખુદાવંદ સે વરના યેહ કનીઝ હઝાર જાનસે નીસાર હય અગર ચાહા ખુદાવંદ લકા.ને તો અંન કરીબ તુઝે અપને શરબતે વસ્લકા ઝાયકા ચખાતી હું દોદીન ઠયર શાહઝાદા જબ બેતાબ હોતા હય તો ઉસ વકત હસીના મજબુર હોકર અલમશાહ કો પલંગ પર લાતી હય ઓર ઉસવકત અયસા સેહેર કરદેતી હય કે શાહઝાદા સો જાતા હય ઓર હસીના ભી બેતાબ હોકર રેહ જાતી હય ઓર દીલસે કેહતી હય કે અગર મંય ઇસ સે વસ્લ કરૂ ઓર ખુદાવંદકા કામ નહોતો યહાંસે તીલસ્સમ તક તેરા નામ બદનામ હોગા અફ્રાસીયાબ સુનકર તીલસ્સમ સે નીકાલ દેગા ઇસ્સે મુનાસીબ હય કે દો એક દીન બખતીયારક કે કેહને સે ખામોશ હો રહું ઓર જબ હમઝા કત્લ હોતો ઇસયાર દીલનવાઝ કો તીલસ્સમ મંય લે જાકર મઝે ઉઠાઉં ઓર ખુદાવંદ કી ખુશી સે શાહઝાદે કો અગર હમઝા સે લડાઉં ભી તો કત્લ કીસી તરહ નહોને દું બખ-તીયારક ભડવા મેરે માશુક કો કત્લ કરાયા ચાહ તાહય જો કેહતા હય કે મેરા દોનું તરહ સે ફાયદા હય યાને અમીર કો યેહ કત્લ કરે યા અમીર ઇસકો .ગરઝ ઇસ તરહ કે મનસુબે દીલસે કરતી હય ઓર કભી ખીયાલ કરતી હય કે ઈસ્સે વસ્લ હા-સીલ કર નહી માલુમ કયા ફલક સામાન દીખાએ અયસા નહો કોઇ આફત આએ લેકીન ફીર ખોફ કરતી હય અયસા નહો ખુદાવંદ નારાઝ હો કે ફરતે ગઝબ સે મુઝે ઓર ઇસે દોનું કો ગારત કરદેં યેહ દોનું ઇસી તરહ બાહમ દાદે અયશ દેતે હંય ઓર અગર કીસી વકત હસીના દરબાર મંય આતી હય તો અલમશાહ હમરાહ આતે હંય મગર ઇન સબ બાતુંકી ખબર હરકારે ઓર જાસુસુંને અમીરસે જાકર અરઝકી કે તમામ સરદારૂં કો અયસે બહાદુર કો ઇસલામ સે મુનહરીફ હોજાનેકા બડા રંજ હુવા લેકીન બાદશાહે ઈસલામને ફરમાયા કે અઇયો હજાસ શાહઝાદાએ અલ-મશાહ અપને હોશ મંય નહીં હય મજબુર હય અગર હમસે લડને કો આએ તો કોઇ ઉસકે ઝખ્મ નલગાએ ન હીલાએ ન હીલાક કરે અબ સબ કો ફીક હુઇ કે ફીર

મુકાબલા સખ્ત મુશકીલ હય મીસલ મશહુર હય જો ન બોલે તો હમ તમામ આલમ કો મારડાલે અલ હાસીલ લશકરે ઇસલામ મંય બડી પરેશાની હય ઓર **અમીર** ગમે ફરઝંદ સે અલમ કરતે હંય યેહ **ચાલાક** બીન ઉમરૂ દેખકર ચલા કે મંય જાકર **હસીના** કો કત્લ કરૂં ઓર ઉધર **બખતીયારક**ને **તરરાર તેઝરફતાર** અઇ-યારસે હુકમ દીયા કે જીસ તરહ હોસકે **હમઝા** કો ગીરફતાર કરલા કે મંય સારે લશકરે ઇસલામ કો **અલમશાહ** કે હાથ સે કત્લ કરાઉં **તરરાર** બાના અઇયારીકે દુરસ્ત કરકે રવાના હુવા ઓર જબ કરીબ લશકરે ઇસલામ પોંહચા અપની સુરત એક ખીદમત ગાર કી તરહ પર બનાઇ ઓર બારગાહ મંય હમરાહ મુલાઝીમું કે દાખીલ હુવા ઓર કોને મંય ઠયરા રહા જબ આધી રાતકો દરબાર શાહને બરખાસ્ત ફરમાયા સબ એકદમ જો ઉઠે ઉસવકત **તરરાર** દંગલ કે નીચે છુપ ગયા સબ સરદાર અપને અપને ખયમે વ બારગાહ મંય આએ લેકીન **અમાર** બારગાહે **સુલેમાની** મંય રહે બાદશાહ અયશ મેહેલ મંય દાખીલ હુવે લશકર મંય તીલાવા ફીરને લગા નરસીંગા ફુંકતા થા **મકબલ વફાદાર** નીગેહબાની બારગાહ તીરો કમાલ લેકર બયઠા **તરરાર** નીચે દંગલ કે છુપા બયઠારહા જબ નફીરે બુવાબ **સાહબકરાં** કી બુલંદ હુઇ ઉસ અઇયારને પરવાને બેહોશી કે બને હુવે દંગલ કે નીચે સે ફુંયકે કે વોહ ચરાગું પર આકર ગીરે ઓર ધુંવા બેહોશી કા સબ બારગાહ મંય ફયલા ખીદમત ગાર જો પાઉં **અમીર** કે દબા રહે થે વોહ બેહોશ હુવે ઓર **તરરાર** દંગલ કે નીચે સે કરીબ પલંગ **અમીર** કે આયા ઓર કાંટે સે દુપટ્ટા શબ્બે યમાની **અમીર** કે મુંહ પર સે હટા કર કફચે મંય બેહોશી રખકર **અમીર** કી નાક કે નથનું મંય રખ્ખા જબ **અમીર**ને સાંસ ઉપરકોલી **તરરાર**ને ફુંકા કે બેહોશી દીમાગે **અમીર** મંય ગઇ છીંકમાર કર બેહોશ હુવે **તરરાર** કરીબ બારગાહ કે આયા ઓર આવાઝ **અમીર** કી તરહ બનાકર **મકબલ** કો પુકારા **મકબલ**ને કહા હાઝીર **મકબલ**ને જયસેહી અંદર બારગાહ કે કદમ રખ્ખા **તરરાર**ને પેહલુ પર સે હુબાબ બે હોશી મારા કે યેહ ભી બે હોશ હોકર ગીરા **તરરાર**ને ખીદમત ગારૂં કી ટાગેં ખીંચ કર પલંગ કે નીચે ગીરાદીયા ઓર ચાદરે અઇયારી બીછાકર કમંદ સે **અમીર** કો બાંધકર ચાદર મંય લપેટકે પુશતારા ઉઠાકર ચલા બાર ગાહસે નીકલ કર કીન્તાતું કી આડ મંય છુપતા હુવા ઉઠતા બેયઠતા હર એક કી નઝર સે છુપતા ચલા જબ દેખતા હય રોન આતી હય ઝમીન પર લેટ જાતા હય જબ રોનવાલા નીકલ જાતા હય તો યેહ આગે ચલતા હય ઇસીતરૂ કુત્તે બીલ્લી કી ચાલ ચલતા હુવા કનારે લશકર કે પોંહચકર સીધા હુવા ઓર વહાંસે જસ્ત ખેઝ કરતા જલદી રવાના હુવા રાહ મંય ખીયાલ આયા કે લશકર મંય હોકર **અમાર** કો લે જાયગા તો અઇયાર આકર છુડાલે જાયગેં યેહ સોચ કર એક પહાડ ગાર મંય આયા ઓર ચાહા કે સરકાટકર લે જાઉં ફીર સોચા કે અભી ઉમરૂ જયસા અઇયાર ઝીંદા હય વોહ તુઝે ઝીંદા ન છોડેગા ઓર ફર

ઝંદાને **અમીર** કીયામત પરપા કર દેંગે' દુસરે **અલમશાહ** લશકરે ખુદાવંદ મંય આયા હય ઉસકો અગર મોહબ્બત પીદરીઆએ ઓર વો કહે મેરે બાપકો કયું મારા તો તેરીજાન મુફત જાયગી યેહ ખીયાલ કરકે ઉસી જગેહ એક ગાર તંગો તારીક તલાશ કરકે **અમીર** કો ઉસ ગાર મંય ડાલકર પથ્થર ઉસકે મુહપર રખદીએ ઓર વહાંસે આકર **બખતીયારક** કો સારા હાલ બયાન કીયા **અમીર** કો અયસી જગેહ બંદ કર આયાહું કે બે દાના વ આબ હીલાક હો જાયગા **બખતીયારક**ને કહા તુને ખુબ કીયા જો યહાં નલાયા વરના અઇયાર છુડાલે જાતે ઓર ઇધર લશકરે ઇસલામ મંય **અમીર** કે ચોરી જાનેકા શોર હુવા શાહ ઇસલામને વાસ્તે તલાશ કરને કે અઇયારું કો રવાના ફરમાયા **અબુલફતેહ** વ **સમક** વગયરા રવાના હુવે લેકીન **બખતીયારક**ને બાગ મંય આકર **હસીના** સે કહા કે અબ તુમહારા મતલબ બર આયગા સારે લશકરકો **હમઝા** કે કત્લ કરો ઓર **અલમશાહ** કો લડવાવ મંયને **હમઝા** કો ચુરા મંગવાયા હય **હસીના**ને કહા મુલકજી તબલજંગ બજવાવ **અલમશાહ**સે કહા મેરા વસ્લ મંઝુર હોતો વાઅદા વફા કરો યાને સર આપને બાપકા લાવ ઉનહું ને કહા નક્કાસ જંગ કાબજે મંય **હમઝા** કે ટુકડે ટુકડે કરુંગા **બખતીયારક** બાગ સે ઉનકો રાઝી કરકે બારગાહ મંય આયા ઓર યેહ હાલ લકાસે કેહકર હુકમ દીયા કે તબલ જંગબજે **અલમશાહ** ને ખુદ આકર તબલ જંગ બજનેકા હુકમ દીયા અબ યહાં તો યેહ હાલ હય ઓર બાપ બેટે મંય તઇયારી જંગકીહો રહી હય અબ ઝીક્ર **ઉમરૂ** કા તીલસ્સમ મંય સુનો કે **હયરત** તઇયારી લડને કો **મેહરૂખ** સે કરતીથી જાગર **અફ્રાસીયાબ**ને **હોશીયાર** જાદુ કે જીસકે રફીકકી સુરત બનકર **ઉમરૂ**ને લુટાથા ઉસ્સે કહા તુમભી જાવ ઓર લશકરે **મેહરૂખ** કો ગીરફતાર કરકે હવાલે હયરત કે કરો ઓર દો **શીશે પરીઝાદ** આબે સેહેર **હોશીયાર** કે સીપુર્દ કીએ કે **ઈનશીશું** કાપાની ઓર બેહતસે પાની મંય મીલાકર લશકર કેફીઆર યાને કુંડલા કરદેના જો અઇયાર, અઇયારી કો આયગા બેહોશ હો જાયગા ઓર તબલ જંગ બજવાકર જબ મુકાબલા દુશમન કે જાના તો જો મુકાબીલ આયા હો પાનીકા છીંટા ઉસપર મારના વોહ બેહોશ હો જાયગા ઇસી તરહ કુલ લશકરે દુશનનકો પકડલેના ઓર અઇયાર અઇયારી કરને ઝુરૂર આએંગે ઉનહેં ભી કયદ કરલેના **હોશીયાર** હુકમ પાકર **શીશા** આ બે સેહેર કા લેકર અપને ઘર આયા ઓર જો સાહેર ઉસકે મુલાઝીમ હંય ઉનકો હુકમે **શેહેનશાહ** સુનકર ચલનેકા હુકમ દીયા ઉસ વકત ઇસકી માંયાને **સુગીલા** જાદુ ને સુના કે બેટા મેરા લડને જાતાહય **સુગીલા** સાહેરા ઝબરદસ્ત હય ઉસને ભી તઇયારી કીકે મંય ભી અપને ફરઝંદ કી હીફાઝત કો જાઉંગી ગરઝ **હોશીયાર** સબ ઘર કા ઇનતે ઝામ કર **અફ્રાસીયાબ** કે પાસ આયા ઉસને ખીલઅત રૂખસત ઈનાયત ફર માયા ઓર બારાહઝાર સાહેર હમરાહ કીએ ઓર રૂખસત કીયા **હોશીયાર** અઝધર પર સવાર હુવા ઓર સવાર ભી અપને અ-

પને અઝધર પર સવાર હોકર ઘંટે ઓર નાકુસ બજાતે સેહેરકી નય રંગીયા દીખાતે રવાના હુવે લેકીન સુગીલા જાદુ વાસ્તે હીફાઝત અપને બેટે કે ઉડકર છુપકર ચલી યહાં તકકે હોશીયાર કરીબ લશકરે હયરત પોંહચા હયરત ને રફીક સમજકર ઇસ તકબાલ કરાયા સરદાર હોશીયાર કો લેકર દાખીલ બારગાહ હયરત હુવે લશકર ઉસકા લશકરે હયરત કે પાસ ઉતરા ખયમે અસ્તાદા હુવે હોશીયાર ને કુલ કય-ફીયત અપને આનેકી બીયાનકી ઓર કહા તબલ જંગ બજ વાઇએ મંય કલ લશકરે દુશમનકા ખાતમા કરદું હયરતને હુકમ દીયાકે તબલ જંગ બજે ઉસ વકત સર-દારૂંને ઉસકે નક.કારાએ રઝમી બજાયા તાએરાને સેહેર ખીદમતે મલકા મેહજબી મંય હાઝીર હુવે ઓર બાદ દુઆકે કેહને લગે કે હોશીયાર જાદુ નામ એક સાહેર કાસીદે અફરાસીયાબ આયા હય હયરતને તબલજંગ બજવાયા હય ઇરાદા લડનેકા હય આગે સરકારકો અખ્તીયાર હય યેહ કેહ કર તાએરે સેહેર ઉડગએ ઓર મેહજબીને મેહરૂ.ખસે કહા કે આપ ભી નક.કાએ જંગ કો બજનેકા હુકમ દીજીએ આજ શા-મસે તઇયારીએ જંગકીજીએ મેહરૂ.ખને અરઝકીયા બોહત અચ્છા અફસરૂંકો બુલાકર લડાઇકી ખબર દી સારે લશકર મંય ખબર હો ગઇ યહાં તકકે કરીબ શામ હો ગઈ ઉસ વકત હસબુલ હુકમ મેહરૂ.ખ શોર કરના બુલંદ હુવા ઓર દેહલ રંઝમી બજા સદા જંગો કતાલકી આસમાન મંય ગુંજને લગી સાહેરાને ઝીંરૂતબા જમશેદ વકતે સામરી મરતબા સેહેરકો જગાને લગે બહાદુરાન હથીયાર જંગકો દુરસ્ત કરતે થે મેહજબીન દરબાર બરખાસ્ત કરકે દાખીલે અયશ મેહેલ હુઇ અઇયાર સબ મએ ઉમરૂ સેહરાકી તરફ રવાના હુવે પહાડું કે ગર્યું મંય જાકર બયઠે અસદ કારસાઝી લશકર કરને લગા.

અબયાત.

હર એક સુથા એકશોરે મેહશર અયાં—કે ચકકર મંય થા ખોફસે આસમાં
દીલાવર જો આમાદાએ જંગથે—શુજાઅત સે રૂ.ખ. સબકે ગુલ રંગથે
ભલા કીસ તરહઆએ હરદીલ કે તાબ—દીલે સંગ દેહશત સે હોતા થાઆબ
દીખાને લગા કોઈ નયરંગી યાં—કીસીને કીયા સેહેર તઈયારીયાં
કોઇ સંમ પુજે હે બયઠા બજાએ—કોઇ બીરકો ઓર પુંકો બુલાએ
કોઇ અપની ધુની રમાને લગા—કોઇ સેહેર અપના જગાને લગા
ઉધર ફોજ મંય શોર થા હર જગેહ—નકી બુંકી આતી થી પયહમ સદા
જવાનો જવાં બખ્ત હોશીયાર હો—સલાહું સે અપને ખબરદાર હો

મેહરૂ.ખ ઓર સુર્ખસુ વ નાફરમાન શકીલ વ બહાર હર એકને યેહ સમજ કરકે કલ મલકા હયરત બીવી અફરાસીયાબસે મુકાબલા હોગા હર એકને નએનએ ઓર અનોખે સેહેર જગાએ પુતલીયાં બનાઇ તાઉસ ઝરરીં માલ દુરસ્ત કરકે સામરીકે વકતકે મંતર જગાએ બીરૂસે દુશમનકી ભેંટ દેનેકા ઇકરાર કીયા વકતે જંગ

હઝ.બુલ તલબ આનેકા વાઅદા લીયા રાત ભર તઇયારી રહી સુબહ હુઇ આફ્તાબ જલ્વ અફ્રોઝ હુવા દીલાવરાને બહાદરૂંકા મયદાન મંય આના શુરૂ હુવા સાહેર તખ્ત ઓર ઘોડું પર સવાર હો કર જંગ કે મયદાન મંય આએ અસદ મુકાબલા મલકા હયરત કે વાસ્તે લે બાસ નાયાબ ઓર અનોખા ઝેબ બદન કીયા ઈસ કર રોફર સે મેહજબીન કા તખ્ત બીચ લશકર મંય આયા જલોખાને બારગાહ સે મયદાને જંગ-તક આરાસ્તાથે હર તરફ ફીલ જંગી ઓર ઉંટુંકી કીતાર હોહાજર કે આરાસ્તા કઈ હઝાર એરાબી સુર્ખ સુફેદ કે ઝર નીસાર હોતા નક.કારખાના ઉંટ ઓર ફીલ પર લધા નક.કારચી ઝરી બાદલેકી પોશાકેં પેહને તાને ઉડાતે તર.ગીબ બહાદરૂંકો દીલાતે ઝા-હીર હુવે એક તરફસે સવારી મલકા હયરત દીપયદા હુઇ સબને દેખા કે હઝાર હા બંગલે પરદે મીના કારીકે હવાપર ઉડતે ચલે આતે હુંય ઓર ચોંસઠ હઝાર નક.કારે તીલસ્સમી બજતે હુંય આસ પાસ જાદુગર નીયા લે બાસ પુરઝર પેહને હાથું મંય માલા મુરજાનો ગોહર કી બાંધે કાનું મંય કુડલ સારીયા જવાહીર નીગાર કી લાખું રૂપયકા ઉસપર કામ જવાહીર કા કીયા હુવા તાઉસાને ઝરરીં બાલ્લપર સવાર દશત મંય વારીદ હુઈ ઉસ વકત મલકા હયરત કે મરતબે કે રૂબરૂ મેહજબીન કે સા-માનકી કુછ હકીકત નથી જહાં મલકા હયરત બયઠીથી ઉન બંગલું મંય ફર્શ ઝર બફ્તકા બીછા થા નાચ હો રહા થા પુશત પર લાખું સાહેરૂંકા મજમા થા ઢેરા ના કુસ બજતા થા ગરઝ હોશીઆર જાદુને હુકમ દીયા સાહેરૂંને બીજલીયાં ગીરાકર મ-યદાન કે દરખ્ત વગયરા જલાદીએ ઓર અબ્ર સેહેર બરસાયા કે ગીર્દ ગુબાર બયઠ ગયા ન કીબુંને નીકલ કર નકા બતકી દુન્યાકી ઉંચ નીચ હર એકકો સુનાઇ કે કહાં હુંય વોહ કે દારા ઓર મનુ ચેહેર સબ પયવંદે ખાક હુવે નામ શુજાઅત બાકી રેહ ગયા વોહ હીલાક હુવે જબ નકીબ કનારે હુવે સફેં આરાસ્તાં હુઈ ઉસ વકત હોશી-યાર જાદુ ઇજાઝત હયરત સે લેકર મયદાન મંય નીકલા ઓર રોહેર કરકે દુશમનુંકો તલબ કીયા ઉસ વકત ઉસ તરફ સે મલકા સુર્ખમુ કાકુલ ફુશા ને ઇજા ઝત લેકર અઝધર કો ઉઠાયા ઓર હોશીયાર કા આકર મુકાબલા કીયા ઉસને એક તીર મારા સુર્ખમુ ને સેહેર કીયા એક પંજા છુરી લીએ .ખુદ બ.ખુદ ઝાહીર હુવા ઓર તીર કો કાટ દીયા સુર્ખમુને કાકુલ કો અપની પરેશાન કીયા કે સરપર દુશમનકે લાકર બલા નાઝીલ કરેં ઉસ મંય સે હઝાર હાસીતારા નીકલ કર તરફ ફલક કે ચલા ઓર વોહ મીસ્લ તીરૂં કે ફોજપર હોશીયાર કે ગીરે હઝારૂં સાહેર મર ગયા હોશીયાર ને ગુસ્સે યંય આકર શીશી આબે શેહેર ઝોલીસે નીકાલા ઓર એક પખાલ પાની મંગા કર જીતને સે દુશમન બેહોશ હો મીલા દીયા રાવી લીખતા હય કે ઈસકો દો શીશે અફ્રાસીયાબને દીએ હુંય એકકા પાની બેહોશ કરતા હય ઓર એકકા પાની હો-શીયાર કરતા હય અલ હાસીલ વોહ પાની એક રૂઇએ ગઠઠે પર ડાલા ઓર સેહેર કીયા કે વોહ રૂઇ માનીંદ અબ્ર કે ફલક પર ઉડી ઓર લશકરે મેહજબી પર પેરા ડાલા

જીસસે બારીશ બરસા ઓર વો પાનીકી બુંદ જીસકે સરપર પડી બેહોશ હો ગયા પેહલે સબસે જો સુર્ખરૂ મયદાન મંય ખડીથી બેહોશ હો ગઇ ઓર અબ પાની બડે શોર ઝોરસે બરસને લગા બહાર ઓર માહરૂખ વયરાને સેહેર કે બંગલે અપને સરૂં પર છાએ લેકીન વોહ બુંદુને ઉન બંગલું કો તોડ કર સબકો બેહોશ બનાદીયા લશકર મંય ભગદ દડ પડ ગઇ સારી ફોજ મેહરૂખ કી ભાગ ગઇ અસદને બજાને વાહીદ ઘોડા ઉઠાયા કે મંય લડ કર અભી જાનદું લેકીન પાની કી જો બુંદ પડી બેહોશ હોકર ગીરા લશકરી પહાડ મંય છુપને લગે જો બહાદુરથે વો ન ભાગે સબ બેહોશ હો ગએ હોશીયાર ને જો સરદારકે બેહોશ હુવે થે ઉનકી મુશકેં બંધવાલી ઓર તબલ બાઝ ગશત બજાવાકર ફીરા હયરત ઝર નીસાર કરતી હુઇ ફીર બારગાહ મંય અપની દાખીલ હુઇ જશન કીયા તમામ લશકરને કમર ખોલી ઇસ હાલ કી અરઝી અફરા સીયાબ કો લીખ્ખી ઓર કયદીયું કો સામને તલબ કીયા વોહ સબ બેહોશ થે ઉનપર કયદ હોશીયારને અપને સેહેરકી પીનહાઇ ઝબાન મંય હર એક કે સોઝન દીયા ઓર દુસરે શીશે સે પાની લેકર સબ પર છીડકા કે હરએક કો હોશ આયા અપને તઈં કયદે સખ્ત મંય મુબતીલા પાયા સર ઝુકાકર સબ ખામોશ હો રહે લેકીન હયરતને કહા કયુ બી મેહરૂખ યેહ દીન ભી તુમહેં યાદ થા મેહરૂખને ઇશારા તરફ ફલક કે કીયા કે હમારા ખુદા માલીક હય ઇશારે સે કલામ ઇસલીએ કીએ કે ઝબાન છેદી હય જો બાત હયરત કેહતી હય યેહ લોગ ઇશારે સે સખ્ત જવાબ દેતે હંય હયરતકો ગુસ્સા આયા ઓર હુકમ દીયા કે ફાંસી આસ્તાદા હો સુબેહ કો મલેકલ મોત કી ગર્મ બાઝારી હોગી એક કીભી જાન ન બચેગી હુકમ પાતેહી આરાકશ તસ્માકશ જલ્લાદ હાઝીર હુવે ફાંસી ખડી હુઇ ગુલ ગુલા ચારૂં તરફ બુલંદ હુવા ઓર હોશીયારસે હુકમ દીયા કે ગુનેહગારૂં કો લેજા કર કયદ કરો ઓર રાત ભર તમામ લશકર કી હીફાઝત રહે કે કોઇ અય્યાર ન આએ હોશીયાર સબ કયદીયું કો લે કર અપની બારગાહ મંય આયા ઓર હર એક કો બાંધ દીયા ઓર અપને નોકરૂં કો હુકમ દીયા કે સીર્ફ એક નોકર યહાં રહે ઓદ બાકી કોઇ ન રહે ઓર તુમ જા કર લશકર કે ભીશતીયું કો હુકમ દો કે એક એક ભીશતી મશક પાની કી લેકર આએ કે મંય આબે સેહેર મશક કે પાની મંય મીલાઉં વોહ લે કર ગીર્દ લશકરકે હર તરફ છીડકેં ઓર હીસાર કરેં બ મુજબ હુકમ સબ મુલાઝીમ બાહેર બારગાહ કે આએ ઓર એક ખીદમતગાર કો બુલા કર હુકમ દીયા કે જાકર અંદર ઠયરો ઓર ભીશનીયું સે ભી હુકમ હોશીયાર જાદુ કા સુનાયા વોહભી મશકેં લેકર ચલે ઓર પાની ભરકર સબ તો બાહેર ઠયરે એક અંદર બારગાહકે ગયા હોશીયારને પેહલે ઉસ શીશે કાં પાની જીસ્સે ઇનસાન હોસીયાર હોતા હય ભીશતી કો દીયા કે ઇસકો અપને જીસ્મ પર મલ્લે ઓર બાદ ઉસકે વોહ શીશાદીયાકે જીસકા પાની બેહોશ કરતા હય કે ઇસ મંય સે ચંદ કત્રે અપની મશક મંય ડાલે ભીશતીને પેહલે પાની

જીસ્મ પર મલા ઓર ફીર મશક કે અંદર દુસરે શીશેકા પાની ડાલ કર બાહર આયા ઓર જાકર હીસાર કરને લગા ઇસી તરફ હર એક ભીશતી જાને લગા ઓર પાની લા કર હીસાર કરને લગા મગર અબ હાલ અઇયારૂંકા સુનીએ લશકર કી બરબાદી ઓર સરદારૂંકી ગીરફતારી દેખકર અપની જગેહસે ચલે પેહલે સબસે .કીરાં એક ખીદમત ગારકી સુરત બનકે .કરીબ લશકરે હોશીયાર આયા ભીશતીયું કો દુરસે પાની છીડકતે દેખકર વોહ રાહ કતરા કે ચલા કે ઇસ પાની સે પનાહ પાના મુશકીલ હય કુછ ન કુછ ફસાદ હય વરના ગીર્દ લશકર સે રાત કો છીડકાવ સે કયા મતલબ હય ગરઝકે દુસરી રાહ સે લશકર મંય આયા એક ભીશતી ઉધર સે આતાથા ઈસ ને કહા પાની છીડક આએ ઉસને જવાબ દીયા કે અભી ઈતના બડા લશકરે હયરત કે કઇ મીલ મંય ઉતરા હય યેહ એક રોઝકા કામ નહીં હય કઈ દીન મંય હીસાર હોગા .કીરાં યેહ સમઝાકે તેરી રાએ સલીમ થી યેહ હીસાર આએ સેહેર કા હોતા હય જો આયગા .કયદ હોગા ઇસી ફીક્ર મંય કરીબ બારગાહે હોશીયાર કે આકર ઠયરા વોહ ખીદમત ગાર જો અંદર થા દો ઘંટે કે બાદ બાહર નીકલા ઓર પુકારા કે અબ કોઇ ઓર આકર અંદર બારગાહ કે ઠયરે મંય અપની નોકરી કર ચુકા .કીરાંને કહા ભાઈ ઇસી લીએ કમર બાંધે ખડે હંય કે નોકરી બદલાના હોગી લેકીન મજબુર થે કે અંદર એકહી આદમીકે રેહનેકા હુકમ હય વરના અંદર ચલે આતે અચ્છા તુમ જાવ મંય હાઝીર હું વોહ .ખીદમતગાર યેહ કલામ સુનકર ચલા ગયા ઓર .કીરાં અંદર બારગાહ કે ગયા ઓર સરપર હોશીયાર કે રૂમાલ છલને લગા લેકીન ઝરગામ ઓર જાંસોઝ ભી સુરત બદલ કર લશકર મંય આને લગે ઉનહુંને કુછ ખીયાલ ભીશતીયું કે પાની છીડકનેકા ન કીયા જયસે હી કદમ અંદર ઝમીન હીસાર કે રખખા દોનું બેહોશ હોકે ગીરે હોશીયારને ચંદ સાહેર તાક મંય બીઠા દીએ હંય કે જો શખ્સ બેહોશ હોકે ગીરે ઉસકો મેરે પાસ લાના વોહ સાહેર દોનુંકો ઉઠા કર સામને હોશીયાર કે લાએ ઉસને સેહેર કીયા કે રંગ રોગન અઇયારી ઉનકા ઉડ ગયા સુરતેં જો બદલીં વોહ સમઝા યેહ અઇયાર હંય પુકારા કે શુક્ર હય સામરીકા કે દો અઇયાર તો ફંસે ઇનહેં ભી બાંધ કર મય ખુવારી મંય મશરૂફ હુવા ઓર જો ભીશતીકે આતા હય પાની ઉસકી મશક મંય મીલા દેતા હય કે અબકી બાર ઉમરૂ ભી ફીરતા હુવા .કરીબ ઉસ લશકર કે આયા ઓર ભીશતીયું કો પાની છીડકતે દેખ કર ઓર તરફ રાહ કતરા કર ચલા એક મુકામ પર બયમાં છોટાથા વહાં એક ભીશતી બયઠા રોટી ખા રહાથા ઉમરૂને કનારે ઠેહેર કર અપની સુરત ભી ભીશતી કી બનાઇ ઓર આકર જો રોટી ખા રહા થા ઉસે સલામ કીયા ઉસને કહા આવ ઉમરૂ .કરીબ ગયા ઉસને કહા કહો કહાં નોકર હો ઉસને કહા ભાઇ અબતો બીરાદરીકા કુછ ખીયાલ કરો હમેં ભી અપની સરકાર મંય નોકર રખવા દો આજકાલ બેકાર હંય ભીશતી ને જવાબ દીયા કે આજકલ ઝરૂરત હય હીસાર કીયા જાતા હય મંય નોકર રખા દુંગા

ઊમરૂને પુછા કે રોટી બે વકત કયું ખાતે હો ઉસને કહા ભાઇ પુરસત નહીં હય હીસાર કરને ઓર પાની છીડકને સે ઊમરૂને કહા અમીર કો ભી દીવાન ગી રેહતી હય ભલા કહીએ પાની છીડકને સે કયા ફ઼ાયદા હય ભીશતી ને સારા હાલ આબે સેહેરકા ઓર બેહોશ હો જાને ઇનસાન કે અંદર આનેસે બીયાન કીયા ઓર તાસીર આબે સેહેરસે એતેલાદી ઉમરૂને સારા હાલ સુનકર ઇધર ઉધરકી બાત કેહ કર કુછ મીઠાઇ કમરસે નીકાલી ઓર કહા ઇસકે સાથ રોટી ખાવ ભીશતીને મીઠાઈ ખાઇ ઉસ મંય બેહોશી થી વોહ ખાતે હી બેહોશ હો ગયા ઊમરૂને ઉસે ખયમે મંય કીસી જા પોશીદા કર દીયા ઓર સબ લેબાસ ઉસકા લેકર ઉસકી સુરત આપ બનાકર .ખ- યમે મંય હોશીયારકે આયા ઉસને કહા હુઝુર પાની હો ગયા મીલા દીજીએ ઉસને શીશા પાનીકા જો બેહોશ કરતા હય ઉમરૂકો દીયા કે ઇસ મંય સે ચંદ કત્રે મીલા લે ઉમરૂને કહા પેહલે મુઝે વોહ પાની તો દીજીએ કે જીસ્સે મંય બેહોશ ન હો જાઉં હોશીયારને પુછા તુ કયા અભી પાની છીડકને આયા હય ઉમરૂને કહા નહીં મંય અપને ભાઇકી તરફ઼સે આયાહું વોહ માંદા હો ગયા હય હોશીયારને પેહલે વોહ પાની જો બેહોશ કો હોશીયાર કરતા હય મલને કો દીયા ઓર ફ઼ીર વોહ શીશા બેહોશી દીયા ઉમરૂ પાની શીશા બેહોશી કા ચુલ્લુ મંય ઉડેલા હોશીયાર ને કહા અરે બેવકુફ઼ મશક મંય પાની ડાલ ચેહ કયા કરતા હય ઉમરૂને કહા બેવ- કુફ઼ તુ ઓર તેરા બાપ દેખ ચેહ કરતાહું ઉમરૂ જો મુલ્લુ લીએથા ઉસકા છીંટા હોશીયારકે મુંહ પર મારા કે ઉસને ફ઼ીર સદા ભી નદી બેહોશ હોકર ગીરા ઉમરૂને ફ઼ીલ ફ઼ોર સર ઉસકા ખંજર સે કાટ ડાલા .ગુલ .ગુલા વ શોર બુલંદ હુવા ઉસ વકત ઉમરૂને ઝરગામ વ જાંસોઝકો ખોલ દીયા જબ ચેહ છુટે તો સોઝન ઝબાન બહાર વ મેહરૂ.ખ વગયરા સે ખીંચને લગે ઓર જો છુટા ઉસને દુસરે કો રેહા કીયા લેકીન ઉમરૂ જાલ મારકર સારી બારગાહ કો લુટને લગા ઉસ વકત કે દો એક સા- હેરૂંકો ઉસને રેહા કીયા હોગા ગુલો શોર હોશીયારકે મરનેકા સુનકર સાહેર ઉસકે લશકર કે બારગાહ કી તરફ઼ દોડે ઓર માદર હોશીયાર ફ઼ી મુ.ગીલા જાદુ જીસકા ઝીક્ર કીયા ગયાથા કે અપને બેટેકી હીફ઼ાઝતકો સાથ આઇ હય હંગામા સુનકર બઝોર સેહેર ઉડતી હુઇ બારગાહ મંય આઇ ઓર સેહેર પડકર એક દો હથ્થડ ઝમીન પર ઉસેને મારા ઉમરૂ જો લુટતા ફ઼ીરતાથા આધા ઝમીન મંય .ગરક હુવા ઓર મુ.ગીલા ચલી કે ઉમરૂકો પકડ કરલે જાઉં કી.રાં જો .ખીદમત ગાર પેહલે સે બના .ખડા થા ઝપટ કરીબ આયા ઓર પુટારા અય મલકા ઝરા સુનએ ગા મુ.ગીલા ઠયરી થીં કે કી.રાંને ચમક કર બગલા મારા કે સર ફ઼ુટ કર ભેજા દુર ગીરા ઓર સરકે હઝાર ટુકડે હુવે તડપકર મર ગઇ ફ઼ીર શોર બરપા હુવા ઓર ઉમરૂ છુટ ગયા ફ઼ીર લુટને લગા ઇસ આસના મંય સબ સાહેર જો .કયદ હુવે થે છુટે ઓર જો મુલાઝીમ હોશીયારકે દોડથે ઉનસે લડને લગે બહારને સેહેર કીયા કે આલમે બહાર પયદા

હુવા ચમનસ્તા પર ગુલ ઓર ફરયા ઝાહીર હુવે હરએક સાહેર પર આલમે વજદ તારી હુવા કે પુકારને લગે,

મોઅલ્લફ.

મુબારક અય દીલે ગમગીં ચમન મંય ફીર બહાર આઈ
નસીમે વસ્લ જાંના કુછ નીહાયત બે.કૂરાર આઈ
તસવ્વરને મેરે મુજકો મુબારક બાદ મતલબ દી
કે આંખ ઉઠતેહી મેરે સામને તસ્વીરે યાર આઈ
ઘડી ભર ભી ન ગુઝરી થી કે ગુઝરી મુનફેઅલ હો કર
નીહાયત આજ છોટી હો લે સામે ઇનતેઝાર આઇ
નહીં માલુમ મઝદા હય યેહ કીસ ગુલરૂકી આમદકા
હવા રાહત ફીઝા કુછ આજ સુએ લાલા ઝારઆઈ
ખુશા કીસ્મત કે મુદ્દત મંય યેહ ગરદીશકી ઝમાનેને
કેહર શાખે તમન્ના સાથ લેતી અપને બારઆઇ
કહા મુરદુંને ઝીંદે હો કે કીસકા જશન હય યારબ
કે રૂહે રફ્તા બાદ અઝ ઉમ્રે સુએ જીસ્મ ઝાર આઇ
નવયદે રૂહે અફ્ઝાકી હુઇ હંય ઇસ કદર ઘુમેં
કેશા મે હીર્જે મુશતાકો કરીબે ઇનતે શાર આઇ
તબીઅન લોટી જાતી હય ગઝબકા હુસ્ન હય ઇસમે
નીહાયન કાકુલે શબ આજ હો કર આબદાર આઇ
સદા પયદા હય ગુલશન મંય યેહ ગુંચું કે તબસ્સુમ સે
મુબારક હો બહાર આઇ મુબારક હો બહાર આઇ
મુબારક આજ હોવે જાકે તુમ કો વસ્લ જાંનાકા
ચમન મંય યેહ તરાના આજ ગાને કો હઝાર આઈ

ઉસ વક્ત બહારને કુલ લશકર કો હોશીયારકે હુકમ દીયા કે જાકે લશકરે હયરતકો કત્લ કરો વોહ સબ લશકર હયરત પર આગીરે ઓર મેહરૂ.ખ વ બહાર વ નાફ્રેરમાન વ સુર્ખમુ વગયરા મએ અસદ વ મેહજબીનકે સબ આકર ફોજ હયરત પર ગીરે હાર મીર ચુંકે ઓર કુછ સુઇયું કે ઓર તીર સેહેરકે ચલને લગેં ઓર ગોલે ફોલાદી પડને લગે હયરત જશન બરપા કરકે નીહાયત ખુશ વ .ખુરમ બયઠી થી સબ સાહેર .ગાફીલથે કે યકાયક સેહેરકી માર પડને લગી અવ્વલ હી હમલે મંય હઝારૂં સાહેર મારે ગએ ઓર શોર બુલંદ હુવા બીજલીયાં ગીરને લગીં સીલેં બરફકી પડતી થીં અબ્ર ઘુંઘુકાર ઉઠતે થે તારીકી આલમ મંય છાઇ હાથ કો હાથ ન સુછાઇ દેતા થા હયરત ગભરાકર સવાર હુઇ ઓર હુકમ દીયા કે જલદ મશઅલે સેહેર રોશન હો સાહેરૂંને મશઅલેં સેહેર કરકે જલાઈ ઉસ વકત મેહરૂ.ખને સેહેર

કીયા કે સબ મશઅલે' ગુલ હો ગઈ ઓર વોહ ખુંરેઝી' હુઇ કે યકીન હય કે નામકો એક ઝાડ ઉસ ઝમીન મંય ન ઉગે ગા એક કીયામત બરપાથી હુશીયારકી ફોજ કે ખાસ અફ્રાસીયાબને છાંટ કર લડને ભેજી થી' ઇસને હઝારૂં સાહેર હયરતકા હીલાક કીયા ઓર ઉધર અસદ દીલાવરને સદહાકો ઝેર તેગ રખ લીયા ઉસ વકત મલકા હયરત તખ્ત પર સે કુદ કર ઝમીન મંય ગરક હુઇ ઓર ઝમીન કો જયસે કીસીને હિલાઇ ઇસ તરહકા ઝલઝલા* પડ ગયા બડે બડે પહાડ ટકરાએ સુર્ખમુ ઓર બહારને આપસ મંય મશવરા કીયા કે હયરત કે સે હેર સે ખુદાકી પનાહ અબી સબ ગીરફ્તાર હો જાએગે' ઇસ્સિ મુનાસબ હય કે યેહ ફતેહ ખુદા દાદ હાથ આઇ હય અબ ફીર ચલો બસ યેહ મશવરા કરકે ન ફીર સેહેર બઝાઈ કે સબ સરદાર જુદા હુવે ઓર ફતેહ અપને લશકર મંય આએ ઓર અઇયાર ભી કલ્લો ગારત કરકે નીકલેથે વોહ સબ ભી હાઝીર હુવે મેહજબીન કે હુકમસે મનાદી હુઇ કે જો લોગ ભાગ કર જંગલ વ પહાડ મંય હંય આકર શરીક હોં બાઝાર લશકર મંય ખુલે ખયમે આબાદ હુવે મેહજબીન તખ્ત પર બયઠી નાચ હોને લગા અબ ઇધર હયરત ઝમીન સે નીકલી લશકર કે સરદાર બરાએ જાંબાઝી હાઝીર થે ફોજ પરેશાન હો કર ભાગ ગઈ થી' હર એકકો જમા કીયા ઓર બારગાહ શાહી' ખયમે દુરસ્ત હોને લગે જબ સબ તર તીબ હો ચુકી ગુસ્સે મંય બારગાહ મંય આઇ ઓર ઓર અપની જગેહ પર સરદારૂં કો બીઠલા કર તાઉસે સેહેર પર સવાર હોકર પાસ અફ્રાસીયાબકે રવાના હુઇ અફ્રાસીયાબ ઉસ રોઝ બાગે સેયબ મંય ગુંબદેનુરસે આયા થા કે સવારી રહયરતકી પોંહચી સબ એહલે બરબારને તાઝીમદી પાસ શાહે તીલસ્સમ કે બયઠ કર મારે જાના તમામ સાહેરૂંકા ઓર કત્લ હોના હોશીયારકા તમામ બ્યાન કીયા અફ્રાસીયાબને કીતાબ સામરી દેખી માલુમ હુવા કે તેરે સેહેરને કામ સુગીલા ઓર હોશીયારકા તમામ કીયા ઉમરૂને શીશે આબે સેહેર સે ઉનકો મારા યેહ માજરા દરયાફ્ત કરકે ગઝબ અફ્રાસીયાબ પર તારી હુવા ઓર કહા અય હયરત તુમ લશકર કો જાવ અબકી બાર મંય નમકહરામું પર વોહ બલાએ બેદરમાં ભેજતાહું કે બ હાલે ખરાબ સબ બાગી હીલાક હોગે' હયરત બ મુજબ ઇરશાદ શેહેનશાહ સવાર હોકર બાદ ત્ય મુસાફત લશકર મંય પોંહચી મુલાઝીમુને તઝીમ દી ઓર તખ્ત પર જલ્વગરહુઇ લેકીન ઇધર અફ્રાસીયાબને હુકમ હાઝીર કરને સાત બકકુકે રાવી કેહતા હય કે ઇસ તીલસ્મમ મંય સાત બીજલીયાં હંય કે વોહ માનીદ બીજલીકે કુદાકરતી હંય ઓર જંગ કે રોઝ ચમકકર લશકર દુશમન પર ગીરતી હંય કે સારે લશકરકો જલા દેતી હંય લે હાઝાહ સબુલ હુકમ સાહેર વાસ્તે સેહેર કે બુલાએ ગએ એક લેહમા નગુઝરા થાકે અબ્ર સુર્ખ રંગ ઝાહીર હુવા ઓર ઉન મંય બીજલીયાં ચમકતી હુંઇ કરીબ દરબારશાહ પોંહચકર ઝમીનપર ઉતરી ઓર બીજલીયા ઝમીન મંય લોટને લગીંયહાં તક કે શકલે ઇનસાં કી તરહ બન ગઇ સબને દેખા કે સાત જાદુગર નીયા જવાન કે જીસ્મ ઉનકે સુનેહરી હંય

લે બાસ ઓર ઝેવર સે આરાસ્તા હુંય ગરઝ કે ઈન સાતુંને કે નામ ઇનકે બર્કમેહ્રશાર ઓર બર્કલાઅમે ઓર બર્કખાતીફ ઓર બર્ક શોઆલાબાર ઓર બર્ક ચશમકઝન ઓર બર્ક સાઅતે ઓર બર્ક સાએક.ા બીર હુંય શેહેનશાહ કો સલામ કરકે અરઝ કરને લગીં કે હુઝુરને કનીઝુંકો કીસ લીએ યાદ ફરમાયા હય અફ્રાસીયાબને કહા તુમ મંય એક બર્ક વાસ્તે મદદ મલકા હયરતકે જાવ ઓર કામ ફોજ દુશમનકા તમામ કરો ઓર બાકી છ બરકેં મેરે હુકમકી મુનતઝીર અપને મુકામપર રહેં જીસ વક્ત નામાહમારા પોંહચે હમારે હુકમકી તામીલ કરેં યેહ સુખન શાહકા સુનકર બર્ક.ખાતીફને અરઝ કીયા કે કનીઝ જાકર સબ ખતાવારૂંકો સઝા દેગી અફ્રાસીયાબને ઉસકો ખીલઅત રૂખસત દીયા ઓર કારસાઝી લશકર કરકે એક લાખ સાહેર હમરાહ લીએ .ખયમા બરબારગાહ લધવાકર અબ્ર સુર્ખ મંય ચમકતી હુઇ બડે ઝોર શોર ઓર ચમક દમકસે તરફ લશકર હયરત રવાના હુઇ કે સાહેરાન હમરાહિ ઉસકે સુરતેં દ્દયબંત નાક બનાએ અબ્રપર સવાર આગકે હથીયાર લીએ સાથ થે લશકર તમામ રવાના હુવા જાતા થા બીંજલીકા કડા.કા બર્કકા ચમકના ખોફસે ઝોહરા પાની હોતા થા બાદ રવાનગી બર્કખાતીફ પાસ અફ્રાસીયાબકે સરસર શમશીરઝન ઓર સબારફતાર હાઝીર હુઇ ઉનહેં દેખ-કર સેહેનશાહને મુંહ ફેર લીયા અઇયાર બચ્ચીયુંને અરઝ કીયા હુઝુર હમારા કુસુર કયા હય શાહને કહા ઉમરૂ ઓર ઉસકે સાથી જબસે તીલસ્સમ મંય દાખીલ હુવે હુંય કયસે કયસે નામી સાહેરૂંકા કત્લ કર રહે હુંય ઓર તુમ બાવજુદકે સરકારકા નમક મુદ્દતસે ખાતી હો ઓર ઘર બયઠે તનખુવાહ પાતી હો લેકીન આજ તક કોઇ સરદાર લશકરે દુશમનકા ગીરફતાર કરકે ન લાએં વરના કીસીકો ઉનમંયસે કત્લ ન કર સકીં યેહ કલામ ગુસ્સેકા બાદશાહસે સુનકર સરસર .ખીજલ હુઈ ઓર નીદામતસે સર નીચા કરકે કેહને લગી કે અબ જીસ તરહ હો મંય જાકર અસદકોકે દાઅવા તીલસ્સમ કુશાઇકા રખતા હય ઓર મેહજબીનકે બાદશાહ લશકરે દુશમન હય ઇન દોનુકો ગીરફતાર કરકે લાતી હું કે ઇનસે બડકર કોઇ જા ઉમરૂકી નહીં હય ઇનકે કયદ હોને સે કમર દુશમનકી ટુટ જાયગી શેહેનશાહ કુસુર ઇસ લોંડીકા માફ કરેં મેરી જાનીબસે દીલકો સાફ કરેં અફ્રાસીયાબ ઇસ કલામસે બોહત ખુશ હુવા ઓર ખીલઅત અઇ-યાર બચ્ચીયુંકો દેકર સર ફરાઝ કરમાકર વાસ્તે ગીરફતારી અસદ વ મેહજબીન રવાના કીયા ઓર આપમસરૂફે અયશ હુવા.

ગીરફતાર હોના શેર બેયશાએ શુજાઅત શાહઝાદાએ અસદ ઓર મેહ-જબીનકા હાથસે અઇયાર બચ્ચીયુંકે ઓર કયદ કરના અફ્રાસીયાબકા ઈન દોનુંકા ઓર બાદ રંજો અલમકે ઓર બાદશાહ હોના ઉમરૂકી સલાહસે મેહરૂ.ખકા ઓર મુકાબલા બર્ક .ખાતીફસે બરબાદી લશકર ઓર અઇ-યારીયાં કરના બાહમ અઇયારૂંકા બર.ફું પર ઓર રેહાઇ લશકરકી મોઅલ્લફે.

આજ સાકીસેન મતલબ હય ન કુછ જામસે કામ
બાદાએ રંજસે બેહોશ હંય મંય ખુવાર તમામ
ખુદ ફરામોશ હુવે સાકીયા મય કશ અયસે
મયકદા ભુલકે મસજીદકી તરફ જાને લગે
જાદાએ રાહે અદમ ઝુલ્ફ બની સાક઼ીકી
સરસે બડકર જો ચલી જાકે કમર તક પોહચી
જોશપર મોસમે ગુલ આયા તો અફ્સોસ અફ્સોસ
બંદ મય ખાને કાદર હો ગયા અફ્સો અફ્સોસ
મોહતસીબને કીયા પા બંદ શરીઅત હમકો
પારસાઇકી લગાઇ ગઇ તોહમત હમકો
કયદ યેહ શરહકી કબ તુમસે ઉઠેગી અય જાહ
અજીલાહોલ વલાકુવ્વતાઇલ્લાહ બીલ્લાહ

મુ.કઇયદાને સીલસીલએ સુખન વ પા બંદાએ કલામે મીંનતઅફ્ઝાએ અંજમન ઇસ દાસ્તાન રંજો અલમકો તેહરીર મંય ઇસ તરહ લાતે હંય ઓર ઝંજીર મઝામીન ફસાના એ અજીબકો યું કયદ ફરમાતે હંય કે જબ **સરસર** વ **સબારફ્તાર** બેહરે ગીરફ્તારીએ **અસદ** નામદાર રવાના હુંઇ દરયાસે ગુઝરકર કરીબ જસ્ત ખેઝ કરતી લશકરે **મેહરૂ.ખકે** પોહચીં ઓર **સરસરને** અપને સુરત મીરધેકી બનાઇ અસા તીલાઇ હાથ મંય લીયા સરપર ગોલ પધડી બાંધી તુમગા ઉસપર લગાયા તુર્રા લટકાયા ચેકન પેહની સબ તરહસે દુરૂસ્ત હોકર લશકર મંય ફીરને લગી ઓર **સબારફ્તાર** એક ઝમીંદાર કીસુરત બની ધોતી ઝાનુંતક બાંધી મીરઝાઇ કમર તકકી પેહની કપડા સરસે લપેટા ઓર લઝકર મંય ટેહેલના શુરૂ કીયા ઇસ જગેહ હર તુકામ પર ઇનતેઝામ થા કોતવાલ લશકર સર ગર્મ બજાર આ રાસ્તા ખરીદાર કી હર તરફ ગરમ બાઝારી હો રહી થી રે આયા ખુશ બારગાહકે સામને બાઝાર લગા થા સરદાર ઓર સાહેરકી આમ દરફ્ત થી અઇયાર બચ્ચીયાં દીનભર ફીરા કીં યહાં તકકે શામ હો ગઇ ઉસ વક્ત **મેહજબીનને** શબકા દરબાર થોડી દેર બયઠકર બરખાસ્ત ફરમાયા ઓર હરએક સરદાર અપની અપની બારગાહ મંય આયા **અસદ** ઓર **મેહજબીનકે** મુકામકે અયશ મેહેલ મુકર્રર હય વહાં આકર અયશ મસનદ પર બયઠે અઇયાર બચ્ચીયાં ભી અયશ મેહેલકી ડેવડી મંય આકર ઠયરીં યહાં નોકર ચાકર સરદાર કનીઝેં આતે જાતે હંય અંદર અંદર બાહર વાસ્તે કારબારકે ફીરતે હંય ઇત્તેફાકસે એક હબશન કીસી કામકો બાહીર નીકલી **સબારફ્તાર** ઉસકે સાથ હુઇ .કરીબ ઉસકે આકર સલામ કીયા ઓર કહા મંય ઝમીદાર હું મલકાને મેરે ગાઉંપર ખર્ચ ઝીયાદે કર દીયા હય. ઓર સબ ઝબ્તકર લીયા હય મેરા મુકદદમા કચેરી મંય મલકા મેહરૂ.ખકે સામને પેશ હય આપ અકેલે મંય મલકાસે મેરી શીફ઼રસ કર દીજીએ ઓર ચેહ દેહકર એક ડાલી જીસ મંય

ઉમદા ઉમદા ફલથે ઓર કઇ સો અશરફીયાં થીં ઉસ હબશનકો દીં વોહ નીહાયત ખુશ હુઇ ઓર ઝમીદારકો તસકીન દેકર વાઅદા મુકદમેકે સર સબઝ કરા દેનેકા કહા અશરફીયાં લેકર કમર મંય રખ્ખીં ઓર ફલખાના શુરૂ કીએ દોએક ફલ ખાએથે કે બેહોશ હુઇ સબારફતાર ઉસકો ઉઠાકર કોને મંય લાઇ ઓર ઉસકે કપડે ઉતાર કર ઉસકી જયસી સુરતથી વયસીહી અપની સુરત બનાકર ઉસકો ઉસીજા છુપાકર આપ દાખીલે શબીસ્તાને મલકા હુઇ ઇધર સરસરને દેખા કે એક કનીઝ મેહેલસે નીકલકર જાતી હય યેહ ઉસકે કરીબ આઇ ઓર કહા કલ તુને સબ ચોબદારકો ગાલીયાં કયું દીથીં કનીઝને કહા ભડવે કુછ પેહછાનતા ભી હય નહીં મુજસે અયસી બાતે ન કરના વરનાઅસા છીનકર મલકાસે કેહ કર ખુબ ઠીક કરૂંગી સરસરને એક તમાંચા ઉસકો મારા હાથ મંય બેહોશી ભરલીથી કનીઝ તમાચા પડતેહી બેહોશ હો ગઇ સરસર ઉસકો અલગ ઉઠાકર લાઇ ઓર પયરહન ઉસકા ઉતાર કર ઉસકે જયસી સુરત અપની બનાઇ ઓર ઉસકો છુપાકર આપ દાખીલે શબીસ્તાને મલકા હુઇ દેખા યહાં અસદ ઓર મેહજબીન બહમ મસનદે આરાસ્તાપર બયઠે બાતે અયશો આરામકી કર રહે હંય કીશતી શરાબકી રખ્ખી હય દોર જામે શરાબકા ચલ રહા હય કનીઝે ઝોહરા જમીન ખુશ ગુલું ગા રહીં હંય પલંગડી જવાહીર નીગાર આ રાસ્તા હય સામાન નીશાત રખ્ખા હય. સરસર કનીઝું મંય મીલ કર કારો બાર કરને લગી કીશતીયાં શરાબ કી મયખાને કે સામને રખતીથીં જીસ કામકો હુકમ હોતાથા ઉસકો આપ બજા લાતી થી ઓર ઇસી તરહ સબારફતાર હબશન બની હુઇ હર તરફ ફીરતી થી ઓર સબ ખાને પીનેકી ચીઝુ મંય બેહોશી મીલા તી થી ઉધર સરસરને શરાબો કબાબ મંય બેહોશી મીલાઇ કે ચલકા ઓર શાહઝાદા નીશે મંય ચકચુર હુવે ઓર લડ ખડા તે હુવે ઉઠ કર પલંગ પર દોનું ગએ ઓર બેહોશ હો ગએ ઓર સારે નોકર મુલાઝમ ભી ખા પીકર બેહોશ હુવે ઇધર સબકો સબારફતારને બેહોશી ખીલાકર બેહોશ કીયા ઓર અસદ કો ચાદરે અઇયારી મંય પુશતારા બાધાં ઓર સબારફતારને મેહ-જબીનકા પુશતારા બાંધા સબકો ઇસી તરહ બેહોશ ઝોડ કર બારગાહસે બાહર નીકલીં ઓર ફને અઇયારીસે અપનેકો હરએક નઝરસે છુપાતી હુઇ લશકર કે કનારે પોહચ કર જસ્ત ખયઝ કરતીં હુઇ દરયાએ ખુરવાંસે ગુઝર કર બાગે શયબ મંય પોહચીં જો રાતકે બાકીથી ઉસકો વહીં બસર કીયા જીસ વકત સુબેહ હુઇ રોઝ રોશન હુવા સુબેહ કો અફરાસીયાબ તખ્ત પર જલવા અફરોઝ હુવા એહલે દર-બાર હાઝીર હુવે નક્કારે તીલસ્મી બજે ઉસ વક્ત અઇયાર બચ્ચીયુંને દોનું પુશતારે લાકર સામને સેહેનશાહકે રખ દીએ ઓર અરઝ કીયા કે યેહ દોનું ગુનહેગાર અસદ વ મેહજબીન હાઝીર હંય અફરાસીયાબ બોહત ખુશ હુવા ઓર હુકમ દીયા કે ઇન પર સેહેર અયસા કર દો કે ઝમીનસે ઉઠ ન સકેં ફીર ઇનકો હોશીયાર કરો સાહેરૂંને હુકમકી તામીલ કી યાને સેહેર પડ કર દોનું કો હોશીયાર કીયા જબ આંખ

અસદકી ખુલી અપને તઈં **અફ્રાસીયાબ** કે દરબાર મંય પાયા કે શેહેનશાહ તખત પર હય હરએ એક અમીર વઝીર કુરસી જવાહીર પર બયઠા હય સાહેરાને નામીકા મજમા હય ઉસ વકત **અસદને** પુકાર કર આવાઝસે કે સલામ મેરા ઉસ મજલીસ મંય ઉસ શખ્સ પર હય જો .ખુદા કો વેહદહુ લાશરીક જાનતા હો ઓર ઉસકે પયગમબર કો બંદા ઉસકા ઓર રસુલ ઉસકા સમજતા હો.યેહ આવાઝ સાહેરૂંને જબ સુની કાનું મંય અપને ઉંગલીયાં દેલીં કે યેહ .ખુદાએ નાદીદા કી તારીફ કરતા હય ઓર **અફ્રાસીયાબ** કો ગુસ્સા આયા ઉસને જલ્લાદ કો બુલાયા કે કત્લ કરો ઓર **મેહજબીન** કો બોહત કુછ સમઝાયાકે ઇશક સે શાહઝાદે કે હાથ ઉઠાએ **મેહજબીન** ને નમાના ઓર કહા લાખ જાનસે મંય ફીદાએ નામે **અસદ** હુ કે

નઝમ.

બુલ બુલ ઉસી રશકે ગુલકી હું મંય—તુમ કયા હો હઝાર મંય કહું મંય
બુલ બુલ હું મંય એક દીલ હઝીં કી—હું ફાખ્તા સર્વે નાઝની કી
કયા ગયર સે મુજકો આશનાઇ—શાંહઝાદે કે અ.કદ મંય હું આઇ
ઉસ બીન હો અગર ફરીશતા વ હુર—સાએ સે મેરે રખે ખુદા દુર

અફ્રાસીયાબને ઉસકો ભી ઝેરે તેગ બીઠાયા ઉસ વકત. આશીકો માશુક ચશમે હયરત સે દેખ રહે થે ઓર આંખું મંય આંસુ ભરે ગેસુ પરેશાન થે ઓર એક દુસરે સે ખતાએં માફ કરાના થા ફીર મલકાને દોનું હાથ ઉઠા કર દીલ રબ્બે અકબર કી તરફ લગા કર ફરયાદ કી ઓર પનાહ ચાહી કે ખુદાવંદ હમકો ઇસ આફતસે બચા

નઝમ.

અઝબસ કે હય દીલકો યાસ મેરે—ઓર જી કો મેરે હય હીરાસ ઘેરે
ફોજ કુફ્ફાર ચારસુ હય—વારીસ કા મેરે હર એક અદુ હય
શર સે આદાએ દીન કે ઇસકો—તુ હીફઝો અમાં મંય અપને રખીયો
વારીસ કો મેરે ન કોઇ હો ગમ—રખ રાજ સુહાગ મેરા કાયમ
આશીક કા ન અપને કત્લ દેખું—મંય તેરી મદદ કી મુનત ઝીર હું
આંખે મેરી રોઝ બદ ન દેખેં—દુશમન મેરે રાંડ હો કે બયઠેં
બર્ક આગીરે કાશ ઓર મંય જલ જાઉં—લેકીન બે વારસી ન કેહલાઉં
દે આજ રેહાઇ મુજકો યારબ—ઓર હોએં યેહ રૂસીયાહ અદુસબ.

લબે દુઆ પુરી હોને ન પાઇથીં કે કે એક હંગામે કે સાથ અમીર વઝીર દસ્તા બસ્તા **અફ્રાસીયાબ** કે સામને આએ ઉસને પુછા કે તુમ લોગ કયા ચાહતે હો સંબને અરઝ કીયા કે હમારી જાં બખ્શી હોતો અરઝ કરેં **અફ્રાસીયાબને** કહા જાન તુમહારી બખ્શી જો કલમાતે ખેર આફીયત કે હોં ઉનહેં અરઝ કરો કે ઇલતાફે

શાહ તુમ પર ઝીયાદા હો યેહ ઇનાયતે શાહ દેખ કર અરકાને સલતનત કેહને લગે કે તીલસ્સમ બનાને વાલું ને તીલસ્સમ ફતેહ કરને વાલેકો ફોરન કત્લ કરના નહીં લીખખા હય હુઝુર કીતાબે સામરી દેખેં જયસા હુકમ હો ઉસે બજા લાએ **અફ્રાસીયાબને** ઉનકી રાએ કો પસંદ ફરમા કે આફ્રીં કહીં ઓર કીતાબે સામરી દેખી ઉસ મંય લીખખા થાકે **અસદ**કા હીલાક કરના અચ્છા નહીં હય કીસ લીએ કે **ઉમરૂ ગઈીમ** ઓડ કર સબકે સર કાટ ડાલે ગા કુછ કીસી કે બનાએ ન બનેગી લાઝીમ હય કે **તીલસ્સમ** કુશાકો .કયદ કરો ઓર **ઉમરૂ** ઓર દુસરે અઇયાર કો ભી ગીરફતાર કરો ઉસ વકત સબકો કત્લ કરના **અફ્રાસીયાબ** યેહ લીખખા દેખ કર પુકારા કે તુમ લોગ સચ કેહતે થે કીતાબ **અસદ**કો કત્લ કરનેકા હુકમ નહીં દેતી લેહાઝા ઇન દોનું કો લે જાકર **ગુંબદેનુર** મંય .કયદ કરો ઓર દરવાઝે શેહેર **નાપુરસાં** કે જો તીલસ્મે **ઝાહીર** કી તરફ હંય ઉનકો મંય સેહેર કરકે હરએક કી નઝર સે પીનહાં કીએ દેતાહું ન કોઇ મેરા સેહેર બાતીલ કર સકેગા નવો દરવાઝે ઝાહીર હોંગેં ફીર કીસ તરફ કોઇ અઇયાર ઓર ઇનકા મદદગાર આયગા જો ઉનહેં છુડાયગા યેહ હુકમ સુનતેહી કઇ લાખ સાહેર ગદદાર બેવફા બેશરમ શરીરને .કયદ સેહેરદી **અસદ** ઓર **મેહજબીન** કે જીસ્મ પર પીનહાઈ ઓર સાંપ સુર્ખ વ સીયા હાથ પાઉં મંય લપેટે ઓર લેકર રવાના હુવે ઓર શેહેર **નાપુરસાં** મંય જબ આએ તમામ મરદો ઝન રે આયા ઉસ શેહેર કે કયદીયું કી તમાશાઇ હુઇ ઓર કેહતી થી યે વોહી સરકશ હય જીસને તીલસ્સમ મંય આફત બરપા કર રખખી હય અલ હાસીલ **ગુંબદેનુર તીલસ્સમે બાતીન** કી જાનીબ એક હુજરે તંગો તારીક ઇન દોનું શમએ અંજમને .ખુબી કો .કયદ કીયા ઓર કઇ લાખ સાહેરૂંકા પેહરા મુકરરર હો ગયા ઓર **અફ્રાસીયાબને** સેહેર કર દીયા કે દરવાઝે તીલસ્મે **ઝાહીર**કી તરફ કે સબ છુપ ગએ ઓર દરયાએ **ખુંરવાં** હર તરફ બેહને લગા યહાં તોં યેહ કુછ બંદોબસ્ત હો ગયા લેકીન લશકરે **મેહરૂખ** મંય સુબેહ કો સબ સરદાર વાસ્તે લેને મલકાકે અયશ મેહેલકી તરફ ચલે ઇસ અરસે મંય વોહ હબશન ઓર કનીઝ જીનકો અઇયાર બચ્ચીયાં બેહોશ કર ગઇ થી હોશીયાર હોકર તરફ મેહેલ કે ચલીં કે ઉસ તરફ સે મુલાઝીમ રોતે પીટતે આએ **બહાર** વ **નાફરમાન**ને પુછા કયા હુવા સબને કહા મલકા આલમકો ઓર શાહઝાદે દીલાવર કો બીસ્તરે .ખુવાબ સે કોઈ ઉઠા લે ગયા યેહ માજરા સુનકર તમામ સરદાર રોને લગે ઓર સારે લશકર મંય કોહરામ પડ ગયા **ઉમરૂ** .ગોગ.ા સુનકર જંગલસે આયા માજરા હયરત હફ્ઝા સુનકર અયશ મેહેલ મંય આયા દેખા ભાલા સરસર ઓર **સબારફતાર** કે પાઉંકા નીશાન પાયા કહા અય મલકા **મેહરૂ.ખ** શાહઝાદે કો **સરસર** લે ગઇ હય **મેહરૂ.ખ**ને પછાડી ખાઇ કે **અફ્રાસીયાબ** ઉંનહેં ઝીંદા ન છોડેગા ફીરતો એક તરહકા એક તલાતુમ લશકર મંય બરપા હુવા ઓર **મેહરૂ.ખ** કેહતી થી કે

નઝમ.

અય અસજ આ દેહેર તુ કહાં હય–નઝરૂં સે મેરી કીધર નીહાં હય
કીસ તરફ ગયા કહાં હય મશગુલ–કયું યાદ મેરી તુઝે ગઇ ભુલ
કીસ દરદ મંય મુબતીલા હય અફસોસ–હય હય તેરા હાલ કયા હય અફસોસ
અય વાએ ગયા હય તુ કીધર કો–ભેંજુ મંય કીસે તેરી .ખબર કો
હય દેવ વોહ યા કોઇ બલા હય–જો તુઝ કો ઉઠા કે લે ગયા હય
ઢુંઢું કહા તુઝકો અય દીલાવર-દેખું ફીર અબ તુઝે મંય કયું કર
વોહ હુસ્નો શબાબ તેરી સુરત–વોહ તેરી શુજાઅત ઓર કુવ્વત
કયું કર મેરે દીલસે ભુલે વાએ–કીસ તરફ ન ઢુંડતી ફીરૂં હાએ
દુરી સે તેરી મંય જાં બલબ હું–હાલત નઝેઅ મંય અજલ તલબહું
આલમ વોહી વોહી રોઝો શબ હય–એક તુહી નહીં યે કયા ગઝબ હય
બુદીમન હય ગંજ ગંજ મેહરૂ.ખ–તુજ બીન હય અસીરે રંજ મેહરૂ.ખ
મોત આતી નહીં કે કાશ મર જાઉં–અંક આગીરે કાશ મુજપે જલ જાઉં
યા હોતેહી જાન દે ગુઝરતી–જોયું ન સસક સસક કે મરતી

ઉસ વકત મલકા **નાફ્રેરમાનને** દુપટ્ટા મુંહ પર સે **મેહરૂ.ખ** કે હટાયા ઓર કહા અય મલકા ઇસ ફલક બે મેહેર કા યેહી નકશા હય ઇસિ કે હાથું સે કોન ખુશનુદ રહા હય અયસે અયસે કરીશ મંય ઉસકે બાએં હાથકા કર તબ હય શીકવએ ફલક તા.કુજા ચાહીએ કે દામન સબરો દસ્ત ઇસ તક લાલસે ન છુટે સીલ સીલા શકે બાઇ ન દુટે–**બહારને** રોકર ગીરે બાનકો તાર તાર કીયા માનીંદ અબ્ર નવ બહાર કે રોકર કેહતી થી અય ચ.ર્ખે જફા પેશા યેહ કયા તુને મેરા હાલ કીયા મુજ ખાનુમાં આરા કો અબ કીસકા સહારા હય કહાં જાઉંગી કીસકી હો રહુંગી ઉસ વકત **ઉમરૂ** ને હર એક કે અશક હસરત પુછે ઓર મેહરૂ.ખ સે કહા તુમને .ખુદ નજુમ મંય દેખા હય કે **અસદ** તીલસ્શમ કુશાઇ કરેગા **અફ્રેરાસીયાબ** કો મારેગા ફીર ઇસ કદર શોર મચાના ઓર રોના અચ્છા નહીં મલકા **મેહજબીન** કે રેહાઇ પાને તક તુમ તખતે સલ તનત પર બયઠો ઓર લશકરકો સંભાલો ઇનશા અલ્લાહ અન .કરીબ **અસદ** રેહાઇ પાએગા વોહ જામેઉલ મુત ફર રકીન હમકો ઉસ્સે મીલાયગા યેહ ઓલાદે **સાહબકરાં** હંય અયસે અયસે હાદસે બોહત ઉન પર હોતે હંય કુછ ઇસકા .ગમ ન કરો **અફ્રેરાસીયાબ** અગર શાહઝાદે કો કત્લ કરે તો કસમ ઇમાનકી મંય **ગલીમ** ઓડ કર સબકે સર કાટ ડાલું અબ તુમ તવકકલતો અલલ લાહ પર કદમ બઢાવ કુછ વીસવાસ દીલ મંય ન લાવ ગરઝકે બાદ રંજો ગમકે **ઉમરૂને** મલકા **મેહ-રૂ.ખકો** તખ્ત સલતનત પર બીઠાયા કે જબ તક **મેહજબીન** .કયદ સે રેહાહો આપ હુકુમત કરે **મેહરૂ.ખને** નાચાર કુબુલ કીયા ફીર વયસાહી સામાન પરપા હુવા સરદા-રૂંને નઝરેં દીં થાપ તબલે પર પડને લગી લેકીન **ઉમરૂ** વાસ્તે તદબીર અયયારી કે

રવાના હુવા ઇસ તરફ બર્ક .ખાતીફ એક લા.ખ ફોજ સે અબ્ર મંય ચમકતી હુઇ બડે રોઆબ દાબ સે દા.ખીલે લશકરે હયરત હુઇ ઓર નામા ગીરફતારી અસદ વ મેહજબીન ઓર ભેજના બર્ક .ખાતીફ કા સાથ લડને મેહરૂ.ખકે મલકા હયરતકો પોહચાયા હયરતને ઇસ ત.કબાલ બર્ક ખાતીફ કા કરાયા લશકર કો ઉતરવાયા બારગાહ અસ્તાદા કરાઇ સામાને રાહત મોહઈયા કર દીયા બર્ક .ખાતીફ બારગાહ મંય આકર મીસ્લે બર્ક કે તખ્ત પર ચમકને લગી ખોફસે અઈયારૂં કે ઝાહીર સુરત સે ન હુઇ જો બારગાહ મંય આતા હય માલુમ હોતા હય એક તખ્ત પર બીજલી ચમક રહી હય ઇસ હાલકી .ખબર તાએરાને સેહેરને મલકા મેહરૂ.ખ કો પોંહચાઇ યેહ તદબીરે હીફાઝત લશકર મંય મશરૂફ હુઇ લેકીન બર્ક ખાતીફને એક નામા મેહરૂ.ખ કો ઇસ મઝમુનકા લીખ્ખા કે અગર મેરે પાસ આએ તો ખતા તેરી મંય શેહેનશાહ સે માફ કરાદું મુલ્કો માલ દીલા દું સર કશી સે બાઝઆ ઇતાઅત મેં ગરદન ઝુકા એક સેહેર કે પુત્લે કો નામા દીયા ઉસને લાકર મેહરૂ.ખ કો દીયા ઉસને નામા પડ કર જવાબ લીખ્ખા કે અય બર્ક ખાતીફ આગાહ હોકે ઉમરૂ સર તોડને વાલા જાદુગરૂંકા હય અઇયારૂંસે હરએક સાહેર પનાહ માંગતા હય ચાહીએ કે ફરમા બરદારી શેહેનશાહ ઉમરૂ કી અખતીયાર કર વરના અપની સઝા અપને પેહલુ મંય દેખેગી પુત્લેને નામેકા જવાબ લાકર બર્કખાતીફકો દીયા યેહ પડતેહી ઉસી વક્ત તખ્તસે ઉઠ કર શોઅલેકી તરહ લશકરે મેહરૂ.ખકી તરફ ચલી ઇસકે લશકરને જો ઉસે જાતે દેખા ફોરન નફીરે સેહેર બજાઇ ઓર બોહત જલદી તાએરાને સેહેરપર સવાર હોકર સાથ હુવે ઉસકે આનેકી ખબર મેહરૂ.ખને સુનકર જલદ અપને લશકરકો તરતીબ દી ઓર સબ ફોજકે સરદાર તઇયાર હુવે ઓર મુકાબીલ બર્કખાતીફને ચમક કર ગીરના શુરૂ કીયા નામી સાહેરૂંને સેહેર કરકે ચાલીસ ઢાલેં સરપર સાયા કીં સબ દેખતે હંય ઘટા છાઇ હય બીજલી ચમક રહી હય ઓર લશકરે મેહરૂખપર ચમક ચમકકે ગીરતી હય કે ઉનકો જલાકર .ખાક કરતી હય અજબ શોર દોનું લશકરૂં મંય બરપા થા સેહેર ચલ રહાથા લાશ પર લાશ ગીરતી થી શામ તક હઝારૂં સાહેર કત્લો ગારત હુવે કરીબ શામ બર્કખાતીફ પુકારી કે યેહ નમુના મંયને તુઝે અપને ગઝબકા દીખાયા હય ઇસવક્ત તો ફીરી જાતી હું કલ તુમ સબકો જલાકર ખાક કર દુગીં કેહ કર તબલ બાઝગશત બજાકર ફીર ગઇ મેહરૂ.ખ ભી રંજીદા .ખાતીર બારગાહ મંય દાખીલ હુઇ લશકર ફીરા હર એકકે દીલ મંય ખોફ ઝીયાદા પયદા હુવા બુઝદીલે ભાગ ગએ બહાદુર હુઆ કરતે થે.

નઝમ.

ખુદા વંદા બ ગીરદાની બલારા—ઝનુંગરદાં ઝબર દસ્તાને મારા
બ હ.કકે આં દો ગેસુએ મોહમ્મદ—અઝીંઆફત નીગેહદા રેશ મારા

લેકીન ઉમરૂ જો વાસ્તે અઇયારીકે ચલા લશકરે બર્ક.ખાતીફકે ક.રીબ પોંહચા દેખા લશકરે હયરત એ કુછ ફાસ્લે પર .કરીબ દરયા મંય ઉતરા ઓર ગે.તે લગાને લગા ઇત્તેફાકન એક ખીદમતગાર બર્ક.ખાતીફકા વહાં આ નીકલા ઉસને ઉમરૂ સે પુછા મીયા ગબ્બરૂ દરયા મંયસે કયા નીકાલતે હો ઉમરૂને કહા જો તકદીરકા હોતા હય કોડી પયસા રૂપયા વોહ મીલ જાતા હય ઉસને કહા હમ પયસે દેંકે તુમ નીકાલોગે ઉમરૂને કહા હાં .ખીદમતગારને પયસે દેંકે ઉમરૂ .ગોતે લગાકર નીકાલને લગા જબ પયસે હો ગએ .ખીદમતગારને કહા કલ આના આજ હમ જાતે હંય હમારી નોકરીકા વક્ત હય બર્ક.ખાતીફ પેચવાન ઇસ વક્ત પીએગી મેરી તલાશ હોગી યેહ કેહકર વોહ ચલા ઉમરૂભી દરયાસે નીકલકર ઉસકે સાથ હુવા ઓર કહા આજ યેહ તમાકુ પેચવાન મંય ભરના નાયાબ ઝમાના હય અગર પસંદ આ જાએ તો મંય તુમહેં દુગા ઉસને તમાકુ લેલી ઉમરૂ ને કહા સુંઘો કયા .ખુશબુ હય ઉસને સુંઘી છીંક આઇ બે-હોશ હુવા ઉમરૂ ઉસકે કપડે પેહેનકર ઉસીકી સુરત બનકર બારગાહ મંય બર્ક.ખા-તીફકી આયા દેખા તખ્તપર એક બીજલી ચમક રહી હય ઉમરૂને પુકાર કર કહા હુ.ક્કા હાઝીર હય આવાઝ સુનકર વોહ બીજલી ઠયરી એકઠ્ઠા હોકર ઓરત એક સુને-હરે બદનકી હો ગઇ જીસમ ઉસકા ઇસ તરહ ચમકતા થા કે જયસે સુરજકી જોત હોતી હય ઉમરૂને પેંચવાન લાકર સામને લગાયા ઉમરૂકો બ.ગોર દેખને લગી ઉસ વક્ત ઉમરૂને વોહ શીશા કમરસે નીકાલા જો હોશીયારકો કત્લ કરકે પાયા થા ઓર ઉસ મંયસે પાની ચુલ્લુ મંય લેકર એક છીંટા બર્કખાતીફકો મારા કે યેહ બેહોશ હોકર ગીરી લેકીન જીસ તખ્તપર યેહ બયઠી થી વોહ ઇસકે બેહોશ હોતેહી ઉડ કર તરફ ફલકકે ચલા ગયા. ઉમરૂ હયરાન હોકર ભાગા ઓર મેહરૂ.ખસે આકર કહા બર્કખાતીફ સાથ તખ્તકે ઉડ ગઇ યેહ સુનતેહી મેહરૂ.ખને નફીરે સેહેર બજાઇ સબ ફોજ તઇયાર હુઇ સબકો લેકર લશકરે બર્કખાતીફ પર આ ગીરી વોહ લોગ .ગાફીલ ઉતરે હુવે થે પહેલેહી હમલે મંય હઝારૂં મારે ગએ બાકી હોશીયાર હોકર લડને લગે સેહેર ચલને લગા હર તરફસે ફોજ ઘીર આઇ શોર બુલંદ હુવા અઝધર આતીશ ફીશાં એક એક સાહેરકો આકર નીગલને લગા સદહા તીર મીસ્લે બારીશકે ફલક પરસે ગીરતા થા ઇસ હંગામેકી .ખબર મલકા હયરત સુનકર સવાર હુઇ ઓર આકર લશ-કરે મેહ.રૂખકો રોકને લગી બર્કખાતીફકા લશકર બોહત કામ આ ચુકા થા ઓર .ગફ-લત મંય જો ઉનપર સેહેરકી માર પડને લગી. બસ તાબ ન લાએ ઓર ભાગે હરચંદ કે હયરતને લડાઇ કી ઓર રોકી લેકીન જો બર્કખાતીફકી ફોજ ભી ભાગી ઉસકે સાથ લશકરે હયરત ભી પસેપા હુવા ઉસ વકત હયરતને તબલે અમાન બજવાયા ઓર મેહરૂખકો ભી હયરતકા ખોફ થા યેહ ભી ફીરીં લશકરૂંને કમર ખોલી સબને ઉમરૂકી બોહત તારીફ કી હંગામા બઝમે નીશાત ગર્મ હુવા લેકીન તખ્ત બર્ક.ખાતીફ કા ઉડતા હુવા બા.ગે સયબ મંય પાસ અફ્રાસીયાબકે પોંહચા અફ્રાસીયાબને

સેહેર રદ કરકે ઉસકો હોશીયાર કીયા ઓર કીતાબ સામરી દેખી હાલ માલુમ હુવા કે તેરેહી સેહેરને ઈસે ઝલીલ કરાયા યાને શીશા આબે સેહેરસે ઉમરૂને ઈસકો માર ડાલા લેકીન સાહેરા ઝબરદસ્ત થી ઇસકે બીર ઇસકો ઉડાલાએ ઉધર બર્કખાતીફ હોશીયાર તો હુઇ મગર આબ ચશમએ સામરીકા ઈસને છીંટા ખાયા થા ઇસ વજેહસે બીમાર હો ગઇ ઓર રૂખસત હોકર અપને ઘરકી તરફ ગઈ અફરાસીયાબને ઉસ વક્ત પુત્લા સેહેરકા ભેજકર દુસરી બર્કકો તલબ કીયા કે નામ ઉસકા બર્કમેહશર હય જબ ખબર પુત્લેને ઉસે દી વો બડે કરરોફરસે અપને ફરઝંદ અરઝ મંદ રઅદજાદુકો લેકર ખીદમતે શાહ મંચ હાઝીર હુઇ અફરાસીયાબને કહા અય બર્કમેહશર તુમ જાકર શીરાકતે મલકા હયરતકી કરો ઓર ફોજે દુશમનસે લડો યેહ હુકમ પાકર બર્કમેહ-શર એક લાખ સાહેર લેકર રવાના હુઇ ઓર તપ્ન ઇસકા અબ્ર મંચ .ગાયબ હુવા .ખયમા ડેરા લદ ગયા બડી ઉલુલ અઝમીસે ચમકતી હુઇ શોઅલા બારી કરતી હુઇ ચલી.

નઝમ.

વોહ લશકર ઓર સરદારાને લશકર—ચલે મેહકે અ.કબ માનીંદે અખતર
તકો તાઝે સવારોંકા યેહ ઇસલુબ—કે વોહ મયદાન થા પેંચીદા ઇસલુબ
વોહ રઇયત સુખ તલીફ થે જીનકે અલવાં—ફ્રંગસ્તાં હુવા ઉનસે બીયાંબાં
કીયામત શોર શરહર ચારસુ થા—કે તુફાંસે તલા તુમ વોહ કુઝું થા
હુવા થા ઝોહર એ ગાવો ઝમીં ખું—ઝમીં કયસી સરા સીમાં ગરદું
જીનુદ ઉસકા કરાંસેતા કરાં થા—નીગેહ લશકરકે વોહ રેગે રવાંથા

ગરઝકે બાદ કીતે મનાઝીલ લશકર ઈસકા કરીબ લશકરે મેહરૂ.ખકે કે વહાંસે દો મંઝીલ કા ફાસલા લશકરે મેહરૂ.ખસે હોગા આકર પોંહચા ઓર સેહરાએ સબઝા-ઝાર મંચ એક બા.ગ નીહાયત પુર તકલલુફ તાઅમીર થા વહાં ઉતરા કીસ લીએ કે તીલસ્સમ મંચ અફરાસીયાબને અપની સયરગાહ ઓર બા.ગ વગયરા બનાએ હંચ બર્કમેહશર આકર બા.ગ મંચ ઉતરી કે યહાંસે .કરીબ એક પહાડ હય કે વહાંકી માલીક એક સાહેરા હય બારાન જાદુ નામકે હુસ્નો જમાલ મંચ અપના નઝીર નહીં રખતી હય બોહતસે સાહેર ઉસપર શેફતા વ ફરેફતા હંચ મંજુમલા ઉસકે રઅદ જાદુ બેટા બર્કમેહશરકા ભી ઉસપર આશીક હય જબ લશકર ઉસ જગેહ પર બર્કમેહશર કા ઉતરા રઅદ જાદુ વાસ્તે દેખને અપની માશુક પરી પયકરકે રવાના હુવા ઓર ઉસકે મકાનપર જબ પોંહચા એક જાદુગરની ઉસકી નોકરનીકો બુલવા કર બોહત કુછ ઝર જવાહીર દેકર ઇસ બાત પર ઉસે આમાદા કીયા કે વોહ બારાન જાદુકો બાલાએ બામ લેકર આએ તાકે

બયત

આસમા ઓર ઝમીંકા હય તફાવત હરચંદ—અય સનમ દુરહીસે ચાંદસા મુખડા દેખા

નઝઝારાએ જમાલ આશીકે હાલ કર લે' વોહ સાહેરા ગઇ ઓર બહાનેસે બારાન જાદુકો કોઠેપર લેકર આઇ રઅદ ઉસકી સુરતે ઝેબા દેખને મ'ય મેહવે હુવા ઉસ વકત બારાન કે ઓર ચ'દ આશીક આગ'એ ઓર રઅદ કો માશુક કે મકાન કે નીચે દેખ કર આતીશે રશક મ'ય ચલે ઓર અયસા સેહેર કીયા કે રઅદ ગફ્લત વ ગુ'ગ હો ગયા ઉનહુ'ને ગીરફ્તાર કર લીયા મુશકે' બાંધ કર લે ચલે કે ઇસ કો કીસી જ'ગલ મ'ય માર ડાલે' કીસ લીએ કે યહાં સે .કરીબ ઇસકીમાં બર્કે મેહશાર ઉતરી હુઇ હય યહાં કત્લ કરના ઇસકા અચ્છા નહી' યેહ સોંચ કર રઅદ કો લેકર ચલે યેહ સાહેર તો ઉસે લીએ જાતે હ'ય લેકીન ઉમરૂ બારગાહસે નીકલ કર જ'ગલ મ'ય આયા ઓર દીલસે કેહતા થા કે બર્કે. ખાતીફ ભાગ ગઇ હય યકીન હયકે અફ્રાસીયાબ કોઇ ઓર બલા લે જેગા ઇસી ફીક્ર મ'ય થા કે દો તીન સાહેરૂ' કો દેખા કે એક નવ જવાનકો ગીરફ્તાર કીએ લીએ જાતે હ'ય ઉમરૂને ખીયાલ કીયા કે ઇસ મુજરીમ કો શાયદ રેહા કરો શાયદ એહસાન મ'ય હોકર તુમહારા શરીક હો આસારે અઝમત ઉસકે ચેહરે સે ઝાહીર હ'ય યકીન હય કે કોઇ સાહેર નામી હય યેહ ખીયાલ કરકે એક .ગાર મ'ય પહાડકી ઠયર કર દોજામા કે સાત ર'ગ દમબદમ બદલતા હય નીકાલ કર પેહના ઓર લકડી કે દસ સર અપની સુરત છુપા કર લગાએ ઓર કઇ હાથ બનાકર લટકાએ સરૂ' મ'ય કઈ કઈ મુંહ થે કે હર મુંહસે ઝબાને' મીસ્લે સાંપ કે બાહર નીકલતી હ'ય ઓર યેહ માલુમ હોતા થા કે હર બાલ બાલસે આગ બરસ્તી હય જબ ઇસ સુરતસે તઇયાર હો ચુકા સુફેદ મોહરા લેકર બજાયા ઉસ મોહરે કી સદા સે દેવ નાચને લગતા હય સાહેર જો રઅદ જાદુ કો લીએ જાતે થે વોહ મોહરે કી સદા સુનકર પાગલ હો ગએ ઓર ખોફ્નાક હોકર દેખને લગે કે સામને સે ઉમરૂ ઝાહીર હુવા ઉનહુ'ને દેખા કે એક શખ્સ ડરાવની સુરત દસ સરવાલા કે જીસકે જીસ્મ સે આગ નીકલતી હય વોહ જામા કભી સુર્ખ કભી નીલા કભી કાલા કભી શબઝ ઓર કભી ઝર્દ વગયરા હોતા હય હમારી તરફ આતા હય યેહ સબ સાહેર મારે ખોફ કે સીજદે મ'ય ગીર પડે ઓર ઉમરૂ પુકારા કે મનમ ઇઝરાઇલ યાને મલેકલ મોત ખુદાવ'દે લક.ા વોહ સાહેર સદા સુનકર થર થર કાંપને લગે ઓર પુછા કે આપ કયુ' તશરીફ લાએ હ'ય ઉમરૂને કહા તુમ ઇસ ગુનેહગાર કો કત્લ કરને લીએ જાતે હો મ'ય ઇસકી રૂહ ખીં'ચને આયા હુ' ઓર તુમહારી ભી ઉર્મ તમામ હો ચુકી હય અ'ક.રીબ તુમ સબકી ભી રૂહ .કબ્ઝ કરૂ'ગા ઇન સાહેરૂ'ને બોહત મીન્નત સે અરઝ કીયા કે અય મલેકલ મોત ખુદાવ'દ કોઇ તદબીર અયસી બતલાઇ એકે હમ અભી ન મરે' ઓર કુછ ઝમાને તક તો ઝીંદા રહે' ઉમરૂને કહા કુછ ખયરાત કરો શાયદ ખુદાવ'દકો કુછ રેહેમ આએ ઉનહુ'ને જો કુછ માલો જવાહીર અપને પાસ રખ્તે થે વોહ સબ ઉમરૂ કે હવાલે કીયા ઉમરૂ ને એક સયબ નીકાલ કર ઉનહે' દીયાં કે ઇસકી એક એક

હા,શ ખાવ ઉમર બડહ જાયગી ઉન સબને સયબ લેકર ખાયા એક લેહ મેં મંય બેહોશીને તાસીર કી કહા અય મલેકલ મોત હમારા જી સન સન સનાતા હય ઉમરૂ ને કહા ઉમર બડતી હય રગેં ખીંચતી હોંગી ગરઝ કે દમ ભર મંય વોહ સબ બેહોશ હુવે ઉમરૂને ખંજર લેકર સબકે સર જુદા કીએ .ગલ .ગલા ઓર શોર બરપા હુવા રઅદ જાદુ જો ગુંગા હો ગયા થા ઉનકે મરને સે બોલને લગા ઓર જબ શોઅલે આતીશ ઓર શોર બીરૂંકા દફે હુવા રઅદને ઉમરૂકો ધુરના શુરૂ કીયા ઉમરૂ ને કહા મંયને તેરી જાન બચાઈ હય રઅદને કહા આપકા નામ કયા હય કહા ફરીશ તએ કુદરત રઅદને કહા અય મલકે કુદરત મુઝે ઈન સાહેરૂંને .ગફલત મંય ગીરફતાર કર લીયા વરના મંય ફરઝંદ બર્કે મેહશાર કા હું બઝોર સેહેર મંય .ગરક હોકર દુશમનકે બરાબર નીકલતા હું ઓર મીસ્લે રઅદકે અયસી ચીંખ મારતા હું કે સાહેરકા સર ફટ જાતા હય ઓર જો બડા ઝબરદસ્ત સાહેર હોતા હય અગર ઉસકા સર નહીં ફટતા તો બેહોશ હો જાતા હય માં મેરી ઉપરસે બીજલીકી તરહ ગીરતી હય ઉસકો દો ટુકડે કરતી હય લેહાઝા હમ દોનુંકો અફ્રાસીયાબ ને બેડુરે મુકા- બલા મેહરૂ.ખ ભે જા હય જાકર સબકા હમ ખાતેમા કર દેગેં જબ ઉમરૂને યેહ માજરા સુના દીલસે ખીયાલ કીયા .ખુબ હુવા જો તુમ ઇસકો મીલ ગએ વરના બડી મુસીબત પડતી અબ ઇસે ભી હીલાક કરો ઉમરૂ કો યેહ ફીક હુઇ થી કે યકાયક અબ્ર પયદા હુવા ઓર બર્કે મેહશાર અપને ફરઝંદ કો ઢુંઢતી હુઇ બડે જોશો ખરો- શસે કરીબ આકર પોંહચી કીસ લીએ કે જબ ઇસને રઅદ કો અપને મુકામ પર ન પાયા ખીયાલ કીયા કે લશકરે હરીફ કરીબ હય અયસાનહો કે કોઇ અઇયાર ઉસે માર ડાલે અલ હાસીલ જબ ઉમરૂને બર્કે મેહશાર કી આમદ દેખી .ગલીમ ઓઢ કર .ગાયબ હો ગયા રઅદકો યકીન પુરા હો ગયા કે યેહ મલકે કુદરત .ખુદા- વંદ થા ઓર ઉધર બર્કે મેહશાર અપને બેટે કો પેહછાન કર ઝમીન પર ઉતરી ઓર ઓરત બનકર ફરઝંદ કો ગલેસે લગાયા સાહેરૂંકી લાશેં પડી હુઇ દેખ કર હાલ પુછા કે ઇનહેં કીસને હીલાક કીયા રઅદને સબ કયફીયત અપની ગીરફતારી કી ઓર આના મલકે કુદરત કા બયાન કીયા ઓર કહા અભી અભી વોહ યહાં ખડે થે આપ આતે દેખ કર ચલે ગએ બર્કે મેહશારને કહા વોહ બડા કમનસીબ થા જો ચલા ગયા અગર મેરે સામને આતા તો દામને મકસદ ગોહરે ઉમ્મેદ સે ભર દેતી રઅદને કહા વોહ ફરીશત એ કુદરત હંય ઓર યકાયક ખડે ખડે .ગાયબ હો ગએ શાયદ અભી યહાં તશરીફ રખ્તે હોં મંય પુકારતા હું યેહ કેહ કર પુકારા કે અગર આપ યહાં હોં તો હમ પર કરમ ફરમાઈએ ઉમરૂને યેહ સદા સુનકર ગલીમ ઉતારી ઓર ઝાહીર હુવા કે બર્કે મેહશાર ને તમામ આજઝી સે ઝુકકર તસલીમ કી ઓર અરઝ કીયા કે આપ હમારે મોહ સીન હંય હમારે લડકે કો આપકી વજેહ સે .ખુદાવંદ સામરીને ઝીંદા ફરમાયા ચાહીએ કે મેરે ગરીબ ખાને પર હુઝુર કદમ રંજ

ફરમાએ જહાં મેરા મુકામ હય વહાં ચલેં જો કુછ મુજસે હો સકેગા આપકી ખીદ મત કરૂંગી ઉમરૂને કહા કયા મુઝાયકા હય બર્કે મેહશારને કુછ પડા કે તખ્ત આસમાન સે ઉડતા હુવા આયા ઉસ પર ઉમરૂ ઓર રઅદ કો સવાર કીયા ઓર બર્ક મેહશાર ઉસી તરહ ચમકતી હુઇ સાથ ચલી ઓર યહાં કે અપને બારગાહ તક લાઇ ઉમરૂ બાગે પુર બહાર મંય ઉતરા દેખા ઇસ જગેહ હરસીમ્મત દરખ્ત મેવાદાર લગે હુંય શજર પુલફલે હુંય.

અબયત.

ઝમીંકા કરૂં કયા મંય વાંકી બયાં–કે સંદલકા એક પાર ચાથા અયાં
બની સંગે મરમર સે જો પડ કી નેહેર–ગઇ ચાર સીમ્ત ઉસને પાની કી લેહેર
કરી નેસે ગીરદ ઉસકે સેર્વ સહી–કુછ એક દુર થે ઉસ્સે સયબોબેહી
ચમન સે ભરા બાગ ગુલસે ચમન–કહીં નર ગીસો ગુલ કહીં યા સમન.

બાગ મંય કસરે આલીશાન બના હય ઉસ મંય હરએક ચીઝ નાયાબે ઝમાના હય ઉમરૂકો બર્કમેહશારને મસનદપર બીઠાયા કીશતીયાં જવાહીરકી હાઝીર કીં ઓર અરઝ કરને લગી કે હુઝુરકે લાયક નહીં હુંય લેકીન બરાએ કરમ ઇનહેં કુબુલ ફરમાઈએ ઓર સચ બતલાઇએ કે આપકા નામ કયા હય ઉમરૂને કહા બતલા ચુકા હું કે મેરા નામ ફરીશતએ કુદરત હય પ્રીર પુછના બેકાર હય યેહ સુનકર બર્કમેહશારને સંદુકચા અપના મંગાકર વરકે જમશેદી નીકાલે ઓર ઉન મંય દેખા કે યેહ શખ્સ ફરીશતએ કુદરત હય યા કોઇ ઓર હય ઉસ વરક મંય નીકલા કે યેહ ઉમરૂ અઇયાર હય મેહરૂખકા તરફ દાર હય ઇસને તેરે બેટેકી જાન બચાનેકો યેહ સુરત બનાઇ હય કુછ દેકર ઇસે રૂખસત કરદે વરનાકુછ કુસુર કરેગા ઓર અગર બન પડે તો મારડાલકે યેહ મકકાર હય યેહ હાલ દેખકર બર્કમેહશારને ગઝબકી નીગાહસે ઘુરા ઉમરૂને કહા અબ તેરી ભી શામત આઇ હય જો તુ ઘુરતી હય મંયને તેરે સાથ કયા બુરાઇ કી હય મીસલ મશહુર હય કે નેકી બરબાદ ગુનાહ લાઝીમ બર્કમેહશારને જવાબ દીયા કે મીસરઅ—જીસકો સમઝે થે મસીહા વોહીલાકુ નીકલા–તેરા નામ ઉમરૂ હય ખુબ ઇસ વકત યાદ આયા કે–સાફ ધોકા દે રહેં હુંય મુજકો બાઝી ગર ખુલા–મુઝે ફરેબ મંય તુને લીયા હય દુશમને શેહેનશાહ અબ કેહ કે તેરા કયા હાલ કરૂં ઉમરૂને કહા દીવાની હય યેહ કેહકે બચ ગઈ અબ ઇસ વકત જો તુજસે હો સકે કુસુર કરને મંય કોતાહી નકર બર્કમેહશારને કહા તુને મુજ પર એહસાન કીયા હય કયા તેરે સાથ બદી કરૂં મુજસે યેહ ઝરો જવાહીર જો તેરે સામને હુંય લેલે ઓર ચલાજા ઉમરૂને કહા ચલે જાયગેં તો કયા તેરે યહાં રેહને આએ હુંય યહાં તો ઉમરૂસે બાતેં હો રહીંથીં લેકીન ઉધર અફ્રાસીયાબને કીતાબે સામરી દેખી કે બર્કમેહશાર પર કયા ગુઝરી કીતાબ મંય નીકલા કે બર્કમેહશારને અપને તખ્તપર ઉમરૂકો બીઠલાયા હય ઓર ઝર જવાહીર પેશ કીયા હય બાતેં કર રહી હય યેહ મા-

લુમ કરતેહી આગ હો ગયા ઓર મ.ખમુર સુર્ખ ચશમ ઉસકી માશુકા બેહેન .ખુમારકી નાઝો અદાસે પાસ બયઠી થી વાઝેઅ હોકે ખુમાર ઓર મ.ખમુર મીસલે બહારકે માશુકએ અફ્રાસીયાબ હંય લેકીન ઈન દોનુંને ભી ખોફ મલકા હયરતસે વસ્લ મંઝુર નહીં કીયા હય ઓર સાહેરા બે બદલ હંય ગરઝકે મ.ખમુરસે અફ્રાસીયાબને ગુસ્સે મંય હુકમ દીયા કે મલકા બર્કમેહશાર કરીબ લશકરે મેહરૂ.ખ એક બા.ગ મંય ઉમરૂકો લીએ બાતેં કર રહીં હય તુમ જાકર ઉમરૂકો ગીરફ્તાર કર લાવ ઓર અગર બર્કમેહશાર કુછ બોલે તો ઉસે ભી સઝા દેના મ.ખમુર યેહ હુકમ પાકર સેહેર કરકે ઉડી ઓર બોહત જલદી બર્કમેહશારકે પાસ પોંહચી ઉસને બડી તાઝીમ વ તવાઝે કરકે ઉસે બીઠાયા લેકીન મ.ખમુરને ડાંટા કે અય બર્કમેહશાર દુશમનકો તુમને લાકર મુકામે ઇઝઝત પર બીઠાયા હય શેહેનશાહકો ગુસ્સા આયા હય ખયરયત ઇસ મંય હંય કે ઉમરૂકો ગીરફ્તાર કરકે લે જાને દો વરના આફત આયગી જાનપર બન જાયગી બર્કમેહશારને કહા અય બેહન ઉમરૂને મેરે લડકેકી જાન બચાઈ હય યેહ મેરે દીનો ઇમાંસે દુર હય કે ઇસે ઇસી વકત કીસી આફત મંય મુબતીલા કરૂં મ.ખમુરને કહા બી બયઠી રહો અફ્રાસીયાબકો દેખો કે ઇસ વકત ધર્મ દીન સબ તા.ક મંય રખ્ખો કયું નાહક અપને તઇં બરબાદ કરોગી તુમ અગર ઇસકી નીસબત જાન ભી ખોવગી મગર મંય હુકમ અદુલી શેહેનશાહકી ન કરૂંગી ઇસ મુવેકો ગીરફ્તાર કરકે લે જાઉંગી ઉસ વકત કે બર્કમેહશાર ઓર મ.ખમુરસે તકરાર હોતી થી, ઉમરૂને કાબુ પાકર ઉસી શીશેસે જો કે હોશીયારસે પાયા થા પાની લેકર એક છીંટા મ.ખમુર કે મુંહ પર મારા કે બેહોશ હોકર ગીરી ઓર ઉમરૂ ખંજર ખીંચકર દોડા મગર ફીલફોર પંજા પંયદા હુવા ઓર મ.ખમુરકો ઉઠા લે ગયા બર્કમેહશારને કહા અય ઉમરૂ અબ તુમ યહાંસે જલ્દ ચલે જાવ ઓર મંય ભી તીલસ્સમ મંય કહીં જાકર છુપુંગી અફ્રાસીયાબ અબ દુશમન હો ગયા જહાં પાએગા મુઝે માર ડાલેગા તુમને ગઝબ કીયા જો મ.ખમુર પર દસ્ત અંદાઝી કી ઉમરૂને કહા અય બર્કમેહશાર—દુશમત્ત અગર .કવી તો નીગેહ બાંકવી તરઅસ્ત—ઓર કહીં જાકર પોશીદાહોગે મેરે સાથ લશકરે મેહરૂ.ખ મંય ચલો ઓર બાઆરામ તમામ બસર કરો તુમને આજ તક દેખા કે જો હમારે સાથ રહે ઝીંદા ઓર સાલીમ આબરૂકે સાથ મોજુદ હંય ઓર ઇનશાઅલ્લાહ ચંદરોઝ મંય તીલસ્સમ ફતેહ હોગા હમારે શરીક જો હંય ફીર ઉનકે મરતબે પેશ સાહબકરાં દેખના ઓર ફીર અગર તુમહારે દેખતે અફ્રાસીયાબ હાથસે હમ મગલુબ બી હોએગેં જબ ભી યેહ ખીયાલ કર લો જો તુમહારા હાલ હોગા વોહી હમારા હાલ હોગા આગે તુમ જાનો જો મેરે નઝદીક અચ્છા થા વોહ બતલા દીયા બર્કમેહશારને કહા ખુવાજા સચ કેહતે હો ચલો હમ તુમહારે શરીક હુવે ભાગને ઓર છુપનેસે યેહી બેહતર હય કે લડ ભીડ કર અપની જાન દેદેં ઓર હોસલા દીલકા નીકાલ લેં ખયર બીસમીલ્લાહ યેહ કેહકર ઉઠ ખડી હુઇ લશકરકો હુકમ દીયા કે ન.ક.કારા

કુચકા બજે બ મુજબ હુકમ તબલ સફરકા બજા ખયમા ડેરા લદા બર્કમેહશાર તખ્ત પર સવાર હુઈ ઉમરૂકો બરાબર બીઠા લીયા ઓર રઅદકો હમરાહ લેકર તરફ લશકરે મેહરૂ.ખ બડે કરરો ફરસે ચલી લેકીન યહાં મ.ખમુર જબ હોશીયાર હુઇ ઓર અરજ કીયા કે મંય બર્કમેહશારસે ઇતાબો ખીતાબ કર રહી થીં કે ઉમરૂને છીંટા પાનીકા મારા બેહોશ એકદમ મંય હો ગઇ અફરાસીયાબને યેહ હાલ સુનકર કીતાબ સામરી દેખી માલુમ હુવા શીશા આબે સેહેરશે ઇસે ભી ઉમરૂને બેહોશ કીયા થા ઓર અબ બર્કમેહશાર શરીક ઉસ્કી હોકર તરફ લશકરે મેહરૂ.ખ કે ગઇ યેહ માલુમ કરકે દસ્તકદી એક પુત્લા પયદા હુવા ઉસકો હુકમ દીયા કે બર્કલામેઅકો બુલા લા પુત્લેને જાકર ઉસકો ખબર દી બર્કલામેઅ હાઝીર હુઇ અફરાસીયાબને કહા તુમ જાવ બર્કમેહશાર જાતી હય ઉસે ગીરફ્તાર કરો કે વો લશકરે મેહરૂ.ખકી તરફ જાતી હય ઓર લશકરે મેહરૂ.ખકો બરબાદ કરદો બર્કલામેઅ બડે શાનો શોકતસે એક લાખ સાહેર અપને હમરાહ લેકર ચમકતી હુઇ રવાના હુઇ ઓર અસ્નાએ રાહ મંય ઉસને ખીયાલ કીયા કે બર્કમેહશાર લશકરે મેહરૂ.ખ તો જાતી હય ફીર અસનાએ રાહ મંય રોકના બેકાર હય ઇસકો વહીં મએ ઉનકે રફીકું કે ગીરફ્તાર કરો ઉસ મંય દોહરી મેહનત ભી ન પડેગી ઓર નામવરી ભી ઝીયાદા હય યેહ સોચ કર ઉસી સીમ્ત ચલી ઓર બોહત જલદી રાહત્ય કરકે કરીબ લશકરે હયરત પોંહચી હયરતને ઇસતકબાલ કરાયા બારગાહ અસ્તાદા હુઈ લશકર ઉતરા બર્કલામેઅ બારગાહ મંય દીન ભર ખોફસે અઇયારૂં કે બીજલી બની રહી જબ થોડા દીન બાકી રહા ઓર મશાઅલેં બઝમ ગરદું મંય ગુલ હોને લગી જબ બર્ક લામેઅ બારગાહ મંય ઝાહીર હુઇ ઓર હુકમ દીયા કે તબલ જંગ બજે હુકમ મીલતે હી નકકારા એ જંગી પર ચોપ પડી થહલકા લશકર મંય પડ ગયા તાએરાને સેહેરને જાકર મેહરૂ.ખ સે અરજ હાલ કીયા યહાં ભી નફીરે સેહેર બજી અબ તઇયારી અસબાબે જંગ દોનું તરફ શુરૂ હુઈ કે.

નઝમ.

જોથે ઉસ જાપે શાયાને અયાલત—લગે કરને વોહ તદબીરે શુજાઅત
કીએ તઈયાર વોહ હર એકને નારંજ—કે પોહચે ઉસ્સે દુશમનકો બોહત રંજ
હર એકથે અપને ફન મંય અયસે કામીલ—કે સેહરે સામરી કરતે થે બાતીલ
મઆ ઝલ્લાહ જા વો હોએં ગઝબ નાક—નઝર આએ ફલક ભી એક કફેખાક.

ચાર પેહેર રાત યેહી હંગામા બરપા રહા આફતાબ છુપ ગયા દીન નીકલ આયા ઓર બર્ક લામેઅ અબ્ર સેહેર મંય ચમકતી હુઈ એક લાખ સાહેર હમરાહ લીએ ઓર હયરત બંગલે મીના નીગારેન મંય સવાર બજમીઅતે બેશુમાર વારીદ દશતે જંગ મંય હુઇ ઇસ તરફ મેહરૂ.ખ ઓર બહાર વગયરા ફોજ લેકર આઇ હર તરફ બાજેકી સદા થી સાહેર કે ગોલ મયદાન મંય ચલે આતેથે એક હંગામા શોર

શરથા અબ્ર સેહેર બર સાકર બીજલીયાં ગીરા કર સેહરાકો પાકો સાફ કીયા ફીર નકી-બુંને નીકલ કર બહાદરૂં કા હોસલા બડાયા.

નઝમ.

શુજાઓ ચલો લડને વાલો બડહો—ઝમાને મંય કુછ નામ પયદા કરો
નહારા હય બાકી ન ફાઉસ હય—ન ગુદ ઝર ન બયઝન ન યાં તુસ હય
ન શંકલ ન બરઝુ ન શંકાવા હય—ફરીદુ કહા હય કહાં કાવા હય
જહાં મંય શુજાઅત સે હય નામ નેક—વોહી મીંદા હય જીસસે હો કામ નેક.

હાં અય નામદારો અય મયદાન સે સુર્ખરૂ હોકર ફીરના બાપ દાદા કે નામકી શર્મ રખના જબ નકીબ કનારે હુવે બર્ક લામેઅ મયદાન મંય આકર તડપને લગી ઓર જો સાહેર મેહરૂખ કી તરફસે નીકલા બર્ક લામેઅ ચમક કર ગીરી ઓર ઉસકે દો ટુકડે હુવે ઓર ફીર વોહ હવા પર બીજલી કી તરહ ચમકને લગી સબકી નઝર ખીરા થી કુછ ચમકકે સીવા દીખાઇ ન દેતા થા આખીર પરા બંદ ગયા અબ કોઈ મુકાબીલ હોને કોન ગયા ઉસ વકત બર્ક લામેઅ સફે લશકર પર આ ગીરી હઝાર હા કો જલાયા ઓર હીલાક કીયા સાહેરાને નામી રહે સેહેર પડને લગે ઓર સારી ફોજ મંય ભગદડ પડ ગઇ ઉસ વકત મેહરૂખને તાજ ઉતાર કર બદરગાહે કીબરીયા મંય મોહતાજ હોકર દુઆ કીયા.

નઝમ.

યા ફાતેમા બીનતે મુસ્તુફા મદદે—પે મઝહરે ઝાતે કીબ રીયા મદદે
બર કસ્દ બલા કમ અસ્ત ઈ ગુરબ એ ફોજ—અય ઝવજએ ઝયગમે ખુદા મદદે

તીરે દુઆ હદફે ઇજાબત પર પોંહુચા ઓર અબ્ર સેહરાએ નમુદાર હુવા ઉસ અબ્ર મંય નીશાન પર છમકા અબ્ર ઉડતા હુવા નઝર આયા હઝાર હા સાહેર અઝદ હુ પર સવાર તખ્ત પર બર્ક મેહશાર મએ ઉમરૂ કે બડી રોનકસે આઈ ખુલાસા કલામ બર્ક મેહશારને એક તરફ પરા જમાયા ઓર બર્ક મેહશાર નારા કરકે બીજલી બન કર લશકર પર બર્ક લામેઅ કે જા ગીરી હઝારૂં કો ઉસને બે જાન કીયા યેહ માજરા દેખ કર બર્ક લામેઅ દુશમન પર ગીરના મોકુફ કીયા ફીરી ઓર બર્ક મેહશાર સે જાકર લેપટ ગઇ અબતો દો બીજ લીયા હવા પર પેચતાબ ખાતીં નઝર આતી થીં ઓર સીવાએ બીજલીકી તડપકે કોઇ મયદાન મંય દીખાઇ ન દેતાથા હર બાર સદા યા સામરી યા જમશેદ કી સાહેર સુનાતે થે ડંકે પર ચોબ પડતી થી ગલ ગલા બરપા થા કે શોર મેહશર ભી અયસાહી હો ગા રઅદ જાદુ તખ્ત પરસે કુદ કર બઝોર સેહેર ઝમીન મંય ગરક હુવા ઓર બર્ક મેહશાર ગુથી હુઇ બર્ક લામેઅ સે ઝમીન પર ગીરી અબ દોનું બીજલીયાં ઝમીન પર લોટને લગીં ઉસ વકત ઝમીન ફટ ગઇ ઓર રઅદ જાદુને સર નીકાલા જહાં બર્ક લાઅમા લોટ રહી થી વહીં રઅદ નીકલા ઓર ઇસ તરહ કી ચીખ મારી કે જયસે હઝાર હઝાર બીજલીયાં એક બાર

ગીરીં બર્કે લામેઅ સાહેરા ઝબરદસ્ત થી વરના સરફટ જાતા લેકીન બેહોશ હો ગઇ ઓર બર્કે મેહશર ચમક કર ઉડી વહાંસે ગડ ગડા કર ચાહતી થી કે બર્કે લામેઅ પર ગીરે લેકીન ઉસકો ભી એક પંજા ઉઠા લે ગયા ઉસકે લશકર મંય રઅદ ને નીકલ કર ફીર ચીં.ખ મારી કે બોહત સાહેરૂં કે સર ફટ ગએ ઓર બોહત સે બેહોશ હુવે ઉસ વકત બર્કે મેહશર ચમકકર ગીરને લગી જીસ પર ગીરી દો ટુકડે હુવા ફોજ બર્કે લામેઅ પસેપા હુઇ યેહ માજરા દેખ કર હયરતને અપને સરદારૂં કો હુકમ દીયા કે રોકો ઉસકો ઉધર મેહરૂ.ખ આગે બઢહી લશકરે હયરત ઓર મેહ-રૂ.ખ આપસ મંય મીલ ગએ સેહેર ચલને લગા લેકીન રઅદ દમબદમ ઝમીન સે નીકલ કર ચીંખતા થા ઓર બર્કે મેહશર ગીર રહીથી એક થેહેલકા અઝીમ બરપા હુવા થા નારંજ ઓર તરંજ ચલતા થા કીસી તરફસે બહારને આલમે બહાર ઝાહીર કરકે સાહેરૂં કો દીવાના બનાયા થા કીસી તરફ સુખંમુને કાકુલ ખોલ કર સીતારા ગીરાયા થા કહીં નાફરમાનને આફત બરપા કીથી કીસી જા શકીલને લાશ પર લાશ ગીરાઇથી હયરતને યેહ આફત દેખ કર તબલ અમાન બજવાયા ઓર આપ આસમાન કી તરફ ઉડ ગઈ વહાંસે સેહેર કીયા કે દરયાએ આતીશ જોશ મારકર આયા અસમાનકી તરફસે આગ બરસને લગી મેહરૂ.ખને બી તબલ આશાયશ બજવાયા હયરતને દરયાકો ઠંડા કીયા ઓર લશકર લેકર ફીરી મેહરૂ.ખભી દાખીલે બારગાહ હુઇ બર્કેમેહશર ઓર રઅદ જાદુને આંકર નઝર દી સબસે મીલે મેહરૂ.ખને ખીલ અતે ફા.ખરા ઇનાયત કીયા ઓર રઅદકો અપને ગલેસે નવ લાખ રૂપય કી કીમતકા હાર ઉતાર કર પીનહાયા ઓહદંએ અફસરી દીયા જશન કર નેકી તઇયારી હુઇ દોનુંકી દાવતકી નાચ હોને લગા શરાબકા પ્યાલા ગરદીશ મંય આયા અબ યહાં તો યેહ હંગામા અયશો નીશાત હય કે.

બયત.

સમ દે .કલમકી મંય ફેરૂંઇનાં—હસીનાકી આગે લીખું દાસ્તાં

લશકરે લક.ા મંય અલમશાહ મેહસુર હોકર આએ હંય હસીના જાદુકે આશીક હંય ઓર અખતીયારકકે મસવરેસે હસીનાને તબલ બજાનેકા હુકમ દીયા થા ગર-જકે એક રોઝ નઇયરે આઝુમ રોનકઅફરોઝ કાશાનાએ મગરીબ હુવા.

નઝમ.

શામ તીરા હુઇ જો સુબક ફીશાં—નુર ઝુલમત મંય હો ગયા પીનહાં
રાન જંગલ મંય બોલતી સનસન—ખડે હોતે થે જીસ્સે મુએ બદન
હોશ રૂસ્તમ કે ભી કરે પરવાઝ—હરતરફ સાંઇ સાએંકી આવાઝ

લશકર મંય લક.ાકે બનામે અલમશાહ તબલ રઝમ પર મોબ પડી હરકારૂંને યેહ .ખબર સમએ હુમાયુને શાહ નીસ્ફ નીશાં બાદશાહે લશકરે ઇસલામ મંય પોહ-ચાઇ શેહેનશાહ સઅદ બીન કુબ્બાદને ન.ક.કરાએ રઝમી બજવાયા દીલાવર ઓર બ-

હાદુર સામાને જંગ કરને લગે અસલાહ .ખાને ખુલ ગએ હથીયાર પસંદ કરકે નીકાલે હરએકને ઝેબ તન ફરમાએ મરકબકે મીન ઓર લજામ કો દુરસ્ત કીયા ચાર પેહેર રાત ભી યહી મશગલા રહા જીસ વકતકે સુબેહ હુઇ શાહે ઇસલામ બોહત સવેરે અયશ મેહેલસે નીકલે સરદારૂંકા મુજરા વ સલામ હુવા હઝરત જમજાહ ઘોડે સીયા કેતાસ પર સવાર હોકર તખ્તપર તાજકો રખકે સાથ તમામ લશકરકો લેકર મયદાન ક.તાલમંય આએ ઇસ તરફકો લક.ા સાથ અલમશાહ ઓર હસીનાકે મીસ્લે બલાકે નાઝીલ હુવે તખ્ત લક.ાકે બરાબર મરકબ પરી પયકર પર અલમ-શાહ સવાર થે ઉનકે પસે પુશત કુલ સાલારે સરદાર થે હસીના બડી આફતાબકા ટુકડા બનકર આઇથી સેહેરસે સુરત અપની ઝેબા બનાઇથી અલહાસીલ મયદાનકો દુરસ્ત કીયા પસ્તકો હમવાર બનાયા બલંદકો ખોદ ડાલા ફીર સફે જમાઇ બાદ સફે આરાઇ કે અલમશાહને ઇજાઝતે હર્બ લેકર ઘોડા ઉડાયા ઓર મયદાન નબર્દમંય પોંહુચકર બહાદરાને ઇસલામકો લલકારા કે તુમ મંયસે જીસે હોસ્લા મેરે સાથ જંગકા હો વોહ આકર મુકાબલા કરે લશકરે ઇસલામ સબ ઇસ આવાઝકો સુનકર રોને લગે ઓર કહા હમ અપને શાહઝાદેકો કત્લ કરને ન જાએંગે ઉસ વકત દારાએ દોલત આરાએ સવાદે આઝુમ મુલ્ક હીંદુસ્તાન દર રૂકને રકીન લશકરે ઇસલામ દીલોજાન સા-હબકરાં જાનશીંને અમીર યાની લંધોર બીન સાઅદાનને હાથી અપના આગે બડાયા ઓર બાદશાહે ઇસલામને ઇજાઝત લી કે મંય જાકર શાહઝાદેકો સમઝાતા હું ઓર શામને આયા અલમશાહને કહા અય હીંદી ફ્બની ખોર કમ કદરે તું મુજસે મુકાબલા કરને આયા હય અચ્છા કયા હુનરે રંગ રખતા હય લા હરબા લંધોરને અરઝ કીયા અય શાહઝાદે ઝીર્વીકાર મેરી કયા મજાલ હય જો આપસે મુકાબલા કરૂં આપ આકાઝાદેહંય હમ મુલાઝીમ લેકીન હુઝુરને એક ઓરત શફતલ કેહબા બાઝારી સાહેરા ઓર ફાહેશા કે લીએ લશકરસે અપને બાપસે લડના અખ.તીયાર કીયા હય અફસોસ હય કુછ આપકો પાસ ન આયા શાહસે ભી ઇનહેરાફ કીયા અલમશાહને યેહ બાતેં સુનકર ગઝબનાક હોકર લલકારા કે અય હીંદી તુને આપની માલેકા ઓર અફસરા યાને મેરી નોમોસ બીવીકો ગાલીયાં દીં રેહતો સહી મંય તેરા કયા હાલ કરતા હું યેહ કેહકર એક તેગ.ા સરપર લંધોરકે મારા ઉસને બ નાચારી હાથકી થપ્પી દી કે તેગ.ા ટુટ ગયા ઉસ વક.ત બંદ દસ્તપર હાથ ડાલ દીયા અલમશાહને ગરેબાંમંય હાથ ડાલા કશમકશકે ઝોર જો હુવે ઘોડે ઘુટનુંકે બલ ઝમીનપર બયઠ ગએ દોનું કુદ પડે ઓર બાહમ ગરદાં આસ્તીને ચડાકર બાહમ લીપટે કુશતી શુરૂ હુઇ યેહ માલુમ હોતાથા કે દો હાથી યા હરમ બે મસ્ત સર ટકરા રહે હંય યેહ માજરા દેખ-કર હસીનાજાદુને સેહેર કીયા કે તાકત લંસોરકી જાતી રહી જયસે માલુમ હુવા હાથ પાઉંકા દમ નીકલ ગયા ઉસ વકત અલમશાહને ચારૂં શાને ચીત કર દીયા ઓર મુશકેં બાંધકર લશકરે લક.ાકે સીપુરદીદ કીયા લશકરે ઇસલામકે જહાં સરદાર

કયદ હુંય વહીં લંધોરકો ભી કયદ કીયા ઓર **અમીરકો** અઇયાર પેહલેહી ગીરફ્તાર કરકે ગ઼ાર મંય બંધ કર આયા હય **અલમશાહકો** રોકતા કોન થેહ તેગા પકડકે લશકરે **અમીરમંય** આગીરે જો સરદારકે કયદસે બચે હુંય નાચાર વો લડને લગે ઓર બાદશાહે ઇસલામને ભી ઘોડા ઉઠાયા ઓર લક઼ાકા લશકર ભી ચલા શાહ ઇસલામને નાઅરા કીયા કે—

નાઅરા.

મનમ શાહ શાહા ફરીદુને હશમ—બહારે ગુલીસ્તાને કાઉસો જમ
ચમત મીર સદ બાઝદે બેહમની—કે અસફંદીયારમ બરૂએ તની

દો દરયાએ લશકર આપસમંય મીલકર શમશીર ઝની કરને લગે અસલહેકી ચક઼ાચાક઼ ઓર શોર હાએ બુલંદ હુવા ઓર **અલમશાહકી** રેઆયત લશકરે ઇસલામ કરતે હુંય યાને ઉનપર ઝખ઼મ નહીં લગાતે હુંય ઓર ઉનહુંને હર એકકો ઝખ઼મી કીયા હય બાદશાહે ઇસલામ ભી ઉનકે હાથસે ઝખ઼મી હુવે આખીર લશકરને શીકશત ખાઇ ઓર લોગ બાદશાહ હવાદાર પર ડાલકર ભાગે અઇયારાને લશકરને જાંબાઝી કરકે નામોસે **સાહબકરાંકો** સવાર કર લીયા ઓર એક પહાડપર ચડ ગએ ઓર સબ સરદાર બાદશાહકો લેકર દામને કોહમંય વારીદ હુવે ખયમે ડેરે બારગાહ વગયરા સબ છુટ ગએ **અલમશાહને** આકર બારગાહે **સુલેમાની** પર આકર કબ્ઝા કીયા ઓર જબ કીસીકો જંગ મંય ન પાયા બારગાહ ઉખડવાકર તબલ બાશ બજવાકર ફીરે ઓર કહા કલ મંય કોહપર જહાં લશકરે ઇસલામ છુપા હય જાકર હમલા કરૂંગા ઓર એકકો ભી ઝીંદા ન છોડુંગા અલ ગરઝ **લક઼ા** ઝર નીસાર કરતા હુવા સરપર **અલમશાહકે** દાખીલે બારગાહ હુવા કમર ખોલી જશન હોને લગા. **અલમશાહને** કહા મંય બારગાહે **સુલેમાની** લે આયા હું મેરા નીકાહ **હસીનાસે** હોજાએ અનકરીબ સર **હમઝાકા** ભી લાઉંગા ઓર ઉધર **હસીના** ભી બગ઼ેર શાહઝાદેકે બેકરાર થી ઉસને ભી **બખ઼તીયારકસે** કહા કે અબ તઅમુલ ન કરો **નીકાહ** મેરા કરદો **બખ઼તીયારકને** કહા અય **હસીના** તુમને જલદી કરકે કામ બીગાડા ખ઼યર આજ તઇયારી કરો તાકે નીકાહ હો જાએ ઓર ઉનકે વસ્લસે તુમ મસરૂર હો **હસીના** બાગમંય આઇ હુકમ આરાયશ વ ઝેબાયશકા અપને મુલાઝીમુંકો હુકમ દીયા ઉનહુંને પાની નેહરૂંકા ઝલકાયા દરખ્તુંકી સર તરાશીકી બારાદરીકો આરાસ્તા કીયા સામાને નીશાત મોહઇયા કર દીયા ઓર બારગાહે **સુલેમાનીમંય** વાસ્તે **અલમશાહકે** બઝમે નીશાતકી તરતીબ દીયા. તાએફે હાઝીર હુવે.

નઝમ.

બારગાહ થી વહાં જો આલીશાં—કીયા બઝમે નીશાતકા સામાં
તખ્ત નવશાહકો કીયા બરપા—થેનસ્બ જીસ મંય લાલ બેશ બહા
બયઠે ઉન કુરસીયુંપે ગયરતે બદ્ર—શાહ વ શેરઝાદ ગાને આલી કદ્ર

થે મુ.ગન્ની લીએ સબ અપના સાઝ—એક તરફ મુતરીબાને .ખુશ આવાઝ
ન.ગમએ દીલ ફ્રેબ હોતેથે—મરદો ઝન નાશકેબ હોતેથે

અલમશાહ લેબાસ ફા.ખરા પેહેન કર સેહરા બાંધકર દુલા બને હુવે તખ્તપર જલવગર થે જામ મએ અર.ગવાનીકા દોર ચલતા થા હંગામાએ નીશાત ગર્મ થા ઉનકો ઇસ મઝે મંય છોડીએ લેકીન લશકરે અમીરકા હાલ સુનીએ કે બાદશાહ હાલતે ઝ.ખમસે બેહોશ પડે હંય ઓર ગીર્દ ઉમરાએ સલતનત સબકે સબ ઝ.ખમી હંય જબ બાદશાહકો હોશ આતા હય ફરમાતે હંય મુઝે ઘોડેકી પીઠપર બાંધકર લશકરે દુશમન મંય જાને દો કે ઇસ બે ગયરતીસે લડકર મર જાના બેહતર હય ઈસ કલામસે શાહકે રોનેસે નામોસ લશકરે—અમાર મંય બુલંદ હોતા હય લેકીન જબ આંખ બાદશાહકી .ગશસે દો બારા ખુલી ફરમાયા કે એક ઉમરૂકે નહોનેસે યેહ લશકરે ઈસ-લામ પર આફત હય બરાએ નામ સભી અઇયાર જમે હંય લેકીન કીસીસે કુછ નહીં હો યકતા યેહ કલમા તાઅના મેહેત્તર બીન મેહેત્તર ચાલાક બીન ઉમરૂકો બુરા માલમ હુવા ઓર દીલસે મશવરા કીયા કે યાતો ચલકર અપની જાન દેદે યા ઉસ કેહબા હસીનાકો માર ડાલ યેહ સોચકર બાનાએ અઇયારી લેકર આરાસ્તા હોકર રવાના હુવા ઓર જબ લશકરે લક.ા મંય પોંહચા ધુમ અલમશાહકી શાદીકી દેખી .ખીદ-મતગારકી સુરત બનકર એક શખ્સસે પુછા કે કીસકી શાદી હય ઉસને સબ માજરા હસીનાકે નીકાહકા બયાન કીયા ઓર કહા હસીના બા.ગસે બીયાહ કર આયગી ચા લાક બા.ગકા પતા પુછકર ચલા ઓર .કરીબ બા.ગ પોંહચ કર સુરત અપની એક સાહેરકી બનાઇ ટીકે ચંદનકે તમામ જીસ્મ પર લગાએ બાલ બાંટકર જટાએં લટકાઈ .ખાક લગાકર સામરી વ જમશેદકી તસવીરેં કોહની તક બાંધી પત્મબરી ધોતી બાંધ-કર એક તખ્તી માથેપર ઇસ તરહસે જડી કે માલુમ હોતા થા ગોયા માથા હીરેકા હય ઓર ઉસ તખ્તીપર ખોદાકે મુસાસીબે .ખાસ અફરાસીયાબ જાદુ હાથ મંય તર-સુલ ઓર મન.કલ આતશી હાથ મંય લેકર અંદર બા.ગકે આયા. ઉસને કહા કે આપ કોન હંય ઈસને કહા અફરાસીયાબ પાસસે આયા હું લોગુંને બઢકર હસીનાકો .ખબર દી યેહ જમીલા જલસએ દુલહનસે બાહીર નીકલ આઇ ઓર ઇસતકબાલ કીયા ઓર અંદર બારગાહકે લાઇ કહા તશરીફ રખીએ ચાલાકને કહા હમેં બયઠનેકા હુકમ નહીં યેહ નામા તુમહેં શેહેનશાહને દીયા હય ઇસકા જવાબ લીખ દો યેહ કેહકર એક નામા નીકાલ કર દીયા હસીનાને પડા લીખ્ખા થા કે મરહબા કયા કેહના અય હસીના જાદુ તુમને બડા કામ કીયા કે લશકરે હમઝાકો બરબાદ કીયા હમ બા.ગે સામરીકી સયરકો ગએ થે વહાંસે થોડા મેવા લાએ થે હમને સબ મુલાઝીમુંકો ત.કસીમ કીયા તુમહે થોડાસા મકફાર જાદુકે હાથ ભેજા હય ઇસ મેવેકે ખાનેસે ઉર્મ બડતી હય. કયું કે ઇસ બા.ગે સામરીકી બડી કરામત હય—તુમહે ચાહીએ ઈસ મેવેકો હમારે સરકી કસમ જીસ વકત મીલે ઉસી વકત ખાના ઓર ઉન લોગુંકો કે જો તુમહારે મુસાહીબે .ખાસ હોં મેવા

ખાતે વ.કત રખ લેના બાકી સબકો હટા દેના ઓર અયસા ન હોકે કોઇ નાપાક હો ઓર ઉસકા પરછાયા વહાં પર પડ જાએ ઓર બે અદબી હો અબ તુમ લડાઇ બોહત જલ્દ ફતેહ કરકે યહાં આવ તો તુમકો મુલ્કો માલ ઓર ઝીયાદા અતા કીયા જાએ નામા તમામ વસ્સલામ યેહ મઝમું હસીના પડકર શાદ હુઈ ઓર સબ કનીઝું સેકહા તુમ બા.ગકે બાહર જાકર ઠયરો ઓર ચંદ કનીઝુંકો અપને પાસ રખ લીયા લેકીન ઉનસે ભી કેહ દીયા કે અગર નેહસ હોતો યહાં ન ઠયરો બાદ ઇસ ઈનતેઝામકે કહા અય મકકાર જાદુ લાઇએ મેવા દીજીએ ચાલાકને કમરસે મેવા બોહત ખુશરંગ ઓર બોહતસા તરો તાઝા નીકાલા ઓર પલેટેં મંગાકર ઉસ મંય ચુના પેહલે સલામ કીયા ફીર હસીના કો દીયા ઉસને ભી સરપર રખ્ખા ઓર કહા કયા પરવરીશ શેહેનશાહકી હય કે હર હાલ મંય અપની કનીઝુંકા ખીયાલ રખ્તે હુંય ઓર કયુંકે અપને સરકી કસમ શેહેન-શાહને ખાઇ હય કે અભી મેવા ખાના લેહાઝાઅય મકકાર મંય તુમહારે સામને ખાતી હું તુમ શેહેનશાહસે અરઝ કર દેના યેહ કેહકર વોહ મેવા કે બેહોશીસે મીલા થા આપ ભી ખાયા ઓર કનીઝુંકો ભી ખીલાયા ખાતેહી બેહોશ સબ હુંઇ ઓર ચાલાકને સબકે સર કાટ ડાલે હસીનાકો ભી ઝુબહ કીયા ઉનકે મરતેહી શોરો ગુલ બરપા હુવા તારીકી છાગઇ સાહીર નીયાં ઓર સાહેર બા.ગકે અંદર દોડે લેકીન ઉસી તારીકી મંય ચાલાકને હીર્ઝહયકલ ગલેસે હસીનાકે ઉતાર લી ઓર દીવારે બા.ગ કુદકર રવાના હો ગયા ઓર સાહેર ભી ગભરાકર ભાગે હંગામા બપા હુવા અબ કય-ફીયત સુનીએ કે બારગાહે સુલેમાની મંય અલમશાહ દુલા બને બયઠે થે હસીના કે મરનેસે સેહેર ઉનપરસે ઉતર ગયા ઓર લેહ્મા ભર બેહોશ હો ગએ ફીર જો આંખ ખુલી દેખા મંય દરબારે લક.ા મંય બયઠા હું ઓર વઝેઅ મેરી લ.કા પરસ્તુકે મા-નીંદ હય યેહ દેખકર ઉનહુંને એહલે દરબારસે પુછા કે મંય કીસ હાલ મંય હું ઉન-હુંને કહા આપકી શાદી હય ઓર આપને .ખુદાવંદકો સીજદા કીયા હય સારા હાલ ઇશક ઓર લડના અવ્વલસે આ.ખીરતક સબ બ્યાનકીયા અલમશાહ ગઝબ નાક હોકર ઉઠા કે અફસોસ કે ઇસ કાફીરને મુજ અયસે મુજાહીદ .ગાઝીસે લશકરે ઇસલામકો કત્લ કરાયા ઓર અપને તઈં પુરશીશ કરાયા પસ શમશીર ખીંચકર નાઅરા કીયા.

નઝમ.

અલમશાહ રૂમી શહે પીલ ઝોર—કે બરતખ્ત મઝહુક, અફગંદ શોર
મન આનમકે નાનમ ઝેહર અંજમન—નખુફ્તનંદ જુઝ રૂસ્તમે પીલતન

બારગાહે લક.ામંય શમશીર ઝની શુરૂ હુઇ ગ.લ .ગ.લા જો હુવા સરદારાને ઇસ-લામ જો કયદ થે ઉન પરસે ભી સેહેર બાદ મરને હસીનાકે ઉતર ગયાથા નાઅરાએ અલમશાહ સુનકર લંધોર ઓર હાશમ તેગઝન વગયરા ક.યદ આહન તોડકર હાથુંમંય હથકડી પકડકે નીકલે ઓર દરબાનુંકો મારકર અસલહ લેકર બારગાહકી તરફ દોડે અલમશાહ ભી લડતે હુવે બાહર આએથે લશકરે લક.ા જો બાહેર ઉતરા

હુવાથા ઉસપર ગીરે ફોજ જલદી કમરબંદી કરને લગે લેકીન ઉનહુંને હઝારૂંકો દમ-ભરમંય કત્લ કીયા એક થહેલકા પડ ગયા ઇસ એરસેમંય ચાલાકને પહાડપર જાકર લશકરે ઇસલામકો ઇસ હાલકી ખબર દી જો સરદારકે બોહત ઝખ્મી નથે વોહ ફોજ તૈયાર કરકે આ ગીરે રાવી કેહતા હય કે **અમીર હમઝાકો** જો અઇયાર ગારમંય બંદ કર આયાથા બાદ એક રોઝકે વોહ હોશીયાર હુવે ઓર પથ્થર હટાકર બાહર નીકલે રાહ ભુલકર કોહસ્તાનમંય ફીરા કીએ દો રોઝકે બાદ એક શખ્સકો કુછ દેકર સાથ લીયા ઓર ઉસ વકત લશકરમંય પોંહચે કે **અલમશાહ** ફોજસે લક઼ાકી લડ રહેથે કે યેહ ભી આકર હમલા આવર હુવે ઓર ઇસ્મે આઝમ પડા કે સારા સેહેર **હસીના**કા કુછ અસર ન કર સકે ઓર ભીડકર તલવાર ચલને લગી સર મીસ્લ કાસા એ ગદાઇકે ઠોકરેં ખાને લગે આખીર લક઼ા શીકશત ખાકર કીલ્એ કોહે અ઼કી઼ક઼મંય ચલા ગયા ઓર સાહેર તરફ તીલસ્સમકે ભાગે ઓર બોહતસે મારે ગએ **અમીરને** તમામ દુશમનકા સામાન લુટ લીયા ઓર બારગાહે **સુલેમાની** લેકર જહાં પેહલેથી વહાં બરપા કરાઇ લશકર ઉતરા બાઝારેં ખુલી પહાડ પરસે નામોસ ઓર સબ લશ-કર દાખીલ હુવે હરએકકી ઝખ્મ દોઝી હુઈ **ચાલાકને હીર્ઝ હયકલ અમીરકો** દી ઉસે ખીલઅત **અમીરને** દીયા ઇસિ તરફ **બખ઼તીયારકને સુલેમાનસે** ફીર અરઝી લીખવાઇ કે અય **અફ્રાસીયાબ** અબ ઓર કીસીકો બ હઝાર ઇમદાદ અપને ખુદાવંદકો રવાના કરો કીસ લીએ કે **હસીના**ને ખુદાવંદકી યેહ ખ઼તાકી કે વોહ પીસરે હમઝાપર આશીક હુઇ લેહાઝા ખુદાવંદને ઉસે ગારત કર દીયા અબ ખ઼ુદાવંદ મુન-તઝીર હંય જલ્દ તામીલ હુકમ બજા લાના યેહ લીખકર પહાડપર રખવાકર નક્કારા બજવા દીયા પંજા પયદા હુવા અરઝી ઉઠા લે ગયા અબ હાલ તીલસ્સમકા સુનીએ કે પંજા ઉઠાકર **બર્કલાઅમે**કો પાસ **અફ્રાસીયાબ**કે બાગે સયબમંય લાયા ઉસને રદે સેહેર કરકે ઉસે હોશીયાર કીયા ઓર હકીકત હાલ ઝબાની સુનકર ફર્ત નીદામતસે સર ધુના **બર્કલાઅમે**કો ઉસકે મુલકકી તરફ રૂખ઼સત કીયા ઓર ચાહા કે **બર્ક ચશ-મકઝન**કો બુલાકર બેહેર મુકાબલા મેહરૂખ રવાના કરૂં ઉસ વકત એક સાહેર ઝબર-દસ્ત **આફ્તજાદુ** નામ મુક઼રરબે બારગાહ આલી સરદાર ઝી એહતેરામ હાલ પર શાહકે હસ પડા **અફ્રાસીયાબ** રંજીદા બયઠા થા ઉસકો બેજા ખંદઝન હોતે દેખકર બ ગઝબ તમામ ફરમાયા કે અય બે અદબ બજાએ અફસોસ કે હંસતા હય **આફ્-તજાદુ**ને કહા અય બાદશા મંય **ઉમરૂ** ઓર **મેહરૂખ**કે અક઼બાલકો દેખકર હંસતા હું કે કયસે કયસે મુલાઝીમ ઓર જાંનીસાર સામરી વ જમસેદકે યાદગાર ઉન લોગુંકે હાથસે ઝીલ્લત ઉઠાતે હંય ઓર ભાગ ભાગ આતે હંય હક઼ીકત તો યેહ હય કે **ઉમરૂ**પર ફતેહ યાબ હોના મુશકીલ હય **અફ્રાસીયાબ** યેહ કલમે સુનકર આગ હો ગયા ઓર કહા અય બદસીયર નાપાક દુર હો આજસે દરબારમંય ન આના તું શોકત દુશમનકી બયાન કરકે મેરે એહલે દરબારકી દીલ શેકની કરતા હય"જાદાએ

ખીલાફ કદમ ધરતા હય આફ્રત સાહેર બડા ઝબરદસ્ત હય ઇસકો સુખન શાહકી તાબ ન આઇ ઓર કેહને લગા અય અફ્રરાસીયાબ ઇસી ગુરૂર ઓર નખવતસે સામરીને તુજપર યેહ બલા નાઝીલ કી હય બયત—ગુરૂર જીસને કીયા મોરદે ઇતાબ હુવા—મોઅલ્લમુલ મલકુત આજતક ખ઼રાબ રહા ઇન ઝીલ્લતુંકો ભી ઉઠાકર તું બાઝ નહીં આતા મંય સચ કેહતા હું કે ઉમરૂકો તું કત્લ ન કર સકેગા બલકે દીન ભી ઉસકા મુઝે સચ્ચા માલુમ હોતા હય અફ્રરાસીયાબને કહા માલુમ હુવા કે તું ભી ઉમરૂકા શરીક હય જભી ઉસકી તરફ દારી કરતા હય ,ખયર ઇસ બદ ઝબા-નીકા મઝા અભી તુઝકો ચખાતા હું દેખુંકે ઉમરૂ તુઝે કયુંકર બચાતા હય યેહ કેહ-કર અપને મુલાઝીમુંકે હઝાર સાહેર ઉસ વકત હાઝીર થે હુકમ દીયા કે ઇસ ઝાલીમ કો ગીરફ્તાર કરેં સાહેર આફ્રતકો કયદ કરને ઉઠે ઉસને ભી ચાહા કે સહેર કરૂં લેકીન યેહ તનહાથા વોહ બોહત થે કુછ બસ ન ચલા ઓર સાહેરૂંને ફોરન કયદ કર લીયા અફ્રરાસીયાબને હુકમ દીયા કે દરયાએ ખુરવાંકે પાર ઇસે લે જાવ ઓર ગુંબદેનુરકે સામને તીલસ્મે ઝાહીરમંય જો મયદાન બડા હય વહાં લકડયુંકા ઢેર કરકે ઇસે સામને લશકરે મેહરૂ.ખકે જલાદો કે વોભી ઇસકા હાલ .ખરાબ દેખે ઓર વહાં તક અઇયાર વગયરા સબ આ સકતે હંય દેખું કે ઇસકો કયુંકર છુડા લે જાતે હંય આજ શબ ભર યેહ તીરા રોઝગાર કયદ રહે કલ સુબહકો—માંબ દોલત ભી ગુંબદેનુરપર જીધર મેહરૂખકા લશકર દીખાઇ દેતા હય ઉસ તરફકે કમરેમંય આકર બયઠેગેં ઓર જલનેકે ઉસકી સયર ઓર હસરત ઉનકે મદદગારૂંકી દેખેંગે યેહ હુકમ સુનકર કઇ હઝાર સાહેર આફ્રતકો ક.યદ કરકે હીફાઝતસે લે ચલે તમામ તીલસ્સમ બાતીનમંય ગ.લગ.લા પડ ગયા ઓર આફ્તકે ઘરમંય ભી યેહ ખબર પોંહચી બીવી ઉસકી મલકા હીલાલ સેહેર અફગન જાદુ સાથ કઇસો કનીઝાં ખુશ જમાલકે રોતી પીટતી ચલી કે દીદાર આ.ખરી અપને શોહરકા દેખ લું ઓર જીતને દોસ્ત ઓર મુલાઝીમ આફ્તકે હંય વોહ સબ રોતે હુવે પરેશાન હાલ રવાના હુવા લેકીન ખોફ શાહસે કોઇ પાસ નહીં જા સકતા બલકે સબ દુર દુર ચલે આતે હંય જીસ વકત વોહ કયદ હોકર દરયાસે પાર ઉતરા તીલસ્સમે ઝાહીર મંય ભી ગ.લગ.લા પડ ગયા ઓર સેહેરકે જાનવરૂંને જાકર હયરતકો .ખબર પોંહચાઇ યેહ બી સવાર હુઇ કે મંય ભી ચલકર તમાશા દેખું સબ અફસરાને ફોજ સાથ હુવે ન.ક.કારે તીલસ્સમી બજે મનાદીને નીદા કી જો શ.ખસ શેહેનશાહે તીલસ્સમસે સરકશી કરેગા યેહી હાલ ઉસકા ભી હોગા જલદી જલદી યેહ .ખબર લશકરે મેહરૂ.ખ મંય ભી પોંહચી મેહરૂ.ખને કહા આફ્રત જાદુ હમારી મોહબ્બત મંય જલાયા જાતા હય ઉમરૂને ભી સુના સબ કે સબ બે.કરાર હો ગએ ઓર મેહરૂ.ખને નફીરે સેહેર બજાઇ કુલ લશકર તઇયાર હુવા ચાહા કે જાકર આફ્રતકો છીન લાઉં મગર ઉમરૂને કહા અય મલકા ફોજ બાદશાહે તીલસ્સમસે અગર તુમ મુકાબલા કર સકતીં તો હમ

ફીર શાહ તીલસ્સમકો કત્લ ન કર ડાલતે યેહ મુસીબતકો કયું ઉઠાતે ભલા તુમ કયું કર આફતકો છીન લાવગી ઇસ્સે બેહતર કુછ સાહેર .બઝોર સેહેર ઝમીં મંય .ગર.ક હો જાએં ઓર કુછ આસમાનપર ઉડેં ઓર છુપકર બરસરે મોક.ા ઠયરેં જબ મેરે નાઅ-રેકી આવાઝ સુને ઓર લશકરે અફ્રાસીયાબકો બેહોશ દેખેં ઉસ વક્ત કત્લો .ગારત શુરૂ કર દેં ઓર થોડા લશકર યહાં રહે ઓર થોડા સરદારૂંકે સાથ લે જાએં ઓર તાક મંય બયઠેં ઓર યેહ સબ ઇનતેઝામ પરદએ શબ મંય તુમ કરના ઇતના દીન જો બાકી હય ઇસે ગુઝરને દો વરના હાલ ખુલ જાયગા લેકીન મંય અભીસે જાતા હું ઓર ફીક્ર અઇયારીકી કરના હું યેહ કેહકર રવાના હુવા ઓર સેહરા મંય પોંહચ ક.ર ઝફીલે અઇયારી બજાઇ સબ અઇયાર એક જગેહ જમે હુવે ઉનસે સારા હાલ કહા સબને ઉમરૂસે બ્યાન કીયા કે હમ યેહ યેહ અઇયારી કરેંગેં જો જો અઇયારીયાં અઇયારૂંને બયાન કીં વોહ ઉમરૂને પસંદ કીં કે હાલ આઇંદા મઝકુર હોગા ઓર અઇયાર ચલે ઉમરૂ ભી એક તરફ રવાના હુવા ઓર ઇસ તરફ સાહેરાને .ગદ્દાર આફતકો લીએ હુવે ઇસી મયદાન મંય પોંહચે હયરત ભી આઇ ઓર એક તરફ ઠયરી ઓર અઝ બસકે હુકમ અફ્રાસીયાબ થા કે શબ ભર .કયદ રખ કર અંબાર લકડીયુંકા લગાના ઇસ સબબસે સબ માતમ કદએ દેહેર મંય ઉરૂસે રોઝગારને લેબાસ સીયાહ પેહના ઓર શામે ગમને બસદ અલમ મુંહ દીખાયા કે આફતકે વાસ્તે ચોકી પેહરા મુ.કરરર હુવા એક તરફ હયરતકા .ખયમા અસ્તાદા હુવા યેહ ભી ફરોકશ હુઈ એક સાહેર તદબીર જાદુ નામ જંગલ કટવાકર હર તરફસે મંગવાકર લકડીયુંકા અંબાર કરને લગા લશકરકા તીલાયા હર તરફ ફીરતા થા ઓર ઇસ તરફ મેહરૂ.ખને હસ્બ નસીઅત ખુવાજા નીરફ ફોજકો હમરાહ લીયા ઓર બરાહે મ.ખફી રવાના હુઇ ઓર .કરીબ ઉસ બીયા બાનકે પોંહચ કર સાહેર તરફ ઝમીન ઓર આસમાનકી જાકે છુપી ફોજ તાક મંય ઠયરી લેકીન અઇયાર જો મશવરા કરકે ચલે થે ઉસ મંયસે બર્કફીરંગી .કરીબ ઉસ મયદાન કે આયા ઉસને તદબીર જાદુકો લકડીયુંકી બદબીર કરતે દેખા સુરત અપની એક લ.કકડ હારેકી બનાઇ ઓર તબર કાંધે પર રખ કર તદબીરકે સામને આયા કહા મંય એક દરખ્ત કાટ રહાથા ઉસ મંયસે શોઅલા નીકલા ઓર વોહ શોઅલા પરી બનકર નાચને લગા મંય ભાગા આપ ભી ચલકર દેખેં તદબીરકો એક તઅજ જુબ હુવા ઓર બર્કકે હમરા ચલા બર્ક ઉસકો તનહાઇ મંય લાયા ઓર હુબાબ બેહોશી ઉસકે મુંહપર લગાકર ઉસે બેહોશ કર દીયા ઓર કપડે ઉતાર કર .ગાર મંય બંદ કરકે ઉસકી સુરત આપ બનકર ઓર હર તરફ લકડયાં જમે કરાને લગા અબ લકડયુંકા ઇસ તરહ અંબાર કરાયા કે બીચ અંબાર મંય ઉસકે સુરાખ રખ્ખા અયસા કે અગર ચાહે તો દોતીન આદમી ઉસ મંય ઉતર કર જીધર ચાહેં ચલે જાએં યેહ તો ઇસ કામ મંય મસરૂફ હય કે કીરાં ભી યહાં આયા ઓર કહા લકડયું કે પાસ જાકર નીકલું ઉસ વકત ઝરગામ ઓર જાંસોઝ ભી આએ ઓર સુરત સાહેરૂં બનાકર લકડયુકે ઢેરપર

બેહોશી રોગન મંય આમેઝ કરકે હાલને લગે યેહ સબ તો અપને અપને કામ મંય મસરૂફ હંય લેકીન ઝીક્ર ઉમરૂકા સુનીએ યેહ જો મશઞરા કરકે ચલા કનારે કનારે દરયાએ ખુંરેલા કેરવાના હુવા યહાં તકકે .કરીબ એક બા.ગકે પોંહચા દેખા ગુલશને નકશો નીગારીં હય રશકે બેહેશતે બરીં હય દરખ્ત નીહાલે બહારે ફયઝ લેકીન હર તરફ ઉદાસી છાઇ હય હર એક ગુલકા ગરેબાં ચાક હય નવોહ રેઆ નાઈ હય ન ગેબાઈ હય.

નઝમ.

થી હમા લાજ વરદ જો દીવાર—ઉસમંય રખને પડે હઝાર હઝાર
થી જો સ.ફ.ફીન મનક શોરંગી—હંય અબાબીલ આશાવાના ગુંઝીં
ગેરવા ફાખ્તાકા પયરાહન—હંય સરે કંગરા નકો કુઝન
શાખપર બુલબુલે હઝીં યકસુ—કર રહીં હય સદાએ ફાર તરણુ

ઉમરૂ જબ અંદર બા.ગકે પોંહચા એક ગોશે મય ઠેહેર કર નઝઝારા કુના કરને લગા અજબ મામલા નઝર આયા યાની મલકા હીલાલ સેહેર અફગાન બીવી આફ્તત જાદુકી જો .ગમે શોહર મંય ઘરસે ચલી થી તીલસ્મ ઝાહીર મંય યેહ બા.ગ ઉસકી સયર ગાહ હય યહાં ઠયરી હય કે શબ ભર રંજો માતમ નોહા વ શેવન કરકે ઓર સુબ્હકો અપને શોહરકે પાસ જાકર અપની ભી જાન દે લેહાઝા ઉમરૂને દેખા કે કઇ સો ઓરતેં સીયાહ પોશ મલકાકો ઘેરે મશગુલ ગીરયા વ બુકા હંય ઓર બીચ મંય વોહ માહેતાબાં રંજો અલમ મંય મુબતીલા અપને શોહરે હઝીંકો યાદ કરકે બલ બલાતી હય ઓર રોતી હય.

નઝમ.

બેદ મજનુકા એક દરખ્ત વહાં—જીસકે સાએ મંય આશકુકો અમાં
શા.ખ થાં બે વોહ નાઝની કમસીન—હુસ્ન મંય બેન ઝીર હુસ્નેકે દીન
નતો દુન્યાકી કુછ .ખબર ઇસકો—યાતો પરવા હય યાદે સર ઉસકો
થી વોહ બેઝાર અપને જીનેસે—કામ થા .ખુને દીલકે પીનેસે
ગાહ જાનાંકા નામ લેતીથી—ગાહ દીલ થામ થામ લેતી થી
ગાહ પેહરૂં ખમોશ રેહતી થી—ગાહ બાદે સબાસે કેહતી થી
અય સબા હો ગુઝર અગરવાં તક—યાને ઝીંદા મંય મેરે જાના તક
કહીયો એક નામુરાદ મરતી હય—નઝઅ મંય તુજકો યાદ કરતી હય
દેખકર ઉસ તરહ ઉસે માયુસ—બર્ગે મલતે થે વાં કફે અફસોસ

ઉમરૂને શોર કરતે જબ ઉસકો દેખા સમઝા કે યેહ બીવી આફ્તત જાદુકી હય ફોરન ગોશએ બા.ગ મંય છુપ કર સુરત અપની એક ઝઇફા ઓરતકી બનાઇ કે સર સુફેદ કુઝએ પુશત લકડી હાથ મંય રોતી હુઇ હાએ અય ફરઝંદ કેહતી હુઇ સામને ઉસ નાઝનીનકે પાસ પોહચી ઓર સરસે પાતક બલાએ લીં ગલે લગાકર .ખુબ રોઇ ઓર કહા મંય આફ્તતકી ખીલાઇ હું ગરઝ બાદ રોને પીટનેકે કહા અય મલકા દરે

બા.ગ તક તુમ તનહા મેરે સાથ ચલો મંય એક તદબીરકો બેહરે રેહાઇ તુમહારે શોહરકે જાતી હું તુમ ભી વોહ કયફીયત સુનલો હીલાલ સબકો છોડકર અકેલી બુડ. હીયાકે સાથ ચલી. ઉમરૂને ઉસકો તનહાઈ મંય લાકર હુબાબ બેહોશી મુંહપર મારા કે બેહોશ હો ગઈ પસ પેરહન ઉસકા લેકર અપની સુરત મીસલ ઉસીકે બનાઇ ઓર ઉસકો ઝંબીલ મંય રખ લીયા. વહાં ફીર કર ઉસી જગેહ આયા કે વોહ કનીઝેં જહાં ખડીં થીં ચકાચક પુકાર કર સત સત ઉસી વકત કનીઝેં અનીસેં જલીસેં .કદમ પર ગીરકર સમઝાને લગીં કે અય નાઝુક બદન યેહ તેરા સીનો સાલ જલનેકે લાયક નહીં વાસ્તા સામરી વ જમશેદકા ઇસ બીરેહકી આગકો દીલસે બુઝા હીલાલને જવાબ દીયા. શેએર—જીસે ઇશક કાતીર કારી લગે-ઉસે ઝીંદગી જગ મંય ભારી લગે-સારી ઉમર આતીશે ફીરા.ક મંય જલનેસે યેહ બેહતર હય કે અપને દીલદારકે સાથ જલકર મહા-જરતકે સાથ ઠંડી રહું કે-શેએર—લાઝીમ હય સોઝે ઇશકકા શોઅલા અયાં નહો-જલ બુઝીએ ઇસ તરહસે કે મુતલ.ક ધુવાં નહો-યેહ કેહકર ઝારઝાર રોઇ ઓર પુકારી કે દોહરા—આહ કરૂં તો જગ જલે ઓર જંગલ ભી જલ જાએ-યેહ પાપી જીયરાન જલે કે જીમા હાએ સમાએ-ઓર કનીઝુંસે હુકમ કીયા કે લાવ અસબાબે દુલહન કે ઇસ-રાતકો સામાને આ.ખરી વોહ વીસાલે જાવે દાનીં કરલેં ઓર મુલાકાત રૂહાનીકે લીએ આરાસ્તા હોલેં કનીઝેં રકાબીયાં લેબાસ વ ઝેવરકી સામને લાઇ હીલાલને અપની ઝુલપુંકો સવાર કર બાલુંકો બખેર કર પુશત પર ડાલા હર બાલ મંય મોતી પીરોયા કે યેહ માલુમ હોતા થા. બ.કોલે કબીર હીંદી

કબત.

ચીકને છ ઝાર માનો મોરપંખદાર કુલનકી વાર દો સોતન બીચારે હંય
મંય મનહાર કહદું નાગનકી નારી કહદું નાર કમતોલકી સોંહેં સંવારે હંય
ગાજર સું કારે અંધયારે સું અંધયારે, પ્રેમ પીત ઉપર ડારે સદાહું સીધારે હંય
[illegible]બે લેહકારે ગોરી પીઠ ઉપર ડારે સોરેકી દીવાર ઉપર ચોટીકે પનારે હંય

ઓર મીસ્સીકી ધડી ઓર પાન કાલાખા જમાયા કે દીલ સબકા ધડી ધડી કરકે લુટ લીયા બલકે લાખોને જાને ઉશશાક પર કરોરા કીયા ઓર સરસે પા તક સુર્ખ લેબાસ પેહના ઓર શોઅલા આતીશે ઇશ.ક કો દુના ભડકાયા ગાતકો ઉબાર કર દુના આલમ દીખાકર દીલે આશી.કકો બેતાબ બનાયા અલ મુ.ખતસીર જબ ઇસ તરહ આ-રાસ્તા હો ચુકી. કનીઝુંને ઉસ સતીકી પુજા કી ઓર હાર ફુલુંકે દોને મીઠાઇયુંકે આસ પાસ ઉસકે ઢેર કરદીએ ઓર ત.ખતપર મલકા સવાર હુઇ ઓર કહારૂંને ત.ખતકો ઉઠા લીયા. હીલાલ .ખુબ હંસી ઓર એક નારયલ દમ બદમ ઉછાલતી રવાના હુઇ જીધ-રસે વોહ ત.ખત નીકલા તમામ સાહેરાને તીલસ્સમ ર્આયા બરાયા સબકા જમઘટ સાથ હુવા હરએક મુરાદ ઓર મીન્નત માંગને લગા પુજા હોને લગી સતીકે હાથસે પ્રસાદ કે તલબગાર હુવે ચાહતે થે કે આસીસ દેં ઓર સતી જબ .ખલકકા મજમા ઝીયાદા

દેખતી થી ત.ખ્ત ઠયરા કર દુન્યાકી બુરાઇ હરએકકો સુનાતી હરસેધીયાન લગાતી તાકીદ કરતી કે બજા જોહરસે પ્રીત કરે ઓર ઘટ જીસકે વોહ બસે હરદં મંય સમાએ મંય તન મન ઉસીકે નામપર સોંપે ઉસકો પરાન છોડના આસાન હો જબ ચોલા છુટે તબ સુખ આએ સંસાર મંય પીત કી હરકી ઇચ્છા સંપુરન હય જીસ્સે હરદમ હરસેં ભેંટ રહે એક હો જાએ કે.

નઝમ.

અલેફ અક બો રંગી સાઇં—હર ઘટ મંય વાકી પર છાઇં
જહાં દેખો તહાં રૂપ હય ન્યારા—અયસા હય બોરંગી પ્યારા

લછઝન કહી તો કયા કહે કુછ કેહનેકી નહી બાત–સમંદર છુપાયો બુંદ મંય અચરજ પહદો બાત–ડફલી ઓર બાંસરી સામને ત.ખ્તકે બજતી થી સતી કીસીકો ફુલ તોડ કર દેતી કીસીકો .ખાક પુજા પરકી અગીયાકે હવાલે કરતી કલામ નસીહતાના કરતી ત.ખ્તે ફલક પર સવાર હુઇ ઓર જીગર સોઝી આલમકો દીખાને લગી. સુબેહ હોતે હોતે સતી ઉસી મયદાન મંય અપના શોહર હય પોંહચી ઓર **અફરાસીયાબ** ભી અપની .ખુવાબ ગાહસે ઉઠકર **ગુંબદે** નુરપર આકર જલવગર હુવા. ઓર ઇસ તરફ **આફતજાદુ** આફત મંય મુબતીલા દરગાહ .ખુદાવંદ મંય દુઆ કર રહા થા કે .ખુદાવંદ મંય ભી મીસલે **મેહરૂ.ખ**કે મુતીએ ઇસલામ હુવા હું મુજ પરસે ઇસ આફતકો દુર કરદે ઓર વાસ્તા .ખાસાને .ખુદાકા દીલાયા.

કબત.

સગરો સંસાર પુકારત હય જીબરીલકો અંતર તો હંય સીખાયો
તીનસો બરસ નબીજીસે આગે નાહરસે સલમા કો છુડાયો
ભીડ પડી જબ ખીરકી તબ અંતર મારકે સેન ચલાયો
મંય મીનતી કરૂં સંગ ઇલાહકે મેરેહી બારકો બેર લગાયો

યેહ દુઆ કર રહા થા કે યકાયક હંગામા હુવા ઓર ત.ખ્ત સતીકા વહાં આયા સારી .ખલ.કત ઉસી તરફ ચલી ઓર ત.ખ્તકો પેર પુજના શુરૂ કીયા કે હમારે યહાં ઓલાદ કબ હોગી કીસીને કહા મંય મોહતાજ હું મુઝે ધન દોલત કબ મીલેગી ઇસી તરહ સબ સવાલ કરતે થે ઓર જવાબ સતીસે પાતે થે કે ઇસ .ગલ.ગલેકો દેખ સાહેરૂંસે **અફરાસીયાબ**ને પુછા કે યેહ કયા હાલ હય એકને અરઝ કી બીબી **આફત**કી અપને શોહરકે સાથ જલને આઇ હય યેહ સુનકર ઉસને ભી સતીકો અપને રૂબરૂં તલબ કીયા ઓર ઉસકે જમાલ દીલ ફરેબકો દેખકર .ગશ કર ગયા બોહત સમઝાયા કે અય નાઝની મુલકો માલ લે મગર જલનેસે બાઝ આ ઇસ માહવશને જવાબ દીયા અય શાહ જબ ઇસ બીરેહકી આગ ઠંડી હો તબ ચુલા સુખી રહે ઇન ધન દોલત લક્ષ્મી સબ .ખાક હય. **દોહરા**—લકડી જલ કોએલા ભઇ ઓર કોએલા જલકર રાખ–મંય પાપન અયસી જલી ન કોએલા ભઇ ન રાખ–યેહ કેહકર ત.ખ્તસે કુદ કર **આફત**કે પાસ

આઇ ઉસકો બહુકમે શેહેનશાહ લકડીયું મંય બીઠા ચુકે થે કે સતીને વહાં પોંહચકર ઉસકો ગોદ મંય લીયા ઉસ વકત સાહેરૂંને આકર સતીકે હાથુંપર કાજલ પાડ કર ઇમતેહાન લીયા કે યેહ જલ જાયગી યા ઇશક ઇસકા જુઠા હય દેખે ઇશ.કકી આગ ઇસકે તન મનકો ચલા ચુકી હય યા નહીં ગરઝકે જબ કાજલ હથેલી પર પારા સતી બયઠી હંસાકી ઉસ વ.કત ઉસ મંય દાન મંય એક .ખલક.તકા હુજુમ થા હયરત સાથ તમામ સાહેરાને નામી કે ગીરદ અંબારકે ખડી થી કે યકાયક .ઝરગામ વ જાંસોઝ જો ઇનિતે ઝામ કરતે ફીરતે થે કુપ્પે ઘી ઓર તેલકે સબ મંય બેહોશી મીલી હુઇ થી લકડીયું પર લાકર ઉંડેલે ઓર બર્કને પુલા જલાકર આગ લગાદી યકાયક શોઅલા બુલંદ હુવા ઓર ચારૂં તરફસે આગ ભડકી ઉસ વકત ઉમરૂ જો આફતકો લીએ બયઠા થા ઉસે જાલ મંય લપેટ કર ઝંબીલ મંય રખકર ઉસ જોફ મંય કુદા જો બર્કને બનાયા થા જબ નીચે ઝમીનકે પોંહચા વહાં સુરંગ લગાએ કીરાં બયઠા થા ઇસને કમંદ મારકે ઉમરૂકો ઘસીટ લીયા ઓર જહાંસે સુરંગ લગાઇ થી વહાં નીકલા. ઇસ અરસે મંય સારે અંબાર મંય આગ લગી ઓર બેહોશીકા રોગન ઓર મનું બેહોશી ઉમ મંય પડી થી ઉસકા ધુવાં કઇ સો કોસ તક ફયલા જીતને સાહેર જમે થે ઓર સાથ હયરતકે ફોજ છીંકે માર કર ગીરે ઉસ વકત ઉમરૂ વ કીરાં ખંજર ખીંચકર દોડે ઓર નારા બુલંદ કરકે બેહોશ સાહેરૂં પર ગીરે ઓર સર કાટને લગે ઉનકે સબકે નાક મંય ફુલ દઈ બેહોશીકે ચડે થે .ખુદ બેહોશ ન હો જાએ ફીર તો બર્કફીરંગી .ઝરગામ જાંસોઝ સબ સાહેરૂંકે સર કાટતે થે ઓર ઉનકે નારાએ સદા સુંનકર મેહરૂ.ખ ઓર બહાર ઓર નાફરમાન ઓર સુર્ખમુ વગયરા કોઇ ઝમીનસે કોઇ આસમાનકી તરફસે પયદા હોકર આફત બરપા કરને લગે નારંજ ઓર તરંજ ગોલે ફેલાદી લગાતે થે કે સાહેરૂંકે સીને ફટતે થે ઓર ઉનકે મરનેસે શોઅલે ઓર ઝીયાદા બુલંદ થે આંધીયાં બુલંદ ઓર ધુંવા બેહોશીકા અયસા બુલંદ હુવા કે અફરાસીયાબકે કમરે મંય જાકર ઘુટા ઓર અફરાસીયાબ નીચે ઝુંકા હુવા હંગામા દેખતા થા કે યકાયક બેહોશ હોકર ગુલાટે ખાને લગા કે. યકાયક ઝમીનસે પુત્લે પયદા હુવે ઉનહુંને શેહેનશાહકો રોકા ઇસ અરસે મંય અંદરકે સબ એહલે દરબાર ભી બેહોશ હુવે લેકીન મેહરૂ.ખકી ફોજ જોતાક મંય થી નીકલી ઉનકે સરદારૂંને હઝારૂંકો બલકે લાખુંકો તહે તે.ગ કીયા એક હશર બરપા કર દીયા.

નઝમ.

ખીંચી મેહરૂ.ખને સેહેરકી તલવાર—શોઅલે ઉઠને લગે હઝાર હઝાર
સાએકા બીજલીયાં ગીરીં હરસુ—હોગએ ઢેર કુશત હાએ અદુ
શોરથા હરતરફકો અયસા બુલંદ—હુવા પીરે ફલકકો બીમ ગુઝંદ
બર્કમેહશાર જહાં ગીરી એકબાર—લશકરે સાહેરાં હુવા ફીન્નાર
સરે દુશમનપે મીસ્લે બર્ક આઇ—બલકે મીસ્લે અજલ બર્ક. આઇ

જબકે વોહ બર્ક જગમગાને લગી—પુશ્તસે ગાવે ઝમીં ચુરાને લગી
વોહ ચમકના જો યાદ આતા હય—મેહેર ગરદુંપે થરથરાતા હય
પરતવે તેગ઼સે વહાં નાગાહ—જલ ગઈ હરતરફ ઝમીંપે ગીયાહ
સર બરસ્તેથે હરતરફ ચુંમેગ઼—તેઝથા હરતરફકો શોલએ તેગ઼

દરયાંએ ખુન જારી હુવા **ઉમરૂ** અસબાબ લશકરે દુશમનકા લુટતા ફીરતાથા જો મરતાથા ઉસકા પયરહન વગયરા ઉતાર લેતાથા ઇસ હંગામંયમંય પુત્લે આકર **હયરત**કો ઉઠા લે ગએ ઓર **અફ્રરાસીયાબ**કો ભી હોશીયાર કરદીયા ઉસને આંખ ખોલકર હંગામાએ હશર બરપા દેખા સારી ફોજકો ફ્લકેખુંમંય ગીલતા દેખા **હયરત**કો હોશીયાર કરકે મારે નીદામતકે પર પયદા કરકે **ઝુલમાત**કી તરફ ચલા ગયા ઓર **હયરત** જો હુશીયાર હુઈ ઇસને સબકો અબરે સેહેર બરસાકર હોશીયાર કીયા ઓર આમાદાએ જંગ હુઇ ઉસ વક઼ત મેહરૂ઼ખ ઓર બહાર વગ઼યરાં સમઝીં કે હમ ગુંબ દેનુરપર જા ન સકેંગે ઓર**હયરત** અગર દરયાએ ખ઼ુરવાંકો ઇશારા કરેગી તો દરયા સેહેરકા હય હમ સબકે ગીર્દ હોંજાયગા ફીર કોઇ નીકલ ન સકેગા ફીલ ફોર યેહ સોચકર તબલબાઝ ગશત બજવાકર ફ્રીરી અઇયાર ભી ભાગ ગએ યહાં તકકે સબ બ઼ખયરયત તમામ કત્લો ગારતકરકે અપને લશકર ઝફર એહુતે શામપર પોંહચે ઓર દાખીલે બારગાહ હુવે જશન આલી તરતીબ દીયા ઉસ વક઼ત સબ અઇયાર ભી આએ **ઉમરૂ**ને **આફ્રત** ઓર **હીલાલ** સેહેર **અફગન**કો ઝંબીલસે નીકાલા ઉનહુંને ઉસ આફતસે અપને તઇં બારગાહમંય પાયા હરતરફ હયરાન હોકર દેખને લગે ઉસ વક઼ત **ઉમરૂ**ને કહા અય **આફ્રત**મંય તુજકો સતી બનકર અયસે મોહલીકસે બફ્ઝલે તઆલા રેહાકર લાયા ઓર સારા હાલ કેહ સુનાયા ફીરતો **આફ્રત**ને ઉઠકર ખ઼ુવાજાકે કદમપર સર રખ્ખા **ઉમરૂ**ને સર ઉસકા **સીને**સે લગાયા મેહરૂ઼ખકો નઝર દીલાઇ ખીલઅતેં મીલીં બારગાહેં ઉનકી આરાસ્તા હુઈ અયશો આરામસે રેહને લગે લેકીન **અફ્રરાસીયાબ** રંજીદા **ઝુલમાત**સે ફીરકર બાગે **સયબ**મંય આયા ઉધર **હયરત**ને લાશેં સાહેરૂંકી ઉઠવાઈ ઓર ગીરયાં વ નાલાં બાકી લશકરકો લેકર દાખીલે બારગાહ હુઇ ઓર ચાહા કે લશકરે **મેહરૂખ**સે બદલા લેં લેકીન મુનતઝર હુકમે **અફ્રરાસીયાબ** હુઇ દેખું ઇસ બાતમંય શેહેનશાહકી કયા રાએ હય ઓર ઉધર **અફ્રરાસીયાબ** જબ બાગમંય આયા ગઝબ તમામ બાગ઼બાને **કુદરત** અપને વઝીરસે હુકમ દીયા કે જાકર બારગાહે મેહરૂ઼ખસે **ઉમરૂ**કો ગીરફતાર કરલા ઓર જો કોઇ બોલે ઉસે સઝા દેના બાગબાં ઉસી વકત તનહા બઝોર સેહેર ઝમીનમંય ગ઼રક હુવા કે અંદર ઝમીનકે તો કોઇ અઇયારન નીકલેગા ઓર યહાં **ઉમરૂ** બારગાહમંય બયઠાથા કેયકાયક ઝેહનમંય આયા કે અય **ઉમરૂ** ઇતની બડી ઝીલ્લત તેરી ઝાતસે તીલસ્સમકો હુઇ હય યકીન હય કોઇ ન કોઈ તેરી તલાશમંય આતા હોબા તુઝે છુપ જાના ચાહીએ યેહ સોચકર પેહેલવાન એક મુલક કશમીરકા નીકાલા બાઝેબ હોકે

ઉમરૂને અકસર સાહેરૂંકો ઝંબીલમંય કયદ કીયા હય બોહતસે પેહેલવાન જો મુસલમાન નહીં હુવે વોહ ઝંબીલમંય કૈદ હંય ઉનકો ઝંબીલકે મુહાફીઝ જીન ખાના દેતે હંય ઓર કૈદે ઝંબીલ જાનતે હંય કે હમ એક શેહેરમંય હંય કયું કે ઝંબીલમંય સાત શેહેર આબાદ હંય ઓર ઝંબીલ આદમ સફીઉલ્લાહને ઉમરૂકો દી હય મીસલ એક બટવેકે હય ઝીક ઇસકા પેહલે ભી લીખખા ગયા હય અલ જુમલા ઇસ પેહેલવાનકો બેહોશ કરકે અપની સુરત ઉસ્કી બનાઇ ઓર બારગાહ મંય એક પલંગડીપર ઉસે લેટા દીયા ઓર આપ ગલીમ ઓઢ કર ગાયબ હોગયા ઈસી અરસેમંય બાગબાં ઝમીન બારગાહ મેહરૂખકે પોંહચ ઓર ઝમીન તોડકર બાહર નીકલા પુકારા મનમ બાગબાંને કુદરત સાહેરાને નામીને ગોલે ઓર નારંજ વગયરા મારે લેકીન કુછ ઉસને અયસા સેહેર પડા કે હવાએ સર્દ ચલને લગી ઓર સબ બારગાહ બેહોશ હુવે બાગબાંને દેખા ઉમરૂ બારગાહમંય નહીં હય ખયાલ કીયા કે સબ બારગાહ દેખલું તો ઓર તરફ સેહરા વગયરામંય ઢુંડને ચલું બસ સબ તરફ દેખને લગા એક જગેહ પલંગડીપર ઉમરૂકો સોતે દેખા પંજા કમરમંય દેકર ઉઠા ઓર ચલતે વકત સેહેર અપના ઉતાર લીયા કે મેહરૂખ વગયરાકો હોશ આયા ઓર બાગબાંને બુલંદીસે પુકારકર કહા કે અય નમકહરામો મુઝે હુકમ શેહેનશાહ ઉમરૂકી ગીરફતારીકા થા વરના તુમ સબકે સર કાટ ડાલતા ખયર અબ ઉમરૂ કો લીએ જાતા હું હય કોઇ તુમમંય અયસા કે છીનલે ઉસકો ઉસ વકત ફીર સાહેરૂંને નારયલ વગયરા મારે સંભાલકર કસ્દ મુકાબ્લા કીયા લેકીન ઉમરૂને ગલીમ ઓઢે મોજુદ થા ઉસને કાનમંય મેહરૂખકે કહાં ગલીમ ઓડે ખડા હું તુમ સરદારૂં કો રોકો કીસીકો લડને ન દો મેહરૂખને સરદારૂંકો રોકા કે બાગબાંસે મુકાબલા ન કરો ખુવાજાકા ખુદા માલીક હય લેજાનેદો સબ રૂકે ઓર બાગબાં ઉડા હુવા થોડી દેરમંય બ ખીદમતે શેહેનશાહ પોંહચા ઓર ઉમરૂકે હમશીકલકો સામને ડાલ દીયા અફ્રાસીયાબને હુકમ દીયા કે જલ્લાદકો બુલાવ જલ્લાદ હાઝીર હુવા કહા ઇસકો હોશીયાર કરકે કત્લ કર સાહેરૂંને નકલી ઉમરૂકો પાની છીડકકર હોશીહાર કીયા જબ ઉસ પેહેલવાનકી આંખ ખુલી અપનેકો એક જલીલુલ કદ્ર બાદશાહકે દરબારમંય પાયા ગભરાકર બાદશાહકો સલામ કીયા અફ્રાસીયાબને કહા કયું ઓ નાઅઇયાર દેખા તુને મંયનેકીતને જલદી તુજકો ગીરફતાર કીયા અબ બડે અઝાબસે તુઝે હીલાક કરૂંગા ઇસ પેહેલવાનને અરઝ કીયા કે અય બાદશાહ મંય અઇયાર નહીં હું બલકે હમ મઝહબ ખુદાવંદ લકાકા પુજનેવાલા હું અફ્રાસીયાબને કહા અબ મંય તેરે ફરેબ મંય ન આઉંગા ઓર જલ્લાદસે કહા ઇસે કત્લ કર ઇસ પેહેલવાનને કહા અય બાદશાહ આપ અદલ ફરમાઇએ તેહકીક ખુબ કર લીજીએ મંય કશમીરકા રેહનેવાલા હું ખુદા પરસ્તુંને મુઝે ઝેર કરકે ચાહા કે મુસલમાન કરેં લેકીન મંયને નામંઝુર કીયા ઉસ વકત ઉમરૂને મુઝે ઝંબીલમંય કૈદ કીયા આજ મંય હયરાન હું નહીં

માલુમ હુઝુર તક ખુદા જાને કોન મુઝે લાયા ઓર કયુંકર ઝંઝીરસે છુટા **અફ્રાસીયાબ**કો ઇસકે કલામપર સુબાહ હુવા ઓર કીતાબ સામરી દેખી માલુમ હુવા કે યેહ સચ કેહતા હય **ઉમરૂ**ને ઇસકો અપની શકલ બના કે લેટા દીયાથા કે **બાગબાં** પકડ લાયા હય યેહ માલુમ કરકે પેહેલવાનકા મુંહ ધુલવાયા રંગો રોગ.ન અઇયારી છુટા અસલ સુરત ઝાહીર હુઈ ઉસકો રેહા કરકે ખીલઅત દીયા ઓર મુલાઝીમ કર લીયા બાદ ઇંસકે **બાગબાં**સે કહા તું કયસા **ઉમરૂ**કો ગીરફ્તાર કર લાયા ઉસને કહા મંયને **ઉમરૂ**કી સુરતકા ઇનસાન દેખકર ક.યદ કીયા મુઝે ફને અઇયારીમંય દખ.લ નહીં મંય સમઝા કે યેહી **ઉમરૂ** હય મેરા ઉસમે કુસુર કયા હય **અફ્રાસીયાબ**ને ઉઝર ઉસકા પઝીરા ફરમાયા ઓર એક પંજેકો હુકમ દીયા કે **સરસર** અઇયારાકો લશકરે **હયરત**સે ઉઠા લાએ પંજા જાકર **સરસર**કો લાયાસરસરને શેહેનશાહકો તસલીમ કી શેહેનશાહને ફરમાયા કે તું અઇયારા હય **ઉમરૂ**કો પેહછાનકર ગીરફ્તાર કરલા ઓર અગર ન લાઇગી તો .ખુદ તુઝે કત્લ કરૂંગા કીસ લીએ કે તું કીસ દીનકે લીએ હય દેખ અઇયારાને લશકરે ઇસલામ કયસી જાંબાઝી કર રહે હુંય **સરસર** લરઝાં વ તરસાં ઇતાએ શાહ દેખકર બાનાહાએ અઇયારીસે દુરસ્ત હોકર રવાના હુઇ ઓર જબ દરયાકે કનારે પોંહુચી તો અઇયાર બચ્ચીયાં મીલીં ઉનસે સારા હાલ બ્યાન કીયા વોહ ભી બેહરે અઇયારી રવાના હુઇ ઓર **સરસર** અપની શીકલ બદલકર ક.રીબ લશકરે **મેહરૂ.ખ** પોંહુચી હર તરફ ફીરને લગી ઇત્તેફાકન એક કનીઝ મલકા **મેહરૂ.ખ**કી કીસી કામકો જાતીથી **સરસર** ઉસકે પાસ આઇ ઓર કહા મલકાકે પાસ મુઝે ભી મુલાઝીમ કરા દીજીએ કનીઝને કહા કચેરીમંય જાકર જો કુછ અરઝ કરના હો વોહ કરો મેરે યેહ કામ તઅલ્લુક નહીં **સરસર** કનીઝકે સાથ બાતેં કરતી હુઇ અયસે મુકામ તક આઈ કે જહાં તનહાઇથી રાસ્તા ન ચલતાથા ઓર ઉસ જગેહ ફુરસત પાકર એક બેઝએ બેહોશી મુંહપર કનીઝકે મારા કે વોહ બેહોશ હુઇ પેયરહન ઉસકા ઉતાર કર ઉસકે જયસી અપની શકલ બનાઇ ઓર આકર દાખીલ બારગાહે **મેહરૂખ** હુઇ જબ સામને **મેહરૂખ**કે આઇ મલકાને કહા આફતાબા ચોકી પર રખ આએં રફે એહતીયાજકો જાઉંગી **સરસર** લોટા પાનીકા ભરકર ચોકી પર રખને આઇ ઇસ અરસેમંય **મેહરૂ.ખ** ભી આઇ **સરસર**ને અકેલી પાકર એક હુબાબ-બેહોશી મુંહપર મારા કે મેહરૂ.ખ બેહોશ હોગઇ **સરસર**ને ઉસી જગેહ બયઠકર સુરત અપની **મેહરૂ.ખ**કે જયસી બનાઇ ઓર લેબાસ ઉસીકા પેહેનકર ઉસકે હાથ પાઉં સમેટકર ઇસતરહ બાંધા કે એક ગઠડીસા હોગઇ ઇસ ગઠડીકો હાથમંય લટકાએ વહાં આઇ કે જહાં તોશાખાના થા ઓર જો લોગ વહાં થે ઉસે કહા કે તુમ યહાંસેહટ જાવ મંય એક ચીઝ મખ.ફી રખુંગી વોહ સબ ચલે ગએ **સરસર**ને એક સંદુકચેમંય **મેહરૂ.ખ**કો બંદ કર દીયા ઓર જબ ઉસ જગેહસે બહાર આઇ મુલાઝીમુંકો બુલાકર વોહ સંદુક દીખાયા કહા ખબરદાર ઈસે ન ખોલના વરના કત્લ

કર ડાલુંગી ગરઝકે ઉસ સંદુકપર મોહર સરકારી હોગઈ **સરસર** વહાંસે આકર **મેહરૂખ**કી જગેહ તખ્તપર બયઠી ઓર હુકમ દીયા કે દસતર ખુવાંન સામનેવાલી સેહેનમંય બીછાવ મંય કુછ ખાઉંગી હુકમસે ઉસકે દસતર ખુવાન ચુના ગયા **મેહરૂખ** નકલી વહાં આઇ ઇસ અસનામંય **ઉમરૂ** જો **ગલીમ** ઓડકર ગાયબ હોગયા થા ઝાહીર હોકર બાહર બારગાહકે પેહલે તો ગયા બાદ ઉસકે ફીર આયા દેખા **મેહરૂખ** તખ્તપર નહીં હય લોગુંસે પુછા મલકા કહાં ગઇ એકને કહા ખાના નોશ ફરમાને સામને વાલી સેહેનચીમંય ગઇ હંય **ઉમરૂ** યેહ સુનકર પાસ મેહરૂખકે આયા **મલકા**ને કહા ખુવાજા ખાના ખાઇએ ઉમરૂને કહા બીસમીલ્લાહ આપ નોશ ફરમાઈએ મલકાને ઇસરાર કીયા કે કુછ થોડાસા તનાવલ ફરમાઇએ **ઉમરૂ** મલકાકે સીર હોનેસે ખાને લગા જબ ખા ચુકે કનીઝુંને હાથ ધુલાએ ઓર **મેહરૂખ**ને દસ્ત પાક અપના ઉમરૂકો દીયા દોર ખાસદાં આગે બડાયા ઓર કનીઝુંસે કહા મુઝે ખુવાજાસે કુછ મશ્વરા કરના હય તુમ યહાંસે બારગાહમંય જાકર ઠયરો સબ વહાંસે ચલી ગઈ ઓર **ઉમરૂ** રૂમાલસે જોમેહરૂખને દીયાથા મુંહ પુછા રૂમાલમંય રોગને બેહોશી મીલા હુવાથા મુંહ પુછતેહી છીંક આઇ ઓર **ઉમરૂ** બેહોશ હુવા **સરસર**ને ઉમરૂકા પુશતારા બાંધા ઓર કીનાત ચાક કરકે બાહીર નીકલી જસ્તો ખેઝ કરતી હુઈ ચલી બાહર લોગુંને દેખા કે **મેહરૂખ** એક ગડડી લીએ જાતી હય લેકીન મેહરૂખ કયું કે બાદશાહે લશકર હય કોઈ કુછ સબબે રોબ શાર્મોકર કેહ ન સકા ઓર **સરસર** મીસલે **સરસર**કે ઉડી હુઇ કનારે લશકરકે પોંહચી ઇત્તેફાકન સેહરાકી તરફસે **બર્કફીરંગી** આતા થા ઉસને જો ઇસે દેખા સમઝાકે અઇયાર બચ્ચી હય ફોરન નીમચા ખીંચકર આપડા **સરસર**ને નીમચા ખીંચા ઓર લડના શુરૂ કીયા એન જંગ મંય **સરસર**ને કરીબ પોંહચ કર હલકે કમંદકે મારે બર્ક જસ્ત કરકે કમંદસે બાહીર નીકલા ઓર કરીબ આકર એક બેઝએ બેહોશી મુંહ પરમારા **સરસર** છીંક મારકર ગીરી બર્કને ચાહા પુશતારા લેલું ઉસવકત સેહરાકી તરફસે **સબારફ્તાર** લલકારતી હુઇ આઇ ઓર ખંજર પકડકે હમલા આવર હુઇ બર્કને ઉસ્સે લડના શુરૂ કીયા લેકીન **સબારફ્તાર** લડતે લડતે કરીબ **સરસર**કે પોંહચી ઓર એક હુબાબ દર્દે બેહોશી મુંહ પર **સરસર**કે મારા કે વોહ હોશીયાર હુઇ ઓર ઇન દોનુંકો લડતે દેખકર કાબુ જો પાયા **ઉમરૂ**કા પુશતારા લેકર ભાગી. બર્ક પીછે દોડા **સબારફ્તાર** સદ્દેરાહ હુઇ બર્કને ઝફીલ બજાઈ કે જંગલસે કોઇ ઓર અઇયાર આજાએ લેકીન **સરસર** જો ભાગી ઝફીલ સુનકર સમઝી કે તુ ધીર જાયગી અઇયાર આ જાએગેં યેહ સોચ પુલ પર જો ધુંવેં કાબના હય ઉસકે બીચકે દરજેસે ચલી ઓર પુકારી અય પુલ જગેહદે—ઉસને જગેહ દીવો ચલી ગઇ બર્ક મુંહ દેખકર રેહગયા ઓર **સબારફ્તાર** ભી જસ્ત કરકે નીકલ ગઇ બર્ક લશકર મંય ફીર કર આયા દેખા યહાં ગલ ગલા થા કે મેહેરૂખ ઓર ઉમરૂ ખાના ખાતે ખાતે ગાયબ હો ગએ યેહ માજરા સુનકર બર્કને કહા માલુમ હોતા હય કે **મેહરૂખ** કીશીકલ

બનકર **સરસર** .ખુવાજા કો પકડ લે ગઇ હય યકીન યહ કે **મેહરૂ.ખ** કહીં બેહોશ પડી હોંગી ઉસવક્ત દારોગએ તોશા ખાનેને કહા મલકા કુઝ સંદુક.ચા મંય કુછ બંદ કર ગઇ હુંય ઉસે દેખા કે કયા હય બર્કને સંદુક જાકર ખોલા ઉસ મંય **મેહરૂ.ખ** કો બંદ પાયા હોશીયાર કર લાકર તખ્તપર બીઠાયા **મેહરૂ.ખ** કો હાલ ગીરફતારી **ઉમરૂ** સુનકર બડા રંજ હુવા સબ લશકર મંય અંદોહ અલમકી બાતેં હોને લગી ઇસ અરસે મંય કનીઝ જીસકો **સરસરને** બેહોશ કીયા થા હોશીયાર હોકર આઇ લેકીન અબ હાલ **સરસર** કાસુનીએ **ઉમરૂ** કો લીએ જબ ધુંવેસે ગુઝરી તરફ તીલસમાત કે ચલી ઇસ લીએ કે અયસી રાહસે ચલું કે કોઇ **ઉમરૂ** કો છીન નલે ઓર ઈસ. હંગામંય મંય **ઉમરૂકી** બેહોશી ઉતર ગઇ આંખજો ખુલી દેખા મંય પુશતારે મંય બંધા હું ઓર **સરસર** લીએ જાતી હય મગર વોહ મુકામ તંગો તારીક હય કે જહાં .ખોફસે ઝોહરા આબ હોતા હય **ઉમરૂ** યેહ દેખકર ચુંપ હો રહા ઓર **સરસર** યેહ તારીકી કોત્ય કરકે .કરીબ પોંહચી ઓર પુકારી અય બીયાબાને આતીશ વાસ્તે **અફ્રાસીયાબ** કે મુઝે રાહ દે યેહ કેહકર આગસે ભી ગુઝરી ઓર જબ ઓર આગે બડી યહાં અયસા અંધેરા થા કે ઝમીન ઓર આસમાન કુછ દીખાઇ ન દેતા થા. ઓરરાસ્તા બીલકુલ નઝર ન આતા થા **સરસર** વહાં ઠઝરી એક સાહેર ઉસ જગેહ ઝાહીર હુવા તમામ જીસ્મ ઉસકા આગકી તરહ રોશન થા ઉસને **સરસર** કી કમર મંય પંજી દેકે ચ.ર્ખે દેકે એક તરફ ફેંકા **ઉમરૂને** મારે .ખોફ કે આંખે બંદ કરલીં બાદ લેહ મંય કે જો આંખ ખુલી દેખા એક પુત્લા આગકા **સરસર** કો લીએ જાતા હય યહાં તક લીએ હુવે .કરીબ વોહ પુત્લા એક આગ કે દરયા કે પોંહચા, ઓર ઉસ મંય કુછ ઓર અંદર સીયાહીથી વોહ પુત્લા ગોતા લગાએ હુવે **ઉમરૂકી** મારે .ખોફ કે જાન નીકલી હુઇ હય દીલસે યા વદુદકી યાદ કરતા ચુપકા **સરસર** કી પીઠપર પડા હય લેકીન વોહ સાહેર ઉસ દરયા કે કનારે પોંહચા ઉસ વક્ત એક સવાર સામનેસે આયા ઓર **સરસરકે** કમર મંય હાથ ડાલ લે ઉડા બોહત દુર જાકર એક પહાડ નઝર આયા ઉતરા ઓર **સરસરકો** પહાડ કે નીચે ફેંક દીયા સરનીચે પાઉં ઉપર .ગલતા વ પયચાં **સરસર** ચલી **ઉમરૂકી** આંખે દેહશત સે બંદ હો ગઈ બાદ આંખ ખુલી દેખા કે **સરસર** મુઝે લીએ હુઇ એક બા.ગ મંય આઈ કે બા.ગે **સયબ** યેહી હય સારા બાગ તીલસ્સમકે માનીંદ બના હય દર.ખ્ત ગુલદારપર બહારો ખીઝાં આસોપ સરસરે હવાએ દોરાંસે બરી હર તરફ કો તરાવટ ઓર સર સબઝી તાએરાને ખુશ ઇલહાં સેહેર કરકે જાનવર બઝબાન ફ્સીહ બ્યાં દુશવારે ઝબાની જબ નગમા સરાઇ કરતે હંય યા **અફ્રાસીયાબ** યા **અફ્રાસીયાબકી** સદા દેતે હંય બારાદરી જવાહીર નીગારકે.

મસનવી.

રીયાહેં વ ગુલ ઇસ મંય અંવાઅ કે—તીલસ્માત્ત કુલ ઇસ મંય અવાઅ કે,
તીલસ્માત કે સારે દીવારો દર—નયાં કેસે કોઠે નયાં કેસે દર;

ન આતીશકા .ખતરા ન બારીશકા ડર—નસરદી ન ગરમી ન ઉસ મંય .ખતર;
કીસી કોહો જીસ ચીઝકા ઇશતે યા.ક—નઝરઆએ વોહ ચીઝ બાલાએ તા.ક,
જવાહીરકે અંદાઝ વેહસો તુયુર—ખરામાં ફીરે સેહેન મંય દુર દુર;
ફીરેં દીનકો સારે વોહ હયવાન હો—કરેં રાતકો કામ ઇનસાન હો.
લગે હર તરફ ગોહરે શબ ચરા.ગ—વોહી દીનકો હોં ગોહરે શબ ચરા.ગ,
બનાએ હુવે .ખાબ ઓર સબ નીહાલ—ગુલો ગુંચા સબ વાંકે દોરાઝ .ખીયાલ;
સદા આપસે આપ ઘડીયા લકી—કહીં નાચકી ઓર કહી તાલકી.
રહે વાંકે હુજરૂકા જો દર ખુલા—તો દુન્યાકે બાજુંકીઆએ સદા
અગર બંદ કરદીજીએ એક બાર—કે જુ અરગવાં રાગ નીકલે હઝાર
મકાનુંમંય મખમલકા ફરશો ફુરૂશ—બતખ્તો સુલેમાની ઉનપર નુકુશ
તીલસ્માતકે પરદે ઓર ચીલમને—ઇરાદેપે દીલકે ખુલેં ઓર બંધે

બીચ બારાદરીમંય તખ્.તશાહી આરાસ્તાયા **અફ્રાસીયાબ** ઉસપર જલવગર થા હઝારહા સાહેર દસ્તા બસ્તા હાઝીર થા કે **સરસરને** પોહચકર સલામ કીયા ઓર પુશતારા **ઉમરૂ**કા સામને રખદીયા અરઝ કીયા યેહ ગુનેહગારે સરકાર હાઝીર હય કનીઝ હુકમે આલી બજા લાઈ ઓર જાંબાઝી કરકે **ઉમરૂ**કો લાઇ **અફ્રાસીયાબને** **સરસર**કો ખી.લઅત દીયા ઓર હુકમ દીયા **ઉમરૂ**કો ખોલો અભી **ઉમરૂ**કો પુશતારે સે ન નીકાલાથાકે પંજા અરઝી **સુલેમાન અંબરીમુ**કી જીસમે કત્લ **હસીનાજાદુ**કા થા લેકર આયા **અફ્રાસીયાબને** અરઝી પડી ઓર જવાબ અરઝીકા **લક.**કો લીખા યા ખુદાવંદ કમતરીનને ફીલ હાલ **ઉમરૂ** અયસે દુશમનકો ગીરફતાર કીયા હય લેહાઝા મલક **બખતીયાફ્ક** શયતાનકો અપની દરગાહકે-યહાં ભેજ દીજીએ કે વોહ આકર **ઉમરૂ**કો કત્લ કરે ઓર ઉનહીકે હમરાહમંય ફોજ સાહેરાં કરદુંગા કે વોહ ફોજ **હમઝા**કે લશકરકો ગ.ારત કરેગી યે અરઝી લીખકર મલકા **.ખુમારજાદુ**કો દી કે ઇસી વકત પાસ .ખુદાવંદકે લેજાએ ઓર શયતાન **ખુદાવંદ**કો લે આએ **.ખુમાર** **જાદુ** અરઝી લે કર બઝોર સેહેર ઉડી ઓર બોહત જલદી તમામ રાહત્ય કર કે કોહે **અ.કીક** મંય પોંહચી ઓર બરાહે અદબ દરવાઝે દારૂલ ઇમારતકે પોંહચકર ઠયરી ઓર ચાહા કે અપને આનેકી એતેલા કરઆએ કઝારા યહાં **ચાલાક** બીન **ઉમરૂ** વાસ્તે જાસુસી ઓર દરયાફ્તે હાલ બારગાહે લક.મંય આયાથા. દરવાઝેપર દારૂલ ઇમારતકે મીરધા યાને ચોબદાર બના ખડાથા **.ખુમારને** ઉસ્સે કહા મીયાં ચોબદાર સાહબ જાકર અરઝ કરો કે **તીલસ્સમે હોશરૂબા**સે **.ખુમારજાદુ** ફરસ્તાદાએ **અફ્રાસીયાબ** આઇ હય અરઝી શાહ તીલસ્સમકી લાઇ હય **ચાલાક**ને કહા આપ ઠયરયે મંય અરઝ કરતાહું ઓર અંદર બારગાહકે ગયા ઓર બગે.ર કુછ કહે સુને બાહીર આકર ઉસને કહા અય મલકા **.ખુમાર જાદુ** જો હુકમ તુમારી નીસ્બત હુવા હય ઉસે આકર સુનલો **ખુમાર** ઉસકે સાથ હુઇ **ચાલાક** ઇસે તનહાઇમંય લાયા

ઓર કહા .ખુદાવંદને યેહ ફુલ દીયા હય કે ઇસે ખાકર હમારી બારગાહમંય આના જીસ્મ નુરાની હો જાયગા .ખુમારને સીજદા કીયા ઓર કહા કયા સરફરાઝી .ખુદાવંદકી અપને એક એક નાચીઝ બંદુકે હાલપર હય મુઝે હાઝીર હોતેહી સરફરાઝ ફરમાયા બાદ શુક્રકે વોહ ફુલ ખાયા ખાતેહી યેહ સમર મીલા કે સર નીચે ઓર પાઉં ઉપર હો ગએ બેહોશ હો ગઇ **ચાલાકકી** બન પડી ઉસ્તરા નીકાલકર સર ઉસકા મુંડા ઓર નામાએ **અફરાસીયાબ** .ખુદ ઉસકે પાસસે લેકર .ખુદ નામા લીખકર ઉસકી છાતી મંય રખકર અપના રાસ્તા લીયા બાદ ચાર ઘડીકે .ખુમારકો હોશ આયા સંભલકર ઉઠી દીલસે ખીયાલ કીયા વોહ ફુલ જો ખુદાવંદને ભેજાથા ઉસકી યેહી તાસીર હોગી કે ઇનસાન ખાકર હોશમંય ન રેહતા હોગા કયું કે અવ્વલ બીગાડ વગયરા સબ દફે હોગા ઓર કાલીબ પલટેગા ઝુરૂર હય કે ઇનસાન બેહોશ હો જાયગા અબ યકીન હય કે મંય આજ અયસી પાકીઝા હો ગઇ કે જયસે માંસે બચ્ચા પયદા હોતા હય યેહ મનસુબે કરતી હુઇ ઓર અપને જીસ્મકો નુરાની હોજાના સમજકર બાર બાર હાથ પાઉંકો દેખતી હુઇ ચલી કુછ સરકે મુંડનેકા ખીયાલ ન કીયા યહાં તકકે દાખીલે બારગાહે **લકા** હુઇ ઓર ખુદાવંદકો અપને તખતપર જલવગર દેખકર સીજદા કીયા એહલે દરબારને દેખા કે એક સાહેરા હસીના વ જમીલા આઇ હય લેકીન સર મુંડા હય સબ હંસને લગે ઓર **લકા**ને કહા અય બંદી કુદરતકી સર હીજદેસે ઉઠા કે હમને રેહમત તુજપર નાઝીલકી .ખુમારને સર અપના ઉઠાયા **લકા**ને અપને પાસ કુરસી ઇનાયતકી યેહ આકર બયઠી ઉસ વકત એહલે દરબાર ઓર **બખતીયારક**ને મુખાતીબ હોકર એક એક શેઅેર પડા—**સેઅેર**—હુસ્નકી તરહસે આયા ના મેરે ઇશ્ક મંય ફીર્ક—ઝુલ્ફેં વાં મુંડ ગઇ યાં હાલ પરેશાં ન ગયા—લેકીન ઈસકો .ખુમાર ન સમઝી ઓર નામાએ **અફરાસીયાબ** નીકાલકર પેશ કીયા **લકા**ને અપને મુનશીકી તરફ ઇરશાદ કીયા મુનશીને નામા લેકર લેફાફા ચાક કરકે ચાહા કે પડું ઉસમંય કલમાત ના મુલાયમ ઓર સેકડું ગાલીયાં લીખખીંથી કયું કે નામા **ચાલાક**ને બદલ લીયાથા લેકીન મુનશીને બરાહે અદબ ખુદાવંદ અરઝ કીયા કે યેહ નામા બખ્ત તીલસ્સમ મંય લીખખા હય મુજસે પડા નહીં જાતા યેહ સુનકર **બખતીયારક**ને કહા લાવ મંય પડદું મુનશીને નામા હવાલે કીયા **બખતીયારક**ને જો ઉસે દેખા બોહત હંસા ઓર કહા .ખુદાવંદ સુનીએ ઇસ નામેમંય લીખખા હય કે અબે ઓ બે ઇઝઝત હરામ ઝાદે મસખરે ગધે નાલાયક કુરમ સાક બદ તમીઝ .ખરસ બાદ ન સલાલત મેચુ ન .ખસલત .ખીનઝીર તીનત .ખબીસ સુરત બદ અસલ બેહુદા શકલ સીયાહરૂ તીરાદરૂં ગુમરાહ અગના **ઝમરૂદશાહ** મરદુદે દરગાહ અલયહે લાઅ ન તુલ્લાહ અયમન બાદ હઝાર હઝાર લાઅનતકે અય મલઉન ખુદા તુઝે કુંદએ જહન્નમ કરે કે તુને હઝાર બંદગાને ખુદાકો બર ગશતા કર રખખા હય લાઝીમ હય કે ખીદમતે બા સઆદત **હમઝાએ સાહબકરાં** આલી તેબારમંય હાઝીર હોકર દીન મુબીને ઇસ્લામ ઇખ-

તીયાર કર ઓર દાવાએ .ખુદાઈસે બાઝઆ વરના લશકર કશી કરકે ફોજ સાહેરાન ભેજકર પસ ઇસ તરહ તુજકો દારૂલ બવાર કરૂંગા કે હસરત તેરે હાલ બદ અમાલપર રોઇગી ઓર તેરા કોઇ નામ લેનેવાલા ભી બાકી ન રહેગા થોડા લીખા બોહત જાન્ના નામા તમામ બરતુ હઝાર હઝાર ગાલીયાં યેહ મઝમુન સુનતેહી લક.ા ફરતે ગઝબસે ગડગડાકર પુકારા કે **અય અફ્રાસીયાબ** હરામઝાદેકી અબ શામત આઈ હય તક-દીર ફેરકર ઉસે મંય ગ.ારત કીએ દેતા હું ઓર દોઝ.ખમંય ભેજતાહું .**ખુમાર** યેહ ગ.ઝબ દેખકર થર થર કાંપને લગી ઓર અરઝ કરને લગી યા ખુદાવંદ યેહ નામા શેહેનશાહે સાહેરાંને હરગીઝ નહીં લીખ્ખા માલુમ હોતા હય રાહમંય કીસીને નામા બદલ લીયા કીસ લીએ કે મેરે રૂબરૂ જબ ઉમરૂકો શેહેનશાહને ગીરફતાર કરાયા તો મુનશીસે યેહ લીખવાયાથા કે ખુદાવંદ અપને શયતાને દરગાહ મલક **બખતી-યારકકો** યહાં ભેજેં કે વોહ આકર ઉમરૂકો કત્લ કરે ઓર ફોજ સાહેરાંને તીલસ્સ-મકો સાથ લે જાએં લેહાઝા ઇસ તેહરીરકે ખીલાફ યેહ ગાલીયાં લીખ્ખીં નઝર આતી હંય મુઝે બડા તઅજ્જુબ હય કે યેહ માજરા કયા હય આપ ખુદાવંદ હંય આપ પર સબ રોશન હોગા **બખતીયારકને** યેહ બાત સુનકર કહા જબહી યેહ નામા બદલા હુવા હય ઉમરૂકા ગીરફતાર હોના ગ.યર મુમકીન હય મંય જાનતા હું કે ઉસને કીસીકો અપની સુરતકા બનાકર ક.યદ કરાયા હોગા ઓર અબ તુમહારે હમ-રાહ ચલકર કીસી મુકામપર કાબુ પાકર નામા બદલા હોગા ઓર અય મલકા કયા તુમહારે તીલસ્સમમંય યેહ રીસ્મ હય કે ઓરતેં ભી સર મુંડાતી હય .**ખુમાર** સમ-ઝી કે યેહ દીલલગી કરતેં હંય કહા અય શયતાને .ખુદાવંદ આપકા તો યેહ કામ હય કે હરએકકી મસ.ખરી કીજીએ લેકીન મુજ હક.ીરા નાચીઝ કે .ખુદાવંદકી પુજને વાલી હું મસખરાપન ન ફરમાઇએ તીલસ્સમમંય તો વોહ ઝનાના પરી પયકર હંય કે ઉનકી મારે કાકુલકે ડસે હુવે પાની નહીં માગતે હંય સર મુંડાનેકી આપને .ખુબ કહી તો **બખતીયારકને** જવાબ દીયાકે ફીર તુમને કયા મીન્નત માનીથી કે જબ .ખુદાવંદકી ઝીયારતકો જાઉંગી ઓર ઉસ વકત મુંડવાઉંગી સરપર હાથ રખકર દેખો કે કોઇ બાલ ભી બાક.ી હય યા મેરા કેહના કુછ ગલત હય .**ખુમારને** ગભરાકર સરપર હાથ રખ્ખા **બખતીયારકકે** કેહનેમંય કુછ ભી ફર્ક. ન પાયા બાલ કયસે ખુંટી ભી કોઇ નથી. સાફ ચીકના સાયા સર પાયા યેહ દેખતેહી રોને લગી ઓર કહા મલકજી આપ સહીહ ફરમાતે હંય કે ઉમરૂ મેરે સાથ સાથ ચલા આયા બલકે રાહ-મંય મેરે કાંધે પર બોઝ થા યકીન હય કે વોહી સવાર હોગા ઓર એક જગેહ ફલ ખીલાકર ચોબદારને બેહોશ ભી કીયાથા ઓર એક બાર તીલસ્સમ મંય ઉમરૂને મેરા સર ઓર ભી મુંડા થા યેહ કલામ જબ **બખતીયારકને** સુને પુકારા સલવા ત બર મુહમદ વો નાઅતે બર લક.ા કયું બી .**ખુમાર** તુમને દેખા ઉમરૂ કયસા મકબુલે ખ.ાસ બંદએ .ખુદાવંદ હય અબ તુમ ઝુહુર ઇનકા દેખોગી વાઝેઅ

હોકે—બખતીયારકને ચાલાકે ઇમતેહાન કરૂં કે ઉમરૂ યહાં આયાહય યા નહીં ઓર જાનતા હય—જહાં ઉમરૂ હોતા હય અગર ઉસકી તારીફ કરતે હંય ઉસી વક્ત ઝાહીર હોતા હય—ઇસ—લેહાઝસે કેહને લગાકે યા મુરશદ બરહ.ક અગર—આપ તશરીફ લાએ હંય—તો અપના ઝુહુર દીખાઇએ ઇસકે ઇસ કલામસે ચાલાક જો .ખુમાર કાસર મુંડકર ચલા આયા. તો .ખીદમતગારકી સુરત બનકર બારગાહ મંય ખડા થા—યેહ સબ હ.કી.કત દેખ—ઓર સુન રહાથા. દીલસે .ખીયાલ કીયા કે મંય સુરત ઉમરૂકી બનકર ઇસે દીખાહું તાકે ખુમાર જો ઉમરૂકો યહાં દેખકર જાયગી—તો અફ્રાસીયાબસે જાકર કહેગી કે ઉમરૂ કોહે અક.ીકમંય હય યેહ સુનકર અફ્રાસીયાબકો શુબાહ હોગા કે યેહ—ઉમરૂ જો મંયને .કયદ કીયા હય ઉમરૂ નહીં હય—પસ વોહ ઉમરૂકો છોડદેગા ઓર તેરા નામ હોગા કે હુઝારૂ કોસસે ઉમરૂકો છુડાદીયા યેહ તજવીઝ કરકે બાહીર બારગાહકે જાકર કે સુરત અપની ઉમરૂકી. બનાઈ ઓર યહાં બ.ખતીયારક તારીફ ઉમરૂકી કરરહાથા. કે સરાયચા ફાંદ કર ચાલાક બીચ. બારગાહકે ઉતરા—ઇસલીએ બખતીયારકકો કીસી તરહકા શક ન રહે બાઈ આંખકા તીલ મીસ્લ—ઉમરૂકે ઉસકો દીખાયા—ઓર—પુકારા—કે અય .ખુમાર મેરે હાથસે તુ બચ ગઇ વરના મંય—માર ડાલતા—.ખુમારને જબ—ઉમરૂકો દેખા—બે અખતીયાર ઉઠકર દોડી કે ઓ મુવે—મુંડી કાટે ગઝબ કીયા તુને કે મેરા સર દોબારા મુંડા ઓર મુઝે સારે તીલસ્સમ મંય—ઓર. દરબારે .ખુદાવંદ મંય—ઝલીલ કરાયા યેહ કેહતીહુઈ જબ કરીબ—પોંહચી—ચાલાકને એક બયઝા બેહોશી નાકપર તાકકે મારા કે ઉસકે પડતેહી યેહ બેહોશ હોકર ગીરી ઓર જસ્ત કરકે ભાગા મુલાઝીમે—લ.કા તો અઇયારૂંસે .ખુબ વાકીફથે વોહ બયઠે રહે કીસીને ઉસકા પીછા ન કીયા ઓર બખતીયારકને ઉસે હોશીયાર કીયા—વોહ હોશીયારહુઇ બખતીયારકને કહા અય મલકા અબતુમ જવાબ નામેકા લેકર જાવ—ઓર યેહભી લેતે જાવ અફ્રાસીયાબકો દીખાના ઓર સબ—કયફીયત બયાન કરના યેહ કેહકર મુનશીકો હુકમ દીયા—કે નામા લીખખો—ઉસ મંય—યેહ મઝમુન લીખા .ખાસુલ .ખાસ ખુદાવંદે શેહેનશાહે સાહેરાં અફ્રાસીયાબ જાદુકો બાદ નુઝુલે રેહમત .ખુદાવંદી માલુમ હોકે તુમ અયસે ગાફીલ—બાદશાહ હોકે તુમ્હારે મુલાઝમ તુમહેં ધોકે દેતે હંય—કે અઇયાર—બચ્ચી તુમહારી ઊમરૂકા ધોકા દેકર ઓર ઉસકી સુરત બનાકર કીસી કો લે આઇ હય ઓર તુમહેં કુછ માલુમ ન હુવા. ઓર ઊમરૂ તુમહારે નામાદાર કે સાથ યહાં ચલા આયા—અજબ—કયા હય જો ઇસ ગફલતકા તુમહારી યેહ નતીજા હો કે વોહ તુમકો કીસીદીન કત્લ કર ડાલે લેકીન મેરે શયતાનકા આના—અયસે ફરામોશ ગફલત શોઆરકે પાસ ઝેબા નહીં જબ તુમ તેહકી.ક અસલી ઉમરૂકો ગીરફતાર કરકે .ખબર દોગે ઉસવ.ક્ત શયતાનકા આના હોગા અબ તુમકો ચાહીએ કે બેહેરે મદદ .ખુદાવંદ ફોજે સાહેરાં રવાના કરો નહીં તો .ખુદાવંદ ગઝબ અપના તુમહારે તીલસ્સમપર ભેજેંગે ઓર નારાઝ હોકર કીસી તરફ

ચલે જાએંગે યેહ કલમ બંદ કરકે મુનશીને લ.કાકી મોહર ઉસપર કરકે .ખુમારકે હવાલે કીયા ઉસને નામા લેકર .ખુદાવંદ કો સીજદા કરકે કહા મેરે બાલ—સરપર પયદા કર દીજીએ લ.કાને કહા—અય—બંદી મેરી તુ બરોઝ નોરોઝ આના મંય તુઝે અયસા હુસ્નો જમાલ—અતાકરૂંગા કે બેહેતર મેરી—હુરાને જીનાસે હોજાયગી ઓર ફીર કભી ઝઇફ નહોગી ગરઝ કે તસકીન ઓર તશફ્ફી દેકર—ઉસકો રૂ.ખસત કીયા—ઓર—યેહ નામા લેકર ઉડી યહાં તકકે થોડે અરસે મંય અફ્રાસીયાબકે પાસ પહોંચી વોહ મુન તઝર ઇસકા બયઠાથા કે ઇસને જવાબનામા લાકર દીયા ઓર વોહ નામાભી જો ચાલાકકા લીખા હુવાથા પેશકીયા ઓર અપના સર મુડા હુવા દીખલાયા અફ્રાસીયાબ મારે .ખોફકે કે અફસોસ મેરે બાઇસ .ખુદાવંદકો ગાલીયાં મીલી કાંપને લગા ઓર .ખુમારકા સર મુંડા દેખકર બડા રંજીદા હુવા ઓર ય.કીન હો ગયા બેશક સરસર અપની નામદારીકો કીસીકો ઉમરૂકી સુરત બના લાઇ ઉસવક્ત હુકમ દીયા કે ઉમરૂ જો બંધા હુવા હય ખોલકર હમારે સામને લાવ સાહેર ઊમરૂકો રૂબરૂ લાએ ઊમરૂ તો પેહલે હીસે હોંશીયાર થા .ખુમારકા બ્યાન સુન રહાથા સમજ ગયા કે વહાં કીસી મેરે ફરઝંદને યા શાગીર્દને સર ઈસ કાહબાકા મુંડ કર ઓર મેરી શકલ બનકર દીખાયા હોગા ઓર ધોકા દેનેસે તુઝે છુડાના ચાહા હય પસ જબ સામને અફ્રાસીયાબકે આયા ઓર ઉસને પુછા કે તુ કોન હય કહા હુઝુર સરસરને મુઝે કહાથા કે મંય તુઝે ઊમરૂકી સુરત બનાકર સામને શેહેનશાહકે લીએ ચલતી હું વોહ તુઝે કયદ કરેંગે મંય રાત કો આકર છુડા દુગી ઓર તુઝે પાંચ હઝાર રૂપયા દુંગી તો કેહ દીયા કે મંય ઊમરૂ હું વરના મંય એક તવાઇફ રેહને વાલી તીલસ્સમે ઝાહીરકીં હું અફ્રાસીયાબને યેહ સુનકર સાહેરૂંસે કહા સેહેર ઇસપરસે ઉતારલો ઓર ઊમરૂસે કહા જા જી ચાહે વહાં ચલાજા ઓર પાંચ હજાર રૂપય ઉસકે સચ કેહદેને પર ઇનાયત ફરમાએ ઊમરૂ સલામ કરકે રૂપયા લેકર બા.ગસે બાહીર નીકલા ઓર કહા શાયદ કોઈ આફત આએ તુમ પેહછાને જાવ ઇસ સબબસે ગલીમ ઓડકર ચલા ઓર ઇધર અફ્રાસીયાબને કહા બુલાવતો ઉસ નાઅઇયાર .ગયબાની સરસરકો સરસર ઉસી બાગ મંય કે બોહત દુરતક હય કે એક જગેહ આરામ કર રહીથી કે યકાયક સાહેરૂને આકર હુકમે શેહેનશાહ સુનાયા યેહ લરઝતી હુઇ સામને આઈ અફ્રાસીયાબને કહા બાંધો ઇસકો સાહેરૂને સીતુને બારાદરીસે સરસરકો બાંધા ઓર માર પડને લગી સરસર પુકારી કે મેરા કયા કુસુર હય અફ્રાસીયાબને કહા હરામઝાદી મુઝે પેશે .ખુદાવંદ લ.કા ઝલીલ કરાયા દેખો યેહ નામા આયા હય તુ એક તવાઇફકો લાલચ દેકર ઊમરૂ બનાકર લાઇ હય બશરતે તેરી નાક કટવાદું સરસરને કહા કભી અયસા નહીં મંય ઊમરૂકો પેહછાનકર પકડ લાઇથી ઉસ વ.ક્ત .ખુમારને કહા દેખ મેરા સર ઊમરૂને મુંડા ભલા મુઝે કયા પડથી જો અપના સર આપ મુંડકર તુઝે ઝુઠા બનાતી સરસરને કહાં આપ કીતાબ સામરી

દેખેં મેરે ઓર કીસી કે કેહને પર ન જાઇએ અગર મેરા કેહના .ગલત હોતો મુઝે કત્લકી જીએ વરના કોઇ અપના સર મુંડવાતા ફીરે ઓર ઝુઠી તોહમત જોડે પરાએ શગુનકો અપની નાક કટવાએ મુઝે કીયા ગરઝ .ખુ**મારને** ચીલ્લાકર કહા ઓ કે હબા મેરે મુંહ ન લગના એક તો ચોરી દુસરે સર ઝોરી **સરસર** બોલી કેહબા જો મુઝે કહેગી વોહ આપ હોગી મંય શેહેનશાહકે સીવા ઓર કીસીકી બાત ન ઉઠાઉંગી ઉસ વક્ત **અફ્રરાસીયાબ** દોનું પર .ખફા હુવા કે મેરે રૂબરૂ યેહ ગુસતાખીંયાં ઝેબા નહીં ઓર કીતાબે સામરી દેખી સબ હાલ પેહલે હો ચુકાથા નઝર આયા કે **સરસર** સચ્ચી હય તુને **ઊમરૂકો** નાહક છોડ દીયા ઓર .ખુ**મારકા** સર **ચાલાક ને** મુંડા હય યેહ માલુમ કરકે **સરસરકો** રેહા કરકે .ખીલઅત દીયા ઓર હુકમ દીયા કે **ઊમરૂ** દરયા કે પાર ન જા સકેગા જલદ જાકર ગીરફતાર કરલા. **સરસર** પીછે **ઊમરૂકે** રવાના હુઈ ઓર **અફ્રરાસીયાબનેભી** દરબાર બર.ખાસ્ત ફરમાયા હર સરદાર અપને અપને ઘર આયા લેકીન .ખુમારકો કીના **સરસરસે** ઓર **સરસરકો** .ખુ**મારસે** પયદા હુવા કે ઝીક ઉસકા આગે લીખા જાયગા મગર અબ હાલ સુનીએકે .**ઊમરૂ** બા.ગંસે નીકલકર .**ગલીમ** ઓઢકર જો ચલા જબ દુર નીકલ ગયા. **ગલીમ** ઉતાર લી ઓર અપની સુરત એક હુગોરી .ખબીસ કી બનાઇ કે લંગોટી બાંધે છલંગા ઓઢે શરાબકી બોતલ હાથ મંય બ.ગલ મંય મુરદેકી ખોપડી વાએ બેહુદા બકતા ચલા કે રાહ મંય અગર કોઇ સાહેર મીલે તો ઉસેકત્લ કરકે ઉસકી સુરત બનકર દરયાસે પાર ઉતર જાઉ ઇસી ફીક મંય જાતાથા કે **સરસર** ઢુંડતી હુઇ આકર પોહચી ઓર **ઊમરૂ** હઘોરી કીશકલ બના હુવા દેખકર ઉસને પેહછાના ઓર લલકારકર નીમચા પકડકર મુકાબીલ હુઇ **ઊમરૂ** ભી નાચાર લડને લગા કુછ દેર તક જંગ અઇયારી હોતીથી કે એક સામનેસે સાહેર પય દાહુવા યેહ સાહેર રેહને વાલા ઉસી જંગલકાથા જહાં ઉમરૂ લડ રહાથા ગરઝકે **ઊમરૂ** જબ ઉસે આતે દેખા કે અય **સરસર** દેખ તેરે પીછે કોઇ આતા હય ઉસને પીછે ફીરકર દેખા **ઊમરૂને** .કરીબ જાકર બેઝએ બેહોશી મારા કે **સરસરકે** મુંહપર પડા વોહ ચક્કર ખાકર ગીરને લગી **ઊમરૂને** ગોદમંય ઉઠાકર **ઝં**·**બીલ** મંય ડાલલીયા ઓર ચાહા મંય ભાગ જાઉં લેકીન વોહ સાહેર કરીબ પોંહચ ગયાથા ઉસને સેહેર કીયા કે **ઊમરૂ** વહીં ખડા રેહ ગયા ઓર પાસ આયા ઓર કહા અય હઘોરી તુકીસ લીએ લડ રહાથા ઓર મંયને ઇસ લીએ તુઝે રોક કે તુ જીસ ઓરતસે લડ રહાથા ઉસે તુને કયા કીયા કહાં યકાયક .ગાયબ કર દીયા **ઊમરૂને** કહા વોહ મેરી બીવીથી જીસ્સે મંય લડતાથા ઓર મંય ભુકાથા ઉસકો ખા ગયા. યેહ સુનકર ઉસ સાહેર કો એક હયરત હુઇ ઓર કહા આજતક મંય દરબારશાહી મંય નહીં પોંહચાથા આજ યેહ વસીલા અચ્છા હય તુઝે .ખીદમતે શાહ મંય લે ચલું કે અયસા સાહેર ઉનકે યહાં કોઇ ન હોગા કે જીતે આદમીકો ખડેખડે નીગલ ગયા લે યેહ કેહકર સેહેર કરકે **ઊમરૂકો** લેકર ઉડા ઇન્તેફ્કન **અફ્રરાસીયાબ** જો

દરબાર બરખાસ્ત કરચુકાથા તો વઝીર ઉસકા બાગબાને કુદરત અપને બાગમંય આકર સાથ અપની બીવી ગુલચીં જાદુકે બયઠા મય ખુવારી કર રહાથા કે યેહ સાહેર ઉસી તરફસે ઉમરૂકો લીએ હુવે ઉડતા હુવા નીકલા ગુલચીંને દેખા કે એક સાહેર પંજે મંય આદમી કો લીએ ઉડા જાતા હય ઇસને અપને શોહરસે કહા ઇસકો બુલાવ દેખો યેહ કોન હય બાગબાને સેહેર પડા યેહ સાહેર રઇયત મંયસે હય મીસલ દુસરે સાહેરૂં કે સેહેર નહીં જાનતા હય બાગબાંકે સેહેર કરનેસે આગે ન જા સકા નાચાર ઉતર આયા બાંગબાં કો દેખકર સલામ કીયા ઉસને પુછા યેહ કોન હય જીસે તુ ગીરફતાર કીએ લીએ જાતા હય સાહેરને કહા યેહ શખ્સ અપની બીવીસે લડ રહાથા ફીર યકાયક ઉસે ખા ગયા મુઝે તઅજ્જુબ હુવા મંય ઇસકો પાસ શેહેનશાહકે લીએ જાતા થા બાગબાં કોભી યેહ હાલ સુનકર એક તઅજ્જુબ હુવા ઓર નીગાહે સેહેરસે ઉમરૂ કો ધુરા કયું કે યેહ સાહેર ઝબરદસ્ત હય ઇસકે ધુરને ઓર નઝરે ગર્મસે ઉમરૂકે જીસ્મસે રોગને અઇયારી ઉડ ગયા. ઓર ચાંગારીયા જીસમસે ઉડને લગીં ઉસ વક્ત બાગબાંને નીગાહે સેહેરસે દેખના મોકુફ કીયા ઓર ઉસ સાહેરસે કહા યેહ કધોરી નહીં હય ઉમરૂ હય ઓર ઉમરૂસે દરયાફ્ત કીયા કે તુ કીસે ખા ગયા ઉમરૂને કહા અપની બીવીકો મંય કીસી કે સામને નહીં નીકાલત હું ઓર ન ઉસકો તનહા કીસી મકાન મંય રખતા હું બલકે અપને સાથ ઝંબીલ કે અંદર રખતા હું ઓર બીવી મેરી અઇયાર બે બદલ હય સેહરા મંય ઉસકો જબ ઝંબીલસે નીકાલતા હું વોહ મુજસે લડતી હય લેહાઝા ઇસ વક્ત મંય ઓર વોહ દોનું લડ રહેથે કે યેહ સાહેર આયા મયને ઉસકો ઇસ સાહેર કો દેખકર ઝંબીલ મંય રખ લીયા નીગલ તો મંય કીસી કો નહીં ગયા યેહ હકીકત ઉમરૂસે સુનકર ગુલચીંને કહા અપની જોરૂ કો નીકાલ હમભી દેખેં કે વોહ કયસી હય ઉમરૂને કહા મંય ગેયર મરદ કે સામને કાહે કો નીકાલું સબ કો હટા દીજીએ ઓર મુઝે કુછ રૂપયા દીજીએ તો નીકાલું ગુલચીંને સબકો વહાંસે હટા લીયા લેકીન બાગબાં બયઠા રહા ઓર ઉસને કહા અય ઉમરૂ તુ અપની બીવી કો મેરે રૂબરૂ નીકાલ મંય તુઝે બોહત કુછ દુંગા ઊમરૂને કહા પેહલે રૂપય મંગાદો બાગબાં ઓર ઉસકી જોરૂને બોહતસા ઝર મંગાકર ઉસે દીયા. ઉમરૂ ઉસવક્ત બાગકે કોને મંય ગયા ઓર સરસરકા મુંહ ઝંબીલસે નીકાલકર સુરત ઉસકી બદલ દી ઓર વહાંસે સામને બાગબાંકે આયા ઓર કમરકે બરાબરસે સરસરકો ખીંચકર આગે ડાલ દીયા ગુલચીંને એક નાઝની ઓરતકો બા હુસ્નો જમાલ દેખા કહા ઉમરૂકી બીબી બોહત ખુબસુરત હય અચ્છા ઇસે હોશીયાર કર ઉમરૂને કહા યેહ ભાગ જાયગી ગુલચીંને કહા કયા મજાલ જો મેરે સામનેસે ભાગે ઉમરૂને કહા ભાગ ન સકેગી તો ફીકરે દેગી કહેગી મંય સરસર હું ઓર આપ ઉસ વકત મેરે દુશમનહો જાએગે ગુલચીં ઓર બાગબાં દોનુને કસમ ખાઈ કે હમ ઉસકા કેહના ન માનેગે ઉસ વકત ઉમરૂને સરસરકો એક દર-

ફ્લસે બાંધકર ફ્તીલા દફે બેહોશી સુંઘાયા કે ઉસે હોશ આયા ઓર બાગબાં ઓર ગુલચીંકો બયઠે દેખા ફ્રયાદ કી કે અય વઝીરે આઝુમ શેહેનશાહ મુઝે આપને કયું બાંધા હય ઇસ સારબાન ઝાદે ઉમરૂકે કેહને પર ન આઇએગા મંય ઇસકો પાસ શેહેનશાહકે લાઇએ લેજાઉં કે ઉનકો ઇસકી તલાશ હય ઉમરૂને કહા હરામ ઝાદી અપને યાર શેહેનશાહ પાસ તુઝે લેજાકર કયા કરેગી આજ તેરી નાક કાટુંગા અમ સરસર જો ભલા બુરા કેહતી હય તો સબ જાનતે હંય કે યેહ મીયાં બીબી એક હંય ગુલચીંને કહા અય ઉમરૂ જોરૂ તેરી બોહત ઝબાંદરાઝ હય સરસરકો ઉમરૂ તમાંચે લગાને લગા કે કયું અય ગેસુ બરીદા ફીર ઝબાંદરાઝી કરેગી ઓર બાગબાં ઓર ગુલચીં હંસને લગે ઇસ વકત સરસરને કહા યેહ દીલલગી હય લોગો અચ્છી નહીં મંય શેહેનશાહસે કહુંગી કે આપકા વઝીરં ભી ઉમરૂસે મીલ ગયા બાગબાંને કહા લો શેહેનશાહ પાસ કયુંકર પોંહચી સરસરને કહા મંય અઇયારા સરસર હું હરવકત દરબારમંય હાઝીર રેહતી હું ઉમરૂ યેહ સુનકર બોલા દેખીએ મંય ન કેહતાથા કે યેહ અપને તઈ સરસર બતલાએગી બડી મક્કારા હય ફીર તો એક તમાચા મારા ઉસ વકત સરસરને હાલ જો દરબારમંય ગુઝરાથા ઓર અફ્રાસીયાબને ગીરફ્તારી ઉમરૂ જો મશવરા કીયાથા વોહ સબ બ્યાન કીયા ઓર કહા અગર મંય સરસર ન હોતી તો કયુંકર ઇસ કયફીયતકો જાનતી ઇસ કેહનેસે સરસરકે બાગબાંકો શુબાહ હુવા ઉસને એક નારયલ ઝમીનપર મારા વોહ ફ્ટા ઓર ઉસમંયસે એક તાએર ખુશરંગને નીકલકર ખુશ ઇલહાની આવાઝસે આવાઝ દી કે યેહ ઓરત જો બંદ હૈય સરસર હય યેહ સદા દેકર વોહ તાએર ચલા ગયા ઓર બાગબાંને સરસરકો મઆફી ચાહકર રેહા કર દીયા ઇસ હંગામંય મંય સબતો સરસરકી તરફ દેખતેથે ઊમરૂને ગલીમ ઓઢલી ઓર ગાયબ હોગયા મગર જબ સરસર છુટી પુકારી કે ઓ નાઅઇયારી કહાં ગયા ઊમરૂને જવાબ દીયા કે મોજુદ હું બાગબાં શરમાયા કે સદા આતી હય ઓર ઉમરૂ દીખલાઈ નહીં દેતા હય ઇસમંય સરસરને કહા મંય ચલતી હું ઊમરૂને કહા હમ ભી સાથ ચલતે હંય ગરઝકે સરસર બાગસે નીકલકર રવાના હુઇ ઓર ઊમરૂ વહીં ઠયરા રહા કે બન પડે તો ઇસ જગેહકા સબ માલ લુંટલું ઓર સાહેરૂંકો કત્લ કરૂં અલ હાસીલ બાદ ચલે જાને સરસરકે ગુલચીંને કહા સરસરકે ઝગડે હંય ઊમરૂકો ભી હાથસે ખોયા મંયને ઉસકે ઓસાફ બોહત સુનેથે અગર યહાં હોતા તો કમાલ ઉસકે દેખતી ઊમરૂને જવાબ દીયા કે હમ યહીં હંય લેકીન ઇસ લીએ પોશીદા હંય કે તુમ લોગ સાહેર હો હમેં ગીરફ્તાર કરકે પાસ અફ્રાસીયાબકે લે જાવ ગુલચીંને યેહ સુનકર કહા કસમ હય સામરીકી યહાં તુજસે કોઇ દગા ન કરેગા ઊમરૂને કહા અચ્છા કુછ રૂપયા મંગાકર રખ્ખો તો હમ આએં ગુલચીંને રૂપયા જમે કરાયા ઉમરૂ ગલીમ ઉતાર કર ઝાહીર હુવા ગુલચીંને ખાતીર કરકે બીઠાયા ઓર કહા અય ઊમરૂ હમ આપકે ગાનેકે બોહત મુશતાક હંય કુછ હમેં સુનાવ ઊમરૂને નય નીકાલી

ઘુંગરૂં પાઉંમંય બાંધે નાચના શુરૂ કીયા ઓર એહલે અંજમનકો બેખુદ કર દીયા બાગકે તાએર અપની નગમા સરાઈ ભુલકર હમેતન મસરૂફ સમા હુવે ઓર ગુલ ઉસ ગુલશનકે કાન ધરકે સુન્ને લગે બર્ગ હવા તાલીયાં બજાતેથે દરખ્ત ઝુમ જાતેથે દેહેન ગુંચા ખમોશ થે ગુલબુલે શોરીદાકે સરમંય જોશથે.

નઝમ.

લગા ગાને પટટા ઓર ઇસ આનસે—નીકલને લગી જાન હર તાનસે
અજબ તાન પડતીથી અંદાઝસે—કે બેકલથી હરતાન આવાઝસે
વોહ થી ગટકડી ચાલડી તુરકી—મુસલસીલ એક પુલ ઝડી તુરકી
અજબ રાગકો ભી દીયા હય અસર—કે હોજાએ પથ્થરકા પાની જીગર
બંધા ઇસ તરહકા જો ઉસજા સમાં—હુવા સબકે દીલકા અજબ હાલ વાં

કઇ લાખ રૂપયકા જવાહીર ઉમરૂને ઇનઆમ પાયાથા. ખુબ અપના રંગ જમાયા થા કે વહાં **અફ્રાસીયાબ** ફીર વહાં દરબાર મંય આકર બયઠા ઓર કીતાબે સામરી દેખી યાને માલુમ હુવા. **સરસર** ગીરફ્તારી. **ઉમરૂકો** ગઇહિય ઉસપર કયા ગુઝરી કીતાબ મંય નઝર આયા. કે **બાગબાંને કુદરત** અપને બાગમંય બયઠા **ઉમરૂકા** ગાના સુન રહા હય. ઓર **સરસરકા** જો હાલ ઉપર મઝકુર હુવા સબ દરયાફ્ત હુવા. યેહ દેખકર ગુસ્સા નાક હુવા. કે હમારે દુશમનસે વઝીર હમારા ઇસ લુતફો મદારાતસે પેશ આએ અફસોસ હય કે ઇતના બડા મોઅઝઝીઝ કારકુન કાર પરદાઝ સલતનતને દુશમનસે યું મીલ જાય. કીતાબ ઉસી ગુસ્સે મંય બંધકરકે દસ્તક દી. કે પુત્લા ઝમીનસે પયદા હુવા ઇસ્સે હુકમ કીયા કે **બાગબાં** કે યહાં **ઉમરૂ** બયઠા. ગા રહા હય. ઉસકો ઓર **બાગબાંકો** જાકર પકડ લા પુત્લા યેહ હુકમ સુનકર રવાના હુવા. યહાં **ઉમરૂ** ગાતે ગાતે ઝરા ઠયરાથા કે સનનાટેકી આવાઝ આઇ ઉપર જો દેખા તો એક પુત્લેકો આતે પાયા. **ઉમરૂને** જલદીસે **ગલીમ** ઓડ લી. ઓર પુત્લા જો અમકકર ગીરા. **ઉમરૂકો** તો ન પાયા **બાગબાંકી** કમરમંય હાથ દેકર લે ઉડા. ઓર પુકારા મનમ ફરસ્તાદાએ **અફ્રાસીયાબ** ઓર બાગબાંકો લીએ સાફ્ચલા ગયા. **ગુલચીં** ગભરાઇકે અબ મુકરરર આફ્ત ન આએ ઓરયહાં પુત્લે ને સામને **અફ્રાસીયાબકે** બાગબાંકો પોહચાયા. **અફ્રાસીયાબ** ઉસે દેખકર કોડા લેકર ઉઠા ઓર ચંદ કોડે મારે કે કયું અય નમકહરામ મેરે દુશમનકો લેકર ઇસ તરહ અપને ઘરમંય બયઠાથા. બાગબાંને સારા હાલ સાહેરકે ગીરફ્તાર કરલાનેકા ઓર **સરસરકી** કયફીયત સાફ સાફ અરઝકી. ઓર કહા અબ કભી નમકહરામી ન કરૂંગા ઓર શેહેનશાહ મુઝે રેહા કરેં કે ઉસ જાલસાઝકો પકડકે હાઝીરે હુઝુર કરૂં **અફ્રાસીયાબ** ને બાગબાંકો રેહા કર દીયા. બાગબાં બ ગઝબ. તમામ લેને **ઉમરૂકે** રવાના હુવા. લેકીન યહાં **ઉમરૂકા** ઝીક્ર સુનીએ કે જબ પુત્લા **બાગબાંકો** ઉઠા લે ગયા ઉમરૂને ખાલી મુકામ પાકર **ગલીમ** ઉતારી. ઓર કહા મલકા **ગુલચીં** મંયને એક તદબીર, ગઝબે **અફ્રાસીયાબ** સોચી હય, અગર બારાદરી

મંય અલગ ચલો તો બયાન કરૂં ગુલચીં ઉઠકર બારાદરીકી તરફ ગઈ ઉમરૂને ઉસકો બયઝા બેહોશી મારકર બેહોશ કીયા. ઓર દરીમંય લપેટકર બારાદરીમંય કીસી જા છુપા દીયા. ઓર આપ રંગો રોગન અઇયારી મલકર મલકા જયસી સુરત બનાઈ ઓર લેબાસ ઉસકા લેકર ઝેબે જીસ્મ કીયા. વહાંસે આકર મસનદે નાઝ પર બયઠા કનીઝુંને અરઝ કીયા. હુઝુર ઉમરૂ કહાં ગયા ઉમરૂને જવાબ દીયા ઉસકો તો કુદરત ગાયબ હો જાનેકી હય નહીં માલુમ કહાં ગયા. યેહ સબ ખામોશ હો રહીં કે અયસાહી હોગા ઇસ અરસે મંય બાગબાં આકર પોંહચા બીવીસે ઉસને આકર પુછા ઉમરૂને કહા કે વોહ તો જબાદી ગાયબ હોગયાથા. બાગબાંને કહા ઉસકે વાસતે શેહેનશાહને મુઝે સખત ઝલીલ સરે દરબાર કીયા. મંય ઉસકે ઢુંડનેકો જાતા હું દરયાસે પાર તો જા ન સકેગા ગીરફતાર કરકે પાસ શેહેનશાહકે લે જાઉંગા યેહ કેહકર ઉઠા ઓર ચલા ગયા. ઓર યહાં જો ઉમરૂ ગુલચીં બના હુવા હય. બાદ ઉસકે જાનેકે ઉસને સોચા કે બાગબાં જબ તલાશ મંય. મુજકો ન પાએગા યકીન હય કે સેહેરસે દરયાફત કરે કે ઉમરૂ કહાં હય. સેહેર બતલા દેગા કે ગુલચીં બના હુવા બયઠા હય વોહ આકર તુઝે ગીરફતાર કરેગા યેહ સોચકર બાગબાંકી દો બેટીયાં હંય. નીહાલ જાદુ ઓર સમર જાદુ નામ હંય. ઉનકો ઉમરૂને બુલાયા. વો હાઝીર હુંઇ ઉનકી બલાએંલીં ઓર મોહબ્બત માદરાના જતાઈ ,ખુબ પ્યાર કીયા ઓર કહા અય ફરઝંદ બાપ તુંમહારા ઉમરૂકી તલાશમંય ગયા હય ઓર વોહ અઇયાર બદબલા હય અયસા ન હોકે તુમહારે બાપકો કીસી તરહ નુકસાન પોહચાએ યા ઢુંડે ઓર વો ન મીલે તો શેહેનશાહ નારાઝ હોજાએં ઇસ વાસ્તે હમ તુંમ ભી ચલેં ઓર ઉમરૂકો તલાશ કરેં નીહાલ જાદુને કહા બેહતર હય અય વાલીદા ચલીએ ગુલચીંને યાને ઉમરૂને કહા એક તખ,ત બઝોર સેહેર મંગવાવ નીહાલને એક નારંજ ઝમીનગર મારા કે વોહ ફટ ગયા ઓર ધુવાં ઉસમંયસે નીકલકર તરફ આસમાનકે ચલા બાદ થોડી દેરકે એક તખ,ત ઉડતા હુવા આયા ઓર ઝમીનપર ઉતરા ગુલચીં ઓર નીહાલ દોનું સવાર હુવે સમર જાદુકો મકાનકી હીફાઝત કરનેકો છોડ કર રવાના હુવે ઓર ગુલચીંને નીહાલસે કહા અય છોકરી દેખું કીતના જલદી તું ઇસ તખ,તકો લે ચલતી હય કુછ સેહેર ભી સીખા હય યા દીનભર ખેલા કરતી હય નીહાલને અયસા સેહેર કીયા કે તખ,ત ઉડા ઓર ક,રીબ દરયાએ ,ખુરવાંકે પોંહચા ઉસ વકત ગુલચીંને કહા મેરા સેહેર ,ખબર દેતા હય કે ઉમરૂ દરયાકે પાર ઉતર ગયા હય મગર અભી જંગલમંય ફીરતા હય જલ્દ સેહેર કરકે ચલો ગીરફતાર કરેં નીહાલને સેહેર કરકે તખ,તકો ઉડાયા ઓર દરયાકે પાર પોંહચી લેકીન ઉસ તરફ બાગ,બાં હરતરફ ઉમરૂકો ઢુંઢતા ફીરા જબ કહીં પતા ન મીલા ઉસને એક બુત અપની કલાઇસે ખોલકર કુછ અફસું પડ કર કહા અય સામરીકી તસવીર તુઝે વાસ્તા સામરીકા અય બતલા કે ઉમરૂ કહાં હય વોહ બોલા કે તેરી બીવી કી શીકલ બનકર તેરી બેટી નીહાલજાદુકે

સાથ દરયાકે પાર ઉતરા હય ઓર તેરી લડકીકો કત્લ કરકે જાના ચાહતા હય બાગ.બાં યેહ હાલ દેખકર બોહત જલદી ચલા ઓર ઉસ બુતકો કલાઈમંય બાંધ લીયા યહાં ઉમરૂ પાર ઉતરકર બેહોશ કીયા ચાહતા થા કે બાગબાં આ પોહચા ઓર લલકારા કે ઠયર અય નાઅઇયાર કહાં જાયગા નીહાલ યેહ સુનકર હયરાન હરતરફ દેખને લગી કે મેરા બાપ કીસે લલકારતા હય ઓર ઉમરૂને એક ધોલ નીહાલકો લગાકર ફોરન ગલીમ અઇયારી ઓડલી ઓર તખ.ત પરસે કુદકર નારા કીયા કે બાશ ઓ હરામઝાદે મનમ મેહરે સીપેહરે અઇયારી બચ ગયા તું મેરે હાથસે વરના જહન્નમ રસીદ કરતા યેહ કેહકર ઉમરૂ તો ચલા ગયા ઓર બાગબાં નીહાલકે પાસ આયા ઓર કેહને લગા કે બડા ગઝબ કીયા જો ઉમરૂકો દરયાકે પાર ઉતાર દીયા નીહાલને માફી ચાહી બાગબાં ઉસે લેકર અપને મકાનપર આયા ઓર ગુલચીંકો ઢુંડ કર બારાદરીસે દરીમંયસે નીકાલકર હોશીયાર કીયા ઓર સારા માજરા બ્યાન કીયા ઓર કહા મંય ચાહતા હું ઉમરૂ અપની બારગાહમંય ઝાહીર હોગા વહાંસે પકડ લાઉંગા ગુલચીંને ક.દમપર સર રખકર કહા અય બાગબાં વાસ્તે સામરી વ જમશેદકે ઇન અઇયારૂંકે કામમંય દ.ખલ નદે જબ શેહેનશાહ ઉનસે આજીઝ આકર કત્લ કરડાલેં અભી દેખા કે ઉમરૂ કહાં આયાથા ઓર કહાંસે કહાં પોંહચ ગયા ઓર શેહેનશાહકે કુછ બનાએ ન બના બાગબાં ઉસકે સમઝાનેસે શરમાયા ઓર અફ્રાસીયાબકે પાસ ગયા સારા માજરા બ્યાન કીયા કે ઉમરૂ ઇસ તરહસે નીકલ ગયા અફ્રાસીયાબ ખ.મોશ હો રહા કે અગર કુછ ઇસકો ઝીયાદા કહુંગા તો અયસા ન હોકે યેહ ભી મેહરૂ.ખસે મીલ જાએ યેહ સબ તો દરબારમંય હય ઓર ઉમરૂ ભી અપની બારગાહમંય દાખીલ હુવા સબ સરદાર .ખુશ હુવે બ અશરત તમામ બયઠે લેકીન સરસરકા હાલ સુનીએ કે યેહ જો મુકામ બાગબાં પરસે ચલી ખ.યાલમંય ઇસકે આયા કે ઉમરૂ દરયાકે પાર ઉતર ન સકેગા લશકરે મેહરૂ.ખ ખ.લી હય કીરાં જંગલમંય રેહતા હય ઓર અઇયાર ફીક અઇયારીમંય ગએ હોગે તું ચલકર મેહરૂ.ખ યા બહાર કીસી ઓર સરદારકો ગીરફતાર કરલા ઓર જયસા કે ઉમરૂને તુઝે ઝલીલ કીયા હય વયસાહી ઉનકો જલા ગરઝ દરયાસે ઉતર કર શીકલ બદલકર દાખીલે લશકરે મેહરૂ.ખ હુઇ ઓર ફીક અઇયારી કરને લગી દીનભર ઉસને ક.યામ કીયા જબ શામ હુઇ મેહરૂ.ખને દરબાર બરખાસ્ત ફરમાયા હરએક સરદાર અપની અપની .ખુવાબગાહમંય આયા બેટા મેહરૂખકા શકીલ જો કે દુખતરે હયરત મલકા .ખુબસુરતપર આશીક હય ઓર .ખુબસુરત સબબ ઇશક શકીલકે ક.યદ હય લેહાઝા જબ શકીલ અપને .ખયમંય આતા હય અપની માશુકકે યાદમંય બહોંત રોતા હય ઓર હાલ અપના પરેશાન કરતા હય ઓર શેએર આશકાના પડતા હય શેએર ઉલઝનકો દીલકી દામે મોહબ્બત બના ગયા—ધયાન ઉનકે ગેસુંઉંકા બડા જાલસાઝ થા—ઇસ રાતકો ભી અપને ખયમેમંય સો ઇજતરાબ

બેચેની અકેલા તનહા અપને ખયમેમંય રોયા દામન ફાડ ડાલા હરચંદકે રાતકો ચાંદની થી મગર ઉસકી આંખુંમંય અંધેરા થા કેહતાથા કે ઝમાના મેરા દુશમન હુવા હય યેહ ચાંદ નહીં ઇશકકા ગોલા હય અપને દીદુંસે મુઝે ધુરતા હય મીસ્લે માહ રોશન કરકે મુઝે જલાતા હય ઇશક ભડકને લગા હોશ હવાસ ગએ ઓર કેહને લગા.

ગઝલ.

ચશમકા કામ અશક બારી હય—ચશમએ ફયઝ હય કે જારી હય
હમ કહીં ઓર તુમ કહીં સાહબ—ખ઼ાક યેહ ઝીંદગી હમારી હય
કીસકો સોના કીસે હય આતી નીંદ—શબે હીજરાં હય ઓર જારી હય
યેહ સુબુક તુને કરદીયા ઝાલીમ—મેરા મુરદાબી સબકો ભારી હય
કર ન બરબાદ ઇસકે કુચેસે—અય સબા ખ઼ાક યેહ હમારી હય
જો નહીથા કીસી શુમારમંય આજ—ઉસી આશીકકી દમ શુમારી હય

શેઅર આશકાના પડતે પડતે હાથ કેહને લગે ગરેબાન દેખેં પાઉં ચલ નીકલે કે બ્યાબાન દેખેં બયઠે બયઠે તરંગ આઇ દીલમંય યેહ સમાઇ કે ચલકર બયાબાન મંય ગમે દીલકો ખાલી કરો તાકે ઉસ લયલીએ શબકે ગ઼મમંય રાત બસર હો સુબે હકો લશકરમંય ચલે આના કોઇ ઇસ રાઝસે ઝાહીર ન હોગાં દીલે મુઝતર બેહેલ જાયગા આસેબે અલમ ટલ જાયગા યેહ ખીયાલ કરકે રોતા હુવા જંગલકી તરફ રવાના હુવા હર ક઼દમપર અશક હસરત બહાતા ઓર રોતા હુવા ચલા જાતાથા કે સરસર જો ફીક્ર અય્યારીમંય ફીર રહીથી ઇસકો તનહા જાતે દેખકર સાથ હુઇ જબ શકીલ જંગલ બ્યાબાનમંય પોંહચા એક પહાડકે પાસ પથ્થરપર બયઠ ગયા ગમ દીલ દુર કરતાથા ઓર સયરે ગુલઝાર સેદીલ બેહલાતાથા સરસર તો રેહને વાલી ઇસી તીલસ્સમકી હય. ઓર ઉસકે માજરાએ ઇશકકો જાનતી હય. ઉસ વક્ત ઉસે બેકરાર દેખકર અપની સુરત એક કનીઝકી બનાઇ જયસી કનીઝેંકે મલકા ખુબસુરત જાદુકી હંય. ઓર સામને આકર સલામ કીયા. ઓર કહા વારી આપને મુજકો પેહછાના. શકીલને જવાબ દીયા મંય કયા જાનું ગંય અપને તઇ ખુ઼દ નહીં જાનતા હું કે મંય કોન હું સરસરને કહા મંય કનીઝ મલકા ખુબસુરત જાદુ તુમહારી માશુકાકી હું જબસે મલકા ક઼યદ હેંય. મંય સેહરામંય રેહતી હું શકીલને જો યેહ સુના કે કનીઝે માશુકા હય. ઉસવક્ત કહા–બયત–ક઼યસ જંગલમંય અકેલા હય મુઝે જાને દો–ખુબ ગુઝરેગી જો મીલ બયઠેંગે દીવાને દો–દોનું બાહમ રોને લગે કનીઝને કહા. અયશાયદાએ જમાલે યાર તેરી જુદાઇ મંય મલકાકા ભી અજબ ઝાર હાલથા. હરદમ દીલ બેક઼રાર થા. શકીલ યેહ માજરાએ હસરત સુનકર કનીઝકે ગલે લેપટકર ઝાર ઝાર રોયા. ઓર કેહને લગા અય ફલક ગ઼દદાર

રૂબાઇયાત.

ઇસ તરહસે મેરા વીસાલ હુવા—નમયસ્સર મુઝે વીસાલ હુવા

સુંહીં હીજરાં મંય જાન જાએગી—રૂહભી વાં ન ચેન પાએગી
બસકે હય હસરતે વીસાલે સનમ—નીકલેગા કયા અટક અટક કર દમ
દીલ જો તડપેબા બાર બાર મેરા—હોગા ઝેરો ઝબર મઝાર મેરા
વસ્લ જાનાંસે મંય ન શાદ ગયા—હાય દુન્યાસે નામુરાદ ગયા.

ચેહ બેકરારી દેખકર કનીઝ યાને **સરસર**ને એક ખાસદાન કમરસે નીકાલા ઓર સામને ઉસ રંજીદા હાલકે રખકર અરઝ કીયા કે અસ રેહરૂએ ઉલફત વાય પરેશાને કુએ મોહબ્બત–મલકાને કયદ હોનેસે પેશતર કુછ ચીકની ડલીયા ઇલાચીયાં અપને લબે નાઝુકસે છુકે ઇસ મંય રખખીંથીં ઓર મુજકો હુકમ દીયાથા જહાં કહીં મેરા શયદા મીલે ઉસકો દેના. ઓર હમારા હાલ પુરમલાલ ઉસે કેહ દેના. **શકીલ**ને ખાસદાનસે ઇલાચીએં નીકાલ કર ખાઈ ઓર બેહોશ હોગયા **સરસર** ઉસકો પુશતારે મંય બાંધ રવાના હુઇ ઇસ અરસે મંય શામ હુઇ **સરસર** પુશતારા લેકર દાખીલે બારગાહ હુઇ ઓર મલકા કો તસલીમ કરકે પુશતારા સામને રખ દીયા. **હયરત**ને પુછા કીસકો લાઇ હય. ઉસને અરઝ કીયા ફરઝંદ **મેહરૂખ** યાને **શકીલ**કે શયદાએ **ખુબસુરત** હય. **હયરત**ને કયદ સેહેર પેહનાકર હોશીયાર કીયા. જબ આંખ **શકીલ**કી ખુલી અપને તઈ ગીરફતાર દરબારે **હયરત** મંય પાયા ઇસ તરહ ઝબાનપર લાયા કે અય મલકા આપ.ગમે દીલદારસે ઝીંદાને અલમ મય ગીરફતાર હું **અસીરે** તુરરએ ગેસુએ તાબદાર હું મુઝે ગીરફતાર કરના કયા. બકોલ સખસે આજ ન મુવા કલ મર જાઉંગા ચેહ કેહકર બોહત રોયા. **હયરત**ને ઉસકે હાલપર રેહેમ કીયા કે અય **શકીલ** તુમભી કોઇ ગેર નહીં **મેહરૂખ**કા ફરઝંદ ઓર **મેહરજબીન** દુખતરે શેહેનશાહકા મામુ હય. અગર મેરી ઇતાઅત કરે ઓર અપની માંકા સાથ ન દે તો **ખુબસુરત**કી શાદી તેરે સાથ કરદુ. **શકીલ**ને કહા મુઝે માકા સાથ મનઝુર હય. ન આપકા બલકે દુન્યાસે કારા હું ગુલામ મલકા **ખુબસુરત** જાદુ મંય. બીચારા હું જો મલકા ફરમાએ વોહ બજાલાઉં કહે તો આપકે લીએ **મેહરૂખ**સે જાકર લડું **હયરત**ને કયદ ઉસકી દુર કરકે ખીલઅત દીયા. ઓર ઉસકી ખાતીર એક **તાઉસ** જાદુ નામ. જાદુગરનીકો હુકમ દીયા કે મલકા **ખુબસુરત**કો કયદસે રેહાકરકે બાગે **અશાસ્ત** મંય લાકર હમ્મામ કરાંકર મસનદ પર જલવગર કરો **તાઉસ**ને હુકમ સુનકર હીંડોલે પરસે સેહેરકે **ખુબસુરત**કો ઉતારા ઓર બાગ મય પોહચાદીયા ઇસ ગુલઉઝારકે આનેસે ઇસ બાગકો દુની બહાર હુઇ ઓર ઇસ ગુંચા દહનનેભી અપની આરાયશ વઝેબાયશકી ઓર અપને આશીકકે મીલનેકી ખબર સુનકર ખુશ હુઇ ઓર ઇધર જબ સુબેહ હુઇ ખબર ગીરફતારીએ **શકીલ** મલકા **મેહરૂખ**ને સુની. ઓર બાદ લેહમે કે ખબર પોંહચી કે **શકીલ** ફીર ઉસી તરહ સામરી પરસ્ત હોગયા ઓર **હયરત**કા શરીક હુવા. **મેહરૂખ**કો ચેહ ખબર સુનકર બડા રંજ હુવા. લેકીન **ઉમરૂ** દરબાર મંય મોજુદથા. કેહને લગા અય મલકા-જબ તીલસ્સમ ફતેહ હોગા હઝારૂં બેટી બેટીયાં મીલ જાએંગે અગર

અસ્લી ન હોંગે તો બોહતસે આકર બન જાએગેં અસલ તો યેહ હય કે ફરઝંદ તુમહારા ગ઼મ મંય દીલદારકે મરજાતા વહાં ઝીંદા રહેગા યેહ ઉસકી જાન બચનેકા ખુબ સહારા હય મતલબ અસલીપર તુમ નઝર રખ્ખો અયસી વયસી બાતુંકા ધયાન કરના અચ્છા નહીં મુઝે દેખોકે શાહઝાદાએ અસદ ક઼યદ હોગયા. ઓર કુછ રંજ ન કીયા ઓર તીવર પર મેલ ન લાયા અલ હાસીલ મેહરૂખ. ગમે ફરઝંદકો ભુલાકર સબ્ર ઈસતેકામત પઝીર હુઇ મગર વહાં શકીલ ને હયરતસે બ. આજઝી અરઝ કીયા. અગર મુઝે ઇજાઝત હો તો એક નઝર મલકા ખુબસુરતકો દેખ આઉં હયરતને ઇજાઝત દી ઓર બાગે અશરત મંય રેહકર અપની મેહબુબાકા નઝઝારાએ જમાલ કરો ઓર તાઉસસે હુકમ દીયા કે બતોર મખ઼ફી ઇન દોનું શયદા કે નીગેહબાં રહો કે કીસી તરહકી બાતેં અકેલેપન મંય ન કરેં ગરઝકે તાઉસ પોશીદા રવાના હુઈ ઓર શકીલનેભી તઇયારી ચલનેકી ફરમાઇ નહા. ધોકર પોશાક નફીસસે અપને તઈ આરાસ્તા કીયા. ઓર યેહ ખબર ખુબસુરતને સુનકર અપને તઇ આરાસ્તા કીયા બાગ઼કી ઝેબાયશ ફરમાઈ જલસા બરપા હુવા.

નઝમ.

સાકીયા મય પીલા શીતાબ શીતાબ—મુતરબા તુ સુના દે ચંગો રબાબ
આજ આશીક઼કો વસ્લ જાનાં હય—બઝમે અશરતકાં રોઝ સામાં હય
યાને ઉઠ્ઠી વો ગયરતે બોસ્તાં—કીયા આરાસ્તા તમામ મકાં
થાનો ચોદહા બરસકા સીન વસાલ—હય મહે ચારદહ ઉરૂજો કમાલ
ઇતને મંય વાં શકીલે ખુરર મોશાદ—બાગ઼કે દરપે પોંહચા હુસ્નો નીઝાદ
ફીર દરે બાગ઼સે યેહ દી આવાઝ—દરપે હાઝીર હય આશીકે જાંબાઝ
સુનકે આવાઝ આશીકે રંજુર—દોડી દરવાંઝ પર વોહ રશકે હુર
સાથ લે અપના આશીકે નાકામ—રોનકે બઝમ હુઇ વો માહે તમામ

દોનું શાદકામ ખુબ ગલે મીલકર રોએ. ઓર કહા ખુદાને યેહ દીન દીખાયા. શકીલને કહા ચલો. લશકરે ઇસલામ મંય જાકર શાદી કરેગેં જીસ મંય ઇમાનકી મઝબુતી હય. રાવી લીખતા હય કે તાઉસ જાદુ જો ઇન દોનુંકી પોશીદા નીગેહબાંથી. ઓર હયરતને ઇસે કેહ દીયા થા. કે યેહ બાહમ દોનું બાતેં કરેં તો મને કરના લેહાઝા. જબ ઉસને દેખા ગભરાકર દોડી ઓર યેહ દોનું બાગ઼સે નીકલકર એક પહાડકે કરીબ પોંહચે થે કે ઉસને આકર રોકા. શકીલસે સેહેર ચલને લગા. તખ઼તસે ઉતરકર મુકાબલા કીયા નારંજ ઓર તરરંજકી માર હોને લગી તાઉસને એક નારયલ સેહેર પડકર મારા કે શકીલ નીસ્ફ ઝમીનમંય ગ઼રક હો ગયા ઉસને ચાહા કે ગીરફતાર કરકે લે જાવે ઉસ વકત ઇત્તેફાક઼સે ઝ઼રગ઼ામ ઇસ તરફ આ નીકલા ઓર યેહ માજરા દુરસે દેખકર એક ગલોલા બેહોશી ગલોલમંય રખકર ગ઼ુલ્લા ઉસકી નાકપર મારા કે તાઉસ બેહોશ હોકર ગીરી ઝ઼રગામને આકર ઝમાનમંય સોઝન

દેકર ઉસકો એક દરખ્તસે બાંધકર હોશીયાર કીયા ઓર કહા અગર ઈતાઅત મેહરૂખ અખતીયાર ન કરેગી તો ખંજરે ઝુલ્મસે હીલાક હોગી ઓર હમદો સનાએ ખલ્લાકે, દોજહાં ઝબાને ફસીહ ઉસકે આગે બ્યાન કી કે ઝંગે કુફર તાઉસકે દીલપરસે દુર હુવા ઓર ઈશારેસે કહા મંય તાબેદાર હું ઝરગામને ઉસે રેહા કીયા ઉસને શકીલકો ઝમીનસે નીકાલા ઓર ખુબસુરતકો લેકર રવાના હુઇ યહાં તકકે દાખીલે લશકરે મેહરૂખ હુઇ ઝરગામને યેહ ખબર મેહરૂખકો દી વોહ સબ સરદારૂંકો સાથ લેકર ખુશી ખુશી બેટે ઓર બહુકો લેકર બારગાહમંય આઇ હર એક ગલેસે મીલા તાઉસકો ખીલઅત સરદારી દીયા જશન સોહબતે અયશો તરબ પરપા હુવા યેહ કયફીયત બાદ દોએક રોઝકે હયરતને સુની શોઅલએ રશકસે બદનમંય આગ લગ ગઇ ઓર ચાહા લશકર તઇયાર કરકે ઈસી વક્ત ચડ જાઉં ઓર સબકો હીલાક કરૂં મગર સરસર ઓર સબરફતાર અઇયાર નીયા હાઝીર થી ઉનહુંને અરઝ કીયા આપ ઠેયરેં હમ જાકર સરદારે લશકર યાને મેહરૂખકો ગીરફતાર કર લાતે હંય શકીલકે બદલે ઉસે કત્લ ફરમાઇએગા યેહ કેહકર દોનું રવાના હુઈ ઓર સરસર એક ખીદમતગારકી સુરત બનકર દાખીલ બારગાહે મેહરૂખ હુઇ ઓર સબારફતાર બાહીર ઠયરી યહાં બારગાહમંય નાચ હો રહાથા ઉમરૂ ભી બયઠા હુવા થા ઉસને દેખા કે એક ખીદમતગાર ગોશેમંય ખડા હય ઓર ચાર તરફ દેખતા હય ઉમરૂ પેહઝાન ગયા કે અઇયારા હય અપને મુકામપરસે ઉઠા ઓર ચાહા કે ભુલાવા દેકર પકડલું સરસર ભી ઉમરૂકો પેહછાન ગઇથી ઝટ ખયમેંકા સરાયચા ફાડકર કુદકર બાહીર ચલી ઓર પુકારી મનમ સરસર શમશીઝન ઓર ચલી ગઇ ઓર સબારફતાર જો બાહીર ખડીથી જંગલસે કીરાં આતાથા ઉસને પેહછાના ઓર ધોકા દેકર પીછે આકર ગોદમંય ઉઠાલી સબારફતાર હરચંદ તડપી મગર ન છુટ સકી ઈસ માજરેકો દુરસે સરસર દેખ રહીથી ફોરન ઉમરૂકી સુરત બનકર આઇ ઓર કહા અય કીરાં યેહ તેરી માશુકા હય લા મુઝે ઇસકો દે કે સઝા દું તુઝે ઈસકે સાથ એતા બો પ્રેનાબ કરના અચ્છા નહીં કીરાંને યેહ કલામ સુનકર ઉમરૂ સમજકર સબારફતારકો દે દીયા સરસર ઈસકો લેકર ચલી ઓર પુકારી કે મનમ સરસર ઉસ વક્ત ઉમરૂ ભી બારગાહસે બાહીર નીકલ આયા ઓર દોનું પીછે અઇયાર બચ્ચીયુંકે દોડે મગર વોહ મીસલ બીજલી જસ્ત ખેઝ કરતીં નીકલ ગઈ અઇયાર ફીર આએ ઓર સરસર ફીર શીકલ બદલકર લશકરમંય આઇ ઈત્તેફાકસે એક તરફ ખયમા માહજાદુ પાદરે મેહરૂખકા થાં ઓર માહજાદુ બસબબ ઝઇફીકે ખયમેમંય રેહતી હય દરબારમંય કમ જાતી હે સરસર શકલ ઉમરૂકી બનકર ખયમેમંય ગઈ માહ જાદુને તાઝીમ કરકે મસનદપર બીઠાયા કીશતીયાં શરાબકી સામને રખખીં સરસરને જામ શરાબસે ભરકર માહજાદુકો દીયા માદુને અરઝ કીયા ખ્વાજા સલામત નોશ ફરમાઈએ સરસરને કહા અગ મલકા સોહબતે રીંદામંય તકલ્લુફ કયા હય લીજીએ

મંહ ભી પીતા હું યેહ જામ તો આપ પી લીજીએ સરસરને ઉસકે મુલાઝમુંકો હટા દીયા બાદ જાદુ શરાબ પીકર બેહોશ હુઇ સરસર ઉસકો છુપાકર આપ ઉસકી સુરત બની ઉસવકત રાત હો ગઇ આસમાનપર ચાંદની નીકલ આઈ સરસર બ શીકલે બાદ જાદુ પાસ મલકા મેહરૂખકે આઇ મેહરૂખ દરબાર બરખાસ્ત કરકે આરામમંય થી કે અપની બાદરકો દેખકર ઉઠી ઓર બડી તોકીરસે મસનદપર બીઠાયા બાદજાદુને કહા અય ફરઝંદ અઇયાર બચ્ચીયાં આઇ હુઇ હંય આજ મંય તેરે પાસ પલંગ બીછાકર સોઉંગી ઓર તુજપર હાંથ રખે રહુંગી ઇસ લીએ કે કોઇ તુજપર ઝેહમત ન પોંહચાએ મેહરૂખ ને પલંગડી જવાહીર નીગાર અપને પલગકે બરાબર ઉસકી બીછવા દી સામાને રાહત મોહઇયા કર દીયા બાદ નકલી આરામસે સો રહી યહાં તકકે જબ સબ સોગએ ઉસને બેહોશી મુંહપર મેહરૂખકે મલી કે મેહરૂખ બેહોશ હુઈ પુશતારા બાંધકર સરાયચા ચાક કરકે લેચલી લેકીન લશકરમંય તીલાયા ફીર રહાથા પેહરેવાલુંને ઉસે જાતે દેખા ઓર ટોકા સરસર ખંજર ખીંચકર દો એકકો ઝખમી કીયા ઓર ચાહા લડ ભીડકર નીકલ જાઉં શોર બુલંદ હુવા ઉમરૂ શોર સુનકર ખયમેસે નીકલ આયા દોડા ઇસિ અરસેમંય સરસર લડભીડ કર પુશતારા લેકર ચલી ચઈ મગર ઉમરૂને પીછા ઉસકા ન છોડા સરસર જબ જંગલમંય પોહચી વહાં કીરાં મીલ ગયા ઇસકે ખંજર ચલને લગા કે ઉમરૂ ભી આકર પોહચા ઓર સરસરકો ઘેરા મગર જંગલકી હવા ઠંડી જો લગી મેહરૂખકો હોશ આગયા દેખા મંય ચાદરમંય લીપટી હું ઉસી વકત સેહેર પડા કે ચાદરે અઇયારી ચાક હોગઈ ઓર દસ્તો પા ખુલગએ મેહરૂખ પુશતારેસે બાહીર નીકલી ઓર સેહેર પડકર સરસરકો પકડ લીયા સરસરને કહા સેહેરસે જબ ચાહો અઇયારકો પકડલો મુઝે તો દાવા અઇયારૂંસે મુકાંબલેકા હય કીરાં ને યેહ કલામ સુનકર કહા અય મેહરૂખ ઇસકો છોડ દો યેહ સચ કેહતી હમ ઇસકો ઇનશાઅલ્લાહ ફને અઇયારીસે ઝેર કરેગેં મેહરૂખને સરસરકો છોડ દીયા સરસર ઓર કીરાં ખંજર ઝની કર ને લગા ઓર જંગ અઇયારી શુરૂ હુઇ કભી. બયઝા હાએ બેહોષી. દોનું તરફસે ચલતે થે કભી કમંદકે ફ્લકે પડતે થે ઉમરૂ ઓર મેહરૂખ. ખડે દેખ રહે થે મગર ઉસ જંગલમંય એક સાહેર રેહતા હય. મુલાઝીમે અફ્રાસીયાબકે નામ ઉસકા જાંનીસાર જાદુ હય. વોહ હંગામા સુન કર અપની જગેહસે યહાં આયા. કીરાં ઓર ઉમરૂ સાહેરકો આતે દેખકર ફરાર હો ગએ ઓર સરસરભી એક તરફ ચલી ગઇ કે મંય જાકર ઓર કુછ કરૂં ઓર જાંનીસાર જાદુ પાસ મેહરૂખ કે આયા. ઓર ઉસકો પેહછાનકર સાથ અદબકે સલામ કીયા. ઓર હાલ પુછા કે હુઝુર યહાં કયું કર તશરીફ લાએ મેહરૂખ ને સરસર કે ગીરફતાર કરકે લાનેકા બ્યાન કીયા. જાંનીસારને બ્યાન કીયા મંય ચાહતા હું હુઝુરકી એતાઅત કરૂં આપકા શરીક હું લેહાઝા. આપ મેરી દાવત કુબુલ ફરમાએ. તો મંય સબ એહલો અયાલસે આપકે રકાબ ચલું યેહ અરઝ મેહરૂખને કુબુલ ફર-

માઈ ઓર ઉસકે સાથ ચલી. જાંનીસાર અપને મુકામ પર લાયા. મેહરૂખને દેખા કે ઉપર પહાડ કે એક મકાન મુરસ્સા બના હય. આઈના વગયરા મોકે, મોકે, પર લગા હય. મકાન આરાસ્તા હય. જાંનીસારને મસનદપર બીઠાયા. કશતીયાં શરાબકી હાઝીર કીં ઇતાઅતકા ઇઝહાર કીયા મેહરૂખને ચંદ જામ શરાબકે પીએ ઉસ મંય જાંનીસારને બેહોશી મીલાઈથી. બેહોશ હો ગઇ નીસારને સંદુક મંય ઉઠાકર બંદ કર દીયા કે સુબ્હેકો પાસ અફ્રાસીયાબ ઓર હયરતકે લે જાઉંગા લેકીન ઉધર ઉમરૂ ઓર કીરાં લશકરમંય ફીર કર આએ દેખા. મેહરૂખ નહીં આઈ ખીયાલ કીયા કે સરસર તો યહાં મોજુદથી ખ્યાલ કીયા બાદ હમારે ચલે જાનેકે વોહ ફીર મલકા. કો પકડ લે ગઇ યેહ .ખીયાલ કરકે દોબારા તલાશમંય રવાના હુવે ઓર ઊમરૂ એક સાહેરકી શીકલ બનકર લશકરે હયરત મંય આયા યહાં સરસરભી જંગલસે ફીરકર આતીથી ઓર બાર ગાહે હયરતપર ખડીથી કે ઊમરૂ આકર પહોચા ઓર કહા બીબી સરસર આજતો તુમને બડા કામ કીયા કે મેહરૂખકો ગીરફ્તાર કર લાઇ સરસરને નીગાહ ગોરસે દેખકર ઊમરૂકો પેહછાના ઓર કહા મંય કીસી કો નહીં લાઇ ઉમરૂને કહા મુજસે ઓર મકકારી સરસરને કસમ ખાઇ કે મંય નહીં જાનતી ઉમરૂ વહાંસે તલાશમય ચલા ઓર શહમંય બર્કફીરંગીસે મુલાકાત હુઇ ઉસ્સે ભી કયફીયત સારી કહી વોહભી ઢુંડને ચલા યહાં તકકે રાતભર હર જગેહ ઢુંડતે ફીરે જબ સુબેહ હુઇ ઊમરૂ ઓર બર્ક તરફ જાંનીસાર જહાં રહેતા હય પહોંચે ઓર પહાડપર મકાન ઉમદા બના હુવા હય દેખકર સમઝે શાયદ મેહરૂખ યહાં હય હોતું એકલે ઠયરે લેકીન બર્ક સાહેર બનકર દરપર મકાનકે આયા યહાં એક ઓરત નોકરે જાંનીસાર ખડીથી ઉસ્સે હંસ કર કહા આજ બોહત દીનકે બાદ તુમહે દેખા કહો મીજાઝ તો અચ્છા હય વોહ ઓરત સમઝી યેહ શાયદ મુઝે પેહછાનતા હય કેહને લગી ઝીહાં દુઆ કરતી હું કહીએ આપ તો અચ્છી તરહ હંય બર્કને કહા સામરીકા શુકર હય આજ અકેલી ક્યું ખડી હો ઉસને કહા હમારે મીયાંને મેહરૂખકો કયદ કીયા. હય યહાં પેહરા દેતે હંય બર્ક યેહ બાતેં કરતે કરતે કરીબ ગયા ઓર કહા નહીં માલુમ ઇસ પહાડપર કયસી ઘાંસ લગી હય કે જીસ મંય બદબુ આતી હય યેહ કેહકર અપના હાથ ઉસે સુંઘાયા વોહ બેહોશ હોકર ગીરી બર્ક ઉસકો ઉઠાકર અલગ લાયા ઓર કપડે ઉતાર ઉસકે જયસી સુરત અપની બનાઇ ઓર અંદર મકાન કે ગયા યહાં ઓર મુલાઝમ નીસાર કે થે ઉન હું ને કહા અય નુરતન ફીર તુમ છોડકર યહાં ચલી આઇ બર્કને જવાબ દીયા કે રાતભર મંયને પેહરા દીયા કીસીને મેરી ખબર નહી અબ ઓર કીસી કો ભેજો ક્યા મંયહી પેહરા દેનેવાલી હું મુલાઝીમ .ખામોશ હો રહે ઓર બર્કને દેખા કે નીસાર .ખુવાબસે બેદાર હોકર મસનદપર બયઠા હય મય .ખુવારી કર રહા હય બર્ક જાકર સરપર ઉસકે રૂમાલ હીલાને લગા લેકીન અબ હાલ સુનીએ ઉમરૂ ભી પહાડસે ઉતર કર એક ગવૈયા બના ઓર નય લેકર બજાને લગા.

આવાઝ બાંસરી કાનમંય **નીસાર** કે ગઇ અપને નોકરૂંકો હુકમ દીયા ઉસ **નય** નવાઝકો બુલા લાવ નોકર ગએ ઓર **ઉમરૂ**કો સામને બુલાકર લાએ **નીસારને** દેખા કે એક મુફલીસ ગવઇયા પરેશાને રોઝગાર હય જી મંય કહા કયા કુદરત સામરીકી હય કે સુરત ઓર ઢંગઉસકે અયસે હંય લેકીન કમાલ અછછા જાનતા હય અલહાસીલ હુકમ દીયા કે અપના હુનર હમેભી દીખાવ **ઉમરૂ** સલામ કરકે **નય** બજાને લગા **નીસાર** બોહત ખુશ હુવા ઓર ઇન આમ બોહતસા **ઉમરૂ**કો દીયા કહા આજ અય ગવઇએ તેરા ગાના સુનુંગા ઓર કલ **મેહરૂ.ખ** કોલેકર પાસ **અફરાસીયાબ** કે જાઉંગા **ઉમરૂ**ને કહા મેહરૂ.ખ કો કહાં .કયદ કીયા હય **નીસાર**ને પેહલે તો કેહ દીયા સામને વાલે સંદુક મંય–માલુમ હોતા હય યેહ અઇયાર હય યેહ સોચકર હંસા ઓર પુકારા અય અઇયાર પેહછાના મંયને તુજકો ઓર સેહેર પડકર **ઉમરૂ** કો ગીરફતાર કીયા ઉસવ.ક્ત **બર્ક** જો સરપર રૂમાલ છલ રહાથા ઉસ વક્ત ઉસને ખંજર પુશત સે મારા કે સર **નીસાર**કા કટકર દુર ગીરા ઓર શોર ઉસકે મરનેકા બુલંદ હુવા મુલાઝીમ ઉસકે દોડે મગર બ.ર્ક તો સુન ચુકાથા કે મેહરૂ.ખ સંદુ.ક મંય બંદ હય ઉસને ઉસ અંધેરે મંય જલદી સે સંદુક કો ખોલ દીયા મેહરૂ.ખ મરનેસે **નીસાર** કે હોશીયાર હો ચુકીથી. બાહીર નીકલી ઓર જીતને મુલાઝીમથે ઉનકો કત્લ કીયા ઉધર **ઉમરૂ**ને જાલ મારકર સારા ઘર લુંટ લીયા અલ હાસીલ કત્લોગારત કરકે વહાંસે અપને ઘરકી તરફ ચલે રાહ મંય એક સાહેર મુલાઝમે **હયરત** મીલા. ઉસને ઇન સબકો પેહછાન કર કહા આજ ઓર તુમ અયશ કરલો કલ તુમ સબ હીલાક હોગે મેહરૂ.ખને કહા હમકો .ખુદાકે સીવાએ હીલાક કોન કર સકતા હય. ઉસ સાહેરને કહા અય **ઉમરૂ** મંય **હયરત**કે દરબાર મંય થા કે **અફ્રરાસીયાબ**કા નામા ઇસ મઝમુનકા આયા કે અય મલકા હમ **શરારાજંગ** જુએ તુંદખુ જાદુકો કલ ભેજેગેં વોહ આકર કામ સબ બાગીયુંકા તમામ કરેગી લેહાઝા ઇસ વજેહસે મંય કેહતા હું કે અબ તુમ સબ કત્લ હોગે યેહ કેહકર વોહ સાહેર તો ચલા ગયા ઓર મેહરૂખ, **શરારાજંગ**જુકા સુનકર ગભરાઇ ઓર રંગ ઉસકા દેહશતસે સુફેદ હો ગયા **ઉમરૂ**ને ફીર તસકીન દી કે અય મલકા ગભરાવ નહીં .ખુદા-કાદીર હય. લશકર મંયભી **શરારા**કો ન આને દુંગા રાસ્તે મંય દેખ ભાલ લુંગા યેહ કેહકર ચલા ઉસવકંત **બર્ક**, ભી એક તરફ ચલા ગયા **મેહરૂખ**, વહાંસે અપને લશકર મંય આઇ ઓર સબસે મુલાકાત કરકે તખ.તપર બયઠી મગર હાલ સુનીએ કે **બર્ક**, જો અઇયારીકો ચલા તીલસ્સમ **ઝાહીર** તય કરકે કનારે દરયાએ .ખુંરવાં કે આકર ઠયરા **શરારા** ઇસ તરફસે આયગી મંય અઇયારી કરૂંગા લેકીન ઉસ મુકામ પર ઝુલા પડાથા ઓર તીન ઓરતેં નીહાયત હસીન ઝુલ રહીથીં **બર્ક**ને અપને દીલ મંય .ખી-યાલ કીયા યેહ જાદુગરનીયાં હંય. અયસા નહો તુઝે ગીરફતાર કરલેં યહાંસે કીસી ઓર તરફ ચલકે ઠયરના ચાહીએ યેહ સોચકર રાહકાટ કર એક તરફ ચલા ઉસ ઓર તુંને પુકાર કર કહા અય **બર્ક**, ઇધર આ એક ઝુલા દેતાજા **બર્ક**.ને કુછ જવાબ ન દીયા

ઓર ભાગ કર દો કોસ દુર નીકલ ગયા વહાંભી વોહી ઓરતેં વોહી દરખ્.ત પર ઝુ-લતે દેખીં બર્ક, વહાંસે ભી ભાગ કર દુસરી તરફ કઇ કોસ નીકલ ગયા ઉસ જગેહ ભી ઉનહેં પાયા યાને વોહ ઓર તું કો ઝુલતે પાયા અબકી બાર ચોથી તરફ ભાગા ઓર જબ કઇ કોસ ગયા વોહી ઓરતેં ઝુલતે દેખીં ઓર ઉનહુંને કહા અય બે વકુફ઼ ઇધર કહાં ભાગા ભાગા ફીરતા હય બર્ક, નાચાર ઉનકે પાસ ગયા ઓર કહા હમ અ-ઇયાર હંય હમારા સતાના અચ્છા નહીં વરના તુમ જાનો હરચંદ બર્કને ધમકાયા ઉનહુંને નમાના ઓર ગીરફ્તાર કરકે તરફ અફ્રાસીયાબ કેચલીં અબ ઉમરૂકા હાલ સુનીએ કે યેહ વાસ્તે શરારા જંગજુ કે રવાના હુવા એક અયસે મુકામ પર પોંહચા કે ચાર તરફ કોહસ્તાન ઓર ઉસકે બીચ મંય જંગલ હરા બરા-ગુલે દરયાસે મામુર દેખા હર તરફ સર્દ હવા ચલતીથી દરખ્.તું પર જાનવર નગમા-સરા થે ઊમરૂને ખીયાલ કીયા ઇસ જંગલકો આરાસ્તા કરો ઓર યહીં ઠયરો જંગલ .ખુશનુમા ઓર પાક હય કયા અજબ હય જો શરારા જંગજુ યહાં આકર ઠયરે યેહ સમજકર ઝંબીલસે ગુલાબ કેવડા નીકાલકર સબમંય દારૂએ બેહોશી મીલાકર છીડકા ઓર દરખ્.તુંપર હાર ફુલકે બેહોશી મીલાકર ડાલે સારા જંગલ ઇતરે બેહો-શીસે બસા દીયા ઓર આપ એક બુડહીયા કમર ઢલી હુઇ લકડી હાથમંય ટેકતા હુવા પહાડસે નીકલકર છુપકર બયઠા કે દુરસે દેખા તીન ઓરતેં બર્કકો ગીરફ્તાર કીએ હુવે લીએ જાતી હંય યેહ દેખતેહી ઓરતુંકે પાસ ગયા ઓર લગા દુહાઇ દેને ઓર રોને ઓર કહા બીબીયો ઇસ મુએ ચોટટેને જીસકો તુમને ગીરફ્તાર કીયા હય ઇસ્સે મેરા પાનદાન દીલાદો મંય તમાકુ બગેર હીલાક હોજાઉંગી યેહ મુંડી કાટા મેરા પાનદાન ચુરા લે ગયા હય મંય હયરતકી તરફસે ઇસ જંગલમંય રેહતી હું ઓર પેહરા દેતી હું ઓર ઓરતુંને બર્કસે કહા બતા પાનદાન તુને ઇસ બુડહીયાકા કયા કીયા બર્ક યેહ બાતેં બુડહીયાકી સુનકર સમજ ગયા કે બુડહીયા નહીં ઉસ્તાદ હંય તુઝે છુડાના ચાહતે હંય યેહ સમજકર કેહને લગા અગર પાનદાન દેદું તો તુમ મુઝે છોડ દોંગી યેહ કલામ સુનકર વોહ ઓરતેં ઉસે મારને લગી બર્કને કહા ખફા નહો ચલો મંય બતલાદું જહાં બડીબી રેહતી હંય વહાં એક ગઢેમંય ઇનકે પાનદાન રખ્ખે હંય ઉન ઓરતુંને બુડહીયાસે પુછા તુમ કહાં રેહતી હો ઉસને કહા જો સા-મને પહાડકે દરવાઝેસે આગે બડકર મેરા મકાન હય યેહ તીનું ઓરતેં ઉસી તરફ ચલી યહાં તકકે ઉસ પહાડસે નીકલ ઉસ જંગલમંય પોંહચીં જીસે ઉમરૂને દુરસ્ત કીયા હય ખુશબુસે ફુલુકે બેહોશ હોકર ગીરીં ઉમરૂ ઓર બર્કને સર ઉનકે ફીલફોર કાટ ડાલે વોહ ગુલો શોર બરપા હુવા કે કભી અયસી આફ્ત ન આઇથી આગ પથ્થર બરસને લગે વોહ જંગલ તમામ બરબાદ હોગયા ઓર મુહાફીઝ દરયાએ .ખુરવાં કે દોડે ઉમરૂ ઓર બર્ક ઉન ઓરતુંકા ઝેવર લેબાસ ઉતારકર ભાગ ગએ ઓર મુહાફીઝ દરયાકે લાશેં ઉનકી ઉઠાકર બાગે, સયબમંય અફ્રાસીયાબકે પાસ લે ગએ ઓર

સબ માજરા કહા કે અઇયારૂંને સેહરાએ તીલસ્સમકે મુહાફીઝુંકો મારા શાહને લાશેં ઉન જાદુગરનીયુંકી ઉઠવાઇ ઓર ઉસી વક્ત ગુસ્સેમંય કહા અય શરારા જંગજુ જલ્દ હાઝીર હો યેહ કેહનાથા કે હવા પર શોઅલે આતીશકે પયદા હુવે ઓર મીસલ આગકે સામને આએ ઉસ આગસે એક ઝને માહ પયકર સુર્ખ લેબાસ પેહને યાકુત અહમરકે ઝેવર પેહને અફ્રાસીયાબકો ઝુકકર સલામ કીયા ઉસને હુકમ દીયા અભી અભી તુમ એક લાખ ફોજ જો અપને પાસ રખતી હો લેકર પાસ હયરતકે જાવ ઓર કામ લશકરે હરીફકા તમામ કરો ખબરદાર એકકો ઝીંદા ન છોડના ઓર હમ બદમ મરહમત ખુસરૂવાનાકા હમારી ઈનતેઝાર કરના બડા તુમહારા રૂત્બા કરેંગે બાદ ફતેહ મુલ્કો માલ દેંગે શરારા હુકમ શાહ સુનકર અપની જગેહપર આઇ એક લાખ ફોજકી તરતીબ ઓર દુરસ્તી કરકે આતીશમંય મ.ખફી હોકર બડે ઇઝઝોશ'નસે રવાના હુઇ ઓર દરયાસે ઉતરકર કરીબ લશકરે હયરતકે પોંહચી કહીં રાહમંય ન ઠયરી હયરતને ખબર સુનકર ઇસ તકબાલ કરાયા શરારા દાખીલે બારગાહ હુઇ મલકાકો નઝર દી ખીલઅત પાયા લશકર ઉતરા બારગાહ આરાસ્તા હુઇ સામને ઉસકે નાચ હોને લગા શરાબકા પ્યાલા ગરદીશમંય આયા જબ દેમાગ ઉસકા બાદાએ નાબસે ગરમ હુવા એક નામા બનામ મલકા મેહરૂ.ખકો લીખા મઝમુન યેહ થા મનમ શરારા સેહેર મેરા સબપર ઝાહીર હય કોઇ અયસા નહીં જો મેરા મુકાબ્લા કર સકે તુઝે લાઝીમ હય અય મેહરૂ.ખ મેરે પાસ ચલી આ મંય તેરી.ખતા માફ કરાદુંગી ઓર અગર ન માના તો સઝા દુંગી ઇસ નામેકો એક પુત્લેકે હાથ મેહરૂ.ખકે પાસ ભેજા પુત્લા નામા લેકર બારગાહે મેહરૂ.ખમંય પોંહચા મેહરૂ.ખને નામા પડકર જવાબ લીખા કે મંય કનીઝ શેહેનશાહે ઊમરૂકી હું હરામઝાદે અફ્રાસીયાબ ઓર કાહયા હયરતકો નહીં જાનતી અય શરારા જો તુઝસે હો સકે કરનેમંય કો તાહી ન કરના ખુદાએ માં બુઝુર્ગ યેહ લીખકર પુત્લેકો દીયા ઉસને લાકર શરારાકો દીયા યેહ પડકર ગઝબનાક હુઇ વોહ દીન જીસ કદર બા.કી થા ઠયરી જીસ વકત આફ્તાબ છુપા ઓર રાતકી તારીકી હોગઇ શરારાને તબલજંગકા હુકમ દીયા ઉસકી ખબર તાએરૂંને દી અઇયાર સુનકર જંગલકો રવાના હુવે ઓર મેહરૂ.ખને ભી નફીર બજાઇ દીલાવરૂં ઓર બહાદરૂંને જંગકી તઇયારી શુરૂ કી સાહેર સેહેર તઇયાર કરને લગે મેહરૂ.ખને હુકમ દીયા હાં અય બહાદરો જલ્દ તઇયાર હો વ હરએક લડને મરનેકો તઇયાર હુવા ઓર ઇસીમંય સુબેહ હોગઇ શરારા પલીદ બીસ્તરે ખુવાબ પરસે ઉઠી ઓર સબ ફોજ સીપાહ તઇયાર રહે અપને ખયમેસે સબ સામાન મંગવાકર અપને બદનપર સજાયા સેહેરકી ઝોલી લી હર્બ ઝર્બસે આરાસ્તા હોકર અઝદહેપર સવાર હો કર ચલી સબને ઘોડુંપર સવાર હોકર ઉસકા સાથ દીયા ઉસ તરફ મેહરૂ.ખ ભી તઇયાર હોકર સામને લશકરે દુશમનકે ચલી મયદાન સાફ હુવા નકીબુંને નકાબત કી ઓર અલગ હુવે ઉસવકત શરારા મયદાનમંય આઇ ઉસકે આનેસે સબ સરદાર

બગયરા મેહરૂ.ખકે અપને હવાસ ભુલગએ ઓર ડરસે સેહેમે જાતેથે ઇધર શકીલકો યેહ ખીયાલ હુવા કે મંય શરારાકે સામને જંગકો જાઉં મગર અયસા ન હો કે તેરી માશુક .ખુબસુરતકો કોઇ તનહા પાકર અસીર કરે વોહ સેહેર નહીં જાનતી હય ઉસ વક.ત એક બહારકી કનીઝકો બુલાકર કહા તુ ખુબસુરતકો લેજા ઉસ કનીઝકા નામ મેહરાં થા તાઉસપર સવાર કરકે લે ઉડી ઓર એક પહાડમંય મસકન ગુઝીં હુઈ ફીર શકીલ અપની માકે પાસ આયા ઓર ઇજાઝત ચાહી મગર મેહરૂ.ખ ને મને કીયા મગર રઅદજાદુને પાઉં ઝમીનપર માર ઝમીનમંય ગરક હુવા ઓર પાસ શરારાકે નીકલા ઓર એક આવાઝ મારી જીસ્સે શરારા બેહોશ હોકર ગીરના ચાહતીથી મગર ફીર સંભલ ગઇ ઓર રેઅદજાદુકો ગીરફતાર કર લીયા ઓર ચાહા કે રઅદકો કત્લ કરેં બર્ક મેહશર મા રઅદજાદુકી આકર શરારાકે પાઉંપર ગીર પડી ઓર કહા મંય તેરી કનીઝ હું મેરે ફરઝંદકો છોડદે ઉસને રેહમ ખાકર છોડ દીયા ઓર આપપર પયદા કરકે ઉડકર હવાપર જાકર ઠગરી ઓર નારયલ લશકરે મેહરૂ.ખ પર મારા કે વોહ કરીબ લશકરકે આકર ફટા ઓર હઝારહા ઉસમંયસે સાંપ પયદા હુવે કે ઉનકે મુંહસે ચીંગારીયાં આગકી નીકલતીથીં ઓર વોહ સાંપ લશકરભરમંય ફયલ ગએ ઓર ચીંગારીયાં ઉડાને લગે ઓર ઉસ્સે લશકરયુંકો જલાને લગે ઓર સરદારૂંકો વોહ શરારે લીપટતેથે ઓર સરદારાને મેહરૂ.ખ રદે સેહેર કરકે અપને તઈં બચાતેથે બારીશ સેહેરકા બુઝાનેકો બરસાતેથે કે શરારાને દુસરા નારંજ ઓર મારા ઓર પુકારકર કહા અય અફસરાને લશકર લેના ઇન નમકહરામુંકો ફોજ ઉસકી તરસુલ પનસુલ શમશીરે બુરરાં જાદુકા સામાન લેકર લશકર મેહરૂ.ખકે આપડે એક તરફસે હયરત જો શરારાકે સાથ આઇથી સાથ અપની ફોજકે લશકરે હસીફપર ગીરી મેહરૂખ ભી આગઇ સેહેર ચલને લગા નારંજ તરંજ ઉઝલને લગે દો લશકર આપસમંય મીલગએ શમશીર સેહેર મીસ્લે બર્ક ગીરને લગી ખુબ ધમસાનકી લડાઇ હુઈ બહાર ઓર મેહરૂંખ નાફરમાન વગયરાને હઝારહાકો તહે તેગ કીયા સદહાકો દીવાના બઝોર સેહેર બના દીયા લેકીન શરારાને ઉપરસે તીસરા નારંજ મારા કે ઉસકે ફટનેસે ચાદરેં આગકી લશકરે મેહરૂ.ખપર પડને લગીં ઓર દેખા કે વોહ સબ જમે હોકર અબ્રકી તરહ ચાદરે આતીશ હોગઇ ઓર સરે લશકરપર ઝુકી ઓર પોશીદા કરને લગી ઉસ વકત મેહરૂ.ખ ઓર બહાર ઓર શકીલ સરદાર નામી ભાગે ઓર લશકરને શીકસત ફાસ ખાઇ ઇસ સેહેરકા તોડ ન હો સકા શરારા ઓર હયરત કત્લો ગારત કરતી હુઇ પીછે લશકરકે કઇ કોસ આઇ ઓર સરદારાને મેહરૂ.ખ સાથ કુછ ફોજકે શીકશત ખાકર કરીબ કોહ લાજવરદકે પાસ પોંહચકર ઠયરી ઓર બોહત લશકરી ખાકો ખુંમંય મીલકર શહે અદમ હુવે શરારા કરીબ શામ હીલાફત ઓર ગારત કરકે ફીરી ઓર જાસુસ વાસ્તે ખબરકે ભેજે કે ખબર લાએં કે વોહ કીસ તરફ ભાગે ઓર કહા છુપે અલગરઝ જબ ખયમે મંય અપને આકર મસનદપર બયઠી સેહેર પડા કે

આસપાસ ઉસકે આગ હોગઈ વોહ ઉસમંય પોશીદા હોગઇ ઔર કહા કે જશન હો બઝમે નીશાત મોહઇયા હુઇ યેહ કયફીયત અઇયારાને લશકરે ઇસલામને ભી દેખી ઔર અઇયારીકો ચલે યહાં તકકે કીરાં શકલ બદલકર કરીબ શરારાકે .ખયમેકે પોંહચા ઔર ચાહા કે અંદર જાઉં યકાયક આવાઝ આઇ કે હોશીયાર હોજાવ કીરાં આતા હય કીરાં યેહ આવાઝ સુનકર જસ્ત કરકે ભાગા ઔર નીકલ ગયા ઉધર શરારાસે સબને પુછા આવાઝ કોન દેતા હય ઉસને કહા મંયને પુત્લા સેહેરકા બીઠલાયા હય કે જો આયગા પુત્લા આને વાલેકો નામ બતલાએગા ઔર અઇયાર ભી કરીબ .ખયમે આએ પુત્લેને ઉસકા નામ બતાયા સબ ભાગે ઔર મેહરૂ.ખ જહાં છુપી થી વહાં પોંહચે ઔર કહા અય મલકા હમ જાતે હંય તો જા નહી સકતે અબ યકીન હય કે કઝા આઇ હય સારે લશકરમંય શોર રોનેકા બુલંદ હુવા ઉમરૂ ભી ઉસવકત આયા ઔર હાલપર દરદમંદુકે અશક હસરત બહાને લગા ઔર હરએકકો તસકીનો દીલાસા દેતાથા લેકીન અઇયાર ફીર અઇયારીકો રવાના હુવે ઔર ઉધર શરારા નાચ દેખ રહીતી કે અફ્રાસીયાબકા નામા ઉસકે પાસ આયા ઉસમંય લીખા થા કે મેહરૂ.ખકા હાલ હમને કીતાબે સામરીમંય દેખાથા માલુમ હુવા કે કોહ લાજવર્દ મંય સબ નમકહરામ જાકર છુપે હંય લેહાઝા ફોજ લેકર ચડ જાવ ઔર સબકો ગીરફતાર કરલો યેહ નામા પડકર શરારાને નફીરે સેહેર બજાઇ ઔર ઉસ વકત કમર બંદી ફોજકી કરકે સવાર હુઇ ઔર કરીબ લાજવર્દકે પોહચકર લશકરકા મુહાસરા કીયા ગફ્લતમંય કોઇ ભાગ ભી ન સકા ઉસવકત ઉમરૂને મેહરૂ.ખસે કહા મસલેહત યેહ હય કે તુમ સબ જાકર ઉસ મલઉનાકે કદમપર ગીર પડો ઔર કહો હમારી ખતા શેહેનશાહે અફ્રાસીયાબસે માફ કરા દીજીએ વોહ તુમ સબકો અમાન દેગી ફીર મંય સમજ લુંગા યેહ રાએ ઝવાજાકી પસંદ કરકે મેહરૂ.ખ કીશતીયાં ઝરો જવાહીર વાસ્તે નઝર લેકર સાથ તમામ સરદારૂંકે રવાના હુઇ શરારા કરીબ કોહ કે દર પર બયઠીથી ઔર ફોજ સબ પહાડકો ઘેરેથી કે ખબર આમદે મેહરૂખ સુની બાહીર .ખયમંયકે નીકલ આઇ દેખા કે મેહરૂ.ખ વ બહાર હાથુંકો રૂમાલસે બાંધ ચલી આતી હંય યેહ મામલા દેખકર ઉસને ફોજકો મોરતરીઝ હોનેસે મને કીયા ઔર આગે બડી ઉસ વકત મેહરૂખ દોડકર ઉસકે કદમપર ગીર પડી ઔર જો કુછ ઉમરૂને સીખાયાથા સબ કહા શરારાને હરએકકો ગલેસે લગાયા નીહાયત ખુશ હુઇ કે મેરે સબબસે યેહ હંગામા અઝીમ મીટા ઔર સબકો લેકર દાખીલે ખયમાં હુઇ મુકામ પાકીઝામંય હર એકકો બીઠાયા ઉસ વકત ઉમરૂ ભી ઉસકે ખયમેમંય આયા ઔર અરઝ કી કે મંય ભી મુલાઝીમત શાહે તીલસ્સમ કરૂંગા શરારાને ઉમરૂકી ભી તાઝીમ કી ઔર કુરસી પર બીઠાયા મગર આપ બઝોર સેહેર અપને આતીશ કદેમંય પોશીદા હોગઇ ઔર હુકમસે નાચ હોને લગા ઉમરૂને કહા અય મલકા આપ ભી આકર શરીકે બઝમ હોજીએ શરારાને જવાબ દીયા અય ઉમરૂ મંય તેરે ખોફસે આગમંય છુપી રેહતી

હું ઉમરૂને કહા અગર મુજસે દગ,દગ,ા બાકી હય તો ફીર મેરા ઠેહરના બેકાર હય શરારા કેહને લગી નહીં ખફા નહો મંય ઝાહીર હોતી હું ઓર યેહ કેહકર મીસલે શોઅલાકે મસનદપર આકર બયઠી ઓર સુરત અપની અસલી બનાઇ સબને દેખા કે એક ખુબસુરત ઓરત તખ,તપર બયઠી હય ઉમરૂને અરઝ કીયા અગર હુકમ હો તો સાકીગીરી કરકે અપના હુનર દીખાઉં શરારા હંસકર બોલી મુઝે બેહોશી દીયા ચાહતે હો તો વયસા કહો ઉમરૂને કહા તોંબા તોબા અબ કભી સકીગીરીકા નામ ન લુંગા યેહ બાતેં હો રહી હંય ઉધર અફ્રાસીયાબ ને કીતાબે સામરી દોબારા દેખી માલુમ હુવા ઊમરૂ બરાએ મકકારી પાસ શરારા કે આયા હય ઓર યકીન હય કે કાબુ પા કર કત્લ કરે ઇસ કયફીયતકો માલુમ કરકે. નામા લીખા ઓર પુત્લે કો જાકે દીયા પુત્લા નામા લેકર રવાનાં હુવા ઓર શરારા પાસ પોંહચ કર નામા દીયા ઉસને પડા લીખા થાકે ઉમરૂ અઇયારી કરને આયા હય ઉસકે ફીકરે પર ન આના સબ દુશમન ઇસ વક,ત તુમારે કબઝે મંય હંય ઉનકો ગીરફતાર કરકે તરફ હયરત કે ફીર જાવ કે હમ આકર હર એક કો વહાં દારપર ખીચેગેં નામા પઢ તેહી શરારાને એક અયસા સે હેર કીયા કે સબ પર એક આતીશકા હીસાર હો ગયા. મેહરૂખ, ઓર ઉમરૂ ઓર સબ સરદાર ઘીર ગએ ઓર શરારે હાથ પાઉં મંય લેપટ ગએ સબને કહા અય મલકા હમારા કયા કુસુર હય ઉસને જવાબ દીયા તુમ સબ દગાબાઝ હો દેખો તુમહારે મકરકી શેહેનશાહને મુઝે .ખબર દી હય યેહ નામા ભેજા હય યેહ કેહકર સબકો ગીરફતાર કરકે ખયમેં વગયરા છગડું મંય લાદ કર તરફ લશકરે હયરતકે ચલી ઈસ મામલેકો દેખકર વોહ લોગ જો પહાડ પર ઠયરેથે રોને લગે ઓર યકીન પુરા મરનેકા હો ગયા ઓર ઇસ બાત પર ઠયરે કે લશકરે શરારા પર સબ ગીરે ઓર અપની જાને દેં ઇસપર તુલે થે કે કીરાં આયા ઓર ઇન સબકો અયસે ઇરાદે સે મને કીયા કહા તુમ સબ દસ્તે દુઆ પરવર દીગાર મંય દુઆ કરો કે મંય જાકર ઉસ કેહબા શરારાકા કામ તમામ કરતાહું લેકીન એક સાહેર તુમ મંયસે મેરે સાથ ચલે અલ હાસીલ એક સાહેરકો લશકરસે સાથ લેકર કીરાં રવાના હુવા ઓર યહાં યેહસબ દુઆ કરતેથે.

નઝમ

વલા ઉલ કીબરીયાએ વલ જબરૂત—વલા ઉલ ઇક,તેદાર વલ મલકુત
વલા ઉલ મલ્ક કાએ નામાકાં—વલ ઉલ ઈમતે નાને વલ એહસાં
વાસ્તા ઉસ ખુદા શનાશું કા—સર જીનુંને હય તેરી રેહ મંય દીયા
તુહી કાદીર હયાતપર હય કરીમ—તુહી અયહાએ કુન ઇઝામ રહીમ
શરસે દુશમનકે દે પનાહ હમેં—ઉસકે કાબુસે રખ નીગાહ હમેં

યેહ તો મસરૂફે દુઆ થે લેકીન કીરાં સાહેરકો લીએ એકદરે કોહમંય આયા ઓર સાહેરસે કહા તાઉસ સેહેર કરકે બનાદે ઉસને એક તાઉસ બઝોર સેહેર મોમકા

બનાયા કીરશંને ઉસપર ઝીન સીલકે ગૌહરકા સજાયા ઓર મુંહમંચ તાઉસ કે માલા મોતીકા દીયા ઓર ગલેમંચ જવાહીર બોહુતસે લટકાકર આરાસ્તા કરકે અપની સુરત અફ્રાસીયાબકી બનાઇ ઓર તાઉસ પર સવાર હોકર ઉસ સાહેરસે કહા કે તુ યહીસે સેહેર પઢતા હુવા મેરે સાથ ચલ કે તાઉસ ઉડતા હુવા પાસ શરારાકે પોંહચે ઓર રાહમંચ ભી કુછ આગ બરસે આંધી આએ પથ્થર ગીરેં તાકે અલામત કીસી જબરદસ્ત સાહેરકી માલુમ હો હસબુલ ઇરશાદ મીસ્લે મુલાઝીમુંકે શીકલ અપની દુરસ્ત કરકે રકાબ પકડલી ઓર સેહેર પડા કે આંધીયાં ઉઠને લગીં આગ પથ્થર બરસને લગે ઓર તાઉસ રવાના હુવા કે શરારા જાનેકે લીએ તઇયાર થી કે યકાયક આમદે સાહેર દેખકર ઠયરી ઓર જીધરસે આગ બરસ્તી આતીથી ઉસ તરફ દેખને લગી કે સામનેસે અફ્રાસીયાબ સરપર તાજ મુરસ્સા રખે લેબાસ ફાખરા પેહને તાઉસ સેહેરપર સવાર ઝાહીર હુવા શરારા શેહનશાહકો આતે દેખકર આતીશસે બાહીર નીકલી ઓર તાઝીમકે લીએ ચલી કરીબ આકર તસલીમ કી અફ્રાસીયાબને તાઉસ ઠયરાયા ઓર કહા અય મલકા કયા કેહના માશા અલ્લાહ કીતના જલ્દ તુમને ઇસ જંગકો ફતેહ કીયા યેહ કેહકર તાઉસપરસે કુદા ઓર વોહ સાહેર જો આગ પથ્થર બરસાતાથા ઉસને સેહેર મોકુફ કીયા તાકે વોહ આંધી વગયરા મોકુફ હો શરારાને કીશતીઆં જવાહીરકી પેશકશ કીં ઓર પાનદાન ઝર બફ્તી ડાલ કર લેકર ચલી હુકમ દીયા કે ખયમા ઇસ જગેહ આસ્તાદા હો મુલાઝમ ઉસકેમ સરૂફે ઇનતેઝામ હુવે ઓર અફ્રાસીયાબને કહા અય શરારા મંય ગુંબદે સામરી પર ગયાથા વહાંસે એક સેહેર યાદ કીયા હય કે બારા બરસ પેહલેકા હાલ માલુમ હોતા હય અગર તુમ આંખે બંદ કરકે બયઠો ઓર તીન બાર યા સામરી યા સામરી કહો તો ઉસકી તરતીબ તુમહેં બતલાઉં શરારા યેહ ઈલતાફ ખુસરૂવાના દેખકર મસરૂર હુઇ ઓર એક જગેહ સાફ પાકીઝા દેખકર આંખેં બંદ કરકે યા સામરી યા સામરી કેહને લગી કીરશં સરપર તો ખડાહી થા કે બગદા મારા કે સરપર બાઈતમીનાન તમામ લગા સર ફુટકર ભેજા દુર જાકર ગીરા ઓર કીરશંને નારા કીયા ઓર જસ્ત કર કે ભાગા ઓર એઠીમાં રગડ રગડકર શરારા જહન્નમ વાસીલ હુઇ બીર ગુલ કરને લગે મુલાઝીમ ઉસકે દોડે મગર મેહરૂખ ઓર બહાર ઓર નાફરમાન વગયરાકે આસપાસ આતીશ જો થી વોહ દફે હુઇ ઓર સદા સુનાઇ દી કે મારા નામ કશની મન શરારા જંગજુ તુંદખુબાદ બુદ યેહ સદા સુનકર ઉમરૂ પુકારા કે અય મલકા મેહરૂખ વોહ મારા ઉસ હરામઝાદીકો ઉસકી ફોજ ઝીંદા બચકર ન જાને પાએ મેહરૂખ ઓર સબ સરદાર નારયલ ઓર તરંજ લેકર ઉઠે ઓર લશકરે શરારાપર જો મરનેસે માલીકકે બદહવાસ થા જાઝીરે હઝારહાકો એકહી વાર મંય હીલાક કીયા કે ગહે .ખુનો ખાક કીયા સુર્ખસુ કાકુલ કુશાને કાકુલકો પરેશાન કીયા હઝારહા સીતારા ટુટકર ગીરા ઓર તીરે શહાબકી તરહ હરએકકો તોડ ગયા બહારને ગુલદસ્તા મારા

આલમે બહાર પયદા હુવા સરદ હવા ચલને લગી. ગુંચે ચીટકકર ગુલ હુવે ચમન હાએ દરયાએ તુલાની પર ગુલ પુલને ફલને લગે સાહેર દીવાને હુવે તલવાર સેહેરકી ચલને લગીં.

નઝમ.

સરેદુશમનપે અયસે તીર મારે—ખીયાબાને ચમન રીસ્તેથે સારે
ગુલે તાઝાથા હરફર્કે બરીદા—વોહ સેહરા બન ગયા બાગ રસીદા.
હુવે થે ઈસકદર ઝખમુંસે શરશાર—કે હર સાહેર બનાથા રશકે ગુલઝાર
લહુમંય તરબતર કુશતેથે બીલકુંલ—નઝર આતેથે હરસુ ખીરમને ગુલ
નયા કુલાથા ગુલ ઝુલ્મો સીતમકા—રીયાઝે ઝીંદગી ઉજડા પડાથા.
ફીરે હંય હમ બોહત બાગે જહાં મંય—બહાર અયસી નહીં દેખી ખીઝાંમંય.

લશકરે શરારાસે જો કુછ ભાગકર બચે વોહ નાલાં વ ગીરયાં તરફ અફ્રાસી-યાબકે ચલે ઓર ખબર ગીરફતારી. મેહરૂખ. ઓર ઉમરૂ વગયરા સુનકર હયરત ભી પાસ શરારાકે ચલીથી. લેકીન રાહ મંય યાકુત જાદુ વઝીરઝાદીને ઉસકે અરઝકી કે મંયને સુના હયકે શરારાં જહન્નમ વાસીલ હુઇ મેહરૂ.ખ બફતહે ફીરોઝી આતી હય. હયરત ઇસ સાનહેકો સુનકર ફીરી ઓર અપને લશકર મંય આઇ ઉધર મેહરૂખ. ભી સબકો કત્લો ગારત કરકે અપની ફોજ જો ભાગ ગઇથી જમે કરને લગી વોહ લશકરી જો પહાડપર મસરૂફે દુઆ થેક તેહકી ખબર સુનકર હાઝીર હુવે નક્કારે ફતહો ઝફર ગરજને લગે એક રોઝ વહાં ઠયરકર નએ સરસે કાર સાઝી લશકર ફરમાકર દુસરે રોઝ નક.કારા કુછકા બજાયા ઓર વહાં પોંહચ સામને હયરતકે બારગાહ આસ્તાદા કરાઇ ઓર કદીમ જગેહપર લશકરકો ઉતરવાયા સરદા-રાને આલી મુકામ સબ અપની જગેહપર કયામ પઝીર હુવે મમેરૂ.ખ તખ.તપર બયઠી બાહારસે કહા તુમહારી કનીઝ મલકા ખુબસુરતકો મયદાન જંગસે તરફ કોહસ્તાન લે ગઇથી અબ ઇસકો તલબ કરલો કીસ લીએ કે લાખ દુશમનો દોસ્ત યહાં હંય અયસા ન હો કે કુછ પેંચ પડ જાએ બહાર બરાએ તાઝીમકે કામ યેહ બાદશાહે લશકરકા હય .ખુદ વાસ્તે લેને ખુબસુરત રવાના હુઇ લેકીન વહાંકી કયફીયત સુનીએ કે મેહરાન કોહસ્તાનમંય એક દરયાકે કનારે ખુબસુરતકો લીએ સયર કરા રહીથી ઓર વહાં એક સાહેર રહેતા હય રઇયત શાહે તીલસ્સમકે નામ ઉસકા નાગ જાદુ હય ઉસને ખુબસુરતકો પેહછાના ઓર કરીબ આકર કેહને લગા કે અય મેહ રાં તું લોંડી બાહારકી હય તુઝે કયા કત્લ કરૂં તેરી કુછ હકીકત મેરે નઝદીક નહીં હય લેકીન મલકા ખુબસુરત દુખતર મલકા હયરત બીવી બાદશાહે તીલસ્સમ હય ઇસે ઝુરૂર લે જાઉંગા યેહ કેહકર અફસું પડકર દમ કીયા કે એક નાગ કાલા ઝમી-નસે નીકલકર મેહરાંસે લેપટ ગયા વોહ અયસા ઝેહેર આલુદા સાંપ થા કે મેહરાં ઉસકે લેપટનેસે બેહોશ હોગઇ નાગજાદુને આકર ખુબસુરતકો ઉઠા લીયા ઓર લેકર

રવાના હુવા ઈત્તેફાકન એક તરફસે **સરસર** આતીથી ઉસને યેહ મામલા દેખા કે દુખતરે મલકા **હસરત** ગીરફતાર હુઇ હય ઉસને દીલમંય તસવ્વર કીયા **નાગજાદુ** અગર શાહઝાદીકો લે જાયગા નહીં માલુમ કયા કરે અયસા નહો કે બેહુરમતી હો લાઝીમ હય કે ઇસ્સે છીનલું યેહ ખીયાલ કરકે ઉસકે પાસ આઇ ઓર બયઝાએ બેહોશી ઉસકે નાક પર મારા કે વોહ બેહોશ હુવા ઉસને સર કાટ ડાલા ગુલો શોર હુવા સદા આઈ કે મારા મુજકો મેરા નામ **નાગજાદુ** થા ઉસકે મરનેસે **મેહરાંકો** હોશ આ ગયા ઓર ઢુંડને **ખુબસુરતકો** ચલી લેકીન **સરસર** મલકાકો બેહોશ કરકે પુશતારા બાંધકર ખયમેમંય લાઇ ઓર **સબારફતાર** ઓર **શમીમાસે** કહા' તુમ મહાફીઝ રેહના કે કોઇ પુશતારા ન લે જાય ઓર આપ બારગાહે **હયરતમંય** આકર અરઝ કીયા કે મંય મલકા ખુબસુરતકો ગીરફતાર કરકે હુઝુરકે સામને લાઉ મગર આપ ઉસકો કત્લ ન કરેં તો **હયરતને** કહા વોહ મેરી બેટી હય ઉસકો કુછ ન કહુંગી તું જલ્દ ગીરફતાર કરલા **સરસર** યેહ ઈકરાર લેકર અપને ખયમેમંય આઇ ઓર પુશતારા લેકર ચલી ઉસ વકત **કીરાં** લશકરે **હયરતમંય** શીકલ બદલકર ફીર રહાથા **સરસરકો** પુશતારા બદોશ દેખા કે યેહ કીસી હમારે લશકરકે સરદારકો લાઇ હય પુકારા ઉસતાનીજી મારહી ડાલુંગા જો આગે કદમ બડાયા **સરસર** નીમચા ખીંચકર આપડી લશકરમંય ગુલગુલા હુવા ઉસ વકત **બહાર** જો વાસ્તે બુલાને **ખુબસુરતકે** ચલીથી જબ કોહસ્તાનમંય પોંહુચી **નાગકી** લાશ દેખી કીસીકો ન પાયા સમઝી કુછ કુતુર હુવા ઢુંડતી હુઈ લશકરે **હયરતમંય** આઇ **સરસરકો** પુશતારા લીએ લડતે દેખકર સેહેર કીયા કે પાઉં **સરસરકે** ઝમીનને પકડ લીએ ઓર આપ પુશતારા લેકર ઉડ ગઇ ઓર એક નીમચા સેહેરકા ભેજા કે વોહ **સરસરકો** ભી લેકર ચલા **કીરાં** લશકરસે નીકલ ગયા કે પરાએ મુકામપર ઠેહેરના અચ્છા નહીં ગરઝકે **બહાર** પુશતારા લેકર લશકરકે સેહરાકી તરફ આઇ કઝાએ કાર એક મુસાહીબે ખાસ ખ્યામ **ખફેરાસીયાબકા** લીએ **હયરતકે** પાસ જાતાથા ઉસને **બહારકો** જાતે દેખકર લલકારા **બહાર** મુકાબીલ ઉસ સાહેરકેં કે નામ ઉસકા **અલ્લમા** જાદુ હય મુકાબીલ હુઇ ઉસને દેખા મંય બહારસે લડ ન સકુંગા બસ ખાક જમસેદ ઉસકે પાસથી ઉસકો બહારપર ડાલા કે યેહ બેહોશ હો ગઇ **અલ્લમા** સબકો લેકર ચલા ઇસ કય-ફીયતકો દુરસે **બર્ક ફીરંગી** દેખ રહાથા કયું કે અયયાર સેહરામંય ફીરાં કરતે હંય યેહ યહાં મોજુદ થા બેતહાશા દોડા ઓર લશકરે **મેહરૂખમંય** જાકર **મેહરૂખ** ઓર **શકીલસે** સારા હાલ કહા. વોહ ગીરફતારી **ખુબસુરત** સુનકર દીવાના વાર દોડા ઓર **શકીલકો** જાતે દેખકર માંસે ન રહા ગયા **મેહરૂખ** ભી રવાના હુઇ થોડી દુર ગઈથી કે ઉધર અયયાર બચ્ચીયાં તલાશમંય **સરસરકે** ચલીથી ઉનમંય **સબારફતારને** **મેહરૂખકો** જાતે દેખકર ફીલફોર સુરત અપની ઝરગામ અયયારકી બનાઇ ઓર પાસ **મેહરૂખકે** આકર હુબાબ બેહોશી મારકર પુશતારા બાંધકર લે ચલી કુછ દુર ગઇથી

કે કીરાં લશકરે હયરતસે ફીર આતાથા ઉસકો દેખકર બગદા તાન કર દો.ડા સબાર-ફ્તાર પુશતારા ફેંકકર ભાગી કીરાંને મેહરૂખકો હોશીયાર કીયા દોનું ચલે મગર શકીલને ઉલ્લામાકો જાકર ઘેરા લડાઇ જાદુકી હોને લગી મંતર ઓર જંતર પડે જાને લગે કભી યેહ ગર્ક ઝમીન હુવા કભી વોહ આસમાન પર ઉડા ધુંવા આતીશે સેહેરકા બુલંદ હુવા ઓર દરયાએ સેહેર મોજ મારને લગા ઉસ વક્ત સરસર તો યહાં મોજુદથી હી ઈસિને શકીલકો એક બેઝએ બેહોશી મારકર બેહોશ કર દીયા ઓર ઉલ્લામા ઉસકો ભી ગીરફ્તાર કરકે લેચલા સરસર પેહલે આકર લશકરમંય પોંહચી હયરતકો ખબર મીલી ઉલ્લામા આપકી બેટી ઓર ઉસકે આશીક ઓર બહારકો લાતા હય હયરત ખુશ હોકર સવાર હુઇ લેકીન ઉલ્લામાકે ખીયાલમંય આયા કે ઇન સબ મુજરીમુંકે સર કાટકર લે ચલું અયસા ન હો રાહમંય કુછ પેંચ પડે ઓર યેહ રેહા હોજાએં ઇસ તરહકા ખીયાલ કરકે એક પહાડપર ઠયરા ઉધરસે ઉમરૂ ભી શકીલકો જાતે દેખકર ચલાથા ઉસી પહાડપર પોંહચા ઓર સુરત સાહેરકી બનાકર ઉલ્લામાકે સામને આકર ઉસકો ડાંટાં કે ઓ બેહયા તું કોન હય જો પરાઇ જોરૂ બેટીકો પકડ લાયા હય બડા દગલબાઝ માલુમ હોતા હય યેહ કલામ સુનકર ઉલ્લામાને પુછા આપ કોન હંય ઉમરૂને કહા યેહ ઝમીન શેહેનશાહકે હુકમસે મેરે કબઝેમંય હય મંય યહાં તક માલીક હું ઉલ્લામા કેહને લગા ભાઇ ખફા ન હો મંય શકીલ ઓર મેહરૂખ બહાર ગુનેહગારે શેહેનશાહકો લાયા હું ઉમરૂને હંસકર કહા ભાઇ મંયને પેહછાના નથા તુમહારી બીવી તો ભાવજ હય આવ મેરે ઘર ચલો ખાના ખાકર ચલે આના ઉલ્લામાને કહા અય બીરાદર પેહલે હમ ઇન ગુનેહગારૂંકો કત્લ કરલેં તો ચલેં ઉમરૂ બોલા કે ઝરા મંય ઇસ શકીલકો દેખું કે કયસા ખુબસુરત હય જો દુખતરે હયરત ઉસકે સાથ ખરાબ હય ઉલ્લામાને અપને સેહેરમંય મુબતીલા કરકે શકીલકો હોશીયાર કરકે ઉમરૂકો દીખલાયા કયું કે ઈસે મારે ખોફ્સે નઝરસે પોશીદા કર દીયાથા ઉમરૂને દેખકર કહા અય અઝીઝ લાવ મંય ઈસકા સર કાટ લાઉં ઓર શકીલકા હાથ પકડકર અલગ લાયા ઓર કેહને લગા હમ ચારકે બાપ હંય હમ પંદરાસે પયદા હુવે હંય હમે કુછ દો તો તુમહેં છોડદેં શકીલ ઇસ ગુફ્તગુસે હયરાન હુવા કે કોઈ એક માસે પયદા હોતા હય. યેહ પંદરાસે પયદા હુવે હંય. શાયદ ઉમરૂ હય યેહ સમજકર કહા કે પાંચ હઝાર રૂપય દુંગા મુજે છોડદો ઉમરૂ યેહ ઇકરાર લેકર ઉલ્લામા પાસ આયા ઓર કહા ભાઇ વોહ તો ખુદ મર રહાહય. મુજકો રેહેમ આતા હય કયા ઉસકો કત્લ કરોગે ઉલ્લામા બોલા વોહ મુતીએ શેહે-નશાહભી તો નહીં હોતા. ઉમરૂને કહા મંય ઉસકો સમઝાતા હું ઓર શકીલકે પાસ આકર કેહને લગા કે તુમ રૂપીયા બાદ રેહાઇ ન દો તો મંય કયા કરૂં ઇસ્સે બેહતર હય કે ખુબસુરત જાદુકા ઝેવર મુઝે દેદો શકીલકો યકીન હો ગયા કે ઝુરૂર અબ હમ રેહા હુવે યેહ શખ્સ બેશક ઉમરૂ હય ખુશ હોકર કેહને લગા ઝેવર કયસા

મંય આપકા ગુલામ હું ઓર મેહજુબા મેરી કનીઝ આપકી હય. જાઇએ સારા ઝેવર લે લીજીએ **ઉમરૂ** સમજ ગયા કે અબ યેહ તુજકો પેહછાન ગયા. ગરઝ વહાંસે ફીર **ઉલ્લામા** પાસ આયા ઓર કહા ભાઇ તુમ સચ કેહતે હો યેહ લોગ બડે સરકશ હંય મુતીઅ નહીં હોતે. અબ ઇનકો યું કત્લ કરો કે પહાડકે નીચેસે પથ્થર ઉઠા લાવ. ઓર ઇનકો બીઠાકર લગાવ કે સર ઉનકે ફુટેં ઓર તડપ તડપ કર જાન દેં **ઉમરૂ**સે કહા આપ ઇનકે મુહાફીઝ રહીએ મંય પથ્થર લાતા હું યેહ કેહકર પહાડ કે નીચે ઉતરા પથ્થર લેકર આતાથા કે **ઉમરૂ** ને **ઝંબીલ**સે પથ્થર નીકાલકર બલંદીસે ઇસ તરહ ઉસકે સરપર ઠલકાયા કે સરકે ટુકડે ટુકડે હોગએ ગુલગલા ઉસકે હીલાક હોનેકા બુલંદ હુવા આગ પથ્થર બરસને લગે સબ કયદી છુટે ઓર શકીલ અપની માશુકાકો લેકર ચલા મગર ઉસ પહાડ પર એક સાહેર **ઝાહીમ** જાદુ કોહી રેહતા થા વોહ ગુલ સુનકર દોડા ઓર સેહેર કરકે **ઉમરૂ**કો ઉસને ગીરફતાર કીયા ઉસવકત **બહાર**ને એક ગોલા ફોલાદી મારા કે ઉસકે સીનેપર પડા ઓર પુશતકો તોડ ગયા. શોર ઉસકે મરનેસેભી બુલંદ હુવા. ઓર લાશે ઉનદોનુકી હવાપર ઉડકર પાસ **અફ્રાસીયાબ**કે ચલીં ઓર **બહાર** સબકો લીએ ચલીથી કે **હયરત** સાથ થોડે સાહેરૂ કે પોંહચી ઓર બીચ રાહ હુઇ. ઇસકે ઓર **બહાર**કે રદો બદલ સેહેર શુરૂ હુવાથા કે **મેહરૂખ** ઓર **કીરાં** ભી આકર પોંહચે ઓર લડાઇ બાહમ શુરૂ હુઇ **બહાર**ને હાર અપને ગલેસે તોડકર મારા ઠંડી હવા ચલી ઓર સામને એક ચમનપર પુલ ગુલાબ ચંબેલી નઝર આયા. હરએક સાહેર પુલુંકી ખુશબુસે મસ્ત હુવા ઓર કયફીયત બહાર બડને લગી. **હયરત** ભી મસ્ત હોકર ઝુમને લગી ઓર તારીફ ગુલુંકી કરતી હુઇ અંદર ચમન કે ગઇ એક પુલ ગુલાબકા તોડકર ચાહતી હય કે સુંઘે ઉસવકત એક કુમરી ઉડતી હુઇ આઇ ઉસને વોહ પુલ **હયરત**કે હાથસે અપને પંજે મંય લે લીયા ઓર કેહને લગી અય મલકા આલમ આપ બીબીશાહે તીલસ્સમકી હોકર સેહેર મંય **બહાર** જાદુકે આગાઇ હોતી ખબર ઇસ ચમનકે હરએક ફુલકો ખાર સમજીએગા વરના વોહ આસેબ સરસરે રોઝગારસે પોંહચેગા કે કભી નઝર ન આયાથા. શાખે દરખ્ત નઇ મુસીબત ડાલેગી ઝબાને કુમરીસે યેહ સુનકર **હયરત** હોશીયાર હો ગઇ ઓર ખીયાલ કીયા અગરતુ ફુલ સુંઘ લેતી કીયામત હો જાતી ગરઝ કે ઇસ ચમનસે બાહીર બઝોર સેહેર નીકલ ગઇ ઓર **બહાર**કે મુકાબીલ હુઇ દોએકરદો બદલ સેહેર હુવેથે કે અપને મુકામ **અફ્રાસીયાબ**કો **હયરત**સે મશવરેકી ઝુરરત હુઇ ઉસને એક પંજએ સેહેર ભેજાકે જાકર **હયરત**કો ઉઠા લાએ પંજા આકર હંગામેસે ઉસકો ઉઠા લે ગયા. ઓર સામને **અફ્રાસીયાબ**કે લાયા **હયરત**ને શેહેનશાહકો તસલીમ કી. ઓર સારા માજરા બ્યાન કીયા ઓર ઉસ તરફ **મેહરૂખ** વગયરાને હમરાહીયાને **હયરત**કો નારંજ ઓર તરંજ માર કર બઝોર સેહેર શીકશતદી. સબકો હીલાક કીયા. જબ કોઇ રોકનેવાલા ન રહા ઉસવક્ત સબકો લેકર મબે અઇયારૂં કે ઓર મલકા

ખુબસુરત ઓર શકીલકે હાખીલ અપને લશકર મંય હુઇ બારગાહ મંય તખ્ત-શાહીકો આરાસ્તા કીયા હંગામાએ અશરત ગર્મ હુવા પીયાલા શરાબકા દોર ચલને લગા લેકીન યહાં અફ્રાસીયાબને હયરતસે કહા મંયને તુમકો ઇસ લીએ બુલાયા હય કે મેરા ખીયાલ હય કે ઇસ હંગામેકી ખબર નબીર એ સામરીકો હું કીસલીએ કે કલકો જો ઝીયાદા ફીતુર યહાં પડે તો નબીરએ ખુદાવંદ ફરમાએંગે કે હમસે કયું ન કહા ઓર કયું ખબર ન ભેજી યકીન હય કે વોહ વહાંસે સબ બાગીયુંકો બયઠે બયઠે ગારત કરેંગે હયરતને કહા અય શેહેનશાહ નબીરએ ખુદાવંદ દાઉદ જાદુ કુછ અયસે નહીં હંય કે આપ સરાસરી ઉનસે કેહલા ભેજીએ કે હઝારહા રૂપય નઝર ભેંટ લીએ આપ ખુદ તશરીફ લે જાઇએ ઓર કઇ રોઝ રેહકર અરઝહાલ ઉનસે કીજીએ તો અરઝે હાલકી નોબત પોંહચે ઓર અગર કોસીકો ભેજીએગા તો ઉસકો ઝીયારતભી નસીબ નહોગી. ઇસ વજેહસે ઉનકે ભાઈ જો કનીઝસે પયદા હંય નામ ઉનકા મુસવ્વર જાદુ ઉનકો નામા ભેજકર યહાં બુલાઇએ કે ઉનકીભી કઝા કીસીકે હાથસે નહીં હય. વોહ સબ અઇયારૂંકો ગીરફતાર કરદેંગે ઓર વોહભી નબીરએ સામરી હંય ઈતના ફર્ક હય. વોહ કનીઝસે હંય ઓર દાઉદ જાદુ બીવીસે અલકીસ્સા એક નામા આશોબે તીલ્લસ્સ ઓર બદલ જાના મેહરૂખ વગયરાકા ઓર અઇયારૂંકા ફસાદ કરના. લીખ કર પાસ મુસવ્વર જાદુકે રવાના કીયા. ઓર ખુવાહીશ મદદ કરનેકી ઝાહીર કી. ઓર નામેકે સાથ બોહત કુછ તોહફા હદીયાભી ભેજા જબ યેહ નામા મુસવ્વર પાસ પોંહચા હાલ બાદશાહે તીલસ્સમપર અફસોસ કીયા ઓર અપની ફોજકો હુકમ દીયા કે તઇયાર હો મંય મદદ કો અફ્રાસીયાબકી જાઉંગા યેહ હુકમ સુનકર બેટા ઉસકા શીકલ કશ જાદુ અરઝ કરને લગા કે ઇસ લડાઇપર મુજકો રવાના ફરમાઇએ કે જાકર ફતેહ કરૂં ઓર સેહેર આઝમાઇ કરકે હોસલા દીલકા નીકાલું અભી હુઝુરકા જાના અયસે મુકામ પર જહાં ચંદ તરફરકેં છોટે હો અચ્છા નહીં મુસવ્વરને બાદ હુજ્જતકે જાનેકા હુકમ સુનાયા ફોજ બેશુમાર સાહેરાને ગદદારકે રવાના કીયા. ઓર અફ્રાસીયાબકો તેહરીર કીયા કે તુમહારી મદદકે વાસ્તે અપને ફરઝંદકો ઉસ તરફ ભેજા હય વોહ અવ્વલ લશકરે દુશમનકો જાકર ગારત કરેગા બાદ ઉસકે હુઝુર મંય હાઝીર હોગા યેહલીખકર અફ્રાસીયાબકો ભેજા ઓર શીકલ કશસે કહા પેહલે તુમ લશકરે હયરતકે કરીબ જાકર મુકાબલા મેહરૂખસે કરકે સબકો જબ ગીર-ફતાર કર લેના. ઉસવક્ત શેહેનશાહ તીલસ્સમસે મુલાકાત કરના. ઓર ઉંચ નીચ જંગ કે ઓર સામાન સેહેર સાઝી કરનેકે લીએ યેહ પંદો નસાયા યાહ બોહત કુછ કરકે રવાના કીયા. યેહ લશકર ઇસ તરફસે રવાના હુવા. ઓર નામા પેહલે અફ્રાસીયાબકો પોંહચા. ઇસને હયરતકો તરફ લશકર રવાના કીયા ઓર કેહે દીયા કે શીકલકશ કીતાઝીમ કરના ઓર બયત ઉસકે હરીફકે મુકાબીલ હોના હયરત અપને લશકર મંય આકર મુંતઝર હુઇ કે ફરઝંદ મુસવ્વર બાદ ત્ય

મંઝીલ કે કરીબ લશકરે હયરત પોંહચા વોંહ ઈસ તકબાલ કરકે બારગાહ મંય લાઇ લશકર કો ઉસકે મુકામ કરાયા સામાને દાઅવત મોહઇયા કીયા આમદે શીકલકુશકી ખબર તાએશાને સેહેરને મેહરૂખકો પોંહચાઈ ઉસને કહા અગર મુસવ્વર ખુદ આતા મુકામ અંદેશેકા થા લેકીન ઇસ છોકરેસે ડરના કયા હય ખુદા હમારા કાદીરો તવાના હય યેહ કેહકર મશગુલ કારસાઝી જંગ હુઇ ઇધર બારગાહમંય હયરતકી દીનભર હંગામે ખ.તીર રહા જબ શામ હુઇ દોનું લશકરૂમંય તબલજંગ બજા ઓર દુરસ્તી અસબાબે હર્બમંય હરએક બહાદુર મસરૂફ હુવા મેહરૂખ ઓર બહારને સેહેરકા કલમ બનાકે તસવીરેં અપની ઓર સરદારે લશકર અપનેકી બના કર અપને બીરૂકે સીપુરરીદ કીં ઓર ઉનસે ઈન બાતકા વાઅદા લીયા કે સુબ્હકો શીકલકુશ તસવીરેં હમ લોગુંકી તસવીરેં તઇયાર કરકે સેહેરકી કતરનીસે કતરેગા બસ જો અઝુ કાટેગા વોહી હમારા ભી અઝુ કટેગા લેહાઝા તુમ મહાફીઝ રેહના કે સેહેર ઉસકા હમપર તાસીર ન કરે ઓર કોઈ અઝુ હમારા બેકાર ન હો યેહ તો ઇસ કામમંય મશગુલ હુંય ઓર કુલ લશકરમંય સેહેરકી તઇયાર કી ઓર તસવીરેં દુશમનકે લશકરયુંકી બનાઇ અગીયા કરકે પુજે ઓર પાટસે ફરાગતકી ઓર ઉસકે ભી લશકરકી કયફીયત રાતભર યેહી રહી આખીર વો ઝમાના આયા મીકરાઝે ગરદીશે દેહેરને પરદએ શબકો ચાક કીયા ઓર લેબાસ નુરાની આફતાબકા પેહનાયા.

નઝમ.

બરઆમદ શેહેનશાહ મશરીક, દીયાર—નીશાને ઝફરદ અઝુ આશકાર
ઝ ઈસિલામીયાં પયરો બરના હમા—નુશયરાં નમુદંદ અઝમે ઝમાં

સદાએ નાઅરે જંગીસે શોર બરપાથા સાહેરૂંકી નયરંગ સાઝીસે શોર અયસા બરપાથા કે ગોશે ફલક સુન હોગયાથા મયદાન સાફ હોને લગા નકીબ નીકલે ઓર તારીફે શોજા અતે પેશીનકી શુજાઅત સુનાકર દીલ બહાદરૂંકા લડાને લગે અગલે મારકે જોહરે શમશીરે ઝબાન ચમકાકર દીખાને લગે બહાદરૂંકે દીલગ્ંય ઉમંગ આઇ નોબત જદાલો જંગ આઇ શીકલકુશ અપના અઝધર બડા કર મયદાનમંય આયા ઓર બાદ શોબદા પરદાઝીકે જાદુગરી દીખાનેકે લલકારા કે અય ફીરકએ નમકહરામો દેખો તો તુમહેં કીસ તરહ હીલાક કરતા હું .ખુનો ખ.કમંય મીલાતા હું ઉસ વકત મેહરૂખ તખ.ત અપના બડાકર સામને આઇ ઓર પુકારી કે ઓ છોકરે કયા બકતા હય કોઇ દમમંય પુર હસરતો અરમાન દુન્યઃસે જાયગા શીકલકુશકો ગુસ્સા આયા ઓર મેહરૂખકી સુરતકા કાગઝકા પુત્લા અપની ઝોલીસે નીકાલકર ઓર પુકારા કે અય શમામા બ હુકમે સામરી મેહરૂખકો પકડલા વો પુત્લા ચલા ઇધર મેહરૂખને દસ્તક દી ઓર પુત્લેકો હાથપર સેહેર કરકે ઉઠા લીયા ઓર કેહને લગી અફસોસ હય કે ઇસ પુત્લેકી સારી સુરત ઓર હાથ પાઉં શીકલકુશકે જયસે હુંય મગર સર નહીં હય તો વોહ બનાકર લગા દેતી હું ઇસ કલામસે વો પુત્લા બ સુરત શીકલ-

કુશ હો ગયા તરફ ઉસીકે ઉસે ગીરફતાર કરનેકો ચલા ઉસને ફીર રદે સેહેર પડકર ઉઠાકર ઝોલીમંય ડાલ દીયા ઇધર મેહરૂખ ફીર સેહેર કરને લગી ઓર વોહ રદ કરતા જાતાથા ઓર કાગઝ નીકાલકર સેહેરકે કલમસે તસવીર મેહરૂખકી ખીંચતા જાતાથા ચેહતો ઇસ કામમંય ઓર મુકાબલએ મેહરૂખમંય સરગર્મથા ઓર જાનતાથા કે જબ ઇસકો ગીરફતાર યા કત્લ કરલુંગા ઉસ વકત દુસરા શખ્.સ મેરે મુકાબલેકો આએગા ક્યું કે ના તજરૂબાકાર થા ઇસકો ગાફીલ દેખકર રેઅદ ઝમીનમંય પાઉં મારકર ગરક હુવા ઓર માં ઉસકી બર્ક મેહશાર અપને બેટેકે ઇરાદેકો પાકર બઝોર સેહેર ઉડ ગઇ શીકલકુશ ગાફીલ ખડા રદદો બદલ સેહેરકીં કર રહાથા કે રેઅદજાદુ ઉસકે પેહલું મંય ઝમીનસે સરનીકા લકર ઝોરસે ચીંખ મારી કે બેહોશ હોકર અઝધરસે ઝમીન પર ગીરા અફસરાને ફોજ ઉસકો ઉઠાને ચલેથે કે બર્ક મેહશાર ચમકકર ઉસપર ગીરી ઓર ઉસકે દો દો ટુકડે કરતી હુઇ ઝમીનમંય ઉતર ગઇ શીકલકુશકા કામ તમામ હુવા આવાઝ મોહીબ આને લગી કે મારા મુઝે નામ મેરા શીકલકુશ જાદુ થા ફીર તો મેહરૂ.ખકી બન આઇ ગોલા ફોલાકી પકડ કર આગે બડી ઓર ઇસ તરફસે ફોજ શીકલકુશકી અપને માલીકકો મુરદા દેખકર રોતી પીટતી ગરેબાન ચાકકરતી બગઝબ તમામ બરાએ ઇનતેઝામ આકર લડને લગી દોનું તરફસે સેહેર હોને લગા કીસીને અયસા સેહેર કીયા કે હર એક ખુન થુકને લગા કીસીને અયસા સેહેર કીયા કે દુશ-મન .ખુદ બ.ખુદ તડપકર હીલાક હુવા બાઝ કે સેહેરસે મારે સીયાહ નીકલે કીતનુંને બીછુ ઝેહેર આલુદા પયદા કીએ અબ્ર જુદી જુદી તરહકા ધીર ધીર કર આને લગા આગ પાની સાથ બરસાતેથે કહીં સર બરસ્ને થે જીસ્મ .ખુને દરયામંય તયરતે થે એક મારકાએ અઝીમ બરપા થા હર તરફ લોહા બરસ્તા થા જબ સેહેર આઝમાઇસે પેટ ન ભરા તરસુલ ઓર પનસુલ લેકર બાહમ એક દુસરા લડને લગા શમશીર ઝની હોને લગી ઝમીન એક દમ મંય સુર્ખ હો ગઇ અલ હાસીલ ફોજને શીકલકુશકી લાશ બોહત મેહનત સે તલાશ કરકે હાસીલકી ઓર રાહકી તકલીફ અખતીયાર કી ઓર હયરત જો તમાશા જંગકા અપની ફોજ લીએ દેખ રહીથી ઈસને ચાહા જાકર મુકાબલા કરેં લેકીન તમામ લડાઇ બીગડ ગઇ ઇસ તરફ મેહરૂ.ખ બ ફતહ ફીરોઝી દાખીલે બારગાહ હુઇ ઓર હમામ કરકે તખ્.ત શાહી પર જુલુસ કીયાદ રબાર સરદા-રાને આલી તબારસે મામુર હુવા નાચ હોને લગાહર એક મસરૂર હુવા ઓર ફોજ શીકશત ખાકર પાસ અફરાસીયાબકે ગઈ ઓર લાશ શીકલકુશકી સામને ડાલ દી અફરાશીયાબ નીહાયત પરેશાન હુવા ઓર કેહને લગા કે અફસોસ મુસવ્વર જાદુકા એ કહી ફરઝંદ થા જો કામ આયા મુજકો ઊસ્સે કમાલ શરમીંદગી હોગી આ.ખીર લાશકો જલા દીયા ઓર બઝોર સેહેર એક પુત્લા સુરતે શીકલકુશ બનાયા ઓર ઊસકે કાલીબ મંય એક બીર બીઠાયા જીસ્સે વોહ પુત્લા ઝીંદા હો ગયા ઉસકો બાકી ફોજકે સાથ બડે જાહો હશમસે પાસ મુસવ્વરકે રવાના કીયા ઓક નામા લીખા કે અય નબીરએ સામરી ફરઝંદ

તુમહારા બડી શુજા અતકરકે ખીદમતે સામરી મંય ગયા યાને મારા ગયા મંયને ઇસકી સુરતકા પુત્લા તુમહારે પાસ ભેજા હય ચાલીસ રોઝ યેહ ઝીંદા રહેગા તુમ ઇસકો અચ્છી તરહ પ્યાર કરલો ઓર અપને દીલકો તસકીન દેલો ગરઝકે ફોજ નામા લેકર સાથ ઉસ પુત્લેકે રવાના હુઇ ઓર ઇધર **અફ્રાસીયાબ**કો ભી ફીક્ર હુવા કે કાતીલ **શીકલકશ**કો ભી પાસ **મુસવ્વર**કે ગીરફ્તાર કરકે ભેજ દું કે વોહ ઉસકો કત્લ કરકે બદલા અપને ફ્રરઝંદકા લે હાસીલ કલામ **સરસર શમશીર ઝન**કો તલબ કરકે હુકમ દીયા કે **રેઅદ** જાદુકો ગીરફ્તાર કર લાએ **સરસર**ને અરઝ કીયા કે અભીલાઇ યેહ કેહકર બાના હાએ અઇયારીસે દુરસ્ત હોકર રવાના હુઇ ઓર સુરત અપની બદલકર દાખીલે લશકરે **મેહરૂખ** હુઇ ઓર ઘાત મંય લગીથી કે એક કનીઝ કીસી કામકો નીકલી. **સરસર** ઉસકે સાથ હુઇ ઓર એક મુકામ પાકર તનહાઇ મંય બેઝએ બેહોશી મારકર ઉસકો બેહોશ કીયા અપની સુરત વયસી બનાઇ ઓર વહાંસે બારગાહ મંય આઇ ઓર સરપર **રેઅદ**કે મગસ રાની કરને લગી. નાગહાં **ઉમરૂ**કી નઝર **સરસર** પર પડી. દેખતેહી ઇસને પેહછાના ઓર અપને મુકામ પરસે ઉઠા કે ધોકા દેકર પકડલું લેકીન **સરસર**ભી સમજ ગઇ **ઉમરૂ** તુઝે પેહછાન ગયા. જસ્ત કરકે ભાગી. **ઉમરૂ**ને પુકારકર કહા. ઓ લોંડી કહાં જાતી હય **સરસર**ને જવાબ દીયા કે ઓ ગુલામ કુછ શામત આઇ હય તેરે બાપકોભી લોંડી મયસ્સરથી. **ઉમરૂ** પીછે ઉસકે દોડા મગર વોહ નીકલ ગઇ ઇધર **મેહરૂખ**ને પુછા કે યેહ કોન ગુસ્તાખ થા. જો ખુવાજાકો ઇસ તરહ કેહ ગયા. **ઉમરૂ**ને કહા **સરસર** બેહરે **રેઅદ** જાદુ ગીરફ્તારી આઇ હય. ગફ્લત દેકર લે જાઇગી હોશીયાર રેહના ચાહીએ ગરઝ અબ સબ જગેહ એહતેયાત જારી હુવા જબકે દરબાર **મેહરૂખ**ને બરખાસ્ત કીયા. સબ સરદાર અપને અપને ખયમેં મંય આએ લેકીન **મેહરૂખ** અપને ખયમે મંય. બખોફ અઇયાર બેદાર રહી ઓર **બહાર**ભી હોશીયારથી કે **સરસર** ફુરસત પાકર શકલ અપની બર્કેમેહશરકી બનાકર આઇ ઓર ખયમે કે કરીબ **રેઅદ** જાદુકે પોંહચકર નીગેહ બાનુંસે કહા તુમ સબ ગાફીલ હો મંય અપને ફ્રરઝંદકી હીફાઝત કરૂંગી યેહ કેહકર અંદર ખયમેંકે ગઇ ઓર **રેઅદ**કો બેહોશ કરકે બ સબબ હોશયારી એહતેયાતસે સરદારૂંકી પુશતારા તો ન બાંધ સકી યુંહી કાંધેપર લાદકર લે ચલી. નીગેહબાનુંને જો દેખા ગુલ કીયા સારે લશકર મંય લેના લે નાકી સદા બુલંદ હુઇ **ઉમરૂ**ભી ગલગલા સુનકર દોડા ઓર સમઝાકે સેહરાકી તરફ ગઇ હોગી આગે જાકર રોકું યેહ સોચકર ઉસી તરફ ચલા લેકીન યેહ હંગામા **સરસર**ને જો દેખા ખીયાલ કીયા સબ આગે જાતે હંય તુ યહીં ઠેહેર જા બસ એક ખયમેંકી આડ મંય. બેઠ ગઇ જબ સબ આગે નીકલ ગએ ઉસને **રેઅદ**કા પુશતારા બાંધા ઓર લેકર રવાના હુઇ જબ કરીબ જંગલકે પોંહચી **ઉમરૂ** ઉસ તરફસે આતા થા ઉસને રોકા. **સરસર**ને ઝફીલે અઇયારી બજાઈ કે સબારફ્તાર સદા સુનકર દોડી. ઉસવક્ત **ઉમરૂ**ને

સબારફ્તારકો બેઝએ બેહોશી મારા કે વોહ બેહોશ હો ગઇ ઇસ અરસે મંય **બર્ક ફીરંગી** યહાં આગયા. ઉસનેભી આકર **સરસર**કો ઘેરા ઉસને બચાલાકી બેઝા માર કર **બર્ક**કો બેહોશ કરદીયા ઓર **ઉમરૂ**સે લડના શુરૂ કીયા. ઓર લડતેલડતે દુર જા કર ભાગી. કહીં ઉધરસે **કીરાં** આતાથા. **સરસર**કો જાતે દેખકર બગદા તાનકર દોડા ચાહતા થા કે બગદા સરપર લગાએં કે **ઉમરૂ** જો પીછે આતાથા કે હાં હાં કયા કરતા હય. ખબરદાર યેહ મેરી માશુકા હય. અપની ઉસતાનીકો ભુલ ગયા **કીરાં**ને હાથ રોકા **સરસર** પુશતારા ફેંકકર ભાગી કે અઇયારૂંને ઘેર લીયા. અગર **રેઅદ**કો ન છોડતો યકીન હય ખુ.દ ગીરફ્તાર હો જાએ ગરઝ યેહ તો ભાગકર ઓર તરફ ગઇ ઓર **કીરાં** ને **રેઅદ**કો હોશીયાર કીયા. ઇધર **બર્ક** ઓર **સબારફ્તાર**ભી હોશીયાર હોકર અપની જગેહ ચલે ગએ **ઉમરૂ** ઓર **કીરાં** લશકર મંય **રેઅદ**કો લાએ ઓર કહા અબ બોહત હોશીયાર રેહના અલ હાસીલ સબ આરામ મંય મશગુલ હુવે થે કે **સરસર** ફીરશીકલ બદલકર દાખી.લે લશકર હુઇ ઓર એક કલવારનકી શીકલ બનાકર માથેપર ટીકા લગાયા આખું મંય સુરમામીસ્સી ઓર પાનસે લબ લાલ કીએ નાકમંય નથ લેંહગા પેહના. દુપટ્ટા ગાતી બાંધ શરાબ કમરપર લીએ હાથમંય બોતલ લીએ નાઝસે ચલી કે.

નઝમ.

સુએ ઝુલ્ફ ઉસકે કયું ન હોં ખ.મદાર—થી વોહ માશુક આતશીં રૂખ.સાર
દુખ.તરે નેક અખ.તરે ખુ.બી—આફ્તાબે સીપેહરે મેહબુબી.

અરઝ બાઇસે હુસનો દાદ કરીબ બારગાહ **રેઅદ** કે પોંહચી. પેહરેપર સીપાહી ઓર અફ્સર જો થે ઉનહુંને ઉસકો દેખકર પુકારા કે બી કલવારન થોડી શરાબ હમેં દેતી જાવ. **સરસર**ને શરાબકો સામને લાકર રખ્ખા. ઓર અપને જમાલ પરીમીસાલ કો ભી દીખાયા. હરએક ઉસપર શેફ્તા હુવા ઓર કહા તુમ એકએક જામ હમ સબકો પીલાવ કે સા.કી ખુશ અદાકે હાથસે પીના કયફીયત ઝીયાદે દીખાતા હય. **સરસર**ને હરએક કો એક જામ પીલાયા ઉસમંય બેહોશીથી વોહ સબ બેહોશ હુવે **સરસર**ને ખ.યમેંકો ફાડકર એક મુઠી ભરદાને બેહોશીવાલે અંદર ફંયકે શમએ મોમી વ કાફુરી પર જાકર ગીરે ઓર ધુંવા ઉનકા દીમાગ મંય ખીદમત ગારૂકે પોંહચા. વોહ બેહોશ હુવે **સરસર**ને ઝાંક કર દેખા જબ સબકો બેહોશ પાયા આપ લોટ લગાકર અંદર આઇ ઓર **રેઅદ**કે પલંગકે પાસ બયઠકર કફ્ચેમંય બેહોશી રખકર ઉસકે દીમાગ મંય ફુકીં વોહ બેહોશ હુવા પુશતારા બાંધકર લે ચલી દરબાન વગયરા તો બેહોશ થે ગુલ કોન કરતા સાફ લેકર નીકલ ગઇ ઓર પાસ શેહેનશાહ **અફ્રાસીયાબ**કે લાઇ ઉસને હુકમ દીયા કે અય **સરસર** ઇસકો ઇસી તરહ પાસ **મુસવ્વર**કે પોહચા દે **સરસર** પુશતારા **રેઅદ**કા લેકર શેહેર **અરઝંગ**કી તરફ ચલી. મગર અબ હાલ વહાંકા સુનીએ કે જબ **શીકલકશ** યાને પુત્લા ઓર નામા કાસીદ **અફ્રાસીયાબ**

પાસ **સુસબ્બરકે** પોંહચા ઓર જીસ વક્તકે ઉસકો માલુમ હુવા કે મેરા ફરઝંદ મારા ગયા અજબ તરહકા નાલા વ શેવન બરપા કીયા અરકાને સલતનત **કલમકશ** જાદુ વ **બોહઝાદ** જાદુ ઓર **આની** જાદુ વગયરા સબ સીયાહ પોશ હુવે ઓર **શીકલકશ**કી માં **સુરતનીગાર** જાદુ ફરઝંદકે મરગકી ખબર સુનકર બેહોશ હોકર ગીરી ઓર જબ હોશમંય આઇ ગરેબાન ચાક કરકે પુકારી કે અય ફરઝંદ મેરી નઝરસે તુમ પીનહાં હો ગએ અફસોસ.

નઝમ.

જબ તેરા ધ્યાન મુજકો આતા હય—દીલ બેતાબ તડપા જાતા હય
લે ગઇ હય અજલ કીધર તુજકો—ખાગઇ કોનસી નઝર તુજકો
નાલાએ દરદ નાક કરતીથી—ઓર ગરે બાંકો ચાક કરતીથી
સાથ જીતને થે ઉસકે ખુવેશ તબાર—રો રહે થે બસાને અબ્રે બહાર

બાદ ગીરયા વ બુકા ઉસ પુતલેકો ખુબ સા પ્યાર કીયા ઓર અપની આગોશે મોહબ્બત મંય બીઠાયા ગલેસે લગાયા. ફીર **અફરાસીયાબ**કો તેહરીર કીયા કે ઇસ પુતલેકો હમને પ્યાર કર લીયા ખુબ જી ભરકે ફરઝંદકા દીદાર દેખા અબ ઇસકો આપહી રખીએ હમ યહાંસે ભેજતે હંય ઓર ફોજ લેકર દુશમનકો બરબાદ કરતે આતે હંય ઇસ મઝમુનકે હમરાહ પુતલેકો ભી રવાના કીયા ક્યુંકે જાનેકે બાદ મલકા **સુરતનીગાર** બીવી **સુસબ્બર**ને અપની કનીઝુંકો દુરસ્ત સામાને સફરકા હુકમ દીયા બાદ દોએક રોઝકે .ખયમા ડેરા લદવાકર સાથ કઇ લાખ ફોજકે તરફ લશકરે હય-રતકે ચલી ઉસકી એક દુખતર મલકા **અલમાસ** પરીચેહરા નામ હય જબ માકે જાનેકી ઉસે ખબર હુઇ તો વોહ ઝીદકરને લગી કે મંય ભી સાથ ચલુંગી ઓર અપને ભાઇકે કાતીલકો મારૂંગી માદરને ઉસકી બોહત સમઝાયા કે અય બેટી તુમ સેહેર નહીં જાનતી હો અભી કમ ઉમર હો ઘરમંય બેઠો વહાં જંગ હોગા તુમ ન જાવ મગર **અલમાસ**ને ન માના નાચાર ઉસકો સાથ લેકર બડી શાનસે રવાના હુઇ **સુશબ્બર**ને અપની બીવીકો જાતે દેખકર આપને કારસાઝી સફર તઇયાર કરકે ઓર સલતનત કીસી વઝીરકો સીપુરરીદ કરકે **સુરતનીગાર**કે બાદ .ખુદને ભી લશકરે હયરતકી રાહ લી મગર પેહલે બીવી ઉસકી જો રવાના હુઇથી કરીબ લશકરે હય-રતકે પોંહચી કે વહાંસે અગર મંઝીલ ભર ઓર ચલે તો લશકરમંય પોહચે વહાં બારગાહ ખયમે ડેરે લધે ઓર લશકર ઉતરા દેગેં ચડી પકવાન પકને લગે બારગાહ મંય નાચ હોને લગા અયશો નીશાત હોને લગા ઉસવકત ઇત્તેફાકસે **સરસર** જો **રેઅદજાદુ**કો લેકર ચલીથી ઉસ સેહરામંય પોંહચકર ઉસને લશકરકો ઉતરતે દેખા ઓર બારગાહ આસ્તાદા પાઇ એક લશકરીસે દરયાફત કીયા કે માલીક ઇસ લશકરકા કોન હય ઉસને કહા **સુરતનીગાર** માદરે **શીકલકશ** લડને જાતી હય **સરસર** યેહ સુનકર બોહત ખુશ હુઇ કે મુઝે ઇતની દુર જાના ન પડા અબ **રેઅદ**કો ઇસકે સીપુર

રીદ કરકે ફીર જાઉં યેહ સોચકર અંદર બારગાહકે કદમ રખા મુલાઝમુંને રોકા કે કહાં જાવગી ઠયરો ઉસને કહા જાકર ખબર દો કે સરસર શમશીરઝન આઇ હય વોહ લોગ ગએ ઓર સુરતનીગારસે ખબર દી ઉસને સરસરકો રૂબરૂ બુલવાયા. સરસરને જાકર દેખા કે તખ્ત શાહીપર સુરતનીગાર બયઠી હય હઝારહા જાદુગરનીયાં વ જાદુગર ઝેબ કુરસી વ દંગલ હુંય જલસએ અયશ જમે હય સરસર અદાબ બજા લાઇ પુશતારા સામને રખ દીયા ઓર અરઝ કીયા ગુનેહગાર રેઅદકો લાઇ હું યેહ હાઝીર હય સુરતનીગાર બોહત ખુશ હુઇ ઓર સરસરકો બોહત ભારી ખીલઅત દીયા મુકામ ઇઝઝતપર બીઠાયા તાઝીમ કી રૂખસત કીયા ઓર હુકમ દીયા કે અલમાસ પરીચેહરાકો બુલાવ કે આકર અપને ભાઇકે કાતીલકો કત્લ કરે કીસ લીએ કે વોહ ઇસી લીએ સાથ આઇ હય લોગ હુકમ પાકર બુલાને ગએ અલમાસ ઇસ જંગલમંય સયર કર રહીથી સાતસો અનીસેં જલીસેં જાદુગરનીયાં સાથ થીં કે ખબર તલબ કરને અપની માદરકી સુનકર બડી આરાયશ વ ઝેબાયશ કરકે માઠે પાસ આઇ સુરતનીગારને અપની બેટીકા હુસ્ન દેખકર અપની એડી દેખી ઓર ઉઠકર બલાએં લીં ઓર પાસ અપને બીઠાયા ફીર કયદે સેહેર પેહનાકર રેઅદ કો હોશીયાર કીયા સામને બુલવાયા એતાબો ખીતાબ કરને લગી મગર અલમાસ પરીચેહરાને દેખા કે એક નવ જવાન બીસ બાઇસ બરસકા સીન વ સાલ હસીન જમીલ કયદે સેહેર પેહને સામને ખડા હય ચેહરા ઉસકા માનીંદ માહ તાબાંકે જડી ભવેં ઓર ભરેભરે ડંડ ફીરી ફીરી બાઝુકી મછલીયાં હુંય મરૂવ્વત ચેહરે પર ઝાહીર ઓર ખુલ્ક હીમ્મતસે સબ બાહીર અલમાસ ઉસકી સુરત દેખકર હઝાર જાનસે કુરબાન ફરેફ્તા હો ગઇ ઓર કમંદે ગેસુમંય અસીર હુઇ બેકરાર હોકર હોંટ ચાટને લગી હસરતસે મુંહતકને લગી જી બેતાબ હુવા તાબો તહમ્મુલકા યારા ન રહા વીલ વલએ ઇશકસે જોશે જુનું તારી સરગમે અશકબારી.

નઝમ.

દર પરદા લગા વોહ ઇશકકાં તીર—તડપી સરે ખાક મીસ્લે નખચીર
કાબુ ન રહા દીલોજીગર પર—ટુટા કોહે મલાલ સર પર
આંખુંમંય બસી ઉસીકી તસવીર—દીલ દાદા હુઇ ઉસીકી દીલગીર
જી રેહ ગયા બસ તરસ તરસકે—બડને લગે હોસ્લે હેવસકે
દીલ પેહલુંમંય થા ઇસ તરહ બેતાબ—આતીશ પે ઠયરે ન જયસે હુબાબ

આખીર વોહ માહ મેહજબીં કુછ અંજામકાર સોચકરકે દીવાની તેરા ભી કીધર ખીયાલ હય તું કહાં ઓર યેહ કહાં વીસાલ હોના ઇસ્સે મુહાલ હય ઇસ ધીયાનમંય દીલભર આયા રોને લગી ઉસકી માદરને ગલેસે લગાયા વોહ સમઁઝી અફસોસ ભાઈકે કાતીલકો દેખકર યેહ અપને ભાઇકો પ્યાર કરકે રો રહી હય સમઝાને લગી કે બેટી ભાઇ તેરા યેહ રોનેસે જી ન ઉઠેગા મુફ્તમંય ફરતે અલમસે દીલ તેરા ખુન હોગા

મલકાકે રોનેસે સબ ઇસી તરફ દેખને લગે કોઇ બલાએ' લેને લગા કોઇ નીસાર હોતાથા કોઇ તસકીન દેતાથા એક હંગામા હો ગયા રેઅદ સુંતો અપની ગીરફતા-રીસે શરમાકર નીચી નઝર કીએ સામને ખડાથા યા ગુલ સુનકર આંખ ઉઠાકર જો દેખા ઇસ ગારતે જાં હીનો ઇમાં યાને અલમાસ પરીચેહરાસે દો ચાર હુવા શેહ બાઝ નીગાહકા શીકાર હુવા અજબ સુરતે જહાં આરા ઉસકી દેખી યેહ માલુમ દેતા થા કે ઝુલ્ફે સીયાહ ઉસકી ગયરત દહે શબેતાર હય ગોયા દુન્યાં ભરકી ખુબીએ' ઉસી મંય હંય.—

અબયાત.

મેહરૂ મેહજબીન દુરદુર ગોશ—સાહેબે હુસ્ન ઓર સુરસ્સા પોશ
ઉસ પરીકા વોહ આરીઝે પુરનુર—આરસીમંય નમીએ આરીઝે હુર
ગુલ હય ગોશા આંખ હય અગર નરગીસ—ઇસ તરફ ગુલ હય ઉસ તર નરગીસ
હંસ્તેમંય દાંત આશકાર હુવે—મોતી ઉન દાંતું પર નીસાર હુવે
સુબહે સાદીક બ્યાઝ ગરદન હય—અખતરે સુબ્હ ખાલ રોશન હય
દેખકર રેઅદ ઉસકા રૂએ નીગાર—હો ગયા મીસ્લે તીર ખુરદા શીકાર
મેહવે યાદ ઉસકે થે જવાનો પીર—યા હુવા આપ સુરતે તસવીર
હો ગયા શકલ દેખ નુરાની—મીસ્લ આઇના સીર્ફ હયરાની
હાં અગર કુછ નસીબ હો અય યાર—અયસા માશુક હય મુઝે દરકાર
દીલમંય યેહ સોચ સોચ કર ગુફતાર—ચુપ રહા અપને દીલમંય વો ફીર ઝાર

મગર સુરતનીગારને જલ્લાદકો બુલાયા ઓર ઇસ બેકસકો કત્લ કરના ચાહા ઉસ વકત બ કુદરતે કીરદીગાર નામા મુસવ્વરકા આયા કે અય મલકા સુરતનીગાર હમને સુના હય કે રેઅદ ગીરફતાર હોકર આયા હય લેકીન ઇસકો યહાં કત્લ ન કરના લશકરે હયરત કરીબ હય વહાં લેજાવ હમ ભી આતે હંય સબ દુશમનુંકો દીખાકર ઇસકો દારપર ખીંચેંગે ઓર જો ઉસકી મદદકો આયગા ઉસકો ભી સઝા દેગેં—સુરતનીગાર ઇસ મઝમુનસેં જબ આગાહ હુઈ જલ્લાદકો રેઅદકે કત્લસે રોકા ઓર એક અપને મુલાઝમ ફોલાદ આહીન રૂબા જાદુકો હુકમ દીયા. કે રેઅદકો આજકે દીન કયદ રખ્ખે. ફોલાદ ઉસે લેકર પહાડકી ખો મંય આયા. રેઅદકો અપને સેહેર-કી હથકડીયાં વ બેડીયાં પીનાકર વહાં બીઠાયા આપને બાહીર આકર સેહેર પડા કે પહાડકે આસપાસ આગકા કીલા હો ગયા. ઓર ધુંવા અયસા હુવા કે વોહ મુકામ પોશીદા હોગયા. ઉસી જગે હટકર અપના ખયમા અસ્તાદા કીયા. ફોલાદ નીગેહબાનીકે લીએ અપને નોકરૂંકે સાથ વહાં બયઠા મગર જબ રેઅદકો બારગાહસે કયદ કરને લગે અલમાસ પરીચેહરા બેતાબ હુઇ બાદ થોડી દેરકે રૂખસત અપની માંસે ચાહીંકે મંયભી આરામ અપની બાર ગાહમંય જાકર કરૂંગી. માને ઇજાઝત દી ઉસને સવારી તલબકી જુલુસ સવારીકા મોજુદ હોગયા. યેહ સવાર હોકર ચલી. બસ-

બર ખ.સ ખ.નેકે મીયાને અશરત ખુવાજા સરા ઘોડેપર ઈનતેઝામ કરતા જાતાથા યહાં તો યેહ હાલ હય મગર લશકરે ઉમરૂ મંય. જબ નોકર રેઅદકે હોશીયાર હુવે અપને માલીકકો નપાયા જાકર મેહરૂખસે બ્યાન કીયા કે કોઇ રેઅદકો પકડ લેગયા બર્કે મેહશર માદરે રેઅદ બેકરાર હોકર રોને લગી. ઉમરૂને તસકીન દી. ઓર કહા સરસર ઇસી લીએ પ્રીરતીથી. વોહી લેગઇ હોગી. મંય જાકર છુડાએ લાતા હું તુમ કુછ ગમ ન કરો યેહ કેહકર રવાના હુવા રાહમંય બર્ક ફીરંગી મીલા ઈસ્સેભી સારા હાલ કહા બર્કભી ચલા ઓર ઢુંડતા હુવા કરીબ લશકરે સુરતનીગાર પોંહચા. લશકર મંય સુરત બદલકર હરજગેહ ફીરને લગા કે ઉસને રેઅદકો કયદ કરતે લે જાતે હુવે દેખા" ઉસવક્ત અઇયારી સોચને લગા કે કીસી તરહસે ઇસકો રેહા કરના ચાહીએ ઇસી ફીક્રમંય થા કે સવારીકા જુલુસ નઝર આયા યેહ ભી ઉસીકે સાથ હુવા ઓર એક આદમીસે હાલ દરયાફ્ત કીયા સવારી કીસકી હય માલુમ હુવા મલકા અલમાસ પરીચેહરાકી હય બર્કે ઉસી ફીક્રમંય સાથ હો લીયા કે બન પડે તો ઇસકો પકડ લે જાઉ ઇસી અંદેશે મંય ઇસને દેખા કે મીયાને અશરત મંયસે એક ખુવાજા સરાકો ઠયરાકર નોકર ગડગડી એક જગેહભર રહા હય. બર્કે ઉસકે પાસ આયા. પુકારા કે અરે મીયાં ઝરા ઇધર દેખના ઉસને મુંહ ફીરાકર દેખા. બર્કને બેઝએ બેહોશી નાક પર મારા કે વોહ બેહોશ હોગયા ઉસકો તો કીસી જગેહ છુપા દીયા ઓર આપ ઉસકી સુરત બનકર ગડગડી ભરકર ખુવાજા સરાકે પાસ આયા ગડગડી ઉસકે હાથમંય દેખકર કહા મીયાં ઝરા ઠયરો સબકો જાને દીજીએ મંયને આપકી નોકરીકી નીસબત ખબર બોહત બુરી સુની હય. વોહ બ્યાન કરૂંગા ખવાજા સરા ઠયરા રહા જબ સબ દુર નીકલ ગએ બર્કને ઉસકો હુબાબ બેહોશી મારકર બેહોશ કરકે ઉસકી સુરત આપ બનકર ઘોડે પર સવાર હોકર રવાના હુવા ઇસ અરસે મંય મલકા જંગલમંય જહાં જો અપની બારગાહ સબસે અલગહય વહાં પોંહચી ઓર સબ કનીઝું અનીસુંકો અલગકર પરદે ઉઠાકર એક તરફ તનહા બયઠી ઓર યાદ માશુકકી કરને લગી કભી રોતી કભી શીકાયત ફલકકી કરતી કભી દીવાનાકી તરહ બકતી કભી બાદે સબા સે મુખાતીબ હોકર યેહ ગઝલ પડતી.

ગઝલ.

ફુરકતે યારમંય ફુરસત નહીં ગમ ખાનેસે—કામશીશે ન મતલબહમેં પય માનેસે
નીગહતે બાદા ઉડા લાઇ હય પયમાનેસે—ઝુમતી બાદે સબા આતીહય મય ખાનેસે
થમગએ વોહભી તમાશેકી ગરઝસે દમભર—કામનીકલા દીલે નાદાંકે મચલ જાનેસે
આપ લેજાએં વહાં હઝરતે નાસેહ તશરીફ—શાયદ આએં વોહ યહાં આપકે સમઝાનેસે
દરદો રંજો ગમે અંદોહ માલાલો હસરત—સબકે સબ હોગએ કાફરયે તેરે આનેસે
ન મેરે દીલને કીયા સબ્ર ન ઉસ ગુલને વફા—કામ નીકલા ન યગાનેસે ન બે ગાનેસે

ઇસ તરહ મસરૂફે યાદે દીલદારથી કે બર્ક ફીરંગી ખુવાજા સરા બના હુવા

આયા દેખા કે મલકા અકેલી બયઠી હય બલકે ગમગીન માલુમ હોતી હય. બર્ક ઉસકી પુશતપર ખડા હોકર બતોર મખફી ઉસકે નાલા જાંન કાહ બયાને કીસ્સએ ગમ બે ઇનતેહાકો સુનને લગા કે મલકાને આહ ભરકર કહા કે અય રેઅદ તુને અપની સુરત દીખાકર મેરી જાન લી. ઓર હસરત તેરી દીલમંય લેકરમંય દુન્યાસે ચલી. બર્ક યેહ બ્યાન સુનકર સમજ ગયા કે યેહ આશીક રેઅદ પર હુઇ હય બસ સામને ઉસકે આયા મલકા ઉસકો દેખકર ચુપ હો ગઈ ઓર આંસુ પુછકર રૂખી સુરત બનાઇ બર્કને કહા અય મલકા મુઝે તુમહારા આશીક હોના માલુમ હય નાહક છુપાતે હો મંય ઘરકા ગુલામ હું અગર તુમ કહો તો આસમાનકે તારે તોડ લાઉં તુમ હાલ અપના બ્યાન કરો મુજસે કસમ લેલો જો કીસીસે કહું બલકે સઇ કરકે તુમારે આશીકસે મીલાઉં મલકાને જબ ઉસે અપને હાલપર મેહરબાં પાયા સારા માજરાએ ઇશક કેહ સુનાયા. બર્કને જબ સુના. રેઅદ પર આશીક હય. બોહત ખુશ હુવા ઓર કહા મલકા આલમ જહાં આપકા આશીક કયદ હય વહાં ચલેં ઓર ઉસકે નીગેહબાંસે કહો કે મંય અપને ભાઇકે કાતીલસે કુછ પુછુંગી જબ વોહ કયદખાનેકો ખોલેગા મંય અઇયાર હું રેઅદકો છુડાને આયા હું મંય ઉસે છુડાલુંગા અલમાસ યેહ સુનકર ખુશીમંય આકર ખીલ ખીલાકર હંસી ફીર સવારીકો હુકમ દીયા કે કે હવાદાર હાઝીર કરો સવારી આઇ સવાર હુઇ બર્કકો હમરાહ લીયા. યેહ ખુવાજા સરા બના હુવા સવારીકે સાથ ચલા યહાં તકકે મુકામ ફોલાદકે પાસ પોંહચા ઉસને મલકાકી તાઝીમ કી મલકાને વોહી ઇઝહાર કીયા થા જો બર્કને સીખાયા થા. ફોલાદને આગદહે કી. મલકા પાસ રેઅદકે ગઇ ઓર દીદારે માશુકસે ખુશ હુઇ લેકીન બર્ક પાસ ફોલાદકે બયઠા રહા. ઉસે મુલાઝમ શાહઝાદીકા સમજકર કબાબ શરાબકી સલાહ દી. બર્કને પેહલે તો ઇનકાર કીયા ફીર ઉસકે ઈસરારસે જામ બાદાએ એહમરકે નીગાહ બચાકર સુફુફે બેહોશી મીલાદી ઉસકે સામને પેશ કીયા કે પેહલે આપનોશ કરેં તો મંયભી પીયું ફોલાદ જામલેકર પી ગયા. બર્કને જો લોગ ઉસકી મુલાઝમત મંય થે સબકો શરાબ પીલાકર બેહોશ કીયા ઓર કીસીકો મેવા નીકાલકર દીયા કે મલકાકે ખાનેકા હય લીજીએ અલગરઝ સબ બેહોશ હુવે બર્ક ને ફીલફોર સબકે સર કાટ ડાલે ઉનકે મરતેહી અંધેરા છાગયા ગુલો શોર પયદા હુવા રેઅદ રેહા હુવા અલમાસ પરીચેહરા શોર હંગામા સુનકર દોડી નહીં માલુમ કે કયા આફત આયગી અગર રેઅદ ને અપને તઇ રેહા દેખકર કહા અય મલકા તુમ મુઝે દેખતીહી રહી કે કે કીસીને ફોલાદકો માર ડાલા મલકાકો બડા તઅજ્જુબ હુવા કે કીતના જલ્દ અઇયારને ફેસલા કીયા. ઇસી હયરત મંયથી કે બર્ક આયા ઓર કેહને લગા કે અય શયદાએ યકદીગર જલ્દ ચલો અયસા ન હો સુરતનીગાર માદરે મલકા આગાહ હો ઓર તુમ દોનુકેં ખરાબી મંય ડાલે કીસ લીએ કે યહાંસે કોસ ભરકે ફાસલે પર હય યેહ કલામ સુનકર મલકાને કહા અય બર્ક મેરી બારગાહકે કરીબ લશકર કે કનારે વહાં કોઇ નહીં આતા હય

એક લેહમા ચલકર હમ ઓર રેઅદ દોનું બચતેં ઓર અસબાબ વગયરા લેલેં તો લશકર મેહરૂખકી તરફ ચલેં બર્કને કહા અસબાબ વગયરાકી કોઇ ઝરૂરત નહીં મલકાને ઇસરાર કીયા બર્ક નાચાર હો ગયા અલમાસ ગરીચેહરા અપની બારગાહ મંય રેઅદકો લાઇ મસનદ પુર તકલ્લુફ પર બેઠાંયા ઓર અસબાબ અયશો નીશાત મોહઇયા કર દીયા કીશતીયાં શરાબકી ઓર કાબે ગઝકકી હાઝીર કી દોરે જામ શુરૂ હુવા.

નઝમ.

લીયા દોનુંને અયશ ગેહમંય કરાર—થે જહાં ફર્શ મસનદો ઝરતાર
ઇસ તરફ મીનનતેં હઝાર હઝાર—ઉસ તરફ બાત બાત પર ઇનકાર
યહાં હરવકત ના સબુરી થી—વાં કનારા થા ઓર દુરીથી
ઉસસે કેહતીથી વોહ પરી તમસાલ—ચલકે લશકરમંય હય કરાર વીસાલ
લેલીયા શીશે મંય મએ ગુલફામ—દુસરે હાથસે ઉઠાયા જામ
બાદાએ અયશસે હુવે મખમુર—લઝઝતે ઇશકસે થે દોનું ચુર
થા વહાં ઉનકો શગલ મંય નોશી—ગમે શાદીસે થી ફરા મોશી
સર્વ પાકા નહોશ બાકી થા—આપહી રીંદ આપહી સાકી
ઉસ પરીકો વોહ પ્યાર કરનાથા—ગાહ બોસો કનાર કરતાથા
યેહ તો ઇસ તરહ થા યહાશર સાર—ફીતનએ ખુફતા પર હુવા બેદાર
વોહ સીતમ પેશાવ જફા કારા—યાને સુરત નીગાર મકકારા
હુઇ આગાહકે રેઅદ છુટ ગયા—ઓર મુહાફીઝ જો થા વો કત્લ હુવા
હય જો દુખતર તેરી પરીચેહરા—ઉસકે બાઇસ હુવા યેહ હંગામા
જાકે ઝીંદામંય બેખબર ઉસકો—કીયા ફીન્નાર વસ્સકર ઉસકો
સુનકે યેહ હાલ દુખતરે ઇકબાર—ગયઝસે હોગઇ સરાપા નાર
ચલી વાંસે અજબ ગઝબમંય ભરી—ઓર બરબાર ગાહ પર પોંહચી

જીતની કનીઝેં ઓર મુલાઝમ થે સબ મારે ખોફકે ભાગ ગએ ઓર સુરતનીગારને અન્દર જાકર દેખા દોનું આશીક માશુક લીપટે પડે હંય ખુન આંખુંમંય ઉતરા સેહેર પડકર દસ્તક દી કે જહાં યે દોનું તાલીબો મતલુબ લીપટેથે ઇતના ટુકડા ઝમીનકા ઉખડા ઓર હવા પર ઉડતા હુવા ચલા સુરતનીગાર આપ ભી ઉડી બર્ક બાહીર બારગાહકે ખડા થા યેહ માજરા દેખકર રોતા હુવા ઉસી તબકેકે નીચે નીચે ચલા ઓર ઉધર આંખ રેઅદ ઓર અલમાસકી ખુલી રેઅદને ચાહા બઝોર સેહેર મલકાકો લેકર ઉડ જાઉં મગર સેહેર યાદ ન આયા ઉસ વકત મલકાસે કહા કે માલુમ હોતા હય હમ તુમ ગીરફતાર હો ગએ મલકા રોને લગી અશક હસરતસે મુંહ ધોને લગી કે અય ફલક બે મેહેર તુઝે ઇતની ભી સોહબત પસંદ ન આઇ ઓર એક લેહમેમંય જુદાઇ દીખાઇ ઇસી તરહ બાહમ ગલે મીલકર રોતીથી બેકરારી હસરતો અરમાન યેહ ઝબાનપર લાતીથી.

નઝ્મ.

અય ફલક તુને કયા કીયા મુઝસે—મેરા દીલબર છુડા યગા મુજસે
સરબસર કર દીયા મુઝે નાશાદ—કીસસે જાકર કરૂં તેરી ફરયાદ
તુને સબ ઘરકા ઘર કીયા તહે તેગ,—હાએ આશીક મેરા હરેગ, હરેગ,

ચોહ નાઝનીન યેહ ફરયાદ કર રહીથી સુરતનીગારને દોબારા સેહેર કીયા વો તબકા ઝમીનકા દો ટુકડે હુવા એક પર રેઆદ ઓર દુસરેપર અલમાસ અલગ અલગ હો ગએ એક ટુકડા એક તરફ દુસરા દુસરી તરફ ચલા ઉસ વકત તો અજબ હાલત થી કે જીસકે લીખનેસે ખામાએ દો ઝબાં અશક સીયાહ ગીરાતા હય ઓર સીના ઉસકા શક, હય દીલપર હઝાર તરહકા કલક, હય.

નઝ્મ.

જબ તલક સામના થા આશીકકા—થે બહમ દોનું ગર્મ નઝઝારા
જબ હુવા વોહ નીગાહસે ઓઝલ—લગી કેહને વોહ હાથકો મલ મલ
અય ફલક કુછ ન રેહમ આહ કીયા—તુને આખીર મુઝે તબાહ કીયા
સબ શબકો અગર કીયા તો કયા—હોકે તનહા કોઇ જીયા ન જીયા
હો ગઇ ઇસ તરહસે વો બેતાબ—જયું તડપતી હય માહીએ બે આબ

ઇસી તરહ નાલા વગીરયાં દોનું જુદા હુવે લેકીન બર્ક ફીરંગી જો નીચે નીચે ચલા આતાથા ઉનકો જુદા હોતે દેખકર મજબુર હુવા કે અબ કીસકે સાથ જાઉં ઓર કીસે તનહા છોડું આખીર અપને લશકરકી તરફ ભાગાં ઓર આકર સારા માજરા બર્ક મેહશરસે રેઆદ જાદુકા બ્યાન કીયા વો અપને ફરઝંદકે ગ,મમંય બેકરાર થી યેહ કયફીયત સુનકર બેતાબાના બઝોર સેહેર ઉડી ઓર પાસ અલમાસ પરીચેહરાકે પોંહચકર કડક કર ગીરી ઓર ઉસકો પંજેમંય દાબકર લે ચલી કે સુરત નીગારને કરીબ આકર અયસા સેહેર કીયા કે હઝારહા પુતલા ઉડતા હુવા આકર બર્ક મેહશરસે લેપટ ગયા ઉસને હરચંદ સેહેર કીયા તડપી ફડકી મગર છુટ ન સકી સુરતનીગાર ઉસે ભી ગીરફતાર કરકે એક જંગલ દેહશત નાક જગેહથી લાઇ વહાં કુછ સેહેર પઢકર કુછ કુકા કે વોહ ટુકડા રેઆદકા ઉતરતા હુવા આકર પોંહચા ઉસે ભી ઉતારા ઓર એક પુતલેકો કુછ લીખકે દીયા કે વોહ પુતલા ગાયબ હોગયા બાદ લેહમેકે ઝમીન ફટી ઓર એક સાહેર નીકલા સલામ કરકે સામને ખડા હુવા સુરતનીગારને કહા અય ઝાલીમ તીરાફ જાદુ તુમહે ઇસ લીએ બુલાયા હય કે ઇન તીનુંકો અપની કયદમંય રખ્ખો લશકરમંય ઇનકા કયદ કરના બદનામી થા કે કયદ બેટીકી હય સબ કેહતે બેટી સુસબ્બર જાદુકી બાઇસ આશકીકે કયદ હય ઓર દુસરે યેહ કે અઇયાર લશકરમંય પોંહચકર છુડા લે જાતે ઇસ લીએ યહાં મંય લાઇ હું ઓર તુમહારે સીપુરરદ કીએ જાતી હું યેહ કેહકર આપ ઉડતી હુઇ અપને લશકરમંય ચલી આઇ ઓર ઇસ સાહેરને એક બુર્જ સેહેરકા બનાકર સબ કયદીયુંકો

ક,યદ કીયા હાલ ઉનકા બર વકત રેહા હોનેકે બયાં હોગા મગર જબકે સુરતનીગાર લશકરમંય આઇ હુકમ દીયા કે ફોજ કુચ કરે ઉસી વકત ,ખયમા ,ખરગાહ બાર કરા કર સાથ લશકરકે તરફ હયરતકે ચલી જબ કરીબ પોંહચી તાએરાને સેહેરને લશકર હયરતકો ,ખબર દી કે બીવી મુસવ્વર જાદુકી સુરતનીગાર જાદુ આતી હય હયરત સુનતેહી સાથ સરદાર આલીતબારકે ઈસતકબાલકો ચલી શાહમંય જવાહીરે ફર્શ બીછાવાદીએ બડે એહતેશામસે દાખીલે બારગાહ હુઇ લશકરકો અપને લશકરકે બરાબર ઉતરવાયા સામાંને અયશ તઇયાર હુવા સબ આરામસે મસકન હુવે ઓર સુરતનીગારને હયરતસે કહા મંય રેઅદ ઓર પરીચેહરાકો ક,યદ કરતી આઇ હું તુમારી બેટી ખુબસુરત પીસરે મેહરૂ,ખપર આશીક હય ઓર મેરી બેટી રેઅદ પર ફરેફતા હુઇ હય હમારી તુમહારી એક મસલ હય કે એક હમ્મામમંય સબ નંગે લેહાઝા અય હયરત આજ શામકો તબલજંગ બજે કે મંય સબ બાગીયુંકા કામ તમામ કરૂં ઓર અપને ફરઝંદકે ,ખુનકા ઇનતેકામ લુ હયરત દીનભર ઉસકી દાઅવત ઝીયાફતમંય રહી જબ શામ હુઇ તબલ રૂમી સુરતનીગારકે નામ બજાયા ગયા ,ખબર જાસુસુંને ખીદમતે મેહરૂ,ખમંય બાદ દુઆ વ સનાકે અરઝ કીયા યહાં ભી નફીરે સેહેર બજી દોનુ લશકરૂંમંય તઇયારી સેહેર ઓર અસલહ હર્બ ઝર્બકી રહી વાઝેઅ હો કે ઇસ દફતરમંય હઝારહા લડાઇયાં હુંય ઇસ લીએ મુખતસીરકી હુંય નાહક મગઝ પાશીસે કુછ ફાયદા નહી કોઇ નામી સાહેરકા હાલ પુરા ઠીક લીખા જાયગા અસલ મતલબ કે રાતભર ઇસી તરહકા હંગામા રહા સુબ્હ હોતેહી સુરતનીગાર ઓર હયરત લશકર લેકર બડે કરરો ફરસે સેહરામંય આએ એક જાનીબ મેયરૂ,ખ વ બહાર સાથ દીલાવરાને રોઝગારકે વારીદ હુઇં મયદાન જંગકો આરાસ્તા કીયા ગીરદો ગુબાર અબ્રસેહેર બરસાકર બેઠાયા સફે બસ્ત્રીં નકીબ નીકાબત કરચુકે સુરતનીગાર અઝધરપર સવાર વાસ્તે મુકાબલેકે નીકલી ઓર પુકારને લગી ઉધરસે બહાર મુકાબલેમંય આઇ એક નારયલ સુરતનીગારને મારા કે વોહ ફટ ગયા ઓર હઝારહા તસવીરેં માનીંદ પરછાઇ કે પયદા હોકર બહારસે લેપટ ગઈ ઉસને ગલેકા હાર ઉતારકર આસમાનકી તરફ ફેંકા એક મોતીયુંકા હાર ફલકસે ઝમીન તક દેખાઇ દેને લગા બહાર ઉસપર ચડ ગઇ ઓર વહાંસે અયસા કુછ સેહેર કીયા કે આફતાબ કે માનીંદ એક શોઅલા ગીરા કે પર છાઇયાં સબ જલ ગઈ સુરતનીગારને યેહ કયફીયત દેખકર અપને હાથસે એક તસવીર ખીંચકર ઉસ હારકી તરફ ફેંકી તસવીર ઝમીનપર ગીરકર સીધી હુઇ ઉસકે મુંહસે આગકે શોઅલે નીકલે વોહ હાર જલ ગયા બહાર ઝમીનપર ગીરી મગર બઝોર સેહેર ગીરતી સંભલ ગઇ ઓર અપને સર કે બાલ તોડકર ઉસ તસવીર પર મારે ઓર વોહ બાલ તસવીરકો લેપટ ગએ ઓર ખુશી ખુશી સામને બહારકે લાએ ઉસને ઉસકો ક,યચીં લેકર કાટ ડાલા ઓર એક ગુલદસ્તા નીકાલકર સુરતનીગારપર મારા ઉસ ગુલદસ્તેસે સુનેહરે ઓર રૂપેહરે ફુલ

બરસને લગે સુરતનીગાર ઓર સબ સાથ વાલે ઉસકે બેહોશીમંય આકર ઝુમને લગે ઓર તારીફ મલકા બહારકી કરને લગે ઉસવકત ઝમીન ફટી ઓર ચંદ પુતલીયાં ઉસમંયસે નીકલીં ઓર માલીકી તરહ પુલ ચુનને લગીં ઓર પુકારી કે અય મલકા સુરતનીગાર એક મુસવ્વર જાદુકી બીવી હોકર એક છોકરીકે સેહેરમંય આ ગઈ હુશીયાર હો જાઈએ ઓર સંભલ જાઇએ યેહ કલામ સુનકર સુરતનીગાર હોશીયાર હુઇ ઓર નીમચા પકડકર બાહારપર આ પડી ઓર આપસમંય બઝોર સેહેર શમશીર ઝની શુરૂ કી ઉસ વકત હયરતને ફોજકે સરદારૂંકો લલકારા સાહેર હર તરફસે ચલે ઉધર મેહરૂ.ખ ફોજ લેકર આગે બડી દોનું લશકર આપસમંય મીલ ગએ જંગ શુરૂ હુઇ હર તરફસે અબ્ર ઉઠકર બરસતેથે ઓર આંધીયાં ઝોર શોરસે ઉઠતીથીં આગ ઓર પથ્થર બરસ્તેથે સદા યા સામરી વ જમશેદકી બુલંદ થી લાશ પર લાશ ઓર મુરદેપર મુરદા ગીર રહાથા ગોલે ફોલાદી ચલતેથે દામને સેહરા ખુનસે રંગાથા એક ચેહેલકા ભારી બરપાથા જબકે શેહેનશાહે ઝરરી કબાં મરાજઅત ફરમાકર બારગાહ મગ.રીબમંય આયા યાને શામ હુઇ દોનું તરફકે સીપાહ તબલબાઝ ગશત બજાકર અપની અપની ખુવાબગાહમંય આએ હયરતસે સુરતનીગારને કહા મંય આજ લશકરે હરીફકી તસવીરેં બનાતી હું કીસ લીએ કે મયદાને જંગ મંય ઇસ છોકરી બહારકે હાથસે ઝલીલ હુઇ હું અબ કીસીકો ઈન મંયસે ઝીંદા ન રખખુંગી હયરતને જવાબ દીયા જો મુનાસીબ હો અમલમંય લાઈએ ઇસ તરહ દોનું બાતેં કરતીંથીં કે એક બારગી ઝમીન શક. હુઇ ઓર પુત્લા નામા લેકર પયદા હુવા હયરતકો દીયા અફ્રાસાયાબકી તરફસે ઉસમંય લીખાથા કે અય મલકા હયરત ઇસ વકત તુમ ગુંબદેનુરપર આવ મુઝે કુછ મશવરા કરના હય ઓર સુરતનીગારસે કેહ દેના કે અભી લડાઈકો મોકુફ રખખેં યેહ મઝમુન પઢકર પુત્લેકો જવાબ દેકર રૂખ.સત કીયા સેહેશાનસે કેહના જયસા આપને કહા હય વયસાહી કીયા જાયગા ઓર આપ આરાસ્તા હોકર ગુંબદેનુરકી જાનીબ ચલી ચલતે વકત જંગ ઠેહેરે રેહનેકે લીએ સુરતનીગારસે કહા ઓર સરસરસે હુકમ દીયા તુ અઇયારા હય .ખબરદાર કોઇ અઇયાર યહાં આકર મલકા સુરતનીગારકો ઝેહમત ન પોહચાએ ઓર ફરેબમંય ન લાએ સરસરને અરઝ કીયા મજાલ કીસકી જો યહાં આસકે ગરઝ સબ ઇનતેઝામ કરકે હયરત ચલી ઓર સરસર હીફાઝતકો હાઝીર રહી લેકીન જબ ફોજ ફીરી અઇયાર ઇરાદા કરકે કે બન સકે તો સુરતનીગારકો કત્લ કરેં ચલે સબને સુરતેં બદલકર દાખીલે લશકર હયરત હુવે ઓર ઉમરૂ સુરત ફરરાશકી બનાકર બત્તીયું કે ગુલકતરને લગા ઓર બેહોશી હરએક શમે પર ડાલતાથા કે ધુવા ઉસકા બુલંદ હુવા ઓર સબ બેહોશ હુવે મગર સરસરને ઊમરૂકો પેહછાના ઓર સુરતનીગારસે આહીસ્તા કહા કે વોહ ઉમરૂ સુરત ફરરાશકી બનકર શમેકા ગુલકતર રહા હય સુરતનીગારને અયસા સેહેર પડા કે દો પુત્લે ઝમીનસે નીકલકર ઉમરૂકો લેપટ ગએ

ઓર સામને ઉસકે લાએ ઉસને પુછા તું કોન હય ઉસને જવાબ દીયા. મલેકલ મોત જાને સાહેરાં મેરા નામ હય **સુરતનીગાર**ને કહા કુછ તુઝે જાનકા ખોફ યહાં આતે ન આયા **ઉમરૂ** બોલા હમે સીવાએ ખુદા કે કોઇ નહીં માર સકતા **સુરતનીગાર**કો ગુસ્સા આયા ચાહા કે હુકમ કત્લકા દે ઉસ વકત **સરસર**ને કહા મુઝે દીજીએ મંય ઇસિકો **હયરત**કે પાસ લે જાઉં **સુરતનીગાર**ને કહા બેહતર હય લેજા લેકીન જબ **ઉમરૂ** પકડા ગયા ગ.લગ.લા હુવા કે**ઉમરૂ** પકડા ગયા યેહ માજરા ઓર અઇયાર જો આએ હંય ઉનહુંને ભી સુના ઓર બર્ક ફેરન સુરત **સબારફતાર**કી બનકર તરફ બારગાહ કે ચલા ઉસ તરફસે **સરસર ઉમરૂ**કો લીએ આતીથી ઉસને સલામ કરકે પુછા ઇસ ના અઇયારકો કહાં લે જાઇએગા **સરસર**ને કહા **ગુંબદેનુરપર સબારફતાર** અરઝ કરને લગી આપ યહાં મુહાફીઝ રહીએ ઇસિકો મુઝે દીજીએ કે મંય પોંહચા આઉ **સરસર**ને ઉસકો અપની અઇયાર બચ્ચી સમજકર હવાલે કીયા બર્ક કયદીકો લેકર ચલા જબ દુર નીકલ ગયા હથકડી બેડી કાટદી ઓર કહા ઉસ્તાદ મંય હું બર્ક **ફીરંગી** ઉસ વકત **ઉમરૂ** બોહત ખુશ હુવા ઓર ફીર **સબારફતાર**કી સુરત બદલ કર **ઉમરૂ** બારગાહમંય આયા ઉસે દેખકર **સરસર**ને કહા ઇતના જલ્દ **ગુંબદેનુરપર** પોંહચા આંઇ **ઉમરૂ**ને જવાબ દીયા મંય લે જાતીથી ઓર એક પંજા આયા વો લે ગયા આવાઝ દી કે હમ **અફરાસીયાબ**કે કાસીદ હંય **સરસર** યેહ માજરા સુનકર ખામોશ હોગઇ ઓર **ઉમરૂ**ને કહા **સરસર** મેરે સરમંય દરદ હોતા હય મંય સોને જાતીહું યેહ કેહકર લેટ રહી લેકીન બર્ક જો **ઉમરૂ**કો રેહા કરકે ચલા એક તરફ **સબારફતાર** અસલી મીલી બર્કને સુરત **સરસર** કી બના કર અપને તઇ ઉસકે ક.રીબ પોંહચાકર બાતેં કરને મંય હુબાબ બેહોશી લગાકર ઉસે બેહોશ કરકે ઉસકી સુરત આપ બનકર લશકર મંય આયા ઓર ઉધર **સબારફતાર** બાદ લેહમે કે જો હોશીયાર હુઇ અપની શીકલ માનીંદ **ઝરગામ** અઇયાર કે બનાકર બેહેરે ગીરફતારી બર્ક ચલી બર્ક કનારે લશકર કે ખડા થા કે ઇસને આકર પુકારા બર્ક ઇસકો પેહછાન ગયા. ઓર ખંજર લેકર ઝપટા **સબારફતાર**ને એક તીર મારા બર્કને જસ્ત કી કે ખાલી દું મગર તીર પાઉંકે અંગુઠે મંય લેગા ઝખમી હુવા. ઓર ઉસકે પીછે દોડા વો ભાગ કર બારગાહ મંય ચલી ગઇ **સુરત નીગાર** ઓર **સરસર**ને જો ઇસ **સબારફતાર** કો દેખા હયરાન હુઈ કે એક **સબારફતાર** તો યહાં સુતી હય. ઓર દુસરી ઓર આઈ બસ ઉસકો પકડા **સબારફતાર** કે કુછ નીશાન ઓર પતે અયસે દીએ કે યકીન હુવા યેહ સચ્ચી હય. મગર ઉસવકત **ઉમરૂ** જો લેટા હુવા થા યેહ બાતેં સુનકર ભાગા પીછે **સરસર** ઓર **સબારફતાર** ચલી ઓર જાકર ઘેરા **ઉમરૂ**ને કઇ હુકકે. આતીશ બાઝી. દાગ ગીરાંકર દોનું પર લગાએ યેહ દોનું જસ્ત કરકે પીછે કો ઉડ ગઈ ધુંવા બેહોશી કા ફેલ ચુકા થા દોનું કે દેમાગ, મંય ગયા થોડી દુર જાકર એકતો કીસી તાલાબ કે કનારે ઓર એક કીસી પહાડ કે પાસ જા કર બેહોશ હો ગઇ **ઉમરૂ** ઉનકા પીછા છોડ કર **સર**-

સર કી સુરત બનકર બારગાહ મ'ય આયા ઓર સુરતનીગારસે કહા અય મલકા ઝરા આપ મેરે સાથ ચલીએ મ'ય એક તમાશા આપકો દીખાઉં વોહ સરસર સમજ કર ઉસકે સાથ હુઈ ઉમરૂ કનારે લશકર કે લાયા ઓર બેઝએ બેહોશી મારકર બેહોશ કર પુશતારા બાંધ કર લે ચલા ઉધર સરસર ઓર સબારફ્તાર કો હોશ આયા વાહાંસે જો બારગાહે સુરતનીગાર મ'ય આઈ સુનાકે કોઇ મલકા કો ચુરા લે ગયા. યેહ દોનું તલાશમ'ય ચલીં ઓર યહાં ઉમરૂને ચાહા કે સુરત નીગાર કો માર ડાલું ઉસવકત ઝમીન થરરાને લગી ઓર સદાએ મોહીબ આને લગી ઉમરૂ સમજા યેહ સાહેરા ઝબરદસ્ત હય અકેલીકત્લ ન હોગી અપને લશકર મ'ય લે જાકર સાહેરૂં સે ઇસે કત્લ કરાના ચાહીએ ગરઝ તરફ લશકર ચલા મગર સરસર જો ગીરફ્તારી સુરતનીગારકી સુની ઉમરૂ કા પીછા છોડકર લશકરે મેહરૂ.ખ મ'ય આઇ ઓર સુરત અપની બર્ક ફીરંગી કે જયસી બનાકર મેહરૂ.ખ સે કહા મલકા ઝરા મેરે સાથ ચલો ઉમરૂ દરયાકે કનારે ખડે બુલાતે હ'ય મેહરૂ.ખ અઇયારૂં સે કભી ગરદન તાબી નહીં કરતી હૈરન ઉસકે સાથ હુઈ જબ લશકર કે કનારે પોંહચી બેઝએ બેહોશી મારકર બે હોંશ કરકે કીસી જગેહ છુપા દીયા ઓર પોશાક ઉસકીપેહેન કર ઉસકી શીકલ બનાકર બાર ગાહ મ'ય મુલાઝ મુંસે કહા મ'ય સામને વાલીસેહેન મ'ય આરામ કરતી હું ઉમરૂ અગર પુછે તો વહાં બતાના યેહ કેહ કર જાકર લેટ રહી. ઇસ અરસે મ'ય ઉમરૂ પુશતારા સુરતનીગારકા લીએ આયા. ઓર પુછા કે મેહરૂ.ખ કહાં હય લોગુંને કહા વોહ સામને સેહેન મ'ય આરામ કરતી હ'ય ઉમરૂ ને જા કર જગા દીયા ઓર કહા અય મલકા મ'ય સુરતનીગાર કો લાયા હું પુશતારા સામને રખ્ખા મેહરૂંખને કહા ખવાજાયે બડી મુશકીલસે મરેગી જહા મ'ય સોતી હું વહાં એક ઝોલી અસબાબે સેહેર સામરીકી રખ્ખી હય લે આવ કે ઉસમ'ય એક ગોલા ફોલાદી હય ઉસ્સે કત્લ કરૂંગી ઉમરૂ બમુજબ કેહને કે ઝોલી લેને ગયા ઓર સરસરને પુશતારા ઉઠા કર દોશ પર રખ્ખા સરાયચા બારગાહ ખંજરસે કાટ કર બાહીર નીકલી ઓર દુર જાકર પુકારી મનમ સરસર અય ઉમરૂ તું આંખું મ'ય ખાક ડાલ કર લે જાતે હ'ય ઓર અઇયારી ઇસકો કેહતે હ'ય લશકરી યેહ સુનકર દોડે ગુલગુલા બુલંદ હુવા ઉમરૂ કા ચેહરા ઝર્દ હો ગયા ઓર સરસર કે પીછે દોડા ઇસકો યકીન હો ગયા. કે મેહરૂ.-ખકો ઇસીને માર ડાલા જબ તો આરામ સે સેહેન મ'ય સુતીથી યેહ સોચકર ગભ-રાયા હુલા સરસર કે પીછે રવાના હુવા લેકીન લશકરી જો ઇસકે પીછે દોડ થે કે બઝોર સેહેર ઇસકો ગીરફ્તાર કર લેં સરસરને યેહ હાલ દેખકર સુરતનીગાર કો હોશીયાર કર દીયા ઓર ઉસને હોશીયાર હોકર દેખા બોહતસે આદમી લેના લેના કેહતે ચલે આતે હ'ય ઓર ઉમરૂ ભી આતા હય. પસે પુશત ખાક ઉઠાકર કુછ સેહેર પડને લગી ઉમરૂને અપને લોગું સે કહા ભાગ જાવ યેહ ઝબરદસ્ત હય કત્લ હો જાવગે સાહેર કુછ ઝમીન મ'ય ગર્ક હોગએ ઓર કુચ આસમાન પર ઉડ ગએ ઓર ઉમરૂ

ભી ભાગા મગર કેહતા ગયા કે અય **સરસર** કસમ હય નમકે હમઝા કી કેતુને **મેહરૂ.ખ** કો માર ડાલા હય તો તુઝે મીંદા ન છોડુંગા **સરસર** ને કુછ જવાબ ન દીયા લેકીન **ઉમરૂ** જો ભાગા સુરત ખીદમત ગારકી બનકર બારગાહે સુરત**નીગાર** મંય જાખડા હુવા કે **સરસર** ઓર સુરત **નીગાર** ભી આઇ ઓર સુરત**નીગાર** ને પુછા અય **સરસર** તુને **મેહરૂ.ખ** કો કયા કીયા. **સરસર**ને અરઝ કીયા કે બેહોશ કરકે રખ આઇ હું ઉસને કહા જાકર લેઆ **સરસર** રવાના હુઈ **ઉમરૂ** ભી ચલા જબ **સરસર** નીકલ ગઈ **ઉમરૂ**ને લલકારા કે કહાં જાતી હય **સરસર** ખોફનાક હોકર ભાગી કે **ઉમરૂ** કસમ ખાહી ચુકા હય મારડાલેગા મગર **ઉમરૂ**ને દોડ કર કમંદ મારી **સરસર** જસ્ત કરકે નીકલ ગઈ ઉસ જસ્ત કરને મંય સર મંય હરખતકી ડાલી લગી કે ગીર પડી **ઉમરૂ**ને બાંધ લીયા ઓર ખંજર લેકર ઝુબ્હ કરના ચાહા **સરસર**ને નીગાહે ગોરસે **ઉમરૂ** કી જાનીબ દેખા કહા ખ્વાજા હમારા કત્લ કરના જાયઝ હય. કયું કે **ઉમરૂ** ફરેફ્તા હય આંખું મંય આંસું ભર લાયા કહા. અય સરસર બતલા **મેહરૂખ** કહા હય અભી **સરસર** બતલાને નપાઇથી કે સામને એક પહાડ કી ખોથી વહાંસે એક સા-હેર **નાકુસ** જાદુ નામ રેઆયા એ તીલસ્સમસે થા પયદા હુવા ઓર **ઉમરૂ** કો દેખકર સેહેર પડકર ગીરફ્તાર કર લીયા ઓર **સરસર**કો પેહછાન કર છોડ દીયા. યેહ ભાગ કર ચલી કોસ ભર મારે ખોફકે નીકલ ગઇ જયસેહી એક જગેહ ઠયરી આવાઝ આઇકે કહાં ભાગ કર જાયગી **સરસર**ને ફીર કર દેખા **કી.રાં** કો બગદાતાને આને પાયા ગ ભરાકર ફીર ભાગી **કી.રાં** ઠેહર ગયા. ઇસ અરસે મંય **નાકુસ** જાદુ ઉમરૂ કોલીએ ઉધરસે નીકલા **કીરાં** સુરત સાહેરકી તરહ બનાકર પુકારા અરે તું કોન હંય યેહ જગેહ મેરે કબઝે મંય હય યહાં કયું આયા હય **નાકુસ** ને કહા ભાઇ ખ.ફા ન હો મંય ગુનેહગારે શેહેનશાહ ઉમરૂ કો ગીરફ્તાર કીએ લીએ લીએ જાતા હું **કી.રાં** ઉસકે કરીબ ગયા કહા તુ આયા મગર યેહ તેરે પીછે કોન હય. ઉસને પીછે ફીરકે દેખા. **કી.રાં**ને બગદા મારા કે સર કે સો ટુકડે હુવે મરનેસે ઉસકે શોર બુલંદ હુવા **ઉમરૂ** છુટ કર એક તરફ ચલા રાહ મંય દેખા કે **સબારફતાર** ઓર **બર્ક ફીરંગી** સે નીમચા ચલ રહા હય ઓર પુશતારા **મેહરૂ.ખ**કા રખ્ખા હય. કીસલીએ કે **મેહ-રૂ.ખ** જહાં બેહોશ પડીથી **સબારફતાર** ઉધર આ નીકલી પુશતારા બાંધકર ચલી થી કે **બર્ક** આ ગયા અલ હાસીલ જબ ઉમરૂ આ પોંહચા નીગાહ **સબારફતાર** કી ઉમરૂ પર પડી. **બર્ક** ને મોકા પાકર બેઝા મારકર ગીરાદી ઉસકો એક તરફ ડાલ દી **મેહ-રૂ.ખ** કો હોશીયાર કીયા કહા જાઇએ અબ કીસી કે ફરેબ મંય ન આના મેહરૂ.ખ યેહાંસે લશકર મંય આઈ ઓર યહાં **ઉમરૂ**ને અપની સુરત **સબારફતાર** કી બનાઇ ઓર **બર્ક**કો સુરત **મેહરૂ.ખ** કી બનાઇ ઓર બાર ગાહ **સુરત નીગાર** મંય આયા ઓર અરઝ કીયા કે યેહ **મેહરૂ.ખ** હાઝીર હય ઉસને કહા ઇસે હોશીયાર કરો ઓર ખુશ હોકર બોહત ઇનઆમ દીયા **બર્ક** કો **ઉમરૂ** ને હોશીયાર કર દીયા સુરત**નીગાર** રફે

એહતે યાઝકો ગઇ રાહ મંય બાએં હાથ પર એક ઝીના બના હુવા હય વહાં સાત પુત્લીયાં હયરત કે સેહેરકી હુંય ઉસવક્ત ઝીને પરસે પુત્લીયાં ઉતરીં ઉસમંય સે એકને કહા આજ સુરતનીગાર કુછ બોહત ખુશ હય. દુસરી બોલી સબારફતાર મેહરૂ.ખ કો ગીરફતાર કરકે લાઇ હય. ઇસ બાઇસ સે યેહ ખુશ હય તીસરી પુત્લી બોલી યેહ મુકામ કુછ ખુશીકા નહીં હય—ચોથી પુત્લીને કહા કહો તો યેહ માજરા મંય કેહ દુ પાંચવીં પુત્લીને કહા મંય બતલા દેતી હું છઠી ને જવાબ દીયા. કહોગી સાતવીં પુત્લી બોલી અરે કયા બક બક લગાઇ હય. કમ બખ્તો જો હોના થા વોહ હુવા મેહરૂ.ખ હય ન સબારફતાર હય ઉમરૂ બર્ક ફીરંગી કો મેહરૂ.ખ બનાકર લાયા હય સુરતનીગાર યેહ પુત્લીયું સે બાતે સુનકર જલદી પેશાબ કરકે ફીરી લેકીન અંદર બારગાહકે ઉમરૂને ભી પુત્લીયું કી ગુફતગુ સુની ઓર જલદી અપને સુરત સરસર કી બનાઇ જબ સુરત નીગાર અંદર બારગાહ કે આઇ બર્ક કો ઇશારા કીયા વો ભાગા ઉમરૂ પુકારા કે અય મલકા મનમ સરસર મંય જો આઇ તો ઉમરૂ પેહલે ભાગ ગયા અબ યેહ બર્ક ભાગા જાતા હય. લેના ઇસકો સુરતનીગાર પીછે બર્ક કે દોડી જબ દુર ગઈ ઉંમરૂ બશીકલ સરસર દોડતા આતાથા ઉસને એકબેઝા બે હોશી મારકર બેહોશ કર પુશતારા બાંધ કર બોહત જલદી દરબાર મેહરૂ.ખ મંય લાયા ઉસને હુકમ દીયા. સબ સરદાર જમે હોકર ઇસે તીર બારાંકરેં સરદાર જમે હોને લગે લેકીન સરસર જો બારગાહે સુરતનીગાર મંય ગઈ સુના કોઇ મલકા કો પકડ લે ગયા, ફ્રીલફોર સુરત બદલ કર બારગાહે મેહરૂ.ખ મંય આઇ યહાં તઇયારી કત્લ કરને કી હો રહીથી સરસરને કરીબ પોંહચ કર એક હુબાબ દફે બે હોશી મુંહ પર મારા કે વોહ હોશીયાર હો ગઇ ઉસને એક ગોલા સેહેર પડ કર મેહરૂ.ખ કો મારા વોહચમકકર માનીંદ બીજલી કે ગીરી તખ્ત પરસે મેહરૂ.ખ ઝમીન મંય ગરક હો ગઇ ઓર શકી.લ ને એકનારંજ મારા કે પાઉં સુરતનીગાર કા ઝખમી હુવા મગર સરસર કો પંજેમંય દાબ કર ઉડ ગઇ ઓર બારગાહ મંય આઇ ઉસવક્ત હયરત જો ગુંબદે નુરપર ગઇથી ફીરકર આઇ ઉસને કહા અયમલકા કલ જબસે તુમ ગઇ હો અઇયારૂંને નાકમંય દમ કર દીયા. હય સરસરને બડી જાંબાઝી કી વરના મંય હીલાક હો જાતી હયરત ને સરસર કો ખીલઅત બેશબહાદીયા ઉસને સારા અઇયારૂં કા માજરા બ્યાન કીયા ઉસવકત એક પુત્લા આયા ઓર નામા લાકર હયરત કો દીયા ઉસમંય લીખાથા શેહેનશાહ તશરીફ લાતે હુંય હયરત નામા પડકર બેહેરે ઇસતકબાલ ચલી બાદ લેહ મંય કે સવારી અફરાસીયાબ કી બડી ધુમધામસે આઇ સબને તાઝીમકી શાહ બારગાહ મંય આકર તખ્ત પર બયઠા સારી હકી.ક.ત અઇયારૂં ઓર મુકા.બલે કી સુનકર કહેને લગા કે અય સુરતનીગાર તુમ નાહકં બલા મંય ગીરફતાર હોતી હો અપને ઘર બયઠો ઓર કુછ સેહેર પડકે દસ્તક દી કે એક સાહેર ઝમીનસે પયદા હુવા ઉસને આકર સલામ કીયા ઉસે હુકમદીયા અય બારાન જાદુ તુમ જાકર લશકરે મેહરૂ.ખ કો બરબાદ કરો મગર ખુબ-

સુરત જાદુ કો ગીરફ્તાર કરકે દરયાએ શોરપર લે જાના વહાં હીંડોલા સેહરકા ખડા હય. ઉસ પર બેઠા દેના યેહ હુકમ દેકર થોડી દેર ઠેહરકર ચલા ગયા ઓર દાખીલે બાગે, સયબ હુવા ઉધર બારાનને કારસાઝી લશકરકી ફરમાઇ બારગાહ ઉસકી અલાયદા અસતાદા હુઈ ઓર યેહ .ખુદ બારગાહે મેહરૂખમય આયા એક કુરસી ખાલી બીછી થી ઉસપર બયઠ ગયા ઓર કેહને લગા કયું અય નમકહરામો તુમશાહસે ફીર ગએ હો મંય તુમહેં સઝા દેને આયા હું યેહ કલામ સુનકર ઉમરૂને ઉઠકર હલકે કમંદકે મારે બારાન બઝોર સેહેર બાદલ બનકર હલકે કમંદમંયસે નીકલા ઓર કડક કર જો ગીરા ખુબસુરતકો પકડ કર ઉડ ગયા યહાં સાહેરૂંને નારયલ તરંજ બોહત લગાએ લેકીન વોહ નરૂકા ઓર .ખુબસુરતકો લેકર દરયાએ શોરમંય પોંહચકર હીંડોલેપર સેહેરકે બીઠા દીયા ઇધર ખુબસુરતકે પકડ લે જાનેસે શકીલ પર આફત આઇ વોહી બલબલાના શોર મચાના રોના પીટના શેઓર આશકાના પડના શુરૂ કીયા ઉમરૂને તસકીન દી ઓર પુછા કે અય મેહરૂખ યેહ સાહેર કીયા સેહેર કરતા હય ઉસને કહા ખ્વાજા યેહ બારાન હય પાની બરસાતા હય જીસપર કત્રે પાનીકે પડેગેં દરખ્ત બન જાયગા મગર હમેશ યેહ રેઅદ ઓર બર્ક મેહશારકા તાબેદારથા વોહ દોનું ઇસકે અફસર થે અગર વોહ દોનું કયદ ન હો જાતે ભાગ જાતા ઉમરૂને કહા મંય ઉનકી રેહાઇ કે વાસ્તો જાના હું ઓર હો સકા તો ખુબસુરતકો છુડાકર મીલાતા હું યેહ કેહકર .રવાના હુવા ઓર લશકરસે નીકલકર ઝફીલે અઇયારી બજાઇ સબ અઇયાર ઝાહીર હુવે હરએક તલાશ કરને રેઅદ ઓર બર્ક મેહશાર કે લીએ તાકીદ કી સબ તલાશમંય ચલે મગર બારાન દરયાએ શોરસે વાપીસ આકર લશકરમંય દાખીલ હુવા ઓર હસ્બુલ હુકમ અફરાસીયાબ તઇયારી જંગમંય મસરૂફ હુવા જબ શામ કરીબ હુઇ તબલજંગ ઓર શોરે નફીર લશકરે બારાનસે બુલંદ હુવા ઓર મેહરૂખકે શમએ હુમાયુંમંય જબ સદા પોહચી ઉસને ભી નકકારાંએ જંગ બજનેકા હુકમ દીયા તબલજંગ દોનું તરફ ગડગડાને લગા સાહેર સેહેર જગાને લગે હથીયાર સાફ હોતેથે ભેંટ દી જાતીથી અગીયા હો રહીથી ચાર પેહેર હંગામા ગર્મ રહા. જબકે હીંદુએ ફલક પુજા કરકે ચર્ખસે ગયા યાને સુબેહ હુઇ સીપાઇ દોસો કીના ખુવાહ સુબ્હ કો બડે કરરો ફરસે મયદાને જંગ મંય આકર સફઆરા હુવે ઓર દોનું લશકર મંય કોસ હરબી બજ રહેથે ગરઝ કે તરતીબ લશકર કે બાદ મયદાન મંય એક સાહેર બારાન કી તરફસે નીકલા ઓર સામના કીયા. ઇસ તરફસે સુર્ખમુ ને નીકલ કર એક ગોલા ફોલાદી મારા કે ઉસકે સીનેકે પાર નીકલ ગયા ઇસી તરહ ચંદ સાહેરૂં કો મુલાઝમાને મેહરૂ.ખને મારા બારાન કો ગુસ્સા આયા ઓર ખુદ મયદાન મંય આકર સેહેર પડકર ફલકકી તરફ કુંકા યકાયક પહાડકી તરહ કાલી ઘટા ઉઠી ઉસને ચારૂં તરફસે સબકો ઘેર લીયા બુંદે બરસને લગીં જીસપર બુંદ પડી વોહ દરખ્ત હો ગયા કુપલેં ઓર હરે હરે પત્તે નીકલ આએ સાહેરાને મેહરૂ.ખનેભી કુછ સેહેર પડા મગર તાસીર ન હુઈ ઉસ વક્ત મલકા બહાર જાદુ ગુલ દસ્તા લે કર આગે બડી

બારાન સોચા યેહ સેહેર કરેગી તો દીવાના બના દેગી બસ ઉઠકર પાસ બહાર કે આયા ઓર પાસ ખા.ક જમશેદીથી ઉસપર ડાલ દી બહાર બેહોશ હો ગઇ ફીર ઉસને સેહેર પઢ કર દસ્તક દીં પાની ઝોર ઝોરસે બરસને લગા ઓર સબ લશકરી દરખ્ત હો ગએ લશકર મંય ભગદર પડ ગઇ નક.કા.રા ફતેહો ઝફર કા બજાતા હુવા ફીરા ઓર કહા અઇયાર મેરે ફીરાક મંય ગુઝરરઆએગેં પસ ઇસ ખીયાલ સે લશકર મંય ન રહા તીલસમ બાતીન મંય જા કર બઝોર સેહેર એક તાલાબ બનાકર ઉસકે અંદર બ.આરામ બયઠા લેકીન અઇયારૂને દુરસે જો યેહ હાલ લશકરકા દેખા ખ.યાલ કીયા કે રેઅદ ઓર બર્ક મેહશરકો અબ કહા ઢુંઢે ઇસ્સે બેહતર હય ચલકર બારાંનકો મારેં યેહ ઇરાદા કરકે ચલે ઉધરસે સબારફતાર આંતીથી પેહલે બયાન હુવાથા કે ઉસકો બર્ક ઓર ઉમરૂ ઉસકો બેહોશ કરકે ખુદ સુરતનીગારકો ગીરફતાર કરલે ગએથે જબ હોશીયાર હુઇ કીસીસે કહા હમેં ચોર બાંધ ગએ હંય ખોલદો એક શખ્શને ઉસે ખોલા યે વહાંસે જો ચલી તો ઉસ વકત અઇયારૂંકો મીલો અઇયાર ઉસ વકત ફીકમંય થે એક તરફ ચલે ગએ લેકીન બર્ક એક તરફ જાકર કમંદ મારી સબારફતાર ઉલઝ કર ગીરી ઓર ગીરતે ગીરતે બેઝએ બેહોશી ઉસે મારા કે બર્ક ભી બેહોશ હોકે ગીરા ઓર એક લેહમેકે બાદ બર્ક હોશીયાર હુવા દેખા કે સબારફતારકે ગલે બંય કમંદ કાહલકા બયઠ ગયા હય યેહ દેખ કર કમંદ ખોલને લગા કે ખલીફાકી માશુકા હય અયસા ન હો કે મર જાય જબ કમંદ ખોલદી સબારફતારને કહા હાએ મેરા હાથ ટુટા બર્કને ગભરાકર છોડ દીયા વોહ જસ્ત કરકે નીકલ ગઇ બર્ક ભી ફીક કત્લ કરને બારાનકો ચલા મગર પેહલે ઉમરૂ ઓર ઝરગામ તાલાબ પર બારાનકે પોંહચે ઓર ઝરગામ ભાગાથા કે ઉસને સેહેર કરકે ગીરફતાર કર લીયા સામને બારાનકે અંદર તાલાબકે લાયા ઉસને ચાહા કે કત્લ કરૂં ઉસ વકત ઉસકે પાસ નામા અફરાસીયાબકા આયા લીખા થા કે અય બારાન જો લોગ તુમને ગીરફતાર કીએ હંય સાથ મેહરૂખકે ઉસકો દરયાએ ખુંરવાંકે કનારે લેકર આવ વહાં ઉમરૂ ઉનકો છુડાનેકો આયગા હમ ક.યદ કર લેંગે ઓર શયતાન ખુદાવંદે લકા યાને બખતીયારકકો તીલસ્સમમંય બુલવાએગેં વોહ આકર ઉમરૂકો કત્લ કરે ઇસ લીએ હમ પેહલે ભી શયતાનકો બુલવા ચુકે હંય ઓર ઉસ દફે હમકો એક ખીજાલત ભી ઉનસે હુઇથી અબ હમ જાનતે હંય કે ઉસ હીજાબકો રફે કરદેં યેહ નામા જબ બારાનને પડા આપ તાલાબસે નીકર અપને લશકરમંય આયા ઓર લશકરકો દુર કરનેકા હુકમ દીયા ઓર આપ અપના લશકર લેકર રવાના હુવા જબ કનારે દરયાએ ખુરવાંકે પોંહચા બારગાહ લબે દરયા આરાસ્તા કરાઇ ઓર ક.યદીયુંકો સામને મયદાનમંય ક.યદ કીયા યાને છકડુંકો ઉતરવાંકર રખખા ઓર ઝરગામ શેર દીલકો ભી ઇસી તરહ બેહોશ કરકે ઉસમંય ડાલ દીયા આપ બારગાહમંય બઆરામ તમામ બેયઠા લેકીન અઇયાર જો ઉસકી ફીકમંય ચલેથે જબ

ચેહ તાલાબસે નીકલ આયા તો અઇયાર ભી દુર દુર યહીં આકર પોંહચે ઉસ વકત જા'સોઝ એક જાદુગર કી શીકલ બનકર ઉસકી બાર ગાહ મ'ય ગયા જયસેહી અ'દર બારગાહ કે પોંહચા બારાનને પેહછાન કર ગીરફ્તાર કરલીયા ઓર સેહેરસે વહીં ઉસે ભી કૈદ કરાયા ઓર એક અરઝી .ખીદમતે અફ્રાસીયાબ મ'ય લીખકર ભેજી કે ખુદાવ'દ કે હુકમ કે મુજબ ગુલામ કનારે દરયાકે કયદીસુ'કો લેકર હાઝીર હુવા હય જબ ચેહ અરઝી અફ્રાસીયાબ કે પાસ પોંહચી ઉસને .ખુમાર જાદુસે કહા અય મલકા ઇનાયતે સામરીસે સબ બાગી કૈદ હુવે હ'ય લેકીન ઉમરૂ ઓર દોતીન અઇયાર બાકી હ'ય કે ઉમરૂ સર તુમહારા મુ'ડ ચુકા હય કે ઉસે તુમ પેહછાનકર જહાંહો વહાંસે ગીરફ્તાર કર લાવ કે તુમ પેશે ખુદાવ'દ એક બાર કે જબતુમ શયતાન કે લેને ગઇથી' તો ઝલીલ ભી હુઇથીં અબ અગર ઉમરૂ કો લાવ તો મેરી ઓર તુમ હારી ખીજાલત દુર હો .ખુમારને અરઝ કીયા બોહત અચ્છા મ'ય તલાશ કરકે લાતી હુ' અફ્રાસીયાબને ઉસ વકત મ.ખસુર સુર્ખ ચશમ સે હુકમ દીયા કે તુમ ભી અપની બેહેન કે સાથ જાકર તલાશ કરો ગરઝ કે ચેહ દોનું રવાના હુઈ ઇનકાહાલ પેહલે બ્યાન હો ચુકા હય કે ચેહ દોનું માશુકએ અફ્રાસીયાબ હ'ય ઓર ખોફ્સે હયરત કે વસ્લ મ'ઝુર નહીં કરતીં ફીલ જુમલા જબ ચેહ રવાના હુઇ તો દો તરફ દોનું તલાશ કો ઉમરૂ કી ચલીં ઓર ખુમાર જાદુ જબ દરયા પાર ઉતર કર કરીબ લશકરે બારાન કે પોંહચી જ'ગલ મ'ય જાદુગર બના હુવા ઉમરૂ જાતા થા ઇસને પેહછાના ઓર કહા મીયાં જાદુગર મીજાઝ તો અચ્છા હય ઝરા ઠેહેરના ઉમરૂને .ખુમાર કો આતે દેખકર ઓર ચેહ કલમા સુનકર સમજ ગયા કે ચેહ તુજકો પેહછાન ગઇ ઉસી વકત ગલીમ ઓઢકર ગાયબ હો ગયા .ખુમાર હર તરફ ઢુંડતી ફીરી જબ ખુબ તલાશ કર ચુકી થક કર બારાન કે .ખયમે મ'ય આઇ ઉસને ઇસતકબાલ કીયા ઓર બોહત તોકીર સે મસનદે ઇઝઝતપર બીઠાયા હાલ પુછા .ખુમારને અપને આનેકા સબબ ઓર તલાશે ઉમરૂ કા હાલ બયાન કરકે કહા કે મ'ય અબ સેહેર કરૂ'ગી ઉમરૂ જહાં હોગા આપ ચલા આયગા મગર એક ચોકી સ'દલ કી મ'ગાદો કે ઉસપર બયઠ કર સેહેર કરૂ' મુલાઝ મુસે બારાનને હુકમ દીયા એક ચોકી સ'દલ કી લાવ ઓર .ખુમાર ઉઠ કર નહાને ધોને મ'ય મસરૂફ હુઇ મગર ઉમરૂ જો ગલીમ ઓઢ કર ગાયબ હો ગયા થા આગે જાકર ગલીમ ઉતારી દેખાકે એક ચોબદાર કીસી તરફ જાતા હય ઉસકે પાસ આકર પુછા મીયાં મીરધે સાહેબ કહાં જાતે હો ઉસને કહા મેરી ચોકી બારાન બારાંકી ડેવડી પર હય ઇસ વ.કત પેહરા બદલાકર અપને ઘર જાતાહું' ઉમરૂને ઘર સુનકર એક ફલ અપની કમર સે નીકાલ કર ઉસે દીયા ઓર કહા ભાઇ જ'ગલ મ'ય અયસે ફલ હઝારૂ' લગે હ'ય ઝરા ખાકર દેખો અયસે મઝેકે હ'ય કે કોઇ મેવા અયસા નહોગા ઉસને ચેહ તારીફ સુનકર વોહ ફલ ખાયા ઓર બેહોશ હુવા ઉમરૂને ઉસે,ગાર મ'ય ડાલ દીયા ઓર ઉસકે કપડે લેકર ઉ-

સીફી સુરત બનાઇ ઓર **બારાન** કી બારગાહ મંય આકર ઠયરા ઉસ વકત એક સાહેર અંદરસે બારગાહ કે નીકલા ઉસ્સે પુછા કહીએ કુછ ફરમાયા હય ઉસને કહા મીયાં મીરઘે એક સંદલકી ચોકી હુઝુર માંગતે હંય .ખુમાર જાદુ ઉસપર બયઠ કર સેહેર પડેગી કે **ઉમરૂ** યેહ સુનકર ખામોશ હોરહા ઓર વોહ સાહેર ચોકી લેકર આયા જબ અંદર બારગાહ કે ચલા **ઉમરૂ ગલીમ** ઓડ કર ઉસકે સાથ અંદર આયા ઉસવકત **.ખુમાર** જાદુ નહાકર ધોતી બાંધકર ઉસ ચોકીપર બયઠી ઓર અસબાબ સેહેરકા સામને રખકર યાને આગ ધતુરે કે ફૂલ દાને સુરદે કે પીત્તે ગુગલ ધુપ ચંદન રાઇ સરસું કે બીનોલે ઓર કીલ ચડીયા ભ.જ ગે વગયરા લેકર અગીયા કરકે શરાબ ઓર શુવર ભેંટ દેકર મંતર પડના શુરૂ કીઆ **ઉમરૂ ગલીમ** ઓડે ઉસ ગુનાથાન ચોકી પર આ બયઠા ઓર મંતર તો ઇસી બાત કાથા ઉમરૂ જહાં હો યહાં ચલાઆએ જબ કે ઉમરૂ મોજુદથા તો કયા તાસીર કરતા કુછ હાલ ઉમરૂકા માલુમ ન હુવા સેહેરને યેહી ખબર દીકે ઉમરૂ ઇસી જગેહ પર હય આખીર નાચાર હોકર કહા અય **બારાન** ઉમરૂ કા કહીં પતા નહી ચલતા ઉસને કહા ભલા વોહ અયસા વયસા હય જો યહાં આ જાયગા વો ભી બડા કામીલ શખ્સ હય ઉસકી તારીફ સામરી નામે મંય ખુદાવંદ સામરીને તેહરીરકી હય યહાં તો યેહ બાતેં હોતી હંય લેકીન વહાં ચોબદાર કો જો ઉમરૂ બેહોશ કર આયા થા વોહ હોશીયાર હુવા ઉસને સોચા કે અભી મુજપર પો હાલત તારી હુઇથી ઓર અયસી સન સના હટ જીસ્મ મંય ઉઠીથી કે જયસે જાન નીકલતી હય ઓર કુછ ખબર ન રહી થી અબ શાયદ મંય મર ગયા હું ઓર બાદ મર્ગ જો સુના કરતે થે કે આદમી ઝીંદા કીયા જાતા હય. વોહી કયફીયત મેરી હય મંયઅસલ મંય મુરદા હું યેહ સોચ કર હાથ ઓર પાઉં હીલાએ ગભરા કર ઉઠા .ગારસે બાહીર નીકલા હર તરફ હયરાં વાર દેખતા હુવા ચલા ઓર ખીયાલ કીયા, કહીં મુરદા ભી ચલતા હય યેહ સમજકર લેટ રહા બાદ લેહમંય કે ઉઠા કે અબતો હોશો હવાસ દુરસ્ત હંય ચલો યહાં કબ તક લેટે રહોગે ગરઝ ઉઠકર ચલા મગર ઉસી તરહ બરેહના થા. કયું કે પયરાહન ઉમરૂ ઉતાર લે ગયા થા યહાં તક કે જબ કરીબ લશકરે **બારાન** પોંહચા એક દોસ્ત ઉસકા મીલા ઉસને કહા અરે ભાઇ નંગે કયું ફીરતે હો ઉસકો વેહેમ હુવા કે મંય કપડે પેહેને થા જબસે બેહોશ હુવા હું ખુ.દભી અપને તઇ બરેહના પાતા હું ઓર યેહ ભી મુઝે નંગા બતાતા હય લેહાઝા બેશક મંય મર ગયા હું કફન યકીન હય મુઝે નહીં દીયા મુર્દો નંગા ગઢે મંય ડાલ દીયા હય પસ અપને તઇ મુરદા સમજકર દોસ્તકી બાતકા કુછ જવાબ ન દીયા કે મુરદા બોલતે નહીં ઉસ દોસ્તને આગે આકર કહા મીયાં જવાબ નહીં દેતે નંગે ચલે જાતે હો ઉસને કહા તુમ મુઝે દેખતે હો મુલાકાતીને કહા ખુ.બ કયા અંધા બનાતા હય સરીહન તો મેરે સામને નંગે ખડે હો ચોબદારને કહા ભાઈ મંય મર ગયા હું તુમ દોસ્ત હો તુમહેં કયા સતાઉં વરના માર ડાલતા દોસ્ત ઉસકા યેહ સુનતે હી ખો.ફનાક હોકર ભાગા

કે જાબજા તીલસ્સમ મંય રોઝ હઝારૂં આદમી કત્લ હોતે હંય કયા અજબ હય જો યેહ ભુત હો ગયા હો યેહ સમજકર વોહ તો ભાગા ઓર ચોબદારકા વેહેમ ઝીયાદે હો ગયા યકીન પુરા હો ગયા કે મંય મુરદા હું હાસીલ કલામ વહાંસે હયબત ગદાઈ બારાન કી બારગાહ મંય આયા વોહ ઇસ કયફીયત સે ચોબદારકો દેખકર બીગડા જાદુગરનીયા થીં વોહ ચોબદાર કો નંગા દેખકર ઉંહી ઉહી કરકે ઉઠ ગઈ બારાન ને ઉસે ધમકાયા કે અએ ઓ મસખરે યેહ કયા માજરા હય ચોબદારને કહા પેહેલે યેહ તો ફરમાઇએ કે મંય જીતા હું યા મર ગયા હું બારાન યેહ કલામ સુનકર હંસને લગા ઓર હાઝરીન દરબાર મારે હંસીકે લોટ ગએ ઓર ઝીયાદા હંસી ઉસકી કરને લગે બારાનને કહા કુવ્વતે વેહેમ ઇસકો બઢ ગઇ હય હુકમા કા માકુલા હય કે વેહમી ખ઼લ્ક હોતા હય ઓર કાબોસ પયદા કરતા હય રફ્તા રફ્તા ઝોફ હો જાતા હય હરારત ખુન કમ હોજાતી હય અલ હાસીલ ઇસકો ગમકે સબબ બે હોશી તારી હય યેહ કેહકર તસકીન દી બુલાકર હાલ પુછા તુકીસ હાલ મંય હય કોંઇ નઇ વાર દાત તો તુજપર નહીં ગુઝરી ચોબદારને અરઝ કીયા કે અભી રાહ મંય એક શખ્સ મીલાથા ઉસનેં એક ફલ દીયાથા વોહ ખાકર મંય મર ગયા હું બારાનને કહા દેખો અય ખ઼ુમાર ઉમરૂને ઇસકો બેહોશ કીયાથા ઓર ફ઼કત વેહેમસે યેહ કેહતા હય મંય મર ગયા હું મગર તઅજ્જુબ હય કે ઇતના કરીબ ઉમરૂ થા તુમહારે બુલાને ઓર સેહેર કરને સે ન આયા યેહ કયસા તુમહારા સેહેર હય ખ઼ુમાર યેહ સુનકર શરમીંદા હુઇ મગર બારાનને ચોબદાર કો જબ જાના કે વેહેમ મંય ગીરફ્તાર હય વાસ્તે દફે હોનેકે હુકમ દીયા લે જાવ ઇસકી ગરદન મારો જલ્લાદ તેગ બરેહના લેકર જબ ઉસકે સામને આયા ચોબદારને દીલ મંય સોચા અગર મંય મુરદા હોતા તો ઇસકે સા-મનેસે મંય ગાયબ હોજાતા યેહ મુઝે કત્લ ન કર સકતે લેહાઝા મંય ઝીંદા હું મુફ્ત જાન જાયગી ચાહીએ કે ખુશામદ કરૂં યેહ ખીયાલ કરકે મીન્નત કરને લગા બારાનને કહા કયું દેખા જબ ઇસકો ખોફ દીલાયા તો કુવ્વતે અકલ કુવ્વલે વેહેમ પર ગાલીબ આઇ અચ્છા હો ગયા. સબ મુલાઝીમ ઉસકી તારીફ કરને લગે ઓર ચોબદારકો કુછ ઇન આમ દેકર સમઝા દીયા કે તુઝે અઇયાર બેહોશ કર ગએથે વોહ યેહ સુન કર અચ્છા હો ગયા ઓર બાહીર બારગાહ કે આયા ઊમરૂ જો ગલીમ ઓડે થા યેહ ભી નીકલ કર સેહરા મંય જાકર ઠયરા મગર ખ઼ુમાર જાદુ જો નીદા મત ઝદા હુઇથી ઉસને સેહેર કીયા કે ધુવાં પયદા હુવા ઉસને કહા અય સેહેરકા ધુંવા જહાં ઊમરૂ હો વહાંસે પકડ લા વોહ ધુંવા ચલા ઓર ઊમરૂને જંગલ મંય આકર ગલીમ ઉતારીથી કે ઉસકો લેપટ ગયા ઓર બગોલેકી તરહ ચક્કર દેતા હુવા લે ચલા ઓર યહાં તકકે બારગાહે બારાન મંય સામને ખ઼ુમાર જાદુ કે લાયા ઊમરૂને કહા કયું તુને હઝારૂં કે સર મુંડે ઓર હઝારૂં કો જાનસે મારા મેરાભી સર મુંડા અબકેહ તેરા કયા હાલ કરૂં ઊમરૂને જવાબ દીયા મેરા યેહી કામ હય જો રૂપયા દે મુઝે નોકર રખખે ઉસ્સે

જાંબાઝી કરૂં હમઝા મેરે માલીકને મુઝે ભેજા હય કે સાકીનાને તીલસ્સમકો કત્લો .ગારત કરો અભી તુમ મુઝે નોકર રખ્ખો તો તુમહારા હુકમ બજાલાઉં ખુ.માર ને કહા ચોર મક્કાર મુઝે દમ દેતા હય અભી તુઝે અફ્રાસીયાબ કે પાસ લે ચલતી હું શયતાન ખુદાવંદ બખતીયારક હય વોહ આકર તુઝે કત્લ કરેગેં ઉમરૂ કે યે કલામ સુનકર હોશ ઉડ ગએ લેકીન દીલકો મઝબુત કરકે કહા ઓ ગયબાની ક્યા બકતી હય મંય જાનતા હું કે અબ અફ્રાસીયાબ કી કઝા મુઝે વહાં લીએ ચલતી હય ઓર એકબાર તેરા સર મુંડા થા અબકી દફે નાક કાટુંગા ખુ.માર કો ઈન બાતું સે ગુસ્સા આયા એક પથ્થર ઉઠા કર મારા કે ઊમરૂ બેહોશ હો ગયા ઉસે ચાદર મંય પુશતારે કી તરહ બાંધા ઓર કાંધે પર લાદ ઓર રૂખસત હોકર રવાના હુઈ ઓર અઇયાર જો આએ હુવે થે ઉનહુંને દેખા કે સાહેરા પુશતારા લીએ જાતીહય લશ-કર મુંસે હાલ ગીરફ્તારી સુનકર ઉસકા પીછા લીયા ચુનાચે ઝરગામ ઓર જા.સોઝ ક.યદ હો ચુકે હંય સીર્ફ બર્ક ફીરંગી ઓર કી.રાં બાકી હંય યેહ દોનું ચલે લેકીન એક એક તરફ દુસરા દુસરી તરફ રાહ મંય બર્ક કો સરસર ઓર સબારફ્તાર ઓર તેઝનીગાહ ખંજરઝન અઇયાર બચ્ચીયાં મીલીં ઓર સબને ઘેરા મગર તીન પર અકેલા સરસરને બેહોશી મારકર ઇસકો બેહોશ કરકે બાંધા ઉસવક્ત એક પંજા ચમક કર ઓર તીનું અંઇયાર બચ્ચીયા સાથ બર્ક કે ઉઠા લે ગયા બાદ લેહમે કે જો સરસર ને દેખાતો હમ બારગાહે સુરતનીગાર મંય હંય ઉનહુંને સલામ કરકે કહા આપને હમેં કયું બુલાયા હય સુરતનીગારને કહા સરસર તુને મેરે સાથ જાં ફરોશી બોહત કી હય ઓર મુઝે અઇયારૂંસે બચાયા થા ઉસદીન સે મંયને એક પંજા સેહેર કા તેરે સાથ કર દીયા થા કે જબ તુઝે અઇયાર ઘેરેં વોહ પંજા તુઝે ઉઠા લાકર દુશમન સે બચાલે સરસર યેહ સુનકર કેહને લગી મલકા આલમ કી ઈનાયત હય મગર હમ લોગ અઇયાર હંય ખુદા જાને કીસ ફીક્ર મંય ફીરતે હંય ક્યા તદબીરેં કરતે હંય અગર પંજા યુંહી હમેં લે આયા કરેગા તો કામ કાહે કો હોગા આપ પંજે કો મને ફરમાએં કે કભી હમે નલાએ વરના હમ નોક-રીસે દરગુઝર હો જાયગે સુરતનીગાર યેહ બાતેં સુનકર શરમીંદા હુઇ ઓર પંજાએ સેહેર કો ઉસકે સાથ રેહને કો મને કીયા ફીર બર્ક પર કુછ સેહેર પડા કે એક સાહેર ઉડતા હુવા આયા ઉસ્સે કહા અય ઝાલીમ તીરા રૂએ જાદુ ઇસ કો ભી વહાં લે જાકર ક.યદ કર જહાં રેઆદ ઓર બર્કે મેહશર ક્ય.દ હંય ઝાલીમ હુકમ કે મુજબ બર્ક કો લેકર ઉઠા ઇત્તેફાક સે ઉસી જંગલ કી તરફ હોકર ચલાં જહાં બાસન ઉતરા હુવાથા ઉસ મુકામ પર કી.રાં થા ઉસને સાહેરકો દેખા કે બર્કકો પકડે લીએ જાતા હય કી.રાં નીચે નચે પોશીદા ઉસકે સાથ ચલા ગરઝકે કુછ દુર ગયાથા કે ફીર અઇયાર બચ્ચીયુંકો આતે દેખા ખીયાલ કીયા ઇસ વક્ત ઇનસે ન બોલો કયુંકે સબ .ક્યદ હુવે હંય એક તુમ બાકી હો અયસા ન

હોકે તુમભી .કયદ હોજાવ યેહ ખીયાલ કરકે ચલા. ઈધર સરસરને સાથ વાલીયુંસે કહા કી.રાં કભી હમકો દેખકર નહીં ભાગા લેકીન આજ રાહ કાટકે જાતા હય લા-ઝીમ હય કે હમારીભી ખબર નહો યેહ કેહ કર એક તરફ ચલીં. લેકીન કી.રાં ઉસ સાહેરકે સાથ એક જંગલ હોલ ખેઝ મંય ઉસકે સાથ પોંહચા વહાં એક ગુંબદ બ-નાથા. લેકીન બોહત બઠાથા મેહેલ આલીશાનકે ઈસસાહેરને વહાં ઉતર કર કુછ દસ્તક દીકે વહાં એક ખીડકી પયદા હુઇ ઉસ મંય વોહ બર્કકો લેકર ચલા ગયા ખીડકી ફીર બંદ હો ગઇ કી.રાં બાહીર રેહ ગયા મગર એક અઇયારી સોચકર સુરત અપની સીડી સોદાઈકી બનાઇકે લંગોટી બાંધ કર જીસ્મ પર ખુબ મીટટી મલી ઓર હાથ મંય મીટટી કા ઢેલા લે કર ખાતા હુવા સામને ગુંબદકે આયા ઓર ચીં.ખને લગા કે ઇસ ગુંબદ પર કબુતર બયઠા હય. મગર હરન નીગલ રહા હય હરનકી દુમ મંય ઉંટ બયઠા હય ઘોડા હાથી ખાતા હય ચીલ લીએ જાતી હય. મુજપર ગધા સવાર હય લીજીઓ લોહે અય ઇધર દેખ વાહરે મરદવે ખુબ નાચતા હય એક કાન પર સારા મકાન હય સરપે ચાર પાઇ ચાહે હવાકી રૂતભરી મોતને બચે જને કઝા ગા ભજન હુઇ રાતને અંડા દીયા. યારૂંને છીપકલીસે જોડા ખાયા યેહ આવાઝ જો સાહેરને સુની ગભરા કર નીકલ કર બાહીર આયા ઓર બોલા યેહ કોન હય જો વાહી તબાહી બક રહા હય આકર જો દેખા તો એક મસ્તસા આદમી હય કરીબ આકર કહા અરે તુ કયા બકતા હય બે ફાયદા ગુલ મચા રખ્ખા હય ઉસને કહા આખેં હોતો તુમ દેખો તુમ અંધે હો લો યેહ ઢેલા ખાલો આંખે ખુલ જાએં ઝાલીમ સમઝાકે ફકીર મસ્ત હય ઇસકી દી હુઇ ચીઝસે ઇનકાર ન ચાહીએ ઢેલા લેકર ખાયા ઝાહેર મંય વોહ મીટ્ટીથી મગર મઝા મીઠાઇકા થા કયુંકે કી.રાંને ફને અઇયારીસે બનાયાથા લેહા ઝાવો સમઝા યેહ ફકીર સાહેબે કમાલ હય સારા ઢેલા ખા ગયા બેહોશ હોકર ગીરા કી.રાંને કત્લ કર ડાલા શોર બુલંદ હુવા વોહ ગુંબદકે ટુકડે ટુકડે હોગએ ઓર ગાયબ હો ગયા કી.રાંને દેખા કે રેઅદ ઓર બર્ક મેહશર બર્ક ફીરંગી ઓર અલમાસ પરીચેહરા બેહોશ પડે હંય ઉનકે મુંહ પર પાની છીડકા સબ હોશ મંય આએ ઓર કી.રાંસે કહા આપ કયુંકર આએ કી.રાંને કહા મંયને ઝાલીમ તીરારૂકો મારા ઓર હાલ લશ્કરકાભી બ્યાન કીયા કે બારાનને આકર સબકો ગીરફતાર કીયા હય સારા લશકર તબાહ ઓર બરબાદ હો ગયા હય યેહ માજરા સુનકર બર્ક મેહશરને કહા જબ હમ .કયદ હો ગએ તો બારાનકો ભેજા અફરાસીયાબ ભી કયા મુવા સીયાના હય ઓર બારાન ભી અપને તઈં સાહેર જાનતા હય સામને ન આયા મુંડી કાટેકો દીન લગે હંય કઝા આઈ હય હમારે સબબસે ઓર હમારે ઝોરસે બારાન હય ભલા અબ ચલતીહું દેખું હરામઝાદા કયા કરતા હય કસમ હય અપને ઈમાનકી કે જાતેહી ઉસકો ન મારા તો બર્ક મે-હશર નામ અપના નરખા યેહ કેહકર રેઅદ ઓર બર્ક મેહશર દોનું ચલે અલ-માસ પરીચેહરાકો બેહોશ કરકે કીરાંને પુશતારા બાંધ લીયા ઓર બર્કકો સાથ લેકર

સયર દેખને વાસ્તે લશકરે બારાન રવાના હુવે ઇધર અફ્રરાસીબને બારાનકો લીખ ભેજા કે સબ કુ,યદીયુંકે દરયાકે પાર લે આવ વહાં કત્લ કરેગેં બારાનને કીશતીયાં તઇયાર કીયાં સાહેરૂંકો હુકમ દીયા કે મુજરીમુંકો સવાર કરો અસબાબ બાર કરો હીફાઝતસે લશકર ઉતરે ગરઝકે કનારે દરયાએ ખુંરવાંકે ઇનતેઝામ હો રહાથા અભી ઉતારા નહીં હુવા કે બર્કે મેહશાર આકર પોંહચી ઓર રેઅદ જાદુ ગરજા બારાનને દેખા કે બીજલી ચમકતી હય ઓર રેઅદ ગરજતા આતા હય મારે ખોફ કે ભાગા અગર રેઅદ ફોરન ઝમીન મંય ગરક હોકર કરીબ ઉસકે નીકલા ઓર અયસા ચીખાંકે બેહોશ હોકર ગીરા બર્કે મેહશાર ચમક કર ગીરી ઓર દો ટુકડે કરતી હુઇ ઝમીન મંય ઉતર ગઇ હંગામા શોર બુલંદ હુવા અંધેરા છાગયા સરદારાને મેહરૂ,ખ બહાર વગયરા જો દરખ,ત હો ગએથે બહાલત અસલ હોકર સબ હોશીયાર હુવે ઓર અસબાબે સેહેરતો પાસહી થા યાને મયદાને જંગસે ગીરફતાર હો ગએથે સબ લશકરે બારાન પર ગીરે બહારને ગુલદસ્તા મારા કે આલમે બહાર પયદા હુવા જંગલકે દરખત હરે ભરે હુવે ચમન દરયા લાલા અરગવાની હર તરફ ઝાહીરથા જાનવર નગમ સરાઇ કર રહેથે હાલ મસ્તાના તાઉ સુંકી રેવશ માશુકા ગુલહાએ રંગા રંગકી બહાર ગુંચેસે યેહ નગમા તરબ ઇઝહાર

ગઝલ

બાગ મંય આમદે બહાર હય આજ—ચશમ નરગીસ કો ઇનતેઝાર હય આજ
પા બઝંજીર મોજે આબસે કયું—બાગ મંય સર્વ જુઇયાર હય આજ
આયગા કયા કોઇ સનોબર કદ—કુમરીયુંકા મગર શીકાર હય આજ
નીગહતે ગુલ હુઇ હય મુઝદહ રસાં—મરકબે બાદપર સવાર હય આજ
મંયને પુછા સબાસે બાગ મંય કયું—અબ્ર નેશાં ગોહર નીસાર હય આજ
કહા બાદે સબાને અય નાદાં—સીનએ દુશમના નીસાર હય આજ

સાહેર લશકરે બારાનકે દીવાને હુવે ઓર સેહેર કરના ભુલે ઉનપર નારંજ તરંજ નારયલ વગાયરા પડને લગે મેહરૂખ,ને ગોલે ફોલાદી મારે નાફરમાનને પયકાને તીર બરસાએ દમ ભર મંય દરયાએખું કનારે ,ખુંરવાંકે જારી હુવા લાશપર લાશ ઓર મુરદે પર મુરદા ગીરા શમશીર સેહેરને હઝારૂંકો બેજાન ખ,ાકોખું મંય ગીલતાન કીયા એક અઝીમ આફત બરપા હુઇ મોતને કીસીકો નજાત નદી એક તનભી ઉન મંયસે ઝીંદા ન છોડા લેકીન કનારા દરયાએ સેહેર કાથા ઉસ તરફ સાહેરાને નામી ઓર મુહાફીઝે દરયા રેહતે હંય ઉનકે ખે,ાફસે કત્લો ગારત કરકે બોહત જલ્દી અપની ફરદુગાહ પર રવાના હુવે સીવાએ ઉમરૂકે ઓર સબ અઇયાર રેહા હોકર હમ રાહ ચલે ઉમરૂકો ,ખુમાર પકડ લેગઇ હય હાલ ઉનકા લીખા જાયગા લેકીન યેજો ચલે કત્લો ગ,ારત કરને મંય શામ હો ગઇ આફતાબ રૂપોશ હો ગયા ઉસ વકત મેહરૂખ, દસ બારા કોસ આ ચુકીથી કે રાહ ભુલ ગઇ યેહ મકાન સબ તીલસ્સમે બાતીનકે માલુમ દેતે હંય અયસા

ન હોકે યહાં ગીરફતાર નહો જાએં ઓર તીલસ્મે બાતીન મંય કયદ હુવે તો છુટના દુશવાર હો જાયગા બહારને કહા સચ કેહતીહો જલદી ચલો ગરઝ બઝોર સેહેર રાહ છોડ કર દસ્ત રાસ્તકો ચલે ઓર દસ કોસ નીકલ ગએ વહાં દેખા કે એક ફર્સ અઝીમુશાન નીહાયત પુર તકલ્લુફ બના હય પરદે મખમલ કાશાનીકે સબઝ ઓર સુર્ખ દોડે પડે હુંય દરવાઝે સંદલકે લગે હુંય સાયબાન ઝર બફતી ખીચે હુંય મોતીયુંકી ઝાલર લગી હય નમગીરેકી બડી તઇયારી હય સુનેહરે રૂપે હરે આફતાબે જવાહીર નીગાર હુંય નીહાયત તરહ દાર હુંય બીલ્લોર ફાનુસ ઝાડ વગયરા તમામ અપને અપને જગેહ પર આરાસ્તા હુંય કોસુ તક સામને મકાન કે બીલ્લોરસે સેહેન આસસ્તા હુંય ઉન મંય શજર પુલ લગે હુંય ગુલે લાલા નરગીસ યાસમન નાફરમાન ખીલે હુંય બીચ મંય મકાન હય પહાડું પર તાઉસ અઠખેલીયાં કર રહે હુંય હર તરફ ચશમા પાની કે લબા લબ ભરે હુંય વોહ બહાર કે જીસ્સે હઝારૂં દીલ ખીંચતે હુંય ઓર પહાડુંસે પાની ગીરરહા હય.

અબયાત.

ઇમારતકી ખુબી દરૂંકી વોહ શાન—લગે જીસ મંય ઝરફબ્તકે સાએ બાંન
કોઇ દુરસે દરપે અટકા હુવા—કોઇ રેહપે ખુબીસે લટકા હુવા
વોહ મુકેશ કી દોડીયાં સરબ સર—કે મેહકા બનાજીસ મંય તારે નઝર
વોહ મખમલકા ફર્શ ઉસ મંય સુથરા બીછા—બડે જીસ્સે પાએ હે વસકી બીના
રહેં લ.ખ.બે ઉસમંય રોશન મુદામ—મોઅન્તર શબો રોઝજીસ્સે મુદામ.
ઝમીકા તબક આસ્માંકા તબક—સુનેહરે રૂપે હરે થે જીસ મંય વરક.
ઝમીનુર કી આસ્માં નુરકા—જીધર દેખો હય બસ સમાં નુરકા

સબ ઇસ મકાન મંય ઠયરે એક તરફ સે આવાઝ આઇ અય સાહેરા કહાં ફીર કહી હો યેહ મુકામ શેહનશાહકે રેહને ઓર સયરકા હય લાઝીમ હય કીસી કોને મંય રેહકર રાત બસર કરો મેહરૂખને બર્ક મેહશર સે કહા ખુદાજાને યેહ કીસકા મકાન હય ઓર કીસકી આવાઝ હય હમને તમામ ઉમર યેહ જગેહ નહી દેખી યેહ જાનતે હુંય કે આજ તીલસ્સમ મંય ફંસ ગએ જહાં તક હોસકે રાહ ભાગનેકી અખતીયાર કરેં યેહ કેહકર સંનાય માર કર ઉઠે ઓર બાઇ તરફ બારા કોસ તક ચલે ગએ લેકીન જહાં તક ગએ વય સેહી ગુલ લાલા ઝાર વગયરા નઝર આય જબ તીન મંઝીલ ગએ મગર વોહી સામાન નઝર આયા નાચાર થક કર બયઠ ગએ ઓર બહારને મેહરૂખ સે કહા બેહન આજકી રાત યહીં ઉતરો દીનકો રાસ્તા દેખ ભાલકર ચલેગેં અબ કોઈ હમભી એયસે હલવા નહી હુંય જો ખા જાયગા જો હોગા વોહ દેખા જાયગા યેહ બાતેં કર રહે થે કે એક સાહેર સામને સે ઝાહીર હુવા ઓર કેહને લગા અય મલકા મંય તુમ સબકો પેહછાન ગયા હું જો તુમ અફરાસીયાબ સેફીર ગઈ હો યહાં આરામ કરો સુબેહકો ચલી જાના મુઝે કુછતુમસે અદાવત નહીં હય મેહરૂખ ને પુછા યહાં કુછખાને કોભી મીલ સકતા હય ઉસને કહા હાં સબ કુછ હાઝીર હય

યેહ કેહ કર ચલા ગયા બાદ લેહ મંય કે ખાના ઓર શરાબ લેકર આયા મેહરૂખને ઓર બહારને બહાર કે ત.ખ્ત પર બયઠ કર ખાના ખાયા શરાબ પી ઉસ સાહેરસે પુછા યેહ કોનસા મુકામ હય ઓર આપ કોન હુંય જવાબ દીયા કે યેહ કોહચીની મુકામ શેહનશાહ કા હય ઓર બોહત દુરતક યાને તીલસ્મે બાતીન સે તીલસ્સે ઝાહીર તક ઈસી તરહ ખીલા હુવા હય ઓર દરયાએ ખુંરવાં પહાડસે નીકલ કર બેહતા હય તુમ જીસ જગેહ બયઠે હો યેહ અભી તીલસ્મે ઝાહીર હય ઓર મંય ઈસી જગેહ રેહતાહુ નામ મેરા ગોહરબાર જાદુ હય અલગરઝ બોહત દેર તક વોહ સાહેર બયઠા રહા ફીરરૂ.ખસત હોકર ચલા ગયા ઓર અપની માં સદફ જાદુસે સારા હાલ કહા યાને મેહરૂ.ખ કે આનેકા બ્યાન કીયા ઉસને કહાઅય ફરઝંદ તુઈને સબકો યહાં નઠેહેરને દે અયસા નહોકે અફ્રાસીયાબ સુનેકે હમારે દુશમન કો તુમને અપને ઘર મંય જગેહ દી ઈસ સબબસેવોહ હમપર ગઝબ નાઝીલ કરે ઉસકે બેટેને કહા વોહ આપ સુબ્હ સબ ચલે જાએગેં ઉનસે કયા કામ હય ઓર અફ્રાસીયાબ સે કોન કહેગા માદર ઉસકી ખા.ગોશ હોરહી—મગર—પોશીદા ઉસને સબ માજરા લીખકર એક પુતલેકે સાથ ભેજા હયરત ઈસ મઝ મુનસે આગાહ હુઈ ઉસને ઝમરરૂદ જાદુ વઝીરઆદીસે કહા બારાન શાયદ મારા ગયા લેકીન શેહેનશાહ સાહેબે નસીબ હય કે મેહરૂખ વગયરાં જીતને હુંય સબ કોહચીની પર બયઠે હુંય ભલા વહાંસે કહાં જાએગેં ઝમરરૂદ જાદુ ઓર યા.કુત જાદુને કહા બુલા લો અફ્રાસીયાબને અપને જાદુકો હુકમ દીયા હોગા વોહ ઘેર કર લે ગયા હોગા ગરઝ નામા લેકર હયરત તાઉસ પર સવાર હુઈ ઓર પાસ અફ્રાસીયાબકે ગઈ વહાં જાકર પેહલુએ શાહ મંય બેયઠ કર નામા સદફ જાદુકા પેશ કીયા શાહને પડકર કહા મુઝેભી પુતલું ને ખબરદી હય કે બારાન મારા ગયા ઓર વોહ ક.યદી છુટ ગએ મગર અબ માલુમ હુવા વોહ કોહચીની પર હુંય ખયર મંય ગીરફતાર કરાતાહું સેહેર પડકર દસ્તકદી એક સાહેર સીયા ફામ બદ સુરત હાઝીર હુવા ઉસને હુકમ દીયા. અય કામીલ જાદુ સબ દુશમન કોહચીની પર હુંય ઉસે ગીરફતાર કર લાવ વોહ સાહેર હુકમ પાતેહી રવાના હુવા ફીર દુસરે સાહેર સંદલ જાદુકો હુકમ દીયાકે પાચું અઈયાર બચ્ચીયુંસે જાકર કેહદે કે કોહચીની પર કામીલ જાદુ કી હીફાઝત કરેં સંદલને જાકર અઈયાર બચ્ચીયું કો હુકમ સુનાયા વોહ ભી ગઈ ઉધર હયરત સે શાહને કહા આપ હમ ચાહે ઝમરરૂદ પે જાકર મેલા કરેગેં ઓર સબકો ગારત કરેંગે લેહાઝા તુમ ભી જાવ ઓર લશકર મંય જાકર હમારે હુકમકા ઈન્તેઝાર કરો હયરત ભી રૂખ.સત હોકર લશકર મંય આઈ ઓર કામીલ જાકર બરાબર કોહચીની કે પોંહચા ઓર એક નારા મારા કે અય નમકહરામો અબ કહાં જાવગે ઓર નારયલ સેહેર પડકર મારા કે વોહ ફટા ચાલીસ પુતલે ઉસ મંયસે નીકલ કર પુકારે કે અય નમક હરામો કઝા તુમારી યહાં લાઈ બહારને સેહેર પડકર જવાબ દીયા કેતુમ નમકહરામ કીસે કેહતે હો હમ બંદે સામરી ઓર જમશેદ કે હુંય ઓર તાબેદાર અફ્રાસીયાબ કે હુંય કામીલને કહા

તુમ નમકહરામ હો અગર તાબેદાર હોતે તો યેહ ગઝબ તુમ પર ન આતા ઓર પુત્લુસે ઇશારા કીયા ઉનહુંને ઘેર લીયા ઓર ઉસને દુસરા નારયલ મારા કે મેહરૂ.ખ ઓર બહાર વગયરા આધે ઝમીનમંય ધસ ગએ હરચંદ રદે સેહેર પડા મગર કુછ અસર ન હુવા પુત્લુંને એક ઝંજીરમંય સબકો બાંધ લીયા ઓર લેકર ચલે રેઅદ જાદુ ઓર બર્ક મેહશર સબસે અલગ રહતેથે અભી યેહ .કયદ નહી હુવેથે કે એક દમ આંખ ખુલી વહાંસે ઉઠકર જહાં સબ સુતેથે વહાં આએ દેખા કે યહાં સબ કોઈ નહીં હય યેહ ઉઠકર રવાના હુવે રાહમંય દેખા કે સબ એક ઝંજીરમંય બંધે હંય ઓર એક સાહેર ગીરફ્તાર કીએ લીએ જાતા હય યેહ દેખકર રેઅદ ઝમીનમંય ગરક હુવા ઓર કરીબ કામીલકે નીકલા વોહ તો ગ.ાફીલ થા ઇસને ઇસ ઝોરસે ચીંખ મારી કે બેહોશ હોકર ગીરા ઉપરસે બર્ક મેહશર જો ગીરી દો ટુકડે કરતી હુઇ ઝમીનમંય ગરક હોગઇ ગ.લગ.લા બુલંદ હુવા કે મારા મેરા નામ કામીલજાદુ બુદ વોહ ચાલીસું પુત્લે ઉસકે સેહેરકે ગ.ારત હોગએ ઝંજીર ખુલ ગઇ સબ છુટ ગએ ઓર અપને લશકરકી તરફ ચલે ઇસ હંગામંયમંય સુબ્હ હુઇ દીન રોશન હુવા સબકો રાસ્તા નઝર આયા એકજાજમે હોકર સબ ચલે મગર અઇયાર અલગ હોગએ કે જો કોઇ આફ્ત આઇગી હમ મદદ કરેગેં અલહાસીલ યેહ સબ રવાના હુવે અફ્રાસીયાબકો પુત્લુને સેહેરકે .ખબર દી કે કામીલ મારા ગયા ઉસને ઉસી વકત બર્ક ચશમકઝનકો બુલાયા હુકમ દીયા કે જાકર એકનમકહરામકો ઝીંદા ન રખના સબકે સર કાટ કર લાના અગર ઉસકે સર કાટકર ન લાઇગી તો સઝા દુંગા બર્ક ચશમક-ઝન ઉડી ઓર બોહત ગુસ્સેમંય રવાના હુઇ લેકીન અઇયાર બચ્ચીયાં જો ચલીથીં ઉનહુંને મેહરૂ.ખ વગયરાકો રાહમંય દેખા જલદ સુરત મીસ્લે અઇયારૂંકે બનાકર પાસ બહાર વગયરાકે આઇ બાતેં કરતી હુઈ ચલી લેકીન બેહોશીકા સુપુફ આંખ બચા-કર ઉડાતી જાતીથી જો વોહ બેહોશી સબકે દેમાગમંય ગઇ બેહોશ હોકર ગીરે સબ અઇયાર બચ્ચીયુંને અપની કુવ્વતકે મુવાફીક સબને દોદો તીન તીન આદમીકો ચાદરે અ-ઇયારીમંય બાંધકર લેકર ચલીં બાકીકો ખીંચકર જંગલકી ઝાડીયુંમંય છુપા દીયા કે ફીર આકર લે જાએગેં ગરઝ સબ લેચલીં ઉસવકત બર્ક ચશમકઝન વહાં આકર પોંહચી જો પતાકે અફ્રાસીયાબને ઉસે દીયાથા ઉસ જગેહ કીસીકો ન પાયા કયું કે બોહત ગુસ્સેમંય વહાંસે ચલીથી એક પહાડપર જો ગીરી ઉસકો જલાકર ખ.ાક કર દીયા ઉસ પહાડકે કરીબ કહીં બર્કફીરંગી અઇયાર મોજુદ થા દેખા કે એક જાદુ ગરનીકે જીસકે પાઉંકી લટ એક સુનેહરી એક રૂપેહરી હય બીજલી બનકર ઉસ પહાડ પર ગીરી હય ઉસી વકત ઉસકે સાથ હુવા કે મોકા બને તો કત્લ કર ડાલું ઉસી વકત એક સાહેરકી સુરત બનાઇ ઓર તસવીર બુતુંકી કોની તક બાંધી ઓર મોમકે સાંપ બનાકર લગાએ ગલેમંય ઝોલી ડાલકર સામને ઉસકે જાકર પુકારા અય મલકા .ખયરતો હય યેહ કયા ગુસ્સા હય બર્કચશમકઝનને ઉસકો સાહેર સમજકર સારા

હાલ બ્યાન કીયા ઓર કહા મંય મજબુર હું શેહેનશાહસે કેહદુંગી વોહ નીકલગએ અગર ફરમાઇએ તો લશકરસે જાકર ઉનહેં ગીરફતાર કર લાઉં બર્કફીરંગીને કહા અય મલકા તુમ અયસીહીહો લેકીન દુરસે આઇ હો ઝરા ઠયરો હમ લેલો ઓર મેરે પાસ કુછ મેવા હય હુકમ હો તો હાઝીર કરૂં નોશ ફરમાઇએ બર્ક ચશમકઝનને કુછ સોચકર કહા કયા મુઝાયકા હય લાવ હમ તુમ એક હંય પરહેઝ કયા હય બર્ક ફીરંગીને ગીરી બાદામકી ઓર કુછ પીસ્તે ઓર કીશમીશ વગયરા બેહોશી વાલે નીકાલકર ઝોલીસે ઉસકે સામને રખ્ખે બર્ક ચશમકઝનને વોહ મેવા ગૌરસે દેખા સેહેરને ખબર દી કે બેહોશી મીલાઇ હય ઝેહરવાલા હય ન ખાના યેહ માલુમ કરકે બર્કફીરંગીકો ગુસ્સેસે પંજોમંય દાબ કર લે ઉડી ઓર સામને અફ્રાસીયાબકે બાગે, સયબમંય લાકર પોંહચાયા કહા ઓર તો કોઇ નહીં મીલા યેહ અઇયાર હાઝીર હય અફ્રાસીયાબ સમઝા કે ઇસને નીઝાકતકે સબબ. કીસીકો તલાશ નહીં કીયા વરના મીલના કયા દુશવાર વોહ સબ તો રાહમંય થે કયા ઇતને અરસેમંય યેહ પોંહચી નહીં ઓર વોહ સબ અપને લશકરમંય પોંહચ ગએ યેહ સોચકર ગુસ્સેસે કેહને લગા માલઝાદી કે.હબા મંયને તુઝે કબ હુકમ દીયાથા કે એક અઇયારકો પકડ લાના ઓર અપની ખ઼ાલાઉંકો તલાશ ન કરેગી ચલ દુર હો મેરે સામનેસે ઇસ અઇયારકો હયરતકે પાસ પોહચાદે બર્ક ચશમકઝન શાહકા ગુસ્સા દેખકર ડરી ઓર બર્ક ફીરંગીકો લેકર પાસ હયરતકે આઇ ઉસને ખ઼ાતીર કી કુરસી બેયઠનેકો દી ઓર પુછા કયુંકર ઇસે લાઇ યેહ બ્યાંન કીયા ચાહતીથી કે એક સાહેરને આકર અરઝ કીયા કે અઇયાર બચ્ચીયાં પુશતારે બાંધે આઈ હંય હયરતને ઝમરરૂદસે કહા જાકે સરસરકે ખયમેસે ખબર તો લા કે કીસ કીસકો લાઇ હંય ઝમરરૂદ ગઇ ઓર જા કર ખ઼બર લાઇ કે મેહરૂ.ખકો સાથ ઉસકે સરદારૂંકે ગીરફતાર કર લાઇ હય યેહ કયફીયત બર્ક ચશમકઝન સુનકર હયરતસે અરઝ કરને લગી કે શેહેનશાહ મુજસે બ સબબ ન ગીરફતાર કરને દુશમનુંકે ખ઼ફા હંય ઇન કયદીયુંકો અગર મુઝે દીજીએ તો મંય ઇનકો લેકર શેહેનશાહ પાસ જાઉં ઓર ખ઼તા અપની માફ કરાઉં ઓર સબકો ઉનકે સામને કત્લ કરૂં હયરતને કહા કયા મુઝાયકા હય બર્ક ચશમકઝન વહાંસે ઉઠકર સરસરકે ખયમેમંય આઈ ઓર કહા લાવ મુજરીમુંકો મુઝે દોકે પાસ શાહે તીલસ્સમકે લે જાઉં સરસરને કહા કયા ખ઼ુબ તુમહારી તો વોહ મીસલ હુઈ કે જાન દેં બી ફાખ઼તા ઓર કબ્વે મેવે ખાંએં તુમ કોન ગુનેહગારૂંકો લે જાને વાલી હમ આપ લે જાએગેં બકુ ચશમકઝન અયસી બતુંસે બોહત ખ઼ફા હુઇ ઓર ગાલીયાં દેને લગી સરસરને સબારફતારસે ઇશારા કીયા કે લેના ઇસકો સબારફ-તારને એક બયઝા બેહોશી મારા કે યેહ ધમસે આ ગીરી સરસર પુશતારા બાંધકર સામને હયરતકે લાઇ ઓર કયફીયતસે ખબર દી હયરત બોહત ખ઼ફા હુઇ કે અબ તેરી યેહ મજાલ હુઇ કે શેહઝાદીયુંકો તીલસ્સમકી ઝલીલ કરતી હય જલ્દ ઇસે

હોશીયાર કર સરસરને ઉસે હોશીયાર કીયા બર્કે ચશમકઝન હોશીયાર હોકર પુકારી કે અરી ઓ સરસર અભી ચમકકર ગીરતી હું અભી દો ટુકડે તેરે હોતે હુંય હયરતને કહા હાં હાં બીબી હક બજાનીબ હય યેહ અઇયારનીયાંતો સર અપના હાથ મંય લીએ ફીરતી હુંય બર્કે ચશમકઝનને જવાબ દીયા કે તખ્તપર જો બયઠી હો તો સીયાહ ચાદર આંખુંકે આગે પડ ગઇ હય અપને અપને દીન સબ ભુલ જાતે હુંય યેહ દરબાર ઠેહેરનેકા મુકામ નહીં હય યેહ કેહકર ઉડ ગઈ ઓર ચલી ચલતે વકત સેહેર અપના બર્કેફીરંગી પરસે ઉતારતી ગઇ ઓર કેહ ગઇ કે અય સરસર શાહસે તેરે હાલકી ખબર કેહકર દેખ તો કીસ તરહ પેશ આતી હું સરસર યેહ કલામ સુનકર ડરી ઓર હયરતકે કદમું પર ગીરી ઉસને સર ઉઠાકર સીનેસે લગાયા ઓર કહા ગભરા નહીં મેરે સરકે સાથ તેરા સર હય યેહ કેહકરબર્કેફીરંગીકી તરફ દેખા કહા કેહ અબ તેરા કયા હાલ કરૂં બર્કેફીરંગીને દેખા જીસ્મ તેરા હલકા હય ઇસ વકત તુ કયદ નહીં માલુમ દેતા હય યેહ સમજકર ઉસને કહા અય મલકા હમ યહાં કયા આએ દો ચારકી મોત આઇ યેહ સુનકર ઝમરરૂદને કહા મુએ કયા બકતા હય શામત આઇ હય બર્કેફીરંગીને કહા હમ સચ કેહતે હુંય જહાં હમારે કદમ આએ દસ બીસકા સર કાટ લીયા પાંચ ચારકો લુટા ઓર ચલે ગએ હયરતકો ગુસ્સા આ-યા કહા તરંજ ઉઠાકર મારે બર્કે જસ્ત કરકે એક ધોલ સરસરકે લગાકર ભાગા સરસર પીછે દોડી શોર હુવા કે લેના જાને ન પાએ બર્કે જો બાહીર નીકલા કેહતા ચલા અરે યારો ભાગો લશકરે દુશમન આગયા યેહ હંગામા સુનકર લશકરમંય ભગદડ પડ ગઇ દુકાને બંધ હોને લગીં સરરાફ રૂપય પયશું પર ઉંધે પડ ગએ કે પેહલે હમેં કોઇ કત્લ કરે ફીર રૂપયા લે ઓરતેં અપને મરદુંસે લેપટ ગઇ કે સાહેબ ખુદા કે લીએ ખયમુંસે ન નીકલના મર્દ કેહ રહે હુંય અજી જો યલાં આયગા હમ લડેગેં વહાં જાકર કયા કરેગેં ગરઝ એક તલાતુમ હો ગયા બર્કે ભાગા હુવા જંગલમંય જો આયા સરસરને આકર ઘેર લીયા નીમચા ચલને લગા બર્કેને એક નીમચા પકડ કરકે કે હાથ ઉસ્તાનીજીકા ન કટે ઉંગલીયુંપર ઉંધી ચોટ પડી હાથસે અંગુઠીયાં ઉતર પડી બર્કેને ફીર કમંદ મારી સરસર ઝુકકર અંગુઠીયાં ઉઠાતીથી કે કમંદમંય ફંસી મગર ઉસ વકત હયરત નીમચા બનકર યહાં આઈ ઓર સરસરકો ગીરફતાર હોતે દેખકર ચમકકર ગીરી ગભરાહટ અયસી થી કે બર્કે જો ભાગા ઉસકા પીછા ન કીયા સીર્ફ સરસર કો પકડ કર લે ગઇ લેકીન લશકર મંય ન લાઇ દરયાકે ઉસ પાર ગઇ બર્કેને આકર અંગુઠીયાં સરસરકી ઉઠા લીં ઓર સાહેરકી સુરત બન કર દરયાએ ખુંરવાં કે પાર યે બી ચલા જબ પુલ પર પોંહચા દરયાને બ સબબ અંગુશતરી રાહ દી લેકીન એક નીગેહબાન દરયા કા ઉસકે પીછે દોડા કે અય અઇયાર વોહ અંગુશતરી દે દે જો શેહેનશાહને સરસર કો અતા ફરમાઈ હય નહીં મંય, તુજે મારડાલુંગા બર્કેને એક અંગુઠી કે જીસપર નામ

અફૂરા સીયાબ કા ખુદા હુવા થા ઉતાર કર ફેંકદી અબ જો ચલા દરયાસે શોઅલે આગકે નીકલને લગે ઓર શોર હુવા રસ્તા બંધ હોગયા બર્ક વહાંસે ફીરા કે અબ ચલકર સરદારૂંકો ખુદાઉં સુન તો ચુકા હય. કે સરસર ગીરફતાર કરકે લાઈ હય બસ સરસર કે જયસી અપની સુરત બનાઇ ઓર ઉસકે ,ખયમેં મંય ગયા વહાં પુરતારે લેકર સબારફતાર બયઠી થી ઉસને દેખાકે સરસર હાંપતી પસીને મંય ,ગરક નીઅચે મંય દાંતે પડ ગએ ફુલ સીપર કે ગીર પડે હંય ઉસને યેહ હાલત દેખકર પુછા અય શાહઝાદી કયા હાલત ગુઝરી ઉસને કહા યેહ શોર તુમને નહીં સુના બર્ક ફીરંગીસે ખુબશમશીર ઝની હુઇ અબ લાવ ઉન મુજરીમુંકો પાસ હયરત કે લે જાઉં યેહ કેહકર પુશતારે ખોલકર ફતીલા દહે બેહોશીકા સબકો દે દીયા મેહરૂ,ખ ઓર બહાર જબ હુશયાર હુઈં સબારફતાર ઉનહેં દેખકર ભાગી ઓર દસ પાંચ સરદાર જો હુશીયાર હુવે સબ હાલ સુનકર નારંજ ઓર તરંજ લેકર લશકરે હયરત પર ગીરે ઉસવકત જો અઇયાર બચ્ચીયાં ઝાડી મંય ડાલ આઇંથી વોહ હોશીયાર હુવે ઓર ચલે ઓર દોરન વહાં પોંહચે ઓર મેહરૂ,ખ વગયરા કો લડતે દેખકર તરસુલ પનસુલ ઓર સામાને સેહેર લેકર હમલા આવર હુવે યેહ લોગતો પેહલે હીસેડરે હુવે થે કે ઓર સુન રહેથે કે લશકરે હરીફ આતા હય ઇસ લડાઇ મંય ભાગે મગર સાહેર નાશી સીના સીપર કરકે લડને લગે શમશીર હર તરફસે બીજલી બનકર ગીરને લગી ઓર દરયાએ ,ખુન જારી હુવા. સર હુબાબકી તરહ બેહતે થે ધડ ગોતે ખાતે થે કહીં આગ બરસતી થી કહીં બીર ગુલ મચાતે થે રેઅદ ઝમીન મંય ,ગરક હોકર ચીંખેં મારતા થા બર્ક મેહશાર ચમક ચમક કર ગીરતીથી આફત અઝીમ બરપા થી તલવાર કી આંચ મંસ ગીલા સુખા સબ જલતાથા અપના પરાયા કુછ ન દીખાઇ દેતા થા પેશતર જો લશકર શીકશત ખાકર ભાગા થા અબ વોહ આને લગા આખીર લશ- કરે હયરત શીકશત ખાકર પીછે હટ ગયા ઓર મેહરૂ,ખ જો ,ખયમા ઓર ખર- ગાહ જો પેહલા જંગ બારાન મંય ગારત હો ગયા થા. લશકરે હયરત કે કબઝે મંય થા વોહ લુટકર અપને મુકામપર આઇ બારગાહ ફલકે પાયગાહ નસબ હુઇ દુકાનેં ખુલીં વીલાયા ફીરને લગા ઇનતેઝામ હોને લગા દરબાર ગાહ હાઝીર હુવે મેહરૂ,ખ ત,ખ્તપર જલવા ફરમા હુઇ દરબાર ગર્મ હુવા જશનકી તઇયારી હુઈ નાચ હોને લગા સાકી ગુલનાર હાથ મંય જામે સુરૂર લેકર મેકશું કો મ,ખમુર કરને લગે સબ અઇયાર બી ઉમરૂ કે સીવા બારગાહ મંય આએ મેહરૂ,ખને ખીલઅતે ફા,ખરા ઇનાયત ફરમાએ ઉમરૂ કે લીએ દુઆ કરને લગે કે વોહ બી પંજાએ ,ખુમાર જાદુસે જલ્દ રેહાઇ પાએ ઉસ વકત બર્કફીરંગીને કહા મુઝે અંગુઠીયાં સરસર કી મીલીંથી ઉસમંય એક અંગુઠી આસાનીથી કે જયાએ સેહેરને રાસ્તા દીયા થા. લેકીન મંય ઉસ પર ઇસ લીએ ન ગયા કે આપ લોગું કો છુડાના મંઝુર થા લેહાઝા અબ વાસ્તે છુડાને કે જાતા હું યેહ કેહકર રવાના હુવા ઓર અઇયાર બી વાસ્તે તલાશકે રવાના

હુવે મગર વહાં હયરત જો સરસરકો લેકર દરયા કે પાર ગઇ થી કે એક જગેહ ઠય-
રી ઓર કહા અય સરસર ઉસ વકત મંય ગભરા ગઇથી કે એવઝ બર્ક કે તુઝે ગીરફ્-
તાર કર લઇ .ગરઝ મંય પાસ શેહેનશાહ કે જાતી હું અયસા ન હોકે બર્ક ચશમ
કેઝન કુચ આગ લગાએ અબ તુમ લશકર કી તરફ જાવ સરસર તરફ લશકર કે
ચલી ઓર હયરત પાસ અફ્રાસીયાબ કે આઇ યહાં આકર દેખા કે ચશમક
ઝન નહીં આઈ માલુમ હુવા કે અપને મુલક કો ગઇ ઉસને સારા માજરા અફ્રા-
સીયાબ સે સરસર ઓર બર્ક ચશમકઝન કી લડાઈકા બીયાન કીયા અફ્રાસી-
યાબને કહા મુઝે સબ કયફીયત પેહેલે હીસે બ ઝોર સેહેર માલુમ હય. અય હયરત
જબ ગરદીશ આતી હય યેહી કયફીયત હોતી હય આપસ મંય નીફા.ક હોતા હય
સમજ ઉલટી હોજાતી હય ભલા મંય તુમકો કેહતા હું અગર બર્ક ચશમકઝન
સબકો માંગતી થી ઉસ મંય તુમહારા કયા હરજ થા અબ અચ્છા હુવા કે તુમ ઇધર
આઇં બર્ક ફીરંગીને ઉધર ઉન સબકો હોશીયાર કર દીયા ઉન દુશમનુંને સારા તુમહારા
લશકર લુટ લીયા ઓર બા આરામ ઉસી તરફ જયસે પેહલે થે બયઠે હંય દેખો
.કયદી છુટ ગએ ઓર બર્ક ચશમકઝન અલાયાહદા રંજીદા હોકર ચલી ગઇ લશકરી
તુમહારે અલાયહદા કત્લો ગારત હુવે યેહ બી સરસર કી ઝરાસી નહીં મંય .ખરા-
બીયાં હુઇ ઓર તુમ કયસી ઇનતેઝામ કરતી થીં કે અઇયાર કે કેહને સે આફ્ત બરપા
હોનેકા ખ.યાલ ન કીયા અગર હમારે મુલાઝમ નમકહલાલ હોતે તો યેહ સોચતે કે
જયસે હમ મુજરીમું કો લેગએ વયસે કોઇ દુસરા લે જાયગા તો કયા હરજ હય
ગરઝ ઇન દુશમનું કો કત્લ કર ડાલને સે હય. જીસ તરહ હો હીલાક હો જાએં બસ
યેહ ખીયાલ કીસીકો નહીં અબ તુમ જાવ લશકર ભાગા હુવા તુમ જમે કરો મંય
ઇનતેઝાર મંય હું કે .ખુમાર ઓર મ.ખમુર ઉમરૂ કો ગીરફતાર કરને ગઈ હય
વોહ આલેં ઓર મંય શયતાન ખુદાવંદ કો બુલાકર ઉમરૂ કો કત્લ કરલું તો ઓરૂં
કી ફીકર કરૂં કીસલીએ કે સબસે ઝીયાદે સરકશ ઉમરૂ હી હય હયરત અયસે કલમેં
સુનકર શરમીંદા હુઇ ઓર હાલ તબાહી લશકર સુનકર બોહત જલ્દ વહાંસે રવાના
હુઇ ઓર લશકર મંય આઇ ઓર ભાગી હુઇ ફોજકો ફીર મનાદી કરકે જમે કીયા
બારગાહ અરતાહા કરાઈ બાઝારે ખુલીં નાચ હોને લગા મગર હાલ સરસર કા સુનીએ
કે દરયાસે ઉતરકર સોચતી ચલી કે લશકરે મેહરૂ.ખ મંય ચલકર કીસી અઇયાર કી
સુરત બનકર અઇયારી કરૂં કયું કે બર્ક ફીરંગી જો રેહા હો ગયા હય ઉસને ઝુરૂર
બીલ ઝુરૂર સરદારૂં કો રેહા કીયા હોગા અલ ગરઝ યેહ .ખીયાલ કર કે અપની સુરત
ઉમરૂ કી બનાઇ ઓર થોડી દુર ગઇથી કે ચંદ સાહેર એક જગેહ બયઠેથે ઉનહુંને
સરસર શમશીર ઝનકો ગીરફતાર કર લીયા હરચંદ ઉસને કહા કે મંય અઇયાર
બચ્ચી હું સરસર મેરા નામ હય મુલાઝમે શાહ તીલસ્સમ હું લેકીન સાહેરૂંને
નમાના કે સરકાટ લેં મગર બર્ક ફીરંગી તલાશ ઉમરૂ મંય જો ચલાથા ઇધર આ

નીકલા દેખા કે એક અઇયર કો સાહેર કત્લ કીયા ચાહતે હુંય કરીબ આકર દેખા તો ઉમરૂ કી સુરત નઝર આઇ મગર બગૌર દેખકર પેહછાના કે **સરસર** હય દીલસે કહા ઇસકો ભી છુડા દેના ચાહીએ ઉસ્તાદ કી મંઝુરે નઝર હય ગરઝ સુરત અપની સાહેરકી બનાકર પુકારા ભાઇ તુમને બડા કામ કીયા જો ઇસ મકકારકો ગીરફ્તાર કીયા જલ્દ ઇસકા સરકાટ લો **સરસર** હયરાન હુઇ કે યેહ દુસરા દુશમન કોન પયદા હુવા મગર **બર્ક** કરીબ આયા ઓર કહા ઇસકી બોટીયાં કાટકર ખાઉંગા ઇસને હઝારૂં સાહેર કત્લ કીએ બેર ઉસકા બનાના ચાહીએ બડે કામ આયગા યેહ કેહતા હુવા **સરસર** કે નઝદીક ગયા ચુપકે સે કહા ઉસતાની કહો તો બચાલું મનમ **બર્ક ફીરંગી** ઉસ વ.કત **સરસર** ગોયા હુઈ મુએ ઉસ્તાનીજી કીસે કેહતા હય—ઓર એહસાન કયા જીતાતા હય અભી કેહ દેતી હું કે મેરે સાથ કા અઇયાર હય તો અભી મારા જાતા હય બર્ક ગભરાયા કે ઓર એહસાન ફરામોશી દેખીએ ઉલટે ઓર ધમકાતી હય મગર બ સબબ માશુક હોને ઉસ્તાદકે જુદાના ઉસકા મંઝુર થા ઉસ સાહેર કે પાસ જાકર બાતું મંય લગાકર બેઝએ બેહોશી મારા ઓર બેહોશ કરકે સરકાટ ડાલા .ગલ .ગલા ગીર વારીદ હુવા **સરસર** છુટકર ભાગી બર્કને પુકાર કર કહા અપને માથે પર કોઇ નીશાની દીયા નાકકી પુંગી ઉસ્તાની કટવાવ લોગ પેહછાને ઓર અઇયાર અઇયાર બચ્ચીયું મંય ફ.ર્ક કીયા કરેં **સરસરને** કહા મુંડી કાટે મુજસે ભી ઠઠા બાઝી કરતા હય. કુછ કમબખ્તી આઇ હય, મીસલ મશહુર હય માંછોડ મુસાસે ઠઠ્ઠા બર્ક બોલા ઉસ્તાની .ખફા નહો મુજસે કુસુર હુવા લેકીન ઇતના બતલા દો કે ઉસતાદ કો કૌન પકડ લે ગયા હય **સરસરને** કહા **.ખુમાર** જાદુ તીલસમે **બાતીન** મંય પાસ **અફ્રાસીયાબ** કે લે ગઇ હય અબ છુટના અયસી જગેહસે ઉમરૂ કા દુશવાર હય બર્કને કહા ખુદા માલીક હય ગરઝ બર્ક એક તરફ ઓર સરસર એક જાનીબ રવાના હુવે.

પોહચના શેહેનશાહે અઇયારાં ઉમરૂ બીન ઉમઈયા નામદારકા તીલસ્સમે બાતીન મંય પાસ અફ્રાસીયાબ કે ઓર આના બખતીયારક કત્લ કરને તીલસસ્મ મંય વાસ્તે ઉમરૂ કે ઓર અઇયારી કર કે લુટ લેના ઉમરૂ કા દરબારે અફ્રાસીયાબ કો ઓર આવારા ફીરના તીલસ્મે બાતીન મંય ઓર કત્લ કરના સાહેરાને નામીકો વહાં કે ઓર બાદ એક મુદદત કે બ ફને અઇયારી દરયાએ સેહેરસે ઉતર કર અપને લશકર મંય આના ઓર મદદ કરના મ.ખમુર સુ.ર્ખ ચશમકા આશીક હોકર શાહઝાએ નુરૂદ દહેર બીન બદી ઉઝમા બીન હમઝાપર ઉમરૂ કી ઓર સયર તીલસ્મે બાતીન ઉમરૂકા કરના

મોઅલ્લફ.

અયસાકી .ખુશ જમાલ મેરે—અય દીલબર ખીકમાલ મેરે
અય મેરે અનીસો યાર સાકી—અય મેરે વફાશો આર સાકી
કબ તક રહેં રીંદ તેરે બેતાબ—એક ઓરદે જામ બાદાએ નાબ

વો મય કે નીશેં મંય જીસકે સાકી—હો શાહી દે માનવી મુલાકી
નયરંગે કુસું વો સેહેર સામી—એક ગર દીશે જામકી હય બાકી
દીખલાઉં બીચારે બાગે મઝમું—હો બુલબુલે દીલ હરેક મુફતું
વોહ ફુલ ઝડે મેરી ઝબાં સે—શરમીંદા ચમન હો દાસ્તાં સે
સરસબ્ઝ હો બાત મેરી અય જાહ—જો દેખે કહે કે માશા અલ્લાહ

મુશરેહાને નુકાત આલાએ નયરંગ તરાઝી વ મોહરરરાને દાસ્તાં અરબદા પરદાઝી તોસને ખામા કો મયદાને ફસાહત ઓર બલાગત મંય ઇસ તરહ જોલાન ફરમાતે હંય કે જબ ખુમાર જાદુ ઇસ મ.ખમુર બાદાએ અઇયારી મંય ઉમરૂ બીન ઉમઇયા ઝમીરી કો ખયરે બારાન સે લેકર બઝોર સેહેર રવાના હુઇ દરયાએ ખુંરવાં સે ગુઝર કર કોહે અ.કીક સુ.ર્ખ ઓર કોહે ઝમરરૂદ ઓર કોહે લાજવર્દ વગયરા કી સયર કરતી હુઇ ચલી કીસ લીએ કે યેહ સબ કોહસ્તાન ઇસિ તરહ આરાસ્તાં હંય કે જયસા કોહચીની કા પેહલે ઝીક્ર કીયા થા જબ ઈન મુકામાત સે આગે બઢી બીયલાને ઝાંફરાન ઝાર મંય પોંહચી યેહ જગેહ સયરગાહ મલકા ઝાફરાન જાદુ ભાનજી અફ્રાસીયાબકી હય યહાંસે તા કીલ્લે ઝાફરાનીયાં તીલસ્મે બાતીનમંય યેહ મલકા હાકીમ હય ઇસ જંગલમંય જો પહાડ ઓર ચશમા હાએ આબે રવાં હંય ઉનકો ઉસને નીહાયત દરજે આરાસ્તા કરાયા મુકામ દીલકશ ઓર ફરહત અફ્ઝા બનાયા હય ખુ.માર ઇસ જગેહ ઠયરકર મસરૂફે તમાશા હુઇ દેખા કે મંઝીલું તક ગુલઝાર લગે હંય જાલ મોતીયુંકે પડે હંય તોહફે ઝાફરાનકે ખીલે હંય દરખ્ત નરગીસે શેહલા વ નરગીસે બીમારકે ઉસમંય ચશમ.ખુંબાંકો શરમાતે હંય યેહ માલુમ હોતા હય કે કીસીકે ઇનતેઝારમંય હંય તાએરાને .ખુશ લેહજા સેવા ઝબાનસે નઝમ સરાઇ કર રહે હંય ઓર દરખ્ત યાકુત એહમર નીગારપર જસ્ત ખેઝ કરતી હય વોહ સબ્ઝગાહે .ખુરરમ રશકે બાગે ઇરમ થા ઝીનત દહે બહારે ગુલહાએ ગુલશને આલમ થા એક તરફ પહાડપર મકાન તાંમીર થા રૂબરૂ ઉસકે જવાહીર .ખુબી તસવીર ફરશે મુકલ્લફ પર સીલ્કે ગોહર બીછેથે અસબાબો નીશાતો તરબ મોહઇયા હય મલકા ઝાફરાન જાદુ લેબાસ ઝાફરાની પેહને દસ્તે નાઝુકમંય છડી અકીક ઝર્દકી એક ડાલ તરશી હુવે લીએ તખ.તપર લબે નેહર બસદ અંદાઝ જલ્વ ફરમાથી ઓર ચારસો કનીઝે ચારસો જોડે ઝાફરાની પેહને ગીરદો પેશ બયઠીથીં નાચ હો રહાથા હંગામાએ ઇનબેસાત ગર્મ થા જલસએ સુરૂરમંય હરએક ગર્મ થા.

નઝમ.

મગર બીછી એક મસનદ જગમગી—કેથી ચાંદની જીસકે કદમું લગી
ન ફુલે સમાતેથે તકયે ધરે—કે થે વોહ હુસ્નમંય સરાસર ભરે
કનીઝાને મેહરૂકી હરતરફ રેલ—ચંબેલી કોઇ ઓર કોઇ રાએ બેલ
કહીં ચુટકીયાં ઓર કહીં તાલીયાં—કહીં કેહ કહે ઓર કહીં ગાલીયાં

વોહ મસનદપે એક નવજવાને હંસીં—વોહથી ગયરત અફ્ઝાએ મેહરે મુબીં
વોહ રૂખ.સાર નાઝુકકે હોજાએ લાલ—અગર ઉનપે ગુઝરે બોસેકા ખ.યાલ
વોહ બીની કે જીસકી નહીં કુછ નઝીર—થી અંગુશત કુદરતકી સીધી લકીર
વોહ બાઝુ વોહ સાઇદ ભરે ગોલ ગોલ—બરાબર હો અલમાસકા જીસકા ગોલ
વોહ સાકે બીલોરીં વો અંદાઝે પા—ફીરે હર સેહેર ચશમે દીલમંય સદા

અલ હાસીલ ખુ.મારજાદુ સયરે કુના કરીબ ઉસ જલસએ તરબકે જબ પોંહચી એક કનીઝને ઉસે દેખા ઓર અપની મલકાસે કહા .ખુમારજાદુ પુશતારા લીએ કીસી તરફ જાતી હંય ઝાફ્રેરાન યેહ સુનકર ઉઠી ઓર પુકારકર ઇસને કહા કે અય મલકા .ખુમારજાદુ હમારે પહાડકે નીચેસે જાના ઓર હમસે મુલાક.ાત ન કરના બડી બે મરૂવત હો વાહ કયા કેહના જયસે કભી કી સાહબ સલામતહી નથી ખુમારને યેહ સદા સુનકર હાથ બાંધે કે અય શાહઝાદી મુઝે એક કામ ઝુરૂરકા હય ઇસ વકત મઆફ ફરમાઈએ ફીર કભી હાઝીર હોંગી ઝાફ્રેરાનકે કહા મેરે સરકી કસમ ગીલોરી ખાતી જાવ ખડે ખડે એક જામ શરાબ પીલો ફીર ચલી જાના .ખુમાર અરઝ કરને લગી કે બોહત ખુબ હાઝીર હોતી હું ગરઝ પહાડપર આઇ ઝાફ્રેરાનને ખાતીર કરકે બીઠાયા ઓર પુછા અયસા કયા કામ જલદીકા હય ઓર યેહ પુશતારા કયસા હય ઉસને જવાબ દીયા કે શેહેનશાહ મુનતઝર મેરે હોગેં મુઝે ઉમરૂ કે ગીરફ્તાર કરનેકો ભેજા થા ઉસે લેકર જાતી હું ઇસ પુશતારેમંય વોહી બંધા હય ઝાફ્રેરાનને કહા મંયને શોહરા ઉસકા સુના હય ઝરા મંય ઉસકી સુરત દેખું કે કયસા હય સંદલજાદુ વઝીરઝાદી ઉસકી વોહ ભી બઝીદ હુઇ—કે હાં અય મલકા ઝરા પુશતારા ખોલીયે તો મંય ભી દેખું કે ઇસ અઇયારકી કયા વઝઅ હય .ખુમાર મીન્નત કરને લગી કે હુઝુર યેહ બડા મકકાર હય ઇધર પુશતારા ખોલા ઓર યેહ ઇધર ભાગા યા કોઇ ફસાદ બરપા કીયા મેરી મેહનત બરબાદ જાયગી શેહેનશાહ મુજપર ઓર ખફા હોંગે ઇસ કો ન ખોલીએ ઝાફ્રેરાન ઇસકે ન ખોલનેસે આઝુરદા હુઇ ઓર કેહને લગી કયા ઝુરૂર હય ઇસકા ખોલના ભલા હમ ઇસ લાયક કબ હંય કે કોઈ મુલાઝીમ માસુ સાહેબકા હમારા કહેના માને અચ્છા બીબી લેજાવ જીસ મંય અપની બેહતરી સમઝો વોહ કામ કરો .ખુમારને દેખા ભાનજી શેહેનશાહકી નારાઝ હોતી હય. નાચાર પુશતારા ખોલા. ઓર. સેહેર ઉસપર સે દફે કીયા લેકીન જકડે રખા કે ભાગ ન જાએ લેકીન ઉમરૂ કી જો આંખ ખુલી અપને તંઇ બ.ા.ગ પુર બહાર સંય પાયા ઓર જલસએ હાસીનાં દેખા હયરાન હુવા મંય કહાં થા ઓર કીસ જગેહ આયા કયું કે ડર હય નીહાયત અદબ સે મલકા ઝાફ્રેરાન કો સલામ કીયા ઓર લબે આજઝી કો ખોલા કે સામરી વ જમશેદ કી પનાહ રહે બખ્ત યાવર ઓર તાલેઅ મદદગાર હંય દોલતે ઇ.કબાલ ગમ ગુસાર હંય સીતારા ઇઝઝત ફલકે રફ્અત પર તાબીંદા હય ઇસ હકીર સરાપા તક સીર કા આજ દામને ઉમ્મીદ ગોહરે આરઝુસે માલા માલ હો જાયગા અપની

મુરાદ દીલી હસ્બ ખુવા પાઓગા યેહ તક઼રીર ઇસ ખુશ ઇલહાનીસે કહી કે મલકા બે-કરાર હો ગઇ ઓર સંદલ જાદુને કહા હુઝુર મંયને સુના હય કે યેહ ગાતા બોહત ખુબ હય ઇસ્સે કુછ ગવાઇએ મલકાને બેતાબ કીયા કે અય ખુ.માર હમ મુશતાક હંય અપના ગાના સુના ઉમરૂને જવાબ દીયા ખુ.દાવંદ મંય ઇનહી બાતુંમંય બદનામ હું લોગુંને મુઝે રીશ તરાશંદએ કાફરાં સરબરંદએ જાદુગરાં મશહુર કીયા હય હાલાંકે મંયને કભી ચયુંટીકો ભી નહીં મારા મલકા ખુ.મારજાદુ ફરમાતીં હંય મેરા સર મુંડા ભલા અયસી તોહમતકા કયા ઠીકાના આપ મુઝે ગવાઇએ કહીં અયસા ન હો હો ચારકે સર મુંડ જાએં ખુ.મારકી નાક કટ જાએ દસ પાંચ કત્લ હોં ઇસ્સે બેહતર હય કે મુજકો જાને દીજીએ ગાને બજાનેકા ઝીક્ર ન ફરમાઇએ ખુ.માર સર મુંડાંનેકા હાલ સુનકર બોહત શરમીંદા હુઇ ઓર ઝાફરાન ખુ.બ હંસીં ઓર ઝીદ કરને લગી કે અય ઉમરૂ કુછ ગાના સુના ઉસને કહા અય મલકા અયસે વકતમંય હોસો હવાસ તો દુરસ્ત નહીં હંય બી ખુ.માર કત્લ કરાનેકો લીએ જાતી હંય હાથ પાઉંમંય દમ નહીં હય બેહસો હરકત પાડા હું કયા ગાઉં ઓર કયા બજાઉં યેહ કેહકર રોના શુરૂ કીયા ઓર ઇસ બેકસીસે રોયા કે ઝાફરાન ભી રોને લગી સંદલને બોહત અફસોસ કીયા ઓર ખુ.મારસે બજીદ હુઇ કે ઇસપરસે સેહેર ઉતાર લો હરચંદ ઉસને કહા લોગો યેહ બડા જાલ સાઝ હય તુમકો ફરેબ દેકર ચલા જાયગા લેકીન કીસીને કેહના ઉસકા ન માના નાચાર સેહેર દફે કીયા ઉમરૂ ઉઠ બયઠા ઓર બોહત દુઆ મલકાકો દી ઓર કહા કસમ સામરી ઓર જમસેદકી મંય ભી બોહત કુછ તુઝે દુંગી ઓર અફ્રાસીયાબસે ચલકર ખ.તા તેરી માફ કરા દુંગી ઓર મનસબ ઓર જાગીર દીલવા દુંગી અચ્છા હમેં ગાના સુનાવ ઊમરૂને અરઝ કીયા હુઝુરકી ખાતીર મંઝુર જો કુછ હુનર મુઝે યાદ હંય સબ દીખા દુંગા મગર એક જોડા પીશવાઝકા ઝરદાર જવાહીર નીગાર અલ માસકા મંગા દીજીએ કે સીંગાર કરકે ગાઉંગા ઓર નાચુંગા ઓર યેહ ન સમઝએ મંય ચોર નહીં હું જો આપકા માલ ચુરા લુંગા ઓર ન ઉસે બદલ લુંગા જયસા હય વયસા કુરસદ પાકર નાચ ગાકર આપકો દુંગા હાં અગર આપકી લોંડી ચુપકેસે બદલ લે તો મેરા કુસુર નહીં ઝાફરાન હંસને લગી ઓર કહા ખ.વાજા તુમ બડે ઝરીફ હો ઓર લાયકે સોહબતે સલાતીને રોઝગાર હો યેહ ફરમાકર હુકમ દીયા કે કીશતીયાં શરાબે પુર તકલ્લુફકો હાઝીર કરો સબ સામાન આરાસ્તા હુવા ઊમરૂ અલગ જાકર સુરત અપની એક નવ જવાનકી બનાઇ ઓર લેબાસો ઝેવર ઝેબે બદન કરકે સામને આયા મલકાને જો પેહલી સુરત દેખી તો બોહત હંકીરથી ઓર અબ અજીબ ખલકત પાયા ઉસવકત રેઅનાઇ વ ઝેબાઇ દેખકર હયરાન હુઇ કે કયા કુદરત ઇસકો સામરીને દી હય કભીકે ઇનસાન ઓર કભી પરી હય દેરતક ઉસકે હુસ્નો જમાલકો દેખતી રહી ગરઝ ઉમરૂ સાઝીંદુંસે વહાં કે સંગત કરકે પેહલે ગત નાચા ઓર દીલ અરબાબે મેહફીલકા ખુબ લો-

ભાયા ફીર નચ બજાને લગા ઓર ખુશ ઇલહાનીસે ગઝલ ઓર અશઆર ગાને લગા હરએકકો દીવાના બનાયા.

ગઝલ.

ઉલટી હોગઇ સબ તદબીરેં કુછ ન દવાને કામ કીયા
દેખા ઇસ બીમારીએ દીલને આખીર કામ તમામ કીયા
એહદે જવાની રોરો કાટી પીરીમંય લીની આંખેં મુંદ
બારે રાત બોહતથી જાગે સુબ્હ હુઇ આરામ કીયા
નાહક હમ બજબુરૂં પર તોહમત હય મુખતારીકી
ચાહતે હંય સો આપ કરે હંય હમકો અબસ બદનામ કીયા
કાશ અબ મુંહસે બુરકા ઉઠાદે વરના કયા અબ હાસીલ હય
આંખ મદેકો ઉસને ગો દીદારકો અપને આમ કીયા
યાંકે સુફેદો સીયાહમંય હમકો દખ્લ જો હય તો ઇતના હય
રાતકો રોરો સુબ્હ કીયા દીનકો જુતું શામ કીયા
મીરકે દીનો મઝહબકો અબ પુછતે કયા હો ઇસને તો
કશકા ખીંચા દેરમંય બેયઠા કબકા તર્ક ઇસલામ કીયા

ઇસ ગઝલકા ગાના થા કે તમામ હાઝરીને મેહફીલ રોને લગે ઓર મસ્ત હો હોકર ઝુમતેથે ઇસ અરસેમંય શામ હોગઇ તમામ સેહરામંય ખુ.દ બ ખુ.દ રોશની હો ગઇ હાંડીયેં દરખ્તુંપર ઓર મકાનુંમંય ઝાડ કનોલ રોશન થે શમેદાનુંમંય ગલાસ ચડ ગએ ઓર વોશમએ કાફુરીસે મુનવ્વર હુવે ઉમરૂને કાબુ પાકર પરવાને બેહોશીકી એ હુવે નીકાલકર કમરમંય રખ્ખે ઓર કુછ દાનું મુઠઠીયુંમંય લીએ નાચતા બતાતા જબ કરીબ શમેઅકે પોંહચતા મુઠઠીસે પરવાને ડાલ દેતા યહાં તકકે બાદ ચંદ અરસેકે ધુંવાં બેહોશીકા બુલંદ હુવા ઓર હરેકકે દીમાગમંય ઘુસ ગયા કે ખુલાસા કલામ ઝાફ્રેરાન ઉઠી કે જાકર નેહેરમંય મુંહ ધોઉં મગર એક કદમ ચલીથી કે મુંહ પર ઠંડી હુવા લગી ઓર બેહોશ હોકર ગીરી સંદલ ઓર ખુ.માર ઉઠાનેકો ઉઠી વોહ ભી બેહોશ હુઇ ફીર તો જો ઉઠા વોહ દુન્યાસે ઉઠા ઘડી ભરકે અરસેમંય સારી સભા બેહોશ હોગઇ ઓરઉમરૂ રેહ ગયા કે ઇસને દફે બેહોશીકે ફુલકે જીસ્સે બેહોશી તાસીર ન કરે અપને નથતુંમંય રખ લીએ હંય વાઝેઅ હો કે અબ જહાં કહીં અઇયારૂંકે બેહોશી ઉડાનેકા આએ તો નાઝરીન સમજલેં કે અઇયાર અપના દેમાગ ઇસી તરહ બંદ કર લેતે હંય અબ કીસી જગેહ યેહ બ્યાન ન કીયા જાયગા અલ હાસીલ જબ સબ બેહોશ હુવે ઉમરૂને બાલ ઇલિયાસી નીકાલકર બઝમપર મારાં કે ઉસ જગેકે પરદે ચીલમને ઝેવરાત સામાન કુલ લુટકર ઝંબીલકે હવાલે કીયા ઓર કનીઝુંકા ઝેવરતક ઉતાર લીયા જબ સબ લુંટ ચુકા ખંજર લેકરે ચલા કે ઝાફરાન ઓર ખુ.મારકા સર કાટલું ઉસ વક.ત અફ્રાસીયાબને કીતાબે સામરી દેખી કે

ખુ.માર અબ તક નહીં આઇ દેખું ઉસપર કયા ગુઝરી લેહાઝા માલુમ હુવા ઉમરૂ બીયા બાને ઝાફ્રરાન ગ્રારમંય સબકો કત્લ કીયા ચાહતા હય ઉસને સેહેર પડા કે પંજા પયદા હુવા ઉસકો લેજા કે બાકર દસ્તે કાતીલસે સબકો બચાલે ઉમરૂ સર ખુમારકા કાટા ચાહતા હય કે એક પંજા ઝમીનસે નીકલા ઉસકો લેકર ઝમીનમંય ગારત હો ગયા— ઉમરૂ દોબારા ઝાફ્રરાનકી તરફ લપકા કે ઇસે હીલાક કરૂં ઉસી વ.કત મ.ખમુર સુર્ખ ચશ્મકે યેહ ભી ઉમરૂ કો ઢુંડને નીકલીથી અવ્વલ ઝીક હો ચુકા હય યહાં આઇ ઓર ઇસ માજરે કો દેખકર લલકારી બાશ અય દુઝદ મ.ક.કાર કયા કરતા હય ઉમરૂ ઉસકી સદા સુનકર ચાહતા થા કે ભાગે કે યહાયક .ખુમાર ઝમીનસે નીકલી ઓર સેહેર કરકે ઉમરૂ કો બેહોશ કરદીયા ઓર ઝ.ફ્રરાનકો હોશીયાર કીયા મ.ખ-મુરને અબ્રે સેહેર બર સાયા સબ કનીઝેં વગયરા હોશીયાર હુઈ મગર સબ બરેહના થીં ઉઠકર અંદર મકાન કે લેબાસ .બદલ કર આઈ ઝાફ્રરાનને સબ હાલ બેહોશ હોનેકા સુના ઓર બઝમ કો તબાહ વ બરબાદ પાયા .ખુમારને અરઝ કીયા અયમલકા આપને દેખા મેરા કેહના યકીન ન આયા બડા ફ્રઝલ કીયા સામરીને કે સબકી જાન બચી વરના યેહતો અપના કામ તમામ કરચુકાથા ઓર દેખીએ નકુછ ઇસને ખીલાયા નપીલાયા બાતું બાતું મંય બેહોશ કર દીયા મુઝે ઇસને જાના યેહ શરાબ વગયરા કીસીકોનપીને દેગી ઇસલેહાઝ સે શરાબકા નામ ભી નહીં લીયા લેકીન નહીં માલુમ કયા તીલસ માત કીયા કે સબકો બેહોશ કર દીયા ઇસ્કે વસ્ફ સામરી નામે મંય લીખે હંય યેહ બોહત બલાએ બદ હય મ.ક.કાર અઝહદ હય ઝાફ્રરાનને કહા વાસ્તા સામરી વ જમશેદકા જલ્દ યાં હાંસે ઇંસકો લે જાવ અબ મંય ભી યહાં નઠયરૂંગી અપને કીલે મંય જાઉંગી અયસા નહો ઇસકે શુમી કદમ ઓર નહુસત ઝાત સે સારા જંગલ બેહોશી સે બસ ગયા હો ખુ.માર યેહ સુનકર રૂ.ખસત હુઇ ઓર ઉમરૂ કા પુશતારા બાંધ કર લે ચલી મ.ખમુરને ખુ.માર સે કહા અય .ખુમાર ઇસકા લેજાના દરબારે અફ્રરાસીયાબ મંય અચ્છા નહીં એકતો યેહકે અયસા નહો કુછ વહાં ભી ફસાદ કરે દુસરે અઇયારૂં કો અપના દુશમન બનાના મુજકો બેહતર નહી માલુમ હોતા અઇંદા તુમકો અખતીયાર હય જાન બચનામુશ કીલ પડ જાઇગી. લાઝીમ હય ઇસકો દરયા સે પાર લેકર વહાં છોડદો ઓર શેહેનશાહ સે કેહદો કે ઉમરૂ રાહ મંય છુટ ગયા ખુ.માર યેહ કલમાત સુનકર .ખફાહુઇ ઓર કેહને લગી અય બેહેન તુમ હારા તોર મુજકો બેતોર નઝર આતા હય સામરી ખયર કરે અઇયારૂંસે બોહત ધમકાતી હો ઓર ઉસકી તરફદારી કરતી હો ખયર તુમહારા જો જી ચાહે કરો લેકીન મંય નમક હરામી ન કરૂંગીં યેહ કેહ કર પુશતારા લેકર રવાના હુઈ મ.ખમુર ભી ઝાફ્રરાન સે રૂ.ખસત હોકર ચલી લેકીન યેહ સોચતી હુઇ કે તુને આકર ઉમરૂ કો ગીરફતાર કરાયા તો તેરી તરફસે કીના ઉમરૂ કે દીલ મંય પયદા હુવા હોગા અયસા નહોતુ ઝે ઇઝા પોંહચાએ ઓરતુ રાઝે તીલસ્સમ જાનતી હય ઉમર તીલસ્સમ મંય ખપ ગઇ હય

ઉમરૂ કીસી કે હાથસે મારા ન જાયગા બલકે જો સાહેર ઇસસે ફીરેગા વોહ મારા જાયગા બસ લાયક હય કે ઇસ વકત ઉમરૂં કો રેહા કરકે ઓર વાઅદા કરલે કે મેરે સાથ કભી બદી નકીજીએગા યેહ સોચકર પીછે ખુ.માર, કે રવાના હુઇ ઓર એક જગેહ પહાડ મંય છુપ કર સેહેર પઢા કે .ખુમાર જંગલ મંય જાતી થી ઉસ પર એક અબ્ર છા ગયા ઓર વોહ બરસા કુછ બુંદે ખુ.માર પર પડીં યેહતો જાન તીથી કે કોઈ મુજપર સેહેર ન કરેગા ઇસ બાઇસ્સે બે હોશ હો ગઇ મ.ખસુરને આકર પુશતારા ખોલા સેહેર રદ કરકે ઉમરૂ કો હોશીયાર કીયા ઓર હાથ બાંધ કર અરઝ કીયા કે કનીઝ પર ઇનાયતકી નઝર રખીએ ઓર હાલ મંય ઇસિ વકત નહીં અરઝ કરતી હું ઓર ન ઇસ વકત ખુ.માર કો કત્લ કીજીએગા કયું કે મંય બદ નામ હુંગી ઓર ન મંય દરયાએ સેહેર કે પાર આપકો લે જા સકતી હું કીસલીએ કે વકત ઠીક નહી મંય આપ પકડે જાએગેં ઇસ્સે બેહતર ભાગ જાઇએ યેહ કેહ કર એક તરફ ચલી ગઇ ઉમરૂ ભી ભાગ કર કહીં પોશીદા હુવા ઓર મ.ખસુરને દુર જાકર સેહેર અપના .ખુમાર પરસે દફે કરદીયા ઓર ઉસકો હોશ આ ગયા ઉમરૂ કોરેહા દેખકર આપ બે હોશ હોજા ના જાનકર બોહત શરમીંદા હુઇ ઓર પર પયદા કરકે ઉમરૂ કો ઢુંડતી હુઇ દરયાસે પાર ઉતરકર બારગાહ હયરત મંય આઇ સારા હાલ બયાન કરકે કહા મંય અકેલી શેહેનશાહ પાસ ન જાઉંગી રાહ મંય કુછ ફીતુર હય જબતો મંય બેહોશ હો ગઇ ઓર દુસરે શેહેનશાહ મુજપર .ખફા હોગેં કે ઉમરૂ કો કયું ન લાઇ .ખુમાર અભી યેહ ઝીક કર રહીથી કે સવારી અફ્રાસીયાબ કી. બડે ઇઝઝો શાન સે આઈ ફીસ લીએ કે જબ ખુ.માર કો અરસા બોહત હુવા શાહ લશકર કી તરફ આયા કે દેખું વહાં કયા રંગ હય. લેહાઝા મલકા હયરતને બડે સરદારૂં સે ઇસ્તિ કબાલ કીયા અફ્રાસીયાબને બારગાહ મંય ત.ખ્ત શાહીપર જુલુસ ફરમાયા .ખુમારને સબ કયફીયત પેહલેસે અખીર તક અરઝકી આપકા બેહોશ હો જાના ઓર ઉમરૂ કા છુટ જાના સબ કહા અફ્રાસીયાબને જવાબ દીયા કોઇ અઇયાર ઉમરૂ કો છુડાને દરયાએ સેહેર કે પાર ઉતર ગયા હોગા વોહી ફીક મંય હોગા તુજકો બેહોશ કર કે ઉસે લે ગયા—ઓર યા કોઇ દોસ્ત ઉમરૂ કા તીલસ્મે બાતીન મંય હય કે ઉસને તુમસે ગફલત મંય—લે લીયા ફીલ જુમલા અગર પાર દરયાએ સેહેર કે હય તો વહાંસે મુમકીન રેહાઈ નહીં કોઇ સીવાએ મેરે ઇસપાર ઉસકો નહીં લા સકતા હાં જો કોઇ રાઝે તીલસ્સમ સે વા.કીફ હય—વોહ પોંહચાદે અબ મલક બખતીયારક કો બુલાના ચાહીએ ઉમરૂ કો જબ ચાહુંગા તીલસ્મે બાતીન સે ગીરફતાર કરલીયા જાયગા યેહ કેહકર કુછ સેહેર પડકર દસ્તક દી કે જંગલકી તરફ સે એક શેર ઓર શેરની ડકારેં મારતે હુવે બારગાહ મંય આએ ઉનકો એક નામા લીખ કર દીયા મઝમુન યેહ થા કે યા .ખુદાવંદ શયતાને દરગાહ બખતીયારક કો તીલસ્સમ મંય રવાના ફર-માઈએ કે સયર તીલસ્સમ ભી કરેં ઓર ઉમરૂ અપને દુશમનકો ભી કત્લ કરેં નામા

શેરકો દેકર ફ્રીર સેહેર પડકર દસ્તક દી કે એક સીમુર્ગ ઉડતા હુવા આકર પોંહચા ઓર સામને પર ખોલ કર બયઠા ઉસકી પીઠ પર એક ચોકી જવાહીર રખકર મઝબુત બાંધદી ચોકીપર બીછોના અતલસ કીમખ્વાબકા બીછાદીયા શેરસે કહા. સરહદે તીલસ્સમ તક તુ અપની પીઠકર .ખુદાવ'દે શયતાનકો સ્વાર કર લાના ફ્રીર વહાંસે સીમુર્ગ પર સવાર કરના કે યેહ ઉડકર તીલસ્મે બાતીન મ'ય મેરે પાસ લાએગા કીસલીએ કે ઝાહીર કે તીલસ્સમ મ'ય અઇયાર હ'ય વહાંસે ઉડકર આના બેહતર હય અયસા નહો ઉનહે' કુછ નુકસાન પોંહચે અલ હાનીલ શેર વ શેરની નામા લેકર ચલે ઓર સીમુર્ગ ઉડકર કોહે અ.કી.ક રવાના હુવા ફીર અફરાસીયાબ ભી બા.ગે સયબ મ'ય જાકર ઉમરૂ કો ગીરફ્ગાર કરાએ યહાંતક કે બા.ગ મ'ય પોંહચા બાકી રાત અયશ મ'ય ગુઝારી જબ સુબહ હુઇ અફરાસીયાબ ખુવાબ રાહતસે બેદાર હોકર ઓર'ગ શાહી કુલાહ સરપર રખકર જલ્વગર હુવા હઝારહા જાદુગર નામી આકર હાઝીર હુવે ઓર અપને અપને રૂતબે કે મુવાફીક કુરસીયું પર બયઠે ઇસને હુકમ દીયા કે કુછ જાદુગર રવાના હો ઓર ઉમરૂ તીલસ્મે બાતીન મ'ય આયા હુવા હય ઉસે ગીરફતાર કર લાએ' સાહેર હુકમ પાકર રવાના હુવે મગર અબ હાલ ઉસ રેહરૂએ અઇયારી યાને ઉમરૂ કા સુનીએ કે મખમુર રેહા કરકે ચલી ગઇ ઓર યેહ ભી ભાગે કયુકે રાતકા વક.ત થા એક દરખ.તપર ચડકર રાત બસરકી સુબહ હોતેહી વહાંસે ઉતર કર સુરત સાહેર કી બનકર આગે કા રાસ્તા લીયા જબ કઇ કોસ ચલા એક જ'ગલ સબઝાઝાર મ'ય પોંહચા દેખા કે મીનતે કસરે આલીશાન બના હય હઝાર દરવાઝે ઉસ મકાન આલીશાનમ'ય લગે હ'ય ઓર દરવાઝે ઉસકે જવાહીરકે હ'ય ઓર હર દરવાઝેપર ચીકે' લગી હ'ય ઉસમ'ય રેશમી દોડે સોને ચાંદીકી પુત્લીયાં બની હ'ય ઓર સામને ઉસકે બાગ. પુરફીઝા લગા હય જવાહીરકે દરખ્ત જવાહીરકે જાનવર ગુલશન હરા ભરાથા હરતરફ ચશમે' શીરી' જારી ગુલશનમ'ય મસ્તાનાવાર બાદે બહારી મકાનકે એક દરવાઝેપર એક સાહેર અકેલા બયઠાથા ઊમરૂ ઉસકો દેખકર રાહ કાટકર ઓર તરફ ચલા મગર જીધર ગયા ઓર જહાં તક ગયા વોહી મકાન મીલા ઓર ઉસી સાહેરકો બયઠે દેખા નાચાર ફ્રીર એક તરફ કદમઝન હુવા ઉસ વકત વોહ સાહેર પુકારા તુ કોન હય જો તુ યહાં આયા હય યેહ મુકામ શેહેનશાહે સાહેરાંને આલમ અફરાસીયાબકા હય ઉમરૂને આવાઝ સુનકર કહા ભાઈ કયા મ'ય નહીં જાનતા હું કે યેહ જગેહ શાહે તીલસ્સમકી હય મગર મ'ય કામકો જાતા હું સાહેરને કહા ઈસિ મુકામકો હઝારદરાહ કેહતે હ'ય જો ઇધર આતા હય વોહ નીશાની લેકર આતા હય ઉસવક.ત ઉસકો રાસ્તા મીલતા હય ઓર માલુમ હોતા હય કે યેહ શખ્સ તીલસ્મે બાતીનકા રેહનેવાલા બલકે વાકીફકાર માલુમ હોતા હય ગરઝકે અગર તેરે પાસ નીશાની હય તો જા ઓર નીશાની નહીં' તો અલબતા તુ ગયર હય તો તેરા ગીરફતાર કરના ઝેબા હય ઉમરૂ ઇસ ગુફ્તગુ સુનકર હ'સા ઓર કેહને લગા તુ બડા બેવકુફ હય ભલા કોઇ ભી બગેર નીશાની યહાં આતા હય યા મ'યહી આતા નીશાની મેરે પાસ

મોજુદ હય ઉસ સાહેરને કહા મંય દેખું ઉમરૂ ગુબાર બેહોશી મુઠીમંય લેકર ઉસકે પાસ ગયા ઓર કહા લો દેખો વોહ ઝુકકર દેખને લગા ,ગુબાર બેહોશી મુંહપર ઉડા દીયા ઓર વોહ બેહોશ હોકર ગીરા ઉમરૂને ઉસકે કપડે ઉતાર લીએ ઓર ઉસે ગી-યાદે બેહોશ કરકે એક બાગ.કે કોનેમંય છુપા દીયા આપ ઉસકી સુરત બનકર મકા-નકે દરવાજેપર બયઠા કુછ દેર ગુઝરીથી કે સામનેસે એક અઝધર આતશીં પયદા હુવા ઉસકા કાઠડા ખીચાથા એક સાહેર ઓર એક જાદુગરની ઉસપર બયઠાથા કુંડળ કાનુ-મંય પડેથે માથેપર સંદલકે કશકે, દીએથે દોનું અઝધર પરસે ઉતરકર સયર કરને લગે ઉમરૂને આવાઝ દી કે અરે તુમ કોન હો લાવ નીશાની મુઝે દીખાવ ફીર કદમ આગે બઢાવ ઉન દોનુંને યેહ સુનતેહી અપની ઝોલીસે પરચા કાગઝકા નીકાલકર ઉમરૂકો દીખાયા ઉસને દેખા કે ઇસપર તસવીર અફ્રાસીયાબકી બની હય સમઝા કે યહાં કી યેહી નીશાની હય ખ.મોશ હો રહા ઓર વોહ સયર કરકે એક તરફકો રવાના હુવે ઉનકે બાદ ફીર એક જાદુગર ઓર જાદુગરની આઇ ઉમરૂ યહાંકે કાયદેસે બરાબર વાકીફ નથા ઓર દસ્તુર યહાંકા યેહ હય કે જો સાહેર કરીબકા મોઅઝીઝ અઝીઝ શાહે તીલસ્સમ હય ઉસે કુછ સનદ યા નીશાનીકી ઝરૂરત નહીં હય બલકે જબ કોઇ અયસા ભારી સાહેર આતા હય તો દરવાજે પર મકાનકે બયઠનેવાલા ઉઠકર તાઝીમ ઉસકી બજા લાતા હય ઓર દોનું હાથુંસે સલામ કરતા હય ઉસ વકત યેહ સાહેર ઓર સાહેરા આઇ અઝીઝ માલીકે તીલસ્સમસે યે ઊમરૂને ઉસી તરહ નીશાની તલબ કી ઓર ઉનકી તાઝીમ ન બજા લાયા ઉનહુંને સેહેર પડકર ફોરન ગીરફતાર કીયા ઊ-મરૂને કહા ખયર તો હય મુઝે કયું ગીરફતાર કીયા મેરા કયા કુસુર હય સાહેરને કહા તુને દસ્તુરકે મુજબ મેરી તાઝીમ નહીં કી ઊમરૂને જવાબ દીયા કે દસ્તુર મુઝે કયા માલુમ નહીં લેકીન મેરે દોનુ ઘુટને શીદ્દતસે દુખતે હંય ઉઠા બયઠા મુશકીલસે જાતા હય ઓર જાદુગરનીસે મુખાતીબ હોકર કહા કયું આપને દેખા હોગા કે મંય ખડા હોતાથા લેકીન ગીર પડા ઉઠા નહીં ગયા જાદુગરનીને ઊમરૂકે આંખ મીલાનેસે ઓર ઉસકે ગવાહ બનાનેસે કહા હાં હાં મંયને દેખા થા કે યેહ ઉઠતાથા મગર ઉઠા નહીં ગયા સાહેરને અપની બીબીકી બાત સચ જાના ઓર ઊમરૂકો છોડ દીયા મગર પુઝા અચ્છા દુસરા કાનુન તુને કયું ન અદા કીયા ઊમરૂને જવાબ દીયા કે મેરે હોશો હવાસ દુરસ્ત નથે મુઝે યાદ ન રહા ઉસને કહા અબ યાદ હય ઊમરૂ બોલા હાં યાદ હય વોહી તાઝીમ કરના સાહેરને કહા ઓર દુસરી બાત ઉમરૂને સોચકર કહા અય તોબા દેખીએ અભી યાદ થા કયા મીજાઝમંય ગલતી હોગઇ હય કે ઝરા સી બાત યાદ નહીં રેહતી સાહેરને કહા અબ યાદ રખના જો ભુલ જાવગે તો રોઝગાર જાતા રહેગા વોહ બાત યેહ હય કે દોનું હાથસે સલામ કરના ઉમરૂ બોલા વાહવા યેહ તો મંય પેહલેહી અરઝ કર ચુકાથા કે તાઝીમ વ તવાઝે બસ સબ બાતેં આગઇ આપને ખુદ મુઝે ઉસ વકત ચક્કરમંય ડાલા ગરઝ વોહ દોનું ભી સયર કરકે ચલે

ગએ ઉનકે જાનેકે બાદ યકાયક આંધી આઇ ઓર હરતરફ અંધેરા હોગયા બાદ લેહ-મેકે એક સાહેર તવીલ કામત મોહીબ સુરત નામ ઝુલમાત સીયાહ ફામજાદુ યહાં આયા ઊમરૂને જાના યેહ કોઇ બડા ઝબરદસ્ત જાદુગર હય તાઝીમ કરો અયસા નહો યેહ ભી કુછ પુછે યેહ સમઝકર દોનુ હાથ સરપર રખકર રીસમે સલામ બજા લાયા ઝુલમાત બોહત ખુશ હુવા ઓર દસ રૂપય ઇનઆમ દીએ ઊમરૂ રૂપય લેકર સોચા બન પડે તો ઈસકો કત્લ કરો યેહ સોચકર કહા સરકાર આઇએ કોઇ લેહઝા તશરીફ રખીએ ઝુલમાત યેહ કલમાત સુનકર ઘુરને લગા ઓર કહા તુને આજ ખીલાફ દસ્તુર બાત કયુંકી મુઝે બયઠનેકો કયું કહા ઊમરૂને કહા બેશક ખતા તો હુઈ માફ ફરમાઈએ ઓર આપ ચલે જાઇએ ઝુલમાતને કહા યેહ કેહ નાભી ખેલાફે કાનુન હય જબ મેરા જી ચાહેગા જબ જાઉંગા ઊમરૂ દીલમંય સોચા યહાં બાત કરના મુશકીલ હય ખામોશ હો રહો પસ ચુપ હો રહા ઓર સાહેર ભી સયર કરકે રવાના હો ગયા બાદ કુછ અરસેકે એક નાઝનીન ઓરત પરી પયકર સાહેબ હુસ્નો જમાલ હીલાલે ગયરતે માહતાબ રશકે ખુરશીદ ઘોડેપર સવાર પીશવાઝ પેહને દામન પીશવાઝકા કાંધેપર ડાલે લેબાસ ઓર ઝેવરસે આરાસ્તા યહાં આઈ ઊમરૂસે પુછને લગી અય સાહેરજાદુ યહાંસે કોઇ સાહેર તો નહીં ગયા ઊમરૂને કહા મંય નહીં જાનતા ઉસને ફોરન ઊમરૂકો ગીરફતાર કરકે અપને ઘોડેપર બીઠા લીયા ઓર કહા અબ તેરી ભી યેહ મજાલ હો ગઇ હય કે હમ બાત પુછેં ઓર તુ કહે મંય નહીં જાનતા મંય તુજકો સામને શેહેનશાહકે લે જાકર સઝા દુંગી યેહ કેહકર ઘોડા બડાકર ચલી ઊમરૂ ઉસકે પીછે તો બયઠાહી થા કમંદકા હલકા ઉસકી ગરદનમંય મારકર ઝટકા મારા કે હલકા બયઠ ગયા ફોરન ખંજરસે સર કાટ ડાલા બસ અમાં વોહ હંગામા હુવા કે ઝમીન થરરાઇ કે વહાં ઝલઝલા હુવા ઊમરૂ ઘોડે પરસે કુદ કર ભાગા ઓર એક પહાડપર ચડકર દરખત પર ચડા ઇત્તેફાકસે વહાં દરખત સબ આમ કે થે ઉસકે પત્તે તોડકર ઘોસલેકી તરહ ઘર બનાકર અંદર છુપ રહા લેકીન સર ઉસ જાદુગરનીકા જીસકો અભી કત્લ કીયા હય ઉડતા હુવા બાગે સયબમંય પાસ અફ્રાસીયાબકે ગયા ઓર પુકારા કે મુઝે ઊમરૂને મારા અફ્રાસીયાબ ગુસ્સેસે આગ હો ગયા ઓર એક સાહેર ઝુફુનુન જાદુસે હુકમ દીયા કે ઊમરૂ મુકામ હઝારદરહમંય હય જલ્દ ઉસકો ગીરફતાર કરલા ઝુફુનુન ઉસી વકત રવાના હુવા ઓર ઉસ જગેહપર જાકર તલાશ કરને લગા યહાં તક કે ઉસ પહાડપર જહાં ઊમરૂ દરખતપર છુપા હય આકર હરતરફ ઢુંડને લગા ઊમરૂને દરખત પરસે દેખા એક સાહેરહર તરફ ફીરતા હય મગર માલુમ હોતા હય કીસીકો ઢુંઢતા હય યેહ માલુમ કરકે જબ વોહ તલાશ કરતા હુવા દુર ગયા ઊમરૂને દરખત સે ઉતર કર અપની સુરત કા કાગઝ કા પુત્લા નીકાલ એક દરખત કે નીચે બાહર ઉઠાકર લેટા દીયા ઓર આપફીર દરખત પર ચડકર પત્તું કે ઘોસલે મંય છુપગ્યા બાદ લેહમે કે ઝુફુનુન જો ઉધર આયા દેખા નીચે દરખત કે કોઇ

ચાદર ઓડે સુતા હય ઇસને સેહેર સે ઘેર લીયા ફીર બે.ખુદ કર દીયા કે અય સાન હો ભાગ જાઓ ફીર .કરીબ આકર ચાદર હટા કર સુરત દેખી કહ્યું કે ઉમરૂ બોહત મશહુર હય ઇસ સબબ સે સબ સાહેર તસવીર ઉસકી પાસ રખતે હુંય ઉસને ભી તસવીર લેકર મીલાઈ ઉસકી સુરત કે બરાબર પાઇ બોહત .ખુશ હુવા ઓર પંજે મંય દાબ કર ઉડતા હુવા **અફ્રાસીયાબ** કી .ખીદમત મંય આકર અરઝ કી કે ઇસકો બડી મુશકીલસે જાલ સેહેર કા લગા કર ગીરફતાર કર લાયાહું હાઝરાને જલસા તારીફ ઉસકે સેહેર કી કરને લગે શાહ ને હુકમ દીયા કે ઇસકો હોશીયાર કરો ઉસ ને સેહેર અપના દફે કીયા મગર હર ચંદ પુત્લેકો હીલાયા મગર હોશીયાર ન હુવા એક સાહેરને ઉઠ કર ગુસ્સા કરકે લાત મારી કે હરામ ઝાદે દમ ચુરાએ પડા હય ઉઠતા નહીં હય લાત ઉસકી પીઠ મંય પુત્લે કે ધુસ ગઈ ફીરતો સબ હયરાન હુવે ઓર **અફ્રાસીયાબને** પાની છીડકવાયા કાગઝ થા ફ્ટ ગયા ગરઝ માલુમ હુવા યેહ પુત્લા કાગઝકા હય **અફ્રાસીયાબને** કહા અબ એહુલે દરબાર મુજસે હંસી મઝાક કરતે હુંય ઓર પુત્લે **ઉમરૂ** કી સુરત કે બનાકર લાતે હુંય યેહ કેહ કર ઝુફનુન કો મારકુટ કર ઓર બે ઇઝઝત કરાકે દરબાર સે નીકલ વાદીયા ઓર દુસરે સાહેર દાના જાદુરો હુકમ દીયા કેતુ જાકર **ઉમરૂ** કો લા યેહ સાહેર અકલમંદ બોહત હય સોચા **ઊમરૂ** કા મીલના ગયર મુમકીન હય અયસા નહોકે મંય જાઉં ઓર ઝુફનુન કી તરહ ઝીલ્લત હા સીલ હો ઇસ્સે બેહતર હય શાહસે કોઈ હીલા કરૂં યેહ સોચ કર ઉસને અરઝ કીયા અય શેહેનશાહ **ઊમરૂ** મર્દ અઇયાર કો અઇયાર .ખુબ પેહછાન સકતા હય આપ **સરસર** કો બુલાકર હુકમ દીજીએ કે કીસી સાહેર કો હમરાહ લે જાએ ઓર પેહછાન કર ઉસે ગીરફતાર કરવાઇ એ **અફ્રાસીયાબ** કો યેહ રાએ બોહત પસંદ આઈ ઓર એક પંજા રવાના કીયા કે જહાં કહીં **સરસર** હો ઉસકો ઉઠાલાએ વોહ પંજએ સેહેર રવાના હુવા મગર અબ હાલ **સરસર** સુનીએ જબ ઝબાની .ખુમાર કે હાથ ગીરફ્તારી ઉમરૂ સુના સુરત અપની મીસ્લ ઉમરૂ કે બનાકર દરબારે મેહરૂ.ખ મંય આઇ યહાં સબ સર દારૂંને સુના થા કે **ઊમરૂ** તીલસ્મે બાતીન મંય .કયદ હોકર ગયા હય નીહાયત રંજો અલમ મંય મુબતીલાથા ઓર હાથ ઉઠા કર દુઆ કર રહે થે ઉસવકત **સરસર** કે આને સે બોહત .ખુશ હોકર ઉઠે ઓર ઉમરૂ સમજ કર બગલગીર હુવે ઓર કહા ખુવાજા .ખુદાએ તઆલાને આપકો વહાંસે રેહાઇ દી **સરસરને** કહા મંયહી અયસ થા કે સાહેરૂં કો ફરેબ દેકર વહાંસે છુટા દોબારા મેરી ઝીંદગી હુઇ અગર દુસરા હોતા તો હીલાક હો જાતા યેહ કેહ કર કહા અઇયાર કહાં ગએ હુંય ઉનહે ભી દેખનેકો દીલ ચાહતા હય મેહરૂ.ખને જવાબ દીયા આપકે ઢુંડને કોગએ હુંય અબ આતે હોંગે મેહરૂ.ખ ને કુછ સદકા **સરસર** પર સે નીસાર કીયા ઓર અરબાબે નીશાત કો બુલાયા સાકી શરાબ લીએ હાઝીર હુવે નાચ હોને લગા **સરસરને** અપને હાથ સે સબકો શરાબ પીલાના શુરૂ કીયા ઓર નીગાહ બચાકર

દારૂએ બેહોશી સબ મંય મીલાકર હર એકકો દીયા સબ બેહોશ હુવે ઈસને ચાહા ખંજર નીકાલ કર સબ કે સર કાટ ડાલું ઊમરૂ ભી ગીરફતાર હો ગયા હય લશકર કા ખાતમાં મંય કરદું જયસેહી ખંજર લેકર ચલીથી પંજા અફરાસીયાબ કા ભેજા હુવા આકર ઉઠા લે ગયા ઉસવકત બર્ક ફીરંગી જો સેહરા સે લશકર મંય આયા ઉસને સુના કે ઊમરૂ આએ હંય કે યેહ ભી ખુશ હોકર બારગાહ મંય ગયા દેખા કે સારી મેહફીલ બેહોશ પડી હય ઓર પાઉં કા નીશાં સરસર કા બના હય સમઝા ગઝબ હી હો ગયા થા ઉસને સબકો હોશીયાર કીયા ઓર કહા યેહ કયા માજરા ગુઝરા સબને હાલ બ્યાન કીયા ઉસને કહા અબ જો યહાં આયા કરે અવ્વલ બઝોર સેહેર દરયાફત કર લીયા કરો ફીર આનેદો ઈસ વકત ખુદાને બચાયા વરના સબકા ખાતેમા થા ફીલ જુમલા યહાં તો સબ મસરૂફે અયશ હુવે લેકીન પંજા સરસર કો સામને શાહે તીલસ્સમ કે લાયા ઉસને શાહ કો સલામ કીયા ઓર બોહત અફસોસ કે સાથ અરઝ કીયા કે મંય ઈસ વકત સબ નમક હરામું કા કામ તમામ કર ચુકી થી ઓર સબ કયફીયત કહી અફરાસીયાબને કહા અયસરસર ઈન દુશમનું કો જબ મંય ચાહું એક આન વાહીદમંય ગારત કરદું લેકીન ઝરૂરત શહીદ અઈયારૂં કે કત્લકી હય ઓર ઉસ જાલસાઝ ઉમરૂ કા ગીરફતાર કરના ફર્ઝ હય તુજાકર પેહછાન કર ગીરફતાર કરલા સરસર સલામ કરકે બમુજબ ઈરશાદ રવાના હુઈ મગર કયફીયત ઉમરૂકી બયાન હુઈ હય કે યેહ દરખ્ત પરસે ઉતર કર પહાડ કે નીચે આયા ઓર આગે ચલા રાહકા મીલના દુશવાર થા કોહ દશત તીલસ્સમ મંય આવારા ફીરતા થા કભી કનારે દરયાએ સેહેર જાકર તદબીર ઉતરને કી કરતા થા મગર મુમકીન નહોતા નાચાર ફીરકર ઓર તરફ જાતા હઝાર હા મકાન ઓર બાગ સાહેરૂં કે દેખતા ઓર સાહેરૂં કો દરબાર મંય ફીરતે ચલતે પાતા ઉનસે અપને તઈં છુપાતા હુવા રવાનાથા જહાં તક જંગલ મંય જાતા જાનવર ચરંદે પરંદે હરહતરહ કે અજાય બાત દેખતા ન ઉસને કભી અયસે જાનવર દેખે થે ન જંગલ ન ઈસ તરહ કે પરંદે નઝર સે ગુઝરે થે ઈસી તરહ સયર કરતા હોશીયારી સે એક જગેહ પોહચા વહાં દેખા પાંચ આદમી સાહેર પગડીયાં બાંદે ચાંદ સોને કે ગલે મંય ડાલે જવાહીર કે કડે ઉનકે હાથું મંય પડે લેબાસ સે આરાસ્તા કહીં જાતે હંય ઊમરૂ ને ઉનહે દેખકર તઝવીઝ કીયા કે માલ ઓર લે બાસ ઈનકા લેના ચાહીએ ફીલ ફોર કીસી કોને મંય ઠેહેર કર એક ઝઈફા ઓરત કી સુરત બનાઈ ઓર યહાં તક બુઢાપા કેસર હીલતા હુવા લાઠી હાથ મંય ગીરે પાંઇચું મંય દી ચાદરે મેહ મુહી ઓડે દોના મીઠાઈકા હાથ મંય લે કર આગે ચલકર પુકારા બેટા ઝરા ઈધર આવ મુજ ગરીબ કા કામ કરતે જાવ વોહ પાંચું કુછ આગે બડે થે ઉસકી આવાઝ સુનકર ફીરે દેખા એક બુડહીયા પુકાર રહી હય મોહ તાજ જાનકર ઉસકે પાસ આએ ઓર કહા બડી બી કયા કેહતી હો ઉસને કહા બેટા ઘરસે યહાં તક ઈસ ઝઈફી આલમે નાતવાની મંય

ઢુંડતી હુઇ આઈ કોઈ નઝર દેને વાલા નહીં મીલતા તુમ ઝરા શીં રીની પર સામરી ઓર જમશેદ કી નઝર દેદો સાહેરૂંને મીઠાઇ લેકર નીહાયત અદબ કે સાથ કુછ પડકર ઓર ડંડવત કરકે કહાલો નઝર હો ચુકી ઉમરૂને દો દો ડલીયાં પાચુંકો દીં કે ઇતના તબરરૂક તુમ ભી લેતે જાવ ઉનહું ને વોહ લેકર વહીં ખાલીયા કે ઝરાસે દે વાસતે કહાં ખાંધે લીએ ફીરે જબ પાંચુ કે બેહોશ હોકર ગીરે ઊમરૂને ઉનકે કડે ઓર કપડે બીલ્લે વગયરા સબ જો કુછ ઉનકે પાસ થા લે લીયા ઓર એક બીલ્લેપર લીખ્ખાથા કે મુસાહીબે અફ્રાસીયાબ માલુમ હુવા યેહ નોકર શાહે તીલસ્મકે હંય ઉમરૂને એક રૂક્કા લીખ્ખકર એકકે ગલેમંય બાંધ દીયા મઝમુન ઉસકા યેહ થા કે મનમ રીશ તરાશંદએ કાફ્રરાં ઓર સરબંરદએ જાદુગરાં ઉમરૂ બીન ઉમઇયા ઓર હરામઝાદે અફ્રાસીયાબ ખયરયત ઇસમંય હય કે મુઝે દરયાએ સેહેરકે પાર ભીજવાદે વરના સારા તીલસ્સમ બરબાદ કરદુંગા હઝારહા સાહેરાને નામીકો મારૂંગા મકાનાત ઓર બાગ લુટુંગા ઓર ગારત કરૂંગા ઓ બેવકુફ કોઇ અપને દુશમનકો ઘરૂંમંય બુલાતા હય મેરે યહાં રેહનેમંય સારે તીલસ્સમમંય બદ ઇનતેઝામી હો જાઇગી સીવાએ બદતરીકે કોઈ બેહતરીકી સુરત ન આઇગી આઈંદા તુઝે અખતીયાર હય અલ હાસીલ જબ રૂક્કા બાંધ ચુકા આપ કીસી જગેહ છુપકર બયઠ રહા બાદ કુછ અરસેકે સાહેર હોશીયાર હુવે કે અપને તઇ બરેહના દેખકર કહા કે વોહ બુડ હીયા બલા થી કે હમારા માલ લે ગઇ યેહી ગનીમત હુવા કે જાન બચ ગઇ શુક્ર સામરી કરતે હુવે ચલેકે એકને ઉસ્સે કહા જીસકે ગલેમંય રૂક્કા બંધાથા કે યેહ કાગઝ તુમહારે ગલેમંય કયસા બંધા હય ઉસને યેહ સુનકર કાગઝ ખોલા ઓર લેકર પાસ અફ્રાસીયાબકે આયા ઓર સબ હાલ બયાન કીયા ઓર વોહ રૂક્કા દીયા પડકર ગઝબનાક હુવા મગર કયા ચારાથા પેચ તાબ ખાકર ખામોશ હો રહા મગર ઊમરૂ ફીરતા હુવા કનારે દરયાએ ખુરવાંકે ગયા ઓર ચાહા જસ્ત કરકે ઉધર જાઉં યેહ સોચકર પેહલે એક પથ્થર ફેંકા વોહ ઉલટા ફીરા ઓર એક પાટ દરયાકા બડ ગયા શોરે અઝીમ પયદા હુવા ઓર એક એક મોજ મીસ્લે પહાડ કરકે ઉઠને લગી ઊમરૂ ભાગકર એક પહાડમંય ચલા ગયા ઓર સુરત અપની પંડીતકી બનાઇ કશકા માથેપર દેકર ધોતી ઝાનું તક બાંધકર પોથી લેકર બયઠા લેકીન સરસર જો ફીક્રમંય ઊમરૂકે ઢુંડતી ચલી રાહમંય મખમુરસે મુલાકાત હુઇ ઉસને પુછા કે બી સરસર કહાં જાતી હો ઉસને જવાબ દીયા કે એક કામ ઝરૂરકા હય ઉસકે બચાનેકો મખમુર સમજ ગઇ કે સીવાએ ગીરફતારી ઊમરૂકે ઓર કયા કામ હોગા મગર યેહ ટાલકર તરફ દરબારકે ચલી ગઈ ઓર સરસર ફીરતે ફીરતે વહાં પોંહચી જહાં ઊમરૂ પંડીત બના હુવા બયઠાથા ઉસને દેખતેહી પેહછાના કહા મીયાં પંડીતજી મીજાઝ અચ્છા હય કહીએ આપકે બીચારમંય ઇસ વકત કયા નીકલતા હય કયદ હો જાઇએ યા ખુલેબંધ ન ફીરઓગા ઊમરૂ યેહ બાત સુનકર સમજ ગયા કે યેહ તુઝે

પેહછાન ગઇ સંભલકર કેહને લગા કે અય **સરસર** મુજ જયસે ગરીબ ઓર બીચારે પર રેહમ ખાના ચાહીએ કે બે ખાનોમાં ઓર આવારાવતન હું મોહતાજ ઓર બીચારા હું અયસી જગેહ ફંસા હું કે **શેઅર** હીરફીરકે દાએરેહીમંય રખતા હું મંય કદમ—આઈ કહાંસે ગરદીશે પુરકાર પાઉંમંય—**સરસરને** કહા તુમ જયસે બીચારે મોહતાજુંપર રેહમ કયા કીયા જાય તીલસ્સમ કયસા સાહેરાને આલમ તબાહ વોહ બરબાદ હો જાએં તુમ મુસાફર હો યા દાઅવા તીલસ્સમકુશાઇ રખતે હો ઓર અગર ગરીબ ભી હો તો કયા તુમને નહીં સુના—**શેઅર**—કરતે કીસ મુંહસે હો ગુરબતકી શીકાયત **ગાલીબ**—તુમકો બે મેહરીએ યારાંને વતન યાદ નહીં—અબ **અફ્રાસીયાબ** કે ઘરમંય આપ તશરીફ લાએ હંય વોહ ભી બલાએ બે દરમાં હય મીસલ મશહુર હય યાસર નહી યા સરહી નહીં યાતો ઉસને તુમહેં હીલાક કીયા યાં તુમને ઉસે **ઉમરૂને** કહા ઇનશા અલ્લાહ હમીં ઉસકો કત્લ કરેગેં મોત ઉસકી હમેં યહાં લાઇ હય **સરસરને** કહા કહાં બખયરયત તુમ ઉસકો પાવગે કહાં વોહ તો આઇ નએ સેહેરમંય રેહતા હય અપના હમ સુરત મેહફીલમંય બીઠાકર આપ ગાયબ હોજાતા હય **ઉમરૂને** કહા સહહા સાહેર આએ કે કોઇ આગમંય રેહતાથા કોઇ પાનીમંય લેકીન જબ વકત આયા કયસા મંયને ઉનહેં ઝાહીર કરલીયા ઇસી તરહ ઇસ ગેદી ખરકો ભી ઇસી તરહ કત્લ કરૂંગા આઇ નએ સેહેરમંય અગર હોગા મંય પથ્થર મારૂંગા **સરસરને** કહા અચ્છા અબ સંભલયે અબ બાતેં હો ચુકીં વકત ગીરફતારી આ પોંહચા **ઉમરૂ**ને હંસ કર જવાબ દીયા કયું શામતે આઇ હંય માશુકા સમજકર તરહ દેતા હું વરના અભી આગોશે કબ્રમંય સુલા દેતા **સરસર** નીમચા પકડકર આગે બડી ઓર કેહને લગી ચલ તુજકો સામને શેહેનશાહકે લે ચલું ઓર સીફારશ કરકે છુડાદુ લેકીન ખાસ ઇકતેદાર રેહા દેનેકા મંય નહીં કરતી હું કહુંગી બોહત કુછ આઈંદા શેહેનશાહ કો અખતીયાર હય **ઉમરૂને** કહા વોહ મસખરા હય વોહ કયા ઓર ઉસકા એતેબાર કયા તું મુઝે દરયાએ સેહેરકે પાર પોંહચાદે જીસવકત **હમઝાએ સાહબકરાં** તીલસ્સમમંય તશરીફ લાએગેં વોહ તેરા બડા રૂતબા કરેગેં **સરસરને** હંસકર જવાબ દીયા કે **હમઝાકા** આના બખયરયત હય બીચમંય તીલસ્સમે **આઈના** ઓર તીલસ્સમે **હઝાર બુર્જ** ઓર તીલસ્મે **હયરત** બીચ રાહકે હંય જબ ઇતને તીલસમાત ફતેહ હોં જબ ઉનકા આના હો યેહ કેહકર નીમચા મારા ઓર કમંદ **ઉમરૂ**પર લગાઇ **ઉમરૂ** સોચા તુમ ઇસ્સે મુકાબલા કરો ઓર કોઈ સાહેર આ જાએ તો મુફતમંય કયદ હોજાએં ચાહીએ કે ભાગકર કહીં અયસી જગેહ ચલો કે કુછ મતલબ નીકલે ઇસ્સે લડનેમંય કુછ ફાયદા નહીં યેહ સોચકર વાર ઉસકા ખાલી દેકર **ગલીમ** ઓડકર ગાયબ હો ગયા **સરસર** નાચાર હરતરફ ઢુંઢકર પાસ **અફ્રાસીયાબ**કે ગઇ ઓર અરઝ કી મેરે સાથ એક સાહેર કર દીજી તો જલ્દ **ઉમરૂ**કો ગીરફતાર કર લાઉં વરના અરસા બોહત હોગા વોહ નીહાયત ઝબરદસ્ત હય યું મુશકીલસે આએગા **અફ્રાસી-**

ાબને એક જાદુગરની શગુફા સેહેર સાઝ જાદુકો હુકમ દીયા કે તુમ ઇસકે સાથ
ાવ લેકીન કુછ નીશાની બનાતી જાવ કે તુમપર અગર વહાં કુછ આફત આએ તો
ઝે યહાં માલુમ હો જાએ શગુફા યેહ હુકમ પાકર ઉઠી ઓર અપને ગલેમંય જો
ાલા પેહનેથી ઉસમંયસે એક દાના લેકર સામને શાહકે ઝમીનમંય બોયા ફીલ ફોર
ખ્.ત પયદા હુવા ઓર શગુફા ફુલ ઉસસે પયદા હુવે ઉસ વકત ઉસ જાદુગરનીને
ારઝ કીયા અય શેહેનશાહ અગર મંય કીસી જા કત્લ હો જાઉંગી તો યેહ દરખ્.ત
રબાદ હો જાયગા યેહ મેરા નીહાલે હસ્તી હય યેહ તરોતાઝા હય જાનીયેગાં કનીઝ
ાતી હય યેહ કેહકર સરસરકે હમરાહ રવાના હુઇ લેકીન ઉમરૂ જો ગલામ
ાડકર ભાગા એક પહાડપર પયકે નીગાહકો દોડાઇ કે અગર કોઇ બસ્તી નઝર
ાએ તો વહાં ચલકર દો ચારકે ઘર લુટું દસ પાંચકો કત્લ કરૂં તાકે અફ્રેરાસી-
બ યાદ તો કરે કે ઉમરૂકા ભુલાના અયસા હોતા હય ગરઝકે જબ હરતરફ
ીયાલ દોડાયા દુરસે એક કીલા નઝર આયા કોહસે ઉતરકર ઉસી તરફકા રાસ્તા
યા જબ કરીબ પોંહચા કે કીલ્લા વગયરા ઉસકા બીલ્લોરકા થા સંગે મુસાકે બુરજે
ને હંય ઓર એક એક બુરજેમંય હઝાર હઝાર દરવાઝે જવાહીર સરાસર નુરકે
ને હંય ઓર કીલે કે ક.રીબ .ખંદક યાકુત એહમરસે બનાઇથી ઓર પુલ
હત મઝબુત ફોલાદી ઉસ .ખંદક પર પડા હય—દરવાઝે પર હઝારહા સાહેર
ાસ ઝેવર પુર બહાર સે આરાસ્તા બયઠા થા ઓર આસ પાસ—ક.ીલે કે
.ગ દીવાર પર ચમનસ્તાં પુર બહાર લગા થા સબઝા લેહલહાતા થા ઉમરૂ ને
ગલ મંય જાકર ઘાંસ .ખોદ કર ગઠઠા બાંધ સરપર રખ્ખા જીસ્મ મંય મીટ્ટી
ાકર સુરત ઘસખુદે કી બનાકર કીલેકા રાસ્તા લીયા .ખંદક સે ગુઝર કર જયસે હી
વાઝે મંય કદમ રખ્ખા દીવાર .કીલે પર એક જાનવર બયઠા થા ઉસને પુકાર કર
ા ઉમરૂ આયા સાહેર યેહ જાનવર કી સદા સુનકર દોડે મગર ઉંમરૂને ગઠઠા ફેંક
ા ઓર શેહેર મંય ભાગા સાહેરૂંને દરવાઝે કો સેહેર કરકે નઝર સે ઉમરૂ કી
શીદા કરદીયા ઓર તલાશ કરતે ચલે દો એક ઉન મંય સે ઝાફેરાન જાદુપાસ વાસ્તે
ાર દેને કે ગએ કીસ લીએ કે યેહ ક.ીલા ઉસીકા હય જીસ વકત સે સયર ગાહ
ીર કર આઇ હય ઓર ઉમરૂ કે હાથ સે બેહોશ હોકર ઝક ઉઠાઇ હય ક.ીલે
. આકર ઉસને તાએરાંને સેહેર કો મુકરરર કીયા ઓર સાહેરૂં કો બીઠલાયા કે
ારૂ યહાં અગર આએ તો .મુઝે .ખબર હો જાએ .ખુલાસા કલામ તાએરે સેહેર
કર ઉસકે પાસ પોંહચે ઓર આમદ ઉમરૂ મંય સર ગર્મ હુવે સંદલ જાદુ વઝીર
ીને અરઝ કીયા અય મલકા જલદીસે આપ ઝમીનો આસમાન સારા જહા સેહ'ર
ાદ ફરમાએં કે યેહ ચોર મક્કાર નીકલકે જાને નપાએ ઝાફેરાનને ફીલ ફોર સે.
પડકર દસ્તક દી કે દીવારે ક.ીલે કી બુલંદ હુઇ ઓર આગ બસ્સને લગી હ
દ રાસ્તા નીકલ જાનેકા બંદ હો ગયા ઓર દરવાઝા ભી નાપયદ હો ગયા બંદો-

બસ્ત કરકે બોહત હોશીયારી સે તલાશ મંય મસરૂફ હુઇ લેકીન ઉમરૂ ભાગ શેહેર કે બીચ મંય સુરત અપની બદલ કે ફીરને લગા અજીબ શેહેર પાકીઝા પાયા કે ઇમારાત બુલંદ સર અપના ઉઠાએ બેહશત સે બાતેં કરતી રેઆયા વગયરા હસીન વ ખુશ વઝેઅ દોતરફા દુકાનેં આરાસ્તા બીચ મંય સડક હમવાર બાઝારેં બે મીસ્લ ઝી હોસ્લા બયપારી ઓર ખરીદાર હસીન તરહદાર દોકાનું મંય માલ નફીસ કા અંબાર તજબાર જોહરી બાઝાર કી ચમક દમકપર દીલ કુરબાન જવાહીરે અંજુમી કો ઉસપર નીસાર હોનેકા અરમાન ઉમરૂને દીલસે કહા બન પડે તો સારા શેહેર લુટ લીજીએ ઓર રોનકે બાઝાર સાહેરાને ગદદાર કી રાહ બરબાદ કર દીજીએ યેહ સોચ કર દુકાન પર એક જોહરી કી જાકર નગીને અલમાસ ઓર યાકુત દુરજ તલબ કીએ મગર પેહલે તો ઉસને ઉમરૂ કો મુફલીસ નાદાર જાનકર ઇનકાર કીયા ફીર સોચા કે તુઝે અપને દામસે મતલબ હય માલ દીખાને મંય કયા હરજ હય ગરઝ ચંદ દાને લાલો ગોહર નગજાએ અલમાસ યાકુત નીકાલ કર દીખાએ ઉમરૂને ઉનકો ઝંબીલ મંય રખલીયા ઓર અપને પાસ સે પડે બડે નગીને નીકાલ કર દીએ ઓર કહા લે યેહ જવાહીર કામકા નહીં હય જોહરી ને જો ઉન નગું કો ખોટા દેખા ગુલ મચાયા ઓર ગરેબાન મંય હાથ ડાલા કહા ઇસ દંગા બાઝને મુઝે લુટા મેરી ફરયાદ કો પોંહચો લોગ બાઝાર કે ચાર તરફસે દોડે ઓર હંગામા અઝીમ બરપા હુવા ઉમરૂ ને કહા લોગો યેહ મુજકો લીએ મરતા હય મંય બીચારા ગરીબ આદમી નગીને જવાહિર કે કયા કરતા ઓર ઇસને મુઝે જવાહીર દીયા મંય ભલા લેને કે કાબીલ થા સબને કહા યેહ સચ કેહતા હય અબ લોગ જોહરીસે પુછને લગે અય મહારાજજી તુમને ઇસકો જવાહીર દીયા કીસલીએ એકને કહા લાલા કીસી અમીર કો લે મરો તો કુછ વસુલ ભી હો ઇસ મુફલીસ નાદાર સે કયા મીલેગા એક શખ્સ બોલાઅરે ભઇ ઇસ્સે કભીકી અદાવત હોગી બાઝને કહા યેહ બડે બડે નંગ અયસા મર્દ મુફલીસ કહાંસે પાએગા જો બદલલેગા ગરઝ કે સબને જોહરી કો કાયલ કીયા ઉસને કહા અભી દસ દુકાનદારૂં કે સામને મંય ને ઇસે જો હર દીયા થા તુમ સબ ઉલટે મુઝે શરમાતે હો સબને કહા અચ્છા યેહ શખ્સ કહીં ગયા તો નહીં થા ઉસને કહા નહીં કહા તો તલાશી લેલો ઉમરૂ ને યેહ સુનકર જબ તલાશી દી જવાહીર તો ઝંબીલ મંય થા ઓર ઝંબીલ બરવકત તલાશી લેને ઓર કયદ હોને ઉમરૂ કે ગાયબ હોજાતી હય કયું કે વોહ મોજઝે કી હય પસ કહીં જવાહીર કા પતા નલગા ફીરતો હઝારૂં ગાલીયાં દીં ઓર ઉસ જોહરી કો ઉમરૂ મારને દોડા લોગુને કહા જાનેદીજી એ યેહ જોહરી બડા દગા બાઝ હય અલ હાસીલ બીચારા જોહરી સબ્ર કરકે બયઠ રહા ઓર જો લોગ ફરમાયશ કરતે થે વોહ અપની રાહ ગએ ઓર અકેલા હુવા ઉમરૂ ને ભી ઉસી જોહરી કે પાસ આકર કહા તુમહારા માલ વોહ કીતનેકા થા જો જાતા રહા ઉસને કહા બીસ હઝાર રૂપય કા ઉમરૂને કહા દસ હઝાર રૂપય મુજકો દોતો

તુમહારા જવાહીર દેદું જોહરી બ મુજબ બીરલ કે કે જાના ધન દેખીએ તો આ ધાલીએ બાદ દસ હઝાર રૂપય દેના કબુલ કીએ ઉમરૂ ને જયસા ઉસકા જવાહીર થા વયસા મીસરી કા બનાહુવા ઝંબીલ સે નીકાલા ઓર અશરફીયાં દસ હઝાર કી લેકર ઝંબીલ મંય રખલીં ઓર વોહ નંગ હવાલે કીએ ઓર આપ વહાંસે રવાના હો ગયા જોહરી જબ દુકાન બડા કર અપને ઘર ગયા સારા માજરા અપની બીબીસે બ્યાન કીયા કે આજ ઇસ તરહ સે એક ઠગ દસ હઝાર રૂપય મુજસે લેગયા બીબીને કહા વોહ જવાહિર જો ઉસને ફેરકર દીયા કુછ ન કુછ પ્રુતુર હોગા લાવ મંય તો દેખું જબ જોહરીને યાકુત કો જો ખોલા રૂઈ મંય લપેટ કર રખખા થા રૂઇકી ગરમીસે મીસરી પીગલ ગઇ જવાહીરકા પતા ન રહા ઉસ વકત દોનું લગે સરપીટને ઓર રોતે હુવે પાસ મલકા ઝાફ્રેરાન કે દુહાઈ દેતે ગએ ઓર દરે દોલતપર સર ફોડને લગે મલકાને ઉસે પાસ બુલ વાકર સબ હાલ દરયાફ્ત ફરમાયા ઓર કહાતુમ સચ્ચે હો યેહ કામ ઉમરૂ અઇયાર કા હય જબ વો ગીરફ્તાર હોગા તુમહારા માલ દીલા દીયા જાયગા ઓર હુકમ દીયા કે સબ જોહરી હમારે બા.ગ મંય આકર જમે હોં તાકે ઇસ મુકદદમે કી તેહ કીકાત કીજાય યેહ હુકમ જોહરયું કો જબ પોંહચા સબ રવાના હુવે ઉમરૂને જોહરયું કો જાતે દેખકર કયફીયત પુછી માલુમ હુવા જીસકા માલ .તુમને લીયા હય ઉસને ફરયાદ કીહય યેહ સબ ઝાફ્રરાન કે પાસ જાતે હંય ગરઝ યેહ હાલ પુછકર .ખુદ ભી જોહરી બના ચેકન પેહન કર ચકવે દાર પઘડી સરપર વો પટકા ગલે મંય ડાલ કર ભારી જુતા પાઉ મંય અંગુઠીયાં જવાહીર કી હાથું મંય પેહેન કર જોહરયું કે હમરાહ બા.ગ મંય આયા ઝાફ્રરાન ત.ખ્તપર બયઠીથી સુબહા નલ્લાહ વાહ બા.ગ કા કયા કેહના જીસકા શેહેર અયસા ઝર ખેઝ સાફ્રા પાકીઝા ફીર ઉસકે ગુલશન નીગારીન કા કયા પુછના ઓર બા.ગ પર કુલ જવાહીર કે લગાએ થે કે શહદાદ કી રૂહ કો શરમાતે થે ઓર ચોખટ ખાસ સો ને કે થે ઓર ચાર દીવારી ઉસકી બીલ્લોરકી બનીથી ગરઝ સબ તરહ કા અયશો આરામ મોજુદ થા.

અબયાત.

થી વોહ હુસ્ન ફીઝાએ ગુલશન—થી વજહ હવા હવાએ ગુલશન.
દેખે નરગીસ કે તુરફે સામાં—અપની ખુબી પે આપ હયરાં
લાલે ને કીએ ચરાગ રોશન—જીસ્સે કે તમામ બા.ગ રોશન
ર.ક.કાશે નસીમ હર રીવશ પર—શાખે ભી ઝુમતી બરાબર
કરમે આફ્ગલ ગુલથે—સાયે ગુલબન કે નીચે બયઠે—
હંસના ગુંચુંકા જલ્વએ ઝાથા—મશરીક સુબ્હ બહારકા થા
ઉલઝી હુઇ પેડુંસે નીઝાકત—બેહતી હુઇ લેહરૂસે લેતાફ્ત
નેહરૂંમંય અકસ પુલું કે થે—પાનીલાલ બેહ રહેથા
શબનમસે ભરેથે કાસાએ ગુલ—જન્નતમંય જયસે સાગરે મુલ

ફીલ જુમલા જબ જવહરી જમે હુવે મલકા ઝાફરાન સાથ કનીઝેં ઝરી પોશ હોશ બાગમંય આકર ઝરતાર તખ્તપર જલવગર હુઈ ઓર એક જોહરીકો બુલાકર મુકદ્દમેં કી તેહકીક કરને લગી યહાં તકકે નોબત ઉમરૂકી આઈ ઉસસે ભી પુછા કે ઇસ જોહરીકા જવાહીર જો શખ્સ લે ગયા તેરી દુકાનપર ભી આયાથા કભી તુને ઉસે દેખાથા ઉમરૂને કહા પાંચ હઝાર રૂપયકા માલ એક રોઝ વોહ મેરા ભી લે ગયા લેકીન મંય સબ્ર કરકે ખામોશ હો રહા નાલીશ વ ફરયાદ હંગામા કુછ ન કીયા અબ અગર આપકે યહાં આયગા તો મંય ભી ઉસ્સે અપના માલ લુંગા ઝાફરાનને કહા મંયને તુમહેં સબકો ઇસ વાસ્તે તલબ કીયા હય કે હોશીયાર ઓર ખબરદાર કરદું કે કીલેમંય અઇયાર આયાહય વોહ સબ લુટતા ફીરતા હય અપના અપના માલ નીહાયત હોશીયારીસે રખના ઓર જો કુછ તુમહારા જાતા રહા વોહ સરકારસે લેલો આઇંદાકો સુનવાઈ ન હોગી યેહ ફરમાકર સંદલસે હુકમ દીયા કે પચ્ચીસ હઝાર રૂપય લાકર ઇન દોનું જોહરયુંકો દેદો ઉસને ફોરન રૂપયા હાઝીર કીયા બીસ હઝાર ઉસ જોહ-રીકો પાંચ હઝાર ઉમરૂકો ઇનાયત હુવા ઇસ ઇનસાફકો દેખકર સબ જોહરી દુઆ દેને લગે ઝાફરાનને કહા ઇસ વકત હુઝુરમંય આએ હો તો જો કુછ જોહર લાએ હો વોહ હુઝુરમંય ગુઝરાનો કે હમ ભી ખરીદેંગે જોહરયુંને જોહર અપના અપના દીખાયા લેકીન ઉમરૂ ચુપકા ખડા હો રહા ઉસ્સે કહા તુભી દીખલા ઉમરૂને જવાબ દીયા મેરે પાસ જવાહીર નાકીસ હય હુકમ હુવા દીખલાવ શાયદ પસંદ આએ ઉમરૂને મુસકરા કર એક યાકુત કમરસે નીકાલા ઓર ઉસકો ખોલકર મોતી બરાબર બેઝએ મુર્ગકે હાથ પર રખકર દીખાયા વોહ જગેહ તમામ રોશન હોગઈ ઓર ઝાફરાન બેકરાર હોકર તખ્તસે ઉઠ બયઠી પુછા અય જોહરી યેહ મોતી ફર્દ હય યા ઇસકી જોડી ભી હય ઉમરૂને કહા કયા ખુબ આપને કદ્ર કી એક તો કીસી બાદશાહને આંખસે ન દેખા હોગા જોડીકી એકહી કહી ઝાફરાનને કહા સચ હય જો ઇસકી નીસબત કહો બજા હય યેહ કેહકર ઓર જોહરયુંકો રૂખસત કર દીયા ઉનહેં નીહાયત તાઝીમસે બીઠાયા કહા કીંમત ઇસકી વાજબી હો તો યેહ મોતી મંય માગું જાનકો લેકર લેલું ઉમરૂને કહા કોઈ ઇસકી કીમત કયા દેગા યેહ હમારા કલેજા થા જો ઇસકી જોડીકા મોતી ખરલ કરકે ખા ગએ ઝાફરાનને પુછા કીસ લીએ ઉસકો ખાયાથા કુછ ફાયદા તો બ્યાન કરો ઉમરૂને જવાબ દીયા મંયને સયર બોહત કી હય બોહત મુલ્ક ફીરા હું એક બાર સંગલદીપ ભી જાનેકા હુવાથા હરચંદકે યેહ કીસ્સા બડા હય લેકીન ખુલાસા યેહ હય કે વહાં એક દુરવેશ કામીલ કે ઝરીએસે અમર નગર મંય પોંહચા ઓર ખીદમતમંય રાજા ઇંદરકે ગયા ઉનહુંને એક જોડી મોતીકી ઇનાયત ફરમાઈ તાસીર ઇસકી યેહ બતલાઈ કે જો કોઈ એક મોતી ખાએ સાતસો બરસકી ઉમર પાએ ઓર કભી બુડહા ન હો લેહાઝા એક તો મંય ખા ગયા ઓર દુસરા યેહ મોજુદ હય યેહ બ્યાન સુનતેકી ઝાફરાન લોટ ગઈ ઓર કઈ કરોડ રૂપય

સંદલ ઓર **ઝાફ્રરાન** દોનુંને મીલકર મંગાયા ઓર બડી મીન્નતસે **ઉમરૂ**કો દેકર રાઝી કીયા **ઉમરૂ** ને કહા ઈસ રૂપય કા જવાહીર મંગા દીજીએ ઈસ કદર લે-જાને મંય મુજ કો તકલીફ હોગી ઓર બારા દરી મંય ચલીએ મંય તદબીર ઈસ મોતીકે ખાનેકી બતલાદુ ગરઝ ઉન રૂપયકા જવાહીર લેકર ઓર ઉન દોનુંકો બારા દરી મંય લાકર મોતી ખરલ કરકે ખીલાયા મોતી ખાતેહી બેહોશ હોગઈ **ઉમરૂ**ને ખંજર નીકાલ કર ચાહા કે ઈનકે અર કાટલું મગર ઝમીન શક હુઇ ઓર એક શેર નીકલા **ઉમરૂ**ને શેર કો દેખકર ફીલ ફોર **સંદલ** કો ઉઠાકર **ઝંબીલ** મંય રખલીયા ઓર **ઝાફરાન** પર હાથ ડાલનેકા કસ્દ કીયા થા કે શેરને ચીખ મારી **ઝાફરાન** હોશી-યાર હો ગઇ શેરતો ગાયબ હો ગયા લેકીન ઉસને **ઉમરૂ** કો પકડલીયા ઓર કહા ઓ મુએ મારહી ડાલા થા ગઝબ હો ગયા હોતા **ઉમરૂ** કો ગીરફતાર કરકે બાહીર બારા દરી કે લાઇ હર તરફ **સંદલ** કો તલાશ કીયા કહીં પતા નમીલા **ઉમરૂ** સે પુછા સચબતા કે તુને **સંદલ** કો કયા કીયા **ઉમરૂ** ને કહા અય મલકા મંય સાહેરૂં કા ગોશત ખાતા હુ મુઝે અચ્છા માલુમ હોતા હય ઉસે મંય ખા ગયા બોહત ભુકા થા **ઝાફરાન**ને કહા ગલત કેહના હય યેહ જો સામને સંદલ કા દરખ્ત લગા હય યેહ ખુશક હો જાતા જબતુ **સંદલ** કો ખાલેતા કાયદા હય કે જબ સાહેર મર જાતા હય ઉસકે સેહેરકી બનાઈ હુઇ ચીઝ ગુમ હો જાતી હય **ઉમરૂ**ને કહા સચતો યેહ હય કે ઉસ કો મંય ને **ઝંબીલ** મંય રખા હય ઓર **ઝાફરાન** કો ઓર, મીયાદા ફીક હુઇ લેકીન કેહને લગી અય **ઉમરૂ** તુ અગર **સંદલ** કો છોડ દે તો મંય તુઝકો કીલે સે બાહીર કરદુ **ઉમરૂ** ને કહા અગર દરયાએ .ખુરવાં કે પાર ભી જવાદો તો **સંદલ**કો દું મલકાને કહા યેહ મેરી મજાલ નહીં કે દરયાકે પાર ભીજવાદુ યેહ અખતીયાર શેહેનશાહકો હય **ઉમરૂ** અરઝ કરને લગા કે દો લાખ રૂપય દો તો ઓર અપને કીલેકે બાહીર નીકાલ દો તો મીલ સકતી હય **ઝાફરાન**ને કુબુલ કીયા ઓર રૂપયા મંગવા દીયા ઓર કીલેકે બાહીર ભેજદેનેકી નીસબત કસમ ખાઇ **ઉમરૂ** બારાદરીમંય ગયા ઓર **ઝંબીલ**સે એક ઝને સાહેરાકો કે અકસર જગેહસે ગીરફતાર કર રખખા હય ઓર સુરત **સંદલ**કી બનાકર ઉસે કહા તુઝે **ઝંબીલ**કી કયદસે રેહાઇ મીલતી હય ઓર વઝીરઝાદી **ઝાફરાન** શેહઝાદીકી કેહલાયગી .ખબરદાર સીવાય **સંદલ**જાદુ ઓર કુછ ન બતલાના ઈસ સાહેરાકો ખુશી અપની રેહાઇકી હુઇ ઓર કેહના **ઉમરૂ**કા દીલસે મનઝુર કીયા ઉસકો લેકર સામને **ઝાફરાન**કે આયા ઉસને ઉઠ કર વઝીરઝાદી જાનકર ગલે સે લગાયા ઓર પાસ અપને બીઠાયા શફકતસે હાથ પુશતપર ફેરા ચુનાચે **ઝાફરાન** અયગી ઝબરદસ્ત સાહેરા હય કે ઉસકે ગલે મીલનેસે ઓર પીઠપર હાથ ફેરનેસે ઉસકે સારે જીસ્મમંય સોઝશ હોને લગી ઓર તાબ ન લાઇ ઉઠકર ભાગી **ઝાફરાન**ને કહા અય **સંદલ** કયું તુઝે સેહેર યાદ ન રહા કે **ઉમરૂ**ને બાત બનાઇ કે હુઝુર **ઝંબીલ** મંય જાનેસે સેહેર ભુલ

જાતા હય કયું કે અગર યાદ રહે તો સાહેર વહાં રહે કયું ઝાફરાનને કહા સચ હય અફસોસ મંયને બડી મુશકીલસે સેહેર સીખલાયા થા .ખયર ફીર બતલાયા જાયગા યેહ બાતેં હો રહીથીં કે યકાયક આંધી આઇ ઓર પાની હરતરફ બરસને લગા બાદ લેહમેકે એક બીજલી કુદતી હુઇ આઇ ઝમીન પર લોટ કર ઓરત .ખુબસુરત બન ગઈ સુર્ખ લેબાસ પુરઝર પેહને યાકુતો એહમર ઝેબ જીસ્મ કીએ સામને પોંચચી ઝાફરાન પેહ છાન કર મીલને કો ઉઠી યાને યેહ બર્ક શરર રેઝ ઇસકી દોસ્ત હયૈ અકસર ઇસકે પાસ આતી હય હાસીલ કલામદોનું બાહમ બગલગીર હોકર ગર્મ .ખુશી સે બયઠ કર ગર્મ સુખન હુઇ ઝાફરાનને સારા હાલ ઉમરૂ કા બયાન કીયા ઓર સંદલ કો દીખાયા ઉસને ભી ઉઠકર સલામ કીયા બર્ક શરર રેઝને ગોરસે દેખકર કહા અય મલકા યેહ સંદલ જાદુ નહીં હય ઉમરૂ બડા દગા બાઝ હય ઇસને દમામા જાદુ ઓર સાહેર મશમ્મશ જાદુગરૂં કો મારા હય .ખુદાવંદ સામરી ઇસકી સીફત સામરી નામે મંય લીખગએ હંય ભલા વોહ સંદલ કો દે દેગા યેહ સુન કર ઝાફરાનને ઉસ ઓરત કો ધમકાના શુરૂ કીયા કે સચ કેહતુકો ન હય ઇસને કહા મંય શેહેર કામરૂ કી રેહને વાલી હું ઓર ઉમરૂ ને મુઝે ઝંબીલ મંય કયદકીયા થા ઇસ વકત મુઝે સંદલ બનાયા હય હાલ મેરા યેહ હય અઇંદા આપકો અખતીયાર હય ઝાફરાનને કહા અય બર્ક શરર રેઝ તુમ સચકેહતી હો ઉસ મુએને દગાકી ઉમરૂ ખડા યેહ બાતેં સુનતા થા બોલા હરામઝાદી તુને મેરે સાથ ભી નો દ.ગાકી વાઅદા કીયા થા કે છોડ દુંગી ફીર મુજકો કહાંરેહા કીયા ભલા હુવા જો મંયને સંદલકો નહીં દીયા વરના હીલાક હો જાતા બર્ક યેહ સુનકર બોલી કે અય ઉમરૂતુ આદમી નીહાયત લાયક હય મંય તુજકો અપને સાથ લેચલુંગી તુ સંદલકો દે દે ઉમરૂને જવાબદીયા કે મુજ પરસે સેહેર દફે કરદો બા.ગ કે બાહીર જાનેકો રાસ્તા હોતો મુઝે યકીન આએ કે તુમ છોડ દોગી અભીતો અપની મઝબુતી તુમ સબકીએ હો ઓર મુજસે સંદલકો માંગતી હો ઝાફરાનને યેહ બાતેં સુનકર સેહેર અપના દફે કીયા રાસ્તા ખોલા ઓર કહા લાવ સંદલકોદો ઉમરૂ કમર મંય ઢુંડને લગા ઓર કેહતા જાતા થા કે દેતાહુ સબ તઅજ જુબસે દેખ રહે થે ઉમરૂ ગલીમ ઓડકર .ગાયબ હો ગયા ઝાફરાન ગભરાઇ કહા દેખો બેહેન સુવા દ.ગાકર ગયા બર્કને કહા કહીં ગયા નહીં હય તુમ સેહેર કરો કે ઇસ અરસે મંય ઉમરૂને જાલ મારકર લુટના શુરૂ કીયા ફર્શ કુરસી તખ.ત પાનદાન ચંગીર સુક.બા વગયરા જુમલા અસબાબ .ગાયબ હો ગયા ઓર એક હંગામાં મચા ઉમરૂને પુકાર કર કહા હમ જાતે હંય કનીઝેં ગુલ કરને લગીં કે કોઈ કેહતા હય હમ જાતે હંય એકને કહા બુવા ઇસ જાને જાને મંય હમ લુટ ગએ દુસરી બોલી બેહેન ગઝબ હુવા મેરી ગઠડી તક નગોડેને ન છોડી .ખુલાસા કલામ એક લેહમે મંય સારા ઘર સાફ નઝર આને લગા ઉમરૂને કુછ ન રખા ઓર બા.ગસે નીકલ કર ચલા દરવાઝે પર ચલતે

વ.કત તુરકનું ઓર હબશનું સે કેહતા ગયા કે હમ જાતે હુંય ઓર જો કુછ અસબાબ પાયા વોહભી લેકર શેહેર કે ઇતરાફ મંય જો ગાઉં હુંય ઉધર ચલા ઓર ગાઉં મંય પોંહચ કર સુરત અપની સીપાઇ કી બનાકર ઠયરા ઉધર ઝાફ્રાનને એક તાએર આટે કા. બઝોર સેહેર બનાકર ઉડાયા કે જહાં કહીં ઉમરૂ હો વહાં જાકર દેખે ઓર સુ-જહો આકર ખબર દે તાએર ઉડ ગયા ઓર ઉસને એક આઇના સેહેર કા મંગા કર દેખા કે ઉમરૂ કોનસી સુરત બના હય ઇસ હંગા મંય મંય વોહ તાએર ઉડકર ઉસી ગાઉં મંય પોંહચા કે જહાં ઉમરૂ થા ઓર ફીર કર આયા ઓર પુકારા ક.સ્બે ઝાફ્રાન પુર મંય ઉમરૂ હય ઝાફ્રાન સુનકર ઓર આઇને મંય ઉમરૂ કી સુરત સીપાઇકી હય દેખકર ઉઠી કે જાકર પકડ લાઉં જબ મુકામ ઉમરૂકી જગેહ પર પોં-હચી તાએર સે પુછા કે કીસ તરફ હય ઉસને પુકાર કર કહા વોહ દરખ.ત કે નીચે બયઠા હય યેહ સુનકર ઉધર ચલી મગર જાન વરકા બોલના ઉમરૂને ભી સુના જલદી-સે ગલીમ ઓઢ કર ભાગા ઝાફ્રાન વહીં ઠયરી ઓર તાએર કો ફીર ભેજા કે .ખ-બરલા ઉમરૂ કીધર ગયા હય તાએર ચલા લેકીન ઉમરૂને આકર એક જગેહ ગલીમ ઉતારી થી કે તાએર સરપર આકર થરરાયા ઓર ફીર કર ચલા ઉમરૂ સમજ ગયા કે યેભી તાએર માલુમ હોતા હય કે તેરી ખબર દેતા હય બસ ગલીમ ઓઢ કર ભાગા વહાં તાએરને જાકર ખબર દી ઝાફ્રાન ઉડતી હુઇ આઇ લેકીન કીસીકો ન પાયા ફીર તાએર કોરવાના કીયા જબતાએર આયા ઉમરૂ જહાં ઝાહીર હુવા થા દેખ-કર ફીરા ઓર ખબર જાકર કહી ઝાફ્રાન ઉધર ચલી ઇધર ઉમરૂને ગલીમ ઓઢકર અપની રાહ લી ઉમરૂ આગે આગે ઓર ઝાફ્રાન પીછે પીછે દો પેહેર ઇસી તરહ ફીરે આખીર ઉમરૂ થક ગયા ઓર એક ગાર મંય ઉતર ગયા ઓર જાલ ઇલિયાસી ગારપર લગા કર ગલીમ ઉતાર કર બયઠા જાનવર આયા ઓર જાકર ખબર દી ઝાફ્રાન ઉડકર ગાર પર લાઇ ઓર ઉમરૂ કો બયઠે દેખકર પુકારી કે હરામ ઝાદે અબ કહા જાયગા ઉમરૂને ભી કહા માલ ઝાદી .કેહબાતુ આતો સહી યહાં ઝાફરાન બ ગઝબ તમામ પંજા બનકર ગીરી ગાર મંય પોહચ કર જાલ મંય ફંસી ઓર ઉમરૂને ખીં-ચકર ઝંબીલ મંય ડાલ લીયા ઓર ગારસે નીકલ કર રવાના હુવા ઝાફ્રાન અભી ઝીંદા હય સેહેર ઉસકા બાકી હય પુતલુંને સેહેર કરકે ઉમરૂ કો ઘેરા ઓર હર એક કેહતા થા હમારી બીબી કો છોડ દે ઉમરૂ ભાગતે વકત કેહતા જાતા થા કયું શામત આઇ હય અગર તુમ મુઝે સતાવગે મંય તુમારી બીબીકો મારડાલુંગા પુતલુંને થર-માકર બર્ક શરરર રેઝ કો જો મેહમાન આઇ હય ઇસહાલ કી .ખબર દી બર્ક શરરર રેઝ સાહેરૂં ઓર પુતલું કો લેકર ઉડી .ગો.ગા અઝીમ બરપા હુવા સાહેર પીછે પીછે ઉમરૂ કે ગુલ મચાતે જાતે હુંય લેકીન ઇસ ખોફસે કે ઝાફ્રાન કો ઉમરૂ હીલાક ન કર ડાલે કોઇ હાથ નહીં ડાલતા ઉમરૂ ભાગા હુવા વીરાને સે આબાદી મંય આયા ઓર હર કુચા ગલી મંય ફીરને લગા લેકીન જબ શોર સાહેરૂંકા કીસી તરહ કમ ન હુવા ઉસ

વકત **ઉમરૂ**ને કસ્દ કીયા કે **ઝાફ્રેરાન** જાદુ કો મારડાલું ઈસી ફીક મંય હુય તરફ ફીરતા થા કે એક મુકામ પર હલવાઇ કડાઇ મંય ઘી ગર્મ કર રહાથા **ઉમરૂ**ને ઝંબીલ કા મુંહ ખોલકર જાલ મંય **ઝાફ્રેરાન** કો રખકર બાહીર નીકાલા પુત્લુંને ઓર સાહેરૂં વગયરાને ચાહા કે લેપટ કર છીન લેં **ઉમરૂ**ને જાલ કો કડાવ મંય છોડ દીયા ઝાફ્રેરાન છુટ કર ઘી મંય ગીરી ઓર જલકર તમામ હો ગઇ એક હંગામા કીયામત બુલંદ હુવા તમામ આલમ મંય અંધેરા હો ગયા જો **ઉમરૂ** કો ઘેરે થે ઉસકે મરતેહી ગાયબ હોગએ સાહેર ઇસ આફતકો દેખ કર ભાગે **બર્ક શરર રેઝ** ભી ડરી કે **ઉમરૂ** બલાએ બદ હુય અયસા નહોતુ ભી ગીરફતાર હો જાએ યેહ સોચ અપને મુકામ કી તરફ ચલી ગઈ ઓર **ઉમરૂ**ને તારીકી ઓર શોરસુનકર દુકાનું કો લુટના શુરૂ કીયા દુકાનદાર સરપીટતે હુંય દુકાને બંદ હોતી હુંય એહલે શેહેર ભાગતે હુંય આફત બરપા હુય આખીર ઇસી હાલત મંય યકાયક સદા આઈ કે કશતી મરા નામ મન **ઝાફ્રેરાન** જાદુ કીલા જો સેહેર બંદ થા ઉસકા રાસ્તા સાફ હો ગયા **ઉમરૂ** ભાગ કર કીલે કે બાહીર નીકલ ગયા. ઓર જંગલ કી તરફ ચલા ઇસ ખીયાલસે કે કીસી તરહ કે દરયાએ ખુંરવાં કે પાર ઉતર જાઉં લેકીન અબ હાલ **સરસર** કા સુનીએ કે હમરાહ **શગુફા સેહેર** કે વાસ્તે ગીરફતાર **ઉમરૂ** કે ચલીથી તલાશ કરતે ઉસ જંગલ મંય પોંહચી જહાં **ઉમરૂ** ફીર રહા હુય **ખુલાસા** કલામ **ઉમરૂ**ને દુર સે દેખા **સરસર** એક જાદુગરની કે સાથ ઢુંડતી હુઇ જાતી હુય યેહ દેખકર કોસભર ઉનસે **ઉમરૂ** આગે નીકલ ગયા ઓર વહાં અપને તઈં ઝાહીર કીયા **સરસર**ને ઉસ સાહેરાસે કહા અય **શગુફા** દેખો વોહ ઉમરૂ ખડા હુય **ઉમરૂ**ને યેહ કલામ સુનકર ઝાડીમંય અપને તઈં છુપાયા લેકીન **સરસર** નીમચા પકડકર દોડી ઉમરૂ છાડીકે અંદરહી અંદર ચલકર એક ગારમંય ઉતર ગયા **સરસર** નીશાન પાઉંકા દેખતી હુઈ ઝાડીયુંકો ઢુંડતી ચલી ઇસ અરસે મંય **શગુફા સેહેર**ને કહા અય બેહેન કીસી તરફ સાંસલેનેકી સદા આતી હુય **સરસર** ઉસકે કેહનેસે હરતરફ દેખને લગી ઇધર **ઉમરૂ**ને અઝધા મોમકા ગારમંયસે બનાકર નીકાલા કે બજાએ આખુંકે યાકુત સુર્ખ નસબ થા મશઅલકી તરહ આંખેં રોશનથીં મુંહસે શોઅલે આગકે નીકલતેથે **સરસર** ઓર **શગુફા** ઉસકો દેખકર ભાગીં ઉનકે પીછે **ઉમરૂ** ભી ગારસે નીકલકર ચલા કે ઇનહેં ગીરફતાર કરૂં ઇત્તેફાક઼ન એક મુકામપર **શગુફા**કો એહતીયાઝ પેશાબ કર નેકી હુઇ **સરસર**સે અલાયદા હોકર ઝાડીમંય ગઇ **ઉમરૂ**ને પુશતપરસે આકર હલકે કમંદકે મારે ઉસને ઘભરાકર પીછે ફીરકર દેખા **ઉમરૂ** બેઝએ બેહોશી મારકર ઉસકો બેહોશ કર દીયા ઓર પયરહન ઉસકા ઉતારકર રંગરોગન અઇયારી લગાકર ઉસકી સુરત બનાઇ ઓર **સરસર** પાસ આયા ઓર ઉસકે સાથ આગે રવાના હુવા કુછ દુર ચલકર **ગલીમ** ઓડકર ગાયબ હોગયા **સરસર** સમઝી **શગુફા** સાહેર ઝબરદસ્ત હુય બઝોર સેહેર ગાયબ હોગઇ હુય લેકીન **ઉમરૂ**ને દુરસે એક સેહેરકો ઇસ તરફ

આતે દેખાથા ઈસ વજેહસે ગાયબ હોકર દોડા ઓર કરીબ ઉસકે પોહોંચકર ગલીમ ઉતારકર ઝાહીર હુવા ઓર વોહ સાહેર તીલસ્મે બાતીનકા થા શગુફા સેહેરકો પેહછાન તાથા ઉસને કહા આપ કહાં જાતી હંય ઉમરૂને કહા તલાશે ઉમરૂમંય ફીરતી હું લેકીન તુમસે કુછ કેહના હય યેહ કેહકર કરીબ ઉસકે જાકર હુબાબ બેહોશી મારા વોહ બેહોશ હોકર ગીરા ઉમરૂ ઉસકો ઉઠાકર છાડીમંય લેગયા ઓર ઝીયાદા બેહોશ કરકે ઉસકો અપની અસલી સુરત બનાકર પીઠપર લાદકર ચલા યહાં સરસર હયરાન થી કે શગુફા ગાયબ હોગઇ કીધર ગઇ ઓર ઢુંડતી ફીરતીથી કે એક તરફસે ઇસકો દેખા કે ઉમરૂકો લાધે હુવે આતી હય સરસર ઝપટકર નઝદીક આઇ ઓર કેહને લગી કે આપને શાયદ ઇસીકો કહીં દેખાથા જો ગાયબ હોગઇથીં બારે મેહનત ઠીકાને લગી અચ્છી તદબીરસે હુઝુરને ગીરફતાર કીયા વરના ઉસકા હાથ આના દુશવાર થા લેકીન ઉમ્મીદ યેહ હય કે આપ સામને શેહેનશાહકે યેહ ન ફરમાએગા કે મંયને ઉમરૂકો ગીરફતાર કીયા હય કયું કે અઇયારકા ગીરફતાર કરના હમ અઇયાર બચ્ચીયુંકા કામ હય દુસરે યેહ કે ઇસ દગાબાઝકો મુઝે ઇનાયત ફરમાઇએ તાકે પુશતારેમંય બાંધકર લે ચલું શગુફા નકલી યાની ઉમરૂને જવાબ દીયા કે ઇસકો હોશીયાર કરકે જી ચાહતા હય હાલ પુછું સરસરને કહા કહીં અયસા ભી ન કીજીએગા યેહ હોશીયાર હુવા ઓર આફત લાયા ફોરન છુટ જાયગા ફીર કયદ ન હો સકેગા મુનાસબ યેહ હય ઇસકો મેરે હવાલે કરો આપકે બાઇસ મેરી ઇઝઝત અફઝાઇ હોગી આઇંદા આપકો અખતીયાર હય શગુફાને કુબુલ કીયા ઓર ઉસ સાહેરકો દીયા સરસરને ચાદરે અઇયારી બીછાકર હલકે કમંદસે બાંધકર પુશતારા મઝબુત દુરસ્ત કરકે દોશપર રખ્ખા ઓર નીહાયત દરજે શાદાં હોકર રવાને હુઇ આગે બડકર શગુફાસે મસલેહત કી કે ખાસ તીલસ્સમકી રાહસે દરબારમંય ચલે અયસા ન હો કે સરેરાહ ચલનેમંય કોઇ ફીતુર આએ ગરઝ દોનું ઉસી તરફ ચલીં યહાં તકકે એક જંગલમંય પોંહચી કે સારા જંગલ સોનેકા થા હર તરફ આગ લગી હુઈ માલુમ હોતીથી ધાંસ ઓર દરખ્ત કયા બલકે ઝમીન તક સોનેકી થી દરખ્ત ચશમે નેહરેં ફુલ મેવા ગરઝ કુલ સોનેહી સોનેકા થા ઉમરૂ હમરાહે સરસર શગુફા બના હુવા સયર કરતા ઓર યેહ કયફીયત દેખતા ચલા જાતાથા ઓર દીલમંય સોનેકા જંગલ દેખકર લલચાતાથા કે કીસ તરહ પાઉં જો ઈસ જંગલકે જંગલકો ઝંબીલમંય રખ લું ફીર સોચતાથા યેહ તીલસ્મી કારખાના હય બ ઝાહીર યેહ સોનેકા દીખાઇ દેતા હય .નઝરબંદીકા અયસા તરીકા હય ઇસ મુલમમા કરના સરાસર બેજા હય ગરઝ ઇસી તરહ દીલસે બાતેં કરતા રવાના થા કે કોહસ્તાનસે રવાના હુવા તો એક જંગલ મરવારીદકા મીલા યહાં ઘાસ ઓર પત્તે ઝમરરૂદકે થે ઓર ફુલ જવાહીરકે ફલ મોતીયુંકે લગેથે હરનોકે ગીયાહપર ગોહર ચરાગકી તરહ રોશન થે જબ ઇસ મુકામસે ઓર આગે બડે એક દીવાર ચીનીકી ઝમીંનસે આસમાન તક નઝર આઇ મંઝીલું તક

દરાઝી ઉસકીથી રૂબરૂ ઉસ દીવારકે હઝારહા પુત્લા બીલ્લોરકા સીપર ઓર શમશીર હાથમંય લીએ ખડાથા ઓર બીચમંય દીવારકે એક પુત્લી નસબ થી ઇસકે નઝદીક સરસરને જાકર કહા અય તસવીર તીલસ્સમી વાસ્તે શેહેનશાહકે મુજકો રાસ્તા દે ઉસ પુત્લીકા પેટ ફટ ગયા ઓર એક દરવાઝા ઝાહીર હુવા સરસર ઓર ઉમરૂ દોનું દાખીલ હુવે ઓર એક તડાકા પયદા હુવા વોહ દરવાઝા બંદ હો ગયા સરસર ઓર ઉમરૂ આગે બડે અબકી એક બીયાબાનમંય પોંહચે કે વોહ મુર્ગઝાર દીલકુશા થા સરાસર ગુલાબસે બસાથા કહીં પાની બરસ્તાથા કહીં નેહરેં જારી થીં જયસે સાવન ઓર ભાદુકા મહીના હય હુવાએ સર્દ ચલતીથી ઉસ દશત તરાવટમંય હરચંદકે બારીશ હોતીથી મગર જીસ્મપર એક બુંદ ન પડતીથી સરસર ઓર ઉમરૂ સયર કરતે કરતે એક અયસે મુકામપર પોંહચે કે વહાં આઠ હીંડોલે ખડેથે યેહ દોનું એક હીંડોલે પર જાકર બયઠે કે યકાયક ઝમીન શક હુઇ ઓર દો પંજે પયદા હુવે ઓર વોહ દોનુંકી કમરમંય હાથ દેકર ઉડે એક જંગલ હરે ભરે મંય લાકર ઉતાર દીયા ઓર ગાયબ હો ગએ ઉનહુંને ઇસ જંગલકો ભી નીહાયત સર સબ્ઝ પાયા.

નઝમ.

હરેક તરેહકે થે વહાંપર ચમન—કીસી મંય બનફશા કીસીમંય સમન
કહીં લાલા ઓર કહીં જાફરી—કહીં રાએ બેલ ઓર તને મનજરી
કહીં ચાંદની થી કહીં મોગરા—કહીં જામદન બાન ઓર મોતીયા
કીસી જાસે આતીથી ખુશબુ કીબુ—કહીં પર ખીલાથા ગુલે નારબુ
કીસી જા લગાથા ગુલે આફતાબ—કહીં થા હઝારા બસદ આબોતાબ
કહીંથી ઓ શમ નમકી ગુલપર બહાર—કે ગોહર કરે અબ્ર નયસાની સાર
ગરઝ થા વોહ ગુલઝાર રશકે જીનાં—થી હર શાખપર બુલબુલે નગમ ખ્વાં

યેહ દોનું બેશએ ફરહત રવાના થીં કે સામનેસે સદા તરકુંકી સુનાઈ દી ઓર બડે જાહો તજમ્મુલસે એક સવારી સાહીરે જલીલુલ કદ્રકી આઇ આગે આગે ચોબદાર અસા સોનેકા જવાહીર નીગાર હાથુંમંય લીએ નીહાયત અદબસે સાથ સવારીકે દુરબાશકા શોર બુલંદ કરતે ઓર એક તખ્તપર તુફાનજાદુ નામ સાહેર ઝીવીકાર બેહતે રામ સવાર પુશતપર સરદારાને નામદારકી કતાર કરીબ આકર પોંહચા સરસરને આગે બઢકર સલામ કીયા ઉસને સલામ લેકર પુછા બી સરસર કહાં ચલી ઉસને જવાબ દીયા કે ઉમરૂકો દરબારે શેહેનશાહમંય લીએ જાતી હું તુફાનજાદુને કહા મંય ભી વહીં ચલતા હું મેરે સાથ ચલો સવારી મોજુદ હય સવાર હો લો સરસર બોલી હુઝુર હમ અઇયાર બચ્ચીયાં હંય હર જગેહ ફીરા કરતી હંય સવારી અગર હુંઢે તો કામ કયું કર ચલે આપ તશરીફ લે ચલેં કનીઝ પીછે પીછે આતી હય યેહ સુનકર વોહ સાહેર આગે બડા ઓર સરસર ઓર શગુફા ભી ચલીં જબ ઇસ જંગલસે ગુઝરકર આગે બડી તો એક તરપોલીયા મીલા ઉસકે આગે એક દીવાર

બીલ્લોરકી થી સરસરને કહા મુઝે વાસ્તે શાહે તીલસ્સમકે રાસ્તા દે વોહ દીવાર શક હુઈ યેહ દોનું દાખીલ હુવે ઓર આગે બડી તો એક લશકર સાહેરૂંકા ઉતરા હુવા દેખા કે ખયમે ખરગાહ અસ્તાદા હુંય કીનાતેં તની હુંય કહાવ ચડે હુંય છત્ર પેહેલ હો રહી હય બીસ્તરે સાહેરૂ કે લગે હુંય જા બજા ચોકે દીયે હુંય આસની હર જગેહ બીછી હય પુજા પાટમંય મસરૂફ હુંય અશનાન ગીયા ધીયાનમંય હુંય કનોલ ખુબ્લા બને હુંય ધોતી છાંડે રહે હુંય હોમ હો રહા હય સામને અગીઆકે સાપ કરતા હય કોઇ રસોઇ કરતા હય કોઇ આરામમંય હય દાએરા કહીં બજ રહા કહીં ઢોલકકા સમા હય કહીં બાંગ પટા કહીં નાચ હો રહા હય હાસીલ કલામ સરસર જબ ઉસ લશકરમંય દાખીલ હુઇ પેહરેવાલેને રોકા કહા કયા સબબ હય કે તુમ કયું ખાસ તીલસ્મકી તરફસે આઇ જીધર સેહેનશાહકે સીવાએ કોઇ નહી જાતા ઇસ મંય કુછ ભેદ હય સરસરને લાના ઉમરૂકા બ્યાન કીયા ઇસ ખીયાલસેકે ગુઝર-ગાહ બલાયક હય ઇસ લીએ ઓર થા કે ઉમરૂકી રેહાઇકા મીર પેહેરેવાલેને કહા એક લેહમા ઠેહરો મંય શેહેનશાહસે તુમહારી નીસબત ઇઝાજત મંગાલું તો જાને દું સરસર ઠયર ગઇ ઓર ઉસને એક સાહેરકો પાસ અફરાસીયાબ જાદુકે ભેજા વોહ સાહેર ગયા ઓર પેશે શાહ અરઝી સરસર ઓર શગુફાકે આમદકી કહી વહાંસે હુકમ હુવા કે આને દો કોઇ ન રોકે સાહેરને આકર મીર પેહરેવાલેકો હુકમે શાહ સુનાયા ઉસને ઇન દોનુંકો ઇજાઝત દી યહાંસે જો યેહ આગે બડી તો પુશત બાગે સયબ નઝર આઇ ઇસ તરફકો ભી દરવાઝા આલીશાન જવાહીરકા બના હુવા લગા હય હઝારહા સાહેર નીગેહબાને દરવાઝા ખડાથા સરસર આકર સાથ ઉમરૂ યાને શગુફાકે દાખીલે બાગ હુઇ દરચંદકે પેહલે ભી ઉમરૂ ઇસ બાગ.મંય આ ચુકા હય મગર દુસરે દરસે આયાથા અબકી બાર તીલસ્મી દરવાઝેસે પીછે બાગસે આયા હય કયારીયત આરાયશ વ ઝેબાયશ ઉસ તરફસે ઇસ તરફકો દો ચંદ પાયા ઓર અલાવા ઇસકે યેહ બાગ. મસકન હય અફરાસીયાબકે રેહનેકી જાય હય રોઝ બરોઝ આરા-સ્તા હુવા કરતા હય હરરોઝ એક કયા હઝારૂં તરો તાઝા બહારેં પયદા હોતી હુંય ખુલાસા કલામ અબ જો ઉમરૂને ઇસ બોસ્તાંકો દેખા વો બેખુદ હો ગયા ઓર દીલ મંય અપને દુરૂદ પડને લગા બીલાશુબા જન્નત કાનકશા નઝર આયા કે હરએક દરખ્ત નીલમ ઓર પુખરાજ અલમાસ ઓર ઝમરૂદકા લગા હય ઓર ઝમીનપર સોનેકા કામ કીયા હય લાલ બદખશા અકીક.કે નગીને જડે હુંય કુલુંકી શોખીં ગુલે સુર્ખ આસમાનીકો શરમાતી હય નેહરૂમંય બજાએ પાનીકે ગુલાબ ઓર કેવડા ભરાથા હર એક દરખ્તપર ઝમરૂદકી ડાલીયાં ઉસપર મુરગ.બીયાં મોહરકી ઉસ નેહરૂંમંય તેરતી થી ઓર કુલેલેં કરતીથીં.

નઝમ.

ઇસ કદર બાગ.મંય હય કસરતે શબ્બુ વ સમન
હેં જમાઇ ભી તો ખુલતે નહીં ગુંચુંકે દહન

ઇનતેહા હય કે જગેહ નાલા વ બુલબુલકી નહીં
જીસ તરહસે કે ગુલસ્તાં મંય નહી જાએ સુખ.ન

સુબહા નલ્લાહ વોહ સુહાના બાગકે ચશમો ચરાગ. ગુલઝારે દેહેર ઉસકો કેહના ઝેબા હય યા દા.ગે રીયાઝે રીદવાં હય ખુલાસ કલામ યેહ કે **સરસર** ઓર **શગુફા** યાને **ઉમરૂ** ચમનસ્તાં કો તય કર કે એક અયવાન અઝીમુશશાન મંય પોંહચે કે જહાં **અફરાસીયાબ** સરીરે જહાં બાની પર જલવા ફરમા થા ઓર કુરસીયું પર હઝાર હા સાહેર ઝબરદસ્ત બયઠા થા **સરસરને** પુરાતારા ઉસ સાહેરકા જીસકો **ઉમરૂ** ને અપની સુરતકા બનાયા હય બાદ આદાબો તસલીમ કે સામને શેહેનશાહ કે રખદીયા ઓર હયરાન રેહના અપના તલાશે **ઉમરૂ** મંય બ્યાન કીયા ઉસકો ઇન આમ દીયા ઓર ખીલ અતે ફાખરા અતાહુવા ફીર **શગુફાને** સલામ કીયા ઉસે ભી ઇલતાફે .ખુસરૂવાના ફરમા કર બયઠનેકા હુકમ કીયા ઓર ખીરાજ ઉસકે મુલ્ક કા માફ કરદીયા ફીર **મ.ખમુર સુર્ખ ચશમ** સે મુખાતીબ હોકર હુકમ દીયા કે શેર ઓર શેરની કો પાસ શયતાને દરગાહ મલક **બ.ખતીયારક** કે લેને કો ભેજા હય મગર નહીં માલુમ કયા સબબ હય જો વોહ અબતક તશરીફ નહીં લાએ અબ ઝરાતુમ તકલીફ કરકે તુમ કોહે અકી.ક તક જાવ ઓર શયતાને .ખુદાવંદ કો લે આવ મેરી તરફ સે અરઝ કરના કે ઓ ના અઇયાર **ઉમરૂ** ગીરફતાર હુવા હય હુઝુર જલ્દ તશરીફ લાકર ઉસે કત્લ કરેં દેર ન ફરમાએ **મ.ખમુરને** યેહ હુકમ પાકર અવ્વલતો ઇનકાર કીયા કે હુઝુર મેરી બેહેન .**ખુમાર** વહાં જાકર ઝક ઉઠા ચુકીં હંય મંય ન જાઉંગી આખીર જબ **અફરાસીયબને** દોતીન બાર કહા નાચાર ઉઠકર અપને મુકામપર આઇ ઓર દો હઝાર કનીઝાને ઝરરીં પોશકો હમરાહ લેકર .ખુદભી ઝરો ઝેવર સે આરાસ્તા હોકર તખ.તે સેહેરપર બયઠ કર રવાના હુઇ કી.લે કોહે **અકીક** મંય શેર ઓર શેરની જાકર પોંહચે થે લક.ા ઓર એહલે દરબાર ડરે થે કે યકાયક અબ્ર સુનેહ રી કીલે પર છાયા ઓર યાકુત કી બારીશ હોને લગી વહાં કે સાહેર વાકી.ફકાર કેહને લગે કે અલામત આમદે **મ.ખમુર સુર્ખ ચશમ** માલુમ હોતી હય યેહ કેહ હી રહે થે કે તખ.ત આકર ઉતરા ઓર મલકા **મ.ખમુર** બહારનાઝો અંદાઝ સરસે પાઉં તક જવાહીર કા ઝેવર પેહને લે બાસ શાહાના ઝેબ કામત કીએ દોહઝાર કનીઝે સાથ લીએ સાથ તખ.ત કે ઉતર કર સામને આઇં ઓર .ખુદાવંદ કો સિજદા કીયા નઝર દી કુરસી ઇનાયત હુઇ બા અદબ તમામ બયઠી લકાને કહા અય બંદીએ કુદરત હા ઝીર હોનેકા કયા બાઇસ હય **મખમુરને** ગીરફતાર હોના **ઉમરૂકા** ઓર બુલાના **અફરાસીયાબકા મલક બખતીયારકકો** વાસ્તે કત્લ કરને **ઉમરૂકે** ઓર શેર ઓર શેરની ભેજ કર બુલાના સાથ સીમુર્ગકે બ્યાન કીયા **બખતીયારકને** યેહ બાતેં સુનકર એક કે.હક.હા મારા **ઉમરૂકા** ગીરફતાર હોના બોહત મુશકીલ બાત હય મંય તીલસ્સમમંય જાકર અપની જાન ન દૂંગા પીરો મુરશદકી કીસીકે હાથસે મોત નહીં અગર વોહ ક.યદ ભી હોકર આ

તે હંય તો દો ચારકે સર કાટ લુટમારકર ચલે જાતે હય બીલ ફર્ઝ અગર શાહને ઉનહેં ગીરફ્તાર કરાયા હોગા જીતની દેરમંય વોહ શાહકા સર કાટકર ચલે જાએગેં **મખમુર**ને કહા મલકજી શેહેનશાહે તીલસ્સમ બગેર ફતેહ તીલસ્સમ હીલાક નહીં હો સકતા હય આપ તશરીફ લે ચલેં ગરઝબાઝ મુકામ ભારી કે **બખતીઆરક** સીમુર્ગપર સવાર હુવા ઓર શેર ઓર શેરની સાથ ચલે આગે બડકર યેહ સવાર કરેગેં મગર **મખમુર સુર્ખ ચશમ** જો ,ખુદાવંદસે રૂખસત હુઇ તો ખ,યાલ કીયા આખ,ીર તો ઈતની દુર આઇ હું લાઝીમ હય કે લશકરે **હમઝા સાહબકરાં**કો ભી દેખતી ચલું યેહ ખીયાલકર બાહેર કીલેકે જબ પોહચી તો લશકરે **અમીરકી** તરફ ચલી ઓર તખ્ત અપના બઝોર સેહેર એક મુકામ બલંદપર ઉતારકર કયફીયતે લશકર દેખને લગી દેખા કે બાઝાર હર લશકરકી બારગાહકે આગે આરાસ્તા હય ઓર એક તરફ સોનેકા બાઝાર હય દુસરી તરફ જવાહીરકા અંબાર હય કહીં ચીની બાઝાર કહી ફીરાંગસ્તાન કા બાઝાર ખુલાસા એક તરફ બારગાહે સુલેમાની કો દેખા કે હઝાર હા કલસ સોનેકે ઉસ પર ચડે હંય ઓર હર કલસપર તાઉસ ચોંચ મંય મરવારીદ કે માલે લીએ ખડે હંય દોનું જાનીબ સડકેં કનારે ઉસકે બાઝાર ચાર હક બીલ,કેસ આરાસ્તા હય સઠક પર જવાહી કટા હય ભીશતી બાદલેકી લુંગીયા પેહને કટોરે સોને ચાંદી કે કમર મંય રખે છીડ કાવ કર રહે હંય સરદારે તબાર અપની અપની બારગાહ સુલેમાની મંય જાતે હંય ઓર લશકરે **અમીર** જહાં તક નઝર જાતી હય ઉતરાહુવા નઝર આતા હય બલકે યેહ નઝર આતા હય કે મશરીક સે મ,ગ઼રીબ ઓર જુનુબસે શીમાલ તક ફોજ ઝફર મોજ **સાહેબકરાન** મોજઝન હય લશકર મંય દુમ્બે ઝુન્હુ હો રહે હંય પતીલીયાં ચડી હંય કોર મંય ભુન રહે હંય બહાદુર હાથ તલવારૂં કે નીકાલ તે હંય મટટી કે ઢેર બનાએ હંય તીર અંદાઝી હો રહી હય કીસીફર્શ બીછે હંય લોગ સહીફએ ઈબરાહીમી કુતુબ ઝબાની મંય મસરૂફ હંય **મ,ખમુર** જાહો જલાલ લશકર કી દેખકર દંગહો ગઇ ઓર દીલ સે કેહતી થી કે કુલાહે ગોશ **સાહેબકરાન** આજ તો બઓજે આસમાન પોંહચા હય કબ કોઇ ઇસકે મુકાબીલ હોસકતા હય ઝહે,ખુબી **મ,ખમુર સુ,ર્ખ ચશમ** હયરાન ખડીથી કે યક યક એક તરફ સે સામાને તજમ્મુલ સવારી ઝાહીર હુઇ હટો બચોકા શોર સુનાઇ દીયા દેખા કે આગે ભીશતી ગુલાબ છીડકતે નીકલે બાદ ઉનકે તીફ્લાને મેહર સુરત ઉદ અંબર સીલ ગાતે ગુઝરે ફીર ચોબદારૂં કે પરે ઝાહીર હુવે જબ યેહ સબ આગે બડે ઉસ વકત સ્વારી ઝરી પોશ ઇનતે ઝામ કરતે પયદા હુવે ઉનકે પીછે ગુલદસ્તે ઓર દરખ્,ત જવાહીર કે જીન મંય ગુછછે મોતીયું કે લટકતે થે ઓર સામને સે મરકબ પરી પયકર શાહઝાદાએ વાલાતબાર બરહમે ઝીંદા ઝમરરૂદબે ઇમાન ગુલે ગુલઝાર **સાહેબકરાન** નુર દીદએ મોમીનાન વ મુસલમાનાને સાહેબકરાન આઝુમ નુરૂદ દેહેર બીન બદીઉઝમાં આલીહમ્મ બર આમદ હુવે ગીર્દ ઉનકે સરદારાન જીવકો શાહઝાદેને ઝેર કીયા હય મરકબું પર સવાર હંય એક એક ઉન

મંય ઝી વી.કાર હંય મીસ્લ તેહ માસ બીન અંકુ.વીલ દેવ પરવર વ ફુઝલ બીન ગીયા, ખુર.ખુન આશામ વગયરા કઇ સરદાર હમરાહ હંય ઝીક ઉનકે ઝેર હોને ઓર ઇતાઅત મંય આનેકા દફતર ચહારમ ઈરીજ નામે મંય મઝકુર હય હાસીલ ક-લામ મ.ખમુરને સુરતે જાંપરવર શાહઝાદાએ આલી ગોહર કો જો દેખા શયદર હો ગઇ કીસ લીએ કે ઉસ જવાન હસીન વ સાહેબે તમકીન કો પાયા કે જીસકા રૂએ ઝેબા આફતાબ કો શર માતા થા ઓર શોજાઅત મંય અફસાનાએ રૂસ્તમકો કીસ્સે બેહુદા બતા થા મ.ખમુર સુ.ર્ખ ચમશ દેખ તેહી બેકરાર હો ગઈ ઓર હઝાર જાનસે શાહઝાદે પર નીસાર હો ગઇ ગશ આગયા કનીઝુને ગુલાબ છીડકા ઓર હો-શીયાર કીયા ઇસ અરસે મંય સવારી શાહઝાદે કી નીકલ ગઇ યેહ નાચાર કફે અફ-સોસ મલકર રેહ ગઈ કુછ બસ નચલા આખીર મજબુર .ગમે ઇશકકો સીનએ હસરત મંય પીનહાં કરકે રોતી હુઇ તરફ તીલસ્સમ કે ચલી દીલસે કેહતી થી કે બગેર શીરાકતે ઉમરૂ ઇસકા મીલના મોહાલ હય દુસરે તુ તીલસ્સમ મંય રહે ઓર ઉમરૂ મુલાઝમે અમીર કી રેફાકત ન કરે જબ માશુક સે સામના હોગા ઓર વોહ ઉસકી શીકાયત કરેગેં તો બડી નીદામત હોગી યહાંસે ચલકે ઉમરૂ કો પાર દરયાએ સેહેરકે લેચલ ઓર મેહરૂ.ખ કી ઇતાઅત કુબુલ કર ઇસી ફીક્ર મંય આખું સે .ખુને અશક બહાતી રવાના હુઇ ઓર ઇસી તરહ રોતી હુઇ દા.ખીલે તીલસ્સમ હુઇ ઓર ઉસ તરફ મુ.ર્ગ સેહેરને બખતીયારક કો તીલસ્સમ મંય લાકર ઉતારા શેરની ઓર શેરને સવાર કીયા સયર તીલસ્સમ કરાતે મુકા માત અજાય બાત વ ગરાય બાત દીખાતે લે ચલે તાએરાને તીલસ્સમને ઉસકે આનેકી ખબર અફરાસીયાબ કોદી વોહ ઇસતકબાલ કો સાહેરાને નામી સે આયા યહાંતક કે બડે ઇઝઝતે શાનસે આ વલ લશકરે હયરત દીખાનેકો તીલસ્મે ઝાહીર મંય લાયા હયરત સુરતનીગાર વ સરદારે નામીકો લેકર ઇસ તકબાલકો આઇ ન.ક.કારે તીલસ્મી બજને લગે મેહરૂ.ખ કા લશકર દીખાયા ઓર સબ હાલ બ્યાન કીયા બાર ગાહ મંય લાકર અરબાબે નીશાત કો બુલાયા નાચ હોને લગા અફરાસીયાબને હુકમ દીયા કે જબતક મલકજી લશકરમંય તશરીફ ફરમા હંય બાગે, સયબમંય કુછ સરદાર જાકર દાવતકી તઇયારી કરેં બાગ.કે મકાન ઓર ઇમારતેં આરાસ્તા હોં ફર્શ બદલા જાએ શીશા આલાત રખા જાએ મ.ય-ખ.ાના દુરૂસ્ત હો તમામ લઝીઝ તઇયાર હો ઇસિ હુકમકો સુનકર શાગુફા નકલી યાને ઉમરૂ જો ઇસ તકબાલકે લીએ સાથ શેહેનશાહકે આયાથા ઓર ઇસ તદબીરસે દરયાકે પાર ઉતરાથા કે શાગુફા અસલી જીસકો બેહોશ કર ચુકા હય ઉસકી કનીઝેં ઓર નોકર ઉસકે ઇસકે યાને ઉમરૂકે ફરમાં બરદાર હંય ઓર અપના માલીક જાનતે હંય ઉનસે હુકમ દીયા કે સવારી સેહેરસે તઇયાર કરો મંય શેહેનશાહકે હમરાહ ચલું ઓર મંય ઉમરૂકે ગીરફતાર કરલાનેમંય થકી હું વરના ખુદ સેહેર કરતી કની-ઝેં સુનકર હુકમ બજા લાઇ ઓર તખ.ત સેહેરકા બનાકર દીયા ઉમરૂ સ્વાર હોકર

અફ્રરાસીયાબકી સવારીકે પીછે હો લીયાં ઉધર તો કનીઝુંને સેહેર પડકે તખ્તકો રવાના કીયા ઇધર અફ્રરાસીયાબને કનારે દરયાકે પોંહચકર હુકમ દીયા કે અય દરયા મુઝે ઓર મેરે હમરાહીયુંકો રાહ દે ગરઝ કે ઇસ તદબીરસે ઉમરૂ ઉતરતો આયા ઓર કસ્દ રખ્તાથા કે અપને લશકરમંય જાઉં મગર ઉસ વકત હુકમ તઇયારી બાગ સુનકર બેકરાર હુવા ઓર દીલસે કહા અગર બનપડે તો ઇસ દાઅવતકો ચલકર લુટો ઓર બખ્તીયારક હરામઝાદા તુમહેં કત્લ કરને આયા હય ઇસકો જુતીયાં લગાકર ખુબ ઝલીલ કરો યેહ સોચકર અપની જગેહસે ઉઠકર ઉસને અરઝ કીયા કે અય શેહેનશાંહ કનીઝ જાકર ઇનતેઝામે દાવત કરતી હય સફ્રરાસીયાબ બ સબબ ગીરફતાર કર લાને ઉમરૂકે ઇસ્સે ખુશ હય જવાબ દીયા બેહતર હય હમને સબ કારોબાર તુમહારે સીપુરદીહ કીયા દેખેં કીસ શાયશ તગીસે ઇસ કામકો અંજામ દેતી હો હુસ્નો ખીદમત મુલકો માલ હમસે લેતી હો શગુફા નકલી આદાબ બજા લાકર રૂખ્સત હુઇ ચલતે વકત અફ્રરાસીયાબને સેહેર પડકર દસ્તક દી કે નીગેહબાન દરયાએ ખુરવાંકો ઇસ જાનેકી ખબર હોગઇ શગુફા નકલી દરયાસે તખ્ત રવાં કરકે પાર ઉતર ગઇ ઓર બાગે સયબમંય પોંહચકર ઓહદા દારૂં યાને દારોગા મયખાના ઓર મકાનદાર ઓર ફર્રાશ માલીક વગયરાકો બુલાકર હુકમ સુનાયા ઓર ઇનઆમ પાનેકા ઉમ્મેદવાર કીયા સબ દુરસ્તી જલ્દ જલ્દ હોને લગી આઇને કદદે આદમ નસબ હુવે છતેં લગાઇ ગઇં દીવાર ગીરયાં સાફ શફફાફ દુરસ્ત હુઇં શીશે હાંડીયાં કનોલ વગયરા ઝેબ દીએ ચંગેઝ ચોખડે સેલદસ્તે ચુને ગએ મકાનકે કોનુંપર ઘડયાલેં જડ દીં તસવીર આઇનુંકે અંદર દુરસ્તકી બાગકે દરખ્ત શબનમ વ બાદલે ઓર ઝરબફતસે મંડવાએ નેહરૂંમંય ગુલાબ ઓર કેવડા ઓર બેદે મુશક ભરવા દીયા હઝારે ફવ્વારે હર જગેહ ચડવાયા નાઝનીને મેહરે જમાલ વ માહ તીમસાલ બેહરે ખીદમત મુકર્રર કી કે વોહ બાગમંય હરતરફકો કારોબાર કરતી ફીરતીથીં કોઇ સામાન ઓર કોઇ ચીઝ અયસી નથી જો વહાં મોજુદ ન હો

નઝમ.

બાગ કાહેકો થા પરસ્તાં થા—તોહફા હર તરહકા મોહઇયા થા
હર તરફ બેયદે મુશકા છીડકાવ—ખુબરૂયાકા હર જગેહપે જમાવ
ફીરતેથે ઇસ તરહ હવા ખાતે—હોશ પરયુંકે થે ઉડે જાતે
સીમો ઝરકી બનીથી હર દીવાર—ઓર જવાહીરકે ઉસપે નકશો નીગાહ
ફુલ્લ ગુલને કીયાથા મતવાલા—ઝુમતીથી ચમનમંય બાદે સબા

ખુલાસા કલામ સારે મકાનમંય આરાસ્તી હો ચુકી ઉસી વકત મયખાના ઉમરૂને ખુદ જાકર સજાયા ઓર ખુમે શરાબમંય બેહોશી ખુબ મીલાઇ સેરૂંકથા બલકે મનું બેહોશી સીર્ફકી દારોગા મયખાનેસે કહા શરાબકે તેઝ ઓર ઉમદા તઇયાર કરને કા નુસખા તઇયાર કીયા હય ઇસ સુકુફકો સબમંય મીલાદો વોહ ઇસકા તાબેદાર થા

બલકે ફ્રરમાં બરદાર થા જો કહા વોહ બજા લાયા બાદ ઇસકે બાવરચી ખાનેમંય જા કર હરએક દેગકા મુંહ ખોલકર બેહોશી મીલાઇ અગર કીસીને કહા ભી તો કહા મંય ને લાખું રૂપય ખર્ચ કરકે યેહ ગરમ મસાલા તઇયાર કીયા હય આજ ખાના ખાકર શેહેનશાહ બોહત ખુશ હોગેં સબ બાવરચીયુંકો ઇનઆમ મીલેગા ગરઝ સબ અપની તદબીર કરચુકા મુનતઝર અફ્રરાસીયાબકા હુવા વહાં શાહ તીલસ્સમ દીનભર બખ-તીયારકકો લશકરકી સયર કરાતા રહા જીસ દમ શામ હુઇ અફ્રરાસીયાબ ખુ.શી ખુ.શી બખતીયારકકો લેકર દાખીલે બાગે, સયબ હુવા ઓર આરાયશ બાગ, ઓર મકાનુંકી દેખકર ખુશ હોકર શગુફા યાને ઉમરૂકો ખ઼ીલઅત દીયા મુકામ સદ્રપર મેહમાનકો બીઠાયા તમામ બાગ.મંય રોશની હુઇ ઓર નાચને વાલીયાં હાઝીર હુઈ ઉસ વકત મખમુર સુર્ખચશમ ભી આકર હાઝીર હુઇ શરીક જલસએ દાઅવત હુઇ ઇસ તરફ હયરત ભી લશકરે સરદારાને ઝી રૂત્બાકો સાથ લેકર દાવતમંય આઇ જબ સબ જમે હો ચુકે ઉસ વકત વોહ સાહેર જીસકો ઉમરૂને અપની સુરતકા બના દીયા હય ઓર પુશતારેમંય બંધા પડા હય ઉસકો સામને તલબ કીયા ઓર પુશતારા ખુલવાકર બખતીયારકકે હાથમંય .ખંજર દીયા કે ઇસકા સર કલમ કરો ઉસને બાઇ આંખ ઊમરૂકી દેખા ઉસમંય તીલ શનાખ્.ત કરનેકા હય ઉસ સાહેર બેહોશ યાને ઉમરૂકી જો સુરત હય ઉસકી આંખમંય તીલ ન પાયા બખતીયારક મસનદ પરસે ઉઠકર નાચને લગા ઓર પુકારા કે સલવાત બર ઇબરાહીમ પયગમબર ખુદાવંદ નાઅતે લક.I અય અફ્રરાસીયાબ મુજકો જલ્દ યહાંસે રૂખસત કર કે અબ ઇસિ જગેહ કોઇ લેહમેમંય આફત આયા ચાહતી હય મંય પેહલેહી કેહતા થા કે પીરો મુરશદ બર હક.કો કોન ગીરફતાર કર સકતા હય ઇસ અસનામંય મખમુરને કહા મલકજી આપકો શુબાહ હય જલ્દ ઇસકા સર જુદા કીજીએ યેહ ઉમરૂ હય શેહેન-શાહને બડી જુસ્ત જુસે ઇસે કયદ કીયા હય તીલકા કયા દેખના કહીં બેહ ગયા હોગા બ.ખતીયારકને કહા મંય મુસલમાન હું અશહદો અન લાયલાહા ઇબિરાહીમ ખલીલુલ્લાહ મુજસે સર ન કટેગા ઓર કયું કીસી બીચારે અપને અઝીઝ યા બીરા-દરકા સર કટવાના ચાહતે હો શેહેનશાહ ઉમરૂકે દુશમન કયદ હોં યેહ કીસી આપ મંયકા સાહેર હય ઓર અલાવા અબ તો ઇસ શખ્સકે સીરમંય એક બાલ ભી નહીં જો જુતીયાં હઝરતકી ખાયે યેહ કેહકર ઉસકા સર બીરેહના કરકે બતાયા ફ્રીલ હકી-ક.ત ખોપરી સાફ ઓર ચીકનીથી અફ્રરાસીયાબ ઓર સબ એહલે દરબાર હંસને લગે કે દર અસલ યેહ શ.ખ્સ શયતાનહી હય ઓર મખમુર સુર્ખચશમસે ઇશારા કીયા કે ઈસે બકને દે ઓર તું સર ઉમરૂકા કાટ લે બખતીયારકને કહા અભી તુમ હંસતે હો કોઇ ઘડીમંય રોવગે મુખતસર યેહ કે ઇસકા કેહના ન સુના મ.ખ-મુરને હુકમે શાહથે સર ઉમરૂ નકલીકા જુદા કીયા બખતીયારક આંખે બંદ કરકે બયઠ ગયા ઓર ઇસ સાહેરકે મરનેસે શોર ઓર ગોગા બુલંદ હુવા કે કશતી મરા

નામ ફરયાદ જાદુ બુદ આગ પથ્થર બરસને લગે બખતીયારક ખુબ ઉછલા ઓર કુદા ઓર પુકારા કે વોહ મારા મંય ન કેહતાથા કે જનાબ મોઅલ્લ અલક઼ાબ ગરદું રકાબ શાહું કે શાહ હમ ગરીબુંકે પનાહ સરગીરો હે રોઝગાર ઉમરૂ નામદારકો કોન પા સકતા હય અફ્રાસીયાબ બોહત ઝલીલ હુવા ઓર ઉઠકર વોહ દરખ઼ત જો શગુફાને અપને હયાતકી નીશાની લગાયાથા વોહ ઉસને દેખા કયું કે શગુફા અભી જંગલમંય બેહોશ પડી હય ઇસ સબબસે દરખ઼તકો સર સબઝ શાદાબ પાયા સમઝા કે શગુફા સેહેર જો યહાં મોજુદ હય યેહ તો અસલી હય લેકીન ઉમરૂકે ગીરફ્તાર કરતે વકત માલુમ હોતા હય ઇસને ધોકા ખાયા ઉમરૂ અસ્લીકો પાયા નહીં નામ-વરીકે નામસે કીસીકો ઉમરૂ બના લાઇ યા ઉમરૂ કીસીકો અપની સુરતકા બનાકર આપ ઉસકે પંજેસે નીકલ ગયા બેહરે હાલ અયસાહી કુછ ફીતુર હુવા યેહ મઝમુન સોચકર શાહ ખામોશ હો રહા લેકીન સબબ દરખ્ત તાઝા હોનેકે યેહ ગુમાન ન હુવા કે ઉમરૂ શગુફા સેહેર બના હય ઓર યહાં મોજુદ ઇનતેઝામ કર રહા હય ગરઝ મસનદ પર આકર બયઠા ઓર કેહને લગા કે મલકજી આપ સચ ફરમાતે થે ઉમરૂ ગીરફ્તાર નહીં હુવા મગર આપ દાઅવત નોશ ફરમાએં મંય ઉમરૂકો દીલસે ગીરફ્તાર કરતા હું બખતીયારકને કહા મંય દાઅવતસે બાઝ આયા આપ મુઝે .ખુદાવંદ પાસ ભેજ દીજીએ અફ્રાસીયાબને બમીન્નત તમામ રોકા ઓર હુકમ દીયા કે સામાને અશરત મોહઇયા કરો બહુકમ ઇરશાદ શગુફા નકલી ઇનતેઝામે કારો બાર મંય હય ઉસને મંય ખાનેસે કશતીયાં શરાબકી મીલાકર દારૂએ બેહોશી હાઝીર કી ઓર સાકીયાને માહે લક઼ા જામ ભરકર સામને લાએ પેહલે બખતીયારકને પીયા ફીર એહલે અંજમન નોશ કરને લગે ઝોહરા જબીં ખુશ ગુલુ ગાને લગે અજબ સમાં બંધા ફલકે પીર ભી અપની ગીરદીશ ભુલા ઇસ આસનામંય અફ્રાસીયાબ કો શરાબ બેહોશી દુબાલા હુઈ ઇસને અપને દોનું હાથુંકો દેખા ઉસને દાહને હાથ મંય યેહ સીફત હય કે હાલ અચ્છી બાતકા ઓર સાઅત નેક ઝાહીર હોતી હય ઓર બાએં હાથમંય હાલ બુરી બાતુંકા ઓર સાઅત બદ માલુમ હોતી હય ફીલ હક઼ીક઼ત ઉસ બાએં હાથસે સાબીત હુવા કે ચંદ ઘડીયાં ઇસ દમ તેરે લીએ બુરાઇ કી હંય થોડી દેરકે લીએ મેહફીલસે ચલા જા વરના ખરાબી હોગી યેહ દરયાફ્ત કરકે હાલત નીશેમંય ઓર કુછ ઝીયાદા ફીક્ર ન કર સકા ઉસી તરહ અંજમનકો છોડકર અપને હમશબીહકો અપની જગેહ બીઠાકર આપ ગાયબ હોગયા ઓર બસબબ ફીરનેકે બેહો-શીને તાસીર કી અપને મુકામપર બેહોશ હોગયા ઇધર એહલે મેહફીલ જો મસરૂફ નાનો નોશ થે બાદ લેહમેકે બેહોશ હોને લગે શગુફા નકલી એક ખુમ શરાબ કી ખાદમ ખીદમત ગાર વગયરા કો દી કે શયતાન ખુદાવંત કી દાઅવત મય હુકમ શાહે તીલ રસમ હય કે કોઇ મેહરૂમ નરહે લેહાઝા તુમભી શરાબ ઓર નાચ દેખો સબ અદના આલા ખુશ-નુદ હોકર મશગુલ મય ખુવારી હુવે બાઝ એહલે અમલા સાહેરકો હુકમ દીયા જીસકો

ખ઼ુવાહીશ ખાના ખાનેકી હો ખ઼ુશીસે ખાના આએ ખ઼ુલાસા કલામ એક આન મય અદના વગયરાકો બેહોશી તારી હુઇ ઓર બાહમ ગુફ્તગુ મસ્તુંકી તરહ ગીરકે જુતી પયઝાર આપસ મંય હોને લગી લડ કર મુરદેકી તરહ બેહસો હરકત હુવે મગર હમેશા અફ્રાસીયાબ આઇનેકે અંદર બયઠા રહા ઓર બેહોશ ન હુવા ઉમરૂ ઉસે દેખકર ગભરાયા ઓર સામને ઉસકે ભી જામે શરાબ ભરકર રખ્ખા ઉસને કુછ ખીયાલ ભી ન કીયા ફીર ઉમરૂને સલામ કીયા ઓર ઉસને હાથ માથે પર રખ લીયા મગર મુંહસે ન બોલા મગર ઉમરૂને દીલસે કહા મતલબ હી ફૌત હોતા હય અબ હરચે બાદા બાદ જો કુછ કત્લ ગારત હો વોહ કરો વકતકો હાથસે નદો યેહ ખ઼ીયાલ કરકે અવ્વલ બખતીયારકકો હોશીયાર કીયા ઉસકી જો આંખ ખુલી ઉમરૂ ખંજર લીએ ખડા હય ઓર સબ મેહફીલકો મદહોશ પાયા જલદીસે સલામ કીયા ઓર ઉઝર ખ઼ુવા હુવા કે જનાબે આલી યેહ શખ્સ તો આપકે ગુલામકા ગુલામ બલકે તલામકા તલામ એહતે લામ હય જો હુકમ હો બજા લાઉં ઉમરૂને કહા મલકજી અભી બાતેં ન બનાવ વહાંસે હમારે કત્લ કરનેકો આએથે આજ તુમ બચોગે નહીં અચ્છા લો યેહ ખંજર હાઝીર હય જલદી સર યેહ સાહેરાને ના બકારકે જુદા કરો બખતીયારકને અરઝ કીયા બોહત ખ઼ુબ યેહ હરામઝાદે સબ ઈસી કાબીલ હંય ઓર વાજી બુલ કત્લ હંય ઉમરૂને ઉસ વકત જુતી ઉતાર કર બખતીયારક કેસરપર લગાઇકે નાલાયક બાતેં બનાતા હય જીસ કામકો કહા હય ઉસે નહીં કરતા બખ઼તીયારક પર જુતી પડી સરસે ખ઼ુન જારી હુવા મગર સરકો સેહલાતા જાતા થા ઓર કેહતાથા ઉસ ફરઝંદ ખ઼ુશ નસીબ કે જીસકો અયસા બાપ શફીક ઓર મેહેરબાન માર કર નસીહત ફરમાએ કસમ હય અપને દીનો ઇમાનકી કે કોહે અકીક઼ મંય મુઝે યેહ લઝઝત હાસીલ નથી સરકો ઇન જુતીયુંકા બડા શોક઼થા આખ઼ીર બખ્ત રસાને મદદ કરકે સરકો ઈસ જુતી તક પોંહચાયા ઉમરૂ ઉસકી બાતુંસે હંસા ઓર સમઝા કે યેહ અયસી ફીતરતેં કરકે વકતકો ઝાએં કરેગા તુમ અપના કામ કરો બસ દરવાઝા બાગ઼કા જાકર બંદ કીયા ઓર ઝંબીલસે દસપાંચ કયદી જીનકો અકસર ઓકાત પકડકર ઝંબીલ મંય ડાલ લીયા હય નીકાલ કર હુકમ દીયા જલ્દ યહાંકે મેઝ કુરસી દંગલ ફરશ તખ઼્ત વગયરા સમેટ કર એકજા જમે કરો અરસા હોગા તો તુમહેં માર ડાલુંગા વોહ સબ અસબાબ એકજા કરને લગે ઓર ઉમરૂ જહાં માલકા ઢેર હોતા જાતાથા. ઉસકો જાલ ઇલયાસી માર કર ઝંબીલ મંય રખતાથા ઓર આપ ભી હરજગેહ લુટતા ફીરતાથા. ઓર બખતીયારક સાહેરૂંકા લેબાસ ઓર સાહેરનીયુંકા ઝેવર બરાએ ખ઼ૌફ બોહત જલદી ઉતારકર એક જગેહ ઢેર કરતાથા યહાં તક દો ઘડી મંય સારા બાગ, વીરાન કરકે ઉમરૂને સાહેરનીયુંકે સરમુંડ નાશુરૂ કીયે ઓર ક઼યદીયુંસે અપને રોગન દેકર કહા ઇન સબકા મુંહ કાલા કરો લેકીન જબ મખ઼મુરકે સર મુંડનેકી નોબત આઇ ઉમરૂકો એહસાન ઉસકા છુડા દેના ખ઼ુમારકે હાથસે યાદ આગયા ઉસકા સર મુંડને ઓર પો-

શાક લેનેસે બાઝ રહા બાકી, હર એક કા સર મુંડ કર ઓર હાર જુતીયુંકા ગલે મંય લટકા કર મુંહ કાલા કીયા ઓર સાહેરૂકો દરખ્તું મંય બાંધ કર દુસરા સર તાંતસે બાંધ દીયા ઓર બાઝકો ઓરતકી સુરત બનાકર બાઝકે પેહલુ મંય લેટા દીયા. ઓર કીસીકો રીંછ વાલા ઓર બંદર વાલા બનાકર ડુગ ડુગી હાથ મંય દેદી જબ ઈન કામું ઓર લુટનેસે ફુરસત પાઇ બખ્તીયારકકો મારના શુરૂ કીયા કે જલ્દ સર ઈનકે કાટ વો નાચાર સાહેરૂંકી છાતી પર ચડ કર ઝુબ્હ કરને ઓર મારને લગા. શોર બરપા હુવા ઉમરૂને ઉસ વક્ત ખાલ કુત્તેકી નીકાલીકે જીસ પર બડે બડે બાલથે ઓર ઘુંડીયા પેટકી જગેહ ઉસ મંય લગીંથીં ઉસકો પેહેનકર ઝમીનપર ગીરકર મીસ્લે કુત્તેકે જસ્ત કરકે એક બાગ્કે કોને મંય જા ખડા હુવા ઓર ચલતે વક્ત એકરૂકા લીખકર મુકામે અફ્રાસીયાબ પર ડાલ દીયા ઉસ મંય લીખાથા કે ઉમરૂ નામ દાર ગરઝ ખુદ એક બાગ્ કોને મંય જાકર ઠયરા બાદ લેહ મંયકે જબ અફ્રાસીયાબ અપને મુકામ પર હોશીયાર હુવા બાગ્કી જાનીબ ચલા ઓર લુત્ફકી બાત સુનીએ યાની વોહ શગુફા સેહેર જીસકો ઉમરૂ સેહરા મંય બેહોશ કરકે છોડ આયાથા હોશીયાર હુઇ ઓર હર તરફ સરસરકો ઢુંઢને લગી ઓર ઉમરૂકો ભી ઢુંડતી ફીરી જબ કહીં પતા ન લગા તો સમઝી કે શાયદ સરસર ઊમરૂકો પકડ લે ગઇ હોગી યેહ સોચ કર બાગ્ સથબકી તરફ રવાના હુઇ ઓર ઉસ વકત આકર પોંહચીકે ઉમરૂ જા ચુકાથા ઓર બખતીયારક બોહે ઉમરૂસે સાહેરૂંકે સર કાટતા ફીરતાથા શગુફાને મજલીસ કાહાલ ઓર ઉસકા સર કાટતે ફીરના દેખકર ખીયાલ કીયા કે ઉમરૂ જો કૈદ હોકર આયા હય ઉસને કાબુ પાકર સબકો બેહોશ કીયા હય વોહી સબકે સર કાટ રહા હય બસ દેખતેહી વહીંસે સેહેર કીયા બખતીયારકકે હાથ પાઉં અટક ગએ ઓર શગુફાને આકર બયત જાદુકીસે મારના શુરૂ કીયા ઓર બખતીયારકને ઉમરૂકો અયસી સુરતકા બના હુવાથા સમઝાકે ખુવાજા હંય મીંન્નત કરને લગા કે હુઝુર મંય તામીલે હુકમ કર રહાહું બોહતુંકે સર કાટે હંય મુઝે ન-મારીએ શગુફાને ઈસ કલમે પર ઓર ઝીયાદા મારા ઉસ વકત તો યેહ લગાદુહાઈ દેનેકે દુહાઇ અફ્રાસીયાબકી મુઝે ઘર મંય બુલાકર ખુબ દાઅવતકીકે ખાનેકે બદલે ખુબ માર ખાઈ અરે વાસ્તા સામરીત્ર જમશેદકા કયું મુઝે મારે ડાલતે હો હરચંદ યેહ ચીંખતા હય ઓર ગુલ મચાતા હય મગર શગુફા હાથ નહીં રોકતી ઓર ઉસકો પીટે જાતી હય એક હંગામા બુલંદ હુવા ઉધરસે અફ્રાસીયાબ આકર પોહચા ઓર ઉસને દેખા કે સારી મેહફીલ બેહોશ પડી હય ઓર શગુફા તાઝીયાના લીએ બખતીયારકકો માર રહી હય યેહ દેખકર ઉસકે ખીયાલ મંય આયા શગુફા બનકર ઉમરૂ યહાં મોજુદથા ઉસને સબકો બેહોશ કીયા ઓર અબ શયતાન ખુદાવંદકો માર રહા હય ઇસ યકીનકે હોતેહી ગુસ્સે મંય સેહેર પડકર હાથસે ઇશારા કીયા એક બર્ક ચમક કર શગુફા સેહેર પર ગીરીકે દો ટુકડે કરકે ઝમીન મંય ઉતર ગઇ ઓર ઉસકે મર-

નેકા શોર ઉઠા ઓર સદા આઇકે અફસોસ મરદમકે જાને વાદીયમ કશતી મરા નામ મન શગુફા સેહેર જાદુ બુદ યેહ સદા સુનકર અફરાસીયાબ ગભરાયા કે યેહ તો શગુફા અસલીથી ઓર નીહાયત પરેશાન હોકર બાગ મંય આકર જો ઉસકે દરખ્ત કો દેખા શગુફાકે મરતેહી વોહ જલ ગયાથા ઉસ વકત અફસોસ કરકે ખીયાલ કીયા કે સબ બેહોશ હંય મગર શયતાને ખુદાવંદ હોશીયાર હય યકીન હય કે યેહ ઉમરૂ હો અયસા સમજ કર ઉસકી તરફ નીગાહે ગઝબસે દેખા બખતીયારકને કહા અભી તો યેહ કાહુબા મુઝે પીટ રહીથી જો વાસીલે જહનનમ હુઈ અબ તુ ઘુરતા હય કયું ઘર પર બુલા કર દાઅવત પર અદાવતકી કમર બાંધી હય કબકી મુજસે દુશમની નીકાલી હય અય અફરાસીયાબ દેખા તુને ઉસ્તાદ બરહક્કી અઇયારીકો અબ મુનાસબ હય મુઝે પાસ ખુદાવંદકે ભેજદે અફરાસીયાબ ઇન બાતુંકો સુનકર ખીયાલ માર દેનેકા હુવા મગર રૂક ગયા કે અભી એક ધોકા ખા ચુકાહું અયસા નહો ફીર અફસોસ કરના પડે ઓર પશે માનીહો લેકીન ઉસકે ગીર્દ હીસારે સેહેર કરકે બખતીયારકકો કબઝે મંય કર અબ્રે સેહેર બરસાયાકે એહલે મેહફીલ હોશીયાર હુએ મગર કીસીને પેહલુ મંય અપને ઓરતકો લેટે પાયા જાન જાન કેહકર ઉસ્સે લપટા ઓર કીસીને બે ધડક ઉઠનેકા કસ્દ કીયા તો તાંતેં બંદીથી ઝટકા જો લગા હાય કરકે ફીર ગીરા કીસીને મુંહ પર જો હાથ ફેરા જુતી હાથ મંય પેહનાદીથી તરાકસે મુંહપર લગી કીસીને હાથકો હરકત દી તો ડુગડુગી બજી .ખુલાસા યેહ કે ઇસ મઝાકસે અફરાસીયાબ .ખુદ હંસ પડા ઓર સબકો ડાંટાકે ઝરા હોશીયાર હોકર ઉઠો તુમહારી હાલત ઇસ વકત દુસરી હય જો સબને અપની અપની યેહા કય ફીકત દેખી નાદીમ હોકર સંભલ કર ઉઠે ઓર સેહેર કરકે તાંત સબકી ખોલી ઓર ગોશે મંય ગએ ઓરતેં ઉઇ ઉઇ કેહ કર બદન ચુરાતી હુઈ ઉઠકર ભાગીં ઉસ વક્ત મખ્સુર ભી ઉઠી ઓર સાહેરનીયુંકે સર મુંડે દેખકર અપને સર પરભી હાથ ફેરા દેખા કે મેરા સર નહીં મુંડા હય અલાયદા ઉઠ્કર જાકર આઇના દેખા તો મુંહ કાલા ન થા ફીર લેબાસ ઓર ઝેવરકોભી બરાબર પાયા સમજી કે ઉમરૂકો જો તુને એક બાર રેહા કીયાથા યેહ ઉસકા નતીજા હય ગરઝકે અફરાસીયાબને પેહલે કીતાબે સામરી દેખી કે બખતીયારક અસલી હય યા અઇયાર હય માલુમ હુવા કે અસ્લી હય ઉસ વકત માફી માંગકર ઉસકો કુરસીપર બીઠાયા ઓર હુકમ દીયા કે નએ સરસે સામાને અશરત મુકરરર કરો કયુંકે યેહ બાદશાહે તીલસ્સમ હય ઉસી વકત હઝાર હા સાહેર દોડે ઓરફર્શે મસનદ વગયરા દુરૂસ્ત હુવા મેઝ કુરસી દંગલ બીછ ગએ મય ખ્હાના પેહલેકા બેહોશીવાલા ફીકવા દીયા ઓર નએ સરસે શરાબકી બોતલેં સજાઇ ગઈ ખાના વગયરા ભી બદલા ગયા ઇસ કારો બારકે કરનેમંય લોગ અંદર બાહીર ફીરને લગે ઉમરૂ ઉસી તરહ કુત્તા બના હુવા બાહેર બાગકે નીકલકર જંગલકો ચલા જબ સબ દુરૂસ્તી હો ચુકી અફરાસીયાબને કહા કુછ સાહેર જાએં ઓર ઉમરૂકો ઢુંડ લાએં યેહ સુનાથા

કે બખતીયારક ઉઠ કર કદમ પર ગીર પડા ઓર પુકારા મુઝે તાબ માર ખાનેકી નહી હય વાસ્તા અપને દીનો ઇમાંકા મુઝે ખુદાવંદકે પાસ ભેજદો ઓર સારા બદન અપના દીખાયા કે દેખો કીતના માર ખાયા હય અબ તુમ ફીર ઉમરૂકે ગીરફતાર કરનેકા હોસલા કરતે હો અફરાસીયાબને હરચંદ રોકા લેકીન ઉસને નમાના આખીર વોહ દોચાર ઘડી રાતકે બાકી રહી ઇસ અરસે મંય કુછ તોહફા જાત તીલસ્સમ બહમ પોહચા કર સુબહ હુઇ બખતીયારકકો મુર્ગ પર સવાર કર તરફ કોહે અકીકકે ભેજા ઉસ જલદી મંય લશકર જો બેહરે મુકાબલા હમઝા દરકારથા વોહભી સાથ ન કર સકા બાદ રવાનગી ઉસકે હયરતકો ભી રવાના કીયા ઓર એહલે દરબારસે કહા અબ મુજકો લાઝીમ હય કે ઉમરૂકો કયદ કરકે પાસ ખુદાવંદ લકાકે ભેજદું તાકે જો કુછ બખતીયારક શયતાને ખુદાવંદને યહાં ઝક ઉઠાઇ હય ઉસ કા એવઝ ઉસ્સે લેં ઓર મેરી ભી નીદામત દુર હો લેકીન અવ્વલ મુજકો સઝા દેના ઉસ હરામઝાદી સરસરસકો ઝુરૂર હય કે યેહ કયસા ઉમરૂ ગીરફતાર કરકે લાઇથી યેહ કેહકર એક નીમચેકો હુકમ દીયા વોહ ગયા ઓર જંગલસે સરસરકો ઉઠા લાયા કીસ લીએકે સરસર ઉસ મકાને દાઅવત મંય સાથ શાહકે આઇથી યહાં સબ ચીઝ પેહલેહી બેહોશી મંય મીલ ચુકીથીં હરચંદકે યેહ અઇયારાથી ઓર ઉસને એક કાર પર દાઝકો મીઝાંન મંય તોલાથા મગર કીસીકો ગએર ન પાયા ઓર શગુફા યાને ઉમરૂ અલગ અલગ રૈહતાથા બલકે હાથસે અપને મજલીસ મંય શરાબ ભી દેને ન આયા થા તો સરસર પેહછાન ન સકી ઓર શરીક હોકર બેહોશ હો ગઇ જબ હોશીયાર હુઇ ઉમરૂકી ફીતરત સમજકર ભાગી કે ઇતાબે શેહેનશાહ ઝરૂર આએગા કે ઉમરૂકો ગીરફતાર કયસા કર લાઈથી ફીલ જુમલા ઉસકો જીસ વકત વોહ નીમચા ઉઠા લાયા અફરાસીયાબ કોડા પકડકે ઉઠા ઓર કહા માલઝાદી અયસાહી ઉમરૂકો કયદ કરકે લાતે હંય સરસરને કહા હુઝુર શગુફાને ગીરફતાર કીયાથા ઓર યેહ કેહકર કદમપર ગીરકર નીહાયત મઆફી ચાહકર વાઅદા કીયા કે અબ ઝુરૂર ઝુરૂર અસ્લી ઉમરૂકો લાઉંગી ગરઝ બાદ માફીકે શેહેનશાહને ખતા ઉસકી માફ કી ઓર યેહ દો બારા વાસ્તે ગીરફતાર કરને ઉમરૂકે ચલી જબ બાગસે આગે બડી દુરસે ઉમરૂને ઉસે જાતે દેખા ખીયાલ કીયા કે ઇસ્સે બોલના કુછ ઝુરૂર નહીં જાનેદો ઓર ઉમરૂકા વોહ ખોફ સાહેરૂંપર તારી હય કે એક જગેહ હયાતજાદુ નામ એક સાહેરને ઉમરૂકો જાતે દેખા દેહશતસે કાંપા ઓર રાહ કાટકર ચલા ગયા કે યેહ બોહતહી બલા હય ઇસ્સે સામના કરના અચ્છા નહીં હય અબ ખુલાજા તો જંગલકી સયરમંય હંય લેકીન ઇનતેઝામ શાહે તીલસ્સમકા સુનીએ કે બાદ ભેજને સરસર કે બબરાં ઝયગમ સુરત શેર સવાર જાદુ એક અપને રફીક ખાસસે કહા તુ જા કર જબતક મંય ઉમરૂકો ગીરફતાર કરાઉં સર મેહરૂખ ઓર કુલ નમકહરામુંકા કાટ લા હમરાહ કયદ ઉમરૂકે પાસ ખુદાવંદકે ભેજું બબરાન આદાબ બજા લાકર

રૂખ.સત હુવા ઉસ વકત અફ્રાસીયાબને એક નામા મુસવ્વર જાદુકો કે ન બીરએ સામરી હય લીખા મઝમુન ઉસકા યેહ થા.

નઝમ.

કે અય સરવરે જાવે દાંને જહાં—તેરે હુકમમ'ય હય હઝારૂ'કી જાં
તુ હય કદહએ દોદએ સામરી—જગાઇ તેરે નામને સાહેરી
ભલા કોન તેરે મુકાબીલમ'ય હય—તેરા ગ.લગ.લા ચાહ બાબલમ'ય હય
કમીના તેરા બ'દા ઝરદશત નામ—મુકર્રર હય શેહપાલ તેરા ગુલામ

આપ પેહલે અપને મુલ્કસે ઈસિ તરફ આને વાલેથે બાઈસિ તવક.કુફ સીવાએ ખ.-યરત મીજાઝે હુમાયુ'કે કોઇ ઓર બાત નહો ફીલ હાલ યેહ અકી.દત ગુઝી' ઉમરૂ અઈયાર તીલસ્સમે બાતીન મ'ય આનેસે પરેશાન હાલ હય કયુ'કે હુઝુર પુરનુર ઇ-જલાલ ફરમાએ' તોકે વાસ્તે ઇનતેઝામ તીલસ્સમે બાતીનકે ઝાતે ગીરામી કાફી હો ઓર મ'ય તીલસ્મે ઝાહીરકા બ'દોબસ્ત કરૂં યા જનાબે વાલાં તીલસ્સમે ઝાહીર મ'ય નુઝુલ ફરમાએ' એહકર તીલસ્સમે બાતીન મ'ય રહે દીગર હાલાત બર વકત મશ-વરા હુઝુર ગુઝારીશે ખીદમત હોંગે' ઝીયાદા નીયાઝ ઇસ નામેકો તાએરે સેહેર કે હવાલે કીયા વોહ લેકર રવાના હુવા મુસવ્વરકા ઝીક પેહલે આ ગયા હય કે ખબર કત્લ શીકલકુશ સુન કર ચલાથા કે એક મુકામપર જો આકર પોંહચા ઉસકો યાદ આયા ઇસ ઝમાને મ'ય મેરે સેહેર પડને ઓર સામરીકે નામ પર ચીલ્લા બયઠનેકા વકત હય યેહ ખીયાલ કરકે ઉસી જા ઠયરા કે બાદ ચીલ્લા પુરા હોનેકે જાઉંગા ઉસ વકત તાએરને જાકર નામા અફ્રાસીયાબકા દીયા પડ કર સદમાં હુવા ઓર જવાબ ઉસકા ઇસ તરહ લીખા.

અબયાત.

અય શેહેનશાહે આસમાં રફઅત—અય શહેનેકખુ વ બાસોલત
બાદશાહે જહાં વ ગરદુ' કશ—હાકીમે સાહેરાને આલી મનશ

નામા મોહબ્બત શીમામાકે મઝમુનસે આગાહ હુવા વાસ્તે કત્લ દુશમને તીલસ્સમે ઝાહીરકો હમને કુબુલ કીયાં બમદદ સામરી ફેસલા જ'ગ કરકે તુમસે મુલાકાત કરેગે' ઇતમીનાન રખો ઇસ નામેકો તાએર લેકર તરફ શાહે તીલસ્સમકે ગયા ઓર મુસવ્વરને વહાંસે કુચ કીયા બાદ તય મરાહલકે તીલસ્મે ઝાહીરમ'ય પોંહચા લેકીન જબ તાએરે સેહેરને જવાબ નામેકા લાકર અફ્રાસીયાબકો દીયા હોહ ઉસે પડકર બોહત ખુશ હુવા ઓર ઉસી વક.ત હયરતકો લીખ ભેજા કે નબીરએ સામરી ઉસ તરફ આને હ'ય ઉનકી તાઝીમમ'ય કોઈ બાત ન ઉઠા રખના હયરત ઇસ તેહરીરકો પાકર સાથ સરદારૂ'કે ઉસ તકબાલકો ચલી ઇધરસે બબરાન અપની ફોજ લેકર દરયાએ .ખુરવાંકે પાર ઉતરા હયરતને ઉસકે ઇસ તકબાલકે લીએ યાકુત અપની વઝીરઝાદીકો ભેજા ઉસને જાકર પેશવાઇ કી ઇધર હયરત પાસ મુસવ્વરકે પોંહચી ઉસકે જાહો જલાલકો દેખા

અબયાત.

પીલસા એક અઝધરે .ખુંખુ.વાર—ઉસકે ઉપરથા વો ખબીસ સવાર
અપને ફનમંચ થા વોહ લઈ કામીલ—સેહેર જાદુ મંચ મુસ્તઅદ કાબીલ

ગરઝ ઇસ તરફસે **બાબરાન** ઓર એક જાનીબસે **મુસવ્વર** સાથ અપની ફોજે .ખુંખુ.વારકે હાખ્.ીલે લશકરે **હયરત** હુવે એક હંગામા બરપાથા ઉનકે આનેકી .ખબર **મેહરૂ.ખ**કો હુઇ દરે બારગાહ અપની ખડે હોકર સાથ સરદારૂંકે આમદે લશકર દેખને લગી.

અબયાત.

તીનુંમંચ ચમક થી બીજલીયુંકી—જલતીંથી જાને નારયુંકી
ઉમડી હુઈ કુફરકી ઘટા થી—ઘોડુંમંચ રઅદકી સદાથી

મુખ.તસર યેહ કે બારગાહેં બરપા હુઈ લશકર ઉતરે **મુસવ્વર** ઓર **મુરતનીગાર** બાહમ મીલે **બાબરાન** ભી શરીકે અંજમન હુવા **મુસવ્વરને** ઉસ્સે કહા હમારા ઈરાદા હય કે હમ તુમ મીલકર દુશમનસે લડેં ઉસને જવાબ દીયા કે મુઝે સામરીકી મદદકે સીવા કીસીકી સદદ નહીં દરકાર હય યેહ જવાબ **મુસવ્વર** ઓર **મુરતનીગાર**કો બુરા માલુમ હુવા મગર ખામોશ હો રહે **હયરતને** દાઅવત દોનુંકી ફરમાઇ શગલ મય નોશી શુરૂ હુઇ ઇસી તરહ શામ હુઇ **બબરાનને** તબલજંગ વ નક.કા.રાએ જંગી ગડ ગડાયા તાએરાને સેહેર ઓર અઇયારૂંને જાકર **મેહરૂ.ખ**કો .ખબર દી ઇધર ભી નફીરે સેહેર બજને લગી સાહેરૂંને સેહેર જગાયા બહાદરૂંને તલવારૂંકો સાનપર ચડાયા આખીર વોહ વક.ત આયા યાને દોનું લશકર બડે શાનો આઝમસે મયદાને જંગમંચ આએ હંગામા વારદગીર બરપા હુવા હુકમે સફે આરાઇ હુવા સબ દુરસ્ત હુવા સરદાર જોશીલે આગે બડે ઓર અપના જોશ દીખાને લગે નામર્દ મુંહ છુપાને લગે નકીબ લલકારે બહાદરૂંકો પુકારે બુરાઇ દુન્યાએ ફાનીકી કરને લગે વોહ પીકે સુનાએ કે દુલહને મોતકા હરએક મુશતાક હુવા કે અય નામદારો આજ મયદાને જંગકો બઝમે દુલહન બનાદો .ખુનમંચ સુર્ખ.રૂ હોકર અદુ યાને દુશમનકો નેલાહ દો શમએ નામવરીકો રોશન કરો તલવારૂં કી વાઝકો સાઝકા બજના સમઝો ઇસ સદાકો સુનકર બહાદુર ખુશી હુએ નામર્દ રંજીદા હુવે **બાબરાન** અઝધર ઉડાકર મયદાનમંચ આયા ઓર હરીફુંકો લલકારા ઇસ તરફસે **મુર્ખમુને** નીકલકર સામના કીયા નારયલ સેહેરકા મારા **બબરાનને** સેહેર રદ કરકે દાને માશકે ઝુલેસે નીકાલકર દોશેર ઉસકે બનાએ ઓર સેહેર કીયા કે વોહ ઝીંદા હુવે ઉનહેં મયદાનમંચ છોડકર આપ અલગ ખડા હો ગયા ઉન શેરૂંકે રૂબરૂ જો આયા વોહ ઉનકા શીકાર બના સાહેરૂંકો ઉનહુંને નીગલના શુરૂ કીયા યેહ હાલત દેખ **મેહરૂ.ખ**કો તાબ બાકી ન રહી જંગ હોનેકા હુકમ દીયા શમશીર સેહેર પકડ કર જા પડી દોનું ફોજેં આપસમંચ ગટ પટ હોગઈ સેહેર ચલને લગા બહાદુર ઓર

નામર્દ ઇસ હંગામેમંય મરને લગે બીજલીયાં ચમકી રઅદ ગરજા પથ્થર ભરસે કોઇ હકીકા ઉઠ ન રહા આખીર નોબત શમશીર ઝનીકી આઇ તલવાર ખીંચીં હંગામા બરપા હુવા લેકીન કસરતે ફોજ બબરાન ઓર હયરત ઓહતથી લશકરે ઈસલામકે પાઉં ઉઠ ગએ ઓર સરદારાને નામી લુકમએ શેર હુવે બબરાન શામકે કરીબ બફ્તહે કરીબ અપને ખયમેમંય આકર મશગુલે અયશ હુવા લશકરને ઉસકે કમર ખોલી લેકીન અઇયારાને ઉમરૂ ઉસકે કત્લકી ફીક્રમંય ચલે બર્કફીરંગી શીકલ બદલકર લશકરે હરીફમંય આયા એક ખયમેમંય કુછ સાકી બોતલેં દુરૂસ્ત કર રહાથા ઉનકે પાસ જાકર પુકારા કે મીયાં ઓલાદ જાદુ યહાં હય એક સાકીને કહા કોન ઓલાદ જાદુ ઇસને કહા હમારે ભાઇ હંય મુલાઝમે બબરાનને કહા હમ નહીં જાનતે આગે જાકર દરયાફ્ત કરો બર્કને કહા ભાઇયો ઝરા મુજકો સુરતનીગારકે સાકીકો બતલા દો વહીં મેરે ભાઇ ભી હંય સાકીયુંને ઉસકો પતા બતાયા બર્કને કહા ભાઈયો લશકર ઇતના બડા હય કે ઇસ મંય મીલના ઉનકા ગયર મુમકીન હય અગર તુમમંયસે એક શખ્સ બરાએ મેહેરબાની ઝરા તકલીફ ઉઠાકર મેરે સાથ ચલે તો બોહત મુનાસબ હો યેહ સુનકર ઉસકી મીન્નતપર રેહમ ખાકર એક શખ્સ સાથ હુવા રાહમંય બર્કને એક શરાબકી બોતલ નીકાલી ઓર કહા યેહ દેખો મંયને તાઝી શરાબ મંગાઈ હય અપને ભાઇકો દુંગા સાથ વાલેને રંગ બુકી તારીફ કી બર્કને કહા તુમ ઇસે પી કર દેખો ઉસને ઝરાસી શરાબ પી ઓર બેહોશ હુવા બર્કને પયરાહન ઉતારકર આપને પેહના ઓર માનીંદ ઉસકે અપની સુરત બનાઇ ઓર ઉસકો કનારે લેજાકર ડાલ દીયા આપ વહાંસે એકદમ બારગાહે બબરાનમંય આયા ઓર વોહ મસનદે પુર તકલ્લુફપર બયઠાથા જબ બર્કને સલામ કીયા ઉસસે પુછા કે તુ કોન હય ઉસને અરઝ કીયા કે સર કારકા સાકી હું ઉસને કહા લા શરાબ મુઝે પીલા ઉસને જામ શરાબ પેહલે ઉસે પીલાયા ઓર દુસરી બાર બેહોશી મીલાકર સાગર દીયા અભી વોહ પીને ન પાયાથા કે સબારફ્તાર અઇયાર બચ્ચી યહાં આઈ ઉસને બર્કકો પેહછાનકર પુકારા કે બબરાનસે કહા કે યેહ સાકી અઇયાર હય ખબરદાર ઇસકે હાથસે શરાબ ન પીના બર્ક યેહ સદા સુનકર ભાગા મગર બબરાનને સેહેર પડકર ગીરફ્તાર કર લીયા સબારફ્તારને કહા મંય જાકર મલકા હયરતસે ઇસકા ગીરફ્તાર હોના અરઝ કરૂં યેહ કેહકર ચલી ગઇ લેકીન બર્ક કી ગીરફ્તારીકી ખબર લશકરમંય ફયલી ઝરગામ ભી ફીક્ર અઇયારી મંય આયા થા યેહ હાલ સુન કર અપની સુરત સબારફ્તાર કી બના કર બારગાહે બબરાન મંય આયા ઓર કહા મલકા હયરત ને કહા હય કે જીસ અઇયારકો તુમને ગીરફ્તાર કીયા હય ઉસે હમારે પાસ લેજદો બબરાનને કહા અચ્છા લે જાવ સબારફ્તારને અરઝ કીયા કે આપ વાકીફ હંય હમ અઇયાર બચ્ચીયાં સેહેર નહીં જાનતીં હંય યેહ મુબતીલાએ સેહેર હય મંય લેજા ન સકુંગી આપ સેહેર ઇસ પરસે દફે કરદેં બબરાનને સેહેર અપના ઉતારા બર્કકો

ઝરગામ ગીરફતાર કીએ બાહીર લાયા ઓર રેહા કર દીયા અઇયાર નાઅરે મારકે ભાગે ચેહ ખબર બબરાનકો હુઈ કે અઇયાર કો અઇયાર આકર રેહા કર લે ગયા ચેહ સુનકર ઉસને રાત ભર હોશીયારી ઓર બેદારી રખ્ખી જીસ વકત સીતારાએ સેહેરી ફલક પર ચમકા ઓર આફતાબને મુંહ દીખાયા બબરાન લશકર લેકર વારીદે વશતે મુસાફ હુવા ઓર ઉસ તરફ મેહરૂખ. ભી આકર સફઆરા હુઈ બબરાનને સેહેરસે શેર બનાકર મયદાન મંય છોડે કે વોહ લશકરયુંકો નીગલને લગે ઉસ વક.ત કીરાંને મેહરૂખ.કો એક તદબીર બતલાઇ મેહરૂખ.ને હસ્બે ફરમાયશ કી.રાં પુકાર કર કહા અય બબરાન અગર તુમ હમારે પાસ આકર અલગ મંય એક બાત સુનો ઓર શર્ત હમારી મનઝુર કરો તો હમ એતાઅતે શેહેનશાહે તીલસ્સમ કરેં ઓર રાહે દુશમનીસે કદમ હટાએં ચેહ સુનકર મેહરૂખ. કીતરફ ચલા મેહરૂખ. ભી સફે લશકરસે આગે બડી ઓર કહા હમ તુમ આલગ જંગલ મંય ચલેં ન તુમેં કોઇ અંદેશા નહમેં કોઇ ખે.ાફ ફોજ ન મેરે સાથ ન તુમારે સાથ બબરાનકો ચેહ બાત બોહત પસંદ આઇ ઓર હમરાહે મેહરૂખ. જંગલકી તરફ ચલા રાહ મંય કી.રાંને સુરંગ ખોદ કર ઉસ પર ઘાસ ફુંસ બીછાઇથી બબરાન ઉલઝ કર સુરંગ મંય ગીરા ઉપરસે મેહરૂખ.ને નારંજ સેહેર પડકે મારા ઓર કી.રાંને સુરંગસે નીકલકર બગદા લગાયાકે બબરાનકા સરફટ ગયા ઓર તડપકર હીલાક હુવા સાદા હાએ મોહીબ પયદા હુઈ અંધીયાં ઉઠીં લશકરી જીસકો શેર ખાગએથે વોહ ફીર ઝાહીર હુવે ઓર વોહ શેર ગાયબ હોગએ ચેહ મારકા જો લશકરે બબરાનને દેખા ઓર હાલ મરને અપને માલીકકા સુનકર મેહરૂખ. પર હમલા કીયા ઇધર મેહરૂખ. ભી આકર પોંહચી ઓર ફોજ લેકરજા પડી દોનું લશકર બાહમ એક હો ગએ ઓર નારંજ ઓર તુરંજ સેહેરકે ચલને લગે ભીડ કર તલવાર ચલી કે .ખુનકી નદદી બહી આખી.ર લશકરે બબરાનને શીકશત ખાઇ હંગામા એ વારદગીરકી સદા સુનકર હયરત ભી સવાર હુઇ લેકીન ખબર સુનીકે લડાઇ બીગડ ગઈ બબરાન મારા ગયા નાચાર બારગાહ મંય વાપીસ આઇ મુસવ્વર જાદુકો બબરાનકે ઇસ કલામકા કે મંય કીસીકી મદદ નહીં ચાહતા રંજથા ઇસ સબબસે ચુપ બયઠા રહા કીસ્સાકો તાહ મેહરૂખ. ફત્હે ફીરોઝી દાખીલે બારગાહ હુઇ ઓર હયરતને કુલ કયફીયત જંગકી અફરાસીયાબકો લીખી ઉસને જબ ચેહ લીખા પાયા પડ કર આતીશે ગઝબ ભડક ઉઠી દુસરે સરદાર સાહેર ઝબરદસ્ત તુફાને બલા અફગન જાદુકો નામ લેકર પુકારા ઝમીનકો ઝલ ઝલા હુવા ઝમીન ફટ ગઈ તુફાનને નીકલ કર સલામ કીયા હુકમ દીયા સાથ ફોજકે ઇસી વક.ત તીલસ્મે ઝાહીર મંય જાકર સર નમક હરામુંકે કાટલા બ હુકમ વોહ બડે કર રોફરસે એક લાખ જાદુગરૂંકો સાથ લે રવાના હુવા ઓર બાદ કીતે મુસાફત રાહ પાર દરયાએ સેહેરકે ઉતરા હયરતને .ખબર સુનકર ઇસ તકબાલ કરાયા ઓર તુફાનને કેહલા ભેજા મંય જબ મુકામ કરૂંગા ઓર આરામ કરૂંગા કે મેહરૂખ.કો ઓર ઉસકે સાથ વાલુંકો કત્લ કરૂંગા વોહ ચેહ

પયામ લેકર લશકરે મેહરૂખ. પર ચડ આયા સર સવારી નક.કારાએ રઝમી બજાયા ફોજકો સફ્આરા કીયા મેહરૂખ. ભી નીકલ ખડી હુઇ તબલ વ બાજે બજને લગે અઇયાર સબ ભાગ ગએ નકીબ નકાબત કરકે હટે ઉસ વકત તુફાન આગે બડા ઓર મુઠઠી ખાક સેહેર પડકે લશકરે મેહરૂખ.પે ફેંકી ફોરન આંધી પયદા હુઈ ઓર બગોલા અયસા પયદા હુવા કે સારા લશકરે મેહરૂખ. ઉસ મંય છુપ ગયા એકકી આંખ મંય ભરી ઓર કુલ લશકર મંય અંધે હોગએ ઓર મેહરૂખ. ભી સાથ લશકરકે અંધી હોગઇ હરચંદ સાહેરાને સરદારૂંને સેહેર પડ કર દસ્તક દી રદે સેહેર કીયા લેકીન કુછ ન હુવા સદાએ પનાહ બલંદ હુઇ ખલ બલી પડ ગઇ ઉસ વકત મેહરૂખ.ને કહા અય તુફાન હમ સબ તાબેદાર અફરાસીયાબકે હોતે હંય તુમ હમારી ખતા શેહેનશાહસે માફ કરા દો તુફાન બલા અફગન જાદુને જવાબ દીયા કે અય મેહરૂખ. તુને ફરેબસે બબરાનકો મારા મંય તેરે મકર ન સુનુંગા અચ્છા મંય તેરે લશકર પરસે અપના સેહેર દફેકીએ દેતાહું મગર તુજકો પાસ શેહેનશાહકે ઇસી તરહ અંધા બનાએ હુવે લે જાઉંગા યેહ કેહકર કુછ અફસું પડકર ફલકકી તરફ ફુંકા યકાયક હવા સર્દ ચલી ઓર અબ્ર ધીર આયા પાની બરસને લગા જીસસે સરદાર નામી બહાર વગયા કે મીસ્લે મેહરૂખ. વોહતો અંધે રહે ઓર બાકી સબ લશકર સાજા હો ગયા સારે લશકર પર વોહ પાની સેહેરકા પડા મગર સરદારૂં પર એક બુંદ ન પડી અઇયાર જો લશકરસે નીકલ ગએથે પાની બરસતા દેખકર લશકર મંય શીકલેં બદલકર આએ ઓર તદબીર કરને લગે કે યેહ પાની કીસી બરતન મંય ભરલેં તાકે મેહરૂખ.કે કામ આયગા ઓર સરદારૂંકી આખેં રોશન કરેગા ગરઝ કે હરચંદ ફીકકી મગર વોહ પાની મયસ્સર ન હુવા ઓર તુફાનને આકર સબ સરદારૂંકો ક.યદ કર લીયા વહાંસે તબલ ઝફર બજાકર ફીરા કયદીયુંકો એક ખ.યમેં મંય હથ કડીયાં સેહેરકી આગ વાલી પેહનાકર ક.યદ કર દીયા સાહેર હીફાઝતકો મુકરરર હુવે આપ ઉતર કર બારગાહ મંય આરામ કરને લગા. લશકરને ભી કમર ખોલી બારગાહ મંય નાચ હોને લગા સાકી મેહ જબીન જામે મએ ગુલગું દેને લગે ઉસ વક.ત બર્ક ફીરંગી સાકી બનકર બારગાહ મંય ગયા ઓર અરઝ કરને લગા મુઝે હયરતને શરાબે તોહફા દેકર ભેજા હય તુફાનને કહા લા દેખું વોહ કયસી શરાબ હય ઓર કયસા ઉસકા મઝા હય ઉસ વક.ત બર્કને જામ ભરકર પેશ કીયા ઉસને શરાબકો ગેહરી નઝરસે ધુરા શરાબ શોઅલા બનકર ઉડ ગઇ ઉસ વકત ઉસને એક બયઝા ઝમીન મંય મારા ઓર કહા અય અઇયાર ઇસ બયઝેકો ઉઠાલા મુઝે માલુમ હુવા તુ બર્ક અઇયાર હય મગર મંય તેરી ખતા માફ કરાદુંગ વોહ બયઝા લેનેકો ઉઠા ઉછલ કર અયસા આંખુ મંય ઉડા કે યેહભી અંધા હો ગયા તુફાનને ક.યદ કર લીયા ઓર ફીર આપ મસરૂફે બાદાનોશી હુવા દો બારા ઝરગામ સાહેર બનકર અંદર આયા ઓર સલામ કરકે અરઝ કરને લગા મુઝે મુસવ્વરને ભેજા હય મુઝે નામા દીયા હય તુફાનને ફીર એક બયઝા-

કો ઝમીન પર ફેંકા ઔર કહા ઇસકો ઉઠાકર મેરે પાસ આ ઔર નામાદે ઝરગામ જબ બયઝા ઉઠાને લગા ધુંવા આંખું મંય ઉડા અંધા હો ગયા ઇસકો ભી ઇસને ગીરફતાર કર લીયા ઔર ફીર મય નોશી કરને લગા ઉસ વકત ઝમીન શક હુઇ ઔર એક પુત્લા પયદા હુવા ઉસને નામા દીયા ઉસને લેકર પડા અફરાસીયાબકી તરફસે લીખાથા મરહબા મરહબા અય તુફાન તુમને બડા કામ કીયા હમને નઝઝારા જાદુકો સાથ બયમા વ ખરગાહકે તુમારારે પાસ ભેજા હય તુમ સબ કયદીયુંકો લેકર દરયાકે કનારે આવ ઔર ઇસી બાર ગાહ જો હમને ભેજી હય ફરો કશ હો કે ઇસ બારગાહ મંય બોહત તુમકો આશાયશ મીલેગી ઔર અઇયારૂંકી અઇયારી વહાં ન ચલેગી હમ ઉમરૂકો ગીરફતાર કરકે વહીં આતે હંય સબકે સર કાટ કર પાસ ખુદાવંદ લકા.કે ભેજેગેં ઇસ નામેકો પડ કર પુત્લેકો ઉસને રવાના કીયા ઔર આપ ઉસી વકત કુચ કરકે ઔર ડોલીસું મંય કયદીયુંકો બીઠલા કર તરફ દરયાએ .ખુંરવાંકે ચલા ઉસકે લશકરકો કુછ કરતે કીરાંને દેખા એક સાહેરકી સુરત બનકર લશકરયુંકે પાસ આયા ઔર કહા ભાઇ મંય મુલઝીમે હયરત હું મુઝે નહીં માલુમ તુમ લોગ ઇસ વક.ત કહાં જાતે હો ઉનહુંને જવાબ દીયા કે પુરી તોરસે હમેંભી નહીં માલુમ કે તુફાનકા કયા ઇરાદા હય મગર ઇતના સુના હય દરયાએ .ખુરવાંકે કનારે કોઇ સાહેર બયમા લાતા હય કી.રાં યેહ સુનકર વહાંસે બોહત જલદી ચલા ઔર કનારે દરયાએ સેહેરકે પોંહચા યહાં નઝઝારા જાદુ બારગાહ લીએ મુનતઝર તુફાન કાથા કી.રાં સાહેર બનકર ઉસકે પાસ ગયા ઔર કેહને લગા જબ તુમ શાહે તીલસ્સમ સેરૂખ.સત હોકર ચલે આએ તો શેહેનશાહકો ફીર કુછ યાદ આયા ઉનહુંને મુઝે ભેજા હય ઝરા અલગ ચલો તો વોહ બાત તુમસે બયાન કરૂં નઝઝારા ઉઠકર ઉસકે સાથ જંગલ મંય ચલા કી.રાંને હુબાબ બેહોશી મારકર બેહોશ કીયા ઔર વહીં ગડહા ખોદ કર ઉસકો દફનકર દીયા ઇસ લીએ કે ઇસકો અગર કત્લ કરૂંગા ગુલ હોગા હમરાહી ઇસકે આગાહ હોંગે ઇસ્સે બેહતર હય કે યેહ આપસે આપ અંદર ઝમીનકે હીલાક હો જાએ ફીલ જુમલા ઉસે દફન કરકે ઔર લે બાસ. ઉસકા લેકર ઉસીકી સુરત બનકર ઉસકે હમરાયુંકે પાસ આયા ઔર હુકમ દીયા બારગાહ વાસ્તે તુફાન જાદુકે અસ્તાદા કરો મુલાઝ મુને હુકમ પાકર બારગાહ અસ્તાદાકી કી.રાંને બારગાહ મંય પલંગડી જવાહીર નીગાર બીછવાઇ મસનદ પુરઝર આરાસ્તા કરાઇ ઔર ગુલ તકયું મંય પલંગકી ચાદર મંય ઇતરે બેહોશી મલદીયા ઔર સામને મસનદકે ગુલ દસ્તે રખખે ઉનમંય ભી ઇતરે બેહોશી મલા સબ દુરસ્તી કરકે આપ અલગ ખયમે મંય જાકર ઠયરા બાદ દો પેહરકે તુફાન આકર પોંહચા કયદીયુંકો અલગ ઠયરાયા હીસારે સેહેર કર દીયા ઉસ વકત નઝઝરા જાદુને આકર સલામ કીયા ઔર કહા બારગાહ આપકે લીયે શેહેનનશાહને જો ભેજી હય ચલકર આરામ ફરમાઇએ તુફાન યેહ સુનકર દાખીલે બારગાહ હુવા ઔર મસનદ પર આકર બયઠા ચંદ સાહેર રફીક. ઔર મુસાહેબ ઉસકે આસપાસ

બયઠે ઓર સારા લશકર બારગાહસે અલાયદા ઉતરા નઝઝારા નકલી ખાદીમ ખીદમત ગારૂંસે કહા તુમ અંદર બારગાહકે ન જાવ કે અઇયાર તુમ મંય મીલકર ચલે જાએગેં વોહ લોગ ભી હસ બુલ હુકમ બાહીર ઠયરે લેકીન ઇતને અરસે મંય વહાં તુફાન બુશબુએ ઇત્તર બેહોશીએ સાથ રફીકુંકે બેહોશ હો ગયા ફીરાં ખીદમત ગારૂં કો રૂખસત કરકે જો અંદર આયા સબકો બેહોશ પાયા બગદેસે હર એકકા સર જુદા કીયા શોર હંગામા બરપા હુવા અંધેરા તમામ આલમ મંય છાગયા આંધીયાં પયદા હુઇ સાહેર દોડે ફીરાં નાઅરા કરકે ભાગ ગયા મગર કઇ હઝાર સરદાર લશકરે મેહરૂખકે જો ગીરફતાર ઓર અંધે હોકર યહાં આએથે વોહ ઉસકે મરતેહી છુટ ગએ ઓર નારંજ ઓર તરંજ ચલને લગે મીરચું ઓર સુઇયુંકે હાર લેકર લશકરા પર જાપડે ગોકે તુફાનકા લશકર બેહતથા મગર યેહ સબ સરદાર બડે ઝબરદસ્ત હંય ઇનહુંને અયસે ઉમદા ઉમદા સેહેર કીએકે હઝારૂં કો કત્લ કીયા કભી મેહરૂખને ગોલે ફોલાદી લગાએ દરયાએ આતીશ પયદા કરકે સાહેરૂંકો જલાયા કભી બહારને ગુલદસ્તા મારકે આલમે બહાર પયદા કીયા હર એકકો દીવાના બનાયા કોઇ નાચને લગા કોઇ તાલીયા બજાને લગા હરએક સાહેર શમશીરે સેહેર લીએ કત્લકરને લગા દયાએ ખુંન જારી હોગયા સર તેયરને લગે અલહાસીલ ફોજે દુશમન શીકશત ખાકર તરફ અફરાસીયાબ કે ભાગી ઓર મેહરૂખ અપને લશકરકી તરફ ચલી લેકીન હાલ સુનીએ ઇધર અફરાસીયાબને ખુમાર જાદુસે કહાકે અય મલકા તુમ તુફાન જાદુસે કહો કે જલ્લાદ ઓર ફાંસી વગયરા કુલ તઇયાર કર રખખે કે કલ શેહેનશાહ આકર સબકો કત્લ કરેગેં ઓર સર ઉનકે ખુદાવંદકે પાસ ભેજેગેં ખુમાર ઇરશાદે શાહસે રૂખસત હુઇ ઓર કરીબ દરયાએ સેહેરકે પોંહચી વહાં ઉમરૂ આવારા તલાસે રાહ મંય ફીર રહા હય ખુમારકો ઉસને દુરસે દેખા દીલસે ખીયાલ કીયા ઇસ કેહબાકો બેહોશ કરકે ઇસકી સુરત બનકે દરયાકે પાર ઉતરો ઓર અગર પાર ન જાના હો સકે ન સહી તો ફીર ઇસકો ઝલીલ કરો તબીઅતસે તોઆગાહ હો ચુકા હય કે યેહ સાહેરા મસ્તાની હય હય ફોરન અપની સુરત એક જવાન હસીન તરહદારકી બનાઇ ટોપી મરવારીદ નીગાર પેહની રાહ બીચકો દીલસે ખીયાલ કરકે કે ઇસ રાસ્તેસે જાઇગી આકર ખડા હોગયા ઓર એક શાખે દરખત થામકર રોતાથા ઓર શેઅર આશકાને પડતાથા ખુમાર જબ નઝદીક આઇ ઉમરૂકા હાથ પકડકર ઝંઝોડાકે અય નવ જવાન કયા સબબ હય તેરે રોનેકા ઉમરૂને પાંવ ઉઠાકર ઉસકો દેખા ઓર ઝીયાદા રોને લગા ખુમારને આજઝીસે હાલ પુછા ઉમરૂને કહા મંય આશીકો શયદા મલકા બહાર કાહું ઓર વોહ શરીકે ઉમરૂ હય કોઇ કાબુ મેરા નહીં શાહે તીલસ્સમકે ખોફસે કુછ કેહ ન સકતાથા મગર સુરતે ઝેબા દેખલેતાથા લેકીન અબ તો વોહ ભી મુહાલ હય કોઇ દીલ બેહલાનેવાલા નહીં મીલતા ફીર ન રોઉંતો કયા કરૂં ખુમારને યેહ સુનકર જવાબ દીયા કે અય નાદાન માશુક બા વફા કોઇ નહીં અગર હય તો હઝારંમંય એક કસું દીવાના હુવા હય ઉમરૂને કહા જો તુમને હાલ પુછા હયતો દીલદારી લાઝીમ હય તુમહી અપની ગુલામી

મંય મુઝે કુબુલ કરો મંય માલદાર બોહત હું ઓર કોઇ વાલી વારસ મેરા નહીં હય ઇશકમંય ખાનુમા આવારા ફીરતા હું .ખુમાર યેહ બાતેં સુનકર હંસને લગી ઉમરૂને હાથ પકડ લીયા ઓર ગલેસે લીપટાયા .ખુમારને કહા દેખો કોઇ આ જાયગા મંય બદનામ હુંગી તુમ તો નામે .ખુદા ઉંગલી પકડતે પોંહચા પકડતે હો કીતના જલ્દ મઝેમંય આગએ ઉમરૂ ને કહા અય મલકા બયત–ગનીમત બુઝ ઇસ મીલ બયઠનેકો—જુદાઇકી ઘડી સરપર ખડી હય–યેહ કેહ કર ગોદમંય ઉઠાકર કનારે દરયાકે લાયા ઓર ચાદર બીછાકર ઉસકો બીઠાયા ખાસદાન કમરસે નીકાલા કહા ગીલોરી ખાનેકા મુંઝે બડા લપકા હય લો તુમ ભી ખાવ .ખુમાર ગીલોરી ખાકર બેહોશ હુઇ ઉમરૂને ઝેવર ઉતાર લીયા કયુંકે બાલુ મંય યેહ મોતી પીરોએ રેહતી હય ઇસ બાઇસસે ઉસકા સરમુંડ લીયા કસ્દ ઉસકે માર ડાલકેકા કીયાથા યકાયક આંધી આઇ ઉમરૂ ભાગ ગયા મગર બગોલા ચક્કર દેતા હુવા પાસ અફ્રાસીયાબકે .ખુમારકો લાયા ઉસને અપના દુશાલા .ખુમારકો ઉડાયા હોશીયાર કીયા ઉસને અરઝ કીયા કે ઉમરૂ મુજકો કઇબાર ઝીલ્લત દે ચુકા હય મંય ઉસે કત્લ કરને જાતીહું જહાં હોગા ઢુંડકર મારૂંગી અફ્રાસીયાબને કહા ઠયરો મંય બદબીર કરતાહું યેહ બાતેંહો રહીંથીં કે યકાયક તાએર ઉડતે હુવે આએ ઓર સામને ઠયરકર કેહને લગે કે અય શેહેનશાહ તુફાન ઓર નઝઝારા દોનું મારે ગએ ઓર કયદી છુટ ગએ યેહ સુન નાથા કે અફ્રાસીયાબ ફર્તે ગઝબસે કાંપને લગા ઓર એક અપને મુલાઝમ દરબાર મંયસે ઝલઝલા જાદુકો હુકમ દીયા કે મેહરૂખ, વગયરા છુટ કર અપને લશકરકી તરફ જાતે હંય દરબાર મંય ગીરફતાર કરલા ઝલઝલા ઉડકર ફોરન રવાના હુવા ઓર બોહત જલદી લશકરે દુશમનપર પોંહચ કર નારંજ મારા કે વોહ નારંજ ઝમીન મંગ આકર સમા ગયા કે ઝમીનકો અયસા ઝલઝલા આયા કે સરદારાને મેહરૂખ, ગીરપડે ઉસ વકત રેઅદ જાદુને સેહેરસે અપનેકો ઉસકે પાસ પોંહચાયા ઓર બર્કે મેહશર બીજલી બનકર ઉડી રેઅદને ઝોરસે ચીખ, મારી કે ઝલઝલા બેહોશ હોકર ગીરા ઉપરસે બર્કે મેહશર ચમકકર ગીરી દો ટુકડે કરતી ઝમીનમેં મંય ઉતર ગઇ શોર ગોગા ઉસકે મરનેસે બુલંદ હુવા સબ સરદાર સંભલકર આગે ચલેથે કે એક સાહેર અઝધર .ખુવાર જાદુ નામ પયદા હુવા ઓર નારા મારકર પુકારા કે અય નમક હરામો મેરે રેહનેકી જગેહપર તુમ ઝલઝલાકો મારકર ચલે ભી જાવગે ઓર સેહેર કીયા કે હઝારહા આતીશ કુશાં પયદા હુવા ઓર સબકો અઝધહુંને ઘેરા ચંદ સાહેરાને મેહરૂ.ખને સેહેર કીયા કુછ ન હો સકા સબ મુઝતર હોકર રોને લગે ઉસ વકત મેહેત્તર કીરાં સાહેરકી સુરત બનકર પાસ આયા અઝધર.ખુવારને પુછા તુ કોન હય જવાબ દીયા મનમ મેહત્તર કીરાં ઉસને ચાહા સેહેરસે ગીરફતાર કરૂં કીરાંને ચમક કર બગદા મારા કે સર પર બયઠકર ચક્કરમંય દરઆયા અઝધર ગીરા હંગામા બુલંદ હુવા અઝધે ગાયબ હુવે ફીર મેહરૂખ આગે બડી ઇસ અરસેમંય .ખબરે કત્લ ઝલઝલા ઓર અઝધરકી શાહ તીલસ્સમકો હુઇ ઝાનું પર અફસોસ કરકે હાથ

મારા ઓર પુકારા કે અય કુદરત સેહ ચશમી આવ ચેહ સાહેરા લોંડી જમશેદકી મશહુર હય ઓર ઇસી તરહ સાત કનીઝેં જમશેદકી હંય કે હાલ ઉનકા બર વકત ઝીક હોગા ખુલાસા કલામ એક સાહેરા ફલકકી તરફસે ઝાહીર હુઇ ઉસ્સે કહા તુ જા કર ઉમરૂકો પકડ લા ઉસને કહા મંય રોઝ બુલંદીસે દેખા કરતી હું કે ઉમરૂ દોડા દોડા ફીરતા હય જબ કહો જબ ગીરફતાર કર લાઉં મગર ઇસ વક્ત મંય ન જાઉં-ગી કીસી ઓરકો ભેજો અફરાસીયાબ બસબબ કનીઝ હોને જમશેદકે ઈસ સાહેરાકી હુરમત ઓર તોકીર કરતા હય ઈસકે ઇનકાર કરનેસે ખામોશ હો રહા ચેહ સાહેરા ચલી ગઈ ઉસ વકત દુસરી કનીઝ બલાએ કુદરતકો પુકારા વોહ ભી ઉડતી હુઇ આઇ ઉસ્સે કહા કે તુ જાકર ઉમરૂકો પકડ લા ઉસને જવાબ દીયા અય શેહેનશાહ હમે હુકમે જમશેદ નહીં હય કે હમ અઇયારસે મુકાબલા કરેં દુસરે કનીઝોને જમ-શેદકા ચેહી રૂતબા હય કે આપ ઉનહેં જંગો જીદાલકા હુકમ કરતે હંય આપકો હમ લોગુંકી પુરશીશ લાઝીમ હય અયસે કલમાત કેહકર ચેહ ભી ચલી ગઇ અફરાસી-યાબ ઉસ વક્ત ગઝબ હુવા ઓર કનીઝ સોયમકો પુકારા કે અય ખુંખુવાર ચહાર દસ્ત જાદુ આવ એક સાહેરા બીલ્લીકી તરહ જીસકે ચાર હાથ થે ઓર ઝબાન મુંહસે બાહીર નીકલીથી ઉડતી હુઈ સામને આકર ઉતરી ઉસકો હુકમ દીયા મેહરૂખકો ઓર ઉસકે સાથીયુંકો તુ જાકર ગીરફતાર કર મંય ઉમરૂકો કીસીસે કયદ કરાઉંગા કનીઝને કુછ ઇનકાર ન કીયા ઉસી વકત તરફ લશકરે મેહરૂખકે ચલી મગર મેહ-રૂખ જો વહાંસે ચલી કરીબ એક પહાડકે પોંહચી દેખા કે ચેહ પહાડ બીચસે ફટા હય ઉસકે અંદર એક મકાન આલીશાન બના હય એક છોટાસા બાગ લગા હય મગર નીહાયત આરાસ્તા હય ચાર તરફકો ચાર બંગલે બને હંય બીચમંય બારાદરી હય સરાસર ખુબીસે ભરી હય મેહરૂખકો દીનભર લડતે ઓર રાહ ચલતે દીન ગુઝરાથા ઇસ મુકામકો પાકર વહીં આરામ કીયા રાત ભર બ અયશો આરામ બસર કી સુબ્હ કો ઉઠકર ચલીથી કે ખુંખુવાર આકર વહીં પોંહચી ઓર પુકારી મનમ કનીઝે જ-મશેદ તુમલોગ અબ કહાં બચકર જાવગે ચેહ સદા સુનકર મેહરૂખને ગોલા ફોલાદી સેહેર પડકર મારા ખુખુંવાર કનીઝે જમશેદ હય ઈસકે સામને વોહ ગોલા મોમકા હો ગયા ઉસ વકત બહારને ગુલદસ્તા મારા કે ફુલ ખીલે ઓર ચમન વગયરા સેહરા મંય ઝાહીર હુવે ખુંખુવારને મુંહસે ઉફ્ જોકી ચમનમંય બહારકે આગ લગ ગઇ સબ જલ ગએ ફીર રેઅદને જાકર ચીંખ મારી ઓર બર્કમેહશર બીજલી બનકર ગીરી મગર ખુંખુવારને કમંદે સેહેર મારકર દોનુંકો પકડ લીયા ગરઝ ઇસી તરહ સબ સાહેરૂંને અપને અપને હરબે કીએ કુછ ન હુવા ઓર ખુખુવારને સેહેર પઢકર દસ્તક દી ઝમીન શક્ હુઇ હઝારહા પુતલા નીકલા ઓર હરએકકે લેપટ ગયા સબકો બાંધકર સામને ખુંખુવારકે લાયા અઇયાર જો સાથ થે વોહ પેહલેહીસે ભાગ ગએથે બસ ચોહ બચ ગએ ઓર સબકો લેકર ખુંખુવાર ચલી તરફ તીલસ્સમકે રવાના હુઇ

અઇયાર દુર દુર ઇસકે સાથ ચલે ઓર એક જગે **બર્કફીરંગી** અપનેકો બુડહીયા બનાકર સર હીલતા હુવા લાઠી ટેકતા કમરસે ટેડા બાલ સુફેદ ઇસ હયબતસે સામને .ખુંખુંવારકે આકર લગા દુહાઈ દેને કે અય મલકા હમ લુટ ગએ અઇયાર મુંડીકાટે મેરા સારા ઘર લુટ લે ગએ મુજકો ફકીરની કર દીયા આપ ઝરા ચલકર દેખીયે .ખું-ખુ.વાર ઉસકી ફરયાદ સુનકર કેહને લગી કે મંય કીસીકે ઘર નહી જાતી ઓર સેહેર કરકે બુડહીયાકો પકડકે સાથ કયદીયુંકે બાંધા બુડહીયાને ગુલ મચાયા કે એક તો મેરા ઘર લુટ ગયા દુસરે કયદ હુઇ .ખુંખુ.વાર બોલી કે મંય તુઝે સેહેનશાહ પાસ લીએ ચલતી હું વોહ તેરા ઘર આબાદ કરદેગા અય મકકાર તુ જાનતા હય કે મંય ગાફીલ હું મુજસે તેરા ફરેબ ચલેગા યેહ કેહકર આગે ચલી અબકી બાર **ઝરગામ** એક કસાન બનકર સરપર અંગુછા બાંધકર મીરઝાઇ પેહેનકર ગોફન લેકર એક ખેતકે કનારે ખડા હોકર ગીલહેરીયાં ઓર તોતે હાંકને લગા જબ .ખુંખુ.વાર વહાં પોંહચી કસાનને પુ-કારકર કહા ખબરદાર ઇધર ન આના તુમહારે સાથ લોગ બોહત હંય ખેત મેરા પામાલ હો જાયગા .ખુંખુ.વારને કહા ભલા મુવે પેહછાના મંયને મંય ઇધરહીસે જાઉંગી **ઝરગામ** સમજ ગયા કે યેહ તુઝે પેહછાન ગઇ .ખેતમંય કુદકર ભાગ ગયા ફીર એક સાહેર બનકર .ખુંખુ.વારકે પાસ આયા કહા મુઝે શેહેનશાહે જાવેદાંને ભેજા હય કહા જો પેહલે બુડહીયા બનકર આયા હય ગોહ **બર્કફીરંગી** અઇયાર હય ઉસકે ફરેબ-મંય ન આના ઓર રાહમંય હોશીયાર રેહના .ખુંખુ.વારને જવાબ દીયા મંય અયસી હોશીયાર હું કે તુઝે ન છોડુંગી યેહ કેહકર સેહેરસે **ઝરગામ**કો ભી પકડકર જહાં સબ બંધે થે ઉસે ભી બાંધ લીયા આગેકો રવાના હુઇ યેહ સબ કયફીયત દુરસે **કીરાંને** દેખી કે દો અઇયાર ગીરફતાર હોગએ લેહાઝા આપ બસુરત અસલ આકર .ખુંખુ.વારકે કદમપર ગીરા કે યેહ દોનું ભાઇ મેરે કયદ હુવે હંય ઓર ઉસ્તાદ મેરા તીલસ્સમમંય ફંસા હય લશકરી ભી સબ કયદ હોકર વહીં જાતે હંય તુમ મુઝે ભી બાંધ લો ઓર લેતી ચલો મંય અકેલા યહાં રેહકર કયા કરૂંગા શાહ તીલસ્સમ મેરી જાનકા દુશમન હય .ખુંખુ.વારને કહા અય **કી.રાં** તુ બડા માકુલ શખ્સ હય તુને બોહત અચ્છા કીયા જો મેરે પાસ ચલા આયા મંય ખતા તેરી શેહેનશાહસે માફ કરાદુંગી **કી.રાંને** કહા દેખીએ એક અઇયાર ઓર આપકે પીછે ખડા હય .ખુંખુ.વાર ફીર કર દેખને લગી **કીરાંને** બગદા ઇસ ઝોરસે મારા કે સર કટકર દુર ગીરા ગુલશોર પયદા હુવા તારીકી ફેલ ગઇ બાદ કુછ દેરકે વોહ હંગામા મોજુદ હુવા સબ કયદી રેહા હોકર ફીર આગે ચલે મગર બીરૂંને સેહેરકે યેહ ખબર શાહ તીલસ્સમકો પોંહચાઇ કે .ખુંખુવાર મારી ગઇ યેહ સુનતેહી ચીલ્લાકર ઉઠા ઓર ચાહા કે ખુદ જાકર બાગીયુંકો કત્લ કરૂં મગર એક સાહેરા **.કેહરેનીગાહ ચહાર ચશમ** દરબારમંય હાઝીર થા સામને આકર અરઝ કરને લગા કે હુઝુરકો કહાં મુનાસબ હય જો અદના મુલાઝમુંકે મુકા-બલેકો જાએં યેહ કમતરીન જાકર સબકો સઝા દેગા ઓર બાંધકર રૂબરૂએ શાહ

હાઝીર કરેગા શાહે તીલસ્સમ ઉસકે સમઝાનેસે રૂકા ઓર યેહ દરબારસે બાહીર આયા બારા હઝાર સાહેર ચુન કર અપની હમરાહી કે લીએ ઓર તખ્તે સે.હેર તઇયાર કીયા જબ સબ દુરસ્તી હો ચુકી ઉસ વકત અફ્રાસીયાબ સે આકર રૂ.ખસત ચાહી .ખીલ અતે રૂ.ખસત ઇનાયત હુવા યેહ સાહેર સામરી મનશ સબ અસબાબે સેહેર અપના લેકર તખ્ત પર સવાર હુવા ચાર આંખે મશ અલકી તરહ ઉસકી રોશન થીં દર હક.કી.ત શોઅલા અફરોઝી મ‍ંય. આગ થીં બારા હઝાર સાહેર ગીરદો પેશ તખ્ત કો ઘેરે રાલ ઉડાતે ધડ બજાતે સેહેરં કી નયરંગીયાં દીખાતે રવાના હુવે યહાં મેહરૂ.ખ વગયરા બાહત્ય મુસાફ્રત રાહ અપને લશકર કે કરીબ પોંહચીંથી કે યકાયક અબ્રે સેહેર રંગ બરંગ કે પયદા હુવે ઓર આગ પથ્થર બરસને લગે મેહરૂ.ખ ઠેહેર ગઇ દેખા કે.હેરનીગાહ કા તખ.ત ઝાહીર હુવા ઉસને પેહછાન કર કહા ખુદા ખેયર કરે લેકીન યારા કયા થા અપને સરદારૂં કો હુકમ સફેઆરાઇ કા દીયા ઉસ તરફ .કેહરનીગાહને હુકમ દીયા કે મુહાસરા કરલો ખબરદાર ઇન મ‍ંય સે કીસીકો ઝીંદા ન રખ્ખો યેહ કેહકર આપ આગે બડા ઓર લલકારા કે કોન મેરે સામને આસકતા હય ઇસ સદા કો સુનકર હીલાલ સેહેરઅફ્ગન આગે બડહી વાઝેર હોકે ઇસકે શોહર કો ઉમરૂ સતી બનકર રેહા કર લાયાથા ઉસ વક.ત સે યેહ શરીક હય અલ હાસીલ ઇસને તોક અપને ગલે સે ઉતાર કર મારા કે વોહ અઝધર બનકર કે.હેરનીગાહ પર આયા વોહ જોશ ઇસ સેહેર કા દેખકર ગભરાયા એક ચુટકી .ખાકકે કપ્રજમશેદ ઝોલીસે નીકાલ કર અઝધર પરડાલી કે વોહ પાની હોકર બેહ ગયા ઉસ વક.ત યેહ ઉડકર બુલંદી પર ગયા ઓર વહાંસે ખાકકો ઉડાયા કે યકાયક આંધી આઇ ઓર સબ સરદાર મેહરૂ.ખ કે બેહોશ હો ગએ ઉસને એક ખયમાં સેહેરકા અસ્તાદા કરા કર ઉસ મ‍ંય કયદ કીયા કુછ સાહેર હયરત સે લેકર રવાના હુવા અસનાએ રાહ મ‍ંય મેહરૂ.ખ વગયરા કો મીયાનું મ‍ંય ડાલકર રાહી હુવા યહાં તકકે કનારે દરયાએ ખુંરવાંકે પોંહચા કયુંકે રાહ મ‍ંય ઉસને કહીં .કયામ ન કીયા થા નીહાયત થકા માંદાથા લશકરકો હુકમ દીયા આજ રાતકો યહાં મુકામ કરો મ‍ંય શેહેનશાહ કો અરઝી લીખકર દરયાફ્ત કરૂં કે .કયદી કહાં રહેં દરયા કે ઇસ પાર કત્લ કીએ જાએગેં યા આપકી ખીદમત મ‍ંય આઇંગેં ગરઝ કે બારગાહ અસ્તાદા હુઇ લશકરને કમર ખોલી યેહ જાકર અંદર બારગાહ કે મસરૂફે મય .ખુવારી હુવા ઉસ વકત અઇયાર ઇસકે સાથ સાથ ફ્રીક્ર રેહાઇ કરતે ચલે આતે થે ઉન મ‍ંય સે બર્કે ફીરંગી એક સાહેર બનકર અંદર બારગાહ કે આયા ઓર દસ્તા બસ્તા ઇલતે માસ કીયા કે હુઝુર કા નામ સુનકર આયા હું મોહતાજ હું ગરદુંકા સતાયા હું સેહેર સાહેરી સબ જાનતાહું મગર નોકરી નહીં મીલતી ઉમ્મેદ વાર હું કે અપને મુલાઝમું મ‍ંય જગેહ દીજીએ આધા સેર આટે કે સહારે લગાદીજીએ .કેહરનીગાહને યેહ સુનકર ઉસપર રેહેમ કીયા બર્કને ફ્રસીદા ઉસકી તારીફ મ‍ંય પડા ઓર દીલ મ‍ંય ઉસકે ઘર પયદા કીયા યેહતો

ઇસકે કત્લકી ફીક્ર મંય થા વહાં અફ્રા સીયાબને કીતાબે સામરી દેખી માલુમ કીયા કે .કેહેરનાગાહ સબકો ગીરફ્તાર કરકે કનારે દરયા કે ઉતરા હય ઓર અઇયાર આકર ઉસકો કત્લ કીયા ચાહતા હય ચેહ દેખકર ઉસને ગદદાર જાદુ નામ એક જાદુગરની સે કહા કેતુ જલ્દ કેહેર નીગાહ કે પાસ જા ઓર કેહના ચેહ જો તુમહારા મુસાહેબ હય બર્ક ફીરંગી અઇયાર હય ઇસકો ગીરફ્તાર કરલો ઓર અઇયારૂંસે હોશીયાર રહો સુબ્હ કો જયસા હુકમ મેરા પોંહચે ઉસ પર તાઅમીલ કરના ચેહ હુકમ પાકર ગદદાર જાદુ ઉડકર રવાના હુઇ ઓર પાસ કે.હેરનીગાહ કે પોંહચી ઇસને તાઝીમ ઓર ઇસતક.બાલ કીયા મગર ઉસને આતેહી સેહેર પડકે બર્ક કો ગીરફ્તાર કરલીયા ઓર હુકમે અફ્રાસીયાબ સે કે.હરનીગાહ કો ભી .ખબર દી ઇસને બર્ક કો બેહોશ કરકે ક.યદીયું મંય ભેજદીયા ઇસકો ભી રખ્ખો ઓર ગદદાર કો બીઠાયા ઉસ વકત કીરાં સુરત બદલે લશકર મંય મોજુદ થા બર્ક ક.યદ કોતે દેખકર એક મહંત સાધુ કી સુરત બનકર કરીબ બારગાહકે આયા ઉસવકત સરાયચે બારગાહકે ઉઠે થે રોશની લશકર મંય અયસી થી જયસે દીન રોશન હય ગદદાર સાધુ કો આતે દેખકર કે.હેરનીગાહ સે કહા કેચેહ સાધુ ક.ીરાં હય ઉસને ચાહા ક.યદ કરેં મગર ક.ીરાં ઉસકે ઇરાદે કો સમજકરા ભાગ ગયા ઉસ વકત અફ્રાસીયાબ કા નામા આયા એક પુત્લેને લાકર .ખત દીયા કે અય મલકા ગદદાર જાદુ તુમહેં અઇયાર પરેશાન કરતે હંય લેહાઝા હમને ઇસ પુત્લે કો હમને એક ઇસ્મ તાલીમ કરકે ભેજા હય ઇસ ઇસ્મ કો ઉસ્સે તુમ સીખલો જો અઇયાર તુમહારે પાસ આયગા સેહેર કા બીર તુમહે ઉસકે આનેકી ખબર દેગા ઓર કે.હરનીગાહ સે કેહના તુમ ક.યદીયું કો લીએ વહીં ઠયરો અબ અઇયાર તુમપર કબઝા ન પાએગેં મંય ઉમરૂ કો ગીરફ્તાર કરકે વહીં આતા હું સબ કે સર સાથ ઉમરૂ કે કાટુંગા ચેહનામા પડકે ગદદારને પુત્લેસે ઇલ્મ સીખકર ઉસે રવાના કીયા ઓર કે.હેરનીગાહ કો ભી મઝમુન નામેસે આગાહી દી ઓર બાઇતમીનાન તમામ સકુનત અખતીયાર કી ઓર ઇધર અફ્રાસીયાબને ભી આરામ કીયા દરબાર બર .ખાસ્ત હુવા જબ સુબ્હ હુઇ શાહ રોનકે તખ.તે શાહી હુવા ઓર હુકમ દીયા સરસર વાસ્તે ગીરફ્તારી ઉમરૂ કે ગઇ હય અભીકત ઉસકો પકડ કર નહીં લાઇ અબ એક સાહેર તુમ મંય સે જાએ ઓર સરસર કો ઢુંડકર ઉસકે સાથ રહે જીસ શખ્સ કો વોહ ઉમરૂ બતલાએ ઉસે ફોરન ગીરફ્તાર કરલાએ ચેહ સુનતેહી કે .ખુમારજાદુ દુશમને 'જાને ઉમરૂ હય ઓર કઇ બાર સરમુંડા ચુકી હય ઉઠ ખડી હુઇ ઓર અરઝ કીયા કનીઝ જાતી હય ઓર ઇસીદમ ઉસ જાલસાઝ કો લાતી હય ઓર વોહ ઉડકર રવાના હુઇ સરસર તલાશે ઉમરૂ મંય કોહો દશતકી .ખાક છાનતી ફીરતી ઓર હર જગેહ દેખતી ભાલતી ચલી જાતી થી કે .ખુમાર ઉડતી હુઇ આઇ ઓર ઉસકે સાથ ચલી અબ હાલ ઉમરૂ કા સુનીએ કે ચેહ જો .ખુમાર કા સરમુંડ કર ચલા તો એક ગાઉં

મંય પોહેચા કે ઇસ જગેહ બોહત સે સાહેરૂંકા મજમા હય દફ ઓર દાએરા બજ-રહા હય જામ મએ અરગવાની કા. દોર ચલતા હય એક સાહેર દુલા બના મસનદ પર બયઠા હય ઉમરૂ સમઝા કીસીકી શાદી કા સમાન હય લાવ ઇસે ચલ કર લુટેં યેહ સોચ કર અપની સુરત મીસ્લ સાહેર કી બનાઇ ઓર કરીબ પોહચ કર સાહબ સલામત કી વોહ લોગ સમઝે કે યેહ સાહેર યહા કહીં કા રેહને વાલા હય બ પાસે ખાતીર હમ કોમ જલસા દેખને ચલા આયા હય બસ સબને તોકીરો ઇઝઝત કે સાથ બુલાકર બીઠાયા ઉમરૂને કશતી શરાબ ખીંચકર ઉસ એહલે અજમનમંય સે એક કો એક જામ ભરકર દીયા ઓર કહા આપ નોશ કીજીએ મંય ભી પીતાહું જીસ વકત સબકો પીલા લુંગા આપભી પીયુંગા ગરઝ કે ઇસરાર કરને સે ઉમરૂ કે ઉસને શરાબ પી ફીરતો દોર શુરૂ હુવા સબકો સુરાહી મંય બેહોશી મીલાકર શરાબ પીલાઇ વોહ સબ જુતી પયઝાર લડકર બેહોશ હુવે ઉમરૂને જાલ ઇલયાસી માર કર વહાંકા માલ સબ ઝંબીલ મંય રખા યહાં તકકે પયર હન ભી સબકે ઉતાર લીએ જબ લુટ ચુકા ઉસ વક્ત ખંજર લેકર હર એક કો ઝુબ્હ કરને લગા ધુંવાં બુલંદ હુવા શોઅલે ઉઠને લગે બીર સેહેરકે ગુલ મચાને લગે ઇત્તેફાકન સરસર ઓર ખુમાર જંગલમંય ચલી જાતીથીં ગુલ ઓર શોર સુનકર ઇધરકો ફીરીં યહાં પોંહચકર દેખાકે ઉમરૂ સાહેરૂંકો ઝુબ્હ કર રહા હય ખુમારસે સરસરને કહા દેખો વોહ ઉમરૂ એક સાહેરકે સીનેપર સવાર હય ખુમાર દેખતેહી સીમુર્ગ બનકર જો ઉડી ઉમરૂકો પંજેમંય દાબકર લે ઉડી ઉમરૂ પુકારાકે અય સર-સર કાહબા તુને પકડવા દીયા દેખના કીસ તરહ પેશ આતા હું ઓર ઇસ ખુમાર ગયબાની કી અબકે નાક કાટુંગા ખુલાસા કલામ ઉમરૂકો તો લેકર ખુમાર રવાના હુઇ લેકીન સરસર દોડતી હુઇ પેહલે અફરાસીયાબ પાસ પોંહચી શાહકો સલામ કીયા ઓર અરજ કરને લગી કે ઉમરૂકો ઇસિ કનીઝને ગીરફતાર કરા દીયા મલકા ખુમાર લાતીં હંય શાહ તીલસ્સમ યેહ ખબર સુનકર બોહત ખુશ હુવા ઓર ઉસકો ખીલઅત દીયા કે યહીં હાઝીર રેહ મંય ઉમરૂકો કત્લ કરલું તો જાના સર-સર હસબુલ હુકમ ઠયરી ઇસિ અસનામંય ખુમાર આકર પોંહચી ઓર ઉમરૂકે હાથ પાઉં સેહરસે બેકાર કરકે સામને ડાલ દીયા કે યેહ ગુનેહગાર હાઝીર હય અફ-રાસીયાબને કહા કયું ઉમરૂ તુઝે યેહ દીન ભી યાદ થા ઉમરૂને કહા અય બાદ-શાહ મેરા ઇસમંય કયા કુસુર ઓર ખતા હય મુઝે ખુદાવંદ લકાને કયું તીલસ્સમ મંય ભેજા હય મંય બારહા અરઝ કર ચુકા હું કે ખુદાવંદને મુઝે બેહરે સાહેરાને કત્લકે લીએ ભેજા હય અફરાસીયાબને કહા તુને શયતાને ખુદાવંદકે સામને મુઝે ઝલીલ કીયા અબ તુઝે ઓર તેરે હમરાહીયુંકો કત્લ કરકે સબકે સર ખુદાવંદકે પાસ ભેજુંગા ઉમરૂને કહા અગર મેરી કઝા તેરે હાથસે ખુદાવંદને મુકરરર કી હય તો કયા ચારા હય ઓર તેરી મોત મેરે કબ્ઝે મંય દી હય તો મંય તુઝે હીલાક કરૂંગા

બેહરે સુરત જો ખુદાવંદને તકદીર મંય લીખ્ખા હય વોહ હોતા હય **અફ્રાસીયાબ** ને કહા અચ્છા અબ મંય આઝમાતા હું કે કોન શખ્સ કીસકા કાતીલ હય યેહ કેહ કર હુકમ દીયા કે અય **ખુમાર** ઇસકો દરયાએ સેહેરકે પાર લે ચલો મંય આતા હું **ખુમાર** ચાહતીથી કે લેકર રવાના હો મગર **સરસર**ને આગે બડકર અરઝ કીયા કે યેહ અગર દરયાકે પાર ઉતર જાયગા તો વહાં ઓર અઇયાર આકર રેહા કર લેજાએગેં ફીર હાથ આના ઇસકા દુશવાર હય ઇસ્સે બેહતર હય કે યહીં સર ઇસકા જુદા ફરમા- ઇએ ઓર ઇસકે બાદ ઓરૂંકો કત્લ કીજએ શાહકો યેહ રાએ પસંદ આઇ ઓર જલ્લાદકો તલબ કીયા ઉસ વકત **મ.ખમુર સુ.**ખેં ચશમ જો આશીક શાહઝાદાએ **નુરૂદ દહેર** હય યેહ હાલ દેખકર અપને દીલમંય ગભરાઇ કે **ઉમરૂ**કા કત્લ હોના બાઇસ નારાઝી તેરે માશુકકા હય બસ ફોરન સામને દસ્તાબસ્તા **અફ્રાસીયાબ**કે આઇ ઓર કેહને લગી અય શેહેનશાહ યહાં શયતાને ખુદાવંદ ઝીલ્લત ઉઠાકર ગએ હંય ઓર આલમે બદ હવાસીમંય અચ્છી તરહ આપને દાઅવત ભી ઉનકી નહીં કી અબ સબ દુશમન ઇક.બાલસે હુઝુરકે ગીરફ્તાર હંય અબકી બાર શયતાનકો ફીર બુલાઇએ ઓર સબકો કત્લ કરાઇએ નામ વરી હુઝુર ઝીયાદા હોગી આઇંદા આપકો અખતીયાર હય **અફ્રાસીયાબ**ને કહા બાત તુને બહોત બેહતર કહી બસ ઉસી વકત નામા ઇસ મઝમુનકા લીખા કે યા .ખુદાવંદ આપકે ઇસ ગુલામકો શયતાને કુદરતસે બડી નીદા- મત હય કે વોહ જનાબે સલતનત મઆબ મેરે યાં તશરીફ લાએ લેકીન ઝીલ્લત ઉઠા કર ચલે ગએ કોઇ ખીદમત હકીર ઉસકી ન કર સકા અબ ઉનકે દુશમન યાને **ઉમરૂ** કો ઓર ઉનકે સાથીયુંકો બરાબર પેહછાનકર ગીરફ્તાર કીયા હય ઉમ્મીદ હય કે અબકી બાર શયતાને ખુદાવંદ કદમ રંજા ફરમાકર ઇસ નાચીઝકો સરફરાઝી બખશેગેં ઓર અપને રૂબરૂ સબકો કત્લ હોતે દેખો ઓર ઇસ ઇલતેજામંય મેહરૂમ ન રહું ફક્ત યેહ મઝમુન હવાલે **ખુ.માર**કે કીયા કે .ખુદાવંદ પાસ લે જાએ **.ખુમાર**ને અરઝ કીયા કે પેહલે મુઝે ઝીલ્લત વહાં જાનેસે મીલ ચુકી હય અબકી બાર કીસી ઓર સાહેરકો ભેજીએ ઓર મુંઝે માફ રખીએ **અફ્રાસીયાબ**ને યેહ ઉઝર સુનકર મલકા **નફીર જાદુ** નામ એક નામી સાહેરાકો નામા દીયા કે તુમ લે જાવ ઓર શયતાને .ખુદાવંદકો લે આવ **નફીરજાદુ** આરાસ્તા હોકર તખ્તે સેહેરપર સવાર હોકર રવાના હુઇ ઓર કુછ અરસેમંય ક.રીબ કોહે **અકી.ક.**કે પોંહચી યહાં જબસે લશકરે **લક.ા** આયા હય **સાહબકરાન**કે અઇયાર સબ એક લાખ ચોરાસી હઝાર હંય ઉનમંય દોએક દસપાંચ સુરત બદલકે મોજુદ રેહતે હંય દોચાર કીલેમંય પંદરા બીસ બારગાહે **લક.ા**મંય ઉસ વક.ત **ચાલાક બીન ઉમરૂ**ને દેખા કે એક સાહેરા દર બારગાહે **લક.ા**કી તરફ જાતી હય ખીયાલ કીયા કે ઇસકો ઝલીલ કરના ચાહીએ બસ ઉસી વકત સુરત અપની મીસ્લે **બખતીયારક**કે બનાઇ ઓર **નફીર**કી તરફ ચલા ઉસને જો શયતાનકો આતે દેખા કે ડર ગઇ ઓર ઝુકકર સલામ કીયા કીસ લીએ કે **બખતીયારક**કો બ સબબ

હો આને તીલસ્સમકે સબ સાહેરાને નામી પેહછાનતે હંય ફીલ જુમલા ઉસને પુછા કે મલકજી સાહેબ આપ કહાં જાતે હંય ચાલાકને કહા કુછ બંદે ખુદાવંદકે ઇદાબત પહાડકે ગારમંય બયઠે કર રહે હંય ઉનકો ખુદાવંદકા ઓલશ દેને જાતા હું અગર—ઉસ ખાનેમંયસે કોઈ એક દાના ખાએ તો સો બરસ ઉમર ઝીયાદા હો યેહ ખાના ઉનહી આબેહુંકે લીએ ખુદાવંદ રોઝ ભેજતે હંય જો દુન્યાકો તરક કરકે યાદે ખુદાવંદમંય મસરૂફ હંય નફીર યેહ બાતેં સુનકર મીન્નત કરને લગી કે ઇસ ખાનેમંયસે થોડાસા મુઝે દીજીએ કે મેરી ઉમર ભી બડી હો જાએ ચાલાકને બડી .ખુશામત ઓર આજઝી કરાનેકે બાદ એક ટુકડા શીરમાલકા નીકાલકર અપને પાસસે દીયા નફીરને ડંડવત કરકે લેકર ખાયા ઓર બેહોશ હોગઇ ચાલાકને ઉસકી તાલાશી લી નામા શાહે તીલસ્સમ પાયા સબ પડકર ફાડકર ફેંક દીયા ઓર દુસરા નામા અપની તરફસે લીખકર લેફાફેમંય રખકર નફીરકી કમરમંય રખ્ખા ઓર સારા સર ઉસકા મુંડકર મુંહ ઉસકા કાલા કરકે અપના રાસ્તા લીયા. ઓર દરબાર લક.ાકે કરીબ પોંહચ કર સુરત અપની મીસ્લે સુરત ઉમરૂકે બનાઈ ઓર અલાયદા જાકર એક ગોશેમંય ઠયરા કે કોઈ મુઝે ન પેહછાને જબ નફીરકો હોશ આયા હયરાન હયરાન વહાંસે ઉઠકર દરબારમંય આઇ ચાલાક ભી ઉમરૂ બના હુવા દરબારમંય ગયા નફીરને ખુદાવંદકો સીજદા કીયા ઓર નામા પેશ કીયા લક.ાને ઉસકો કુરસી બયઠનેકો દી બોહત કુછ રેઆયત કી ફીર નામા લેકર મુનશીકો દીયા ઉસને લેફાફા ચાક કરકે નામેકો દેખા ઉસમંય કુછ સખ્ત સુસ્સત નીસબત લક.ાકે લીખાથા યેહ દેખકર ઉસને બખતીયારક કો નામા દે દીયા કે આપ પડહીએ મુજસે નહીં પઢા જાતા બખતીયારકને જબ ઉસે દેખા એક કે.હકહા લગાયા ઓર નફીરકી જાનીબ બગે.ર દેખા સર ઉસકા મુંડા પાયા હંસકર કહા અય મલકા યેહ નામા તુમસે કીસીને બદલ લીયા ઓર સર તુમહારા મુંડ ડાલા અબ તુમ ઝબાની બયાન કરો કે શાહે તીલસ્સમને તુમહેં કીસ લીએ ભેજા હય યેહ બાત જો નફીરને સુની ગભરાકર અપને સરપર હાથ મારા ઓર સર મુંડા પાયા રોને લગી આખીર અરઝ કીયા કે મલકજી આપકો શેહેનશાહને બુલાયા હય ઉમરૂ વહાં ગીરફતાર હોકર આયા હય બખતીયારકને કહા તોબા તોબા શેહેનશાહે અઇયારાને આલમ કહો ઉમરૂઉમરૂ કયા કેહતી હો ભલા વોહ ગીરફતાર હોના કયા જાને ઓર અગર કયદ હોકર આએ હોંગે તો દો એક સાહેરૂં કે સર કાટેંગે ઘર લુટેંગે ચલે જાએંગે યેહ બાતેં હો રહીં થીં કે યકાયક નારા હુવા મનમ ઉમરૂ બીન ઉમઈયા ઓર ચાલાક જસ્ત કરકે તખ.ત લ.કા કે કરીબ આયા એક ઘોલ .ખુદાવંદ કો લગા કર તાજલીયા લ.કાને નારા કીયા ઇસેલેના ઇસ બંદે બે અદબ કો નફીર ગભરાકર દોડી ચાલાકને એક હુબાબ બે હોશી નાક પર મારા કે વોહ બે હોશ હોકર ગીરી ઉસ વક.ત લોગ ઉઠાને કો દોડે અહાલીયાને દરબાર દુરસે લેના લેના કેહતે હંય લેકીન ચાલાક પર કોઇ હાથ નહીં ડાલતા કીસલીએ કે જાનતે હંય કે રાતકો અઇયાર

આકર સર જુદા કર ડાલેંગે ગરઝ કે ચાલાક જસ્ત ખેઝ કરકે કરીબ બ.ખતીયારકે પોંહચા ઓર તીલ બાઇ આંખ કા ફડકાકર દીખાયા બ.ખતીયારકે કો યકીન હુવા કે બેશક ઉમરૂ હય ચાલાક બાદ તીલ દેખાને કે દો ચાર જુતીયાં સરપર ઉસકે લગાઇં ફીરતો તમામ મુલાઝમીને લ.કા દોડે ચાલાક પર હુજુમ હુવા ઉસને .ખંજર ખીંચકર દો એક કો ઝખમી કીયા દસ પાંચકો જાનસે મારા જબ વાર લગાયા દો દો કે પાઉં કાટે જબ જસ્તકી દસ પાંચકે સર ઉડાએ બારગાહ મંય હંગામા પડ ગયા કે યકા યક નફીર કો હોશ આયા હયરાનથી કે યા ઇલાહી યેહ કયસા હંગામા હય એક ઉમરૂ વહાં હય એકને યહાં આકર આફત બરપા કી હય ઇસી આફત મંય તરંજ પકડ કે બડહી કે ચાલાક .બયમાં ફાંદ કર ભાગા લોગ પીછે દોડે જો કરીબ આયા ઉસે .ખંજર મારા યહાં તક કે મીસ્લે બર્ક એક લેહમે મંય .ગાયબ હો ગયા .ખુલાસા બાદ ઇસ હંગામે કે નફીર સે બ.ખતીયારકને કહા અય મલકા તુમને ઉમરૂ કો દેખા અબ જાકર શાહે તીલસ્સમ સે સબ માજરા કેહ દેના ઓર મેરા જાના તીલસ્સમ મંય કીસી તરહ ન હોગા યહાં ઘર બયઠે તો જુતીયાં પડતી હંય જાન બચાના મુશકીલ હય મંય વહાં જાકર કયા અપની જાનદું નફીર આ.ખીરકાર યહાંસે રવાના હુઇ ઓર સામને શાહેજાવેદાં કે આઇ લેકીન થરરાઇ ઓર કાં પતી હુઇ અફ્રાસીયાબ ઓર સબ એહલે દરબારને ઇસકા સરમુંડા દેખા સમઝે કે કોઇ આફત ઇસ પર આઇ પુછા કયું ખયરતો હય બદહવાસ કયું હય ઉસને અરઝ કીયા ઉમરૂ મેરે સાથ દરબારે .ખુદાવંદ મંય જાકર પોંહચા ઓર રાહ મંય મેરા સરમુંડા ઓર .ખુદાવંદકા તાજ લીયા શયતાન કો જુતીયાં લગાઇં અબ શયતાનને કહા હય મેરા આના તીલસ્સમ મંય નહોગા અફ્રાસીયાબને કહા ઉમરૂ જો યહાં કયદ હય ઉસે હાઝીર કરો જબ ઉમરૂ સામને આયા કહા સચ કેહતુ કોન હય સમજ ગયા તેરે અસ્લી ઉમરૂ હોને મંય કીસીને નફીરકા સરમુંડ કર શક ડાલદીયા હય પુકારા અયશાહ મંય બીચારા .ગરીબ આપકી રઇયત કનારે દરયા કે ખડા થા ઉસ વક.ત દો ઓરતેં આઇ ઓર મુઝે મારને લગીં ઓર કહાતુ ઉમરૂ હય આ.ખીર ઝબર દસ્તી મેરી મુશકેં બાંધકર ઓર કુછ રંગ મેરે મુંહપર મલકર રાહ મંય ધમકાતીથીં કે મુએ જો તુને અપના નામ ઉમરૂ ન બતાયા તો હમ મારડાલેંગે અફ્રાસીયાબ યેહ બાતેં સુનકર આગ હો ગયા ઓર કહા બુલાવ ઉસ ગયબાની સરસર કો ઓર કહું અય .ખુમાર તુને યેહ કયસા ગીરફતાર કીયા થા ઉસને કહા અય શેહનશાહ હુઝુર કે નામકી કસમ મંયને ઇસકો ઉસ વકત .કયદ કીયા હય જબ યેહ સાહેરૂં કો કત્લ કર રહાથા યેહ સુનકર નફીરને કહા બી બયઠો ઝુઠકે પુલ ન બાંધના ભલાતુમ ઉમરૂ કો પકડ લેતી તો મેરે સાથ કોન જાતા મંય જુઠી સહી .ખુદાવંદતો જુઠે નહીં .ખુદાવંદને અપની આખું સે દેખા સારે દરબાર ઓર શયતાનને દેખા દસ પાંચ આદમી વહાં મારે ગએ અફ્રાસીયાબને કહા અય નફીર તોબા કર ભલા .ખુદાવંદ કયા

જુઠ બોલેંગે' યેહ ઈનહીં હોતું સરસર ઓર .ખુમારકી શરારત હય પસ કુછ સેહેર પડકર દસ્તક દી કે .કયદ ઉમરૂ કી દફે હો ગઇ-ઓર હુકમ દીયા કે બારા હઝાર રૂપય લાકર ઇસ ગરીબ કો દો ઈસિ અરસે મંય સરસર સામને આઈ ઉમરૂ સમઝા યેહ કોઇ પ્રીતુર કરેગી સલામ કરકે રૂ.ખસત હુવા રાહ મંય લોગ તોડે રૂપયકે લાએ થે ઉનસે લેકર નઝરે ઝંબીલ કીએ યહાં સરસરને અરઝ કીયા કે હુઝુર ઉમરૂ કો બગેર કીતાબે સામરી દેખે નરેહા કીજીએગા શાહને કીતાબ ઉઠાકર દેખી માલુમ હુવા કે યેહી ઉમરૂ થા જીસે તુને છોડદીયા ઓર ઉધર ઉમરૂ દરવાઝે પર બા.ગ કે પોંહચા કુછ લોગ દસ્ત બુકચા લીએ લે બાસે શાહકા બયઠે થે ઉનસે કહા શાહ દસ્ત બુ.કચા માંગતે હંય ઉનહુંને હવાલે કીયા વોહ લેકર આગે ચલાથા કે યહાં અફ્રેરાસીયાબને કહા લેના યેહ શખ્.સ જાને ન પાએ સાહેર ચલેથે કે વહાં ઉમરૂને ગલીમ ઓડલી ઓર ગ.ાયબ હો ગયા સાહેર ઢુંડકર ફીર આએ કહીં પતા ન લગા ઉસ વકત અફ્રે-રાસીયાબને ગુસ્સા કરકે એક નારંજ ઝમીનપર મારા ઓર આપ ઉઠ ખડા હુવા યકાયક લાખું સીતારે ચમકને લગે સાહેર ચાંદસુરજ બનકર મીસ્લે તાએરકે તલાશે ઉમરૂમંય ચલે સબને દેખા કે અફ્રેરાસીયાબ સુરત ઓર પયદા કરકે યકાયક લુડકકર ઝમીન પર ઉતરા સુરતસેકે સાંવલા રંગ ભરેભરે બાઝુ પુત્લી કમર .ખુબસુરત જવાન તાઝે અલમાસ સરપર બાઝુપર કીએબેશ કીમત માલે હીરેકે ગલેમંય કંઠા મરવારીદકા પેહને દોપટટા બનારસી કમરસે બાંધે કશકા માથેપર ખીંચા કુરસીપર આકર બયઠા ઉસ વકત દોસો ઘંટે બજે ઓર ચારસો નાકુસ કુંકે કઇસો મનકલું પર નચોર લોંગ ઓર સીયાહ મીર્ચકા હોને લગા તમામ સાહેરૂંકો ખબર હુઈ કે અફ્રેરાસીયાબ આઇનેસે નીકલકર કુરસીપર બયઠા હય તમામ ઉમર કીસીને ઉસે ન દેખાથા ચારૂં તરફ્સે દોડે તીલસ્સમ મંય ગુલ હુવા કે લાખું સાહેર આકર સજદેમંય ગીર પડે લાખું રૂપય ચડ ગએ ઉમરૂને ભી સુના કે રૂપયુંકા ઢેર હુવા હય માલ બોહતસા જમા હય સાહેર જાતે હંય અશરફીયાં જવાહીર ચડાતે હંય ઉમરૂકે ભી મુંહમંય પાની ભર આયા દીલસે કહા છુપે કબતક રહોગે ચલો ભી યાતો મારા શાહે તીલસ્સમકો યા અપની જાન ગઇ .ખુલાસા ઉમરૂ ગલીમ ઉતારકર ચલા ઉધર અફ્રેરાસીયાબને સાહેરૂંસે કહા ઉમરૂ આતા હય દેખો કયા બેકલેજા અઇયાર હય સાહેરૂંને અરઝ કીયા હુઝુર કયા મજાલ હય જો યહાં આએ શાહને કહા અય બલાએ કુદરત તુમ ભી હોશીયાર રહો વોહ રૂપયા લેને આયગા ઇસ અસનાએમંય અશરફ્યુંપર ઓર રૂપયુંપર ઉમરૂને જાલ મારા અફ્રેરાસીયાબને કહા દેખો વોહ લે ગયા સાહેર પીછે દોડે ઉમરૂ ભાગકર ગાયબ હોગયા ઈસ કયફીયતમંય શાહ મસરૂફ થા કે પંજા નામા લેકર આયા દેખા તો ખુદાવંદ લકા.કા નામા હય દસ્તુર લકા.કે નામા ભેજનેકા પેહલે લીખા ગયા હય ગરઝ લીખાથા કે અય અફ્રેરાસીયાબ તુને ન કીસીકો હમારી મદદકો ભેજા ન આપ આયા ઓર શયતાનકો બુલાકર ઉમરૂકે હાથસે ઝલીલ કરાયા અબ અગર ઉમરૂ ગીર-

ફ્તાર હોતે ફેરન સર કાટના ઓર મેરે પાસ સર ઉસકા ભેજના ઓર જલ્દ કીસી સાહેર નામીકો ભેજકર હમઝાકો ગારત કરવાદે યેહ મઝમુન પડકર અફ્રાસીયાબ બોલાકે ફીલ ઝુરૂર શયતાને .ખુદાવંદકો બડી ઝીલ્લત હુઇ હય અચ્છા મંય ઉમરૂકો વહીં કયદ કર કે ભેજતા હું કે શયતાન ઉસકો કત્લ કર કે ખુશ હો યેહ કેહકર અપને સરપર હાથ ફેરા કે વહાં ઉમરૂકી ગરદનમંય ઓર કમરમંય એક હલકા મીસ્લે ધુંવે કે પડ ગયા ઉસને દીલસે કહા ક.યદ હુવે ખયર રઝાએ .ખુદા ચલો જો કુછ .ખુદાકો મંઝુર હો પેહલે તો ઓર તરફ્કો ચલા દેખા ઇસ તરફ અંધેરા માલુમ હોતા હય ઓર તરફ ચલા ઉધર ભી અંધેરા દેખા આ.ખીર અફ્રાસીયાબકી તરફ ચલા ઉધર રોશની નઝર આઇ ઉમરૂ ડયરા રેહા કે મંય કહીં ન જાઉંગા ઉસ વકત માલુમ હુવા કોઈ અઝ.ખુદ ધકેલતા લીએ જાતા હય ના ચાર .ખુદાકો યાદ કરતા કે અય .ખાલીક તેરે સીવાએ મેરા કોઇ રફી.ક નહીં અલ કીસ્સા સામને અફ્રાસીયાબ કે પોંહચા વોહ દેખતેહી કેહને લગાકે અય ચોર મકકાર તું બોહતદીનું ઉડા ફીરા મેહરૂ.ખકોતુને બેહકાયા સાહેરાને નામી કો મારા અબકોઇ ફી.કરા તુઝે યાદ હય ઉમરૂને કહા અય શેહેનશાહ મેરાકુસુર માફ ફરમાઇએ અફ્રાસીયાબને ઉસકી એક ભી ન સુની ઓર કીતાબે સામરી કોદેખી માલુમ કીયા કે યેહ અસ્લી ઉમરૂ હય યા ઇસ દફે ભી ધોકા ખાયા .ગરઝ કીતાબ મંય નીકલા કે યેહ અસ્લી ઉમરૂ હય ઇસકીબાતું પર .નજાના ઓર ફ્રેબ મંય ન આના ઇસકા યહાં રખના મુનાસબ નહીં કયું કે તેરે હાથ સે યેહ કત્લ ન હોગા મકર કરકે છુટ જાયગા ચાહીએ કે હીલાક કી તદબીર કર બખેડા મીટા કીસ્સા પાક કર કીતાબ સે યેહ હુકમ દેખકે પ્રીલ ફોર તખ.ત સેહેર તઇયાર કરકે ઉમરૂ કો સવાર કીયા ઓર હીઝાર જાદુ ઓ ઇનઝાર જાદુ નામ દો જાદુગર અપને મુલાઝમુકો હુકમ દીયા કે સાઠ હઝાર લશકર લેકર સાથ તુમ ખુદાવંદ બા.ખતર પાસ જાવ ઉનકે દુશમનું કો .ગારત કરો ઓર ઉમરૂ કો સાથ લેતે જાવ .ખુદાવંદ જીસ તરહ ચાહેં ઇસકો કત્લ કરેં તુમ ઇસકે કત્લ હોનેકી કય ફીયત ઓર હમઝાકે .ગારત હોને કાહાલ લીખ ભેજના તાકે વોહ દુશમન જો મેહરૂ.ખ વગયરા ગીરફ્તાર હુંય મંય ઉનહે ભી હીલાક કરૂં ઓર સબકો નેસ્તો નાબુદ કરૂં વોહ દોનું સાહેર હુકમે શાહ પાકર બાહીર આએ ઓર સાઠ હઝાર લશકર હુકમ તઇયારી હોને લગા નકકારે બજે ના.કુસ ફુકે કમરબંદી હો ગઈ ઉસ વ.કત મ.ખમુર મુ.ઍ ચમશા કે જો નુરૂદદહેર પર આશીક હય અપને દીલ મંય બેકરાર હુઇ કે અગર ઇસ ફોજ લશકરે ઇસલામને શીકશત ખાઇ ઓર મેરે માશુ.ક પર કોઇ આફ્ત આઇ તો મંય દીદારે જાંનાં સે મેહરૂમ રહુંગી લાઝીમ હય કે ઇસી લશકર કે સાથ જાઉં ઓર અપને દીલબર કો દેખ આઉં ઇસ મઝમુન કો સોચ કર પાસ શાહે તીલસ્સમ કે આઇ ઓર હસ્તા બસ્તા અરઝ કરને લગી કે અગર ઇજાઝતે શાહ પાઉં તો ખુદાવંદકી ઝીયારત કો જાઉં અફ્રાસીયાબને ઇસકો ભી

ઇજ્જત દી ઓર ચકા ચક વોહ પુત્લા જો બોહત જવાન કુરસીપર આકર બયઠા થા ઓર હુકમ એહ કામ દેરહા થા ઉસકે જીસ્મ મંય આગ લગ ગઇ જલકર ગાયબ હો ગયા હઝારૂં ઘંટા એક બાર બજા નાકુસકી સદા આઈ ઓર સદા આઇ અય સાહેરો શેહેનશાહ આઇને સેહેર મંય તશરીફ લે ગએ યેહ ખુદ ન થે બલકે, પુત્લા સેહેરકા ઉનકા હમેશા થા ઓર ઇનતે ઝામ કરને આયા થા .ખુલાસા યેહ કે જબ શાહતીલ સ્મ દાખીલ આઇનએ સેહેર હુવા ઓર દરબાર બરખાસ્ત કીયા ગયા સાહેર અપની અપની જગેહ પર ગએ મ.ખમુર ભી અપને ઘર આઇ ઓર તઇયારી ચલનેકી કરને લગી ચાલીસ કનીઝેં અપની હમરાહી કે વાસ્તે હુરવશ ગુલ અંદામ ચુનલીં ઓર .ખુદ ભી દરયાએ જવાહીર મંય .ગોતા ઝન હુઈ પોશાક નફીસ ઓર પુર તકલ્લુફસે આ રાસ્તા હોકર મેંહદી હાથ પાઉં મંય લગાઇ પાનકી લાલી જમાઇ ઇસ સજધજ સે દુરસ્ત હોકર ત.ખ્તે સેહેર પર સવાર હુઇ ઇસ શાનો શોકત સે રવાનાથી કે શેહેનશાહે હુસ્નકી બાર ગાહપર જાહો શાનો ગમઝા નાઝ સદાએ દુર બાશ આલ,મકો દે તે થે.

નઝમ.

અલ્લાહરે હુસ્ન વાહરે નુર–તીનત મંય પરીતો શકલ મંય હુર.
આગે આગે વોહ ઓહદા દારે–બે હુકમ પલક ભી જો ન મારે
સરપરથી તમક તત મગસરાં–જલ્વએ આઇનાદાર હયરાં
પેહલુ મંય સંભાલેથી નઝાકત–ફર્શ આગે બીછાતીથી નઝાકત

ઓર ઇસ સર અતકે સાથ તખ.ત રવાં કીયા કે સાહેર જો ક.યદ ઉમરૂ કીલેકર ચલને કો થે અભીન જાચુકે થે કે યેહ આકર પોંહચી સાહેર ભી અપની સવારીયું પર ચડકર ડમરૂં બજાતે સેહેરકી નયરંગીયાં દીખાતે .ખ્વાજા કો લેકર બડે જોશો .ખરોશ કે સાથ લેકર રવાના હુવે મ.ખમુર સુ.ખ ચશમ અપને દીલ સે બાતે કરતી કભી હંસતી થી ઓર કભી રોતી થી દીલે મુઝતર ગર્મ થા ખટકા થા કે દેખીયે ઇસ ઇશ.ક કા અંજામ કયા હોતા હય જાન જાતી હય યા માશુક મીલતા હય .ખુલાસા કલામ ઇસી તરફ કુચો મુકામ કરતી હમરાહ સાહેરૂં કે રાહ મંય ખતર નાકકે કદમ ધરતી તીલસ્સમ સે બાહેર નીકલી ઉસ વકત ખાતરે .ગમગીન ઓર મીંયાદા હઝીં હુઈ શોકે દીદારને .ગલબા કીયા 'ખીયાલ મંય આયા કે જાકર મેહબુબકી તલાશ કરેં' તનહા સબ કે સાથ જાના અચ્છા નહીં રાઝે ઇશિક ઝાહેર હોગા હર એક અહના આલા ઇસ્સે માહેર હોગા યેહ સોચકેર હુઝાર સે કહા તુમહારે સાથ બખેડા બોહત હય મંય આગે જાકર .ખુદાવંદ કો તુમહારે આનેકી .ખબર દેતી હું યેહ કેહકર અપને તખ.તે સેહેર કો બડાકર રવાના હુઈ કનીઝું સે ભી હુકમ દીયા તુમ પીછે આવ દરબારે .ખુદાવંદ મંય મેરા જાના હોલે તો તુમહેં બુલાલુંગી લોંડીયા બમુજબ હુકમ ઠયરીં ઓર મલકા આગે બડી જબ તનહા હુઇ બુલ બુલે દીલ હવાએ મુલાકાત મંય અપને ગુલકે બે કરાર હુવા અશ્ક .ખુની ચશમએ ચશમ સે બહાને લગી ઓર શેઅર

આશકાને ગાતીલબ પર આહો ફુગાં કરીબ લશકરે સાહબ કરાન પોંહચી ઓર એક મુકામ બુલંદ પર ખડે હોકર હર તરફ નીગાહ દોડાઈ તલાશ મંય અપને સુરુદે ગુમ ગશતા કે થી લેકીન શાહઝાદાએ આલી તબાર નુરૂદદહેર બારગાહ મંય અમીર કે જલ્વાફરમાં થે મ.ખમુર કો કુછ પતા ઇનકા નમીલા ;ઓર ખોફયેહ ભી થા કે અગર લશકરે ઇસલામકા કોઇ અઇયાર યહાં આએ ઓર તુઝે સાહેરા સમજ કે મીસ્લે .ખુમાર ઓર નફીર કે ઝીલ્લત દે ઓર હીલાક કરે તો અચ્છા ન હોગા આખીર મજબુરો નાચાર હોકર તરફ લશકરે લ.કા રવાના હુઇ કીલે કોહે અકી.ક મંય લ.કા તખ.તે ખુદાઇ પર બયઠા થા કે યકાયક અબ્ર સુનેહરી રંગ કા ઝાહીર હુવા ઓર ફુલ સુનેહરે બરસને લગે વઝીર યાને બખતીયારકને કહા યા ખુંદાવંદ કોઇ બંદા ખાસ આપકા આતા હય ઝરા અપની મશીયત સે યાને કુદરત સે હમે તો .ખબર દીજીએ કે કયા નઇ તક.દીર આપને ફરમાઇ હય લ.કાને કહા કુદરત કે કારખાને મંય કીસી કો દ.ખલ ન દેના ચાહીએ જો કોઇ હોગા વોહ સામને આએગા યેહી ઝીક્ર થા કે સામને સે અબ્ર શ.ક હુવા ઓર તખ.ત મ.ખમુર સુર્ખ ચશમ કા બારગાહ મંય આકર ઉતરા મલક બ.ખતીયારક ઉઠ ખડા હુવા તાઝીમ દી મ.ખમુરને સલામ કીયા ઓર આગે બડકર લ.કા કો સીજદા કીયા નઝરેં પેશ કરકે દસ્તા બસ્તા અરઝરસાંહુઇ કે શાહે તીલસ્સમને દો સાહેર જલીલુલ કદ્ર બેહરે મુકાબલા હમઝા સાથ સાઠ હઝાર લશકરે સાહેરૂં કે ભેજે હંય ઓર ક.યદ ઉમરૂ અઇયાર કી વોહ સાહેર લાતે હંય યેહ સુનના થા કે લ.કાને તાજ અપના ફ.ખ્રસે ટેઢા કીયા ઓર પુકારાકે અય બંદગાને કુદરત દેદી કુદરત મરા ઇધર બ.ખતીયારક ચુતર પીટને લગા ઓર કેહને લગા કે અય મલકા તુમહારે દેખને કો આંખે તરસતી થીં અચ્છા ચલીએ મંય ઓર આપ ઉસ સાહેર ફરીસ્તાદાએ શાહકો ઇસ તકબાલ કરકે લે આએં મખમુરને કહા આપ કયું તકલીફ ફરમાએં યેહ કનીઝ જાકર ઉનહેં બુલાએ લાતી હય યેહ કેહકર ઇસી હીલેસે દો બારા ફીર તલાશે મેહબુબમંય રવાના હુઇ મગર ઇસકે જાનેકે બાદ બ.ખતીયારકને લક.ાસે કહા યા ખુદાવંદ મંય ઓર આપ તનહા હંય અપની કુદરતસે મુઝે આગાહ ફરમાઇએ કે ઉમરૂ જો કયદ હોકર આયા હય ઉસકો કત્લ કીજીએગા ઓર ઉસકી તક.દીરમંય આપને હીલાક હોના લીખા હય કે નહીં લક.ાને જવાબ દીયા નવ્વેં હઝાર બરસ પેહલેસે મંયને ભી તક.દીરમંય ઇસકી લીખા હય કે જબ વોહ તીલસ્સમસે ક.યદ હોકર આયગા તો મારા જાયગા યેહ બાતેં ખુશીકી લક.ાસે હો રહીંથીં કે મ.ખમુર લશકરે ઇસલામકે કરીબ આઇ લેકીન બખોફે અઇયારાં કદમ અંદર લશકરકે ન રખ્ખા ઓર હર તરફ જમાલે યારકો દેખતીથી ઓર કેહતીથી બયત-તમાશા હય અગર આઇના બે ઝંગાર હો પયદા—દરોદીવારસે ન કશે જમાલે યાર હો પયદા—હર તરફ તલાશ કી મગર વોહ નુરે દીલરૂબા નઝર ન આયા નચાર આગે બડકર હુઝઝારકો ખબર દી કે ખુદાવંદકા હુકમ હય કે

જલ્લાદ ક.યદી કો હાઝીર કરો સાહેર ઉમરૂકો લેકર એકદમ રાહી હુવે જબ કરીબ કીલે જાકર પોંહચે સુલેમાન અંબરીમુને ઇસ તકબાલ કીયા ઓર ફોજે સાહેરાંકો મુકામ પાકીઝામંય ઉતરવાયા બારગાહેં ઓર ખયમે નસબ હુવે બાઝારકે રૂબરૂ બાઝારેં .ખુલ ગઇં તબલ ઓર નકકારે કયામ ઓર દાખલા લશકરકે બજે અઇયારાને લશકરે ઇસલામ સુરત બદલકે વાસ્તે ખબર દરયાફ્ત કરનેકે લીએ આએ કુછ લશકરે સાહેરાં મંય ઠયરે કીસી કદ્ર કીલેમંય ગએ મગર હુઝઝાર ઓર ઇનઝાર ઉમરૂકો સામને લક.ાકે લાએ .ખુદ સીજદા કીયા નઝર દી દંગલ ઇનાયત હુવા બયઠે લક.ાને ઉમરૂસે કહા કયું અય બંદએ ગુસ્તાખ, બે અદબ કેહ કીસ અઝાબે શદીદસે તુઝે હીલાક કરૂં ઉમરૂને કહા યા ખુદાવંદ મેરા કયા કુસુર હય આપને .ખુદ મુઝે વોહ તાકત ઇનાયત કી હય કે મંયને જનાબકી ડાઢીકો અપને પેશાબસે મુંડા હય આજ ભી અયસી હી કુછ આપને તક.દીર કી હોગી ફીર વોહ મામલા પેશ આયા ચાહતા હય લક.ા ઇન બાતુંસે ગઝબ નાક હુવા ઓર બખ.તીયારકને કહા યા ખુ.દાવંદ અબ વોહી તક.દીર જારી ફરમાઇએ જો આપ મુજસે અભી વાઅદા કર ચુકે હંય યેહ કલામ સુનકર ઉમરૂને બખ.તીયારકકો ઘુરા ઓર કહા મલકજી તુમ મુઝે જાનતે નહીં કે મંય કોન હું મનમ ઉમરૂ આજ મેરે રૂબરૂ યેમે ગોઇયાં કરના ખેર દેખા જાયગા બખતીયારક ઘુરનેસે ઉમરૂકે ડર ગયા ઓર લગા ગીર્દ ફીરને પુકારા કે અય શેહેનશાહે અઇયારાં મુરશદ બરહક.મંય ઇસ હરામઝાદે લક.ા મરદુદે દરગાહસે મંય હરચંદ કેહતા હું કે તુ હુઝુર રીશ તરાશંદએ કાફરાંકો કોઇ તકલીફ ન પોંહચા મગર યેહ ગેદી નહીં માનતા હય ફીર આપહી અપની સઝાકો પોંહચેગા લક.ાને કહા ઓ હરામઝાદે કયા બેહુદા બકતા હય બખતીયારક બોલા મંય સચ કેહતા હું જનાબ મોઅલ્લ અલક.ાબકે હમારે જાનકી પનાહ શાહુંકે શાહ ખુવાજા સલામત હંય તુબા ઇઝઝત તમામ રેહા કરદે વરના સર મુંડેગા નાક કટેગી જુતીયાં પડેગી લ.કા અયસી બાતુંસે નીહાયત ગ.ઝબમંય આયા ઓર હુકમ દીયા કે જલ્લાદકો બુલાવ ઇસ મલઉન યાને બખતીયારકકો ભી કત્લ કરો બખતીયારકને કહા મંય સચ કેહતા હું આપને અગર ઓહદએ શયતાનીયત દીયા કીસી ઓરકો પીનહાઇએ ઓર શયતાન બનાઇએ લક.ાને કત્લકા હુકમ ઉમરૂકી નીસબત સાદીર ફરમાયા ઓર બખતીયારકકો બરી કર દીયા બહુકમ જલ્લાદ આકર હાઝીર હુવા ઉમરૂકો લેકર મયદાને ખુનીમંય આએ કીલે કોહે અક.ીકકે સામને જો બીયાબાન હય વહાં ચબુતરા બના હય ઓર બોરીયાએ કૂલક બીછાયા ગયા હય જલ્લાદ કવી બાઝુ બેરેહેમ તેગ.ા હાએ આબદાર લીએ હરતરફ ફીરને લગે કુલ લશકરે લક.ામંય કમરબંદી હોગઇ એક તરફ સાઠ હઝાર સાહેર હુઝઝારકે તઇયાર હુવે ઓર સફ બાંધકર ઠયરે એક તરફ સવારૂંકે પરે ઓર પ્યાદુંકી ક.તાર આરાસ્તા હુઇ કમાનદાર લેસ તીર ચીલ્લા લીએ તઇયાર થે કે અગર કોઇ હીમાયતકો ઉમરૂકી આએ તો જીતા ન બચે ઉમરૂકે હાલે

ઝારપર ફીલેકે હર મરદો ઝન હંસતેથે લેકીન દાની શમંદ ઈબરત કરતેથે કે અઈ યો હુન્નાસ યેહ નફસે હમઝા હય યેહ વોહ શખ્.સ હય કે જીસને સાહેરાને આલમકો કત્લ કીયા શેહેનશાહે અઈયારી અપને તઈ બનાયા આજ ઈસ તરહ બેબસ હય ન કોઈ રફીક. હય ન મુનસ હય બાઝ કેહતેથે ઈસ પર કયા મુનહીસર હય ચર્ખે જફા પેશાને બડે બડે નામીયુંકો ઝલીલ કરકે હીલાક કરાયા હય ઓર પીર ઝાલ દુન્યાને બોહત નવ જવાનુંકો પુર હસરતો અરમાન દુન્યાસે ઉઠાયા હય આજ ન દારા હય ન સીકંદર હય ન વોહ કસરે ઓરંગ હય ન અફસર હય વ કુલાહે મહી ન તાજે સહી ન સરપર ઈઝઝત હય ફીલ હકીક.ત સરાહે ફાની મુકામે ઈબરત હય કીસ્સા કોતાહ હર તરફ હંગામા બરપા થા સગ.ીરો કબીરકા મજમાથા એક તરફ મ.ખમુર સુર્ખે ચશમ ભી સાથ અપની કનીઝુંકે ચડીથી મગર હયરાન થી કે તું નાહક .ખુને ઉમરૂમંય શરીક હુઈ કાશ તીલસ્સમસે ન આતી યે બદનામી અપને ઝીમે ન ઉઠાતી અબ માશુકસે નીદામત હુઈ બડી કયામત હોગી યેહ સોચ રહીથી કે વહાં લક.ા ભી ફીલપર સવાર હોકર બર આમદ હુવા જલ્લાદુને ઉમરૂકો ઝેરે તેગ બીઠાયા ઓર સામને લક.ાકે આકર પુછા કે ઈસ ગુનેહગારકે બારેમંય કયા હુકમ હય કે ઉસ લક.ા ગબ્રને ગડગડાકર જવાબ દીયા કે લાખ હુકમકા એક હુકમ તુમકો દીયા જાતા હય કે જલ્દ સર ઈસકા કાટકર હાઝીર કરો જલ્લાદ વહાંસે આકર મુસતઅદે કત્લ હુવે ખ.વાઝાકી ગરદનપર કોએલેકા .ખત યાને નીશાન દીયા ઓર કહા જો ખાના હો વોહ અય અજલ રસીદા ખાપી લે જો કેહના હો વોહ કેહ સુનલે કોઈ દમમંય પયમાયાએ ઉર્મ લબરેઝ હુવા ચાહતા હય ઉમરૂને ઉનહેં તો જવાબ ન દીયા લેકીન દીલસે ઓર કલબસે બ દરગાહે ક.હહારે .ખુદાવંદે દાફ્એ બલયાત વ કાફીઉલ મમાત કયા બેઅખતીયાર રોકર પુકારને લગા કે અય ક.ાદરે તવાના અય ફરયાદ રસે કરીબાં તુ સાદીકુલ વાઅદા હય મુજસે તુને વાઅદા ફરમાયા હય કે જબ તક મંય તીનબાર મોત અપને :મુંહસે ન માગું ઉસ વક.ત તક ન મરૂં આજ નરગ.એ દુશમનમંય ગીરફતાર હું બે યારો .ગમ ગુસાર હું સીવા તેરે કોન મેરા મદદગાર હય ઓર ઈસ બેકસીમંય યાર હય.

નઝમ.

તેરે લુત્ફો કરમસે કુછ નહીં દુર—કે ગ.ાલીબ હું મંય ઈસ ફીરકે. સે મજબુર
નહીં કોઈ તેરા મીસ્લો માનીંદ—બરી હય શીર્કસે તુ અય ખુદાવંદ
તેરી હીકમતસે હય હરશય હોવયદા—બને તારીક.સે હય સુબ્હ પયદા
ઝમીનો આસ્માં હયરત ફીઝા હય—યેહ દોનું તેરી કુદરતસે બના હય
બચાલે ઈસ બલાસે મુજકો યારબ—કે તુ ગ.ાલીબ હય ઓર મજબુર હંય સબ

ઈસ દુઆ કે માંગનેસે નસીમ કુબુલે ચમનસ્તાંને દેહેરમંય વઝા વ સુબ્હ અશરત થા યાની અઈયાંરાને લશકરે **અમીર** મીસ્લે **કાશીમ** કનતોરી વ દીગર અઈયાર જો બેહરે .ખબર આએ હુવે થે ઈસ માજરે જાંગુઝાં કો દેખકર ઉફતાદો .ખેઝા બારગાહે

સુલેમાની મંય આએ ઓર રૂબરૂએ શાહે ઇસલામ સે યું અરઝ કરને લગે કે આજ કુછ સાહેર ઉમરૂ કો તીલસ્સમ સે લાએ હંય ઓર લ.કા ઉનકા ગુલશને હસ્તી ખમોશ પઝમુરદા કીયા ચાહતા હય ઓર નખ.લે હયાત તેગેં સીયાસત સે કલમ હોતા હય ઇસ ખબર કો સુન્ના થા કે બાદશાહને અમીર કી જાનીબ દેખા સાહબ કુરાન ચાર વફાદાર કેહકર દંગલ પરસે ઉઠે ઓર ઉનકે ઉઠને સે કુલ લશકરે સરદાર દસ્ત રાસ્ત ઓર દસ્ત ચુપ કે ઓર ફરઝંદાને અમીર વગયરા સબ ખડે હોગએ લશકર મંય હુકમ કમર બંદીકા પોંહચા તઇયારી હોને લગી મગર અમીરને કીસીકી રાહ ન દેખી બાહેર બારગાહ કે આકર અશ.કર દેવઝાદ મરકબ પર સવાર હોકર ચલ નીકલે ઉનકે બાદ કાસીમ ઓર નુરૂદ દહેર ઓર ઇરિજ ઓર અલમશાહ વગયરા બેટે પોતે ઓર સરદાર મીસ્લે લંધોર ઓર માલીક ઓર ફરામર્ઝ ઓર જમહુર વગયર કે રવાના હુવે એક તરફ સે તબલકી સદા બુલંદ હુઇ ઓર ફલટને ઓર રેસાલે ઓર પ્યાદે સવાર લેના લેના કેહતે ચલે ફીરતો બાદશાહ ભી સાથ તાજદારૂં કે તખ.ત મુરસ્સે પર સવાર બર આમદ હુવે તબલ સીકંદર પર ચોબ પડી ફલક થર રાયા ઝમીન હીલી.

નઝમ.

ચલે અયસે બુઝુર્ગ વોહ મરદમ–કીયા ચર્ખે બરીને આપકો ગુમ
વોહ સેહરા દશતે મેહશરહુ બહુ થા–કીયાં મત ગલ ગલા હર ચાર સુથા
હુવા નેઝુસે વોહ જંગલ નયસ્તાં–નયસ્તાં થા વોહ જોલાં ગાહ શેરાં
ખુદાકી રાહ મંય બાંધે કમર થે–લીએ હમરાહ ઇ.કબાલો ઝફર થે

યહાં તકકે રૂબરૂ .કીલે કે પોંહચકર ઉસ મજમએ ફોજ મુખાલીફત પર અવ્વલ અમીર શમશીર ખીંચકર ઓર નાઅરા કરકે ગીરે નાઅરા અમીરે અરબ હમઝાએ નામદાર–અમ્મ મુરતુઝાશાહે અશકર સવાર–લશકરે લ.કા નાઅરા સુનકર થરરાગએ મગર લ.કા કે સામને બ.ખતીયારક અલ્લાહ હો અકબર અલ્લાહ હો અકબર કેહકર અઝાં દેને લગા કે મંય પેહલેહી કેહતા થા કે ઓ મુશરીક ખુદાતુ મુસલમાન હોજા અબ દેખકે હમઝા તેરી જાનપર કયા આફત લાતા હય ઓર મંય તો અવ્વલહી સે મુસલમાન હું લ.કાને યેહ મામલા દેખકર નાઅરા મારા કે સર ઉમરૂ કા જલ્દ જુદા કર ડાલો સીપાહી ઓર જલ્લાદ બડે થે કે ઇધર મ.ખમુરને મ.ખફી કુછ સેહેર પઢા કે કોઈ ન બઢહ સકા ઓર અમીરને સબું કો દરહમ બરહમ સફે સુથરકાં કો કર દીયા ફીરતો હુઝઝાર જાદુ ઓર સાઠ હઝાર સાહેર નારમલ ઓર તુરંજ સેહેર કે મારતે થે ઓર અમીર ઇસ્મે અઝુમ પડતે કત્લ કરતે બડતે હુવે આતે થે કે એક તરફ સે નાઅરા શાહઝાદાએ કાસીમ બુલંદ હુવા.

નાઅરા.

મુલ્કે કાસીમ બાં તુર્કે ખાવરસીપાહ–મનમ તીર બર આમો નઇઇર બમાહ
ઝ આબે દમે તેંગ ચશ્મ ઝમીં–હમાં બા.ખતર શુદ બઝેરે નગીં

ઓર શાહઝાદાએ ઝી વીક,ાર મલારકે અફરાસીયાબી ખીંચકર લશકર પર આ પડે કે એક તરફસે નાઅરા નુરૂદદહેર કા હુવા.

નાઅરા.

હમારી ઓજે રફઅત બાદશાહે અરસ એ મરદી
કે શાહાનશ જહાંગીરો ફલક ગીતી સીતાં ખુવાં દાહ
પનાહિ લશકરે ઇસલામ નુરૂદદેહર કઝબે મશ
ઉદુદર ઝર મગાહીશ સદ હઝારાં અલ્લમાં ખુવાંદાહ

ફીરતો એક કે બાદ એક નાઅરા બુલંદ હુવા ઓર તલવાર ભીડકર ચલને લગી ઇધર લ.કા કે હુકમસે તમામ સંજાની વ બા.ખતરી ઓર મુશતરી હુસારી હમલા આવર હુવે નેઝા હાંએ બહાદરાન તીલ હોગએ સીના તાનકર બે તઅગ્મુલ ગએ તેગુંકી હવા સનસન ચલને લગી સર મીસ્લે બર્ગ ખીઝ.ાંકે ગીરને લગે ન.ખલે બંદ અજલે સર બુરંદુંકે શજર ક.ામતકી સર તરાશી કરને લગા અંદલીબ આસા નસીબ સર ગર્મ કુગાથે જોહરે તેગ.ઉ રયાંકે પુલ ખીલે નઝર આતેથે વહાં ઝખ.મ શકલ ગુંચે મુસકરાતેથે સીપર કે કુલ ગુલે સોસન કો શરમાતે થે ઓર ગુલ હાએ ઝ.ખ્મ કલીકી તરહ બકસ કર રેહ જાતે થે ચમક તેગેં આબદારકી નેહરે ગુલ શકી તરહ લેંહરાથી મ.ખમુર કનીઝુંકો લેકર અલાયદા જાખડી હુઇ ઓર સાહેરૂં પર સેહેર કરને લગી તાકે મેરે માશુક શાહઝાદાએ નુરૂદદહેર પર ઓર ઉસકી ફોજ પર સેહેર તાસીર ન કર સકે જો કોઇ શાહઝાદે કે કરીબ આતાથા બચકર ઝીંદા ન જાતા થા ઓર અઇયારાને લશકરે ઇસલામ ને બાહમ મશવરા કીયા કે સીવાએ **અમીર** કે ઓર કોઇ લશકરી રદે સેહેર નહીં જાનતા હય અયસા નહોં સેહેર હમપર પડે લાઝીમ હય કે હમસબ અઇયાર ભી જાકર મુકાબ્લા કરેં યેહ સોચકર એક લાખ અસ્સી હઝાર અઇયાર બાનાહાએ અઇયારી દુરસ્ત ઓર ચુસ્ત હોકર ચલે ડમડમયાં બજને લગીં વહાં આકર પોંહચે કે જહાં સાહેરૂંકા .ગોલ થા ઓર ગોલે ફોલાદી હાર ફ્રીલ ફ્રીલ સુઇયાં વગયરા સાહેર .લગા રહે થે અઇયાર હવાકે રૂ.ખપર ખડે હોકર હુક.ક.ા હાએ આતીશ બાઝી ડાલકર સફે લશકર સાહે-રાંપર લગાએ એક લા.ખ અસ્સી હઝાર હુક.ક.ા એક બાર ફુટા ઓર ઉન મંચ સે અ-યસા ધુંવા પયદા હુવા કે સારા ઝમાના સીયાહ હો ગયા સાહેરૂં કે મુંહ જલગ એ ઓર ગભરા કર કોઇ કીસી તરફ ઓર કોઇ કીસી તરફ ભાગા બાઝ ઉડકર ચલે ઉસ વકત **મકબલ વફાદાર** કે તીર અંદાઝ બે બદલ હમ ઉસને ચાલીસ હઝાર નાવક ફેગન લેકર હમલા કીયા ઓર તીર મારના શુરૂકીએ તાએરે રૂહ સાહેરૂં કે શીકાર હુવે એક તરફસે હુઝઝાર ઉડકર ચલા થા કે મકબલ ને તીર દીલ દોઝ તાકકર મારા ઉસ કે સીને પર પડા મોહરએ પુશત કો તોડ કર પાર ગુઝર ગયા કલાબાઝી ખાકર ઝ-મીન પરગીરા ઓર તડપકર હીલાક હુવા ઉસકે મરતેહી .ગલ .ગલા વારદગીર બરપા

હુવા ઓર ઉમરૂ જો ઇસકે સેહેર મંય મુબતીલા થા છુટ ગયા ઇધર સરદાર લડતે ભીડતે કરીબ ઉમરૂ કે પોંહચે ઓર હથ કડીયાં બેડી કાટદી ઉમરૂ ગભરા કર ઉઠા ઓર જસ્ત કરકે તખ્.ત લ.કા પર ચઢ ગયા એક ઘોલબડે ઝોરસે ઉસકે સરપર લગાઇ ઓર તાજ ઉતાર લીયા બખ.તીયારકને કહા લીજીએ ,બીસમીલ્લાહ માલ આપકા હય ઓર અપના રફીદા દોશાલા વગયરા ઉતાર કર સામને કીયા ખ્.વાજાને વોહભી લીયા ઓર જીસને ઉનકો ગીરફતાર કરનેકા કસ્દ કીયા ઉમરૂને ખંજર મારકર રાસ્તા મુલ્કે અદમકા દીખાયા ખુલાસા યેહ કે જબ ફોજે સાહેરાંને શીકશત ખાઇ ઓર ઇનઝાર જાદુ ભાગ કર ઝીંદા બચા ઉસ વકત લશકરે ઇસલામ કા ,ગલબા ઝીયાદા હુવા ઉમરૂ ભી લડતા ઓર લુટતા હુવા કરીબ મરકબે સાહેબકરાનકે પોંહચા ઓર રકાબ કો બોસા દીયા અમીર ઘોડેસે ઉત્તર કર ગલેસે લેપટ ગએ ઉમરૂને કહા અભી લડાઇ ફતેહ નહીં હુઇ હુઝુર સવાર હોં મંય હમરાહ હું અમીર દો બારા સવાર હુવે ઓર નાઅરા અલ્લાહો અકબર કરકે હમલા આવરથે અજીબ હંગામાએ આફ્ત ગર્મ હુવા કે.

નઝમ.

થર ફતીલુંસે ભર દીએ હરસુ—કુશતું કે પુશતે કર દીએ હરસુ
જીસ તરફ ઘોડે કો કીયા મેહ મેઝ—કાફરૂંકો મીલી ન રાહ ગુરેઝ
અબ અમાં મુંહસે કેહતે જાતેથે—ઠોકરે ખાકે રેહતે જાતેથે

ઇસી તરહ જીસ દમ અમીર લક.ાકે કરીબ પોંહચે બખતીયારકને તબલબાઝ ગશત બજવા દીયા કે યેહી દસ્તુર અમીરકા હય યાને જબ તબલે અમાન લશકરે મુખ.ાલીફમંય બજતા હય તો અમીર દુશમનકો તાલીબે અમાં સમજકર ફીર મુકા· બલા નહીં કરતે ગરઝ જીસ વકત નક.ક.ારાએ અમાં બજા લશકર દોનું જાનીબસે ફીરે અમીર ભી બારગાહકી તરફ વાપીસ ફીરે સરદાર સરપર અમીરકે ઝર નીસાર કરને લગે ઉમરૂ પુકારા કે અય બહાદુર કયું માલ ઝાએં કરતે હો યેહ સબ જમે કરકે મેરે હવાલે કરો કે મંય નીહાયત મોહતાજ હું અમીર હંસે ઓર કહા .ખુવાજા તુમહારે લીએ ઓર બોહત કુછ હય ઉમરૂને અરઝ કીયા અગર યેહ ઓર મીલકર મુઝે મીલ જાતા તો અચ્છાથા યેહ કેહકર જાલ ઇલયાસી લગાકર ઉસ માલકો લેલીયા લુંટનેવાલુંકે હાથ એક પયસા ભી ન આયા ઇસ તરહ શાદાં વ ફરહાં જુમલા સર- દાર હરચંદકે ખુનમંય તર ઓર ખસ્તા લડભીડ ઓર પરેશાનથે મગર ઉમરૂકે આને સે બારગાહમંય ચલે આએ ઉમરૂ હર એકકે ગલેસે મીલા ઓર કુરસી હુદ હુદ પર બયઠા બાદશાહ ભી ખરસંદ હુવે ઓર કશતીયાં જવાહીરકી અમીર ઓર બાદશાહને મંગવાકર ઇનાયત ફરમાઇ ઉમરૂને સારા માજરા જો કુછ તીલસ્સમમંય ગુઝરાથા હરફ બ હર્ફ બયાન કીયા અમીરને અઇયારૂંકી ફીતરતેં સુનકર ઉન સબકે લીએ ભી ભારી .ખીલઅત ઇનાયત ફરમાએ કે હમારી તરફસે ફીરાં ઓર બર્ક વગયરાકો

દેદેના ઉમરૂને કહા મંય ઉન છોકરૂંકો રૂપયા દેકર .ખરાબતો નહીં કરૂંગા મગર કેહ હુંગા કે અમીરને તુમહેં ભી ખ઼ીલઅત દીયાથા ઇદકે દીન પેહેના અમીર ઓર સબ સરદાર ઇસ તક઼રીરસે હંસને લગે ઓર ઉમરૂને કુલ માલ નઝરે .જંબીલ કરકે કહા મંય જાતા હું અમીર આબ દીદા હુવે ઓર ફરમાયા કે ખુવાજા એક રોઝ ઠેહેર જાવ ઉમરૂને જવાબ દીયા કે ફીર મંય જા ન સકુંગા અભી સબ સાહેર જાતે હંય ઇનકે સાથમંય બખુ.બી પોંહચ જાઉંગા યેહ કેહકર વહાંસે ઉઠકર ચલે કે મલકા સર્વ સીમીતન અપની બીબીસે મીલ આઉં ઓર અપની શાહઝાદીયું યાને અમીર કી બીબીયુંસે ભી મીલલું ગરઝ દાખીલે મેહલાત હુવા સબ ખાતુન ઉસકે આનેસે .ખુશ હુઇં ઓર બોહત કુછ ઝરો જવાહીર દીયા હાલ તીલસ્સમ સુના ખ઼.વાજાકા મીઝાઝ પુછા લેકીન વઝીર ઝાદીયાં ઉન શેહઝાદીયુંકી કે બીબીયાં ઉમરૂકી હંય ઉનહુંને ઉમરૂ કો કહા ક્યું સાહેબ બાદ મુદતકે તુમ તીલસ્સમસે આએ મગર કુછ તોહફા ઓર સોગ઼ાત હમારે લીએ ન લાએ અચ્છા જો કુછ કમાયા હો વોહ બતલાવ હમ લોગુંકો કુછ તો દો ઉમરૂને કહા તીલસ્સમમંય .ખુદ મેરા લાખું રૂપયા સીરફ હોગયા અબ મંય મોહતાજ ઓર પરેશાન હું ચાહતા હું કે તુમહારા ઝેવર લેકર ફરોખત કરૂં તાકે તકલીફ દુર હો યેહ બાતેં સુનકર મેહેલમંય એક કેહકહા ઉડા ઓર ઓ-રતુંને ખ્વાજાકો ચાર તરફસે ઘેરા કે હમ તો ઝુરૂર કુછ તુમસે લેંગે ઇસ વકત મજ-બુર હોકર ઉમરૂને કુછ જુઠે નગીને ઓર હલદીકી ગીરહે લોહેકી કીલ એક આધા સુપના વગયરા નીકાલકર દીયા ઓર કહા ઘર વાલીયાં કમબખ઼.ત ન પરેશાનીકો જાનતી હંય ન મુફલેસીકો માનતી હંય ઉનકો ચોરી કરો ઓર જહાંસે બને લાકર દો.સબ હંસને લગે ઓર ઉમરૂ ગભરાકર ઉઠા કે યહાં ઠયરૂંગા તો લુટ જાઉંગા ઓર વહાંસે ઉઠકર મલકા સર્વ સીમીતનકે પાસ ગયા મલકાને ખ઼.વાજાકો ઇઝઝતસે બીઠાયા ઓર બડે તપાક ઓર ગર્મ જોશીસે મુલાક઼ાત કી યેહ બીબી ઉમરૂકી બોહત પ્યારી હય ઉમરૂ યહાં બયઠકર મસરૂફે મયનોશી હુવા ઓર બાતેં ઇ.ખલાસો મોહબ્બતકી કરને લગા લેકીન ઉધર લક઼ા જબ આજીઝ ઓર દરમાંદ હુવા અપની બારગાહમંય આયા લશ-કર ભાગા હુવા આકર ફરોકશ હુવા ઇનઝાર ભી ચંદ સાહેરૂંસે બારગાહમંય હાઝીર હોકર અરઝ કરને લગા કે ખુદાવંદ અબ લશકરે સાહેરાં બાકી નહીં હય રૂ.ખસત હોતા હું શાહ તીલસ્સમસે જો કુછ ફરમાઇએ અરઝ કરૂં લક઼ાને કહા કેહદેના કે અય શાહે તીલસ્સમ તેરી મુલાકાતકો મેરા જી ચાહતા હય મગર ઇન બંદુને મુઝે બોહત પરેશાન કીયા હય ઓર ઇનકો આલમે મસ્તીમંય મંયને પયદા કીયા હય ઇનકી કઝા મંય ભુલ ગયા .ખલક હી નહી કી બસ સર કશીં કરતે હંય ઓર મુઝે સીજદા નહીં કરતે હંય તો કેહ દેના કે કીસી સાહેર ઝબરદસ્તકો ફીર મેરી મદદકે લીએ ભેજે અબકી બાર મંય ઉસ મસ્તીકી આલમકી તકદીર કી હુઇ કો ફેરૂંગા ઓર બંદગાને સરકશકી કઝા પયદા કરૂંગા બખતીયારક઼ ઇસ તકરીરકો સુનકર બોલા કે

યા ખુદાવંદ આપને ઉમરૂકી કઝાકો તો ફરમાયાથા કે આજ હય ઓર કત્લકી તક્‌-દીર આપ કર ચુકેથે ફીર ઉમરૂકે એવઝ હુઝઝારકી કઝા આઈ યેહ બીલ અકસ તકદીર આપને કયસી ફરમાઈ લકાને કહા કલમે કુદરત મંયને જીધર ચાહા ઉધર ફેર દીયા તુઝે કુદરતે ખુદાવંદીમંય દખલ દેના ન ચાહીએ બખતીયારક ખામોશ હો રહા ઓર ઈનઝાર રૂખસત હોકર બાહીર નીકલા ઇસ અરસેમંય મખ્‌સુર ભી આ કર રૂખસત તલબ હુઈ ઓર જબ બાહીર બારગાહકે આઈ સબ અઝધર ઓર તાએ-રાને સેહેરપર સવાર હુવે યેહ ભી તાઉસે સેહેરપર ચડ કર ચલી જબ તાઉસ બુલંદ હુવા યેહ લશકરે ઇસલામકો બનઝર હસરત દેખતી ચલી જાતીથી ઓર વહાં જબ ઉમરૂ મેહેલમંય ગયા બાદશાહને દરબાર દરખાસ્ત કીયા સરદાર અપને અપને ખયમું મંય બેહરે આરામો આશાયશ આએ નુરદહેહેર ભી આકર અપની બારગાહકે દરવાઝે આકર ખડે હુવે ઉનકો ઇસ હમારે ઓઝે આશકી હીજરાં કશીદા રંજુર મલકા મખ્‌-સુરને દેખા દીલે બેતાબકો તાબ ન આઈ કનીઝુંસે કહા તુમ દરેકોહમંય જાકર ઠયરો મંય આતી હું લોંડીયાં હસબુલ ઇરશાદ ઉસ તરફ ગઈ ઓર યેહ રાહી સયદ ગાહે મોહબ્બત અપને તાઉસકો ફેરકર કરીબ બારગાહ શેહઝાદાએ બલંદ કદ્ર ઉતરી ઓર સામને આકર પુકારી કે અય બેવફા રીસ્મો રાહે ઉલફત ભી હય કે હમ આવારાએ દશત ફીરેં ઓર તુઝે ખબર નહો યેહ આવાઝ સુનકર શાહઝાદેને નીગાહ ઉઠાકર દેખા એક અખ્‌તરે આસમાન દીલરૂબાઈ ગોહરે દરયાએ આશનાઈ ગુલે ગુલઝારે નાઝુકી બુલબુલે શાખ સારે દીલબરી સુસુદે જમાલે ઝલીખા ખીસાલ માહકી સુરત ચકોરકી સીરત લયલીકી સજ મજનુંકી ધજ શમએકા રંગ પરવાનેકા ઢંગ બઝમકી આરાયશ પેહલુંકી ઝેબાયશ નીંદકી ખોને વાલી લેપટકર સોનેવાલીકો દેખા કે સરગર્મ રફતાર હય અયસે હસીન શોખ ચંચલકો દેખા કે બે સબ્ર ઓર બેતાબ હો ગયા હોશો હવાસ અયશો રાહત સબ ભુલા શાહઝાદાએ વાલા મંઝલત દીલવાદા ઓર શેફતા હોકર કરીબ ઉસ ગુલફામકે આયા મલકાને મુસકુરા કર કહા ચલો અબ મુંહ દેખી મોહબ્બત ન જતાવ મંય અયસે બેમરૂવતસે બાત નહીં કરતી યેહ ફરમાકર ફીરકર રવાના હુઈ યેહ કુશતએ ખંજરો નાઝ ઝખ્‌મી શમશીરે અંદાઝ બેતાબ વ બેકરાર હોકર પુકારા કે અય મસકન ગુઝીં ખાતીરે આશીકેં હઝીં.

ખમસા.

તડપતા હય મરીઝે હીજ્ર કયુંકર દેખતે જાઓ.
અજી દમ તોડનેકી સયર દમભર દેખતે જાઓ
દમેરૂખસત ઝરા હસરત કે તીવર દેખતે જાઓ
નીકલતી કીસ તરહ હય જાને મુઝતર દેખતે જાઓ
હમારે પાસસે જાઓ તો મુડકર દેખતે જાઓ

અય દીલદાર વાએ માયાએ નાઝ યેહ કયા મુજ નાશાદ પર બેતાબ હય કે આપ

હોતો પરીકી તરફ આયા ડાલકર દીવાના બનાયા ઓર ફીર નઝર ફેરલી શાહઝાદા યેહ કેહતા હુવા ઓર શેએર આશ કાના પડતા હુવા ઈસકે પીછે જાતા થા લેકીન વોહ બુતે પુરફન કુછ જવાબ નદેતી થી યહાં તક કે લશકરસે નીકલ કર એક દરરએ પહાડ મંય જબ પોંહચી શાહઝાદા કરીબ પોંહચા મ.ખમુરને તીવરી ચડાકર કહા કહો સાહબ કયા હય કયું મુજ કમબખ્ત કા પીછા પકડા હય લો અચ્છા મંય કેહરી હું કયા કેહતે હો શાહઝાદેને કહા વલલાહ અય જાને ઝાર કી તસકીન મેશતો યેહ હાલ હય.

નઝમ.

ગર નામે આશકી તેરે નઝદીક નંગ હય
કરયે નકત્લ મુજકો અબસ ફીર દરંગ હય
ઇસ ખાનુંમા ખરાબકો લે જાઉં મંય કીધર
દીલ પરતો યેહ ફીઝા હય બીયાંબાં ભી નંગ હય
તેરી દુરસ્સીયું કો સમજતાહુ આશતી
તુજકો તો મેરે સાથ અબસ અઝમે જંગ હય
કરતા હય ઇસ કદરતુ ખફા દરદકો અબસ
ઝાલીમ વો અપની જાનસે આપહી બતંગ હય

યેહ કેહ કર અશક સે રૂ.ખસારકો તરકીયા મ.ખમુર શાહઝાદેકે રોને સે બેચેન હો ગઇ ઓર હંસકર અપને દસ્તે નાઝુક સે આંસુ પુછને લગી ઓર કહા મુજ ખાનુમાં આવારા સે મોહબ્બત કરના અચ્છા નહીં કે શેહેનશાહ તીલસ્સમ કે ફંદે સે મેરા નીકલના મુહાલ હય ઈસ વકત હમરાહ સાહેરૂં કે હીલા કરકે તુમહારે દેખને કો ચલી આઇ થી શાહઝાદે ને કહા કયા તુમ ભી સાહેરા હો ઉસને કહા હાં યેહ સુન્ના થા કે નુરૂદ દહેર સુન હોગએ ઉનકે ચુપ હોને સે મ.ખમુર સમજ ગઇ કે તુઝે સાહેરા ઇનહુંને સુના તો તેરે હુસ્ન કો બઝોર સેહેર બના હુવા નકલી જાનકર ખામોશ હુવે હંય યેહ તસવ્વર કરકે હંસી ઓર લગ્મે લાલીસે ગોહર અફશાં હુઇ કે અય દીલબર દગા બાઝ વાએ આશીકે જાંબાઝ મંય મીસ્લ ઉન સાહેરનીયું કે નહીં હું કે જીનકાસીનો સાલ દો દોસો બરસકા હોતા હય ઓર વોહ સેહેરસે સુરત અપની જવાનું કી બનાતી હંય મેરા સીન ચોદા સાલકા હય શાહઝાદા ઇસ બાતકો સુનકર દીલ મંય શાદ હુવા લેકીન સાથહી .ખીયાલ આયા કે અમીર કીસી જાદુગરની કે સાથ આપને બેટું ઓર પોતું કે નીકાહ કરને મંય રાઝી નહીં હોતે હંય પસ ઇસસે વીસાલ હોના ગયર મુમકીન હય ઓર તેરી તબીઅત ઇસપર આઇ હય દેખીએ કે મુકદ્દર મંય કયા લીખી રૂસવાઇ હય યેહ સોચકર યા તો ચેહરે પર સુરખી આઈથી યા ગુલસા ચેહરાઝર્દ હો ગયા મ.ખમુર સોચી કે શાહઝાદે કો તેરે કમસીન હોનેકા હાલ સુનકર ખુશી હાસીલ હુઇથી મગર અબ કુછ ફીક પયદા હુઇ કયું કે યેહ આ-

શીક હય શાહઝાદે કે .ખફા રેહનેસે દીલ ઇસકા .ખફા હુવા ઓર હાથ ગરદન મંય ડાલ કર અપને દોશાલે કા ફર્શ કીયા ઓર શાહઝાદે કો બીઠાયા ઓર લગી ખુશામદેં કરને ઓર મન્નતેં કરને કે ક્યું સાહેબ હમસે ક્યું .ખફા હુવે કયા બાઇસ હય ઇસ તરહ ઇસ આશીક કો લેપટ કર મનાયા કે શાહઝાદેકો .ખીયાલ હુવા સબ રંજો .ગમ ભુલા બે અ.ખતીયાર હંસ પડા મલકાને તીવરી ચડાઇ રૂખી સુરત બનાકર ગલે સે હાથ નીકાલ કર અલગ સરકી શાહઝાદા ઇસ્સે લેપટ ગયા ઓર કહા અય આરામે દીલ મંય તુજ સે .ખફા નથા બલકે યેહ સોચતા થા કે દાદા મેરે અમીર જબ તુ-જકો જાદુગરની સુનેંગેં તો મેરે સાથ નીકાહ ન કરેંગેં મ.ખમુરને હંસ કર કહા યે ખુશ આપ નીકાહકી ફીક અભીસે કરને લગે અય સાહેબ મુંહ બનવાવ હોશ મંય આવ અ.કલકે નાખુન લો કહાં મંય ઓર કહાં તુમ કયસા નીકાહ ઓર કહાં કા બી-યાહ બસ એક નઝરસે ખુશ ગુઝરે હમને તુમહેં દેખા તુમને હમેં દેખલીયા ઓર આગે સબ ઝગડા હય નોજ છાઇં પુઇં મુઝે ઓર બાતસે નફરત હય શાહઝાદેને કહા દેખીએ ઈસકી સનદ નહીં યેહ ઈનકાર અચ્છા નહીં મ.ખમુરને કહા ઓર તો મંય કુછ નહી જાનતી લેકીન દીલસે રા.ગીબ બ તરફ દીનો ઇસલામ હું ઇનશા અલ્લા બાદ ફતેહ તીલસ્સમ સેહેર સાહેરીસે તોબા કરૂંગી આજ કલ તીલસ્સમ મંય મુઝે મદદ ઉમરૂકી કરના હય ઓર પંજએ અફ્રાસીયાબ સે નીકલના હય નહીં તો અબ મુસલમાન હો જાતી શાહઝાદે કો ઈતમીનાન હુવા કે જબ યેહ મદદ .ખુવાજાકી કરેગી ઓર બદીલ મુલસમાન હોગી તો અમીર જલદીસે હુસ્નો .ખીદમત ઓર રેફા-કત મુસલમાનકી વજેહસે ખુશનુદ હોકર મેરે સાથ નીકાહ કરને મંય દરે.ગ ન કરેંગેં યેહ સમજકર આગોશે મોહબ્બત ખોલકર ઉસ પરવરદે નાઝો કજ અદાઇ કો સીનેસે લીપટા લીયા દીલ ખોલ કર પ્યાર કીયા મ.ખમુરને કહા ચલીએ ચલીએ આપવોહી હંય જો અભી તોતે કેસી નીગાહ ફેરતે થે મુંહસે ન બોલતે થે હમેં આઠ આઠ આંસુ રૂલાયા ઓર આપ કે તીવર પર મેલ ન આયા અબ લગે જુઠ મુઠકા ઇશક જીતાને શાહઝાદા અરઝકરને લગા હંગામાએ રાઝો નીયાઝ ગર્મ હુવા અબ યેહ શયદાએ યક દીગર તો યહાં અરમાન નીકાલતે હંય લેકીન કયફીયત ઉમરૂ કી સુનીએ કે અ-પની બીબીસે બખુબી મીલકર રૂખસત હુવા કે મંય તીલસ્સમ કો જાઉં અયસા નહો કે સાહેર ચલે જાએં ઓર મંય ટાપતા રેહ જાઉ ગરઝ કે લશકર સે નીકલ કર જંગલ મંય આયા હર તરફ અપને મતલબકો દેખતા થા કે યકાયક દેખા કુછ ઓર તેં એક મુકામ પર બયઠી હંય ઓર બાહમ બાતેં રમઝો કનાયે કી કરતી હંય ઓર કુછ ઇશારે પહાડ કી તરફ કરતી જાતી હંય ઉમરૂ સાહેર કેસી સુરત બનકર પાસ ગયા ઓર કેહને લગા હાએ ઇનઝાર વગયરા સબ તીલસ્સમ કો ગએ હમ ભી જાતે હંય તુમ અભી યહીં બયઠી હો યેહ કલામ સુનકર ઉનહુંને કહા કે હમ કનીઝેં મલકા મ.ખમુર કી હંય મલકા ઉસ પહાડ મંય કીસી કામ કો ગઇ હંય વોહ આલે

તો હમભી તીલસ્સમ કો જાએં ઉમરૂ ઉનકી બાતું સે ખુશ હુવા ઓર દીલસે કેહને લગા કે ખુદાએ બરતર કી કયા કારસાઝી ઓર બંદા નવાંઝી હય કે મેરે જાનેકા સબબ પયદા કર દીયા અબ ચલકર એક બાર હમઝા કો દેખલું ફીર સોચા અગર યેહ જાદુગર નીયાં ચલીં જાએં ઓર તુ રેહ જાએ લાઝીમ હય કે ન જાઉં મગર આશી કે શયદા અમીર કા હય તાબ ન આઈ દોડતા હુવા પાસ અમીર કે આયા ઓર પાઉં પર ઉતરપડા અમીરને ભી ગલે સે લગાયા આ.ખીર રૂ.ખ સત હોકર ફીરા ઇનહીં ઓરતું કે પાસ બ સુરત સાહેર આયા ઓર ઉનમંયસે એકકો કહા તુમઝરા મેરે સાથ આવ મેરે કીસી દોસ્તકા યહાં ઘર હય યેહ સબ બીચારીયાં હયરાન બયઠી હંય ઇનકે લીએ મંય શરાબો કબાબ વગયરા ભેજહું કનીઝ ઇસકે કેહને સે સાથ હુઇ ઉમરૂ ઇસકો જબ જંગલ મંય દુરતક લાયા તો હુબાબ બેહોશી ઉસકે મુંહપર લગાય કે વોહ બેહોશ હો ગઇ ઉસકા પયરહન ઉતાર કર ઉસકી સુરત બનકર ઉસે ઝીયાદા બેહોશ કરકે આપ શરાબ કી ગુલાબીયાં લેકર ઉન ઓરતું કે પાસ આયા ઓર શરાબ ઉનહે દી કે ઉસ સાહેરને ભેજી હય સબ શરાબ વોહ સાહેરનીયુને પી ઉનહે બે હોશ કરના મંઝુર નથા ઇસ વજેહ સે શરાબ મંય બેહોશી ન મીલાઈ ગરઝ યેહ સબ રાસ્તા મ.ખમુર કા દેખ રહીંથી લેકીન વહાં મલકાને શાહઝાદે સે ઠંડી સાંસ ભર કર કહા લીજીએ ખુદા હાફીઝ હય અબ અરસા બોહત હુવા મેરી રાહ શાહે તીલસ્સમ દેખતા હોગા જબ ઓર સાહેર જાકર પોંહચેંગે ઓર મંય ન હોંગી તો નીહાયત ખ.રાબી હોગી યેહ કેહકર ઉઠી શાહઝાદા ઇસકે જાનેમે આબદીદા હુવા ફીર તો મખ.સુર ભી રોને લગી ઓર ઉસી વકત આશીકો માશુકકા અજીબ હાલથા કીસ્સા કોતાહ દોનું રોતે યેહ ઇધર વોહ ઉધર રવાના હુવે મખ.સુર ચલતે વક.ત કેહતી ગઇ.

નઝમ.

કરમ મુજપે રખના ઝરા મેરી જાં—મંય દીલ છોડે જાતી હું અપના યહાં
ખફા ઇસકે હોનેસે વોહ નવ જવાં—ગયાનો વલે મુંહપે આસુ રવાં

નુરૂદદહેર અલફેરાક અલફેરાક કેહકર રવાના હુવે ઓર મખ.સુર ઇશતેયાક ઇશતેયાક કરતી હુઈ પાસ અપની કનીઝું કે આઇ તાઉસપર સવાર હુઇ સબ કનીઝેં તાઉસપર ઓર સાહેરાને તાએરપર ચડકર હમરાહ ચલીં ઉમરૂ ભી ઉસ કનીઝકે તાઉસપર જીસકો બેહોશ કર આયા હય સવાર હુવા કયુંકે અભી વોહ કનીઝ ઝીંદા હય સેહેર ઉસકા કામ દેતા હય કાયદા હય કે જબતક સાહેર ઝીંદા રેહતા હય ચીઝ સેહેરકી ઉસકે કાયમ રેહતી હય ઓર બાદ હીલાક હોનેકે બાતીલ હોતી હય કીસ્સા મુખ.તસર મખ.સુર ફીરાક.મંય શાહઝાદેકે રોતી ઓર બેતાબીયાં કરતી બાદ રાહત્ય કરકે તીલસ્સમમંય પોંહચી કે જહાં રેહતી હય ઉમરૂકો ભી તાઉસ લીએ તીલસ્સમ બાતીનમંય આયા ઉમરૂને હરચંદ ચાહા કે મંય તીલસ્સે ઝાહીરમંય રેહ જાઉં મગર

વોહ તાઉસ ઝમીનમંય ન ઉતરા યહાં તકકે બાગે. સચબકે પાસ પોંહચે દેખાતો ઇન-ઝાર ભી કુછ દેર હુઇ હય કે આકર પોંહચા હય લોગ ઉસકી હમરાહીકે ઉતર રહે હંય યેહ અભી સામને શેહેનશાહકે નહીં ગયા હય ગરઝકે મખ.મુર વહીં ઉતરી લોંડીયુંસે કહા તુમ થકી હો ઘર જાવ મંય શેહેનશાહસે મીલકર આતી હું કનીઝે રૂખસત પાકર સવાર હોકર ચલીં ઉમરૂ ભી ઉનકે સાથ રવાના હુવા યહાં તકકે પહાડ કે દરવાઝેસે નીકલકર જંગલકો તયકર ક.રીબ શેહેરકે પોંહચે દેખા દરવાઝા શેહેર નીહાયત બુલંદ ફોલાદી ફીલ મસ્તકે ઝુમ રહા હય હઝારહા સાહેરકા પેહરા હય ચાર દીવારી શેહેર પનાહકી રંગીન પથ્થરકી બની હય લેકીન ઇસ કદર સફાઇ હય કે મેહરકો શરમાતી હય ઉમરૂ હમરાહ કનીઝુંકે અંદર શેહેરકે આયા ઉસકો નીહાયત ખુબીસે મામુર પાયા ઇમારત પુખ.તા ઓર તરહ તરહકે પથ્થરૂંકી હુસ્નમંય પરી દુકાને એહલે પેશાવરૂંકી ચશમે 'ઇનતેઝાર આશીકકી તરહ ખુલી હુઇં હર કીસમકા અસબાબ નફીસો નાદર ઉસમંય ભરાથા દુકાનદાર પોશાક ઉમદા પેહને દુકાનપર બયઠાથા શેહે-રકે ચોકકી સીફત અગર લીખું તો ઓહુત તુલ હો મુખતસીર યેહ હય કે ઉસ જગેહકો ચરખે ચહારમ લીખું તો મસીહાકો આરઝુમંદ સકુનત બનાઉં અગર બેહેશતસે મુશાબ-હત દું તો રીદવાનપર એહસાન કરૂં અલ હાસીલ કનીઝેં ઉસ શેહેરમંય ઉતરીં સવારીયાં સેહેરકી ઉડકર કીસી તરફ ચલીં ગઇં ઉમરૂ ભી ઉનકે સાથ ઉતરકર ચલા ઓર વોહ સબ સયર કરતી હુઇ કરીબ દારૂલ ઇમારતે શાહીકે પોંહચી યેહ મકાન આલીશાન કસરે ફરીદુંપે તાનાઝન થા.

નઝમ.

કહાં તક કહું ઉસકા જાહો હશમ—નખ.લ ઓરમકાં વાંકે રશકે ઇરમ
વોહ દોલત સરા ખાના યેતુરથા—સદા અયશો અશરતસે મામુરથા

ઉમરૂ હમરાહ લોંડીયુંકે અંદર મકાનકે ગયા દેખા તખ.તે ઝીનત કઇસો સીડીયુંકા ઉંચા બીછા હય તાજ ખાલી તખ.તપર રખખા હય ગીર્દ કુરસીયું કે ઓર દંગલુંપર એહલે દરબાર બાઝુપર અમીર મશીર બયઠે હંય લેકીન સબ સાહેર પુરફન હંય ફર્શ કાકુમ ઓર સંજાબકા બીછા હય જાબજા હાંડીયાં ગલાસ લગે હંય એક તરફ પરદા ઇસી મકાન મંય પડા હય વહાં હઝારૂં સાહેર દરબાની ખડા હય કનીઝેં બે ધડક પરદા ઉઠા કર ચલીં ઉમરૂને દેખા યેહ ઝનાની ડેવડી હય સદહા મકાને દરબાની ખડા હય ઓર કમરે ચારૂં તરફ બને હંય ઓર સામને એક ફાટક જવા-હીર નીગાર લગા હય પરદા ઝંબુરી પડા હય યહાં ચોબદાર અસાબરદાર સોને ચાંદીકે અસા જાવાહીરકે ઉનકે હાથુંમંય કડે હંય યહાં ભી પરદા પડા હય યેહ પરદા ઉઠાકર આગે બઢીં ઉમરૂને ભી સાથ કદમ બડાયા નકશાહી કુછ ઓર નઝર આયા યાને બાગે જન્નત નઝીર દેખા કે રીદવાન ઇસકી ખુબી ઓર સર સબઝીકો પેહ-છાનતા હોગા બલકે ઉસકા દીલ જાનતા હોગા કનીઝેં વહાં જો બારાદરી વો સેહેન

ચીબાંય થીં ઉનમંય જાકર ઠયરીં ઓર આમદે મલકા મ.ખમુરકી .ખબરમંય હઝારહા ઓરતેં ફરમા-બરદાર અપને અપને કામમંય મસરૂફ હુઈં મગર ઉન કનીઝું ઓર ખામે મેહેલને આનેકી અપની મલકાકે .ખબર સુનકર બોહત જલ્દ આરાયશ ઓર ઝેબાયશ મકાન ઓર ફર્શ ફરૂશ શીશઆલાત પલંગ વગયરા કી ફરમાઈ મસનદ બીછાઈ ઓર ગુલદસ્તે ચુન દીએ ઓર ઈતિરદાન કુલુંકી રખ્ખી શરાબો કબાબ ખુવાન પુર અલવાને નાઅમત મોજુદ કીએ ગરઝ કે જુમલા સાઝો સામાનસે દુરસ્ત હોકર ઇનતેઝારે મલકા કરને લગીં હાલ ઉસ રંજુર ઓર મેહજુર યાની મ.ખમુરકા સુનીએ કે યેહ અંદર બાગ. સયબકે ગઇ ઓર શાહ તીલસ્સમકો સલામ કરકે દંગલપર બયઠી .ખુમારને ઉસકી બલાએં લીં ઓર ગલેસે લગાયા ચેહરા ઉતરા પાયા કહા કયું બેહેન તુમહારા જી કયસા હય મ.ખમુરને કહા અચ્છી હું તુમ જાનો રાહકી થકી માંદી હું ઓર મંય સચ કહું મુજે રાહ ચલનેકી આદત ભી નહીં તગઇયુર હવાસ ઓર મીજા-ઝકી યેહી વજેહ હય મ.ખમુર યેહ કેહરહીથી કે ઈનઝારને આકર અફ્રાસીયાબકો સલામકીયા ઓર કુલહાલ ઉમરૂ કે રેહા હોજાને ઓર હુઝારકે ગારે જાને ઓર લ.કાકે પયામ દેનેકા બયાનકીયા અફ્રાસીયાબને જવાબ દીયા મુઝે સબ .ખબર હય યેહ કેહકર બ ગઝબ તમામ પુકારા કે અય મ.ખમુર ઇધરઆ મ.ખમુર ગભરાકર થર રાઈ હુઇ સામને આઈ શાહે તીલસ્સમને પુછા કે કયું ઓ બેહયા તુજબ દરબારે .ખુદાવંદ મંય ગઇ તો પેહલે અપને યારકોં ઢુંઢતી ફીરી આ.ખીર જબ મુસલમાનુંસે લડાઇ શુરૂ હુઇ તો અલાયદા જાખડી હુઈ ઓર સેહેર કરતીથી તાકે મુસલમાનું પર સેહેર તાસીર ન કરે ઓર અંજામ કાર યેહ કે દરે કોહ મંય અપને યાર કોલગાકર લાઇ ઓર .ખુબ રંગરે લીયાં મનાઇ સચ કેહના યેહ કયા માજરા હય વાઝેઅ હોકે જબ જબ મ.ખમુર તીલસ્સમ સે વાસ્તે લ.કા પાસ જાનકે કે હમ શબીહ અફ્રાસીયાબ સે ઇજાઝત ચાહી થી તો ઉસકો શક ગુઝરા કે એક બારતો લ.કા પાસ હો આઇ હય દો બારા આપસે દરખુવાસી કરકે યેહ કીસ લીએ જાતી હય ઇસ ખોયાલ કે આતેહી શાહને એક પુત્લા સેહેર કા ઉસકે હમરાહ કરદીયા તાકે જો કુછ વહાં યેહ કરે ઉસકી ખબર પુત્લા દે જીસ વકત શાહઝાદાએ નુરૂદદહેર કો પહાડ કે દરે મંય લે ગઇ ઓર બાત કરને લગી પુતલેને સેહેર કે અફ્રાસીયાબકો ઇસકે અનેસે પેહલે આકર .ખબરદી ઓર પુત્લા સેહેર કા કયું કે દરે* કોહ મંય થા ઇસ બા ઇસસે ઉમરૂ કી અઇયારી કી કય ફીયત ઓર કનીઝ કે બેહોશ કરનેકા હાલ ઉસકો નખુલા વરના નઆમદે ઉમરૂ કા ભી હાલ શાહકો માલુમ હો જાતા ખુલાસા કલામ જબ મ.ખમુર પર ઉસને ગુસ્સા કીયા વોહ રોને લગી ઓર હાથ બાંધકર અરઝ કરને લગી કે કનીઝ નતો સેહેર મુસલમાનું કે બચને કે લીએ કરતીથી ઓર નકીસી કી તલબ થી હાં ઇતની ખતા મુજસે બેશક હુઇ કે જબ મંય વહાંસે ફીરી હું તો એક જમેહ લશકરે હમઝા મંય બોહતસે આદમી ખડેથે મંય ઉનકો દેખને

ગઇ ઉન મંયસે એક જવાન હસીન મુઝે ખુબ સુરત ઓરત દેખ કર ઘેરા મંય ભાગી ઓર દરએ કોહ મંય જાકર છુપી વોહ ભી પીછે પીછે વહાં આયા ઓર મુજસે હાલ પુછને લગા મંય બ ગુસ્સા અપના હાલ કેહ કર ચાહા ઉસે ગીરફતાર કરલું વોહ ભાગ કર લશકર મંય ચલા ગયા મંય તીલસ્સમ મંય ચલી આઇ અબ ઇનાયતે ખુશ રૂવાનાકી હુઝુર સે. ઉમ્મેદવાર હું કે ઇતની ખતા મેરી માફ ફરરમાઇએ **અફરાસીયાબને** કહા દેખ તેરા જુઠ સચ અભી માલુમ હુવા જાતા હય યેહ કેહકર કે બાઝુકી તરફ નીગાહે કે.હેરસે દેખા **મ.ખસુર** કે બાઝુઉં પર ઇકિકે ઝમરરૂદ કે બંધે થે ઓર ઉન પર તસવીરેંથીં અયસી જયસે નગીને પર નકશો નીગાર વગયરા કંદા હોતા હય બસ શાહ કે ઘુરને સે દોનું બાઝુ કે ઇકિકે .ખુલકર ગીર પડે ઓર **અફરાસીયાબ** પુકારા અય લઇનો તુમ બતાવ કે યેહ કીસસે બાતેં કરતીથી ઓર કીસકી મોહબ્બત કા દમ ભરતી થી વોહ પુત્લીયાં કેહને લગીં કે અય શેહેનશાહ યેહ ઉસ મરદવે કે સામને અપના ઇશ.ક જીતાનેકો રોઇથી **અફરાસીયાબ** હંસા ઓર પુકારા અય કેહબા સુનાતુને કે પુત્લીયુંને કયા કહા **મ.ખસુરને** અરઝ કીયા મંય લાખું સાહેર જો જંગ મંય મારે ગએથે ઉનકે લીએ રોઇ થી યેહ કેહકર કદમે શાહપર ગીરી કે .ખતા મેરી માફ ફરમાઇએ **અફરાસીયાબને** કહા મંય સો કોડે મારૂંગા જબ મઆફ ફરમાઉંગા યેહ કેહકર દસ્તકઢી કે ઝમીન સે દો સાહેર હયબત નાક નીકલે ઓર તુરરએ ઝુલ્ફ મેહબુબ પર મારને લગે જીસ્મ નાઝનીન સે ફવ્વારે ખુનકે છુટને લગે પયરહન તાર તાર હુવા જીના દુશવાર હુવા આખીર ગશ ખાકર ગીર પડી દાંત બયઠ ગએ ઉસ વકત **.ખુમાર** બડી બેહેન ઇસકી સામને શેહેનશાહ કે આકર કેહને લગી કે અય શેહેનશાહ આપ કે જો મીઝાઝ મંય આતા હય વોહ કરતે હંય હમારી કીસી કી આબરૂ કુછ નહીં સમજતે **અફરાસીયાબને** કહા પુત્લીયાં સારા હાલ બયાન કરતીં હંય ઓરતુ મુજહી કો ઇલઝામ દેતી હય **.ખુમારને** કહા ખુદા જાને પુત્લીયાં માલ ઝાદી કયા બકતી હંય આપ મેરી બચ્ચી કી જાન લીજીએગા ઓર રોતી હુઇ **મ.ખસુર** પર આકર ગીરી શાહ તીલસ્સમને જલ્લાદું કો મને કીયા કે અબ હાથ રોકો ન મારો હુકમ પાતેહી વોહ ઝમીન મંય સમાગએ **અફરાસીયાબને** કહા અય **.ખુમાર** મંયને ઇસ લીએ ઇસકો સઝાદી કે ઓરૂંકો ઇબરત હો વરના મુઝે કયા ચાહીએ કોઇ કીસીપર આશીક હો યા ઉસકા દુશમન બને મગર મેરે દુશમનુંસે લુત્ફે મદાર ન કરે **ખુમારને** કહા હમ કનીઝુંકી મજાલ હય જો .ખીલાફે હુકમ શેહેનશાહ કોઇ બાત કરેં યેહ કેહકર **મ.ખસુરકો** ગોદમંય ઉઠાકર બાહર બાગ.કે આઇ ઓર બઓર સેહેર તખ.ત તઇયાર કરકે સવાર હોકર ચલી બાદ લેહમેકે ઉસી શેહેર ઇમારત બાગે, જહાંમંય જહાં **ઉમરૂ** કનીઝ બના હુવા મોજુદ હય પોંહચી ઉસ વકત **મ.ખસુરકો** ભી હોશ આયાં **.ખુમારને** પુછા બેહેન સચ બતાવ તુમને કયા કીયા **મ.ખસુરને** જવાબ દીયાં **અફરાસીયાબ** ભડવેકી શામત આઇ હય જો હમારા જી ચાહા

વોહ હમને કીયા કયા મંય કીસીકી લોંડી બાંદી હું વોહ અપના દીયા હુવા મુજકો માલ ઘર છોડે મંય અબ શરીક જાનો દીલસે ઉમરૂકી હું .ખુમારને અયસે કલમાત સુનકર બોહત સમઝાયા કે બેહેન શેહેનશાહસે બીગાડકર હમ કહાં રહેગે મસલ ચલી આતી હય કે દરયામંય રેહના ઓર મગરમછસે બેર મ.ખસુરને કહા બી અપને કામ લગો યેહ સમઝાના તયકર રખ્ખો વોહ મસખરા મેરા કયા કરેગા આજતક બ-હારકા ઉસને કયા બીગાડ લીયા કડેસે સબ દબતે હંય મંય શેહઝાદી હું કોઇ પાજી નહીં જો માર ખાકર ચુપકી રહું અયતો મંય અપની ઝાતકી અશરાફ ઓર અપને નામકી મ.ખસુર હું જો ઇસ સુવેકો અપને શાહઝાદેકે હાથસે ધુરરે ન ઉડાઉં હાં જબ તક મંય યહાં હું તો મુજબુર હું જબતક ઉસકે બસમંય હું ચાહીએ ખુબ મારલે .ખુમારને કહા તુમ જાનો તુમહારા કામ જાને તુમહે બેઢબ સવાર હય યેહ કેહકર .ખુમાર રૂખસત હોકર રવાના હુઇ કયુંકે ઉસકે રેહનેકી જગેહ ઓર હય યેહ કો બેહને કીલેકી હાકીમ હંય ખુલાસા .ખુમાર જાકર દરબારે શાહ તીલસમમંય પોંહચી ઓર મ.ખસુરપર એક તો માર પડી હય ઓર દુસરે યાદ અપને ગુલ ઉઝા-ડકી હય દીલસે લગી હય બેતાબ ઓર બેકરાર મીસ્લે અંદલીબઝાર બાલે શોક ખોલે નાલાએ શેવન કરતી ચમનસ્તાંમંય આઇ ઓર ચબુતરા બીલ્લોરીનપર જો બીચ બાગ મંય બનાથા ફર્શ સાફ બીછાથા વહાં આકર બયઠી કે ખાતીર મુઝતર તસલ્લીયાબ હો લેકીન સયરે ગુલઝારસે ઓર ઝીયાદા હુવા ઇશક બડાઇસ બે કલીસે જી ગભરાયા જબ યાદ કામત સુરતે સર્વસે દીખાઇ દી ચશમે નરગીસકો હયરાં કબી ઝુલ્ફ સુસલ્સીલ ગેસુ પરેશાન સબી નખ્.લે માતમ નઝર આયા ગુલકો અપને લખતે જીગરસે મુશાબા પાયા બાદે સરસરકો સરસરે રોઝગાર પાયા લાલેને દાગ દીલપર ખાયા રંગબરંગ આઇ-નએ નેહેર થા જાને બુલબુલપર કેહેરથા ઘટા ગમ અંદોહકી હરતરફ છાઇથી ગુલશને દેહેરકો તારીક જાનકર વેહશતે તનહાઇથી મ.ખસુર વહાસે ઉઠકર બારાદરી મંય આકર પલંગપર ગીરી હરારતે ઇશકકી તપ ચઢી દીનો દુન્યાકી ખબર ન રહી સારા દીન મીસ્લે મુરદેકે પડી રહી આખીર ઉસકે દોદે આહસે આલમમંય તારીકી છાઇ ઓર શબે હેજર કાલી બલાસી ચશમે આશકાં નઝર આઇ.

અબયાત.

શબે ફુરકેત ઇસીકો કેહતે હંય—લોગ આફત ઇસીકો કેહતે હંય
જાન લેના હય કામ ઇસી શબકા—શામે ગુરબત હય નામ ઇસી શબકા
જાન બચતી નહીં યેહ વોહ હય શબ—શબે બીમાર હય ઇસીકા લક.બ
હય બલાએ ફીરાકે. યાર યેહી—હય શબે અંવલે મઝાર યેહી
યેહી આલીમ બસર નહી હોતી—ઇસી શબકી સેહેર નહીં હોતી

ચંદ કનીઝુંને સારે મકાનમંય રોશની કી ઓર રક.કાંસુંકો બુલાવાયા તાકે ખલકાકા દીલ બેહલે રંઝોગ.મ ભુલે ચંદ પરીએ આકર હાથ પાઉ દબાને લગી ઓર

બમીન્નત મલકાકો જગાને લગીં કે વારી આજ કયા સદમા ઓર મલાલ હય દુશમનું કા કયા હાલ હય હમ હુઝુરકી બલાએં લેકર મર જાએં નાશાદ ઓર નામુરાદ દુન્વાસે ગુઝર જાએં કુછ હમસે તો ઇરશાદ ફરમાઇએં દીલપર જો ગુઝરતી હય બતાઇએ તો ઉસકી તદબીર કરેં અગર કીસીપર દીલ આયા હો તો ઉસકો તસખીર કરેં ઇનિ બાતુંકી સદા જબ કાનમંય ઉસ જોહરે કાને ખુબી કે પોંહચી ચશમ હયરાન ખોલી ખુવાબે વસ્લે યાર દેખ રહીથી આંખ ખુલતેહી નવોહ યાર નવોહ બોસો કનાર થા બલકે ઝમાના શબેતાર થા ગભરાકર પુકારી.

નઝમ.

ઉમર સબ ખ.ાક કરતેહીં હસરતમંય ખોઇ હય
એ મોત કયા તુ મરગઇ કીસ નીંદ સોઈ હય
મુજ સખ્.ત જાં કો મોત ન આએગી હશરતક
આબે હયાતસે મેરી મટટી ભી ગોઇ હય
રોરોકે ભી કટી ન શબે તાર હીજરે યાર
ભારી હુઇ હય જુંજું યેહ કમલી ભીગોઇ હય

ઇસ બેકરારીકો દેખકર કનીઝેં કદમપર ગીરીં ઓર બ મીન્નત હાલ પુછને લગીં ઉસ બાદ મસ્તને કેહે અફસોસ મલકર કહા કે મુજસે બડી ગલતી હુઈ કે ઉમરૂ અઇયારસે જા બજા મંય મીલી મગર અપને રાઝસે ઉનકો આગાહ ન કીયા ઓર મુફ્ત ઉસકો અપને હાથસે ખોયા અગર પેહલેહી ઉસકે સાથ ચલી જાતી તો યેહ ઝીલ્લત ન ઉઠાતી અબ કયા હોતા હય ગયા વકત કહાં હાથ આતા હય ઇસ વકત ઉમરૂ કોહે અકી.ક. મંય હય ઉસે કહાં પાઉં જો અપના દાગે દીલ દીખાઉં ઇસ ગુફ્તગુકો સુનકર ઉમરૂ જો કનીઝકી શીકલ બના હુવાથા મલકાકે કરીબ ગયા ઓર મુસ કુરાને લગા પુકારા અય મલકા ઈસ કનીઝને સર દેને મંય કુસુર નહીં કીયા ઓર અબ ભી યેહ સર હાઝીર હય જુતીયાં લગાઇએ મ.ખમુરને કહા અરી ખાલા તું કયા બકતી હય વોહ બાતેં કેહ રહી હય જીસકા સર ન પાઉં મંય ઉમરૂકા ઝીક્ર કરતી હું તું કેહતી હય સર હાઝીર હય ભલા ઇસ બાતકા જોડ મીલતા હય ઉમરૂ ને જવાબ દીયા કે ફીર ઉમરૂ કહાં ગયા જહાં પેહલે થા અબ ભી વહીં હય અગર ગયા થા તો ચલા ભી આયા મ.ખમુરને કહા તું દીવાની હય સરીહન લક.ાકે દરબારમંય તુ ભી મેરે સાથ થી ઉમરૂકો હુકમ ગરદન ઝદની મીલા ઓર હમઝા આકર છુડા લે ગયા તું બાતેં બનાતી હય મુઝે બનાતી હય ઉમરૂને કહા કુરબાન જાઉં યેહ સબ સચ હય લેકીન જો કુછ ઝરે નકદ ખરચ કીજીએ તો મંય ઉમરૂકો બુલા લાઉં મ.ખમુરને જવાબ દીયા કયું વાહીયાત બાતેં કરતી હય અગર ઉમરૂકો બુલાલા તો મંય પાંચ હઝાર રૂપય દેતી હું ઉમરૂ બોલા કસમ અપને દીનો ઇમાંકી ખાઇએ તો અભી બુલા લાઉં મ.ખમુરને કહા કસમ અપને દીનો ઇમાંકી પાંચ હઝાર

રૂપય તુઝે દુંગી ઓર ખુવાજાકી ખીદમત બદીલો જાન કરૂંગી માલો મનાલ કસીર દુંગી યેહ કસમ લેકર ઉમરૂને કહા બીબી ઉમરૂ મંય હી હું મ.ખમુર બોલી તું મુજસે દીલલગી કરતી હય કુછ સોદા હુવા હય ઉસ વકત ઉમરૂને એક ગોશેમંય જાકર અપની સુરત અસ્લી બનાઇ ઓર મલકાકો આકર સલામ કીયા પુકારા કે બીબી તુમને ઉમરૂકો પાયા લાવ જો દેને કહાથા વોહ દીલવાદો મ.ખમુર દેખકર હયરાન હો ગઇ ઓર કેહને લગી ખ.વાજા તુમ કયું કર આએ ઉમરૂને સબ હાલ અપને આનેકા બ્યાંન કીયા અબ કયફીયત સુનીએ કે જીસ લોંડીકો ઉમરૂ બેહોશ કર આયા થા જબ ઉસે હોશ આયા તો ઉઠકર અપની બીબીકો ઢુંડતી ફીરી આખીર જબ પતા ન મીલા સોચી કે તુ ચલ બીબી આ રહેગી પસ બઝાર સેહેર ઉઠકર ચલી ઉસ વકત આકર પોંહચી મ.ખમુરને લોંડીકો દેખા લગોટી બાંધે પત્તુંસે સારા જીસમ છુપાએ આતી હય યકીન પુરા હુવા કે ઉમરૂ યેહી શખ.સ હય જો તેરે પાસ હય કયું કે ઉસકે કપડે બેહોશ કરકે લીએથે જબ તો યેહ બીરેહના આતી હય ખુલાસા કલામ ઉમરૂકો પેહછાન કર બોહત ઇઝઝતસે બીઠાયા પાંચ હઝાર રૂપય કયસે કઇ લાખકા જવાહીર પેશ કીયા લેકીન અબ અફરાસીયાબકા ઝીક્ર કીયા જાતા હય કે જબ ઉસને મ.ખમુરકો સઝા દી ઓર .ખુમાર ઉસકો ઘર પોહચા ગઇ અઝબસકે મીસ્લે બહાર ઇસ પર ભી ફરેશતા ઓર નીસાર હય પેહલે તો ગુસ્સેમંય ઉસે આઝાર પોંહચાયા ઓર ખ.યાલ કીયા કે કહીં યેહ ભી બહારકી તરહ હાથસે જાતી ન રહે ઓર મેહરૂ.ખ કે પાસ ચલી જાય તો અચ્છા નહોગા યેહ સોચ કર એક સાહીરકો હુકમ દીયા કે જાવ હમારી તરફસે મલકાકો સલામે શો.ક કેહના ઓર પ્યામ દેના કે શબકે દરબાર મંય કયા હમે સરફરાઝન ફરમાવગી સાહેર હસબુલ હુકમ શેહેર મ.ખમુરમંય પોંહચા ઓર દારૂલ ઇમારતમંય પોંહચકર અપને આનેકી ખ.બર કરાઇ જબ મેહેલમંય .ખબર પોંહચી ઉમરૂ ગલીમ ઓઢકર છુપ રહા ઓર મ.ખમુરને સાહેરકો સામને બુલાયા ઉસને આકર પ્યામે શાહ સબ સુનાયા ઓર બોહત કુછ સમઝાયા મ.ખમુરકો કે શાહસે રંજીદા હય મગર નીહાયત અકલીયા વ ફેહમીદા હય સોચી અગર હસબુલ તલબ ન જાઉંગી શાહકો મેરી તલાશ હોગી ઓર કીતાબે સામરી દેખકર મેરા હાલ દરયાફત કરેગા કે સબ રાઝ ઉમરૂકે મીલનેકા ખુલ જાયગા ફીર નીકલના યહાંસે દુશવાર હય ઓર ચલે જાનેમંય શાહ ગાફીલ રહેગા ઓર તુઝે ભી હાલ દરબારમંય જો કુછ ગુઝરેગા માલુમ હોતા રહેગા યેહ સોચકર હમરાહે સાહેર ફીલફોર તખ.તપર બયઠકર રવાના હુઇ ઉમરૂ ભી કનીઝ બનકર એક કોનેમંય બાગ.કે ઠયરા કે મલકા આલે તો કુઝ મામલા બને ઇધર મ.ખમુર દરબારમંય પોંહચી શાહ તીલસ્સમ ઉસકે ચલે આનેસે બોહત ખુશ હુવા ઓર કહા અય મલકા અબ ખુફગી જાને દો તુમ મુઝે જાનો દીલસે ઝીયાદા અઝીઝ હો મ.ખમુરને કહા મંય તાબેદાર હું આપ માલીક હંય યેહ ઝીલ્લત મુઝે જો હુઈ એન મેરી ઇઝઝત હય શાહે જાવેદાંને ઉસકો ખીલઅત ઓર કઇ મુલકુંકા

હુકમ દીયા યેહ ખ઼ીલઅત પેહેનકર અપની જગેહપર જાકર બયઠી ઉસ વકત ખ઼ુમાર સે શાહ મુખાતીબ હોકર કેહને લગા કે મેરા ઇરાદા હય કે સબ દુશમનુંકો જો કનારે દરયાએ સેહેર હંય ઉનકો બુલાકર સમઝાઉં ફીર ખીયાલ કરતા હું કે ઇન નમકહરામુ ને ઘર ગ઼ારત કીયા હય મારડાલના બેહતર હય ખ઼ુમારને જવાબ દીયા મેરે નઝદીક ઉનકો કત્લ કરના બેહતર હય આઇંદા જો હુઝુરકી રાએ યેહ સુનકર અફ્રાસીયાબ પુકારા કે અય જલ્લાદો હાઝીર હો ઉસી વકત ઝમીનસે એક સાહેર મીરરીખ઼ હયબત સર કટા હુવા તલવાર લીએ જોડા બાંધે પયદા હુવા શાહકો સલામ કીયા ઉસને કહા તુમ જાવ ઓર ગ઼દદારકે શરીક હોકર સર કચદીયુંકે જુદા કરો કીસીકા પાસ ન કરના મેહરૂખ ઓર બહાર વગયરા સબકો હીલાક કરના જલ્લાદ આદાબ બજા લાકર રૂખસત હુવા ઓર રાત ઝીયાદા ગઇથી ઇસ લીએ દરબાર બરખાસ્ત હુવા ઓર સબ સાહેર અપને અપને ઘર સીધારે મખ઼મુર ભી ચલી મગર દીલસે કેહતી હુઇ કે અફસોસ ઉમરૂ મેરે યહાં તનહા રેહ ગયા યેહી સોચતી ઓર દસ્તે તઅસ્સુફ મલતી અપને ઘર પર આઇ ઉમરૂ બાગ઼સે નીકલકર ઉસકે પાસ આયા મગર ઉસકો પરેશાન વ બદહવાસ દેખકર પુછા કે મલકા મીઝાજે હુમાયું કયસા હય ઇસ વકત મુજકો આઇનએ નાઝુક ગુબારે તરદદુદસે સીયાહ માલુમ દેતા હય મખ઼મુરને એક આહ સર્દ દીલે પુરદર્દસે ભરી ઓર કહા આહ અભી રોઝગાર બરગશતા મુજ શોરીદા બખ઼તકો કુછ બન નહીં પડતા લોગ તાના દેંગે બદનામ કરેગેં કે મખ઼મુરકે યહાં ઉમરૂ બયઠા રહા ઓર સારા લશકર મેહરૂખકા કત્લ હો ગયા ઉમરૂને ગભરાકર પુછા કયું ખ઼યરતો હય મેહરૂખ પર કયા ગુઝરી કોઇ ખ઼બર હો તો બ્યાન કરો મખ઼મુરને સારા માજરા દરબારકા ઓર ભેજના જલ્લાદ જાદુ વાસ્તે કત્લ મેહરૂખ વગયરા ઝીક્ર કીયા ઉમરૂકા દીલ યેહ કયફીયત સુનકર ભર આયા રોને લગા કે અફ્સોસ મંય તીલસ્સમમંય રહા ઓર રફીક મેરે ઇસ તરહ હીલાક હુવે મખ઼મુરને કહા ખ઼વાજા અગર મંય હુઝુરકી મદદ કરૂં જબ ભી કુછ ન હો સકેગા કયું કે જો કુછ હોનાથા વોહ હો ગયા સુબ્હ હોતેહી વહાં બાઝારે મલેકલ મૌત ગર્મ હોગા સબકા ફેસલા હો જાયગા મંય યેહ સોચતી હું કે અગર આપકે હમરાહ ચલકર જલ્લાદસે સામના કરૂં ઓર ઉસકો કત્લ ભી કરૂં તો કોઇ બચાવકી સુરત નહીં અબ ચાહે ઝમરરૂદ પર મેલા હોગા સીનઅત સેહેર સાઝ ઓર ગુલચીં જાદુ ઓર બાગ઼બાને કુદરત ઓર ઝનીન જાદુ વગયરા હયરત લેકર મેહફીલ આરા હોગી ઉસ વકત દોસ્ત ઓર દુશમન સાકીનાને તીલસ્સમ જો કોઇ હોગા વોહ મેલેમંય હાઝીર હોગા ફીર કીસીકી કયા મજાલ હય જો શેહેનશાહકા સામના કર સકે ઉમરૂને કહા દુરકે ઢોલ સુહાને ઇસ વકત અય મલકા અગર દરયાએ ખ઼ુરવાંકે પાર મુજકો પોંહચાદો તો ફીર તમાશા દેખો કે એક લેહમેમંય ન જલ્લાદ રહે ન ગ઼દદાર રહે કીસીકો ભી ઝીંદા ન રખ્ખું ઓર મેહરૂખકો છુડાલું તુમ ચાહે ઝમરરૂદકે મેલે તક

બયઠી રહો જબ તુમહારા જી ચાહે ઉસ વક્.ત શરીક હોના મેહ્રૂ.ખકો છુડાના લાઝીમ હય મખ્.સુરને કહા એક શર્તસે મંય તુમકો પાર દરયાકે ભેજતી હું કે મુઝે વહાં જાકર ભુલ ન જાના ઓર મેરી શીફારસ ખીદમતે સાહબકરાંમંય કરના કે નીકાહ મેરા ઉનકે નબીરેકે સાથ હો જાએ ઉમરૂને જવાબ દીયા કે યેહ કીતની બડી બાત હય કે જહાં મલકા તસવીર જાદુકા નીકાહ બદીઉઝમાંસે હોગા ઓર અસદકા મેહજબીનસે વહાં તુમહારા નીકાહ ભી નુરદદહેરસે હોગા કીસ્સા કોતાહ મ.ખસુરને બાદ એહ દો પયમાં લેનેકે એક ચક્કી અલમાસકી અપને પાસસે નીકાલી ઓર કહા તુમ દરયાકે કનારે જાકર સાત બાર ઇસ ચક્કીકો ફીરાના ઉસમંયસે એક દોરા નીકલેગા ઓર ઇધર દરયાસે અઝધહા પયદા હોગા વોહ દોરા અઝધહેકે લેપટ જાયગા તુમ આહીસ્તા આહીસ્તા ખીંચના જો વોહ અઝધહા ખીંચકર કરીબ આએ તુમ ઉસપર સવાર હો જાના પાર હો જાવગે લેકીન યેહ ખીયાલ રખના કે ચક્કી જાને ન પાએ હઝારૂં સાહેર ઇસકી તલાશમંય હંય અગર યેહ જાતી રહેગી તો અફ્રરા-સીયાબ મુઝે માર ડાલેગા ઉમરૂને કહા જીસ વકત તુમ મંગાવગી યેહ ચક્કી ઉસી વક્.ત ભેજ દુંગા ઓર અય મલકા તુમતો અઝીઝ હો મંય તુમસે કભી બુરાઈ ન કરૂંગા મ.ખસુરને કહા ખ્.વાજા રાત થોડી હય ઓર તુમહેં દરયા તક જાના હય ઓર રાહ ભી ખતરનાક ઓર જાબજા સાહેરે ગદદારકા મસકન હય તુમ કયું કર સુબ્હ તક પાર ઉતરોગે ઓર અપને રફીકુંકો બચાવગે ઓર દુસરે યેહ કે જીસ તરફસે સબ સાહેર પાર જાતે હંય વોહ ઘાટ ઓર હય તુમને ઉસ જગેહકો દેખા ભી ન હોગા ઉસ રાહમંય હઝારૂં સાહેર બતોર પાસ બાનુકે મુકરરર હંય રાહ સખ્ત દુશ-વાર ગુઝાર હય ઓર કીસી તરફસે અગર ઉતરનેકા કસ્દ કરોગે તો દરયામંય તલાતુમ હોગા ઓર શાહ તીલસ્સમકો ખબર હો જાયગી સાહેરાંને દરયા કહેગેં યેહ શખ્.સ કોઇ નયા જાને વાલા હય જો ખ્.ીલાફ રાહસે ઉતરતા હય ઓર ઘાટસે ઉતરનેમંય કોઇ ખબર ન હોગી ઉમરૂને યેહ સુનકર કહા ફીર કયા કરૂં નઝરે બખુદા કરકે જાતા હું વોહી મંઝીલ રસા ગુમ કરદગાને હાદી સબીલે ગુમ ગશતગાં હય મ.ખસુર બોલી કે અબ અગર શીરાકત કી તો પુરી કરના ચાહીએ લો તુમ ઠયરો મંય ઘાટ તક પોંહચાએ દેતી હું યેહ કેહકર સેહેર કરકે ઝોલીસે એક પુશત ખાર નીકાલા ઓર કુછ સેહેર પડા તો વોહ પંજેકા હાથ અઝ ,ખુદ ખુજલાને લગા ઓર યકાયક પંજા હોકર ઉમરૂકી કમરમંય લીપટા મલકાને કહા લો ખ્.વાજા ખુદા હાફીઝ મુઝે હરવકત અપની કનીઝ સમજના ખુદા તુમકો ફતેહ યાબ કરે ઓર મકસદ દીલીકો પોંહચાએ ઉમરૂને ભી તસકીનકે કલમે બોહત કુછ કહે આખીર વોહ પંજા ઉમરૂકો લેકર રવાના હુવા ઓર બાદ લેહમેકે કરીબ દરયાકે કનારે પોહચા ઉમરૂકો છોડ દીયા ઉમરૂને કનારે બયઠકર ચકકી ચલાઇ કનારે દરયાકે અઝધર નીકલકર ઠયરાથા કે ચક્કી સે દોરા નીકલકર અઝધહેસે લેપટ ગયા ઉમરૂને દોરેકો આહીસ્તા આહીસ્તા ખીંચા

કે વોહ અઝધા કરીબ આયા ઉમરૂ ઉસકી સુરત દેખકર શરમીંદાથા કે મુંહસે ઉસકે આગકે શોઅલે નીકલતેથે ઉમરૂ ડરા તો બોહત લેકીન જાનપર ખેલકર ઉસપર સવાર હુવા અઝધા ફીલફોર દરયામંય કુદ પડા ઉમરૂકી આંખેં બંદ હો ગઈ મગર હબશી-યુંકે લડનેસે જો ઉપર પુલકે દરજે હંય લડ રહે હંય ઓર અકસર ઝીક ઉસકા ઉપર લીખા ગયા હય કયાકેકી આવાઝ ઓર સર કટનેકી આવાઝ સુનતાથા ઓર જીધર હાથ ફયલાતાથા ગીલી મીટટી હાથમંય આજાતીથી ઉમરૂ દીલસે કેહતાથા કે પુલ પરી ઝાદુ પર જંગી લડતે હંય ઉસકી આવાઝ આતી હય મગર પરયાં મોતી ઉછાલતી હંય કોઇ મોતી હાથ મંય નહીં આતા ઓર ઇસી લાલચસે હર ઘડી હસ્તે તમેઅ લંબા કરતાથા કોઇ મોતી મીલ જાય કભી કેહતાથા નામ બડા દરશન થોડે દરયાએ સેહેર દરયાએ સેહેર સુનતેથે મગર માલ ખઝાના મોતી મુંગા કુછ ભી નહીં ગરઝકે બાદ કુછ દેરકે ઉમરૂકો અઝધહેને દુસરે કનારે ઉતારા દોરા ચક્કીકા છુટ ગયા અઝધહા ગાયબ હો ગયા સીજદા એ શુકર દરયાએ કાઝીયુલ હાજાત કીયા ઓર આગે બડા દેખા કે લશકરે કેહેર નીગાહ દુર તક ઉતરા હુવા હય ઓર એક તરફ બારગાહમંય ગ.દ-દાર બયઠી પેહરા દે રહી હય ઇસ અસનામંય દેખા કે જલ્લાદ જાદુ લશકર લેકર દરયાસે ઉતરા ઉસકે આમદકી ખબર સુનકર ગ.દદાર ઓર કેહરનીગાહને ઇસ તક-બાલ કીયા બડે એહતેશામસે લેકર દાખીલે બારગાહ હુવે લશકર ઉસકા ઉતરા જલ્લાદને બાકી રાતમંય યેહ ઇનતેઝામ કીયા સુલીયાં આરતાદા કરાઇ ચબુતરે મટટી કે બનાએ ઉપર બોરીએ કેહેરકે બીછવાએ મેહરૂખ ઓર બહાર સબ સરદારૂંકો લાકર સુલીકી ઝંજીરૂમંય ઉલટા બાંધકર સબકો ટાંગ દીયા જલ્લાદકો ઉનકે સરપર મોઇન કીયા ઓર હંગામે સુબ્હ શમએ હયાત તુમારી નસીમે જુંબુશસે ગુલ હોગી હર એકકી સુબ્હ હો જાયગી યેહ કેહકર આપ બારગાહમંય આકર આપ મયખુવારી કરને લગા ઇધર સબ કયદીયુંકો અપને જીસે યાસ હુઇ ઓર બર્કફીરંગીને કહા આફસોસ દમે આખીર હમને અપને ઉસ્તાદ ઉમરૂકી ભી સુરત ન દેખી ઇસકે યેહ બ્યાન કરનેસે સબ રોને લગે ઓર નોહા ઓર શેવનકી આવાઝ બુલંદ હુઈ સાહેર જો વહાં મોજુદ થે ઉનકે હાલેઝાર પર વહાં હંસતેથે ઇસ જંગલમંય હર સરસરે રંજસે સર ધુનતા નઝર આતાથા ઓર હર પત્તા કફે અફસોસ મલતાથા રાત સાંઈ સાંઈ કરતીથી યા માદરે દુન્યા ઠંડી સાંસ ભરતીથી મોજે દરયાકી સર ટકરા રહીથી ઘાંસ નથી જીસ્મે ઝમીનકે રૂંગટે ખડે હો ગએથે શોર અક.તલુ હર તરફ બુલંદ થા સીવાએ ખુદાકે કોઈ પનાહ દેનેવાલા નઝર ન આતાથા ઇસી રંજો માતમમંય સુબ્હ હોગઇ પુરકા તડકા દેખકર બર્કફીરંગી ઓર સરદારાને સુતીએ ઇસલામને હમદે ઈલાહી અપની ઝબાનસે જારી કી સબઝ ખુવાબીદાથા બેદાર હુવા ઓર પત્તા પત્તા ઘાસ નાદ સીનઅતે ગુલશને આલમકી કરને લગે ઉસ વકત બર્કને કહા અપની રેહાઇકે લીએ હમ સબ મીલકર રૂજુઅ કલબસે કે બઇદ નહીં જો નસીમે કુબુલ ગુલે મુરાદસે

શગુફતા કરે ઓર દીલે હઝીંકો ઠંડક બખશે સબને ઉસકે કેહનેસે હાથુંકો બુલંદ કીયા ઓર પુકારે કે યા બારે ઇલાહા અય દસ્તગીરે પા ઉફતાદગાં અય બે નયાઝ કાદીરો તવાના યા મલેકુલ મુલ્ક ઝુલ જલાલ વાલા કરામ.

નઝમ.

.ખુંદાવંદા શબમ રા રોઝ ગરદાં—જો રોઝ અંદર જહાં ફીરોઝ ગરદાં
શબે દારમ સીયાચું બખ્ત ઉમ્મીદ—દરીં શબરૂ સહેદમ કુનચું .ખુરશીદ

હર એક બલબલા કર દુઆ કર રહાથા કે સબાએ મુરાદ ગુલ ખીલાને લગી ઉમરૂને વહાં સુરત .ખુમાર જાદુ જયસી બનાઇ ઓર એક થાલીમંય મેવા કુલ તરહકા લબરેઝ કરકે લશકરે સાહેરાંમંય આયા ખબર ઉસકે આનેકી ગ.દદાર ઓર જલ્લાદ કો હુઇ કયું કે વોહ સેહેર જો પુત્લેકી મારફત યાદ કીયાથા કે જો અઇયાર આએ મુઝે માલુમ હોજાએ ઇસકો રાત ભર પડકર ઉસને ફીરા દીયા હય જબ સુબ્હ હુઇ ખીયાલ આયાં કે સબ હોશીયાર હુંય મેરી નીગેહબાનીકી કોઇ ઝરૂરત નહીં હુય બસ સેહેર મૌકુફ કીયાથા કે ખબર આમદે .ખુમાર સુની સબને આકર ઇસ્તકબાલ કીયા બારગાહમંય લાએ .ખુમારને કહા શેહેનશાહે જાવેદાંને ફરમાયા હય યેહ મેવા લેકર સબ કયદીયુંકો ખીલાવ કે ઇતને દીનુંસે વોહ સબ ભુકે પ્યાસે હુંય કીસીકો ભુકે પ્યાસે કત્લ ન કરના ચાહીએ ઓર યેહ તશતરયાં તીન હમેં ઇનાયત ફરમાઇ હુંય ઓર કસમ દી હય કે અભી ખાના જલ્લાદ વગયરાને વોહ સબ મેવા તાઝીમ કરકે લીયા એક એક મુઠઠી જાકર સબ કયદીયુંકો દીયા કે યેહ તસદદુક શાહે તીલસ્સમ ખાલો આખીર તો દમભરમંય હીલાક હોગેં વોહ સબ સરદાર બ દુઆ થે મશગુલ ગીરયા વ બુકા થે મેવેકો લેકર ઉનહુંને ફેક દીયા ઓર ઇસી તરહ દુઆ કીએ ગએ મગર યહાં .ખુમાર નકલીને ઇસરાર કીયા મેવા ગદદાર જલ્લાદ કેહેર નીગાહ સાથ સબ રફીકુંછે ખાયા બાદ લેહમેકે સબકા મુંહ ખુશક હુવા કેહેર નીગાહ ને કહા યેહ કયસા મેવા હય જીસને નીશા પયદા કીયા .ખુમાર .નકલીને જવાબ દીયા કે અફરાસીયાબકે બાગ.કા યેહ મેવા હય વહાંકે દરખ.તુંકો પાનીકે એવઝ શરાબ દી જાતી હય ઇસી ગુફતગુમંય ઝબાન એંઠ ગઇ ઓર હર એક સમઝા કે યેહ .ખુમાર નહીં હય કોઇ અઇયાર હય જીસને બેહોશી હમે ખીલા દી હય યેહ સમજકર ઉમરૂકી તરફ બનઝરે કે.હર દેખા ઉમરૂને ભી આંખે લાલ પીલી કીં ઓર ઘુરને લગા ફીર પુકારા કે અય ખીરાં સરાં મનમ સર બરંદએ સાહેરાં ઉમરૂ બીન ઉમઇયા સાહેર યેહ નારા સુનકર ઇસી તરફ લપકે મગર બેહોશ હોકર ગીરે ઉમરૂને ખંજર ખીંચકર મારા લેકીન ઉચટ ગયા નીશાન ભી ન પડા ઇસને સમઝા ઇનહુંને અપના બદન બઝોર સેહેર લોહેકા બનાયા હય યેહ માલુમ કરકે ઝંબીલસે થોડી આગ નીકાલી ઓર કડાહી નીકાલકર સીસા ગલાકર મુંહ ચીર કર તીનુંકો પીલા દીયા સીસા પેટમંય પોહચકર ગરદન તક એક લાટ હો ગયા દીલજીગર ઉનકા જલ ગએ

હીલાક હો ગએ ફીર તો આંધી ઓર શોર સદાએ મોહીબ પયદા હુઈ આગ પથ્થર બરસે બીર પુકારે કે મારા ગ.દદાર જાદુ ઓર કેહેરનીગાહ ઓર જલ્લાદ જાદુ બુદ ઉમરૂને જાલ મારકર અસબાબ બારગાહકા લુટ લીયા ઓર બોહત જલદી વહાંસે ભાગા સાહેર જો કયદીયું પર થે વોહ ગુલ સુનકર દોડે મગર ઈન તીનુંકે મરનેસે મેહરૂ.ખ ઓર બહાર સેહેરસે છુટ ગએ અસબાબ લેકર અપને તઈં લશકરે હરીફ મંય પોંહચાયા દમ ભરમંય લાશ પર લાશ મુરદે પર મુરદા ગીરાયા બર્ક મેહશાર બસુરત બર્ક ફલકકી તરફ ગઇ ઓર બેટા ઉસકા રેઅદજાદુ ઝમીનમંય ગાયબ હુવા લશકરે દુશમનમંય નીકલકર ગરજને લગા ઓર બીજલી ગીરને લગી હઝારૂકો જલા દીયા કહીં મેહરૂ.ખને ગોલે ફોલાદી મારે અબ્ર ધીર આયા બરસાતકી જગેહ સાપ બરસને લગે હરએક મુઝીકો ખાને લગે કીસી તરફ બહારને આલમે બહાર પયદા કીયા નખ્લે ઝીંદગી દુશમનુંકો બે બર્ગ બાર કીયા શમશીર જાદુસે અઝ ખુદ ચલને લગી લોહા બરસને લગા ગુલો શોરૈં હંગામા પયદા હુવા કીયામતકા શોર બુલંદ હુવા હર એક બીર ગુલ મચા રહાથા

નઝમ.

થા સેહેરકી જંગકા અજબ નકશા—હુવા દુશમનુંકો જાનકા ધોકા
તલવારેં ચમક રહીંથીં હરસુ—લેહરેં લેતીથી મોતકી જુ
તલવાર જો ગુઝરી દોશો બરસે—બુંદુંકી તરહસે સરપે બરસે
ભીડ કર અયસી ચલીથી તલવાર—થે મુલકે અદમકો રાહી કુફફાર
લશકર ન અદુકા તાબ લાયા—લડનેમેં હર એકને જી છુપાયા
ભાગે હરએક જી છુપાકર—મેહરૂ.ખ સબકો ફીરી ભગા કર
બરબાદ હુવા જલાલે દુશમન—ગ.ારત કીયા સારા માલે દુશમન
ઉસવકત ઉમરૂને કી મુલાકાત—ખુશનુદ હુવે વોહ સબ નકોઆત
અલ કીસ્સા વાંસે સભુંકો લેકર—લશકરકી તરફ ફીરે દીલાવર

ઉમરૂને બાદ ફત્હે લુટ મારકર સબ સરદારૂંસે કહા ઈસ લડાઈકી .ખબર શાહે તીલસ્સમકો હોગી તો કોઈ દમમંય આફત આયગી યહાં ઠેહેરના મુનાસબ નહીં તુમ સબ જલદી જલદી ભાગકર લશકરકી તરફ જાવ મંય ભી આતા હું સબ સરદાર પરવાઝ પયદા કરકે ઉડે બાઝે ઝમીનમંય ગ.ર્ક હોકર ચલે અઇયાર કોઇ કીસી તરફ કોઇ કીસી તરફ ભાગે ઉમરૂ ભી એક તરફ ભાગકર રવાના હુવા લેકીન અફ્રાસીયાબકા હાલ સુનીએ કે યેહ સુબ્હકો આઈ નએ સેહેરમંય આકર જલ્વગર હુવા એહલે દરબાર હાઝીર હુવે સબ સરદાર મરતબેસે બયઠે ઉનસે કેહને લગા કે કે કોઇ દમમંય સર દુશમનુંકે આયા ચાહતે હુંય અભી યેહ કલમા ન કેહ ચુકાથા કે દો તાએર એક ઉનમંય સબઝ ઓર એક સુ.ર્ખ રંગકા થા સામને આએ ઓર બઝબાન ફસીહસે કેહને લગે અય શેહેનશાહ ઉમરૂ દરયાએ સેહેરકે પાર ઉતર ગયા ઓર ઉસને .ગદ-

દાર વગયરા સબકો હીલાક કીયા કૌદી સબ રેહા હો ગએ લડાઇ અયસી હુઇ કે બોહત સાહેર મુલાઝમુંસે હુઝુરકે કામ આએ યેહ ખબર અરઝ કરકે તાએર નઝરસે ગાયબ હો ગએ ઓર અફ્રાસીયાબ હસ્તે અફ્સોસ મલને લગા ઝાનુંપર હાથ કઈ બાર મારા ઓર પુકારાકે ઇસ અઈયારને ઝીલ્લતપર ઝીલ્લત દી હય ઓર મંય હયરાન હું કે યેહ અઇયાર ખુદાવંદકે યહાં ગયાથા. હમઝા આકર છુડા લે ગયા થા યેહ તીલસ્મમ મંય કયું કર આયા ઓર ફીર તીલસ્સમ બાતીન મંય કયુંકર પોંહચા અગર યેહ કહા જાય કે ઇનઝાર જાદુમંય મીલકર યહાં ચલા આયા તો ફીર અબ દરયાએ સેહેરકે પાર કીસને પોંહચાયા ઇસ મંય કોઈ સાહેર વાકીફકાર જલીલરૂબા તેરે યહાંકે સરદારૂં મંયસે ઉસકા શરીક હુવા હય. બગેર ઇસ બાતકે ઉસકા જાના દુશવાર થા ખયર અબ તલાશ કરકે અયસી સઝા દુંગા કે માહીયાને દરયા ઓર મુરગા ને સેહેરા ઉસકે હાલપર રોએંગે યેહ કેહકર ગુસ્સે મંય આઇનએ સેહેરસે ગાયબ હુવા. સબ દરબારે સરદાર કાંપને લગે કે અબ દેખીએ ઇસ જુર્મકે એવઝ કીસપર આફત આતી હય ઉસવકત કે દરબાર મંય મખમુરભી હાઝીરથી શાહે તીલસ્સમકી ગુફતગુ સુનકર થરરાને લગી ફીર દીલકો કવીં કરકે સોચીકે જીસ વકત તુજકો કુછ પુછે તો બરાબરકે સવાલો જવાબ કરના કુછ ઉસકી ઝર ખરીદતો હું નહીં યડીના. વોહ બાદશાહ હય તુ રઇયત હય ફીર ખુદાકી જો મરઝી ઓર મુકદદર કાજો લીખા. આખીર યેહ સોચકર બાદ ગાયબ હોને શાહતીલસ્સમકે આઇનેસે યેહભી અપને ઘર મંય આઇ ઓર સેહેરકા અસબાબ નીકાલા સબકો દેખા ભાલાકે શાહેતીલસ્સમસે લડુંગી

દાસ્તાન અફ્રાસીયાબકા વાસ્તે ગીરફતાર કરને ઉમરૂકે તીલસ્સમ બનાના ઓર ઉમરૂકા કૈદ હોના ઉસ તીલસ્સમ મંય ઓર મકકારી કરકે છુટના ઓર મખમુરકા હાલ ખુલના ઓર શરીકે ઉમરૂ હોકર લશકરે મેહરૂખ મંય ચલે જાના ઓર અઇયારી અઈયારૂંકી પય દરપય કરના સાહેરૂંસે વાસ્તે મખમુરકે.

મોઅલ્લીફ.

નાઝુંકે ઉઠાનેવાલે સાકી—રીંદુંકે છકાનેવાલે સાકી
અલ્લાહ રખે તુઝે સલામત—રીન્દુંકે હય દીલકો તુજસે રાહત
ફીર રીન્દ તેરે હુવે હંય બેતાબ—એક ઓરદે જામ બાદાએ નાબ
વોહ જામકે જીસપે જાં હય કુરબાં—વોહ જામકે જીસ્સે નીકલે અરમાં
કરના હય મુઝે તીલસ્મકી સયર—દેદે મુઝે જામે ખુમકી હો ખયર
વોહ આજ પીલાદે જામ સાકી—જીસ મંયકે હો તેરા નામ સાકી
અકલીમેં સુખનકી મંય કરૂં સયર—મદદાહ રહેં મેરે સુખન વર
ઝીનત દહે બાગ કામ રાની—અય જાદુ બને મેરી કહાની
વોહ કુલ ઝડે મેરી ઝબાનસે—હર સફા ન કમ હો ગોરસ્તાં સે

મુશતાક હૈંય એહલે બઝમ અય જાહ—સબ દેખ રહે હૈંય દેરસે રાહ
આગાઝે બ્યાં કરો યહાંસે—રોનક દો સુખનકો દાસ્તાં સે
અઝ નખ઼લે કલમ ગુલમઆની—બ શગુફ્તા શવદ બ ખુશ બ્યાની

ગુલચીને કશાં આરીઝે શાહેદે બ્યાની વ આરાયશે હીન્દ ગાંને ઉરૂસે દાસ્તાં પય શયા વો રંગીનો હાલ ગીરાં નુમાયા તક઼રીર બાલાએ તમકીન વાલાએ મેહબુબ યું તેહરીર કરતે હૈંય કે **અફ્રાસીયાબ** બાદીલે બેતાબ આઇનએ સેહેરસે હયરાં હોકર ગ઼ાયબ હુવા ઓર દરયાએ સેહેરકે પાર ઉતરા ઓર લશકરે **મેહરૂ઼ખ**સે તા કનારે દરયા તક અફ્સું પડ કર એક તીલસ્સમ બાંધા કે ઉસમંય વોહ કયફીયત પયદા હુઇ જયશે **તીલસ્મે હોશરૂબા**મંય તીલસ્મે **ઝાહીર** ઓર **બાતીન** બના હય સાહેરાને નામીકો બુલાકર ઉસ તીલસ્સમમંય મામુર કીયા ઓર આપ નઝરસે ગ઼ાયબ હુવા મગર જબ ઉસને તીલસ્સમ નયા બનાયા ઉસ વકત **મેહરૂ઼ખ** ઓર સરદાર ઉસકે ભાગકે ચલે થે અપને લશકરમંય આગએ **મેહરૂ઼ખ**કા ભાગા હુવા લશકર સબ જમે હુવા બારગાહ બરપા કરાઇ બાઝારેં લગીં લશકર મુકાબીલ ફોજે **હયરત** વ **મુસવ્વર** ઉતરા ફતેહકી ખુશીમંય જશનકી બુનયાદ કી નગમએ તેહનયત આગાહ કીયા **હયરત** કો ઉનકે છુટ આનેસે બડી હયરત થી ઉસી વકત **સરસર** સાથ અઇયાર બચ્ચીયુંકે હાઝીર હુઇ ઓર સબ માજરા જંગકા ઓર રેહાઇ ગુનેહગારૂંકી અરઝ કી કહા શેહેનશાહ ઉસ પાર તશરીફ લાએ ઓર બાગે **અશરત**મંય ગએ હૈંય આપભી તશરીફ લે ચલીએ **હયરત**ને કહા મંય ઇસ ફીક્રમંય હું કે અગર શેહેનશાહ ઇજાઝત દેં તો ઇન નમક હરામુંકો લડકર હીલાક કરૂં દુસરે શેહેનશાહકે બગેર તલબ કીએ મંય ન જાઉંગી **સરસર** યેહ બાતેં સુનકર ખામોશ હો રહી મગર અબ કયફીયત સુનીએ કે **ઉમરૂ** ઓર દુસરે અઇયાર જો રવાના હુવેથે જંગલમંય ઠેહેરતે હુવે લશકરકી તરફ ચલે ઇસ તરફકો ઇતના અરસા આનેમંય હુવા કે **અફ્રાસીયાબ** તીલસ્સમ નયા બના ગયા સબ ઉસ તીલસ્સમકે અંદર રેહ ગએ ઉસ તીલસ્સમકા માજરા સુનીએ કે **ઉમરૂ** જંગલમંય ચલા જાતાથા ઉસને દેખા કે ચાર તરફ બડે બડે પહાડ હૈંય ઓર સબ બંદ હૈંય લેકીન એક પહાડમંય દરવાઝા ખુલા હુવા હય જબ દરવાઝેસે દાખીલ હુવા જંગલ નીહાયત સર સબ્ઝ ગુલઝાર પાયા જીસમંય દો મકાન ખુબસુરત દાઈ બાઇ બનેથે ઓર બુલંદીમંય આસમાનસે બાતેં કરતેથે ઓર ઉનમંય હઝારૂ તરહકા સામાન મોજુદ થા **ઉમરૂ** દેખકર દંગ હોગયા ઓર દીલસે કહા ઇન મકાનુંમંય જો માલ હય વોહ તેરાહી હય ખ઼ુદાને તેરે લીએ રખા હય જીસે ખુદા દે વોહ કયું ન લે પુછતા કોન હય બીસમીલ્લાહ કરો યેહ સોચકર અંદર મકાનુંકે ગયા કોઇ વહાં માલીક વ ચોકીદાર વ પાસબાન ન દેખા જાલ ઇલયાસી માર કર છત પરદે ચીલમને ઓર મેઝ કુરસી વગયરા નઝરે **ઝંબીલ** કરકે આગેકા રાસ્તા લીયા યકાયક સદા ગ઼યબસે આઇ કે કહાં લે જાવગે અબતો ફંસે હો ઇસ સદાકો સુનકર ભાગા ઓર કરીબ

એક પહાડકે પોંહચા દેખા યહાં મોલસરીકે દરખ્ત સાએદાર લગે હંય નઝરકો ઠંડક બખશતે હંય એક દરખ્તકે નીચે સાહેર તમામીકી ધોતી બાંધે બયઠા હય જવાહીરકે ભુત બાઝુ ઉપર બંધે ગલેમંય મોતીકા માલા હય ઉમરૂ ઉસકી રાહ કતરાકર ચલા કે યકાયક ઝમીનસે પુત્લી પયદા હુઇ ઓર પુકારી અય .ખુરસાન જાદુ મુવા ચોટટા ભાગા જાતા હય ઉમરૂ યેહ સદા સુનકર સમઝા કે અબ ભાગ ન સકોગે ચલો ઇસ સાહેરકા ભી માલ અપના હય જો મરઝી ખુદાકી યેહી સોચતા સાહેરકે પાસ આયા ઓર કેહને લગા કે અય ભાઇ તુમ કોન હો સાહેર અભી જવાબ દેને ન પાયાથા કે પુત્લી બોલી કે ઇસી મુડી કાટેને સારા મકાને તીલસ્સમ લુટ લીયા ચોરતો અસ- બાબ વગયરા રૂપયા લે જાતા હય ઇસને છત પરદે તક ઉતાર લીએ .ખુરસાનને યેહ હાલ સુનકર ચાહા કે ઉમરૂકો ગીરફતાર કરે ઉસને કહા અંધે તું પેહછાનતા ભીહય વોહ ચોર કોઇ ઓર હોગા મંય સાહુકાર હું .ખુરસાનને કહા યેહ પુત્લી તુઝીકો બનાતી હય ઉમરૂને જવાબ દીયા કે યેહ કાહબા જુઠી હય .ખુરસાનને કહા મંય નહીં માનતા સેહેરકી પુત્લી જુઠ ન બોલેગી યેહ કેહકર અયસા સેહેર કીયા કે ઉમરૂ કે પાઉં ઝમીનને પકડ લીએ ઉમરૂને કહા ભાઇ જાં યેહ પુત્લી સચ્ચી હય વહાં મંય ભી સચ્ચા હું સાહેરને પુછા તુ કયું કર સચ્ચા હય ઉમરૂ બોલા કે મેરા હાલ સુનો મંય ચાર લાખ રૂપયકા કરઝદાર હું ઓર ખુદાવંદ સામરી વ જમશેદસે દુઆ કરતાથા કે મુઝે માલ મીલે મેરી દુઆ કુબુલ હુઈ ઓર યેહ દો મકાન માલસે ભરે મુઝે ખુદાવંદને દીએ ફીર ઇસમંય પુત્લીકે ઓર તેરે બાપકા કયા ઇજારા હય ઓર મુઝે તુને કયું કયદ કીયા હય .ખુરસાન ઇસ બાતકો સુનકર હંસા કે ખુદાવંદ ચાહતે તો દો તીન પહાડ સોનેકે કર દેતે તુઝે અપને ખઝાનાએ ગ.યબસે દેતે પરાયા માલ ખુદાવંદ દેનેવાલે કોનથે તુ સરાસર જુઠ કેહતા હય ઉમરૂને કહા અચ્છા ખફા નહો જો કુછ મંયને લુટા હય વોહ સબ ગારમંય રખ આયા હું તુમ ચલકર લેલો .ખુરસાન ચલનેપર રાઝી હુવાથા કે વોહી પુત્લી બોલી અરે મુવે કયું ફીકરે દેતા હય મકકારી કરતા હય ગ.ારમંય તુ માલો અસબાબ કબ લે ગયા તુ વહીં મેરે સામને સબ ખાગયા જો કુછ થા વોહ તુને અપને પેટમંય રખ લીયા હય .ખુરસાન તુ ઇસકે દમમંય ન આના નહીં અયસા નહો તુઝે ઝરર પોહચાએ .ખુરસાન બોલા અય પુત્લી કયા બકતી હય ભલા યેહ છત પરદે કુરસી મેઝ વગયરા. કયુંકર ખા ગયા. પુત્લી બોલી કે સામરીકી કસમ મંય સચ કેહતી હું સબ અસબાબ ઇસને પેટમંય રખલીયા હય. ઉમરૂને કહા અય ખુરસાન તુઝે કસમ જમશેદકી હય. સચકેહ કહીં ઇનસાન ભી ઇતની બડી ચીઝેં ખાતે હંય ભલા યેહ માલઝાદી પુત્લી જુઠી હય કે નહીં ખુરસાન કે હયરત નાક થા. બોલા કે તુ સચ કેહતા હય અછછા ચલ મંય તેરે સાથ ચલતા હું યેહ કેહકર સાથ હુવા સેહેર અપના ઉમરૂ પરસે દફે કર દીયા ઉમરૂ ઉસકો એક ગાર પર લાયા. ઓર કહા ઇસ મંય ઉતરો વોહ ઉતરને લગા ઉમરૂને પુશત પરસે ખંજર મારા કે સર કટ કર દુર ગીરા

ગુલશોર હોકર કે કશતીમરા નામ .ખુરસાન ખુદ—ઉમરૂને ઉસકે બુત વગયરા. ગુલા સેહેર કાલેકર આગેકા રાસ્તા લીયા કે યકાયક આવાઝ મોહીબ આઇ ઓર એક સાહેર ઓર પયદા હુવા. ઉમરૂકો ઉસને બઝોર સેહેર ગીરફતાર કીયા. ઓર લેકર ચલા. ઉસ વકત અઇયાર ભી ઇસ તીલસ્સમ મંય ફ઼ંસ ગએ હંય. ઉનમંયસે મેહેત્તર કીરાં ઇધર આ નીકલા ઓર ઉમરૂકો ગીરફતાર દેખકર અપની સુરત મીસ્લ એક સાહેરકે બના કર ઉસ સાહેરકે પાસ આયા. ઉસને પુછા તુ કોન હય ઉસને કહાં હંય સો હંય તુઝે કયા. અપની ફીક્ર કર દેખ પીછે તેરે કોઇ ખડા હય તુઝે મારા ચાહતા હય ઉસને યેહ સુનકર પીછે ફીર કર દેખા. કીરાંને બગદા મારાકે સરકે સો ટુકડે હુવે તડપકર યેહ ભી હીલાક હુવા. આંધી આઇ સદા પયદા હુઇ કે મારા મુઝે .ખુંરેઝ જાદુકો ઉમરૂ ને કીરાંકો ગલેસે લગાયા ઉસને કહા ઉસતાદ સબ તરફ ફીરતા હું રાસ્તા નહીં મીલતા હય ઓર મેરા દીલ ખોફસે અઝ ખુદ ધડકતા હય પરેશાન ફીર રહા હું ખુદા બચાએ માલુમ હય કે ફ઼ંસ ગએ હંય. યેહ કેહતે કેહતે એક બાર જસ્ત કરકે ભાગા ઓર દરએ કોહ મંય જાકર ગાયબ હો ગયા ઉમરૂ હયરાન હુવા. કોઇ આગે ન પીછે કોઇ નહીં યેહ કયું ભાગા ઇસી સોચમંય થા કે એક સાહેરને આકર સલામ કીયા. ઓર કહા અય ઉમરૂ તુ કયા. તમામ આલમકો માર ડાલેગા અરે ઝાલીમ તુ ઝરા તો રેહેમ કર યેહ મુકામ સાહેરૂંસે ભરા હય તુ કહાં તક કત્લ કરેગા મીસલ મશહુર હય—સો દીન સુનારકી તો એક દીન લોહારકી—કભી ન કભી તુ ભી ધરા જાયગા ઉમરૂ યેહ તકરીર સુનકર સોંચા કે અચ્છે નાસેહ મુઝે મીલે ઇનસે કુછ સુનો નહીં અપના કામ કરો યેહ સમજ કર ગલીમ ઓડ કર ગા.યબ હોગયા ઓર દુર જાકર ગલીમ ઉતાર કર. આગે બડા યહાં તકકે એક જંગલ મંય પોંહચા દેખા યેહ જંગલ તમામ રેગસ્તાન હંય ઓર જહાંસે યેહ રેગસ્તાન શુરૂ હુવા હય. વહાં એક આઇના લગા હય ઓર સબ તરફસે રાસ્તા બંદ હંય. ઉમરૂ ગભરાયા કે અબ કીધર જાઉં નાચાર જસ્ત કરકે આઇનેકો ફાંદ કર રેગસ્તાન મંય આયા. વાઝેઅ હોકે અફરાસીયાબને જો તીલસ્સમ બનાયા હય. યેહ ઉસકા બાતીન હય યહાંસે નીકલના. બગેર તીલસ્સમ મીટાએ અફરાસીયાબકે ના મુમકીન હય ઉમરૂ ઇસ રેગસ્તાન મંય પરેશાન વ બરબાદ ફીરને લગા ઓર બગોલેકી તરહ ચક્કર ખાતા થા. જીધર જાતા થા. રાહ ન મીલતી થી. દીલસે કેહતા થા. આજ તો ફ઼ંસા વોહ સાહેર જો નસીહત કરતા થા. સચ કેહતા થા. શાયદ દર પરદા યેહી ખબર દેતાથા કે તુ અયસે મુકામ પર જાનેવાલા હય જહાં કુ.યદ હો જાયગા ગરઝકે ઓર થોડી દુર જો ગયા. ઝબાન શીદદતે ગરમીસે ખીંચને લગી. ઝંબીલસે પાની નીકાલકર પીયા. મગર ઓર પ્યાસ માલુમ હુઇ અપને હાલપર અશક હસરત બહાને લગા ઓર સોચતા થા કે અય ઉમરૂ પાની કહાં તક ઝંબીલસે નીકાલું મુશ્કીલ હો જાઉંગા હમઝા જબ કભી જંગલ મંય પ્યાસા હોતા થા. તો એક જામ પાની સવાલાખ રૂપયકો મંય બેચતા થા આજ અફસોસ હય કે ઝંબીલસે

પાની કયસા. ખાના ભી નીકાલના પડેગા લાખું રૂપયકા નુકસાન હોગા ઇસી અંદેશે મંય ચલા જાતાથા. મગર પ્યાસ બુરી ચીઝ હોતી હય. અબકીબાર બરફકા પાની નીકાલ કર પીયા. અવ્વલસેભી ઝીયાદા ઓર પ્યાસા હુવા બલ બલાકર ભાગા દેખા. એક જગેહ દરખ્ત ગનજાન લગે હંય. નીચે ઉસકે હરી ઘાસ ઉગી હય. નઝરકો તરાવટ હોતી હય. ઉમરૂ ઇસિ સબઝે કો દેખકર આકર ગીર પડા કુછ પ્યાસકો કમી હુઇ હવા ઠંડી જીસમકો લગી. ઝરા હવાસ દુરૂસ્ત હુવે એક તરફ જો નીગાહ ઉઠાકર દેખા એક દીવાર ગંગા જમની સોને ચાંદીકી માલુમ હુઇ ઉસમંય દરવાઝા ભી સોનેકા લગા થા. ઓર દોનું પાટમંય આઇને જડે થે. જયસે ખીડકીયાં હોતી હંય અંદર ઉસ દીવારકે બાગ લગા હુવા હય ઉમરૂ ઉઠકે ચલા દેખું યે બાગ કીસકા હય જબ કરીબ દરવાઝે કે પોંહચા આઇનું મંયસે દેખાકે બાગે, બેહેશતકા નમુના થા ઓર બીચ બાગકે એક ચબુતરા હય. સરાસર મોતીયુંકા બનાહય ઉસપર એક તખ્ત સોનેકા બીછા હય. ઉસપર **અફ્રાસીયાબ** જલવાફરમા હય ઓર ઇસકો બહારો આરાયશ કેહના ઝેબા હય ખ.યર **ઉમરૂ** ઇસ બાગકો દેખકર સમઝા કે તેરી ગીરફતારીકે લીએ યેહ સબ તદબીરકી હય **અફ્રાસીયાબ** બયઠા હય તુમ યહાં ન ઠયરો હરચંદ માલો અસબાબકા યહાં સરીહન નુકસાન અઝીમ હય લેકીન ખોફ હય લાઅનત ભેજો ભાગ ચલો યેહ સોચકર જસ્ત ખેઝ કરકે સેહરાકા રાસ્તા લીયા. કોસુ નીકલ ગયા. સીવાએ ઇસ રેગસ્તાનકે ઓર કુછ ન દેખા ઉસ વકત રૂજુઅ કલબસે પુકારા કે યા હઝરતે ખીઝર કહાં હંય રાહ બતાઇએ હઝરત ખુદ તો રાસ્તા નહીં ભુલે હંય યેહ કયા માજરા હય ઇસી તરહ ઓર આગે બઢા જંગલ તપને લગા આફતાબ આઝુમ બુરજે હમલ હુવા. તમાઝતસે જીસ્મ જલને લગા.

નઝમ.

ઉસદશત મંય બરસરે તઠ વહો—બારેગે રવાંથી યા વોહ રેહરૂ
સાએકો પતાનથા શજરકા—અનકાથા નામ જાનવર કા
મુરગાને હવાકે હોશ રાહી—નકશે કફેપાથી રેગ માહી

ઉમરૂ પસીને મંય ગર્ક થા. ઓર પસીના બેહકર જો ઝમીનપર પોંહચા થા. તો ખાક પર પુત્લા બસુરતે. **ઉમરૂ** બન ગયા થા ઇસ મુસીબત મંય તો ગીરફતાર થાહી ઓર ઉસપર તુરરા યેહ હુવા કે એક તાઉસ ઝરરીન બાલ મુરસ્સા દુમ ઉડતા હુવા આયા. ઓર પુકારા કે મુઝે બડી શીદદતસે ભુક લગી હય. ઓર પ્યાસા ભી હું યેહ સદા દેકર ગાયબ હોગયા. ઇસકે વોહ કેહને ને વોહ તાસીર કી કે **ઉમરૂ** મારે ભુકકે બેતાબ હો ગયા. ઓર બલ બલાકર હરતરફ દરખ્તુંકો દેખા કે પત્તીયાં ખાઉં મગર વહાં દરખ્ત કહાં જો એક આધા થા ભી તો સુખા ડંડા ઉસવકત બનાચારી ઝંબીલસે રોટી નીકાલી ચાહા ખાએં રોટી બાહીર ઝંબીલકે જબ આઇ મીટ્ટી હો ગઇ હયરાન હોકર ફેંકદી કે યેહ રોટી કયા ખાક ખાઉં ઓર ફીર ઝંબીલ મંય હાથ ડાલકર કેહને લગા

કે હાહાજાન યા જનાબ અબુલ બશાર લશકરે જલ્લાદ મંય લે મીઠાઈ મંયને લુટી હય વોહ ઈનાયત ફરમાઈએ કે તાઝી હય પ્રીલફોર મીઠાઈ ઝંબીલસે નીકલી મગર જબ ડલી મુંહ મંય રખખી મીટ્ટી હોગઈ મુંહ ફીર કીરા હો ગયા. થુક દી ઈસી તરહ જબ પ્યાસકી શીદ્દત હુઈ પાની ઝંબીલસે નીકાલ કર પીયા. ઓર ઝીયાદા ગરમી માલુમ હુઈ ઉઠકર ફીર ઓર તરફ ભાગા કે શાયદ કહીં પનાહ મીલે મગર પનાહ મીલના કહાં અબકી એક અચસે જંગલ હોલનાક વ મોહીબ વેહશત ખેઝ મંય જાપડા કે જહાં હર બગોલા દેવકી સુરત થા દશત મયદાને કીયામત થા. ઝરરે ગોલે બીયા બાન બનકર આંખે દીખાતે થે કાંટે દરાઝ હોકર કજ બેહસી પર અમાદા થે જયબો દા મનસે ખુવાહ મખુવાહ ઉલઝતે થે દીલકે ફલોલે ફોડના કયા હરારતસે ઓર ઝીયાદા છાલે પડતેથે અલ અમાં વોહ ગરમી વોહ લુ કે હવાએ ગર્મકા દોઝખકી લપટસે કમ નથા આખીર એક જગેહ થકકર ફરતે તીશનગીસે ઓર શીદ્દતે ભુખસે ગીર પડા ઓર ગશ આ ગયા ઉસ વકત ખુદ જીસમમંય શરદી માલુમ હુઈ ઓર આંખ ખુલ ગઈ દેખા ઝમીન ફટ ગઈ ઓર એક ઓરત નીકલી કેહને લગી અય ઉમરૂ યહાંસે ઉસ બાગકે દરપર જા જહાં શેહેનશાહ તશરીફ ફરમા હંય ઓર વહાં પુકારકર કેહ કે સદકા અફ્રાસીયાબકા રોટી દો તો તુજકો ખાના મીલેગા ઓર પ્યાસ બુઝેગી ઉમરૂને દીલમંય કહા અબ તુઝે સદકા અફ્રાસીયાબકા કેહના પડા ઓર એક આહ સર્દ ખીંચકર ફલકકો દેખા ઓર રોયા નાચાર ઈસ ખમસે કે

ખમસા.

સચ કહા હય કુછ નહીં ઈસકા ઇલાજ—આદમી જીતા નહીં હય બીન અનાજ
ભુકમંય રેહતી નહીં કુછ શર્મ લાજ—આંખ શયરાં રા કુનદ રૂબા મીજાજ
એહતેયાજ અસ્ત એહતેયાજ અસ્ત એહતેયાજ

વહાંસે ઉઠકર કીરાહ કીરાહ કર બના લાઓ આહ કરીબ ઉસ બાગકે આયા વહાં અફ્રાસીયાબને દો કનીઝુંસે કહા ઉમરૂ આતા હય જાવ ઉસકી ખબર લો ઓર ઉસકા હાલ ઝાર દેખો મુજકો કુછ દરયાફ્ત કરના ન હોતાતો ઈસી જંગલમંય થકા ઓર ભુકા ઉસકો માર ડાલતા અબ જબ તક તીલસ્મે હોશરૂબા હય જબ તક મેરી ઝીંદગી બાકી હય મેરા બનાયા હુવા તીગસ્સમ—બગેર મેરે મીંટાએ ન મીટેગા ઓર અયયાર યહાંસે રેહા ન હોગે યેહ કેહકર કનીઝુકો રવાના કીયા. લોડીયાં હુકમ પર દરે બાગ પર આઈ ઓર ઉમરૂકો દેખ કર હંસીં પુછા અરે તુ કોન હય. યહાં કયું આયા હય ઉમરૂ કો ઉસવકત અપના નામ બતાતે ગયરત આઈ કે અયયારે હમઝા હોકર ઈસ હયરત સે યહાં વારીદ હું કયા અપના નામ બતાઉ બસ કેહને લગા મેરા નામ પુછતી હો મુસાફીર હું ગરીબુદ દયાર હું મુબતીલાએ આફતે રોઝ-ગાર હું ભુકા પ્યાસા. ખસ્તા વ ખરાબ ઈધર આ નીકલા હું નઝરે તરાહુમકી આપસે ઉમ્મેદ રખતા હું કનીઝુંને મુસકુરાકર બાહમ ચશમક કી કે કયા ગરીબ ઓર મીસકીન

બનતે હંય ગોયા કુછ જાનતે હી નહીં ઇનકે કાટે કભી ઝીંદા નહીં રહે ઓર ઇનકે કાટેકા મનતર નહીં હય. ગરઝ ઉમરૂ સે કહા કે જબતક તુમ અપના અસ્લી નામ ઝાહીર નકરોગે યહાંસે કોઈ રેઆયત નહીં હરચંદ કે હમ જાનતે હંય કે તુમ વોહ ઝાતે શરીફ હો કે હર જગેહ નામ તુમાહારા મશહુર હય ઓર સાહેરૂં કે કલબ પર લીખા હય મગર નામ પુછને કે લીએ હુકમે શેહેનશાહ હય અગર નામ બતાવતો રોટી પાવ પાની મીલે આસુદા હો ઉમરૂ યેહ બાત સુનકર સમઝા અફ્રાસીયાબ કો તુઝે ઝીલ્લત દેના મંઝુર હય. વરના યેહ સબ તુજકો પેહ છાનતી હંય ફીર કુછહીં કયું ન હો તુમભી અપના નામ ન બતાવ કે બ મુજબ શેઅર—અદુસે દીલને ઝુકાયા થા જાને મન તુજકો—અગર સંભાલ ન લે મેરા બાંકપન મુજકો–ઇસી પ્રીક મંય કયું કે ખુદાએ તઆલાકો બાત રખનાથી દો કનીઝે ઓર બાહીર નીકલીં ઓર કેહને લગીં શેહેનશાહ ઉમરૂકો યાદ ફરમાતે હંય ઇરશાદ કીયા કે નામો નીશાંકી પુરશીશ ન કરો યહાં ઉસકો લેઆવ, ઉમરૂ યેહ સુનકર શરમાયા કે દેખીયે યેહ નાહીંજાર મેરે સાથ કયા કરતા હય મંયને સદહા સાહેરૂંકો મારા ઉસે કઈ બાર ઝીલ્લતદી. માશુકકા ઉસકે સર મુંડા બોહત સાહેરૂંકો અપના તાબેદાર બનાલીયા જો કુછ બદી યેહ મેરે સાથ નકરે વોહ થોડી હય આજ તો ફંસા બોહત બુરી જગેહ હય કે નીકલના યહાંસે દુશવાર હય. ઝંબીલ ખાનેપીનેકી મદદ નહીંકર સકતી. ખયર જો મરઝી મેરે રબકી આજ યા તો મંય નહીં યા મેરી બાત નહીં યા યેહ મસખરા અફ્રાસીયાબ નહીં દીલસે યેહ મશવરા કરતા બાગ મંય આયા. આખીર સામને તખ્ત અફ્રાસીયાબકે આયા. ઓર ઉસકો સલામ કીયા. ઉસનેભી બતોર મીજાઝ પુરસી પુછા કે કયું ખુવાજા. સલામત મીજાઝ આપકા અચ્છા હય. ઉમરૂને કહા હઝાર હઝાર શુક્ર હય. ઉસ રબ્બે અકબરકા કે જો મુઝે યહાં લાયા. અફ્રાસીયાબને કહા અય ઉમરૂ મંય તુજસે એક બાત પુછું તો સચ બતલા દેગા ઉમરૂને કહા આપ મુઝે જુઠા જાનતે હંય મંય કેહતા હું સારી ઉમર મંય મંયને કોઈ લફ્ઝ જુઠ નહીં બોલા અચ્છા પુછીએ જો જાનતા હું વોહ કહુંગા આઈંદા માનના ન માનના આપકા કામ હય. શાહેતીલસ્સસને કહા અગર સચ કેહદેગા તુઝે અપને સેહેરસે રેહાઈ દુંગા વરનાયુંહીં ભુકા પ્યાસા તુઝે હીલાક કરૂંગા કયા મુમકીન જો મેરી ઝીંદગી મંય તુઝે છુડા સકે ઉમરૂને કહા ધમકાકે માર ડાલીએગા યા પુછીએગા કે જો કુછ હમ જાનતે હંય બતલા દેગેં ખયર આપકો યકીન નહીં તો જુઠ હીં હમ ગતલાએંગેં હમસે ન પુછીએ અફ્રાસીયાબને કહા નહીં તુ સચ્ચા હય. મંયને એહતેયાજ કે લીએ યેહ કલામ કહે અબ મુઝે પુછના યેહ હય તુઝે દરયાએ સેહેરકે પાર કીસને ઉતાર દીયા. ઓરતુ કોહે અકીક. મંય ખુદાવંદકે પાસ થા. દોબારા તીલસ્સમ મંય કયું કર આયા. ઉમરૂ યેહ કલામ સુનકર બોહત હંસા. ઓર કહા અય શેહેનશાહ યેહ બાત તો લાયક છુપાનેકે નહીં આપ નાહક મુજસે શસ્તે કરતેથે મંય પ્યારા બંદા અપને ખુદાકા હું જબ મંય ઇસ પાર આનેકે લીએ આજીઝ હુવા અપને ખુદાસે દુઆ કરને લગા ઉસને એક હુર જન્ન-

તસે લેજ્હી ઉસને મુઝે કાંધે પર સવાર કરકે પાર ઉતાર દીઆ અફરાસીયાબ ને પુછા તેરા ખુદા કૌન હય યેહ સુનકર ઉમરૂ ખુબ હંસા ઓર કહા મંયને બારહા અરઝ કીયા હય કે ઝમરરૂદ શાહ બાખ.તરી યાને ખુદાવંદ લકા.કા મંય ફરીશતએ કુદરત હું ઓર તીલસ્સમમંય મુઝે ખુદાવંદને મલેકલ મોત બનાકર રવાના કીયા હય ઓર ફીર આપ પુછતે હંય કે તેરા ખુદા કૌન હય અય વોહી હમારા એક ખુદા હય આજ ઉસકા કોઈ સાની નહીં ઓર નશરીક હો સકતા હય ઓર મંય સચ કહું ઉસી એક ખુદાકો મંય માનતા હું ઓર સીજદા કરતા હું ઓર પોને દોસો ખુદાકા મંય કાયલ નહીં ઓર આપ કયા જાને ખુદાવંદકે ઓર મેરે રાઝો નીયાઝ કયા હંય અબ ઈસવકત મંય કેહતા હું ખુદાવંદકો પુરશીશ કરના સામરી વ જમશેદકી બુરી માલુમ હુઈ મુઝે આકર હુકમ દીઆ કે પરસ્તારાને ગયર માબુદકો કત્લ કર બહાઝીર ખુદાવંદ બાતેં મેહેરબાનીકી ફરમાતેં હંય મગર તુમ લોગુંસે ખુશ નહીં ખુશનુદ ઉનહીસે હંય જો ઉનહેં ઝાતે વાહીદ માને કયું કે ખુદાવંદકા કોલ હય કે જો ખુદા મર ગયા. ઉસકી ખુદાઈ ભી મર ગઈ ઓર અયશાહે જાવેદાં સમજતો સહી કે મંય છટાંક ભરકા ઓરતુ હઝાર મનકા મેરા તેરા મુકાબલા કયા યેહ ખુદાવંદકી નારાઝીકા બાઈસ હય જો મુજકો તુજ પર ગલબા હો જાતા હય અફરાસીયાબ યેહ બાતેં સુનકર બોલા જો કુછ તુને કહા હય. યેહ સબ સહીહ ઓર દુરસ્ત હય અબ યેહ બ્યાન કરકે અબ હુરે જન્નત તુઝે દરયાએ સેહેર મંય ગોતા મારકર ઉસ પાર લેગઈ યા ઉડકર ઉસને અધર પોંહચાદીયા ઉમરૂને કહા જબ હુર અપની પીઠ પર લાદ કર લે ચલી. તો બીચ દરયા મંય આકર ઉસને ગોતા લગાયા. મંયને દેખાકે નાલા ખુંનકા બેહ રહા હય ઓર મંય ઉસ મંય ડુબને લગા ઉસવકત એક કશતી પયદા હુઈ ખુદાવંદ લકા, ઉસપર સવાર થે. ઉનહુંને મુજકો ઉસ નાલેસે નીકાલા. ઓર નાવપર બીઠાકર પાર લે ચલે મુજકો અયસી બદબુ ઓર તઅફફુન ખુદાવંદમંય આતી હુઈ માલુમ દી કે દેમાગ, મેરા પરા ગંદા હો ગયા. ઓર મંય બેહોશ હો ગયા ફીર જો મેરી આંખ ખુલી તો અપને તઈ પાર દેખા અફરાસીયાબને પુછા કે ખુદાવંદ મંય બુએ બદ કયું આતી હય ઉમરૂને કહા બુ આનેકા બાઈસ યેહ હય કે ખુદાવંદ દસ દસ રોઝ તક પાયખાના ફીર કર આબે દસ્ત નહીં લેતે ઓર મુંહ તો કભી ધોતેહી નહીં દાંતુંમંય ફકુંદી લગ ગઈ હય" જબ બાત કરતે હંય મુંહ ઉનકા નહીં ખુલતા હય બલકે સંડાસકા દર ખુલતા હય ઓર ઉસકા સબબ યેહ હય કે બંદુંકે કામસે ઉનહેં એક ઝરા ભી ફુરસત નહીં કીસીકો મારના કીસીકો જીલાના કીસીકો અમીર બનાના કીસીકો ફકીર કરના ઓર ઇસી તરહ અલા હાઝલ કયાસ પસ આપહી ફરમાઈએ કે આબે દસ્ત કીસ વક.ત લેં ઓર મુંહ કબ ધોએં અફરાસીયાબને કહા કે તુને કલમાત બેહુદા બનીસબત શાને ખુદાવંદી કહે મગર સચ કહા કીસ લીએ કે હમ સબ બંદે ઉસકે એક તીલસ્સમકે ઈનતેઝામ કરનેસે બીલકુલ ફુરસત નહીં હય ઓર મુંહ નહીં ધોતે હંય ઓર ખુદાવંદકો તો સારી

દુન્યાકા ઇનતેઝામ ફરમાના મારના ઝીંદા કરના રોઝી દેના કયુંકર પુરસત કોઇ દમ કી હોતી હોગી યેહ સુખનશાહ કેહ રહાથા કે એક કનીઝ અરઝ કરને લગી અય શેહેનશાહ આપ કીસકી બાતુંમંય લગે હંય યેહ મકકાર હય ભલા ઇસ્સે પુછીએ કે દરયાએ સેહેરમંય નાલા કહાં હય **અફ્રાસીયાબ** કનીઝકી ઇસ બાતપર ખફા હુવા કે બેહુદા તુ કયા જાને જો દખલ દર માકુલાત દેતી હય દરયાએ સેહેરમંય ખુનતો બેહતાહી હય યેહ ઉસીકો ખુનકા નાલા કેહતા હય ઇસમંય જુઠ કયા હય કનીઝ શાહે તીલસ્સમકે તરફ બોલનેસે ચુપ હો રહી ઓર ઉસને પુછા અય ઉમરૂ યેહ તો માલુમ હુવા કે ખાસ બંદે ખુદાવંદ તુ હય લેકીન ખુદાવંદકો બ ઝાહીર તુજસે અદાવત કયું હય ઓર શયતાન તો તેરા દુશમને જાની હય યેહ કયા મામલા હય ઓર યેહ બતા કે ખુદાવંદકો કભી પુરસત હુઇથી યા અબ હોતી હય ઇસકા હાલ તુજકો માલુમ હોગા ઉમરૂને કહા ઇસકા સબબ મુજસે સુનીએ ખુદાવંદકો એક વકત પુરસત પેહેર ભરકી હુઇથી કે ઉસ વકત ખુદાવંદ સોચે કે અયસા કોઇ ફેઅલ કરૂં કે મેરી ખુદાઇમંય કોઇ શયતાન પયદા હો કયું કે શગલે બેકારીમંય ઉસવકત ખુદાવંદ થે ફેઅલ હરામ કરને લગે ઓર શયતાન પયદા હુવા જબ ઉસકો પયદા કરચુકે ઓર વોહ બંદુંકો બેહકાને લગા ઉસ વકત ખુદાવંદને ચાહા કે ઇસકા ભી કોઇ સરકુબ પયદા કરૂં ઓર વોહ અયસા શખ્સ હો કે મુજસે ભી ગુસ્તાખી કરૈ ઓર બરાબર મેરે બાપકે હો બસ લાખ બરસ ચર્ખ માર કર મુજકો પયદા કરકે અપના આપ બનાયા યેહી બાઇસ હય કે મંય ખુદાવંદકી ડાઢી મુંડતા હું ઓર શયતાનસે મુજસે દુશમની હય કે મંય ઉસકા સર તોડને વાલા હું ઓર ખુદાવંદને ફરમાયા હય અય ઉમરૂ તું મેરા બાપ હય અકસર વકતમંય તું મુજપર ગલબા કરેગા ઓર મુજકો જુતીયાં લગાએગા ડાઢી મુંડેગા અબ મંય ફીલહાલ ઇસ અહદસે દુર હું આજ કલ મુઝે કશંદએ સાહેરાં ઓર મલેકલ મોતે જાદુગરાં ખીતાબ મીલા હય ઓર અબ ભી ડાઢી મુંડાનેકી ઓર શયતાનકો ઝીલ્લત દેનેકી ઝુરૂરત હોતી હય તો ખુદાવંદ મુઝે બુલા લેતે હંય **અફ્રાસીયાબ** યેહ બાતેં સુનકર સુન હો ગયા ઓર બોલા કે ભલા અબ કયા કહા જાયગા સચ હય કે મશીયતે ખુદાવંદકો કોન પેહછાન સકતા હય અચ્છા અય ઉમરૂ એક બાત યેહ બતલાદે કે ખુદાવંદ તુઝે ઉસ વકત ઉતાર ગએ તો કય તકદીર ફરમા ગએ હંય ઉમરૂને જવાબ દીયા ઉસ દીન તો કુછ નહીં ફરમાયા મગર કલ એક નામા મુજકો ફરશતએ કુદરતકે હાથસે ખુદાવંદકા પોંહચા અગર ઉસપર અમલ કરૂં તો સારા તીલસ્સમ બરબાદ હો જાએ લેકીન યેહ ભી મજાલ નહીં જો સારે મઝમુન પર અમલ કરૂંગોકે મેરા રૂત્બા પેશે ખુદાવંદ બોહત હય મગર મંય ભી ગઝબસે ઉસકે ડરતા હું અગર બીલકુલ ન માનું તો અઝાબે ખુદાવંદી મંય દાખીલ હું **અફ્રાસીયાબને** કહા મઝમુન નામા મુઝે પઢ સુના કે કયા ઉસમંય લીખા હય ઉમરૂને કહા ઇસ કદર રાઝે ખુદાવંદી મેરી ઝબાનસે આજ નીકલ

ગએ અબ આગે બતાનેકા હુકમ નહીં હય ઓર અયસી બાત મુઝે ભી ન ચાહીએ અબ તુમહેં જો કુછ મેરી નીસબત કરના હો વોહ કરો ઓર મંય ભી નામેપર ખુદાવંદકે અમલ કરૂં દેખું આજ તુમ મુજપર ગાલીબ હોતે હો યા મંય તુમહેં ઝલીલ કરતા હું યેહ કલામ સુનકર **અફ્રાસીયાબ** બોલા કે અય **ઉમરૂ** ખફા ન હો જહાં ઓર બાતેં તુને બતલાઇ હંય વહાં ઇતની બાત ઓર બતલાદે કે નામેમંય કયા લીખા હય **ઉમરૂ**ને કહા આપ મેરે પીછે ન પડેં મંય બતલાએ દેતા હું ઉસમંય લીખા હય કે તીલસ્સમકે સાહેરાને નામીકો કત્લ કરના ઓર શાહે તીલસ્સમને ચુંકે હમારી મદદ કી હય ઉસકો ન મારના ઉસકી એતાઅત કરના મુઝે ઇસ નામેપર અમલ કરનેમંય પશો પેશ યેહ હય કે આપકી ઇતાઅત કરૂં તો હુઝુર મુઝે અપના દુશમન જાનતે હંય અપને રફીક ઓર તાબેદાર કાહેકો જાનેગેં ઓર દુસરે જબ આપકી એતાઅત કરલી ફીર સાહેરાને નામીકો કત્લ કયુંકર કરૂંગા અગર કત્લ કરૂંગા તો આપ મુઝે મકકાર વ ગ.દદાર જાનેગેં ફરમાએગેં કે **ઉમરૂ**ને મકર કીયા ફરમાઇએ અયસી સુરતમંય કયા કીયા જાય **અફ્રાસીયાબ**ને કહા અગર તુ મેરી ઇતાઅત બ દીલોજાં કબુલ કરે ઓર નામા ખુદાવંદ પર અમલ કરે બશરતે કે વોહ નામા મુઝે ભી દીખલાએ તો મંય તુજસે સાફ હો જાઉં ઓર બોહત બડા મરતબા તેરા કરૂં **ઉમરૂ**ને કહા નામા મેરે પાસ મોજુદ હય કયા આપસે મંય ખીલાફ થોડી અરઝ કરતા હું લીજીએ મુલાહેઝા કીજીએ યેહ કેહકર **ઝંબીલ**સે એક કાગઝ મીસલ ખતકે નીકાલા કે ઉસ લેફાફે પર મોહર લક.ાકી સબતથી ઓર આદાબ ઓર નામ **ઉમરૂ**કા અદબકે સાથ લીખાથા ગરઝ કે ઉસ નામેકો **અફ્રાસીયાબ**કે હવાલે કીયા ઉસને ખુદાવંદકી મોહરકો બોસા દીયા સરપર રખા ગરઝ કે ઉસ નામેકો ખોલા દેખા કે લીખાં હુવા હય અય **ઉમરૂ** તુ ઇતાઅતે ફરમાં બરદારી શાહ તીલસ્સમકી ઇખતેયાર કરના ઓર ફરેબો મકર ન કરના ઓર **મેહરૂ.ખ** ઓર **સુ.ર્ખમુ** ઓર **બહાર** ઓર **નાફરમાન** ઓર **રેઅદ** ઓર **બર્કમેહશર** વગયરાકો ઓર અપને સાથકે અઇયાર **બર્કફીરંગી** વ **ઝરગામ** વગયરાકો લેકર પાસ શાહેજાવેદાંકે જાના ઓર શાહે સાહેરાંકો ચાહીએ કે હુસ્નો ખિદમતમંય **ઉમરૂ**કો બોહત રૂપયા દે ઓર ઉસકો અપના દોસ્ત સમઝે ઓર **ઉમરૂ** સાહેરાંને નામીકો કે અબ વોહ મસ્ત બાદાએ ગુરૂર હંય કત્લ કરે યેહ મઝમુન પડ કર **અફ્રાસીયાબ**ને હઝાર અશરફીયાં મંગાઇ ઓર બારા કીશતીયાં જવાહીરકી ઓર બારા તોડે રૂપયુંકે વોહ સબ **ઉમરૂ**કો ઇનાયત ફરમાયા ઓર કુરસી પર જવાહીર નીગારકી બીઠાયા કહા જાકર અપને ફરમા બરદારૂંકો લે આ **ઉમરૂ**ને કહા મંય સેહરાસે જા નહીં સકતા હું કયુંકર ઉનહેં લાઉં **અફ્રાસીયાબ**ને ઉસ વકત **સેહેર** પડકર દસ્તક દી કે વોહ તખ.તા આઇનેકા રેગસ્તાનમંય લગાથા ટુટ ગયા ઓર ઇધર વોહ અઇયાર હર તરફ ફીર રહેથે ઉનહેં રાહ મીલી કે જસ્ત ખેઝ કરતે કુછ અરસેમંય લશકરે **મેહરૂ.ખ**મંય પોહચે યહાં **અફ્રાસીયાબ**ને **ઉમરૂ**સે કહા

અબ રાસ્તા ખુલ ગયા કોઈ રોકને વાલા નહીં જાકર સબ ભાગ્યીયુંકો લે આ ઉમરૂને અરઝ કીયા અય શેહેનશાહ અયસા ન હો કે મંય રાસ્તા ભુલ જાઉં આપ કીસી સાહેરકો હુકમ દીજીએ કે વોહ મુઝે તખ્તે સેહેરપર બીઠાકર પોંહચાદે શાહને એક સાહેરકો તલબ કરકે ઉમરૂકો રૂખસત કીયા વોહ સાહેર ઉસકો લેકર કરીબ લશકરે મેહરૂખ કે પોંહચા ઓર કહા અય ઉમરૂ શેહેનશાહ સે જો વાઅદા કીયા હય ઉસકો ભુલ ન જાના ઓર બેઠ ન રેહના વરના શેહેનશાહ ફીર પકડ બુલવાઈંગે. ઉમરૂ બોલા જો હમને કહા સો કહા સુનકર થોડે હોંગે તુમ જાવ. મંય આતા હું સાહેર ચલા ગયા. ઓર ઉમરૂ બારગાહ મંય આયા સાહેરૂંને નઝરેં દીં સરદારૂંને ઈસતકબાલ કીયાં ગલે મીલે ઉમરૂ અપને મુકામપર બયઠા મેહરૂખ.ને તસદદુક બોહત સા ઉતરવાયા. યેહ તો અબ ફીક્રમંય અઇયારીકે હય ઓર હાલ તીલસ્સે બાતીન સબસે કેહ રહા હય મગર વહાં અફ્રાસયાબને નામા હયરત જાદુકો લીખા કે અય મલકા આજ તુમ બાગે અયશ મંય જાકર તઇયારી કરો હમભી આતે હંય જબ યેહ નામા હયરતકો પોંહચા ઓર ઉસને ચલનેકી તઇવારી કી સબ લશકર મંય ખબર મુશતહર હુઇ મેહરૂખને ભી સુના કે હયરત જાતી હય. ઉસને ઉમરૂસે કહા કે અબ યકીન હય કોઇ આફત આઈગી. ઉમરૂને કહા જયસા હોગા સમજ લેંગે પેશ અઝ મર્ગ વાલેલા કયા ઝરૂરત હય. મેહરૂંખને કહા અય ઉમરૂ દરયાએ અકાબ ઓર દરયાએ સુરખાબ ઓર દરયાએ તાઉસ યેહ સબ ગઝબકે દરયા હંય ઉનકા હાલ કીસીકો માલુમ નહીં ઓર દરયાએ ખુંરવાં તો આપ દેખ આએ હંય ઇસી તરહ બાગાત ભી શાહ કે હંય કે ઉન મંય પુતલીયાં મીસ્લ પરયું કે કારોબાર કરતી હંય અગર વહીંસે એક પુતલીકો હુકમદે તો હમ સબકો વોહ આકર ગીરફતાર કરલે જાએ બાગે અયશ મંય ઇસી લીએ હયરતકો બુલવાયા હય ઉમરૂને કહા નહીં વાઅદા કર આયા હું કે કલ મુખાલીફું કો રાઝી કરકે લાતા હું યકીન હય કે યેહ ઉસીકી તઇયારી હય ખુલાસા કલામ યહાં તો યેહ તઝકીરા હો રહા હય ઓર સબ અઇયાર ભી ઇસિ વકત બારગાહ મંય મોજુદ હંય લેકીન હયરત જાકર બાગે અયશ મંય પોંહચી. ઓર આમદે શાહ તીલસ્સમકે લીએ આરાસ્તા વ પયરાસ્તા કરાયા ઉસ વકત સવારી અફ્રાસીયાબકી બડે એહતેશામસે આઇ કે સત્તર હઝાર જાદુગર નીયાં દુરદુર ગોશ મુરસ્સા પોશ ગુલનાર જોડે પેહને હમરાહ થીં ઓર અબ્ર સુર્ખ રંગ સરપર સીસ્લે ચતર કે સાયા ફ્રીગન થા. મોતી ઉસમંયસે બરસ્તે થે હયરત ઉસકો આતે દેખ ઉઠ ખડી હુઈ ઓર બાગકી બારા દરી મંય બારાસો દર બને હંય હરએક દરમંય ઘંટે લટકે હંય વોહ સબ બજને લગે બારા હઝાર સંખ ફુંકા હયરતને ગીયારા સો અશરા ફીયાં નઝર દીં. અફ્રાસીયાબ તખ્તપર બયઠા અઠારા સો કુરસીયાં તખ્તકે આસપાસ બિછ ગઈ વઝીર અમીર હાઝીર હોકર બયઠે બાઝકી નેહેર મંય મીસ્લે દરયા કે ફવ્વારે છુટતે હંય. ઓર વોહ ફવ્વારેં ઝીંદા મછલીયું કે સરસે જારી હંય પુતલીયાં બઝોર સેહેર

હસીના વ જમીલા ઓરતુંકી તરહ હંય ઓર ઝેવર પોશાક ઉમદા પેહને હરતરફ કારો બાર મંય મશગુલ કોઇ સુરાહી બર્ફકી લગાતી હય કોઇ મયખાને મંય ગુલાબીયાં શરાબકી આરાસ્તા ફરમાતી હય હરએક સીનઅત મંય નીરાલી હુરેં ઓર પરીએં ઉનકી અદા પર શયદા ઓર જાનોદીલસે મુબ તીલા ગરઝકે શેહેનશાહે સાહેરાં તખ્ત પર જલ્વાગર હયરત પેહલુમંય બયઠી પુત્લીયાં સામને આકર નાચને લગીં ઉવકત **સરસર શમશીર ઝન** મએં ચારૂં અઇયાર બચ્ચીયું કે હાઝીરે ખીદમતથી **અફ્રરા-સીયાબને** મુસકુરા કર ઉસકી જાનીબ દેખા ઓર કહા બી **સરસર** અબ તુમહારી અઇયારી તો હો ચુકી હમારી ઈતાઅત **ઉમરૂ** નામદાર અઇયારૂં કે શેહેનશાહ ઝીનતે બારગાહ **મીસરા**—ખુ.દાવંદ **ઝંબીલો** વ નુતઆ ગલીમ—ને હમારી ફરમાં બરદારી કુબુલકી હય અબ ઉસકા વોહ રૂત્બા વો મરતબા મંય કરૂંગા કે શાહાને રૂએ ઝમીન હસદ કરેંગે ઓર તેરા નીકાહ ભી ઉનકે સાથ કરદીયા જાયગા **સરસરને** કહા ઉસે અપની એડી ચોટી પરસે કુરબાન કરૂં વોહ મુવા અપની સુરત તો ચપની મંય પેશાબ કરકે દેખે હુઝુર મુજસે અયસી દીલ લગી નફરમાએં ઓર અગર સરકારકો ઝીલ્લત દેના ઓર કત્લ કરના મંઝુર હય તો મેરા સર હાઝીર હય ઓર ખુદાવંદ નાઅમતકો ઉસ મકકારકી બાતકા યકીન થા ઓર હય મંય જાનતી હું વોહ બડા દગાબાઝ હય. **અફ્રરાસીયાબ** કેહને લગા વોહ આપસે થોડી મકકારી કરતા હય. ખુદાવંદ **લકા**ને ઉસે ઇસી સરશતકા ખલ્ક કીયા હય. વોહ અયસા મરતબા રખ્તા હય કે હુરે જન્નત ઉસકો પીઠપર સવાર કરકે દરયાએ સેહેરસે પાર લે ગઇ ઓર ખુદાવંદ ખુદતશરીફ લાએ થે. **બયત**—વોહ હય મોહરીમ **લકા**,કે રાઝોં તકદીરાતકા ઉસકે—અયાં હય ઉસકે દીલ પર સારા ઉનકા રાઝે પીનહાની—તેરી મજાલ હય જો ઉસકો કુરબાન કરસકેં વોહ **મેહરૂખ** વગરાકો લેને ગયા હય ઓર અબકી મરતબા રાસ્તી આમેઝ મુજસે ઉસને વાઅદા કીઆ હય **સરસર** યેહ બાતેં સુનકર બોહત હંસી શાહે તીલસ્સમ ખ.ફા હુવા કે ઓ બેહુદા મેરે કલામપર હંસના કયા માઅની તુ મુજકો જુઠા જાનતી હય. **સર-સરને** દસ્તા બસ્તા અરઝ કીયા કયા તાકત જો કનીઝ આપ પર હંસે સચ હય **ઉમરૂ** સબ બાગીયુંકો લાએગા. **અફ્રરાસીયાબને** કહા તુ મુજકો દરપરદા બનાતી હય બીલ ફર્ઝ અગર વોહ ન આયગા તો મેરે હાથસે બચકર કહાં જાયગા **સરસરને** કહા આપ ચાહેં મુજકો દોસો જુતીયાં લગાએં માર ડાલેં લેકીન મંય તો યેહી કહુંગી કે વોહ અઇયારી કરકે નીકલ ગયા કભી જો **મેહરૂખકો** લાએ **હયરતને** ઉસ વકત કહા અય **સરસર** તુમહે કયા હુવા હય જો શેહેનશાહકી સદાકતકો જુઠ લાતી હય ઓર બેકાર બેહસ્તી હય. નહીં જાનતી કે **બયત**— અકલ શાહુંકી હય અબ અકલુંકી શાહ—હબ શબેતારીકો અકલો શાહ મા—લાઝમ હય કે ખામોશ રેહ **અફ્રરાસીયાબને** કહા મલકા **હયરત** તુમ દેખો મંય અભી ઇસ મરદુદકો જુઠી બનાતા હું ઓર મુંહ મંય ઇસકેં ગુહ દેતા હું. યેહ કેહકર એક પુત્લીકો ઉસ બાગકી પુકારા કે અય સુર્ખ

ચશમ ગોહર બદન ઇધર આવ. ઉમરૂકો મેરી જાનીબને દુઆ કેહના ઓર બોહત બોહત મીજાઝ પુછના ઓર કેહના તુમહારે મુનતઝર બાગે અયશ મંય બયઠે હંય. ચાહીએ કે અપને હુકમ શફકત લુઝુમસે ઇસ બાગકો પુરબહાર કરો કે વાઅદા વફા કરો સબકો અપને હમરાહ લેકર તશરીફ લાવ પુત્લી યેહ કલામ સુનકર રવાના હુઇ ઓર બારગાહે મેહરૂખ મંય આઇ ઉસકો દેખકર સબ સાહેર ગભરાએ ઓર નારંજ ઓર તુરંજ સેહેરકે સંભાલે પુતલીને કહા મંય લડને નહીં આઇ હું બલકે હુઝુર પુરનુર આલી જનાબ વાલાગોહર શેહેનશાહાને અઇયારાંકે પાસ આઇ હું ઉમરૂ કા કલેજા ચાર ચાર હાથ ઉછલને લગા કે દેખીએ અબ કયા હોતા હય મગર વોહ પુત્લી કરીબ ઉનકે આકર કેહને લગી કે શેહેનશાહને આપકો દુઆ કહી હય. મીજાઝ પુરસીકી હય ઓર ફરમાયા હય કે હમ તુમહારે મુનતઝર હંય અપના વાઅદા પુરા કરો પુતલી યેહ કેહ રહી થી ઓર કીરાં અઇયાર બગદાતાને પુશત પર ખડા થા. ઉમરૂને ઇશારેસે કીરાંકો મને કીયા ઓર પુત્લીસે કહા તુમ અલગ ચલો તો મંય જવાબ દું ઓર ઉઠકર અલાયદા ઉસકો લાકર કહા કે શેહેનશાહસે મેરી તસલીમ બસદ તાઝીમ કેહના ઓર પ્યામ દેનાકે હુઝુરકે અકબાલ સે મંય સબકો રાઝી કર ચુકા હું કલ લેકર હાઝીરે ખીદમદ હુંગા પુત્લી યેહ જવાબ પાકર રૂખસત હુઇ યહાં દીલમંય ઉમરૂને કહા જો દમ ટલે વોહી ગનીમત હંય મગર પુતલી અફ્રાસીયાબ કે પાસ આઇ ઓર જો કુછ ઉમરૂને કહા થા. વોહ બ્યાન કીયા. અફ્રાસીયાબને ઉસ વકત સરસરસે કહા કે સુના તુને મેરે દોસ્ત ઉમરૂને કયા કેહલા ભેજા હય સરસરને અરઝ કીયા. બલાલુ સચ હય. ઝુરૂર વોહ સબકો લાએ યેહ કેહર સબારફ્તારકી તરફ દેખકર હંસી શાહ તીલસ્સમ આગ હોગયા. ઇધર સબારફ્તાર લાખ લાખ હંસીકો રોકતી રહી મગર ઝબ્ત ન હો સકા હંસ પડી શાહ બોલા કે અગરચે તુમહેં ઇન ગુસ્તાખીયું કીસઝા દેના ચાહીએ મગર કાયલ કરકે કલ અગર ઉમરૂ હસ્બ વાઅદા આકર પોંહચા તો ફીર તુમકો બોહત ઝલીલ કરૂંગા સરસરને કહા હુઝુર માલીક હંય જો ચાહેં ફરમાએં લેકીન યેહ સબહીકે હંય હમ અઇયારનીયાં હંય અઇયારૂંકા અંદાઝા પેહછાનતી હંય ભલા કલ કયા હય ઓર આજ કયા હય જબ સબ રાઝીહી હંય તો ફીર કયું નહીં લાતા હય અફ્રાસીયાબને કહા અભી તુઝે કાયલ કરતા હું યેહ કેહકર ફીર ઉસી પુત્લીકો રૂબરૂ બુલા કરકે કહા તુ ફીર ઉમરૂકે પાસ જાકર દુઆ કેહનેકે બાદ કેહના કે કલ વયસે આજ આપ અભી તશરીફ લાઇએ ઓર અગર કુછ હીલા ઓર મકકારી કરતા હય તો કસમ સામરી વ જમશેદકી બોટીયાં કાટકર ચીલ કવ્વુંકા લુકમા બનાઉંગા યેહ કલામ સુનકર ફીર વોહ રવાના હુઇ ઓર જબ કરીબ બારગાહે મેહરૂખકે પોંહચી ખબર ઉમરૂકો હુઈ કે ગોહર બદન પુત્લી આઇ હય યેહ સુનકર કાંપને લગા કે અબકે ઇસકા આના ખાલી અઝ ઇલ્લત નહીં હય રંગ બેરંગ નઝર આતા હય ઇસ અરસેમંય પુત્લીને આકર પ્યામ સુનાયા ઉસકા જવાબ દીયા કે હુઝુરકો અરઝ કર

દેના મંય ભાગે, અયશમંય નહીં આઉંગા મેરે લીએ તીલસ્મે ઝાહીરમંય ગુંબદેનુર યાને કીલએ તીલસ્મીકે નીચે બારગાહે મખમલી અસ્તાદા હય વહાં જનાબ તશરીફ લાએમંય હાઝીર હોતા હું પુત્લી યેહ સુનકર ચલી ગઇ ઓર સબ કયફીયત શાહે જાવેદાંસે અરઝ કી ઉસને કહા કયું સરસર અબસબ આતે હંય કેહ તેરા કયા હાલ કરૂં સરસરને ઇસ બાતકા કુછ જવાબ ન દીયા અફ્રાસીયાબને કનીઝું ઓર મુલાઝમુંકો હુકમ દીયા કે જાવ બારગાહે મખમલીમંય આરાસ્તગી કરો મંય ભી આતા હું કનીઝેં ચલીં ઓર ઉમરૂકો ફીર ખબર દી કે અચ્છા બારગાહે મખમલીમંય તુમ આવ હમને વહાં તુમહારી દાઅવત કી હય ઉમરૂ જબ ઇસ હાલસે આગાહ હુવા મેહરૂખ ઓર બહાર વગયરા સબ સાહેરાને નામીસે કેહને લગા કે મંય શેહેનશાહસે વાઅદા કર આયા હું કે મંય હર એક અપને તાબેદારકો આપકે પાસ હાઝીર કરૂંગા તુમ સબ મેરે સાથ ચલો ઓર શાહે તીલસ્સમકે કદમપર ગીરો સબને કહા દર ગોર છાઇ પુઇ યેહ હમસે ન હોગા હમકો મરના કુબુલ હય ઉમરૂને જવાબ દીયા તુમહારા કયા નુકશાન હય જબ તુમ જાકર પાઉંપર ગીરોગી અફ્રાસીયાબ ચલા જાયગા ઓર ઇસ કામ કરનેકે બદલે મુજપર રેઆયત કરેગા અસદ ઓર બદીઉઝઝમાકો છોડદેગા તુમ ફીર મુનહરીફ હોજાના મંય અપને શાહઝાદુંકો લેકર તીલસ્સમસે ચલા જાઉંગા મીસલ મશહુર હય આપ ઝીંદા જહાં ઝીંદા ઓર તુમહેં લડના હોગા તો બીગાડ કરતે કુછ દેર લગતી હય ઓર બીબી અગર તુમ ન માનોગી તો મંય શેહેનશાહસે જાકર કેહદુંગા કે મેરા કહા કોઈ નહીં માનતા આપ જાને ઓર વોહ જાને ઇસ કેહનેમંય મેરી જાન બચ જાયગી ઓર તુમ મારી જાવગી મેહરૂખને કહા હમકો મરજાના કુબુલ હય મગર ઉસ ખુ.ક પયકરકે પાસ જાના નહીં મનઝુર નાઝરીનકો માલુમ હો કે ઉમરૂકો અઇયારી કરના મંઝુર હય ઇસ લેહાઝસે અયસી બાતેં અપને તાબેદારૂંસે કરતા હય કે શાયદ કોઇ પુત્લા શેહેનશાહકી તરફસે સુનતા હો તો મેરા રાઝ ખુલ જાએ બલકે મુખ.બીર વગયરા યેહ ખબર ઉસકો પોંહચાએ કે ઉમરૂ સચ્ચા રાઝી કરકે ઉસકો લાયા હય દુસરે ઈન સરદારૂંકા ઇમતેહાન ભી લેતા હય કે દેખું સબ બદલ જંગપર રાઝી હંય યા કુછ મીઝાઝમંય ફુતુર રખતે હંય કીસ્સા મુખ.તસર સબકો પુરે એતેક.દ પર પાયા મેહરૂ.ખસે બતોર પોશીદા કહા કે મંય તુમ સબકે દીલ દેખતાથા અબ લાઝીમ હય તુમ સબ સરદારૂંકો લેકર અલાયદા ચલો યહાં કોઇ આફ્ત આયગી ઓર સબ લશકરમંય મુતલક ખબર નહો યેહ કેહકર આપ ઉઠકર એક ખયમેમંય ગયા ઓર ઝાહીરમંય દરબારમંય કેહતા ગયા મંય શેહેનશાહકે પાસ જાતા હું જીસકો મેરે સાથ ચલના હો વોહ આએં મેહરૂ.ખ ઓર બહાર વગયરાતો સબ ઉનકી અઇયારીસે વાકીફ હોચુકેથે બનાવટસે બોલે કે હમસબ તાબેદાર આપકે હંય જહાં લે ચલીએગા આપકે સાથ હંય યેહ કેહકર અલગ સબકો લે આયા ઓર ચારૂં અઇયાર ભી સાથ થેં જબ તનહાઇ મંય સબ આએ ઉમરૂને કહા આખીરતો ચલતે

હી હંય એક એક જામ શરાબ તો પી લો અઇયારૂંસે ઇશારા કીયા વોહ મયખાના ઉઠા લાએ બેહોશી મીલાકર વોહ શરાબ સબકો પીલાઇ બહાર ઓર રેઅદ ઓર તાઉસ બર્ક મેહશાર ઓર સુર્ખસુ ઓર મેહરૂખ ઓર શકીલ ઓર કઇસો સરદાર બેહોશ હો ગએ ઇનિ સબકો ઉઠા કર ઝંબીલ મંય રખલીયા. ઝંબીલકા હાલ પેહલે ઝીક્ર કીયા ગયા હય કે ઉસ મંય સાત શેહેર આબાદ હંય ઓર સારી દુન્યાકો ઉસ મંય અગર ચાહે તો રખ લે સબબ યેહ હય કે વોહ તબરરૂક હઝરત આદમ અલયહિસ સલવાતો વસ્સલામકા હય ફીર ઉન હઝરતકે દીએ હુવે તોહફે હંય ઇસ કરામતકા હોના મુકામે તઅજજુબ નહીં બાદ દાખીલ કરને ઝબીલકે અઇયારૂંસે હુકમ દીયા કે કઇસો સાહેર લશકરમંયસે બુલા લાવ. અઇયાર જાકર જાદુગરૂં ઓર જાદુગરનીયુંકો લાએ ઉન સબકોભી શરાબ પીલાકર બેહોશ કીયા ઓર સબકો મેહરૂખ ઓર બહાર વગયરા ઓર સબ સરદારૂં જયસી શકલ બનાઇ ઓર હોશીયાર કરકે સમઝાયા કે તુમ અફ્રાસીયાબકે પાઉં પર ગીરના. ઓર અપને મેહરૂખ બહાર ઓર સબ સરદારૂંકે નામ બતાના અરઝ કરના જો કુછ હમસે ખતાએં હુઈ વોહ બરાએ નવાઝીશ માફ ફરમાઇએં ખબરદાર જો કુછ મંયને કહા સુના હય ઇસ મંય ઝરાભી ફર્ક ન હો અગર ઝરાભી ફર્ક ઝબાન મંય હોગા તો તુમ સબકો માર ડાલુંગા સબ સાહેરૂંને કહા હમ ઇસી તરહ કહેંગે આપકે તાબેદાર હંય હુઝુરકા ફરમાના બજાલાએંગે ખુલાસા કલામ સબકો સવારીયું પર સેહેરકી ઓર તખ્ત મુરસ્સાપર સવાર કરકે અપને હમરા લીયા ઓર અઇયારૂં મંયસે કીરાંને અરઝ કીયા કે યેહ અઇયારી મુજકો નહીં આતી મંય ન જાઉંગા. મગર ઓર અઇયાર સાથ ચલે ઉનકો ભી તખ્તે સેહેરપર બરાબર અપને બેઠા લીયા. અબ બડે જાહો હશમસે સવારી ચલી કે નક્કારે આગે બજાતે તુરંજ ઉછાલતે તાએરાને સેહેર સરપર હરએક કે સાયા કીએ નકીબ નકાબતકી સદા દેતે આગે આગે ઉમરૂ પીછે પીછે સરદાર રવાના થે ઓર બારગાહે મખમલીકી તરફ જાતે થે. વહાં બહુકમ શાહે તીલસ્સમ હયરત વગયરાને આકર ઉસ બારગાહકો શીશએ જવાહીરાતસે આરાસ્તા કીયા હરતરફ લખ. લખે રખદીએ ગુલદસ્તે ચુન દીએ તખ્તેશાહીકે રૂબરૂ કઇ હઝાર કુરસીયાં યાકુત એહમર કી લગાદીં આસપાસ દંગલ બીછ ગએ રકાકાસુંકો હુકમ પોંહચ ગયા. ગુલાબ કેવડેકા છીડકાવ હોને લગા. મીરપે અસાસોને ચાંદી કે લેકર ખડે હુવે અંદર બારગાહ ખાસાને કમર પયકર અંદામ સરગરમેં ઇનતેઝામ હુઈ જબ યેહ દુરસ્તી હો ચુકી શાહકો ખબર દીં વોહ હઝાર સાહેર કે ઇસી શોકતસે. જયસે બારહા ઝીક્ર ઇસકી સવારીકા બ્યાન હુવા હય. દાખીલે બારગાહે મખમલી હુવા ઓર તખ્તપર જુલુસ ફરમાયા. સબ અફસર પાયા બ પાયા. બયઠે ઇસ અસના મંય નક્કારેકી આવાઝ કાન મંય આઇ તાએરાને સેહેરને આકર ખબર દી કે શેહેનશાહે અઇયારાન સાથ મેહરૂખકે આતે હંય. યેહ સુનકર સાહેરાને નામીકો બેહરે ઇસ તકબાલ રવાના કીયા ઉનહુંને આકર પેશવાઇ ઉમરૂકી બઇઝઝત

વ હુરમત સબ હમરાહીયું સમેત દાખીલે બારગાહ કીયા જબ સામના **અફ્રાસીયાબ** કા હુવા **મેહરૂખ** ઓર જુમલા સરદાર દોડકર પાઉંપર ગીરપડે ઓર અપની તકસીરાત ઓર ખતા કે માફીકે ખ્વાસ્તગાર હુવે કે હમ સબ હુઝુરકે તાબેદાર ફરમાં બરદાર જાંનીસાર હંય હમારી ખતાએં અગર લાયકે સઝા હંય મગર માફીકે ઉમ્મેદવાર હંય બસ **અફ્રાસીયાબને** ઉસ વકત સબકે સર ઉઠાકર સીનેસે લગાએ ઓર દસ્તે શફકકત પુશત પર ફેરા ફરમાયા કે તુમહારી કુછ ખતા નહીં જયસા ખુદાવંદને મેરી તકદીરમંય લીખ દીયાથા વો હુવા **મીસરા**—વોહી હોતા હય જો મંઝુરે ખુદા હોતા હય–યેહ કેહકર ખીલઅત મંગવાકર ઈનાયત ફરમાએ **ઉમરૂકો** બોહત ભારી ખીલઅત મએ ચંદ કશતીયાં જવાહીરકે દીયા સબ સરદાર સામને કુરસીયુંપર બયઠે ઓર **ઉમરૂ** કરીબ શાહ બયઠા ઉસ વકત **સરસર** કે પેહલેહીસે **ઉમરૂકે** સબકો લાનેકે કાયલ નથીં ઓર શાહ તીલસ્સમસે બેહસ્તીથી ઉસ વકત ગોરસે **મેહરૂખ** ઓર **બહાર** ઓર **સુર્ખમુ** વગયરાકો દેખકર પેહછાન ગઇ કે યેહ અસલી સરદાર નહીં હંય બનાવટી હંય યેહ સમજકર **સબારફતારસે** બોલી તું દેખતી હય **બહાર** જો બયઠી હય ઉસકે દાંતપર દાંત ચડે હંય ઓર આંખુપર બારીક હલકે દીએ હંય કયા ખુબ શીકલેં બદલી હંય **સબારફતારને** ચુપકેસે કહા બીબી તુમને ખુબ પેહછાના સામરીકી કસમ મુજસે બીલકુલ શનાખત ન હો સકી ફીલ જુમલા યેહ જો બાતેં બાહમ કરને લગી **ઉમરૂને** ઉનકે લબ હીલતે દેખે ઓ લબે જુંબશકો ગોર કરકે લફઝ બનાકર માલુમ કર લીયા કે યેહ આપસમંય કેહતે હંય **ઉમરૂ** સુરતેં સબકી બદલકર લાયા હય બસ ઇસ મઝમુનકો સમજકર ડાંટા કે અય **સરસર** તુ બાર બાર હરએકકા મુંહ તકતી હય શાયદ તુઝે યેહ ગુમાન હય કે મંયને અઇયારી કી હય મુજસે અયસી હરકત શેહેનશાહકે સામનેન હોગી કહીં કાલેકે સામને ચરાગ જલા હય યે કલામ જો **અફ્રાસીયાબને** સુને કહ્યું કે અવ્વલહીસે **સરસરકો** યેહ જુઠા બના રહાથા ઉસ વકત સમઝા કે અદાવતસે **સરસર** મુજકો શુબાહમંય ડાલા ચાહતી હય ઓર **ઉમરૂ** ઉસકા હમ પેશા ઓર દુશમન હય ઇસ લીએ ફરોગ ઉસકા નહીં ચાહતી હય અયસા કુછ સમજકે કેહને લગા કે અય **સરસર** અબ જો તુ કુછ કહેગી તો સઝા પાએગી તુઝે શર્મ નહીંઆતી કે તુ અઇયાર હોકર સારા કયાસ તેરા ગલત ઠયરા **સરસર** શાહકો ગુસ્સેમંય દેખકર ખામોશ હો રહી ઇસ અસનામંય **સબારફતાર** બાહીર બારગાહકે કીસી કામકો ગઈ **બર્કફીરંગી** ઉસકે પીછે ગયા ઇસ લીએ કે **સરસર** સારા ખેલ બીગાડા ચાહતી હય મંય કોઇ તદબીર કરૂં ગરઝ કે **સબારફત્તારકો** ઉસને દેખા કે યેહ દુર નીકલ ગઇ ઓર અરસેમંય આયગી બસ અલગ જાકર **સબારફતારકી** સુરત બનકર બારગાહકી તરફ ચલા યહાં **સરસરકો** ખડે ખડે ફીર તાબ ન આઈ ઓર દીલમંય સોચી કે આજ ઇસ મઝખરે **અફ્રાસીયાબકી** શામત આઇ હય ભડવા દીવાના હુવા હય કીસી તરહ સમજતાહી નહીં

તુને ઉસકા નમક હમેશાં ખાયા હય ફીર આગાહ કરદે યેહ સમજકર આગે બઢી કે મંય કાનમંય બાદશાહકે કસમ ખાકર રાઝે અઈયારી બ્યાન કરૂં અભી કરીબ શાહકે ન પોંહચી કે કે બર્ક બશીકલે સબારફ્તાર બારગાહમંય આયા ઓર ઉસને ઇશારે સે સરસરકો બુલાયા કે ઇધર આવ જબ વોહ કરીબ આઇ હાથ પકડ લીયા કે બાહીર ચલો મુઝે કુછ મશવરા કરના હય સરસર ઉસકે સાથ બાહીર આઇ યેહ કરીબ જંગલકે આયા હુબાબ બેહોશી મારા સરસર સંભલના ચાહતીથી કે ઉસને બચાલાકી ફ્રમંદ મારી ઉસમંય ઉલઝી ઇધર હુબાબે બેહોશીને અસર કીયા બેહોશ હોકર ગીરી બર્ક ઉસકો ઉઠાકર જંગલમંય લાયા ઓર હોશીયાર કીયા મગર મુશકેં બાંધલીં ઓર કહા અરી ઉસ્તાની માલઝાદી તુ અઇયારૂંકો પકડવાયા ચાહતી હય શર્ત તો યેહ હય કે નાકકી પુંગી કાટલું યેહ કેહકર દો તીન તમાંચે મારે કે ચડડો તુ જાનતી નહીં કે ઉસ્તાદ હમારે બગયર અઇયારી કોઇ કામ નહીં કરતે ઓર ફીર તું રખના ડાલતી હય સરસર માર ખાકર કોસને લગી કે મુએ મુંડી કાટે કયું મારે જાતા હય તેરે ઉસ્તાદકો ઘડી ગોરમંય તોપું ઓર તેરા હલવા ઓર ભાતી ખાઉં મર લીએ જવાના મર્ગ ખુદા કરે તેરે હાથ ટુટેં તુ નામુરાદ દુન્યાસે જાએ બર્કને કુછ જવાબ ન દીયા ઓર એક ઝાડસે મઝબુત બાંધ દીયા ઓર કહા યહાં પડી તડપા કરો ઓર આપ ફીર બારગાહકી તરફ ચલા અબ હાલ સુનીએં ઉમરૂ વહાં બયઠે બયઠે બારગાહકી આરાસ્તગી ઓર લાખું રૂપયકા માલ જો દેખા તઝવીઝ કીયા કે યેહ સબ માલકો લેના ચાહીએ ઓર બન પડે તો શાહે તીલસ્સમકો જહન્નમ રસીદ કરના ચાહીએ યેહ સોચકર લગા કે હુબારને કયું કે ઇલ્હાને દાઉદી પાસ રખતા હય શેહેનશાહે સાહેરાં પર તાસીર હુઇ ઓર કેહને લગા કે અય મરૂ આજ અગર ગવારા ન ગુઝરે તો કુછ ગાવ ઓર હમેં મેહઝુઝ કરો ઉમરૂને કહા મેરા ગાના તુમ કાહેકો પસંદ કરોગે ગાના માશુક કમર પયકર ઝોહરા જબીંકા અચ્છા હોતા હય કે ઉનકી સુરત ભી દેખીએ ઓર હાલાત બાતનીપર ગોર કરતે જાઇએ મુજ બીચારે બુઢ્ઢે દાડી દરાઝ આદમીકા ગાના કયું પસંદ આને લગા યેહ સુનકર અફ્રાસીયાબને કહા આપકો હીલા ન કરના ચાહીએ મંયને આપકા ગાના બારહા સુના હય ઇસ તીલસ્સમમંય તો કોઇ આપકે મીસલ નહીં ગાતા હય ઉમરૂને કહા યેહ સબ આપકા ઇલતાફ હય જો મેરી તારીફ ફરમાતે હંય તો મુઝે કુછ ઉઝર નહીં યેહ કેહકર ઉઠા કહા મુઝે એક પીશવાઝ સરાપા જવાહીર મંગવા દીજીએ ઓર આપ કોનેમંય જાકર એક ખુબ-સુરત ઓરતકી શકલ બનાકે ફીલ હકીકત ઉસકે ચેહરેસે હસીનાને જહાં શરમાતેથે યેહ સુરત દેખકર અફ્રાસીયાબ બેચેન હોગયા ઓર પીશવાઝ ઓર ઝેવર મંગવા કર હવાલે કીયા ઉમરૂ આરાસ્તા ઝેવરસે હુવા ઓર સામને આકર નાચને લગા ઓર સાઝીંદે શાહને બુલવાએ કે વોહ સાઝ બજાને લગે ઉસ વક્ત નાચકા ઉસકે યેહ આલમ થા કે ફ્લકે પીરભી આલમે મેહવીયતમંય આકર અપની ગરદીશ ભુલા ઇસી

તરહ નાચનેપર સબ એહલે મેહફીલકો દીવાના બનાયા તો નચકો નીકાલકર લબુંસે લગાયા ઓર ઇસ તરહ બજાયા કે કે ફલકકો ગશ આયા શાહે તીલસ્સમકો સકતા હો ગયા ઓર દંગ બયઠાથા ઉમરૂ હસ્બ ખુવાહીશ નવ જવાન ગઝલ ઓર શેઅર આશકાને ગાતાથા.

ગઝલ.

કાતીલ અપના જો કરે ગંજ શહીદાં આબાદ
દહને ઝખ્મ કહેં ખાનાએ એહસાં આબાદ
કોન હય જો તેરી દુરી પે નહીં મરતા હય
એક ઘર રેહને ન દેગી શબે હીજરાં આબાદ
બાદ ફરહાદકે ફીર કોહ કની મંચનેકી
બાદ મજનુંકે કીયા મંચને બ્યાબાં આબાદ
મુદદતેં દીલકી ખરાબીકો હુઈ હંય દેખેં,
ફીર ભી હોતા હય કભી યેહ દીલે વીરાં આબાદ
સર્વ અકડતે હંય ગુંચે હંય શગુફતા હોતે
યુંહી રેહ જાય ઇલાહી યેહ ગુલીસ્તાં આબાદ
સારી રોનક હય યેહ દીવાનુંકી દમકી આતીશ
તોકો ઝંજીરસે હોતા નહીં ઝીંદાં આબાદ

ગાતે ગાતે વોહ બાકી દીન તમામ હુવા ઓર શામ હુઇ ઉમરૂને ગાના મોકુફ કીયા ઓર આહ સર્દ ભરકર રોને લગા શાહને બે કરાર હોકર રંજો મલાલકા બાઇસ પુછા ઉમરૂને કહા ઇસ વકત મુઝે મેહફીલે ખુલદ મશામ બઝમે હમઝા યાદ આતી હય કે જીસ રોઝ કભી મંય ઉનકે સામને ગાતાથા તો લાખું રૂપય ઇનઆમ પાતાથા ઓર ઉસ રાતકો રોશની ભી મંયહી કરતાથા નયરંગ બાઝી ઓર શોબદા બાઝી દીખલાતાથા અફરાસીયાબને કહા રોશની કરનેમંય કયા કમાલ ઝાહીર હોતા હય ઉમરૂ બોલા કે અજાયબાત દીખલાઇ દેતા હય એક શમએસે હઝારૂં તરહકે ફુલ નીકલતે હંય ઓર દરયા બેહતે નઝર આતે હંય બાગ ફુલે ફુલે દીખાઇ દેતે હંય અફરાસીયાબને હયરાન હોકર પુછા કે અયસી રોશની ભી હોતી હય ઉમરૂને કહા યેહ સબ તમાશા હમઝાકી સોહબત તક થા ન અયસા કોઇ કદરદાં હોગા ન મંય રોશની કરૂંગા શેહેનશાહે સાહેરાંને કહા કરોરૂં રૂપય આપકે વાસ્તે હાઝીર હંય આજ વોહ રોશની હમેં ભી દીખાઇએ યેહ ફરમાકર કઈ લાખ રૂપયકા જવાહીર મંગવાકર ઇનાયત ફરમાયા ઉમરૂ ઉસ વકત હંસ્તા હુવા ઉઠા ઓર ફરરાશુંકો બુલાકર શમએ મોમી ઓર કાફુરી ઉનકે પાસસે લેકર રખલીં ઓર અપને પાસસે શમએં નીકાલકર દીં કે ઇસકો હાંડીયુંમંય ઝાડું વગયરામંય રોશન કરો ઓર અપને હાથસે સામને તખ્તકે જો મીરદંગ ઓર ફાનુસેં થીં બત્તીયાં લગાકર રોશન કર દીં ઓર તખ્તકે

ચાર કોનેપર લખલખે ઓર ગુલદસ્તે રખ દીએ શમએ' જો રોશન હુઇ ઉનમ'યસે કુલ મીસ્લે આતીશ બાઝીકે નીકલને લગે ઓર ધુવા ઉસકા બુલ'દ હુવા ઓર ઝાડ વ ફાનોસમ'ય જો બત્તીએ' રોશન હુઇ ઉનમ'ય કોઈ ઉદી કોઇ સુર્ખ કોઇ સબ્ઝ તરહ બતરહકી લો રખતીથી ઉસ વકત મીસલે ગુલઝારકે એક બાગ લગા ઝાહીર થા સુનેહરે રૂપેહરે કીસમ કીસમ કે કુલ બત્તીયુ'સે નીકલ રહેથે હરએકે મેહવે તમાશા થા ઓર તારીફ **ઉમરૂ**કી કરતાથા કે અયસી ગુલકારીકી શમએ' કભી હમને ન દેખીથી' **ઉમરૂ** ઇસ હ'ગામેમ'ય સામને **અફરાસીયાબ**કે ગાને લગા યહાં તકકે ધુ'વાં બત્તી-યુ'કા કે આતશ બાઝીકી તરહ છુટ રહીથી' બારગાહમ'ય છુટા ઓર હરએક શમઅ બેહોશી વાલી ભી જલી અવ્વલ સાહેર નીશેમ'ય હુવે ઓર જુતી પયઝાર બાહમ લડને લગે **હયરત**ને શેહેનશાહસે કહા શમઉ'સે સુનેહરી સાંપ નીકલકર મેરે મુ'હ તક ચલે આતે હ'ય **અફરાસીયાબ**ને જવાબ દીયા ઓસે લેતે હ'ય ઉમરૂસે કહા ઇસકે બાદ કયા તમાશા હોગા ઉસને જવાબ દીયા કે ઇસ રોશનીકે બાદ અ'ધેરા હય કોઇ દમમ'ય ચ.રાગ ગુલ પગડી ગ.ાયબ ગોકે **ઉમરૂ**ને પતેકી કહી' મગર નશેમ'ય કોઈ ન સમઝા ઉસમ'ય એક સાહેરને કહા દેખો ખીદમતગાર કયા બેવકુફ થે કે કુરસીયાં ઉલ-ટી બીછા ગએ હ'ય યેહ કેહકર ઉઠે ઓર સીધી કુરસીકો અપની અકલસે સીધા કીયા યાને ઉલટી કરકે બીછાઈ અબ જો બયઠને લગે ગીર પડે ઓર બેહોશ હોગએ કીસ્સા મુખ.તસર મએ **અફરાસીયાબ** ઓર **હયરત**કે સબ બેહોશ હો ગએ **ઉમરૂ** ઓર દુસરે અઇયારૂ'ને સબ કપડે એહલે દરબારકે ઉતાર લીયે ઓર અપને સાહેરૂ'કો અલગ કરકે હોશીયાર કીયા ઉનહુ'ને હુકમસે ખ્વાજાકે વહાંકા અસબાબ ઉઠાકર એક જગેહ ઇકઠઠા કીયા ઓર **ઉમરૂ**ને જાલ મારકર મએ શીશા ફર્શ તખ.ત વગયરાકો નઝરે ઝ'-બીલ ફરમાયા ઉધર અઇયારૂ'ને હરએકકે મુ'હ કાલે કીએ ઓર કીસીકો રી'છ વાલા ઓર કીસીકો બ'દરવાલા બનાયા એકકો ઓરત હસીન બનાકર દુસરેકે પેહલુ'મ'ય સુલાયા ઓર **ઉમરૂ**ને ખ'જર લેકર કસ્દ કીયા કે સર **અફરાસીયાબ**કા જુદા કરે' લેકીન જબ લખ.તકે કરીબ ગયા કીસીને ઉસકો ધકેલ દીયા લાખ લાખ તદબીર કી મગર તખ્ત તક ન પોંહચા ઉસ વકત દીલસે કેહતાથા હાએ હાએ કયા કરૂ' કુછ બન નહીં પડતા હય કયુ' કર ઇસકો મારૂ' ઇસી ફીકરમ'ય થા કે આસમાનસે આવાઝ આઇ મનમ **અફરાસીયાબ** જાદુ ઓર અબ્ર પયદા હુવા **ઉમરૂ ગલીમ** ઓઢકર ગા-યબ હો ગયા અઇયાર જસ્ત કરકે ભાગે સાહેર હમરાંહીકે યાને **મેહરૂ.ખ** ઓર **બહાર** નકલી વગયરા બઝોર સેહેર ઝમીનમ'ય સમા ગએ બારગાહમ'ય બીજલી બડે ઝોરસે તડપકર ગીરી ઓર જીતને સાહેર બેહોશ પડેથે ઉનકો ઉઠાકર લે ઉડી **ઉમરૂ** વહાંસે ભાગકર દુર નીકલ આયા ઓર એક દરએકોહમ'ય ઠયરા સમઝા કે શાહે તીલસ્સમ અગર મુઝે ગીરફતાર કરે તો **મેહરૂ.ખ બહાર** વગયરા મેરી ઝ'બલિ મ'ય હ'ય વોહ ભી કયદ હો જાએ'ગે લાઝીમ હય કે ઉનહે' નીકાલુ' યેહ સોચકર દરે

કોહમમંય ચાદર બીછાઈ ઓર સબ સરદારૂંકો નીકાલકર લેટાયા પાની છીડકકર હોશીયાર કીયા મેહરૂ.ખ ઓર બહાર જો હુશીયાર હુઈ ઉઠ બયઠીં ઓર કેહને લગીં અય શેહેનશાહે અઇયારાં હમ સબ તો .ખયમુંમંય થે યહાં કયું કર આએ ખ્વાજાને સબ કયફીયત અઇયારીકી બ્યાન કી સબ હંસને લગે ઓર કહા જો કુછ આપને કીયા વોહ ખુબ કીયા લેકીન આગે તો યેહ ઇકરાર આપને ફરમાયાથા કે મંય અપને સબ ફરમાન બરદારૂંસે અય શેહેનશાહ તેરા શરીક હું ઓર અબ તો વોહ નુકસાને અહદ કીયા ઓર ઇતના બડા ગઝબ હુવા કે તુમ ઉસકો બેહોશ કરકે લોટ આએ અબ વોહ બડા સીતમ ઢાયગા ઓર પીછા ન છોંડેગા કોઇ ન કોઇ આફત આયા ચાહતી હય ઉમરૂને કહા હમ આફતસે નહીં ડરતે લેકીન યેહ બતાવ કે અફરાસીયાબ કયુંકર કત્લ હો ઓર હયરત કયુંકર હીલાક હો બહારને જવાબ દીયા ખુવાજા બગેર લોહ અફરાસીયાબ મારા ન જાયગા વોહ અસલમંય નહીં માલુમ કહાં રેહતા હય કીસીને ઉસકો આજતક દેખા નહીં ઓર હયરતકા હમઝાદ જબ તક કત્લ ન હોગા ઉસકો ભી કોઇ નહીં હીલાક કર સકતા ઉમરૂને કહા સમઝા જાયગા અબ અપને લશકરમંય ચલો યેહ સુનકર વહાંસે બઝોર સેહેર ઉડે કયું કે બારગાહે મ.ખમલી બેરૂન તીલસ્સમ હય ઉમરૂને આના મનઝુર કીયાથા કે વહાંસે ખુલા હુવા ઓર લશકર ઉસકા ક.રીબ થા કુછ દેરમંય સબ દાખીલે લશકર હુવે બારગાહમંય પોંહચકર અયશો કામરાની દેને લગે નાચ હો રહાથા દોર બાદએ એહમરકા જારી થા બાદ થોડી દેર અઇયાર ઓર સાહેર જો સાથ ગએથે થોહ ભી આએ ઓર અયશમંય મસરૂફ હુવે લેકીન વહાં જો હયરત ઓર સબ સાહેરૂંકો બીજલી ઉઠા લે ગઈ ઓર બાગે, સયબમંય પોંહચે ઓર શાહે તીલસ્સમ એક તો વહાં બયઠાથા ઓર દુસરા બેહોશ થા જો મોજુદ થા ઉસને સબકો હોશીયાર કીયા એક ગ.ાયબ હો ગયા ઓર એક આઇ નએ સેહેરમંય જા બયઠા ઓર નીહાયત ગઝબ નાક થા ઓર સબ સાહેર હોશીયાર હુવે કીસીને અપનેકો ઓરત બના પાયા ઓર કીસીને અપના ચેહરા સુવરસા પાયા સબ બરેહના બહાલતે તબાહ ઓર રૂસીયાહ થે ઓર ઇસ હાલકો દેખકર સબકી તમાશેકી સુરતથી કે અપને ઉપર આપ હંસતેથે હયરત હોશીયાર હોકર ઉહી ઉહી કરકે બારગાહમંય ચલી ગઇ ઓર સબ જાદુગરનીયાં ભાગીં ખુલાસા કલામ હરએકને જાકર અપને મુંહસે કાલક છુડાઇ ઓર લેબાસ પેહેન કર દરબારમંય આઇ અફરાસીયાબને કહા અય હયરત મુજમંય વોહ કુદરત હય કે અભી ઉસ અઇયાર મકકાર કો પકડ બુલવાઉં મગર મંય દેખતા હું કે યેહ કયા સામરીકી કુદરત હય ઇસ અઇયાર કો મંયને બારહા ગીરફતાર કીયા ઓર મુઝે ગીલ્લત દેકર નીકલ ગયા ઓર અબકી બારતો મુઝે બોહત ઝલીલ કીયા સરસર સચ કેહતીથી લાહક ઉસકે કોલકો નમાના વયસે સઝા પાઇ યેહ કેહ કર કીતાબે સામરી દેખી માલુમ હુવા કે સરસર દરખ.ત સે બંધી હયં નીમચે કો ભેજકર ઉસકો ખુલવા મંગાયા ઓર .ખીલઅત દીયા ઓર કુછ સેહેર પડકર તાલી બજાઇ ઓર ઝલઝલા આયા ઝ-

મીન થરરાઈ એક સાહેર પયદા હુવા કે સર અપના હાથ મંય થા યાને ધડ સે જુદા થા બસ ઉસકો હુકમ દીયા કે અય **બેસરાન** જાદુ તુ જાકર ઉમરૂ કો .ખયમએ **મેહરૂ**.ખસે પકડલા ઉંસ વકત **હયરત** બોલી અગર વોહ ખયમએ **મેહરૂ**.ખ મંય નહો શાહને કહા જહાં હો વહાંસે ગીરફતાર કરલા .ખબરદાર છોડના નહીં **બેસરાન** જાદુ સલામ કરકે ચલા ગયા ઓર ઉંસકે ભેજનેકે બાદ **હયરત** કેહને લગી મુજકો યેહ માલુમ ન હુવા કે **ઉમરૂ** કી કઝા .ખુદાવંદ સામરી ઓર લ.કા વગયરાને કયુંકર મુકરરર કી હય ચલો આજ દાદી જાન સે ચલકર પુછીં વોહ સબ હાલ જાનતી હુંય જીસ તરહ વોહ કત્લ કરના ઉસકા ફરમાએ ઉસી તરહ હીલાક કરના ચાહીએ યેહ કેહકર દરબાર બરખાસ્ત કર **હયરત** કા હાથ પકડ કર તખ.ત પર સવાર કર ચલા કીસીકો સાથ ન લીયા તીલસ્સમ મંય મંઝીલું ચલા ગયા સેહરા ઓર કોહકો ત્યકરકે કરીબ એક પહાડ કે પોંહચા કે વોહ બીલકુલ સોનેકા હય ઓર ચાર પુત્લીયાં સોનેકી ઉસ પર ખડીથીં મીસ્લે નાઝનીન પરી પયકર હુર ચેહરાકે લેબાસ નીહાયત નફીસ ઓર પુર ઝર પેહને સરાપા જોહરકે ઝેવર સે આરાસ્તાથી સામને પહાડ કે બારા કોસ તક તખ.તે લાલાવ નાફરમાનકે ફુલે દર.ખત સબ બાદલેસે મંઢેથે કંદીલે જવાહીર કીથીં ઓર જાલ મોતીઝુંકે પડેથેહર તખ.તા ગુલશન નેહરે આબ શફફાફ મોજે મારતીથી ફવ્વારે અજાયબ રંગ કે થે જવાહીર કે જાનવર દરખતું પર બયઠે નગમા સંજી કરતેથે હર તરફ આમદે ફસ્લે બહારથી ગરઝ પહાડ કયા થા જન્નત નીશાં થા **અફરાસીયાબ** જબ ઓર નઝદીક પહાડ કે પોંહચા વોહ પુત્લીયાં સોનેકી બડે ઝોરસે હંસીં એક પુત્લી બોલી **અફરાસીયાબ** આતા હય દુસરીને જવાબ દીયા કયુંન આયગા તીસરીને કહા ગરઝ અયસી હી હોતી હય ચોથી ને કહા આતા હય તો રૂકકયું ગયા આતા કયું નહીં યેહ કેહના ઉનકા **અફરાસીયાબ** ઓર **હયરત**ને સુના હાથ પકડકર ચડ ગયા બુલંદીપર પહાડ કી એક એમારત કસરે ફલકસે ખુબીમંય દો ચંદ બની હય દીવાર ઉસકી બીલ્લોર કી હય હઝાર હા કમરે અયસે બને હુંય કે નીલી રવાં કો શરમાતે હુંય **અફરાસીયાબ** બોહત અદબસે અંદર મકાન કે ગયા ઓર દરપર જાખડા હુવા યકાયક મકાન કી પુશત પર તડા.કા હુવા ઓર આંધી ઉઠી જહાં અંધેરા હો ગયા બાદ લેહમે કે આંધી ચલી ઓર ત.ખ્ત ઉડતા હુવા નઝર આયા ઉસ પર એક સાહેરા નીહાયત ઝઇફ મુંહ મંય દાંત ન પેટ મંય આંત કઇસો બરસકી ઉમર ઝુરરીયાં ગાલુંપર પડી છાતીયાં સુખકર સીનેસે લગીં કમરસે ડેઢી જવાની ઓર શબાબ જો ખો ગયા થા ઉસકો ઢુડતી સરપર નીલા કેસા બાંધે મેહમુદી કી ચાદર ઓડે આકર પોંહચી **અફરાસીયાબ** ઓર **હયરત**ને ઝુકકર સલામ કીયા ઉસ ઝઇફાને કે કે નામ ઉસકા મલકા **આફાત ચાહાર દસ્ત** જાદુ હય ઓર દાદી શાહે તીલસ્સમ કી હય દુઆએ જાં દરાઝીં ઓર હાથ ફયલાએ **અફરાસીયાબ**ને સર જાકર ઉસકે સીનેસે લગાયા ઉસને બલાએંલીં પ્યાર કીયા ઓર ઉસકે બાલ બાલસે શોઅલએ આતીશ ની-

કતલને લગે ઓર સુરત ડરાવની હો ગઇ ઓર ઝલ્લાકર બોલી અય લડકે કર્યું તીલસ્સમ તુજસે ન સંભલ સકા ગભરા ગયા આખીર છોકરા હયના અફ્રરાસીયાબને કહા દાદીજાન મંય કયા કરૂં .ખુદાવંદ લકા.દી કો યેહ મંઝુર હુવા કે ઉમરૂ કો મુજપર ગાલીબ કીયા વરના મંયને દરયાએ સેહેર કે ઉસપાર પકડ બુલાયાથા ખુદાવંદને હુર એક ભેજકર બલકે .ખુદ તશરીફ લાકર ઉસકો ઉસપાર ભેજદીયા આફાત યેહ બાત સુનકર ખુબ હંસી ઓર કહા અય છોકરે કયા બેહુદા બકતા હય લ.કા કયા તકદીર કરેગા વોહ આપ ભાગતા ફીરતા હય અઇયારૂંસે ઝીલ્લત કયા કયા નહીં ઉઠાતા હય ભલા કુછ ભી ઉસ્સે હો સકતા હય તુઝે અપને ધરકીતો ખબર નહીં કે કોન કીસ ફીક મંય રેહતા હય અય નાદાન તેરી ચઇતી મ.ખમુર મુ.ર્ખ ચશમને ઉમરૂકો દરયાએ સેહેર સે પાર ઉતાર દીયા ઓર કુલ વાકે આ મ.ખમુરકા યાને જો કુછ ઉમરૂસે બાતેં હુઇ થી ઉસને કેહદીં ઓર ફીર શાહતીલસ્સમ કો ઉસને સમઝાયા ક સુન ઝમીનો આસમા દહેલ જાએ ઝમીનો આસમાં ગારત હોજાએં સબ સાહેરાન મારે જાએં મગરતુ યેહ ચાર કામ ન કરના ઓર આવલ તીલસ્સ કે કાનુન મંય ફર્ક નડાલના દુસરે હુજરે હફ્ત બલાકો ન ખોલના તીસરે ગીયારા મહીને બાદ અસદ તીલસ્સમ દુશાકો કત્લ કરના બીચ મંય ઇરાદા ન કરના વગરના કાનુન તીલસ્સમંય ફર્ક આયગા ચોથે કયસીહી આફત આએ જંગ સખ્.ત આકર પડે વોહ એકકીસ સાહેર યાદગારે ઝમાના સામરી હંય ઉનકો લડનેકે લીએ ન ભેજના ઓર ઉમરૂ અભી મારા ન જાયગા તુને બેસરાન કો ભેજા હય સુન લેના કે ઉસકા ભી કામ તમામ હુવા અબતુમ જાવ ઓર ચાહે ઝમરરૂદ પર મેલા કરો ઉસ રોઝ બહાર મેહરૂ.ખ ઓર શકીલ વગયરા સબ હાઝીર હોંગે ઉસ વકત લડાઇકા સામાન કરના લેકીન ઉમરૂ સે હોશીયાર રેહના વોહ જબહી મકકારી કરેગા ઓર તુ કઝાયાને મોત ઉમરૂ કી પુછને આયા હય કે કયસા હય ઓર કર્યું કર હય ઇસ બાતકો મંય જબસે ઉમરૂ યહાં આયા હય ઉસીરોઝસે તમામ કીતાબું મંય તીલસ્સમકી ઓર .ખુદાવંદે સામરીકી તસનીફ મંય તલાશ કર રહી હું લેકીન પતા નહીં મીલતા બલકે યેહ માલુમ હોતા હય કે ઉમરૂ કશંદએ સાહેરાં હય પસ અયફરઝંદ લાઝીમ હય કે ઉસ્સે .ગાફીલ નરેહ ઝરા બચકર ચલ તુ મારા જાયગા અચ્છા અબ ઘરજાવ મંય ભી જાતીહું અફ્રરાસીયાબ ઓર હયરતને તસલીમકી બુઢિયાને ઇશારા કીયા કે તખ્.ત-ઉંચાં હુવા ઉસ વ.કત વોહ ચારૂં પુત્લીયાં કેહને લગીં એકને કહા જાના હય તો જાવ દુસરી બોલી ચલતે હો તો ચલો તીસરીને કહા મોમ હય જો પીગલ જાયગા ચોથી બોલી પહાડ કો આગ લગ જાયગી અફ્રરાસીયાબ જલ્દ હયરત કો લેકર પહાડ કે નીચે ઉતર ગયા કે પુત્લીને કહા હય આગ ઝુરૂર લગેગી વોહી હુવા કે નીચે ઉતર તેહી પથરૂંસે શોઅલે નીકલે ઓર સારા મકાન ઓર સૈહરા વગયરા ધર ધર જલને લગા અફ્રરાસીયાબ ઓર હયરતને પીછે ફીરકર ન દેખા ઓર શાહે તીલસ્સમ નીહાયત ગઝબ

નાક કેહતા હુવા કે ઈસ મ.ખમુર માલ ઝાદી કો ચલકર બડે અઝાબસે હીલાક કરૂંગા ઓર ઉસી ગુસ્સે મંય બાગે ગુલઝાર કી તરફ ચલા કુછ અરસે મંય દા.ખીલે બા.ગ હુવા યેહ બાગ ભી મીસ્લ બાગ.તે તીલસ્સમ કે જીનકા ઝીક્ર અકસર મુકામ પર હુવા હય બના હય દુન્યાકી ખુબીયું સે ભરપુર હય.

નઝમ.

હીલાતીથી ઉસકી સબા ડાલીયાં—બજાતે થે બરગે શજર તાલીયાં
કહીં બા.ગ મ.ય આબશારૂં કા જોશ—કહીં સર્વ પર કુમરીયુંકા .ખરોશ
કહીં બુલબુલો ગુલકા અફસાના થા—કહીં ર.કસ તાઉસ મસ્તાના થા
ગરઝ ઝાંફરાસે ઝમીં વાંકી પુર—પડે સંગ રેઝે સો યાકુતો દુર
ઝમી ઝર્દ મખમલસી બા આબોતાબ—હઝારૂં પડે નાફાએ મુશક નાબ
હર એક નેહેર અયસીથી ઉસ જારવાં—સફાઈ મંય જું શમએ રોશંદલાં
કનારૂં પે ઉનકે જવાહીરકા કામ—વોહ ફીરોઝા ફામ ઓર યાકુત ફામ

બીચ બા.ગ મંય બારાદરી બનીથી જીસકે સુતુન મંય મીનાકારીથી સારી ઈમારત જવાહીરસે જડીથી જયસે કાન જવાહીરકીથી ઓર બુલંદ ઈસ કદરથી કે ફ.ખ્રસે સરે ઈઝઝત અપના ફ્લકપર રખેથી.

નઝમ.

ઈમારત નથી થા વોહ બા.ગે બેહેશત—તીલા ઓર નુકરેંકી એક એક .ખીશત
અજાયબ સીફાકી ઈમારત તમામ—જહાં ચશમે ખુરશીદ ઝપકે મુદામ
અરીઝો તવીલ ઉસ મંય મોતી કે દુર—તીલસ્સમાત કા સબ બનાથા વોહ ઘર

સબ દરૂંમંય પરદે પડેથે ઓર ચારસો કનીઝ ખુશ જમાલ પરી તીમસાલ બર્ક વશ હાઝીર થીં લેકીન દોસો અંદર બારાદરીકે ઓર દોસો બાહીર થીં ઓર ઉનકો કભી કીસીને દેખા નથા ઓર બારાદરીકે અંદરકા હાલ ભી કીસીકો માલુમ નથા કે ઉસ મંય કયા ચીઝ હય ઉસ વ.કત શેહનશાહે સાહેરાં કે આનેસે બાહીરકી લોડીયુંને સલામ કર પરદે બારા દરીકે બાંધદીએ ગોયા રાઝે તીલસ્સમ કા પરદા ફાશ કીયા મીસલે બર્ક કે ચેહરે અંદરકીં કનીઝું કે ચમકને લગે ઓર ઉનકે હુસ્નકે રૂબરૂ બાહેર કી ઓરતુંકા રંગ ફીકા હો ગયા બલકે બા.ગકે ફુલ ઉનકે રૂ.ખસારે નાઝુક કે રૂબરૂ ઝર્દ હોગએ ગુલાબ ઓર યાસમીન ઝર્દ હો ગએ હર એકને શાહે જાદેદાં કો સલામ કીયા શેહેનશાહ આગે બડકર બીચ અયવાન મંય જા ખડા હુવા વહાં ભી પરદા પડાથા જબ ઉસ પરદેકો કનીઝને ઉઠાયા એક ફર્શ બીછા હુવા નઝર આયા કે હર રંગકા જવાહીર ઉસમંય નસબથા તખ્ત કેહ કશાં ઉસ તખ્.ત પર પુત્લા પથ્થર કા હમ સુરત અફ્રાસીયાબ બયઠા થા ઉસ પુત્લેકો પાસ બુલાયા કે અય હમનામ હમારે પાસ આવ વોહ ઉઠકર સામને આયા ઉસ્સે હુકમ કીયા કે તુમ હમારે હમ નામ હો હમારા તુમારા એક વાસ્તા હય અભી જાવ ઓર મ.ખમુરકો પકડ લાવ યે હુકમ

સુનતેહી વોહ પુત્લા ઝમીનપર ગીરા ઓર ધુંવાં બનકર ઉડા ઓર સામનેસે ગાયબ હો ગયા શેહેનશાહે સાહેરાં ઉસી પુત્લેકી જગેહપર જલવા ફરમા હુવા હયરત પેહલુ મંય બયઠી કુછ સેહેર પડકર દસ્તક દી બાગ.કે સબ ફુલ ખીલ ગએ ઓર છોટે છોટે જાનવર ખુશરંગ ફુલુંસે નીકલકર ગીરે ઓર ઝમીનપર લોટને લગે ઓર સુરતેં ઇનકી પરયુંકી બન ગઈ વોહ નીહાયત હસીના વ જમીલા થીં પીશવાઝેં રંગ બરંગકી પેહને સામને આકર શાહકે નાચને લગીં ઓર કનીઝેં બારાદરી વાલી જામેં ગુલગું ભરકર પીલાને લગીં શાહે જાવેદાં મુનતઝરે મખ.મુર યહાં બયઠા હય લેકીન કુછ હાલ ઉમરૂકા સુનીએ કે બેસરાન ઉનકી ગીરફતારીકો ચલા હય ગરઝ શબકો ઉમરૂ ઝીલ્લત શાહે તીલસ્સમકો દેકર દરેકોહસે સબકો બારગાહમંય લાયા ફીર હંગામાએ અયશ યહાં ગરમ રહા મેહરૂ.ખ ભી દરબારમંય નકકારા નવાઝી સરીરે મમલેકત પર જલ્વા ફરમા હુઇ સબ સરદાર હાઝીર હુવે બાદ મુજરા કરનેકે પાયા બપાયા બયઠે હંગામે હુકમ રાની ગર્મ હુવા ઉમરૂ ભી કુરસીપર બયઠાથા કે આપસે આપ ગોકે ખાનેકા વકત નથા મગર ઉમરૂકો ભુક માલુમ હુઇ દીલસે કહા આજ ખુદ બે વક.ત ભુક માલુમ હોના અલામત સુબ્હકી હય યા શાહે તીલસ્સમને તેરે લીએ કુછ સેહેર કીયા હોગા યા કોઇ ન કોઈ સાહેર મુઝે ગીરફતાર કરને આતા હોગા યેહ સોચકર ઉઠા મેહરૂ.ખને પુછા ખ.વાજા કહાં ચલે આપકા જાના બાહીર દરબારકે આજકલ અચ્છા નહીં શાહે તીલસ્મમ હુઝુરકી ફીકરમંય હય ઉમરૂને જવાબ દીયા મેરા દમ ગભરાતા હય ઝરા ફીર આઉં તો આતા હું યેહ કેહકર નીકલકર ચલા ગયા જબ યેહ જા ચુકા ઉસ વક.ત ઝમીન થરરાઇ ઓર બેસરાન ઝાહીર હુવા મેહરૂ.ખ વગયરાને ગોલે સેહેરકે સંભાલે બેસરાનને હંસકર કહા અય નમકહરામો તુમ લોગ મુજસે કયા લડોગે દમ ભરમંય ચુટકીસે મલકર મીસ્લ પીશશુ વ મખખીકે તુમકો હીલાક કરૂંગા નાચાર ઇસ્સે હું કે તુમસે લડનેકો મુઝે શાહને નહીં હુકમ દીયા જીસ કામકે લીએ મુઝે ભેજા હય ઇનતેઝામ ઇસકા કરકે ચલા જાઉંગા તુમ સબ અપની જગેહપર બયઠે રહો અગર મુઝે છેડોગે અચ્છા નહીં હય યેહ એતાબ સુનકર સબ એહલે દરબાર ખામોશ હો રહે ઓર બેસરાન ઉમરૂકો હર તરફ ઢુંડને લગા ઇત્તેફાકસે કનીઝ મલકા બહાર જાદુ પર નામ ઉસકા મેહબુબ પરીચેહરા જાદુ હય આશીક હય ઓર જબ બહાર તીલસ્સમે બાતીનમંય રેહતીથી શાહકી ફરમા બરદાર થી ઉસી ઝમાનેસે યેહ ઇશક રખતા હય ઓર કનીઝ ભી ઉસ વકત ફરેફતા હય મગર ખૌફસે મલકા બહારકે ઉસ્સે મીલ નહીં સકતી હય કે બેસરાન ભી શર્મસે કે કનીઝકો મલકા બહારસે માંગના નંગો આર હય કુછ કેહ ન સકતાથા ઉસ વક.ત ઉસને દેખા કે મેહબુબ પરી જાદુ બીચ બારગાહકે આડમંય ખડી હય મગર મુઝે દેખકર હંસી હય બનાવ સીંગાર કીએ હય મીસ્સી લગાઈ લખોટા જમાએ હય હાથુંમંય પોર પોર છલ્લે હંય મુંહપર ઝુલ્ફકે સાથ પટે છુટે હંય કંગી ચોટીસે દુરૂસ્ત બીંદી

માથે પર દીએ છાતીયાં ઉભારે દીખા રહી હય યેહ માલુમ હોતા હય.

બયત.

રંગ ભભુકા પંટ મુલાયમ ઓર કયુંમંય સખતી હય
સીનેસે લેતા નાફ તલક એક સંદલ કીસી તખ.તી હય

ઓર ઉસ વકત અપને આશીકકો દેખકર ઉસને ઇઠલાના સુરૂ કીયા કભી છુપ જાતી ઓર કભી સામને આકર તીવરી ચડાતી હય કભી મુંહ બનાકર સર હીલાતી હય કભી મટકકર બયઠ જાતી હય ઓર કભી છલાંગ મારકર ઇધરસે ઉધર ફીરતી હય કભી ગરેબાન ખોલ દેતી હય કભી સીને પરસે દુપટ્ટા હઠાતી હય છાતીયાં દીખલાતી હય આંચલ ઉલટકર સરપર ડાલતી હય ઓર મુંહ આશીકસે છુપાતી હય ઇન અદાઉકો દેખકર બેસરાન મર મર ગયા ઓર દીલસે કેહતાથા.

રૂબાઈ.

રફતારમંય કીસીકે અંદાઝ કહાં—બાતુંમંય કીસીકે અયસી આવાઝ કહાં
ખુબી હય તુમહીપર ખતમ મેહબુબીકી—યેહ અશવા કહાં કીસીમંય યેહ નાઝ કહાં

ઇધર તો યેહ મેહવે જમાલે કનીઝ થા ઓર કનીઝ ભી સમઝી કે મુદ્દતકે બાદ તેરા ચાહનેવાલા આયા હય બાહીર બારગાહકે ચલકર દોદો બાતેં કરલે યહાં મલકા બહારકે રૂબરૂ દાલ ન ગલેગી યેહ સોચકર માલા બાલા બતા ઉધર જા ઇધર આ શુદ્દહ શુદ્દહ દરબાર ગાહ પર પોહચકર ઇસ તરફ ઉસ તરફ દેખકર પીછે ફીરી કે દેખું મતલુબ ભી આયા હય યા નહીં જબ કીસીકો આતે ન દેખા ખંખારી ઓર આપસે આપ ઉહી કરકે બાહીર બારગાહકે નીકલ ગઇ બેસરાનને જો આવાઝ ઉસકી સુની સમઝા કે તુઝે દર પરદા બુલાતી હય યેહ ભી બાહીર નીકલ ગયા ઓર પાસ કનીઝકે પોંહચકર કેહને લગા કયું સાહેબ મીજાઝ તો અચ્છા હય ઉસને કહા દુઆ કરતી હું તુમ અચ્છે રહે કયુંકર આએ ઉસને કહા આયા તો મંય ઉમરૂકે ગીરફતાર કરનેકો હું મગર તુમારે ફીરાકમંય બેચેન થા .ખુવાહીશે દીદાર રખતા થા અય મેહબુબ આશીક, બહાર જબ શેહેનશાહસે ફીર ગઇ ઉસ વક.ત તુમ મેરે પાસ ચલી આઇ હોતી ઓર તુમહારી બીબીકો કયા ઝુરૂર થા કે ઉમરૂકી શરીક હુઈ મેહબુબને કહા કુછ ઉનકો મેરે સામને કેહના નહીં કે વોહ મેરી માલીક હંય ઓર મંય કયા મસ્તાની થી જો તુમહારી હો રેહતી અપની બીબીકો છોડ દેતી મરદુંકી બાતુંકા એતેબાર કયા તુઝે મેરી મોહબ્બત ઝરા ભી હોતી તો મેરે પાસ ન આતા અબ લગા બાતેં બનાને બેસરાન બોલા જાને મન જયસે તુમહેં પરાઇ તાબેદારી થી વયસેહી મંય ભી થા ગયર લશકરમંય કયું કર આતા મગર પુરકત મંય મેરા યેહ હાલ થા

રૂબાઇ.

બેચેન જો દરદ દીલસે હમ હોતે હંય—સર અપના પટક પટકકે જી ખોતે હંય
લે થામસે તાસેહેર તેરે બનધર મંય—સબ સોતે હંય ઓર હમ પડે રોતે હંય

અય યાર બે વફા સબ શીકવા વ શીકાયત મોકુફ કરકે ઝરા સામને દરેકોહમંય ચલકર સોહબત આરા હોકે દીલે મુઝતર મેરા તસલ્લીયાબ હો મેહબુબને તીવરી ચડાકર મુજકો અકેલેમંય જાનેસે કયા મતલબ હય મુસટન્ડા મસ્તોમંય ભરા હુવા હય મેરી ઇઝઝતમંય ખલલ આ જાયગા બસ મંયને તુજકો દેખા તુને મુઝે ઝીયાદા હવસ ન કર બેસરાન બોલા કે અય ગમ ગુસાર સીમ અંદામ મેરા આના યહાં ફીર કાહેકો હોગા આજકા મીલના ગનીમત જાનકર મેરી મુરાદ બરલા ઘડીભર શરાબો કબાબકા તનહાઇ મંય શગલ હો બોસો કનારકી લઝઝત મીલે પ્યારી આજતો અપના યેહ જી ચાહતા હય કે—

રૂબાઇ.

બોસેસે મુંહ મોડા તો મોડા અપના—ટુક પાઉં તો દાબને હમેં દો અપના
ગર નામસે આશકીકે નંગ આતા હય—નોકર ચાકર ગુલામ સમઝો અપના

મેહબુબ બોલી ચલ બાતેં ન બના મુઝે મરદવે દમ ધાંધે જહાંસે ન બતા મંય કમબખ્ત સરકારકે કામકો બાહીર આઇથી યહાં જાન ગઝબમંય પડગઇ યેહ કેહકર આગે બડહી બેસરાન સાથ હુવા પીછે ફીરકર મુસકરા કર અરે મંય બદનામ હો જાઉંગી તું મેરે સાથ ન આ ગરઝ કે ઇસી તરહ બાતેં બનાતી હુઇ દરએ પહાડ મંય આઇ આશીક ઉસકે સાથ આયા બાહમ બાતેં હોને લગીં મેહબુબને દો પટટા અપના બીછાયા ઓર ઇસ હીલેસે ગેહના પાતા ઉતરાનેકી રાહસે સબ દીખાયા કે મુઝે લોંડી ન જાનના મંય ગેહના પેહને હું અબ કભી ઇઠલાતી હય કભી ઠનકતી હય કભી સર ઉસકે ઝાનુંપર રખકર લેપટ જાતી હય ઓર દીલસે કેહતી હય આજ જો મેરે હય. સો રાજાકે નહીં યેહ ગમઝે કર રહી થી કે ઉમરૂ જો દરબારસે યેહ ચલા આયા થા ઇધર આનીકલાં ઓર દેખાકે એક કનીઝ બહારકી એક સાહેરસે મીલ ગીલફ્ર બાતેં કર રહી હય ઓર બોતલેં શરાબકી સામને રખ્ખી હુંય ઉમરૂને યેહ ખીયાલ કીયા યેહ સાહેર મેરેહી લશકરકા હય ઇસ કનીઝસે ફંસા હય. તુ ચલકર ઇસ કનીઝકા ગેહના વગયરા લે લે યેહ સોચકર એક બુઢિયાકી સુરત બનાઇ કે હાથ પાઉં કાંપતે સર હીલતા હુવા સર જયસે ગાલારૂઇકા એક ટુંકી લકડી હાથમંય લેકર જુતીકી એડીયાં નીકલીં હુઇ ખટખટ કરતી આઇ લોંડી બેસરાનસેં ઝઝક કર અલગ હુઇ કે ઉઇ. કોઇ આતા હય બેસરાનને દેખાકે એક બુઢિયા આતી હય ઉધર ઉસ બુઢિયાને ઉસે દેખકર દુઆ દી કે સામરી યેહ જોડી કાયમ રખ્ખે ગજસુહાગ મેરી સુહાગનકા કાયમ રહે મીયાં પાઉં મુરીદ રહેં મેરી ચોટીકી એડી દેખકર કીસીકા મુંહ ન દેખેં અય મંય સદકે તુમહેં હંસના બોલના નસીબ હો યેહ કેહકે કીરાહ કીરાહ કે બયઠ ગઇ મેહબુબકી જાનમંય જાન આઈ કે યેહ કોઇ વાકીફકાર નહીં હય પુછને લગી કે બડીબી કહાં ચલીં ઇસ જંગલમંય કયું ફીરતી હો બુઢિયાને કહા બલાલું ઇસિ મુવેં પેટકે કારન મીટ્ટી ખરાબ હય. સત્યાનાસ બરબાદ હરતરફ ખાક છાનતી

બેર બીનતી ફીરતી હું ઇસ વકત લશકરમંય માંગને જાતી થી તુમહારી બાતુંકી આ-વાઝ સુનકર ઇધર ચલી આઇ સામરી વ જમશેદ તુમારી ઇઝઝતો હુરમત રખ્ખે મકાન કરીબ હય વહાં ચલકર હંસો બોલો બેસરાનને કહા મુઝે ઝીયાદા ઠેહેરનેકી ફુરસત નહીં મંય બહુકમે શાહેતીલસ્સમ ઉમરૂકો પકડને આયા હું યહાંસે ઉડડું તો ઉસે ગીરફતાર કરલે જાઉં બુઢિયાં બોલી વારી ઉસ મુએકો પકડના કયા મુશકીલ હય કલ મેરા તકલા આકર તોડ ગયા થા મંયનેભી ફુંકની ફેંકકર મારી ગારતીકી ટાંક જાનતી હોગી યેહ કેહકર કહા સદકે ગઇ મુઝે બોહત મુદ્દતસે શરાબ નહીં મીલી કનીઝને એક બોતલ શરાબકી આગેકી બુઢિયા દુઆએ દેને લગી ઓર શરાબ જામ મંય ભરકર ફીર બોતલમંય ઉંડેલી ઇસિ ઉલટ ફેર મંય બચાલાકી પુડયા. બેહોશીકી મીલાદી ઓર કેહને લગી વારી જાઉં ઇતની શરાબ મંય કયા કરૂંગી તુમ ભી પીઓ અયશ કરો મંય બુઢિયા હું મુજસે કયા હીજાબ કરતી હો મંયને જવાનીમંય બીરુ કે સાથ મઝે ઉડાએ બકોલ શખ્સે કાલેકા એક નહીં છોડા કનીઝ હંસને લગી કે બુઢિયા ઢીલ લગી બાઝ હય આખીર બુઢિયાકે હાથસે દોનુંને શરાબ પી ઓર બેહોશ હો ગએ ઉમરૂને બોતલ શરાબકી ઝંબીલ મંય રખ્ખી ઓર ઉસકો કત્લ કરના ચાહા વોહ રૂએંતન બઝોર સેહેર થા. ઉમરૂને કુરછા ઓર સીસા ઝંબીલસે નીકાલ કર ગરમ કરના ચાહાથા કે કીરાં હમેશા જંગલમંય રેહના હય. લશકર મંય કમ જાતા હય. વહીંસે દેખ રહાથા. પુકારા ઉસ્તાદ તકલીફ ન કરેં મંય આ પોંહચા કરીબ આકર ઇસ ઝોરસે બગદા મારા કે સરકે બેસસરાનકે દો ટુકડે હુવે વાસીલે જહન્નમ હુવા. શોરો ગુલ બરપા હુવા કે મારા બેસરાનકો ઉમરૂને સુરત અસલી બનાકર મેહબુબકો હોશીયાર કરદીયા. ઉસને જો ઉમરૂકો દેખા જાન નીકલ ગઇ થરરાને લગી ઓર પાઉં પર ગીરી કે ખ્વાજા મેરી બીબીસે યેહ હાલત ન કેહના ઉમરૂ ને ઝંબીલસે કોડા નીકાલકર મારના શુરૂ કીયા કે માલઝાદી દુશમનુંકો હમારે બગલ મંય લીએ બયઠી થી ઓર અબ નખરે બધારતી હય ગરઝકે ખુબ મારા ઓર બનાવ સીંગાર ખાક મંય મીલા દીયા ઓર ચોટી પકડ કર લે ચલા કે ચલ તો સહીં કાહબા સામને બહારકે તુઝે કત્લ કરૂંગા કનીઝને બોહત મીન્નતકી કે ઓર જીતના આપ ચાહે મારેં મગર મુઝે વહાં ન લે જાએં મેરી જાન બચાએં ઉમરૂને કહા જો કુછ તેરે પાસ જમે હય ઓર આજ તક તુને જો જમે કર રખા હય. વોહ સબ મુઝે દેદે તો બચેગી મેહબુબને કહા ચાર જોડે કપડું કે ઓર સો રૂપય રોકડે મંયને અપને મુકામપર જમે કર રખે હંય ઓર યેહ ગેહના હય ઉમરૂને સબ ગેહના લેલીયા ઓર જો બહાર પુછેગી કે ગેહના કયા કીયા તો કયા બતાયગી. કનીઝને કહા કે ગેહના ઉતારકર મંય નહાનેમંય દરયાકે કનારેસે કોઇ ઉઠા લે ગયા. ઉમરૂને કહા દો રૂપયકા પીતલ લેકર પેહન લે કહેકો વોહ બાત કરે જીસ મંય પુછક હો કનીઝને કહા આપ ચલે તો મંય બાત બનાલુંગી ઓર દીલમંય યેહ ખીયાલ કરતી થી કે બીબીકા માલ ચુરાકર સબ કુછ

હો જાયગા કુછ ગમ નહીં ઇસ વકત તો જાન બચ ગઇ ખુલાસા કલામ વહાંસે સબ બારગાહ મંય આએ મેહરૂખને પુછા ખ્વાજા કહાં ગએ થે ઉમરૂને કહા બોહની કરતે ખયર હો ચાર કોડીયાં મીલ ગઇ ગનીમત હંય જો બી મેહબુબ ખડી હય ઉનકી બદોલત બેસરાનકો ભી હમને મારા ઓર માલભી પાયા ઇસ બ્યાનસે મેહ-બુબ કાંપને લગી કે અયસા નહો ઉમરૂ મેરા હાલ કેહદે ઓર ઉમરૂને ઉઠકર કનીઝ કો અલગ બુલાકર કહા અગર આધા રૂપયા મુઝે દેનેકા ઇકરાર કરો તો બહારસે ઇનઆમ દીલવાદુ' કનીઝને કહા મંય બોહત કુછ દે ચુકી હું અબ મુજકો માફ ફર-માઇએ ઉમરૂ બોલાકે કેહદું જો કુછ તુને દરે કોહમંય કીયા હય લોંડી કદમપર ગીર પડી ઓર કેહને લગી કે આપ સબ માલ લે લીજીએ જો કુછ બીબી દે' સબ આપકા યેહ સુનકર ઉમરૂ કુરસીપર આકર ઠયરા. બહારને કહા ખ્વાજા મેરી કનીઝકો પસંદ કીયા હો તો હાઝીર હય ઇસ મુરદારકો ભી યેહ લીયાકત હય કે આપસે પોશીદા મંય બાતે' કરે' ઉમરૂને જવાબ દીયા કે અય મલકા યે કનીઝ હમારી મોહસીન હય ઇસીને હમારી જાન બચાઇ બેસરાનકો દરેકોહમંય લગાકર લે ગઇ ઓર મુજકો ખબર કર ગઇ મંયને જાકર કામ ઉસકા તમામ કીયા. લેકીન ઇસ બીચારીકા ગેહના રૂપયા ઇસ હુલ્લડમંય જાતા રહા. ઇસીકો ઉસને મુઝે અલગ બુલાકર કહા. બીબીસે મુજકો દીલાદીજીએ બહારને જબ યેહ માજરા રેફાકતકા સુના કઇ તોડે રૂપયુંકે ઓર જડાવ ઝેવર અપને પેહનનેકા મંગવાકર ઇનાયત કીયા કનીઝ માલા માલ હો ગઇ ઉમરૂને ઉસકે જાએ સકુનત પર જાકર આધામાલ વસુલ કીયા ઓર બારગાહ મંય પોંહચ કર મસરૂફે અયશો નીશાત હુવે ઓર બાદાએ ગુલરંગ આગાઝ થા. સબ ખુશ ખુશ બયઠે હંય અબ ઇનકો ઇસ હાલ પર છોડીએ ઉસ રેહરૂએ જાદાએ ઇશતેયાક, વ ગમ ફરસાએ બ્યાબાન ફીરાકે કતીલે તેગે' અબરૂ અસીર તુરરએ ગેસુ બેકરાર વના સબુર મલકા મખમુરકા સુનીએ કે બાદ ઉતાર દેને પાર દરયાએ સેહેરકે ઉમરૂકો, જુદાઇ એ મતલુબસે સખ્ત ગભરાઇ જાનલબપર આઇ હઝાર તરહકા દીલમંય ખીયાલ ખાયા. કે શાહ તીલસ્સમ જબ ઉમરૂકો ચકકી દેનેકા હાલ સુનેગા તો કયા કુછ સીતમ બરપા હોગા તુ ગીરફતાર હોગી સારે તીલસ્સમ મંય રૂસવાઈ હોગી આફતમંય જાન પડેગી ખયર અય મખમુર ઇશકકે કારન જો ન હો વોહ થોડા હય પાઉંભી ખાનાએ ઝંજીર મંય જાનેકે મુશતાક હંય કાન બેડીયુંકા ગુલ સુનના ચાહતે હંય હાથુંકો શગલ ગરે-બાંદરી હય. રૂસવાઇ તો ઇસ કામ મંય ધરી હય જીતની બે ઇઝઝતી હો અયન ઇઝઝત હય દીવાનગી ઓર બરેહના પાઈ આશીકકે લીએ મુકામે ફખ્ર, હય ઓર સઆદત હય.

અબયાત.

ગયર બદનામી હમે' કયા ચાહીએ ઉલફતમંય નામ
બે નીશાં હો જાઇએ બસ યેહ નીશાં દરકાર હય

જીસ્ત બહતર મર્ગસે હય ગર ન હોવે વસ્લે યાર
વરના જી તનકો મેરે ન તનકો જાં દરકાર હય
હોવે શાદાબીએ ગુલશન કબ બગેર અઝઆબેજુ
સીનએ પુરદાગ.કો અશકે રવાં દરકાર હય
સબતરહસે બેહતર અપને હકમંય હય દીલ બસ્તગી
જો દહાને ઝખ્મ યાં કીસકો ઝબાં દરકાર હય

ઇસી સોચ મંય કભી બારાદરી મંય પલંગડી પર મુરદેકી તરહ પડી રેહતી ઓર ગાહે ગુલશન મંય બેતા બાના જાતી તડપતી ઓરબલ બલાતી ગમે દીલકો ઝબાન પર લાતી રોકર યેહ સુનાતી.

રૂબાઈ.

ગર ન યેહ મુબ્તીલા કીસીપર હોતા—મંય કાહેકો ઇસ તરહ મુઝતર હોતા
કમબખ્ત યેહ દીલતો મેરી છાતીકા હયજમ—કાશઇસકે એવઝ બગલમંય પથ્થર હોતા

ઇસી તરહ અપને હાલમંય મુબતીલાથી કે યકાયક એક તડાકા હુવા ઓર અફ્રાસીયાબ ઝમીનસે નીકલા મખમુર ગભરાકર શરતે અદબ બજાલાઇ ઓર સલામકરકે અરઝકરનેલગીકે હુઝુરને બડા કરમ કીયા જો મુજ કનીઝકે કુલબએ એહઝાંકો મુનવ્વર ફરમાયા ઉસ પુત્લેને કે હમ શબીહ થા અફ્રાસીયાબકે ઓર બાગે, ગુલઝારસે વાસ્તે ઇસકે ગીરફ્તારીકે શાહને ભેજાથા કુછ ઉસકી બાતુંકા જવાબ ન દીયા ઓર કમરમંય પંજા દેકર લે ઉડા ઓર દમભરમંય શાહે તીલસ્સમકે પાસ લાયા મ.ખમુરને દેખા કે હયરત પેહલુંએ શાહમંય બયઠી હય મગર દોનું ગઝબનાક હુંય ઉસ અસીર પંજએ ફીરાકને દોનુંકો સલામ કીયા અફ્રાસીયાબતે ગુસ્સેસે કહા કયું અય કેહબા બેહયા મંયને તેરે સાથ કયા બુરાઇ કીથી જો તુને ઉમરૂકો દરયાએ સેહેરકે પાર ઉતાર દીયા મ.ખમુરને અરઝ કીયા કે લોગ મુજસે ઇસ તીલસ્સમમંય ખાર રખને હુંય જલતે હુંય કીસીને તોહમત લગાઇ હોગી વરના મંય દરયાએ સેહેરકે પાર ઉમરૂકો કયું ઉતાર દેતી વોહ મુવા મેરા કોન થા ઓર મુઝે ઉસ્સે કયા મતલબ થા અફ્રાસીયાબને કહા દેખ તેરા જુઠ સાબીત કીએ દેતા હું પસ કુછ પડકર દસ્તક દી કે એક તખ્ત ફલકકી તરફસે ઉતરા ઉંસપર એક સાહેર જામ ઓર સુરાહી લીએ બયઠા થા ઉસ્સે કહા અય હુબાબ જામે ઝબરદસ્ત જાદુ પ્યાલા શરાબકા હયરતકો દે ઉસને સાગીર હયરત કો દીયા ઓર હયરતને ઉસકો મ.ખમુરકે હવાલે કીયા કે અય મલકા અગર તુમ સચ્ચી હો તો ઇસ શરાબ સામરીકા જામ પીયો મખમુરને વોહ જામ લેકર પી લીયા શાહે તીલસ્સમને સેહેર કીયા કે તુમ જાવ ઓર કાતીબે નામએ એમાલકો હાઝીર કરો યેહ કેહકર વોહ સાહેર તખ્તપે ઉડકર ચલા ગયા ઓર ઝમીનસે એક પુત્લી કાગઝ ઓર દાવાત લેકર નીકલી અફ્રાસીયાબને કાગઝ વગયરા મ.ખમુરકો દીયા ઓર કહા લીખ અપના નામાએ એમાલ ઉસકે જામ પીનેસે વોહ બેખુદી પાઇ થી કે

અપને હાલસે ગોકે માહેર થી મગર ગયરકા સાનેહા સમજતીથી ફીલ ફોર સારા મા-જરાએ ઇશક નુરદદેહર ઓર ઉમરૂકા અપને ઘરમંચ રખના ઓર ફીર દરયાએ સેહેરકે પાર ચકકી દેકર ઉતાર દેના સબ લીખ દીયા સબ લીખ ચુકી શાહ તીલસ્સમને સેહેર પડા કે વોહ તાસીર જામે સેહેર બરતરફ હુઈ ઓર યેહ અપને હોશમંચ આઇ ઉસ વક્ત કહા દેખ તુને અપને હાથસે કયા લીખા હય ઇસ હયરત ઝદા આઇ નએ રૂખસારે મેહબુબને સબ કયફીયત અપની દેખી ઓર સમઝી કે હાલ મેરા આઇના હય અબ જવાબ કયા દે માનીંદ તસવીરકે ખામોશ હો રહી કે બીસરા ખામોશી કે સીવા નહીં તકસીરકા જવાબ—ઉસ વક્ત અફ્રાસીયાબને ફીર દસ્તક દી પુત્લી કલમ વ દાવાત લેકર ચલી ગઇ ઓર દો સાહેર હયબત નાક ઝમીનસે નીકલે ઓર મ.ખમુર પર માર પડને લગી જીસ્મે નાઝનીન ફીગાર હુવા જીસ્મ તાર તાર હુવા ઓર સો કોડે જબ પડ ચુકે યકીન થા કે રૂહ ઉસકી બદનસે નીકલ જાય કે હયરતને હસ્તા બસ્તા કહા અય શેહેનશાહ બસ યેહ અપની સઝાકો પોંહચી અબ મેરી ખાતી-રસે દરગુઝર ફરમાઇએ શાહને ઉસકા કહા કુબુલ ફરમાયા ઓર જાદુ કીયા કે ચાર પુત્લીયાં તખ્ત લેકર આઈ ઉનસે કહા ઇસ મુજરીમકો ઉસકે ઘર પોંહચા દો ઓર વોહ સાહેર ઝમીનમંચ સમા ગએ પુત્લીયુંને તખ્તપર મ.ખમુરકો ડાલકર ઘર પોંહચા દીયા ઓર વોહ પુત્લીયાં તખ્ત લેકર ચલી ગઇ ઉસકી કનીઝેં ઓર અનીસેં ઓર જલીસેં વગયરા મ.ખમુરકે પાસ આઇ ઓર ઉસકો દેખકર રોને લગીં પલંગપર ઉસકો સુરદેકી તરહ લેટા દીયા ઓર ગીર્દ ઉસ માહ સુપેહરે આશકીકે હલકા કીયા કોઇ પટ્ટીસે સર ટકરાને લગી કોઈ શોરો ગીરયા મચાને લગી કીસીને ચેહરએ બેનઝીર કી ચપર ચપર બલાએં લીં કોઈ બેકરાર હુઇ કીસીને ગાલીયાં શાહે તીલસ્સમકો દીં કે ઇસ ભડવે અફ્રાસીયાબને હય હય ઇસ નાઝનીન પર ભી રેહેમ ન કીયા ઉસ જલ્લાદસે કયું કર ઉસકા પીટના દેખા ગયા કોઇ મલકાકા મુંહ પકડ કર કેહતીથી વારી મુંહસે તો બોલો અય મલકા ઇસ તેરી ચુંદડીકા સદ્ક઼ા મુવે અફ્રાસીયાબપર પડે જીસને તુઝે ઝખ્મી કીયા ઓર મરનેકે કરીબ પોંહચાયા ઓર ઘટયાસે લગાયા અફસોસ નસીબને તુઝે કીસ કસાઈકે પાલે ડાલા એકને કહા અય લોગો મંચ યેહ હયરાન હું કે ઇસ જવાના મર્ગ અફ્રાસીયાબકા હમારી મલકાને કયા ડાલા બીગાડા થા યેહી નાકે એક શખ્સપર જી આગયા ફીર ઉસમંચ મેરી જાન ઉસકા કયા ઇજારા ઓર ઇસ મુકદદમેમંચ વોહતો કયા જીનકી અરસપર ઝુલતી હંચ હર વકત તલવારસે જીનકી ખુન ટપકતા હય વોહ કુછ નહીં કર સકતે તો ભલા યેહ ભડવા કયા કરેગા વોહ અપની જુરવાકી તો ખયર રખેં કે હર તરફ ઢુંડવાતી ફીરતી હય મીસલ મશ-હુર હય જો દો દીલ રાઝી તો કયા કરે કાઝી યેહ બાતેં હો રહીથીં કે યકાયક મ-.ખમુરને દો એક હીંચકીયાં લીં ઓર હાથ પાઉં પટકને લગી જયસે કોઇ દમ તોડતા હય હયેકયફીયત તારી હુઇ ઉસ વકત સારા મેહેલ તલે ઉપર હો ગયા ઓર એક

કોહરામ મચ ગયા સબ છોટે બડે પછાડી ખાને લગે ઓર ગીર્દ મલકાકે ફીરતે ઓર કેહતેથે.

અબયાત.

હાય અફસોસ કયા યેહ આહ હુવા—હાય સબ ઘરકા ઘર તબાહ હુવા
કયા કીયા હાય દરદકા ચારા—એ અજલ તુને અય ફલક મારા
ખાઈથી જીસને પુલકીન છડી—ઉસપે યેહ ઝર્બ તાઝીયાના પડી
કોડે અયસે લગાએ હૅય ઉસકે—પીઠ પર પડ ગએ નીશાં જીસકે
હાય કોડુંકા દરદ માન ગઇ—હાય અફસોસ ઉસકી જાન ગઈ
કીસસે ઉસ ઝુલ્મકી કરેં ફરયાદ—સર બસર કર દીયા હમેં નાશાદ

કીસ્સા મુ.ખતસીર કીસીને મરહમે સેહેર મલકાકે લગાયા ઓર કીસીને ટાંકે દીએ કેવડા ઓર કાફુરકા અર્ક ગલેમંય ટપકાયા કે કુછ ઇસ રંજુરકો ફાયદા હુવા મુલાઝીમ ઉસકી તીમારદારી કરતે હંય દેખા ચાહીએ બાદ સેહેહતકે યેહ કયા કરતી હય ઓર કહાં જાતી હય મગર શાહે તીલસ્સમકો બાદ ઉસકો ઘર ભેજ દેનેકે તાએરાને સેહેરને .ખબર દી કે બેસરાન જો બેહરે ગીરફતારી ઉમરૂ ગયાથા વોહ મારા ગયા ઇસ .ખબરકો સુનકર ગઝબનાક હુવા વહાંસે ઉઠા ઓ ઓર બાગે સ્યાહમંય આયા યહાં અહાલીયાને દરબાર હાઝીર થે સબને તાઝીમ કી ઘંટે બજે નાકુસ ફુંકે શાહ તખ.ત પર બયઠા ઓર વઝીરસે અપને યાને બાગ.બાને કુદરતસે કહા જલ્દ જાકર ઉમરૂકો પકડલા કયું કે યેહ વઝીર અવ્વલ મરતબા ઉમરૂકે હાથસે ઝક ઉઠા ચુકા હય તઅ-સ્મુલ પઝીર હુવાથા કે શાહને બનીગાહે ગઝબ ઉસકો ઘુરા બોહત ખે.ાફ હુવા કે મીસ્લે મ.ખસુરમંય ના સાબીત હો જાઉં કે યેહ ભી ઉમરૂએ મીલા હુવા હય જબ તો ઉસકી ગીરફતારીમંય રૂકતા હય ફોરન રવાના હો ગયા જબ યેહ જા ચુકા હયરતસે કહા અય મલકા તુમ ભી લશકરમંય જાવ અબ મંય એક સાહેરા યા સાહેરકો બેહરે મુકાબલા મેહરૂ.ખ ભેજુંગા હયરત યેહ હુકમ સુનકર રવાના હુઈ ઓર નાલેને વક.ત દો તીન અપને મુલાઝીમ છોડકર ઉનસે કેહ ગઇ કે જબ ઉમરૂ ગીરફતાર હોકર આએ તો મુઝે .ખબર કરના મેરે દીલમંય ભી ઉસકી તરફસે શોઅલે ઉઠ રહે હંય અપને હાથસે દોએક તમાચે ઉસકો મારૂંગી યેહ કેહકર ચલી ગઇ ઓર લશકરમંય આઇ યહાં ભી ઇસ તકબાલ કીયા યેહ આકર દાખીલે બારગાહ હુઇ ઓર તખ્તપર બયઠી યહાં સરસર ઓર સબારફ્તાર હાઝીર થીં વોહ અરઝ રસાં હુઇ કે અય મલકા નીસબત ગીરફતારી ઉમરૂ સેહેનશાહને કયા સલાહ ઠયરાઈ હયરત બોલી કયા મંય વોહ અઇયારા નીગોડા શરારા હય યા કોઇ જીન હય. આસેબ હય કે કયદ હોતા હય ઓર ફીર મીલ્લત દેકર નીકલ જાતા હય વોહ અયસા આંખું કે સામનેસે અલોપ તલપત હો જાતા હય કે પતાહી નહીં લગતા અબકી બાર બાગ.બાને કુદરત ઉસકી ગીરફતારીકો ગયા હય દેખા ચાહીએ કયા હોતા હય વોહ કયદ હોગા યા કોઈ ફીતુર

બરપા કરેગા લેકીન અબકી સુવા જો હત્તે ચડા તો શેહેનશાહ બગેર કત્લકીએ ન રહેંગે મગર મુઝે અફસોસ હય કે તુમ અઇયારનીયુંસે કુછ નહો સકા. કભી અયસી અઇયારી નકી. કે શેહેનશાહ .ખુશહોતે અઇયાર બચ્ચીયુંને અરઝ કીયા. કે વારી કઇ મરતબા હમ ઉસકો પકડલાએ વોહ ફરેબ દેકર છુટ ગયા હમારી અઇયારી મંય કયા કુસુર હય અબ હમ અપને મુલ્કકી તરફ જાતે હુંય. વહાંસે આકર ફીર કોશીશ કરેગેં ઓર જબ તક બાગબાને કુદરત પર જો કુછ ગુઝરેગી વોહભી ઝાહીર હોજાયગા યેહ કેહ કર રૂખસત હોકર ચલીં. રાહમંય બર્ક ફીરંગીને ઉસકો જાતે દેખકર સુરત અપની તેઝનીગાહ અઇયારાકી બનાઇ ઓર પાસ જાકર કહા કહાંકા ઇરાદા હય સરસર બોલી કે બોહત દીનુંસે ઘર નહીં ગઇ હું આજ ચાહતીહું કે ખબર લે આઉં તુમભી જી ચાહે ચલો બર્ક યેહ સુનકર સાથ હોલીયા રાહ મંય ઉસને કહા બેહેન તુમને કુછ સુના ભી બા.ગબાને કુદરત ગયા હય ઉમરૂ કો પકડને, ઇસ કલામકો બર્કને સુના રંગ ચેહરેકા ઝર્દ હો ગયા ઓર સુન હો ગયા સરસર ઉસકે ખામોશ હોને ઓર બગયર રંગસે પેહછાન ગઇ કે યેહ તેઝનીગાહ નહીં બર્ક અઇયાર હય ફોરન ઝ-લ્લાકર બોલી મુવે ના અઇયાર મુઝે દમ દેને કયું સાથ ચલા આતા હય જાદુર હો અપને આવાસે કેહદેના કે ઝરા બચા રહે બા.ગનાને કુદરત બડા ઝબરદસ્ત સાહેર હય બર્કને કહા ઉસ્તાની તુમ ઇતની .ખફા કયું હોતી હો હમ તુમારી મોહબ્બતસે કભી ચલે આતે હુંય ઓર તુમ હોકે, સીધે મુંહ બાત નહીં કરતીં સરસરને કહા તેરી મોહબ્બત કો ઝુલસા તેરી ઉસ્તાની કો કયા ન કોસું જવાના મર્ગ આયા બાતેં ચીકની બનાને મુવે ગારતીને કયા દીલ લગી નીકાલી હય ઉસ્તાની બનાતા હય તેરે ઉસ્તાદ કો લુકા લગાઉં સાત ઝાડુ ઇતવાર મંગલ મારૂં જા દફાનભી હો બર્ક કો, કયું કે ખબર બાગબાં કે આનેકી ઉસ્તાદસે કેહનાથી ઇસિ વજેહસે ઉસકો ગુસ્સા નાક પાકર રાહી હુવા ઓર પાસ ઉમરૂ કે બારગાહ મંય આકર અરઝ કરને લગાકે આપકી ગીર-ફતારી કો બા.ગબાં આયા ચાહતા હય ઉમરૂને કહા ખુદા માલીક હય મેહરૂ.ખ બોલી કે ખુવાજા તુમ છુપ રહો વોહ ઢુંડકર ચલા જાયગા ઉમરૂ બોલા અયસે મુકામ મંય ન છુપાહું ન છુપુંગા એકબાર મંયને બા.ગબાં કો કત્લ કરતે કરતે છોડ દીયા થા અબ ફીર ઉસકી શામતેં આઇ હુંય યેહ કેહકર અલાયદા હોગયા ઓર ઝંબીલસે એક શ.ખ્સકો કે સાહેર ઝંબાલ મંય ડાલ લેતા હય નીકાલકર અપને જયસી સુરત ઉસકી બનાઈ ઓર સુરત બદલ તે વકત ઉસે બેહોશ કર દીયા અબ હોશીયાર કરકે ઉસ્સે કહા તુમેરી .કયદ મંય થા અબ ઇસશર્ત સે તુઝે છોડે દેતાહું કે ખબરદાર કોઇ કયસાહી ધમકાએ ડરાએ ખૌ.ફ દીલાએ તોભી કેહનાકે મંય ઉમરૂ હું અગર ઉસકે ખીલાફ કહેગાતો મુજકો તુ જાનતા હય મારડાલુંગા ઓર અગર મેરા નામ બતાએગા તો તેરી ઇઝઝત વોહ આબરૂ ભી હોગી ઓર લોગ હુરમત કરેગેં ગરઝ કે બોહત કુછ ઉસકો સમઝાકાર અંદર બારગાહ કે ભેજા કે કરીબ ત.ખ્તશાહી મેરે બયઠનેકી કુરસી બીછી

હય વહાં જાકર બયઠ ચેહ કયદી બાશંદએ મુલકે રૂમ હય હસ્બ ઇજાઝત ઉમરૂકી કુરસી પર આકર બયઠા લેકીન બરસુંસે ભુકા થા કયું કે ઝંબીલ મંય દીનભર ટોકરી હુલવાકર મુખે ટુકડે દીએ જાતે હંય ઉસવ.કત ઉસ રૂમીને બયઠતેહી .ખુબ શરાબ પી ઓર કહા મંય ભુકા હું મેહરૂ.ખને ઉમરૂ ઉસકો જાનકર હુકમ દીયા કે જલ્દ ખુવાજા કે લીએ ખુવાને નાઅમત હાઝીર કરો ઓર સામને વાલી સેહેનચી મંય દસ્તર ખુવાન ચુના જાએ હસ્બ ઇસ્શાદ બકાવલને ખાના મોજુદ કીયા ઓર રૂમી આકર દસતર ખુવાનપર બયઠા ઇસ મર ભુકેને કરાર વ.કઇ હત્તે મારે ઓર સયર હોકર કઇ સેર ખાના ખાયા બાદ ફરાગે તઆમ કુછ અરસે મંય નીંદને ગલબા કીયા ઇસને કહા મંય સોઉંગા વહીં પલંગડી બીછાદી ગઇ લેટ રહા મેહરૂખને ખીદમતગાર ચમ્પી કે લીએ મુકરરર કીએ ઓર .પરદે છુડવાદીએ કે ચેહ લેટ કર ખરરાટેં લેનેલગા ઉસ વ.કત બર્ક જો ખબર કેહકર ચલા ગયા થા ફીર બારગાહ મંય આયા ઓર પુછા કે ઉસ્તાદ કહાં હંય મેહરૂ.ખને કહા આરામ કરતે હંય ઉસને જાકર પરદા ઉઠાકર દેખા કે નફીરે ખુવાબ બુલંદથી દીલસે કહા ઉસ્તાદ કભી અયસે ગાફીલ નહીં સોતે થે લાવ જગાકર દેખું કે કોન હય ચેહ તજવીઝ કરકે ઉસે બેદાર કીયા પુછા તુમ કોનહો ઉસને કહા મંય ઉમરૂ હું બર્ક પેહછાન તો ચુકાહી થા કે ઉસ્તાદ નહીં હંય હંસકર બોલા કે વાહ હમીને બાનાયા ઓર હમીંસે ચેહ બાતેં રૂમીને કહા ફીર જાનતે હો તો પુછતે કયું હો મંય વોહી રૂમી હું બર્કને કહા અચ્છા આરામ ફરમાઇએ વોહ તો લેટા ચેહ દીલસે કેહતા થા કે વાહત્રા ઉસ્તાદ ખુબ અલગ હુવે ઓર અચ્છા ઉસકો ટાલ દીયા, ચલા ગયા. કે દેખું ઉસ્તાદ કહાં ગએ હંય લેકીન ચલતે વકત મેહરૂ.ખ સે કેહતા ગયા કે જો કોઇ ઉસ્તાદ કો પકડને આએ ઉસ્સે મુકાબલા ન કરના ગીરફતાર કર લે જાને દેના ચેહ કેહકર ઉસ્તાદ સોએ હંય ચેહ કેહકર આપ રવાના હુવા બાદ ઉસકે જાને કે બા.ગબાને કુદરત બઝોર સેહેર અંદર ઝમીન કે સમાંકર ઓર આકર વહીં નીકલા કે જહાં વોહ રૂમી સોરહાથા લેકીન ઉસકે આનેસે હવા ગર્મ ચલને લગી મેહરૂ.ખ વગયરા કે રૂંગટે ખડે હોગએ કેહને લગી કે અય બહાર કોઇ સેહેનચી મંય આયા હય ઝમીન હીલ રહી હય બહારને કહા સચ કેહતી હો મુઝે સેહેર બરાબર ખબર દે રહા હય ઇસ અસના મંય રૂમી કો બા.ગબાંને દેખકર કહા અય મકકાર યહાં છુપા હય અપની કઝાસે ગાફીલ કીસ આરામસેં સો રહા હય ચેહ કેહકર પંજા કમર મંય દેકર ઉઠાકે મનમ બા.ગબાને કુદરત ચેહ સદા મેહરૂ.ખ વગયરાને સુની કહા અરે સેહેનચી કે પરદે બાંધ દો મંય દેખું તો ખુવાજા કે પાસ કોન આયા હય પરદે જો બાંધે ગએ ઉમરૂ કા પલંગ ખાલી પાયા રોને લગી અફસોસ કે અબ કી શાહે તીલસ્સમ ઉનહેં ઝીંદા ન છોડેગા કયું કે ઉસકે હાથસે ઉસે ઝીલ્લત બોહત હુઇ હય વોહ જાની દુશમન હય બસ અય મેહરૂ.ખ બસ અંયસા દોસ્ત મારા જાએ તો ખાક લુત્ફે ઝીંદગી હય સબ કારખાના હેચ હય ચાહીએ કે ચલકર દરયાએ સેહેર મંય અપને તઇ ગીરાદે ચેહ

સોચકર તાઉસે સ્રેહેરપર સવાર હુઇ લાખ સાહેર હમ રાહ હુવે લશલકર મંય તલાતુમ બરપા હો ગયા જલ્દ સબને કમર મરને પર બાંધી બર્ક જો તલાશે ઉમરૂ મંય ગયા થા હર તરફ ફીરકર આયા યહાં સબકો આમાદાએ સફર દેખા પુછા ગયા કયા ઇરાદા હય મેહરૂ.ખને જવાબ દીયા ખુવાજા કી મોહબ્બત મંય જાન દેના મંઝુર હય દરયાએ સેહેર મંય જાકર ગીરેંગે ઓર તીલસ્સે બાતીન પર હમલા કરેંગે બર્કને કહા આફરીનબાદ યેહી ચાહીએ હય ઓર શરતે મોહબ્બત કે યેહી લાયક હય લેકીન ખ્વાજા યહાં મોજુદ હંય ઉનકે દુશમન પકડે જાએં તુમ જાકર આરામ કરો ઓર સબ કય ફીયતે અઇયારી બયાન કીયા ઇસરાઝકો પોશીદા રખના ઓર જબ ઝીકૃઆએ તો અફ્-સોસ કરના કે હર એક કો ગીરફતારી ઉનકી સાબીત રહે ઓર તુમ દેખો કે ખુદા કયા કરતા હય મેહરૂ.ખ યેહ સુનકર .ખયમે મંય આઇ ઓર બ મુજબ ફયમાયશ કે કારબંદ હુઈ લેકીન અવ્વલ હાલ ઉમરૂ કા સુનીએ જો કે બારગાહ મંય પેહેલવાન કો ભેજકર ચલા તો કઇ કોસ અપને લશકરસે નીકલ ગયા એક જંગલ મંય પોંહચા વહાં એક મકાન બના થા ઉસકે દરવાજે પર એક સાહેરા ઓરત બયઠી થી ઓર દો લડકે ખેલ રહેથી ઉમરૂ બુઢિયા કી સુરત બનકર ઉસકે સામને ગયા ઓર કહા સામરી ભલા કરે મંય બોહત ભુકી હું કુછ હોતો ખીલવા દો ઉસ ઓરતને ઘર મંય ઉસકો બુલાલીયા ઓર રોટી દી બુઢિયાને દુઆદી કે જમશેદ સામરી તેરે બચ્ચું કો ખુશ રખ્ખેં જયસા તુને ભુકે કા પેટ ભરા હય, ઓરતને પુછા બુઢિયા તેરા કોઇ હય ઉસને જવાબ દીયા મુજ કમ બ.ખ્ત કા કોઇ નંહીં હય સબકો ખાગઈ તુમ મુ.જે રોટી દો તુમહારે હી યહાં રહું ઓર પચાસ અશરફીયાં નીકાલકર બતાઈ અબ તો વોહ ઓરત પાસ આ બયઠી ઓર કહા બડી બી યેહ કયા કરોગી બુઢિયા બોલી મેરે ભલે બુરે વ.કત કામ આયગી તીન તીન ફાકે કરતી હું મગર ઇનહેં ખર્ચ નહીં કરતી લગા રખ્ખીં હંય ઓર ઇનકે અલાવા ઓર ભી બોહત કુછ હય અલાયદા ચલો તો બતાદું પસ યેહ કેહકર ઓર હાથ ઉસ ઓરત કા પકડ કર કોઠડી મંય લે ગયા ઓર ઉસકે મુંહપર હાથ બેહોશી કા ભરા હુવા મલદીયા વોહ બેહોશ હોકર ગીરી ઉસ કો ઝંબીલ મંય રખ્ખા મગર પયરહન ઉસકા લેકર ઉસી કે જયસી સુરત બનકર બાહીર નીકલા જો દો એક નોકર ચાકર થે ઉનસે કહા યેહ બુઢિયા બડી દગાબાઝ સાહેરા થી કોઠડી મંય જાકર ઝમીન મંય સમાગઈ અબ કોઇ ઘર મંય આને નપાએ ઓર લોંડીસે કહા ખાના જલ્દ પકા મીયાં આતે હોંગે લોંડીને કહા સાલન બધાર ચુકી હું રોટી પકાના બાકી હય ગરઝકે ઇસી તરહ ઉમરૂ તો બશીકલે સાહેરા ઉમુરાતે ખાના દારી મંય મસરૂફ હય મગર બા.ગબાને કુદરત ઉસ રૂમી કો સામને શેહેનશાહકે લાયા ઉસ રૂમીને યેહ બા.ગે તીલસ્મી ઓર દરબાર શાહે તીલસ્સમ જો દેખા હોશ જાતે રહે ઓર જી છુટ ગયા કે બડે બડે સાહેર બયઠે હય ઘંટે નાકુસ ઘડયાલ બજ રહે હંય ઓર ઝાંજ ઓર નફીર કી સદા બુલંદ હય ઇસ હાલકો દેખકર ગભરાકર સબકો એકસરે સે

દેખકર સલામ કીયા તો અફ્રરાસીયાબને કહા કયું અય ઉમરૂ તુને મેરે સાથ જો સુલુક કીયા હય વોહભી યાદ હય અબ ઉસકા બદલા મંય તુજસે લેતા હું રૂમીને કહા આતે જો હુવાસો હુવા અબ મુઝે રોટી દો મંય યહીં રહુંગા અફ્રરાસીયાબ બોલા ઓ બદઝાત નાબકાર તુ મુઝે દમ દેને લગાયેહ સુનના થા કે રૂમી તો પેહેલવાન હય ઉસકો ભી ગુસ્સા આયા ઓર કેહને લગા કે બદઝાત તુ ઓર તેરા બાપ નાબકાર બેહુદા ભલે માનસું સે યુંહીં બાત ચીત કરતેં હંય અફ્રરાસીયાબને ઝલ લાકર કહા હરામઝાદે ઝબાંન દરાઝ તુ અપની હરાંમ ઝદગી હરબાર બતાતા હય. રેહતો જો તેરી અયસી તયસી કી પેહેલવાનને કહા હરામઝાદા તુ ઓર તેરી હફ્તાદ પુશત બલકે ઇંટીં મીંટીં તક મસ.ખરે કયા બડકર બોલતા હય ગરદન ઉખાડ કર ફેંકદુંગા તકરાર જો હોને લગી હાઝરીને દરબાર આપસ મંય કેહને લગે કે મીયાં યહાંસે ટલ જાના ચાહીએ આજ ઉમરૂ ભી બીગડા માલુમ હોતા હય યકીન હય કે બડા ફુતુર કરેગા એક સાહેરને કહા ભાઇ ડર કયા હય તુમ બડે નામર્દ હો યેહ સીવાએ કેહ લેનેકે ઓર કયા કરેગા ઝબાન ખુલી હય દસ્તો પાબંધે હંય ઉસને કહા વાહ હમ આઝમા ચુકે હંય દમ ભરમંય આદમી મર્દસે ઓરત બનતા હય જુતીયાં પડતી હંય મુંહ કાલા હોતા હય યેહ કેહકર દો એક સાહેર ઉઠે કીસીને પુછા કહાં ચલે કહા પેશાબ કો ઉઠકર જો ચલેં ફીર નઆએં ઓર અફ્રરાસીયાબને બગુસ્સા હુકમ કીયા અય બા.ગબાં ઇસ બે અદબ કાસર કાટલેં વોહ પેહેલવાન પુકારા વાહ નામ બડે ઓર દરશન થોડે એકતો મંય મુદ્દતં તક ઝંબીલ મંય .કયદ રહા અબ યેહ મેરા સર કાટતે હંય યેહ ન હુવા કે મુજપર એહસાન્ કરતે ઓર રૂપયા દેતે કે મંય રૂમકા આદમી હું યહાંસે રૂમ તક નામકરતા અફ્રરાસીયાબને યેહ સુનકર કહા ઇસકે ફીકરે પર ન આના જલ્દ સર ઇસકા કાટ લેં યેહ સુનકર બા.ગબાં શમશીરે બુરરાં લેકર ચલા મગર ઉસકે બાઝુપર એક ઇંકકા બધાં થા ઉસપર રૂમકા જમશેદી લીખા હુવા હય ઉસપર નકશ દેખાકે યેહ શખ.સ બેશક ઉમરૂ નહીં હય રૂમી પેહેલવાન હય યેહ માલુમ કરકે બા.ગબાં રૂક ગયા ઓર નીદામમત ઝદા હુવા કે ઉમરૂ ફરેબ દેકર મુજકો નીકલ ગયા અબ શાહે તીલસ્મ મુજકો ઝલીલ કરેગા ઉસકે ઠેહેરને સે અફ્રરા-સીયાબને પુછા કે કયું કીસ વજેહ સે કયા પશોપેશ હય બા.ગબાંને કહા ઇંકકા જમશેદી ઓર નકશ હય યેહ ઉમરૂ નહીં ઓર ઇંકકા શાહેજાદેદાંકો દીખલાયા જબ ઉસકો ભી ઝાહીર હુવા કે યેહ શ.ખ્સ રૂમી હય ઉમરૂ નહીં હય બગઝબ તમામ કેહને લગા કે ઇસ મરદે ગરીબ કો છોડ દો મંય ઉસ અઇયાર કો બગેર ગીરફ્તાર કીએ બાઝ ન રહુંગા યેહ કેહકર કુછ સેહેર પડકર દસ્તક દી કે ઝમીન સે એક પુત્લી પયદા હુઇ કે બાલ સરકેં પરેશાન કીએ થે સર કો બરેહનાકીએં હયરાન વાર હાથ મંય આઈના સામને આકર સલામ કર ઠયરી અફ્રરાસીયાબને આઇના ઉસકે હાથસે લે લીયા ઉસપર ગીલાફ્ સુ.ર્ખ મ.ખમલ કા ચડા થા ઉસકો ઉતાર કર ફીર કુછ સેહેર પઢા કે દો

ઓરતે ઓર ઝમીનસે નીકલીં એકકે હાથ મંય પીચકારી ઓર દુસરી કે હાથ મંય રૂમાલ ઉનસે હુકમ કીયા કે આઇના સાફ કરો પસ એકને પીચકારીસે ધોયા દુસરીને રૂમાલસે સાફ કીયા ઓર સામને શેહેનશાહકે લગા દીયા ઉસને કહાં અય બાગબાં દેખ ઇસ આઇને મંય જહાં ઉમરૂ હોગા નઝર આયગા. બાગબાં કરીબ આકર દેખને લગા અબ કયફીયત ઉમરૂકી સુનીએ ઉસ સાહેરાકી સુરત બનકર યેહ જો બયઠે બાદ લેહમેકે ઉસ સાહેરાકા શોહર આયા ઉસકો અપની બીવી સમજકર કેહને લગા જલ્દ જો કુછ ખાના તઇયાર હો લાવ મંય બોહત ભુકાહું ઉમરૂને ઉસકો બીઠલાકર હાથ ધોલાએ દસ્તરખુવાન બીછાયા ખાનાનીકાલકર સામને રખ્ખા આપ રૂમાલ લેકર ઝલને લગા ઉસ વ.ક્ત ઉસ સાહેરને હાથ પકડકર અપને પેહલુમંય બીઠાયા ઓર કહા સાહબ તુમ ભી હમારે સરકી કસમ ખાવ ઉમરૂભી બતોર બનાવટ ખાનેમંય મસરૂફ હુવા ઇસી હાલતકો આઇનેમંય બાગબાંને દેખા કે જંગલ હરેભરે મંય અંદર મકાનકે મીયાં બીબી ખાના ખારહે હંય ઉસને કહા અય શેહેનશાહ ઉમરૂ મુઝે ઇસ આઇનેમંય નહી માલુમ હોતા અફ્રાસીયાબને કહા જો બાત આઇના હો ઉસે કયા બતાઇએ ઓ બેવકુફ યેહ ઓરત મર્દકે સાથ ખાના ખાનેમંય મસરૂફ હય નહીં દેખતા કે નીવાલે જયબ ઓર આસતીનમંય રખતી હય આપ નહીં ખાતી હય યેહી મુફ્તરી જાલસાઝ ઉમરૂ હય કીસલીએ કે ઇસ આઇનેમંય જીસ ચીઝકી તલાશ હો વોહી ઝાહીર હોતી હય આગે અપની સમજ હય અબતુમ સીધે ઇસી જંગલમંય જાવ ઓર ઉસ સાહેરકે ખ્યાબાન જાદુ નામ હય ખબર કરો ઓર ઉસકી જોરૂકો પકડલાવ. મંય યહાં ઉસકો ઉમરૂ બનાલુંગા બાગબાંને કુદરત યેહ બાતેં સુનકર બઝોર સેહેર ઉઠકર ચલા ઓર ચશ્મે ઝદનમંય બીયાબાનકે મકાનપર પોંહચા વોહ ખાના ખાતે ઉઠકર તાઝીમ દેને લગા ઓર સલામ કરકે કેહને લગા કે ખુશ આમદી ઝહે ફખ્રમેરા કે વઝીરે આઝુમ મેરે ગરીબ ખાનેપર તશરીફ લાએં બાગબાંને ઉસકી બાતુંકા તો કુછ જવાબ ન દીયા મગર એક દાના માશકા સેહેર કરકે ઉસકી જોરૂકી ગોદમંય ડાલ દીયા ઉમરૂ ઉસકો દેખકર ચાહતા થા કે ભાગજાએં લેકીન અપને આધે ધડમંય ઝોર ન પાયા યકાયક ઝમીનપર લોટને લગા કે હાએ કુલેમંય દરદ હોતા હય ખ્યાબાન જોરૂકા યે હાલ દેખકર સ.ખ્ત હયરાન હુવા ઓર કહા અય વઝીરે આઝુમ ઇસકા કુલા સેહેરસે અચ્છા કર દીજીએ બાગબાં બોલા અય નાદાન યેહ તેરી બીતી નહીં હય ઉસકો ઇસને ગાયબ કરદીયા હય યેહ ઉમરૂ અઇયાર હય મુઝે શેહેનશાહને ઇસકી ગીરફતારીકો ભેજા હય ખ્યાબાન યેહ સુનકર સર પીટને વગા કે હય હય મેરી બીબી ઉમરૂને ઉસકા હાથ પકડકર કહા સાહેબ કયું રોતે હો મંય તુમહારી બીબી મોજુદ હું ઇસકો બકને દો યેહ જુઠા હય બાગબાંને જો સુના કે યેહ મુજકો જુઠા બનાતા હય કુછ સેહેર પડા કે એક અબ્ર ફલકપર આયા ચંદ બુંદીયાં ઉસ મંયસે ઉમરૂપર ગીરીં કે રંગ રોગન અઇયારી ઉડ ગયા ઓર સુરત અસલી નીકલ આઇ ઓર સાહેર પછાડી ખાને લગા ઓર કેહતા થા કે હય ઉમરૂ વાસ્તા તુઝે

અપને દીનો મઝહબકા મેરી જોરૂકો બતા દે કે કહાં હય ઉમરૂને કહા મંય ભુકા થા ઉસકો તો બડી દેર હુઇ હઝમ ભી કરચુકા અગર બાગબાં ન આતા તો મંય તુજકો ભી ચટ કર જાતા યેહ કેહકર બાગબાંકી તરફ મુખાતીબ હોકર કહા કે મુજકો સામને અફ્રાસીયાબકે ન લેજા ઓર તુઝે અપની એકબારકી ઝીલ્લત યાદ નહીં હય જો ફીર તુ મેરી ઇઝા રસાનીપર કદમ ધરતા હય યકીન જાન્નાકે મુજકો સતાએગા જીતા ન બચેગા મંય કહાંહએ સાહેરાને આલમ હું તુ અપને ઉપર રેહેમ કર ઓર અપને દરપએ આઝાર નહો બાગબાં યેહ ગુફ્તગુ સુનકર ખોફ્નાક હુવા ઓર ઇકકે જમશેદીકો દેખા ઉસપર નકશ પાયા કે જો યેહ કેહતા હય સચ કેહતા હય યેહ મારા કીસીસે ન જાયગા મગર ઇસવ,કત ઇસકો છોડ જાને મંય શાહ તુજકો ઝલીલ કરેગા પકડ લેજા તુઝે વહીંસે આના ઇસકી તલાશકો ન ચાહીએ થા બાગબાંકો જબ યે માલુમ હુવા અપને આનેસે નાદીમ હોકર બનાચારી ઉમરૂકો પંજેમંય દાબ કર ઉડા ઉમરૂને કહા અય બા,ગબાં ઝરા ઠેહેરજા ઓર એકબાત મેરી ઓર સુનલે ઇસ કલમેસે વોહ ઠેહેર ગયા. ઉમરૂને કહા તુ મુઝે તીલસ્સમ બાતીન મંય લીએ ચલતા હય તો ઇતના કામ કર કે મુજકો બાંધકર ઝમીનકે ઉપર ચલ તાકે દરયાએ સેહેરતક મેરે અઇયારૂંયા રફીકુંકા ગુઝર હય વોહ મુઝે ઓર મંય ઉનકો દેખલું જબ દરયાએ સેહેરકી કનારે પોંહચના ઉસવકત તેરા જીચાહે યું ચલના ઓર કસમ હય નમકે હમઝાકી યેહ મેરા કેહના ન માના તો મંય તુજકો જહાં પાઉંગા વહાં માર ડાલુંગા બાગબાંને કહા તુ યેહ ચાહતા હય કે મંય પાઉંસે ચલકર દરયાએ સેહેર તક જાઉં તાકે રાહમંય ઓર અઇયાર તુઝે છુડાલેં તો યેહ બાત બખયર હય મંય અયસા વયસા સાહેર નહીં હું જો કીસીકે દમમંય આ જાઉં અચ્છા તેરી ખાતીરસે મંય ચલતાહું યેહ કેહકર ઝમીનપર ઉતર કર ચલા અબ ઉસકો તો જાને મંય અરસા હોગા જબતક દરબારે અફ્રાસીયાબકા હાલ સુનીએ કે વોહ આઇનેમંય બયઠા સબ કયફીયત દેખતા રહા જબ બાગબાં ઉમરૂકો લેકર રાહી હુવા ઉસને સબ એહલે દરબારસે કહા કે વોહ અઇયાર ગીરફ્તાર હુવા યેહ સબ ખબર મશહુર હુઇ હયરતકે અપને મુલાઝમુંકો કે ઇસ ખબરકે લીએ યહાં છોડ ગઇથી. ઉનહુંને જાકર હયરતકો ખબર દી કે ચલીએ ઉમરૂ ગીરફ્તાર હુવા. હયરત ,ખુશ હોકર સવાર હુઇ બાદ રાહ કીત્એ દરબારેશાહ મંય પોંહચકર પેહલુએશાહ મંય બયઠી શાહે તીલસ્સમને સબ હાલ બ્યાન કરકે કહા બાગબાં અબ ઉમરૂકો લાયા ચાહતા હય ખુલાસા કલામ સબ મુનતઝરે આમદે બા,ગબાં હુવે કે યકાયક ફલકકી તરફસે આવાઝ મોહીબ આઇ ઓર ઘટા તમામ આલમમંય અયસી છાઇ કે અંધેરા હો ગયા બાદ લેહમે કે ત,ખ્ત સેહેર ઝાહીર હુવા ઉસપર એક સાહેરા મોહીબ સુરત સવારથી સરસે પાઉં તક સાંપ કાલે કોડીયાલે ધામન નાગન વગયરા પલટે થી ઓર હમરાહ ઉસકે લાખ સાહેર બાજે સેહેરકે બજાતે થાલીયાં બેરંજી મશઅલે રોશન કીએ જય સામરીકી બોલતે થે ઇસ સાહેરાકો આતે દેખકર શેહેનશાહે સાહેરાંને કીતાબ સામરી દેખી માલુમ હુવાકે

ભભુત જાદુ બેટી જનીન જાદુકી જો તેરે તીલસ્સમમંય એક મુલકકી હાકીમ હય બેહરે
મુકાબલા **મેહરૂ.ખ** આઇ હય કીતાબકો દેખકર ઉસને બંદ કરદીયા ઇસ અરસે મંય
ભભુત ભી આકર હાઝીર હુઈ શાહકો સલામ કીયા ઉસને કહા કહો તુમહારી માંકા
મીજાઝ કયસા હય વોહ કયું ન આઇ સાહેરાને અરઝ કીયા કે વોહભી હાઝીર હોનેકો
હુંય પેહલેમંય ઇસ લીએ હાઝીર હુઇ હું કે અપની માકે આને તક આપસે ઇજાઝત
લેકર કામ સબ નમકહરામુંકા જાકર તમામ કરૂં લેહાઝા હુઝુર મુઝે ઇજાઝત દેં કે લશ-
કરે **મેહરૂ.ખ**કી તરફ જાઉં **અફ્રાસીયાબ**ને કહા અભી ચલી આતી હો ઝરા દમ લો
આપકી બેહેનકો ભેજો વોહ જંગઆઝમુદા હય તુમ તનહા ન જાવ **ભભુત** કેહને લગી
કે આપ મુઝે બોદા જાનતે હુંય મંય અપને ઘર જાતી હું વરના મુઝે ઈજાઝત દીજીએ યેહ
કલામ સુનકર **હયરત**ને કહા અય શેહેનશાહ યેહ હમેશાસે દીવાની હય ઇંસ વ.કત
આપકા કેહના ન માનેગી ઇસે જાને દીજીએ અચ્છા હય ઇધર તો **ઉમરૂ**કો બા.ગબાં
પકડ લાય ઓર ઉધર **મેહરૂ.ખ**કો યેહ જાકર ગીરફતાર કરે સબકા ફેંસલા એકહી દફે
હો જાય યેહ બાત શાહકો પસંદ આઇ કહા અય **હયરત** તુમભી જાવ ગુંબદે નુરપર
બારગાહ અસ્તાદા કરો સબ સામાન આરાયશ વાસ્તે **ભભુત**કે દુરૂસ્ત કરો **હયરત**ને
અરઝ કી મંય સબ દુરૂસ્ત યહીંસે કીએ દેતી હું ઓર અપની વઝીર ઝાદીયુંકો **ઝમ-
રરૂદ** જાદુ વ **યાકુત** જાદુસે હુકમ દીયા કે જલ્દ બારગાહ જાકર આરાસ્તા કરો શરાબો
કબાબ હમા નાઅમત મોજુદ કરો ખબરદાર કોઈ તકલીફ નહો વઝીર ઝાદીયાં રવાના હુઈં
ઓર આકર **મુખતીયાર** જાદુકો હુકમ સુનાયા વોહી દારોગએ બારગાહ હય ઉસને અ-
લાયદા બારગાહે **હયરત**સે ઝેરે તીલસ્સમ બારગાહ ઓર ખયમા સુલતાની જીસ મંય
ઝાલર મરવારીદકી લગી થી અસતાદા કર દીયા ફર્શ મ.ખમલી બીછ ગયા જુમલા સામાન
દુરૂસ્ત કરકે ખબરદી ઉંસ વ.કત બડે કર રોફરસે મલકા **ભભુત** સવાર હોકર ચલી કે તબલો
નકારે બજને લગે ઝાંજ ઓર નફીરે સેહેર ફુંકી સાહેરાને .ગદદાર નારંજ ઓર તરંજ ઉછા-
લતે શોઅલે રાલકે ઉડાતે ચલે કુછ અરસેકે બાદ દરયાએ સેહેરકે પાર ઉતરકે દાખીલ
તીલસ્મે **ઝાહીર** હુઇ યહાં **મુસવ્વર** ઓર **સુરતનીગાર** મોજુદ હુંય ઉનહુંને સાહેર
બેહરે ઇસ તકબાલ ભેજે **ભભુત**ને આકર અવ્વલ **મુસવ્વર**કો ડંડવતકી ઓર પાઉંકો
બોસા દીયા કે આપ નબીરએ સામરી હુંય કલ મેરી લડાઇકો હુઝુર મુલાહીઝા ફરમાએં
કે કીસ તરહ ઇન નમકહરામુંકા કામ તમામ કરતી હું યેહ કેહકર દાખીલે બારગાહ હુઇ
ઓર શગલ બાદા ખુવારી કરને લગી લશકર ઉસકા ઉતરા ઓર આરામ મંય મશગુલ
હુવા શામ હોતેહી **ભભુત**ને તબલ જંગ બજવાયા નકકરાએ રઝમી ગડગડાયા તાએ-
રાને સેહેરને યેહ ખબર બારગાહે મલકા **મેહરૂ.ખ** મંય પોંહચાઈ કે એક સાહેરા **ભભુત**
જાદુ નામ બેહરે મુકાબલા નસરત અસર આઇ હય ઓર તબલે જંગ ઉસને બજવાયા
હય **મેહરૂ.ખ**ને કહા હમારા ભી ખુદા કવી હય અચ્છા હમારે લશકર મંયભી કોસે
હર બી પરચોબ પડે મુજબે ઇરશાદે હુકમ મલકા દીલાવરૂંને નકકારએજીદાલ બજાયા

સદાએ શર વ ફસાદ ઉસ્સે બુલંદ હુઇ લશકર મંચ લડાઈકી ખબર મુશતહર હુઈ સાહેરાને નાગી સેહેર જગાને લગે બહાદુર અસબાબે હર્બ ઝર્બ આરાસ્તા કરને લગે ચાર પેહેર રાત યેહી હંગામા રહા દોનું લશકરૂં મંચ તબલ જંગ બજા કીયા સુબ્હ હોતે હી દોનુ તરફસે સાહેર ઓર જાદુગરનીયા અઝધું પર સવાર હરહર કરતીં બજરંગ બજરંગકા દમ ભરતીં ઝડીયાં હાથું મંચ લીએ એક તરફ આકર ઠયરીં ઓર એક જાનીબ શેર બેશએ જલાલત સફે બાંધકર ખડે હુવે ઘટા સેહરેકી છા ગઇ બીજલીયયાં ગીરને લગીં રન બોલને લગા ઓર રબાબ જંગી બોલને લગા સફે જદાલો કતાલકી અપને મરકબપર સવાર અફસરાને લશકર આગે બડે મેહરૂખકા ત.ખ્ત કાયમ હુવા ઓર ભલુતકા અઝધા આગે બઢા ઠયરા નફીરુને કડકના શુરૂ કીયાં ઓર મઝમ્મતે દુન્યાએ ફાનીકો સુનાયા હાં દીલવરો દુન્યાપર દીલ ન લગાના. નામ આવરી ઝમાનેમંચ છોડકર માઅરકએ જંગમંચ મરકર ઝીંદા જાવીદ હો જાવ ઇસ આવાંઝસે સબુંપર સંનાટા હો ગયા ઓર હરએક સુજાઅતકા દમ ભરને લગા ભલુત અઝધરકો ઉડાકર મયદાનમંચ આઇ આગ પથ્થર બરસને લગે સરાપા મયદાન દીખાને લગી ઓર અપની બડાઇમંચ મસરૂફ હુઈ ઉસ વ.કત મેહરૂ.ખને ભી અપની બડ.ઈ શુરૂ કી ભલુતકો ગુસ્સા કલામે મેહરૂ.ખપર આયા લલકારી કે ભેજ કીસીકો મેરે મુકાબલે મંચ નશવાન જાદુ મુલાઝમે મેહરૂ.ખ સીમુર્ગ ઉડાકર ઉસકે સામને જાકર મુકાબલેમંચ ડટા એક નારયલ સેહેર પરકર ભલુતને મારા નશવાનકા સીના તોડકર નીકલ ગયા ઉસ વ.કત આઝીમ મેહરૂ.ખ મયદાન હુઇ કુલ લશકરે સરદાર આસપાસ આકર જમે હુવે ઓર અરઝ કીયા કે હમ જાંબાઝીકો હાઝીર હંચ ઇન સબકો તસલ્લી દેકર રૂખસત ફરમાકર ત.ખ્ત આગે બઢાયા જય બજને લગે મેહરૂ.ખ મયદાનમંચ પોંહચી ભલુતને અપને હાથ સેહેર પડકર અપની આંખુપર રખ લીએ યહાં મેહરૂ.ખ અંધી હો ગઇ ભલુતને શમશીરે સેહેર લેકર ચાહા કે સર કાટ લેં મેહરૂ.ખને ગભરાકર દસ્તક દી કે દોનીમચે ચમક કર ગીરે ઓર ઉઠાકર સામનેસે ભલુતસે લે ગએ ઉસને હંસકર કહા લો વોહ જાતીં હય યેહ કલમા બાહારકો બુરા માલુમ હુવા ઓર એક ગેંદ ખીંચકર મારા ભલુતને અપની દો ઉંગલીયાં બુલંદ કીં કે વોહ કેંચચી કે હો ગઇ ગેંદ બહારકા કટ ગયા ચમનસ્તાં ઓર આલમે બહાર પયદા ન હુવા ઓર વોહ ગેંદ જો કટા કુલ ઉસકે સબ ઝમીનમંચ બીછ ગએ. ઉસવ.કત ભલુતને કહા અય મલકા બાહાર ઝરા અપને કુલુંકી બહાર દેખો બાહાર યેહ સુનતેહી અપને તાઉસ પરસે ઉતરકર ઉન કુલુંકે કરીબ જા બયઠી ઓર ઝુમને લગી ભલુત તલવાર લેકર ઉસકા સર કાટને ચલીથી કે રેઅદ જાદુ ઝમીન મંચ ગરક હોકર ઉસકે પાસ નીકલા ઓર અયસી ચીંખ મારી કે ભલુત કયું કે ગાફીલ ચલી આતી થી ઓર કલ્લે બાહારકા ખીયાલ રખતી થી ઉસકે ચી.ખનેસે બેહોશ હોકર ગીરી ફીર તો બર્કમેહશર બીજલી બનકર ગડગડા કર જો ગીરી ઉસકો કાટ ઓર દો ટુકડે કરકે ઝમીનમંચ ઉતર ગઈ ઓર ફીર ઝમીનસે નીકલ કર

ઉસકે લશકરકે તરફ ચલી ઇધર દોનું ટુકડે ભભુતકે તડપકર અધરમંય મીલ ગએં ઓર ઉડકર એક તરફ ચલે ગએ' સદાએ વારદ ગીર બુલંદ હુઇ કે કશતી મરાનામ ભભુત જાદુ બુદ હંગામા જો બરપા હુવા બર્ક મેહશર ચમક ચમક કર લશકરે દુશમનપર ગીરને લગી ઓર રેઅદ ચીંખે મારને લગા ઓર બહાર પરસે સેહેર દફે હોગયા એક તરફસે મેહરૂ.ખ ભી અચ્છી હોકર આઇ ઓર કુલ લશકર લેકર ફોજે દુશમનપર જા પડી દોનું તરફ સેહેર ચલને લગા દમભરમંય હઝારહા સાહેર ફોજે દુશમનકા મારા ગયા દરયાએ .ખુન મોજઝનથા આખીર લશકર ભભુતકા ભાગા ઓર સાહેરાને મેહરૂ.ખ ક્ત્લો ગારત કરતે બડે ચલે ઉસ વક.ત મુસવ્વર બગઝબ તમામ આગે બડા વાઝે હોકે સેહેર મુસવ્વરકા યેહ હય કે અવ્વલ તસવીરેં કુલ લશકરકી સેહેરકે કલમસે ખીંચ રખ લેતા હય ફીર તબલજંગ બજાકર મુકાબલેમંય આકર તસવીરૂંકે સર કાટકર સબકો હીલાક કરતા હય ફીલ જુમલા જબસે યેહ આયા હય તશવીરેં તઇયાર કર રહા હય ઇસી સબબસે અબ તક નહીં લડા હય આઇદા હાલ ઇસકી જંગકા બ્યાન હોગા ઉસ વક.ત ઉસને તુગયાની બેહરે લશકર દેખકર એક નારયલ ઝમીન પર મારા કે ઉસમંયસે ધુંવા નીકલકર મીસ્લે દીવાર રૂબરૂએ લશકરે મેહરૂ.ખ છા ગયા અબ જો આગે બડા ઇસ દીવાર ધુએંસે પર છાઇ માનીંદ તસવીરકે નીકલી ઓર ઉપકે લેપટ ગઇ યેહ મુઆમલા દેખકર મેહરૂ.ખ તબલે અમાન બજવાકર બફત્હે ફીરોઝી ફીર માલે ગનીમ તકસીમ ફરમાયા અપની ફોજકે કુશતુંકો ઉઠવાયા બારગાહ પર સરીરે હુકમરાની પર જલ્વગર હુઇ ઓર અબ મસરૂફે બઅશરત હય લેકીન વહાં લાશ ભભુતકી ઉડાઇ હુઇ સામને અફરાસીયાબકે પોંહચી ઓર તાએરાને સેહેરને સબ જંગકી .ખબર દી શાહે તીલસ્સમને બરાહે અફસોસ ઝાનું પર હાથ મારા ઓર કહા દેખો મંય ઇસી દીનકે લીએ ઇસકો મને કરતાથા ઉસને અપની ઝીદસે ઓર કેહના ન માના આખ.ીર બચ્ચા થીના મુફતમંય જાન ગવાઈ અબ ઉસકી માસે મુઝે બડી નીદામત હોગી અબ ચાહે ઝમરરૂદ પે ઝુરૂર મેલા કરકે સબ બાગીયું કો હીલાક કરૂંગા અવ્વલ કામ ઉમરૂકા તમામ કરલું તો તદબીર કરૂં બાગ.બાં નહીં માલુમ કહાં બયઠ રહા જો અજતક ઉમરૂકો ન લાયા ઇન ખુદા પુરસ્તુંસે બેડોલ સામના પડા હય ન કીસી સાહેરસે કુછ હો સકતા હય ન કુછ મુજસે બન પડતા હય બલકે રોઝ બરોઝ ઝીલ્લત હોતી જાતી હય કયા સુરત કરૂ જો યેહ ઝબરદસ્ત ગારત હોં યેહ કલામ કર રહા થા કે યકાયક પંજએ સેહેર નામા લાયા સરપર રખ-કર આંખુંસે લગાયા ઝર નીસાર કીયા ફીર લેફાફા ચાક કીયા પડા લીખાથા કે અય શેહેનશાહે જાવેદાં નીહાયત મુકામ ઇસ્તેજાબ હય કે મીસલ તેરે હમારા બંદા હોકર યું ગફલત અપને ખુદાવંદસે કરે અફસોસકા મુકામ હય કે હમને અપની રેહમત કામીલાસે અઠારા મુલ્ક બાખ.તર છોડે ઓર તેરી અમલદારીમંય કદમ રંજ ફરમાયા મેહેઝ ઇસ ખીયાલસે કે તેરી ઇઝઝત અફઝાઇ કરેં ઓર ઇન બંદગાને મગઝુબ યાને

ખુદા પરસ્તુંકો તુજસે કત્લ કરાએ' મગર તુને કુછ ઉસકા શુકરીયા ન અદા કીયા અબ હમ તકદીર કરકે તેરે તલસ્સમકો ગારત કરેગે' ઓર યહાંસે તરફ કોહે ઝલાઝલ ચલે જાએ'ગે ક્યું કે અબ બ'દગાને મગઝુબ હમે' બોહત સતાતે હ'ય ઓર તુજસે કુછ હમારી ખબર ગીરી નહીં' હો સકતી હય નામા તમામ વસ્સલામ યેહ મઝમુન પડકર સહેનશાહને કહા ફીલ હકીકત મુજસે કોઇ ખીદમત ખુદાવ'દકી ન હો સકી શીકાયત ઉનકી બજા હય કીસ લીએ કે યહાં ઉમરૂ ગીરફતાર ન હો સકા ઓર ન વહાં કોઇ સાહેર અયસા ગયા જો કામ ખુદા પરસ્તુંકા તમામ કરતા અબ મ'ય અયસે શખ્સકો ભેજતા હું કે જાતેહી હમઝાકા ફેસલા કરદે યેહ કેહકર કુછ સેહેર પડા દસ્તક દી ઝમીનકા ઝલઝલા હુવા ઓર એક અઝધાહાએ મોહીબ સુરત નીકલા ઉસને સામને શાહકે એક સાહેરાકો ઉગલ દીયા ઉસ જાદુગરનીકા સારા જીસ્મ મીસ્લે શોઅલેકે ધહકતાથા આંખે' યાકુત રમ્માનીકી તરહ થીં' ઓર ચલતેમ'ય ચ'ગારીયાં જીસમસે ઉડતી થીં' ઇસસે હુકમ દીયા કે અય કહહાર શોઅલા બદન જાદુ તુમ ખુદાવ'દકી ખીદમતમ'ય લશકરે સાહેરાં લેકર જાવ ઓર કામ લશકરે હમઝાકા તમામ કરો ખબરદાર એકકો ભી લશકરે મુસલમાનસે ઝીંદા ન છોડના શોઅલા બદન સલામ કરકે અઝધેકે મુંહમ'ય સમા ગઇ ઓર અપની જગેહપર પોંહચી ઓર લશકરે સાહેરાંકો હુકમ તઇયાર હોનેકા દીયા ઇસી વક્ત અસ્સી હઝાર સાહેર નાબકાર સવાર હુવે બાજે જ'ગી બજને લગે તરસુલ પનસુન ઇસ તરહ ચમકતેથે કે પ'જએ ખુરશીદકો શરમાતે થે અબ્ર સબકે સરૂં પર બઝોર સેહેર સાયા કીએ હુવે સબસે આગે તખ્ત મલકા કહહાર શોઅલા બદનકા અઝધહે ઉઠાએ ઓર પીછે તમામ લશકર સાહેરૂંકા પરા જમાએ બડે કર રોફરસે કોહે અકીક રવાના હુવે ઉનકે જાનેકે બાદ શાહે તીલસ્સમને સેહેર પડકર તાલ બજાઇ યકાયક આંધી બડે ઝોરશોરસે આઈ ઓર એક સાહેર પયદા હુવા કે મીસ્લે હાથી દો દાંત મુંહસે બાહીર નીકલેથે જબ ઉસને અફરાસીયાબકો સલામ કીયા ઉસને હુકમ દીયા અય તુફાને ફીલ દ'દાન જાદુ હમને શોઅલા બદન જાદુકો ખીદમતે ખુદાવ'દમ'ય ભેજા હય વહીં' તુમ ભી જાવ ઓર પાંચ કશતીયાં જવાહીરકી મ'ગવાકર હાઝીર કીં કે ખુદાવ'દકો મેરી તરફસે નઝર દેના ઓર એક અરઝી ભી અપને હાથસે લીખકર સોંપી મઝમુન ઉસકા યેહ થા કે જનાબ ખુદાવ'દીસે અઝમત વ જલાલકે સરફરાઝ નામેને ગુઝુલ વ ઇજલાલ ઓર દરૂદો ઇક બાલ ફરમાયા જબ ખુવાહીશે તકદીરે ખુદાવ'દ જો કુછ કે હાલત મુજપર ગુઝરી અગર લીખું તો શીકાયત મશીયતે ખુદાવ'દીકી હોગી ફીલ જુસલા દો સાહેર ફોજ બાકસીર લેકર ખીદમતે અકદસમ'ય હાઝીર હોતે હ'ય હાલ ઓર નામ ઉનકે પોંહચનેસે વકતપર ઝાહીર હોંગે' ઓર યે કામ હુઝુરકે દુશમનુંકા તમામ કરેગે' ખુલાસા યેહ કે અરઝી ઓર કશતીયાં હવાલે કીં' તુફાન લેકર રવાના હુવા ઓર ઉસકે ચાલીસ હઝાર સાહેર વોહ ભી સાથ હુવે ઓર બા ચશમો ખિદમ તરફ લકા ચલે લેકીન

અવ્વલ **શોઅલા બદન** તીલસ્સમસે બાહીર નીકલકર રાહત્ય કરકે કરીબ કીલે કોહે **અકીક** પોંહચી દારૂલ ઇમારતે શાહીમંય **લકા** બયઠાથા કે અબ્ર રંગ બરંગકે પયદા હુવે ઓર અલામતે આમદે સાહેરાં નઝર આઇ આગ પથ્થર બરસને લગે લકાને ખુશ હોકર કહા મેરા કોઇ બંદએ કુદરત આતા હય યેહ કેહ રહાથા કે **શોઅલા બદન** તખ્તસે ઉતર સામને આઇ ખુદાવંદકો સીજદા કીયા સાત બાર ગીર્દ તખ્તકે ફીરી નઝર દી ઓર દંગલપર બયઠી લશકરે સાહેરાંકો બાહીર કીલેકે ઉતાર દીયા યહાં **બખતીયારકને શોઅલા બદનસે** કહા અય મલકા તુમહારે આનેસે હમકો બડા રંજ હુવા ઉસને ગભરાકર કહા મલકજી સાહેબ કયા ઇઝા હુઝુરકો પોંહચી હય **બખતીયારકને** જવાબ દીયા મુઝે તુમહારે મારે જાનેકા મલાલ હય કે તુમ મીસ્લે શોઅલે કે તો જીસ્મ રખતી હો ઇસ કર રોફરસે આઇ હો લેકીન દો ચાર ઘડીકી મેહ-માન હો હાએ યેહ સબ શાનો શોકત દમભરમંય ખાકમંય મીલ જાયગી **શોઆલાને** કહા અય શયતાને દરગાહ ખુદા પરસ્ત બડે ઝબરદસ્ત હંય જો આપ મુઝે પેહલેહીસે મારે ડાલતે હંય પેશ અઝ મર્ગ વાવેલા યેહ આપહીકા કામ હય **બખતીયારક** કેહને લગા કે મુસલમાન તો અયસે ઝબરદરત હંય કે ખુદાવંદ ઉનસે દર બદર ભા-ગતે ફીરતે હંય ખયર અબ તુમ આઈ હો દમમંય જો હોને વાંલા હય વો ઝુહુરમંય આયગા ઓર અય મલકા તુમ તીલસ્સમંય હાલ અઇયારૂંકા સુનતી ઓર દેખતી હોગી યહાં અયસે એક લાખ ચોરાસી હઝાર હંય તુમહારા બચના ગયર મુમકીન હય **શોઅલા બદનને** કહા મંય સારે લશકરકા કલહી ખાતીમા કર દુંગી તુમ કેહતે કયા હો મુઝે મુવે અઇયાર કહાં પાએગેં અબ તુમ બાહીર કીલેકે ચલો તો તબલ-જંગ બજે ઓર લડ઼ઇકી ઠયરે **બખતીયારકને** ફીર સમઝાયા કે અય મલકા કુછ દીન દુન્યાકી હવા ખાવ જલદી ન કરો ફીર તુમ કહાં ઓર હમ કહાં **શોઅલાને** ઇસરાર કીયા કે શયતાન સાહેબ ઝીયાદે બાતેં વ બનાઇએ બાહીર તશરીફ લે ચલીએ ઇસકે કેહનેસે **લકા** ઓર **બખતીયારક** ઓર **મનઝુર ઝાગ ચશમ** વગયરા કીલેકે બાહીર નીકલકર લશકરમંય દાખીલ હુવે બારગાહ અસ્તાદા હુઇ સબ સામાન દુરસ્ત કીયા અંદર બારગાહકે ખુદાવંદ તખ્ત નશીં હુવે નાચ હોને લગા પીયાલા શરાબકા ગરદીશમંય આયા જબ દીઆગ **શોઅલાકા** બાદાએ નાબસે ગર્મ હુવા હુકમ તબલજંગ બજનેકા દીયા સાહેરૂંને કોસે રઝમપર ચોબ લગાઇ જાસુસ લશકરે ઇસલામ ખબર લેકર દાખીલે બારગાહ અરઝ ઇશતેબાહ અમીર કીશવર ગીર હુવે શાહ સઅદ તખ્તે સુલેમાની પર જલ્વ ફરમાં થે સરદારાને આલી વીકાર ગીરદો પેશ જમે પેહલે હરકારૂંને મુજરા ગાહપર ડેહેરકર બઝબાને નીયાઝ અરઝ કીયાઓર યે કીત્તા બફસાહત પડા.

કીત્અ.

દરગાહે તુ કીબ્લા શહાબાદ—ઉર્મ તો બરાબર જહાં બાદ
તા નામો નીશાં આસ્માં હસ્ત—દરઝદ હર ઝુદ અસ્ત નીશાં બાદ.

લશકરે દુશમનમંય નકકારાએ રઝમ કહહાર શોઅલા બદન નામી આહેસને આકર બજવાયા હય બરોઝ ફરદા માઅર કએં રઝમ ઠયરાયા હય બાકી અમનો અમાન હય ખાનાએં દોસત આબાદ દુશમન વીરાં હય યેહ અરઝ કરકે હરકારે કનારે હુવે ઓર મસદરે ઈઝઝત શેહેનશાહી વાસ્તે નકકારા બજનેકા હુકમ સુનાયા ગયા ચા લાક બીન ઉમરૂ નકકારખાનાએ સીકંદરીમંય આયા ઓર તબલ સીકંદરપર દવાલેં ચોસઠ કોસ જીસકી આવાઝ ગઇ દીલ સાકીનાને દુન્યાકે હીલ ગએ બહાદુર મરનેપર તુલ ગએ દીલાવરાને અરસએ શોજાઅત હોશીયાર હોકર મસરૂફે દુરસ્તીએ હર્બ ઝર્બ કરને લગે શામ હોતેહી બાદશાહને દરબાર બરખાસ્ત ફરમાયા હરએક બહાદરાને દીલ અપની ગુરૂરતસે ફરાગ.ત કરલે ઓર પીછલી રાતકો આમાદાએ જંગ હોકર આસ્તાને શાહી પર હાઝીર હો ગરઝ કી દોનું લશકરૂંમંય સામાને હર્બ હોને લગા સાહેર મંતર ઓર જંતર જગાને લગે મોહન ભોગ બીરૂંકો ચડાને લગે કહીં સુવરકા ભોગ દીયા કીસીને બકરા ઝટકેકા દીયા કોઇ સામરી વ જમશેદકી ચાપ કરતાથા ઓર માલા લીએ આસની પર આસન જમાએ ધયાન લકુ.કા લગાએ ઈસ તરહ પુકાર રહાથા.

અબયાત હીન્દી.

સીને માલીક પુકાર હમારી—હમતો આએ સરન તેહારી
મંય પાપી અપરાધે ધયરો—પાપ નદી મંય ઉહ બચ પડો
તાસેન દુખી રહું દીન રાતા—હુવા ઉસ હાએ મોહેં બીધાતા
કયસી સુની સીના પુકારા—અબકા ભયો હમારી બારા

હર તરફ એક હંગામા કીયામત બરપાથા નકીબ હર તરફ પુકાર રહેથે બહાદરૂંકો કલમાતે શુજાઅત અગલે પેહેલવાનુંકા હાલ સુનાકર રીગબત જીદાલો કતાલ દીલાતેથે એહલે ઇસલામ ગુસલ ફરમાકર પોશાકકો કફન સમજકર કદમ ધરતે સુશતે ખ.ાક ગરેબાંમંય રખતેથે કે અય ખાકતુ લેહેદ હોજીયો લાશ ચીલ કવ્વે ન ખાએં બાદ મોત તો આસમાનસે દોગઝ ઝમીન છીનકર અપને કબઝેમંય લાએં કે બયત ખીલ- અતકા કયા ઉમીદ રખેં આસમાંસે હમ—દોગઝ કફન મીલેગા કીસી દીન બખીલસે- અલ હાસીલ ચાર પેહર રાત યેહી હંગામા શર વ ફસાદ ગર્મ રહા તલવારૂકે કબઝે ખડકતે રહે સીપરૂંકે કુલ ઓર ખંજર ચમકતે રહે આખીર નસીમે સેહેર સનસન મીસ્લે તીરકે ચલી સુબેહ સાદીક નમુદાર હુઇ અમીર મસજીદે કીરપાસમંય દાખીલ હુવે ઓર ફરીઝએ નમાઝે સેહેર અદા ફરમાકર દુઆ કરને લગે કે અય ખાલીકે લયલો નહાર મુઝે ઇસ લશકરે રૂસીયાહ કુફફારપર ફતેહયાબ ફરમાકર સુર્ખરૂ કરના ઇધર અમીર દરગાહે એઝદીમંય દુઆ કરતેથે ઓર ઉધર સરદાર દશતે જંગમંય જાતેથે ગોલકે ગોલ ઓર ગીરોહકે ગીરોહ સરદારૂંકે દરે દોલતે આસ્તાને આલી જાહ ઝલ લ્લાહ શેહેનશાહે ગેતી સેતાં પર હાઝીર હોતેથે કે યકાયક સુલતાને આલમ પનાહકા

તખ્.ત કહારીયાં ઉઠાએ આઇ કહારૂંને તખ્.ત બદલવાયા શાહકા જમાલ નઝર આયા હર શખ્સ સલામકો ઝુક ગયા ચોબદારૂંને નીગાહ રૂબરૂ કરના સલામો આદાબ કરના હરએકકા જીતાયા તખ્.ત શાહીકો ઓસા દેકર સબને બીચમંય કર લીયા ઓર સવારી હુઝુરે આલમકી દરગાહ મુસાફકી તરફ ચલી ઇસ બાતકી .ખબર અઇયારૂંને અમીરસે જાકર અરઝ કી અમીરને ફીલ ફેર અસ્લહ જંગ ઝેબ કામત ફરમાકર હાઝીરે ખીદમતે શેહેનશાહે આલમ પનાહ હુવે ઓર મુજરા કરકે ઓહદા સીપે સાલારીકા કુલ લશકરકે આગે હોકર રવાના હુવે ઇસ વક્.ત ઇસ લશકરે નસરત અસરપર અસકરે નજમે ફલક દબ્વાર નીસાર થા કીસ્સા કોતાહ બડે જાહો તજમ્મુલસે બર આમદે મયદાં જંગ હુવે કે આનેસે ઇસ ફોજ દરયા મીસાલ ઝફર મોજકે ફલક શીશએ સાઅત બન ગયા ઇસ કદર ગુબાર બુલંદ હુવા પલટનું ઓર રીસાલુંમંય તરફ બજે નર સીંગે ફુંકે હલમીન મુબાઝ કી સદા બુલંદ હુઇ કે બેહરામે ચર્ખ. ફલક ગભરાયા ગરઝ પરે સફુંકે જમે દીલાવર આગે બડકર ઠયરેથે કે સામનેસે લશકરે સાહેરાં નઝર આયા લક્.ા હાથી પર બસદ ઝેબો ઝીનત સવાર કઇ લાખ સરકશાને રોઝગાર આમાદાએ કારઝાર શમશીરેં કાધુંપર રખ્ખીં દરયાએ આહીનમંય ગોતા મારે ખુદાવંદકે હાથીકો ઘેરે સેહરાએ કીતાલમંય વારીદ હુવે એક તરફ કહહાર શોઅલા બદન જાદુ અઝધહે પર સવાર હમરાહ ઉસકે સાહેરાને ગ.દદાર સફઆરા હુવે ઉંચી ઉંચી ઝમીન બેલદારૂંને બરાબર કી ઓર ભીશતીયુંને પાની ઝાંટકર ગીરદો ગુબાર બીઠા દીયા નકીબુંને લલકાર કર સદા દી કે દુન્યાએ ફાનીમંય નવ જવાનો ઝીંદગીકા અરસા તંગ હય યેહ મયદાન મુસાફ જાએ નામો નંગ હય ઝીનત વ બઝમે શોજાઅત બનો શમએ નામવરી રોશન કરો જોશ જુરઅતે રૂસતમી દીખાદો.

નઝમ.

જબ કામ લો નેઝઓ તબરસે—તલવાર ચલે અદુસે બીડકે
વોહ તુમસે અયાં હો શાને જુરઅત—દુન્યામંય રહે નીશાને જુરઅત
આબે શમશીર ખુબ બરસે—પાનીકો દહાને ઝખ્.મ તરસે
હો ગુલશને નામો નંગ શાદાબ—તેહસીન કરે તુમપે રૂહે સોહરાબ

નકીબુંકી સદાસે બહાદુર બશશાસ હુવે નામર્દ બદ હવાસ હુવે શોઅલા જાહોજલાલ લશકરે અમીર દેખકર દંગ થી ઓર દીલસે કેહતીથી કે ઇસ્સે લડકર સરબર હોના ગયર મુમકીન હય ઉસ વક્.ત બખતીયારકને કહા અય મલકા કીસ ફીક્રમંય હો મુકાબ્લા કરો શોઅલાને જવાબ દીયા કે રંડીયુંકો મરદુંસે લડવાના મલકજી તુમહારાહી કામ હય એક પેહેલવાન આયા ચાહતા હય વોહ લડેગા યેહ કેહકર આસમાનકી તરફ દેખા ઓર પુકારા કે અય સવારે કુદરત શાહે અફરાસીયાબ આવ ઇસ સદાકે દેનેસે એક તડાકા હુવા ઓર સવારે કુદરત યાને એક નવ જવાન ઝરા પોશ વગયરા પેહને હથીયાર લગાએ જંગલસે પયદા હુવા ઓર ઉસને આકર લક્.ાકો સલામ કીયા તખ્તકો

બોસા દીયા ઓર ઇજાઝત ખુવાહ બેહરે હરબ હુવા લકાને કહા મંયને સબ મુસલમાનુંકા મરના તેરે કબઝે મંય દીયા યેહ સુનકર વોહ મયદાન મંય આયા. ઓર સલેહ શોરી કરકે સરાપા મયદાનકા દીખાકર બ હયબત રીજઝ પડને લગા.

નઝમ.

મંયહી રૂસ્તમે વકત હું બેગુમાં—નહીં ઓર મુજસા કોઇ પેહેલવાં
જવાં મર્દેહુ પર અગર આઉં મંય—નયા રંગ દુન્યામંય દીખલાઉં મંય
મુઝે સબ તરહસે હય ઝેબા ગુરૂર—મેરી તેગ ઉડાએ રૂખે મેહસે નુર

હય કોઇ અય ફીરકએ ઇસલામીયાં ઇન તુમ મંય કે મુજસે આકર મુકાબલા કરે ઇસ આવાઝકો સુનકર દસ્ત રાસ્તસે શાહઝાદાએ નુરૂદદેહેરને ઘોડા ઉડાયા. ઓર સામને બાદશાહે ઇસલામકે આકર અરઝ કરને લગે કે મુઝે મયદાનકી રઝા દીજીએ. તાકે ઇસ ગુમરાહકો બાંધકર હુઝુર મંય હામીર કરૂં ઓર યા જાને ગીરામી અપની હુઝુરપર નીસાર કરૂં બાદશાહને ઉનકો ખીલઅત બેબહા દીયા ઓર સીપુરરદ પરવર દીગારે આલમકે કીયા શાહઝાદા મરકબ ચમકાકર રવાના હુવા ઓર સામને હરીફકે પોંહચકર તગાવઝનીકી સવારે કુદરતકા ઘોડા થપ્પડ ખાકર સાત કદમ પીછે હટ ગયા. ઓર મરકબ શાહઝાદેકા ઝોરમંય ડપટકે સાથ જીસકદર દુશમનકા ઘોડા હટા. ઉસી કદર આગે બઢહ ગયા શાહઝાદા જોશે. શુજાઅતસે યેહ અશઆર દુશમનકે રીજઝ ખુવાનીકે જવાબ મંય ઝબાન પર લાયા કે

અશઆર.

મંયહું નામદારે જહાં બે અદીલ—મંયહું નસ્લ સાહબકરાને જલીલ
વોહ શમશીર બુરરાં હય મુજકો મીલી—કે હયબતસે હય કબ્ર રૂસ્તમ હીલી
મુકાબીલ હો મુજસે કહાં ઇતની તાબ—વોહ બરઝુ વોહ બેઝન વોહ અફરાસીયાબ

ઓ બેહયા કયા મુંહસે લાફ ગોઝાફ બકતા હય લાઝર્બ મયદામે મરદાને આલમ સવારે કુદરતને યેહ સુનકર બગઝબ તમામ નેઝા મારા શાહઝાદાને નેઝેકી સીનાકો અપની સીનાને નેઝે પર રોકા ચંદ તઅન રદો બદલ હુઇ થી નેઝએ સવારે કુદરતકો હાથસે ઉનહુને નીકાલ દીયા ઉસને ઝીલ્લાકર ગુર્ઝ ગીરાંતાર ચર્ખ દેકર સરે શાહઝાદે પર લગાયા ઉનહુંને ગુર્ઝકો અપને ગુર્ઝ પર રોકા કે દાંતે પડ ગએ આખીર નોબત શમશીર ઝનીકી આઇ સવાર ને તલવાર શાહઝાદેકે સરપર લગાઇ શાહઝાદેને રદ કરકે તેગા ખારા શીગાફ મયાનસે નીકાલા ઉસ વકત શોઅલાને પોશીદા સેહેર કીયા શાહઝાદેકે આધે ધડકો બેજાન કર દીયા. ઓર સવારને બરવકત તલવાર અપને સરપર આનેકે શાહઝાદેકી કલાઇ પર હાથ ડાલા શાહઝાદેનેભી ગરેબાં મંય હાથ ડાલા લેકીન આધા જીસ્મ તો દમ ન રખતા થા. કુછ ઝોર ન ચલા સવારે કુદરતને ઉસકો ફાશ ઝીનસે ઉઠાકર ઝમીન પર પટકા ઓર બાંધકર લશકર મંય ભેજ દીયા. લકાને કયદ કરાયા. સવારે કુદરતને ફીર તલબીકી લશકરે ઇસલામસે શાહઝાદાએ નુરૂદદેહેરકે સર-

હાર એકકે બાદ એક આકર કીના ખુવાહ હુવે મગર બ સબબ સેહેર કરને **શોઅલા** કે ગીરફતાર હોગએ શામ હોતે તક ચાલીસ બહાદુર અસીર સર પંજએ તકદીર હુવે ઉસવકત તબલ બાઝગશત **શોઅલાને** બજવાયા ઓર પુકાર કર કહા અય ખુદા પરસ્તો આજ તુમકો ઓર મોહલત દેતી હું અગર તુમને ખુદાવંદ કો જો સીજદા ન કીયા. તો કલ સબકા ખાતમા કરદુંગી ઈધર બહાદરૂંને લલકારા કે ઓ મુરદાર કયા બકતી હય ઈનશા અલ્લાહ કલ તુજકો રાહે મુલકે અદમ દીખાએંગે અઈયારૂંને કહા આજહી રાતકો અય કેહબાહમ તુજકો ઝીંદા ન છોડેગે ગરઝકે લશકર દોનું તરફકે ફીરે કમર ખોલી આસુદા હુવે **લકા**. અપની બારગાહમંય નીહાયત ખુશ વ ખુરરમ આકર પોંહચા ઓર હુકમસે નાચ હોને લગા **બખતીયારક**ને કહા. અય **શોઅલા** આજ તુમ બોહત હોશીઆર રેહના અઇયાર ઝુરૂર આએગેં ઉસપર ભરોસા ન કરના કે મુસલમાનુંકો ખુદાવંદને ગીરફતાર કરા દીયા. હય ખુદાવંદ ઢુલતા પાલતા હંય ઓર થાલીકે બેગન હંય તકદીર પલટ દેતે હંય. **લકા**ને કહા અય **શોઅલા** મંય તેરી હીફાઝતકો ફરીશતે મુકરર કરૂંગા **બખતીયારક** બોલા કે ઈઝરાઈલકો મુકરરર ફરમાઈએંગા **શોઅલા** બોલી આજ ફીર નક્કારા બજવાઇએ મંય સબકો ગીરફતાર કરદું ઓર તીલસ્સમ મંય ચલી જાઉ **બખતીયારક**ને કહા મલકા જલદી ન કરો દેર આયદ દુરૂસ્ત આયદ રફતા રફતા સબકો ગીરફતાર કરના મીસ્લ મશહુર હય ન દોડકે ચલે ન ગીર પડે આજકા દીન ઠેહેર જાવ કલ મુકાબલા કરના. **શોઅલાને** ઉસકા કેહના ન માના ઓર તબલજંગ બજવાયા હરકારૂંને **અમીર**સે જાકર ખબર દી **અમીર**કે યહાં ભી હુકમ કોસે હરબ બજનેકા હુકમ સાદીર હુવા ઉસ વકત **ચાલાક**ને અરઝ કીયા કે ગુલામકે નામપર તબલજંગ બજવાઇએ કલ સવારે કુદરતસે મંય લડુંગા **અમીર**ને કહા મંય તુઝે બજાએ અમીર કે જાનતા હું કયું દાનીસ્તા કત્લ ઓર ગીરફતાર કરાઉં તેરે પાસ તોહફાઝાત ઓર તબરરૂકાત મીસ્લે **ઉમરૂ**કે કહા હંય **ચાલાક** કદમું પર ગીરા કે યા **અમીર** અબ મંય ઝલીલ હુંગા જો મુંહસે નીકલતા હય વયસાહી કરના ચાહીએ લાઝીમ હય કે મેરે નામપર તબલજંગ બજવાઇએ ઇસકે ઈસરાર કરનેસે **અમીર**ને ઇજાઝત દી કે બનામ **ચાલાક** તબલજંગ બજે ફીરતો નક્કારે પર ચોબ પડી. સારેલશકર મંય ખબર મુશતહર હુઇ કે કલ ચાલાકસે મુકાબલા હય દેખા ચાહીએ કે મશીયતે એઝદીમંય કયા ગુઝરા હય યેહ ખબર લશકરે **લકા**. મંય જબ પોંહચી. **બખતીયારક** ખડે હોકર નાચને લગા ઓર પુકારાકે વોહ મારા લીજીએ મુરશદ ઝાદે કલ મુકાબલા કરેંગે ફીર સવારે કુદરતકા બચના ગયર મુમકીન હય યેહ બાતેં થીં કે સવારે કુદરત ભી બારગાહમંય આયા. ઉસ્સે કહા વાસ્તા સામરીકા બોહત હોશીયાર રેહના અબ તુમ બચતે માલુમ નહીં હોતે સવારે કુદરતને કહા મંય આસમાનપર જાકર રહુંગા મુઝે અઇયાર કહાં પાએગેં યેહ કેહકર ઉડકે ચલા ગયા. દોનું લશકરૂં મંય તઇયારી હોને લગી દરબાર બરખાસ્ત હુવા **ચાલાક** ઓર **અબુલેફતેહ**

સુરત બદલકર લશકરે સાહેરાં મંચ ગએ એક સાહેરસે અજનબી બનકર પુછા કે સવારે કુદરત કહાં હંય હમ ઉનકી મુલાકાત કીયા ચાહતે હંય સાહેરને કહા સવારે કુદરત આસમાનપર જાકર રેહતા હય ઉસ્સે ઓર ચાલાકસે મુકાબલા હય યેહ સુન-કર ચાલાક ગભરાયા દીલસે કહા તુને નાહક અપને નામ તબલજંગ બજવાયા અબ સુબ્હકો અમીરકો કયા મુંહ દીખાઉંગા બડી ઝીલ્લતકા સામના હય સવારે કુદરતકા મીલના મોહાલ હય લાવ ચલકર બખતીયારકસે ઉસકા હાલ પુછું યેહ સોચકર રવાના હુવા ઈધર લકા.ને દરબાર બરખાસ્ત કીયા થા. સરદાર અપની અપની જગેહ મુકીમ થે બખતીયારક અપને ખયમેં મંચ થા કે ચાલાક દરે ખયમે પર આયા. ઓર દરબાનુંસે કહા જાકર મલકજીસે ખબર દો કે ચાલાક તુમહારે પાસ આએ હંય દરબાનુંને જાકર અરઝ કીયા બખતીયારક ગભરાકર ઉઠ ખડા હુવા ઓર કહા અરે તુમને ઉનકો રોકા કયું જલ્દ બાઈઝઝત તમામ લાવ લોગ ચાલાકકો બુલાને ગએ. બખતીયારકને સરવકદ ઉઠકર સલામ કીયા ઓર કહા અય મુરશદ ઝાદે આજ આપને બડા કરમ ફરમાયા આઈએ તશરીફ લાઈએ ચાલાક પાસઉસકે બયઠ ગયા ઓર કેહને લગા મલકજી જબ કભી હમારે આપકો ઝરૂરત હોતી થી તો હુમહારે પાસ આતે થે. આજ હમભી આએ હંય કે તુમસે કુછ પુછેં લેકીન શર્ત યેહ હય અગર સચ બતા દોગે બચરયત ગુઝરેગી વરના યેહ ખંજરે બુરરાં દેખો ઇસકો પેછાનતે હો હમભી હાથાછુટ ઝીયાદા હંય બખતીયારકને કહા મંચ તો ગુલામ આપકા હું જો ફરમાઈએ બજાલાઉં ઉસને કહા સવારે કુદરતકો બતાવ કહાંહંય બખતીયારકને કહા અગર આપકો ઝલીલ કરના મંઝુરહય તો ઝીલ્લત દીજીએ આપકે મીજાઝમંચ આએ વોહ કીજીએ મગર મુજકો કસમ હય અપને મુરશદ બરહક યાને આપકે વાલીદ માજીદકી કે સવારકા ઠેકાના મંચ નહીં જાનતા હું ઇતના સુના હય કે વોહ આસમાનપર રેહતા હય ફીર કયા હય આપકે નઝદીક ઝમીન ઓર આસમાન સબ યકસાં હય આપ દોપે સબા પર સવાર હોકે જાઈએ ઓર મુજે યકીન હય કે ઉસે કત્લ કીજીએગા યેહ તકરીર ઉસકી સુનકર ચાલાક સમઝા સચ કેહતા હય યેહ હાલ સવાલે કુદરતકા નહીં જાનતા હય વરના મેરે બાપકી કસમ ન ખાતા આખીર નાચાર હોકર વહાંસે ફીરા ઇસ અરસેમંચ રાત ભી થોડી રેહ ગઈ ઉસને ખીયાલ કીયા કે અબ ચલકર કહહાર શોઅલા બદનકો માર ડાલ સવારે કુદરત ઉસીકા બુલાયા આતા હય ઇસકે મરનેસે વોહ ન આયગા યેહી સોચતા હુવા ખયમએ શોઅલાકે કરીબ આયા ઉસ કેહબાને સેહેન ખયમા મંચ પલંગ બીછવાયા હય ઓર સરાયચે ખયમેકે ઉઠવાકર દુર દુર સાહેરૂંકી ચોકી બીઠાઇ હય ઓર આપ પલંગપર લેટકર કુલ સેહેર કરકે અપને ઉપર બીછાએ કે સારા બદન આગકી તરહ દહક રહા હય આપ ગાફીલ સો રહી હય ચાલાકને દુરસે સીવાએ શોઅલએ આતી-શકે જબ કુછ ન દેખા ગભરાયા કે અબ કીસકો બેહોશ કરૂં ઓર કીસે કત્લ કરૂં આખીર નાચાર હોકર વહાંસે ભી ફીરા ઇસ અરસનામંચ નોબત સુબહકી બજને લગી

ઓર સીતારે મીસ્લે ગુલે બાદે ખીઝાંકે આસમાનપર મુરઝાએ સુબ્હ હોતેહી દોનું તરફ લશકર આમાદાએ હર્બ પયકાર મયદાને જંગ ગાહમંય વારીદ હુવા અમીર ભી નમાઝ પઢકે તમામ અસ્લહ ઝેબ કદ. કરકે દરે દોલત પર આએ સબ સરદારૂંને સલામ કીયા બારગાહ જમજાહ બરઆમદ હુવે નક.ક.ારે પર ચોબ પડી હર એકને તાઝીમ દી તખ્.ત શાહીકે સાથ સબ સરદાર રવાના હુવે ઓર બડે જંગ ગાહમંય આએ બરોઝ અવ્વલ મુકામ રઝમગાહ પાકો સાફ હુવા ખુલાસા યેહ કે જબ દોનું લશકર કરરો ફરસે લડને પર તુલ ગએ યાને લશકરે લક.ા આકર સફે આરા હુવા ઉસ વકત અમીરને મુલાહીઝા ફરમાયા કે સબ અઇયાર અપને અપને સરદારકે સાથ હાઝીર હુંય લેકીન ચાલાક નહીં હય લેકીન અઇયારૂંસે પુછા ચાલાક કહાં હય ઉનહુંને અરઝ કીયા કે હાઝીર હોતા હય અમીરને કહા માલુમ હોતા હય મારે ગયરતકે રૂપોશ હો ગયા યા ખંજર મારકર મર ગયા સવારે કુદરતસે લડ ન સકા અબ બડી સુબકી હુઇ અઇયારૂંને અરઝ કીયા કે હમ સબ લડને મરનેકો હાઝીર હય એક અઇયાર ન હુવા ન સહી અમીરને જવાબ દીયા તબલજંગ તો ઉસીકે નામ બજા હય બાતમંય ફર્ક આયગા યેહ ફરમા રહેથે કે શોઅલા સાહેરૂંકે એક તરફ આ કર ઠયરી ઓર આસમાનકો દેખા સવારે કુદરત ફલક પરસે બલાકી તરહ નાઝીલ હુવા ઓર મયદાનમંય આકર તલબી કી દસ્ત રાસ્તકે શાહઝાદુંને કહા કલ હમારા શાહઝાદા ગીરફતાર હુવા હય હમીં લોગ આજ જાએંગે કોઈ ઓર ઇરાદા સવારકે સાથ લડનેકા ન કરે યેહ કેહ રહેથે કે જંગલકી તરફસે ગીરદ ઉડી એક સવાર મરકબપર સવાર બાદારફતાર ઝેરેરાત સરપર તાજ રખ્ખે ખંજર કમરમંય સીપર પુશતપર નકાબ ચેહરેપર ડાલે પયદા હુવા ઓર અમીરને ઉસકી તરફ દેખા ઓર વોહ ભી હંસા અમીરને પેહછાના કે ચાલાક હય દુઆ ફરમાને લગે કે ખુદાવંદ ઇસકો મુઝફ્ફરો મનસુર ફરમાના ઓર ચાલાક સવારે કુદરતસે તગાવઝન હુવા ઓર લલકારા કે મનમ ગુલામે સાહેબકરાં સવારે કુદરત હંસકર પુકારા અભી તુ મેરે સામને છોકરા હય ચલ તુજકો અપના સાકી બનાઉંગા ચાલાકને કહા ઓ બેહયા પયમાનાએ ઉમ્ર લબરેઝ હો ચુકા હય તેરા સાકીએ અજલ હું તુ કયા બકતા હય ઇધર લા ઝર્બ મરદાને આલમ સવારે કુદરતને ઝીલ્લાકર તલવાર મારી ઉસને જસ્ત દેકર ખાલી દેકર એક બઝએ બેહોશી મારા કે સવારે કુદરતકી નાકપર પડા વોહ છીંક મારકર બેહોશ હો ગયા ચાલાકને ખાલી દેકર ખંજર મારા કે સર કટ જાએ મગર ખંજર ઉચટ ગયા ઉસને જીસ્મ અપના બઝોર સેહેર પથ્થરકા બનાયા થા યેહ દેખતેહી વોહ તો બેહોશ થા ઓર ઘોડેસે ઝમીન પર ગીરા ચાહતાથા કે ચાલાકને કમંદ મારી ઓર અપને ઘોડેકો ભગાયા સવારે કુદરત ભી ખીંચતા ચલા ઓર પથ્થર ઓર દરખ્.તસે સર ટકરાકર ફુટ ગયા આઝા ટુટ ગએ આખીર મર ગયા સદાએ વારદગીર બુલંદ હુઇ કે કશતી સવારે કુદરત શોઅલાકા રંગ સુફેદ હો ગયા ઓર બખતી-

યારક નાચને લગાં પુકારા સલવાત બર ઇબરાહીમ વ નાઅત બર લકુંફોજે સાહેરાન વોહ કાફરા લેના લેના કેહતી ચલી ઇધરસે અમીર ભી ઇસ્મે અઝુમ પઢતે આગે આગે બડે જીસકી તાસીરસે તાકે સેહેર અસર ન કરે અબ્ર સીયાહ હર તરફસે ઘીર આયા ફીર તો—

નઝમ.

બડે લડને વાલે ખીંચી તેગ, તેઝ—મીલી અમનકો વાંસે રાહે ગુરેઝ
ચલી જીસ તરફકો વોહ જંગી સીપાહ—દીલાવર હુવે જીસ તરફ કીના ખુવાહ
હુઇ લાશ પર લાશ ઉસ જાં તેબાં—ચમકને લગે ખંજરે ખુંચકાં
બરસને લગા આબે પયકાને તીર—બહાદુર હુવે સેહેમકર ગોશા ગીર

હઝારહા સાહેર લકું પરસ્ત મારે ગએ લશકરે અમીર બડતા ચલા આતાથા બખતીયારકને તબલ અમાન બજવા દીયા ઓર લશકર લેકર પ્રીરા અમીર ભી બફતહે પ્રીરોઝી ફીરે દાખીલે બારગાહ હુવે ચાલાકકો ખીલઅત ઇનાયત હુવા ઓર બઅશરત તમામ બયઠે મગર અઇયાર બાહમ મશવરા કરકે કત્લ કરને શોઅલાકે રવાના હુવે યહાં લકું વગયરા સબ બારગાહમંય આકર ઠયરે હંય કે અબ્ર આસમાનકી તરફસે આયા ઓર બીજલી ચમકી બખતીયારકને કહા ખુદાવંદ યે કયા તકદીર ફરમાઇ હય લકુંને કેહ કહા મારા ઓર કહા હમારી તકદીરકો કોન પેહછાન સકતા હય દેખો હમને સવારે કુદરતકો અપની રેહમત નાઝીલ કરકે બેહેશતમંય ભેજ દીયા વોહ સયર કર રહા હય યેહ કલમા એહલે દરબાર સુનકર કેહને લગે કે બરહક તુ જાગતી જોતકાં ખુદાવંદ હય જો ચાહે વોહ કરે યેહ સબ તો યેહ કેહ રહે હંય ઓર બખતીયારક ચુપ કે ચુપ કે કેહતાથા જુઠે પર લાઅનત હય ઇસ ગુફતગુકે દરમીયાનમંય વોહ અબ્ર જો પયદા હુવાથા કરીબ આયા ઓર તુફાન ફીલ દન્દાન જાદુ કરીબ આકર પોંહચા સુલેમાનને જાકર લશકર ઉસકા ઉતરવાયા મગર ઉસને વોહ કશતીયાં જો અપને સાથ લાયાથા ખુદાવંદકો નઝર દીં ઓર નામા બાદશાહે સાહેરાંકા દીયા આપ સાત બાર તખ્તે ખુદાવંદકે ગીર્દ પ્રીરા સીજદા કીયા બખતીયારકને ખુદાવંદપરસે પાની ઉતારકર ઉસકો પીલાયા ઓર કહા યેહ એહસાન યાદ રખના ઇસ પાનીકે પીનેસે ઉમર દસ રોઝ હરરોઝ બડતી હય ઠંડક રેહતી હય તુફાનને કહા બેશક મેરા સારા બદન ખુન્ક હો ગયા બખતીયારકને ચુકકેસે કહા જો હરામઝાદા આતા હય વોહ જુઠાહી આતા હય કીસ્સા મુખતસર તુફાન બરાબર શોઅલાકે બયઠા સબને દેખા કે તીન જુડે ઉસકે સરપર બંધે હય એકસે આગકે શોઅલે નીકલતે હંય ઓર દુસરેસે ધુવાં પેચતાબ ખાકર બુલંદ હોતા હય તીસરેસે સાંપ ગરદને બાહીર નીકાલતે હંય ઉસકો દેખકર ઇબલીસ ભી પનાહ માંગતા હય જીસ વકત યેહ બયઠા સાકીને શરાબ લાકર દીયા ઉસને પીયા ઓર હાલ પુછા બખતીયારકને સબ હાલ સવારે કુદરતકે મારે જાનેકા બ્યાન કીયા ઓર કહા મલકા બડે રંજમંય હંય

યે સુનકર ઉસને કહા અય મલકા અફસોસ હય કે ઇતની બડી તુમ સાહેરા હો તુમસે કુછ ન હો સકા અબ તુમ બયઠો મંય કામ ખુદા પરસ્તુંકા તમામ કીએ દેતા હું ઇસકે ઇન કલામુંસે શોઅલા બદનકો ગુસ્સા આયા. ઓર કેહને લગી કે ખુદાવંદ કીલેકી સફીલ મંય જાકર તશરીફ રખેં ઓર તમાશા દેખેં કે મંય મુસલમાનુંકો હીલાક કરૂંગી ઇસ્કે કેહને સે લકા, સાથ અપને સરદારૂંકે કીલે કોહે અકીક પર જા બયઠા. ઓર શોઅલાને એક નારયલ ચોટીદાર નીકાલ કર સેહેર પડકે મારા કે લશકરે અમીર મંય વોહ આકર ગીરા યેહ લશકર ચોબીસ કોસકી ગીર્દ મંય ઉતરા થા ચાલાક ચબુતરા કોતવાલીમંય બાઝાર બીલકેસ મંય ખડા થા ઓર અબુલ-ફતેહકા હાથ પકડકર બાતેં કર રહાથા કે નારયલકા ગીરના દેખા હાથ ઝીડકાકર ભાગા ઓર દો કોસ પર જાકર કે કલાલકી દુકાનપર જાકર ઠયરા. દેખાકે નારયલસે સદાએ મોહીબ પયદા હુઈ ઓર શોઅલે નીકલ કર બાહમ જમે હોકર મીસ્લ ચાદર આતીશ ફીશાંકે બન ગએ ઓર તમામ લશકરપર વોહ ચાદર ફેલને લગી. ચાલાક યેહ આફત દેખકર ફીર ભાગા ઓર લશકરકી હદસે બાહીર નીકલ ગયા અબુલફતેહ ઓર ચંદ અઇયાર ઓરભી ભાગ ગએ બાકી કુલ લશકર પર પરદએ ચાદર ફેલગઇ સીર્ફ બાર-ગાહે સુલેમાની મેહફુઝ રહી કે ઉસપર સેહેર તાસીર નહીં કરતા હય ઓર ન કોઇ સાહેર ઉસમંય આ સકતા હય અગર આએ તો જલ જાએ ગરઝકે એહલે લશકરકો વોહ ગરમી માલુમ હુઇ કે ઝબાન શીદ્દતે તીશનગીસે બાહર નીકલ પડી ઓર ચાદરે આતીશ મંયસે આગ બરસને લગી ઓર અમીર બાદશાહ સરદાર બારગાહે સુલે-માની મંય હંય વોહ તો બચે હંય બાકી સબ એહલે લશકર આફતમંય ઘીરે હંય. અમીરને પાની પર ઇસ્મે આઝુમદમ કરકે મશકું મંય ભરકે હુકમ દીયા જહા આગ બરસે વહાં છીડકો તાકે જલનેસે બચો યાની જબ તક પાની છીડકા ઝમીન કુરરએ દોઝખ બન ગઇ ખયમે બારગાહેં હઝારૂં જલીં ઓર હઝારહા આદમી હીલાક હોગએ લશકર મંય હલચલ પડ ગઇ પાની છીડકને સે ઝમીન ઠંડી હુઇ હય લેકીન વોહ જો ચાદર તની હુઇ હય ન ઉસ તક પાની બ સબબ ઉચાઇ કે પોંહચતા હય ન વોહ આફત દફે હોતી હય અજીબ મુસીબત મંય જાન હય.

નઝમ.

ઝમીં આગકી આસમા આગકા—જીધર દેખીએ એક સમા આગકા
જલા ઇસ કદર રશકસે આસમાં—હુવા આખીરે કાર આતીશ પુશાં
દરખ્તુંસે પયદા શરારે હુવે—ચમક મંય હરએક ગુલ સીતારે હુવે
ફફોલેકી સુરત થી હરએક કલી—ઝમી ગુલશને દેહેરકી યું જલી.

ખુલાસા તમામ લશકરી તમામ ભાગકર અંદર બારગાહે સુલેમાનીકે જાકર છુપે લેકીન સારા લશકર એક બારગાહ મંય કયુંકર સમાં સકે અમીરને પાની પર ઇસ્મ આઝુમ પડકર દીયા કે ઇસકો જીસ્મ પર મલો ઓર પોચો સારે લશકરમંય વોહ પાની

તકસીમ હોતા રહા કે જલનેસે તો બચે મગર આગ મંય સબ ઇસ તરફસે ખડે હંય ઉસ તરફ લકા બયઠાઁ હુવા કેહ રહાથા કે અય બંદગાને વદીદે કુદરત મેરી શોઅલા બદન કેહ રહી હય કે યા ખુદાવંદ તેરી બોહત બડી કુદરત હય કે એક તુને મુજ અયસી બંદી ગંદી નાચીઝકો યેહ તાકત ઇનાયત ફરમાઇ હય. અબ મંય સબ મુસલમાનુંકા કામ તમામ કીએ દેતી હું એક હમઝા માલીકે ઇસ્મે આઝુમ હય અગર વોહ બચગયા તો પથ્થર બગેર મારે મર જાયગા અગર જીયા તો કયા રફીકુંકે ગમ મંય ઉસકા જીનાભે હાલ હય બખતીયારકને કહા યેહ તો સબ સચ હય લેકીન એક તો મુસલમાનુંકો મરનેકી આદત નહીં દુસરે ખુદાવંદકે નવાસે ઉસ લશકર મંય ઇરજ હંય ઓર કાસીમ દામાદ હંય કહીં ખુદાવંદ રેહેમ ખાકર તકદીર ન પલટદેં લકાને જવાબ દીયા કે અબકી સબકી હીલાકકી મંયને મઝબુત તકદીરકી હય ઉસકો ન ફેરૂંગા યેહ બાતેં કરકે ફસીલે કીલેસે ઉતરકર બારગાહમંય સબ આકર બયઠે ઓર નાચ હોને લગા ખુશી કરને લગે શરાબકા દોર શુરૂં હુવા. બખતીયારક કેહતા હય દેખા ચાહીએ કે યેહી ખુશી રોઝ રેહતી હય યા આજકે દીનકી હય કયું કે મુસલ-માન—અયસી અયસી મુસીબતેં બોહત ઉઠા ચુકે હંય ઉનકા ખુદા બડા ઝબરદસ્ત હય. કોઇ દમ મંય મામલા યેહ દીગરગું હુવા ચાહતા હય યેહી ગુફતગુ થી કે ચાલાક અપને લશકરકી મુસીબત દેખકર રોતા હુવા સુરત બદલકે જો ચલા બારગાહે લકા. મંય ખીદમતગાર બનકર આયા મગર શોઅલાકે બીરૂંને ખબર દી અઇયાર આયા ઉસને બખતીયારકસે કહા અઇયાર યહાં મોજુદ હય ઉસને પુછા કે તુમહેં કયુંકર સાબીત હુવા ઉસને કહા જબ કોઇ દુશમન આયગા તો મેરા સેહેર ખબર દેગા ઓર આંખ ફડકને લગેગી. યેહ બાતેં જો ચાલાકને સુનીં સમઝાકે યહાં જો ઠયરોગે તો ગીરફતાર હો જાવગે યેહ કાહબા પેહછાન લેગી યેહ સોચકર બારગાહસે નીકલ ગયા દરવાઝે પર સુરત બદલે હુવે અબુલફતેહ ખડા થા ઉસકો પેહછાન કર અલગ લેજાકર સબ હાલ કહા ઓર દીલ જો હાલતે લશકરસે બેકરાર થા તો દોનું ફીર ફરરાશ બનકર બારગાહે લકા મંય દાખીલ હુવે શોઅલાને કહા મલકજી અઇયાર ફીલ હકીકત બડે હરામઝાદે હંય પેહલે એક આકર ચલા ગયા થા અબકી મુવા દુસરેકો ફીર લાયા બખતીયારકને કહા અય મલકા યેહ લોગ બલાએ બેદરમાં હંય તુમહેં જીતા ન છોડેગેં ફીર જાન હય તો જહાં અપની જાન બચાવ કીસી અયસે મકાનમંય જાવ કે જહાં ફરીશતે ખાનકા ભી ગુઝર ન હો યેહ રાત તુમ પર ખયરયતસે કટની માલુમ નહીં હોતી. સુબ્હકો લમબી લમબી લઈ હોગી હમ અફસોસ કરતે હોંગે શોઅલાને કહા મલકજી જો બાતેં આપને કહીં વોહ મેરે સમજ મંય આઈ જો તુમને કહા વોહી હુવા અપની નીગેહ બાની અપનેહીસે ખુબ હોતી હય સચ હય જો મંય અપની મુહાફીઝ ન હોંગી તો કોન હોગા યહાંસે દો કોસપર એક બાગ હય કે બાગે જમ-શેદી ઉસકો કેહતે હંય ઓર જંગલભી વહાં તીલસ્સમકા હય કીસીકા વહાં ગુઝર ન

હોગા જો જાયગા વોહ કયદ હો જાયગા મંય જાકર વહાં રહુંગી ઓર ઇસ્મે આઝુમ હમઝાકા બંદકરકે આકર હરેકકો હીલાક કરૂંગી બખતીયાંરકને કહા અય મલકા તદબીર તો અચ્છી હય લેકીન ન તુમકે હમારી ખબર ન હમેં તુમારી ખયર. બયત ઝર કસ્દ હય અય હઝરતે દીલકુએ બુતાંકા—તો જાવ કીયા આપકો અલ્લાહ કે હવાલે. યહાંસે ચલે જાને મંય જાન બચ જાયગી. શોઅલાને કહા મંય તુમસે મીલનેકી તદબીર કીએ દેતી હું યેહ કેહકર દો જાદુગરનીયુંસે હુકમ દીયા કે જો મલકજી હુકમ દેં વોહ બજાલાવ કુછ ઉઝર ન કરના જાદુગરનીયુંને અપને સરકે બાલનોચકર બખતીયારકકો દીએ કે મલકજી યેહ બાલ જબ તુમ આગપર રખોગે હમ દોનું હાઝીર હોકર જો ફરમાઇએગા ઉસકો બજાલાએગે બખતીયારકને બાલ લે લીએ ઓર શોઅલા ઓર વોહ જાદુગરનીયાં ઉઠકર ચલી ગઇ ચાલાક ઓર અબુલફતેહ યેહ બાત સુન કર સાહેરનીયુંકે જાનેસે જંગલમંય આએ ઓર મશવરા કરને લગે કે બાગે જમશેદ મંય ચલકર શોઅલાકો મારેં ઇસ્મે ચાલાકને કહા મંય જાકર ઇસ બખતીયારકકો મારે ડાલતા હું કયું કે જો કુછ શરારત હય ઉસીકી હય. અબુલફતેહને જવાબ દીયા કહીં અયસા કામ ન કરના ખ્વાજા ઉમરૂ હમેશા દાડી મુંડને ઓર જુતીયાં લગાનેકા ખીરાજ ઉસ્સે લીયા કરતે હંય વોહ નારાઝ હોંગે કે મેરી કમાઈ ખોઇ ચાલાકને કહા કુછ હી કયું ન હો મંયતો જાતા હું યેહ કેહકર ખીદમત ગારકી સુરત બનકર રવાના હુવા ઇધર બખતીયારક જબ જાદુગરનીયાં જા ચુકીં તો બારગાહસે ઉઠકર અપને ખયમે મંય આયા ચાલાક ઉસકે સાથ હોલીયા યેહ અપને ખયમેમંય પોંહચકર ખાના ખાકર શરાબ પીકર આરામ કીયા ચાહતા થા કે પેશાબકી ઝુરૂરત હુઇ ખીદમતગારકો પુકારા આફતાબા ચોકી પર રખકર આ યહાં ચાલાક જો ખીદમતગાર બનકર આયા થા ઉસને પાની વગયરા મંય બેહોશી મીલાકર ખીદમતગારૂંકો બેહોશ કીયા ઉસ વકત બખતીયારકને જો પુકારા આફતાબા લેકર આયા બખતીયારક ઉસકો દેખકર અપની જગેહસે ઉઠકર ચોકીપર આકર ખડા હુવા કે ખીદમતગાર જાવે તો મંય બયઠું મગર ખીદમતગારને કહાકે મલકજી હોગા તો હગા સુતા તો મારડાલુંગા બખતીયારક ગભરાયા ઓર કેહનેલગા કયુંબે હરામઝાદે માલીકુંસે અયસીહી ગુફતગુ કરતે હંય ચાલાકને કહા હમ અયસે માલીકકા મુંહ મોહરીમંય દીએ દેતે હંય બખતીયારક ઇન બાતુંસે છલ્લાકર પુકારા કોઇ હાઝીરહય ચાલાકને કહા હમારે સીવા કોઈ હાઝીરનહીં ઓર મોતતો હરવકત સાથ રેહતીહય બખતીયારક ઇનબાતુંસે સમઝા શાયદ ઉમરૂ તીલસ્સમસે આ ગયા યેહ જાનકર ઝુકકર સલામકીયા ઓર કહા આપ તીલસ્સમસે કબ તશરીફ લાએ યેહ આફતાબા ઓર સબ ખયમેકા માલ આપકી નઝર હય ચાલાકને કહા યેહ મેરે કીસ કામકા હય અગર વાલીદ હોતે તો ઝંબીલમંય રખ લેતે મુજકો હઝાર રૂપય રોઝ અમીર ઇનાયત કરતે હંય વોહી મેરા ખર્ચ હય તેરે પાસ ઇસ લીએ આયા હું કે હમેશાં ઉમરૂ પર તુને એહસાન કીયા હય કુછ મુશકીલ હુઇ વોહ આપસે

આસાન હુઈ મગર તુજકો કસમ હય લક્,ાકી સચ બતા દે કે શોઅલાકે પાસ કર
કર જાઉં ચાલાકને બ મીન્નત પુછા કે શાયદ બતલા દે લેકીન બખતીયારકને
બતલાયા ઉસ વક્,ત ઉસકો બેહોશ કરકે ચાલાક દરેકોહમંય લાયા ઓર લશક
ઇસલામકી બેક,રારી દેખકર દીલ તો જલા હુવાથાહી લકડીયા જમે કરકે આગ સુલગ
કર ઝોલીસે તેલ ઓર કડાઇ નીકાલકર કડાઈ આગપર રખકર તેલ ગરમ કીયા ઓ
બખતીયારકકો હોશીયાર કર દીયા ઉસને જો દેખા મંય બંધા હું ઇધર ચાલાકં
થોડાસા તેલ કુડછેસે લેકર જલતા હુવા ઉસકે બદનપર ડાલા કે બલબલા ગયા ઇસ
બગુસ્સા પુછા કે અય નુતફ્એ શયતાન જલ્દ બતા શોઅલા કહાં હય નહીં તે
મારહી ડાલુંગા જહાં લશકરે ઇસલામ પર યેહ આફ્ત હય વહાં તુઝે ભી જહન્ન
રસીદ કરૂંગા ઓર ઈસી કડાઇમંય તલુંગા ઉસને કહા મુઝે ખોલદો તો બતા દ
ચાલાકને ખોલ દીયા ઓર કહા અગર કુછ હરામ ઝદગી કી તો સમજ લેના મંય નઈ
હું બખતીયારકને સોચા મીયાં જાન હય તો જહાં હય ઇસ અસનામંય ચાલા
ને તેલકા એક છીંટા ઓર દીયા કે યેહ તડપ ગયા ઓર જલદીસે બાલ જાદુગરનીયું
આગપર રખે ફીર તો બકોલ બયત બાલ આગપે રખ્તે આંધી આઇ—વોહ દીવા
બાલ બાંધી આઇ–દોનું જાદુગરનીયાં હાઝીર હુઈ ઉનસે કહા મલકા શોઅલાકો
લાલા વોહ ચલીં ઓર બાગે, જમશેદમંય પોંહચકર મલકાસે કેહને લગીં કે મલક
આપકો દરએકોહમંય ખડે બુલાતે હંય શોઅલા યેહ સુનકર ઉઠી ઓર સમઝી
શયતાનને અકેલેમંય મુઝે બુલાયા હય યકીન હય કે કોઇ તમાશએ કુદરતે ખુદાવં
દીખાયગા યા મુજસે કુછ ભેદકી બાતેં કરેગા યેહ સોચકર કનીઝુંસે કહા તુમ ઠય
મંય અકેલી જાઉંગી ગરઝ કે તનહા ઉઠકર પાસ મલકજીકે પોંહચી ચાલાક ઉસ
દેખકર પહાડપર ચડ ગયા ઓર બખતીયારક દોડકર કદમપર ગીરા ચુપકેસે ક
મલકા મુઝે અઇયાર પકડ લાયા હય મારે ડાલતા હય ઓર સબ હાલ કેહ દી
શોઅલા ઉસકે કેહનેસે હર તરફ દેખને લગી ચાલાકને પહાડ પરસે- દેખા હરતર
તલાશ હય સમઝા બખતીયારકને કુછ હાલ કેહ દીયા યેહ સમજકર કાલએ ગોફ
મંય પથ્થર રખકર મુસતઅદ હોકર ઠયરા મગર શોઅલાને જબ કહીં અઇયાર
ન પાયા બખતીયારકકી તરફ દેખા ઉસને હાથ ઉંચા કરકે ઉપરકો બતાયા શો
અલા પહાડકે ઉપર ચલી કે પકડ લાઉં ચાલાકને પથ્થર ગોફનકા ચર્ખ, દેકર મા
ઉસકે સરપર જો પડા સર ભીન્ના ગયા બયઠ ગઇ મગર જીસ્મ અપના સખ્,ત અયસ
બનાયાથા કે હીલાક ન હુઇ ચાલાક ગભરાયા કે બડા ગઝબ હુવા પસ જલદી તમા
સરે કોહપર આકર એક સીલ હઝાર મનકી ઢુલકા દી કે શોઅલા સંભલકર દોબા
ઉઠકર ચલીથી જો પથ્થર ગીરા ઉસકે નીચે ચપટ હોકર રેહ ગઇ દમ કુરકુરા ક
નીકલ ગયા શોર ગુંલ બરપા હુવા કે મરા કશતી કુહહાર શોઅલા બદન જાદુ ગુ
બખતીયારક ભાગકર દરેકોહમંય એક તરફ જાકર છુપ રહા કે મુજ પર આફ્ત

આએ ચાલાક પહાડસે ઉતરકર ઢુંડને લગા કે ઇસ શયતાન હરામ ઝાદેકો જુતીયાં લગાઉં ઉસને કત્લ કરાનેમંય કોઇ દકીકાં નહીં ઉઠા રખાથા ગરઝ કે હરતરફ આકર ઢુંઢા કહીં પતા ન લગા શાદાં વ ફરહાં લશકરકી તરફ ચલા યહાં કુલ લશકરે ઇસ- લામ પરસે વોહ ચાદર આતીશકી દફે હુઇ હર એકને રેહાઇ પાઇ અમીર સીજદા શુક્ર બ દરગાહે દાફએ બલયાત અદા ફરમાયા ઉસ વક્ત ચાલાકને આકર સલાંમ કીયા ઓર સબ કયફીયત અરઝ કી અમીરને ઉસે ખીલઅતસે સર ફરાઝ ફરમાયા ઓર હુકમ દીયા જલસએ અયશ મોહઇયા હો નાચ હોને લગા ઇધર બખ- તીયારક ભી ગારસે નીકલકર અપને લશકરમંય આયા નોકર ઉસકે સબ ઢુંડતે ફીરતે થે ખુશનુદ હુવે મગર યેહ બારગાહે લકા મંય આયા ઓર કહા યા ખુદાવંદ ખબર મંગવાઇએ વોહ ચાદરે આતશીં ઇસલામસે દફે હો ગઈ શોઅલા આપકી જહન્નમ વાસીલ હુઇ યેહ કેહકર સારા માજરા કેહ સુનાયા લકાને કહા કે હમકો હમઝાકે હાલપર રેહેમ આ ગયા હમને તકદીર ફેરદી યેહ બાતેં થી કે તુફાન અપને ખય- મેસે બારગાહમંય આકર બયઠા ઓર કહા મલકા નહીં માલુમ કહાં ગઈ હંય બખ- તીયારકને કહા નેકો બદમંય કુછ નહીં જાનતા હું મુઝીસે ખુલવાયા ઓર મારડાલા દેખો હમારે દીલમંય ભી ફફોલે પડે હંય ઓર તનપર ભી છાલે હંય યેહ કેહકર બરેહના હોકર વોહ તેલકે છીંટે દીખાએ ઓર સારા હાલ કહા તુફાન ફીલ દન્દાન હયરાન હુવા હોશ ઉડ ગએ કે અઇયાર બડે ઝબરદસ્ત હંય બખતયારકને કહા અબ તુમ અપની ખયર મનાવ લડો નહીં ખુદાવંદ પાસ રહો ફીર સમજ લેના ફીલ નન્દાન સમઝા કે શયતાન સચ કેહતા હય લેકીન કયા કરૂં કે શેહેનશાહે સાહેરાં કહેગા તુજસે કુછ ન હો સકા બેહતર હય કે અરઝી લીખું જયસા જવાબ આય વયસા બજા લાઉં ગરઝ કે ઉસને અરઝી તેહરીર કી ઓર કુલ કયફીયત યહાંકી લીખી ઓર લકાને નામા લીખા કે અય શાહે જાવેદાં જો જાદુગર તુમ ભેજતે હો ઉસકો ગુરૂર હોતા હય હમ ઉસકો ગારત કર દેતે હંય કોઇ અયસા ઝબરદસ્ત ભેજો કે હમ ઉસકો રાઝી રખેં ઓર કામ ખુદા પરસ્તુંકા તમામ કરેં યેહ મઝમુન મએ અરઝી ફીલ નન્દાનને પહાડ પર રખવાદી ઓર નકકારા બજવા દીયા પંજા ઉઠાકર અફરા- સીયાબ પાસ લાયા ઉસને અરઝી ઓર નામા પડકર ફીક્ર કી કે કીસ શખ્સકો ભેજું જો સાફ બાત ન હો ઓર કામ ઇન ખુદા પરસ્તુંકા તમામ કરે અબકી અયસા શખસ જાય કે અઇયાર ઉસપર ગાલીબ ન આ સકેં ઓર બેહોશી ઉસકો તાસીર ન કરે ખુલાસા કલામ યેહ તો ઇસ ફીક્રમંય હય કે જીસ વક્ત નખ્લે બંદ હદીકએ અઇ- યારી વ ગુલચીં બાગે તરરારી ખ્વાજા ઉમરૂ બીન ઉમઇયા ઝમીરીકો બાગબાંને કુદરત જો ગીરફતાર કરકે લે ગયા રાહમંય એક બાગ ઉસને અપને ઠેહેરનેકે લીએ બનાયા હય વહાં આયા યહાં ચારસો લોંડીયાં નાઝનીનાને મેહર સુરતને સલામ કીયા ઉમરૂ સેહેરમંય ગીરફતાર હય ઉસકો બીઠા દીયા ઓર આપ મસનદપર બયઠકર દમ

લેને લગા કનીઝુંસે ઝેહ ઝાડ કરને લગા દો એક કનીઝેં જો મુંહ ચડીંથીં ઉનહુંને પુછા કે યેહ શખ્સ જો ગીરફતાર હય કોન હય ઉસને કહા ઉમરૂ અય્યાર હય એક લોંડી બોલી આપ નાહક ઇસકો પકડ લાએ કયું કે જો ઇસકે સાથ દુશમની કરતા હય વોહ મારા જાતા હય આપ ઇસકો છોડ દીજીએ ઇસને બડે બડે સાહેરૂંકો મારે હુંય સરકશુંકે સર ઉતારે હુંય આપ સેહેનશાહસે કેહ દીજીએગા કે ઉમરૂ મુઝે નહીં મીલા યેહ ગુફતગુ બાગ્‌બાં સુનકર લોંડીયું પર ખફા હુવા ઓર એક તમાચા કનીઝકે મારા કે મંય નમકહરામ નહીં હું જો શાહકે હુકમસે ગરદન તાબી કરૂં ઇસ વક્‌ત ઉમરૂને ભી મોકા પાકર કહા અય બાગ્‌બાં મેરે સાથ દુશમની કરના બેહતર નહીં હય મેરા કુછ નહીં જાયગા મંય એક મુકકેકા પ્યાદા હું મારા ગયા તો કયા ઓર જીંદા રહા તો કયા મગર જો તુ મારા ગયા તો ફીર કયસી હુઇ ઇસ ગુફતગુમંય ઉમરૂ મસરૂફ થા કે એક તાએર ઉડતા હુવા આયા ઓર સબ બાતેં સુનકર શાહેં જાવેદાંકે પાસ ગયા ઓર સબ બાતેં ઉસ્સે બયાન કી અફ્રાસીયાબને કહા વઝીર મેરા નમકહલાલ હય વોહ ઝુરૂર ઉમરૂકો લાયગા હમારે પાંચ ચાર ચુનંદા જો સાહેર હુંય ઉનહીમંયસે વોહ ભી હય યેહ તો તારીફ કર રહા હય લેકીન બાગ્‌બાં ઉમરૂકો બાગ્‌સે લેકર ફીર રવાના હુવા લેકીન હાલ સુનીએ કે બર્ક ફીરંગી ભી બેહરે તલાશ ઉમરૂ જંગલમંય ફીર રહાથા કે દેખું ઉસ્તાદસે ઓર બાગબાંસે કયા દરપેશ હુવા ઇસકોં એક સાહેરને ફીરતે દેખકર પકડ લીયા ઓર લેકર ચલા રાહ મંય ઉસકે એક દોસ્ત કા મકાન થા વહાં બર્કકો લાયા વોહ દોસ્ત ઉસકી સાહેરા હય નામ ઉસકા નાઝુક અંદામ જાદુ ઉસને જો બર્કકો દેખાતો ઉસપર ફરેફતા હો ગઇ ઓર ઇસ સાહેરકી પુશતપર આકર એન ગફલત મંય નારયલ સેહેર પડકર મારા કે ઉસકે સીનેકે પાર હો ગયા ગુલોશોર હુવા મગર ઉસને બર્કકા હાથ પકડકર બીઠાયા ઇઝહારે ઇશકકીયા બર્ક તો અય્યાર બેબદલ હય ઉસકો અપને ઉપર શેફતાપાકર ઉસકી મોહબ્બતકા દમ ભરકે શરાબ મંગવાકર અપને હાથસે ઉસકો જામ ભરકર દીયા લેકીન આંખ બચાકર બેહોશી ઉસમંય મીલાદી કે કે વોહ સાહેરા બેહોશ હો ગઈ બર્કને સારે કપડે ઉસકે ઉતારકર ઝેવર વગયરા લેકર સર ઉસકા કાટ ડાલા ઓર આપ ઉસીકી સુરત બનકર રવાના હુવા રાહ મંય દેખાકે ઉમરૂકો બાગબાં લીએ જાતા હય બર્ક રાહ કાટકે કનારે દરયાકે ઇસી તરફ આયા જયસે ઉસ પારસે ઉતરકર આયા હય ઓર કરીબ આકર સલામ કરકે નામા અફ્રાસીયાબકા દીયા ઓર ઝબાનીભી કહા આપને મુઝે કાહેકો પેહછાના હોગા મંય કનીઝ હું અફ્રાસીયાબકી મુઝે આપકે પાસ ભેજા હય ઓર ફરમાયા કે હમને ઉમરૂકો ગીરફતાર કરને તુમહેં ભેજા થા તુમને બડી દેર લગાઇ અબ જલ્દ લેકર આવ હમ મુન તઝર હુંય બાગબાં ઉસકી તકરીર સુનકર ખીયાલ કીયા કે જબ મંય અપને બાગમંય થા ઉસ વકત સાએરે સેહેર આકર ખબર લે ગયા થા શેહેનશાહને ફીર ઇસ કનીઝકો કયું ભેજા ઇસમંય માલુમ હોતા હય ધોકા

હય યે સોચકર મુંહસે ઉફ્નોકી બર્ક ગીર કર ઝમીનપર લોટને લગા ઇસને કહા સચ બતા તુ કૌન હય બર્કને કહા સચ તો યેહ હય કે સામને દરે કોહમંય મેરા મકાન હય ઓર મંય સાહેર મુલાઝમે શેહેનશાહ હું બાગબાંકો ઇસ બદલી હુઈ તકરીરસે ઓર ઝીયાદા શક હુવા ઓર એક ચુટકી ખાકકી ઉઠાકર સેહેર પડકર ફુંકી કમર તક ઝમીન મંય ગરક હુવા બાગબાંને કહા સચ સચ હકીકતકો તુ બતાદે તો કસમ હય સામરીકી તુઝે છોડદુંગા નહીં તો માર ડાલુંગા બર્કને દેખાકે અબકી જુડ બોલે તો ઓર ઝમીન મંય સમા ગએ નાચાર કેહને લગા અઇયાર બર્ક ફીરંગી મેરા નામ હય ઉસ્તાદકો અપને છુડાને આયા થા ખુદહી ગીરફતાર હો ગયા બાગબાંને ઉસકે સચ બોલનેસે ચુટકી બજાઇ ઓર દો જાદુગર પયદા હુવે ઓર બગલું મંય હાથ દેકર ખીંચ લીયા બાગબાંને સેહેર કીયા કે ભાગ ન જાએ ઓર એક અરઝી લીખકર સાહેરૂંકો દી ઉનમંય સબ હાલ બર્કકા દરજ કર દીયા ઓક લીખા કે ઇસકો હમરાહ લેતા આઉં યા ન લાઉં સાહેર બોહત જલદી અરઝી શાહ તીલસ્સમ મંય લે ગએ ઉસને પડકર જવાબ લીખા કે ઓર અઇયારૂંસે કોઇ મતલબ નહીં તુમને બર્કસે સચ બોલને પર રેહા કર દેનેકા ઇકિરાર ભી કીયા હય ઉસપર એહસાન કરકે છોડદો ઓર ઉમરૂકો યહાં લે આવ જબ યેહ જવાબે નામાં બાગબાંકો પોંહચા બોડકર બર્કસે કેહને લગા કે તુમ સબકા ગીરફતાર કર લેના કોઈ બડી બાત નહીં મંય તુજપર એહસાન કરતા હું કે તુજકો છોડે દેતા હું જા અબ કભી શરારત ન કરના યેહ કેહકર સેહેર ઉસ પરસે ઉતાર લીયા બર્કને કહા મંયને તો કોઇ દકીકા તેરે માર ડાલને મંય બાકી ન રખ્ખા થા મગર કઝા તેરી ન થી ઓર ઉસતાદ કી કીસમત મંય ગીરફતારી થી ખેયર યાર ઝીંદા સોહબત બાકી ફર્દ—અચ્છા કીયા જો આપને બાધા હય હમસે બયર—જીતે રહે તો સમઝેંગે ઓર મરગએ ખયર–બાગબાંને કહા શાહબાશ સરદારાને આલમ ચુનીં હીમ્મત દારંદ યેહ કેહકર બાઝુ ઉમરૂકે પકડ કર ઉડ ગયા બર્ક રોતા હુવા મજબુર વહાંસે ફીરા ઓર બાગબાં સામને શાહકે ઉમરૂકો લાયા ઓર અરઝ કીયા યેહ મુજરીમ હાઝીર હય યેહ કેહકર સામને પેશ કીયા અફ્રાસીયાબને હંસકર કર કહા અય ઉમરૂ બકોલ જુરઅત

ગઝલ.

મરનાહી નઝર આયા અંજામે ગીરફતારી—પેગામે અજલ લાયા પેગામે ગીરફતારી
અયસે હુવે મતવાલેજીનેકે હુવે લાલે—થે ઝેહર કે સો પ્યાલે એક જામે ગીરફતારી
કયું દામમંય ગભરાતે સઇયાદકો ગરમાતે—કયા ચેનસે કટ જાતે અઇયામે ગીરફતારી
તારોઝે શુમાર ઉનકા હોએ ન શુમાર ઉનકા—કયાકહીએ કે હંય કયાકયા આલામે ગીરફતારી

અબ કોઇ દમકે મેહમાન હો ઉમરૂને કહા અય શેહેનશાહ આપ મંય સબ તરહકી કુદરત હય મુજ અદના શખ્સકા ઝોર કયા ચલ સકે આપકો લાઝીમ હય કે અબકી મરત્બા મુઝે ઓર છોડ દીજીએ ઓર કલમે અફુ મેરે હરફે જુરાયમ

પર ફેરયે મંય ઉસકા એહસાન તમામ ઉમર માનુંગા **અફ્રાસીયાબને** કહા કઇબાર મંયને તુજકો છોડ દીયા ઓર તુને મુજકો ઝલીલ કીયા અબ તુઝે ઝીંદા ન રખુંગા **ઉમરૂને** કહા જો આપ ફરમાતે હંય વોહ સચ હય મુઝે ભી યાદ હય બાગે અયશ મંય હુઝુરકે લીએ બડી ઝીલ્લત હુઇથી ગરઝકે વોહ બાતેં જાને દીજીએ ખુદાવંદ લકાને જો મુકદ્દર મંય લીખા થા વોહ હુવા યેહ સુનકર **અફ્રાસીયાબકા** દીલ બરસરે રેહેમ આયા થા કે **હયરતને** દેખા કે બુરા સીતમ હુવા કે **ઉમરૂ** ફીકરા દેકર છુટા ચાહતા હય પસ પેહલુએ શેહેનશાહસે ઉઠકર કરીબ **ઉમરૂકે** આઇ ઓર દો થપ્પડ જડી લાત ઉંચી કી કે જવાના મર્ગ દગાબાઝ જાલીએ શેહેનશાહકો દમ દીયા ચાહતા હય હમકો તુને મોમકા સમઝા હય જબ પાયા બીગલા લીયા તેરી બાત સુન્નેવાલેકો કયા ન કોસું ગારત હુવે દેખ તો તુઝે કીસ તરહ કત્લ કરતી હું યેહ એતાબ **ઉમરૂ** દેખકર રોને લગા ઓર દીલસે પુકારા ખુદાવંદ અબ મુઝે ઝીયાદા ઝીલ્લત ન દીલવા તુ આલે મુલ ગયબ હય ખુબ જાનતા હય કે મંય કાફેરું સાહેરુંકો કત્લ કરને આયા હું તાકે તેરા દીન જારી હો ઇલાહી મેરી મદદ કર દુઆ માંગતેહી **ઉમરૂકે** દીલકો તસકીન હુઇ ચેહરે પર સુરખી આ ગઇ **અફ્રાસીયાબને** પુછા અય **ઉમરૂ** તુ મુરદે કી તરહ પડા થા લેકીન અબ કુછ ખુશ માલુમ હોતા હય **ઉમરૂને** કહા મેરે ખુદાને મુજકો તસકીન દી શાહને પુછા કે તેરા ખુદા કોન હય **ઉમરૂને** કહા મેરા ખુદા વેહદહુલા શરીક હય જીસને તમામ તીલસ્મે દુન્યાકો બારેશાદ કલમએ કુન ફરમાયા તુજ જયસે સાહેર ઓર મુનકરકો યેહકુદરત દીયા કે ઉસકે ખાસ બંદુ પર જબ્ર કરતા હય અબ મુજકો હીદાયત આલમે ગયબસે હુઇ કે તુ ગભરા નહીં **અફ્રાસીયાબકો** તુમારેગા ઓર તેરા કોઇ કુછ ન કર સકેગા ખયર અગર ઇસ ચડડો **હયરતકો** મંયને બડી ઝીલ્લતસે ન મારા તો અપના નામ ન રખ્ખા **હયરતં** યેહ બાત સુનકર ડરી ઓર દીલકડા કરકે બોલી કે અરે ઓ મુવે જાલ સાઝ તુ મુઝે ધમકાતા હય અબ અપની ખયર મના **ઉમરૂ** બોલા અરે લોંડી ગેહના લેબાસ પેહેનકર ઇતરાગઇ હય તો નામ મેરા **ઉમરૂ** તુઝે ચરન બોટી બીનાકર તુઝે કબ્વે બુકની બનાયા, ઇત્તેફાકસે **હયરતકે** બાપકો કુછ રૂપય દીએ થે ઉસ વકત **ઉમરૂને** લોંડી જો કહા **હયરત** બોહત ખીસ-યાની હુઇ ઓર કહા અરે અયસે તયસે મેરા લોંડીપન સાબીત તો કર **ઉમરૂને** જવાબ દીયા અપની અમ્મા ઓર બાવાસે પુછ લેના અબ તો **હયરત** ઓર ભી ઝીયાદા ઝેપી ઓર ફર્તે ગઝબસે થરથર કાંપને લગી **ઉમરૂને** કહા કાયદા હય લોંડીકો જો લોંડી કહો તો વોહ રોતી હય ઓર બીબીકો જો લોંડી કહો તો હસ્તી હય યેહ રોના તેરા એન દલીલ કનીઝ હોને પર હય ઇસ ગુફ્તગુ મંય **અબરીક કોહ શીગાફને ઓર સર-માયા બરફ અંદાઝને** કહા અય મલકા યેહ જબ ચુપ હોગા જબ ઇસકા સર કાટા જાયગા આપ ઇસકો કત્લ કીજીએ ઇસકે મુંહ ન લગીએ **હયરતને** કહા અય **શેહેનશાહ** ઇસકો જલ્દ કત્લ ફરમાઇએ **અફ્રાસીયાબને** ઉસકે કેહનેસે કીતાબે સામરી દેખી કે **ઉમરૂકી**

નીસબત કયા કીયા જાએ કીતાબ મંય લીખા થા કે ઉમરૂકો હયરતકે હવાલે કરો વોહ ઉસ મુલ્ક મંય લે જાય જો ખાસ ઉસકી હુકુમત મંય તુને દીયા હય ઓર મસ્લ યેહ મકાન ઉસકે રેહનેકા હય વહાં લે જાકર ઉમરૂકો કત્લ કરે કીસ લીએ કે જહાં ખુન ઉસકા ગીરેગા વહાં આબાદી ન રહેગી ઓર વોહ મુકામ ઓર વહાં કે રેહનેવાલે હોનું બરબાદ હો જાએંગે ઉમરૂ અયસા ગુનેહગારે સામરી હય કે જહાં ઉસકા ખુંન ગીરેગા વહાં ખુદાવંદ આબે રેહમત ન બર સાયગેં યેહ માલુમ કરકે હયરતકી તરફ દેખકર કહા અરે મલકા ઝરા કીતાબ તુમતો દેખો કે ઇસ મંય કયા લીખા હય હયરતને મુસકુરા કર આંખુ.કો ગરદીશ દે કર ગાત અપની દેખાકર કીતાબકો દેખા ઓર પડકર અરઝ કરને લગી કે મંય લીએ જાતી હું ઇસમંય હઝીરે દરબાર પુકારે કે અંય શેહેનશાહ હમ કો આસાર કુછ બેહોશી ઉડાનેકે માલુમ હોતે હંય કીસીને કહા મેરા દીમાગ ખુશક હુવા જાતા હય શાહને કહા કુછ કુછ બુ તો મુઝે ભી આતી હય ઉમરૂને જવાબ દીયા રૂસ્તમકી ધાક મારતી હય હયરતને કહા કુરબાન જમશેદ સામરી કે મેરા જી ચાહતા હય કે મુવેકી ગરદન આપને હાથસે મારૂં વોહી હુકમ કીતાબ મંય-ભી નીકલા ઉમરૂ બોલા વોહી ભડવા સામરી હય જીસકા તાબુત ચાલીસ ગઝકા લટકા હુવા હય ઓર ઉસ મંયસે કોઈ શયતાન સદા દેતા હત પાંચ કોસ્તક આસમાન સોનેકા ઉસકે મુંહ પર બના હય હયરત ઓર અફ્રાસીયાબ યેહ કલામ સુનકર ગભરાએ ઓર પુછા કે તુ સામરીકી સરકારકો કયા જાને ઉમરૂને કહા ઇનસબ ખુદાવંદ કે પાસ મંય રોઝ જાતા હું ઓર વોહ હુકમ કરતે હંય વયસા મંય બજા લાતા હું ઇતના જાનતા હું કે હયરતકી કઝા આઇ હય હયરત યેહ સુનતેહી ઉઠી ઓર બોલી કે કુછહો કયું નહો મંય તુઝે આજ કત્લકીએ બગેર ન છોડુંગી ઓર ચાહા કે કમરમંય પંજા દેકર ઉઠાકર લે જાય કે અફ્રાસીયાબને કહા હાં હાં અય મલકા તુમારી યેહ લીયાકત નહીં જો ઇસકો ઉઠાકર લે જાવ ઝમરરૂદ જાદુ ઓર યાકુત જાદુસે કહો વોહ લે જાએગેં બ ચશમો ખીદમ બાદ યહાંસે જાના ઓર કામ ઇસકા તમામ કરના યેહ ગુફ્તગુ સુનકર હયરત ખુશ હુઈ ઓર કહા હુઝુર મેરી કદ્રો મંઝલતક રનેવાલે જબતક ગંગા જમના મંય પાની રહે જબતક સલામત રહે અચ્છા અય ઝમરરૂદ તુ ઇસકો લેકરચલ મંય આતી હું ઓર અય યાકુત તુમ મીસ્લે મુહાફીઝકે હમરાહ જાવ નીહા. યત એહતેયાતસે મેરે બાગ મંય લે જાકર ઇસકો રખો મંય આકર કત્લ કરૂંગી ઝમ-રૂદ ઓર યાકુતને હસ્બ ઇરશાદ તખ્ત બઝોર સેહેર તઇયાર કીયા ઓર ઉમરૂકો મંતરસે બે ખુદ કરકે ઉસપર બીઠાયા ઓર લેકર રવાના હુઈ આંખ ખુલી કોહ દશતકો દેખતા ખુદાકો યાદ કરતા ચલા આતા હય યહાં તકકે મુલ્કકે કરીબ પોંહુચા કે ચાર-દીવારી ઉસ શેહેરકી આઇનેકી હય તસવીરેં આયનું મંય બની હંય કીસીજા નાઝની-નું કે જલસેકી તસવીર હય દરે કીલા બસદ શાનો શોકત ખુલા હય ઇસ કદર બુલંદ હય કે ફીક ઉસકી ઉચાઇકો ન પોંહચે હઝાર સાહેર દરવાઝે પર નીગેહ બાન થા ઝમ-

રરૂદ ઓર યાકુત અંદર શેહેરકે દાખીલ હુંઇ અજાયબ હુસ્ન આબાદ શેહેર દેખા જીસકી રોનકસેં આસમાનકે સીતારૂંકી બસ્તી ઉજડ નઝર આતીથી હરએક ઇમારત નમુના બેહેશત શદ્દાદકા ઓર દુકાનદાર પોશાકેં ઉમદા પેહને તખ્તુંપર જલ્દગર થે અસબાબ નાદીરે રોઝગાર અશયાએ નફીસ સામને રખે ગરઝકે હર તરહકે બાઝાર લગેથે ગોયા દુન્યા ભરકે બાઝાર ઇસી શેહેર મંય હંય કીસ્સા કોતાહ ઉમરૂ સયર દેખતા હુવા ઓર દીલસે નીયત કરતા હુવા કે ઇસ શેહેરકો ખુબ લુટુંગા કરીબ એક બાગકે પોંહચા ઝમરરૂદ ઓર યાકુત તખ્ત અંદર બાગ કે લાઇં યેહ બાગ બીવી બાદશાહે તીલસ્સમકા હય ઇસકી ખુબીકા કયા કેહના બાગ જવાહીર નીગારથા ગુલઝારે જવાહીરીન તરહદારથા હર દરખ્ત હરાભરા ફુલફલાથા ઓર ગુલુંસે લદા હુવાથા રોશની જવાહીરકી ગુલશને આસમાનકો શરમાતી થી અલ ગરઝ હઝાર હઝાર મકાન આલીશાન પથ્થરકે તામીર થે જવાહીરકા કામ ઉનપર કીયાથા નયા તમાશાથા લેકીન હયરત અફઝ બસકે પાસ અફ્રરાસીયાબ કે રેહતી હય ઇસ બાઇસસે કુછ ફર્શ વગયરાકા સામાન નથા ખ્વાસે ઓર માલને અપની અપની જગેહપર રેહતીથીં ઝમરરૂદ ઓર યાકુત કે આનેસે સબ હાઝીર હુંઈ ઉનકો બાઅદબ સલામ કીયા ઉનહુંને કહા મલકા આલમ તશરીફ લાતી હંય બોહત જલ્દ ઇસ જગેહકો આરાસ્તગી કરો તુમને બાસી ધર ડાલ રખા હય દેખો મલકા આકર ખફા હોતી હંય કે ઝાડુભી યહાં નહીં દીલવાતી હો કનીઝેં યેહ ખબર સુનતેહી સરગર્મ કારોબાર હુઈ છત પરદે ચીમને વગયરા દુરસ્તકીં ફર્શ કાકુમ ઓર સંજાબકા બીછાયા ઝીનત બખ્શ રીયાઝે રીદવાં ઉસ બાગકો બનાયા ઝમરરૂદ ઓર યાકુત ને ઉમરૂ પરસે સેહેર દફે કરકે ઉસ મકાનકી એક કોટડી મંય બંદ કર દીયા ઓર તીન કુફલ બરાબર ફોલાદી બગાદીએ ઓર સેહેર કર દીયા કે કોઠડી પર શોઅલે આગ કે ચર્ખ મારને લગે ઓર અઝધહે મુંહ ફયલા કર બયઠે ગરઝ ઇસ તરહ કયદે શદીદ મંય મુબતીલા કરકે આપભી ઇનતેઝામ કરને લગીં મકાન ઓર બાગકો દુલહનકી તરહ ખુબ સજાયા ઓર ચબુતરએ બીલોરી પર ફર્શ બીછવાકર આપ બયઠીં ઓર ઇનતેઝાર મલકા હયરતકા કરને લગીં ઉમરૂ જો કોઠડી મંય બંદ હુવા વહાં સીજદએ શુકર ખુદાએ તઆલા અદા કીયા કે મંયને ઇન સાહેરૂંકે હાથસે નજાત પાઇ ઓર ખંજર લેકર ઝમીનકો ખોદને લગા દેખા કે ઝમીન યહાંકી પથ્થરકી હય ઓર ફોલાદસેભી ઝીયાદા સખ્ત હય ઉસ વકત તો ગભરાયા કે અબ કયા કરૂં ઉસી હાલતે માયુસી મંય દુઆ કરને લગા કે યા દાદાજાન અબુલ બશર કોઈ તરીકા અઇયારી બતલાઇએ ઇસ દુઆ કરનેસે કયું કે નઝર કરદા હઝ્રત પયગમબરાં હય ફીલ ફોર તાઇદે ગયબી હુઇ ઓર ઝેહેન મંય અઇયારી આગઈ એક આદમી ઝંબીલસે ગુનેહગાર વાજીબુલ કત્લ નીકાલકર બેહોશ કીયા ઓર ઉસકી ઝબાન મંય દવા અયસી લગાદી કે મુંહમંય ઝબાન કુલ ગઈ ઓર ગોયાઇ મોકુફ હુઈ ફીર ઉસકો મીસ્લ અપની સુરતકા બના કર વહીં—લેટાદીયા ઓર આપ ગલીમ ઓડકર કરીબ દરવાઝે કે બયઠ રહા

યહાં ઝમરરૂદ ઓર યાકુત ઇનતેઝાર મંયથીં કે મલકા હયરત બડે અઝીમુશશાનસે અપને મકાન મંય આઇ હલકારૂં ઓર મુન તઝે મુંને નઝરેં દેકર હાઝીરે ખીદમત હુવે લેકીન ઉસને વઝીર ઝાદીયુંસે પુછા તુમને ઉમરૂકો કયા કીયા ઝમરરૂદને અરઝ કીયા કે કોઠડી મંય બંદ હય હયરત ખફા હુઇ કે તુમને બડા ગઝબ કીયા વોહ ચોર વહાંસે નીકલ ગયા હોગા ઉનહુંને કહા કયા મજાલ હય હુઝુર ચલેં ઓર મુલાહીઝા ફરમાએં નીહાયત હીફાઝતસે હમને રખા હય યે સુનકર હયરત ઉનકે હમરાહ કોઠડી કે દરપર આઈ ઓર ઝમરરૂદને સેહેર પડકર આતીશ ઓર અઝધે દફે કીએ કુફલ ખોલકર દરવાઝા ખોલા ઉમરૂ કરીબ દરવાઝા તો બયઠાહીથા સબબ ગલીમકે કોંન દેખસકતાથા દરવાઝા ખુલતેહી નીહાયતઆહીસ્તાસે બાહીર નીકલ આયા બાગ મંય આકર ઠયરા ઇધર હયરતને દેખા ઉમરૂ લેટા હુવા હય કહા મુવા મુંડી કાટા મગરકી તરહ પડા હય દેખો યેહ સાબીન હોતા હય જયસે મર ગયા યેહ કેહકર ઝમરરૂદસે કહા જા ઇસ મકકારકો અંદરસે નીકાલલા ઝમરરૂદ અંદર ગઇ ઓર હયરત સબકો લીએ દરવાઝેકો ઘેર કર બાહર ખડી રહી ઓર સેહેર પડને લગી કે અયસાનહો યેહ ઉઠકર ભાગ જાએ આખીર ઝમરરૂદ ઉમરૂકો પંજે મંય દાબકર બાહીર લાઇ ઓર હયરતને હુકમ દીયા જાવ જલ્લાદકો બુલાવ હુકમ પાતેહી કલમાકનીને આકર સલામ કીયા ઉસકો ઇરશાદ હુવા કે ઇસ ગુનેહગારકા સર જલ્દ જુદાકર કલમાકનીને દોડકર ખંજર મારા કે સર ઉમરૂ નકલીકા જુદા હો ગયા ઓર ખુનકા થાલા. બંધ ગયા લાશા તડપને લગા ઉસને હુકમ કીયા કે ધડ ઇસીકા લે જાકર કીસી મરબલે પર ફેંક દો ઓર સરકો એક ખ્વાન મંય અપને હાથસે રખકર ખુવાન પોશ ઝાલરદાર ઝરદોઝીકે કામકા ઉસપર ડાલકર ઝમરરૂદ ઓર યાકુતકે હવાલે કીયા કે શેહેનશાહ પાસ લે જાવ મેરી તરફસેભી મુબારકબાદ દેના ઓર નઝર ખુશીકી ગુઝારના ઓર પુછના કે કત્લ ઉમરૂકા જશન કહાં ફરમાઇએગા કીસ લીએ જયસા હુકમ હો વયસા કીયા જાય ઝમરૂરદ ઓર યાકુત હસ્બે ઇરશાદ મલકા રવાના હુઇં ઓર બાગે સયબમંય પોંહચીં શાહે તીલસ્સમ ઓર એહલે દરબારને દેખા કે ઝમરરૂદ વગયરા ખ્વાન જીસ પર પોશ જવાહીરકા પડા હય હમરાહ લાઈ હંય સબને કહા મલકાને અપને બાગકા મેવા ભેજા હય ફીર ખીયાલ કીયાકે સર ઉમરૂકા હોગા સાથહી ઇસ ખીયાલકે સોચા કે ઉમરૂકા મારા જાના દુશવાર હય મગર ઝમરરૂદને આકર અરઝ કીયા કે આજદીન ખુશીકા હય ઇસ ખ્વાનકો ખોલકર મુલાહેઝા કીજીએ મલકાને નાયાબ તોહફા ભેજા હય શાહને અપને હાથસે ખ્વાન ખોલા સર ઉમરૂકા કટા હુવા દેખા ફરતે ખુશીસે ખડા હો ગયા ઓર કોહે અકીક કી તરફ સીજદા કીયા લકાકા, હઝાર હઝાર શુક્ર હય જીસને મેરે હાથસે અયસે દુશમનકો હીલાક કરાયા મંય ઇસ લાયક ન થા મુજકો ઇઝઝત દી સારા આલમ ઇસસે આજીઝ થા. ઓર કોઇ ઇસકો કત્લ ન કર સકતા થા આજ ઉસકા ખાતીમા હુવા તમામ હાઝીરાને દરબાર અરઝ કરને લગે યેહ

હુઝુરકા ઇકબાલ હય શેહેનશાહને એક કેહકહા. લગાયા ઓર તાજ અપના સરસે ઉછાલ દીયા ઓર સબકો હુકમ દીયા કે મેરે સાથ નાઅરે ખુશીકે બુલંદ કરખેં ફીરતો આહાહા ઉહુહુકી આવાઝ બુલંદ હુઇ ઓર ચુતડું પર હાથ પડને લગે ઓર સાહેર જો આગે બઢકર કરીબ આયા શાહે તીલસ્સમને ઉસકો હાથ ફ્યલા કર ગલે લેયા વઝીર ઝાદીયાં હયરતકી નઝર જો લેકર આઇ વોહ પેશકી ઓર જશ ન કરનેકા દીન પુછા અફ્રાસીયાબને કહા આજહી રાતકો જશન કરેં ઓર મલકાસે કેહના જાકર બાગે અયશ મંય તઇયારી કરે કે વોહ મુકામ નીહાયત આરાસ્તા હય ઓર મયદાન વસી ઓર ફરરાખ હય રેહનેવાલે તીલસ્સમકે સબ વહાં બઆરામ મુકામ કર સકતે હંય ઝમરરૂદ ઓર યાકુત યેહ હુકમ પાકર ચલીં ઓર શેહેનશાહે સાહેરાં ઉસતજમ્મુલસે જયસે પેહલે બયાન કીયા હય સવાર હુવા નક્કારે તીલસ્સી બજને લગે આઠ હઝાર જાદુગરનીયાં દુરદુર ગોશ મુરસ્સા પોશ લેબાસ ધુમધામી મુરસ્સા પેહને કમાલ આરાસ્તગીકે સાથ હમરાહ હુઈ યે માલુમ હોતાથા ફલકપર સીતારે ચમકતે હંય કુછ પરીઝાદેં શેહેનશાહકો ચંવરયા કરને લગીં ઓર મુકેશ ઓર બાદલા ઝોલીસે ઉછાલતી જાતી હંય મોતીયુંકા મેહ સેહરસે બરસતા જાતા હય સત્તરાસો જાદુગરનીયાં પરયુંકી તરહ સરપર ઉડતી હુઈ સાયાકી એથીં ઓર સત્તરાસો આગે આગે અહદે હાથું મંય લીએ એહતેમામ કરતીથીં પસે પુશત સત્તર હઝાર સાહેર જલીલુલ કદ્ર સવારીયું પર સેહેરકી સવાર રવાનાથે ઓર તીલસ્મી બીજલીએં કે બાઝ મારી ગઇ ઓર બઅઝ મેહશર મુસલમાન હો ગઇ જો બચી હંય વોહદાએં બાએં તખ્ત શેહેનશાહકે ચમકતી હુઇ જાતીથીં કે ઉનકી ચમકસે અફ્રાસીયાબ એકનુર માલુમ હોતાથા ઇસ તરહસે બતજમ્મુલ તમામ રવાના હુવા ઓર ઉધર ઝમરરૂદ ઓર યાકુતને મલકા હયરતસે જાકર જબ પ્યામ શાહે તીલસ્સમકા કહા વોહભી ઉસી વકત સવાર હોકર સાથ તમામ જાદુગરનીયું કે રવાના હુઇ ઓર પેહલે પોંચને શાહકે પોહચી અવ્વલ ખુદ હમ્મામ કીયા ઓર લેબાસ નફીસોપુર ઝર પેહેનકર મીસ્સી લગાએ લખોટા જમાએ કમાલ ઝીનતસે આરાસ્તા હો કર હુકમ દીયા કે આતશબાઝી બનાકર સામને બાગકે નસબ કરો ઓર બાગકે દરખ્ત બાદલેસે મંઢે જાએં ઓર પેલીયાં ઝર બફતકી ખોશુપર ચઢાઇ આખીર ઇનતેઝામમંય વોહ દીન તમામ હુવા શામ હોતેહી હયરતને સેહેર પડકર દસ્તકદી એક સાહેર ઝમીનકે અંદરસે પયદા હુવા ઉસનેભી સેહેર પડા કે આગકી ઘાસ જો લગી થીં હર નોકે ઘાસ પર કુલ યાકુત રંગકે ખીલ ગએ કે ઇતને મંય અવારી અફ્રાસીયાબકી આકર પોંહચી હયરતને તાઝીમકે મરાસમ અદા કીએ સેહેનશાહ બાગકી બાહીર ઉતરા ઓર એક નારયલ સેહેરકા તરફ બાગકે ફેંકા કે દરવાઝા બાગકા યાતો નથા યા ઝાહીર હુવા ઓર પરદા ઝંબુરી લટકતા નઝર આયા ચાર પુત્લીયાં મીસ્લે પરયું કે ઝમીનસે નીકલીં ઓર પરદે કો ઉઠાકર ખડીં હુઇ શાહને કુછ પડા કે હઝાર કુલ સીતારૂંકી તરહસે ઝમીન પર ગીરને લગે ઓર સબ દાખીલે બાગ હુવે હયરતકા હાથ

પકડ લીયા ઓર સયર કરતા હુવા જીસ કદર સાહેર હમરાહ આયથે નામી સાથ રહે ઓર બાકી બાગકે બાહીર ઠયરે યે ગુલશન કે જીસકા ઝીક પેહલે હો ચુકા હય કઇ કોસ તક હય આજ બ વજહ જશનકે કમાલ આરાસ્તા કીયા ગયા હય હર રેવશ પર જવાહીર ઝુકા હુવા હય અલ ગરઝ શેહેનશાહે તીલસ્સમ મલકાકા હાથ પકડે તખ્તપર આકર બયઠા હુકમ દીયા કે કોઇ સામાને અશરત વ કારે અયશ બાકી નરહે સબ તમાશે મેરે રૂબરૂ કીએ જાએ ફીર તો ઝુલું ઓર હીન્ડોલુંપર અસ્સીહઝાર પરીઝાદ જા બયઠીં ઓર પલંગ બડને લગા ઓર મલાર લહકકે ગાને લગીં ઝુલેકે પયરૂં મંય ધુંગરૂ લગે થે ઉનસે આવાઝ છમછમકી બુલંદ હુઇ ઓર શાહકે રૂબરૂભી પરી પયકર બ આરાયશ નાચને લગીં બાગમંય મુકેશ ઉડને લગા પરયાં એક દુસરે પર કુમકુમે તાક તાક કર લગાને લગીં પીચકારીયાં રંગબરંગકી ચલને લગીં દફ દાએરા કાનુન બીન ચંગ જલતરંગ સબ તરહકે સાઝ ઓર બાજે બજને લગે સદાએ અરઝનું હરતરફ ફયલી હય શરાબકા દોર શુરૂ હુવા અબીરો ગુલાબ ઉડને લગા ચરાગાંકી બહાર ચાંદનીકી કયફીયત નીહાયત લુત્ફસે અદાઝ હુઇ બાહીર બાગકે મંઝીલું તક સાહેર અયશ મંય મશગુલ હોગએ ઓર દાદે અયશો નીશાત દેખને લગે હુકમ હુવા કે આતીશબાઝી છુટે બહુકમ ચરહનીયું મંય આગ લગાઇ અકલ પીરે ચર્ખકી ચકરાઇ અનારૂંકે કુલ ગુલનાર, રૂપેહરી વ. સુનેહરી ગુલઝારકા રંગ દીખાને લગે સુબહાનલ્લા કયા જલસે ઓર જમઘટે જમગએ બાદા ખુવારૂંને પીપી કરતાના મારના શુરૂકીં ઓર મુબારકબાદ ગાને લગે ઉમરૂકે કત્લ હોનેકી યેહ ખુશી હુઈ કે મુલકો માલ ઇનઆમ પાને લગે શાહે તીલસ્સકે દીલકો લુભાતેથે ઓર ફરતે અશરતસે યેહ ગાતેથે.

ગઝલ

ફસ્લે ગુલ હય લુટીએ ફયફીયતે મય ખાના આજ
દોલતે સાકી ચલાહય હર તરફ પયમાના આજ
બાદશાહે વકત હય અપના દીલે દીવાનાઆજ
દાગે સોદા હમકો દેતા હય જાનું નઝરાના આજ
મુજસે દરયાનોશકો સાકી પીલાતા હય શરાબ
દેખતાહું મંયભી ઝરફે શીશઓ પયમાના આજ
જલવએ હુસને પરી દીખલા રહી હય ફસ્લ ગુલ
અકલ કલ કહીએ ઉનહેં જો કોઇ હય દીવાના આજ
વસ્સલકીશબ હય કહા સાકી તકલ્લુફ બર તરફ
મંય તુમહેં પય માનાહું તુમ મુજકોદો પયમાના આજ
દેખુંતો કયું કર પરી હોતી નહીં શીશે મય બંદ
બાદ મુદ્દત હોશ મંય આયા હું મંય દીવાના આજ
અરશપર હય ઇનદીનું મંય એકલે દુન્યાકા દેમાગ
કોનસા ધર હય નહીં જીસ ધર મંય બાલા ખાના આજ

જબ યેહ હંગામાં ઇનબેસાત ગરમ હુવા ઓર ઝરો જવાહીર એક એક લુટને લગા શાહને હુકુમ દીયા કે જો કોઇ આજ હમસે તલબ કરે વોહ ઉસકો મીલે યેહ કેહકર **હયરત** પેહલુસે ઉઠકર સામને દસ્તા બસ્તા આખડી હુઇ ઓર અરઝ કીયા કે હુઝુર નારાઝ નહોં તો મંય કુછ માગું **અફ્રાસીયાબ**ને ગલે લગાયા ઓર બોલા કહો અય મલકા કસમ હય સામરી વ. જમશેદકી જો ખ્વાહીશ કરોગી વો અતા કરૂંગા **હયરત** કેહને લગી મંય ઉમ્મેદ રખતી હું કે આજ શેહેનશાહ મેરે કેહનેસે મલકા **મખમુર સુર્ખચશમ**કા કુસુર માફ ફરમાએં ઓર આજદીન બડી ખુશીકા હય ઉસ-કોભી ઇસ જલસે મંય બુલાએં **અફ્રાસીયાબ**ને ઉસકી શીફારશ મંઝુર ફરમા કર એક સાહેરકો હુકમ દીયા કે **મખમુર**કો બા ઇઝ્ઝત તમામ યહાં લેઆવ વોહ સાહેર હસ્બે ઇરિશાદ રવાના હુવા અબ હાલ ઉસ મજરૂહ તેગેસીતમકા સુનીએં કે શાહ તીલસ્સમને ઉસકો મારકર ઉસકે મકાનપર ભેજદીયાથા બાદ કઇ રોઝકે ઉસને આરામ પાયા ઓર યાદે ઝીક્ર મેહબુબ કરને લગી મોહબ્બત નુરૂદદેહેકરકા દમ ભરને લગી હર વકત બેકરાર રેહતી શમએસા સોઝ દીલસે બેતાબો અશક બાર રેહતી શોઅલા બારપર અપને હરરોઝ પરવાના દીલકો નીસાર કરતી ઇસી અદોહ રંજો અલમ મંય આજ તીલસ્સમ મંય શોરે શાદમાની સુનાજબ દરયાફ્ત કરાયા માલુમ હુવા કે **ઉમરૂ** કે મારે જાનેકી ખુશીકા શાહે તીલસ્સમને જશન કીયા હય સાકીનાને તીલસ્સમકા દીલ શાદ હુવા હય ઇસ ખબરકો સુનતેહી બેહોશ હોકર ગીર પડી જબ ઝરા હોશ આયા નાલાએ જાનકાહ કીયા ઓર રોકર પુકારી કે અયગરદુંને દું અફસોસ હય કે તુને મેરી ઉમ્મેદ તોડી અબ કીસ તરહ અપને મંય મતલુબ તક પોંહચુંગી ઓર અગર મતલુબકા સામના હોગા તો કયસી નીદામત હોગી હાએ અય **મખમુર** તુઝીંદા રહે ઓર **ઊમરૂ** મારા જાએ કાશ જબ વોહ ગીરફતાર હોકર આયાથા તો તુ ઉસકી મદદ કરતી ઓર સાથહી કયદ હોકર અપની જાન દેતી અબ ઝરા બાગે **અયશ** મંય ચલકર દરયાફ્ત તો કરકે ઉસ બેકસીપર કયા ગુઝરી ઓર કયું મારા ગયા યેહ તજવીઝ કરકે સુફેદ સાદી પોશાક ઝેબ કામતકી ઓર કુછ સાહેર સાથ લીએ ચાહતીથી કે વોહ સાહેર **અફ્રાસીયાબ**કા આકર પોંહચા ઓર કેહને લગા કે અય મલકા મુબારક હો કે કુસુર તુમહારા શેહેનશાહને માફ ફરમાયા ઓર **હયરત**ને શીફારસ તુમહારી કી અબ ચલો બુલાયા હય જશન મંય શરીક હો જાના તો મંઝુરહી થા કુછ હીલાબ-હાના ન કીયા ઓર તખ્તે સેહેર પર બયઠકર રવાના હુઇ ઓર બાગે **અયશ** મંય પોંહચી યહાંકા સામાન રાહત અફ્ઝા દેખકર અશક હસરત ગીરાએં કે અલ્લાહ અ-લ્લાહ **ઉમરૂ**કે મરનેકી યેહ ખુશી હય ઓર તુભી ઇસ જશન મંય શરીક હુઇ હય દોસ્તકે મરનેકા ગમ આંખસે દેખતી હય ખયર શુકર હય જો ખુદા દીખાએ કે અયત સીતમ દેખતે હંય જફા દેખતે હંય—દીખા તાહય જો કુછ ખુદા દેખતે હંય-યેહી સોચતી ઉતર કર દાખીલે બાગ હુઇ ઓર શાહકો સલામ કીયા **હયરત**ને ઉસકો પાંઉ

પર ગીરા દીલ્સ શાહ ભી બહીલ મોહબ્બત રખતા હય ઉસકે સરકો સીનેસે લગાયા ખીલઅત અતાકીયા ઉસને ભી કલ્લે ઉમરૂકી મુબારકબાદ દેકર નઝર દી ઓર દાહની તરફ તખ્તશાહીકે જા ખડી હુઇ રૂમાલ લેકર શાહકે સરપર ઝલને લગી શેહેનશાહને ફીર તાઓરૂકો બઝોર સેહેર બુલાયા હુકમ દીયા ચાર દાંગ તીલસ્સમ મંય જાકર પુકાર આવે કે કોઈ શખ્સ મેહરૂમ ન રહે જીસકો હમસે માંગના હો ઓર હમસે મુલાકાત કરના હો વો આઓ ઓર હમસે માંગે તાઓરે સેહેર ઉડે ઓર સબ તરફ પુકાર આએ બાદ લેહમે કે સાહેરાને નામી આને લગે ઓર અબ્ર સુર્ખ રંગ ઝાહેર હુવે ઉસ પરસે પાંચ સાહેર લેબાસ પુર તકલ્લુફ પેહને ઉતરે નામ ઉનકે **શોરીદા નફીર અફગન નફીર આવાઝ જાદુ બારાને બલા અફગન જાદુ ખુંખ્વાર શમશીર ઝન આહુ ચશમ જાદુ સરહંગ જાદુ તુમાર જાદુ** થે ઉનકે બાદ દો બાદશાહ ખીરાજ ગુઝાર શાહકે નામ ઉનકે **ખીઝરાન સબ્ઝરંગ જાદુ ઝમીરાન રોશન તન જાદુ** આકર પોંહચે ઉનકે સાથ સત્તરા ફોલાદકા મુસલ્લેહ વ મુકમ્મીલ આયા ઓર નેહરેં હવાકે ઝોરસે બેહતી ચલીં આઇ કે જીનમંય આઠસો મછલયાં ઉછલતી થીં ઓર કુછ દેર હવા પર કાયમ રેહકર ફીર નેહરૂં મંય ગીરતીથીં ઓર નવસો તાઉસ ઝરરીન બાલ ઉન બાદશાહુંકે સરપર પરૂંકા સાયા કીએ થે કીસ્સા મુખતસર યેહ સબ બાગ મંય દાખીલ હુવે ઓર બાદશાહકો નઝર દેકર કુરસીયું પર બસદ નાઝ બયઠે ઓર કહા મુબારક હો કે ખુદાવંદ લકા ઓર સામરીને યેહ દીન દીખાયા કે આપકે હાથસે રીસ તરાશંદએ કાફરા વ સર બરંદએ સાહેરાં મારા ગયા યેહ વોહ શખ્સ થા કે જીસકે ખોફસે સાહેરાને આલમ છુપતે ફીરતે થે અબ આપકા નામ તમામ ઝમાનેમંય રોશન હુવા લકાને બડા એહસાન કીયા લેકીન ઇસ જશન મંય નબીરએ સામરી યાની **મુસવ્વરકો** આપને કયું ન બુલાયા **અફરાસીયાબ**ને કહા વોહ મુકાબલએ ફોજે દુશમનો મંય ઉતરે હંય મલકા **હયરત** ભી યહાં હય લશકર બે સરદાર રેહતા અગર મંય ઉનકો બુલાતા દુસરે મોઅઝઝીઝ ઓર બુઝુર્ગ હંય વોહ હરવકત ચીલ્લાકશ રેહતે હંય ઓર તસખીરે લશકરે દુશમનકી ખીંચતે હંય હરજગેહ જાને મંય તકલીફ ઉનકો હોતી હય ઇનહી વજેહસે મંયને ઉનકો ઝેહમત નહીં દી **શોરીદા** વગયરાને કહા હુઝુર યેહ સબ સચ હય લેકીન કોઇ અફસર યહાંસે ઇનતેઝામ ફોજકે લીએ જાએ ઓર ઉનકો ઝુરૂર બુલવાએ ઓર એક અરઝી ઓર નઝરકે લીએ તોહફે પાસ ખુદાવંદકે ભેજીએ ઓર શુકરયા ઉનકા અદા કીજીએ કે ઉનહુંને અપને ફઝલો કરમસે હમ બંદુંકી જાન બચાઇ શેહેનશાહે તીલસ્સમને ઉનકે કેહનેકો મંઝુર કીયા ઓર કહા મેરી રાએ મંય યેહ હય કે ઉમરૂકા સરભી અરઝીકે સાથ ભેજું કે શયતાને ખુદાવંદ ઉસકો દેખકર ખુશ હોં ઓર લશકરે હમઝા મંય કોહરામ પડ જાએ બગેર મારે સબ મર જાએં યેહ તકરીર સુનકર સબને કહા બોહત મુનાસીબ હય યેહી કરના ચાહીએ બસ ઉસીવકત પાંચ સાહેરૂંકો તલબ કરકે એક સોનેકે ખુવાનમંય સર ઉમરૂ

ઠા રખકર ખુવાનપોશ જવાહીર દોઝ ડાલ કર કુછ તોહફે તીલસ્સમકે દેકર કહા ઇસકો પાસ ખુદાવંદકે લે જાવ ઓર એક અરઝી ઇસ મઝમુનકી લીખકર ઉનકે હવાલેકી કે યા ખુદાવંદ ગુલામ પર અપને બડા કરમ કીયા ઓર મંયને ફરાગત પાઇ કોઇ ફ઼ીગદગા બાકી ન રહા ઉમરૂકો મંયને મારા સર ઉસકા મુલાહીઝા હુઝુરકો ભેજતાહું યહાં મંયને જશન કીયા હય વહાં આપ ઓર શયતાન આપકા ઓર સબ બંદે હુઝુર કે દાદે અયશો નીશાત દેં કમતરીન બાદે ફરાગત જલસએ અશરત સાહેર નામીકો આપકી ખીદમત મંય ભેજતાહું જો આકર કામ હમઝાકાભી તમામ કરેંગે ગરઝકે અરઝી ઓર સર ઉમરૂકા જાદુગર લેકરરાહી હુવે ઓર ઉનકે બાદએક નામા મુસવ્વરકોભી તેહરીર કીયા કે અપને નબીરએ સામરી હુઝુર લશકર કીસી અફસરકે સીંપુરરીદ કરકે ઇસિ જલસએ નીશાત મંય આકર શરીક હોં કે આપકે દાદાને હમપર બડા ફઝલ કીયા ઓર ઉમરૂકો કત્લ કરાયા યેહ નામાભી એક સાહેર લેકર ચલા મગર વોહ સાહેર સર લીએ હુવે કોહે હફ્ત રંગ ઓર દરયાએ હફ્ત રંગ વગયરાત્ય કરકે કોહે અકીક મંય પોંહચે લકા બારગાહ મંય બેઠા થા કે સાહેર હાઝીર હુવે બખતીયારક ખુવાન દેખકર સમઝા કે અફ્રાસીયાબને મેવએ તીલસ્સમ ભેજા હય ઇસને કહાયા ખુદાવંદ યેહ કોનસી આપને તકદીર ફરમાઇ હય બતલાઇએ કે ઇસ ખુવાન મંય ક્યા હય લકાને કહા કુદરત જાનતે હુંય મગર બતલાએંગે નહીં બખતીયારકને દીલમંય કહા કે ઇસ મસખરેકો માલુમહી ક્યા હય જો બતલાએ ઇસ અસના મંય સાહેરૂંને આકર સલામ કીયા ઓર સીજદા અદા કરકે ખ્વાન સામને રખા તોહફે પેશ કીએ અરઝીદી બખતીયારકને દેખા કે પાંચું રંગ મંય સરાબુર હુંય હાર પેહને ઓર અબીરો ગુલાલ મુંહપર મલે હુંય નીહાયત ખુશ ખુશ નઝર આતે હુંય દેખકર ઉનસે પુછા શેહેનશાહ સાહેરાને ક્યા ભેજા હય સાહેરૂંને કહા મલકજી તુમહારે દુશમનકા સર હય ઉમરૂ મારા ગયા યેહ સુન્ના થા કે ખડે હોકર નાચને લગા ઓર કહા અરે સચ કેહતે હો યા મેરે ખુશ કરનેકો યુંહીં કેહતે હો ઉનહુંને કહા અરઝી પડીએ માલુમ હો જાયગા ઉસને અરઝી પડી ઓર લકાકે સદકે હુવા કે કુરબાન તેરે ક્યા તુને તકદીરકી હય મેરી ઉમ્મીદ બર આઇ યેહ કેહકર પઘડી અપની ઉછાલી ઓર કેહને લગા કે આજકે દીનસે મુબારક કોઇ દીન ન હોગા જીસકી રાતકો યેહ મુઝદા મંયને સુના યેહતો ઇસ તરહ ખુશ હો રહેથે ઓર અઇયારાને લશકરે ઇસ્લામ મંયસે દો અઇયાર કાસીમ કંતોરી ઓર કાસીમ તંગ રવાહેલી સુરત બદલે યહાં મોજુદથે ઉનહુંને જો યેહ મુઆમલા દેખા આબ દીદા હુવે ઓર આપસ મંય કહા કે અમીરસે ચલકર ખબર કરો ફીર મશવરા કીયા કે સર ઉમરૂકા ઇનસાહેરૂંસે લેતે ચલો તો અચ્છા હય ઇસ ફીક્ર મંયતો મસરૂફ હુવે ઇધર ખુવાન ખોલા ગયા બખતીયારકને સરકો ઉઠાકર સબકો દીખાયા કે યેહ વોહ હુંય જીસને મેરે બાપકા હરીસા પકાયા ઓર મેરે હલવા પકાનેકી ફીક્ર મંયથે મુજસે જુતીયાં લગાકર ખીરાજ માંગતેથે કે

હમારી ખુતુસું કે સદકે મંય તેરે સરપર બાલ નહીં જમતે સાલ ભર મંય જો હજ્જામ મકો તુઝે દેના પડતા હય વોહ હમકો દે મગર મુજકો તઅજ્જુબ યેહ હય કે ઇનકા ખુદા બડા ઝબરદસ્ત હય ઇનસે ઓર ખુદા સે વાઅદા થા કે જબતક તીનબાર યેહ મોંત ન માંગેં ઉસ વકત તક ન મરેં ફીર યેહ મર કયુંકર ગએ ઓર યેહભી મુઝે યકીન હય કે ખુદા ઉનકા જુઠા નહીં યેહ કેહકર સર ગોદ મંય રખકર બાઇ આંખપર તીલ જો ઉમરૂકી આંખ મંય દેખા કે લોહિકી નીશાની ઉનકી હય કે બરાએ અઇયારી કોઇ સુરત ખુવાજા બનકર આંએ મગર તીલ જબ બખતીયારકકો દીખાએ યેહશનાખ્ત કરલે ખુલાસા યેહ કે વોહ તીલ સબ્ઝ રંગ ઉસ વકત ઉસને આખું મંય ન પાયા ખુબ ગોર કરકે દેખા જબભી ન પાયા લગા સર હીલાને લકાને કહા અરે કયા હય પુકારા કે અજી કયા કહુ કયા હય કુછ નહીં બખતીયારકકા સતયા નાસ જાએ ખુદા જાને કીસકા સર ભેજા હય લકા બોલા કે તુ કયા બકતા હય ભલા તુજસે કયુંકર સાબીત હુવા કે વોહ મારા નહીં ગયા બખતીયારકને કહા તુગારત હો તેરી ખુદાઇ બરબાદ હો મારા જાએ તુ કયસી તકરીર કરતા હય કે મંય ખુશ હોકર રંજીદા હોતાહું લકાને તસકીન ઉસકોદી કેલો બદ મઝા નહો તેરી ખાતીરસે મઝબુત તકદીર અબકે કરૂંગા યેહ કલામ સુનકર સાહેરૂંકો બડી હયરત હુઇ ઓર શયતાનને પુછા શાહે તીલસ્સમ ઇસ વકત કહાં હંય કહાં બાગે અયશ મંય હંય કહા ખબર લો જાવ વોહ બાગ સબ બરબાદ હોગયા હોગા શાહે તીલસ્સમકા નખ્લે હસ્તી કટ ગયા હોગા તીલસ્સમ મંય માતમ બરપા હોગા ઉમરૂકે દુશમન મારેજાએં લો દેખો તુમહેં મેરા કેહના યકીન ન હોગા ખયર અપની આંખસે દેખ લો યેહ કેહકર ગરમ પાની મંગવા કર ઉસ સરકો ધુલવાયા રંગો રોગન ઉસકા જાતા રહા અસ્લી સુરત ઉસ મર્દ ઝંબીલકે નીકાલેકી નઝર આઇ સાહેરૂંને કહા દેખા તુમને અબ જલદ તુમ યહાંસે જાવ વરના તુમહારે સર લાનેકી કયફીયત હમઝાકો ઝાહેર હોગી તો ફીર વોહ બેહરે કસાસ યહાં આ જાયગા ખુદાવંદ ખુબ પીટેંગે તુમહારા જાના યહાંસે દુશવાર હો જાયગા એક કોઝીંદા ન છોડે સાહેર ઉસકે કેહનેસે બોહત જલદી રવાના હુવે ઓર ઉધર વોહ દોનું અઇયાર જો યહાં મોજુદથે સબ હાલ દેખ સુનકર અમીરકી ખીદમત મંય ગએ ઓર કુલ કયફીયત અરઝકી સબ સરદાર બખતીયારકકી ગુફતગુ સુનકર હંસને લગે ઓર અમીરને ફરમાયા ઉમરૂકા ખુદા માલીક હય ઇનશા અલ્લા વોહ ફતેહયાબ હોગા યહાં યેહ ગુફતગુ ફરમાકર અમીરને દરબાર બરખાસ્ત કીયા કે રાત ઝીયાદા આઇ હય સબ આરામ પઝીર હુવે ઓર વોહ સાહેર પર પયદા કર કે બોહત જલદી પાસ શેહેનશાહે સાહેરાંકે પોંહચે યે હયરતસે બયઠા છેડછાડ કર રહાથા ઓર બોસે લે રહાથા હયરત બીગડ રહીથી કે શેહેનશાહ આપ સબકે સામને ન સતાયા કીજીએ સાહેબ મેરે છોટે કપડે સબકે સામને ખુલે જાતે હંય નગોડી મારી મંય પસીને પસીને હુઇ જાતીહું તુમહેં અપને કામસે કામ આની બાનીસે નહીં ચુકતે ઇસીસો-

બત મંય યકાયક વોહ સાહેર આકર પોંહચે મગર બદ હવાસ રંગરૂ સુફેદ અફ્રેરાસીયાબ ઉનહેં ઈસ હાલસે દેખકર સમઝા ઉમરૂ શાયદ બંદએ ખાસ ખુદાવંદથા શાયદ ઉસકે મરનેસે ખુદાવંદ નારાઝ હુવે વરનાઈન સાહેરૂંકે હાથ મુઝે ખીલઅત સર ફરાઝી ઝુરૂર ભેજતે ઔર ઈનકોભી નીહાલ કરદેતે ખયર પુછતો કયા હુવા આખીર ઉનસે પુછા ખયરતો હય વોહ સાહેર બોલે ખાક ખયર હય યેહ કેહકર ઝબાનસે સર નીકાલ કર દીખાયા ઔર સારા હાલ બ્યાન કીયા અફ્રેરાસીયાબ યેહ હાલ સુનતેહી હયરતકી તરફ ઘુરને લગા ઔર મખમુર દીલ મંય શાદ હો ગઈ ઈધર હયરતને કહા અય શેહેનશાહ આપ મુઝે કયા ઘુરતે હંય જો આપને ફરમાયા વોહ કર્નીઝ બજાલાઈ ઔર જીસ શખ્સકોકે વઝીર આપકા ગીરફતારકર લાયા ઉસે મંયને કત્લ કીયા શાયદ વોહ ઉમરૂ ન હોગા જયસે વઝીર બાગબાં પકડ લાયાથા યેહ સુનકર બાગબાંને કહા મંય નીહાયત હોશીયારીસે ઔર સેહેરસે ખુબ દરયા ફત કરલીયાથા જો કુછ પેંચ પડા વોહ મીલસ્સમ મંય પડા અફ્રેરાસીયાબને હયરતસે કહા જબ અપને સરપર હાથ રખો કે પુતુર મંયને નહી કીયા હયરતને કસમ ખાઈ ઔર ઝમરરૂદ ઔર યાકુતસે કહા સચ કહો યે કયા હુવા ઉનહુંને કહા બલાલું અગર હંમસે કુછ હુવાતો નાક ઔર ચોટીયાં હમારી કટવાઈએ ગધેપર સવાર કરકે શેહેર મંય ફીરાઈએ શાહે તીલસ્સમને કહા રાહ મંય જબ તુમ ઉમરૂકો લેકર ચલીંથીં તો કહીં ઠયરીથીં ઉનહુંને અરઝ કીયા કે કહીં નહી અબ મખમુર દીલમય બોહત ખુશ હય કે ઈસમ સખરે અફ્રેરાસીયાબકો કયફીયત ઝાહીર હોગી કે ઉમરૂકા ગીરફતાર કરના અયસા હોતા હય ગરઝકે અફ્રેરાસીયાબ તેહકીકાત કરને લગા ઔર ઝમરરૂદ ઔર યાકુતસે કહા તુમકો માર ડાલુંગા વરના સહીહ બતલાવ કે ઉમરૂ કયા હુવા ઉનહુને અરઝ કીયા હમને ઉસે કોઠડી મંય બંદ કરદીયાથા શાહને કહા જબ કોઠડી ખુલી તો વહાં ઉમરૂ દોથે યા એક ઉનહુને કહા એક ભડવેને તો યેહ આફત ઢાઈ હય દો હોતે તો કયામતહી આ જાતી ઈસ કલમેપર હાઝરીને દરબાર હંસને લગે ઔર હસ્તા બસ્તા કહા આપ કીતાબે સામરી દેખેં શાહને ઝાનુંપર હાથ મારા કહા હમારી અકલપર પથ્થર પડે હંય પેહલેહી કીતાબ દેખલેતે તો ઝીલ્લત નહોતી હાં જબ બાગબાં ગીરફતાર કરલાયાથા જબ મંયને કીતાબ દેખીથી ઉસ વકત બેશક માલુમ હુવાથા કે બેશક યેહ ઉમરૂ અસલી હય બાગબાંકી કુછ ખતા નહીં હયમંય ઈસ એતેબારપર રહા કે મેરી બીવીને અપને હાથસે કત્લ કીયા હય અબ ઈસ મંય કુછ શુબા વશક નહી હય ખયરજો મકસુમ મંય હોતા હય વોહી પેશઆતા હય યેહ કેહકર સામને જો ગુલદસ્તે રખેથે ઉન મંયસે એક ફુલ લેકર ફેંકા બાગકી તરફ ઔર સેહેર પડા કે તાઉસ ઉડકર સામને આયા ઉસકો હુકમ દીયા કે કીતાબ લા તાઉસ જાકર લાયા ઉસે ખોલકર દેખા લીખાથા જબ ઉમરૂ કોઠડી મંય બંદ હુવા તો ઉસપર કયદે સેહેર નથી યેહ ગફલત તેરે કારપર દાઝુંદી હય લેહાઝા ઉસને અપની સુરતકા એક શખ્સ ઝંબીલસે

નીકાલકર બનાયા ઓર આપ **ગલીમ** ઓઢકર નીકલ ગયા અભી **હયરતકે શેહેર** મંય હય કુછ દીનુંમંય ચલા જાયગા યેહ હાલ દેખકર કીતાબ બંદ કી ઓર પુછા કે રાત કીતની બાકી હય લોગુંને કહા અબ સુબ્હ કરીબ હય શાહને ફરમાયા કે દરબાર ઓર જલસા બરખાસ્ત અય હયરત તુમ અપને મુલ્કકો જાવ ઓર સેહેરકા હીસાર કરદો **ઉમરૂ** નીકલ જાને ન પાએ મંય ઝરા આરામ કરલું તો આતા હું યેહ હુકમ સુનલેહી જુમલા સાહેરાને નામી ઉઠ ખડે હુવે ઓર રવાના હુવે ઓર **હયરત** અપની વઝીર ઝાદીયુંકો લેકર અપને શેહેરકી તરફ ગઈ શાહ જાવેદાંને વહીં આરામ ફરમાયા સુબ્હ હુઈ **અફ્રાસીયાબ** ખુવાબ ઇસ તરાહતસે ઉઠા ઓર સવારી તલબકી અભી સવાર ન હુવાથા કે સવારી **મુસવ્વરકી** આ પોંહચી કયુંકે નામા શાહે તીલસ્સમ પેહલે ઝીક્ર કીયા ગયા હય ઉસકે પોંહચા યેહ ઉસ વકત આકર દાખીલ હુવા શેહેનશાહ ઉસકે આનેસે ઠેહેર ગયા ઓર તાઝીમ કરકે બીઠાયા હાલ માલુમ હુવા **મુસવ્વરને** કહા મંય જાકર **ઉમરૂકો** ગીરફ્તાર કીએ લાતા હું તો **અફ્રાસીયાબ** કેહને લગા આપ યહીં તશરીફ રખખેં હુઝુરકે આનેસે અભી મંય ભી ન જાઉંગા યેહ કેહ કર કુછ સેહેર પડકર દસ્તક દી કે એક આંધી આઇ તમામ આલમમંય ગર્દ છાઇ **બયત** ભરા રહે દીલે ગરદું ગુબારે દુશમનસે–કમી હો કુછ તો મેરી મુશત ખાકસેલેલે—ઉસ આંધીસે દો સાહેર મીર્ગ છાલું પર સદર બાગ,મંય ઉતરે શાહકો સલામ કીયા ઉસને હુકમ દીયા **,ગુબાર** જાદુ **હુસ્સામ** જાદુ તુમ દોનું દો તરફ જાવ એક મલકા **હયરતકી** તરફ જાએ મલકા ભી વહાં મોજુદ હય **ઉમરૂકો** ગીરફ્તાર કરકે ઉસકે હવાલે કરે ઓર **હુસ્સામ** લશકરે **મેહરૂ,ખકા** જાકર કામ તમામ કરે યેહ હુકમ સુનકર દોનું સાહેર રવાના હુવે **હુસ્સામ** અપની જગેહપર આયા ઓર લશકર તઇયાર કરાયા ઓર સેહેર અપને જગાએ એક બારાન સેહેર દુસરા આસમાન સેહેર જબ યેહ દોનુ જાદુ અપને કબઝેમંય કર ચુકા ઉસ વકત અબ્ર સેહેર પર સવાર હોકર સાથ ચાલીસ હઝાર સાહેર નાબકારકે રાહી હુવા ઓર **ગુબાર** જબ અપની જગેહપર આયા ઉસને સેહેર ઝમીનકે અંદર જો કુછ હો સુંઘકર દરયાફ્ત કરલે તઇયાર કીયા ઓર તખ,તપર બયઠકર તરફ **હયરતકે** શેહેરકે ચલા ઇધર **હયરતને** આકર રાતકો આરામ નહીં કીયા હઝારહા સાહેરકો બુલાકર હુકમ દીયા શેહેરકે દરવાઝે હર તરફકે બંદ કરદો **ઉમરૂ** ઇસ શેહેરમંય ઝીંદા મોજુદ હય ઢુંડો જો ગીરફ્તાર કર લાયગા માલે દુન્યાંસે ગની કરદુંગી સારે શેહેરમંય ઇસ હુકમસે ઇનતેઝાર હોને લગા ઓર સાહેર ઢુંડને લગે બાઝે તાએર બનકર ઉડે બાઝે હરએક ગોશેમંય ગા,રમંય છુપકર તલાશી હુવે શેહેરમંય ઢુંડને લગેં શેહેરકે દરવાઝે પર તીન તીન પેહરે બેઠ ગએ હર ગલી ઓર કુંચેમંય સાહેર ફીરને લગે ચોકી પેહરા મુકરરર હુવા કોતવાલ શેહેરમંય ગશત કરને લગા ગલીમંય ચરચા હોતા હય **ઉમરૂ** દેખીએ કયું કર ગીરફ્તાર હોતા હય વહાં તો યેહ બંદોબસ્ત હય લેકીન **ઉમરૂકી** કયફીયત સુ-

નીએ કે જો ગલીમ ઓડકર કોઠડીસે નીકલા તો બાગ.મંય ઠયરા રહા કે હયરત બાગે, અયશમંય વાસ્તે જશન કરનેકે ગઇ યહાં ચંદ મુલાઝીમ ઓર કનીઝેં બાકી રેહ ગઇ ઉમરૂને કહ્યું કે રાતકા વકત થા કુછ પરવાને બેહોશીકે ફેંકે ચરાગ, પર ફેંકનેસે ધુવાં ઉઠા હર એકકી નાકમંય ઘુસા બેહોશ હોકર સો રહીં ઉમરૂને સબ અસબાબ જાલ મારકર નઝરે ઝંબીલ કીયા ઓર જહાં તક હો સકા લેબાસ લોંડીયુંકે ઓર ઝેવર ઉતાર લીયા ફીર સુરત બનાકર વહાંસે નીકલકર અંદર શેહેરકે ફીરને લગા યહાં તક એક જગેહ જંગલ થા વહાં મકાન ટુટા ફુટાથા ઝમીનમંય ગડહે પડે હુવે થે ઉસમંય બયઠ રહા ઓર સોચા કે સાહેર બડે બડે ઝબરદસ્ત હંય તુ યહાં છુપ ન સકેગા ઓર ગલીમકે વજેહસે તુ છુપા રહા તો કુછ લુત્ફ અઇયારી નહીં કહ્યું કે ગલીમ તો ઉસ કામકી હય કે જહાં અયસેહી દબાવમંય ફંસ જાવ ઓર નીકલના મુશકીલ હો જાય તો ગલીમ ઓડલે યેહ સોચયર સુરંગ ઉસી જગેહ ખોદના શુરૂ કી ઓર અકલસે શેહેરમંય ખોદકર એક મકાનમંય પોંહચાઇ જબ દસ્તા ખુદ કર ખુલ ગયા દેખા યહાં બોરીએ અનાજકે યાને ઘઉં ઓર ચાવલકે ભરે રખે હંય માલુમ હુવા કીસી બનયેંકા ઘર હય ઉમરૂને જાલ મારકર બોરીયુંકો સુરંગકે મુંહપર લાયા ઓર ઉનકા મુંહ ખોલકર બોરીયુંકો ખાલી કરકે બયઠનેકી જગેહ બનાલી ઓર ફીર સુરંગ ખોદકર બરાબરકે જાનેકા રાસ્તા કીયા મીટટીકો ઝંબીલમંય ભરલી ફીર યહાંસે દુસરી જા ખોદના શુરૂ કીયા કે વોહ સુરંગકા મુંહ રઈયત શેહેરકે કરીબ નીકાલા દેખા યહાં દાલાન ટુટાસા હય સબ સોતે હંય યેહ ખીયાલ કરકે સુરંગકા મુંહ દુસરી જગેહ લે ગયા ઓર કોઠડીમંય મુંહ નીકાલા યહાં દેખા કે શેતરંજીપર શીર માલ કબાબ ઓર રોટીયાં ઓર કલેચે વગયરા રખ્ખે હંય ઓર ઉપર ચાદર ઢકી હય દેખકર દીલસે કહા અય ઉમરૂ ખુબ આએ ઇસ જગેહ મુંહ સુરંગ બરાબર કરકે લેપ દીયા કે ઉપરસે સુરંગ માલુમ ન હો ઓર મંય ફીર આઉં તો મીટટી હટાકર આસકું ગરઝ ઇસ્સે પુરસત પાઈ યહાંસે તીસરી જગેહ ખોદના શુરૂ કીયા અબકી બાર કલવારનકી ઘરમંય સુરંગકા મુંહ નીકલા ઈસને ઇસકો તો બંદ કર દીયા ઓર કોઠડીમંય મુંહ ફોડા યહાં બોતલેં શરાબકી ભરી હુઇ રંગીન ખુશનુમા રખ્ખી હંય અંદરસે લેપ બેપ બરાબર કીયા ઓર ચાહા કે ચોથી જગેહ સુરંગ લગાઉં કે યકાયક કોઈ આદમીયુકી બોલચાલકી કાનમંય આવાઝ આઇ સમઝા કે રાત તમામ હો ગઇ યેહ સોચકર સુરંગસે બાહીર નીકલા ખીયાલ કીયા અબ છુપના ચાહીએ વરના હાલ ખુલ જાયગા યેહ તસુવ્વર કરકે સુરંગમંય જાકર છુપ રહા ઓર અપની થકનકો લોટ લોટ કર દુર કરને લગા ચાર ઘડી બ આરામ ખુબ લેટા જાલે ઇલયાસી ગારકે મુંહપર તાન દીયા કે જો કોઇ મુઝે પકડને આએ વોહ ફંસ જાએ લેકીન કોઇ ઇસ તરફકો ન આયા યેહ સોચકર ઉઠા ઝંબીલસે પાની નીકાલકર મુંહ ધોયા વઝુ કીયા વઝીફા જો બાકી થા અદા કરને લગા ઇસી અસનામંય લુક માલુમ હુઈ સુરં-

ગકી રાહસે નાનબાઇકે મકાન પર ગયા ઓર હાથ ભર સુરાખ કરકે દો ચાર શીરમાલ વગયરા લેકર ફીરા ઓર કલાલકી કોઠડીમંય જાકર એક ગુલાબી શરાબકી લેકર ગ.ાર મંય આયા શરાબ પી ખાના ખાયા ચુપકા હોકર બયઠા બયત તુમ હો ઓર સેજ હંય ઓર અંજમન આરાઇ હય—હમ હંય ઓર દરદ હય ઓર ગોશએ તનહાઇ હય અબ વહાં ગુલ ઓર શોર સાહેરૂંકા સુનાથા ઓર હર તરફસે સદા આઇ ઘંટે બજતે થે નાકુસ ફુંકતેથે લોગ હર તરફ દોડતે ફીરતેથે ફીલ જુમલા ઇનહેં તો ઇસ હાલપર છોડીએ મગર હાલ સુનીએ હયરત રાતકો ઇનતેઝામમંય મસરૂફ રહી સુબ્હકો જો દેખા તો સારા મકાન લુટા હુવા પાયા ગઝબ નાક હુઇ ઓર ચાહા કે ખુદ ઉમરૂકો ઢુંડને નીકલે ઇસ અસનામંય ખબર પોંહચી કે ગુબાર જાદુ ભેજા હુવા શાહ તીલસ્સમકા આયા યેહ સુનકર ઝમરરૂદ ઓર યાકુતકો ઇસતકબાલકો ભેજા ઉનહુંને જાકર તાઝીમ કરકે ઉનકો અપને પાસ મલકાકે પોંહચાયા ઉસને હયરતકો આકર સલામ કીયા હાલ પુછા મલકાને સબ હાલ બયાન કરકે કહા અબ તુમ દરયાફતતો કરો ઉમરૂ કહાં છુપા હય ઉસને હુકમ મલકાસે બાહર બાગ.કે આકર એક મુશતે ખાક ઝમીનસે લેકર સેહેર પડકર સુંઘા ઓર મલકાસે આકર કહા મુઝે સાબીત હોતા હય કે ઉમરૂ ઝમીનકે અંદર કીસી ગડહેમંય બયઠા હય લેહાઝા મંય જાકર પકડે લાતા હું યેહ કેહકર ઝમીન સુંઘતા હુવા ચલા જબ શેહેરમંય પોંહચા આદમીયુંકા ગોલ ઉસકે સાથ હુવા ઉસને સબકો મને કીયા કે મેરે સાથ ન આવ કયું કે ગુલ સુનકર ઉમરૂ ભાગ જાયગા લોગ ઉસકે મને કરનેસે હટે ઓર યેહ અકેલા ચલા યહાં તકકે ક.રીબ ઉસ ગ.ારકે પોંહચા જહાં ઉમરૂ પોશીદા હય ઓર ઉમરૂને ભી દેખા કે એક સાહેર મેરી તરફ આતા હય અગર યહાં આ જાયગા તો હાલ ગ.ારકા ઝાહેર હો જાયગા ફીર બયઠનેકા ભી ઠેકાના જાતા રહેગા યેહ સોચકર ગારસે નીકલ કર બીચ મયદાનમંય આકર લેટા ઓર જીસ્મકો અપને મીસ્લે મુરદેકે બનાયા સાંસ રોકલી ઓર આંખે અયસી બેનુર જયસે મુરદેકી હોતી હંય કંપટીયાં બયઠી હુઇં ઓર મુંહ ટેડા કરકે ઓર અંદર મુંહકે સુફુફ બેહોશી ભર લીયા ખુલાસા જબ સાહેર ગધેકી તરહ ચલા ઓર મોટટ્રીને બઝોર સેહેર સુંઘનેસે ઉમરૂકી ખબર દી કે ઇસી જગેહ હય ઉસને નીગાહ ઉઠાકર દેખા કે એક શખ્સકો મુરદાસા પડા પાયા યેહ દોડકર કરીબ આયા ઓર સેહેર પડને લગા કે ઉઠકર ભાગ ન જાય લેકીન યેહ ખી-યાલ કીયા તો દેખા કે ઇસ શખ્સકે જીસ્મકો ઝરા હસો હરકત નહીં હય શાયદ સોતા હય ઉસને ચાદરકો મુંહ પરસે હટાયા સબ આસાર મુરદેકે પાએ પાસ બયઠ ગયા ઓર બગોર દેખને લગા જીસ વકતકે ઝુકકર ચેહરેકો ગોરસે દેખને લગા ઉમરૂ ને મુંહસે સુફુફે બેહોશી ફુંકા ઉસકે મુંહપર પડા બેહોશ છીંક મારકર હો ગયા ઉમરૂને ઉઠકર ફીલફોર સર કાટ ડાલા ગુલ ઓર શોર અંધેરા છાગયા ઉમરૂ ઉસકા પયરહન ઓર ઝુલા અસબાબ સેહેરકા લેકર ગ.ારમંય કુદ ગયા ઓર સુરંગમંય જા

હબયઠા ગ.લગ.લા ઓર શોર સુનકર સાહેર દોડે ઓર ઓર એહલે શેહેર લાશ ઉઠાકર હયરત પાસ લે ચલે ઓર વોહ ભી ગીરયા વ બુકા સુનકર દોડી અભી બાહર બાગકે ન પોંહચીથી કે સાહેર લાશ ગુબારકી લેકર આએ ઓર અરઝ કરને લગે કે ઉમરૂને ગુબારકો મારા હયરત ઇસ માજરેકો દેખકર રોઇ આહો બુકા કરને લગી આખ઼ીર લાશ ગુબારકી તખ.તે સેહેરપર રખકર ખીદમતે શાહમંય પોંહચી અફરાસીયાબ બાગે અયશમંય મુસવ્વરસે બાહમ ગુફતગુ કર રહાથા કે લાશ સાહેર લેકર હાઝીર હુવે ઓર મુકદદમા કત્લ હોનેકા ગુબારકે બ્યાન કીયા અફરાસીયાબ યેહ સુનતેહી મરદમ માર પેચીદાકે પેંચ તાબ ખાને લગા ઓર બોલા કે મંય હુસ્સામ જાદુકી રાહ દેખ રહા હું કે વોહ લશકરે મેહરૂખકા ખ.તીમા કરકે ઓર સર દુશમનુંકે લેકર આએ તો મંય જાકર ઉમરૂકો .ખુદ ગીરફતાર કરૂં ફીલ જુમલા શાહે તીલસ્સમ હુસ્સામકા મુનતઝર હય ઓર વોહ દરયાએ સેહેરસે ઉતરકર જબ પોંહચા દીલસે અપને મશવરા કીયા કે મંય મુકાબીલમંય આકર .ખયમા ઝનહુંગા તો અઇયાર આકર સતાએંગે ઓર દુશમન ભી હોશીયાર હો જાએંગે ઇસ્સે લાઝીમ હય કે ઇસી વક.ત ત.ખ્ત તારાજપર કમરે હીંમ્મત બાંધું ઓર અયશો અશરત દુશમનકો મુબદદીલ કરૂં સબકે સર કાટકે ખીદમતે શાહમંય લે જાઉં કુછ અયસા ખીયાલ કરકે સરદારાને લશકરકો બુલાકર અપને ઇરાદેસે ખબર દી ઓર બઅઝ ખુરેઝી બારગાહે મેહરૂખકી તરફ ચલા તમામ સરદાર ખબર ગીરફતારી ઉમરૂ ઝબાને બર્કસે સુનકર ખ્વાજાકે દુઆ કર રહેથે ઓર રો રહેથે કે યકાયક સદાએ નફીર કાનમંય આઇ તાએરાને સેહેર ઓર અઇયાર જો બાહેર જંગલમંય ફીર રહેથે આમદે લશકરે દુશમન દેખકર ઓર રૂ.ખ ઉસ ફોજકા અપને લશકરકી તરફ દેખકર બારગાહમંય આય ઓર અરઝ કરને લગે ખબર દી કે લશકરે દુશમન જંગપર આયા હય લડના ચાહતા હય મેહરૂખ યેહ ખબરકો સુનકર ઉઠ ખડી હુઇ ઓર હુકમ દીયા કે તબલજંગ બજે લશકર નસરત અસર તઇયાર હુવે કીસલીએકે લશકરે દુશમન એકદમ હુમલા કરદે ફીલફોર ઇરશાદ ફયઝ બુનયાદ ઇસ શેર બેઝનને નક.ક.ારા ગડગડાયા શોરો શરકા ઝમાના આયા સાહેર તખ.ત સેહેરપર સવાર હુવે જાન દેને પર તઇયાર હુવે હંગામા કીયામત ખયઝ ગર્મ હુવા અભી હુસ્સામ ન આને પાયાથા કે જવાનાને ખંજર ગુઝાર શમશીર બુરરાં મરકબ પર સવાર નીકલે હાથુમંય તેગેં જોહરદાર લીએથે જીનકી ઝર્બસે અદુકો રાહે ફના દીખાતેથે મેહરૂ.ખ ભી તખ્ત બીચ લશકર મંય લીએ નારંજ ઓર તરંજ ઉછલતે હુવે આગ પાનીસે ઓર પાની આગસે નીકલતે હુવે યેહ માલુમ હોતાથા જયસે—

નઝમ.

ઝમીંસે ઓજે ફેલક તકથા ઇસ તરહકા હુજુમ—કે શોર હશરકા હંગામા હોતાથા માલુમ
રૂવાંથે સાહેર નામી બરાએ જંગો જદલ—લીએથે હાથમંય સબ અપને સેહેરકી મનહૂલ

હઝાર સેહેર બરસતે થે અયસે અંગારે–ફુલકસે ગીરતે હંય જીસ તરહે રાતુકો તારે.

કીસ્સા મુખતસર જબ લશકરકી હદસે દો કોસ આગે ફોજ બડી લશકરે આદુસે દોચાર હુવે હુસ્સામ જો લશકર લીએ આતાથા ઈસ કસરતે સીયાહ કો દેખકર નાઆ-રાઝન હુવા કે હાં અય દીલેરો ઈન નમક હરામુંકો ઘેરો ખબરદાર ઈનમંયસે કોઈ ઝીંદા બચકર ન નીકલ જાએ કીસી તરફ પનાહ નપાએ ફોજને યેહ હુકમ સુન્તેહી સફ્આ-રાકી ઈસ હંગામેકી ખબર લશકરે હયરતકો ભી હુઈ યહાં મુસબ્બર અપની તરફસે ઓહઆદ જાદુ કો અફસર કર ગયા હય ઓર વોહભી ફોજ લેકર હુસ્સામ કા આકર શરીક હુવા તોક. તુરકી નામી બજને લગે કોસે શોરને ગુંબદદે ગરદુંકો હીલાયા શોજાઅત શુઆરને કદમે હીમ્મતકો મયદાનમંય જમાયા મેમીન વ મયસરા વગયરા આરાસ્તા હુવા હરએક ચાલાકો ચુસ્ત હુવા અલમુંકે ફુરેરે લેહરાએ નીશાનુંકે પરછમ ખુલે નકીબાને બુલંદ આવાઝ પુકારને લગે ઈબિરત આમેઝ સદાએં સુનાને લગે.

નઝમ.

દોલતે દુન્યાકે તમન્ના કુનદ—યાકે વફ કર્દકે બામા કુનદ
મગઝે વફા નેસ્ત દરીં ઉસ્તખુવાં—બુએ અમાં નેક દરી ખાક દો

મોહબ્બતે દુન્યાસે હાથ ઉઠાવ કબતક ઈસદારે બેસબાતમંય હયાતકી ઉમ્મીદ હય આખીર એક દીન મરના હય અગર આજ મરકર જાનદી તો ઝીંદગી જાવીદ હય ઈસ સદાકે સુનતેહી શમશીરે આબદાર ચમકને લગીં મંચલે હોંઠ ચબા ચબા કર અદુકો ઘુરતેથે સફુંપર સંનાટાથા કોઇ પરંદા ભી ઉડકર વહાં ન આતાથા રન બોલતાથા તમામ આલમમંય સનસાન નઝર આતાથા હુસ્સામ બદ અંજામ અઝધરકો ઉડાકર મયદાનમંય લાયા યેહ નાબકાર ખુદ ભી બોહત બદ સુરત હય ઓર બઝોર સેહેર અપની સુરત નેહેસ ઓર ભી મોહીબ બનાઈ હય મયદાનમંય પોંહચકર ખુબ સેહેરકી નયરંગીયાં ઉસને દીખાઈ ઓર ઠેહેરકર મેહરૂખકી તરફ ગઝબ હોકર કહા અય નાદાન કહાં તુ ઓર કહાં સેહેનશાહ ઓર કહાં તક લાફ ગુઝારી મારેગી ઓર લશકરે શેહેનશાહમંયસે કીસ કીસકો કત્લ કરેગી ઈન ચંદ નમકહરામ જો તેરે પાસ જમે હો ગએ હંય ઈનપર ગુરૂર લાઝીમ નહીં રફીક નેક શીરસ્ત અકીદત અંદેશસે સલાહ લેકર શરકશીસે બાઝઆ કદમપર મેરે ગીર અગર સર મેરે ફરમાનસે ન હટાયા તો ખતા તેરી શાહે તીલસ્સમસે માફ કરાદુંગા વરના ઈન હરાફસે સઝાએ માકુલ દુંગા ઉમરૂ જો તેરા મદદગાર હય વોહ ભી તીલસ્સમમંય કયદ હય તુ ભી રાહ રાસ્ત પર આ અપની જાન બચા ગોર કરકે શેહેનશાહ વાલા મરતબતકા કયા રૂતબા હય ખુદાવંદ સામરીને કયા મરતબા દીયા હય વોહ દેવ ઓરતું મુર્ગ ભલા તેરી ઉનકી બરાબરા કહાં હો સકતી હય કે તુજ જયસી નમક હરામકો અબતક છોડા હય અય બે અદબ યેહ સમઝે કબ ઝેબા હય મેહરૂખને યેહ કલામ ગઝબનાક સુનકર શમ-શીરે ઝબાનકે જો હર દીખાએ ઓર પુકારી કે ઓ બે હયા ચુપ કયા બકતા હય–

દુશમન અગર હવી તો નીગેહબાં હવીતર અસ્ત—હુસ્સામને યે કલામ સુનકર એક નારંજ સેહેર પઢકર મારા ફીરતો નઉઝો બીલ્લાહ ઉસમંયસે ધુંવા નીકલા ઓર અનકરીબ થા કે આફત તાઝા ઓર બલાએ બે અંદાઝા પયદા કરે મેહરૂખને ઉસ નારંજકો આતે દેખકર ફૂલકકી તરફ કુછ પઢકર ફુંકા કે એક પંજા પયદા હુવા ઓર ઉસ નારંજકો રોક કર ગાયબ હો ગયા હુસ્સામકા જબ સેહેર રદ હો ગયા બ ગુસ્સા શમશીર સાએકા બાર ખીંચકર બઢા ઉસ લહ.ત બહાર અપના તાઉસ બડાકર મયદાનમંય આઇ ઓર કહા અય હુસ્સામ તુમહેં લાઝીમ હય કે હમ પા ઉફતાદું કી આકર દસતગીરી કરો ઓર શરતેં મરદી યેહ હય કે મગ.લુબકી મદદકો આવ હમસે મીલ જાવ અયસે ના મુનસીફ ઓર ઝાલીમ બાદશાહકી એતાઅત કરના અકલે મસલેહતસે ખીલાફ હય અફરાસીયાબ નાલાયક ઓંર બેહુદા ઓર ના ઈનસાફ હય હમ કયસી ઇતાઅત ઓર તાબેદારી સરકારકી બજા લાએ ફીર આખીર ઉસકે સીલેમંય કયા મીલા તુમભી અંજામકો કયા પાવગે ઇસ્સે બેહેતર યેહ હય કે શેહેનશાહે સાહેરાંકે યહાં મીસ્લ તુમહારે બોહત લડનેવાલે હંય હમ અલ બત્તા મજબુર ઓર બીચારે હંય તુમકો લાઝીમ હય કે કૈદ રેહનેકે મરદાં આઝાદહ ગીર—મું આસ્તાદાએ દસ્ત ઉફતાદહ ગીર—હુસ્સામ બદ અંજામ ઇન કલમએ નસીહતકો સુનકર બોલા કે મંય નમકહરામ નહીં હું જો મીસ્લ તેરે મુનહરીફ હો જાઉં બહારને કહા અચ્છા અબ હોશીયાર હોજા ઓર નીમચા સેહેર દોડકર મારા ઉસને જીસ્મ અપના બઝોર સેહેર ફોલાદકા બનાયાથા નીમચા ઉચક ગયા બહારને દો બારા તીર મારા વોહ ભી ખાલી ગયા હુસ્સામને દોનું હરબે રદ કરકે એક નારયલ મારા કે વોહ ફુટા આઠ હઝાર પયકાને તીર ઉસમંયસે નીકલકર લશકરે મેહરૂખપર ગીરા સરસે ગુઝરકે પાઉંકી તરફસે નીકલ ગયા બોહત સાહેર હીલાક હુવે ઓર બહાર ગુલદસ્તા લેકર બડી હુસ્સામ સમઝા અબ યેહ બાગે સેહેર બનાયગી મેરે લશકરકો સરસરે સિતમસે બરબાદ ઓર ખીઝાં રસીદા કરેગી લાઝીમ હય કે મંય ભી તોહફએ તીલસ્સમસે કામ લું યેહ સોચકર અપને ઝુલેસે હલકએ જમશેદી નીકાલકર મારા બહારકી ગરદનમંય વોહ હલકા પડકર બયઠ ગયા ઓર વોહ બેહોશ હો ગઇ ઉસને ગીરફતાર કર લીયા ઓર વોહી હલકા લેકર આગે બડા મેહરૂખને લલકારા કે અય નામુરાદે અઝલી કહાં આતા હય ઉસને હલકા દોડકર મારા મેહરૂખકી ગરદન ભી ફંસી ઓર અસીર હોગઈ ઉસ વકત વોહ દોનું સેહેરમંયસે બારાન સેહેર ઓર આસમાન સેહેર જો સાથ અપને લાયાથા ઉનકો હુસ્સામને ઝબાનપર જારી કીયા સબને દેખા કે એક તરફ ધુવાં ધુબંદ હુવા ઓર બઢતે બઢતે મીસ્લે આસમાન સરે લશકરે મેહરૂખપર કાયમ હુવા નીચે ઉસ આસમાનકે અબ્ર ધીર આએ પાની બરસને લગા જીસકે સરપર બુંદ ગીરતીથી તીરકા કામ કરતીથી સાહેરાને નામીને સીપેહરે સેહેર કરકે રોકતેથે એક તલાતુમ મચાથા ઉસ હંગામેં મંય બર્ક મેહશરને કહા અય ફરઝંદે

રેઆદ ઇસ બારાંનમંય હમારી કસર બાકી હય યાને રેઆદ ગરજતા હય ચલો હમ ભી અપના કામ કરેં યેહ સુન્નાથા કે રેઆદ ઝમીનમંય ગ.રક હુવા ઓર બર્ક મેહ-શાર ચમકકર ફલક પર ગઇ ઇધર બર્કકો ચમકતે દેખકર હુસ્સામ સમઝા કે કાયદા હય જબ પાની બરસતા હય બીજલી ઝુરૂર ચમકતી હય યકીન હય યેહ મેરે સેહે-રકી બીજલી હય ગરઝકે યેહ તો ગાફીલ રહા ઓર રેઆદ ઝમીનસે નીકલા ઉસ વકત બર્કકા ચમકના સાથ હુસ્સામકે સબ દેખ રહેથે કે રેઆદને ચીંખ મારી બોહત સાહેરૂંકે સર ફ્ટ ગએ હુસ્સામ કયું કે ઝબરદસ્ત થા ઉસકા સર તો નહીં ફ્ટા મગર બેહોશ હો ગયા ઉપરસે બર્ક જો કડકડાકર ગીરી ઉસકે જીસમે નેહસકો કાટકર ઝમીનમંય ઉતર ગઇ અલ એબાદ રોઝ શોર ક્યામત બરપા હુઇ વોહ આસમાને સેહેર ફ્ટકર લશકરે હુસ્સામ ઓર હયરત પર ગીરા હઝારહા સાહેર દબકર મરા મેહરૂ.ખ ઓર બહાર ક.યદસે છુટે ફોજને મેહરૂ.ખકી હમલા કીયા રેઆદને ચીંખેં મારના શુરૂ કીં ઓર બર્કમેહશાર ચમક ચમક કર ગીરતીથી કભી ચાલીસ ગઝ દરાઝ હોકર ગીરતીથી કભી તીરછી, પયદરપે ગીરતી હરબાર દોસો તીનસોકો જલાકર ખાક સીયાહ કરતીથી દમભરમંય ચાલીસ પચાસ હઝાર સાહેર જલા દીયા આખ.ીર લશકરે હયરતમંય તબલે અમાં બજા બોહતસે સાહેર ફરાર હોગએ હઝારૂં ગીરફ્તાર હુવે બોહતુંને ઇતાઅત કી માલો મતાઅ દુશમનકા લુટકર મેહરૂ.ખ નકકારા ફ્તેહ બજા કર મયદાનસે ફીરી ઓર કયામ ઝવીલ એહતેરામમંય પોંહચકર મસરૂફે અયશો નીશાત હુઇ લશકરને કમર ખોલી હંગામાએ નીશાત ગર્મ હુવા ઉધર લશકરે હુસ્સામ ભાગકર દરયાએ સેહેરકે પાર ગએ અફ્રાસીયાબ બરાએ ઝુરૂર સુસવ્વરસે ગર્મ સુખન થા કે મંય આજતક તરહ દેતાથા કે યેહ લોગ રાહે રાસ્તપર આવેં ગુસ્સેકી પનાહ નહીં અબ દેખના સબકે સર હુસ્સામ લાતા હોગા બાતેં તમામ ન હુઇથીં કે સદાએ વાવેલાકી કાનમંય આઇ ખાદીમ દોડે ઓર સાહેરાને હુસ્સામકો સામને લાએ ઉનહુંને તેગ બયાન વકેઆ જો ગુઝીં કો બાદશાહકે ઝખમી કીયા દીલ દોનીમ હોદે આહ બાદશાહકે સીનેસે નીકલા ઇસ શેકશતકી ખબર સુનકર દસ્તે તઅસ્સુફ મલે ઓર ઉનસે પુછા કે હુસ્સામકો કીસને કત્લ કીયા કહા બર્ક મેહશરને તો ઉસકો કત્લ કીયા લેકીન સબ લોગ કેહતેથે અફ્રાસીયાબ હરામઝાદે મસખરેને ભેજકર કત્લ કરાયા ઇસ કલમે પર એહલે દરબાર મુંહ ફેરકર હંસે ઓર સરમાયા વઝીરને ઉન સાહેરૂંકો ધુડકાકે સબ લોગ કુછ કેહતે હંય તુમ અપની ઝબાનસે કુછ ન કહો આમ લોગુંકા કાયદા હય કે શાહુંકો સરદારૂંકો બુરા ભલા કેહતે હંય લેકીન હુઝુર મંય અયસી બાત કેહતા હય અફ્રાસીયાબ યેહ બાત સુનકર કેહને લગા કે અગર મંય ઉનકો સઝા દીલવાતા હું તો લોગ કહેંગે મેહરૂ.ખસે કુછ બસ નહીં ચલા અપને મુલાઝમુંકો હીલાક કરતા હય ઇસ્સે લાઝીમ હય તો કત્લ હોને નમકહરામુંકે જો કુછ કોઇ કહે સુનું ઓર ખામોશ રહું કયું કે ચાંદપર ખ.ાક ડાલનેસે નહીં પડતી

હય મંય જયસા હું વયસાહી રહુંગા યેહ કેહકર બગલબંય હાથ ડાલા ઓર એક કાગઝકા પુત્લા નીકાલકર ફેંકા ઓર હુકમ કીયા જહાં સરસર અઇયારા મીલે અય પુત્લે ઉસે ઉઠાલા બ હુકમ કાગઝ ઉડતા હુવા રવાના હુવા યેહ માલુમ હોતાથા.

ફ્રર્દ.

અબ તો વોહ શકલ કાગઝી બાદી—નઝમીકા ન આસમાકા હય

સરસર લશકરે હયરતમંય અંદર ખયમેકે બયઠીથી ઓર સબારફ્તાર કેહ-હીથી વાહરે ઉમરૂ મુંડી કાટા બલાકા અઇયાર હય નગોડા તીલસ્સમમંય જબસે આયા હય આફ્ત ઢાઇ હય અબ શેહેરમંય હયરતકે હય લેકીન કીસીકે હાથ નહીં આતા હય સબારફ્તારકે છેડનેકો સરસર કેહતી હય હાં બેહેન તુમહારા જી જાનતા હોગા જયસા ઉમરૂ હય વયસા ઉસકા શાની વોહ કીરાં ઇસ બલાકા હય કે તેરે દીલકો ઝખમી ઉસને કીયા હય સબારફ્તાર યેહ સુનકર ખીસયાની હુઇ ઓર કહા હુઝુરકો અગર બુરા લગતા હય તો મંય નામ ભી ઉમરૂકાન લુંગી ખુલાસા કલામ ઇનહી બાતુંમંય થી કે વોહ પુત્લા કાગઝી આકર કમરમંય સરસરકે લેપટ ગયા ઓર ઉડકર ચલા સરસર સમઝી જો રેઅદ ઓર બર્કમેહશરને હુસ્સામકો કત્લ કીયા હય તો મેહરૂખ અંદેશા મંદ હુઇ હય કે અઇયાર બચ્ચીયાં કોઇ અઇયારી ન કરેં ઇસ લેહાઝસે મુઝે ગીરફ્તાર કરાયા હય યે ખીયાલ કરકે બકને લગી કે હમસે ઓર અઇયારૂંસે ગીરફ્તાર કરનેકી શર્ત હય ન કે સાહેરૂંસે લડના હમારા કામ હય ઉસ પુત્લેને કુછ સમાઅત ન કી ઓર દરયાએ સેહેરકી તરફ ચલા સરસર સમઝી કે અફ્રાસીયાબને શાયદ બુલવાયા હય યકીન હય કે યેહીં કહેગા કે હુસ્સામ મારા ગયા ઓર તુજસે કુછ નહોકા ફીર મેરે ભી મીઝાઝ મંય આએગા જવાબ દુંગી ગરઝકે ઇસી શશો પંજ મંયથી કે પુત્લા સામને શાહકે લાયા ઉસને સલામ કીયા ઓર હાથ જોડકર ખડી હુઇ અફ્રાસીયાબને કહા અય સરસર તુને કઇ બાર ઇકરાર કીયા કે મંય ઉમરૂકો પકડ લાઉંગી મગર આજ તક ગીરફ્તાર ન કર સકી સરસરને કહા કે કુરબાન હો જાઉં કનીઝ તો કઇ બાર ઉસકો પકડ લાઇ મગર ઉસકી કઝા નથી છુટ છુટ ગયા શાહને કહા અચ્છા અબ જાકર રેઅદ બર્કમેહશરકો પકડ લા ઓર મલકા હયરતકે પાસ પોંહચાદે સરસર રૂખસત હોકર રવાના હુઇ ઓર શેહેનશાહને એકનામા હયરતકો લીખા કે અય મલકા તુમ ગભરાવ નહીં મંય ઉમરૂકી ગીરફ્તારીકો સાહેર ઝબરદસ્ત ભેજ તાહું ઓર ખુદ મંયભી આતાહું લેકીન સરસર રઅદ ઓર બર્કમેહશરકો ગીરફ્તાર કરકે લાએ તો ફૌરન સર ઉન દોનુંકા કાટ ડાલના ઇસ નામેકો એક પંજએ સેહેરકો દીયા વોહ લેકર ચલા ઇધર પંજએ સેહેર ઉડા કર સરસરકો ઉસકે ખયમે મંય પોંહચા ગયા સબારફ્તાર ઉસકે જાનેસે મુતરદદુદથી ઉસ વકત ખુશ હોકર પુછને લગી અયશેહઝાદી આપ કહાં તશરીફ લે ગઇથીં સર-સરને સબ કયફીયત બયાનકી ઓર કહા ચલો બર્કમેહશરકો પકડલાંએ યેહ કેહકર

કસુતે અઇયારી ખોલકર સામને આઇના રખકર સુરત દોનુંને બદલી એક તો ઓરતે નાઝની હુરે જમાલ હંય ઓર દુસરે બનાવટસે ઝીયાદા હસીના જમીલા બારાબારા બરસકી કમસીન લડકીયાં બની વોહ ઐસા સુરત હરએકકીથી કે માહતાબે ચારદહ ઉનકે રૂખસારૂંપર નુરસે રોશની કરતાથા ઓર ચરાગે જહાં અફરોઝ આફતા બ કંદીલ ફલક હય પરતવે શમએ જમાલ દીલઆરાસે ઉનકે તાબે હુસ્ન લેતાથા અલહક વસ્ફ મંય ઉનખુબાને રોઝગાર કે યેહ ઐસા હય જબ રાત હુઇ દોનું અપને ખૂયમેસે નીકલ કર રવાના હુઈ ઓર લશકરે મેહરૂખ મંય પોંહચીં જીસને લશકર મંય દેખા ઉન પર શેફતા વ ફરેફતા હુવા આશીક તન શેઅર પડને લગા નવજવાન આવાઝે કસને લગે કોઇ બોલા કે મંય ઇસ ઝુલ્ફકા સોદાઇ હું કોઇ બોલા કે મંય રૂખે ઇતવારકા શયદાઇ હું કે

રૂબાઈ.

હય ઝુલ્ફકા માર સોખ કાલા કાફર—હલકા મારે હય ઉસપે બાલા કાફીર
બસ ચશમપે આંખ પડતેહી દીલને પુકારા—જાદુ બરહક હય કરનેવાલા કાફીર

ઓર કોઇ બેકરાર હોકર ઉનકે પીછે ચલા ઓર કેહતા જાતાથાકે અયયાર દીલ નવાઝ સરાપા નાઝ એક તરફ ઇપરભી દેખલો કે યેહ દીલે મુંતઝર તસલ્લીયાબ હો ઓર મુજ બેતાબકી જાન બચે કે,

અશઆર.

ઝરદીસે સુરમેકા ઝરર કશા હોગા—દેખલોગે જો ઇધિર એક નઝર કયા હોગા
હમભી અપને દીલે બેતાબકો સમઝા લેગેં—ફેરલે હમસે વોહ બેદીલે નઝર કયા હોગા

ઓર કીસીને ઉનકી અચપલાહી ઓર ચુલબુલા પન દેખકર દીલસે દુઆદી ફૈદ ચૌદવાં સાલ ખુદા બયરસે કાટે તુમપર—ઘટને લગતા હય મહેચારદહ પુરા હોકર—

હમ રાહ ઇન દોનુંકે મજમએ આશકાં હર તરફસે હુજુમે જવાનાથા કે ફૈદ શેહેર મંય શોહરા કીસ કદ્રકીયામતકા કયું—જલવ ગાહે હશર હરહર કુદ બરઝન હોગયા ઇસી તરહ લશકરસે ગુઝરકર બારગાહે મેહરૂખપર પોંહચીં દરબાનસે કહા હમારી ખબર મલકા આલમસે જાકર અરઝ કરો કે દો લડકીયાં હાઝીર હુઈ હંય દરબાનુંને કહાં તુમ કહાંસે આઇહો ઉનહુને કહા હમ કુછ ફોજ લેકર તો આએ નહીં હંય જો તુમ પુછાગછી કરતેહો જાવ મલકાસે બ્યાન કરો જહાંસે હમ આએ હંય આપહી સાબીત હો જાયગા ઇસ તકરીરસે દરબાન ખામોશ હુવે ઓર અરઝ બેગીને જાકર મેહરૂખસે બાદ દુઆ વસનાકે ઇલતેમાસ કીયા કે દો લડકીયાં આસ્તાને આલીપર હાઝીર હંય તમન્નાબારયાબ હોનેકી રખતી હંય મેહરૂખને હુકમ કીયા સામને લાવ મુલાઝમાને બારગાહ દોનુંકે સામને લાએ ઉનહુંને બાઅદબ હોકર સલામ કીયા એહલે દરબારને જો ઉનકી સુરત પાકીઝાકો દેખા દીવાનારૂખે ઐસા બના બહાર ઓર સુ.એસુ ઓર નાફરમાન વગયરા દેખકર કેહને લગીં હય હય કમબખ.તેન આભી

બીલકુલ કમસીન હંય નગોડી મારચુંપર કયા મુસીબત પડી હય જો ઘરસે બહાર નીકલીં ઓર જાદુગરની બોલી ચેહ નાજુકનીયાં તો સુરત ભોલી ભોલી રખતી હંય માલુમ હોતાહય કીસી અશરાફકી બેટીયાં હંય એકને કહા બેહેન દેખો ચેહ અલ્લડભી હંય કુછ શુઉર નહીં હય બાલ ભીરૂખપરસે નહીં હટાતીં હય ગરઝકે અપની અપની બોલીયાં સબ બોલતેથે ઓર ઉનકે હુસ્નો જમાલપર ફરેફતાથે ફીલ હકીકત ઉસને અપની બનાવટ અયસીહીકીથી કે કુરતીયાં આસતીનું હાર પેહને ઝોલીયાં ગલેમંય ડાલે નાકમંય એક એક મોતીકી નથની પેહનેથીં મગર રૂએ ઝેબા મીસ્લે ગુલે તાઝા કે નસીમે તમન્નાએ આશકાંસે શગુફતા ઓર ઝુલ્ફ મીસ્લ સુંબુલપર તાબ કે હઝારૂં નાફા-સુશક નાબ ઉસ મંય પોશીદાથે આરાસ્તા વપયરાસ્તા કરકે આઇથીં મેહરૂખને નીહાયત શફકતસે ઉનકો કુરસીપર બેઠનેકા હુકમ ફરમાયા ઓર બરાએ નવાઝીશ હાલ પુછા દોનું લડકીયાં રોને લગીં લાલીએ આબદાર શાહવારે અશક મુત્તસીલ ઓર મુમલસીલ સદફે ચશમસે ઢલકકર રૂખસારપર આને લગે ખુબ ધારમધાર રોઇ મેહરૂખ બેકરાર હોગઇ ઓર પાસ અપને બુલાયા ઉનકે હાલ ઝારપર રેહેમ આયા આંસુ પુછે દીલાસા દેકર બીઠાયા ઉનહુંને કહા હમ હયકલ જાદુકી બેટીયાં હંય બાપ ઓર મા હમારે રેહરૂએ મુલકે અદમ હુવે હમઅકેલે રેહગએ કોઇ રોટી દેનેવાલા કયસા ખાલી સીરપર હાથ રખનેવાલા ભી ન રહા અબ મેહનત ઓર મશક્કત કરતે હંય મેરાતેરા કામકાજ કરકે રોટી મયસ્સર આતી હય ખાકર પડરેહતે હંય લેકીન જવાને જહાં હંય ઓર કમબખ્ત પીલા ચમડા હમારા અયસા હય કે જીસકે સબબસે હરએક આબરૂકા ખુવાહાં રેહતા હય મરદવે તાકતે ઝાંકતે હંય આવાઝે કસ્તે હંય ગરીબ સમજકર હરશખસ જો પાતા હય બક લેતા હય હમ આપકે પાસ આએહંય કે હમે કનીઝીમંય કુબુલ ફરમાઇએ ઓર રેઅદ ઓર બર્કમેહશરકા શાગીર્દ કરાદીજીએ કે હમકો ઇનહીકા સેહેર પસંદ હય ઉનકા કારોબાર કરેગેં ઓર સેહેરભી સીખેગેં આપકે ફરમાનેસે વોહ અગર રખલેં તો એન ઇનાયત હય ઇસ તકરીરકો સુનકર મેહરૂખ ને રેઅદ ઓર બેર્કમેહશરકી તરફ દેખા ઓર રેઅદ અપના નામ ઉનકી ઝબાનસે સુનકર ઉનકીંહી તરફ મુતવજ જેહ હુવા ઓર બનઝર ઉસને દેખા કે વોહ નાઝનીનાને મેહપારા કમસીન કુબુલ સુરત હંય છાતીયાં ઉભરતી આતી હંય માલુમ હોતાહય ગુઠલયા છોટી છોટી અભી છાતીચું મંય પડી હંય મેંહદી હાથુંમય લગી હય પોર પોર છલ્લે પેહને હંય પાઉંમંય છાગલે પડી હંય ગલેમંય તોકઉન ખુરશીદ રૂખસારૂં કે હીલાલ આસા પડા હય કાનકે બાલે રૂખસાર પર હલકા ફીગન હંય રેઅદ કાદીલ હાથસે જાતા રહા અરઝકી અય મેહરૂખ મંય ઇનકો બહીલ જાદુ તાલીમ કરૂંગા ઓર બર્ક મેહશરને કહા હુઝુર મુલાહીઝા ફરમાએગેં જો કુછ ઉનકી કયફીયત હોગી દસ પાંચ રોઝ મંય શાહ તીલસ્સમકા મુકાબ્લા કરેંગી ઓર તીલસ્સમકી જો બીજલીએં હંય ઉનકા જવાબ ચેહી દેંગી મેરે સાથ હાએં બાએં ચમકા કરેગીં ઓર આપકે

લશકર મંય મુજ સાથ તીન બરકેં હો જાયગીં મેહરૂખને કહા ઇનકો અપને સાથ ખયમે મંય લે જાવ સરકારસે ઇનકા ખર્ચ મીલેગા લેકીન સેહેર સીખાને મંય ઇનકો મારના પીટના નહીં યેહ સમજ લો કે બે માંબાપકી બચ્ચીયાં હુંય બર્ક મેહશરને જવાબ દીયા મંય અપની બેટીયાં સમજુંગી ઓર ખુસુસન હુઝુરકા દરમીયાન ઇનકે બારે મંય હય કોઇ તકલીફ કીસી તરહકી ઇનહેં ન હોગી ઓર તરીકએ તાલીમ સેહેલ અખતીયાર કીયા જાયગા કીસ્સા કોતાહ રેઅદ ઓર બર્કમેહશર ઉનકો લેકર અપને ખયમે મંય આએ મેહરૂખને ભી દરબાર બરખાસ્ત ફરમાયા રાતકા વકતથા સબ સરદાર અપને અપને ખયમું મંય ગએ બર્ક મેહશરને લડકીયુંકે; લીએ પલંગડી ઓર મસનદ જવાહીર નીગાહ બીછવાદીં જુમલા તરહકી નેઅમમેં ઉનકે લીએ મોહઇયા કરદીં ઓર કહા સુબ્હકો કનીઝેં વગયરા મુલાઝમ સબ બુલવાદુંગી ઇસ વકત તુમ શરાબ પીયો ખાના ખાવ આરામ કરો યેહ સુનકર વોહ દોનું મનસદપર જલ્વગર હુઈ રેઅદભી ઉનકે પાસ આકર બયઠા ઓર નઝઝારા હુરે જમાલ કરને લગા બર્ક મેહશરને કહા બેટા તુ ઉનકો નઝરે હસરતસે દેખતા હય કે બસ નહીં તેરા જો નીગાહુંસે પીલે રેઅદને જવાબ દીયા અમ્મા જાન તુમમાંહો તુમસે કયા પરદા હય મેરા દીલ ઉનપર આ ગયા હય યેહ કેહકર માંકી ગરદન મંય હાથ ડાલકર લાડ કરને લગા કે મે અમ્માં તેરે સદકે તેરે કુરબાન બર્ક મેહશર તીવરી ચડાકર બોલી કે લોંડે કયા બકતા હય હવાસ પકડ અકલકે નાખુન લે મુઝે યેહબાતેં નહીં અચ્છી માલુમ હોતીં ચોચલેકી બાતેં કીસી ઓરસે જાકર કરો ઓર સુનો ન,ખરે ખુબી ઓર બુઝુરગી સબ ડુબી સુબહાનલ્લાહ અબતો ખુબ ચલ નીકલતા હય મુજસે ભી સાફ સાફ કેહને લગા મુએ શામતી ગારત હુવે મુએ બેહયા તેરે જીએ કુત્તા ન જીએ ખુદાકી શાન જન જાએ ઇનહેં લજાએ અભી કલકા ઝીક હય લંગોટી બાંધી ફીરતાથા આજ ઇસ કાબીલ તુ હુવા કે રંડી બાઝી કરને લગા ચલ ચખે દુરહો ન ગોડે મારે નીકલ યહાંસે કયા મુઝે મેહરૂ,ખકે આગે ઝંલીલ કરાયગા રેઅદ મારે ગુસ્સા કરનેસે પાઉં પર ગીરા ઓર લોટને લગા કે આપ ઇસ મુકદદમેમંય ન બોલીએ મંય જાનું ઓર યેહ જાને બર્કમેહશર આખીર માં હય ઇસકે હાલપર રેહમ ખાકર ચુપ હો રહી મગર એહતેયાતકે લીએ પાસ લડકીયુંકે આકર બયઠી કે શાયદ રેઅદ ઇનકો સતાએ ઓર યેહ નારાઝ હો જાએં ઓર ઇધર સરસર ભી રેઅદકી બેકરારીયાં દેખકર ગભરાઇં કે મુબાદા યેહ હમપર દસ્ત દરાઝી કરે તો હમ ઇસકા કુછ ન કર સકેંગે યેહ સોચકર અપને પાસ્સે એક બયઝા નીકાલા ઓર બર્કમેહશરસે કહા હમ તો સેહેર નહીં જાનતે હુંય લેકીન યેહ અંડા હય હમને એક જગેહ પડા પાયા હમ લોગુંસે હમને જો ઇસકા હાલ પુછા તો હરએક સાહેર ઝબરદસ્તને યેહી કહા કે તુમહારી કીસમત બોહત અચ્છી વ નેકથી જો યહ તુમને પાયા યે અંડા સીમુર્ગ, જમશેદકા હય ઇસમંય અજીબ અજીબ ખુશબુંએ આતી હુંય રેઅદને કહા લાવ મંય

તો દેખુ **સરસરને** ઉસકો હવાલે કીયા **રેઅદને** કહા તુમ ભી અંડા દેને લગી લડકીયાં બોલી તુમ તો ઠઠ્ઠાબાઝી કરતે હો **બર્કેમેહશરને** કહા બેટા તુમને ઇસ્સે કયા કહા **રેઅદને** માકો તો કુછ જવાબ ન દીયા મગર મારે હંસી કે પેટ પકડકે લોટને લગા ઓર વોહ બચઝા આપ ભી સુંઘા ઓર માંકે નથનુંસે લગા દીયા ઇસમંય ગઝબકી બેહોશીથી દોનું સુંઘનેહી બેહોશ હો ગએ યહાં **રેઅદ** અપની તબીયતસે અલાયદી તો કર રખ્ખીથી કોઇ મુલાઝમ ભી મોઝુદ નથા **સરસર** ઓર **સબારફ્તાર** દોનુંકો પુશતારેમંય બાંધકર ખયમેસે પુશતપર લાદે બાહીર નીકલી લેકીન યેહ બારગાહમંય જીસ વકત **મેહરૂખ** પાસ આતીથી તો અઇયાર જંગલમંય થે જબ ફીરકર બારગાહમંય આએ તો હાલ સુના કે દો લડકીયાં આઇ હુંય **રેઅદ** ઓર **બર્કેમેહશરકે** ખયમેમંય હુંય **બર્કફીરંગીને ઝરગામને** કહા લડકીયુંકો દેખા ચાહીએ યેહ કેહકર દોનું ખયમે મંય આએ યહાં દોનું અઇયાર બચ્ચીયાં જા ચુકી થી અઇયારૂંને ખયમાં ખાલી પાયા તાહમ ખીયાલ કીયાકે બેશક અઇયાર વોહ લડકીયાંથીં બવજેહ કત્લ કરને **હુસ્સામકે** ઇનદોનું કો પકડ ગઇ હુંય યેહ સમજકર અઇયાર દોડે ઓર અઇયાર બચ્ચીયાં ઉઠતી બેઠતી કુત્તે બીલ્લીકી ચાલ ચલકર લશકરસે બાહીર નીકલ ગઇ ઓર જંગલ મંય પોંહચી અઇયારભી આકર જંગલ મંય પોંહચે ઓર એક આવાઝ દી કે ખબરદાર કહાં જાતી હો કે લગા તાવ હમભી આ પોંહચે યેહ આવાઝ અઇયાર બચ્ચીયુંને સુની સરપર પાઉં રખકર ભાગીં ઓર એયસે મુકામપર પોંહચી કે કોડીયાલા પુલાથા હરી હરી ઘાસ લેહ લહાતીથી તાલાબ કુંવે પાનીસે ભરેથે હવા ઠંડી ઠંડી ચલતીથી ચાંદની છટકી હુઇથી ઇસ જંગલ મંય ફીરાંથા અઇયારૂંકી આવાઝ સુનકર બગદા પકકર દોડા ઇધર **તેઝનીગાહ** અઇયાર બચ્ચી **સરસરકે** પીછે આઇથી ઓર એક જગેહ સુરંગ લગાકર છુપી બયઠીથી **બર્કફીરંગી** ઓર **ઝરગામ** જો દુરસે ચલે આયથે ઉસ સુરંગમંય ગીરે **તેઝનીગાહને** કમંદ મારી **ઝરગામકી** ગરદન ફંસી ઓર **બર્કફીરંગી** તડપકર સુરંગસે બાહીર નીકલા **તેઝનીગાહને ઝરગામકો** ખીંચ લીયા ઓર હુબાબ મારકર બેહોશ કરકે સુરંગસે નીકલી મગર **બર્કફીરંગીને ઝરગામકે** ગીરફતાર હોનેકા કુછ ખીયાલ ન કીયા ઓર **સરસરકે** પીછે ચલા યહાં તકકે જંગલ હરેભરેમંય બરાબર આ પોંહચા ઓર પુકારા કે વાહ વાહ ઉસ્તાનીજી કયા ખુબ અઇયારીકી મગર મંય જાન બેચકર આયા અબ કહાં જાને દેતા હું **સરસરને** પલટકર જવાબ દીયા કે મુવે તેરે ઉસ્તાદને ભી કભી રોકાથા જો તું કભી રોકેગા સેહ કેહકર **સબારફ્તાર** ઓર **સરસર** નીમચા પકડકર આ ગીરી બર્ક ભી બીજલીકી તરહ ચમકને લગા એક ચોટ **સરસર** પર ઓર એક **સબારફ્તાર** પર કરતાથા કભી રોકા કભી મારા ખંજરકી ઝનકાર બુલંદ હુઇ કભી બેઝએ બેહોશી ચલને લગા ઉસ દમ **તેઝગાહભી ઝરગામકો** પુશતારે મંય બાંધે યહાં આ પોંહચી ઓર બર્કકો ઘેરા બર્ક ચારકી લડાઇ લડને લગા **સરસરને** તાક કર બેઝએ બેહોશી મારા બર્કને

જસ્ત કરકે ખાલી ફીયા ઝમીન મંય જયસેહી ઉતરાથા કે **સબારફ્તારને** હુબાબ મારા લોટકર વોહ ભી ખાલી દીયા લેકીન સંભલને ન પાયાથા કે **તેઝનીગાંહને** દોડકર ખંજર મારા **બર્ક** અબકી જો તડપા દુર જાકર ગીરા ઓર વહાંસે સંભલકર ફીર દોડા તીનું અઇયાર બચ્ચીયું'કો રોકા કીસીપર કમંદ મારી કીસીપર ખંજર કીસીકા વાર રોકા હમ-તન ચશમ બનગયા અજબ હંગામા બરપાથા ઈસી ગોગા વ હંગામે મંય **કીરાં** બગદા-તાને નાઅરા કરતા આકર પોંહચા **સબારફ્તારને સરસરકો** પુકારા કે વારી વોહ મુવા કાલીયા આતા હય **કીરાં** યેહ સદા સુનતેહી **સબારફ્તારકે** સરપર આયા હરચંદ ઉસને રોકા ઓર હરબે કીયે લેકીન **કીરાં** દરરાના ઘુસ પડા ઓર ચાહા કે ગોદમંય ઉઠાલું ઉસ વકત વોહ ઉહી ઉહી કરતી ભાગી ઓર પુકારી કે અય **સરસર** મંયતો ભાગતીહું વોહ પીછા નહી છોડતા **સરસર** ઓર **તેઝનીગાહ** ઉસકે પુકારનેસે ઈધર મુતવજજેહ હુઇંથીં કે **બર્કને** નીમચાહાએં હાથસે **સરસર** ઓર બાએં હાથસે **તેઝનીગાહપર** મારા કે દોનુંકે પુશતારે કટગએ ઓર **બર્ક મેહશર** ઓર **ગર.ગામ** ઝમીનપર ગીરે **બર્કને** દોડકર દોનુંપર હુબાબ દફે બેહોશી મારે કે દોનું હોશીયાર હો ગએ યેહ માજરા દેખકર **સરસર** સમઝી કે **બર્ક મેશહર** અબ અયસા નહો કે ગુસ્સે મંય આકર ગીરે જો દો ટુકડે કરે ઇસ વાસતે સરપર પાઉં રખકર ભાગી ઉધર હયબતસે **કીરાંકી સબારફ્તારભી** પુશતારા ફેંકકર ભાગી **રેઅદકો** ભી અઇયારૂંને હોશીયાર કરદીયા **બર્ક મેહશર સરસરકી** અઇયારીકી ખબર પાકર બગઝબ તમામ કેહને લગી મુઇ અઇયાર બચ્ચીકી યેહ હકીકત હુઈ કે મુજપર અ-ઇયારી કરને આઇથી અભી ઇસકે દરખ્ત હસ્તીકો જલાકર ખાક કરૂંગી યેહ કેહકર ચમકકર ચલીથી કે **કીરાં** પુકારા હાં હાં યેહ ખ્વાજા **ઉમરૂકી** મંઝુરે નઝર હય જો ઉસકો કત્લ કરેગા ઉસકો ખ્વાજાસે મુકાબલા કરના હોગા ઓર **ઉમરૂ** ઉસકો જીતા ન રખ્ખેગા **બર્કમેહશાર** મારે ડરકે યેહ તકરીર સુનકર ફીર આઇ **કીરાં** ઓર **બર્ક** વગયરા સબ મીલકર ખયમેમંય આય **બર્કમેહશારને** શુકરીયા **બર્કફીરંગીકા** અદા કીયા ઓર ઝરે નકદ સામને રખ્ખા કે આપકે વજેહસે મેરી જાન બચી **બર્કફીરંગી** ને કહા મેરી કયા હકીકત હય મંય એક બંદએ નાચીઝ પર વરદીગારકા હું વોહી સબકી જાન બચાતા હય **બર્કમહશાર** બોલી કે યેહ સબ સચ હય મગર આપહી લોગુંકે સબબસે હમારા બચાવા ઓર ઝીંદગી હય વરના ઈધર તો સાહેરૂંકા સામના ઓર **અઇયાર બચ્ચીયુંકા** મુકાબલા હય ઉધર **અફ્રાસીયાબ** જયસેકા સામના હય મગર હમ ભી સર દેનેકો મરને કટનેકો તઇયાર હંય કીસ્સા કોતાહ અઇયાર રૂખ-સત હોકર જંગલકો ચલે રાહમંય દેખા કે એક શખ્સ નાઅરા ઝનથા દરદે ફીરાક ઓર નોહા કુના રંજો મહાજરત ઓર ઇશતેયાકે જોહર રૂતુબતે અઝીઝી આતીશે ફેરાકમંય જલાતા હય ઓર શમએ વાર શોઅલએ હીજરે માશુકસે જલતા હય ઓર ઝબાને હાલસે યેહ કેહતા હય.

અબયાત.

કયા કયા નહીં ઝુલ્મ આહ મુજપર હોતા—હર લેહઝે તેરી જુદાઇમંય હું મંય રોતા
સોતે મંય ભી અશક ચશમ સું જારી હંય—નીકલે હય ઝમીંસે જયસે કોઈ સોતા

બર્ક જબ ઉસ અસીરે સીલ સીલએ અલમકે કરીબ ગયા તો પેહછાના કે શકીલ જાદુ હય મફારકતમંય અપની માશુકા મલકા ખુબસુરતકે હર શબ યુંહી બેકરારીયાં કરતા હય ઓર આશુકાકા ઉસકી હાલ અવ્વલ લીખા ગયા હય કે પંજએ સેહેરને બહુકમે શાહ હીંડોલે પર દરયાએ સેહેરકે મયદાનમંય બીઠા દીયા હય કે વોહ ઝુલા કરતી હય ગરઝ કે બર્કને ઉસકો દીલાસા દીયા ઓર કહા મંય તેરી માશુકાકો છુડાને જાતા હું યેહ કેહકર દરયાએ સેહેરકી તરફ ચલા ઇસ અરસેમંય શામ હો ગઇ બર્ક યાદે ખાલીક કરતા કરીબ દરયાએ સેહેરકે પોંહચા ઓર દરયાએ ફીક્રમંય ગોતા ઝન હુવા કે કયુંકર પાર દરયાકે જાઉં ઓર ઉસ ગોહરે મેહબુબીકા પતા પાઉં યેહ તો ઇસ ફીક્રમંય ઠયરાથા કે સરસરને દુરસે દેખા કયું કે યે ભાગકર દરયાકે પાર ન ઉતરીથી અબ જો બર્કકો દેખા અપને દીલસે મશવરા કીયા કે કલ ઇસી ભડવેને મુઝે ઘેરાથા ઓર પુશતારે છીન લીએથે ઉસકા બદલા આજ લેના ચાહીએ યેહ સોચકર અપની સુરત ઉમરૂ જયસી બનાઇ ઓર રાહ કાટકર બર્કકે સામને આઇ તાકે માલુમ હો દરયાકે ઉસ પારસે આયા હય ફીલ જુમલા જબ બર્કને ઉસ તાદકો આતે દેખા દોડકર કદમપર ગીરા ઓર કેહને લગા ઝહે મેમુન વ મુબારક યેહ આલમ આલમે અફરોઝ હય કે આફતાબે આલમતાબ સીપેહરે અઇયારીને હમ ખાકસારાને ઝરરા મીસાલપર પરતવે મરહમત ડાલા ચશમે મુશતાકાંમંય નુર મીસ્લેતુર મુશાહીદે જમાલ અયનુલ કમાલ હઝરત ઉસ્તાદી ઉલ ઉસ્તાદસે તજલ્લી પઝીર હુવા સરસરને સર ઉસકા ઉઠાકર સીનેસે લગાયા ઓર વકતે બગલ ગીરકે મુંહસે સુપુફે બેહોશી ફુંકા બર્કકે દેમાગમંય વોહ ઘુસ ગયા વોહ બેહોશ હો ગયા ઉસને પુશતારા બાંધ પુશતપર લાદા ઓર આગે બડી રાહમંય ખીયાલ આયા કે રાહમંય દરબાએ અઇયારી અઇયારાને સરકાર શેહેનશાહસે હુકમે શરફ નહીં પાયા કયું કે સરકાર કહેં કે તું અઇયારૂંકો લાકર રાહ દીખાતી હય જો તેરે વાસ્તે કયા મત હોગી યેહ સોચકર પાર દરયાએ સેહેરકે ન ગઇ પુશતારા લીએ અપને ખયમેમંય આઇ ઓર ઇરાદા કીયા અવ્વલ ગીરફતાર કરકે શાહકો ખબર દું ઓર વોહ તલબ ફરમાએં તો લે જાઉં ઇસી ફીક્રમંય થી કે તેઝનીગાહ ઓર નકબઝન શમીમા ભી યહાં આઇ સરસરને ઉનસે કહા કે અભી મેરે કરીબ ન આવ પેહલે હાથ ધોલોમંય દેખલું કોઇ અઇયાર તો નહીં હો ઉન દોનું અઇયારનીયુંને દસ્તો પા ધો કર ઉસકા શક મીટાયા ઓર નીશાન ઓર પતે સબ દીએ ઉસ વકત ઉસને કહા તુમ દોનું પુશતારા લેકર યહાં બયઠો મંય શેહનશાહકે પાસ જાકર ઇસકી નીસબત દરયાફત કર આઉં અઇયારનીયુંને કહા વારી કુછ નોશે જાન ફરમાઇએ તો ફીર તશરીફ લે જાઈએગા કે આપકો કલસે

યેહી મેહનત શાક. પડી હય **સરસર** ઉનકે કેહનેસે ઠેહેર ગઇ લેકીન શકીલ સુબેહ હોતે વકત રોધો કર ખયમેમંય ગયા વહાંસે દરબાર શાહીકી તરફ ચલા રાહમંય **ઝરગ.ામસે** મુલાકાત હુઇ ઉસ્સે કહા બર્ક મેરી માશુકાકો છુડાને ગયા હય અભી તક નહીં આયા **ઝરગ.ામ** ઇસ કયફીયતકો સુનકર દરયાએ સેહેરકી તરફ રાહી હુવા ઓર ઉસ વકત પોંહચા કે **સરસર** બર્કકા પુશતારા બાંધ રહીથી ઉસને ગીરફતાર હોના બર્કકો દેખકર સુરત એક જાદુગરનીકે બનાઇ માથેપર સીંદુરકા ટીકા લગાયા દો ચાર ટીકે નીલકે જીસમ પર દીએ ગલેમંય સંદલકા કાલા માલા પેહના લેંહગા કીમતી ઝેબ કામત કીયા ફીર પીશવાઝ ઉપરસે પેહની દુપટટેકી ગાતી બાંધકર ગલે મંય ડાલી કુછ હાથુંમંય બાંધી ઇસ સુરતસે દુરૂસ્ત હોકર ખયમે **સરસર**કે કરીબ આકર ઇસ તરહ જસ્તકીકે બીચ સેહને ખયમે પર ઇસ લીએ કે માલુમ હો કે ઉડની હુઇ આઇ હય **સરસર** અઇયાર બચ્ચીયુંસે બાતેં કર રહીથી તાઝીમે મરાસીમ બજા લાઇ ઓર પુછા બાઇસ રોનક અફરોઝી હુઝુર કયા હય જાદુગરનીને કહા મંય દરબારે શાહસે આઇ હું શેહેનશાહને કીતાબ દેખકર માલુમ કીયા તુમને બર્કફીરંગી કો ગીરફતાર કીયા હય ઇસ લીએ મુઝે ભેજા હય ઓર ઇશારા ફરમાયા હય કે હુક્મ ... ખુન્યાદ હુવા હય જલ્દ કયદીકો લેકર હાઝીર હો તુમહેં અયશો આરામ સુઝા હય ઓર મંય હયરાન હું **સરસર**ને કહા મંય અયશ કરને વાલી સદકે ગઈ કનીઝ અભી અભી તુમહારે સાથ ચલતી હય જાદુગરનીને કહા મંય ઠેહેર નહીં સકતી મંય જાતી હું તુમ લેકર આવ યેહ કેહકર ફીર સેહને ખયમેસે ફાંદકર યેહજા વોહજા અપના રાસ્તા લીયા **સરસર**કો બેશક યકીન હુવા યેહ જાદુગરની બેશક કાસીદે શેહેનશાહ થી કયું કે અગર અઇયાર આતા તો મુજસે પુશતારા બર્કકા તલબ કરતા ચલા ન જાતા માલુમ હોતા હય કે પુલ પરીઝાદુંકે દરબાનુંને ખબર દી કે બર્ક કયદ હુવા હય ઉસને ઇસ સાહેરાકો ભેજા અબ ચલના ચાહીએ યેહ સોચકર સાથકી અઇયારનીયુંસે કહા તુમ યહીં ઠયરો મંય જાકર કયદીકો દેઆઉં વોહ સખતો ઠેહેર રહીં ઓર યેહ ચલી વહાં **ઝરગ.ામને** કનારે દરયાકે જાકર એક જગેહ ખોદકર અપના જીસમ છુપાયા યાને ઝમીન ખોદી હુઇ મંય લેટા ઓર ઉપરસે મીટટી ડાલદી બીલકુલ ઝમીન દોઝ હો ગયા ઓર આસપાસ અપને હલકે કમંદકે બીછાકે ખસ પોસસે છુપા દીયા હલકા કમંદકા અપને હાથમંય રખા ઓર હાથકો ભી છુપા દીયા સીરફ દો નથને ઓર આંખેં ખુલી રહીં ઓર બરાએ ઇનતેઝાર બયઠાથાકે **સરસર** કનારે દરયાકે આકર પોંહચી ઓર ચાહતીથી કે પુલ પર પાઉં રખ્ખેં જયસેહી કમંદમંય પાઉં રખ્ખા **ઝરગ.ામને** ઝટકા ગારા હલકા બયઠ ગયા ઓર યેહ ઉલઝકર ગીરી ઝરગ.ામ તડપકર ઉઠા ઓર નાઅરા કરકે સીનેપર સવાર હુવા **સરસર**ને કહા અરે મુવે તું કહાં થા ઉસને કહા ઉસ્તાની જાદુગરની બન કર કોન ગયાથા તુમને ઇતના ભી ન પેહછાના યેહ કેહકર, ઉસકે પાસ્સે પુશતારા જુદા કરકે ઉસકો બેહોશ કીયા ઓર બર્ક

કો હોશીયાર કરકે સબ કયફીયત બયાન કી સરસરકી મુશકેં બાંધકર હોશીયાર કીયા ઓર કહા મંય તુજકો ગુબ્હ કરૂંગા ઉસને કહા મંય તેરે બસમંય હું જો ચાહે સો કર કે ઉસતાદ તુજકો ચાહતે ન હોતે ઓર ઘોડેકા દાના દલવાના ન હોતા તો અલ બત્તા હમ ઝીંદા ન રખ્તે સરસર ને હંસ કર કહા અય શામતયો મંય દાના દલનેકે કાબીલ હું નામે ખુદા કયા કયા અરમાન તુમ લોગુંકે દીલ મંય ભરે હંય ગરઝ કે દોનું અઈયાર ઉસકો લેકર બારગાહે મેહરૂખકી તરફ ચલે કુછ દુર રાહત્યકી હોગી કે એક પંજા કમર મંય પડા ઓર લેકર તરફ ફલક ચલા ગયા અઈયાર ભાગકર અલગ હુવે પંજા કાસીદે અફ્રાસીયાબથા કે ઉસસે જબ અઈયાર બચ્ચોંકો અરસા હુવા તો પંજા રવાના કીયા કે સરસર જહાં હો ઉઠાલાએ ઉસ વકત પંજેને જાકર પાસ અફ્રાસીયાબકે પોંહચાયા ઉસને સલામ કરકે સબ હાલ અરઝ કીયા અભી અફ્રાસીયાબને કુછ ન કહાથા કે નામા હયરતકા આયા ઉસકો દેખા લીખા કે નીસબત ગીરફતારીએ ઉમરૂ બંદ ગાને હુઝુરસે કોઇ હુકમ શરફ સુદુર નહીં પાયા ઉમ્મેદ હય કે ખુદ શેહેનશાહ ઝુલે ઇજલાલ ફરમાએં યા કીસી મુલાઝમ ખાસકો રવાના કરેં કે યેહ મેહમસરહો અફ્રાસીયાબને નામા પડકર દસ્તકદી ઓર પુકારા કે અય આસમાન શોઅલા ખુવાર જાદુ યેહ આવાઝ કે સુનતેહી આસમાન તમામ આગ પરછા ગયા ઓર ઉસમંયસે શોઅલે બરસને લગે બાદ લે હમેકે વોહ આસમાન ફટ ગયા ઓર એક સાહેર મીસાલ શોઅલે કે ઝમીનપર ગીરા આંખેં મીસ્લ શોઅલે કે રોશન રંગ જીસ્મ અઝ સરતાપા નીલા મુંહસે ધુંવા ઉસકેની કલબથા સુરત નાપાકકો ઉસ શરીરકી દેખકર તુરકે ફલક કાંપતાથા ફીલ હકીકત.

નઝમ.

ખોપડી ઉસકે સરકી વોહ ઉંધી—જયસે હોવે બખીલકી હાંડી
આંખ વોહ જીસ્મ મંયથી એક ખ.લ્લ—ચશમ બદ દુર ગયરતે ખંઝલ
નાકથી ચાકે ગુકથા મુરદા—દાંતથે મીસ્લે સીલકે ખ.રમોહરા
પેવેહ ફ્રબસાર પાયકે સેહરા—યા કોઇ ગુલગુલા હો સ.ખ્ત જલા
યું વોહ લબ ઉસકે ગયરતે ઝા.ગી—જયસે કેલેકી હો ફલી દા.ગી
કાન ઉસકે અગર નઝર આએં—શયરકાં ઉનકો દેખ શરમાએં
પોસ્તથા ઉસકા કર ગરદનસે સ.ખ્ત—યા કે કમબ.ખ્ત ખરકાથા કમબ.ખ્ત
સરસે પાતકવો ખરસ વશ બદદીન—હુબહુથા સીયાહ દેવ લઇન.

શાહકો ઉસને સલામ કીયા શેહેનશાહને ઉસકો ફરમાયા કે ઉમરૂ દો તીન રોઝસે મલકા હયરતકે શેહેર મંય હય તુમ ઉસકો ઢુંડકર ગીરફતાર કરલાવ યેહ સુનતેહી વોહ સાહેર ઉડકર અપને આસમાન મંય જાકર પોશીદા હુવા ઓર આસમાન તરફ ફલકકે રવાના હુવા યેહ બલાએ આસમાનીતો ઉમરૂકે લીએ જાતી હય લેકીન ઉમરૂકી કયફીયત સુનીએ કે યેહ ગાર મંય બ ફરાગત તમામ બયઠા હય ઓર દીલસે મશવરા

કરતા હય કે અય ઉમરૂ શુક્ર•હય ખુદાકા ચંદે પરેશાની જાબજા ફીરનેસે તો બચે સચ હય કે સોહબતે મર્દ મા ઝેહેરે સાપસે ઝીયાદા બહતર હય ઇસી કયફીયત મંય દુરસે દેખા કે એક ધોબી બેલપર લાદી લાધે કંધેપર મયલે કપડુંકી ગઠડી રખે જામદાનીકા અંગરખા પેહને હાથું મય સોનેકે કડે પેહને મીસ્લ ધોબીકા છલ્લા આધા ઉજલા આધા મેલા બના હવાપર હાંકતા આતા હય પીછે ઉસકે ઓહતસે ધોબી બયલું પર કપડે લાધે ઓર બયલું કે ગલે મંય ઘંટીયાં પડી હુઈ બાઝ બેલપર ધોબન ટાંગેં ફયલાએ સવાર દોરી નાથ મંય બંધી હુઇ હાથમંય લીએ હુવે ધુમાધામકર બેલકો મારતી જાતી હંય ઓર બાઝ બેલપર પાટા ઓર તનાદકે બાંસ લદે પીછે ઉસકે ધોબી પતીલા ભટ્ટી ચડાનેકા ઓર નાંદ ઓર સુંદ કરનેકા કંધેપર લુહાએ લડકેકા હાથ પકડે ભઇયા ભઇયા કેહતા ચલાઆતા હય ઉમરૂકી તમેઅ ઉનકો દેખકર જુંબશ મંય આઈ ઓર ગલીમ ઓડકર ગારસે બાહર નીકલ ઓર કરીબ ઉનકે પોંહચકર વહાં આકર ઠયરા કે ધોબી બીચ ચોકમંય ઉસ શેહેરકે પાંહચે ઉમરૂને ઝંબીલકી કુંડીયાં ખોલીં ઓર ગલીમ ઉતારી આદમીયું કે મજમે મંય ઠેહેરકર એક લાદીપર જો સબસે આગેથી જાલે ઇલ્યાસી મારા ઓર ઝંબીલ મંય રખ લીઆ ઓર અલગ જાકર ખડા હુવા ધોબીને જો દેખા કે લાદી બેલપર નહીં હય ગભરાકર દો ચાર મર્દ આદમીકે ગરેબાન મંય હાથ ડાલા કે તુમને લાદી ઉતારી હય સબ ધોબી જમે હોગએ ઓર ગાલીયાં ઉન શરીફ બીચારૂંકો દેને લગે કે અયસે કે તયસો હમ મારકર તુમહારા પલેથન નીકાલદેગેં એકને કહા વોહ કલ રસીદ કરૂગા કે મગઝ ફટ જાયગા દુસરેને કહા કે ભાડુ કે ભાડુ વોહ થાપડ જમાઉંગા કે ચેહરા બીગડ જાયગા કે સુઝેભી ટાલ ટાલકે કુછ ઓર બનાયા હય કે માલ ગુમાદીયા ઓર લાદી ટેહલાદી મારે મારકે બખીયાં તોડુંગા ઇસ હંગામેકા વોહ ગોગા બુલંદ હુવા કે સાકીનાને શેહેર ઓર સબ જમે હોગએ ઓર ધોબી ઓર લડકે ઓર બેલ એકજા ઠયરાકર ઉન મર્દ આદમીયુંકે આસપાસ જમે હુવે ઉમરૂને ફુરસત જો પાઇ કતરાકર બેલું પાસ ગયા ઓર જાલ મારકર સાથ બેલ ઓર લાદીયાં સબ નઝરે ઝંબીલ કરકે ગલીમ ઓડકર ઠયરા વોહ ઉધર બીચારે ભલે માનસ હયરાનથે કે યા અલ્લાહ હમ કીસ આફત મંય ફંસે ઓર લોગુંકા ઉનપર હુજુમથા કે યેહ કીસ આફતકે ચોર હંય જો દીન ધાડે ઇતની બડી લાદી ગાયબ કરલે ચલે કોઇ કેહતાથા કે અરે ચોટટો ઇન ધોબીપર રેહેમ કરો યેહ બીચારા મરજાયગા ગરીબ આદમી હય કોઈ કેહરહાથા કે યેહ ધોબી મલકા હયરતકા હય ઉસકા માલ ચુરાલેના દીલ લગી નહીં હય ઢુંડીયેં કસ જાએગીં બંધે બંધે કયદ મંય સડજાએગેં ઇસી તરહ હર શખ્સ અપની અપની કેહતાથા વોહ લોંગ ચુપકે ખડેથે કુછ ન કેહતેથે ઇસ અસના મંય જહાં બેલ ખડેથે એક ધોબીને ઉધર દેખા બેલુંકો નપાયા ઓર આગે બડકર દેખા કે શાયદ કહીં ચલે ગએહોં જબ કહીં પતાન લગા સબ ધોબીયુંસે આ કર કહા કે ભઇયા બેંલુ સમેત કોઈ લાદીયાં લે ગયા યેહ

સુન્નાથા કે સબને દુહાઈ દેના શુરૂકી ઓર શોર અયસા મચાયા કે શેહેરકા કોતવાલ સાથ અપને સીપાહયું કે દોડા ઓર આકર સારા માજરા સુનકર સાથ થોડે રાહગીરૂંકે જીનકો પેહલે પકડાથા ઓર ધોબીયુંકો લેકર હયરતકે પાસ ચલા જબ કરીબ બાગે મલકા સબ પોંહચે ધોબી પુકારે કે દુહાઈ મલકા આલમકી હય આપકી વઝેરે કીનાત લુટે ગએ હુઝુરકી પોશાકભી ચોર લે ગએ આજ તક તીલસ્સમ મંય યેહ અંધેર નથા જો અબ હંય હયરતને જબ શોરો ગુલ ફરયાદકા સુના મુલાઝ મુંસે પુછા યેહ હંગામા કયા હય યેહ કહી રહીથી કે અરઝ હુઇ કોતવાલ ઉમ્મેદવાર બાર યાબી હય મલકાને સામને ઉનકો બુલાયા કયફીયત સુનકર ઉન મર્દ આદમીયુંકો સામને અપને બુલાયા ઓર કહા તુમને યેહ કયા હરકતકી વોહ રોકર અરઝ કરને લગે કે હુઝુર હમ ચોરી કભી ન કરેંગે ચાહે મારે ડાકુ કે મરજાએ હયરતને ઉનકે ઇનકારસે ઝમીનપર દો હથ થડ મારા ઓર એક પુત્લા ઉસ મંયસે નીકલા પુત્લેસે પુછા કે કપડે ધોબીયું કે કીસને લીએ હંય પુત્લેને હંસકર જવાબ દીયા મલકા આલમ રોઝબરોઝ નાદાન બનતી જાતી હંય સીવાએ ઉમરૂકે ઓર કોઇભી લેનેવાલા હય અય મલકા આપકો હોશીયાર રેહના ચાહીએ વોહ શખ્સ ઇસ શેહેર મંય આયા હુવા હય યેહ કેહકર વોહ પુત્લા ઝમીન મંય સમા ગયા ઓર મલકાને કોતવાલસે કહા યેહ મર્દ આદમી સબએ તકસીર હંય ઉનહેં રેહા કરદે લાદી ઉમરૂ અઇયાર ઇન ધોબીયુંકી લે ગયા હય ઇન ધોબીયુંકો હમારી સરકારસે દો તીન સો રૂપયા દીલા દે કે બેલ વગયરા ખરીદ લેં ઓર જીનકે કપડે ગએ હંય ઉનકો કીમતે દેં કોતવાલને હુકમે મલકાકી તાલીમકી રૂપય લેકર ધોબી અપને ઘર ગએ ઓર કોતવાલ શેહેર મંય આકર ઇનતેઝામ કરને લગા ઇસ અસનાએ મંય ઉમરૂ એક સાહેર બનકર કપડેવાલેકી દુકાન પર ગયા ઓર ઉમદા થાન કપડેકે દેખનેકો તલબ કીએ કપડેવાલેને સામને લાકર ડાલ દીએ ઉસને દેખતે દેખતે ઉસકો ગ઼ાયબ કર દીએ કપડે વાલેને ગુલ મચાયા ઓર ચાહા ગીરફતાર કરે ઉમરૂને ગલીમ ઓડલી અબ કપડેવાલા હયરાન દુકાનસે ઉતરકર ઓર દુકાનદારૂંકો દુકાન સીપુરરદ કરકે ઉસે ઢુંડને લગા ઉમરૂને ઉસે જાતે દેખકર બોહત જલદી ઉસકી સુરત બનકર દુકાનપર આકર સારી દુકાન લુટલી ઓર બઝાહીર કોઠડીમંય કુફલ લગાયા ઓર દુકાનદાર સમજ ગએ કે યેહ દુકાન બંદ કરકે ચોરકી તલાશમંય જાયગા ઉમરૂ વહાંસે હટકર ગલીમ ઓડકર ઠયરા ઇસ હંગામંયમંય કપડેવાલા ચોરકો હરતરફ ઢુંડકર આયા દુકાન બંદ પાઇ કુફ્લ ખોલકર જો દેખા તો માલ ગઠડીયાં નદારદ સર પીટતા બાહીર નીકલા ઓર સાથકે દુકાનદારૂંસે લડને લગા કે મંય તુમહેં સોંપ ગયાથા સારા મેરા માલ તુમને લીયા હય દુકાનદાર કેહતે હંય અભી તું પલટકર આયાથા દુકાન બંદ કરકે ફીર ચલા ગયા હમ કયા જાને તેરા માલ કયા હુવા ઉસને કહા મંય આયાહી નહીં તુમ કયું જુઠ બોલતે હો તુમકો મેરા અસબાબ દેના હોગા ખુલાસા કલામ ઇસ કદર દુકાનદાર ઓર જોહરી

અપની અપની દુકાનપરસે ઉઠકર જમે હુવે ઓર ઉસકો મારને લગે ઉમરૂને ઇન સબકો મસરૂફ પ્રીતના ફસાદ દેખકર દુકાને ખાલી પાઇ ગલીમ ઉતારી ઓર જાલ આકર મારા બોહત દુકાનુંકો લુટકર ઝંબીલ મંય ભરા ઓર ગલીમ ઓઢકર અપના રાસ્તા લીયા દુકાનદાર જબ લડ ભીડકર દુકાનું મંય આય સબ માલ ગાયબ પાયા ઓર ઝીયાદા શોરો ગોગા મચા કોતવાલ દોડકર આયા સબ હાલ સુનાયા દુહાઇ દુહાઇકા શોર બુલંદ હુવા સબકો લેકર મલકાકે પાસ આયા મલકા એકબારતોં પુત્લે કો બુલાકર મા. લુમ કર ચુકીથી ઉસને કપડેવાલુંકો ઓર જોહરયુંકો રૂપયા દેકર હુકમ દીયા કે દુકાને અપની અપની બંદ રખો એક ચોર ઇસ શેહેરમંય આયા હય વોહ સબકો દેખતા હય ઓર કોઈ ઉસકો નહીં દેખતા ફીલ જુમલા વોહી સબકો લુટતા હય અગર અબ અપને માલકી આપ નીગેહબાની નકરોગે તો સરકાર મંય કુછ સુનાઇ ન હોગી યેહ કેહકર કોતવાલસે હુકમ દીયા ઢંડેરા તમામ શેહેર મંય પીટવાદે જો કોઇ અપને અસબાબકી હીફાઝત ન કરેગા ઓર ઉસકા અસબાબ જાયગા તો કોઇ ઉસકી ફરયાદ ન સુનેગા હાં ઉસ ચોરકો ગીરફતાર કરનેકા બંદોબસ્ત સરકાર કર રહી હય ઉસ વકત કયદ હો તો શાયદ માલ ચોરીકા મીલે લાઝીમ હય તા નીગેહબાની અપને માલકી ચોરકી ગીરફતારી તક સબ અપની આપકરેં કોતવાલ યેહ હુકમ સુનકર રૂખસત હુવા ઓર મનાદીકા હુકમ દીયા કે ઉસને સારે શેહેર મંય ઢંડોરા પીટવાયા હુકમ મલકાસે જો ઉપર બયાન કીયા હય રેઆયાકો ખબર હુઇ તમામ શેહેર મંય હલચલ પડ ગઈ દુકાને બંદ હોને લગીં રેઆયાને અસબાબ અપના અપના તેહખાનું મંય રખ્ખા ઓર ઓરતુંને ગેહના અપના ઝમીન મંય ગાડા ઉનકો એક આલમ હુકા નઝર આને લગા કુત્તે ગલીકુચું મંય ભોંકને લગે સન્નાટા હો ગયા ઓર હઝાર હા સાહેર તલાશ મંય ઉમરૂકી નીકલા કોઇ કહીં છુપકર બયઠા કોઇ કહીં સો પચાસ આદમીયુંકો લેકર ફીરને લગા ઉમરૂ યેહ કયફીયત દેખકર ફીર ગાર મંય જા બયઠા ઓર બરાહે સુરંગ નાનબાઈકી દુકાનપર જાકર શીર માલ ઓર કબાબ લીએ ઓર કલાલકે યહાંસે શરાબ લેકર અપની જગેહપર આયા ખાના ખાયા ઓર શરાબ પી ઓર આરામ કરને લગા બુલાસા કલામ યેહ તો ફારીગ અઝ કારે રોઝગારસે આરામ મંય હંય ઓર વહાં હયરત પરેશાન બયઠીથી કે યકાયક આસમાન તમામ બાગપર આકર છાયા ઓર ચમક બીજલીકી ઝાહેર હુઇ આસમાન શોઅલા ખ્વાર ફલક પરસે ચકકર ખાતા હુવા ઝમીન પર ઉતરા હયરત મરાસમે તાઝીમ બજા લાઇ ઓર ઉસકો મસનદે પુરઝરપર બીઠાયા જામે શરાબ ભરકર દીયા ઉસને અરઝ કીયા અય મલકા મંય ઉમરૂકો ગીરફતાર કરને આયા હું બાદ ઉસકી ગીરફતારીકે અયશો અશરત કરૂંગા અભી શરાબ ભી ન પીયુંગા હયરતને કહા ખુબ હુવા જો તુમ આએ મુજકો યકીન હય કે તુમ ઉસ મકકારકો ઢુંડ લોગે મંય તો હઝારૂં સાહેરૂંકો ભેજ ચુકી હું કહીં પતા નહીં માલુમ હોતા હય ઉસને કહા અય મલકા જબ તુમહેં કહીં પતા નહીં મીલતા હય તુમતો બીવી શાહે તીલસ્સમ હો તો મંય

ભલા ક્યા કર સકતા હું મલકાને કહા ઈસપર ક્યા મુકર્રર હય એક કામ હમસે ન નીકલા તુમસે રાસ્ત આયા હમ તુમ એક હંય કુછ જુદાઈ નહીં હય યેહ તકરીર આસમાન સુનતેહી ઉઠા ઓર એક બાગકે કોનેમંય જહાં ખોલ્વતસે હરફત લગેથે આકર ઝમીન લેપી લોંગ હાર રખે માલા લેકર જપના શુરૂ કીયા બાદ થોડી દેરકે સર ઉઠાકર કહા અય મલકા ઉમરૂ આસમાનપર નહીં હય યેહ કેહકર સેહેર પડને લગા બાદ લેહમેકે કેહને લગા ઝમીનપર ભી નહીં હય ઈસી તરહ અબકી જો સેહેર પડા માલુમ હુવા ઝેરે ઝમીન હય ઉસને ફીર સેહેર પડના શુરૂ કીયા માલુમ હુવા તરફ મશરીક એક ગારમંય બયઠા હય યેહ માલુમ કરતેહી ઉઠા કે મંય પકડે લાતા હું હયરત સમઝી અયસા નહો યેહ ભી મારા જાએ ઈસ બાઈસસે કેહને લગી મંય ભી સાથ ચલતી હું ઓર હમરાહ હુઈ ઉસકે સાથ ઝમરરૂદ જાદુ ઓર યાકુત જાદુ ઓર જાદુગરૂંકા ગોલ હમરા હુવા આસમાનને કહા ભીડ દેખકર ઉમરૂ ભાગ જાયગા અચ્છા મંય સેહેર કરતા હું કે જહાં બયઠા હય વાહ બલબલા કર નીકલ આએ ઉસવકત સાહેર ઉસકો ગીરફતાર કરલે યેહ કેહકર દરેબાગ પર સબકો લેકર ખડા હુવા ઓર એક નારયલ અપને આસમાને સેહેરકી તરફ મારા કે વોહ આસમાન ચક્કર ખાને લગા ઓર એક ચાદરે આતશ ઉસમંયસે ગીરકર ચાર તરફ ફયલી ઓર અંદર ઝમીનકે સમાગઈ ઓર ધુવાં ઝમીનસે નીકલને લગા ઓર વહાં ગારમંય ઈસ કદર ઉમરૂકો ગરમી માલુમ હુઈ કે દમ ઘુટને લગા પ્યાસકી શીદ્દત માલુમ હુઈ ઝંબીલસે પાની નીકાલકર પીયા ઈસ અરસે મંય ધુંવા ગારમંય ઘુટા વોહ મુકામ ઉમરૂકે લીએ ચાહે બાબલ બનગયા ઉમરૂ વહાં ઠેહેર ન સકા સુરંગકી રાહસે બનયેકે ઘર ગયા કોઠડી મંય ઠયરા દેખા યહાં ઝમીન તપતી હય ઓર આગસી હોગઈ હય ઉમરૂ ધીઉં કે બોરે મંય જા બયઠા કયુંકે બોરે મંય બયઠનેકા ઠીકાના પેહલે હીસે કરરખ્ખાથા વહાં હરારત કમ હુઈ ઓર તીશનગી મીટી કીસલીએ કે આસમાનને ઝમીન ગરમ હોનેકા સેહેર કીયાથા ઓર શોઅલે ઝમીનસે બુલંદ હંય અંદર તબકએ ઝમીન અયસા ગરમ હુવા કે તંદુર હો ગયા ઓર ભાપ નીકલને લગી ઓર ઉસકા ધુંવા હર તરફ ફયલા ઓર ઝમીન ગરમ હોનેસે ઝમીન આસમાન આગ હો ગઈ ખલકત શેહેરકી ગભરાઈ હંગામા મચ ગયા હરએકકી ઝબાનસે ઉફ ઉફ જારી હુવા ફરયાદ હરશખ્સ પુકારને લગા ઝમીનસે ધુવાં નીકલતાથા ઓર ફલકસે ચાદરે આતીશ નીકલકર સમાજાતીથી હવા ગરમ ચલતીથી રેઆયાએ શેહેર ઘરૂં મંય ઓર તેહખાનુમંય છુપતી મગર મરતી નથી કુવે શેહેર કે ખુશક હો ગએથે અજબ હાલથા સાહેરાને ઝબરદસ્ત અપને સેહેરસે જાન બચાતેથે ઓર અયસે સદહા હીલાક હો ગએથે શોર ગીરયા વ માતમ જો બરપાથા હયરતને કહા અય આસમાન ઈસ સેહેરકો મોકુફ કર ઉસને જવાબ દીયા યકીન હય શીદ્દતે ગરમીસે ઉમરૂ મર ગયા હોગા હયરતને મુસકુરા કર કહા મેરી દાનીસ્ત મંય ઉમરૂકા બાલભી બેકા ન હુવા હોગા ઉસકો અયસા વયસા નતસવ્વર કરના જલ્દ ઉસકી તદબીર કરો ઈસ સેહે-

રસે મેરી રઈયત હીલાક હુઇ જાતી હય આસમાન શોઅલા ખુવારને કેહનેસે હયરતકે ગરમીકા સેહેર બંદ કીયા ઓર ઝમીનકો લેપકર ખુને ખુકસે ચોકા દીયા સેહેર પડને લગા ઓર માશકે આટેકે પુત્લે બનાકર ગીર્દ ચોકે કે રખે માશ પડકર ઉનપર મારે કે પુત્લુંને કુરકુરી લી ઓર બાદ લેહમેકે જાનદાર હોકર સામને આએ સલામ કીયા ઉસને ઉનકું હુકમ દીયા ઝમીનમંય સમા જાવ ઓર લોગુંકે મકાનુંમંય કોઠડીયુંમંય નીકલો ઓર કોઇ ગાર વગયરા બાકી ન છોડો સબ જગેહ તલાશ કરો જીસ જગેહ ઉમરૂકો દેખના મુઝે આકર ખબર કરના ખબરદાર કોઇ દકીકા ઢુંડને મંય ન ઉઠા રખના યેહ હુકમ સુનકર કરીબ સો પુત્લેકે ઝમીનમંય સમા ગએ ઓર રેઆયાએ શેહેરકે મકાનુંમંય ઓર કોઠડીયુંમંય ઢુંઢને લગે ઇત્તેફાકન જહાં ઉમરૂ બોરીએમંય બયઠા હય ઇસી કોઠડીમંય બનયેને રૂપયા પયસા રખનેકે લીએ ગલ્લા રખ્ખા હય ઉસ વકત બન્યા કુછ ગલ્લેકા પયસા રખનેકો કોઠડીમંય આયા ઓર રૂપયા ગીનકર ગલ્લેમંય રખકર ચલા ગયા ઉમરૂને આવાઝ રૂપયકી જો સુની બેચેન હો ગયા ઓર જબ બન્યા કોઠડી બંદ કરકે ચલા ગયા ઉમરૂ નીકલા ઓર ગલ્લેકા સંદુક જાલ મારકર ઝંબીલમંય રખ્ખા બોરેમંય જાયા ચાહતાથા કે એક પુત્લા યહાં ભી નીકલા ઉમરૂ જાલ લેકર ચલા કે પુતલે પર મારૂં મગર પુત્લા ઉસકો દેખકર જલદી ઝમીનમંય સમા ગયા ઉમરૂ સમઝ ગયા કે યેહ તુઝે દેખ ગયા હય ઝુરૂર કોઇ આફત બરપા કરેગા યેહ સોચકર બોરીએસે સુરંગમંય ગયા ઓર સુરંગકા મુંહ અંદરસે લેપ કર નાનબાઈકી કોઠડીમંય આયા ઓર વહાં છુટકર બયઠા ઇધર પુત્લેને જાકર આસમાનકો ખબર દી કે ઉમરૂ બન્યેકે મકાનમંય કોઠડીકે અંદર હય મેરે સામને રૂપયા લેકર બોરીએમંય છુપા હય આસમાનને યેહ ખબર સુનકર હયરતસે કહા આપ ઠેહેરીએ મંય ગીરફતાર કર લાતા હું યેહ કેહકર રવાના હુવા ઓર પુત્લેકો હમરાહ લીયા યહાંતકકે બન્યેકે ઘરપર આયા બન્યા સમઝા કે યેહ સરદાર ઝબરદસ્ત હય ગલ્લા ખરીદને આયા હય યેહ સમજકર અરઝ કરને લગા હુઝુર કયા કીજીએગા મંય સબસે કમ નીર્ખ આપકે હાથ બેચુંગા આસમાનને કુછ ઉસકી બાતકા જવાબ ન દીયા ઓર એકદમ ઉસકે મકાનમંય ચલા ગયા બન્યા સમઝા શેહેરમંય ગદરતો પહાડી હય માલુમ હોતા હય યેહ લુટને આયા હય યેહ સમજકર ગુલ મચાને લગા કે દુહાઇ હય સરકારકી યેહ લુટે લેતા હય અરે યેહ કયા અંધેર હય દીન દહાડે ડાકા પડતા હય. દોડો ફરયાદકો પોંહચો મારે ડાલતે હુંય ઉસકી આવાઝસે બન્યે સબ દોડે ઉસ વકત પુત્લેને કહા અએ બન્યે ચુપરેહ ગુલ કયું મચાતા હય જબ લુટે જબહી કેહના ઇસ કદર ચીંખતા કયું હય કોઠડીમંય ચોર બયઠા હય ઓર ગલ્લેકા રૂપયા ઉસને સબ નીકાલા હય હમ ઉસે કયદ કરને આય હુંય અબ તેરે ગુલસે અજબ નહીં વોહ ભાગ ગયા હો પુત્લેકે ઇસ કલામસે બન્યા ખામોશ હુવા ઓર આસમાન કોઠડી ખોલકર અંદર ગયા પુત્લેસે કહા વોહ ચોર કીસ બોરીએમંય હય પુત્લેને બતાયા

ઉસમંય પેહલે ઉસને સેહેર કરદીયા કે ઉમરૂ નીકલ ન જાએ ફીર બોરા નીકાલકર સબ પાઉં હાથસે ઉલટ પલટ કર દેખા ઓર પુત્લીસે કહા અબે વોહ કયા સુઇયા હય જો નહીં માલુમ હોતા હય તું કયસા દેખ ગયાથા સબ અનાજ હટાકર દેખા કહીં પતા ન મીલા ઉસકો ગુસ્સા આયા સેહેર પડકર પુત્લેપર ફુંકા વોહ જલ ગયા આપ કોઠડીસે બહાર નીકલા બન્યા ગલ્લા લુટા દેખકર સર પીટને લગા કે હાએ મેરા રૂપયા ચોર લે ગયા—આખીર નાચાર ચીઉં સમેટકર ફીર ભરે ઓર બોરા ખડા કરકે ફીર બાહીર આયા લેકીન હયરાન થા કે ચોર આયા કીધરસે ઓર ઇધર નાનબાઇકે મકાનમંય ભી એક એક પુત્લા નીકલા ઉમરૂને ઉસકો દેખકર ગલીમ ઓડલી ઓર પુત્લા ભી ઉસે દેખ ચુકાથા જાકર આસમાનસે બ્યાન કીયા કે ઉમરૂ નાનબાઇકે મકાનકી કોઠડીમંય થા મુજકો દેખકર છુપ ગયા આસમાન પુત્લેકે સાથ નાનબાઇકે મકાનમંય ગયા વોહ ભી ગુલ મચાને લગા પુત્લેને ઉસે મને કીયા કે ભાઈ ચુપ રહો ઘરમંય ચોર બયઠા હય યેહ સુનકર નાનબાઈને કોઠડી ખોલી ઉમરૂને પેહલેહી પુત્લેકો દેખ સુરંગકા મુંહ બંદ કરકે કલાલ કી યહાં ચલા ગયાથા ઉસ વકત આસમાનને હરચંદ તલાશ કીયા લેકીન પતા ન પાયા પુત્લેપર ખફા હુવા કે મુજકો સબ જગેહ દોડાતા ફીરતા હય સહીહ ખબર નહીં લાતા યેહ કેહકર એક માશકા દાના સેહેર પડકર મારા કે પુત્લા ભી જલ ગયા ઓર આપ કોઠડીસે નીકલકર સેહેર તાઝા કી ફીકમંય થા કે એક પુત્લા ઉમરૂકો કલાલકે યહાં દેખ આયા ઓર કહા મેરે સાથ ચલીએ મંય બતલા દું યેહ પુત્લેકે હમરાહ હુવા મગર વહાં ઉમરૂને ભી પુત્લેકો દેખા કે કલાલકે યહાંસે ફીર બન્યેકે યહાં આયા ઓર બોરે દુરૂસ્ત કરકે આપ બોરેમંય બયઠા ઇસ અરસેમંય પુત્લા આસમાનકો લેકર કલાલકે યહાં આયા કલાલને અરઝ કીયા કે આપ સરકાર હોકર આજ કયા હય જો સબકે ઘરમેં ઘુસ્તે ફીરતે હો ઉસને કહા તેરી કોઠડી મંય ચોર બયઠા હય ઉસકો ગીરફતાર કરને આએ હંય કલાલ બોલા તુમહારી ખુબ બન પડી હય ઇસી બહાનેસે લુટતે ફીરને હો મંયને સુના અભી બન્યા દુહાઇ દે રહાથા આસમાનકો ઇસ તકરીરસે ગુસ્સા આયા લેકીન ઝબ્ત કરકે ખામોશ હો રહા ઓર ચાર દુકાનદાર ઓર બુલાકર ખડે કર લીએ કે મંય ઇસકી કોઠડીમંય જાતા હું તુમ ગવાહ રેહના કે કોઇ ઉસકી ચોરી ન હો જાએ ગરઝ કે અંદર જાકર હરતરફ ઢુંડા લેકીન કહીં ઉમરૂકા પતા ન પાયા ગુસ્સેમંય આકર ઉસ પુત્લેકો ભી જલા દીયા વહાંસે નીકલકર સેહેરકી દસ્તક દી એક તાઉસ ફલકસે ઉતરા ઉસ્સે પુછા કે ઉમરૂકા પતા કહીં નહીં મીલતા તું બતા કે વોહ કહાં હય તાઉસ મીનકાર ખોલકર હંસને લગા ઓર કેહને લગા કે ઉમરૂને સુરંગ શાખ દરશાખ, ખોદી હય એક કલાલકી કોઠડી મંય દુસરી નાનબાઇકી ઓર તીસરી બન્યેકી યહાં ફીલ જુમલા જબ ઉસે ઢુંડને જાતા હય તો એક જગેહસે દુસરી જગેહ જાતા હય અબ ફીલ હાલ બન્યેકી કોઠડી મંય બોરીએકે અંદર હય યેહ કેહકર તાઉસ ઉડ ગયા ઓર ઉસને ઝમીન લેપકર

અયસા સેહેર કીયા કે તીનું મુંહ સુરંગકે બંદ હોગએ ઓર માશકે આટેકે સાંપ બના કર બઝોર સેહેર ઉસકો ઝીંદા કરકે હુકમ દીયા કે ઉસ ગારમંય જાવ જહાં ઉમરૂને સુરંગ બગાઇ હય જીધર જીધર સુરંગ હો ઉધર ઉધર જાકર એક એક મુંહપર એક એક સાંપ બયઠે ઓર રોકને લગે ઓર આસમાનને સબ પુત્લુંકો બુલા લીયા ઓર સબકો સાથ લેકર બન્યેકે મકાનમંય આયા બન્યેને કહા સાહેબ અભી તો આપ તલાશી લે ગએથે ફીર કયું આએ આસમાનને કહા ચુપ રેહ ચોર ફીર ભાગકર તેરે યહાં આયા હય બન્યેને જવાબ દીયા ચોર બડા ઝબરદસ્ત હય જબ દેખો તબ મેરે ઘર મંય ફીર ફીરકે આતા હય એક બાર તો ગલ્લા લેગયા અબકી બાર દેખે કયા લેતા હય યેહ કેહકર કુફલ કોઠડીકા ખોલા ઉમરૂને સદા પાઉંકી જો સુની ચાહા સુરંગમંય ચલા જાઉં જયસેહી કદમ સુરંગકે મુંહમંય રખા સાંપને ફુકાર મારી ઉમ-રૂને જલદી પાઉં હટા લીયા ઓર ખીયાલ કીયા યકીન હય રાહ સુરંગકી બઝોર સેહેર બંદ કી હય આખીર બોરીઓમંય આકર કર વટ કે બલ લેટા ઝંબીલકી ચોરાસી ઘુંડીયાં ખોલ કર મુંહ ઉસકા ખુબ ફયલા દીયા કે ઝંબીલ કે અંદર કા હાલ જો કોઈ બાહીરસે દેખે તો બખુબી ઉસકો દીખાઇ દે. ગરઝ કે અપને જીસ્મકો ઘઉં મંય પોશીદા કરકે ચુપ હો રહા. ઓર આસમાન સબ બોરીએ ઝાંક કર ઓર હાથું સે ઘઉં હટા કર દેખતા હુવા. જીસ મંય ઉમરૂ હય. ઉસ બોરે મંય આકર દેખને લગા જીસદમ ઉપરકે—કુછ ઘીઉં હટાએ ઉમરૂ તો નઝર ન આયા લેકીન અજીબ ત-માશા દેખા એક જંગલ સર સબ્ઝ શદાબ ઓર બોહુત બડા મયદાન ઓર ઉસમંય દરખ્ત સરવકદ મસ્ત મીનાએ જવાનીકે ઝુમતે હંય. યહાંકે ચશમું મંય ઓર પંખીયાં પડી હંય ઉનપર જીન બચ્ચીયાં પરીઝાદે હુર પયકર સવાર હંય સરસે પાતક ઝેવર ગુરસ્સા પેહને હંય જીસમંય હરએક લાસાની હય. ઉઠતી જવાની હય. કરીશમે જાલ સે અપને ઉરૂસાને બેહેશતસે જલવગીરી તાલીમ કરતી હય. ઓર તાબે રૂખસારસે આલમે આલમ તાબ કો આતીશ ગયરત મંય જલાતીથી તીરે ગમઝા હદફે સીના સી-નએ ઉશશાકમંય રખના ડાલતાથા ઓર લબેજાં બખ્શ હરએક કા તંગ શકરકી તરહ કામ દીલકે લીએ ચાશની ઓર હલાવતસે દમ સાઝ થા ઓર સામને ઉસ જંગલ કે કઈ શેહેર મીનુ સવાદ આબાદથે અજાયબ ગરાયબ તમાશે. ઉનમુલકું મંય દીખાઇ દેતેથે કહીં તમાશાઇ યું કા હુજુમ હય કહીં સોદે વાલું કી ધુમ હય કીસી જગેહ દુકાને સજી હંય કહીં પરયું કી હંસી દીલ લગી હય. ઇમારતેં વોહ સરબુલંદ હંય. કાશાનાએ સીપેહરે સે અરજમંદ હંય આસમાન ને જો યેહ કયફીયત દેખી આપસે આપ મારે હંસીકે લોટ ગયા ઓર કહા ઉમરૂ ભી બડા જાદુગર હય જીસને અપને જાદુકે ઝોરસે યેહ તીલસ્સમ બનાયા હય ઓર માલુમ હોતા હય કે અપને બનાએ હુવે તીલસ્સમ મંય જાકર છુપા હય લેકીન મંય અયસા સાહેર નહીં હું જો ઉસકે તીલસ્સમ મંય જા નસકું ઓર ઉસકો ઢુંડકર પકડ નલાઉં યેહ કેહ કર બોરીએ પર

ચડ કર ઉસી જંગલ ઓર મુલ્ક જો નઝર આતે થે સીધ તાક કર ધમસે કુદા ઓર સીધ ઝંબીલ મંય ચલા ગયા ઉમરૂને ઘુંડીયાં ઝંબીલ કી બંદકીં ઓર બોરીએ મંય સંભલકર બયઠા સમઝાકે જબતક યેહ નાબકાર ઝીંદા હય સુરંગકા રસ્તા બંદ રહેગા ઓર તુમ નીકલ નસકોગે પેહલે ઝબીલસે યેહ સોચકર ઉસકા સર નીકાલા ઓર બે-હોશી મલકર ઉસકો બેહોશ કીયા બાદ ઉસકે ઝંબીલસે ખીંચકર ફીલ ફોર ઝુબ્હ કર ડાલા ફીરતો અલ હફીઝ વ અલઅમાં શોર ગોગા બુલંદ હુવા કે યકીન થા કે ઝમીન ફટ જાએ આગ કોઠડી મંય લગ ગઇ પુત્લે જલગએ પથ્થર તમામ શેહેર મંય બરસને લગે ઉમરૂ સુરંગ મંય કુદ ગયા, યહાં કે સાંપ ઉસકે મરનેસે સબ ગા.યબ હોગએ થે યેહ તો અપને ગા.ર મંય પોંહચકર સાહેરકી સુરત બનકર બાહીર નીકલા ઓર આગ લગી બન્યા સમઝા કે કોઇ આફત આઈ ગભરાકર સાથ અપને લડકે જોરૂકે ઘર-બાર છોડકર ભાગા ઓર કેહતા જાતાથા અરે ભાગો આફત આઇ હાએ માર ડાલા અરે લુટ લીયા વાએ ગઝબ ઘરબાર સબ ફુ ક દીયા. ઉસકે ગુલ મચાને ઓર ભાગ-નેસે રેઆયાએ શેહેરતો પેહલેહી ખો.ફ મંયથી ઓર ઢંડોરા સુનચુકીથી ઉસવકત હર શખ્સ. યેહી સમઝા કે યકીન હય ડાકા પડા યા ઉમરૂ કે છુડાને કો ઉસકે તરફદાર આગએ ઓર કત્લો ગારત કરતે હંય અયસા કુછ જાન કર તમામ શેહેર મંય ભગદર પડ ગઇ દરવાઝે ઘરૂં કે બંદ હોગએ દુકાને છોડ છોડ કર લોગ ભાગે ઉમરૂ જો બ-શીકલે સાહેર ગારસે નીકલા શેહેરમંય તલાતુમ દેખ કર દુકાનું મંય જાલ મારના શુરૂ કીયા ઓર અકેલે સાહેર કો યા દો ચાર કો દેખકર લલકારા કે બાશ અય દગા બાઝો ઓર ખંજર ખીંચકર જસ્તકી એકકે કંધે પર સવાર હુવા દુસરેકા સર ઉડા દીયા. વોહ અયસા ગભરાયા હય કોન સેહર ઉસકો યાદ આતા હય. ન ઉમરૂ કો પકડતા હય ઓર ઉમરૂને ઇસી તરહ જહાં જીસકો પાયા હીલાક કીયા. ગલી કુચું મંથ લાશે જો ભાગને વાલુંને દેખેજી છુટ ગએ બદહવાસ હોકર જીધર જીસકા મુહ ઉઠા ઉધર ભાગા ઓર જાદુગર નીયાં મુંહ ઢાંકકર રોને લગીં કેહતીથીં કે યા સા-મરી વ જમશેદ ઉમરૂ કે હાથસે હમારી ઓર હમારે વારસું કી જાન બચાવ ગરઝ કે થોડે અરસે તક ઉમરૂને ખુબ લુંટા. ઓર શોરજો શેહેર મંય બરપા હુવા. હયરત નંગે પાઉં ઓર નંગે સર દોડી નીકલ કર દેખા તો જાબજા શેહેર કેમકાનું મંય આગ લગી હય રઇયત ભાગી જાતી હય રોના પીટનાશુરૂ હય. ઘર ઘર આફત ઓર હંગામા બરપા હય ઇસ અસના મંય કુછ સાહેર રોતે હુવે આએ ઓર કહા અય મલકા અરસમાન—શોઅલ ખુવાર જાદુ કો ઉમરૂને મારા ઓર સારા શેહેર લુટ લીયા હયરત યેહ સુનતે હી ચીંખે માર કર રોને લગી ઓર સર પીટતી હુઇ ચલી કે અરે લોગો વોહ શેહેનશાહ કા બોહત પ્યારા થા મંય અબ કયા અફરાસીયાબ કો મુંહ દીખાઉંગી ઉસકી લાશ તો બતા દો કહાં હંય કુછ સાહેરૂંને બતાયા કે બનયે કે ઘર-મારા કયસા હયરત ઉસકી તરફ ચલી લેકીન મારે ખો.ફ કે આસપાસ અપને હીસાર

કર લીયા. ઔર કોતવાલ શેહેરને હદેલઝની કરાઇ કે કોઇ ખૌ.ફ નખાએ ઔર અપને ઘરમંય બા ઇતમીનાન તમામ રહે ઉમરૂ અઇયાર કે સીવા કોઇ દુશમન યહાં નહીં હય અબ વોહ અઇયાર ભી ગીરફ્તાર હુવા ચાહતા હય યેહ આવાઝકો સુનકર ઉમરૂને ગલીમકો ઓડલી ઔર ભાગકર ગાર મંય ચલા ગયા. ઔર રેઆયાએ શેહેરને તસ્કીન પાઇ હયરતને જાકર આસમાન કી લાશ ઉઠાઇ ઔર તખ્તે સેહેર પર ડાલ કર આપભી સવાર હુઈ મુલ્ક અપના ઝમરરૂદ જાદુ કે હવાલે કીયા યાકુત કો અપને સાથ લે નાલાં વગીરયાં અફ્રાસીયાબ કે પાસ ચલી લેકીન ઇસ દારા દાર ઔર કત્લો ક્માઅ મંય વોહ સારા દીન તમામ હુવા ઔર ઉમરૂ લેબાસે શેર કાપેહેન કર ગારસે બાહીર નીકલા કયું કે હયરત કે બાગ મંય કયદ હોકર પેહલે આ ચુકાથા ઇસ બાઇસસે વોહ રાહ બખુબી જાન તા થા વહીં અપને તઈ પોંહચાયા. ઔર દીવારે બાગ પર કમંદ મારકર ચડગયા દેખાકે તમામ બાગ મંય રોશની હોરહી હય ઔર ઝમરરૂદ મસનદ પર બયઠી હય કઈ સો સાહેર અરકાને દોલત મુશીરે સલતનત હાઝરીન કનીઝેં દસતા બસ્તા સામને ખડી હુંય ઔર હર મુકામ પર ફ્રર્તે દેહશત સે ઉમરૂ કે બયઠે હુંય ઔર તરકકી ખુવાહ સલતનત અપની અપની રાએ દરબારે ગીરફ્તારી ઉમરૂ પેશ ઝમરરૂદ ઝાહીર કર રહે હુંય ઉમરૂ યેહ સબ કયફીયત દેખકર આહીસ્તાસે બાગ મંય ઉતરા ઔર દરખ્તુંકી આડ મંય પોશીદા હોકર ઠયરા. ઇત્તેફાકન એક ખ્વાસ કીસી કામકો દરે બાગ પર ગઇથી ફીર કર જો આઇ કરીબ ઉમરૂસે નીકલી ઉમરૂને હલકે કમંદકે ઇસ તરહ મારે કે ઉસકી ગરદનમંય પડે કમંદકો જો ખીંચાં વોહ ચીતગીરી ચાહતીથી કે ગુલ મચાએં ઉમરૂને હુબાબ બેહોશી મારકર બેહોશ કર દીયા ઔર વહીં બયઠકર સુરત અપની ઉસકીસી બનાઇ ઔર પયરાહન ઉસકા ઉતાર કર પેહના ઉસકો વહીં છોડ ઔર આપ બારાદરી મંય જહાં ઔર કનીઝે હાઝીરથીં આકર કારોબાર કરને લગી. લેકીન ઇસ તરફ ઉસ તરફ ફીરતા જાતાથા ઔર પરવાને બેહોશી કે શમઉં પર ડાલતા થા. એકલેહમેં મંય. ધુંવા બેહોશીકા બુલંદ હુવા ઔર સબ સાહેરૂં કે દેમાગ મંય ઉસને તાસીરકી મએ ઝમરરૂદ કે સબ બેહોશ હોકર લેટ ગએ ઔર કનીઝે વહાં મોજુદથીં સબ બેહોશ હો ગઇ ઉમરૂને દેખા દરે બાગસે અંદરતક સાહેર નેગેહબાની કે બયઠે હુંય અગર ઝરાભી ખટકા હોગા તો સબ દોડ આએંગે ઇસિ ખીયાલસે નીહાયત આહીસ્તા ઝમરરૂદ કે પાસ ગયા ઔર ઉસકો ઉઠા કર એક કોઠડી મંય લાયા કપડે ઉસકે ઉતાર કર આપ પેહને ઔર ઉસીકી. સુરત બનકર ઔર એક સંદુક મંય ઉસે બંદ કરકે આપ બાહેર નીકલ કર સબ અંજમન કો હોશીયાર કરકે કહા કયા બાઇસ હય જો તુમ સબ બેહોશ હોગએ થે સબને અરઝ કીયા કે હમ ખુદ ઇસતેજાબ મંય હુંય યેહ કયા માજરા હુવા. ઝમરરૂદ નકલીને કહા. મંયને સેહેર અપના આઝમાયા થા કે દેખું તાસીર કરતા હય યા નહીં અબ મંય સેહેર કરૂંગી કે ઉમરૂ જહાં હોગા અઝ ખુદ બેહોશ હોજાયગા ઢુંડકર કયદ કરલુંગી

સબ સાહેર તારીફ કરને લગે કે ફીલ હકીકત યેહ સેહેર નાયાબ હય ગરઝ કે અબ ઉમરૂને જુમલા સાહેરૂં ઓર પેહરે ચોકી વાલુ કો અપને પાસ બુલાયા ઓર બનાકીદ તમામ ઇરશાદ ફરમાયા કે તુમ સબ જાકર તમામ મહાજનું ઓર જોહરયું કો બુલા લાવ સાહેર હસબુલ હુકમ મહાજને શેહેર કો અપને સાથ લેકર હાઝીર હુવે મલકાને બા આહીસ્તગી કહા કે આજ રાતકો ઉમરૂસે ઓર હમકો ફીર મુકાબલા હય ઉસકો ગીરફતાર કરના મંઝુર હય ફીલ જુમલા અગર ઉમરૂ ગાલીબ આયગા તો સારે શેહેર કે લુટ જાનેકા ડર હય ઇસલીએ તુમહેં લાઝીમ હય કે જો કુછ રૂપયા અપને પાસ રખને હો સરકાર મંય દાખીલ કરો અગર યહાંસે લુટ જાયગા તો હમ અપને પાસસે દેગેં ઓર અગર ન દાખીલ કરોગે તો તુમહેં અખતીયાર હય હમબરી ઉઝઝીમાં હંય ઇસિ હુકમ કો સુનકર જો લોગ ઇસ કોલ પર રહે કે રૂપયા અપની ગાંઠકા અચ્છા હોતા હય વોહ તો ચુપ હો રહે ઓર બાકી જોહરયું ઓર મહાજનુંને અપના માલ નકદ જીન્સ ભેજના શુરૂ કીયા. ઝમરરૂદ નકદીને સબ એક જગેહ ઢેર કરાયા ઓર મુલાઝે મુંસે કહા તુમ આજ મેરે પાસ આકર શરીકે સોહબત હોં સબ બયઠકર શરાબ પીએં કુછ લેહાઝ મેરે સરદાર હોનેકાં ન કરેં ઇસ લીએ કે શગલ મંય ખુવારીમંય બેદારી હીફાઝત બખુબી હોગી જુમલા સાહેર હસબુલ અમર હુઝુરમંય હાઝીર હુવે ઓર મલકાને મયખાના તલબ કરકે અપને હાથસે શરાબ હરએકકો તકસીમ ફરમાઇ લેકીન આંખ બચાકર બેહોશી બોતલુંમંય મીલાઇ જબકે વોહ શરાબ સાહેરૂંને પી બેહોશ હોગએ ઉમરૂને અવવલ જો માલ મહાજનું કાજમેં કીયાથા જાલ મારકર ઝંબીલમય રખખા ઓર ખંજરે બુરરાં લેકર સાહેરાંને રૂસીયાહકે સર કાટના શુરૂ કીએ બાગ મંય હયરતકે શોઅલે બુલંદ હુવે ઓર ઝમાના શોરે કીયામત ખેઝ બરપા હુવા અફસરાને ફોજ તરફ બાગ કે દોડે પલટને રીસાલે સાહેરૂંકે મુસલ્લેહ વ મુકમ્મીલ હોકર દરેબાગપર આએ રઇયત શેહેરકી મારે હોલકે ઘર છોડકર ભાગી ગુલ હુવા કે અરે ઉમરૂ આ ગયા કીસીને કહા કે ગઝબ હુવા કે હયરતકો માર ડાલા બાઝને કહા હયરત ચડડો તો અપને ધગડે પાસ ગઈ હય વોહ હીલાક હોતી તો ખુબ થા કે ઇસ મુરદાને ઉમરૂકો યહાં લાકર સારે શેહેરકો કત્લ કરાયા એકને જવાબ દીયા ઝમરરૂદ આજ સુના હય કત્લ હો ગઇ ફીલ જુમલા જો જીસકી સમજમંય આતાથા વોહ કેહતાથા ઓર ઓરતેં ખોફસે કુઉંમંય ગીર પડી જીનુંને માલ સરકારમંય દીયા થા વોહ સબસે ઝીયાદા બદહવાસ હરતરફ ફીરતેથે કે જબ ઝમરરૂદ મર ગઇ તો હમારા માલકા નીશાન કોન દેગા હયરત કહેગી જબ મેરી વઝીરઝાદી ભી મર ગઇ તો તુમહારા માલ કયસા હાસીલ કલામ શેહેરમંય તો ગુલ ઓર હંગામા બરપાથા ઓર ફોજને આકર બાગકા મુહાસરા કીયા સાહેર અંદર બાગકે ઘુસ આએ ઉમરૂને ઇતને અરસેમંય સબ સાહેરૂંકા ફેસલા કર દીયા લેકીન કોઠડીમંય ઝમરરૂદકે કત્લકો ન જા સકા સાહેરૂંકો આતે દેખા ગલીમ ઓડકર ગાયબ હો ગયા ઓર બાગસે

નીકલકર અપના રાસ્તા લીયા સાહેરૂંને લાશેં આકર ઉઠાઈ સારા મકાન લુટા હુવા પાયા કારગુઝારે રીયાઅત સબ મરે પડેથે ઉનકે અઝીઝો અકારબ ચાક ગરેબાન લાશેં લેકર ઘરૂંકો ગએ ઓર રાત હરએકકો રોતે પીટતે ગુઝરી ઘર ઘર કોહરામ બરપા યહાં તકકે સુબ્હ હોગઇ ઉમરૂ ગલી કુંચે તય કરકે અપને ગારમંય આયા રાહમંય હર મુકામપર સંનાટા પાયા ઘરૂંકે દરવાઝે બંદ રેઆયા ફરારી યેહ હાલ દેખકર દીલસે કહા હમારા આના અયસાહી હય કોઇ આરામસે ન રહેગા ગરઝ કે જબ ગારમંય પોંહચા ફરીઝએ નમાઝે સુબ્હ અદા કરકે તસબીહ હાથમંય પુશત દીવારસે લગાકર સો ગયા અબ યેહ ફીતના તો સોયા લેકીન મલકા હયરત તખ્તે સેહેરપર લાશ આસમાન શોઅલા ખુવાર જાદુકી રખે મીસ્લ બલાએ આસમાનીકે પાસ શાહે તીલસ્સમકે પોંહચી સલામ કરકે લાશ સામને રખદી ઓર ખુબ રોઇ શેહેનશાહને પુછા કે અય બરકે રૂખસાર ઇસકે બીરમને હયાતકો ઉમરૂને કયું કર મારા કયા હાદસા પેશ આયા હયરતને જવાબ દીયા બયત હરબુને મોજું પર તાઉસ રખતા હય બહાર— ગમકે દાગુંને તો મુજકો રશકે ગુલશન કર દીયા—યેહ કેહકર બા ચશમતર જુમલા કયફીયત બ્યાન કી ઓર અરઝ પયરા હુઇ કે હુઝુર ગાફીલ બયઠે હંય ઓર વોહ અઇયાર સારા તીલસ્સમ ઇસી તરહ બરબાદ કરેગા ઓર હાથ ન આએગા અફ્રાસીયાબને ભી ઇસ માજરેકો સુનકર દસ્તે સઅસ સુફ મલે મગર ખીયાલ કીયા કે હાઝરીને દરબાર મેરે રોનેસે બેદીલ હો જાયગેં ઇસ વજેહસે મલકાકો સમજાના શુરૂ કીયા કે અય મલકા લડાઇમંય દોનું તરફકે લોગ કત્લ હોતે હંય અબ લાશ આસમાનકી લેજાકર જલાદો મંય દુસરી તદબીર કરતા હું ઓર ખુદ ચલતા હું યેહ સુનકર સાહેર લાશ ઉઠા લેગએ ઓર શાહને હુકમ દીયા કે અય હયરત મુઝે ખોફ હય કે ઉમરૂ તુમહેં ઝકનદે કયું કે અબ તુમ ચંદે મેરે પાસ રહો ઓર મંય કીસી ઓરકો ઉસ શેહેરકા હાકીમ કરકે ભેજતા હું તાકે ગીરફતારી ઉમરૂકા બખુબી ઇન્તેઝામ કરે યેહ કેહકર તરફ ફલકકે સેહેર પઢકર પુંકા બીરને સેહેરકે ઝુલમાત ચહાર ચશમ જાદુકો ખબર દી કે શેહેનશાહ યાદ ફરમાતે હંય વોહ અપને મુકામસે ચલા ઇધર શેહેનશાહે સાહેરાંને સદા દી કે અય ઝુલમાત જલ્દ હાઝીર હો કેહતેહી એક તડાકા હુવા ઓર ફલકકી તરફસે વોહ સાહેર ખબીસ દેવ ઉતરા યેહ માલુમ હોતાથા કોઇ મવકકલ જહન્નમસે હય ચાર આંખેં મીસ્લે તંનુરકે રોશનથીં ઓર શોઅલા એઝીમંય મીસ્લે ગુલખ્ન થી જબ શેહેનશાહકો ઉસને સલામ કીયા ઉસને હુકમ દીયા કે મંયને તુજકો મુલ્ક મલકા હયરતકા બાદશાહ કીયા લેકીન ઇસ શર્તસે કે ઉમરૂ વહાં હય ઓર કીસીકે હાથ નહીં આતા હય તુમ ઉસકો ગીરફતાર કરકે મેરે પાસ ભેજો તુમહેં હુકુમત વહાંકી મુબારક હો યેહ કેહકર ખીલઅત રેયાસત ઉસકો ઇનાયત ફરમાયા અભી નજા ચુકાથા કે ચંદ સાહેર રોતે પીટતે હાઝીર હુવે ઓર અરઝ કીયા કે ઝમરરૂદકા કહીં પતા નહીં મીલતા ઓર ઉમરૂને અકાબરાને શેહેરકો મારા

મહાજનું ઓર જોહરયુંકા દીવાલા નીકાલ દીયા જબ સબ હાલ વોહ અરઝ કર ચુકે હયરત રોને લગી કે નહીં માલુમ ઉમરૂને મેરી વઝીરઝાદીકો કયા કીયા અફરાસીયાબને ઉસકે રોનેસે કીતાબ સામરી દેખી માલુમ હુવા કે કોઠડીકે અંદર સંદુકમંય ઝમરરૂદ બંદ હય ઓર ઉમરૂ ગ.ારમંય ઇસ વકત સોરહા હય શેહેનશાહને કહા ઇસ વકત અગર કોઈ જાતા તો ઉમરૂ બાઆસાની ગીરફતાર હોજાતા યેહ કેહકર ચાહા કે પુત્લા સેહેરકા રવાને કરૂં લેકીન ઝુલમાતને અરઝ કીયા કે હુઝુર મંય જાતેહી ઉસ મુફતરીકો ગીરફતાર કરકે ભેજ દુંગા પુત્લા અગર ભેજીએગા તો ફીર મેરે જાને કી કયા ઝુરૂરત હય શાહને ઉસકે ઉઝર કરનેસે ઠયરે રહા ઓર હયરતને યાકુતકો સાથ કીયા કે જાકર ઝમરરૂદકો સંદુકસે નીકાલે ગરઝ કે ઝુલમાત અઝધરે ખું.ખ.વાર પર સવાર હોકર રવાના હુવા ઓર બાદ રાહત્ય કરકે શેહેર હયરતમંય પોંહચા યાકુતને તમામ અફસરાને ફોજસે કહા કે બજાએ હયરત ઇનકો હાકીમ જાનના અફસરાને ફોજને સર ઝુકાયા ઓર ઉસકો સાથ લેકર દારૂલ ઇમારતે શાહીમંય આએ તખ.તપર બીઠાયા બારાહઝાર ઘંટે ઓર નાકુસ બજને લગે ઈતરદાન સામને રખે ગએ નઝરેં ગુઝરને લગી અરબાબે નીશાત હાઝીર હુવે નાચ હોને લગા દોરે જામ ચલને લગા તમામ શેહેરમંય દહેલઝની હુઇ ઓર દુહાઇ ફીરી જારચીને નીદાદીકે ખલ્ક ખુદાકી મુલ્ક બાદશાહકા હુકમ ઝુલમાત ચહાર ચશમકા જો હાકીમે વકતકી ઇતાઅત ન કરેગા વોહ ગરદન મારા જાયગા સઝા પાએગા હયરત ઉતારદી ગઈ ઝુલમાત યહાંકા હાકીમ હય ઢંડોરેકી આવાઝસે ઉમરૂકી ભી આંખ ખુલી ગલીમ ઓઢ કર બાહીર આયા તમામ શેહેરમંય રોનક પાઇ નએ હાકીમકે તખ.તપર બયઠનેકી ખુશી બે અંદાઝા દેખી શેહેરકી દુકાને ખે.ાફસે ઉમરૂકે બંદ થીં ઈસ જશનમંય હાર ફુલ વાલે તંબોલી ઇતરસાઝ વગયરાને દુકાને ખોલીં હય ઓર ગેહના હાર બધી તુરરા વગયરા ડાલીયાં હર કીસમકી લગાકર દારૂલ ઇમારતે શાહી તરફ લીએ જાતે હંય ઉમરૂ ભી સુરત અપની બદલકે ઉનકે સાથ ચલા ઓર દારૂલ ઇમારતે શાહીમંય પોંહચા દેખા જીન લોગુંને ડાલી પેશકશ કીં ઉનહેં અશરફીયાં ઇનામ મીલી ઉમરૂ અશરફીયાં દેખકર લાલચમંય આયા ઓર ફીક્ર અયયારી કરને લગા લેકીન ઝુલમાત જબ બખુબી હાકીમ હો ચુકા ઉસ વકત ઉસને હુકમ દીયા એક મકાન નીહાયત ચાર રસ્તેવાલા બાઝારમંય મેરે રેહનેકે લીએ ખાલી હો ઓર ઉસ ઇમારતમંય ચારૂ તરફ મંય દેખ સકું તાકે જીસ તરફ વોહ અયયાર મેરે સેહેરસે ખુદ ચલા આય હસબ ફરમાયશ કારપરદાઝુંને એક મકાન નીહાયત પુર તકલ્લુફ અસબાબ શાહાના શેહેરમંય તઇયાર કર દીયા મસનદ બીછાદીં પલંગડીયાં જોહરદાર લગા દીં જબ તમામ દુરસ્તી હો ચુકી ઝુલમાતકો ખબર દી વોહ દીનભર હુકમ રાનીમંય મશગુલ રહા જબ શામ હુઇ ઝુલમાત સાથ ચાર હઝાર સાહેરાને નામીકે ઉસ મકાન આલીશાનમંય આયા ઉમરૂ ભી શીકલ બદલકર દરપર આકર ઠયરા યહાં ઝુલમાતને હુકમ દીયા કે

ખાસા હાઝીર કરો તાકે ખાનેસે ફારીગ હોકર સેહેર કરને મંય મશગુલ હું બ હુ-કમ સરકારકે ખાસા હાઝીર હુવા ઔર દસ્તર ખુવાન અતલસે રૂમીકા બીછાયા ઉસ પર સબ ખાને સાથ તરતીબકે ચુને ગએ બાદ તરતીબકે ઝુલમાત સાથ રફીકું કે ખાને મંય મસરૂફ હુવા ઉમરૂને ઝ્વાન ખાનેકે મેહેલ મંય જાતે દેખકર ખીયાલ કીયા ઇસ વકત ઝુલમાત ખાના ખાયગા યેહ સોચકર અપની સુરત મીસ્લ એક રકાબદારકે કોનેમંય ઠેહેરકર બનાઇ યાને સર અપનાં મુંડકર ટોપી ચો ગોશીયા પેહની ઔર લુંગી ઓનું તકકી બાંધી પાઉં મંય ગડી નોકકા જુતા પેહેનકર ચાદર કમરસે લપેટી થાલ હાથપર રખા મીરઝાઇ કમર તકકી ઝેબ કામત ફરમાઇ થાલ મંય સંબોસે ઔર મી-ઠાઇકે જાનવર બડે હુવે લગાએ એક એક સંબોસા સો પુરતકા ઇસ તરહ બનાએ કે એક પુરત ઉઠા ઔર સો પુરત અલગ હુવે ઔર ફીર મીલે રહે તકલ્લુફ યેહ કે એક પુરત સલોના દુસરે મંય ચાશનીદાર તીસરે મંય મીઠા ચોથા બીલકુલ ખટ્ટા ઇસી તરહ સો પુરત અલગ અલગં મઝેદાર ઔર દુસરે ઇસ તરહ બનાએ કે હર પુરત મંય શીરા અંગુરકા ભરાથા નીહાયત ઉમદાકે ઝાયકા ઉનસે ટપકતાથા લવાબઝાત ઔર શાખે પંજ નીગારીન અચાર વ મુરબ્બા લઝીઝ ફાકે ઉસકી નમકીનકો અપને ઉપર લુભાતીથીં ઔર સબ બર નકશો નીગાર બનાયાથા કે

નઝમ.

રકમ ઉસકી અગર કરૂં મંય સીફાત—બનેહરએક સતર શાખે નબાત
અયસા ખુશરંગ થાલ હાથમંયથા—તશત મેહરે ફલકસે અચ્છાથા
લોઝેં બરફીકી ખુશનુમા અયસી—એ,ખરીદે ન ચેન આએ કભી
દર બેહેશત ઇસ તરહકી ઉમદાથી—આંખ પડતીથી જીસપે હુરૂંકી
અયસા પેડાકે ટુટે હોંઠુંસેં—દાંતમંયભી ઝરા નવોહ ચીપકે
નુકતીયાંથી વરક કીયા તારે—ઝોહરએ મુશતરી શકર પારે

ગરઝ કે ઇસ તરહ કે પકવાન ઔર મીઠાઇ આરાસ્તા કરકે સબકો ઝેહેર અલુદા કીયા ઔર વોહ સમે કાતીલ ઉસ મંય મીલાયા જીસકે સુંઘને ઔર દેખનેસે ઇનસાન પાની હોજાએ ઔર કીસી દવાસે સેહહત ન પાએ યેહ તદબીર કરકે થાલપર હાથ રખે ઔર અંદર મકાનકે આયા ઔર ઝુલ્માતકો સલામ કરકે થાલ સામને રખ દીયા ઉસને દેખા કે જાનવર સબ્ઝ સુર્ખ થાલ મંય રખે હંય ઔર ખોશે અંગુરકે અયસે હંય કે અભી જયસે ડાલીસે ટુટે હંય યેહ સબ દેખકર તારીફ કરને લગે ઔર ઝુલ્માતને પુછા કે અય રકાબદાર તુ કયા મલકા હયરતકા મુલાઝીમ હય રકાબદારને કહા કે મંય દીન ધોકર અલ્લામીયાંકા નોકર હું ઔર કીસીકા નોકર ચાકર નહીં ઔર મુઝે નોકર કોન રખ સકતા હય મેરા સોદા ગરીબ ખાતે હંય ઔર ગરીબુંહીસે એક દો રૂપય રોઝ મીલ જાતે હંય અમીરકા તો નામહી નામ સુન લો મુઝીએ મીસ્લે ઉચી દુકાન ફીકા પકવાન બમુકતે આએ.

રૂબાઇ.

નાફેહેમેં અમીરૂંસેં પડા હય પાલા—હરદમકી ખુશામદને ગઝબ મંય ડાલા
વોહ આપતો ખાલે તુમહેં કયા દેંગે સેહેર—રઝઝાક કોઈ ઓર હય દેને વાલા

આજ આપ અયસે કદરદાનકી બ.ખશીશકા શોહરા સુનકર અપની જો રૂંકા ગેહના ગીરવી ગાંઠ કરકે યેહ મીઠાઇ વગયરા બના લાયા અબ કદર શનાસી હુઝુરકી અખ.તીઆર મંય હય **ઝુલમાત** ઇસ તકરીરકો સુનકર હંસા ઓર કહા તુ બડા સાફ ગોહય કયું નહો અપને ફન મંય તુ કામીલ હય ઓર કામીલીન નાઝુક મીજાઝ વ આલી દીમા.ગ હુવા કરતે હંય યેહ કેહકર કઇસો અશરફીયાં ઇનામ દીં ઓર થાલસે થોડા પકવાન ઓર મીઠાઇ લેકર ખ્વાનપર લગાઈ તોડે પોશ પુરઝર ખ્વાનપર ડાલકર **યાકુત** કો તલબ કીયા **યાકુત** જબસે આઇ હય **ઝમરરૂદ**કો ઝંબીલસે નીકાલકર માઝુલે હયરત કેહ રહી હય ઉસકે તલબ કરનેસે દોનું હાઝીર હુઇ ઉનસે કહા યેહ ખુવાન અપને સાથ ખીદમતે શાહ મંય લે જાવ ઓર મેરી જાનીબસે અરઝ કરનાકે યેહ મીઠાઈ યાદગારે ઝમાના હય હુઝુર ઝુરૂર બીલ ઝુરૂર નોશ ફરમાએં ઓર મલકા હયરતકો ભી ખીલાએં **ઝમરરૂદ** ઓર **યાકુત** વોહ ખુવાન ત.ખ્તે સેહેરપર રખકર તરફ શાહે તીલસ્સમકે ચલીં ઓર ઉસને બાકી શીરીંની દસતર ખ્વાનપર જો લોગ કે બયઠેથે ઉનકો ભી દી ઓર આપ ભી ખાઈ હર તરહસે શોર તેહસીન વ આફરીન રકાબદારકે બુલંદ હુઇ ઓર રકાબદાર ઝુક ઝુક કર સલામ કરને લગા ઉસ મંય એક શખ્સને કહા મીયાં રકાબદાર તુમહારા નામ કયા હય રકાબદારને બતાયા કે ફીદવીકો ઉસતાદ ચર્બદસ્ત કેહતે હંય ઓર પકાને મંય નામ ખુદરૂંબર્દ હય લોગુંને કહા દોનું નામ ઇસ્મે બા મુસ્સમાં હંય કયા કેહના એકને કહા દેખીયે યેહ મીઠાઇ કે જાનવર કયા ઉમદા હંય એકને કહા કયુ મીયાં ચર્બદસ્ત અયસા જાનવર ભી બના સકતે હો જો ઉડ સકે રકાબદારને કહા જનાબ આપકો વોહ મુર.ગા બનાકર દીખલાઉં જો ઘર તક ઉડતા સાથ જાએ ઇસ કલામસે સબ ઝોરસે હંસને લગે કે મીયાં ચર્બ દસ્ત બડે ઝરીફ માલુમ હોતે હંય **ઝુલમાત**ને કહા જવાહીરમંય તોલનેકા આદમી હય લેકીન અયસા શખ્સ ઓર મુફલીસ રહે અફસોસ હય ગરઝ કે અયસીહી બાતેં બના બનાકર વોહ સબ ચીઠાઇ ઓર પકવાન ખા ગએ બાદ ફરાગે દસતર ખુવાન ઉઠે ઓર હાથ મુંહ ધોકર સબને પાન ખાએં પેચવાન પીને લગે ઓર **ઝુલમાત**ને રકાબદારસે કહા મંય પાંચસો રૂપયા મહીનેકા તુજકો નોકર રખતા હું બશરતેકે તું મનઝુર કરે રકાબદારને કહા અગર આપ બચ જાઇએગા ઓર ઝીંદા રહીએગા તો મંય નોકરી કર લુંગા સબને યેહ સુનકર કાન ખડે કીએ ઓર પુછા કે યેહ તુને કયા કીયા ઉસને જવાબ દીયા કે હુઝુર ઉમરૂકો પકડને આએ હંય ઓર વોહ નીહાયત મકકાર હય ઇસ વજેહસે મંય યેહ અરઝ કીયા કે આપ ઇસ મેહેમસે ફરાગત કરલેં યેહ કેહકર સલામ કરકે વહાંસે રૂખ.સત હુવા ઓર બાહીર આકર **ગલીમ** ઓહકર ઠયશ દેખું

પરહએ ગ.યબસે કયા ઝાહીર હોતા હય ઓર ઉધર ઝેહેરને ઝુલમાત વગયરાપર તાસીર બખ.શી સર ફીરને લગા જી મતલાયા ચાહા કે પલંગપર જાકર આરામ કરૂં લેકીન ઉઠા ન ગયા અપને રફીકુંસે કહા મુજસે ઉઠા નહીં જાતા હય તુમ બગ.લું મંય હાથ દેકર મુઝે લેટાદો સાહેરૂંને દીલમંય કહા અભી ઓર બોહતસા ખા જા ઓર ઉસકી બગ.લુંમંય હાથ દેકર છપરખટપર લેટા દીયા ઉસને પુછા કયું ભાઇ મંય કુછ ઝીયાદે ખાના ખાગયા હું લોગુંને બરાએ ખુશામદ અરઝ કીયા નહીં ખુદાવંદ બચ્ચે ઇસસે ઝીયાદા ઝીયાદા ખા જાતે હંય અપને ખાયાહી કયા હય ઝાહીરમંય તો યેહ કહા ઓર અપસમંય ગર્મ સુખન હુવે કે ભડવેને અયસી નેઅમતેં દેખીહી નહીં મારે હોકેકે સેરૂં નીગલ ગયા અબ નખરે કરતા હય ઇસકે લીએ ચુરન ચાહીએ ઇધરતો યેહ કયફીયત હુઇ ઓર ઇધર જીન લોગુંને પકવાન ખાયાથા વોહ ભી લોટને લગે ઓર બેહોશ હુવે બાઝકો દસ્ત આને લગે બાઝકા પેટ ફુલા ઝુલમાતકા ભી પેટ પુલકર દમા હોગયા ઓર ઝબાન એંઠ ગઇ મુલાઝમ વગયરા દવા ઇલાજકો દોડે હરતરફ દવા દોશ કરને લગે લેકીન વહાં કામ તમામ હોગયા યાની કઇસો સાહેર ઓર ઝુલમાત પાનીકી તરહ બેહ ગએ ઓર હીલાક હુવે ઉનકે મરતેહી ગલગલા અઝીમ હુવા આગ પથ્થર બરસને લગે રેઆયાએ શેહેર બદહવાસ હુવે ઓર મુનતઝીમ લોગ એવાન શાહી તક ભાગે ઉમરૂ સાહેરકી સુરત બનકર અંદર મકાનકે આયા ઓર જાલ મારકર તમામ અસબાબ વહાંકા ઝંબીલમંય રખા સાહેરૂંકે લેબાસ ઓર ઝોલીયા ઓર ધોતીયાં ઉતારકર રાસ્તા લીયા જોદુકાન રાહમંય મીલ ગઇ ઉસકો લુંટા જો રાહગીર રાસ્તેમંય મીલા ઉસે કત્લ કીયા એક લેહમેમંય આફત બરપા કરદી સારી રોનક ખ.ાકમંય મીલાદી દુહાઇ તીહાઇ મચ ગઇ શેહેરમંય હર તરફકો અંધેરા ખપ હોગયા આપ રાતભર લુટતા ફીરા કોતવાલ ભી મારે ડરકે કોતવાલીસે ભાગ ગયા ઇસી હંગામેમંય વોહ રાત તમામ હુઇ ઉમરૂ દમે સુબ્હ ગ.ારમંય ઉતર ગયા નમાઝે ફજર અદા કરકે બયઠા દીલસે કેહતાથા ઇસ ગોશએ કીનાઅત મંય વોહ રોઝી રસાં .ખલક તુમહેં સબ પોંહચાએ જાયગા ગરઝ યેહ તો યહાં હય મગર ઝીક્ર સુનીએ કે ઝમરરૂદ ઓર યાકુત વોહ પકવાન ઓર શીંરીની લીએ ખીદમતે શેહેનશાહે સાહેરાંમંય પોંહચી ઓર સલામ કરકે થાલ સામને રખા સબ હાલ બ્યાન કીયા અફરાસીયાબ ઇસ તરહકા નાયાબ પકવાન દેખકર બોહત ખુશ હુવા ઓર કહા અય મલકા હયરત યેહ તુમહારે રકાબદારને પકાયા હય તુમ ઇતની મુદદત તો વહાં હાકીમ રહીં હમકો અયસા પકવાન નહીં ભેજા હયરત અરઝ કરને લગી કે મેરે રકાબદારકો યેહ લીયાકત નહીં જો અયસા પકવાન પકાએ ઝમરરૂદને અરઝ કી કે મંયને સુના હય કે ઇસ રકાબદારકા નામ ઉસ્તાદ ચર્બદસ્ત હય ઓર નોકર કીસીકા નહીં હય શાહે તીલસ્સમને યેહ સુનકર એક ડલી મીઠાઇકી લેકર ચાહા નોશ કરેં મુસવ્વરને હાથ પકડ લીયા ઓર કહા હમને કભી ચર્બદસ્તકા નામ ભી નહીં સુના વહાં ઉમરૂ મોજુદ હય

અયસા ન હો યેહ ઉસકા કારસાઝી હો **સરમાયા** વઝીરને **મુસવ્વરકે** કલામ કી તાઈદ કી કે હુઝુર હમને હઝારહા રૂપયકા ખરચ કીયા પકવાન પકવાયા લેકીન ઈતની મુરતકા સંબોસા નહીં દેખા **અફ્રરાસીયાબને** કહા **ઉમરૂ** કયા બાવરચી હય જો તુમ ઉસકી જાનીબ અયસા ખીયાલ કરતે હો **સરમાયાને** જવાબ દીયા કે અઈયાર હય સબ કામુંમંય દખલ રખતા હય આપ કીતાબે સામરી દેખીએ હાલ ખુલ જાયગા **અફ્રરાસીયાબને** સબકે કેહનેસે કીતાબ મંગવાકર દેખી લીખાથા કે યેહ સબ કામ **ઉમરૂકા** હય ઓર ઇસને **ઝુલમાતકા** કામ તમામ કીયા અગર ઇસ મીઠાઈકી એક ડલી ખાલેતા નો મર જાતા ખબરદાર અયસી ગફલત કભી ન કરના યેહ ઈબારત કીતાબસે દેખકર શેહેનશાહ ફરતે ગઝબસે થરરાને લગા ઓર મીઠાઈ વગયરાકો હુકમ દીયા કે ઝમીનમંય દફન કરદો બહુકમ મીઠાઈ ઝમીનમંય દફન કરદી ઓર શાહને એક નામા લીખકર સેહેરકે પુતલેકો દીયા કે **દાનાજાદુકે** પાસ લે જાએ પુતલા લેકર ચલા ઓર પેહાડકે દરેમંય કે વહાં **દાનાજાદુ** રેહતા હય વહાં પોંહચકર નામા ઉસકો દીયા ઉસને નામેકો આંખુંસે લગાયા સરપર રખા ફીર ખોલકર પડા લીખાથા કે **અય દાનાજાદુ** તુમ હમારે પાસ બોહત જલ્દ આવ કે હમ સવાર હુવા ચાહતે હંય યેહ મઝમુન સુનકર તખ્તપર **દાના** સવાર હુવા ઓર તખ્ત અકીકે ઝદકાથા અબ જો બુલંદ હુવા યેહ માલુમ હોતાથા જયસે આફતાબ નીકલા હુવા હય ગરઝકે બાદ લેહમેકે ખીદમતે શાહમંય પોંહચા તસલીમ કી ઓર નઝરદી શાહને ઉસકો ખીલઅત દીયા ઓર કહા અય **દાના** કઈ રોઝસે **ઉમરૂ** મુલક **હયરતમંય** હય તુમ મેરે સાથ ચલો ઓર ઉસકો ગીરફતાર કરદો **દાનાજાદુને** અરઝ કી ગુલામ હાઝીર હય અચ્છા તશરીફ લે ચલીએ યેહ સુનતેહી શેહેનશાહને સવારી માંગી તખ્તે સેહેર હાઝીર હુવા ઉસી શાનો શવકતસે જયસે પેહલે ઝીક્ર કીયા ગયાથા સવાર હોકર સાથ **હયરત** ઓર **મુસવ્વર** ઓર **દાના** જાદુ વગયરાકે રવાના હુવા ઓર સવારી ઉસકી એક પહાડકે દરકે સામને પોંહચી ઉસ દરેમંય બીલકુલ અંધેરાથા શાહે તીલસ્મને સેહેર પડકર દસ્તક દી ઓર પુકારા કે **અય માહજાદુ** રોશની કર યેહ કેહનેસે દો ચાંદ અંધેરેમંય ફોરન નીકલ આય ઓર દુરતક રોશની હો ગઈ સવારી ઉસ અંધેરેસે આગે બડી ઓર કુછ દેર ન ગુઝરીથી કે શેહેર **હયરતમંય** પોંહચ ગએ **હયરતને** કહા અય શેહેનશાહ મંય કભી ઇસ રાહસે નહીં આઈ આપ બોહત જલ્દ તશરીફ લાએ **અફ્રરાસીયાબને** જવાબ દીયા કે યેહ રાહ તીલસ્મી હય સીવા મેરે કોઈ ઈધર નહીં આ સકતા ગરઝ કે બાતેં કરતે હુવે જબ દાખીલે શેહેર હુવે રેઆયાએ શેહેર ઓર આકાબરાને મમલેકત મસફુરા શાદાં લેનેકો આએ ઓર શેહેનશાહકે ગીર્દ ફીરે ઓર અરઝ કરતેથે કે અય શેહેનશાહ હમારે ઘર લુટ ગએ ઓર હમારે અઝીઝો યાર મારે ગએ આજ ઝીલ્લે આતેફત વારીદ હુવે આપને હમ પર સાયા ડાલા હય કે હમ અપની દાદકો પોંહચે **અફ્રરાસીયાબ** ને હરએક

કો તસકીન દી દીલાસા દીયા ઓર દારૂલ ઇમારતે શાહી મંય આયા મુલાઝમુંને લાશે સાહેરૂં ઓર ઝુલમાતકી ઉઠાઈ મકાનાતે શાહી પાકો સાફ કરકે આરાસ્તા કરદીએ શેહેનશાહને હુકમ દીયા મનાદી નીદા કરે કે સબ એહલે શેહેર મકાન અપને અપને ઓર દુકાને ખોલેં કીસી તરહકા ખોફ ન કરેં જો માલ ઉનકા ચોરી ગયા યા અબ જાયગા વોહ સરકારસે દીયા જાયગા ઓર ઉમરૂ ગીરફતાર હોકર સઝા પાએગા હસ્બ ઇરશાદ મનાદીને એહલે શેહેરકો નીદા સુનાઇ ફીલફોર દુકાને ખુલીં રોનકે બાઝાર હુઇ હર તરફ આશાયશ વ ઊંબાયશથી ચેહેલ પેહેલ લોગ કરને લગે બીસરાનએ સરસે આઇ ચમનં ગંય બહાર—શેહેનશાહને મલકાકો પકડકર દોબારા ત.ખ્તપર બીઠાયા હયરતને મુસકુરા કર કહા બયત નીકાલા ગયરકો ઘરસે બુલાયા યારને મુજકો—મેરી સરકાર મંય હરરોઝ બર તરકી બહાલી હય—શાહને જવાબ દીયા તુમ કીસી તરહ નારાઝ નહો તુમ મેરી જાનો દીલકી માલીક હો ઓર સારે તીલસ્સમકી હાકીમ હો લેકીન બરાએ મસલેહતકાર જબ કભી અયસા ઇત્તેફાક હો તો આઝુરદા હોના મુનાસબ નહીં હયરતને યેહ બાત સુનકર શરમાકર લજાકર આંખુંકો ગરદીશ દેકર સર ઝુકાયા શાહ ઇસ અદા પર હઝાર જાનસે નીસાર હુવા કીસ્સા મુખતસર બહાલીયાને સલતનતને નઝરેં દી ઓર બાગ મંય જલસએ ખુશીકી બુન્યાદકી શેહેનશાહ સાથ અપને રફીકુંકે બાગ મંય હયરતકે આકર ઝેબે ત.ખ્ત હુકુમત હુવા નાચહોને લગા ઇસી અયશ મંય મસરૂફથા કે યકાયક એક પંજેને નામા લાકર હાથ મંય દીયા શાહે જાંનેદાંને પઢા માહી ઝમરરૂદ રંગને લીખાથા અય બર ખુરદાર સઆદત આસાર મેરાજી તેરે દેખનેકો ચાહતા હય લાઝીમ હય કે મેરે પાસ આકર અપને દીદાર ફરહત આસારસે મસરૂફ કરો અફરાસીયાબ નામા પડકર કેહને લગા હય દાનાજાદુ મંય તરફ પરદએ ઝુલમાત અપની નાની જાનકે પાસ જાતા હું તુમ અયસા ન કરના કે મીસ્લ ઝુલમાતકે પકવાનકી લાલચ મંય અપની જાન દે દો બલકે ઇસી વકત ઉમરૂકો ગીરફતાર કરકે કત્લ કરો ઓર અય ગલકા તુમ ભી ગફલતકો કામ ન ફરમાના જીસ વકત વોહના અઇયાર જફા શોઆર ગીરફતાર હો તો ફોરન સર કાટ ડાલના ગરઝ કે નીહાયત તરીકએ ખુરરમ એ હતેયાત વ ફયમાયશ કરકે સવાર હોકર રવાના હુવા ઇસકી રવાનગીકે બાદ તદબીર સેહેર બુવાનીકી ઓર દાનાજાદુને થોડી મીટ્ટી લેકર અપને જીસ્મ કે ખુનસે બાંધકર પુતલા બનાયા ઓર પેટ મંય પુતલેકે બીર સેહેરકા બીઠાયા કે વોહ પુતલા ઝીંદા હોકર બોલને લગા ઉસને કહા કયું ઉસ્તાદ ઉમરૂસે લડનેકો કયા કેહતેહો પુતલેને જવાબ દીયા ઉમરૂકે મુકાબલા કરનેકો એક હીસ્સા સેહેર તો દસ હીસ્સા અકલ ચાહીએ ઉસકા મુકાબલા અચ્છે અચ્છે નહીં કર સકતે તુમ બીચારે કયા હો મુજસે કહો જહન્નમસે આગ લે આઉં ઓર તેહ તુસ્સરાસે મીટ્ટી લાઉં લેકીન ઉમરૂકો નહીં લા સકતા બા વજુદે કે વોહ બારમંય બયઠા હય ઓર મંય જાનતા હું મગર યેહ મજાલ નહીં જો વહાં જાઉં યેહ તકરીર સુનકર દાનાજાદુ

માયુસ હુવા કે મેરે સેહેરને જવાબ દીયા કે કોઇ અફસું ન ચલેગા ઓર ઉમરૂ ગીરફતાર ન હોગા સેહેર કે બીર જીહાર ચુકે ઓર ચોગીયુંકે છકકે છુટ ગએ ઉમરૂ બલાએ બેદરમાં હય ઇસી તરદદુદ મંય ફીક્ર કરતે કરતે ઉસકે ખીયાલ મંય આયા કે ઉમરૂ લાલચી હય ઓર મરદે તમાઅ હય ઉસે લાલચ દેકર ગીરફતાર કરના ચાહીએ ઝરો જવાહીરકા દામ બીછાકર ઉસ મુર્ગકો ફાંસના ચાહીએ હાસીલ કલામ એક મકર તાઝા સોચકર હુકમ કાયા કે મેરે લીએ ડોલી હાઝીર હો તાકે સવાર હોકર શેહેરકી સયર કરૂંગા ઓર રેઆયા આમ પરેશાન ઓર બરબાદ હય કઇબાર લુટી હય ઇસ સબબસે અશરફયાં ગલી કુચુ મંય લુટાઉંગા હુકમ દેતેહી મલકા હયરતકે કહાર વરદીયા ઝરક બર્ક પેહને મછલીયાં પીઠપર ઓર કાધુંપર લગાએ હાઝીર હુવે ઉસને બોહતસે તોડે અશરાફીયુંકે ઓર બોહતસે સંદુકચે જવાહીરકે કહારૂંકે સરપર રખવાએ ઓર કુછ તોડે વગયરા ડોલી મંય અપને આગે રખકર સવાર હુવા ઓર ઉસ પુત્લેકો જો અપને ખુનસે અભી બનાયાથા સાથ લીયા પુત્લા ડોલીકા પાયા પકડે બાતેં કરતા હુવા ચલા જીસ વકત બીચ શેહેર મંય પોહચા દોનું હાથુંસે મુઠઠીયાં ભર ભર કર ઝરો જવાહીર ફેંકને લગા મોહતાજુંકા હુજુમ હુવા ઓર ઇસ સખાવત બે બહાકો દેખકર એહલે શેહર જમે હોગએ ઓર હરએક દામને આરઝુ ફયલા કર બીચરાહકે આ ખડે હુવે હર શખ્સ ગોહરકી ઉમ્મીદ મંય સદફકી તરહ મુહ ખોલે ખડાથા હરએક ચશમે ઉમ્મીદો હસરતસે આંખેં ઉસી તરફ લગાએ ટીકટીકી બાંધે થા એક શોર બુલંદથા ઉમરૂકે કાન મંય ભી શોરકી આવાઝ આઇ ગલીમ ઓડકર ગા.રસે બાહીર આયા અજીબ માજરા દેખા કે એક સાહેર એક ડોલી હવાદાર પર સવાર હય ઓર મુઠઠીયાં ભર ભર કર અશરાફીયાં ઓર જવાહેરાત ચારૂં તરફ ફેંકતા હય યેહ માલુમ હોતા હય કે સુનેહરે રંગકા મેહ બરસ રહા હય યેહ દેખતેહી ઉમરૂકે મુંહ મંય પાની ભરઆયા ઓર દીલસે કહા ઇસ રકમ ઉપરીકો લેના ચાહીએ હર ચંદ કે અકલે મસલેહત સંજને સમઝાયા કે યેહ તુમહારેહી લીએ જાલ બીછાયા હય ઓર કુંવા ખશ પોસ ઉસપર રખકર બનાયા હય આ.કીલ અયસે માલપર લાઅનત ભેજતે હંય હરચંદ અકલો દાનીશને નમાનેઅત ફરમાઇ લેકીન ઉમરૂ અશરફીયાં દેખકર કબ કીસીકી સુનતાથા દીલસે મશવરા કીયા કે જો હોના હોગા વોહ હોગા ડરના કાહેકો ચલો ભી ઇતના માલ મુફત હાથસે જાતા હય તુમહારા કયા કરેગા અયસા કુછ સોચકર બોહત જલ્દ સુરત અપની સાહેરકી જયસી બનાકર ઉસ હુજુમ મંય જહાં લોગ લુટ રહેથે અપનેકો પોંહચાયા ઓર જયસેહી દાનાજાદુને ઝરો જવાહીર ફેંકા જાલે ઇલયાસી મારા જો લોગ લુંટને ગીરેથે ઉનકી પગડીયાં ઓર ટોપીયાં તક સાથ માલકે જાલમંય આગઇં જો શખ્સકે ઝમીનસે મુઠઠી બાંધ સીધા હુવા ઓર બખીયાલ ઇસકે કે મેરી મુઠઠીમંય ઝરો જવાહીર હય હાથ ખોલા ઉસી વકત બમીસદાક,

બયત.

ફલકસેં આજ તક પાયા ન કુછ ખ.ાક—મીલેગી એક દીન મીટટી ઝમીંસે.

સીવાએ ખાકકે કુછ ન પાયા હયરાન વાર દેખને લગા કે કોન લે ગયા ઓર પુત્લાકે જો. દાનાજાદુકે સાથ થા ઉસને ભી દેખા કે અબકે કીસીને કુછ નહીં પાયા યેહ દેખતેહી સમજ ગયા કે ઉમરૂ આયા ઓર દાનાજાદુ પુત્લેકો દમબદમ પુછતા જાતાથા કે ઉમરૂ લુટને આયા યા નહીં અબકી પુત્લેને ઉસકો ચુપકેસે બતલા દીયા કે જલદી જલદી અશરફીયાં ફેંકો ઉમરૂ આયા હય યેહ સુનતેહી ઉસને દો તોડે મુંહ ખોલકર લુટાએ કે લો ભાઇયો લુટો સારી ખલકત મુઠઠીયાં બાંધકર ઝમીનપર ગીરી ઓર ઉમરૂને ભી ઝુકકર જાલ મારા પુત્લેને જાલ મારતે દેખકર ઉસકો બખુબી પેહછાના કે અભી ઉમરૂ સીધા ન હુવાથા કે પુત્લા જસ્ત કરકે ઉમરૂકી ગરદનપર સવાર હુવા ફીર તો બમીસ્દાક. મીસરા મુર્ગ દાના ફંસ ગયા દાનાકી ખાતીર જાલ મંય દાનાજાદુને જબ પુત્લેકો સવાર દેખા હંસતા હુવા વહાંસે ડોલી ફીરવાકર બાગ મંય હયરતકે પાસ આયા ઓર પુત્લા ઉમરૂકો ઘોડા બનાએ એડ લગાતા બાગ.કી તરફ ચલા ઉમરૂને હરચંદ ચાહા કે જાલ મારૂં લેકીન હાથ ન ઉઠ સકા અગર ઓર તરફ જાનેકા ખીયાલ કીયા વોહ ભી ન હોસકા નાચાર તરફ બાગ.કે ચલા ઓર દીલસે કેહતાથા કે આફતમંય તુજકો હીર્સને ફંસાયા ઓર કભી દીલે મુઝતરકો તસકીન દેતાથા કે ગભરાના ન ચાહીએ મારા ન જાઉંગા ખુદા માલીક હય ફર્દ—મર્દ બાયદકે હીરાસા ન શવદ-ઇસી તરહ કરીબ પોંહચા ઓર ઈધર દાનાજાદુકો હંસતા હુવા દેખકર હયરતને કહા તુમ તો ઇસ કદર શાદ આએ જયસે ઉમરૂ પકડ લાએ ઉસને કહા સામરી કે ફઝલસે અયસાહી કુછ હય અય મલકા જયસા આપ ફરમાતી હંય હયરતકો ઇસકે કેહનેકા યકીન ન આયા યેહ બાતેંહી થીં કે પુત્લા ઉમરૂકો અંદર બાગકે લાયા સબને દેખા કે એક સાહેરકી ગરદનપર પુત્લા સવાર હંકાતા હુવા લારહા હય હયરતને ઉસ સાહેરસે પુછા કે તુ કોન હય ઉમરૂને કહા મંય ખુદાવંદે લાક.ા કા નોકર હું ખુદાવંદકા એક સીમુર્ગ રાતકો ગીર પડાથા ઉસકો ઢુંડનેમંય યહાં આયા હું પુત્લા યેહ તકરીર સુનકર બોલા કે અય મલકા આપ ઇસ ફીકરેમંય ન આઇએ ગા યેહ ઉમરૂ હય મંયને ઇસે ખુબ પેહછાનકર ગીરફતાર કીયા હય યેહ કેહકર એક અયસા સેહેર પડા કે અબ્ર આકર બાગમંય બરસને લગા ઉમરૂ પર જો બુંદીયાં પડીં રંગ રોગન જીસ્મ પરસે દફે હોગયા અસ્લ સુરત નીકલ આઇ હયરત શકલ દેખતેહી પુકારી કયું ઉમરૂ ફીર હમ હમીં હંય ઓર તું એક અઇયાર નાચીઝ હય અબ તુમકો સુમરા અપની મકકારીકા મીલેગા ઇસ વકત કીસ હાલમંય અપને તઈ પાતા હય ઉમરૂને જવાબ દીયા અય હયરત તુજ જયસી હુરચીયાં હઝારૂં મંયને માર ડાલીં સાર શરૂમીંશકો મારા દમામાકા સર ઉતારા અબ તેરી ઓર અફરાસીયાબકી બારી હય યેહ કલામ જો એહલે દરબારને સુને ગભ રાએ કીસ લીએ કે ઉમરૂકી હરકતુંસે વાકીફ હંય કે જબ વોંહ કયદ હોકર આયા સાહેરૂંકો ઝલીલ ઓર કત્લ કરકે ચલા ગયા ઉસ વકત કીસીને કહા મીયાં આજ કોઈ આફત આનેવાલી હય

યહાંસે ચલો અયસા નહો હમારાં ડાઢીયાં મુંડે ઓર ઝીલ્લતકે સાથ હેલાક કીએ જાએં એકને કહા દાનાજાદુ ગીરફતાર કરકે ઉમરૂકો લાએ હંય મગર અબ ઝીંદા રહેંગે તો હમ ઝુકકર સલામ કરેંગે દુસરેને જવાબ દીયા ભાઈ તુમ સચ કેહતે હો આજ હયરતકા ભી ખાતેમા હય હમ તો અભીસે અપને ઘર જાતે હંય સાહેરૂંકી યેહ બાતેં ખોફનાક દાનાજાદુને જો સુની સમઝા કે બડે બડે ઝબરદસ્ત યહાં મોજુદ હંય મગર ઉમરૂકે આનેસે કાંપતે હંય બેશક તુ ભી કત્લ હોગા યેહ સોચકર ઉસકો ભી દસ્ત આને લગે લેકીન હયરતને ઉમરૂકોનો સેહેરમંય બંદ કીયા કે ભાગ ન જાએ ઓર પુતલા ગરદન પરસે ઉતરા ઉમરૂને કહા મુજસે લકુાને રાતકો કહાથા કે કલ ઉમરૂ મારા જાયગા મંય હેરાન હુ અબ વોહ કત્લ હોગા યા મંય મારા જાઉંગા ઉમરૂ યેહ સુનતેહી રોને લગા ઓર એહતે દરબાર એક એક આંખ બચકર ચલે ગએ યાકુતને અરજ કીયા અય મલકા યેહ ઉમરૂ નહીં હય ઇસકો છોડ દીજીએ હયરતને જવાબ દીયા દીવાની હય મેરી જાનપર અગર બન જાએગી તો ભી મંય ઇસકો ન છોડુંગી ઓર એક નામા જીસમંય તબ હાલ ગીરફતારી ઉમરૂ લીખકર બાદ શાહે તીલસ્સમકે પાસ ભેજા પુતલા શેહેરકા ઝુલમાતમંય લે ગયા શેહેનશાહે સાહેરાં અપની નાનીસે બાતેં કર રહાથા કે પુતલેને જાકર નામા દીયા પઢકર બોહત ગુસ્સેસે કહા કે હયરત ચડડોસેમંય કેહ આયા થા કે ઉમરૂકો પાતેહી માર ડાલના નામે ચ્યામકી ક્યા ઝુરૂરત થી ઉસને ઇતની દેર કયું લગાઈ યેહ કેહકર ઉસકે સાથ જો દસ પાંચ સાહેર યહાં આએથે ઉનમંયસે એક સાહેર બર્કઅંદાઝ જાદુ નામ રવાના કીયા કે જાકર ઉમરૂકો કત્લ કરો ખબરદાર દેર ન કરના યેહ હુકમ સુનકર બર્કઅંદાઝ રવાના હુવા પુતલા જો નામા લેકર આયાથા વોહ વાપીસ હયરત પાસ ગયા ઓર કેહને લગા કે ઉમરૂકે કત્લ ન કરનેકે બાઇસ શાહેનશાહ આપ પર બોહત ખફા હુવે બુરા ભલા કહા ઓર બર્કઅંદાઝકો ભેજા હય વોહ આયા ચાહતા હય હયરતને ગુસ્સા શાહ માલુમ કરકે ઉસી વકત હુકમ દીયા કે મયદાન કત્લ ગાહ બાહર કીલેકે મુકરરર કરો ઓર લશકરે સાહેરાં તઇયાર હોકર ઉસકો ઘેર લેં ઓર ઢંડોરા પીટ જાય કે ઉસ નાબઇયારકા હાલ ખરાબકો દેખકર દીલ શાદ કરેં મનાદીને ઢંડોરા પીટા મયદાન ખુની અસ્તાદા હુવા ફોજ કમર બાંધકર તઇયાર હુઇ હરતરફ દેખો દેખો ચલો ચલો શોર બરપા હુવા ઇસ અસ્નામંય બર્કઅંદાઝ ભી આ પોંહચા ઓર ઉમરૂકો બેહરે કત્લ લે ચલે હયરત ભી આરાસ્તા વગયરા હોકર ચલી બાજે બજને લગે ઓર સાહેર ઉમરૂકો ઘેરે મયદાનમંય લાએ શેહેરમંય ઓરત મર્દ કા ગલી કુચું ગાઉં મંય હુજુમ થા હરતરફ ઠઠ લગીથી કોઇ કેહતાથા મીયાં ઇસ અઇયારને ઘરકે ઘર હમ લોગુંકે લુટે સત્યાનાસ કીયા બસ્તીયાં ઉજાડીં આજ શુક્ર હય સામરીકા કે યેહ ગીરફતાર હુવા દુસરા જવાબ વોહ થા કે અભી કીસને દેખા હય જબ યેહ કત્લ હો જાય ઓર કુછ દેર ગુઝરે ઓર ઝીંદા ન હો જબ જાનો કે ઇસકે

શરસે જમશેદને બચાયા બાઝને કહા અભી કલકા ઝીક્ર હય કે ઈસને કયા કયા પુતુર બરપા કીયાથા ઓર તોબા તોબા ઈસકે નામકી હર જગેહ તરાસ પડ ગઈથી આજ એ મુનીસો ગમખુવાર દેખીયે નાચારીકે સાથ ગીરફતાર હય [illegible] ખુશી કરતેથે કે મીયાં હમતો દોસ્ત હો [illegible] કામ ઈબરત અંગેઝ બાતેં કરતેથે ઓર કેહતેથે તઅજ્જુબ હય કે શેહેનશાહે અઈયારાં મુસાહીબે રફીક ખાસ હમઝા સાહેબકરાં ઝુરેઝર એહલે હુનર યું દસ્તે દુશમન મંય ગીર ફતાર હોકર મારા જાએ ઓર જીસકી લાશ ગોરો કફન ભી ન પાએ ઓર ચીલ કવ્વું કા લુકમા હો ન માતમ ઉસકે પીછે હો નશેવન હો યેહ સબ રોઝગાર ના હિંજાર કી ગરદીશ હય જાએ ગોર અરબાબે મનશ હય.

નઝમ.

હાં દીલા હય મતાએ દેહરે કલીલ—હય મગર ઝાદરાહ સબ્રે જમીલ
યેહ ગુલીસ્તાં નહીં હય કાબીલે સયર—કરે અલ્લાહ ખાતે માબીલ ખયર
નખ્લે દુન્યાએ બે એસાર કા સમર—હય ફકત દુશમની યકો દીગર
ઈસકે ખ્વાહાં હંય યકદીગર અગયાર—કહીં અગીયાર ભી હુવે હંય યાર
શકરો શેહદો નેઅમતે દુન્યા—બાઈસે તલ્ખ કામીએ ઉકબા
આઈના નકશોપાકા દેખ દીલા—રૂએ હાલે ગુઝીશતા હય ખુલા
કોનસા થા જલીલે મુલ્કે અજલ—જીસકા બીસ્તર હુવા તેહ ખાકે અજલ
દેહરને કબ સેબાત હય પાયા—હય યેહ ગોયા દરખ્તકા સાયા
કીસ્સે ઈસ બેવફાને યારી કી—કીસ્સે દુન્યાને પાયદારી કી
લઝઝતે નાતમામ હય ગોયા—ખ્વાબકા એહતેલામ હય ગોયા

મશહમે સેહેર તો યેહ બાતુંમંય થે ઓર ઉમરૂ બહસરતો યાસ એક એકકા મુંહ તકતાથા દીલસે કેહતાથા અય કસો બે કસાં વાએ પરવર દીગારે આલમ કયા મેરી કઝા મુઝે ખુશી ખુશી ઇસ શેહેરમંય લાઇ હય કીસમતમંય લીખી હય યેહી ઝીલ્લત ઓર રૂસવાઈ હય અફસોસ હય કે ઝીયારત અપને આકા હમઝા સાહેબકરાંકી ન હુઇ ઇસ વકતમંય મેહરૂખ ઓર બહાર વગયરાકા કોન સીવાએ રબ્બે જલીલકે મદદગાર હય યહાં કોન અયસા રફીક હય જો મેરે ઇસ હાલકી ખબર કરે યા મેરા હાલે ઝાર દેખકર રોએ મબ્સુર હય લેકીન નહીં માલુમ કે વોહ કહાં હય ઓર કીસ રંજમંય હય.

બંદ.

ખબરતો કત્લકી મેરી હુઈ હય શેહેર મંયહરસુ—હુવા હય જમ એ યહાં એક જહાં તમાશેકો
હરએક તરફસે યેહી હય સદા ચલો દેખો—ગરઝ કે હાલ મેરાજાએ સયર હય અબતો
ખુદાહી જાને વોહ આગાહ ઉસ્સે હો કે નહો—કોઇ યેહ મેરી ઝબાની દુક ઉસ્સે જાકે કહો

યહાં તો ઉમરૂ યાદ મબ્સુરકી કરતા હય ઓર ઉધર વોહ સર ગશતએ કુએ

ઉલફત મજનું બાદયા મોહબ્બત જબસે ખતા માફ કરાકે જશને શાહસે અમાન પાકે જો અપને ઘર ગઈ યાદ મંય અપને મેહબુબ જેબાકે ફીર બેકરાર ઓર અશક બાર હુઈ ફીર વોહી બલબલના ઓર બુલબુલકી તરહ ઈશક ગુલઝારે ઝમીને શોર ઓર યેહ લબ પર લાના

ગઝલ.

નીગાહે કાબિલકા આહ લડના જો યાદ હમકો વો આ રહા હય
તો કોઇ ગોયા દીલો જીગરપર હમારે છુરયાં ચલા રહા હય
જો ગોર કીજે તો વોહ ગમે દીન કહાંકા આના કહાંકા જાના
એક આમદો રફત સાંસ કીહય બસ ઓર અબ હમ મંય કયા રહા હય
કોઈતો ઉસ્સે કહે યેહ સાહેબ જોના ખબરદારથા તુમહારા
ઝરા ચલો તુમકે એક મજમા અબ ઉસકી મઇયત ઉઠા રહા હય
વોહ લઝઝતે વસ્લ યાદ કરકે ગહે મંય પીટા ગહે મંય રોયા
તમામ શબ સુજમંય ઓર દિલમંય અજબ તરેહકા મઝા રહા હય
હુજુમે યાસ અબ હય અપને દિલપર નહીંહય કોઇ પાસ ગયર હિરમાં
વબાલેજાં ઝીંદગી હુઇ હય કે લુત્ફ જીનેકા કયા રહા હય
દીલ ઇસ લીએ જાં બલબ પડા હય કે મુબતિલા તુમપે જો હુવા હય
યેહ સચ હય સાહબને કયા કીયા હય કીયા યેહ અપનાહી પારહા હય
ફકત હય દરદે ગમે નેહાની હુબાબ આસા હય ઝીંદગાની
બુરા જો દમથા રફીક જાનીસો વોહ ભી હો હોંઠપે આ રહા હય
તુમહારે આશીકકા વકત રેહ લત ચલ અબતો દેખ ઉસકો બે મરૂવ્વત
કે આહ કયા કયા વોહ દિલકી હાલત ઇશારતું મંય જેતા રહા હય

ઇસી અંદોહ મંય ઉસ્તાદે ઇશકને સબક પડાયા કે ઉમરૂ મલકા હયરતકે યહાં ગીરફતાર હુવાથા અબ માલુમ નહીં ઉસપર કયા ગુઝરી ચલકર ખબર ઉસકી લેના વાજીબ હય કયું કે અપના જાના રૂસવાઈ નથા ઇસ સબ્બસે દો પુત્લેકાગ ઝકે બનાએ ઓર સેહેર ઉનપર પડકર ફુંકા વોહ ઝીંદા હુવે ઉનહેં હુકમ દીયા ઉમરૂકી ખબર લાવ જહાં વોહ હો વહીં અપને તઈ પોંહચાવ પુત્લે શેહેર હયરત મંય આકર ઠહરે ઓર જો કુછ કે ઉમરૂકત્લો ગારત યહાં કરતાથા ઉસકી કયફીત મ.ખમુરસે જાકર કેહતેથે ઓર વોહ રંજુર સુનકર ખુશ હોતીથી ઓર ઉમરૂકી ફિતરત પર હયરાનકારથી કે વોહ ભી આફતકા અધ્યિાર હય જીસને નાકમંય દમ સાહેરૂંકા કર રખ્ખા હય ઇસી હાલત મંય એકદીન પુત્લુંને ખબરે ગીરફતારી ઓર કત્લ કરનેકી તઇયારીકા માજરા સુનાયા સુનતેહી રંગ ફક હુવા દિલકો કલક હુવા કલેજા દોનું હાથુંસે થામ લીયા લેકર તરફ ફલકકે દેખા ઓર દિલસે કહા અગર ઉમરૂ માસ ગયા તો માશુકકે મીલનેકા સાહારા ગયા.

રૂબાઇ.

બીન જાને વહાં હય ચેન પાના મુશકિલ—ઓર ઓફસે હય કદમ ઉઠાના મુશકિલઃ
જુરઅત ફીર બીસ્ત હોવે કીસ તરહ ભલા—જાના મુશકિલ હય ઓર ન જાના મુશકિલ

દીલકી બેતાબીસે નાચ્રાર હોકર અશકબાર બાદિલે બે કરાર તખ્તપર સવાર હુઇ ઓર નિહાયત તેઝી કે સાથ ઉસજા આકર પોંહચી કે ઉમરૂ મયદાને ખુની મંય ઝેરે તેગ બેઠાથા ગીર્દ હઝારૂં સાહેરૂંકા મજમા થા ઓર જલ્લાદ તેગ ખંજરકો સંગ ચટા રહેથે ઓર બાઅઝે હુકમ કત્લ મલકાસે કીયા ચાહતેથે ઓર નાઅરે કરતે થે.

નઝમ.

તાએરૂંકો હીર્સે દાનાને ફંસાયા દામ મંય
હક અગર સમઝેં તો હય શીકવા અબસ સઇયાદકા
જીસકી આ પોંહચી કઝા વોહ હરતરહ મારા ગયા
હુકમે હાકિમસે ફીર ઇસ મંય જુર્મ કયા જલ્લાદકા

ઇસ અસના મંય હયરતસે બર્કઅંદાઝ ઇજાઝત લેકર તલવાર ખીંચે સર પર ઉમરૂકે આયા ઓર ઉમરૂને વકત મર્ગ અપના દેખકર રૂખ જાનિબ કીબલે કીયા દીલસે અપને અકાયદકી તજદીદકી કલામ ઝબાનપર જારી કીયા ઓર રૂજુઅ કલબસે ખુદાએ દોજહાંકી યાદ કરને લગા ઓર ઉસીસે લો લગાઇ.

નઝમ.

યા ઇલાહી પુર અઝ ગુનાહું મંય—ફરતે ઇસયાં સે રૂસીયાહ હું મંય.
કર અતા મેરે દિલકો અપના દર્દ—કર મુઝે અપને ગમ મંય આરીઝ દર્દ
ખોલદે મેરે દીદા ઓર ઇદિરાક—બુસ ઇસયાંસે લોહે દિલ હો પાક
ઉર્ઝ કરતા હું મંય નિદામતસે—બખ્શ ઇસયાંકો અપની રેહમતસે

ઝબાને ઉમરૂ સીર્ફ મુનાજાત મંય થી ઓર બર્ક અંદાઝ તલવાર તોલ રહાથા કે સર જુદા કરે ઉસ વકત મખમુરને સેહેર પડકર ઇસ બલંદીસે ઉસપર ચકકર મારા કે વોહ હાથ પર બર્ક અંદાઝકે ગીરા ઓર હાથ ઉસકા સાથ તલવારકે કટકર દુર ગીરા ફોજ સાહેરાં હયરાન હો કર દેખને લગી કે યેહ આફત કહાંસે આઇ ઓર મખમુરને અયસા સેહેર પડા કે બીજલી ચમકી ઓર આંખેં સબકી બંદ હોગઇં ઓર અંધેરા હોગયા ઇસી તારીકી મંય મખમુર પંજા લેકર ગિરી ઓર ઉમરૂકો લેકર ઉડી હયરત ઓર દાના વગયરા બઝોર સેહેર ઉડકર ઉસકે પીછે ચલે મખમુર ને દુર જાકર એક પુત્લા ઉમરૂકી સુરતકા ઝોલીસે નીકાલકર ફેંકા હયરતને દેખા ઉમરૂ કલાબાઝીયાં ખાતા ઝમીનકી તરફ જાતા હય ઉસને સેહેર પડકર ઉસકો રોકા ઓર ખિયાલ કીયા મેરે અફસુંસે જો કોઇ લીએ જાતાથા ઉસકે હાથસે છુટ ગયા ગરઝ કે ઉસ પુત્લેકો જલ્લા દુ કે લાકર સીપુર રદ કીયા કે જલ્દ ઇસકો હિલાક કરો યેહ તો ઇધર ફીર કર આઇ ઓર ઉસ તરફ મખમુર બજાલદી તમામ ઉડતી હુઇ

અપને બાગમંય પોંહચી ઓર અપની કનીઝું અનીસું વગયરાસે ખડે ખડે હુકમ દીયા કે મંય અપની ખાલા મલકા નસતરનબાહ કે મકાનપર તીલસ્સમ ઝાહેર મંય હુંગી તુમ અસબાબ ઓર માલ મેરા લેકર વહીં આના યેહ કેહ ઓર ઉમરૂકો હોશીયાર કર તખ્તે સેહેરપર બેઠાયા કયું કે યેહ મોજે હવાસે બેહોશ હો ગયાથા ફીલ જુમલા તખ્તકો ઉઠાકર તરફ દરયાએ સેહેર કે ચલી જબ દરયાએ સેહેરપર પોંહચી મખમુર પંજે મંય ઉમરૂકો દાબકર દરયા કે અંદર કુદ પડી કયું કે ઇસ દરયાએ સેહેર કે કઇ રાસ્તે હંય એક રાહતો વોહ જો ઝીકકી ગઇથી કે સરસર લેકર ઉમરૂકો દરયા મંય કુદી-થી ઓર એક રાસ્તા યેહ હય વોહ રાહ કુલ સાહેરાને ઝીરૂત્બા જાનતે હંય ઓર યેહ રાહ સીવાએ હયરત ઓર શાહે તીલસ્સમ ઓર મખમુરકે કોઇ નહીં જાનતા હય ઓર અલાવા ઇસકે ઓર ભી રાહે તીલસ્સમ મખમુર જાનતી હય કે હાલ ઉસકા ઝીક કીયા જાયગા ખુલાસા કલામ ઉસ વકત જો મખમુર દરયાએ સેહેર મંય કુદી ગીલતાં વ પયચાં દેર તક ચલી ગઇ કુછ અરસેમંય એક અયસે મુકામપર પોંહચી કે ઉમરૂ કી આંખ ખુલી દેખા કે ચાર તરફકો પાની ભરા હય ઓર ઉપર સરકે ભી દરયા હય ઓર પાઉંકે નીચે ભી દરયા મોજેં મારતા હય જહાં મંય ખડા હું વહાં સુખા હય ઓર હઝારૂં સાહેર અજીબ સુરત વ માહી સુરત વહાં તયરતા હય ઓર પાની વહાં કા નિહાયત સાફ મોજઝન હય ઓર બીચ પાનીમંય એક તખ્તા ફોલાદી ઉસ તરફ લગા હય જયસે દરવાઝા હોતા હય ઓર ઉસમંય કુફલ બરાબર રાને શુતરકે લગા હય મખમુરને અપને પાસસે એક કુંજી નીકાલકર ઉસ કુફલકો ખોલા ઓર તખ્તા હટા કર એક તરફ કર દીયા ઓર અબ ઉમરૂકી આંખેં દોબારા ફીર બંદ હોગઇ બાદ લેહમેકે જો આંખ ખુલી દરયાકે પાર તીલસ્સમ ઝાહીરમંય અપને તઈં પાયા ઓર મખમુરકો રૂબરૂ ખડા દેખા સીજદએ શુક્ર બદરગાહે મંઝીલ રસાં રહે ગુમ ગરદગાં બજાયા ઉસ વકત મખમુરને બાઅદબ તમામ સલામ કીયા ઓર ગોહરે ઝબાનસે યું ફરમાયા હઝરતે ઇશકકી બદોલત યેહ ઝીલ્લત ઓર રૂસવાઇ મંયને ઉઠાઇ હય ઓર કનીઝ આપકો પાર દરયાએ સેહેરકે લાઇ હય આપ મુઝે ખિદમતે નુરૂદદેહેર મંય પોંહચા દેનેકા ઇકરાર ફરમાઇએ ઓર મફારકતે રંજસે મેરી જાન બચાઇએ મો-હબ્બત શાહઝાદાએ નુરૂદદેહેરમંય ઘરબાર છોડા અપને બેગાનેસે રીશતએ ઉલફત તોડકર મુંહ મોડા અબ દેખીએ કયા તકદીર દીખાતી હય ઓર કયા મુસીબત પેશ આતી હય.

ગઝલ.

દર ઉસકો યાદ અશકે સુર્ખ, કયું ભર લાએ હમ ભુલે
યેહ ખટકા લગ રહા હય દેખીએ કયા ઇસકા ગુલ ફુલે
દીયા ચાહે જો દરયા પાર તુ હરએક કતરે કો
તો અપની ચમશસે અય અબ્રે તર દો ચાર આંસુ લે

સિફારશ લોગ કરતે હંય મેરી ઓર મંય યેહ ડરતા હું
કહીં ઇસ બાતકા બદલા ન કુછ મુજસે વોહ બદખુ લે
ભલા કયું કર પુકારૂં મંય કે જીસકી યેહ તકઇયદ હો
કે મુંહમંય ચુપકે ચુપકે ભી ન મેરે નામકો તુ લે
ખુદા જાને કીધર અબ બે ખુદી લે જાય અય જુરઅત
ઉઠાયા ઉસને દરસે ઓર રસ્તા ઘરકા હમ ભુલે

ઉમરૂને ઇસિ દાસ્તાને ઇશતેયાક વ ફિરાકકો સુનકર સાહેલે મકસદસે હમ કિનાર હોનેકા યાને ઉસ્સે મીલનેકા મુઝધા દીયા ઓર નિહાયત તસકીન ઓર તશફ્ફી દી કે અય મલકા ઇનશા અલ્લા દામન તુમહારા ગોહરે વિસાલ ઓર શાહેઝાદા એ ખુશ ખિસાલસે માલા માલ હોગા અબ તુમ મેહરૂ.ખ કે લશકર મંય ચલ કર કિયામ કરો.

નઝમ.

કર મુલાકાત હમદમુંસે તુ—ગર્મ બાઝી હો મેહરમુંસે તુ
ઇશકકા અપને દીલસે ગ.મ કમકર—સાથ વાલુંકો અપને .ખુરરમ કર

અગર હયાત મુસતઆર બાકી હય તો મદદે કિરદેગાર એક દિન દીલદારસે ભી મુલાકાત હોગી રંજ બેકાર હય અપના યેહ ઇઝહાર હય.

રૂબાઈ.

બસ્તી ગોયા હય એક મુસાફિર ખાના—હરરોઝ હય ફાકીલુંકા આના જાના
રંજીદા કીસકો યાં ન રખ અપનેસે—ફિર જાકે નહીં હય ઇસ સરાસે આના

મખ.મુરકે ગુલશને ખાતીરે ખિઝાં રસીદામંય અખ્યારીએ કલામ તસકીં બખ.શ ઉમરૂસે સુનકર ચેહરએ ઝર્દ શગુફતા હોગયા ઓર કહા અય નખ.લે બંદ રિયાઝે અઇયારી મેરા જાના ફિલ હાલ લશકરે મેહરૂ.ખમંય બેહતર નહીં ઇસ વજેહસે કે શાહે તીલસ્સમ મેરા પીછા કરેગા દુસરે સબ મેરી ખાલાકે પાસ આએગેં અગર મુજ કો વહાં ન પાએગેં તો પરેશાન ઓર આવારા હોંગે લાઝિમ હય કે વહીં આપ ભી તશરીફ લે ચલીએ બાદ ચંદે કાબુ પાકર લશકરે મેહરૂ.ખમંય ચલેગેં ઉમરૂકો ભી બાત પસંદ આઇ ઓર સોચા કે શાયદ ખાલા ભી ઇસકી મેરે શરીક હોજાએ મગર કરતે એહતિયાતસે પુછા કે અયસા નહો ખાલા તુમહારી દગ.ા કરેં મખ.મુરને કહા ઉસકે ઉપર મુજકો એતેકાદ પુરા હય યેહ બાતેં હો રહી થીં કે એક તરફસે સાહેર કિરયા ખરસ પયકર પયદા હુવા ઇસિ લીએ કે યેહ જાદુગર ઇસી જંગલમંય રેહતા હય ઓર નાકુસ જાદુ ઉસકા નામ હય ઉસને જો મખ.મુરકો ઉમરૂકે સાથ બાતેં કરતે દેખા સમઝા કે મખ.મુર ઉમરૂસે મીલ ગઇ હય ઇસી વજેહસે લલકારા કે ઓ મુરદાર તુ અફ્રાસીયાબસે બગાવત કરકે ઇસ અઇયારકે સાથ નીકલ આઇ હય મેરે હાથસે કહાં જાયગી ઉમરૂ ઉસકા નાઅરા સુનકર ભાગ કર ઓર પહાડ કરીબ થા

ઉસકે ઉપર ચડ ગયા ઓર **મખ.સુરને** **નાકુસ**સે કહા કયું તું અપની જાન દેના ચાહતા હય હમસે ન બોલ જા અપના રાસ્તા લે **નાકુસ**ને કહા કે મંય હરગીઝ તુજકો ન જાને દુંગા ઓર ગીરફતાર કરકે પાસ શેહેનશાહકે લે જાઉંગા **મખ.સુર** બોલી કે તુ કયું અપની જોરૂકો રાંડ બનાના ચાહતા હય ખયર અબ જો તુજસે કુસુર હો સકે ઉસમંય કોતાહી ન કર યેહ સુન્નાથા કે ઉસને નારયલ સેહેરકા મારા ઉસને રદ કરકે ગોલા ફોલાદી મારા ઉસને ભી રદ કીયા ઓર ઉડકર પહાડપર **ઉમરૂ**કે પાસ પોંહચા લેકીન ઉસને **ઉમરૂ**કો નહીં દેખા લડાઇમંય મસરૂફ રહા ઓર દુસરા ગોલા મારા **મખસુરને** વોહ ગોલા હાથસે પકડ લીયા હાથ ઉસકા ઝંઝના ગયા લેકીન **નાકુસ** ઉસકી ઉલુલ અઝમી દેખકર સમઝા કે યેહ રંડી મંઝુર નઝર શાહે તીલસ્સમ હય યું કત્લ ન હોગી ઇસકો શમશીરસે કત્લ કરના ચાહીએ યેહ સોચકર તલવાર ખીંચકર આપડા **ઉમરૂને** પહાડ પરસે દેખા કે ઓરત મર્દકા સામના હય તલવારમંય **મખ.-સુર** હાર જાયગી યેહ તસવ્વર કરકે પથ્થર કલએ ફલાખનમંય રખકર મારા કે કાસાએ સર ઉસ ખીરા શરકા તરશકર દુર જા ગિરા ગુલો શોર બરપા હુવા કે મારા **નાકુસ** જાદુકો **મખ.સુર** નિહાયત ખુશ હુઇ ઓર ગોફનકો દેખકર પુછા કે ભઇયા યેહ છીંકા કયસા હય **ઉમરૂને કહા** યેહ ગોફન હય હથિયાર જંગો જદા લકા હય ગરઝ અબ સલાહ કી કે ઇતના દિન જો બાકી હય ઇસી પહાડમંય છુપ રહેં ઓર રાતકો તખ.ત પર બયઠકર ચલેં યેહ સોચકર એક દરેકોહમંય દોનું આકર છુપે જબ રાત હુઇ દોનુ સવાર હોકર રવાના હુવે ઓર એક મુલ્કમંય પોંહચે કે તીલસ્સમ ઝાહીરમંય યેહ મુલ્ક નિહાયત વસી ઓર આબાદ હય રઇયત નવજવાન ઓર દિલશાદ હય ઇમારતેં નાયાબ ઓર બુલંદ હંય મે અમારે અકલકો પસંદ હંય દોનુ સયર કરતે હુવે અય-વાન શાહીમંય આએ યહાં સરીરે જહાં બાનીપર મલકા **નસ્તરન** જાદુ જલ્વા ફર-માં થી **મખ.સુરને** ઉસકો તસલીમ કી ઉસને ઉઠકર ઉસકે ગલે લગાયા ઓર પ્યાર કીયા પુછા કે બેટા કયું કર આના હુવા **મખ.સુરને** બાગે સુખ.નકો અપની બે આબ-રૂઈ કો સર સબ્ઝ કીયા ઓર નિહાલે બ્યાન કો ગુલીસ્તા ને તકરીર અમએ તાસીર મંય બોયા **નસનરનકો** પીઠ અપની દેખાઇ કે શાહને મુઝે કોડે લગવાકર યેહ હાલત બનાઇ **નસતરન** ગલે ઉસકો લગાકર ખુબ રોઈ ઓર કેહને લગી કે મંય ઉસ મુવે કો ઘડી ગોર મંય તોપું ઓર જહાં તેરી દાઇને હાથ ધોએ હેં વહાં ઇસ મુવે કો સાથ બાર સદકે કરૂં જીસને તુમકો મારા વોહ **અફરાસીયાબ** ભડવા અપની હુકુમત પર ધમકાતા હય લો સાહેબ બચ્ચી કો અયસા મારા કે લુહુ-લહાન કર દીયા ગરઝ કે ખુબ બક ઝકકર **મ.ખસુરકો** અપને બા.ગમંય લાઇ ઓર **ઉમરૂ**કે લીએ ખુવાબ ગાહ મુકરરર કી પલંગડી નિહાયત માકુલ વ પુરઝર બીછાદી કની-ઝાને મેહજમાલકો બેહરે ખિદમત ગુઝારી મુકરરર કીયા ઓર આપને **મ.ખસુરસે** કહા અય ફરઝંદ યહાંસે ગુંબદે જમશેદીકા રાસ્તા નઝદીક હય હમ તુમ ચલકર સેહેર અપના

વહાં જગાએં ઓર આજ રાતકો વહીં રહેં કીસ લીએ કે શાહે તીલસ્સમસે મુકાબલા કરના હય મ.ખમુરને કહા અચ્છા ચલો યેહ કેહકર સાથ હુઇ ઉમરૂને ઇનકો જાતે દેખકર અપની સુરત એક સાહેર કે જયસી બનાઇ કે અગર ઉનકી તલાશ મંય કોઈ યહાં આએ ઓર મુજકો પેહછાન કર ગીરફતાર કરે ખુલાસા કલામ બાદ બાનેસે ફરિગ હોકર પલંગડી પર લેટે ઓર વોહ દોનું ગુંબદે જમશેદકી તરફ ગઇ મગર હયરતકા હાલ સુનીએ કે જબ યેહ પુત્લા લેકર આઇ ઓર ઉસકો કત્લ કરાયા દેખા તો વોહ માશકે આટેકા પુત્લાથા દેખકર ઉસકો ગયઝો ગઝબ તારી હુવા લેકીન કયા કર સકતીથી દાનાસે કહા બડા ગઝબ હુવા વોહ મક્કાર છુટ ગયા તમામ શેહેર મંય અવ્વલ તો સોર ખુશીકા બુલંદથા રેહાઇકી ખબર સુનતેહી અંદોહઅલમ તારી હુવા ઇસ અરસે મંય અફ્રાસીયાબ ભી અપની નાની કે પાસસે આયા હયરત વગયરાકો ગમગીન પાયા સબબ ગમગીનકા પુછા મલકાને જો કુછ ગુઝરાથા અરઝ કીયા શાહને હુકમ દીયા એક સાહેર જાકર દેખે કે મ.ખમુર અપને ઘર મંય હય ના નહીં હસ-બુલ હુકમ કુછ લોગ ગએ ઓર મ.ખમુરકો નપાયા કનીઝુંસે પુછા મલકા કહાં ગઇ હુંય ઉનહુંને જવાબ દીયા વોહ કલસે કહીં તશરીફ લે ગઇ હુંય હમેં નહીં મા-લુમ વોહ સાહેર ફિર આએ ઓર ખબર દી કે શેહેનશાહ વોહ કહીં કલસે ગઇ હુંય ઉસને કહા અય મલકા યેહ કામ ઉસી નમક હરામકા હુંય તુમને શીફારશ કરકે જય-સા અબકી બાર દખલ દીયા વયસે અબકી બાર સઝા પાઇ મુઝે કત્લ કરના અબ મ.ખમુરકા લાઝિમ ઓર વાજીબ હય કયુંકે વોહ બોહતસે રાસ્તે તીલસ્સમકે જાનતી હય રોજ બાતેં કેહ રહાથા કે તાએરાને તીલસ્સમ સામને આએ ઓર કેહને લગે અય શેહેનશાહ નાકુસને ઉમરૂ ઓર મ.ખમુરકો રોકાથા લેકીન મારા ગયા યેહ સુનતેહી યકીન પુરા હુવા કે મ.ખમુરને બગાવતકી ઓર અબરીક વઝીરને કહા લડાઈ અબ બડી સખ્ત કરની પડેગી ઉમરૂકા છુટ જાના બુરા હુવા અફ્રાસીયાબને કીતાબે સામરી દેખી માલુમ હુવા કે નસતરન કે મકાનપર મ.ખમુર ગઇ હય યેહ માલુમ કરકે સરદારોને દરબારસે એક સાહેર ખુંખ્વાર શમશીર ઝન જાદુ નામકો હુકમ દીયા કે જાકર ઉસ લગાતા નમકહરામકો પકડ લા હુકમ પાતેહી ખુંખ્વાર ઉઠકર રવાના હુવા ઉસકે બાદ દો બારા અઝીમ કવી બાઝુએ જાદુસે કહા તુ ભી જા ઓર ખુંખ્વારકી મદદ કર કયું કે મ.ખમુર બડી ઝબરદસ્ત હય શાયદ ઉસ્સે ગીરફતાર નહો સકે ઇસ હુકમસે યેહ ભી રવાના હુવા મગર ખુંખ્વાર પેહલે જાકર પોહચા ઉમરૂ સાહેર બના હુવા પલંગપર બયઠાથા કનીઝે ખિદમત ગુઝારી મંય મસરૂફ થીં ઉનસેં પુછા કે મ.ખમુર કહાં ગઇ હય ઉનહુંને કહા વોહ યહાં નહીં આઇ હુંય ખુખ્વાર બોલા મુજસે કહાં છુપકર જાયગી બગેર ગીરફતારકીએ મંય ન જાઉંગા ઓર વોહ બદઝાત ઉમરૂ નહીં માલુમ કહાં હય જીસને ઉસકો ખબરદાર રખ્ખા હય ઉમરૂને જો યેહ બાતેં સુનીં વહીં રોતા હુવા પલંગ પરસે ઉઠા ખુંખ્વાર

ને પુછા કયા હુવા ઉમરૂને કહા તીલસ્સમકી રંડીયુકો મર્દતો નસીબ નહીં હોતા હય નસતરેન મુજકો પકડ લાઇ હય ઓર દિન રાત અપની ખિદમત મંય રખતી હય આપ મુઝે યહાંસે લેતે ચલીએ ઓર દોનું હાથસે ઉઠકર બલાએં લીં રોગને બેહોશી મલ દીયા ખુખ્વાર બેહોશ હોકર ગીરા ઉમરૂ ચાહતાથા કે સર કાટ ડાલે ઉસી વ-કત અઝીમ આકર પોંહચા ઓર ઉમરૂકો ખંજર બકફ દેખકર પંજે મંય દાબકર ઉડા યહાં જો કનીઝેં થીં વોહ ગુલમચાને લગીં કે વોહ મુવાલીએ જાતા હય લેકીન ઉમરૂને બેતાબી મંય ખંજર કે જીસસે ખુ.ખુવારકો ઝુબ્હ કીયા ચાહતાથા અઝીમકે હાથપર મારા કે હાથ ઉસકા કટ ગયા ઓર ઉમરૂ છુટકર ઝમીનપર ગીરા ગરતેહી ગલામ ઓડકર ગાયબ હો ગયા ઓર એક જગેહ ઠેહેરકર સુરત અપની મીસ્લ કનીઝે મ.ખમુરકે બનાઇ ઓર આકર લોંડીયું કે પાસ ઠયરાથા કે અઝામ ભી ફીરકર આયા ઓર ખુખુવાર જો બેહોશ ખડાથા ઉસકો ઉઠા લે ગયા અસનાએ મંય પીછલી રાત બાકી રેહગઇ ઓર મ.ખમુર નસતરેન ભી ગુંબદે જમશેદસે ફીર કર આઈ ઓર કનીઝુંસે પુછા કે ખ્વાજા ઉમરૂ કહાં હય કનીઝુંને કહા ઉમરૂકો સાહેર ઉડા લે ચલાથા લેકીન વોહ ખંજર મારકર ઉસકે હાથસે છુટે મગર આપ ઉડકર કહીં ચલે ગએ મ.ખમુર ને યેહ હાલ સુનકર કહા મંય ખ્વાજાકો ઢુંડને જાતી હું અયસા નહો કે વોહ કીસી આ-ફત મંય મુબતિલા હો જાએં યેહ કેહકર જાયા ચાહતીથી કે ઉમરૂ જો કનીઝ બના હુવા મોજુદથા ઉસને હાથ પકડ લીયા ઓર કહા મંય બશીકલે કનીઝ હાઝીર હું તુમ અપની ફીક્ર કરો ઉસ વકત નસતરેન બોલી કે મેરા એક એહાતાએ સેહેર હય બાકી રાત વહીં બસર કરો એકબાર અફ્રાસીયાબ ભી આ જાયગા તો હમકો ન પાએંગા યેહ કેહકર સાથ ઉમરૂ કે રવાના હુઇ લેકીન અઝીમ પહાડપર આયા ખુંખુવાર કો હોશીયાર કરકે ઉસને સબ માજરા બ્યાન કીયા કે ઉમરૂ તુજકો મારે ડાલતાથા મંય ઉઠા લાયા અબ ચલો ઉમરૂકો ઢુંડે કે વોહ મેરા હાથ ભી કાટ ગયા હય યેહ કેહ કર હર તરફ તલાશ કરકે દોનું મખમુરકી ખાલા કે યહાં ફીર આએં મકાન સારા ખાલી પાયા દોનુંને બાહમ મશવરા કીયા કે અબ ઢુંડતે કહાં ફીરેં લાઝીમ હય કે ઇસ મકાનમંય આગ લગાદો જહાં કહીં નસતરેન ઓર મખમુર હોંગી ઉનકે દીલકો લગેગી બાહર આએંગે હમ ગીરફતાર કર લેંગે ગરઝ કે યેહી કીયા જબ ઘરમંય આગ લગી ઓર શોઅલે ઉઠને લગે મખ.મુર ઓર નસતરેન બેતાબ હોકર એહાતે સેહેરસે દોડી ઓર આકર અબ્રે સેહેર બરસાકર આગકો બુઝાયા ઓર ઇધર અઝીમ વગયરા મુકા-બલેકો બડે ઓર એક કનીઝને મખમુરસે કહા કે બીબી ઇસ ગભરાહટ મંય ઉમરૂકો અકેલા છોડ આઇ અયસા ન હો કે ઉનપર કોઇ આફત આએ ઇત્તેફાકસે યેહ કલમા કહીં ખુખ્વારને સુના દિલસે કહા અઝીમકો યહીં છોડો ઓર ઉમરૂ અકેલા એહાતે સેહેરમંય હય ઉસકો ગીરફતાર કરો યેહ સોચકર બઝોર સેહેર ઇસ કદર બુલંદ હુવા કે એહાતેકો પેહચાનકર સેહેર કરતા હુવા વહીં ઉતરા કે ઉમરૂ જહાં ખડાથા ઓર

કમરમંય પંજા દેકર ઉડા દો ચાર લોંડીયાં ગુલ મચાને લગીં કે અરે લીએ જાના હય ઇસ ગુલકો સુનકર મખ.મુર સીમુર્ગ બનકર ઉડી ઓર ઉસકે પીછે દોડી ઓર રાહમંય કનીઝુંસે હાલ સુનકર મલકા ખુંખુવારકે પીછે ગઇ નસતરનને આહાથા કે સાથ જાએં કહા ખાલા અમ્માં તુમ અઝીમકા સામના કરો ઓર અપને ઘરકા બંદોબસ્ત કરો મંય પકડે લાતી હું અઝીમને જો યેહ માજરા સુના અપને દીલમંય કહા ગઝબ હુવા ખુંખુવાર અપના મતલબ કર ગયા યાની ઉમરૂકો લે ગયા અબ ઉસકા નામ હોગા શેહેનશાહસે ઇનઆમ મીલેગા .યેહ સોચકર યેહ ભી ઉસકે પીછે ચલા ઇસ અસનામંય સુબ્હ હોગઈ અઝીમ જો ચલા ઉસી તરફ હોકર નીકલા કે અઇયાર દરેકોહમંય મીસ્લે સાહેર કીરાં બયઠાથા ઉસને ઉસકો પુકારા ભાઇ સવેરે સવેરે કહા ચલે અઝીમ ઝમીનપર ઉતરકર પાસ આયા ઓર કહા ભાઇ તુમને કુછ ઓર ભી સુના ખુંખુવારકી મંયને ઉમરૂકે હાથસે જાન બચાઈ વોહ મુઝીકો ફરેબ દેકર ઉમરૂકો પકડ લે ગયા. મુઝે .ખબર ભી નહીં કી. કીરાંને સારા હાલ સુનકર. કહા વોહ દગા બાઝતો હય. તુમ મેરે સાથ ચલો. મંય ઉસકો ગીરફતાર કરદું યેહ. કેહકર હાથ પકડ લીયા. ઓર લેકર ચલા. ઈધર .ખુ.ફવાર ઉમરૂકો લીએ જાતા થા. રાહમંય એક જાદુગરની સુલેમાન જાદુ નામ પહાડપર બયઠીથી ઉસકે હાથ મંય છુરી સામરીકીથી ઉસમંય યેહ વસ્ફ હય. અગર ઝમીનપર મારેતો તબ કએ ઝમીન તોડ જાએ. ઓર અગર બુલંદ કરે તો આસ્માનકો હીલાએ. ગરઝકે ઉસને દેખા. એક સાહેર આસમાન મંય ગરક એક શખ્સ કો લટકાએ લીએ જાતા હય. યેહ દેખતે હી સેહેર કરકે છુરીકો ઉંચા કીયા. વોહ છુરી જાકર .ખુ.ફવારકી કમર મંય લેપટ ગઇ. કે વોહ આગે ન જા સકા. ઓર વહીં ઉતર આયા. ઉસને પુછા તુ કોન હય. ઓર યેહ કીસબન માનસકો જંગલસે પકડ લાયા હય .ખુ.ફવારને કહા યેહ ઉમરૂ અઇયાર હય. મ.ખમુરકે પાસસે ઇસકો ગીરફતાર કીયા હય. ઉસને જવાબ દીયા કે તુવે કુછ દીવાના હય. મંખમુર માશુકએ શેહેનશાહ હય. ઓર અયસે સેહેર જાનતી હય કે મંય ઉસકા મુકાબલા નહી કર સકતી તો ભલા તુ કયું કર ઉસકો પકડ લાયા. ચલ દુર હો હરામઝાદે જુઠે દુર હો યેહ કેહકર જો છુરી ઉઠાઇ ખુંફવાર કાકુછ બસ ન ચલા ઉમરૂ કો છોડકર ભાગા ઓર પાસ અફ્રાસીયાબ કે આયા. સારા માજરા પુરા કેહ સુનાયા શાહ ગઝબ નાક હુવા. ઓર કહા અયસે શખ્સ કો ભેજતા હું કે દોનુંકો પકડ લાએ ઓર સરમાયા ઓર અબરીક વઝીરૂને અરઝ કીયા કે હમે હુકમ હો તો હમ જાએં શેહેનશાહને કહા તુમ ઠયરે રહો ઓર એક સાહેર કસ્સાબ જાદુ નામસે કહા તુમ જા કર. સુલેમાન કો સાથ ઉમરૂ કે પકડ લાવ. વોહ યેહ હુકમ સુનકર બઝોર સેહેર ઉડ કર ચલા લેકીન યહાં સુલેમાનને અપની લોંડીયું કો બુલાકર હુકમ દીયા કે ફર્શ બીછા દો ગુલદસ્તે સામને લગા દો સામાને અશરત મોહઇયા કરો કનીઝેં હુકમ

મંય મસરૂફ હુઈ ઔર ઉસ પહાડકો ગયરત દહે અંજમને કસરાકે બનાયા ગુલ-દસ્તે ફર્શ કે રૂબરૂ ચુનકર ગુલઝારે જવાહેરીન લગાયા ઔર ઉમરૂ હસ્બ ઈજાઝત મજલીસમંય બયઠા સુલેમાનને પુછા કે અય ઉમરૂ તુને સાહેરાને નામીકો બોહત. તંગ ઝલીલ કરકે કયું ઠર હિલાક કીયા. ઉમરૂને કહા મેરી કયા હકીકત હય. જો આહતે હંય ખુદાવંદ લાકુ.ા કરતે હંય ખુદાવંદને મેરે સાથ અપને ફરિશતે કર દીએ હંય પેહલે ભી એક ફરિશતેને મુઝે પાનીમંય પોંહચાયા ઔર એકને પાની ચીરા જબ મંય સાઝ મશારમશ પાસ ગયા. ઔર દરયામંય ઉસકો મારા અબ મેરે સાથ ચાલીસ ફરિશતે કર દીએ હંય વોહી મેરી મદદ કરતે હંય યેહ બાતેં હો રહીથી કે મ.ખમુર જો પીછે ચલીથી યહાં આઇ કનીઝુને સલામ કીયા ઔર સુલે-માન બેહરે તાઝીમ ઉઠી નિહાયત ઇઝઝતસે મસનદ પર બેઠાયા. ઔર પુછા અય મલકા તુમ અફરાસીયાબસે કયું બીગડી મ.ખમુરને કહા વોહ મુવા જલ્લાદ હય. ઉસને ઝરાસી બાત કરને મંય મુઝે કોડે ખીલવાએ ઔર સારા હાલ અપના બ્યાન કરકે કહા. અય સુલેમાન તુમ ભી હમસે મીલ જાવ દેખો બહાર ઔર મેહરૂ.ખ કા શાહે તીલસ્સમને કયા કર લીયા. યેહ સુનકર સુલેમાનને બ ઝાહેર તો કહા મગર દિલમંય મશવરા કીયા ઇસકો સાથ ઉમરૂકે ધોકેસે પકડ કે શેહેનશાહ કે પાસ લે ચલના ચાહીએ ફીલ જુમલા યેહ સોચકર મ.ખમુરસે કેહને લગી અબ તો મંય તુમહારી શરીકહું મેરે યહાં જો નાન ખુશક મયસ્સર હય. ઇસે નોશ ફરમાઇએ મ.ખમુરને કહા યહાં તકલ્લુફ અપને મીજાઝ મંય નહીં ખયર બેહે-તર હય મંગવાઇએ સુલેમાન ઉઠ કર અપને મકાન મંય ગઇ ઔર ખાને મંય બેહોશી મીલા કર લાઇ કનીઝુસે હુકમ કીયા ઉનહુંને દસ્તર ખ્વાન પુર તકલ્લુફ બીછાયા. ઉસને ખાના અપને હાથસે ચુનકર મ.ખમુરસે કહા બીસમીલ્લાહ કીજીએ મ.ખમુરને પેહલે ઉમરૂકો દસ્તર ખ્વાનપર બીઠાયા. ઔર કસમ દે કર અપને હાથસે નેવાલા બના કર ખેલાયા ઉમરૂને ચુપ કેસે કહા અય મલકા ઇસખાને મંય દગા હય લેકિન મ.ખમુરને કહા .ખ્વાજા ખુદા હાફિઝ હય યેહ કયા કરેગી બાવ ભી ગરઝકે દોનું ખા કર બેહોશ હો ગએ સુલેમાનને તખ્તપર ડાલકર કસ્દ કીયા કે પાસ અફરાસીયાબ કે જાઉં કે ઉસ વકત કુરસાબ જાદુ જો ચલાથા. વહાં પોંહચા ઔર લલકારા કે અય સુલેમાન તુને કયદીકો શેહેનશાહ કે છીન લીયા. દેખ મંય તેરી ચોટી પકડકે ખીંચતા લીએ જાતા હું સુલેમાન યેહ કલમાત સુનકર બોલી કે અબે ઓ ભડવે કસાઇ અભીજો કનીઝુંસે હુકમ દેતી હુંતો મારે જુતીયું કે ફર્શ કર દેતી હંય. તુભી ઇસ લાયક હુવા કે મેરા મુકાબલા કરને આયા હય કુરસાબ જાદુને યેહ સુનકર નારંજ મારા સુલેમાનને યેહ સુનકર ઓલા મારા લડાઇ હોને લગી. લે કિન ઇતીફાક વકતસે મ.ખમુરકો ભી હોશ આ ગયા. ઔર ત.ખ્તસે ઉઠ કર લલકારી કે અય ચડડો માલ ઝાદી કેહબા બડી ખાલા રેહતો સહી કત્તામા

તુને મુજસે દગા કી યેહ નાબ્યશ સુનકર **સુલેમાન** ગભરાઇ દિલસે કહા ગઝબ હુવા મ.ખસુર હોશીયાર હો ગઈ. ઓર કસ્સાબ જાદુસે કેહને લગી કે તુ મુજસે ક્યા લડતા હય વોહ ઉમરૂ ઓર મ.ખસુર મો જુદ હંય. હમ તુમ મીલ કર ઈનકો ગીરફ્તાર કરેં ગરઝકે કસ્સાબ ઓર **સુલેમાન** નારંજ વ તુરંજ લેકર દોનું મ.ખ-સુરકી તરફ બડે ઓર મ.ખસુરને અપની ઝોલીસે એક સાગીર બીલ્લો રીન નીકાલા ઓર સેહેર પડ કર તરફ ફલક ઉછાલા રોશન એક તડાકા હુવા ઓર ચાર તરફસે અબ્ર ખીર આયા હવાએ સર્દ ઇસી દમ મસીહ નફસો નાન હુઇ ઓર એક ત.ખ્ત ફલ-કકી તરફસે ચક્કર ખાતા હુવા ઝમીનપર ઉતરા ઇસ ત.ખ્તપર એક નાઝનીન ચૌદા બરસકી લે બાસે અર ગવાની પેહને જાને મુશતાકાં સવારથી ગુલાબી શરાબકી સામને રખ્ખીથી ચોર જામે મય સુર્ખ હાથ ચંય લીએ થી સુરતે ઝેબાકો ઉસ સચચે દીલ રૂબાકી સીનઅતે યઝદાનીને ગુલ ચુને લેતા ફતસે આરાસ્તા કીયા થા. ઓર સયકલે કુદરતે સુબહાનીને હુસ્નસે રૂખસાર તાબનાકકો રોશન બનાયા વોહ વોહ ચેહરએ ઝે-બાકો ખુરશીદે જહાં તાબ સામને ઉસકે તાબમંય થા. ઓર વોહ ઝુલફે ચલી પાકે મુશકે ખુતનકા જીગર ખુને નાબ થા લબ હાએ યાકુત ખામ લા અલે યમનકો શર માતે થે અકીકે જીગરીકો અપને રૂબરૂ સીયાહ બનાતે થે વોહ નાઝનીન અપને તખ્ત પર લબેજુ લાકર ઠયરી. ઓર ગમઝા સબ્રો હોશ **કસ્સાબ**કા ખોદી યા ઓર **સુલે-માન**કો દીવાના બનાયા. દોનું શએર આશકાના પડતે સામને ઉસ નાઝનીન કે આએ કે.

નઝમ.

અઝલસે ગીરફ્નાર પયદા હુવા હય—યેહ દીલ ક્યા મઝેદાર પયદા હુવા હય
હુવા ચશમે આરામ મરહમ સે પીનહાં—વોહ જખસે સિતમગાર પયદા હુવા હય
ઝરાદર તલક આકે દેખો તમાશા—અજબ નકશે દીવાર પયદા હુવા હય
ફીશહા જો મંય તો વોહ ફુકકર યેહ બોલા—કહાંકા યેહ બીમાર પયદા હુવા હય
મુવે જીસ્સે ધુલ ધુલ કે મજનું સે લાખું—હમેંભી વોહ આઝાર પયદા હુવા હય
જો કહીએ કે લો મોલ દીલ તો યેહ બોલે—બડા તુતો ઝરદાર પયદા હુવા હય
કભી બયઠે રોના કભી હંસને લગના—અજબ હમ મંય ઇસરાર પયદા હુવા હય

અબ કરીબ ઉસ નાઝનીન કે આયા ઉસને એક જામ સુ.રખ ભરકે **કસ્સાબ** કો દીયા યેહ ઉસકો પીકર મસ્ત મસ્ત હુવા તાલીયાં બજાને લગા ફીર ઉસ નાઝનીન ને દુસરા સાગીર **સુલેમાન** કો દીયા વોહ પીતેહી દીવાની હુઈ અકલ સે બેગાને હુવે દોનું ગલે મીલકર નાચને લગે.

નઝમ.

દેહેલપર આરકર ચોબ એક દહેલ ઝનથા સદા દેતા
કે હય હુકમ આજ યું પીરે મુગાકા મય કશો નીકલા
ગલી મંય મય ફરો શું કા યેહ કહગન હય કે જો નીકલે

કોઈ ફ્રરહે અશાર બે નીશા વબે સાગીરો મીના
તુમ ઇસઆદાએ દીને મન પરસ્તા દુશમને ખુમકો
નીકલ જાને ન નદે કરકે તુમ હર સીચી સે બલ વા
ખરાબાતી બનાના મયકદે મંય ખીંચકર લાના
પીલા કર મય કો ધબ્બા પારસાઈ મંય લગા દેના

ઇસી તરહ આલમે મસ્તી મંય **કસ્સાબને સુલેમાન** કો બીરેહના કર ડાલા ઓર **સુલેમાન** ઇસસે બાતેં ફેહેશ કરને પર આમાદાહુઇ ઉસ નાઝનીન ને જો તખ્ત પર બયઠીથી પુકાર કર કહા કે હમસે દાઅવા મોહબ્બત કા કરકે તુમ દોનુંને કયું દીલ લગાયા બમુજબે બયત સબ સેહેગેં જો મીયાં લાખ બુરાઇ હોગી–પર કહીં આંખ લડાઇ તો લડાઈ હોગી--અબતુમ દોનું બાહમ લડકર મરજાવ હમારે આશકું મંય નામ કર જાવ યેહ સુનતેહી **કસ્સાબને** નારયલ સેહેર પડકર **સુલેમાન** પર મારા ઓર ઉસને તરંજ સેહેર કા **કસ્સાબ** પર મારા ઉસકા તુરંજ ઉસકે સીને ઓર ઉસકા નારયલ ઉસકે સીનેકો તોડગયા દોનું મરકર ઝમીનપર ગીરે ઉસ પહાડ પર આગ લગી ગુલો શોર પયદા હુવા **સુલેમાન** કે સેહેરસે જો મકાનાત વગયરા યહાં થે વોહ ગાયબ હો ગએ અસલી ઇમારત ઓર કનીઝેં રેહ ગઇ ઓર વોહ નાઝનીન જો **મ.ખમુર** કે સેહેરસે પયદાહુઇથી ગાયબ હો ગઇ **ઉમરૂને મ.ખમુર** કો તેહ સીન ઓર આફરીન કહી ઓર જાલ ઇલિયાસી લગા કર સારા મકાન સુલેમાનકા લુટ લીયા ઓર **મખ.મુર ઉમરૂ**કો ત.ખ્તપર સવાર કરકે બપની ખાલાકે મકાનપર આઈ કનીઝેં ઓર મુલાઝીમે **મ.ખમુર** સાથ માલો અસ બાબકે આએ હુવે થે ઉનહે દેખકર અપની ખાલાસે કહા આપ ભી અપના માલો અસબાબ બાર કરાકે લશકરે મેહરૂ.ખ મંય લે ચલીએ યેહ કલામ સુનકર ઉસને અપને એહેલકારૂં સે હુકમ દીયા કે છકડું પર અસબાબ લદવાકર **મેહરૂ.ખ**કી તરફ રવાના હો હુકમ પાતેહી તઈયારી સફર કરકે છકડે અસબાબકે લેકર ચલે લેકીન **નસતરેન** ઓર **મ.ખમુર** ઓર **ઉમરૂ** ત.ખ્તપર સવાર હોકર અલાયદા ચલે રાહ મંય **ઉમરૂને મ.ખમુર** સે કહા અય મલકા મંય તીલસ્મે **બાતીન** મંય મુદ્દત તક રહા મગર કુછ માલો ખઝાના તીલસ્સમકા કીસી જગેહ મંયને નપાયા **મ.ખમુરને** કહા ખ્વાજા અગર તુમહેં માલકી ખ્વાહીશ હોતો મેરે માલસે ચાલીસ હઝાર અશરફી આપકી નઝર હય ઓર જબ લડાઇ ફતેહ હોગી શાહે તીલસ્સમ મારા જાયગા મંય આપકો કોઠે માલકે બતલાદુંગી કે ઉન મંય તાઉસ ઝમરરૂદ કે હંય ઓર હર એક તાઉસકે પેટ મંય લાલો ગોહર ભરે હંય ઓર જવાહીર કે પુત્લે હંય કે ઉનકે શીકમ મંય અશર ફીયાં રખ્ખીં હંય ઓર એક ખઝાના શાહ તીલસ્સમ કા મંય જાનતી હું કે ઉસ મંય અરસી હઝાર ઘોડુંકા સોનેકા સાઝ મીનો લુગામ મુરસ્સા કાર રખ્ખા હય ઓર જીન ઘોડુંકા વોહ સાઝ હય ઉસ અસ્તબલ કો ભી મંય જાનતીહું લેકીન ખ્વાજા

તીલસ્સમ કા ફતેહ હોના ગયર મુમકીન હય બગેર લોહ કે ફતેહ નહોગા ઉમરૂને કહા અય મલકા લોહ ભી વોહ સાનએ તીલસ્સમ હઝાર આલમ દીલા દેગા અલ હાસીલ ચાલીસ હઝાર અશરફીકે પાનેસે ઉમરૂ બોહત ખુશ હુવા ઓર ઇતને બડે ખઝાંનેકા હાલ સુનકર મુંહમંય પાની ભર આયા ઓર શાદાં વ ફરહાં બાતેં કરતે તરફ લશકર કે ચલે મગર વહાં તાએરાને સેહેરને ખબર કત્લ કસ્સાબ ઓર સુલેમાન શેહેનશાહે સાહેરાંકો પોંહચાઇ ઓર ઉસને કઈ અફસોસમલે ઓર બ ગુસ્સા તમામ તુગયાન જાદુ નામ એક સાહેરકો હુકમ દીયા કે જલ્દ જાકર સીર્ફ ઇતના દેખા કે મ.ખમુર તરફ લશકરે મેહરૂ.ખ કે તો નહીં ગઇ અગર જાતી હો તો ઉસકો રોકના ઓર અગર ન ગઇ હોતો દેખકર ચલે આના તુ મુકાબલા ન કરના કયું કે વોહ બડી ઝબર દસ્ત હય મંય ખુદ જાઉંગા ઓર ઉસકો ગીરફતાર કરલા ઉંગા યેહ તકરીર સુનકર તુગયાન રવાના હુવા ઈત્તેફાકસે જબ પાર દરયાએ સેહેર કે આયા રાહ મંય અઝામ ઓર કીરાં જો ખુ.ખવાર કે પીછે ચલે થે ઉનસે મુલાકાત હુઇ અઝીમને પુછાકે અય તુગયાન ઉસદગા બાઝકા હાલ કહો કે વોહ ઊમરૂ કો લેકર પાસ શેહેનશાહકે ગયા હોગા ઓર અપની ફસુખીયત જતાતા હોગા દેખીયે કયા ઝમાના દગા બાઝીકા હય કે હમને તો ઉસકી જાન બચાઇ ઉમરૂ ઝુલ્હ કીએ ડાલાતા થા ઉસકે પંજેસે છુંડાયા અપના હાથ કટવાયા ઓર હમીસે ચાલ કર ગયા તુગયાન યેહ સુનકર બોલા મીયા કયા બકતે હો કોન ઉમરૂ કો લે ગયા યેહાં મ.ખમુરને આફત મચાઇ હય સુલેમાનકો માર કર કસ્સાબ કો રાહે અદમ દીખાયા ઉસ ના અઈયાર કો લેકર ભાગી હય યેહ કેહ કર સારી હય ફીયત પુરી સુનાઇ કીરાંને જો યેહ માજરા સુના કહા યેહ ઉસતાદ કો મારને જાતા હય ઇસકો યહીં કત્લ કરના ચાહીએ યેહ સોચકર કહા અય અઝીમ ફી.ર ખુ.ખવાર કા પીછા કરના તો ફુઝુલ હુવા ચલો થોડી દેર મેરે મુકામ પર ઠયરો શરાબ પીયો કુછ ખાવ તો ખીદમતે શેહેનશાહ મંય જાના તુગયાનને યેહ કલામ સુનકર પુછા અય અઝીમ યેહ કોન હય ઉસને કહા ઇનકા નામ બ્યાબાન જાદુ હય મગર બોહત ખુબીયું કે આદમી હંય મગર બીચારે મેરે સાથ બડી દેર સે બરાએ મોહબ્બત ખરાબ હંય આવ તુમભી મેરે સાથ લેહમા ભર ઠેહેર કરૂ ચલે જાના ઉસને જવાબ દીયા શેહેનશાહે સાહેરાંને ખબર મંગવાઇ હય મુઝે અરસા હોગા તો વોહખફા હોંગે યેહ ઉઝર સુન કર કીરાંને કહા વાહ એક લેહમે મંય કયા હરજ હોગા કભી કભી ગરીબું પર ભી કરમ ફરમાઇએ ફીર હમ કહાં ઓર આપ કહાં યેહ સોહબત ભી યાદગાર હય યેહ કેહતા હુવા દોનુંકા હાથ પકડે હુવે હમરાહ લીએ દરેકોહ મંય જહાં આપ રહા કરતા થા આયા ઓર મીર્ગ છાલા બીછાયા ગુલાબયાં શરાબકી બેહોશી મીલાકર સામને રખખીં દોનુંકો બમીન્નત બીઠાયા ઓર એક જામ શરાબ ભરકર દોનુંકો દીયા દોનુંને શરાબ પી ઓર બેહોશ હુવે કીરાંને પેહલે બગદા તુગયાન પર મારા કે વોહ દી-

હાક હુવા ઓર ગુલોશોર બરપા હુવા દોબારા **અઝીમ** કે સર પર બગદા લગાયા ચાહતા થાકે એક પંજએ સેહેર ચમક કર ગીરા ઓર ઉસકો ઉઠાલે ગયા **કીરાં** ભી મહાંસે ભાગ ઓર કઇ કોસ નીકલ ગયા વહાં દેખા કે ગાડીયાં છકડે અશરફીયુંસે ભરે ઓર હર કીસમ કે માલો અસબાબસે લદે કનીઝ ઓર સાહેર હઝાર દર હઝાર ઉનકો પેહરે સમેત તરફ લશકરે **મેહરૂ.ખ** ચલે જાતે હંય **કીરાં** સાહેરકી સુરત તો બનાહી થા ઉનસે પુછા યેહ માલ કીસકા હય ઓર કહાં જાતા હય લોગુને કહાં **મ.ખસુરકા** માલ લશકરે **મેહરૂ.ખ** મંય જાતા હય **કીરાં** હાલ તો ઝબાની **તુગયાની**કે સુન ચુકા થા સમઝાકે યેહ માલ ભી ગોયા હમારાહી હય બહીફાઝત ઇસકો પોહચાના ચાહીએ યેહ સમજ કર સાથ હોલીયા ઓર આગે બડા એક પહાડ પર **સુલઝીમ** જાદુ નામ બયઠા થા ઉસને ભી પુછા યેહ અસબાબ કીસકા હય લોગુને બતલાયા જબ ઉસને કય ફીયત સુનીં ઝલ્લા કર નાઅરા મારા કે શયદ અય નમકહરામાં તુમ સબ શેહેન-શાહ કાધર બરબાદ કર કે જાતે હો મંય તુમહેં જીતા ન છોડુંગા યેહ કેહકર એક સેહેર અયસા કીયા કે અંધેરા ઝમાને મંય ફયલ ગયા ઓર મુલાઝમાને **મ.ખસુર** અંધે હોગએ **કીરાં** ઉસકે નાઅરા કરનેસે પેહલે હી ભાગ ગયા થા દુરસે તારીકીએ આફત દેખકર એક સાહેર ઝબર દસ્તકી શીકલ બનકર ઉસકે પાસ ગયા ઓર ઉસકે સેહેરકી બોહત તારીફ કી કે વાહવા કયા કેહના આપકા મીસલ નહી. આપ જમશેદ બોહદ હંય સામરીએ વકત હંય લુના ચમારીસે ભી યેહ નહો સકતા થા જો આપને સેહેર કીયા **સુલઝીમ** બરાએ તારીફ સલામકો ઝુકા **કીરાં** પાસ તો આહીચુકા થા જો બગદા તાનકર લગાતા હય ખોપડી કે હઝાર ટુકડે હુવે શોરો હંગામા મચા કે મારા **સુલઝીમ** કો વોહ તારીકી હુંઈ ઓર મુલાઝમાન **મ.ખસુર** અચ્છે હુવે **કીરાં** ઉનકે પાસ આયા ઓર કહા ચલે ચલો તુમસે કીસી કી મજાલ નહીં જો આંખ મીલાલે ઉનહુંને પુછા આપ કૌન હંય આપને બડા હમપર એહસાન કીયા **કીરાંને** જવાબ દીયા મંય ભી મલકા કા નોકર હું **મ.ખસુરને** મુઝે ભેજા હય કે અસબાબકી નીગેહ બાની કરકે પોંહચાદું ગરઝકે ઇસી તરહ અસબાબ લીએ ઇસી તરહ દાખિલે લશકરે **મેહરૂ.ખ** હુવે લેકીન પેહલે ઉનસે **મ.ખસુરકા** ત.ખ્ત પોંહચા ઓર **ઉમરૂને** કહા અય મલકા પેહલે મુજકો કનારે લશકરકે ઉતારદો **મ.ખસુરને** ત.ખ્ત ઉતારા **ઉમરૂ** ઉતર કર અંદર બાર ગાહકે ગયા. ઓર આમદે **મ.ખસુરસે** ખબર દી **મેહરૂ.ખને** ખબર સુનતેહી હુકમ દીયા કે સરદારાને ઝી એહતેરામ ઝેબો ઝીનત ફરમા કર બેહેર ઇસતક બાલ **મ.ખસુર** રવાના હો ઓર લશકર ભી બડે એહતે શામસે લેને જાએ હુકમ પાતેહી તબલે બશારતપર ચોબ પડી ઓર ફોજ તઇયાર હોકર આગે બઢહી **બહાર** ઓર **નાફરમાન** ઓર **સુર્ખમુ** ઓર **તાઉસ** વ **આફત** **હીલાલ** **સેહેર** અફગન ઓર **રઅદ** ઓર **બર્કે** **મેહશર** જુમલા સાહેરાને નામી ત.ખ્ત હાએ સેહેરપર સવાર હોકર લેબાસે ફા.ખરા જીનતે

કામત ફરમાકર રવાના હુવે બાજે જંગી બજને લગે તરકવા બુલંદ હુઈ ઝમીનસે આસમાન તક ગલ ગલા શાદ માની બુલંદ થા નકીબ હાએ ખુશ ગુલુ શોરે તેહેનીઅત મચાતે થે ઓર કેહતે થે.

નઝમ.

ન દેખી યેહ કસરત ન દેખા યેહ ઝોર—મોહીબ શાદ હોં ચશમ દુશમન હો કોર
ખુદાયા બ ઇક બાલ આલી રહે—હમેશા ઝફરકી બહાલી રહે
યેહ તલવાર દુશમનકા સર કાટ લાએ—યેહ સોઅબાંને ખુંને ને અદુ ચાટ જાએ.

ઇસી તરહ બસદ હશમતો શોકત કરીબ મખમુરકે પોહચે વોહ ભી ઉનકો દેખકર તખ્તસે ઉતરી સરદારૂંને રિસમે તાઝીમ ઓર તકરીમ અદાકી મખમુર હર-એકકે ગલે મીલી સબને ખુશઆમ દી. મરહબા કેહકર સવાર કીયા ઓર લેકર ચલે સીપાહ લશકરી દેખાતે ઝરો જવાહીર લુટાતે બારગાહકે નઝદીક પોંહચે. મેહરૂખ. દરબારગાહ બરિસ્મે ઇસ તકબાલ મુનતઝર ખડી નીગાહ રાહકી તરફ લગી થી. મખમુર વગયરા દેખકર પ્યાદા હુઈ ઓર ઝુકકર મુજરા કીયા ઉસને મખમુરકો ગલે લગાયા ઓર કહા બેટી મીજાઝ અચ્છા હય તેરે આનેસે મેરે લશકરકો તકવીયત હુઇ ઓર દીલકો સુરૂર હાસીલ કુલ હુવા યેહ કેહકર ખિલઅત જવાહીરકા ઇનાયત ફરમાયા ફીર નસ તરનકા હાલ પુછા ઓર હુકમ દીયા શાહી બારગાહકે કરીબ બારગાહ મખમુરકે લીએ નસબકી જાએ ઓર જુમલા અયશો આરામ મોહઇયા હો ઉસ વક્ત મુનતઝીમ કારે સલતનતે દુરૂસ્તી મંય મસરૂફ થે. ઓર મલકા મેહરૂખ અપની બારગાહ મંય મખમુરકો લાઇ કુરસી યાકુત એહમર બયઠનેકો મરહમત ફરમાઇ મખમુરને નઝર દી. પાંચ હઝાર રૂપય અલાવા મસારીફ ખર્ચ જેબ ખાસ કે લીએ મેહરૂખને મુકરરર ફરમાયા ઓર ફરમાને અશરતે તવાના જશન હોનેકે લીએ ઝાહેર કીયા ફીરતો હસીનાને માહેરૂ ખુશગુલુ સાઝ વગયરા હર કીસમકા લેકર હાઝિર હુવે ઓર અંજમને યાદગારે જશન ફરીદુ જમશેદ તરતીબ વઝીર હુવા સરાયચે બારગાહકે હરતરફસે ઉઠવા દીએ વોહ સામને સેહરાહે કોહમંય દરખ્તુંકી સર સબઝી સુરદાદીલુંકો ઝીંદા જાવીદ બનાતી થી ખીઝરે રાહ જાદાએ અશરત નઝર આતી થી પાની ચશમુંકા બસદ લેતાફત લેહરેં લેતાથા દિલકો બાદા ખુવારાને બઝમકે ઠંડક બખ્સતા થા બારગાહમંય હરએક સરદાર વ અઇયાર બસદ અશરત બાદા કશી કર રહા થા મુતરીબ લેહને દાઉદી નગમે મસ-ર્રત સુનાતા થા અલ હાસીલ યેહ ફરમા બરદારે ઉમરૂ અયશો અશરત મંય મશ-ગુલ હંય ઓર કીશં ભી માલો અસબાબ લેકર આ ચુકા હય મખમુરકે મુલાઝમ ઓર કનીઝે જુમલા રાહતો આરામસે યહાં ફરોકશ હંય લેકીન અબ હાલ બુસફ્‌વાને માલ અફ્રાસીયાબ બદ સગાલ સીલકે તસહીરમંય મુનસલીક કીયા જાતા હય—

દાસ્તાન ભેજના અફ્રાસીયાબકા હોશયાર કુટનીકો વાસ્તે ગિરફ્તારી મખમુર કે ઓર મારા જાના ઉસકા ઉમરૂકે હાથસે ઓર ગિરફ્તાર હો.

જાના મખમુરકા ઓર છુટના ઉમરૂકી અઈયારીસે ફીર નામા આના લકાકે પાસસે અફ્રાસીયાબકો ઓર ભેજના અફ્રાસીયાબકા સાહેરાને નામીકો બેહરેજંગ હમઝા સાહેબ કરાન ઓર મુકાબલા કરના સાહેરૂંસે શાહઝાદાએ મલક કાસિમ ઓર ઇશક હોના શાહઝાદેકા મલકા નરગિસી ચશમ દુખતરે હનઝલ જાદુસે ઓર કુશતએ સેહેર હોના આખિરકો ઓર જાના તીલસ્મે આઇનેમંચ શાહઝાદે ઇરજકા.

મોઅલ્લેફ્કા.

અય કાઅબાએ દીન બાદાખ્વારાં—વે કિબલએ સલમરિંદ કશયાં
અય દુશમને જાને પારસાઇ—ઝાહીદને હય તુજસે મુંહકી ખાઇ
અયશેખે મુકીગ બયતુલહરામ—જીસકા કરે તવાફ હર મએ શામ.
અય મજમએ ખલક લુત્ફો એહસાં—અયસા સાકીએ મેહરબાં વઝીશાં
હય દુખતે રીઝકી તુજસે હુરમત—અલ્લા રખે તુઝે સલામત
ફીર દિલ હય તપાંબશીકલે બિસમીલ—ફીર ઝીસ્ત હમેં હય અપની મુશકિલ
બરસાતકી ફસલ સાકીયા હય—મય પીનેકો દીલ તરસરહા હય
ઘંઘોર ઘટાએં આકે બરસેં—અફસોસ હય મયકો જાહ તરસેં
ઇસ ઠંડી હવા મંય યેહ હવસ હય—યેહ દિન મય સુર્ખ હર નફસ હય
દે દે મુઝે અયાગેં ઉલફ્ત—દીખલાઉં બહારે ઉલફ્ત.
એક ઈશિકકી દાસ્તા લીયું મંય—ઇસ રંગ મંય કુલું ઓર ફલું મંય.
હરએક જીસે પડકે મસ્ત હો જાય—સબ્ર હોશો ખીરદસે ખોજાએ
ફીર શીશએ દીલસે આએ આવાઝ—ફરયાદ રહે દહનસે દમસાઝ
અયસે મંય જો જામ દે મઝા હય—સાકી બાદલ પર છાઇ હુઈ ઘટા હય.
હો સુર્ખ મય ઘટાએં કાલી—જયસે કે મીસી પેંહોવે લાલી.
બદલી મંય જો જામ લબ તલક આએ—મુંહસે મેરે આફતાબ લગ જાએં
મય પી ચુકે અબ તો હસ્બ દીલ ખ્વાહ—દીલ સબકે લગે હુવે હંય અયજાહ
દીખલાવ ચમક દમક બ્યાંકી—મુશતાક હંય બઝમ દાસ્તાંકી

હદી કએ ગુલશને મઆની વ ગુલચીનાને નુકત દાની અંદલી બાને રૂખસાર ગરાયબેહકાયાત વ મરગુબએ સંજાન ચમનસ્તાને અજાયબ નિહાલે ખુશફલામી ઇસ તરહ બેઠાતે હંય ઓર અનાદિલ વાર ગુલઝારે તેહરીર મંય સરીરે કીલકસે યું ઝમઝમા સંજી ફરમાતે હંય કે અફ્રાસીયાબ મુનતઝરે ખબરે મખમુર બયઠા થા કે અઝીમકો પંજએ સેહેર જો ઉઠાકે લાયા થા સામને અફ્રાસીયાબકે હાઝિર કીયા ઉસને તુગયાનકા કત્લ હોના બ્યાન કીયા શાહને એક આહ દીલે પુરદર્દસે ભરી ઇસ અસના મંય લશકરે હયરતકી અરઝી આઇ ઉસકો જો પઢ લીખા થા કે મખમુર લશકરે મેહરૂખ મંય આઇ હય ઓર જો કુછ તાઝીમ ઓર ઇસ તકબાલ જશનકી

કયફીયત થી વોહ સબ ઇસ અરઝી મંય દરજ કી થી ઇસ હાલકે માલુમ હોનેસે શાહ તીલસ્સમ કેહને લગા મંય ખુદ બેહરે ગીરફતારી જાઉં લેકીન મુસવ્વરને મને કીયા કે હુઝુરકા જાના અચ્છા નહીં ઉમરૂને યહાં આકર કઇ આફતેં બરપા કી થીં મુબાદા કોઇ બંદગાને શેહેનશાહકે બેઅદબી કરે તો બેહતર ન હોગા ઇસિ ફયમાયશસે શાહે તીલસ્સ જાનેસે બાઝ આયા ઓર સરસર જો પેહલેસે હાઝીરે દરબારથી સામને તલબ કરકે બોહત બુરા ભલા કહા કે તુજસે કુછ નહીં હો સકતા જબ અઇયાર તીલસ્સમ મંય ન આએ થે તો બોહત કુછ તઅલ્લીયાં કરતી થી અબ વોહ ઉસ્તાદી કહાં ગઇ સરસર ઇન બાતુંસે અરઝ કરને લગી કે પેહેલે યેહ કનીઝ ઉમરૂકો ગીરફતાર કર લાઇ થી. ઓર અબ ભી કીસી તરહ કાસીર નહીં હય જાતી હું ઓર ગીરફતાર કીએ લાતી હું યેહ કેહકર રૂખસત હોકર ચલી. ઇસકે જાનેસે શાહે જાવેદાંકો તસકીન કુછ ન હુઇ ઓર હયરતસે પુછા તુમહારે શેહેરમંય પાચ કુટનીયાં રેહતી હંય ઉનહેં તલબ કરો હયરતને બમુજીબ ઇરશાદ ચોબદાર રવાના કીયા ઉસને કુટનીયુંકો ખબર દી. પાંચું હસ્બુલ તલબ લેબાસે મક્કારી ઝેબતન કીએ ખિદમતે શેહેનશાહ મંય હાઝીર હુઇ યેહ પાંચું ફરેબ ઓર દગા બાઝી મંય શયતાનકો દરસ દેતીથીં ઓર નયરંગ સાઝીં ઓર અરબદા પરદાઝી વ નકરા બાઝીમંય વેહમો ખિયાલકો સબક પડાતી થીં ઉનહુંને જબ શાહકો તસલીમકી ઉસને પુછા કે તુમ કયા કર સકતી હો કુટનીયુંને જો અપની જાનિબ મુખાતીબ શાહકો પાયા. ઓર મોકા દેખા ફોરન કરીબ તખ્તકે આઇં ઓર બલા ગરદાન હુઇં કે હુમ તેરે વારી ઓર નીસાર હો જાએં ઓર સદકે જાએં હમારે કામકો આપ કયા પુછતે હો હમને સેંકડું ઘર ગારત કર દીએ લાખુંકો બેહલા કર પુસલાકર બેચ ડાલા. હઝારૂં નીસબતેં ઓર બ્યાહ કરા દીએ ઓર સદહા તલાક દીલા દીં આપસ મંય દો શયદાએ મોહબ્બતકે જાની દુશમની કરાદી. ઓર બોહત બહુ બેટીયુંકો જીનકા દામન તક કીસીને ન દેખા થા ઉનકો નવ નવ યાર કરા દીએ ઓર બડે બડે અડયલ મહાજનુંકે ઘરકે ભેદ બનાકર ચોરૂંકો કુદ્યા ઓર જહાં હવા ન જા સકતી થી વહાંકા હાલ બતાયા અબ દુન્યા મંય તો કોઇ જઅલ ઓર ફરેબ અયસા નહોગા જો હમકો આતા ન હો હમ પાનીમંય આગ લગાકર દોડતે હંય દોસ્ત રેહતે હંય ઓર દુશમની કરતે હંય હમારે કાટેકા મનતર નહીં કહીએ તો ઝમીનમંય સમા જાએં ઓર દીનાર પુશત માહીએ તેહતુસરા ચુરા લાએં આસમાન ફાડકર થિગલી લગાના હમારે બાએં હાથકા ખેલ હય અરશે આઝુમ હિલને લગે ઇસ તરહ દિલ હિલાએં શેહેનશાહને યેહ તકરીર સુનકર ફરમાયાં કે તુમ મંય ઝીયાદા ઉસ્તાદ કોન હય ઉનહુંને અપને મંય સબસે ઝિયાદા ઝઇફ ઓર નામ ઉસકા હોશીયાર કુટની હય ઇસકો સબને કહા કે યેહ હમારી બડી મલકા શયતાનકી ખાલા હય ઓર અકસર હમકો ફરેબ ઇસને સીખાયા હયે શેહેનશાહને સીફત કુટની હોશીયાર કી સુનકર ઇરશાદ ફરમાયા કે મખમુર સુર્ખચશમ યહાંસે ભાગકર લશકરે મેહરૂખ મંય ગઇ હય ચાહતા હું કે

તુ ઉસકો ગીરફતાર કરા દે ઓર વહાંસે નીકાલ લાએ મુજ તક પોંહચાએ હરચંદકે સાહેર ઝબરદસ્ત ભેજકર મંય ઉસકો કયદ કરા સકતા હું લેકીન સાહેરકો અઇયાર કત્લ કર ડાલતે હંય બહીં વજેહકે અઇયાર મકકાર હંય ઓર મકકારસે મકકારીહી કરકે ઇનસાન પેશ આતા હય ઓર ગોયા ફીતરત મયદાન હાનીશમંદહી લે જાતા હય મંય તુજકો ભેજતા હું અગર ઇસ મોહીમકો તુ અપને હુસ્નને અંજામસે સર અંજામ દેગી માલે દુન્યાસે ગની કર દુંગા ઓર વોહ રૂતબા વોહ ઇકબાલકી અફઝુની જાહો દોલતસે તરકકી હોગી કે તમામ આલમ તુજપર રશક કરેગા **હોશીયાર**ને મરાઆત શેહેનશાહી અપની નિસબત દેખ કર વરજક મકકારી દહનસે શાઆબદા સુખન ઝાહેર કીયા કે કુરબાન જાઉં કોનસી બડી બાત હય જીસકે લીએ સરકાર ઇસકદર તાકીદ ફરમાતે હંય અયસે કામ તો અયસી છોકરીયાં કર લેતી હંય ઓર મેરી તો યેહ સીફત હય કે

બયત.

તીરયાકો ઝેહર હસ્ત મરા બરસરે ઝબાં—ઈ પેહરે દોસ્તાન બુવદ આંબેહરે દુશમના

મખ.સુર ઓર **ઉમરૂ** વગયરાકો બાંધકર અગર હુઝુરમંય ન લાઇ તો નામ અપના **હોશીયાર** ન રખ્ખા આપ એતમીનાન કામીલ રખીએ શેહેનશાહને ખિલઅત મરહમત ફરમાયા ઓર ઝરો જવાહીર દેકર ઓર કુટનીયુંકો બી રૂખસત ફરમાયા ઓર એક સાહેરસે હુકમ દીયા કે **હોશીયાર**કો દરયાએ **ખુંરવાં**કે પાર પોંહચાદે ઉસને તખ્તે સેહેરપર કુટનીકો બીઠાયા ઓર લેકર ચલા બાદ જાને કુટનીકે **અફરાસીયાબ** બી સાથ **હયરત**કે ઓર **મુસવ્વર** વગયરાકે વહાંસે ઉઠકર બાગે **સયબ** મંય આયા ઓર **હયરત**સે કહા કે તુમ બી મુકાબલા **મેહરૂખ**મંય જાવ ઓર અપને લશકરમંય ઠેહેર કર મુનતઝર વકતકી રહો **હયરત** યેહ હુકમ સુનકર સવાર હુઈ ઓર અપને લશકરકી તરફ ગઇ ઇસ અરસેમંય નામા બુદાવંદે **લકા**કા પંજા લેકર આયા ઉસકો જો પડા તો લીખાથા કે અરસએ મુદદતસે કોઇ સાહેર હમારી મદદકો નહીં આયા લાઝીમ હય કે બમુજીબ હુકમનામા દેખને કે **કીસી** સાહેર ઝબરદસ્તકો રવાના કરો શાહે જાવેદાં મઝમુનસે આગાહ હોકર હરફઝન હુવા કે અય **ખુંખ્વાર** શમશીરઝન જાદુ તુમ પેહલે **મ.ખમુર**કો ગીરફતાર કરને ગએથે લેકીન **સુલૈમાન** કે હાથસે ભાગ આએ અબ બુદાવંદકી મદદકો જાવગે **ખુંખ્વાર**ને જવાબ દીયા હુઝુરકા ઇક બાલ ચાહીએ મેરા જાના કયા ઓર ન જાના કયા **અફરાસીયાબ**ને કહા તુમ અપને ભાઇ **અમુદઝન** જાદુકો બી અપને હમરાહ લે લો ઓર લશકરે કસીર લેકર ખુદાવંદકી મદદ કરો ઇસ હુકમકો સુનકર **ખુંખ્વાર** ઓર ભાઇ ઉનકા આઝમ રવાનગી હુવે ખિલઅતે રૂખસત પાયા ફોજે સાહેરકો હુકમ તઇયારી મીલા બારા હઝાર સાહેર મુસલ્લીલ ઓર મુસલ્લા હોકર તાએરાને સેહેરપર સવાર હુવે બાજે બજે ઓર નાકુસ કુકે અફસર અઝધરૂપર સવાર હોકર ખડે હુવે ઉન અઝધુંસે યેહ માલુમ હોતાથા કે આસમાન પર પાની લેહરેં લે રહા હય યા ફલકને મુઝીપન

ઝાહીર કીયા હય ઇસી તરહ બાદ કીતે મુસાફત તીલસ્સમસે બાહીર નીકલ કર કરીબ લશકરે લકા પોંહચે **સુલેમાન** ઓર **બખતીયારક** આમદે ફોજે સાહેરાંકી અનામત દેખકર ટંસ તક બાલકો આએ **ખુંખ્વાર** ઓર **અમુદ**સે મુલાકાતકી લશકરે સાહેરાનકો મુકામ પાકીઝા મંય ઉતરવા યા ઓર ઉન દોનુંકો બાઇઝઝત તમામ પાહુચાયા લકાકો દોનુંને સીજદા કીયા ઓર દોનુંને દંગલ મંય કરાર લીયા સાકીએ મેહ લકાને જામે મએ અરગવાની ઉનહેં પીલાયા ઓર નાચ હોને લગા જબ દેમાગ ઉનકે બાદાએ નાબસે સર ગર્મ હુવે હાલ લશકરે **અમીર** પુછા **બખતીયારક**ને ઇબતેદા પયદાયશે **અમીર** યાને ઝમાને **નવ** શેરવાંસે હંગામે અપને બ્યાન તક મુફસ્સીલ કેહ સુનાયા ઓર કહા બાઇસ ફતેહ પાને ઇસલામીયુંકા યેહ ભી હય કે દામાદ ખુદાવંદકે ઓર નવાસે ઓર બેટીયાં લશકરે **હમઝા** મંય મોજુદ હંય ઓર લાખું તકદીરેં રોઝ ફરમાતે હંય તમામ આલમ કે માલીક હંય પસ બેટીયાં ખુદાવંદકી નુર ચકીદએ કુદરત હંય ઝુરૂર હઝાર દો હઝારકી તકદીર કરતે હંય કે જો **અમીર**સે લડતા હય મારા જાતા હય જો તીલસ્મન મય ઉનકૂસે મુકાબલા કરતા હય હીલાક હોતા હય ઓર કયું કે ખુદાવંદ કે બડી બેટી કે શોહર શાહઝાદાએ **બદીઉઝઝમાં** જો તીલસ્સમ મંય કયદ હંય ખુદાવંદ આઝાદી ચાહતે હોંગેં કે તીલસ્સમ બરબાદ હોજાએં **ખુંખ્વાર** ઓર **અમુદ**ને જો યેહ તકરીર સુની હોશ બાખ્તા હોગએ ઓર ગભરા કર બોલે કે ફીર હમારા લડના બેકાર હય હમેં ચાહીએ કે **હમઝા**કી એતાઅત કરેં **બખતીયાર**કને જવાબ દીયા યેહ અમરે ખુદાવંદકો મંઝુર નહીં કે જો મેરા દુશમન હો ઉસકી એતાઅત કરે ફીલ જુમલા ખુદાવંદકી નશીયત પેચીદા બોહત હય બેહતર યેહ હય કે જો ખુદાવંદ ફરમાએં વોહ ઇનસાન કરે ઓર દસ બદમ મુતવકકે નુઝુલે રેહમત ખુદાવંદીકા રહે ગરઝ કે દો રોઝ ઇસી તરહ તબાહે રોઝગાર સોહબત આરા રહે ઓર માંદગીએ સફરસે આસુદા હુવે એક દીન જીસ વકત કે તેઝ હયાત સોઝનુરે હીન્દી નઝર આયા યાને શામ હુઇ આફતાબ નીકલા દોનુ સાહેરાને નામીં નાબકાર કારઝારે મયદાન હુવે હુકમ દીયા કે લશકર મંય તબલ જંગ બજે હરએક માલુમ કરે કે કલ એક મયદાને કતાલો જીદાલકલ હય બે સંડ બિડે જાન બચના મોહાલ હય ઇસ હુકમ કે મુજબ સાહેરૂં મંયસદાએ નક્કારાએ રઝમી બુલંદ હુઇઓર જો જાસુસાને લશકર **અમીર** બસદ તોકીર રૂબરૂએ કીશવરે દાદગાહે ઇસલામીયા મંય આએ ઓર મરા સમે તાઝીમ ઓર તસલીમ બજાલાએ લબેઇઝજકો દુઆએ દોલતે અબદ કરીને બાદશાહકો વાકીયા.

કીત્આ

અય મુબારક પએ શેહેનશાહી કે હાસીલમીકુનદ
અખતરાને આસમાઅઝ તીલઅતે નેક અખતરી
મુરદ દોલતમુંશુદ સાયાએ પરરે હુમાએ

બરહરઆં ખુમી કે તુઝલ્લે હુમાયુ ગસતરી
મનચેગોયમ દરકમાલે કીબરીયાએ હઝરતતત
આફ્રીંબાદ આફ્રીં કઝ હસ્વે ગોયમ બરતરી

દો સાહેર તીરારૂ બદ અંજામ ખુંખ્વાર શમશીર ઝન વ અસુદ ઝન જાદુ નામને લશકરે જાદુ મંચ કિયામ કીયા હય આજ તબલજંગ બજવાયા હય આમાદાએ હર્બ હોકર બખેડા મચાયા હય બાકી ખયરયત હય યેહ અરઝ કરકે હલકારે દોબારા ખબર લેને સીધારે લેકીન શાહે ગરદું હુકમ બારગાહે કઝા શેયમ ખુકતુરકી ઓર નક્કારાએ કચુ મરસી કે બજનેકા સાદીર કીયા ચાલાક બીન ઉમરૂ નક્કાર ખાને સીકંદરી મંચ આયા દારોગએ નકકાર ખાનાને નઝર દી લેકર વાસ્તે ઉમરૂકે અમાનતન જમે કરલી પીરગાશીયા તબલ ઉઠા કરકે ચોબ લગાઇ જીસકી સદાસે નસતરી તાએરે સીપેહરે ફલક પર થરથરાયા ઓર ગાવઝમીનકા સર ફેરા ખુલાસા યેહ કે અરસે બરીં મંચ ઝલઝલા પડ ગયા કે

નઝમ.

કિયામતસે નથા કુછ શોરવોહ કમ—લગે ઉસદમ જબાલો દશત હીલને
હુવા બોહતુંકા ઝોહરા ખોફસે આબ—હરએક દિલ ફરતે દેહશતસે થઇ બેતાબ.

દીલાવરાને અરસાગાહ નર્બદ હોશીયાર હોકર સામાને જંગ જુઇ મંચ મસરૂફ હુવે શાહને દરબાર શવેરે બરખાસ્ત ફરમાયા હરએક બહાદર અપની જગેહપર આયા સુલેહ ખાને ખુલગએ હથીયાર નીકલને લગે ઘોડું કે સાઝ દુરૂસ્ત હોને લગે સુસ્લેહ પસંદ કરકે ઝેબતનકીએ મુબાઝાને નામી કરને લગે ઉસ તરફ સાહેર સેહેર જમાતે થે પુજાપાટ જાપ મંતરૂં કે હો રહેથે દુમરા બજતેથે નકીબ દોનું તરફ કે તારીફે શુજાઅત કરકે દીલ મરદાને આલમ કે બેહકાતેથે ચાર પેહેર રાત યેહી મારકા રહા આખીર વોહ ઝમાના આયા કે લાવાએ ઝલામ તુર્ક શબેતીરા ફટ ગઇ સુબ્હે હોતેહી સીપાહ જંગજુ વોહકીના ખ્વાહ દોનું તરફસે ફશું ફશું કે અંબોહ વ દશતે દગા હુવઇ અસીર પીછલી રાતકો મસરૂફે તાઅતે દુઆ ફતહો ઝફર માંગતે વાસ્તે ખસાને ખુદા કે દીલાતેથે નિહાયત ખુશુહ વ ખુઝુહસે ઇસતેગાશા ફરમાતેથે

રૂબાઇ.

બંદેસે હો કયા બયાને ઓસાફે ખુદા—કતરા કયા કેહ સકે સેફાતે દરયા
કુન કેહતેહી હો ગયા સભી કુછ મોજુદ—હક્કાકે તુહીહય માલિકે અરઝો સમા

મુઝે લશકરે દુશમનપર ફતેહયાબ ફરમાના હર આફતસે બચાના ઇસ દુઆ કરને મંચ ખબર દરો જાનું મયદાને કતાલ મંચ સુની આપ ભી મુસલેહ જોગસે આરાસ્તા હોકર ઓર તબરૂકાત અંબીયા અલ્ય હીસ્સલામ ઝાતે કાબેઝુલ બરકાત પર પયરાસ્તા ફરમા મસજીદે કીરપાસ્સે બર આમદ હુવે ઓર અશકર દેવઝાદ ઉપર સવાર હોકર દરે દોલત વાલા તોહમત સુલતાન ગરદું રફઅતપર હાઝીર હોકર ઠયરે યહાં

તમામ સરદારાને લશકર જોક જોક આએ ઓર અમીરકો મુજરા કીયા મુન-તઝર તશરીફ શેહેનશાહ હુવે કે યકાયક અયશ મેહેલકી ડેવડીકા પરદા ચરખી પર ખીચા હરએક સરદાર મએ અમીરકે મુજરા ગાહપર જાકર ખડા હુવા દેખા મેહેલસે કનોલ બરદારનીયાં પંજ શાખે વાલીયા તીલાઇ નુકરઇ પંજ શાખે લીયે ઝાહેર હુઇ ઓર તિફ્લાને મેહલ.કા ઉદા અંબર કે લખ.લખે ઓર લોટે બખુર કરતે ઝાહેર હુવે ફીર તુરકને ઓર હબશને ઉરદા બેગનીયાં વગયરા ઇનતેઝામ કુના દરવાઝે તક આઈ ઓર કહારીયાં તખ.તે જહાંપનાહ ઉઠાએ લેબાસ ઝરરીન મછલીયાં સફંપર લગાએં જયસેહી દરવાઝેપર પોંહચીથી કે કહારૂંને બડકર તખ.ત બદલવાયા ઓર એહતેમામ ઝમાના ફીર ગયા મીરધા પુકારા કે

નઝમ.

શાહ ગરદું પનાહ આલી જાહ—ઝેર ફરમાં હો માહીસે તામાહ
મેહરે અસલત હો યેહ નકોઅલ કાબ—રોનકે તખ.તો તાજ અરશો જનાબ
દુશમન ઇસ ઘરકે નામુરાદ રહેં—દોસ્ત આબાદ ઓર શાદ રહેં

જમાલ બા કમાલ સુલતાને આલીશાન જબ નઝર આયા અમીર ઓર સરદારૂંને સલામ કીયા પાયાએ તખતશાહીકો બોસા દીયા ચાર તરફ સરદાર ઘોડે ઉડાતે કલબમંય તખતકો લીએ નકકારેપર ચોબ પડની નકીબ અફસાનાએ જંગ પેહેલવાનાને ગુઝશતા સુનાતે આગે બડે ઓર ઇસી શાનો શોકતસે કરીબ દાદગાહ મસાફ પોંહચે ફીર તો યેહ કયફીયત થી.

અબયાત.

ઉઠા હર સીમ્તસે શોરે કિયામત—હુઇ બસ મુશ તઅલ નારે અદાવત
ઝમીં હીલને લગી નીચે કદમકે—કીયા તોફાં કુરેરેને અલમકે
હુવા વોહ આબ બસ્તા બેહરે જારી—મઆ અલ્લાહ ઉસકી ઇઝતેરારી
જો કરતાથા વોહ સીલાબે દમાંથા—જો ઝરરાથા વોહ દસ્તે બેકરાંથા

જીસ વકતકે વારીદ દશત કતાલ હુવે દેખા કે લક.ા ફોજ બેકરાં લેકર બડે કરરોફરસે તખ.ત હાથીપર ખીચવાએ આતા હય બખતીયારક ખવાસીમંય બયઠા મગસરાની કર રહા હય ગીર્દ સાલારાને લશકરકા મજમા હય ફોજ સાહેરાંકા શોર તરફ પરા જમા હય બરકે તલવારકી ચમકતી હંય શેહેરસે શોઅલા હાએ આતીશ બલંદ હંય દમામે ઓર દેહેલકા આવાઝ બુલંદે ગરદાને ગરદુંમંય પેચીદા ગરઝ કે અવ્વલ બેલદારૂંને મયદાન બરાબર કીયા ફીર ભીશતીયુંને ગીર્દ ગુબાર આબ પાશી કરકે બેઠાયા ઓર સફે આરાઉને મયમીના વ મયસરા દુરસ્ત ફરમાયા કડકીતુંને કડકા સુનાયા કે.

નઝમ.

હુવે આરાસ્તા લશકર બદસ્તુર—વલે ખાલી હુવા લેનેસે માસુર

નકીબુંને હુઆએ દી ચેહ આહંગ—દીલાવર હય ચેહ વક્તે નામે નરંગ
નહીં હય પીછે રેહનેકા ચેહ હંગામ—બડે આબે રવાંકા તરહ હરગામ
દમામે કોસદાં બજતેથે હરબાર—હુવાથા ફીતનએ ખ્વાબીદા બેદાર
ભરાથા દીલ ચેહ હર નકકારચીકા—કે શેહનાપર ગુમાને દમતેલાથા

જબ કારસાઝી લશકર હોચુકી **અસુદઝન** જાદુ ઇજાઝત લકા.સે લેકર મયદાન મંય આયા પેહલે આગ પથ્થર બરસાએ ઓર અપની શોકત જતાકર લલકારા કે અય લશકરે ખુદા પરસ્તાં જીસકો આરઝુએ મર્ગ હો આએ મયદાનમંય લશકરે **અમીર**મંય શાહઝાદા મલક **કાસિમ** લાએલ ખુફેકા ખુરૈઝ ખાવર સીપાહ નબીરએ **સાહેબકરાં** દસ્તે ચગામંય **શબરંગ ઝોહરાજબીં** સુલેમાનીપર સવાર થે ઓર ચેહ ઘોડા તીલસ્સમકા હય બાગ મંય ઇસકી હાથ ડાલા કે મંય ઇસ સાહેરકા જાકર સામના કરૂં ઉસ વકત એક બાખસરીકે ઝેર કરદા સરદાર ગીર્દાગીર્દ ખડેથે ઇસ ઇરાદેપર ઇત્તેલા પાકર અરઝ રસા હુવે કે હમ જબતક ઝીંદા હંય જાંનીસારી કરેગેં ઓર આપકો લડને ન દેંગેં ચેહ કેહકર **તેહતમન** **ખાન ખાવરી**ને ઘોડા ઉડાકર સામને તખ.ત શાહીકે આકર દસ્તાબસ્તા ઇજાઝતે હર્બ ચાહી બાદશાહને ફરમાયા સીપુરદ કીયા ખુદાએ કદીરકો **તેહતમન** રૂખ.સત હોકર સામને **અસુદઝનકે** આયા ઉસ બેહયાને સીને બેકીનેકો ઇસ બહાદરકે તાકકર નેઝા મારા **તેહતમનને** સીનાને નેઝેકો અપને બરછિકી સીનાપર રોકા ચંદતઅન રદદો બદલ હુવેથે કે નેઝા **અસુદઝનકે** હાથસે નીકલકર દુર ગીરા ઓર ઉસને શરમીંદા હોકર અમુદ સેહેર પડા ઓર ગુરઝ મારા એક શોઅલા આતીશ ઉસ ગુરઝસે નીકલ કર **તેહતમન** પર ગીરા કે ચેહ દીલાવર બેહોશ હોગયા ઉસને ફાશઝીનકે કમરબંદપર હાથ દેકર ઉઠા લીયા ઓર લશકરયાને **લકા.**કો બુલાકર ઉનકે હવાલે કીયા **લકા.**ને હુકમ દીયા એક ખયમેમંય કયદ પેહના કર ઉસકો ગીરફતાર કરો બમુજબ હુકમ **તેહતમન**કો હથકડીયાં પેહનાકર કયદ કીયા ઓર **અસુદઝનને** ફીર આવાઝ દી કે ઓર જીસકા જી મરનેકો ચાહે વોહ લડનેકો અબકીબાર **તેહતમન**કા ભાઈ **ઇલતેમાસ ખાન ખાવરી** ઇજાઝત શાહસે લેકર મુકાબલેકો આયા લેકાન ઉસપર વોહી હાદસા ગુઝરા ઓર ગીરફતાર હો ગયા ફીર **અસુદઝન** મુબાઝ ખુવાહ હુવા ઇધરસે **ઝુબરાએ જોશન પોશ હરબ ઇરશાદ શેહેન** શાહ સામને ગયા લેકીન ઝર્બ ગુર્ઝે સાહેરસે બેહોશ હુવા ઇસી તરહ તાબે શામ પચીસ સરદાર મુતીઅ ઓર તાબેદાર શાહઝાદાએ **કાસિમ** અસીર સરે પંજએ તકદીર હુવે **કાસિમ** ઉસ વકત ખુદ મયદાંમંય આઝીમ હુવા લેકીન કહું કે શામ હોગઇથી ઓર વોહ ઝમાનાકે ખુરશીદે આલમ અફરોઝ સીયાહ ઝંગબાર શબકી વજેહસે ઝંજીરે શોઆઅમંય બંદ કર ઝીંદા કદાએ મગરબી ગયા ઓર ઝુલમત આબાદ નામ ઇસ જહાંને બેવફા કા રખા ગયા ઓર તુરકે ફલક પાને અમીર હુવાં.

નઝમ.

રહી ઇસ તરહ સારે દીન વોહ પયકાર—રહા ફીર સુબ્હપર વોહ મોકુફકાર
સદૈં ટુટીં રહી કાયમ વોહ નામી—સીતારૂમંય ભી થી એક તુર્ક તામી

અસુદઝન તબલબાઝ ગશત બજવાકર મયદાનસે ફીરા મગર કેહતા ગયા કે અય મુસલમાન મગર તુમને આજ રાતકો ખિદમતે ખુદાવંદમય આકર સિજદા ન કીયા તો કલકા દીન તુમહારે લીએ રોઝે ફરદા હુવા યાને કોઇ ઝીંદા ન બચેગા યેહ લાફ ગુઝાફ સુનકર ગાઝીયુંને લાઅન તઅન **લકા** પરકી આખિર દોનું લશકર રઝમગાહસે ફીરકર ખયમે મંય આય ઓર સબને કમર ખોલી આસુદા હુવે તીલાયા કે ગશત ઓર દીએ ચોકીયાં હોગઈ અઇયાર અપને અપને સરદારકી બારગાહકી હીફાઝત કે લીએ આગએ બાદશાહને શબકે દરબારકા નક્કારા કીયા સરદાર દસ્ત રાસ્ત ઓર દસ્ત ચપકે આકર દંગલ હાએ શબકત પર મુતમકીન હુવે સાકીયાને હુરે પયકર જામ બાદા એહમર અંજમનકો દેતેથે લેકીન બવજહે ગીરફતાર હો જાને સરદારાને **કાસિમકે** મીજાઝ શેહેનશાહે હુમાયું મુકદ્દર થા નાચો રાગકા ચરચા નથા ઓર ઉસ તરફ **લકા** ભી જબ અપની બારગાહ મંય પોંહચા ફરતે અશરતસે હુકમ જશ ન હોનેકા દીયા કમર તીલઅત ઓર રા મશગરાને મેહેર સુરતને ખઝાના ખુરરમી આગાઝ કીયા રકસો સુરૂરકા હંગામા ગર્મ હુવા લશકર મંય પેહરા ચોકી સબ તરહકી દુરૂસ્ત હો ચુકી સરદારાને **અમીર** જહાં કયદ હંય વહાં સાહેરૂંને હિસાર સેહેર કર દીયા કોઇ અઇયાર આકર દસ્ત અંદાઝી ન કરે બાદ ઇસ એહતેમામ ઓર ઇનતેઝામ કે **બખતીયારક** ને **અસુદઝન**કો ગરમાયા દુશમનકો ફુરસત દેના અચ્છા નહીં હય આજહી નક્કારાએ જંગ બજવાવ ઓર લશકરે અદુકા ખાતમા કરો ખુદાવંદકી આદત હય કે તકદીર પલટ દેતે હંય આજ તુમહારી નિસબત તકદીર અચ્છી કીહય આઇંદા શાયદ મુસલમાનુપર ખુદાવંદકો રેહેમ આ જાય ઓર તકદીર ફેરદેં ઇસસે બેહતર હય કે ઇસ વકતકો ગનીમત સમઝો ઇન બાતુકો સુનકર **અસુદઝન**ને હુકમ દીયા કે કોસે રઝમપર ચોબ પડે **અસુદઝન**સે નફીરે સેહેરકો દમ મીલા ઓર લડનેવાલુંને નક્કરા જંગી બજાયા હલકારૂંને જો બજાસુસી યહાં મોજુદ થે ઉનહુંને ખિદમતે શાહે ઇસલામ મંય ખબર દી શેહેનશાહ અભી તબલેં રઝમકી નીસબત કુછ ફરમાને ન પાએ થે કે શાહઝાદે મલક **કાસિમ** દંગલે **અફરાસીયાબી**સે ઉઠકર રૂબરૂએ તખ્તશાહ આએ ઓર બા અદબ તમામ અરઝ કરને લગે કે

નઝમ.

શયા બખ્તાહો તુ પાબંદા બાદ—મહો સાલે મયમુ વ ફરખંદા બાદ
ફલક બંદએ આફતાબત ગુલામ—ઝમાના મુતીઓ જયાત બકામ

આજ મેરે નામપર તબલજંગ બજે યાની કલ સીવા મેરે ઓર કોઇ મુકાબલા કરને સાહેરૂંસે મયદાન મંય ન નીકલે કયું કે ઇસ હકીર કે રફીક આજ બોહતસે ગીર-

ફતાર હો ચુકે હું ચાહતાહું કે **અમુદઝન**કો સઝાએ સખ્ત દું ઓર સર ઉસ ના-સરાકા કાટ કર ખિદમતે આલીમેં હાઝીર કરૂં ઓર યા મેં ભી અપને રૂફકા કે અસીરે દસ્તગીર હોકર ઉન વફા શોઆરૂંકા સાથ દું યેહ અરઝ ગીરામી મંઝલતકી શેહંશાહને સુનકર ઇરશાદ શાદ કીયા કે અય શાહઝાદાએ આલી હમ્મ વોહ સાહેર અઝલમ હય તુમહારા ઓર ઉસકા મુકાબલા કયા હય પસ મુનાસબ હય કે ઇનશાહ-અલ્લાહ યોહ ભી ઝમાના આયગા કે સાહેરાંને નાહીં જાર બરબાદ વ ખ્વાર હોંગે ઓર સરદાર તુમહારે રેહા હોકર આએંગે ગરઝ કે હર ચંદ લાલીએ આબદાર આરઝુ વોહ પંદ દામને શેહઝાદે મેં ગીરાએ લેકિન **કાસિમને** અપને શાહીદે હોશ કે ન કીયા ઓર અપની અરઝ પઝીરા યાને કુબુલ હોને પર ઝોર દીયા ઓર કહા અગર મેરે નામ તબલજંગ ન બજેગા તો ગુલામ અપને તઇં ચોરંગ કરેગા આખીર બાદશાહને હુકમ દીયા કે તશખીસ કે સાથ બનામ શાહઝાદાએ **કાસિમકે** નક્કારાએ જંગ બજે યાની યેહ મુશતહર કરા દીયા જાય કે કલ સીવાએ **કાસિમકે** કોઇ લડનેકા ઇરાદા ન કરે હસબુલ ઇરશાદકે ખતરે ગેતીસિતાં ચાલાકને નક્કાર ખાને મેં જાકર શરતીયા બનામ શાહઝાદે **કાસિમકે** તબલે સીકંદરપર ચોબ લગાઇ કે

નઝમ.

યેહ અરશમેં હુવા તબલે સીકંદર—તઝલ ઝુલમેં પડે કોહસાર ઓરબર
ઉડેથે ઇસ સદાસે દેવકે હોશ—દરીદા ઉસ્સેથા હર પરદએ ગોશ

તબલ શરતી બજનેસે દોનું મુકાબલેવાલું મેં યેહ ઝાહીર હુવા ઓર **બખતીયારક**ને જબ યેહ કયફીયત સુની પુકારા સલવાત બર મુહમ્મદ વ આલે મોહમ્મદ વ બર નઆતે લકા અય **અમુદઝન** અબ તુમ દોનું ભાઇ ઝીંદા રેહતે નઝર નહીં આતે આજ ખુદાવંદકે દામાદને તબલ અપને નામપર બજવાયા હય ફીર ખુદાવંદ કબ ચાં-હેંગે બેટી મારી રાંડ હોજાએઓર ઉધર ખુદાવંદ ઝાદી તકદીર તેરે હીલાક હોનેકી કરેગી **અમુદઝન** યેહ બાત સુનકર ગભરાયા ઓર લકાકી તરફ બહસરત દેખા ઉસ મુરતદને કહા તુમ ન ગભરાવ ઉસ શયતાન કે કેહનેપર ન જાવ વોહ વરગ લાતા હય ઉસકા કામ બંદગાને કુદરતકો બેહકાના હય તકદીર આજ મુઠી મેં બંદ કીએ લેતાહું કલ જયસે મોકા દેખુંગા વયસા કરૂંગા ખુલાસા કલામ તયારી જંગકી દોનું લશકરૂં મેં હોને લગી શાહ લશકરે ઇસલામને દરબાર સવેરે બરખાસ્ત ફરમાયા હરએક સરદાર અપની અપની બારગાહ મેં આયા **કાસિમ** જબ અપને મુકામપર પોંહચે દીલસે મશમરા કીયા કે કલકે રોઝ માઅરકએ જંગ હય સેહેર તુમ જાનતે નહીં ઝુરૂર હય કે કત્લ હોએ યા ગીરફતાર હોકર સામને લકાકે પોંહચોગે ફીર વોહ દુશમને ખુદા બુરા અઝાબસે કત્લ કરાયગા ઇસ્સે બેહતર હય ઇસ દુન્યાએ ફાનીપર એતેબાર ન કર આજ તુમ ભી ચાશની અયશો મસરરત ચખ્ખો ઓર ઉસકી લઝઝત માલુમ કરો કયું કે ઇસ અઝાબસે હઝારૂંકો પુર હસરતો અરમાન આગોશે લેહેદ મેં સુલાયા

ઓર સેંકડુકો બહઝારાન તમન્ના આરઝુ ખાક મંય મીલાયા હય કોન ઇસ દારના પાયદારસે દીલ શાદ હોકર ગયા ઓર કીસને ઉસ્સે દીલ લગાકર નખ્લે અશરત કામરાનીસે સમરેં મુરાદ ઓર ગુલે ઉમ્મીદ દામને અરરઝુ મંય ચુના કે

નઝમ.

અઝલસે હય યેહી દુન્યાકા દસ્તુર—કોઇના કામ હય ઓર કોઇ મસરૂર
કીસીકે બરમંય હય પયરાહને ઝર—નહીં સરપર કીસીબેપર કે ચાદર
કીસીકા ઘર હય રશકે સેહેન ગુલશન—કોઇ બુલબુલ નમત કરતા હય શેવન
કીસીકા રાતકો હય ખિશતપર સર—કીસીકે સરપે હય શાહોંકા અફસર

ખુલાસા કલામ દીલસે શાહઝાદેને દુન્યાકો ફાની સમજકર ઇરાદા કીયા કે આજ સામાને અશરત ઇસ તરહકા મોહઇયા કરકે ખુબ અયશો નીશાત મંય બસર કીજીએ ઇસ કયફીયતકો દીલસે તજવીઝ ફરમાકર સઇયારા બીન ઉમરૂ અપને અઇયારકો બુલાકર ઇરશાદ કીયા લશકરે ઇસલામ જહાં તક ઉતરા હુવા હય ઉસકી હદસે પાંચ કોસ બઢકર લબે દરયા ખયમાં ઝર બફતી હમારે લીએ ન સબ કરો ઓર જંગલકે દરખ્તુંકો બાદલેસે મંડવાદો કોસું તક રોશની કરાદો અરબાબે નેશાત હાઝીર હોકર મુજરા કરેં આજ જંગલ મંય હમ સયરે શબેમાહ દેખેગેં .ખાતરે હઝીંકો શાદો ખુરરમ કરેગેં ઇસ હુકમકે સુનતેહી સઇયારાને ઇનતેઝામ કીયા હઝાર આદમી દોડ પરા લશકરકી હદસે દુર જાકર દામને કોહ મંય જંગલ ખારો ખાશાકસે સાફ કરાયા ઓર એક પહાડપર શીકલાકા દામન જો નીહાયત વસીઅ ઓર ફરહ અફઝા થા તજવીજ કરકે ખયમા અસતાદા કીયા ફીલ વાકઇ ઉસ પહાડપર રૂહફરહાદ નીસારથી કુદરતે બાલીકે બેહરો બરસે તુરફા બહારથી મીસ્લે હીમ્મતે જવાં મરદાન માનીંદ રૂત્બએ સાહેબ દીલાનકે બુલંદથા સરે કોહ ફર્ક ઓજ હીમ્મતે સીપેહરેસે અરજમંદથા ચશમા હાએ શીરીં સાફતર દીલ મુસફફા ખાક બાઝાંસે ઉસ મંય જારીકનારે ચશમું કે સબઝા હાએ ઝંગારી દામને કોહ મંય કોસું તક આબે રવાં દેહ ઇનહાર રોઝએ રીદવાં સબ્ઝ સાયા બેયદ મંય આરાંમ ગીર ઓર યાસમન લબે આબ નસીમે મુશક બાર ચલરહીથી ઓર બુલબુલ રંગોબુકીઉસકી મદહત સરાઇ કરરહેથે નકકાશે કુદરતને લોહ સંગીન કોહ પુર કલમસે કયા કયા નકશઝેબા રકમ ફરમાએ હંય ઓર કીલકે નયરંગે તેહરીર બાગબાને તકદીરને કયસે કયસે ગુલબુટે બનાએ હંય અલહક

બયત.

ન બુલબુલ બર ગુલશને તસબીહ ખ્વાનસ્ત—કે ખારે તશબીહસ ઝબાંનસ્ત

અયસે મુકામ દિલકશ મંય આરામગાહ શાહઝાદાએ અશરત પનાહ આરાસ્તાકી અસબાબે શાહાના સઇયારાને મોહઇયા કીયા નેહરૂં મંય કનોલ બીલ્લોરી રોશન કીએ ઓર દરખખ્તુંકો બાદલેસે મંઢાયા ઝાડ ફરશી કદદેઆદમ અસ્તાદા કીએ ફર્શ શાહાના લબે નેહેર બીછાયા મયખાના એક જાનિબ સજાયા ગયા ઓર એક તરફ પલંગ

જવાહીર નીગારકા શાહઝાદેકે લીએ લગાયા મેહ્લવશાને ગુલ અંદામ ભી જમે હુવે ઓર દસ્ત મંચ ગાતીયાં દુપટ્ટેકી બાંધકર ફુલ્ઝી ફુછિયાં ખેલતીથી મોર પંખીયાં ઓર બજરે ચશકું મંચ પડગએ જલતરંગ ઉનપર બજને લગા ઓર હર તરફ નાચ કનારે કનારે હોને લગા મુકકેશ કતરા હુવા ઉડાયા જાતાથા સ્તારે ગોયા ફલકસે ટુટકર ઝમીનપર ગીર રહેથે કુમકુમે ઓર રંગો પીચકારીયાં ચલતીથીં હકીકત મંચ યેહ આલમથા કે

નઝમ.

વોહ ખયમા જો થા ગયરતે આસમાં—સજા ઉસ, જગેહપર બસદ ઇઝઝોશાં
તનાબ ઉસકી હરએક ઝુન્નારથી—શોઆથી મગર વોહ ખતે મેહરકી
ખીંચે આગે ખયમે કે વોહ સાયબાં—કેથા સીલકે ગોહરકા જીસ મંચ સમાં
તમામીકા હરજાંપે બીછવાયા ફર્શ—ઝમીબન છાઇવાંકી સબ રશકે અરશ
ઉડાતેથે મુકકેશ જો સબ ખડે—સિતારે ફલકસે લગે ટુટને
લટકતેથે જો ગેંદ બીલ્લોરકે—દરખખ્તું મંચ ફલથે લગે નુરકે
પરીરૂ હરએક સુથે બાઝી કુના—અજબ હુસ્ન ઉનકા અજબ આજબાં

જબ યેહ જલસા પુરા જમે હો ચુકા શાહઝાદેકો ખબર દી **કાસિમ** લેબાસ રંગીન પેહેનકર આશાયશ અપની ઝરો ગોહરસે ફરમાકર ઝીનત બખ્શે અંજમન હુવા મસ-નદે જવાહેરીન પર લએ નેહેર આકર બયઠા સામને રક્કાસાને ઝોહરા નાચને લગીં ઓર અશઆર આશકાના પડને લગીં હવા બંદ જાના કયસા સમા બંધા વોહ સન્નાટેકા આલમ ઓર સેહારા કી ફિઝા ફર્શ ઝમરૂદીન સબ્ઝ ઝંગારી પર ચાંદનીકા છીટકના અજબ લુત્ફ દીખાતાથા ઝમીં ફરતે સીફાસે ઓર સીતારૂકે અકસસે ફલકે અંતલસી બનગઇથી પુલુંકી ખુશબુસે ઝમાના મેહકતાથા અયસે વકત મંચ મેહરૂખુંને ઉંચે સુરૂંસે લેહેકકર જો ફાગ ગાયા નાહીદે ફલકકો દીવાના બનાયા કે

-મસનવી.

ગુલે નઝામકે તરકીથી યેહ બહાર—કે સેહરાકે ગુલ ઉસકે આગેથે ખાર
ફકત ખુલબુલો ગુલકા કબથા હુજુમ—કે ગીરતીથીં વાં ડાલીયા ઝુમઝુમ
બી છી હર તરફ ચાદરેનુરથી—યેહી ચાંદની ઉસકો મંઝુરથી
બંધા ઇસ તરહકા જો ઉસદમ સમાં—સબા ભી લગી રકસ કરને વહાં
વોહ હંગામ જંગલ વોહ નુરે કમર—વોહ બુરઆક બરખાર તરફ દસ્ત દુર
વોહ ઉજલાસા મયદાં ચમકતીથી રેત—ઉગા નુરસે જબ ચાંદ તારૂંકા ખેત
દરખ્તુંકે પત્તે ચમકતે હુવે—ખસો ખાર સારે ઝમકતે હુવે
દરખ્તુંકે સાએ મંચ મેહકા વોહ રૂપ—ગીરે જયસે છલનીસે છનછનકે ધુપ
તમાશાન દેખાથા જો યેહ કભી—દરો દશત ગશહો પડેથે સભી
નઝર જોકે કરતીથી ખુટી જડી—હરએક આલમે શોક મંચથી ખડી
યહાં તકકે વોહ ભી જોથે નકશેપા—વોહ બયઠેથે કાન અપને ઉસજા લગા

સાકીએરંગીન હોમાસને પયમાના એ શરાબે હોશરૂબા દેના શુરૂ કીયા દેમાગ બાદાએ નાબસે શાહઝાદેકા ગર્મ હુવા ખિયાલ આયા ઇસ વકત કોઇ માશુક નયા મેહરે દીદાર અગર પેહલુ મંય હોતા તો બેહતરથા ફર્દ ચમન હય અબ્ર હય ઠંડી હુવા ચલતી હય દરયા હય—ફકત એક તરીજા અય સાકીએ ગુલફામ બાકી હય—ઇસ ખિયાલકે આતેહી અજબ ઇત્તેફાક હુવા યાને યહાંસે કુછ દુરપર કરીબ સરહદે તીલસ્સમ હોશરૂબા એક પહાડ હય નામ ઉસકા નરગીસ કોહ હય ઓર બીચ કોહપર એક*શેહેર આબાદ હય ઓર કીલા પુખ્તા બના હય હાકિમે શેહેર ઝુન્નારબલા અફગન જાદુ નામ મુસાહેબે ખાસ અફરાસીયાબ હય ઓર હમેશા દરબાર અફરાસીયાબ મંય અંદર તીલસ્મે હોશરૂબાકે રેહતા હય ઓર ખિરાજ ગુઝાર શાહકા હય હરચંદકે યેહ શેહેર બાહર તીલસ્સમકે આબાદ હય લેકીન સાહેરૂંકી બસ્તી હય ખલકત યહાંકી ફરમા બરદારે અફરાસીયાબકી હય ઝુનનાર કયુંકે તીલસ્સમ મંય રેહતા હય ઇસ લીએ બીવી ઉસકી હનઝલ જાદુ સરીરે જહાં બાનીપર બયઠી હય ઓરૂ ઇનિતેઝામે સલતનત કરતી હય ઓર એક બેટી ઉસકી હય હસીનાને જહાંકો હુસ્ન ઉસકા ગયરત દીલાતા હય ઓર ચુસુફે મીસરીકો ગુલામ બનાતા હય યાદ મંય ઉસકી ઝમાનાએ રોઝગાર ઝલીખા કિરદાર સોદેકા ખલ્લ સરે બાઝાર ખરીદતે હંય ઓર મજનું વારે લયલા ઉઝાર હર સેહરા બસેહરા ફીરતે હંય નામ ઉસ રશકે ગુલઝારકા નરગિસી ચશમ હમેશા કોહો દશત બેહરોબરકી સયર કરતી હય આજકી શબ સાથ કનીઝાને ખુરશીદ ઓર વઝીરઝાદી ઉસકી સોગંદ જાદુ નામસે તખ્ત તઇયાર કરાકર સયરકે લીએ અપને બાગસે રવાના હુઇ ઇત્તેફાકસે ઉસ તરફ પોંહચા કે જહાં કાસિમને જલસા કીયા હય સામાને અશરત મોહઇયા હય સદાએ અરગુન ઓર સુકતે કોનુન ઓર હુસ્ને બુતાં ઓર મશઅલા ચરાગાંકી કયફીયત દેખકર ચાહાકે ઇસ જલસે મંય જાકર મુફસ્સીલ જુમલા સામાન મુશાહીદા કરૂં લેકીન સોગંદને મને કીયા કે અય મલકા ગયર સોહબત મંય જાના અચ્છા નહીં બઝોર સેહેર ફર્શ શાહાના ઓર અસબાબે મલુકાના હાઝીર કરૂં નાચ દેખીયે ઓર ઇનબે સાતસે નાચ દેખીએ જો કોઇ ઇસ મેહફીલે ખુલદ મશાકુલકા બાની હોગા વોહ યકીન હય આપકા હાલ દરયાફત કરે હુઝુરકે જલસેકી તરફ આએ ફીર ઉસ વકત પયામો સલામ હોકર સારા હાલ ખુલ જાએ ઓર જહાં આપ જાતી હંય વોહ ખુદ આયગા મલકાને યેહ કલામ સુનકર વઝીરઝાદીકી રાયકો પસંદ કીયા ઓર સોગંદને ઝમીનપર ઉતારકર એક મુકામ પાકીઝા વ મુસફફા પસંદ કરકે અયસા સેહેર પઢા કે વોહ મુકામ પર બાર રશક લાલા ઝાર બના ઓર ગુલીસ્તાને અશરત પર તઇયાર હુવા કે

નઝમ.

શબનમ ઉસ સબ્ઝા ઝારકે અંદર—ઝુંઝમરફદકે કાન મંય ગોહર

થી ઉસી સબ્ઝા ઝારકે અંદર—એક નેહેર રવા ઇધરસે ઉધર

સુંનઝર આતીથી વોહ ઝરએ મીસલ—સબ્ઝા કાગઝપે નુકરઈ જીદવલ
કહીં હક સીર રહું કહીં કુકુ—કુમરીયા મેહવે યાદે હક હરસુ

જબ ઇસ સામાને અશરત ઔર જાએ ફરહત અફઝાકી દુરૂસ્તી ઔર ઈનતેઆમ હો ચુકા નેહેર સરવે ખીરામાં મસનદે પુરઝર પર જલ્વ કુના હુઇ ઔર કનીઝેં સાઝ લેકર બજાને લગીં ગઝલ હાએ આશકાના ગાને લગીં.

ગઝલ.

વોહ એકસ હું નહીં હય કોઇ મેરે ગમ ગુસારૂં મંય
રહા એક દિલસો વોહ ભી હય તુમહારે જાંની સારૂં મંય.
સુએ ગોરે ગરીબાં આએં વોહ યેહ પુછતે યારબ
મેરે કુશતેકી તુરબત કોનસી હય ઇન મઝારૂં મંય
હકીકતઆશકુંકે મર્ગકી હમસે કોઇ પુછે
બોહત જબ નીંદ આઈ સો રહે જાકર મઝારૂં મંય
ઇધર ભી એક નીગાહે નાઝ અપને હુસ્નકા સદકા
ઈલાહી હશરકે દિન આંખ નીચી હો ન યારૂં મંય
હુવે હમ કત્લ જબ જલસા નઝર આયા હસીનુંકા
બટા યેહ ખુને નાહક ચુલ્લુ ચુલ્લુ ગુલ ઉઝારૂં મંય

કાસિમકે સમએ હુમાયું મંય ગાનેકી સદા આઇ મસનદસે ઉઠકર મયદાન મંય આગે આય કયુંકે ચાંદની ફયલી હુઇથી દુર એક જલસા મેહજબીનુંકા નઝર આયા અકલ હયરાન હુઇ કે ઈલાહી યેહ પરયાં હંય યા હુરાને જીનાં હંય યેહ કયસા અશરતકા સામાન હય આખિર દિલને કહા ઇસ જલસેકો કરીબ જાકર દેખીયે યેહ સોચકર ઉસી તરફકા રાસ્તા લીયા જબ નઝદીક ઉસ રશકે દહે અંજુમ પોંહચા યેહ આલમ નઝર આયા

નઝમ.

સામને એક નીગારકો પાયા—બોસ્તાં મંય બહારકો પાયા
બીલ્લોરકા એક ચબુતરા ખુબ—એક હોઝ મંય ઉસકે આગે મેહબુબ
ઉસપર તખ્ત ઔર તખ્તપર હુર—યાને એક નાઝનીને મગરૂર
ગીર્દ હલકાકીએ કનીઝેં સબ—ચાંદકે ગીર્દ જીસ તરહ કોકબ
બાગકી સયર કોઈ કરતી હય—કોઇ અંગયા મંય ફુલ ધરતી હય
કોઇ ગુલરૂ હય મેહવે ગુલબાઝી—કોઇ દીખલા રહી હય તન્નાઝી
ગુલબદન એક ખડી હય ઝેરે શજર—હય લબે નેહર એક પરી પયકર
કોઇ ઝુલેપે બયઠી ગાતી હય—કોઈ તન્નાઝ સૂર લગાતી હય
કહીં કોઇ બજા રહી હય સેતાર—ખુશગુલુ કોઇ ગા રહી હય મલાર
ઝાયકા દીલ મંય સબકે સબ કમસિન—ઝાંકને તાકનેકે ઉનકે દીન

ઉનકા મારા ન માંગતા પાની—સચ તો યું હય જવાની દીવાની
બીચ મંય ઉનકે હય વોહ માહ લકા—હુર પરયાં હોં જીસપે દીલસે ફીદા
નાઝનીં નવ જવાં હસીં કમસિન—માર રખનેકે આશકુંકે દીન
ફીતનએ દેહેર કામતે રેઅના—ચાલ દમભર મંય હશર કરદે બપા

અલહક ઇસ સિનમે સુરતે ઝેબાકી જો શકલ દેખી કયું દિલકો કરાર રહે કે ઈસકે અકસ રૂખસારને રોશની ચાંદ સુરજકો દી ઓર જીસકે રંગે ઝુલ્ફે તાબદારને ગાલીયા ફરોશ શામકી ઝુલમતસે મદદકી હો સીપેહરે મીયાએ નઝીર સીવાએ ઉસકે આઇનએ મેહરેસે ઓર કહીં ન દેખાથા **કાસિમ** એક નિગાહ ઉસ રશકેમાહપર શેફતા હુવા ઓર બા આવાઝ બુલંદ પુકારાકર ઇસ ઇસ રૂબાઇકો પડા.

રૂબાઇ.

હમ કયુંકર ન આહો નાલે કરતેહી રહે—દુખપર દુખ કિસ તરહ ન ભરતેહી રહે
ઈતનેહી લીએ જહાં મંય જુરઅત હીંમતો—જીતે હંય તા કીસીપે મરતેહી રહે.

ઇસકો ચંદ કનીઝુંને સુના ઓર મલકાકે ભી કાન મંય આવાઝ આઇ આઇન એ રૂખસાર શાહઝાદાએ આલી તબારકો દેખકર અપને તઇ હયરાન બનાયા લેકીન બશએ નાઝો અંદાઝ શોખ ચશમને દોપટ્ટેસે મુંહ છુપાયા ઓર ઉઠી ઉઠી કરતીં સામનેસે ભાગીં ઓર અપની હમ ઝોલીયુંસે ઈઠલા ઈઠલા કર હાથ માથેપર રખકર ઉગલી દાંતું મંય દાબકર કેહને લગીં.

નઝમ.

મલક **કાસિમ**કી ઉસ જા પાકે આહટ—તગીં દીખલાને વાં સબ ચુલબુલાહટ
ખીજાલતકે પસીને મંય કોઇ ગરક—ઝઝકકર રેહ ગઇ આંખુંસે જું બર્ક
કોઈ બોલા ભલા લાઝીમ યેહ કબ હય—યેહ કયસા દીન દહાડે લો ગઝબ હેય
ન જીસસે વાસ્તાના જાનપેહ છાન—વોહ આયા બીન બુલાએ ઘર મંય મેહમાન
ઢટાઇ દેખકર ઉસ નવજવાંકી—મંય અપને દીલ મંય હું હયરાન બાજી
યેહ હય કોન દીલ મંય કયા હય સમઝા—જો ઇસ જંગલ મંય તનહા ઈસ તરહ આ
ખડા હય ઘુરતા અયસા ની ડર હો—ઝરા ઇસકે કલેજેકો તો દેખો
કોઈ બોલી હુઇ હય અકલ કુછ ગુમ—ઝનાને મંય ન ઘુસઆના કહીં તુમ
અભી નખરેકી ખુભી વાહજી વાહ—કિયામત ગર્મ હો અલ્લાહ અલ્લાહ

ઇસ ગુફતગુ કો સોગંદ વઝીર ઝાદીને સુનકર કનીઝું કો ઘુડકા અરી મસતા નીચો યેહ કીસ્સે અયસી બાતેં કરતી હો લોંડીયુંને અરઝ કીયા દેખીયે યેહ કો ન સામને ખડા હય ઉઇ મરદવા કયસા ઢીટ હય કે કસે ભી નહીં હટતા **કાસિમ** યેહ બાતે સુનકર હંસ કર કેહને લગા બયત હમ ચાહેં તો દર તોડ કે દરરાના દરઆએં —પરદા લીએ બયઠી રહે દીવાર તુમહારા સોગંદને કહા કયા કેહના આપ અયસેહી હંય મગર યહાં કોઇ ઓર માતી નહીં હય યેહ બાતેં કીસી ઓર જગેહ જાકર

કીજીએ હમપર મેહરબાની રખીયે ખુલાસા કલામ ઈસિ તકરાર કેહોનેસે મલકાને ભી આવાઝ સુની ઓર બોલીકે અરે યેહ કયા હય જો સબ એક જગેહ ગોલ બાંધે ખડી હો ઓર ચીખતી હો એક કનીઝને જવાબ દીયા કે હુઝુર યહાં મરદવા ઘુસ આયા હય મલકા ભી ઉઠી કે મંયભી ચલકર દેખું ઓર વહાં આઈ કે જહાં શાહઝાદા ખડાથા મલકાકી નઝર ઉસકે જમાલ હુરમીસાલ પર જો પડી એકતીર કમાન ખાનાએ ઈશકકા ખાયા ઓર ઉસ રોહ સવારે ઈશક નાવક મીઝગા કા અપને દીલે વેહશીકો નીશાના બનાયા ખંજરે જાંસિતાં અબરૂએ પુર ખમને હલાલ કીયા ઓર તેગે અદાને એ કહી વાર મંય તસમા ભી લગા ન રખ્ખા અકલો હોશકા ફેસલા કર દીયા દેખા કે એક મેહબુબ લાસાની જીસકી ઉઠતી જવાની હય આફતાબ રૂ.ખસાર હય ગુલશને ખુબીકા ગુલે પુર બહાર હય અગર મરદમે ચશમ શબે તારીક મંય રૂખસાર રોશન ઉસકે દેખેં તો યકીન કરેં કે સુબ્હે સાદિક ઉફકે મશરિકસે તાલેઅ હુઈ હય ઓર અગર દીદએ રોઝગાર પરદએ શબે દીજુર મંય ઈસપર નઝર કરે તો બેશક જાનેકે આફતાબે જહાં તાબ કી રોશની ફયલી હય આરીઝે ગુલગું મીસ્લે ગુલે ગુલે સયરાબ ઓર ખતે રૂખસાર પર મીસ્લે સુંબુલ કે પુર પેંચો તાબ યેહ માલુમ હોતાથા નકડાશે હીકમતને દામેરએ અંબરે તરકા પુરકારે કુદરત સે સફએ ગદદાર પર ખીચા હય યા કશત કારીએ દેહકાને પ્રીતરતને સબ્ઝકનારે આબે હયાત કે ઉગાયા હય અલ હક અલ ગરઝ મલકા દેખકર થરરાકર ગીરી ગશ આ ગયા શાહઝાદેકા ભી યેહ નકશા હુવા સોગંદ ને દોનુંકો ગુલાબ કેવડા છીડકકર હોશીયાર કીયા જબ આંખ શાહઝાદેકી ખુલી મલકા ભી હોશીયાર હોકર પાસ ખડીથી હાથ મંય હાથ ડાલ દીયા મલકાને શરમાકર સર ઝુકાલીયા આખિર દોનુ ખરામાં ખરામાં આ કર મસનદ પર બયઠે લેકીન વહાં જબ સહીયારાને દેખા કે સારા જલસા જમે હય લેકીન શાહઝાદા નહીં હર હય તરફ દેખને લગા કુછ દુર ચંદ પરસુકો સોહબત આરા દેખકર યેહ ભી ઉસી તરફ ચલા કરીબ પાંહચ કર શાહઝાદે કો કરીબ એક મેહજબીન કે બયઠે પાયા ઓર વઝીર ઝાદાકો ઉસપરી કી મસરૂફે ઈનતે ઝામ દેખા સહીયારા ઉસપર આશીક હુવા ઓર પાસ અપને શાહઝાદે કે પોહચા સોગંદને જો ઉસકી સુરતકો દેખાકયું કે યેહ બેટા ઉમરૂ કા હય ઓર ખુવાજા કા હુલ્યા અકસર બયાન કીયા ગયા હય ઈસવજે હસે ઉસકી ભી સુરત વયસી હી દુબલી ઓર લાગીર મીસ્લે મુશ જંગલી કે હય સોગંદને કેહ કહા મારા ઓર ખુબ હંસી મલકાસે કહા ઝરા બચયે આપકે પીછે બન માનસ આકર ખડા હય સહીયારાને કહા મુઝે તો સબ પીપલ ઓર જંગલ કે દરખ્તું પરસે ભુત્નીયાં ઉતરકર બયઠી નઝર આતી હંય ઈસ કલમેપર સબને કેહ કહા લગાયા ઓર શાહઝાદેને સહીયારાકો બીઠલાયા શરીકે બઝમ કીયા અલ હાસીલ મલકાને સોગંદ કે ઈશારેસે જામે મએ અરગવાની ભરકે દીયા શાહઝાદેને ઈરશાદ ફરમાયા કે ગુલે બોસ્તાને ખુબી ગુલે અખતરે સીપેહરે મેહબુબી શમએ દીલ અંજમન દીલ અફરોઝકી

હો અપના નામ ઝાહેર કરો ઓર અપને દીનોઇમાંકા પતા બતલાવ અગર મઝહબે ઇસલામ રખતી હોગી તો હમ યેહ શરાબ પીએગેં ઓર નહી તો હમ કહાં ઓર તુમ કહાં મલકાને યેહ કલામ શાહઝાદાએ આલી મુકામસે સુનકર કહા આપ અપના નામ બતાએં મુઝે તો તમામ આલમ જાનતા હય કે મલકા **નરગિસ્રી ચશમ** હું ઓર તમામ કયફીયત અપની બ્યાનકી શાહઝાદાને જબ સારા હાલ સુના ફરમાયા મુઝે **કાસિમ બીન અલમશાહ બીન હમઝા સાહબકરાન** કેહતે હંય ઓર હમ લોગ ગયર મીલ્લત ઓર મઝહબવાલેસે મોહબ્બત નહીં કરતે અગર હમારી દોસ્તી દરકાર હય તો સેહેરસે તોબા કરો ઓર લકા ઓર દીગર ખુદાવંદ બાતિલપર લાઅનત ભેજો કયું કે યેહ સબ મ.ખલુક હંય ઓર હીકમતે બાલેગા ઓર નુઝરતે તરાર ભી કીલકે ફીતરતસે મંસુર ઝુહુર કાએનાત મંઝુર ફરમાયા ઓર દમભર મંય હકીકએ મોજુદાતકો સર સબ્ઝ ફરમાયા ઓર તીલસ્સમ આફ્રીનશકો બકોલ કુન ફેયુકુનસે બનાયા ખુલાસા હમ્દે ઇલાહીકો શાહઝાદેને ઇસ તરહ બ્યાન કીયા કે ખામા ઝબાન લોહ સીનએ મલકાપર રકમ હોગયા કે સીયાહી બાતિલ પરસ્તુંકી વરકે ખાતીરસે ધો ગઇ નામ માબુદે હકીકી સુનકર મસરૂર હો ગઇ શાહઝાદેકી ગરદન મંય હાથ ડાલકર બોલી કે સાહબ તુમ ખફા નહો મંય સેહેરતો બીલકુલ જાનતીહી નહીં હું લેકીન લ.કા ઓર જમશેદ વગયરાકો માનતીહું આજસે ઇન મુડી કાટું પર ભી લાઅનત કરૂંગી શાહઝાદેને જબ ઉસકો રાઝી પાયા કલમા તઇયબા બતાયા મલકા કલમા પડકે સાથ કનીઝું ઓર **સોગંદ**ને ઇસલામ કુબુલ ફરમાયા ફીર તો શાહઝાદેને જામ ઓર બાદાએ એહમરસે મલકાકે હાથસે લેકર પીયા દોરે જામ દમાદમ પયદરપય ચલને લગા ઓર **સોગંદ**કો **સઇયારા**ને છેડના શુરૂ કીયા કેહને લગા અય મલકા આપકી વઝીરઝાદી મુજકો ઇશારેસે બુલાતી હય ક પહાડ કે દરે મંય ચલકર હમ તુમ આગોશ હોં **સોગંદ**ને જો યેહ કલામ સુને **સઇયારા**કો એક દો હથથડ મારે કે મુવા મરજીયાજીન તાંતીએ ખુદા તુઝે ગારત કરે જુઠે લો સાહબ ભલા અગાસી મેરી કયા ઘાટ ગઇથી જો ઇસસે ઇશારે કરતી મંય તો ઇસ્સે લોટા ભી ન ઉઠવાઉં મુવા અપને હોસલે નીકાલતા હય અરમાન પુરે કરતા હય જવાના મર્ગ તુઇસી હવસ મંય રહેગા મંય કભી થુકુંગી ભી નહીં **સઇયારા**ને કહા મુજસે યેહ બાતેં સબકે સુનાનેકો કેહતીહે ઓર અપને હાથ સીનેસે લીપટાકર ઇશારા કરતી હો કે સુંગલેસે લગાલુંગી ઇત્તેફાકસે ઉસ વકત **સોગંદ**કે હાથ સીનેપે થે ઇસકે કેહનેસે ઉસને હાથ હટા લીએ સારી મેહફીલ ઇસ હરકતપર મારે હંસીંકે લોટ ગઇ ઓર **સઇયારા**ને સબકી આંખ બચાકર ચુટકી લેલી **સોગંદ** ફીર કોસને લગી **સઇયારા**ને કહા દેખીયે મંય બોલતા ચાલતા નહીં હું યેહ રંડી બડી મસ્તાની હય જો ઇસકે ઇશારૂંકો નહીં માનતા હું ઓર ઇસકો પસંદ નહીં કરતા તો યેહ મુઝે કોસ્તી હંય ખુલાસા કલામ અયસા ઉસકો સતાયા કે રોદીયા ખીસયાની હોકર માથા કુટ લીયા કેહાએ અલ્લાહ મંય કયા કરૂં

ઓર મલકાસે કહા હુઝુર અલ્લાહકી કસમ મને કીજીએ નહીં હઝાર સોગ સુનાકર અયસે તયસેપર રખ દુંગીં યેહ દિલ લગી અપની મા બેહેનીયાસે કરે અપને દીલ મ'ય સમઝા કયા હય શાહઝાદેને સઈયારાકો મને કીયા જબ વોહ ચુપ હો રહા સોગ'દ ઉસકી તરફ દેખકર હ'સી ઓર મુ'હ ચડાકર દુપટ્ટેકી આડ લી સઇયારાને મલકાસે કહા હુઝુર આપને દેખા મલકાને કહા સચ તો યેહ હય ર'ડી તુ આપ ઇશારે કરતી હય ઓર ખીલી જાતી હય ઇસ બીચારેકા નામ બદનામ કરતી હય ગરઝ કે ઇસ મઝાક મ'ય રાત થોડી રહી ઓર હરએક મસ્ત મખમુર હોગયા શાહઝાદેને સ-ઇયારાસે કહા આજ તુમ કુછ ગાવ દીલ બેહલાવ સઇયારા તો ફરઝંદે ઉમરૂ હય હરચ'દકે ખ્વાજાકો ઈલહાન દાઉદી ખુદાને દીયા હય વયસા તો યેહ નહીં હય મગર ફીર ભી દખલ નામ ઇલમે મુસીકી મ'ય રખતા હય સાઝ લેકર અયસા બજાયા ઓર અયસા ગાયા કે એહલે અ'જમનકો દીવાના બનાયા વોહ પીછલી રાતકા સમાં ચાંદની શબનમકે ગીરનેસે ખુબ સાફ હોગઈથી રોશની ઝુલ મુલાકર ગુલ હો ગઇથી કહીં કહીં જો ચરાગ જલતાથા વોહ બી બારૂખે ઝર્દ લેહરા રહાથા ચકોર ચાંદપર દોડતે થે નાઝનીનુકે જીસ્મ મ'ય પુલુકી મેહક આતીથી પહાડપર તાઉસ ર'ગોન નાચતેથે રાત નીશેકા ખુમારથા આખુ' મ'ય સુ.ર્ખ દોડે નીશેકે પડેથે નીદકા ખુમારથા જમાઇયાં લેતે થે પરવાનુ'કેપર લગન મ'ય પાસ શમએ દાનુ'કે ઢેરથે ફર્શ મ'ય ઝોલ પડ ગયાથા ઉસ વકત મલકા ઓર શાહઝાદે મ'ય બાહમ બોસોકનાર શુરૂ હુવા ઓર સોગ'દસે સઇયારા બાતે' કરતાથા કનીઝે રૂબરૂસે હટગઈથી' શયદાએ યક દીગર બાહમ લેટેથે માથેકી અફશાં ઓર ઓર લબુકી મીસ્સી છુટ ગઈ ચોલીયાં મસક ગઇ પાયજામે મ'ય ચરસે પડ ગઇ સવાએ વસ્લ હોનેકે કોઇ દકીકા ઉઠ ન રહા ફીર ઝરા હરએકકો હોશ આયા સઇયારાકો સામને તલબ ફરમાયા સોગ'દ ભી ખીલવનસે સામને મલકાકે આઇ દેખા તો બાલ સરકે ખુલે હ'ય રૂખસાર પર નીશાન બોસુ'કે હ'ય કુરતી ઉપર ચડ અઇ હય પાઇચે છુટે હુવે પીછે ઝમીનપર ધીસ્તે ચલેઅતે હ'ય આંખે' નિદામતસે નીચી હ'ય ગરઝકે ઇસી તરહ જબ યેહ દોનુ' રૂબરૂ આએ શાહઝાદાને ફરમાયા હાં અય સઇયારા સઇયારાને ફીરગાના શુરૂ કીયા.

ગઝલ.

મીજાઝ સયરે, ચમનસે જોયાર કા ફીર જાએ
ગુલુ'કા ઓરહીકુછર'ગ હો હવા ફીરજાએ'
જો તેરે ધ્યાન મ'યદુ' કયુ' ન ઉસકે દરપે સદા
હરએક પુકાર પુકાર ઉસકા અશના ફીરજાએ
નફીર તુ મુજસેકે અય બુત વોહ ફીર જીએ કયા ખાક
ખુદા ન ખ્વાસ્તા જીસ શખ્સસે ખુદા ફીરજાએ
કોઇતો ઘરમ'ય રેહનેકા વકત બતલાઓ

કેઆનકર કોઇ મેહરૂમ તાકુજા ફીરજાએ
ગલી મંય ઉસ બુતે કાતિલ હીકે યેહ દેખી સયર
કે જાએ જાનસે એક ઓર દુસરા ફીરજાએ
ખુદાકે વાસ્તે અયસા અમલ કોઇ તો બતાવ
કે યા ફીર આએ યા ઉસ્સે દીલ મેરા ફીરજાએ.
કહે હંય બુતે કાતિલ કે દરપે દેખ મુઝે
ખુદા કરે કહીં યેહ બંદએ ખુદા ખુદા ફીરજાએ.

આખીરશ ઈસ હંગામા એ જલસે મંય વોહરાત તમામ હુઇ ઓર મુશશાતએ કુદરતને ઝેવર ઝરરીન પેહનાકર મંઝરે મશરીકસે સીપેહરે પુર જલ્વા કર ગયા યાને નુરકા તડકા જાનવરૂંકા આશયાનુંસે ઉતરના ઓર સુરજકી કરનકા પહાડુંસે ફુટના દરખ્તું કે સબ્ઝ પત્તુંપર સુનેહરા પન આના યેહ માલુમ હોતા થાકે શાયદ બહારને સોનેકા ઝેવર ,જેબ કામત ફરમાયા હય ચશમુંકે કનારેકે મુરગાબી વ સુરખાબ વ તુતી-માર વ કાઝ વ કુલંગ હવાસે દુટ દુટકર ગીરતેથે ગોતા બામીવ કુલેકા કરતેથે બલબલાને સોરીદકા શોર થા.

નઝમ.

રવાં આબે દર સબ્ઝા આબે ખુરદ—જો સીયાબ દરપય કરે લાજવર્દ
રયાહીં દરીકા બઇતરાફ જુએ—સબા ઇતરો સબ્ઝા હવા મુશકબુએ

અયસે વકત પુર બહાર મંય ઓર સામાને ફરહત આ સ્વાર મંય માશુકકા જુદા હોના હાં કયા ગઝબકા સામનાથા કે

રૂબાઈ.

હમકો કોઇ ન સુનાએ ઉસકા જાના—હય અપની મોત હાય ઉસકા જાના
આમદહી પર જીસકે જી ચલાતાથા—અબ દેખીયે કયા દીખાએ ઉસકા જાના

મલકા ઓર શાહઝાદા દોનું મીલકર રોને લગે કાસિમને કહા મલકા ભી કભી મઝારપર હમ ગરીબુંકે ભી આના ઓર દો ફુલ રખ કર ગુનચએ દીલકો ખીલા જાના મલકાને કહા અય મુનીસે જાન નવાઝ મંય આજ રાતકો ફીર ઇસી ઇસી મુકામપર આઉંગી પથ્થરે સંગે મફારકત સીનેપે રખકર હમ દોનું બસર કરેં શામે મવાસલત-કી રાહ દેખેં કાસિમને યેહ કલામ મોહબ્બત આમેઝ સુનકર કહા પસ આજ હમારી જાન જાનેકા સામાન હય લશકરે ઇસલામ મંય અમુદઝન ઓર ખુંખ્વાર શમશીર ઝનને આકર આફત બરપાકી હય મેરે રફીકુંકો ગીરફતાર કીયા હય મંયને અપને નામ તલબજંગ બજવાયા હય યહાંસે જાકર ઉસકા મુકાબલા કરૂંગા કયું કે સોહેર નહીં જાનતાહું યકીની હય કે જાન જાયગી યા નોબત બ ગીરફતારીકી આયગી મલકાને જો કયફીયત સુની બેકરાર હોગઇ ઓર સોગંદકી તરફ દેખા સોગંદલી સ. હ્યારાકી મહાજરત અશકરેઝથી મલકાસે કહા યેહ તો મેહરૂમે દીલોજાં હંમ વાકીફ

ઇસ રાસ્તેનિહાં હુંય ઉનસે કીસી ચીઝકા ઇસરાર કરના કયા તેગા સેહેર કશ હવાલે કીજીએ યેહ દીન ભર શીકારે અહુમંય બસર કરેં ઓર હમ આપ યહાંસે ચલકર આ-રામો આરાયશ કરેં રોઝે મફારત હોનુંકા કટ જાયગા શામકો વોહ જામે ઉલમુત ફરરે-ફીન ફીર મીલાયગા અગર ચીર્ખ કજમદાર યાર હય તો ફીર ઇનશાઅલ્લા હમ કનારીએ દીલદાર હય મલકાને યેહ તકરીર સુનકર એક કનીઝસે કહા કે લા તેગાએ સેહેર કશ હૈ ઉસને અપની કમરસે ખોલકર શાહઝાદીકો દીયા ઓર શાહઝાદીને કાસમકે હવાલે કીયા ઓર કહા યેહ તેગા તોહફએ તીલસ્મે હોશરૂબા હય અફરાસીયાબ જાદુને મેરે બાપકો દીયા હય રાતુકો અકેલી જંગલું મંય ફીરા કરતી હય અયસા નહો યેહ કીસી આફત મંય ફંસ જાએ ઓઇ સાહેર અકેલા જાનકર ઇસકો ધમકાએ આબરૂ મંય ફર્ક લાએ અયસા કુછ જાનકર યેહ તલવાર સાથ કરદી હય ખાસીયત ઇસકી યેહ કે જીસકે પાસ યેહ તલવાર હો સેહેર ઉસપર અસર ન કરેગા ઓર ઇસ શમશીરસે કયસાહી ઝબરદસ્ત સાહેર હોગા દો ટુકડે હોગા ગરઝકે કાસિમ તલવાર પાકર બોહત ખુશ હુવા ઓર ઉસકો મ્યાનસે ખીચકર મુલાહીઝા ફરમાયા એક શમ-શીર જોહરદારકો દેખા કે ઉસ તલવારકો કમરસે લગાયા મલકા રોતી હુઇ તખ્તપર બયઠકર સાથ કનીઝુંકે રવાના હુઇ લેકીન જાતે વકત બ ચશમે અશકબાર વોહ બેક-રાર યેહ કેહતીથી.

રૂબાઇ.

આતીશસે જો ગમકી દીલ જલા ખાક હુવા—ઓર જલકે જીગરભી અબ મેરા ખાક હુવા
જું શમએ મીલાના બજુઝ કુછ સોઝે ફીરાક—હાસિલ હમેં આશકી મંય કયા ખાક હુવા

કાસિમને બમીન્નત કહા અયશમએ મેહફીલે ખુબી વાએ રોનકે બઝમે મેહબુબી આજકી શબ ઝુરૂર અપને જમાલ નુરાનીસે ચશમતીરા આશીકે ઝારકો મુનવ્વર કરના ઓર અગર આને મંય ઝરાભી તગાફુલ હોગા તો બમુકતઝાએ

રૂબાઇ.

ગરશકલ ન અપની તુ દીખલા જાવેગા—તો મુજકો સોઝે ફીરાક ખા જાએગા
અયસાહી હુજુમે ગમ હયતો તનસે મેરે—ગભરા ગભરાકર જી ચલાજાવેગા

કીસ્સા મુખતસર જબ મલકા રવાના હોગઇ શાહઝાદા બા ચશમોતર સબ સામાને જશન ઉસી તરહ છોડકર મુલાઝમુંસે તાકીદ ફરમાકર કોઇ દકીકા આરાયશ ઓર ઝેબાયશ મંય બાકી ન રહે આજ કલસે ઝીયાદા તલકલ્લુફકા સામાન હો મંય રઝમ-ગાહ સે વાપીસ હોકર યહાં આઉંગા ઓર દીલ બેહલાઉંગા ગરઝકે સબ તરહસે દેહ સુનકે રવાના હુવા કયુંકે બાઇરાદએ રઝમ ચલાથા ઇસ વજેહસે મુસલ્લેહ વ મુકમ્મી-લથા મરકબે શબરંગ ઝોહરા જબીં ઝેરે રાનથા સરદારાને જાકર જો સરદારકે આકીથે ઉનહેં ખબર દી કે અસબાબ બા એહતેશામ લેકર ખિદમતે શાહઝાદે મંય હાઝીર હો તમામ મુતીએ ફરમા બરદાર ઝુલુસે બેકરાં લે કર શાહઝાદેકે પાસ આએ

સબકો લેકર યેહ તો ઇધરસે ચલા ઇધર અમીરને રાતભર તઇયારી જંગ મંય એોકાત બસરકી દમે સુબ્હ મવાફીક દસ્તુરકે મસજીદે કર પાસસે નમાઝ પડકર સવાર હુવા ઓર દરબાર ગાહ સુલતાની પર પોંહચે શાહજમ જાહ જબ બરઆમદ હુવે તખ્તકો ઘેર તરફ મયદાને જંગકે ચલે.

નઝમ.

ચલા મશરીકસે જબ સુલતાને ખાવર—ઇનાને તોસને ગરદું ઉઠાકર
ઉઠે આગોશે શહનસે હેસેર વાર—નમાઝે સુબ્હકો વોહ મર્દ દીંદાર
રખા બારે જહાદ અપની કમરપર—ઇસે સમઝે કે હય યેહ ફર્ઝે દીગર
ચલે ખુરશીદ આશાયશ શીતાબા—હુવા લશકર હરએક સુએ ગુમાયા
ચલી શેહકી સવારી ઇસ ચમકસે—સદાએ તરઝકું આઈ ફલકસે
નકીબો ચોબદાર ઉનકેથે હમરાહ—સેદા હા જબકીથી નસરૂમ મીનલ્લાહ
ફલક ફરસાથે રેગા રંગ રાયત—કોઇ કુમરી કોઇ તાઉસે જન્નત
ઇધરતો થા યેહ સામાને સવારી—ઉધર આઇ લકાકી ફોજ સારી
જમે દોનું તરફ મયદાંમંય લશકર—સરેં આરાસ્તા થીં સબ બરાબર

જબ લશકર લડનેપર તુલગએ ઓર સાહેફંકે પરે જમ ગએ અસુદઝન મયદાને કારઝારમંય નીકલા ઓર અપની ઉલુલ અઝમી દીખાકર આવાઝ દી અભી કોઇ ભી લશકરે અમીરસે મુકાબલેકો ન ગયાથા કે યકાયક જંગલકી તરફસે ગીર્દ ઉડી સબકી નઝર ઉસ તરફ ગઇ દેખા આગે હાથીપર અલમ નીશાન ફોજકા જલવા દીખાતા પુરેરા ઉસકા લેહરાતા પયદા હુવા ઉસકે પીછે કઇ હઝાર જવાન રૂસ્તમ મીસાલ ઘોડે ઉડાએ ચલે આતે હંય ફીર સત્તરા જોડી ચાદી સોનેકી બજતી હુઇ ઝાહેર હુઇ જીસકી સદાસે ગોશે ફલકકો સકતા હુવા ફીર અઠારા હઝાર અરાવે ઝરદ સુર્ખ સુફેદ સેલદા હુવા આયા કે ઝરો ગોહર નીસાર હોતાથા ઓર શાહઝાદાએ મલક કાસિમ લાલ ખફતગાને ખુંરેઝ ખાવર સીપાહ ઝેરે સાયા અલમ શેરે પયકર ઝરે યાકુત નીગાહદર બર કીએ મરકબ ચમકાતા ઝાહેર હુવા ઓર મરકબ અસલ બકધરી કરતા વહાંસે ખેલતા રાય પરીકે સવારકે લડકી દીખાતા અપને સાએસે રમ કરતા ફીલ જુમલા કાસીમ રાતહી ઇજાઝતે હર્બ શેહેનશાહસે લે ચુકાથા બાદશાહકો દુરસે સલામ કરકે ઘોડા બડાયા અસુદઝનકે મુકાબલેમંય ગયા ઓર લશકરને શાહઝાદેકે એક તરફ પરા જમાયા બાજે બજે અલમશાહ કુલ લશકરકે જલવા દીખાને લગે અમીર દુઆએ ફત્હેયાબી અપને પોતેકી માંગને લગે ઉધર બખતીયારકને લકાકો ગરમાયા કે ખુદાવંદ દામાદ આપકે બડે તીવરસે આએ હંય ઇસ સાહેરકો બગેર હીલાક કીએ ન છોડેગેં ઝરા તકદીરકો અપની સંભાલીયે લકાને કહા મંય તકદીર કર ચુકા હું કે કાસિમ મારા જાયગા યેહ બાતેં હો રહી થીં કે કાસિમને સાહેર ઝર્બ તલબ કી ઉસને આજ નેઝા ભી ન લગાયા પેહલેહી ગુર્ઝે સેહેરકા ઉઠાકર શાહઝાદે પર વાર

કીયા ઉસપર બસબબ **તેગાએ સેહેરકુશકે** જાદુને અસર ન કીયા ઓર વોહી તેગા કલ્લએ **અમુદ્દપર** લગાયા દો ટુકડે ઉસ ગુર્ઝકે હુવે **અમુદઝન** ઝલ્લા કર સેહેર પડ કર તલવાર લગાઇ શાહઝાદેને વોહ ભી ખાલી દી ઓર **તેગાએ** સેહેરકશ કમરપર બતલાકર સરપર મારા **અમુદઝનને** સીપર સેહેરકી પનાહ લી તેગા સીપરકો કાટકર સાથ ઉસકે જીસમે નાપાક વ અસલેહકે દો પરકાલે કરકે ઝમીનપર ઉતરા ઓર શોર ઉસકે મરનેકા બરપા હુવા લશકરે ઇસલામમંય નાઅરા અલ્લાહો અકબરકા બુલંદ હુવા ઓર બખ્તયારક પુકારા કે સલવાત બર મોહમ્મદ યેહ ઝર્બદસ્ત ન દેખી હોગી ઉનપર ન જાદુ ચલા ન ખુદાવંદકી તકદીરને અસર કીયા વાહ વાહ કયા કેહના યા ખુદાવંદ અબ તકદીર ગુરેઝ ફરમાઇએ ગરઝ બાદ હીલાક **અમુદઝનકે** ભાઇ ઉસકા **ખુંખુઆર શમશીરઝન** ગઝબનાક હોકર શાહઝાદાકે મુકાબ્લેમંય આયા ઓર બઝોર સેહેર શમશીર આબદારકા વાર કીયા **કાસિમને** ઉસકે વારકો ભી રદ કરકે **તેગાએ** સેહેરકશસે ઉસે વાસીલે જહન્નમકીયા વોહ શોર મચાકે ખુદાકી પનાહ આંધી સીયાહ ઉઠઠી જહાન સીયાહ હોગયા ઓર લકાકી યેહ હાલત હુઇ કે.

નઝમ.

અજબ સદમા હુવા જાને હઝીં પર—વોહ બીસ્મીલકી તરહ લોટા ઝમીં પર
કભી થા બેકરારીસે વોહ હમ દોસ—કભી થા ઇઝતેરી રીસે હમ આગોશ

આખીર ફોજકે સુરદારૂંકો લલકારા રઅદ આસા નાઅરા મારા કે કયા ખડે દેખતે હો ખબરદાર નબીરએ હમઝા જાન સલામત ન લે જાય લશકર હુકમ અપને ખુદાવંદકા સુનકર લેના લેના કેહકર બડા ઓર સાહેરૂંને એક તરફ હમલા કીયા નારયલ તુરંજ સેહેરકે મારના શુરૂ કીએ કભી અઝધહે પયદા હુવે કભી ફલકકી તરફસે અંગારે બરસને લગે લેકીન બસબબ તેગએ સેહેર કશકે જાદુને તાસીર નકી કાસિમ નાઅરા કરકે ઉસ બેહરે ફોજમંય ગોતા ઝન હુવા બયત મનઆં શેહ સવારમકે દરવાઝે જંગ—ન ઝયગ્રમ ન ચશમ આમદેને પીલંગ દધ ડાહેબકરાં ઇસમે આઝુમ પઢતે શમશીર ખીંચકર આગે બડે ઓર લશકરે ઇસલામ ફોજે લકાપર ચલા બાદશાહને તખ્ત આગે બઢા તબલ વ બુક આરે તુરકીકો દમ મીલા બેહરે ઝખ્ખાર લશકર બાહમ મીલ ગએ ઓર તલવારૂંકી મોજ ઉઠને લગી કશતી હયાતે તુફાની હુઇ.

નઝમ.

બડી હર સીમ્તસે જબ ફોજે ઇસલામ—ઝીરા પોશુંકે આએ સબ તહે દામ
નકીબુંને દીલેરૂંકો કીયા ગર્મ—હુવે દીલ સંગ ઓર જાતી રહી શર્મ
સદાએ કરનએ જોહર કહીંથી—ગુબાર આસા પરાગંદા ઝમીંથી
સરૂંપર નાઅલે તોસન બોલતાથા—નકીબુંકી જગેહ રન બોલતાથા
હુવા દરયાએ ખુંભર જોહરે તેગ—જો કનરાથા નઝર આતાથા વોહ મેગ
જો કુચેથે વોહ લાશુંસે પટેથે—કદમ આગે જો થે પીછે હટેથે

અકેલેને પરે ખાલી કીએથે—કઈ લશકર ભરે ખાલી કીએથે

કાસિમપર તો સેહેર તાસીર ન કરતાથા સાહેરૂંકે કુશતેકે પુશતે કીએથે લાશુંકે અંબાર લગા દીએથે લશકરી શાહઝાદેકે ફોજે લકા પર ગીરેથે તલવારૂંકી હવા સન સન ચલતીથી ગુબારકી તરહ જાતી હર એકપર બારથીં રૂહેં રેહરૂએ જાદાએ અદમ નાશાદો નામુરાદથીં વોહ અસકરે જંગજુ કીનાવર થે અલમે તેગ઼ો બાઝુ સીપરથે શામતક શોઅલએ કત્તાલ બુલંદ રહા ઓર ઉસ આતીશસે બેહરે ખુન જારી થા કે બ મુજબે.

અબયાત.

હુવા યેહ શોઅલા હંગામે તાવરદે—કે ખુરકી આતિશ મોઝન હુઇ સરદ
વોહ ઝખમી થે જો ઉસ ફોજે શકીકે—કીયા ઉનકો હવાલે ચાંદનીકે

શામકો **બખતીયારક**ને તબલબાઝ ગશત બજવાયા ઓર લકા શીકશત ખાકર મયદાનમંય ન ઠેહેર સકા સાથ લશકરકે ભાગ ગયા ઓર કીલે કોહે **અકીક**મંય ચલા ગયા તખ્તા કીલેકા ઉઠવાકર દરવાઝા કીલેકા બંદ કરા દીયા લશકરે **અમીર**ને ખયમા વ ખરગાહ લશકરે દુશમનકા લુટ લીયા **અમીર** ફત્હો ઝફર **કાસિમ**કે સરપર ઝર નીસાર કરતે હુવે ફીરે કુશતે અપને લશકરૂંકે મયદાનસે ઉઠવાએ રાવી કેહતા હય જબ હાથસે **કાસિમ**કે સાહેર મારે ગએ તો સરદારાને **કાસિમ** જો ગીરફતાર હોગએ થે ઉનપરસે સેહેર દફે હો ગયા ઓર કયદે અસલી તોડકર નીકલે અઝબસકે લકા પર ગઝબ થા ઉન સરદારૂંકો કોન રોકતા કયું કે સબ ભાગકર કીલેમંય ગએથે ઓર સરદાર રેહા હોકર ખીદમતે **કાસિમ**મંય આએ હરએક સરદાર દાખીલે હમ્મામ હુવા ઓર નહાકર લેબાસ ખુન આલુદા બદલકે બારગાહે **સુલૈમાની**મંય ઝેબ કુરસી વ દંગલ હુવે શાહને સબકે દરબારમંય હુકમ જશન હોનેકા દીયા ફોરન જલસએ અશરત જમ ગયા સબ નાચ દેખને લગે ઓર મશરૂફે અયશો નીશાત હુવે લેકીન **કાસિમ** હમ્મામ કરકે લેબાસ પુર તકલ્લુફ જવાહીર આંગી પેહેનકર **સહયારો**કો સાથ લેકર ઉસી જંગલકી તરફ રવાના હુવે જહાં મલકાસે મુલાકાત હુઇ થી હસબુલ ઇરશાદ મુલાઝમુંને ફર્શ બદલ દીયા જો કલ સામાન થા ઉસ્સે ઝાયાદા કીયાથા સારે જંગલમંય ગુલાબ કેવડા બેદ મુશકકા છીડકાવ થા ઓર જવાહીરકો મયદાનમંય ઝુકા કર ઝમીનકો હમસરે આસમાન બનાયાથા ખુલાસા યેહ કે વોહ મુકામે અંજમન સીપેહરેસે ભી બડકર થા કે શાહઝાદા આકર પોહચા ઓર મસનદપર જલવગર હુવા લેકીન દીલે મુઝતર યાદમંય ઉસ સાકીએ મસતાના અદા હુરે પયકરકે બે કરાર થા યેહી ખીયાલ આતાથા કે દેખીએ અબ વોહ સરાપા નાઝ આતી હય યા નહીં અગર ન આઇ ઓર બે રૂખી જતાઇ અપની ઝીંદગી બર બાદ હય જીના મોહાલ હય કભી કેહતા થા કે—

રૂબાહી.

દિલ આંખુંસે ખુનહો બહા હય મેરા—એહવાલમંય કયા કહું કે કયા હય મેરા
જીતનમંય કીસી તરહ ઠેહેરતાહી નહીં—આ જુલ્દ કે હમ ઉખડ ચલા હય મેરા

ઔર કભીં ઉઠકર કેહતાથા ઔર પત્તા અગર ખડકતાથા તો દીલે વેહશી શાદ હો જાતાથા કભીં કીસીકો આતે ન દેખતાથા ગોયા ખાતરે હઝીં ઔર ગમગીન યેહ લબપર લાતાથા કે.

રૂબાઈ.

આનેકો કહાથા યાર તુને તો આ—કબ તક કરૂં ઈનતેઝાર તેરા મંય ભલા
તુનેભી જહાં મંય યેહ સુની હોગી મસલ—કેહતેહંય અલ કરીમ ઈઝાવરઅદા વફા

હાસીલુલ અર્મ શાહઝાદા તો ઈનતેઝારમંય બેકરારીયાં કરતા હય લેકીન અબ તરફ સાનીકી કયફીયત સુનીએ કે વોહ તેગા દેકર ઔર યાદ ખંજરે અબરૂકી દિલમંય લેકર રવાના હુઈ કુછ અરસેમંય અપને બાગમંય જો બાહીર કીલે નરગીસ કોહ હય પોંહચી લેકીન કઇ રોઝસે અપની મા પાસ નહીં ગઇથી ઇસ બાઇસસે હનઝલ જાદુ મા ઉસકે દેખનેકો બાગમંય રાતસે આઇ હુઇથી ઉસ વકત મલકાકો ઉસને જો આતે દેખા મલકાને બા અદબે તમામ સલામ કીયા મા તો ઉસકી બગઝબ એતાએ ખેતાબ કીયા કે ઓહો છોકરી ખુબ તુ અબ હવાઇ ફીદા હુઇ હય રાત રાત ભર ગાયબ રેહતી હય ન ધરકા ખિયાલ ન કુછ દીનો દુન્યાકી ફીક દસ દસ રોઝ બાગ, મંય અકેલે રેહના ઔર હર જગેહ મારે મારે ફીરના સચ બતા કે તું કહાં ગઇથી મલકાને યેહ કલમાત નસીહત આગીં સુનકર જવાબ દીયા કે ઉમ્મી જાનકે સરકી કસમ મંય કોઇ કોસ ભર પર જંગલમંય ચાંદનીકી બહાર દેખતે દેખતે સો ગઇ આંખ સુબ્હકો ખુલી નહીં રાતહીકો ચલી આતી હનઝલ જાદુ ઈસ ઉઝરકો સુનકર ખામોશ તો હો રહી લેકીન તોર લડકીકે બેઢબ દેખે કે રંગ ચેહરેકા ફક હય બચી ખુચી માલુમ હોતી હય પયર કહીં ડાલતી હય રાતહી ભરમંય છાતીયાં ઉભર આઇ હંય જયસે કીસી મર્દકા હાથ લગા હય દીદા હવાઇ હય આંખકા પાની મર ગયા હય ચારૂં તરફ આંખેં ચકરમકર ચલી જાતી હેંય ઝાહેર હોતા હય કીસીકો ઢુંડતી હંય યેહ કયફીયત સમજ બુજકર કનીઝુંસે અલાયદા જાકર ધમકા ડરાકર હમ દિલાસા દેકર પુછા કે સચ બતાવ મલકા કહાં ગઇથી કનીઝેં સબ રફીક મલકાકી થી વોહ લગીં કસમેં ખાને કે હમેં અપને દીદુંકી કસમ શાહઝાદી સીવાએ જંગલકી સયર દેખનેકે ઔર કહીં નહીં ગઇ હનઝલ સમઝી કે સબ ચર બાંક હંય અયસી બાતેં ન બતાએગીં લેકીન કુછ દાલમંય કાલા હય આજસે અપની લડકીકો કહાં જાને ન દેના ચાહીએ અયસે કુછ સોચકર બેટીકો અપને ગલે લગાયા ઔર કહા બાબા મંય તુમહારે ભલેકો કેહતી હું મંગની તુમહારી હો ગઇ હય અબ તુમ પરાએ ઘરકી હો દુલા તુમહારા જો સુનેગા તો કયા કહેગા ઘરસે કહીં જાયા ન કરો યહીં

સયર તમાશા કયા કમ હય જો ચાહો વોહ સબ સામરીકી ઇનાયતસે મોજુદ હોજાયગી એ બેટા મંયને તો કભી તુજપર તાંનસ નહીં કીયા ઢીલી રહી છોરૂ કે રકાબપર અબ દુન્યાકી બાતેં સુન સુનકર હોલ આતી હંય દેખોના મેહજબીનને કયસા નામ શેહેનશાહકા રોશન કીયા હય અસદપર આશિક હોકર અપનેકો સતયાનાસ કીયા સલતનત છોડી ચેન અયશ તજા દીનો ઇમાન બરબાદ કોયા મુઝે ધડકા હય કે લશકર મુસલમાનુંકા યહાંસે કરીબ ઉતરા હય ઓર વોહ લોગ નીગોડે ખુબ સુરત બોહત હંય તુમ જાનો જવાની દીવાની અયસા નહો કહીં પાઉં ઉચનીચ પડે તો મેરી રૂસવાઈ કયસી હો ઇસ્સે બેહતર હય કે જબતક યેહ મુવે મુસલમાન યહાંસે દફાન ન હોલેં તુમ કહીં જાયા ન કરો બેટા તુમકો નસીહત કરના કયા નામે ખુદા તુમ ખુદ સમજદાર ઇન બાતુંકો ગીરેહ મંય બાંધો મલકા યેહ કલામ સુનયર રોને લગી ઓર કહા ખુબ સુધમ સુધમ મંય આપને મુઝે બદકાર બનાયા મેરે જાનેકી જલન તો સબકો ભી યેહી હરએકકો વલ્વલાથા કે હય હય મલકા ઇસ તરફ બેરાજેતી ફીરતી હય આખિર દુશમનુકી મુરાદ પુરી હુઇ અબતો ઘી કે ચરાગ જલાએં કે મેરે દુશમન કયદ હુવે યા સામરી જો મેરા બુરા ચીતે ઉનકા દોનું જહાંન મંય મુંહ કાલા હો ઓર જો મેરી લગાઇ બુછાઇ અયાં કરે વોહ અપની જવાન જવાનીસે પાએં દીદે ઘુટનુંકે આગે આએ અપની ઓલાદસે પાએ વોહ ભી કયદ હો મુવે કે પાઉં મંય હથકડીયાં પડે દુન્યાસે કલ પતા જાએ ઉસકે ઘર મંય મોરી કે ગાંગડ જમશેદ કરેં ઉસકી ભાતી પકે જો મુઝે બદનામ કર બદકાર બનાએ એક ઉસકા નામ લેવા ઓર ઘરકા દીવાનર હે ગરઝ જબ મલકાને દોપટ્ટા ઉઠાકર ગોદ ફયલાકર કોસના શુરૂ કીયા હનઝલને ઉસકો કડકાકે ચલ ચુપરેહ તરતર ચલી જાતી હય ખબરદાર અબ કહીં કદમ નીકાલા તો મુજસા બુરા કોઇ નહીં મલકા ઉસકે ગુસ્સેકી આંખ દેખકર ચુપ હોગઈ ઓર દીદારે માશુકકે દેખનેસે ના ઉમ્મેદ હુઇ દરયા આંખસે અશકુંકા ઉમંડ સરશક ગમને તુફાન બરપા કીયા વોહ રાતકી મઝા જો દિલમંય સમાયાથા ઓર પેહલે પેહેલ દિલ લગાયાથા ઇનાને તોસને સબરો કરાર હાથસે છુટ ગંઇ કે

અબ્યાત.

સમા શબકા આંખું મંય છાયા હુવા—મઝા દિલમંય સારા સમાયા હુવા
ઉઠે જો કોઇ દસ્તકા દેખ ખ્વાબ—નહો વસ્લ ઓર દિલકો હો ઇઝતેરાબ
નઇ બાતકા લુત્ફ પાના ગઝબ—વોહ પેહલે પેહેલ દિલ લગાના ગઝબ

માંસે કહા મારીએ મેરી જાન જાએ યા રહે મુઝે તો સયરકા લપકા હય ઘર મંય ઘુ(ટ) કરતો ન બચહુંગી ઝુરૂર સયરકો જાઉંગી યેહીના એક જાન હય ચાહે ખુદા લે ચાહે બં(દ) લે આપ મુઝે ભી કાટ ડાલીએગા તો બગયર જાએ ન રહુંગી ઓર જીન લોગુંને આ(પ) કો ભડકાયા હય ઉનકેં મંય ખુબ જાનતી હું ફીર અચ્છા કયા હોગા મંય ઉનકેં ફીનરા(ત) ફીરકર જલાઉંગીં લો સાહેબ જો યકાયક મંય બેઠું તો લોગ કયા જાને નરગિસી ચશ્મ

કાંસીકે હાથ પકડી ગઈ માંને હબ્બુ હબ્બુ કરકે અયબકો છુપાયા અગર બેટીકો નીકલને નહીં દેતી હય યેહ કેહકર રોને લગીં અશકુંસે મુંહ ધોને લગી માંકી મોહબ્બત આ- ખિર રેહમ આગયા ઓર એક આધા બડી બુઢહી કનીઝ બોલ ઉઠી કે હાં બી સચ તો હયકે અબ લડકીકા લહું પાની એક કરના બેકાર હય પેહલેતો ઉસકો ચસકા એકેલે રેહને કા હર કહીં ફીરનેકા ડાલ દીયા આજ રોકેસે કયા હોગા યેહીનાકે કોઇ આઝાર દુશમનુંકો લગ જાયગા ઓર કોઈ મરઝ ઉઠ ખડા હોગા મસ્લ મશહુર હય કે ગુરબા કુશતન રોઝ અવ્વલ યેહ તકરીર સુનકર હનઝલ બોલી કે અચ્છા યેહ સયરકો જબ જાયા કરે તો મલકા હુસ્સામા જાદુ અપની દાયાકો સાથ લેજીયા કરે ઓર હુસ્સામાકો બુલા કર હુકમ દીયા કે આજસે લડકી તુમહારે સીપુરરદ હય જહાં કહીં જાય સાએકી તરહ ઉસકે સાથ રેહના ખબરદાર અકેલા ન છોડના નહીં મંય બુરી તરહ પેશ આઉંગી યેહ મલકાને સુના અપના હાલ તબાહ કીયા ઓર જવાબ દીયા મુજસે યેહ કયદે ફીરંગ ન ઉઠી હય ન ઉઠેગી લો સાહેબ દાઇ મુજપર પેહરા દેગી મંય તુમ માકા તોં દબાવ સેહતી નહીં દાઇ જો મેરે સાથ રહેગી વોહ હરબાત મંય પટપટ મુઝે કહાં તાબ હોગી મંય ભી કુછ કહુંગી તો નગોડી બારી બદનામ હુંગીં ઇસસે મંય હરગુ- ઝરી ફૂટ પડે વોહ સોના જીસ્સે ટુટેં કાન અયસી બે એતેબાર મંય હું કે દાઇકો લીએ લીએ ફરૂં ભાડ મંય જાએ સયર ચુલે મંય જાએ તમાશા મંય અપની જાન દુંગી કહીં ન જાઉંગી ઓર જાઉંગી તો ઇસ બુડહીયા વગયરાકો ન લે જાઉગી માં ને જો યેહ બાતેં સુની કહા તુ અકેલી જાયગી તો માર મારકે તેરા કચુમર નીકાલુંગી તુ મુઇ મુજસે ભી નખરે બધારતી હય અયસી ખુદ મુખતારી ઠયરી કે કોઇ બડા બુઢહા ઇસકે સાથ ન રહે ખ્વાહ તેરે લીએ કુછહી કયું નહો યા જીએ યા મરે મગર દાયા ઝુરૂર સાથ રહેગી કીસ્સા કોતાહ મલકાને લાખ લાખ ઝોર મારા કે અકેલે જાના મીલે મગર મુમકિન ન હુવા ઓર દાયાકે લીએ એક સેહેનચી મંય ઉસકીમાં ને પલંગ બીછવા દીયા ઓર હીફાઝતકે લીએ વહાં ફરોકશ હુઇ ઓર હનઝલ વહા કીલે મંય ચલીગઇ અબ મલકાકો બીલકુલ મેહબુબકે મીલનેસે યાસ હોગઇ ઓર વોહ બાગ ઉસકો ઝીંદા ખાનેસે બદતર હોગયા બેકરાર હોકર ચમન મંય સબસે અલગ જાકર ટેહેલને લગી શકલ ઝુલ્ફે સુંબુંલે મુસલસિલ યાદેકાકુલે ખમદાર જંઝીર નઝર આઇ ઓર ખિયાલ કામત કિયામતઝા મંય યારકે સરવે સહીંકો વાર સમઝી નરગિસ નીગાર ગઝબકી યાદ મંય ચશમસે ધુરતીથી ગુંચે ચીટકતેથે યા ધુરકીયાં દેતેથે ગુલે ફર્તે ગુસ્સે મુંહ લાલ કીએથા લેહરે નેહેરકી જયસે કોઇ ખંજર ચમકર ધમકાતા હય ઇસ તરહ પેંતરે બદલતીથીં બુલબુલે શાખ સબ્ઝપર બયઠકર એવઝ તરાનુમ સદાઇકે મુંહસે ઝેહેર ઉગલતીથીં જો ફુલથા વોહ નઝર મંય દાગે દીલે બીમાર થા જો ખારથા વોહ હરપએ આઝારથા હુવાએ વિસાલ ગુલ ઉઝાર મંય બાદેસબા સરાગ ઝીંદગાની ગુલ કીયા ચાહતીથા સોઝન ઝબાન દરાઝ બાતેં સુનાયા ચાહતીથી ચશમ કાકુલે અંબર

બાર જો દેમાગ મંય બસીથી તો ભુ પુલુંકી સર હેરાતીથી ઓર બેતાબાના વોહ બે-કાર યેહ ગઝલ અપની ઝબાન પર લાતીથી કે

ગઝલ.

ચાકકર ડાલા ગરેબાં ઉસકે હર ગમખ્વારને
આહ ભરકર કુછ કહા અયસા તેરે બીમારને
દુરહીસે કત્લકો ફરમાં જો ભેજા યારને
આહ કયા તડપાકે મારા હસરતો દીદારને
મંય વોહ વેહશી હું કે ગર જાઉં તો પાબોસી કરે
સર ઉઠાયા હય બોહત ગર દશત મંય હરખારને
દેખકર બીમારકો તેરે યેહ કેહતે હંય તબીબ
સેંકડુંકી જાન ખોઇ હય ઇસી આઝારને
કલસે એક બીમાર થાજો તેરે દરપરઆ પડા
સો ઉઠાકર આજ ઉસે સોંપા કહીં દો યારને
કયા કહેં અય હમદમો હય ઇશકકા અયસા ગરઝ
ખોદીયા દુન્યાસે હમકો આહ જીસ આ ારને
તુરફા હાલત હય કે ઇસકે ઘરમંય હોગી ઇદસી
જબ હીલાએ દસ્તો પાતક ભી તેરે બીમારને
હસરતેં કયા કયા હમારે દીલમંય આઇં જબકે આહ
દીલબરીકી અપને આશીકકી કીસી દિલદારને
વસ્લકી શબકો યેહી કેહતે હો જુરઅતહાં નહીં
મારડાલા હમકો તો ઇસ આપકે ઇનકારને

યેહી અંદોહ અલમ સોગંદ પર જુદાઇ સહયારામંય હાસીલ થા ઝમાનાએ હીજર કટના બારે અલમ ભરાથા છતેં ઉસકી જબ યાદ આતીંથીં કલેજા હીલ જાતાથા દિલે મજરૂહપર છુરયાં કોઇ લગાકર નમક છીડકતાથા બેતાબાના યેહ કેહતી થી કે અય નાકામ તુને કયું બયઠે બીઠાએ યેહ રંજ મોલ લીયા બયત મોએ સર મંય તાબપા ઓર પાઉંમંય ઝંજીર હય—દેખલો સુરત મેરી યેહ ઇશકકી તસવીર હય–ગરઝ કે ઇસી બેતાબીમંય મલકાકે પાસ આઇ ઓર ઉસકો રંજીદા દિલ દેખકર ગીર્દ ફીરી તસદ્દુક હુઇ ઓર અરઝ કીયા હુઝુર દિન થોડા બાકી હય હમ્મામ કીજીએ પોશાક બદલીએ અપની આરાયશ વ ઝેબાયશમંય મસરૂફ હોજીએ મલકાને આહ સર્દ ભરકર ફરમાયા.

નઝમ.

સુરતે અ,ખગર હમેં જુઝ સોખતન કયા ચાહીએ
તનપે ગયર અઝ ખાક અપને પયરહન કયા ચાહીએ

રંજ હય રાહતસે બેહતર દર્દ હય હિરમાંસે ખુબ
હમ હેં આશિક હમકો ભુઝ રંજો મોહન ક્યા ચાહીએ
હમ અસીરે દામે હસરત ક્યા કરેં ગુલ ગશત બાગ.
બુલબુલે તસવીરકો સયરે ચમન ક્યા ચાહીએ
હે ન તકલીફે લેબાસે ઉમદગી હમકો કોઈ
મુરદા દીલ જો હો ઉસે ગયર અઝ કફન ક્યા ચાહીએ

સોગંદને કહા હુઝુર આપ ચલનેકી તઈયારી તો ફરમાઈએ ખુદાવંદે કરીમ કોઈ સુરત માશુકસે મીલનેકી ભી પયદા કર દેગા મંય આપકો જીસ તરહ બનેગા લેચલુંગી મલકા ઇસ કલામસે મીસ્લે ગુલ શગુફતા ખાતિર હુઈ જાનતાઝા કલિબમંય આઈ સોગંદને કહા અબ મલકા ઇસ દાયાકો કરીબ શામ શરાબમંય બેહોશી મીલાકર પીલા દીજીએ ઓર ગાફીલ કરકે ચલીએ સુબ્હ ન હોને પાએ કે ફીર આઈએ કોઈ કાનુકાન વાકિફ ન હોગા હમારા આપકા મકસદ બર આયગા મલકા યેહ તદબીર માલુમ કરતેહી ફડક ગઈ ઓર કહા વાહ વાહ સદ આફરીન ક્યા ખુબ તદબીર સોચી હય ઉસી વકત હમ્મામ ગરમ કરાકે નહા ધોકે બાહિર આઈ ઓર પોશાક નફીસ મંગાકર પેહની ઓર ઝેવર યાકુત એહમરકા સરસે પાઉં તક પેહના ઓર જોડા ધાની ઇસ નિહાલે બાગ. ઝીંદગાનીને કામતે નાઝુકપર આરાસ્તા ફરમાયા યેહ ઝાહેર થા કે ઇસકા જીસ્મ નાઝની આસમાને હુસ્ન હય ઓર ઝેવર ઉસમંય સેતારે હંય.

મસનવી.

કરૂં ઉસકી પોશાકકા ક્યા બ્યાં—ફકત એક પિશવાઝ આબે રવાં
ઝબસ મોતીયુંકીથી સંજાફ કુલ—કહે તો બેહ બયઠીથી મોતીમંય તુલ
વોહ કુરતી વોહ અંગીયા જવાહીરનીગાર—નથા બાગ. ઓર ઇબતેદાકી બહાર
ઝલકપાય જામેકી દામનસે યું—કે રોશન હો ફાનુસમંય શમએ જ્યું
વોહ તરકીબ ઓર ગાંદસા વોહ બદન—વોહ બાઝુપે ઢલકે હુવે નવરતન
વોહ આંખુંકી ચસ્તી વોહ મીઝગાંકી નોક—કરન પુલકી ઓર બાલેકી ઝોક
જવાહીરસે મીનેકી હયકલ જડી—કમર ઓર કુલેકે નીચે પડી
ફકત મોતીયુંકી પડી પાએ ઝેબ—કે જીસકે કામસે કોહરબા હય ઝેબ
ફરીશમા અદા અમબા હુસ્નમંય—ગરઝ દીલબરી ઉસકે ફરમાનમંય

જબ ખુબ આરાસ્તા હોચુકી કનીઝુંસે ફરમાયા આજ હમ કહીં ન જાએગેં યહીં જલસા જમાએગેં શરાબો કબાબ લાવ અરબાબે નીશાતકો બોલાવ ઓર દાયા અમ્માંસે કહો યહાં આકર બયઠેં મેરા પેહરાં હે અયસા નહો મંય કીસી યારકો બુલાલું હસબુલ ઈરશાદ જુમલા શામાન મોહઈયા હુવા ઓર દાયા ભી પાસ આકર બયઠી સોગંદને શરાબમંય બેહોશી મીલાદી ઓર જામ ભરકર મલકાકો દીયા મલકાને કહા દાયા અમ્માં પેહલે તુમ લો દાઈને ઉસકે ઇસરાર કરનેસે શરાબ પી મલકાને પય

હરપચ કઈ સાગર પીલા દીએ કે ટાંગું મંય સર ડાલકે ઉસી જગેહ પડી બેહોશ હો ગઈ ઈસ હંગામંયમેં શામ હુઈ હાયાકો ઓર ઝિયાદા બેહોશી મુંહપર મલકર બેહોશ બખુબી કરકે તખ્ત સેહેરપર સોગંદને તઈયાર હુવા સાથ કનીઝું કે સવાર હુઈ ઓર શાહ ખાનાએ મેહબુબ લી બયત—મંઝીલું હય યહાંસે ગુલશને યાર—શોક કેહતા હય દો કદમ ભી નહીં–બાદ કુછ અરસેકે અપને મુશતાકકે પાસ અપને બખ્તે રસાને પોંહચાયા વોહી સેહરા નઝર આયા જહાં ગિઝાલે બાદયએ મોહબ્બત મસકન ગુર્મી થા તખ્તસે ઉતરકર ઇઠલાતી પાઉંકા છાગલસે મુઝદએ આમદ સુનાતી આગે બડી શાહઝાદાએ કાસિમ તો દેરસે ઉસકા મુનતઝર હર તરફ ટેહેલતા ફીરતાથા ઉસ સરાપા નાઝકો આતે દેખકર બેતાબાના દોડા ઓર યેહ ખમસા ઝબાનપર લાયા.

ખમસા

કીસે અયસે કિયામત ઝા ચલન આતે હંય સાહબકે
નિરાલી આફતે નાઝો અદા ઢાતે હંય સાહબ કે
ખિલાફે વઝઅ હય પામાલ ચીલ્લાતે હંય સાહબ કે
કદમ અંદાઝસે બાહર હુવે જાતે હંય સાહબ કે
સિતમ રફતાર મંય કરતી હય ઠોકર દેખતે જાઓ.

ગરઝ જબ વોહ કરીબ ઉસ સરવે રવાં કે પોંહચા ગોદ મંય ઉઠાલીયા મલકાને ભી રૂખસારૂં પર રૂખસાર રખ દીયા આખી રૂલ અમે મસ નદપર લએ નેહેર એઠાયા ઓર સઈયારાને અપને માશુક કો ગલે લગાયા ઓર શુકરાના માબુદે હકીકી કા અદા કીયા મલકાને સબ હાલ રો રોકર અપના બ્યાન કીયા કે આજ તુમસે મીલનેકી કીસી તરહ ઉમ્મેદ નથી ખુદા સોગંદકા ભલા કરે જીસને હાયા કો બે હોશ કરનેકી તદબીર નીકાલી ઓર અલ્લાહને ફીર તુમહારી સુરત દીખાઈ કાસિમને કહા અય જાને જાં અબ તુમ યહાંસે ન જાના મંય તુમહારે માંબાપ સમજ લુંગા સોગંદને કહા જયસા મોકા હોગા દેખલીયા જાયગા અબ દાદે અયશ ખુરમી દો રાત થોડી હય દો દો બાતેં હસી ખુશી કી કરો કાસિમને અરબાબે નીશાત કો હુકમ દીયા ગાના હોને લગા જામે શરાબ ગરદીશ મંય આયા ટાગુંકી કેચીયાં બંદ ગઈ બોસો કનાર શુરૂ હુવા દોનું મસ્ત હોકર મોહબ્બત સે સરશાર લડ ખડાતે પલંગ પર આકર ગીરે ઓર સઈયારા અપની માશુકા કો અલાયદા લે ગયા શયદાએ યક દીગર બાહમ અશરત પઝીર હુવે મુરાદેં બર આઈ આરઝુએં પુરી હુઈ આખીર બાદ લઝઝતે બોસો કનાર ગલે મંય બાહેં ડાલકર વોહ સરશાર હોગએ લેકીન બ મીસ્દાક બયત હઝાર અફસોસ ફીર યેહ ચર્ખપુરે ઝોર કરેગા મુશતરીકો માહસે દુર હનઝલામાં મલકાકી બદગુમાં હોકર તો ગઈથી હાયા કે છોડ જાનેપર સબ્ર નહોસકા દો પેહેર રાત ગએ કીલએ નરગિસકોહ સે મલકા કે બાગ મંય આઈ યહાં પર તુરકને કલ માકનીયાં ઉરદાબેગનીયાં પેહરા ચોકીકે લીએ હાઝીરથી બાકી બાગ મંગ સનનાટા થા ઉસને

પેહરે કે લોગુસે પુછા કે મલકા કહાં હય ઉનહુંને અરઝ કીયા કે વોહ શામસે કહીં તશરીફ લે ગઇ હુંય ઉસને કહા દાઇ સાથ હય યા નહીં ઉનહુંને જવાબ દીયા વોહ બારાદારી મંય સોતી હુંય હનઝલને બારાદરી મંય આકર હર ચંદ દાયા કો ઝં-ઝોડા કે યેહ બેદાર હો મગર વો ન ઉઠી ઉસ વકત તો ઉસને મુલાંઝમુસે કહા અરે રોશની તો લાવ કહીં દાઇકો ઝેહર દેકર તો નહીં સુલા દીયા હય લોગ શમએ જલા-કર લાએ હનઝલને દેખા કે સાંસ તો દાયા લેતી હય લેકીન બેહોશ હય કપડા પાનીસે તર કરકે ઉસકે દેમાગ પર રખ્ખા કે છીંક આઇ ઓર હોશીયાર હુઇ હનઝલ ને ગુસ્સે સે કહા ખુબતુ હિફ્રાઝત છોકરીકી કરતી હય દાઇને કહા બી બયઠો હવાસ મંય આવ તુમહારી છોકરી અયસી હો તો કોઇ કયા કરે દિલ લગી બુરી હોતી હય વોહ મુઝે સંખીયા દેકર જાતી તો અજબ થા મંય અયસી નિગેહબાની સે બાઝ આઇ અપની લડકીકી ખબર લો હનઝલ યેહ બાતે સુનકર બ ગયઝો ગઝબ તમામ ઢુંઠને ચલી ઓર બ વકતે સેહેર ઇસ કદર બુલંદ હુઇ કે તમામ દુન્યા પેશે નીગાહથી આખિર એક તરફ ઝીયાદા મશઅલ વ ચરાંગા રોશન દેખે યકીન હુવા કે વોહ શોખ દીદા ભી યહાં હોગી યેહ સોચકર ઉસ જગેહ અપને તઇ પોહચાયા અજબ મામલા નઝર આયા બીચ જંગલ મંય ઓટ પુલું કે ખડે હુંય ઓર મુલાઝમ કીસી શખ્સ કે પેહરે પર ઓટ કે ખડે હુંય ઉસ તરફ છપર ખટ મુરસ્સા બીછા હય આસ પાસ ઉસકે ગુલાબ કે વડે કે મુહ ખુલેશીશે ધરે હુંય લખ લખે હવા કે રૂખપર ધરે હુંય ઓર મલકા સર બાઝુપર કે મેહ પારા નવ જવાન કે કે રખે પ્યારી બગલ મંય મુંહ ડાલે ઉસકા હાથ ઉસકે સીને પર ઉસકા હાથ ઉસકી છાતી પર પડે સોરહે હુંય ઓર મલકા કે પા ઇંચે ચડ ગએ હુંય રાતે ખુલી હુંય પીંઠ લીસે પીંડલી ગઠી હય હુઇ હય કે.

નઝમ.

દેખા તો વોહ દોનું કરતે થે ખુવાબ—ગુલ તકયે થે આફતાબો માહતાબ
બંદ ઉસકી વોહ ચશમે નરગ્સિથી—છાતી કુછ કુછ ખુલી હુઇથી
સીમટીથી જો મોહ રમ ઉસ કમર કી—બુરજું પેસે ચાંદસીથી સરકી
લીપટેથે જો બાલ કરવટું મંય—બલખા ગઇથી કમર લટું મંય.

યેહ કયફીયત દેખતેહી શોઅલા ગઝબ ઓર ઝીયાદા ભડકા ઓર અયસા સેહેર પડા કે હવા ઠંડી ચલી જીસકદરકે પાસ બાન થે બેહોશ હોગએ ઓર યેહ તફરકા અંદાઝા તાલીઓ મતલુબ કરીબ પલંગ કે આઇ મલકાકો સુરતેબુ ઉસ ગુલ બદનકો જુદા કીયા ઓર એક નાઅરા મારા કે ઓ ગેસુ બરીદા નંગે ખાનદાન યે કયા ગઝબ તુને કીયા કે પુક્લે અસમત કીલીદે ફાજરીસે વા કીયા ઇસ સદા સે શાહઝાદાકી આંખ ખુલી ઓર કાસિમ ભી બેદાર હુવા એવઝ મસીહા કે બાલીપર બલાકેં થાયા મગર બજલદી તમબ ઉઠકર પેહલું સે તેગએ સેહેર કા લીયા હનઝલ દેખકર ગભરાઇ

ઓર કમર મંય પંજા દેકર ઉઠી પુકારી કે ઓ કાહબા તેગાએ સેહેર ભી તુને અપને ધગડે કો દે દીયા રેહતો સહી કયા તેરા હાલ કરતી હું યેહંગામા ઓર ગુલ જો હુવા સોગંદ પેહલુ એ સઇયારા સે ઉઠ કર દોડી હનઝલ ને જો ઉસકો આતે દેખા કુછ બાલ અપને સરકે નોચ કર ઉસકી તરફ ફેંકે કે વોહ ઝંઝીરે આતશી બનકર ઉસ અસીરે દામે ઝુલ્ફ કે દસ્તો પા વગયરા મંય લપટે હનઝલ ઇસકો ભી ખીંચકર ઉડતી હુંઇ ચલી ઓર સોગંદ લટકતી થી મગર સઇયારા સે કેહતી જાતી થી કે કે દીદા રમા શુમા બકિયત ઉફતાદ મલકા કાસિમ કો પુકાર કર સુના તીથી કે અય શેહેર યાર ખુદા હાફીઝોનાસર અપને દીલે નાઝુકપર મેરે મરનેકી ખબર સુન કર કુછ સદમા વ મલાલ ન કરના તુમહેં હીફ્ઝો હીમાયત મંય પરવર દીગાર કી દીયા અલ્લાહ નિગેહબાન હમ આગોશે કબ્ર મંય સોને જાતે હંય ઓર હસરત તુમહારે દીદાર કી હમેં નઝએ દીલ મંય રખતે જાતે હંય કે

નઝમ.

દીખાદો ઝરાફિર રૂ.ખ અપના હમેં—મેરી જાન અલ્લાહકો સોંપાતુમહેં
ચલે હમતો દુન્યાસે નાશાદ હાએ—ન કુછરંજ ઉસકા તેરે દિલપે આય

કાસિમ તેગાએ સેહેર લેકર હરચંદ હવા દોશકી કે મલકા તક મંય પોંહચું કીસી તરહ મુમકીન ન હુવા નાચાર બનિગાહ હસરત દેર તક તકતા રહા ઓર ઝાર ઝાર બશશમે ખુંબાર હોતાથા આખીર નિગાહસે વોહ કુશતએ તેગે સીતમ તડપતી હુઇ ગાયબ હોગઇ ઓર બમુજબ આંખુંસે યહ દેખતા હુવા કેહેર ફર્શ ખાકપર ઉસી જગેહ ગીર પડા ઓર ગરેબાનકો તાબદામન ચાક કીયા બેતાબાના યેહ અશઆર ઝબાનપર લાયા કે—

અશઆર.

ફસાના બેકસીકા અપની જબ આકર સુનાતા હય
દિલે આફત ઝદા રોરોકે મુજકો ભી રોલાતા હય
કહું કયા આહમુજ આઝુર દહ દિલપર કયા ગુઝરતી હય
કે જબ આશિક કોઇ માશુકકોં અપને મનાતા હય
જુદાઇએ તેરી દિલપર નિહાયત ગમ હય અય પ્યારે
ખુદાકે વાસ્તે આજા નહીંતો જીસે જાતા હય
ખુદા જાનેકે દિલપર આજ કયા હાલત ગુઝરતી હય
કભી બેતાબ હોતા હય કભી આંસુ બહાતા હય
યેહી સોહબત બહમ રેહતી હય મુસ્લે ગુંચાઓ શબ નમ
ઇધર રોતાહું હંય ઓર ઉસ તરફ વોહ મુસકરાતા હય
કોઇ બંદા ખુદાકા જાન દેવે ઓરતુ દેખે
અરે બેરેહેમ કાફર કેશ યેહ કયા તુજકો ભાતા હય

હકીકત કોઈ કેહના હય મેરે રોનેકી ગર ઉસસે
તો મુંહકો ફેરકર વોહ ઉસ તરફકો મુસકરાતા હય

ઇસી વીલ વલએ જુનુંમંય તરંગ આઇ કે યહાં. અશ્ક બહાનેસે ક્યા ફાયદા રાહ કુચએ દિલદાર તલાશ કીજીએ યા ઉસકો ઢુંડ નીકાલીએ યા અપની જાન દીજીએ યેહ સોચકર સઇયારાસે ફરમાયા કે દાદા જાનસે જાકર મેરી તરફસે અરઝ કરે કે ચંદ રોઝ તક મંય દરબારમંય હાઝિર ન હુંગા માંદા હું સઇયારા હસ્બે ઈજાઝત અમીરકે પાસ ગયા અમીર પીછલી રાતસે ઇબાદત કરને ઉઠતે હંય મસ-જીદે કરપાસમંય થે કે સઇયારાને પોંહચકર શાહઝાદેકી અલાલત બયાન કી અમીર ને ફરમાયા કે મેરી તરફસે દુઆ કેહના ઓર મંય ભી દેખને કીસી રોઝ આઉંગા સઈયારા ફીર વહાસે ખિદમતે શાહઝાદેમંય આયા કાસિમને ફરમાયા કે સવારી હાઝીર કરો મંય તલાશમંય અપની મેહબુબાકે જાઉંગા સઈયારાને અરઝ કી હુઝુ-રકા જાના અભી અચ્છા નહીં અયસા ન હો આપકો તલાશીએ મલકા સમજકર ઉસકો કોઇ આઝાર પોંહચાએ ઓર ઝીયાદા કયદો બંદ કરે ઇસ્સે બેહતર યેહ હય ગુલા-મકો રવાના કીજીએ તાકે ખબર રસકે સુસુફકી આપકે લાઉં ઓર મોકા દેખકર યા આપકો વહાં લે ચલું યા ઉસકો આપ તક પોંહચાઉં શાહઝાદેને ફરમાયા અચ્છા જાવ મગર જલ્દ આના દેર ન લગાના વરના મંય તડપકર હિલાક હો જાઉંગા હાએ વોહ ઉસકી ભોલી ભોલી બાતેં જબ મુઝે યાદ આતી હંય તો દીલે મુઝતરપર કોઇ જયસે છુરયા લગાતા હય કીસી સુરત આરામ નહીં આતા હય દિલકો કોઇ હાથુંસે મલતા હય બાંસુ ઉછલતા હય સઈયારાને શાહઝાદેકો સમઝાયા કે હુઝુર અગર મલકા આપસે રાઝી હય તો કોઈ ઉસકો રોક ન સકેગા આજ કલ મંય વોહ ખુદ કોઇ તદ-બીર પયદા કરકે આયગીં આપ ઇસ કદર મુઝતર નહોં મંય જાતા હું ઓર છુડાએ લાતાહું યેહ કેહર કનતુરા ઝરબફ્તી ઓર પીતાવહ સફ્ર લાવીસે આરાસ્તા હોકર બાના હાએ અઇયારી જીસ્મપર આરાસ્તા કરકે સુરત અપની મીસ્લ સાહેરકે બનાઇ ઓર મંઝલે મકસદકી રાહ લી શાહઝાદા ફર્શ ખ઼ાકસે ઉઠકર ખયમેમંય આયા ઓર પલંગડીપર લેટકર મહા જરતસે કર વટેં લેને લગા હીજરતસે ઇશકકી કીરાહના શુરૂ કીયા બેતાબ હોકર કેહતાથા.

અબયાત.

ઇસ અહદમંય ઇલાહી મોહબ્બતકો ક્યા હુવા
છોડા વફાકો ઉસને મરૂવ્વતકો ક્યા હુવા
ઉમ્મેદવાર વાઅદાએ દીદાર મર ચલે
આતેહી આતે હાએ કિયામતકો ક્યા હુવા
ઉસકે ગએપે અયસી ગઇ દિલશે હમનશીં
માલુમ હુવા નકે તાકતકો ક્યા હુવા

બખશિશને મુજકો અબરે કરમકી ખિજલ કીયા
અય ચશમ જોશે અશક નિહાસતકો કયા હુલા
જાતા હય યાર તેગ બકફ ગયરકી તરફ
અય કુશતએ સિતમ તેરી ગયરતકો કયા હુવા

હાસીલ કલામ યેહ નાકામ તો યાદે મેહબુબમંય બેકરાર હય મગર ઉસ અસીરે સર ગંજાએ કઝાવ કદર યાની મલકા દિલગીરકો જબ હનઝલ ગીરફતાર કરકે લાઇ કીલેમંય ઇસ લીએ ન ગઇ કે ઇસ આવારગીસે હર છોટા બડા આગાહ હોગા મંગની હુઇ હય લડકી બદનામ હો જાંયગી ગરઝ બાગમંય લાકર પોહચાયા ઓર મલકાકો કઇ તમાચેં ઝોર ઝોરસે લગાએ ઓર બગુસા પુકારી કે—

નઝમ.

બેટીકી તરફ કીયા નઝારા—ઝલ્લાકે કહા કે ખામ પારા
હુરમતમંય લગાયા દાગ, તુને—લુટવાઇ બહારે બાગ, તુને
થમતા નહીં ગુસ્સા થામનેસે—ચલ દુર હો મેરે સામનેસે

સોગંદકો ભી મારા ઓર કહા માલઝાદી તુને મેરી લડકીકો ખરાબ કીયા સોગંદ ઓર મલકા ઉસ વકત તો ખામોશ હોરહીં લેકીન કુછ દેરકે બાદ હનઝલને મલકાકો સમઝાયા શુરૂ કીયા કે ખયર આજ તો મંય તરહ દેતી હું અગર કહીં તુઝે જાતે સુનુંગી હલાલહી કર ડાલુંગી ખબરડાર ભુલેસેભી અયસી હરકત ન કરના યેહ કલામ તરાહુમકે સુનકર સોગંદકો જવાબ દેનેકી તાકત હુઇ ઓર રોકર હનઝલકે પાઉંપર ગિર પડી અરઝ કીયા કે હુઝુર પેહલે દો બાતેં મેરી સુનલે ફીર જો ચાહેં વોહ કરેં હમ આપકે બસમંય હંય હનઝલ બોલી કે કેહ કયા કેહતી હય ઉસને કહા હોનેવાલી બાત થી બદનામી તકદીરમંય લીખીથી કોઇ કયા કરેં ઓર મંય કમબખ્ત નાશાદ મલકાસે કેહતીથી કે હુઝુર ન જાઇએ ન જાઇએ મેરા કેહના ન માના અપને સાથ મુઝે ભી રૂસવા કીયા સુનીએ હુઝુર અસલ બાત યેહ હય કે મલકા જો સયરકો ગઇ કાસિમ પોતા હમઝાકા જંગલમંય સોહબત આરા થા ઉસને મલકાકો અપને બરાબરવાલા જાનકે બમીન્નત શરીક બઝમ કીયા ઓર કહા ઇસમંય એયબ કુછ નહીં કયા અયસા હોતા નહીં કે બાહમ શાહ ઓર શેહેરયાર તપાક કરેં ઓર એક જગેહ મીલકર બયઠેં યેહ કલામ ઇસકા મલકાને પસંદ ફરમાયા ઓર જાકર મસનદપર બેઠીં ઉસ શરાબ અપને હાથસે શાહઝાદી સમજકર શરાબ પીલાઇ નાચ મલકા દેખા કી ઉસ વકત મલકાકે સરમંય દરદ હુવા ફરમાયા કે મંય અબ જાકર આરામ કરૂંગી કાસિમને ફીર બરાએ આજમ કહા કે યહીં મેરે પલંગપર બેઠે બેઠે નાચ દેખીએ ફીર ચલી જાઇએગા મલકાને જાકર તેગાએ સેહેરકશ પેહલુંમંય રખ લિયા ઓર લેટી ઓર લેટતેહી સોગઇ મંય નાખુશદભી પડ રહી જગાના મુનાસબ ન જાના ઇસર/ કાસિમ ભી મલકા પાસ જા લેટા ઓર સોગયા ઉસ વકત આપ જાકર પોંહ-

ચીં ઓર ગિરફતાર કર લાઇ ઓર નંગે ખુલે હોનેકો મંય કયું નામી હું જવાનીકી નીંદ સોયા મુવા બરાબર મલકાકા ઇસિમે કુછ કુસુર નહીં ઉસ વકત આપકે ચીંખનેસે તલવાર વહીં પેહલુમંય રખીથી કાસિમને બેદાર હોકર ઉઠાઇ ઓર નહીંતો મલકાને ઉસે નહીં દી અગર ગેને પીટનેકો હોનુંકે કહો તો મલકા અભી સીનહી કયા હય રોકર રોટી માંગતી હંય સમઝી કે માંને મુઝે ગયર મર્દ પાસ દેખા હય અબ માર ડાલેંગી ડરકે ઉસીકી મન્નતે કરને લગીં કે શાયદ યેહ બચાલે ઓર ઉધર વોહ યેહ સમઝા કે નહીં માલુમ મલકાકો કોન પકડે લીએ જાતા હય ઓર યેહ મેરી મેહમાન અઝીઝ હય અપને દિલમંય કયા કહેગી કે ઇસ્સે કુછ ન હોસકા ઇસ સબબસે વોહ ભી જોશમંય આગયા ઓર અગર આપકો મેરી બાતુંકા યકીન ન હોતો મુલાહિઝા ફરમા લિજીએગા કે મલકાકા શીશ એ અસમત સંગે શરારતસે કાસિમને તોડા નહીં ઓર મુસલમાન હરામ નહીં કરને ઇસીસે ઉનકો ખુદાને નવાઝા હય યેહ તકરીર જબ હનઝલાને સુની મલકાકો હર તરહસે દેખા બખુબી મેહફુઝ પાયા સોગંદ કે કેહનેકા યકીન આયા કે બેશક જો ઇસને બયાન કી યેહી કયફીયત સહીહ ગુઝરી હય વરના આગ ઓર ખસ એક જાહોતો મુમકિન નહી કે ન જલે ઉસ વકત બઝાહીર તો ગુસ્સેકી નિગાહ રખ્ખી મગર મલકાકો ધમકાનેસે બાઝ રહી ઓર ચંદ ઓરતેં અપની તરફ બેહરે હિફાઝત મુકરરર કરકે ચાહા કે આપ કીલેમંય જાએં ફીર સોચી કે કલ જાઉંગી આજકે દિન રેહકર ઉસકા રંગ ઢંગ દેખલું ગરઝ કે યેભી વહીં ફરોકશ હુઇ ઓર મલકા એક જગેહ સેહેનચી મંય માંસે અલાયદા પલંગપર જાકર લેટી લેકીન નીંદ કયસી ઓર સોના કહાંકા દિલ પેહલુમંય દિલદારકો ઢુંડના તનહાઇમંય કલેજા મુંહકો આતાથા માનીંદ બે બાગ, વોહ ગોહરે ગીલતાં ફુલ ગમે મોહબ્બ તડપતીથી આહ સર્દ ભરકર યેહ પડતીથી કે

અબયાત.

હમ તેરી ઉલફતે પોશીદાકા ભરને વાલે—દિલ જલે સીના જલે ઉફ નહીં કરને વાલે
ઇશક મંય જીસે ગુઝરતે હંય ગુઝરને વાલે—મોતકી રાહ નહીં દેખતે મરને વાલે
બઝમે માતમમંય કભી શબહી કોઆજા છુપકર—ઓ મેરે સોગકે પરદેમંય સંવરને વાલે
આખરી વકતમંય પુરા નકીયા વાઅદએ વસ્લ—આપ આતેહી રહે મરગએ મરને વાલે
નઝઓમંય હમદે ગમેં ઇશક યેહ મીલ્લાતા હય—દેખ ગુરબતમંય મુઝે છોડન મરને વાલે
આબે ખંજરકો ભી કાતીલને મુઝે તરસાયા—નદીએ હલ્કસે દો ઘુંટ ઉતરને વાલે
ફીર બહાર આઇહય ફીર હમકો જુનું હોતાહય—કયા દીન આએહંય ફરાગતસે ગુઝરને વાલે
અસમાંપર જો સીતારે નીકલઆએ તો અમીર—યાદ આએ મુઝે દાગ, અપને ઉભરને વાલે

ફીસ્સા મુખતસર યેહ સોખ્તા જીગર તો હીજરમંય બેકરાર હય લેકીન સઇયારા જો રવાના હુવાથા રાહસે નાબલદથા રાતકા વકત શાહ ભી કીસીસે પુછ ન સકતાથા રાસ્તા ભુલકર એક બ્યાબાને દેહશતમંય જા પડા કે બાદે સુમુમ જહાકી હમબસ્તમંય

ઇનસાનકો ગલાતીથી ઓર તાબ અબરે બહારીકો પ્યાસા રખકર જલાતી પયકે તેઝ આમ ચાહ ઉસ જગેહકી ફલકપર રાહ ભુલતાથા ખિયાલે આલમ ગર્દ વહાંકાનાઝીલ તયનકર સકતાથા પાઉં મંય છાલા પડતાથા ઘાસ ઉસ જગેહકી કભી જમીથી ન કોઇ ચશમએ આબથા ચટીલ મયદાન મંઝીલું તક નઝર આતાથા કે

અબ્યાત.

બરસ્તીથી વાં આગ અફલાકસે—ઉઠાથા ધુંવા મરકઝે ખાકસે
તનુરે ફલક થા બશીદ્દત તપાં—હુઈ ઝરરએ રેગ ચીંગારીયાં
જહાં તક નઝર કરતીથી કામવાં—અજબે દેહશત આગીંથા હુકામકાં
કીસી જાપેથેં ઢંડ સુખે ખડે—થે અંબાર કાદુંકે હરસુ ખડે
કહી સાયા ઢુંડો તો પયદાનથા—કીસી સીમ્ત પાનીકા દરયા નથા.

સહયારાને દિલસે શુકરે ખુદા કીયા કે અગર દિનકો ઇસ સેહરાએ આતશીં મંય ગુઝર હોતા તો જાંબરી નહોતી ઓર જલ્દ વહાંસે ચલને લગા કે સુબ્હ નહો જાએ આખીર વક્ત તમામ ઉસ જંગલકો તય કીયા ઓર સબઝા ઝાર મંય પોંહચા પાની ચશમેસે પીયા ઓર ઠેહેર ગયા કે રાતકો રાહ ન મીલેગી દીન હોલે તો ચલું ફીલ-જુમલા બાદ થોડે અરસે કે સેહેર હુઇ **સહયારાને** નમાઝે સુબ્હ પડકર આગેકા રાસ્તા લીયા કુછ દુર ચલાથા કે એક આંધીં બડે શોરસે ઝાહેર હુઇ ઓર જાદુગર ગદ્દારકો સામનેસે આતે દેખા **સહયારા** આપભી સુરતે સાહેર બનાથા ઉસ્સે બડકર સાહબ સલામતકી ઓર પુછા કે ભાઈ કહાં ચલે ઉસને કહા કે મલકા **હનઝલ**કે પાસ જાતાહું ઇસ લીએ કે ન વોહ અપની લડકીકી શાદી કરતી હય ન જવાબ દેતી હય ઓર લડકીકો સુના હય કે વોહ સયર કરતી ફીરતી હય મંયને અપને લડકેકો ભી મંગની કરકે હંસાયા હય આજ ફેસલા કર લુંગા યેહ કલામ જો **સહયારાને** સુને ચાહા કે ઇસકા કામ તમામ કરકે ઇસિકી સુરત બનકર ચલું ઇસી ફીક્રમંય ઉસકે સાથ હુવા લેકીન કુછ દુર ચલકર વોહ ઉડકર રવાના હોગયા યેહ નાચાર નીચે નીચે ઉસકો દેખ-તા હુવા ચલા યહાં તકકે કીલએ **નરગિસ**કોહ દીખાઇ દીયા બુર્જે ઉનકે નિહાયત મુસ તહકમથે ઓર ઉસકીલે ફલક ફરસાને દાહની તરફ એક બાગ રશકે દહન બાગે અદન પુર અઝ નસતરીને યાસમન બનાથા વોહ સાહેર કે નામ ઉસકા **ઝાલિમ** જાદુ હય ઉડતા હુવા બાગકી તરફ ચલા ઓર **સહયારા** ઠેહેર રહા જબ વોહ નઝદીક બાગ પોંહચા બઝોર સેહેર એક તાએરકો **હનઝલ** પાસ ભેજા કે મેરે આનેસે ઉસકો ખબર કરે તાએરને જાકર ખબર કી **હનઝલ** સમધીકી આમદ સુનકર ગભરાઇ કીસ-લીએ કે વોહ યહાં આયગા કે દુખતર મેરી ઇસી જગેહ હંય મેહેલ ખાનેકા વાસ્તા હય અયસા નહો કે કુછ હાલ ઉસકી બદચલનીકા સુનલે ઇસ બાઇસિસે ખુદ બરિસ્મે તાઝીમ બાહેર બાગકે આઇ ઓર અસનાએ રાહમંય **ઝાલિમ**સે મીલી બાતેં કરતી હુઇ ઉસકો અંદર કીલેઅકે લે ગઇ મુકામ બેહતર પર બેઠાયા શરાબો કબાબકી સલા

હર્કો નાચ હોનેકા હુકમ દીયા જલસા જમાયા બાદઝાં અમુરાત કે સબબ આનેકા પુછા ઉસને કહા બેટી તુમહારી નવજવાન મારી મારી ફીરતીહય ઓર તુમ શાદી નહીં કરતીં આજ હાં નહીંકા મુઝે જવાબ દો હનઝલ યેહ તકરીર સુનકર સમઝી કે ઇસકો શાયદ મલકાકી આવરગીકી ખબર હોગઇ બસ તડકકર બોલી કે જો કોઇ ઉસકો બદ કેહતા હય વોહ ઝક મારતા હય બચ્ચી મેરી સીધી બાત તો કરના જાનતી નહીં વોહ નગોડી મારી આશનાઇ કયા જાને ઓર સુનો સાહબ જો તુમહેં શાદી કરના હય તો વોહ ખરાબુંકી ખરાબ હય ગરઝ હોતો નરો નહીં મંય ગલે તો લગાતી નહીં કુછ મછલીયાં તો હંય નહીં જો સડી જાતી હંય જબ તુમ લોગુંને મેરી દેહલીઝકી ખાક લે ડાલી તબ મંયને મંગનીકી ઓર અબ યેહ બાતેં હંય મગર અબભી કુછ બંદીકો અયસી પરવા નહીં યેહ ન સમઝના કે યેહ મેરીકો કો ન પુછેગા તો બલાસે ન પુછે ઉસકો કીસી બાતકી કમી હય યેહ કેહકર કોસના શુરૂ કીયા કે યા સામરી જીસ તરહ મેરી બચ્ચીકો લોગુંને બદનામ કીયા હય ઉનકી કંવારીયું કે આગે ઉનકી નનહીં બડી યુંહી બખાની જાએ ગરઝ કે અયસા કુછ ઉસકો આડે હાથું લીયા કે કુછ કેહતે બન ન પડા ઇતના તો કહા કે મંય કબ કેહતા હું કે મલકા ખરાબ હય લેકીન શાદી કબ કરોગી ઉસને કહા કરૂંગી કયું નહીં ઉસકા બાપ શાહ અફરાસીયાબકે પાસસે આએ તો તઇયારી કરૂં બેટી મેરી જોહાદુતો હય નહીં મુઝે તો સબહી અરમાન નિકાલના હય કંવાર છલ ઉતારના હય ગભરાવ નહીં મંય ખત ઉસકે બાપકો લીખતીહું ઓર જલદી સામાન કરતીહું યેહ ગુફતગુ સુનકર ઝાલિમ રૂખસત હુવા લેકીન ઉસને રોકા કે આજ કહાં જાવગે કલ ચલે જાના ઓર સામાને દાઅવત મોહઇયા કીયા મલકા હીફાઝત કે લીએ એક સાહેરકો પોશીદા તરફ બાગ.કે ભેજા કે રાતકો ખબર બખુબી રખના કહીં જાને ન દેના મંય ઉલઝી હું મેહમાનકી ખાતીર દારી મંય હું નહીં ખુદ ચલતી તુ યહાંસે જા ઓર ખાસ દાન મેરા લે જા અગર મલકા પુછેં કે કયુ આએહો તો કેહના આપકી માંને ગીલોરયાં ભેજી હંય યેહ સાબિત ઉસકો નહોકે મેરા પંહુરા દેને યેહ આઇ હંય વોહ જાદુગરની ખાસદાન લેકર મલકાકે કેહનેસે રવાના હુઇ જબ કીલેકે બાહર નીકલી ઇસ જગેહ સઇયારા ઠયરા હુવાથા જાદુગરનીકો જાતે દેખકર કરીબ ઉસકે ગયા ઓર પુકારા કે હમારે મીયાં ઝાલિમ જાદુ કયા કરતે હંય ઉસને જવાબ દીયા કે અપની ધમધનસે બાતેં કરતે હંય તુમભી જાવ કયા તુમ ઉનકે મુલાઝિમ હો ઉસને કહા હાં ઓર કહા હમ તુમહારે સાથ ચલેગેં જાદુગરની બોલીકે મંય મલકા પાસ બાગ મંય ગીલોરીયાં લીએ જાતીહું ઓર વહીં આજ રહુંગી મેરા તુમહારા સાથ નહોગા સઇયારાકો જબ યેહ કયફીયત માલુમ હો ચુકી બાતેં કરતે મંય હુબાબ બેહોશી જાદુગરનીકે મુંહપર મારા કે વોહ બેહોશ હોકર ગીરી ઉસકે કપડે ઉસકે ઉતારકર ઉસકી અયસી સુરત અપની બનાઇ ઓર ઉસકો ખુબસા બેહોશ કરકે ગાર મંય ડાલ દીયા ઓર આપ ખાસદાન

લેકર તરફ બાગ ચલા યહાંતક કે દાખીલે ગુલઝાર હુવા દેખા કે યેહ ગુલશને ઝીનત બીશ બાગે અદન હય. શાહેદે ચમન પર અજબ જોબન હય કહીં સુંબેલે સોદા ખેઝ હય. કીસીજા. ગુફા મીસ્લે નાફા ઓર ઇતરદાન કે મુશકબાર ઓર ઇતર બેઝ હય. નરગિસ મસરૂફ બનઝર બાઝી હય ગુલકી બહાર મંય રૌનક તાઝી હય. દારે બોસ્તં કા સીલસીલા દાર બંદોબસ્ત હય. બુએગુલસે બુલબુલે શયદા મસ્ત હય હર તરફ અજબ બહાર હય. સઇયારા હર તરફ તલાશ કરતા ચલા યહાં કુછ કનીઝે ભાગ કર બરવકત ગીરફતારી મલકા આઇ થીં ઓર મલકાકી ખતા જબ માફ હુઇ તો ઉનહેંભી અમાં ન મીલી ઓર કુછ ઓરતેં મુલાઝીમ હનઝીલકી મોજુદ હંય. વોહ સઇયારા કો દેખકર બોલી કે અય ઝીનતે બઝમ જાદુ કહાં આઇ ઉસને કહા બીબીયો મંય પાન લેકર આઈ હું ઓર પાસ જાકર ચુપકેસે કહા મલકાને તો ખુબ ગુલ પુલાયા હય ઉડી ઉડી તાક બયઠી ઉનકા સુસરા યેહ ખબર સુનકર આયા હય મુઝે ઉનકી માંને યહીં ઠેહેરને ભેજા હય સાહબઝાદીં હય કહાં ઝરા મંય તો દેખુંકે અપના હાલ કયા બનાયા હય ઓર મુઝે ભી ડર માલુમ હોતા હય કે કહીં મેરે પેહરેસે ન નીકલ જાએ. જો મેરી નાક ચોટી કટે સામરી આબરૂ રખે યેહ તકરીર સુનકર સબ ઓરતુંને કહા મલકા વોહ બારાદરી મંય પલંગ પર મુરદા સી પડી હંય બેહેન ખુબ હુવા જો તુમ આઈ હમ ભી ડર રહે હંય કે અયસા ન હો કહીં જાએ તો હમ પર આફત આએ અબ તુમ જાનો તુમહારા કામ જાને હમ વહાં જાયગે ભી નહીં યેહ કેહકર સબકતારે હુંઇ ઓર સઇયારા અંદર બારાદરીકે આયા. ઓર આહીસ્તા દરકી આડમંય ઠેહેર કર ચાહા કે સુનું મલકા કયા કેહતી હય. દેખાકે સોગંદ પલગકી પટ્ટીકે નીચે પડી હય ઓર મલકા ઉસ્સે ચુપકે ચુપકે કેહ રહી હય કે કયું સોગંદ ઇસવકત કાસિમ કયા કરતે હોંગે ઉસને જવાબ દીયા કે આપકી મોહબ્બતકા દમ બરતે હોંગે મલકાને કહા નહીં માલુમ મેરે પકડ આને બાદ ઉનકે દિલપર કયા ગુઝરી હોગી હાએ કોઇ ઉનહેં તસકીન દેનેવાલાભી ન હોગા કહીં અયસા તો ન હો અપની જાન દે દેં અફસોસ કીસકો ઉન તક પોહચું ઓર ઉનકી ખયરો આફીયત મંગવાઉં યેહ કેહકર ઝાર ઝાર રોઇ ઓર યેહ ઝબાન પર લાઇ.

ગઝલ.

રાહત હમેં નસીબ કહાં હીજરે યારસે—આહેં નીકલ રહીંહંય દીલે બેકરારસે
અશ્કારે તુલ મરદમે દીદા હુવે હંય પીર—આંખે સુફેદ હંય કશશે ઇનતેઝારસે
કીસવકત ઝુલ્ફે યારકા હમકો નહી ખિયાલ—ફુરસત કહાં હંય સીલસીલએ ઇનતેશારસે
બખશી કફનકો ખાક લેહદને કદુરતેં—કીસ કીસકો હય ગુબાર તેરે ખાક સારસે
બરઆઇ એક રાતભી અપની ન આરઝુ—ઇતના ગીલા રહા હમેં આગોશે યારસે
અયજાલ અપને દોસ્તસે ગર હમકનારહું—ફીર ગમ નહીં હંય કશમશે રોઝગારસે

સઇયારા ઇસ હાલકો મલકાકે દેખકર કુડહા ઓર પાઉંકી આહટ દી. મલકાને

નીગાહ ઉઠા કર દેખા. ઓર ઉસકો આતે જાનકર ચુપ હો ગઈ. ઓર સોગંદને ભી ઉપર નઝર કી ઉસને ઇશારે સે કહા મેરે પાસ આવ. સોગંદ ગભરાઇ કે દેખીયે યેહ કયા કહેગી. મગર બના ચારી ઉઠ આઇ સઇયારા ઉસકો બારાદરી કે એક કોને પર લે આયા. પેહલે તો તમસખુર કી રાહસે ઉસકો હંસાયા ઓર કહા કયુંરી તુને ખુબ મલકાકો બદરાહ કીયા થારૂં કે બગલ મંય લે જાકર સુલાયા. સોગંદ યેહ બાત સુનકર ડર ગઇ. ઓર લગી કાંપને ઓર કસમેં ખાઇં કે મંય નહીં જાનતી. કયસે યાર તુમ કયા કેહતી હો ઉસને કહા મંય કબ જાનતી હું પેહલી રાતકો તેગાએ સેહેર દેકર સાહેરૂંકો કત્લ કરાયા. દુસરી રાતકો સાથ સોઇ. સોગંદ યેહ બાતેં સુનકર થરરા ગઇ. સઇયારાને કહા અગરતુમેરે ગલેસે લગ જાએ તો મંય તુઝે કાસિમ પાસ લે ચલું સોગંદ ઉસકે ગલેસે ઓરત જાન ઉસકે ગલે લીપટી ઉસને ખુબ લીપટાયા પ્યાર કીયા સોગંદને કહા બતાવ કયુંકર હમેં લે ચલોગી ઉસ વકત ઉસને કહા મંય સઇ-યારા હું સોગંદ ઝઝકકર બુરા ભલા કેહતી આગોશસે તડપકર નીકલી ઓર જાકર મલકા પાસ ચુપકે બયઠ રહીં શાહઝાદીને પુછા કે કયા થા કહાં ગઇ થી ઉસને કહા મેરી બલા જાને મુવે આસેબકી ખાસીયત રખતે હંય જહાં દેખો વહાં મોજુદ શાહ-ઝાદીને કહા કોન હય અરી કયા બકતી હય. સોગંદ બોલી વોહી મુવા તાંતીયા અઇયાર હય કાસિમકા ઓર કોન હય યેહ સુના થા કે મલકા ઉઠકર દોડી ઓર ઇધરસે સઇયારાને બડકર સલામ કીયા ઓર એક ગીલોરી મંય બેહોશી મીલાકર મલકાકો દી કહા શાહઝાદેને આપકો ભેજી હય યેહ લેકર બહાર ઇશતેયાક ખાઇ ખાતે હી બેહોશ હો ગઇ સોગંદને કહા અરે મુવા યેહ કયા કીયા સઇયારાને ચુપકેસે કહા મંય મલકાકો પુશતારા બાંધકર લીએ જાતા હું તુમહેં ચાહીએ કે સેહેર અયસા કરો કે જીતની ઓરતેં બાગમંય હંય સબ બેહોશ હો જાએં ઓર તુમભી ઉઠ કર હમારે સાથ ચલો સોગંદને યેહ સુનતેહી સેહેર પઢકર દસ્તક દી કે જો રેહનેવાલે બાગકે થે વોહ બેહોશ હો ગએ કયું કે યેહ લોગ યેહ તો જાનતે નથે કે હમપર કોઇ સેહેર કરેગા ઈસી ગફલત મંય બેહોશ હુવે સઇયારા પુશતારા મલકાકા બાંધકર પીઠ પર લાદકર રાહી હુવા સોગંદ બઝોર સેહેર ઉડકર ચલી દોનું બાગસે બાહેર ચલી ઓર સોગંદ રેહબરી કરતી હુઇ આગે આગે ચલી અબકી વોહ સહ ન મીલી. જીધર સેહરાએ હોલનાક થા બલકે પેહેર ભરકે અરસે મંય વોહ મુકામ ખા ગયા જહાં કાસીમ ઇનતેઝારે જાનાંમંય તડપ રહા થા કે સઇયારાને પુશતારા મલકાકા અલાયદા રખકર સોગંદસે કહા તુમ મલકાકો હોશીયાર કરો ઓર આપ પાસ શાહઝાદેકે આયા. કાસીમને ઉસકી સુરત દેખી ઉઠ બયઠા ઓર બે અખતીયાર હોકર પુછા કે.

રૂબાઇ.

કાસીદ કુછ ભી પયગામ સુનાયા ન ગયા—યા ખોફસે ઉસકે પાસ જાયા ન ગયા
એક બાત બનાકે મુંહી મુજકો તાસુબ્હ—બેચેન કીયા ન કોઇ આયા ન ગયા

કહો કે કયા પ્યામ લાએ કહાં ગએ થે કયા કર આએ' સઇયારાને કહા જો કુછ હમને કીયા હોગા વોહી ઝુહુરમંય અભી આયગા ઓર ઉસને યકાયક પયગામે અશરત બ્યાન કરના મુનાસબ ન જાના ઇસિ સબબસે શાહઝાદે કો બાતું મંય લગાયા ઉધર સોગંદને મલકાકો હોશીયાર કરકે કહા મુબારક હો. સઇયારા જો ગયા તો આપકો શાહઝાદેકે પાસ લાયા હય મલકાને કહા સુકર હય ઓર શાદાં વ ફરહાં ખયમે મંય આઇ કાસીમને જો અપને મતલુબકો દેખા બેતાબાના દોડકર લેપટ ગયા ઓર આ ગોશે મોહબ્બત મંય લેકર મસનદમંય લાકર બીઠાયા ઓર રંજે મફારકતકો યાદ કરકે ગોહરે' અશક બાહમ બાહમ એકને દુસરે પર નીસાર કીએ મલકાને કહા અય માયાએ રાહત આરામ બગેર તેરે જો એહવાલ મુજ નાકામ પર ગુઝારા હદદે બ્યાં નહીં કાસીમને યેહ સુનકર જવાબ દીયા ફર્દ તુનો કહે સર ગુઝીશત અપની ઝાલીમ— મંય કીસસે કહું જો કુછકે મુજપર ગુઝરીં શરહે અઇયાય. દરદે ફીરાક કોન બયાન કરસકતા હય. વોહી યેહ હાલ જાનતા હય જો કીસીપર મરતા હય અબ હંસીખુશીકી બાતે' કરો ઇસ રંજ્બ્તન કાહકો દીલસે ભુલાદો યેહ કેહકર હુકમ શાહઝાદે બઝમ અશરત ગર્મ હોનેકા દીયા. શરાબે અરગવાનીકા દોર ચલને લગા. લેકીન ઇસ ખબરકો ચંદ મશીરૂંસે અમીરસે અરઝ કીયા કે શાહઝાદી નરગિસ કોહકી મલકા નરગીસી ચશલ દામમંય શાહઝાદાએ કાસીમકે આકર મુસલમાન હુઈ હય અમીરને સબ કયફીયત સુનકર ઇરશાદ કીયા હય કે અવ્વલસે અગર યેહ હાલ ઝાહેર હોતા તો કાસિમકો મમાનેઅતકી જાતીકે પરાએ નામોબમંય રખનાડાલઝા અચ્છા નહીં મગર અબ શાહઝાદીને આકર ઇસલામમંય પનાહ લી હય શરતે મરૂવ્વતસે દુર હયકે અબ ઉસે સાહેરૂંકે હવાલે કરદી જાએ તાકે નએ દીનસે ઉસકો ફેરે' પસ યહાંસે એકસો એકકીસ કશતી ગવરો અલમાસકી ભેજી' જાએ' ઓર જુમલા અસબાબ અયશો આરામ મોહઇયા કર દીયા જાએ' ચુનાચે મકબલ વફાદાર હુકમ પાતેહી કશતીયાં ઝેવરકા ઓર ચંગીર ચોઘડે ચાંદી સોનેકે ઓર બોહતસા અસબાબે રાહત લેકર ખીદમતે શાહઝાદેમંય આયા કાસિમ ઓર મલકા ઓર સોગંદ ઓર સઇયારા મશગુલે અયશ થે હરએક આશીક માશુક અપની બગલમંય દબાએ ફરતે અયશમંય મઝે લે રહે હંય અલહાસિલ યેહ તો જલસા જમાએ મસરૂફે અયશ હંય મગર જીસ ઓરતુંકો કે સઈયારા બેહોશ કરકે છોડ આયાથા ઉસકો હોશ આયા ઓર અપને તઈં બરેહના દેખકર બહઝાર ખરાબી બાગ.મંય મલકાકે આઇ ઓર કીસી કનીઝસે કપડે મંગાકર પેહને પુછા કે મલકા કહાં હય કીસીને કહા કે બારાદરીમંય થીં વહીં હંય જાકર દેખો ઉસને વહાં જાકર દેખા કીસીકો ન પાયા હર જગેહ કોના કોના બાગકા દેખા કહીં પતા ઉસ ગુલુરૂ ગુમ ગશતાકા ન પાયા માલુમ કીયા કે તલાશ અપને અર્ઝીઝકે નીકલ ગઈ હય ઓર મુજકો જો બેહોશ કર ગયા વોહ માલુમ હોતા હય કોઈ અઇયાર થા આખીર રોતી પીટતી કઇ જાદુગરનીયાં ઓર કનીઝુંકો લેકર પાસ હનઝલાકે આઇ ઓર બે

સાખતા કેહ ગુઝરીં કે મલકા ભાગ ગઇ વોહ સમઘીકે સામને ઇસ ખબરકો સુનકર ચુપ હોગઇ રંગ ચેહરેકા ઝર્દ હોગયા કાટો તો ખુન નહીં હઝારૂં ઘડે પાની પડ ગયા. મગર કરતી કયા સર ઝુકાકર રોને લગી **ઝાલિમ** કેહતાથા ઇનહી દીનુંકો મંય ચીંકતાથા કયું દેખા ખયર અબ તુમ્હેં કયા કહું ઉસ ગેસુ બરીદાકો સઝા દેને જાતા હું યેહ કેહકર બગઝબ તમામ બઝોર સેહેર ઉડકર રવાના હોગયા ઓર કીલેસે નીકલકર કોહદશત દેખતા ચલા કહી પતા ન મીલા દીલસેં સોચા **હમઝાકે** લશકર **સીવાએ** ઓર કહીં ન હોગી યેહ સોચકર ઉસી જાનીબ આયા યહાં લશકરે ઇસલામમંય ભી મલકાકો ન પાયા ઓર આગે બડા પાંચ કોસ દુર જંગલમંય એક બાગે ઇરમ પાયા લબે નેહેર એક જવાન હુરે રેહનાકો બયઠે પાયા મલકાકો સર ઉસકે ઝાનુપર રખે લેટે દેખા આતિશે ગઝબમંય મંય નારી જલ ગયા ઓર બીજલીકી તરહ તડપકર નાઅરા કીયા કે મનમ **ઝલિમજાદુ** યેહ સુનકર **સોગંદ** પુકારી અય શેહેરયાર હોશીયાર હોજીએ **કાસિમ** બઝમે ખુશીમંય બયઠાથા ઇસ વાસ્તે હથીયાર સંદલીપર રખે થે ઉસને ઉઠકર **તેગાએ સેહેર** કશ ઉઠાયા ઇતનેમંય વોહ મલકાકો પંજેમંય દાબકર આસમાનપર લે ઉડા મલકાને શોરો વાવેલા બુલંદ કીયા યેહ દેખકર **કાસિમ** તેગા લીયે નીચે નીચે દોડતા ચલા મગર કયા કર સકતા વોહ જાદુગર ગર યેહ જાદા રાહી વોહ તો નઝરસે ગાયબ હોગયા. **કાસિમ** ગશ ખાકર જમીનપર ગીર પડા **સહયારા** ને ગુલાબ કેવડા છીડકકર હોશીયાર કીયા જબ આંખ ખુલી તો વોહી બલબલાના શોર મચાના ઓર નાઅરે મારના બારબાર ઇઝતેરાબીએ દીલસે યેહ લબ પર લાના.

રૂબાઇ.

ગમ આબતો મીલા બજાએ આરામ હમેં—એક લેહઝા નહી હય હાએ આરામ હમેં
આતે નહીં ખ્વાબમંય ભી વોહ લોગ નઝર—દેખેસે જીનુંકે આએ આરામ હમેં

શાહઝાદેકા **સહયારા** ગોકે અય્યાર હય મગર લંગોટીયા યાર હય જીસ શાહદીને ઇનકે બાપ પયદા હુવે હંય ઇસકી યેહ વઝીરઝાદીસે પયદા હુવા હય જીસ તરહ **ઉમરૂ અમીરસે** હંસતા હય બુરાભલા કેહ લેતા હય ઇસી તરહ યેહ ભી શાહઝાદેસે કયા બલકે ઉનકે બાપસે ગુસનાખ હય ઇસ વકત એકસીપર મલકા ઓર શાહઝાદેકે દીલ તો ઉસકા જલા મગર ગફલતપર ઉનકી ઉનકો ગુસ્સા આયા કેહને લગા કે બસ દેખી બહાદરી આપકી યેહી દાઅવાએ શુજાઅત થા તેગા લેતેહી રહે ઉઠાયા ન ગયા બોહત ભારી થા ઇસવકત રાંડુંકી તરહ ટસવે ધુલાના ઉઇ ઉલ્લાહ કેહકર સરપર હાથ રખકર રોના આતા હય ઇસ્સે વોહ બીચારી ઓરત અચ્છીથી જો જાન બેચકર તીન બાર ચલી આઇ જાવ મીયાં તુમસે કુછ ન હો સકા યેહ **ઝાલિમજાદુ** ઉસકા સુસરા હટ જાતેહી મલકાકો અપને બેટે પાસ લીએ જાયગા કુછ ઇશકબાઝી દીલલગી નહીં હય જયસે—ઇશકબાઝી નામ સરબાઝીકા હય—**કાસિગકો** ઇસકી બાતુંસે ગઝબ તારી હુવા ઓર ફરમાયા **નરગિસ** કોહમંય ઘુસકર અયસી તલવાર મારૂંગા કે યેહ આહે-

શાને ગદ્દાર ચાહદીતો કરેંગે દરયાદી તો બહાદુંગર ઘોડા મેરા જલ્દ તઈયાર કર સઈયારા તાને દેનેકું આંખીયા અબ બરબાદીકા જો શાહઝાદાકે ખીખાલ આયા અરઝ કરને લગા આપ ઠેહેરીયે મંય જાતા હું કાસિમને કહા અબ ઠેહેરના કહાં બચત—આશીકસે ભી હોતા હય કહીં સબરો તહમ્મુલ—વોહ કામતુ કેહતા હય જો આતા નહીં મુજકો—નાચાર સઇયારાને ઇતના તો કીયા કે ઝપટકર સરદારે કાસિમકો ખબર દી વોહ સબ ખીદમતમંય શાહઝાદેકે આએ શમઝાને લગે કે હુઝુર તઅમ્મુલ ફરમાએ હમલોગ જાતે હંય ઓર શાહઝાદીકો લાતે હંય કાસિમને એકકા કેહના ન માના ઓર ઘોડેપર સવાર હોકર રવાના હુવા ફીર તો જલ્દ જલ્દ તમામ સરદારોને ભી એહતેરામ સવાર હુવે ઓર લશકરે કાસિમમંય વરદી પલટનું ઓર રીસાલુંકી બજી કમરબંદી હુઈ સાત લાખ ફોજસે કુચ કીયા જમીન હીલને લગી ગુબાર નયા આસમાનબે અદુપર સીતમ ઢાનેકો પયદા હો ગયા તબલ વ નક્કારે કડકડાએ બહાદરૂંને ઘોડે ઉઠાએ આનવાહીદમંય કરીબ શાહઝાદેકે આગએ ઓર સાથ સાથ ચલે કાસમને કહા ઇતના બડા લશકર એક કીલેપર લેજાના અચ્છા નહીં તુમ સબ યહીં ઠયરો જો મેરે સાથ આયગા વોહ મેરા દુશમન હય આખીર લશકર તો માયુસ ફીર ગયા લેકીન સરદારૂંને સાથ ન છોડા કઈ હઝાર આદમી હમરાહ રહા ઇસ હલચલકી સદા કાનમંય અમીરકે પોંહચી હલકારૂંસે પુછા યેહ ગુલ કયસા હય ઉનહુંને સારા હાલ કેહ સુનાયા અમીરને ફરમાયા ખુદા ખયર કરે કાસિમ જાહીલ મીજાઝ હય ઓર સાહેરૂંકા સામના હય વોહ જાકર જાન દેદેગા મકબલ તુ ચાલીસ હજાર સવાર લેકર પીછે પીછે જા લેકીન ઇતની દુર રેહના કે કાસિમ ન જાને કે મેરી મદદકો દાદાને ભેજા હય નહીં તો વોહ તુજહીસે લડને લગેગા યેહ સુનનેહી મકબલ બાહર બારગાહકે આયા ઓર નફીર જંગી બજાઇ ચાલીસ હઝારકા લચકર ફીલફોર તઇયાર હુવા ઓર ઉસ માહ અંજુમ સીપેહરે શાહબકરાનીકે પીછે મીસ્લે તારૂંકે ચલા અજબ ગીદ ફીદયા નસરત અસર રખતાથા.

નઝમ.

હુયા ઇસ શાનો શોકતસે રવાના—પએ તંબીહ મરદુદે ઝમાના
વોહ સબ ફોલાદ પોશ ઉસકે થે હમરાહ—કે જોશ ઉનકેથે અબરોઓર માહ
જુહીં નક્કારે પર ડંકા લગાયા—કદમ કોહસારકા લગ ઝિશમંય આયા
નકીબુંકી સદાથી જાલાએ સુર—ઝમીસે ઇસ્તે કામત હો ગઇ દુર
સરાપા ગર્ક આહિન સારા લશકર—અયો મરદાનગીકે ઉસ્સે જોહર
વોહ તેગેં તેઝ ગરદનમંય હમાયલ—કે જીસ્સે વેહેમકા ખુની હુવા દિલ
વોહ લશકર થા કે બેહરે બેકરાં થા—બુલંદો પસ્તઃસેહરા પર રવાંથા

ફીલજુમલા પીછે શાહઝાદાએ નસરત શીયમ લશકર રવાનાથાં ઓર શાહઝાદેકી રકાબ સઇયારાથાં બે સોગંદ બઝોર સેહેર ઉડતી હુઇ રેહબરી કરતી ચલી ઓર કાસમ

નીહાયત ઇઝને શબસે તડપતા લોટતા ચલા જાનાથા ઇસી તરહ યેહ તો રાહ ફુએ બચાબાને ફીરાક મંય હંય લેકિન ઝાલાબને ઉસ અસીરે ઝુલ્ફે સલાસિલ મલકા પુર કીલેમંય પોહચાયા હનઝલા શરમીંદા ઓર નીદામત ઝદા બુરજે કીલેપર ખડી બરાએ ઇનતેઝારથી જબ ઝાલીમ આયા ઉસસે ઓર કુછ બન ન પડા દોડકર સમખી કે પાઉંપર ગીરી ઓર કહા ભાઇ તુમને મેરી આબરૂ રખલી અબ અપને દામન મંય મુઝે છુપાલો તુમહારી અમાનત હય ઇસી વક્ત ઇસ નામુરાદકા ગલા ઘુંટ દો સામરીકી કસમ મંય ઉફ ન કરૂંગી મુઝે આહ ન આઇગાં યેહ કેહકર મલકાકો દો થીપડ માર-કર ઝંજીર સોનેકા મંગાકર મલકાકો પેહનાઇ ઓર બગુસ્સા ખેતાબ કીયા કે મુરદાર તુ પરાએ ઘરકી નહોતી નીગોરી ઓર મેરા અખતીયાર હોતા પયસે પર રખકર બો-ટીટીયાં કાટતી ચીલ કવ્વુંકેં બાંટતા યેહ કેહકર હુકમ કીયા એબાનાશાશાહી મંય જો બાઇ બાગ હય વહાં લે જાકર ઇસકો કયદ કરો મુલાઝીમ મલકાકો વહાં લે ગએ ઓર કઇ જાદુગર નીયાં વાસ્તે નીગેહબાનીકે મુકરર હુઇં યેહ તો કયદ હુઇ ઓર ઝાલીમકો બાઇઝઝત તમામ બુરજે કીલેપર બેઠાયા ઇસ અરસે મંય ખુસરૂ મીનવર અઝલાકે ઝીંદા ખાનાએ મગરીબ મંય કયદ હુવા ઓર ઝુલેખાએ શબને સવાદ દી દએ અશક શબ-નમ ગેરાના શુરૂ કીએ મલકા ઇસ શબેહીજરાં મંય યાર ગમખ્વારસે જુદા અસીરે ગીલ સીલએ ઝુલ્ફે દોતા બ હસરતો યાસ હોકર યેહ ખેતાબ ફલકે ઝુલ્મ અસારસે કરતીથી કે અય જફા પસંદ યેહ કયા તુને કીયા જો મુજના કામે મોહબ્બત નાકર-જામકો દોસ્ત દીલનવાઝસે જુદા કીયા તુઝે રેહમ ન આયા અપના હાલેઝાર કીસે દી-ખાઉં ઓર કીસસે ઉસકો ખબર મંગાઉં ઇસી તરહ અશક ખુની દીદએ તર આંખુંસે ગીરાના ઓર બેકરાર હોના તલમલાના ફીલ જુમલા રાતકો મલકા હનઝલાને આકર જો બેટીકા હાલ દેખા મોહબ્બતે માદરી કલેજા મુંહકો આયા સમઝાને લગી.

મનસવી.

સમઝાને લગીકે મરતી હય કયું—તરક ખુર ઓર ખ્વાબ કરતી હય કયું
સાબીત કુછ અસર સીતારેકા હય—કીસ ચાંદકો કયા ગેહન લગા હય
સુરત યેહી ઝાર હોગઇ હય—ગુલ હોકે તુ ખાર હોગઇ હય
રેહેમ અપની જવાનીપર ઝરા કર—મુંહ દેખતો આઇના મંગાકર
હય હય તેરી અકલ કીસને ખોઇ—ના જીન્સકો ચાહતા હય કોઇ
મેહબુસ કીયા હય તુજકો હરચંદ—તોબાકા દર કીયા નહીં બંદ
ભુલેસેભી કરના ન યાદે કા તીમ—ફીર ઘર વોહી લો વોહી વોહી હમ
મસઝાનેસે થા હમે સરોકાર—અબમાન ન માન તુ હય મુખતાર
તુ કયદે જફા મંય કે હમ હંય—તુ દામે બલા મંય હંય હમ હંય
ગમ રાહ નીં કે સાથ દીજે—દુખ બોઝલ નહીં બાંટ લીજે
ઝુંઝલાઇ વોહ ખસ્તા દીલકે બસબસ—તુમ એક કહોગી ગર તો મંય દસ

રંજુર જો હું તો યેહ તુમહેં કયા—મજબુર હુંતો મંય તુમહેં કયા
માના મેરી હાલત અબ રદી હય—બેહતર વોહી હય જો કુછ બદી હય
ભુલ ભુલ ઉસી રશકે ગુલકી હું મંય—તુમ કયા હો હઝાર મંય કહું મંય
સોચી કે વોહ નહી સમજતી—હય બલકે બરંગ ઝુલ્ફ ઉલઝી
કુછ રોગ જો દરપએ ખલશ હો—ઇસકે લીએ દવા વોશ હો
હમારી ઈશક લા દવા હય—ઈસ બાગકી ઓરહી હવા હય.

હનઝલ નાચાર બુરજે કીલે મંય ચલી ગઇ. ઓર ઇસી અંદોહ મંય સુબ્હ હો ગઇ દમે સુબ્હે મલકા નસીમે સેહેરીસે કેહને લગી ઓર ખ્યામયારકો દેને લગી બેતાબીયાં કરતીથી ઓર માં ઉસકી બુરજે કીલેપર **ઝાલીમ**કે પાસ બયઠી થી. સામનેસે ગર્દ ઉઠી ઓર સરદાર **કાસીમ**કે કઇ હઝાર દીખાઇ દીયે. સબ બીચ મંય શાહઝાદા ઘોડા ડાલે કીલેકે નીચે આકર પોંહચે કયું કે શાહઝાદા રાતું રાત ચલકર આયા કહીં ઠયરા નહીં સુબ્હકો કરીબ કીલે જબ પોહચા દીલાવરૂંને પરા જમાયા ઓર નાઅરા મુબાઝતલબકા બુલંદ કીયા. **ઝાલીમ**ને કહા દેખો આખીર વોહ મુફસીદ યહાં ભી આયા લેકીન મંય ઇસે કબ છોડતા હું યેહ કેહકર હુકમ દીયા ફોજ કીલેકી બાહર નીકલે સાહેરૂંને જલદી જલદી કમર બાંધી અસબાબે સેહેર અપને હમરાહ લીયા તાઓશાને સેહેર પર સવાર હુવે તુરહીંયાં ફેંકી પુલ તખ્તા કીલેકા ઉઠવા લીયા ફીલ બંદ દરવાઝા ખુલા લશકર સાહેરૂંકા બાહેર નીકલા **ઝાલીમ** અઝધર શોલા કુશાં પર આગે આગે ઓર પીછે કઇ હઝાર સાહેરાને ગદદાર બડે જોશે ખરોશ મંય મુકાબલે મંય શાહઝાદે આલી તબારકે આએ નાઅરા શાહઝાદાએ દીલાવર સુનકર **ઝાલીમ** મયદાનમંય આયા રેઅદકી માનીંદ કડકા ગરજા સેહેરકી નયરંગીયાં દીખાને લગા કભી તરફ ફલકસે આગ બરસી કભી તીરૂંકા બારીશ હુવાં ગરઝ સો તરહ કીઆફત આઇ, **તેગએ** સેહેરકે સબબ શાહઝાદે પર કોઇ આફત ને તાસીર નકી શાહઝાદેને **તેગા** બુલંદ કરકે કમરકો બતલાકર સરપર હાથ મારા એક હાથમંય સાથ અઝધર કે ચાર ટુકડે હુવા શોર અઝીમ ઉસકે બીરૂંને મચાયા. આંધીયાં ઉઠી આગ બરસી ઓર ફોજે સાહેરાન લેના લેના કેહતી શાહઝાદે પર આગીરી. ઉધરસેભી ગાઝીયુંને ઘોડે ઉઠાએ ઓર ઔર કશતખુંકી ફોજ આઇ થેહેલકા અઝીમ પડ ગયા લશકર યાને શાહઝાદા સેહેરસે મજબુર થે લેકીન જંગગાહસે કબ દુર થે મરતે થે મગર ધુસ પડતે થે યેહ હાલ જો **સોગંદ**ને દેખાકે ફોજ શાહઝાદેકી સેહેરસે હીલાક હોતી હય આપ દરે કોહ મંય ગઇ ઓર સેહેર કરને લગી. લશકરે દુશમન પર તીર બરસને લગે યેહ સબ કયફીયત ફસીલ પરસે મલકા **હનઝલ**ને દેખી કે મેરે લશકર પર તીર બરસ રહેહંય **ઇસતરલાબ** જાદુ અપની રફીકસે કહા કે મુસલમાન સાહેર ઝબરદસ્ત હે ને હંય મેરે લશકર પર તીર ગીર રહે હંય તુજા મોર કીસી તરહ અયસા સેહેર કરકે તેગા સેહેર કશ હાથ આજાએ યેહ સુનકર **ઇસતરલાબ** ઉઠી ઓર બેહત બુલંદ હોકર પથ્થર

યેહ સંગ દિલ બરસાને લગી. સોગંદને પથ્થર બરસતે દેખકર હરતરફ દેખા કે યેહ કૌન સેહેર કર રહા હય માલુમ હુવા કે અસતરલાબ હય પસ યેહ ભી ઉડી ઓર ગારીલ ઉસકો પાકર પુશનપર જાકર એક નારયલ મારાકે ઉસકે સીનેસે નીકલ ગયા વોહ મરકર ઝમીનપર ગીરી સદાએ શોર બરપા હુઇ ઇત્તેફાક દાયા હુસ્સામા જાદુને સોગંદકો દેખા બગઝબ તમામ ઉડી ઓર સોગંદકો પકડકર કોહ મંય લાઇ ચાહાકે સર કાટ કર પાસ હનઝલ કે લે જાઉં કયુંકે ઝીંદા લે જાઉંગી તો મલકા નરગિસી ચશમ ઉસે કત્લહોને ન દેગી ગરઝકે યેહ કત્લ કીયા ચાહતી થી કે સઇયારાને દેખા સેહેરકે સોગંદસે તીર બરસતે થે અબ નહીં બરસતે માલુમ હુવા કે વોહ કીસી આફતમંય ફસી યેહ સોચકર સુરત અપની મલકા હનઝલકી બનાઇ ઓર જીસ જગેહ સોગંદ થી વહાં આયા હુસ્સામાકો ખંજર બકફ ઉસકે કત્લ પર પાયા પુકારા દાયા સાહેબ આપને બુરા કામ કીયા જો ઇસ ગયબાનીકો પકડ લાઇ હુસ્સામાને જો યેહ સદા સુની ઓર સોગંદકા સનાખવાં પાયા શરતે તાઝીમ બજા લાઇ સઇયારાને પાસ પોંહચકર બેઝાએ બેહોશી મારા કે યેહ બેહોશ હુઇ સરે નેહેસ ઉસકા ફીલફોર તનસે જુદા કીયા શોર બુલંદ હુવા કે મારા સોગંદને હુસ્સામાકો યેહ હંગામા જો હન-ઝલને સુના ફોરન નફીરે સેહેર બજાઇ કે લશકર અંદર કીલેકે ચલા આએ સાહેરૂંને સદાએ નફીર જો સુની સમઝે હનઝલને લડનેસે મને કીયા યે માલુમ કરકે સબ ઉડકર અંદર કીલેકે ગએ ઓર દરવાઝા કીલેકા બંદ કરલીયા કાસિમને જો મયદાન સાફ પાયા ફરમાયા આજ તો દિન તમામ હોચુકા હય કલ કીલેપર હમલા કરૂંગા યેહ ફરમાકર ઉસી જગેહ ખયમે અસ્તાદા કરાકર કીલેકા બંદોબસ્ત કરકે ઉતરા મગર દિલસે ખિયાલ કીયા સબકુછ કશતો ખું વગયરા હુવા લેકીન દીલદાર કાપતા ન મીલા યેહ સોચકર બેકરારીયાં કરને લગા.

રૂબાઇ.

મીલનેકી જો ઉસકે સોચતાહું ઘાતેં—તો કયા કહું કીસ તરહ કટી હંય રાતેં
હયરાન ઇધર ઉધર પડા તકતાહું—યાદ આતી હંય જબ વોહ પ્યારી પ્યારી બાતેં

ઇસી બેતાબી મંય સઇયારાકો બુલાકર અરઝ કીયા કે ઇશકકા યેહી અંજામ હય મરજાઇએગા તો નામ આશકીમંય કરજાઇએગા કાસિમને કહા યાર ભી હમસે જુદા હય ઓર અજલ ભી હમસે ખફા હય અબ શબે ફીરાક ડરાતી હંય ચશમે સઇયાર ગાંસે આંખે ડાલતી હંય સઇયારાને શાહઝાદેકા હાલ અબતર દેખકર રેહેમ ખાયા ઓર જીતના દીન બાકી થા બયઠા સમઝાયા કીયા જબ શામ હુઇ—સઇયારાને બાના દાએ અઇયારી પેહેનકર કીલેકી તરફ ચલા ઓર કીલેકે દરવાઝેપર પોંહચકર ઠયરા કે કીસ તરહ અંદર કીલેકે જાઉં યેહ તો યહાં ખડા હય મગર હુસ્સામા દાઇકે મર-નેકા હનઝલકો બડા રંજ હુવા ઇસને અપને સરકે બાલ ખોલકર પરેશાન કરકે ઝટકે એક સીયાહી બાલુંસે પયદા હુઇ ઓર દુટકર પરછાઇં આદમીકી બની ઉસ દાહી

બલાકો કહા જાકે સહયારા અઇયારકો લશકરે કાસિમસે પકડ લા વોહ બલાએ સીયાહ હરબુલ હુકમ રવાના હુઇ ઓર લશકરે શાહઝાદેમંય આકર હરતરફ ઢુંડકે ફીર ગઇ કયું કે સહયારા તો વહાંસે આકર બશીકલે સાહેર કીલેકે દરવાઝેપર ખડા હય ઉસે કયુંકર પાતા ઉસને હનઝલસે આકર કહા મંયને સબ જગેહ ઉસ અઇયારકો ઢુંડા મગર કહીં પતા ન મીલા શાયદ લશકરે હમઝાકી તરફ ગયા હો હનઝલ યેહ કલામ સુનકર માયુશ હુઇ ઓર ઇશારા કીયા વોહપર છાઈ ઉસકે બાલુંમંય જાકર ગાયબ હોગઇ ઉસ વકત આફ્તજાદુ નામ એક રફીકને અરઝ કીયા કે અય મલકા આપ સોચતી કયા હંય અપને શોહર ઝુન્નાર બલા અફ્ગનજાદુકે પાસ તીલસ્સમ મંય કીસીકો ભેજીએ ઓર ઇસ હાલકી ઉનહેં ખબર દીજીએ યેહ લડાઇ મુસલમાનુંકી બડી સખ્ત જંગ હય યેહ લોગ ન જાદુકો માનતે હંય ન કીસીકો અપને નઝદીક ઝબરદસ્ત જાનતે હંય તુરકે ફલકસે મુકાબલા કરને વાલે હંય હવાસે લડને વાલે હંય હનઝલ બોલી સચ કેહતી હો ઓર ફીર અપને બાલુંકો પરેશાન કીયા વોહી સીયાહી દોબારા પયદા હુઈ ઉસ ઝેહેરકી ગાંઠેસે હુકમ દીયા કે બાગે સયબમંય જાકર સબ યહાંકી હાલ બ ઝુન્નારસે બ્યાન કરકે ચલો ઘર સારા બરબાદ હુવા ઓરત ઝાત અકેલી યાહાં મંય હું મુજસે કયા હો સકતા હય લેકીન સબ હાલ ઇંસતરહ ન કેહના કે સબ દરબારી અફ્રાસીયાબકે સુને ઓર શોહર મેરા ઝલીલ હો ઉનહે અલગ બુલાકર ચુપકેસે કેહના ઇસ હુકમકો સુનકર વોહ પરછાઇ રાહી હુઇ હનઝલ ઉસકો ભેજકર કીલેકા ઇનતેઝામ કરને લગી. સહયારા કીલેકે દરવાઝેપર ખડા હુઆએ કર રહાથા કે ઇલાહી મુજ અંદર કીસી તરહ જાના મીલે ઇત્તેફાકસે એક મેહેલદારકે કીલેકે બાહર ઉસકા ઘર થા કઇ રોઝ પેશતર ઇસ જંગસે રૂખસત લેકર અપને ઘર આઇથી ઉસને જો કીલેપર લડાઇ હોતે સુની ખીયાલ કીયા અગર મંય ન જાઉંગી નમક હરામ કેહલાઉંગી અયસે વકતમંય શરીક હોના લાઝીમ હય યેહ સોચકર રવાના હુઇ જબ કરીબ કીલેકે પોંહચી પુકારી કોઈ યહાં હય સહયારા જો સાહેર બના ખડાથા હાઝીર કેહકર સામને આયા ઉસને કહા દરવાઝા ખુલવાવ સહયારાને બડકર પુકારા કે બી મેહેલદાર સાહેબ આઈ હંય દરવાઝા ખોલો સાહેર જો પેહરેપર મોજુદ થે ઉન હુંને ફાટકકી ખીડકી ખોલદી સહયારા પેહલે આપ ખીડકીસે અંદર આયા ફીર મેહેલદાંરસે કહા આઇએ વોહ બી અંદર આઈ દરબાન સમઝે કે યેહ સાહેર મેહેલદારકે સાથ હય વોહ મેહેલદારી સમઝી યેહ બી મુલાઝમે હનઝલ હય અલ હાસીલ જબ અંદર શેહેરકે આયા ગોકેરાતકા વકત થા લેકીન તમામ હુસન ખયઝ ઓર ઝરરેઝ મુલક થા હસીનાને જહાં એકઠઠા થે દુકાને આબાદ રોશની જાબજા લગીથી ઇમારતેં સંગીન પુખતા ઓર હમવાર બનીંથી કે કેહકુશાને ફલકકો બી શરમાતીથીં સહયારા મેહેલદારકે સાથ સયર દેખતા એક ગલીમંય આયા વહાં તનહાઇ જો પાઇ અપને પાસસે શીશી ઇતરકી નીકાલી ઓર કહા બી મેહેલદાર સાહેબ ઇસ ઇતરકો સુંઘીએ

મંયને ખીંચવાયા હય બતલાઇએ તો કીતને તોડેકા હય ઉસને શીશી લેકર નથનુંસે લગાઈ દોરન છીંક આઇ બેહોશ હોકર ગીરી ઓર ઉસકા પયરાહન વગયરા ઉતાર લીયા ઓર એક કોનેમંય બયઠકર આઇના રખકર ફતીલા અઇઆરી જલાકર ઉસકે જયસી સુરત અપની બનાઇ ઓર ઉસકો ખુબ બેહોશ કરકે વહીં છોડા આપ આગે બડા રાહમંય સોચા કે હનઝલા બુરજે કીલેપર આજકલ રેહતી હય વહીં મલકા ભી હોગી યેહ સોચકર ઉસી જાનીબ ચલા જબ કરીબ બુરજેકે પોંહચા એક કહારી ઉપરસે આતીથી ઉસને સલામ કરકે કહા બી મેહેલદાર કહાં થી હુઝુર કઇ બાર યાદ કર ચુકીં સઇયારાને કહા બી કયા કહુ ખુબ હુવા જો મંય નગોડી યહાં નથી નહીં કુટનાપે મંય પકડી જાતી ભલા સુનો તો કયા માજરા ગુઝરા કુછ હાલ તો કહો કહારીને કહા બસ ઝબાન ન ખુલવાવ વહી મસલ હય કીયા ઓર કર ન જાના મંય તો હોતી તો કરદીખાતી અય બી કયા તુમ નહીં જાનતી હો ચલકર દેખીએ યાર તો ઘર ઘેરે પડા હય ઓર ફીર તુમ મુજસે પુછતી હોકે કયા હુવા સઇયારાને કહા મેરે સરકી કસમ મુજકો હાએ હાએ કરે જો ન બતાએ સચ કહો કયા મામલા હય કહારીને કહા હાશા લીલ્લામંય કાનુપર હાથ ધરતી હું જીસકા પાપ ઉસકા બાપ મંય નહીં જાનતી કે મલકાને કયા કીયા હાં બીબી ઇતના તો સુના હય કહીં ધગડે પાસ પકડી ગઇં બીબી યેહ શાહઝાદીયાં હંય જીનકો મેહેલ કયસા કોના આડ ભી નસીબ નથા બીચ મયદાનમંય મેહેલદારને કહા બચ્ચી હય નાદાન વોહ કયા જાને ઓર વોહ મરદવા ભી અયસા અયસા દાના ન હોગા કીસીકા તનહા લાડલા હોગા ફીર મંયદાન ન હોતા તો કયા હોતા કહારી તડાકર બોલી કે બી બયઠો અયસી નનહી હંય કે રોટીકો ટોટી પાનીકો બલા કેહતી હંય મુંહસે દુધકી બુ આતી હય નવ જાએ દસ ખેલાએ શાદી હો જાતી તો ચાર બચ્ચુકાં માં હોતી ઇતના જાનતીથી કે આશનાઇ યું કરતે હંય યેહ ન જાનતીથી કે બીચ મયદાનમંય જો હમ લેકર બયઠતે હંય ઇસકા અંજામ કયા હોગા આદમી અપના આગમ અંદેશા તો સોચ લેતા હય અબ અચ્છા હુવા કે દોબારા પકડ આઈ ધર મંય હથકડી પેહને બેયઠી રેહતી હંય સઇયારાને કહા હનઝલને અપને પાસ કયદ કીયા હોગા કહારીને કહા નહીં એવાનશાહી મંય જો પ્રાઇં બાગ બના હય વહાં કયદ હંય હનઝલા આપ ઉસકા પેહરા દેતી યા લડાઇકા બંદોબસ્ત કરતીં શાબાશ કરો ઓરત ઝાતકો જો સબ તરહકી તાક રખતી હય. સઈયારાને કહા ખયર જો કુછ હોગા દેખા જાયગા મંય હુઝુર પાસ તો હો આઉં યેહ કેહકર આગે ચલા કહારી ભી અપની રાહ ગઈ લેકીન યેહ ઇધરસે ફીરકર એવાનશાહીકો ઢુંડતા આખીર વહીં આકર પોંહચા ઉસ મકાન રશકે કસરકો બોહત બુલંદ પાયા હર કંગુરા ઉસકા સુશકે પરવેઝ થા યેહ તો કયું કે મેહેલદાર કી સુરત બના થા કોસીને ઉસકો મને નહીં કીયા અંદર મકાનકે ગયા હરતરફ દરવાઝે લગે થે બીચ મેદાનમંય તખ્તશાહી બીછા થા કુરસીયાં વ દંગલ કરીનેસે સજે થે એક તરફ

ઝનાની દેવડી પર પરદએ ઝંબુરી પડા થા હઝારહા મુલાઝમ ખડા થા લેકીન યેહ પરદા ઉઠા કર ચલા દરબાનને પુછા કહાં જાવગી ઉસને ફીર કર કહા મુવે મુંડી કાટે અપને બેગાનેકો નહીં પેહછાનતે. મેહેલદાર મંયમુદ્દતકી આને જાનેવાલી આજ મુઝે ભુલ ગયા ઉસને કહા બી મેહેલદાર આજ તુમ હવા કે ઘોડેપર સવાર હો. એક શખ્સ બોલા આજ જોબન ભી ઝીયાદા હય. મેહેલદારને કહા શામતેં આઇં હય. મુવે ઝબાનકા મઝા નીકાલતેં હંય યેહ કેહકર અંદર પરદેકે જાકર હાથ નીકાલકર અંગુઠા દીખાયા કે નાશુદનીયો તુમ અરમાન મંય રહોગે ઓર મંય હથ્થે ન ચડુંગી ગરઝ આગે બડા અંદર એક આયેને પુછા બી મેહેલદાર કયા હય કહા મુવે સીપાહી અયસા હંસાતે હંય કે પેટ મંય બલ પડે જાતે હંય ઝેરે નાફ દરદ હોને લગા ખુલાસા કલામ આગે ચલા કલમાકનીયું ઓર તુરકનું ઓર હબશનું કે અમલેકો તય કરકે બાવરચી ખાનેસે ગુઝરતી દો દો મુંહ સબસે હંસતી બાતેં કરતી પાઇં બાગમંય આઇ અજબ તખ્તા ગુલઝાર આંગીં પાયા કે જહાંકી હવા નસીમે એઅતે દાલકો ઝીનત બશતી થી. ઓર શમામાએ રીહાન ફરહત અફઝા દેમાગે જાંકો મોઅત્તર ફરમાતી.

અબયાત.

ગુલીસ્તાને મું ગુલઝારે જવાની—ગુલશને સયરાબ ઝાએ ઝીંદેગાની

તુ અય અંદેલીબ અશરત અંગેઝ—નસીમે ઇતર બેઝશ મ્સહુત આમેઝ

સહયારા હરતરફ દેખતા સેહેનચીયું મંય કનીઝું અનીસું જલીસું કી બાતેં સુન્તા જાતા થા કોઇ કેહતી હય દેખીએ ઇસકા કયા અંજામ હોતા હય. દુસરી બોલી દો મંય એકકી જાન જાયગી સર કટેગા ઓર કયા હોગા કોઇ ઉંગલી ઉઠાતી કોઇ હાહા કરતી કોઈ નાક ભંવેં ચડાએ કેહતી થી કે ઇતને સિનપર ઇસ છોકરીને યેહ આફત ઢાઇ કે મરદવા સાથલગા લાઈ અરમાન વાલીકી નાક કટવાઈ યેહ માઅરકા ડાલ દીયા ઇસી તરહ કોઈ પાનદાન ખોલે પાન ખાતી થી. કોઇ મીસ્સી લગાતી થી. કોઇ કહાની કેહતી થી કે એક થા બાદશાહ હમારા તુમહારા ખુદા બાદશાહ કહાની. અયસી છોટી નહીં બાત અયઠી બયઠી નહીં યેહી કયફીયત **સહયારા** દેખતા ભાલતા બારાદરી તક પોંહચા યહાં તીલંગયુંકા પેહરા થા એક તીલંગન પુકારી હુકમદાર **સહયારા**ને કહા મેહેલદાર બોલી કે અંદર ન જાના મેહેલદારને કહા ન જાઉંગી મુઝે કયા પડી હય. જો જયસા કરેગા વયસા પાએગા પેહરેવાલીયુંકા તો રાજ હય અપના પરાયા કુછ પેહ-છાનતી નહીં સાહેબ માં કી મામતા ઉસને તો ખયર સલ્લાહકો ભેજા ગીલોરીયા ભેજી હંય હરવકત કે પાસ રેહનેવાલે આએં હંય. યેહ કેહતી હય અંદર ન જાના મંય સચ કહું જમશેદકી કસમ મુઝે આજતક કીસીને રોકા નહીં મંય જુતીકી નોકસર અયસી નોકરીકો મારતી હું કયા મુઝે નાક કાટયું ને કુટની મુકરરર કીયા હય જો જાનેકી મનાહી કરતી હંય. મલકા ઇતને પેહરે મંય જો આ ગઇ હય. અબ જાનતી હંય. માં બેટીયું મંય મીલાપ નહોગા વોહી મસલ હય. માં બેટીયું મંય લડાઇ હુઈ લાંગુંને

જાના બયર પુછ્યા કેહકર ફીરકર સઈયારા ચલા દુસરી પેહરેવાલીને જો પેહરેપરથી અરી જાને દે સચ હય યેહ લોગ નાકકા બાલ હુંય. દો દીનમંય એક હો જાએંગે ઓર ઇસ વક્ત નહીં માલુમ યેહ કયા કયા જાકર લગાયગી હમ તુમ પેહરેકી લીએ હુંય કભી સામને જાના નસીબ નહીં હોતા ફીર હમારી કોન સુનેગા યેહ કલામ તીલંગીનીને સુનકર મેહેલદારકો પુકારા કે બી મેહેલદાર ખફા ન હો જાવ જાવ હમભી તો હુકમકે તાબે હુંય અગર ન રોકતે અભી તુમભી ઇલઝામ દેતીં કે તુમ કયસા પેહરેપર ખડી થી કે મંય ચલી ગઇ ઓર કીસીને ન રોકા. મેહેલદારને કહા બીબી સચ કેહતી હો મગર અજનબીકો રોકતે હુંય. યેહ કેહતા હુવા સઈયારા અંદર બારાદરીકે ગયા યહાં શીશા આલાત રોશન થા ફુરશે કાકુમ બીછા થા એક તરફ પલંગડી પર મલકા ઝંજીર પેહને પડી કીરાહતી હય ઓર ચાર સાહેરા ઝબરદસ્ત ખટોલી બીછાએ પેહરા દેને મલકાકા બયઠીં હુંય લેકીન વોહ સોખ્તાજાં આતીશે મોહબ્બત તપે મફારકતસે જબ હોશ મંય આતી હય તો બેતાબાના યેહ ઝબાનપર લાતી હય રોકર ચીલ્લાતી હુંય દરદે દિલ સુનાતી હય કે.

નઝમ.

લેઉડી લાશા હુવા લાગર ઝબસ તન હોગયા—ઝરરએ રેગે બ્યાબાં અપના મદફન હો ગયા
એકહી જુંબશ મંયથી સફરાહતે ખ્વાએ અદમ—તિફલીયાને અશકકો ધબ્વારા દામ ન હોગયા
બેકસીસે નઝએ મંય અપનેકો રોયા આપમંય—હમજો કુછ બાકી રહાથા સીર્ફ શેવન હોગયા

સઈયારા જબ આગે બડા જાદુગરનીયુંને પુછા બી મેહેલદાર કહાં આંઈ મેહેલદારને સલામ કીયા ઓર કહા બીબી હુકમ હાકીમ સેનાચારી હય નહીં તો યહાં આતે બોટી કાંપતી હય લો યેહ ગીલોરીયાં હુઝુરને શાહઝાદીકે લીએ ભેજી હુંય ઓર ફરમાયા હય સમઝા કર ઉનકો ખીલાના કે બચપનેસે મલકાકો પાનપર પાન ખાનેકી આદત હય અયસા ન હો તરકે આદતસે બીમાર હો જાએ યેહ કેહકર ખાસ દાનસે ચારૂંકો ગીલોરીયાં નીકાલકર દીં કે તુમભી ખાવ કે મલકા સબ થોડી ખાયગીં રઇસ કે યહાં સારા માલ નોકર ચખતે હુંય આધે કા તીયા સરકારકો મીલતા હય સોનેકા ખાસ દાનભી અપને પાસ રખ્ખો જો કુછ પુછે બતાના નહીં તુમહારા માલ હય વોહ જાદુગરનીયાં ઇન બાતુંસે ખુશ હો ગઇ ઓર વોહ ગીલોરીયાં ચારૂંને ખાઈ બેહોશ હો ગઈં સઈયારા મલકાકે કરીબ ગયા. મલકાને મેહેલદારકો દેખકર ફરમાયા કે અય મેહેલદાર અબ હમારા વક્ત આખિર હય. કીસ લીએ કે.

કીત્આ.

કોઇ હમારે તગાફુલ શોઆરસે કેહદે—કે આપ ઝરરા નવાઝી જો મેહેરવાર કરેં
તોબા વજુદ તકાઝાએ મર્ગ શીદ્દતે નઝઅ—હમ ઓરભી નફસે ચંદ ઇનતેઝાર કરેં

ઉસને કહા હુઝુર મંય સઈયારા યેહ સુનતેહી ઉઠકર લેપટગઇ ઓર કહા શુક્ર હમકો વીલ્લાહ કહો ભઇયા સોગંદ કયસી હુંય બઝાહીર તો સોગંદકો પુછ મગર

ઇસ પરદે મંય ગોયા શાહઝાદેકા હાલ દરયાફ્ત કીયા. સઇયારાને એક ગીલોંરી મલકાકો ખીલાઇ કે યેહ ભી બેહોશ હુઇ ઉસને પુશતારે મંય બાંધા ઓર ચાહા કીસી તદબીરસે નીકલ જાએં મગર હનઝલને અલાવા ચાર જાદુગરનીયું કે એક જાદુગરની પોશીદાકે મકાનદાર જાદુ નામ. મુકરરર કીથી કે મલકાકો છુપકર દેખતી રહે ઉસને છુપ કર મલકાકી બાતેં સુનકર ઓર સઇયારા પુશતારા બાંધ રહાથા કે જાકર હનઝલકો ખબર દી કે અઇયાર મલકાકો લીએ જાતા હય વોહ સુનતેહી બ ગઝબ તમામ ચલી. ઓર શોઅલેકી તરહ લપકકર સઇયારા પર આ ગીરી ઉસને હરચદ ચાહાકે પુશતારા લેકર ભાગ જાઉં હનઝલને સેહેર કર દીયા કે ઝમીનને પાઉં પકડ લીએ ઉસને મલકાકો છીનકર હોશીયાર કરકે ખુડકાકે ઓ બેહયા તેરે હથખંડે અબભી નહીં જાતે મલકાને કહા ઇસમંય મેરા ગુનાહ કોઇ નહીં અગર મુઝે આકર બેહોશ કરે તો મંય કયા કરૂં હનઝલ સોચી કે યેહ સચ કેહતી હય બોલી કે બેટા યેહ બદઝાત મુસલમાન અયસેહી હોતે હંય મલકાને કહા તુમ મુઝે મારડાલો ઝગડા ફેસલ હો જાય હનઝલ બોલી કે ઇસ મુવે અઇયારકો મંય કત્લ કરતી હું કે તુઝે લેજાયા કરતા હય સઇઆરા યેહ કલામ સુનકર ડરા ઓર કેહને લગા મેરે ભાઇબંદ આકર તુઝે ટુકડે ટુકડે કર ડાલેગેં હનઝલ સોચી અઇયાર બડે મુફસિદ હોતે હંય ઓર લશકરે ઇસલામ મંય બોહત હંય અયસા ન હો કે ઇસકે કત્લ કરનેસે તુઝે ઝરર પોંહચાએં ઇસકો પોશીદા તોરપર હિલાક કરના ચાહીએ યેહ સોચકર મકાનદારસે કહા ઇસકો લેજા કર કીસી પહાડપર ઝુબ્હ કરડાલ તેરા કોઇ કયા કરેગા વોહ યેહ હુકમ પાકર સઇયારાકો પંજેમંય દાબકર લે ઉડી ઓર બાહેર કીલેકે દામને પહાડમંય લાઇ કઝાએ કાર મકબલ જો પીછે કાસિમકે ચલાથા શામકો આકર પોંહચા મગર લશકર શાહઝાદેસે દો કોસ પીછે ઉતરા કયું કે શબેમાહ થી ખડા ચાંદનીકી સયર કર રહાથા ઉસને દેખા કે એક જાદુગરની કીસીકો પંજેમંય દાબકર લીએ જાતી હય યેહ તો કાદિર અંદાઝ બેબદલ હય કે અંધેરા રાતમંય બાલકો તીરસે પીરોતા હય ઉસને તાકકર જો તીર મારા મકાનદારકે સીનેપર પડકર પુશતકો તોડ ગયા વોહ મરકર ગીરી શોર હુવા ઓર સઇયારા હાથસે છુટકર નીચે કલાબાઝીઆં ખાતા ચલા મકબલને દોડ કર હાથુંપર રોકા ઓર ઝમીનપર ઉતારા દેખા સઇયારા હય હોશીયાર કરકે કહા તુઝે ખુદાને બચાયા ઉસને કહા ઝીંદગીથી બચ ગયા ઓર સારી કયફીયત અપની અઇયારીકી બયાન કી ફીર વહાંસે રૂખસત હોકર કાસિમકે પાસ આયા યહ યાદે માશુક કરરહેથે કે સઇયારાકો દેખકર પુકારે અય યાર દિલ નવાઝ કહો ઉસ માશુક નામ રૂવતકી કયા કયફીયત હય ખિદમતે વાલા જાહમંય શાહઝાદેને અરઝ કી ઉસને સબ સુના માશુકકો નહીં લાયા યેહ ના મકસુદ ફીર આયા હય સોર મુસીબત બુલંદ કીયા લેકીન ઇસ અઇયારીકે કરનેમંય વોહ રાત આખિર હો ચુકીથી ઓર કાસીદાને સઇયારા ખબર અફલાક લેકર નઝરસે મરદમે દુન્યાકે નિહાં હુવે કાસીમને ઉઠકર નમાઝ સુબ્હ

પડી ઓર દુઆએ ફત્હો ઝફર માંગકર કમર બંદીકા હુકમ દીયા ઓર આપ ભી મુકમ્મીલ ઓર મુસ્લ્લેહ હોકર ઠયરે મકબુલ અપની જગેહપર આકર સમઝા કે અબ તો મેરા આના સદ્યારાને કહા હોગા ફીર અબ મુઝે ભી પાસ શાહઝાદેકે જાના રવા હય યેહ સોચકર ફોજકો તઇયાર કરકે આપ પેહલે સબસે ખીદમતે શાહમંય પોંહચ કર મરાસમ નિયાઝ મંદી બજા લાયા અમીરકી તરફસે દુઆ કી અપના આના બ્યાન કીયા શાહઝાદેને ઉસે ખીલઅત દેકર કારસાઝી લશકરકા અર્મ ફરમાયા ઉસને બાહર આકર તમામ લશકરકો આરાસ્તા કીયા સદાએ કર સુર દમ ઓર દાઅવા રખતીથી ઓર મુગાંને દેહેલ ગોશ ગરદુંકે પાર થી હર દીલાવર બેહરે આહિતમંય ગોતા મારેપા નામરહીસે કનારે થા કે.

અબયાત.

ઉઠાયા યા અલી કેહકર અલમકો—બડાગા કેહકે બિસમીલ્લાહ કદમકો
રફીકુંસે કહા બાંધો કમર તુમ—ઝરાહો હમલા આવર કીલએ પર તુમ
લડો બેહરે ખુદા આઅદાએ દીં સે—કસાસો ખુનલો હરએક લઈંસે
દીખાયા હય યેહ દીન બખતે રસાને—ઝીરા પેહનો ચડાઓ દાસ્તાને
કીસે યેહ તાબ હય કીસકા હય યેહ દિલ—જો તુમસે દંતસે હોવે મુકાબિલ
જહાં ખીચોગે તુમ શમશીરે પરછમ—પીસરહું ઝાલકા બોલેગા રૂસતમ
ચલે તલવાર ઓર બર્ક આસા ચમકે—ઉડે ફીર હોશ જલ્લાદે ફલકકે
તલાતુમ પર હુવા વોહ બેહરે લશકર—મીસલ તુફાને ખેમીમંય બરાબર
હુવા અશકર જો વોહ આમાદએ જંગ—કે તંગે અરપ કયા મયદાં હુવા તંગ
દમે શમશીરે તુફા થા સીપર કોહ—દીલેરૂંકે કે ગોયા પુશત પર કોહ
ચલા વોહ શેર નર ફીર સુએ જંગગાહ—બલાએ ફોજકો લે હમને હમરાહ
હુવા મયદાન વોહ મયદાને મેહશર—નુમાયાં હરતરફ મયદાને મેહશર

ઇસ કરરોફરસે રૂબરૂ કીલેકે પોંહચા લશકરને સફ ખીંચી ઇધર મલકાકો કયદ મંય ઝીયાદા મુબતલા કેરકે બુરજે કીલેકે આઇ લશકરકો શાહઝાદેકે સફઆરા દેખા ફોજકો તઇયાર હોનેકા હુકમ દીયા ઓર આજ ખુદ ઇરાદા મુકાબલેકા કીયા. અભી બુરજેસે કીલેકે ન ઉઠી થી કે સામને સેહરાકી તરફસે ગીર્દ ઉડી અબ્ર રંગ બરંગ કે પરદએ હવા પર ઝાહેર હુવે ઓર સાહેરાને ગદદાર હયબત બદ શઆર ઉસપર સવાર દીખાઈ દીએ હરએક અપની સુરત ડરાવની બનાએ માથે ઓર મુંહપર ટીકે લગાએ સાંફ સરસે લપેટે થે ઓર મુંહસે રાલ ઉડાતે થે આગે સબકે અઝદહે પર સવાર એક સાહેર જવાન તરફદાર મોતીયુંકે માલે ગલે મંય ડાલે જવાહિર બેશ કીમતકે ઇકકે બાઝુ પર બંધે કમર મંય કરધની સોનેકી બંધી પયદા હુવા ઓર ઝમીન પર ઉસ ફોજકા ખયમા ખરગાહ ભયરૂં બંદાહકા સામાન અરવે પર ઓર ગરકું લદા ચલા આતા હય જબ લશકર કરીબ કીલેકે પોંહચા કે ફોજે સાહેરાં હવાસે ઉતર કર મુકા-

બેલા લશકરે **કાસિમ** ઠયરા ઓર વોહ સાહેર જવાન ખુશરૂ બુરજે કીલે કી તરફ ચલા **હનઝલ**ને જો ઉસે આતે દેખા પેહછાના કેમેરા દામાદ કે મલકાકી જીસ્સે મંગની હય **તુલાન** બીન **ઝાલિમ** જાદુ હય અપને વલિદકી મર્ગકી ખબર સુનકર બ ઇરાદાએ જંગે **કાશિમ** આયા હય બસ દામાદકો દેખતે હી સાથ સાહેરાને નામી કે બુરજે કીલેસે ચલી ઓર કરીબ ઉસકે આકર ગીર્દ ફીરને લગી સમધી કો યાદ કરકે રોઈ **તુલાન**ને ઝુકકર બા અદબ તમામ સલામ કીયા ઉસને બલાએ ગલેસે લગાયા ઓર કહા બાપ તુમહારે મારે ગએ યાને અબ ચચા તુમહારે યાને મેરે શોહર જો તુમહારે સુસરભી હોતે હંય તીલસ્સમસે આયાં ચાહતે હંય કાસિદ ભેજ ચુકી હું વોહ આકર ઇસ મુઝીકો સઝા દેગેં ખુબ હુવા જો તુમ આગએ ચલો કીલે મંય ચલકર અપની મંગી તરકી નાગેહબાની કરો મંય ઇસ લડાઇસે મોહલત પાકર ઉકદા કરદુંગી કે તુમ ઉશકો અપને કબઝે મંય રખો **તુલાન**ને યહ તકરાર સુનકર શરમા કર સર ઝુકા લીયા ઓર કહા અમ્માજાન મંયે ઇસ વકત મુસલમાનકો જાકર સઝા દેતા હું આપ જાકર બુરજેપર બયઠકર તમાશા દેખીએ ઓર કુછ તરદ દુદ ન ફરમાઇએ ખુલાસા કલામ હરચંદ **હનઝલ** મને કરને લગી લેકિન ઉસને નમાના ઓર વા પીસ હોકર સામને **કાસિમ**કે આયા **સદયારા**ને **સોગંદ**સે ઇસકા હાલ પુછા ઉસને કહા મલકાકા મંગીતર યેહી હય **કાસિમ**સે **સદયારા**ને આકર બ્યાન કીયા કે ઝરા સંભલકર

ઉડા કર અઝદહા મયદાં મંય લાયા—રીઝીઝ પડતા હુવા મંયદાં મંય આયા
નવીલ અયસાયા જયસે ચર્ખે દવ્વાર—બદનથા સખ્ત ઉસકા મીસ્લે કોહસાર
ગરઝ આયા જો મયદાં મંય સીતમગર—બડાયા યાંસે **કાસિમ**ને તગાવર

શાહઝાદા દીલાવર જબ ઉસેકે મુકાબિલ આયા **તુલાન**ને તેગાએ સેહેર કશ ઉનકે ઝેબ કમર દેખકર શરમાયા અઝદહે પરસે ઉતરકર ઝોલીસે બાજુકી એક પુતલી નીકાલ કર ઝમીનપર ખડી કી આપ બયઠકર સેહેર પડને લગા બાદ થોડી દેરકે વોહ પુતલી ગાયબ હો ગઇ ઓર કીલેકી તરફસે એક તખ્ત પયદા હુવા **કસિમ**ને દેખા કે મલકા **નરગિસી ચશમ** તખ્તપર સવાર બાદીદએ ખુંબાર હય પાઉ મંય ઝઝીર પડી હય કયદ કડી હય બાલ સરકે પરેશાં હંય આખેં બગેર દીદે જમાલે યાર હયરાં હંય રૂખસાર ઉસ ગુલઉઝાર કે તમાચે ખાનેસે નીલે હોગએ હંય ઝબાંસે રાઝે ઇશકકી મહદ ખ્વાં હય.

અશઆર

ઇસ અંજમન મંય કોઇ દીલે શાદમાં નથા—થી ઉજડે ઘર કી રાત સવાદે જહાં નથા
જીું બુશ શબાબ હાયે હની કદ્રદાં નથા—ગરદુંકી સાત પુશત મંય એક નજવાં નથા
જબતક ઉનકે પસંદથી આખુંકી સાદગી—કાજલકી કોઠડી મંય ભી પીનહાં ધુવાં નથા
મશાકા કીયા જો ઝખ્મે મોહબ્બત ને હર જગેહ—ઇતના તંગ જામએ તાબો તવા તથા

કીસ્સા કોતાહ વોહ રશકેમાહ પાસ શાહઝાદે કે આઇ **કાસિમ** ઘોડેસે ઉતરે

આહા લેપટ જાએં સોગંદ પુકારી કે અય શાહઝાદે યેહ તસવીર જાદુકી હય મલકા નહીં હય ધોકા ન ખાઇએ તેગાએ સેહેર કશ સંભાલીએ શાહઝાદેને જો યેહ આવાઝ સુની છેડપર હાથ ડાલા મલકા નરગિસીને ઉગલી અપને દાંતું મંય દાબી ઓર બા હસરત શાહઝાદેકી તરફ દેખકર રોને લગી ઓર કહા કયું શાહઝાદે યેહતેગા હમને ઇસી વાસ્તે આપકો દીયા થા કે તુમ હમીંપર હાથ સાફ કરો જાનો કે મંય નરગિસી ચશમ નહીં હું ગમર ઉસકી શબીહ તો હું તુમકો સુરતે જાનાં પર હાથ ઉઠાતે શરમ નહીં આતી લાવ યેહ તેગા મુઝે દો શાહજાદા તસવીર અપને માશુકકી દેખકર અયસા દીવાના અકલસે બેગાના હુવા કે કુછ ખિયાલ અંજામકા ન કીયા ઓર કહા યે તેગા હાઝીર હય લો ઓર ઇસ ગુનાહમંય કે મંયને આપ પર તલવાર ખીંચી હય મુઝે કત્લ કરો ઉસ તસવીરને તેગા જયસેહી હાથસે ઇનકે લીયા એક શોર બરપા હુવા ઓર અંધેરા હો ગયા ઉસી અંધેરેમંય તુલાન આકર કમરમંય પંજા દેકર લે ઉડા સોગંદને સેહેર પડકર દસતક દી કે વોહ અંધેરા દુર હુવા સબને દેખા કે શાહઝાદેકો તુલાન પંજેમંય દાબે લીયે જાતા હય સહયારાને સોગંદસે કહા કે લશકરસે ખબરદાર રેહના મંય શાહઝાદેકે પીછે જાતા હું યેહ કેહ કર શાહઝાદેકો દેખતા ચલા ઇધિર ફોજે શાહેરાં હમલાઝન હુઇ સોગંદ ઝમીનપર બયઠ ગઇ ઓર સેહેર પડકર ખાક પર દો હથ્થડ મારે ગુબાર ઝમીનસે સીયાહ ઉઠા કે મીસાલે દીવાર લશકરે તુલાન વ કાસિમકે દરમીયાન હોગયા સાહેરુંને હરચંદ કોશીશ કી કે ઇસ દીવારકો હટાવેં ઓર લશકરે દુશમનકો કત્લ કરેં મગર ન હો સકા ઇસ અસનામંય હુકમે હનઝલ પોંહચા કે તુલાનકે આનેસે પેહલે જંગ ન કરના સફે લશકર આરાસ્તા રહેં તાકે વોહી આકર કામ ઇસ લશકરકા તમામ કરેં ગરઝ કે ઇસ હુકમસે ફોજે સાહેરાં રૂકી ઇધર સરદાર શાહઝાદેકે ઇનતેઝારમંય ઠયરે લેકીન હનઝલને આફતજાદુ અપની રફીકકો રવાના કીયા કે તુલાનસે જાકર કહે કે યહાં કીલેમંય ઉસ ગુનેહગારકો લાકર કત્લ કરો કે એહલે કીલા ખુશ હો આફત હવાપર ઉડકર પાસ તુલાનકે પોંહચી ઓર પ્યામ હનઝલકા કહા ઉસને જવાબ દીયા અંદર કીલેકે લે જાના ઠીક નહીં વહાં મલકા ઇસકી આશીક હય અયસા ન હો ઇસકો હીલાક હોતે દેખકર વોહ અપનેકો હીલાક કરે ઓર મેરા ઘર બરબાદ હો જાએ મંય ઇસકા સર કાટકર ખિદમતમંય અમ્માં જાનકે હાઝિર કરતા હું મલકા જબ સુનેગી આશિક મેરા મર ગયા રંજતો હોગા લેકીન સબ્ર કરકે ચુપ હો રહેગી કયું કે સુના હુવા હાલ દેખનેકે બરાબર નહીં આફત યેહ બાતેં સુનકર ફીર ગઇ ઓર સારા હાલ હનઝલસે આકર બયાન કીયા વોહ સુનકર ખામોશ હો રહી ઓર તુલાન એક પહાડકી આડમંય કાસીમકો લાયા ઓર ઝમીનપર ખડા કરકે પુછને લગા ઇસ અસનામંય વોહ પુતલી જાદુકી જો કે મલકા સુરત બનકર ગઇથી તેગાએ સેહેર કથ લાઇ તુલાનને તેગા લેકર પુતલીસે કહા જા વોહ મુંહ ખોલકર ખડી હો

ગઇ મુંહસે ઉસકે ધુવાં નીકલા ઓર વોહ ગુલાંટી ખાકર એક જાદુગરકી સુરત બના ઓર સલામ કરકે ચલા ગયા કાસિમને યેહ હાલ દેખકર અફસોસ કીયા કે મલકાકી સુરત બનકર યેહ જાદુગર અભી ગયા હય મેરે સામને આયાથા જો મંયને તેગા દે દીયા યેહ તો અફસોસ કરને લગા ઓર તુલાનને બગુસ્સા કહા અય ના લાયક તું મેરી મંગીતરકો ભગા લેગયાથા અબ કેહકે તુઝે કીસ તરહ કત્લ કરૂં શાહ ઝાદેને ઉસકે કલામકા કુછ જવાબ ન દીયા ઇસ અસનામય સઇયારા જો પીછે પીછે ચલા આતાથા આકર પોંહચા ઓર સુરત હનઝલકી બનકર તુલાનકે પાસ આયા કહા ખબરદાર ઇસ શાહઝાદેકો કત્લ ન કરના નહીં બોહત બચતાયગા તુલાનને યેહ કલામ સુનકર કહા દુર ભી હો તું ઇસકી તરફદાર માલુમ હોતી હય સઇયારાને દેખા કોઇ ઝાહીરી કયદ શાહઝાદેપર માલુમ નહીં હોતી યેહ સમઝકર પાસસે તુલાન કે ભાગા મગર કેહતા ગયા અય શાહઝાદે ખડે કયા કરતે હો યેહ હરામઝાદા લાફઝની કરતા હય મારો ઇસકો તુમ ગીરફતારે સેહેર નહીં હો કાસિમ એક સકતેકે આલમમંય ખડાથા ઉસકે કેહનેસે ચોંક ગયા ઓર દોડકર તુલાનસે લીપટા ઓર ગલેમંય હાથ ડાલકર ઇસ તરહ દબાયા કે મુંહસે કુછ બોલ ન સકા ઓર કાસિમને ઉસે ગીરાકર દુસરા હાથ સરકે નીચે રખકર ગરદનકો ધડકે સાથ હલકુવેકે ખીંચ લાયા ફીરો આગ પથ્થરસે બરસને લગી ઓર શોર બરપા હુવા કાસિમને તેગા સેહેર કશ લેલીયા ઓર સઇયારાને ઝુલા ઉસકે સેહેરકા ઓર જો કુછ જવાહીર પેહને થા ઉતાર લીયા ફીર વહાંસે શાદાં વ ફરહાં લશકરમંય આએ સોગંદને વોહ દીવાર જાદુકી લશકરસે દુરકી શાહઝાદા તેગા સેહેરકશ ખીંચકર નાચારા અલહ્લા હો અકબર કરકે સફે દુશમનમંય જાપડે સોગંદને નારંજો તુરંજ લગાના શુરૂ કીયા ઓર મકબલને તીરૂંકા મેહ બરસાયા ફીર તો—

નઝમ.

હુઇ ફીર આતીશેકી શોઅલા ઓવર—જલાયા ઉસ શરરને ખુશક ઓર તર
હુવા પેહલેસે હંગામા દો બાલા—નઝરમંય મેહરભી થા મેહકા બાલા
ઝમીં તાસુંસે રશકે આસ્માંથી—લહુંકી ધાર એક સયબ દમાંથી.
હુવ થા દંગ જલ્લાદે ફલકભી—સમાંભી કાંપતાથા ઓર સમકભી.
તમાશેકો વા હુઈ ચશમે અખતર—પરેશાં કોન હય ખુશ કીસકા લશકર

ઉસ વકત ફલકે ચહારમ આમદે ફોજ સુનકર રૂબફરાર લાયા સીપાહે સાહેરાં મંય તબલે બાઝ ગશી બજા ઓર હરએક સાહેર ભાગકર અંદર ગીલે કે ગયા હનઝલ ને જબ કાસિમકો સાથ તેગએ સેહેર કશ કે લડતે દેખાથા તો સાહેરૂંકો ભેજકર તુલાનકા હાલ દરયાફત કીયાથા ઉનહુંને આકર ઉસકો મુરદા પાયા જાકર બયાન કર દીયા કે વોહ મારા ગયા હનઝલ લડાઇકા ઇનતેઝામ ઓર હીફાઝત ઉસ વકત કર રહીથી જા નસકી રોકર ચુપ હો રહી અબ જો ફોજ ફીરકર કીલે મંય આઇ દરવાઝા

કીલેકા બંદ કરકે અફસર મુકર્રર કરકે રોતી હુઇ હાય મેરે મુરાદુંવાલે દુલા અફ-સોસ તુનાશાદ દુન્યાસે ગયા કેહતી હુઇ લાશપર આઇ ખુબ રોઇ ઓર પીટી ચીલ્લાઈ કે

શેએર.

જો ગુલ ન ખીલને પાએથે કુલઉન કે આગએ
મસનદસે દુલા ઉઠતેહી તકયે મંય સોગએ.

હાય આઈ બરાત મેરે નોશા કીધર ગએ અય મેરે ગયરત વાલે અબ મેરી બેટીકા રાજ ઓર સોહાગ કોન કરેગા હાય વોહ જનમકી રંડયા હો ગઇ હાય ઉસકી માંગ ઉજડ ગઇ તુમ કયસી મીઠી નીંદ રાતભરકે જાગે પાઉ ફયલાએ સોરહેહો આજ ઉફસે મર્ગસે હમ કનાર હુવે આગોશે લેહદ મંય જાકર લેટે ખુલાસા કલામ રો પીટકે લાશકો કાનુને જમશેદીકે મુજબ ઉઠાયા યેહ તો ઇસ હંગામે અંદોહ અલમ મંય મસરૂફ રહી લેકીન શાહઝાદા કત્લો ગારત કરકે ફીરા લશકરને કમર ખોલી આસુદા હુવા મકબલને રાતવાલુંકા પેહરા કાયમ કીયા ઓર શાહઝાદા ખયમે મંય પલંગડીપર ફીર વોહી દીવાન ગી બેકરારી દિલપર તારી હુઇ યાદે જાની મંય સર ધુન્ને લગા ઓર યેહ ઝબાનપર લાયા.

નઝમ.

દિલસે ખલિશે હીજરકા સદમાન ઉઠેગા—ખટકેગા યેહ કાટાં કલેજે મંય ભી કુછ ઓર
આઇ હુઇ ઉસકી ન મેરે સર કહીં આજાએ—ગરદનકો ઝુકાએ ન બુડાપા અભી કુછ ઓર
સીખલાએ કહીં રંગ બદલનાન મેરીઆહ—એહ રૂપ દીખાએ ન યેહ દુન્યા અભી કુછ ઓર

જબ બેકરારી શાહઝાદેકી કુછ ઝીયાદા બડી સઈયારા ઓર સોગંદને આકર સમઝાયા હઝાર સુરતસે દીલ બેહ લાયા યહાં તકકે આફતાબ મીસ્લ આશિકકે બેકરાર ઝર્દ ચેહરા નીકલા ઓર ગીર્દ અફલાક દિલસોઝી જતાને લગા શાહઝાદા સુબ્હકી નમા-ઝસે ફારીગ હો મયદાને કત્લકી તરફ ઘોડા બઢાયા ઓર લશકર ભી કમર બાંધ ચુસ્તો ચાલાક હુવા જબ રૂબરૂ કીલે લશકર પોંહચા હનઝલ રો પીટકર લાશ તુલનાકી ઉઠા કર બુરજે કીલેપર બયઠી થી આમદે લશકરે કાસિમ દેખકર ખુદ જંગકો તઇ-યાર હુઇ ઉસ વકત આફતજાદુને અરઝ કીયા કે મંય આજ મુકાબલેકો જાતી હું ઓર ઇસના સઝાકોઅઝા દેતી હું હનઝલને ઉસે ખીલઅતે સર ફરાઝી દેકર ફોજ જો કુછ તુલાનકી બચ રહીથી ઉનકો હુકમ કમર બંદીકા દીયા સાહેર જલદી જલદી તઇયાર હુવે કીલા ખુલા નીશાન ફોજકા ઝાહીર હુવા ઓર અઝધર સાહેરૂંકે નીકલે મયદાને જંગ ગાહમંય સફેં જમઈ

નઝમ.

મુકામ અપનેસે જબ આએ વોહ બાહાર—હો ચંબા હોગઇ વોહ શીરીશે ઓર
કરે શોરીશકા દો દરયા ઇશાદા—કોઇ બુકાં નહીં ઇસ્સે ઝીયાદા
મઆઝલ્લાહ ક્યા ગોગાથા હરસુ—કે બાગે શેર સોહમ મીસ્લે આહુ

અલ હાસીલ બાદ સફે આરાઈ લશકરકે **આફ્રુત** મયદાન મ'ય આઈ ઓર નઆરા ઝન હુઇ કે **કાસિમ** તેગાએ સેહેર કે ભરોસે પર લડતા હય યેહ ભી સદકા મલકા **નરગિસી ચશમકા** હય વરના અબતકતો ઝીંદા દરગોર હોતા આજ કીસી પેહેલવાનકો મેરે મુકાબલે મ'ય રવાના કરકે ઉસે રાહે અદમ દીખાઉં મઝા સરશીદા ચખાઉં યેહ તેહેનયત સુનકર સરદારાને **કાસિમ**કો તાબ ન આઈ ઓર **ઝુબરાએ જોશનપોશને** ઘોડેકી બાગલી તીન ફલાંગ મ'ય ઘોડા ઉસકે કરીબ પોંહચા ઉસને અફસું પડકર દસ્તક દી કે એક જ'ગલકી તરફ સવાર તેઝ રફતાર પયદા હુવા ઓર **ઝુબરાએ**સે મુકાબલા કરને લગા દોનું મ'ય અવ્વલ તો નેઝા ચલા જબ બા હમ બરાબર રહે સવારે સેહેરને તલવાર લગાઇ ઓર અરસા સેહેર પડા કે ઝુબરાએ બેહસો હરકત હો ગઆ સવારને કમર મ'ય હાથ દે કર ફાશ ઝીનસે ઉઠા લીયા ઓર લશકરે સાહેરાંકે સીપુરરદ કીયા ઉનહુ'ને લે જાકર અ'દર ખયમેકે કયદ કીયા ઇધર સવારને ફીર મુબાઝ તલબીકી **સલીમ શેર શીકાર** શાહઝાદેસે ઇજાઝત લેકર લડનેકે લીએ ગયા બાદ નેઝા બાઝી કે નોબત શમશીર ઝનીકી જબ આઇ સાવારે સેહેરને ઉનકી ભી વોહી હાલતકી ગીરફતાર કરકે લશકરયું'કો દીયા ઓર ફીર તલબગાર હુવા ઇસી તરહ ચાલીસ સરદાર જાં'બાઝ ઉસને ગીરફતાર કીએ દીન તમામ હોગયા ઓર ખુશરૂએ આલમ આરા જહાંગીર સયરે આલમ કરકે ઝ'બીલ મગરીબકી તરફ કદમ ઝન હુવા સબ લ-શકરને કમર ખોલી આસુદા હુવે **આફ્રુત** અ'દર કીલેકે ન ગઈ ફોજે સાહેરાંકો લેકર મુકાબીલ અસ કરે શાહઝાદે દીલાવર ઉતરી કયું કે હર સાહેર **કાસિમપર** હમલા કરનેકા ઇરાદા કરતા હય અગર કોઈ સામને ઉતરા હોગા તો કીલેપર હમલા ન કરેગા ઓર ઇસ લીએ ઇસને સરદાર શાહઝાદેકે ટોકકર મુકાબલા કીયા દો એક રોઝ ઇસી હીલે મ'ય બસર હો તાકે **ઝુન્નાર** શોહરે હનઝલ અજાએ અગર શાહઝાદેસે મ'ય ઇરાદા લડાઇકા કરૂ'ગી તો **તેગ**કે સબબ એ કહી રોઝ મ'ય ફેસલા હો જાયગા ઓર કીલા ભી હાથસે જાતા રહેગા ફીલ જુમલા લશકરે સાહેરાં બાહીર કીલેકે ઉતારા બા-ઝાર લશકરકી ખુલ ગઇ તીલાયા દોનું તરફ ફીરને લગા **સહ્યારાને કાસિમસે** કહા આપકે દાદાકા યેહ કાનુન નહી કે દુશમનકે લશકરસે તન્હાએ જ'ગ જો ઓર અફસર સબકત કરકે આપ લડને લગે દેખીએ **અમીર** બાવજુદ કે ઇસમે આઝુમ જાનતે હય મગર પેશ કદભી નહીં ફરમાતે જો જીસસે લડાઈ માંગતા હય ઉસકો લડને ભેજતે હ'ય મનશા ઇસ બાતકા યેહ હય કે અબ આપકો ભી તહમ્મુલ કરના હોગા ઓર ઝમાનાએ માશુકે જુદાઇ ખીચીએ મ'ય લશકરે દુશમન મ'ય જાતા હું આપ દીલકો મઝબુત કરકે આરામ ફરમાઇએ ઓર નઝર બ ફઝલે કરીમે કારસાઝ રખીએ યેહ કેહકર સુરત અપની સાહેરકી બનાઇ ઓર રાહ લશકરે દુશમનકી લી જબ દાખીલે લશકર હુવા દેખા **આફ્રુત** અપને ખયમે મ'ય મશગુલે અશરત હય નાચ દેખ રહી હય જામે શરાબ ચલ રહા હય યેહ ભી કયફીયત દેખતા દુસરી તરફ જો આયા

દેખા ખયમા મખમલકા અસ્તાદા હય પડદા જવાહીરકા પડા હય પેહરા ચોકી કુછ નહીં ખીલવત હય ઇસને પરદા ઉઠાકર દેખા ઉસી સવારે સેહેરકો સોનેકે પલંગપર સોતે પાયા ફોરન એક લોટ માર અપને તંઈ પલંગકે નીચે પોંહચાયા ઓર સુકુદે બેહોશી કફચેમંય ભરકર નથનુંમંય નથ લગાકર ફુંકા સવાર બેહોશ હોગયા યેહ ચાદરમંય પલંગકે પુશતારા બાંધકર લે નીકલા જંગલમંય લાકર ગડહા ખોદકર ઉસકો દફન કર દીયા ફીર વહાંસે લશકરે દુશમનમંય ગયા ઓર વોહ સાહેર તો બનાહી થા બાઝારમંય ફીરને લગા એક દુકાનપર કબાબી કબાબ બેચકર દુકાન બડા રહાથા ઉસને તજવીઝ કીયા કે કબાબીકો ઝક પોંહચાઉં યેહ સોચકર લકડીકે ચાર સર અપને તઈ લગાએ ઓર કઈ હાથ દુરૂસ્તકીએ ઓર બદનપર રોગન અયસા મલા કે સારા બદન આગકી તરહ દહકને લગા ઇસ હયબત નાકસે આહીસ્તા આહીસ્તા આકર કબાબીકી દુકાનપર પુકારા કયું જી હમારી ભી ખબર હય ઉસને જો પીછે ફીરકે ઉસકો દેખા મારે ડરકે થરથર કાંપને લગા ઓર હાથ બાંધકર પુછા કે આપ કોન હંય ઉસને કહા જહાં તુમ જુમેરાતકો ચરાગ જલાયા કરતે હો હમ વોહી હંય કબાબીને કહા મેરી ખતા માફ કીજીએ. મંયને અબકી આપકે યહાં ગુડકા મલીદા ચડાયાથા ઉસને કહા અબ હમ તુમસે બોહત રાઝી હંય ચલો અંદર દુકાનકે કે તુમકો બોહત કુછ દે યેહ કેહકર હાથ પકડકર કબાબીકો અંદર મકાનકે લાયા ઓર મુંહપર ઉસકે હાથ બેહોશીકા ફેરા દીયા કે વોહ બેહોશ હોગયા ઉસકો ઉસી જગેહ બયઠકર સવારે સેહેરકી સુરતકા રોગન લગા કર ઉસકી સુરતકા બનાયા ઓર હથીઆર સબ લગા દીએ બખુબી આરાસ્તા કરકે હોશીયાર કીયા ઓર કહા હુકમ ખુદાવંદે સામરીકા યું હુવા કે કબાબી તુમારી સેવા બોહત કરતા હય ઉસકો જાકર સવારે સેહેર બનાદો બમુજબ હુકમે ખુદાવંદ મંયને તુજકો સવાર બના દીયા ઓર સવારે શેહેરકો ગાયબ કર દીયા હય ઓર મુસલમાનુંકી કઝા તેરે હાથસે હય ખબર દાર આજસે અપને તંઇ કબાબી ન કેહના જો પુછે કેહના સવારે સેહેર હું યેહ સ-મઝાકર વહાંસે હાથ પકડે ખયમે સવારમંય લાયા જીસને દેખા યેહી સમઝા કે સવાર કહીં ગયાથા અબ આયા હય ગરઝ કબાબીકો ખયમેમંય લેટાયા ઓર કહા આરામ કરો સુબ્હકો કાસિમસહીસે લડના વોહ અફસર હય ઉસકો કત્લ કીયા ઓર સબ ફોજ ભાગી કલહી ફતેહ હોજાયગી ઇસ તરહ સમઝાકર અઇયારા તો અપને લશકર મંય ચલા આયા ઓર કબાબીને જો સોનેકા પલંગ ઓર કીમખ્વાબકા ફરશ બારગાહ કી તઇયારી દેખી દીલસે કહા. ખુદાવંદને મુઝે સલતનત દી બેશક મંય સવારે સેહેર હું રાતભર ઇસી ખુશીમંય જાગતા રહા જબ સુબ્હ સાદિક નમુદાર હુઈ.

નઝમ.

વોહ શબ આંખુંમંય કાટી મીસ્લે અખતર—ગરઝ ખુરશીદ નેકી યેહ મેહેમ સર
તરફ દુહશતકા જબ હોગયા દુર—હુઇ મરદાન ગીહોનુંકો મંઝુર

ચલે લશકર સુએ મયદાને જંગ ગાહ—કે એક કીશવરમંય કબ રેહતે હંય દોશાહ
હીલાલ આસા ચમકતેથે જો ખંજર—સફે લશકરથી ગરદુંકે બરાબર
અલમ હર રંગકે હરસું નમુદાર—વોહ સેહરા હોગયાથા રશકે ગુલઝાર
ઇધરસે વોહ સીપાહે ઝુલ્મ બુનયાદ—કેથા શેહરે અઝીમે ફીતના આબાદ
ગરઝ લશકર હુવે દોનું મુકાબીલ—તમાશા હય જહાંસે ઉઠ ગયા દીલ

બાદ સફેઆરાઇકે કબાબીકો સવારે સેહેર આફતને સમઝકર હુકમ દીયા કે મયદાનમંય જાકર મુકાબલા કરો વોહ ઘોડા બડહાકર મયદાનમંય આયા નાઅરાઝન હુવા કે અય કાસિમ આજ તું મેરે મુકાબલેમંય આ શાહઝાદા મરકબ ઉડાકર ઉસકે સામને ગયા કબાબીને તલવાંર મારી યાહઝાદેને ખાલી દેકર જો હાથ તલવારકા મારા કબાબીકે દો ટુકડે હુવે શોર ઉસકે મરનેકા નથા. આફત ગઝબ તમામ સામને આઇ ઓર એક નારંજ સેહેર પડકર ઉધર કાસિમને તલબી ફરમાઇ આફત બ ગઝબ તમામ સામને આઇ ઓર વોહ નારંજ મારા કે તમામ શાહઝાદેકે લશકરમંય અંધેરા હો ગયા શાહઝાદેકો બ સબબ તેગએ સેહેરકે રોશની દીખાઇ દેતીથી ઓર બાકી કીસીકો સુઝાઈ ન દેતાથા કાસિમને દેખા કે હનઝલા આકર મેરે પાઉંપર ગીરપડી હય ઓર કેહતી હય મલકાકો લેના આપકો મનઝુર હય તો તેગએ સેહેર મુઝે દીજીએ મલકાકો જાકર લે આઉં શાહઝાદા નામે માશુક સુનકર બેકરાર હોગયા ઓર તેગા ઉસકે હવાલે કીયા તેગા દેતેહિ આફત આઈ નાઅરા હુવા કે મનમ આફત જાદુ કમરમંય પંજા દેકર સેહેર શાહઝાદેકા લે ઉડા ઓર લશકરે સાહેરાંસે કેહતી ચલી કે કમર ખોલો તબલે અમાં બજાકર ફીર જાવ લશકરમંય તબલે અમાં બજા ઓર ખયમુંમંય ફીર આએ ઉસ વકત રોશની હુઇ ઓર અંધેરા મીટ ગયા સબને દેખા કે શાહઝાદા લશકરમંય નહીં હય એક તલાતુમ પડ ગયા સઈયારા લશકરકો સોગંદકે હવાલે કરકે સુરત સાહેરકી બનકર વાસ્તે તલાશકે ચલા મગર આફતકા એક બાગ, જંગલમંય હય વહાં કાસિમકો લાઇ ઓર બારાદરીમંય આકર ઝમીનપર લેટાકર સેહેર કર દીયા તાકે યેહ બેકાબુ રહે ઉડ ન સકે ઓર આપ બચ્ચા સુવરકા લેને ગઇ કે ઉસકો ઝટકા કરકે કાસિમકો કત્લ કરૂં ઓર ઉસકી રૂહકા બીર બનાઉં જબ યેહ જા ચુકી સઈયારા ઢુડતા હુવા કરીબ બાગ,કે યેહ આયા દરયાફત કીયા કે શાહઝાદા ઇસી બાગમંય હોગા ફીલફોર સુરત અપની માલનકી બનાકર પાઉંમંય કડે અનોટ બીછુવે, પેહને ધોતી સુર્ખ ઓડી લેંગેપર સવાઈ લગાઇ ઝુલ્ફ ગાલીયાં બેઝ અંબર આગીકો રૂખસારે રંગી પર છોડી ઓર ચશમ ગીઝાલાંકો સુરમા લગાયા ફુલું-કી ટોકરી હાથપર રખકર છમ છમ કરતી દરેબાગ પર આઇ ઉસ બાગકો નમુના જન્નતકા પાયા જબ આગે બડી બાગબાનુને પુછા કે તુમ કોન હો ઉસને કહા કે સર-કારકી માલન હું જીતને હનઝલાકે મુલાઝીમ હંય સબકે પાસ આતી, જાતી હું આજ યહાં માલિક આઈ હંય મેરા બી જી ચાહા કેઇસ બાગકો દેખ આઉં બાગબાં

બોલે કે તુમ અકેલેમંય યહાં આયા કરો ઇસ વકત તો જાવ મગર ચાકૂં કો ન ભુલના હમતો તુમહારી અબકે દીવાને હુંય એકને કહા ઝરા મુંહ ફેરકર હંસતો દો દુસરા બોલા કે હંસી ઓર ફંસી ગરઝ યેહ તો અબ આવાઝે કસને લગે મગર બાગ' બાનું ચોખરીકા લડકા તો માલન કે સરવે કામતકો દેખકર કુમરીકી તરહ તોકે મોહબ્બત દરગુલુ હુવા ઓર સયબે ઝકનપર જાનેશીરીં ફીદા કરને લગા ઉઠકર સાથ ચલા ઓર કેહતા જાતાથા કે અય જાને જહાં મુઝે અપને રૂખસાર બુલબુલ સમજકર

અબયાત.

દીખાંદે' હમ દીલેપુર દાગે દીલ અબ યાર દેખોગે
અજબહી સયર સુઝેગી જો યેહ ગુલઝાર દેખોગે
લગી હય આગ સીને મંય જીગર જલ જાયગા ગમસે
બહેગેં અશક આખુંસે ચીઝા ખુંબાર દેખોગે

યેહ કેહકર નઝદીક જાકર હાથ પકડ લીયા કે મેરી જાન જાતી હય ઝરા મેરે સાથ આવ માલનને મુસ્કુરાકર કહા કે અપની બેહેનીયાકો બુલાવ આગ લગાઉં તેરી બાંતુંકો કયા જલદી મઝે મંય આગયા બાગબાં અયસા બેતાબથા કે ઇસકી બાતુંકો ગંમઝાવ નાઝ જાનકર આગોશ મંય ઉઠાકર જીસ કોઠડી મંય કે આપ રેહતાથા લાયા યહાં એક કોને મંય અમરૂદ રખેથે એક મંય શરીફુંકી પાલ પડીથી કહીં બીજ રખે થે મીઠે કદદુ ઢેરપે બીચ મંય ખતરી બીછીથી ઉસપર માલનકો બીઠાયા હસ્બે ઇત્તેફાક આફ્રેત ઉસ વકત બચ્ચએ સુવર લેકર આગઇ ઓર ઉસકો ઝટકા દીયા ભેંટ જો તઇયાર હુઇ સેહેર કે બીર આએ ઓર કહા ગાફીલ કયા હય સહીયારા અઇયાર કોઠડીમંય માલન બના બયઠા હય યેહ સુનતે બગઝબ તમામ દોડી યેહ કેહતી હુઇ કે મુવા અઇયાર યહાં ભી આયા યેહ સદા સઇયારાને જો સુની સમઝા કે રાઝ તેરા ખુલ ગયા આફ્રેત યહાં ભી આતી હય યેહ જાનકર બાગબાં બચ્ચા તો પાસ બયઠાહી થા ફોરન હાથ બેહોશીકા ઉસકે મુંહપર મલ દીયા આપ ઉઠકર કોઠડીકે દરવાઝેકી આડમંય ખડા હોગયા કે આફ્રેતને આતેહી દરવાઝા ખોલા ઓર જયસેહી સર અંદર જાનેકે લીએ ડાલા ઇસને ઇસ ઝોરસે નીમચા મારા કે સર નીજસ તનસે જુદા હો ગયા શોરે અઝમ બુલંદ હુવા કે મારા મુઝે નામ મેરા આફ્રેત જાદુ થા બાગબાં વગયરા સબ મુલાઝમ બાગસે ભાગ ગએ ઓર કાસિમકી જીસ્મમંય તાકત આઇ ઉઠ બયઠા એક જગેહ બાગ્રદરીકે કોનેમંય તેગા રખાથા ઉઠાકર જો સાહેરકે નઝર પડા ઉસકો મારા ઓર સહીયારા બાગબાં બચ્ચેકો મારકર શાહઝાદેકે પાસ આયા ઉનહેં હમરાહ લેકર તરફ લશકર રવાના હુવા ઇધર કુછ બાગબાં વગયરા ભાગકર હનઝલકે પાસ ગએ ઓર ખબર દીલાકે આફ્રેત બયાન કી યેહ રોને લગી ઓર બુરજે કીલેપર આકર નફીરે સેહેર બજાઇ કે જો ફોજ બાહેર ઉતરી હુઇ અંદર ચલી આઇ દરવાઝા બંદ કીયા ઇસ અરસેમંય કાસિમ આકર પોંહચા ફોજ તો જા બેઠીથી

યેહભી અપને લશકર મંય દાખીલ હુવા. ઉસ વક્ત વોહ સરદાર જો સવારે સેહેર પકડ લે ગયા થા. આફ્તકે મરનેસે સેહેરકી કયદસે છુટે અઝબસકે લશકરે સાહેરાંકો ખોફ્ખતર આને કાસિમકે તારી થા. કીસીને ઉનહેં ન રોકા. વોહ ભી પાસ શાહઝાદેકે આએ ઓર બાઆરામ તમામ ઠયરે લેકીન વોહ સીયાહીકા ઇનસાન કાસીદે હનઝલા તીલસ્સમ મંય ઝુન્નાર બલા અફ્ગનકે પાસ પોંહચા નામા દીયા. ઉસસંય સારા હાલ મલકા ઓર કાસિમકા લીખા થા. ઓર વોહ ઘરકી બરબાદી પડકર રોતા હુવા અફ્રાસીયાબકે પાસ ગયા. ઓર કહા તેગાએ સેહરકા કુછ તોડ બતલાઇએ મેરા સારા ઘર તબાહ હોગયા. અફ્રાસીયાબને અપને ખઝાનેસે એક લાલ મંગાકર ઉસકો દીયા કે ઇસકા તાવીઝ બનવાકર બાઝુ પર બાંધના ઓર જબ મુકાબીલ હરીફ જાના. બાઝુ ઉસકે સામને કર દેના લાલકા પરતવ ચમકકર ઉસપર પડેગા વોહ બેહોશ હો જાયગા તુમ તેગા છીન લેના ઓર ઉસકો ગીરફ્તાર કરના બાદ લેહમેકે વોહ હોશીયાર હો જાયગા જો ચાહના સો કરના ઉસને વોહ લાલ લેકર બાઝુ પર બાંધા ઓર ફોજે સાહેરાન સાથ લેકર બ ચશમો ખીદમ રવાના હુવા બાદ તય કરને મુસાફ્ત રાહ કે કરીબ અપને કીલેકે પોંહચા. યહાં બુરજે કીલા પર બીવી ઉસકી બયઠી થી ઓર દરવાઝા કીલેકા બંદ થા શાહઝાદેને ભી એક દીન હમલા કરનેસે તહમ્મુલ ફરમાયા થા કે યકાયક અબ્ર ધીરા કે અંધેરેસે બારા હઝાર સાહેર અઝધહું પર સવાર ઓર બારા હઝાર શેરપર ઓર બારા હઝાર હાથી પર બયઠે હુવે. હાથી ઓર શેર ઉડતે ફલકપર દીખાઇ દીએ. ઓર બારા હઝાર પ્યાદે નીશાન ખોલે. ઉડે આકર પોંહચે નોબત વ નક્કારે બજતે સુનાઇ દીએ ઓર ચાર અઝધહું પર તખ્ત ખીંચા હુવા ઝુન્નાર બલા અફ્ગન બયઠા હુવા. સરપર ચતરે શાહી ફીરતા તાજ પેહને કભી ફરમાં રવાઈ ઝેબ બર કીએ દીખાઇ દીયા. હનઝલા ઉસકો આતે દેખકર સાથ મુલાઝમુંકે બેહરે ઇસતક બાલ આઈ. ઓર ઝરનીસાર કરતી. તસદ્દુક ઉનારતી હુઇ કીલે મંય લાઈ સોગંદને શાહઝાદેસે કહા બાપ મલકા નરગીસી ચશમકા યેહી હય. ખુદા ખયર કરે બડા ઝબરદસ્ત જાદુગર હય શાહઝાદેને ફરમાયા કે ખુદા હમારા સબસે ઝબરદસ્ત હય ગરઝકે ફોજે સાહેરાં મુકાબીલ જુનુદ શાહઝાદા ઉતરા. ઓર બારગાહ ઝુન્નારકી બીચ લશકર મંય નસબકી ઝુન્નાર અંદર કીલેકે ગયા બીબીને ઉસકી મારા જાના તુફાન વગયરાકા બયાન કીયા ઉસને કહા કે હમઝાને અપને પોતેકો મને કીયા યા નહીં કહ્યું કે લડાઇ થી તો લકાસે ઓર અફ્રાસીયાબસે મુજસે કયા મતલબ થા ખયર મંય નામા લીખતા હું યેહ કેહકર નામા લીખા કે યા અમીર જો કુછ હુવા સો હુવા અબ અપને પોતેકો મને ફરમાઇએ વરના વોહ મેરે હાથસે મારા જાયગા યેહ લીખ કર તાએર જાદુ નામ એક સાહેરકે હાથ ખીદમતે અમીરમંય ભેજા વોહ જબ લશકરે અમીર મંય પોંહચા અપને આનેસે અમીરકો ખબર કી ઉનહુંને અલગ ખયમે મંય નીહાયત ઇઝઝતકે સાથ બુલવાયા ઓર નામા પડકર જવાબ લીખા કે મુઝે કાસિમકે

કામ મંય કુછ દખલ નહીં તુમ જાનો વોહ જાને અગર તુમ મુજસે ન લડોગે તો મંય ભી લડને ન આઉંગા યેહ લીખકે હવાલે કીયા તાઓર જવાબ ઝુન્નાર પાસ લાયા ઇસને પડકર કહાકે હમઝાકો શર કરના મંઝુર હય ખયર બજે તબલજંગ યેહ કેહ કર આપ બાહર કીલેકે ફોજ લેકર આયા ઓર બારગાહ મંય બયઠા શામ હુઇ રાત ભર તઈયારી જંગકી દીલાવરૂંનેકી ઝુન્નારને તબલે રઝમ બજવાયા શાહઝાદેકે યહાં ભી નક્કારએજંગી ગડગડાયા દોનું તરફ એક શોર અઝીમ હુવા. સાહેર સેહેર જગાને લગે બહાદર તલવારેં શાનપર ચડાને લગે ખુલાસા કલામ ઇસી તદબીર મંય વોહ શબ બસર હુઈ ઓર શેહેનશાહે ખાવરને સીપાહ ઝંગ બાશકો શીકશત દી કે.

નઝમ.

સીયાહ ઝંગને લી સરપે ચાદર—સેહેર પયદા હુઇ મીસ્લે સીકંદર
બડા ખુરશીદ આસા લશકરે દીં—પએજંગ દરપએ રછમો પએ કીં

સેહેરગાહ **કાસિમ** નમાઝ પડકર સવાર હુવા ઓર ફોજ ઝફર મોજકો લેકર મયદાન મંય આયા ઇધરસે **ઝુન્નાર** સાહેર જફાકાર હમરાહ લાયા. સફેં જમીં મયદાન જંગી સાફ હુવા નકીબુંને દીલેરૂંકો ગરમાયા. હરએકકા દીલ બડાયા જબ યેહ હટે. **ઝુન્નાર**કી તરફસે **મહંત** જાદુ નામ એક સાહેર મયદાનમંય આયા ઉધરસે **અલઆસ** ખાન મુકાબલે મંય આયા તલબે ઝેબે હુવા **મહંત** અપને કાનકા ચક્કર ઉતાર કર બડા ઓર ચક્કર ખીંચ મારા. **અલઆસ**કી ગરદન મંય વોહ ચક્કર તોકકી તરહ પડ ગયા ઓર સર હરનેપે ઝીનકે ઝુક ગયા સાહેરને ચાહાકે બડકર સરકાટ લું ઉસ વક્ત **કાસિમ** ઘોડા બડાકર લલકારતા હુવા ઉસકે પાસ ગયા ઓર તેગે સેહેરસે વાર કીયા **મહંત** હરચંદ સંભલા ઓર સેહેર મંય સમા ગયા લેકીન કુછ ન હુવા તેગેસે દો ટુકડે હુવા શોર ઇસકે મરનેકા બુલંદ હુવા ફીર તો **મહંત**કે મરનેસે **ઝુન્નાર**કો તાબ ન રહી ખુદ અઝધર બડાકર મુકાબીલ હુવા ઓર સેહેરકી બરકેં ચમકાને લગા શાહ-ઝાદેને તેગા સેહેર બુલંદ કરકે હમલા કીયા **ઝુન્નાર**ને ગભરાકર લાલ બાઝુકા સામને કર દીયા જયસેહી રોશની લાલકી **કાસિમ** પર પડી. બેહોશી તારી હુઇ તેગા હાથસે લે લીયા ઓર કમરમંય પંજા દેકર શાહઝાદેકો લે ઉડા. ફોજમંય ગુલ હુવા જાંનીસાર શાહઝાદા લેના લેના કેહકર દોડે કે **ઝુન્નાર**ને તબલે અમાં બજવા દીયા ઓર પુકારકે કહા અવ્વલ **કાસિમ**કો કત્લ કરલું તો તુમકો સઝા દું ગરઝ લશકરે શાહઝાદા રંજીદા ફીરે ઓર સાહેરભી ખયમું મંય જાકર આસુદા હુવે **ઝુન્નાર**ને **કાસિમ**કો એક સાહેર **નેહંગ** જાદુકે હવાલે કીયા કે ઇસકો બ હીફાઝત તમામ કયદકર કીલેકે અંદર વોહ ગેસું બરીદા **નરગીસી ચશમ** મોજુદ હય વહાં લે જાના ઇસકા ઠીક નહીં નેહંગને શાહઝાદેકો લાકર કરીબ એક પહાડકી દરે મંય કયદકીયા ઓર આપ પેહરા દેને બયઠા કે અકેલે મંય જો આયગા મુઝે માલુમ હોગા લશકર મંય આદમીકી પેહછાન નહીં હો સકતી. અબકે યેહ તો કયસા ઇધર સાહમારા મુરલ સાહેરકી બન

કર લશકરસે ચલા ઓર ઢુંડતા હુવા નેહંગકે પાસ આયા. ઉસને પુછા તુ કોન હય સહયારાને જવાબ દીયા ઝુન્નારકે પાસસે આયા હું આપકી ખયરયત ઉનહુંને દરયાફતકી હય યેહ સુનતેહી નેહંગને એક ગોલા મોમકા ફેંક દીયા કે ઇસકો ઉઠાકર મેરે પાસ આવ સહયારાને જયસેહી ઉસ ગોલેપર હાથ ડાલા હાથ જલ ગયા છોડકર ભાગા નેહંગ પીછે દોડા મગર ન પાયા ફીર આકર ખયમે મંય બયઠા મગર સહયારા જો ભાગા રાહ મંય એક સાહેર પીરમર્દ ઇસકો મીલા કયું કે યેહભી સાહેર બના થા પાસ જાકર હુબાબ બેહોશી મારા ઓર ઉસકો બેહોશ કરકે કપડે ઉસકે લેકર ઓર ઉસીકી સુરત બનકર ઉસકો જમીન મંય દફન કર દીયા ઓર એક થાલ મંય કુછ મીઠાઇ લગાકર ખયમએ નેહંગકે પાસ ગયા ઓર કહા નઝરે જમશેદકી મીઠાઇ લાયા હું ઉસને વોહી ગોલા ફીર ઉસકે સામને ફેંકા કે ઇસકો ઉઠા લા સહયારા તો ઇસકે હાથસે વાકીફ થા. ઉઠાને નઝુકા બલકે ભાગ ગયા. નેહંગ સમઝાકે યેહ બી કોઈ અઇયાર થા. મગર અબ ઇસ અસના મંય ઝુન્નાર ખુદ યહાં આયા ઉસને કહા દો દફે અઇયાર યહાં આ ચુકા હય. ઝુન્નારને કહા બોહત ખબરદાર રેહના. મંય તુમહેં હોશીયાર કરને આયા થા યેહ કેહકર ફીરા રાહ મંય સઇયારાને ઇસે આતે જાતે દેખા. સમઝાકે નેહંગકે પાસસે આતા હય યેહ સમજકર બોહત જલ્દ ઝુન્નાર કી-સુરત આપ બનકર નેહંગકે પાસ આયા. ઉસને કહા આપ ફીર કયું આય ઉસને કહા તુમહારે સાથ રેહકર નીગેહબાની કરૂં યેહ કેહતા હુવા. કરીબ પોહચ ગયા ઓર કહા દેખો પુશતપર તુમહારી વોહ અઇયાર આ પોંહચા. નેહંગ ગભરાકર દેખને લગા સઇયારાને ઇસ ઝોરસે ખંજર મારા કે સર કટ ગયા. શોરે કીયામત બુલંદ હુવા. કાસિમ છુટ ગયા. ઓર ઉસને કયદ હોતે દેખા થા કે તેગએ સેહર ઉસને ગળવા દીયા હય; કીસ લીએ કે કીલે મંય રખનેસે તેગા જાતા રહેગા ઓર યહાં બંદ કરનેસે કીસીકો ખબર ભી ન હોગી કે તેગા યહાં દફન હય. ખુલાસા યેહ કે કાસિમ ઇસ રાઝસે વાકીફ થા. ઉસને ખોદકર તેગા લે લીયા ઓર હમરાહ સહયારાકે દાખીલે લશકર હુવા. ઇસ હંગામેકી ખબર ઝુન્નાર કો પોંહચી કે એક અઇયાર નેહંગકો મારકર કાસિમકો છુડા લે ગયા. ઇસ ખબરકો સુનતેહીં. પેચોતાબ ખાકર ઉસી વકત હુકમ દીયા કે તબલ જંગ બજે ઓર જીતની રાતકે બાકી હય. આલાતે હર્બ ઝર્બ મંય સીફ હો બગેર કત્લ કીએ કાસિમકો મયદાં સે ન ફીરૂંગા હસબુલ હુકમ કોસે હરબી પર ચોબ પડી ઓર ન ફીરે સેહેરકો દમ મીલા યેહ ખબર શાહઝાદેને સુની અપને યહાંભી તબલજંગ બજવાયા. દોનું લશકર લડનેપર તુલ ગએ સુલેહખાને ખુલ ગએ પીછલી રાતસે સુબ્હ તક હંગામા કારઝારકી તઇયારીમંય ગર્મ રહા. સુબહે દમ સીપાહ હરદો સવાદ ગાં મયદાં મંય બાકરરોફર આ પોંહચી દેહેલ ઓર દમામે બજને લગે નકીબ લલકારને લગે કે.

નઝમ.

પુકારા અરસએકીં દાદ બેદાદ—હુઇ ઉરયાં હરએક શમશીરે ફોલાદ
તરફકી દીન કી થી આતિશકા ખડના—ગઝબ હય શોઅલએ સરકશકા બડના
હુવા વારીદ જો કાસિમ દશતેકીં મંય—ગડેનેઝે ખીજાલતસે ઝમીં મંય.
સીપે સાલારે લશકર ઉસકે હમરાહ—જવાં મેહતરસે બેહતર ઉસકે હમરાહ
ગરઝ તરતીબે લશકર હો ચુકી સબ—બડા ઝુન્નાર ઉડાકર અપના મરકંબ
ગઝબસે દાંટ કર બોલા વોહ બદખ્વાહ—કહાં હંય કાસિમે ઝીહોશ ઝીજાહ
મુકાબિલ મુજસે હો આકર અગર આજ—મીલાઉં ખાકો ખુંમંય ઉસકા સરતાજ
સુના કાસિમને જબ નાઅરા અદુકા—હુવા ગુસ્સે રંગોરૂખ ભભુકા
ઉડાકર રખસ વોહ આયા દીલાવર—હુવા દુશમનસે અપને હમ તગાવર

જબ કાસિમ મુકાબિલ હુવા ઝુન્નારને એક નારયલ સેહેર પડકર જંગલકી તરફ ફેંકા કે યકાયક અયસી આંધી તીરા વતાર આઇકે દુન્યા અંધેર હો ગઇ હાથકો હાથ સુઝાઇ ન દેતા થા ઉસી અંધેરે મંય એક પુતલા ઝુન્નારને અપની ઝોલીસે નીકાલ કર સરકાટ કર ઝમીન પર ડાલ દીયા ઓર કાસિમકો ઉસ આંધી મંય સબબ તેગએ સેહેરકે નઝર આતા થા ઈનકે સામને આકર બાઝુકા લાલ સામને કીયા કે યેહ બેહોશ હુવા. ઉસને તેગા હાથસે લેકર ઈનકો ભી કયદ કીયા સેહેર કીદસ્તકદીકે એક પંજા આયા ઓર શાહઝાદેકો ઉઠા કર એક તરફ લે ગયા. ફીર ઉસને સેહેર પડા કે વોહ તારીકી દુર હુઇ સબને દેખા કે લાશા કાસિમકા ખાકો ખુંમંય પડા હય સર અલગ હય ધડ જુદા પડા હય લશકરયાને કાસિમને ગરેબાન ચાક કર ડાલે ઓર મકબલ તલવાર પકડકર ઝુન્નાર પર જા પડા ઉસને ફીર સેહેરકી દસતક દીકે આલમ મંય અંધેરા હો ગયા એક પંજા પયદા હુવા મકબલકો ભી ઉઠા લે ગયા. ઝુન્નારને પુતલા નીકાલકર સર કાટ કર ડાલ દીયા. અંધેરા મોકુફ હો ગયા. સબને દેખા કે મકબલકી લાશભી પડી હય. ખાકો ખુંમંય ભરી હય. ફીર તો સબ સરદાર તલવારેં પકડકર ફોજે સાહેરાંપર જાપડે ઉસવકત ઝુન્નારને તબલબાઝ ગશત બજવાયા ઓર પુકારકર કહા કે અય લશકરે મુસલમાન ફીર જાવ લાશે ઈન દોનુંકી સાથ લો ઓર હમઝાકો જાકર દીખાવ ઓર કેહદેના જો યહાં આયગા ઈસી તરહ મારા જાયગા તબલે અમાં ભજનેસે સરદાર નાચાર ફીરે ઓર રોતે પીટતે સરપર ખાક ઉડાતે પાસ લાશએ કાસિમકે આએ પુકારે કે અય આકા અફસોસ હય કે તેરા અરમાન ન નીકલા મલકા નરગીસી ચશમકો તુને પેહલુ ન કીયા હાએ ઈસ આલમે શબાબ મંય તુ હસરત ભરા દુન્યાસે ઉઠ ગયા ઉધર સઈયા[illegible] ગીર્દ લાશકે ફીરતાથા ઓર કેહતાથા અય માલિક મેરે અપને ગુલામકો અપને પાસ બુલાલે મંય કીસ તરહ બગેર તેરે ઝીંદા રહુંગા કહાં જાઉંગા કીસકા હો રહુંગા આખિર જનાઝા દોનુંકી લાશુંકા બનાકર રોતે હુવે તરફ અમીરકે રવાના હુવે જબ લશકરે ઈસલામકે કરીબ

પોંહચે હરકારૂને આવાઝ નાલા વ શેવન સુનકર ખબર દરયાફતકી ઔર જાકર બાર-ગાહમંય **અમીર**સે દરયાફત કીયા કે શાહઝાદે **કાસિમ** નરગીસી કોહ પરમારે ગએ ઔર **મકબલ** ભી ઉનપર નીસાર હુવા લાશેં દોનુંકી આતી હંય યેહ ખબર સુનતેહી સાલાર વ સરદાર **અમીર** નામદાર નંગે સર નંગે પાઉં દોડે દેખા તો **સદ્યારા** ખું મુંહપર મલે જનાઝા ઉઠાએ આતા હય હર સરદાર ખાક ઉડાતા હય **અમીર** આકર જનાઝેકે હમરાહ હુવે ઔર રોને લગે મગર ઔર જો સરદાર થે ઉનહુંને વાલેલા સરેફલક પોંહચાયા જીસકદર લશકર દુકાનદાર થે વોહ સબ રોતેથે ઔર **અલમશાહ કાસિમ**કે બાપકો ગશપે ગશઆતથે છરજ નવ જવાન ફરઝંદે **કાસિમ** લાશે પીદરસે લીપટાથા ઔર કેહતાથાં અય વાલીદ કોન મુજ ખસતા જીગર કે સરપર હાથ રખેગા આખિર વોંહ દોનું લાશે બારગાહમંય લાકર રખખી ગઈ. સફે માતમ બીછ ગઈ યેહ ખબર મેહલાતે **અમીર**મંય પોંહચી મલકા **ખુરશીદ ખાવરી** માદરે **કાસીમ** યેહ કેહકરકે હાએ મેરી કુખ ઉજડગઈ ફરશે ખાકપર ગીરી ઔર બીવી **કાસીમ**કી મલકા **ગેતીઅફરોઝ** દુખતરે **લકા**ને ચુડીયાં તોડી નથ ઉતારી પછાડી ખાને લગી કે હય હય મેરા રાજ સોહાગ લુટ ગયા ફીર તો મલકા **રાબેઆ ઝરબફ્ત અતલશ પોશ** માદરે **અલમશાહ**કે બેન કીસીને ન સુનેથે ન જાનેથે જબ વોહ કેહતીથી કે અય મેરે કુડેલ જવાન બેટા તુમહારી બરાત નરગીસ કોહમે ફીર આઈ આંદસી બન્ના બયાહ કર નલાએ અય મેરે ગેસુઉં વાલે વાએ મેરે નાઝુંકે પાલે તુઝે કયસી નીંદ આઈ કોનસી નઝર ખાગઈ ઉસ વકત બાઈસ હઝાર ઔરત ગીર્દ હલકા બાંધે દોહથ્થડ સીનેપર લગાતીથીં કોહરામ બરપાથા ટીસ પડીથી દરો દીવાર ઝમીં વઝમા રોતાથા એક હંગામે માતમ બરપાથા.

નઝમ.

એક બોલીકે હાએ અય બેટા—અપની આવાઝ ફીર સુનાદે ઝરા
એક ખડી આહ સર્દ ભરતીથી—રોતીથી ઔર બેન કરતીથી
નખલે શાદાબ નોજવાની હાએ—અખતરે બુરજે કામરાની હાએ
ગીરપડા ખાકપર હરદમ હોકર—ચલબસા રાહીએ અદમ હોકર
રોતે રોતે જો સબ હુવે બેહોશ—પડ ગયા દશતો બરમંય એક ખરોશ
એકથા હાલે દોસ્ત ઔર દુશમન—નઅરા ઝનથે તમામ મર્દવઝન

અલહાસીલ લાશ ઉઠાનેકી તજવીઝ કી ખયમા સીયાહ ગુસલકે લીએ મુકરરર ફરમાયા ઉસવકત ખ્વાજા ઝાદે બરીસમે તાઅમીયત ખીદમતે **અમીર**મંય આએ ઔર અરઝ કીયા કે એક બાર ઇસી તરહ લાશા શાહઝાદે **બદીઉઝમાં**કા આયાથા મગર માશકે આટેકાથા ઇસ લાશપર બીનાબર એહતીયાત પાની ઇસમે આઝુમ પકડે છીડ-કીએ શાયદ વયસાહી મામલા યેહ ભી હો **અમીર** પાનીપર ઇસમે આઝુમ દમ કરકે પાની લાશુંપર છીડકા દોનું લાશેં પુત્લે આટેકે થે યેહ દેખકર ખાદમા મેહલસરા

અમીર ઓર સરદારૂંકો તસકીન હુઈ માલુમ હુવા કાસીમ વ મકબલ કયદ હય અમીરને પુતલે ફેંકવા દીએ ઓર ચુપ હોરહે લેકોન ઇરજકો બાપકે કયદ હોનેકા બડા રંજ હુવા ઓર બાદ એક રોઝકે અમીરસે અરઝ કીયા કે મેરા જી ગભરાતા હય ઉમેદવાર હું કે શીકાર ખેલનેકી મુઝે ઇજાઝત મીલે અમીરને ઇજાઝત દી ઇરજ ને શાહપુર શેરદીલ અપને અઇયારસે હુકમ દીયા કે સામાને શીકાર દુરૂસ્ત કીયા જાએ ખયમે વગયરા લદે અરબાબે નીશાતકો ભી હુકમ મીલેકે સાથ ચલેં શાહપુરને બાઝદારૂંકો ઓર કસર દીલબહીતુંકો શાહઝાદેકે ઇરશાદપે ખબર કીયા સબને તઇયારી કી એક દસતા પેશતર હાથીયું પર ખયમે વ ખરગાહ તઇયાર હોકર રવાનાએ જંગલ હુવા ઓર કીસી કદર ફોજ ભી બારગાહકે સાથ ગઇ બાઝ ઓર બેહરી ઓર જરહ શાહીંવ અકાબ વગયરા બાઝદાર લેકર ચલે ચીતુંકી ખટોલીયાં ટાંગુંપર રખવાકર રવાના કીં કુત્તુંકો દોડે લીખે હુવે બાવલીયાં દેતે આગે બડે ઓર ઇરજ બાઝ તેઝ પર સવાર જો એક ઝપટમંય કોહકાફસે સીમુર્ગકો પકડ લાતા હાથપર બીઠાકર સવાર હુવા ઓર તરફ જંગલકે ચલા સુબ્દકો સબઝેકી લેહ લહાહટ દીલે પઝ મુરદાકો તરાવટ બખશતીથી શાહઝાદેને અવ્વલ પરંદુંકા શીકાર કરના શુરૂ કીયા ઓર અપને બાઝ કો જાનવરૂંપર છોડા પેહરૂં ચડે તક જંગલ જાનવરૂંસે ખાલી હોગયા ફીર અસ્પે મુરાદકો શીકારપર દોડાયા ઓર કમંદે મુરાદકો ગુલુએ આહુવાને જંગલમંય ડાલા કહીં કમારમંય હરન ચોકડીયાં ભરતે નઝર આએ ખુબ શીકાર કીયા ઠીક દો પેહેરકો એક આંધી આઇ દીનકી રાત હોગઇ ઓર ઘોડેકે મુંહપર હવા જો લગી તો કાન ઉઠાકર ફરફર કરતા એક તરફ રવાના હુવા શાહઝાદા ભી જાએ અમન તલાશ કરતા ગયા યહાંતક કે એક પહાડકે દરવાઝેપર પોંહચા ઓર વહાં વોહ આંધી કમ હુઇ ઓર બીજલી ચમકી ઓર કમરમંય શાહઝાદેકે લેપટગઈ ફાશઝીનસે ઉસે ઉઠાકર એક તરફ લે ચલી આંખે ઇસકી હવાસે બંદ હોગઇ લેજાનેવાલેને ઇતના તો કહા કે તીલસ્મે આઇનાકી શાહઝાદી પાસ યેહ નવજવાન જાતા હય જો કોઇ ઇસકે સાથ હો વોહ સુન રખે મગર વહાં સાથ ઇસકે કોનથા જો સુનતા બાદ કુછ અરસેકે મુલાઝમ ઉનકે આએ ઓર ઘોડેકો ખાલી પાકર ફીકરમંય હુવે નાચાર હરતરફ ઢુંડકર તરફે લશકરે અમીર ફીરે લેકીન શાહપુર અઇયાર ઢુંડતા આગેકો બડા ઓર મુલાઝમે લશકર જબ આએ અમીરસે સારી કયફીયત ગાયબ હોજાને ઇરજકી બ્યાન કી અમીરને ફરમાયા ખુદાવંદે આમ ઉસકા નીગેહબાન હય યેહ ફરમાકર ખામોશ હો ગએ વાઝે હો કે શેહઝાદગાને ઇરજ ઓર કાસિમકા હાલ ઓર ફતેહ હોના તીલસ્મે આઇનાકા ઓર રેહાઇ કાસિમકા ઝીક્ર જીલ્દ દુસરીમંય ગુઝારીશ હોગા ઇસ સબબસે બાકી હાલ હોશીયાર કુટની ઓર મખમુરકા ઓર દાસ્તાન લશકરે અમીરસે પેહલીબાર મુલાકાત ઉમરૂકી કોકબ રોશન ઝમીરસે હોના ઓર મેલેકા ચાહ ઝમરરૂદ વગયરાકે બયાન નાઝરીન પડકર ખુશ હોંગે ઉમ્મીદ હય કે

મેરી કુલ ગલતીયુંકો છુપાએં અબ કરીશમા સંજા શાહીદે તકરીરે ઉરૂસે ઝેબાએ બ્યાનકી આરાયશ ઇસ તરહ ફરમાતે હંય કે હોશીયાર કુટનીકો જબ સાહેર પાર દરયાએ સેહેરકે લેકર આયા નીગેહબાને દરયાસે હુકમ શાહે તીલસ્સમ બ્યાન કીયા યાની કેહ દીયા કે જીસ વકત યેહ ઓરત દરયાસે ઉતરનેકા કસ્દ કરે ફોરન રાહ દેના ઓર બહીફાઝત ઉતાર દેના યેહ કેહકર સાહેરતો વાપીસ ગયા ઓર વોહ કુટની ફકી-રની બનકર લશકરે મેહરૂખ મંય આઇ. હરતરફ ખયમે ઓર ખરગાહકે દરવાઝે પર માંગને લગી એક દીન સરાયચે બારગાહકે ઉઠે થે ઓર મેહરૂખ સયરે જંગલ કર રહીથી દરબાર માસુર થા કે ઇસને રોરો કર દુઆ દી ઓર સવાલ કીયા મેહરૂખને ઇસકો બારગાહ મંય બુલાયા ઓર પુછા કે બુડહીયા તુ કોન હય ઉસને કહા વારી મંય સબ અઝીઝુંકો ખા ગઈ અબ તનહાં આકેબતકે બોરીયે ઉઠાનેકો રેહ ગઇ હું એક જગેહ નોકરી કીથી આપ જાને અપને મીજાઝ ગયા. વોહિ ખુબુ કીસીકી બાત સેહનેકી આદત નહિં ઉનહુંને ભી છુડા દીયા આખીર ભીક માંગને લગી. બીગી અબ બોહત આરામસે હું દીનભર માગા ઓર શામકો પયર ફયલાકર સોરહી મેહરૂખને ઇરશાદ ફરમાયા કે તુમેરે યહાં અપની બાકી ઉમર બસર કર સરકારસે ખાના દોનું વકત મીલેગા કપડે દીએ જાએગેં ખયમા રેહનેકો પાયગી. એક નોકર કારોબારકે લીએ તેરે પાસ રહેગા ઓર કુછ કામ તુજસે ન લીયા જાયગા કુટનીને યેહ ઇનાયત દેખકર ઝબાનકો ખોલાકે ગંયબી ઉમ્મીદ કરકે આઇ હું કે બાકી ઉમર દામને દોલતં હુઝુર મંય કાટું મેહરૂખને બરાએ ગરીબ નવાઝી પોશાક મંગવાકર ઇનાયત ફરમાઇ. ખ-યમા રેહનેકો દીયા ખાના મુકરરર કીયા યેહ જાકર રેહને લગી. ઇત્તેફાકસે જીસ વકત યેહ બારગાહ મંય આઇ થી કોઇ અઇયાર ન થા કીસ લીએ કે અઇયાર તો કમ બારગાહમંય રહેતે હંય ઉમરૂ ખયમએ મખમુર મય બોહત રેહતા હય. હરવકત હાલ નુરૂદ દહેરકાપુછતી હય. ઉનહીકા હાલ બયાન કરાકર સુના કરતી હય ઉમરૂકો બોહત કુછ દીયા હય ઓર વાઅદા દેનેકા કીયા હય અબ ઇસ કદર સોહબત બઢી હય કે તમામ સાહેરૂંમંય ચરચા હય કે મખમુર આશીકે ઉમરૂ હય દોનું એકહી મસનદ પર પડે રેહતે હંય અફરાસીયાબ કો ભી યેહ ખબર પોહચી આતિશે રશકસે જલા જીમંય કેહતા હય કે મખમુર અયસે નામાકુલ અઇયાર પર આશિક હોતી હય સચ હય રંડીકા કયા એતેબાર નાક નહોતો ગુખાએ સબ તો ઇસ ઉમરૂકા શેદાઇ જાનતે હંય ઓર ઉમરૂ ઇસકો બજાએ ફરઝંદ કે જાનતા હય માલકી લાલચસે ઓર શાહે તીલસ્સમ દરયાફત કરનેકો ખીલવતમંય રેહતા હંય કીસ્સા કોતાહ કુટનીને ખાલી મયદાન પાકર મેહરૂખકે દીલ મંય ઘર બનાયા ઓર અપને અફસું આમેઝ અફસાનું પર ખુબ લુભાયા હર વકતકી મુસાબેહત ગરમ કરને લગી ઓર તાકમંય લગી રેહતી એક દીન ઇસને અપની હુનરમંદી દીખાનેકો પુલાવ બોહત ઝાયકેદાર પકાયા ઓર દસતર ખ્વાનપર સામને મેહરૂખકે લગાયા. મેહરૂખને ઇસે ઉમદા સમઝકર કેહલા ભેજા કે

વલ્લાહ અય મખમુર તુમ ક્યા આઇં ખ્વાજાકે દેખનેકો હમ તરસ ગએ આજ તુમ ભી આવ ઓર ઉમરૂભી આએં દસ્તરખ્વાન બીછાયા હય પુલાવ બોહત મઝેકા પકા હય. નોશ ફરમાઇએ. જબ યેહ પ્યામ પોંહચા મખમુર ઓર ઉમરૂ આકર દસ્તર ખ્વાન પર બયઠે. મેહરૂખને કહા ખ્વજા સલામત હમને એક નયા મુલાઝમ રખ્ખા હય. ઉસકો સબ બાતું મંય દખલ હય. રકાબદારી ભી જાનતા હય. ઉસને યેહ પુલાવ પકાયા હય ઉમરૂકો યેહ તકરીર સુનકર ખીયાલ હુવા કહીં સરસર રકાબદાર બનકર ન આઇહો વોહ આગેભી લડકી બનકર આઇથી ઓર રેઅદ કો પકડ લે ગઇથી મખ્મુરકી ફીકમંય અબ આઇ હોગી યેહ સોચકર પુલાવકો સુંઘા ઓર ઝંબીલસે પથ્થર નીકાલકર ચાવલુકો દેખા ઓર પુછા વો રકાબદાર નયા કહાંસે આયા હય મેહરૂખને સબ હાલ બયાન કીયા કે વોહ એક ફકીરની હય મંયને રખ લી હય ઉસને કહા સામને બુલવાવ હોશીયાર હસ્બુલ તલબ સામને આઇ ઉમરૂને સુરત બગોર દેખકર કહા અઇયાર બચ્ચી તો નહીં મગર કુટની હય માલુમ હોતી હય બડી ચાલાક હય તીવરબદ હય યેહ કેહકર ફરમાયા મેરી તરફ અય નેકબખ્ત દેખતો સહી કુટનીને આંખમે આખ મીલાઇ ઉમરૂને ભુલાવા દેકર બાદ લેહમેકે ફીર કહા દેખું તેરી આંખ ઉસને ફીર ઉસકી જાનીબ દેખા ઉમરૂને કહા દેખયે પેહલે જીસ નીગાહસે દેખાથા અબકી વોહ નજર નથી ઇતનેહી અરસેમંય તીવર ઓર હોગએ મુકરરર યેહ કુટની ઓર ઇસકી મા કુટની અગર કહોતો કોડે મારકર કુબુલ કરાદું યેહ કેહકર ઝંબીલસે કોડા નીકાલા હોશીયારને દેખાકે બેઢબ ઇસ વકત માર પડેગી જાન જાતી રહે અજબ નહીં દોડકર કદમુંપર ગીરી ઓર અરઝ રસા હુઇ કે ખ્વાજા સુબહાનલ્લાહ કયા કેહના આપકા મીસ્લ નહીં ખુબ પેહછાના મંય હોશીયાર કુટની હું અફરાસીયાબને લાખું રૂપય દેકર મખ્મુરકે પકડનેકો ભેજા હય લેકીન અબ એહદ કરતી હુ કે કીસી તરહકી દગા ન કરૂંગી મેરા જી નહીં ચાહતા કે મલકા મેહરૂખ કે કદમ છોડ કર કહીં જાઉં કીસ લીએ કે મલકાને મેરે હાલ પર ઇનાયતહિ અયસી ફરમાઇ હય ઉમરૂ ને ઇસકા ઉઝર સુન કર ફરમાયા કે મંય કીસી તરહ તેરે રેહનેકી ઇજાઝત ન દુંગા કે અસલ બદ ખતા ખતા નકુનદ મેહરૂખને દેખાકે ખ્વાજા ઇસકે રેહને પર રાઝી નહીં કર્યુંકે ઉસ્સે ઇકરાર કર ચુકીથી કેહને લગી કે ખ્વાજા યેહ કેહતી હય મુજસે અબ ખતા કોઇ ન હોગી ઇસકો રેહને દીજીએ ઉમરૂને કહા આપ બાદશાહે લશકર હંય જયસા મુનાસબ જાને કીજીએ મેરે નઝદીક ઇસકા પાસ રેહના અચ્છા નહિં મેહરૂખને કહાકે યેહ અલગ પડી રહેગી. મંય ઇસકો મુંહ ન લગાઉંગી. યેહ કેહકર કુટનીસે ઇશારા કીયા કે વોહ સામનેસે ટલ ગઇ ઉમરૂ ખાના ખાને લગા વોહ બાત ભુલ ગએ બાદ ખાનેકે અપની જગેહપર ગએ કુટની દોએક રોઝ અપને ખયમેસે ન નીકલી ઓર કીસીકો ઉસને અપની સુરત ન દીખાઇ સબકો કુછ ખીયાલ ભી ઉસકા ન રહા બાદ દો દીનકે બહાર ઓર શકીલાકે ખય-

મેમંય આને જાને લગી દીલસેં કેહતીથી મેહરૂખકો અગર પકડ લે જાઉં વાઅદેકે ખીલાફ શાહતીલસ્સમકે હોગા ઓર મખસુરકે પાસ ઉમરૂ રેહતા હય ઉસપર કાબુ નહીં ચલ સકતા આખીર એક રાતકો છુપકર હયરતકે પાસ ગઇ ઓર સારા હાલ બ્યાન કરકે કહા આપ મેરે સાથ કોઇ સાહેર ઝબરદસ્ત કર દીજીએ તાકે જીસ વકતમંય મખસુરકો અપને કબઝેમંય લાઉં વોહ સાહેર ગીરફતાર કરકે શેહેનશાહકે પાસ લે જાએ હયરતને ઇસકા બ્યાન વયસાહી શાહકો લીખ ભેજા ઉસને નામા પડકે બાગબાંસે કહા તુમ જાવ ઓર કુટનીકે પાસ રહો વોહ હુકમ પાકર ઉઠા બાગબાં કી બીવીને ચુપકેસે કહા કે મખસુરકો શાહ ખરાબ કરના ચાહતા હય તુ કયું અપની શામત લાયા ચાહતા હય ઉસને યેહ કલામ સુનકર જવાબ દીયા કે તાબેદાર કો માલિકકે કામમંય કયા ઉઝર હય અફરાસીયાબને ભી ઉસકી આહીસ્તા બાતકો સુનકર પુછા કે કયા હય બાગબાંને કહા કે ગુલચીં જાનેકો મના કરતી હય કહા તેરી રાસ્ત ગોઇસે મંય બોહત ખુશ હું અચ્છા અબ જા ઓર મખસુરકો પકડલા યેહ આદાબ બજાલાકર રાહી હુવા ગુલચીં ભી ઉઠકર ચલી ઓર રાહમંય શોહરસે કહા કયું મુઝે રાંડ કીયા ચાહતા હય ઉમરૂસે અદાવત અચ્છી નહીં ઇસને કહા તુ વાહી હય બેહુદા બકતી હય જાકર બાગમંય ઠેહેર મંય શાહકે કામકો ઝુરૂર જાઉંગા યેહ કેહકર ચલા બીવી ઉસકી નાચાર અપને બાગમંય ગઇ ઓર યેહ બારગાહે હયરતમંય આયા ઉસને કુટનીકે સાથ કરદીયા કુટની ઇસકો બઝોર સેહેર સુરત બદલવા કર અપને ખયમેમંય લાઈ ઓર બીઠાકર મખસુરકે ખયમેમંય ગઇ ઇત્તેફાકસે ઉમરૂ ઉસ વકત કહીં ગયાથા ઉસને કાબુ પાકર મકર કીયા કે અય મલકા મંયને સીનઅત કરકે એક ચીડયા બનાઈ હય આપકે દેખનેકે કાબિલ હય મખસુરને કહા આખીર ઉસ ચીડયામંય કયા સીફત હય ઉસને કહા વારી તીલસ્સમકે ઝોરસે ચીનીકી પુતલીયાં બાહમ લડતી હંય ગાતી બજાતી હંય મખસુરકો ઉસકે કેહનેસે ઇસતેયાક પયદા હુવા ઓર ખરામાં ખરામાં ઉસકે ખયમેમંય આઇ યહાં બાગબાં બયડા થા ઉસને કાબુ પાકર ખાકે જમશેદી છીડક દી કે મખસુર બેહોશ હોગઇ વોહ કમરમંય પંજા દેકર લેઉડા ઓર કુટની અસબાબ વગયરા સબ છોડકર ભાગી લશકર યાને મેહરૂખને દેખા એક રસ્સી મખસુરકે લીપટી હુઇ ઉડાએ લીએ જાતી હય અયયાર ઓર સાહેર દોડે લેકીન બાગબાં દરયાએ સેહેરસે બોહત જલદ ગુઝર ગયા સબ હયરાન હોકર રેહ ગએ મગર કુટની ભાગતી હુઇ કરીબ દરયા પોહચીથી ઇત્તેફાકસે ઉમરૂ જો મખસુરકે લીએ દોડકર આતાથા ઉસકી નીગાહ કુટનીપર પડી પુકારા અય કાહબા ખડી રેહ કહાં જાતી હય કુટનીકે ઉસકી આવાઝ સુનકર બોહત જલદી અપને તઇં પુલ પરીઝાદુકે પાસ પોંહચાયા મુહાફીઝોને દરયાસે કહા હમ તુઝે હાથુંહાથ પોંહચાએ દેતે હંય. અભી લેકર જાને ન પાએથે કે ઉમરૂને દેખા યેહ નીકલ જાયગી ફીલ ફોર ફલ્લાએ ફલાખનમંય પથ્થર રખકર સરપર ચર્ખ દેકર જો મારા

કુટનીકે સરપર જાકર ગીરા કે સરકે ટુકડે ટુકડે હોગએ ઓર તડપકર મર ગઇ સાહેર **ઉમરૂ**કો પકડને દોડે ઉસને ગલીમ ઓઢલી ઓર અપને લશકરમંય આયા **બાગબાં** કા હાલ **મેહરૂખ,** વગયરાસે કેહકર કહા કે મંય જાતા હું જાંબાઝી કરકે **મખ.સુર** કો લાતા હું યેહ સુનકર સબ જવાબ દેને લગે કે **મખ.સુર**કા ખુદા નીગેહબાન હય આપ ન જાઈએ દરયાએ સેહેરસે ગુઝરના મુશકીલ હય **ઉમરૂ**ને ન માના ઓર રાહી હુવા બાદ ઉસકે ઓર અઇયાર ભી રવાના હુવે લેકીન **મખ.સુર**કે પકડે જાનેકા હાલ **હયરત**ને ભી સુના શાદાં વ ફરહાં સવાર હોકર બાગે સયબમંય આઇ ઉસ વકત **શાહે** તીલસ્સમ પરદએ **ઝુલમાત**મંય ગયાથા **બાગબાં**ને **મખ.સુર**કો લાકર ખુબ સેહેર કરકે હોશીયાર કીયાથા કે **હયરત** પોંહચી ઓર **મખ.સુર**પર એતાબ કરને લગી કે ઓ ચડડો હરામઝાદી તુઝસે શેહેનશાહને કયા બુરાઇ કીથી તુજકો ખાકસે પાક કીયા શાહઝાદી બનાયા કુલ શાહાને તીલસ્સમ તેરી ખાતીર કરતેથે ઓર તુ **ઉમરૂ**પર આશીક હુઇ યેહ કલામ **હયરત** કર રહીથી કે અબ્ર સુર્ખ ધીર આયા ઓર સવારી બાદશાહે તીલસ્સસકી આઇ સબને ઇસ તકબાલ કીયા બાદશાહ આકર તખ્તપર બયઠા ઓર **મખ.સુર**કો બોહત સખ્ત સુસ્ત કહા **મખ.સુર** સમઝી કે બે શક અબ તેરી જાન ગઇ કે દમે મર્ગ તુને અપને શાહઝાદે **નુરૂદદેહેર** કી સુરત ન દેખી યુંહીં દુનયાસે મેહરૂમ ચલી દીલસે રોકર યેહ કેહને લગી કે—

અબયાત.

દેખા કભી ન વસ્લ જુદાઇમંય મરગએ—યુંહિ હમારી ઉર્મકે દીન સબ ગુઝરગએ
સબરો કરાર હોશો ખીરદ યકબયક સભી—ઉસકે દોચાર હોતે હિયારબ કીધર ગએ

યેહ તો ખીયાલે આશિકમંય થી કે શાહને દોબારા ખેતાબ કીયા તુજપર **ઉમરૂ** આશિક હય ઉસને જવાબ દીયા કે **ઉમરૂ** તો મેરે બાપકે બરાબર હય મગર ઓર મેરે સેંકડું યાર હંય કીસી ભડવેકા ઇજારા તો નહીં મંય એક દીનમંય અસ્સી હ-ઝાર કરૂંગી યેહ જવાબ **શાહે** તીલસ્સમ સુનકર બોહત બરહમ હુવા ઓર કહા તુઝે **ઉમરૂ**કા ભરોસા હય કે વોહ આકર છુડા લે જાયગા **મખ.સુર**ને કહા ભરોસા તો મુઝે ખુદાકી ઝાતકા હય લેકીન **ઉમરૂ**કા યહાંસે છુડાના કયસા વોહ તો આસમાન પરસે લેજા સકતે હંય અયસે હંય કે તેરે નથનુંમંય તીર ચલાતે હંય **અફ્રાસી-આબ**ને ગુસ્સે હોકર કહા ઓ કેહબા તુ મુઝે ઉસ અઇયારપર ધમકાતી હય મંય સામને ઉસકે તુઝે આગમંય જલાઉંગા યેહ કેહકર હુકમ દીયા કે અય **હયરત** તુમ ઇસે લશકરમંય લેજાકર સામને **મેહરૂખ**.કે લકડીયાં જમે કરાવ ઓર ઇસકો ઉસકે રફીકુંકે રૂબરૂ જલાવ ઓર એક જાદુગરની નીહાયત મોઅઝ ઝીઝ **રંગી સેહેરજાદુ**સે હુકમ દીયા કે તુમ જાકર પેહરા ચોકી મુકરરર કરો લકડીયુંકા ઇનતેઆમ વગયરા કરકે **હયરત**કી મદદગાર રહો **રંગીસેહેર** જાદુ હસબુલ ઇરશાદ શાહ ગઇ હઝાર સાહેર અપને હમરાહ લેકર ચલી ઓર પાર દરયાકે ઉતરકર રૂબરૂએ **મેહરૂખ,** બયઠી

અસ્તાદા કીયા સાહેરસે હુકમ દીયા કે લકડીયા જમે કરો સાહેર જંગલકે દરખ્ત કાટ કર એક તરફ જમે કરને લગે ઇત્તેફાકન **ઉમરૂ** જો કીક રેહાઈ **મખ.સુરમંય** ચલા થા ઉસને સાહેરૂંકો દેખા સુરત સાહેરકી બનકર કરીબ ઉનકે ગયા સબબ લકડી જમે કરનેકા પુછા ઉનહુંને સારા માજરા બયાન કીયા **ઉમરૂને** ચાહા યહાં ઠેહેરકર કુછ અઇયારી કરૂં લેકીન શાહે તીલસ્સમને અપને મુકામપર કીતાબે સામરી દેખી ઇસ લીએ કે **મખ.મુરકે** છુડાનેકો ઉમરૂ જુરૂર આયગા દેખું ઇસ વકત કહાં હય કીતા. બસે ઝાહીર હુવા કે **ઉમરૂ** જહાં અંબાર લકડીયુંકા હો રહા હય વહાં બશીકલે સાહેર ખડા હય યે દેખકર ઉસને **હયરતસે** કહા લો ઉનકે આશના યાને **મખ.મુરકે** લકડીયુંકે પાસ આ પોંહચે અબ તુમ ઇનકો લે જાવ ઓર મય ઉનહેં ભી ગીરફતાર કરાએ દેતાહું જોડકે જોડકો જલાદો યેહ કેહકર પુતલેકે હાથ લીખ ભેજા કે અય **રંગી સેહેર** પાસ લકડીયુંકે **ઉમરૂ** ખડા હય ઉસકો ગીરફતાર કરલો ઇસિ મઝમુનકો જબ પુતલેસે પાયા પડકર **રંગી સેહેર** ખયમેસે નીકલકર નીગાહ તલાશમંય **ઉમરૂકે** દોડાને લગી ઉમરૂને ઇસકો કીસીકી તલાશમંય સમજકર **ગલીમ** ઓડલી ગાયબ હોગયા ઓર વહાંસે કુછ દુર હટકર **ગલીમ** ઉતારી દેખા કે **બર્કફીરંગી** સુરત સાહેરકી બના હુવા આતા હય ઉસને ઝરીલ અઇયારી બજાકર ઉસકો બુલાયા જબ વોહ નઝદીક આયા કહા બેટા આજ **મખ.મુર** જલાઇ જાતી હય ઇસ વકત તુમ મેરી સુરત બનકર સામને સાહેરૂંકે જાવ ઓર અપને તઇં કયદ કરાવ ફીર મંય સમજ લુંગા **બર્કને** કહા બોહત ખુબ ઓર ફીલફોર સુરત અપની મીસ્લે **ઉમરૂકે** બનાઇ ઓર લશકરકે સામને ગયા **સરસરકો** શાહને ભેજાથા કે **ઉમરૂ** આયા હુવા હય તુ **રંગી સેહેરકે** પાસ જા ઓર હીફાઝત કર **સરસર** આકર કઈ સાહેર અપને હમરાહ લેકર લકડીકે અંબારકે આસપાસ ટેહેલ રહિથી કે મકં બસુરતે **ઉમરૂ** ઇધ-રસે ગુજરા **સરસર** નીમચા પકડકર ડાંટતી હુઇ બડી **બર્કને** ભી ખંજર ખીંચા ઓર મુકાબીલ હુવા અભી દોએક હાથ ચલેથે કે સાહેર **સરસરકે** સાથ જો ચલે થે વોહ આગીરે ઓર બઝોર સેહેર **ઉમરૂ** નકલી કો પકડ લીયા સામને **રંગી સેહેરકે** લાએ ઉસને **બર્કકો** કયદ કરકે શેહેનશાહકો લીખ ભેજા કે **ઉમરૂકો** હસ્બે ઇરશાદે વાલા **સરસરને** પેહછાનકર ગીરફતાર કરા દીયા જબ યેહ નામા **અફ-રાસીયાબકો** પોંહચા પડકર બોહત ખુશ હુવા કહ્યું કે કીતાબ તો પેહલે ખબર દે ચુકી થી કે **ઉમરૂ** આયા હુવા હય. ઇસ વકત યેહ સમઝાકે બેશક વોહી ગીરફતાર હુવા ઓર દુસરે અઇયાર બર્ચીને પેહછાનકર ગીરફતાર કરાયા હય. અબ ઉસકે **ઉમરૂ** હોને મંય કુછ શુબાનહીં ગરઝકે ખુશનુદ હોકર **હયરતસે** કહા અય મલકા તઇયારી કરો ઓર ઇસ **મખમુરકો** ભી લે ચલો મંયભી ચલતા હું તાકે **ઉમરૂકે** સાથ ઇસકો જલાકર દીલ ઠંડા કરૂં **હયરત** યેહ સુનતેહી ઉઠી કે ઉસકે ઉઠનેસે હઝારહા સાહેર ઉઠ ખડા હુવા. તીલસ્સમ **બાતીન** મંય ગલગલા પડ ગયા જીસ કદરકે **મખમુરકે** યહાં

દોસ્ત થે ઉનકો સદમએ અઝીમ હુવા ઓર કહા ચલકર આખિર વકતમંય ફીર દેખ લેં ઓર દુશમનુંને કહા આજ ઈનકા હાલે સકીમ દેખકર દીલશાદ કરેં ચુનાચે બર સરે રાહ સબ દુશમન વ દોસ્ત ખડે હુવે ઇધર હયરતને હાથુ મંય હથકડીયાં પાઉં મંય બેડીયાં પેહનાકર તખ્તે સેહેર પર જાદુસે મે બસ કરકે બેઠા લીયા ઓર ખુદ અપને તાઉસપર સવાર હોકર ચલી હઝારૂં સાહેરૂ સાહેર મુહાસરેકો રવાના હુવા ઓર શાહે તીલસ્સમ ભી બડે કરરોફરસે સવાર હોકર ચલા. ખુમાર જાદુ બેહેનને મખમુરકી લાખ તરહ સમઝાયા કે બેહેન અગર તુ સચ્ચે દીલસે રાસે ખુલ એતેકાદ હોકર અફ્રાસીયાબ કી એતાઅત કરે તો મંય અપની ઝમાનત કરકે તુઝે છુડાલું મખમુરને જવાબ દીયા કે જલના મેરા હઝાર ઝીંદગીસે બેહતર હય મંય હરગીઝ અયસે રૂસીયાહ બાદશાહકી એતાઅત ન કરૂંગી ખુમાર નાચાર ચુપ હો રહી ઓર શાહ તીલસ્સમસે ભી શીફારસ ન કર સકી મગર ઝારો નીઝાર બેહેનકે લીએ રોતીથી ઈધર જો લોગકે તમાશાઇ થે વોહ બાઝ રોતે થે ઓર બાઝ હંસતે થે ઓર બાઝ જો દાના થે. વોહ ઇબરત પઝીરથે ઓર કેહતે થે કે મીયાં ઇસ શાહઝાદીકા યેહ સીન ઓર યેહ દિલ હુસ્ન વયસાહી સુરત વયસીહી ફલકકા યેહ ઝુલમકે ઇસકો ચલનેકે લીએ મુકરરર કીયા હય અફસોસ હય કે કયા જફા પેશા ફલક બદશોઆર હય. ખુલાસા કલામ યેહ મજમએ કયદીકો લીએ સાથ શાહ તીલસ્સમકે આતા હય. લેકીન હાલ ઉમરૂકા સુનીએ કે જબ બર્ક ગીરફતાર હો ચુકા ઉસ વકત ઉમરૂ ગલીમ ઓડે કીલએ રંગી હીસાર મંય આયા. દેખા યેહ મસનદ પર બયઠી હય ઓર ચંદ મુલાઝમ જાદુગર આસપાસ હાઝીર હંય ઉમરૂને આવાઝ દી કે અય રંગી સેહેર મંય ફરિશતા સામરી હું ખુદાવંદ સામને દરએ કોહ પર હંય વહાં તશરીફ લાએ હંય ઓર ઉમરૂકે ગીરફતાર હોનેસે બોહત ખુશ હય તુમહેં બુલાતે હંય કે ઉનરેં બોહત અતા ફરમાએંગે રંગીનસેહેર યેહ આવાઝ ગયબી સુનકર બોહત ખુશ હુઇ ઓર સમઝીકે આવાઝ દેનેવાલા કોઈ દીખાઈ નહીં દેતા બેશક યેહ ફરીશતએ ખુદાવંદકા આવાઝ હય. પસ ઉસી વકત ઉઠકર તનહા ચલી. અગર કીસીને સાથ ચલનેકા ઇરાદા કીયા તો કહા નહીં કે તુમ લોગ બગેર ખુદાવંદકે ઇજાઝતે તલબકે કાબીલ નહિં ગરઝકે અકેલી ચલકર નઝદીક કોહકે પોંહચી. ઉમરૂ પેહલેહી ઇસકા મુનતઝર થા ઓર સુરત અપની નીહાયત ખોફનાક બના ચુકા થા કઈ સર ઓર હાથ પાંઉં બનાએ થે ઓર કાન ઓર આખસે શોઅલે નીકલતે થે રંગીન સેહેરકે આનેસે એક પલેટ મંય કુછ મેવા લીએ હાઝીર હુવા ઓર કરીબ આકર કહા આપકે આને મંય અરસા ગુઝરા ખુદાવંદ તશરીફ લે ગએ મગર યેહ મેવા દે ગએ હંય કે ઇસકો ખાઈએ ઉમર બડ જાઈગી યેહ કેહકર વોહ મેવા ઇસકે હાથમંય દીયા ઓર આપ સામનેસે ગાયબ હોગયા. રંગીન સેહેર ને જાના કે ફરીશતા થા મેવા દેકર પાસ ખુદાવંદકે ગયા ઉસને મેવા કુછ ખાયા ઓર બાકી લેકર ખયમેકી તરફ ચલી. રાહ મંય બેહોશ હોકર ગીરી ઉમરૂને જાહીર હોકર

કપડે ઉસકે ઉતાર લીએ ઓર ઉસીકી સુરત અપની બનાઈ ઓર ઉસકો ઝમીન ખોદકર દફન કરદીયા આપ વહાંસે બયમે મંય આયા ઓર સાહેર જો લકડીયાં જમેકર રહેથે. ઉનસે હુકમ દીયા પેહલે ઝમીનપર બારૂદ બીછાવ ઉસકે ઉપર લકડીયુંકા અંબાર લગાવ કયું કે મુજરીમું કો જલાતે વક્ત આગ લગાતેહી ફેસલ હો જાય દેર ન લગે કયુંકે ઉમરૂકે મદદગાર બોહત હંય અયસા ન હો કોઇ પેચ પડ જાય. ઓર આગ મંયસે કોઈ ઉસકો લે જાય યેહ કેહકર અલગ જાકર ઝંબીલસે બેહોશી અયસી નીકાલી કે બારૂદ માલુમ હોતી થી વોહ સાહેરૂંકે હવાલેકી ઉનહુંને ઝમીન પર ઉસકો બીછાયા. ઓર ઉસ પર લકડીયુંકા અંબાર લગાથા ઉસ પર સેરૂં બારૂદ ડાલ દી ખુબ ઇનતેઝામ કીયા ઇસ મંય **અફ્રાસીયાબ**કી સવારી બડી ધુમધામસે આઇ **હયરત** ઉસ મુજરે માને ઇશક સરદાર મલકા **મખમુર**કો તોકો સલાસીલ મંય ગીરફતાર કરકે લાઇ ઉસકે આનેસે તમામ તીલસ્સમ મંય ગલગલા પડા ઓર લશકરે **મેહરૂખ** મંય ભી યેહ ખબર પોંહચી કે **મખમુર** જલાઇ જાતી હય યેહ સુનતેહી હરએકને પછાડી ખાઇ ઓર **મખમુર** જાન દેને પર આમાદા હુઇ જલ્દ જલ્દ લશકર તઇયાર કરાયા સબ સરદાર નારંજો તુરંજ અસબાબે સેહેર લેકર તખ્તે અઝધહે પર સવાર હુવે ફીર તો.

નઝમ.

ચલી ફોજે જંગી સુએ રઝમ ગાહ—વોહ શેરૂંકા ગુસ્સા ખુદાકી પનાહ
બડે જીસ ઘડી સારે ફોલાદ પોશ—હુવા બેહરે આહિન મંય પયદા ખરોશ
કીસી સીગતસે બડકે સાહેર ચલે—સવારીકે અઝધર શરર બેઝ થે
હુઇ મન કલે સેહેર આતિશ કુશાં—બરસતી થી હર સીમ્ત ચીંગારીયાં
લીએ સુર્ખ સુર્ખ હાથ મંય ઝંડીયાં—કે દરયાએ ખું જયસે હોવે રવાં
વોહ બાજુકા—બજના વોહ કરનાકા શોર—વોહ આંધીકા ચલના વોહ જાદુકા ઝોર

ગરઝકે યેહ લશકર જીસદમ રવાના હુવા સદાએ ન ફીરે જંગી સુનકર **કીરાં** સેહરાસે સયર કરતા આયા ઓર **મેહરૂખ**સે કહા આપ કહાં જાતી હંય. ઉસને અપને ઇરાદેસે મુત્તેલા કીયા. **કીરાને** જવાબ દીયા કે આજતક હમ તદબીરસે ન લડતે તો અબ તક શાહે તીલસ્સમકે હાંથસે કત્લ હો જાતે જાન દેના કયા મુશકીલ હય. જબ ચાહો લડકર મર જાવ ઇસ વકત પર કયા મુનહીસર હય ખ્વાજા સાહેબ ગએ હંય વોહ જબ તક ન આએ આગે ન બડહો મંય ખબર લેને જાતા હું તુમ યહીં ઠયરો **મેહરૂખ** ઇસકે રોકનેસે થમી ઓર યેહ વાસ્તે ખબરકે રવાના હુવા વહાં જબ **અફ્રાસીયાબ** સાથ **મખમુરકે** આકર પોહચા **રંગીન સેહેરને** ઇસ તક બાલ કીયા. **હયરતને** સેહેરસે એક બંગલા મીનાકાર બનાયા. શેહેનશાહ ઉસમંય ફરોકશ હુવા. હર તરફ સાહેરાને નામી જોક જોક મયદાનકો ઘેર કર ખડે હુવે ઓર **થોડીસી ફોજ** **મુહાસરા** અંબાર કીએ ઠયરી ઓર **અફ્રાસીયાબને મખમુરકો** બુલાકર બોહત કુછ **સમઝાયા** કે અબભી અપને ગુનાહસે તોબા કર તુમેરી રૂકને સલતનત હય **શાહઝાદી**

હોકર એક અફ્ચાર પર મુબતિલા હોના હમ જીનસું મંય ઝીલ્લત ઉઠાના મુનાસબ હાલ નહીં તું અપને તંઈ ખીયાલ કર અપને હુસ્ન ખુબી પર રેહેમ ખા ઇન હર-કતુંસે બાઝ આ મંખમુર યેહ કલમાત નસીહત સુનકર રોને લગી. ઓર આહે સર્દ પુરદર્દસે પુકારી.

નઝમ.

આહ કીસ પરદા નશીંસે દીદએ દિલ લડ ગએ
શીદદતે ગીરયાસે જું આંખુંપે પરદે પડ ગએ
બાદ મર્ગ એ માલમે જો અપને ખીંચા ઇનકે આલ
આખિર ઇસ શરમીંદગીસે હમ ઝમીં મંય ગડગએ
દિલહી જબ છાતીકા ફોડા હો તો કયા જીનેકા લુત્ફ
કયું અજલ કયા પાઉં મંય તેરે ફફોલે પડ ગએ

અય શેહેનશાહ મુજકો ઇસ ઇશકને આપ મંય નહિં રખ્ખા બેહતર આરઝુ રખતી હું કે જલ્દ મુઝે કત્લ ફરમાઇએ ગમે ઇશકસે છુડાઇએ અફ્રાસીયાબ ઇસકી બાત સુનકર સમઝાકે યેહ બાઝ ન આયગી. ચીલ્લાકર હુકમ દીયા કે લે જાકર સાથ ઉમરૂકે ઇસકો જલા દો રંગીન સેહેરને હયરતસે અરઝ કીયા કે આપ કયદે સેહેર દફે કીજીએ તાકે મંય ઇસકો લે જાકર અંબારે લકડીયું પર બીઠાઉં હયરતને કુછ અફ્સું પઢા કે મંખમુર પરસે સેહેર દફે હુવા લેકીન હઝારહા સાહેર મુહાસરા કીએ થે મંખમુર તનહા કયુંકર ભાગ સકતી ફલકકો દેખકર રેહગઇ ઓર રંગીન સેહેરને ઉસકો લે જાકર લકડીયું પર બીઠાયા ઓર ઉમરૂ નકલી બર્કે ફીરંગીકો ભી પેહલુમંય બીઠાયા બર્કને દેખાકે લકડીયુંકે નીચે બારૂદ બીછી હય દીલસે કહા કે ઉસ્તાદકે નામકો ખુદા રખ્ખે મશહુર હોગાકે ઉસ્તાદકે નામપર બર્કને જાન દી કયુંકે ઉસ્તાદ મુજકો ગીરફ્તાર કરાકર અબતક ન આએ અબ યહાં જાન જાનેકા સામાન હય ઇસ વકત મંખમુરને નકલી ઉમરૂસે કહા કે ખ્વાજા મુજ સોખ્તા બખ્ત મોહબ્બત મંય તુમને અપને તઈં નાહક કયદ કરાયા મેરે ખુનકા એવઝ શાહે તીલસ્સમસે લેતે મેરા જલના ઉસ તગા-ફુલ શોઆર ફરામોશકાર શાહઝાદએ નુરૂદદેહેરસે બયાન કરતે બાદ ફતેહ તીલસ્સમ શાયદ વોહ હમારી મુશત ખાક પર આ નીકલતા. શેએર—બાદે ફના યેહ ખાક જો બરબાદ હય મેરી—દામન હય ઢુંડતી યે કીસી શેહસવારકા—યેહ કેહ કર ઝાર ઝાર અશક ખુની દીદએ ખુંબારસે બરસાને લગી. ઓર બે તાબાના યેહ સુનાને લગી,

નઝમ.

એહવાલ ખુશ ઉનહુંકા હય બઝમ મંય જો તેરે
અફ્સોસ હય કે હમને વાંકાં ન યાર પાયા
કયા એતેબાર યાંકા ફીર ઉસકો ખ્વાર દેખા
જીસને જહાં પર આકર કુછ એતેબાર પાયા

આહું કે શોઅલે જીસ જા ઉઠતે થે મીર શબસે
વાં જાકે સુબ્હ દેખા મુશતે ગુબાર પાયા

બર્ક યાની ઉમરૂ નકલીને હસરત આંગી બાતેં સુનકર જવાબ દીયા કે અય મલકા ખુદાકો યાદ કરો ઘડીમંય કુછ કા કુછ હો જાતા હય હમને હઝારૂં સાહેર માર ડાલે દેખો ખુદા કયા કરતા હય ઇસ અરસેમંય રંગીન સેહેરને આકર મખ.-સુરકો ડાંટા કે અરી નમકહરામ અબ ભી અપની બદઝાતીસે બાઝઆ રોને ધોનેસે કયા હાસીલ હય અપની જાન બચા બર્કને જો ગોરકી દેખા તો રંગીન સેહેરકો પેહચાના કે ઉસતાદ હય ખુશ હુવા કે અબ ઝુરૂર છુટે ઓર મખ.સુરને તડકકર જવાબ દીયા કે ઓ કત્તામા કયા મુઝે બાર બાર મરનેસે ડરાતી હય જા દુર હો મંય હરગીઝ શાહે તીલસ્સમકી ઇતાઅત ન કરૂંગી યેહ સુનતેહી રંગી સેહેરને પુકા-રકર કહા કે અય શેહેનશાહ યેહ મુજરેમા કીસી તરહ નહિ માનતી અફ્રાસીયાબ ને કહા તુમ હટ જાવ ઓર હુકમ દીયા કે અંબારે લડકી મંય આગ લગાઇ જાએ એક સાહેર પુલા લેકર દોડા ઉસ વકત કીરાં જો ખબર લેને આયાથા બ શીકલે સાહેર ખડા હાલ દેખરહાથા જયસે સાહેર પુલા જલાકર ચલા કીરાંને દોડકર ઉસકે સરમંય બગદા મારા કે સર ટુકડે ટુકડે હો ગયા ઓર શોર ઉસકે મરનેકા બુલંદ હુવા આંધી સીયાહ આઇ આગ પથ્થર બરસને લગે કીરાં ભાગા ઓર ઉમરૂને ઉસી શોરમંય લકડીકે ઢેર પર જસ્ત કરકે જાકર જાલ મારા ઓર મખ.સુરકો ખીંચકર ઝંબીલ મંય ડાલા કયું કે સેહેર તો દફે હોચુકાથા બર્ક ભી કુદકર ભાગા લેનાલેનાકા ગોગા બુલંદ હુવા ઉમરૂ ભી ભાગા સાહેર જો પીછે દોડે ઉમરૂને હુકકા અતિશબાઝી દાગ કર અંબારે લકડીપર મારે કે લકડીયુંમંય આગ લગી ઓર શોઅલા બુલંદ હુવા બારૂદ બેહોશીકી ઉડી ઓર સાહેરૂંકે દેમાગ મંય ધુંવાં ગયા હઝારહા સાહેર બેહોશ હોકર ગીરા યહાં તક બંગલે મંય હયરત ઓર અફ્રાસીયાબકે બેહોશીકાં ધુવાં પોંહચા ઓર વોહ ભી બેહોશ હુવે ઉસ વકત કીરાંને દોડકર મેહરૂખકો ઇસ હાલકી ખબર દી ઉસી વકત વોહ લશકર લીએ મુસ્લ્લેહ વ મુકમ્મીલ ખડી થી આકર ગીરી નારંજો તુરંજ મારકર હઝારૂંકો બે જાન કીયા જો બેહોશ ન હુવે થે વોહ ભાગે યહાં લશકર યાને ઉમરૂને પથ્થર બરસાના શુરૂ કીએ ઉમરૂ જાલ મારકર લુટને લગા ખુ-લાસા યેહ કે દમભર મંય આફ્રત બરપાકી દરયાખું ન કાબેહ ગયા.

નઝમ.

વોહ તેગે સેહેર એક બરકે ગઝબ થી—કીસીકો તાબ ઉસ આતિશકી કબથી
જહાં ઉસ શોઅલા દમકા પડ ગયા અકસ—વોહ ગોયા શીશએ આતિશકા થા અકસ
લગે ગોસે મંય જબ લુપને વોહ ખુંરેઝ—સવારૂંને કીયા ઘોડેકો મેહ મેઝ
હુવે શેરૂંકે આગેસે વોહ ગુમરાહ—પરેશાનો ગુરેઝાં મીસ્લે રૂબાહ

ઇસ હંગામે મંય યકાયક ઝમીનકો ઝલઝલા હુવા. ઓર પરયાં પીચકરીયાં

લીએ નીકલીં. ઉમરૂ ને મેહરૂખ સે કહા અબ યહાં ન ઠયરો. યેહ પરચાં અફ્રાસીયાબકો હોશીયાર કર દેગી ઓર વોહ સબકો ગીરફતાર કરેગા હરએ ઇરશાદ મેહરૂખને ન ફીરે સેદેર બજાઇ સબ ફોજ જમે હો ગઇ યેહ સબકો લેકર રવાના હુઇ ઓર વહાં પરચુંને પીચકારી મુહપર શાહ તીલસ્સમકે ઓર હયરતકે લગાઇ ઇનકો હોશ આયા અજબ હાલ અખતર અપને મુલાઝમુંકા પાયા દેખા બોહતસે જલે હુવે ગીર્દ લકડીકે ઢેર કીએ પડે હંય ઓર હઝારૂં લાશેં ખાકો ખું મંય ગીલતાં હય આગ લગી હય બયમે જલે હંય હસરતો યાસ બરસતી હય ન ઉમરૂકા પતા હય ના મખમુર જલતી હય યેહ દેખનેહી આતીશે ગઝબ ભડકી ઓર ફર્તે ગયઝસે પુકારા કે મુજસે ગલતી હુઇ જો ઇસ પાર દરયાએ સેહેરકે મખમુરકો લાયા મગર અબ યેહ સબ બાગી મેરે હાથસે બચ કર કહા જાએગેં અબકી કીસીકો ઝીંદા ન છોડુંગા યેહ કેહકર બયઠે બયઠે ગાયબ હોગયા ઓર ગીરબાલ જાદુ નામ એક સાહેર હય કે ઉસકે પાસ સેહેરકા જાલ હયં કે ઉસમંય સાહેરકી ગરદન ફંસ જાતી હય ઓર લટક જાતા હય ઉસીકો લેને ગયા આઇંદા હાલ ઇસકા માલુમ હોગા ઇધર હયરત આકર અપને લશકરકો દુરૂસ્ત ઓર જમે કરકે ઉતરી ઉસ તરફ મેહરૂખ. ફતહે ફીરોઝી અપની બારગાહમંય પોંહચી લશકરને કમર ખોલી બઝમે મસરરત આરાસ્તા હુઈ સબ સરદાર અપની અપની જગેહપર બયઠે ઉસવકત અઇયાર ભી આય ઉમરૂને મખમુરકો ઝંબીલસે નીકાલા સબ ઉઠકર ગલેસે મીલે ઓર ઉમરૂકી તારીફ કરને લગે ઉમરૂને કહા અય મેહરૂખ ઉસ કુટનીકે રખનેકા તુમને તમાશા દેખા મેહરૂખને ઉઝર કીયા કે અબ બગેર તુમહારી સલાકે કોઈ બાત ન કરૂંગી ઉમરૂ બોલા અબકી અફ્રાસીયાબ બડી આફત લાયગા ઓર અય મખમુર તુમ ભી કોઇ બડી જાદુગરની નહિ હો ક્યું કે ન કોઇ રાઝે તીલસ્સમ બનાતી હો ન અફ્રાસીયાબ પર સબકત લે જાતી હો મખમુરને કહા ખ્વાજા શાહે તીલસ્સમકા હમ લોગ કુછ નહીં કર સકતે હંય મંય ચાર રોઝ જાકર ચાહે સામરી પર રહું તો ઝમીનો આસમાનકે કુલાબે મીલા દું ઇસ મંય શકીલ જો ઇશકે ખુબસુરત મંય બેહોશ સા રેહતા હય યેહ ગુફતગુ સુનકર કુછ આપમંય આયા ઓર કહા કાશ શાહે તીલસ્સમ મુજકો મેરી માશુકાકે પાસ કયદ કરે તો બેહતર હો ઓર અગર મેરા ઉસ્તાદ મેરે હાલકી ખબર પાતા તો અફ્રાસીયાબકો મઝા ચખાતા વોહ અલબત્તા હમસરે શાહેજાવેદાં હય. ઉમરૂને પુછા વોહ કોન હય કોઈ જાં નહિં સકતા. રાહ સખ્ત દુશવાર ગુઝાર હય ઉમરૂને કહા બતાવો તો સહી ઉસને કહા દો રાહેં ઉસકે તીલસ્સમકી હંય એક રાહ તો કોહે અકીકકી તરફસે હય. ઓર દુસરી રાહ મલક લોહ દૌરાન જાદુકી તરફસે હય ઓર વોહ બાદશાહે તીલસ્સમ હય ઉસકા તીલસ્સમ ભી બોહત બડા હય મીસ્લે તીલસ્સમ હોશરૂબાકે હય અગર વહાં કોઇ જાએ ઓર કહે કે શા ઝીઈ તેરા મરતા

હય ઉસ્સે ઓર **અફ્રેરાસીયાબ**સે મુકાબલા હય યેહ સુનકર વોહ અભી ચલા આ-યગા **ઉમરૂ**ને કહા નામ ઉસકે તીલસ્સમકા કયા હય ઓર ઉસકા નામ ઓર રાહકી કયફીયત પુરેપુરી બતલાવ **શકીલ**ને જવાબ દીયા ઉસકા ઇસ્મ નામી ગીરામી **કોકબ રોશન ઝમીર** હય ઓર ઉસકી બેટી હય કે બે મીસ્લ સાહેરા હય નામ ઉસકા **બુરરાને શમશીરઝન** હય ઓમ ઉસકે તીલસસમકા નામ **નુરઅફ્રેશાં** હય અગર કોઇ જાએ તો બ્યાબાને રેગસ્તાનકે આગે દરયા હફ્તરંગ મીલેગા ઉસ તરફ દરયાકે સરહદ ઉસકે તીલસ્સમકી શુરૂ હોજાની હય **અફ્રેરાસીયાબ**ને કઇ બાર ચાહા કે વહાં જાકર સયર કરૂં મુમકીન ન હુવા ન ઉધરકા કોઇ ઇધિર આ સકતા હય ન ઇસ તરફસે કોઈ ઉસ તરફ જા સકતા હય બલકે **કોકબ** કઇ બાર ચલા આયા **અફ્રેરાસીયાબ** ન જા સકા ઓર ઉસ તરફ દરયાકે બ્યાબાન સેહરા ઉસ તીલદસમકે પડતે હંય વોહ મુઝે પુરે તોરસે યાદ નહીં કે કીધર રાહ હય ઓર કયા કયા બયાં હય **ઉમરૂ**ને પુછા કે દરયાએ હફ્તરંગ કયસા હય **શકીલ**ને કહા ઉસમંય સબ્ઝો સુર્ખ ઝર્દ સીયાહ સુફેદ સાત રંગકા પાની બેહતા હય **ઉમરૂ**ને અફસોસ કીયા કે અગર મંય સાહેર હોતા તો જાકર લે આતા ઓર પ્યામ તુમહારા ઉસકો પોંહચાતા **મખ.મુર**ને કહા ખ્વાજા ઉસ દરયાકી ઇનતેહા સુના હય કે નહીં હય અગર કોઇ સેંકડું બરસ ચલે જબ ભી ઇનતેહાતક ન પોંહચે. ઓર મંય રાસ્તા જાનતી હું બલકે એક આધા અઝીઝ મેરા ઉસ તીલસ્સમમંય રેહતા હય મંય જાકર જો કહોગે કેહ આઉંગી લેકીન બડી ખરાબી યેહ હય કે ઉસ દરયામંય ન કશની ચીન્ની હય ન કોઈ મલ્લાહ હય **ઉમરૂ** બોલા કુછ કયું ન હો મંય જાતા હું **મેહરૂ.ખ**ને ગભરાકર કહા અય **શકીલ** તુને બેકરારી કરકે ખ્વાજાકો હમસે જુદા કીયા અબ લશકર કીસકે સહારે રહેગા **મખ.મુર** બોલ ઉઠી કે ખ્વાજા આપ ન જાઇએ મંય જાતી હું યેહ કેહકર ઉઠી ઓર અપને ખયમેમંય આકર સફરકી તઇયારી કરને લગી.

પહેલા હીસ્સા તમામ સુદ.

અબ **મખ.મુર** તો જાતી હય ઓર ઓર બાકી દાસતાનકે લીએ દુસરા હીસ્સા દેખો.

મુસલમાનું કી મઝહબી કીતાબેં.

ઉરદુ ઝબાન ઔર ગુજરાતી હરફેમંય.

પુસ્તકોનાં નામ.	કિ. રૂ. આ.	ટ. રૂ. આ.
અમારા નબી અને તેમના બોધવચન.	૦—૮	૦—૧
અલફ લયેલા યા અની એક **હજાર ઔર એક રાતકા બેબહા** ખજાના શાયકીન! મશહુર **અલફ લયેલાકે** નામસે શાયદહી કોઈ બે ખબર હોગા. યેહ વોહ કિતાબ હય જીસકી સાની આજ જમાને ભરમે મીલના મુશકીલ હય, રંજીદા દીલકો આરામ દેનેવાલા યહી એક નુસખા વય દીલકો ખીંચને વાલા સહરનુમા કિસ્સોંકા મોજે મારતા સમંદર જીસકે લીયે મશહુર ઈગ્રેજ ગ્લેડસ્ટન કહેતા હય કે "જો કોઇ બહોતહી ઉમ્દા કિતાબોંકા અખજ કરનેકે લીયે અગર મુજસે કહે તો કભીબી મેં અલફ લયેલાકે રખે બગયર ન રહું" જીસને ન દેખી ઉસકેસા કમનસીબ કોઇ ન હોગાકી અજહદ ઉમ્દા હોનેકે સાથ કિમત બહોત કમ રખનેમે આઇ હય. સુન્હેરી જીલ્દ ઔર ઉમદા કાગજવાલી હૈ.	૩—૦	૦—૫
અલફ લયેલા—રફ કાગજ સુન્હેરી જીલ્દવાળી	૨—૦	૦—૪
આઇને અકબરી—અબુલફઝલ અલામાએન ગુજરાતીમાં	૨—૦	૦—૩
આલમગીર—અવરંગઝેબ બહાદુર બાદશાહે ગાઝી	૦—૮	૦—૧
ઈસલામનાં મોતી—નસીહતને લગતા દીલકશ મણકા	૦—૮	૦—૧
ઇમાનનાં મોતી—અલ્લાહનાં અનુપમ નવાણુ નામો.	૨—૦	૦—૨
ઇસલામીઓનો હિંદને ઠપકો.	૧—૪	૦—૩
ઉર્દુ મીશ્ર ગુજરાતી કોષ—આ પુસ્તક ઘણું ઉપયોગી છે...	૧—૪	૦—૩
કસસુલ અંબીયા ફી જીકરૂલ અસફીયા—આમા મોટા મોટા ૫૭ હજરતોનો વાંચવા યોગ્ય અહેવાલ એવો ઉમદા આપવામાં આવ્યો છે ને વાંચવાથી એક ઉમદા તવારીખ જાણી શકાય છે. પુસ્તકના પ્રમાણમાં બધા માણસો તે ખરીદી શકે તેટલા ખાતર જુજ છે.	૦—૧૨	૦—૧॥
કનીઝે ફાતમા અથવા અરબાબે ઝમાના	૧—૪	૦—૨॥
કરામાતે પીર—અબદુલ કાદર જીલ્લાનીની કરામતો	૦—૫	૦—૦॥
કુરાને મજીદ—અરબી સાથે ગુજરાતી તરજુમો આમાં આપેલો હોવાથી અરબી ન જાણનારાઓને માટે આ પુસ્તક એક **હીરા મોતીની** મોટી ખાણ છે. ઉંચા કાગળ પાકું સોનેરી પુઠું છતાં માત્ર	૬—૦	૦—૧૨
કુરાનેશરીફ માંહેલા જવાહીરો.	૦—૮	૦—૧
ગવહરજાન અથવા અલબેલી નાર—દીલ્હીની ગુણીકા	૧—૮	૦—૩
ગુલીસ્તાને ખ્વાજા—હ. મોઈનુદીન ચીશતીની તવારીખ	૦—૬	૦—૦॥
ગુલીસ્તાન—શેખ સઆદીની લખેલીનો ગુજરાતી તરજુમો...	૨—૦	૦—૩
જીકરૂશ શહાદતેન—ઇમામોની તવારીખ નોહા વીગેરે	૦—૮	૦—૦॥
ઝવાઝીર હીંદી—નસીહતનામા, ઇબલીસનામા વીગેરે	૦—૪	૦—૦॥
તજકરતુલ અંબીયા—પયગંબરો મશહુર અસહાબોની તવારીખ	૦—૮	૦—૧

પુસ્તકોનાં નામ.	કિં. રૂ. આ.	ટ. રૂ. આ.
તારીખુલ ખુલફા—ચાર મોટા 'હજરતોનાં' વૃતાન્ત	૦—૮	૦—૧
તુફાને કરબલાં—માતમ, મરસીયા, નૌહા, રીવાયત વીગેરે...	૦—૪	૦—૦ાા
તોહફતુન નસુહ—મોલવી નઝીરના ઉર્દુનો તરજુમો.	૧—૦	૦—૨
તોહફતુલ મુશતાક—યાને જામેઉદ દાવાત	૦—૩	૦—૦ાા
તોહફતુલ બરકાત—હજનાં અરકાન અને મક્કા, મદીનાનું બ્યાન	૦—૫	૦—૦ાા
દરીયાઇ બેગમ—માતમ, મરસીયા, જોગીનામા, નૌહા, વીગેરે	૦—૩	૦—૦ાા
દોલતે બેઝવાલ યાને બરકતે હાલોમાલ	૦—૮	૦—૧
નસીરૂદ્દીન—ચડતીપડતીનો જીવતાં જાગતાં અહેવાલ	૦—૮	૦—૧
ફુતુહુશશામ—ઇસલામી તવારીખની ઉમદા બીના, એમાં ઇસલામી મઝહબની અનેક ખુબીયો સમાયેલી છે.	૧—૦	૦—૨
નીઝામી વાર્તાઓ—બોધ લેવા યોગ્ય ૮ ઇસલામી વાતો.	૦—૧૦	૦—૧
મજમુઆ હજાર મસાયેલ—ઇસલામી ઉમદા મસાલાઓ...	૦—૫	૦—૦ાા
મનબેઉલ અહજાન—વફાતનામું હઝરત સલનું સહી રીવાયતોનું	૦—૩	૦—૦ાા
મસાયેલે સુદત હેયેરાહ—હયરત મસાલાઓનો ખજાનો	૦—૩	૦—૦ાા
મીલાદે રસુલ—હઝરત સલનું બ્યાનમાં રીવાયતો કાસીદાવાળી	૦—૪	૦—૦ાા
મુસદ્દસેહાલી અથવા ઇસ્લાની ચડતીપડતી	૦—૧૨	૦—૨
મુરશીદકામિલ યાને સાચો બાતેના રાહબર	૦—૮	૦—૧
મેહબુબે કુરેશ—હઝરત ઉસ્માન રદીના સમયની વાર્તા	૧—૮	૦—૩
રીરહોસેબરી—ભયંકર બનાવોની ભયભરેલી વાર્તા	૧—૮	૦—૩
શાદીનામાએ ફાતુમતુઝહેરા—ખાકનામા મઓતનામા	૦—૧	૦—૦ાા
શેખસનોસી—ભવિષ્યની ઇસલામી વાતોનું બ્યાન	૦—૧૦	૦—૨
સલીમ અને મેહરૂન્નીસ્સા—બેગમ નુરજહાંના પ્રેમની વાર્તા	૦—૬	૦—૧
હદીયતુલ મુસલેમીન—(દુવાએ મુગની) પંચબીનાએ ઇસલામ, સીપારો કસીદયે, તબારક સુરયા વીગેરે બાબતો છે	૦—૫	૦—૧
હઝરત મોહમદ—બાલ્યાવસ્થા, કુટુંબ, વિગેરે	૦—૮	૦—૧
હયાતે જાવેદાની—અબદુલકાદર જીલાનીની કરામતો	૦—૮	૦—૧
હસનબીનસબ્બાહ—ઇસમાઇલી ધર્મની હકીકત...	૦—૧૦	૦—૧
હાલાત ઇસતમબોલ—કોન્સ્ટેન્ટીનોપલનું વર્ણન...	૦—૪	૦—૦ાા

ઉર્દુ નાટકો જબાની સાથે (ગુજરાતી હરફોમાં).

અમૃત	૦—૬	૦—૧
અલ્લાઉદ્દીન	૦—૬	૦—૧
અલીબાબા ચાલીસ ચોર	૦—૬	૦—૧
અસીરેહિર્સ—શેરીડનકે મશહુર પ્લે પીજારો પરસે	૦—૬	૦—૧
અંજામે સખાવત ઉર્ફે બાદશાહે બોદાદોસ્ત	૦—૪	૦—૦ાા
ઇન્દ્રસભા—તસબીરવાલી	૦—૩	૦—૦ાા
ઇન્તેકામ	૦—૬	૦—૧

પુસ્તકોનાં નામ.	કિ॰ રૂ॰ આ॰	ટ॰ રૂ॰ આ॰
કતલેનઝીર	૦—૬	૦—૧
કસોટી ઉર્ફે દોરંગી દુન્યા	૦—૬	૦—૧
કાલીનાગન ઉર્ફે જમશેદ...	૦—૬	૦—૧
ખ્વાબેહસ્તી- ફેઝેસોહબત	૦—૬	૦—૧
ખુબસુરતબલા—સાદી	૦—૫	૦—૧
ખુબસુરતબલા—તસબીરવાલી	૦—૬	૦—૧
ખુશરૂ હસીના	૦—૬	૦—૧
ખુનેનાહક-શેકસપીયરકે મશહુર હેમલેટ પરસે	૦—૬	૦—૧
ખેજામેગયમ ઉર્ફે ચોર દરવાજા	૦—૬	૦—૧
ગુલરૂ ઝરીના ઉર્ફે ઉલફતકા નગીનાં	૦—૬	૦—૧
ગુલશને અફ્રત	૦—૬	૦—૧
ગુલીસ્તાને ખાનદાને હામાન	૦—૬	૦—૧
ગુલેબકાવલી	૦—૬	૦—૧
ચતરે બકાવલી	૦—૬	૦—૧
ઝહરી સાંપ ઉર્ફે કટોરાભર ખુન	૦—૬	૦—૧
દાગે હશરત-જાંનીસાર ઉર્ફે શીરીં ફરહાદ...	૦—૬	૦—૧
દીલ આરામ	૦—૬	૦—૧
દીલ ફરોશ-મરચન્ટ ઑફ વેનીસ પરસે	૦—૬	૦—૧
ધુપ-છાંવ	૦—૬	૦—૧
નિંદાખાનું-શેરીડેનકે "ધી સ્કુલ ફૉર સ્કાન્ડલ" પરસે	૦—૮	૦—૧
નેક નીયત યાને ચંદ્રાવલી	૦—૬	૦-૦॥
બજમે ફાની-સેકસ્પીયરકે રોમ્યો જુલીયટ પરસે	૦—૬	૦—૧
ભુલભુલયાં	૦—૬	૦—૬
મીઠા ઝહર	૦—૬	૦—૧
શાહીદે—નાજ	૦—૬	૦—૧
સયદે હવસ-શેકસ્પીયર કીંગ રીચર્ડ ધી થર્ડકા ડ્રામા	૦—૬	૦—૧
સુનેરી ખંજર	૦—૬	૦—૧
સુનેરી ફરેબ	૦—૬	૦—૧
સુફેદ ખુન-સેકસ્પીયર કીંગલીયર પરસે	૦—૬	૦—૧
હક ઈન્સાફ યાને મૂગોમાર...	૦—૮	૦—૧
હોમલો હાઉ	૦—૮	૦—૧

તે સિવાય ઉર્દુ ગઝલો તથા કવ્વાલીઓ, વાર્તાઓ, નાટકો તેમજ બીજાં દરેક જાતનાં પુસ્તકો નીચેને ઠેકાણેથી મળશે.

બુકસેલર મગનલાલ જેચંદ ભાવનગરવાળા,

રીચીરોડ—અમદાવાદ.